NOVUS THESAURUS VETERUM INSCRIPTIONUM

TOMUS PRIMUS.

NOVUS THESAURUS VETERUM INSCRIPTIONUM

IN PRAECIPUIS EARUMDEM COLLECTIONIBUS

HACTENUS PRAETERMISSARUM,

COLLECTORE

LUDOVICO ANTONIO MURATORIO

SERENISSIMI DUCIS MUTINAE BIBLIOTHECAE PRAEFECTO.

TOMUS PRIMUS.

MEDIOLANI. MDCCXXXIX.

EX ÆDIBUS PALATINIS.

SUPERIORUM FACULTATE.

CELSISSIMO PRINCIPI

JOSEPHO WINCISLAO DE LICTEINSTEIN,

SACRI ROMANI IMPERII PRINCIPI,
AUGUSTISSIMI CAESARIS APUD CHRISTIANISSIMUM REGEM LEGATO &c. &c. &c.

SAtis nosti, CELSISSIME PRINCEPS, quàm erudite, quàm eleganter, & quanta cum sui nominis gloria Ezechiel Spanhemius V. Cl. *de usu & praestantia veterum Numismatum* proxime praeterito Saeculo disseruerit. Mihi quoque par consilium olim in mente obversabatur, disserendi nempe *de usu & praestantia antiquarum Inscriptionum*. Amplum sane argumentum, multiplicisque eruditionis apprime foecundum; atque ego in eam rem complura mihi jam comparaveram subsidia, in primis verò ditissimam nondum editorum Marmorum copiam. Sed dum novae in dies curae me mihi eripiunt, eò tamdem studiorum meorum lineae processerunt, ut quod jamdiu constitueram, numquam complere potuerim. Statutum est ergo mihi, altero saltem beneficio Reipublicae Literariae commoda promovere, ingentem videlicet vetustarum Inscriptionum Syllogen evulgando, quae diligentiam Gruteri, Reinesii, Sponii, atque Fabretti olim effugerunt, aut post eosdem emerserunt. Hanc autem tibi, praestantissime Princeps, dicatam volui, hanc tibi pollicitus fueram, & quamvis supervenientibus identidem novis Antiquitatum supplementis, fidem meam liberare hactenus distulerim, voti tamen compos factus, nunc tamdem venerabundus offero. Quod quum praesto, animus mihi plane est, ut haec veluti tessera sit singularis erga Te obsequii mei, ac palam faciat, quanta sit apud Italos quoque homines, tui Nominis, tuaeque Virtutis magnifica existimatio. Et laetus quidem ad te properat hic Liber, probe sciens, quo amore Literas, bonasque Artes prosequaris, & praecipue quàm cara tibi sint venerandae rudera Antiquitatis. Hanc in rem, uti jamdiu didici, Tu quoque nobile Museum caelatarum Gemmarum Tibi parasti, in quibus aegre quisquam decernere possit, majorem-ne delectationem ex figuris tam affabre & concinne insculptis, an uberiorem Eruditionis segetem referre ex earum Historia Literati Viri queant. Atque heic multa mihi dicenda occurrerent, nisi provinciam hanc, tuas scilicet laudes, praeoccupasset Cl. V. Blasius Caryophyllus in Epistola ad Te scripta in Libro de Antiquis Marmorum fodinis, ubi quae voluptas sit, Te audire de Artibus ac Scientiis pertractantem, disputantem, is elegantissime exponit. Utinam & ego ejusmodi voluptatis particeps aliquando fuissem. Sed quandoquidem

Tu Antiquitatem in Gemmis loqnentem adeo amas: proximnm est, ut loquentem quoque in AEre atqne in Marmoribus ames.

Ceterum hic Liber tibi sistendns erat in amplissimo Augustae Vindobonensis Urbis theatro, ubi tot Aulae Caesareae muneribus fungeris. At is itinere converso ad Te properat, in altero Enropeae magnificentiae theatro jam ab aliquo tempore degentem, splendidâ nempe Legatione apnd potentissimum Galliarum Regem a Te susceptâ. Quotidianis certe experimentis ubique se prodit Augustissimi Romanorum Imperatoris CAROLI VI. sapientia; sed liceat dicere, tum potissimùm enituit, quum Te ad Christianissimi Regis LUDOVICI XV. Aulam Legatum delegit. Ad snblime hoc ministerium arduis temporibus Viro opus erat, in quem rarae tum animi, tum fortunae dotes confluerent, & a quo humanae conditionis defectus, quantum fieri potest, abessent. Tu ille es, in quo conqnievit providentissimi Caesaris judicium; atqne haec tua maxima laus est, Te, tuasque vires perspicacissimi Principis calculo fuisse probatas. Itaque hactenus habuisti meritorum tuorum testem ac laudatricem Germaniam. Habes nunc & Galliam, quae in Te suspicit sanguinis Nobilitatem, a claris Majoribus acceptam; quae amplas Dynastias in Sacro Romano Imperio ad Te spectantes probe novit, atque in primis jam quaesitam Tibi gloriam peritiâ ac fortitudine in bellicis rebus, simulque prudentiâ in politicis negotiis. Aliquid tamen est, quod quisque sapiens vehementius miretur, certumque habeo, apnd politiores Gallos plurimum gratiae & laudis Tibi pariturum: conjunctam in Te videlicet intueri cum Germanica gravitate Gallicam morum elegantiam, miram comitatem in verbis, perpetuumque Probitatis & Justitiae studium: quod unum ego reliquis encomiis antefero.

Quapropter Germaniae & Galliae, Amplissime Princeps, invideo, quibus hactenus datum est, delectabili Tuo aspectu, colloquiis Tuis ad sapientiam compositis, & quod plus est, Tuarum Virtutum splendore frui. Sed quando ab Italis tanto Caelo divisum Te adire mihi non licet, & coram agnoscere, quem fama tantopere depraedicat: liceat saltem expressum in hoc Libro obsequium ad Te meum mittere. Is autem in ea Te Urbe deprehendet, nbi antiquae Eruditioni praecipuus honor est, ubi Regia Inscriptionum & Humaniorum Literarum Academia hisce potissimùm studiis eximium sibi nomen jamdndum conciliavit. Pergratum mihi erit, quod inter Literatos Viros versari labor iste mens incipiat; gratins, si eorum suffragiis probetur; gratissimum verò, quod illustre Nomen Tunm in illius fronte positum aspicientes, luculentius intelligant, Te ejusmodi Eruditione impense oblectari, Tuumqne patrocinium erga Literas, earumque Cultores, Tuarum laudum non esse postremam: Votis interim meis a Deo Optimo Maximo supplex peto, ut Te ad grandia natum, incolumem diutissime servet, Tuâque operâ inter Christianos Principes pax nimium Populis utilis, summeque exoptanda, stabilis perseveret. Haec precabatur, haec ad Te, benignitate Tua fretus, perscribebat

CELSITUDINIS TUAE

Mutinae X. Kalendas Junias, Anno MDCCXXXIX.

Humillimus, Addictissimus, & Obsequentissimus Famulus
Ludovicus Antonius Muratorius.

IN THESAURUM
NOVUM
VETERUM INSCRIPTIONUM
PRÆFATIO.

Strenuo animo, simulque non mediocri ingenio praediti adolescentes, qui se Literarum studiis serio addixerunt, vix e Scholis egressi, eam eligere atque inire viam solent, quae ad gloriam nomini parandam, sive ad fortunas & commoda conquirenda, facilior vel tutior sibi videatur. Ita & ego juvenis dum attente circumspicio, quàm vario itinere Literatorum proceres ad Famae Regnum contendissent, mature agnovi, non negligendum mihi veterum Inscriptionum studium, cujus tantus est in antiqua Eruditione usus. Immo jam tum consilium cepi novae instituendae Collectionis, quum praecipue ditissima Ambrosiana Mediolanensis Bibliotheca hac etiam in re subsidia non pauca mihi suppeditaret. Itaque Schedas omnes ibi existentes, aliasque apud Mediolanenses amicos adservatas, longo studio excussi, atque inde grandem Inscriptionum nondum editarum copiam collegi. Complures alias mihi subinde suppeditarunt Clarissimi Viri Johannes Ciampinius, & Prosper Mandosius, ex Romana ejusmodi mercium supra ceteras locupletissima Urbe. Alias ex Perusina Illustriss. Antonius Felix Marsilius, tunc Episcopus; alias ex Brixiana Nobilis Vir Julius Antonius Averoldus; alias ex Venetiis, finitimisque & longinquis locis, Vir Clariss. Apostolus Zeno, mihi procurarunt, uberiorem verò syllogen ex Florentinis Museis ad me misit celeberrimus Magliabechius. Neque aliis in Urbibus amici viri defuere, qui pro sua virili consilium meum juvarunt. Atque ego non segnis ex quamplurimarum Civitatum singularibus Historiis, & potissimum e Schedis P. Johannis Baptistae Cattanei Minoris Observantis Regiensis, veterum monumentorum ingentem acervum mihi comparavi. Jamque novam Collectionem ejusmodi Antiquitatum pollicebar, quum ecce prodiit Anno Chr. 1700. amplissima id genus Sylloge, ab egregio, atque hisce studiis dudum innutrito viro, Raphaële Fabretto instructa, solidisque etiam Notis illustrata. Dolens continuo animadverti, praeripuisse illum mihi praecipuam a me paratarum Inscriptionum segetem, ut tunc omne consilium non abjecerim quidem, sed certe deposuerim: nimis quippe imminutam sensi supellectilem meam. Annis deinde permultis diverso studiorum genere occupatus fui, oculis tamen numquam a Lapidaria eruditione dimotis, & crescente in dies Collectione mea, quam nunc tandem absolutam Lectori sisto.

Fateor sane, obrepsisse aliquando mihi consilium compingendi in unum Corpus, quidquid antiquarum Inscriptionum editum fuerat, simulque quidquid nondum evulgatum apud me servabatur, ut universam hanc Eruditionis partem Antiquitatum amatores sub uno conspectu paratam digestamque haberent. Verùm quanta foret hujusce conatus difficultas, nullo negotio statim deprehendi. Immensum quippe tempus exigeret, immanem hunc tum editarum, tum ineditarum Inscriptionum apparatum Gruteriano ordine donare, ita ut exempli gratiâ, quaecumque ad Deos, aut ad sacrorum Ministros, aut ad Magistratus pertinent, in singulares suas Classes compellerentur. Ad haec ne istum quidem ordinem sequi prorsus liceret. Nam quei inducas in hujusmodi Corpus atque ordinem, eximium Fabretti Opus, quod ita contextum fuit, ut si integrum retinere velis (integrum porro retinendum foret) numquam ad Gruterianum ordinem accommodare possis? Denique notam ingrati hominis, meâ quidem sententiâ, vix effugeret, quicumque eo animo Collectionem universarum Inscriptionum susciperet, ut mersis ibi & paene obliteratis Gruteri, Reinesii, Sponii, & Fabretti, praestantissimorum videlicet Collectorum nominibus, novus iste Collector nomen suum alienis laboribus praefigeret, atque hoc unum memorandum deinceps speraret. Insignium illorum Virorum merita in Rempublicam Literariam digna profecto sunt, quae illaesa a nobis serventur; neque fas videatur, innumera ipsorum Monumenta ob aliquod longe minus additamentum veluti nostra facere, debitoque honore tantos Viros fraudare velle.

Itaque intactis atque dimissis majoribus veterum Inscriptionum Collectionibus, id unum mihi propositum fuit, Collectionem novam ex minoribus conflare, atque in Reipublicae Literariae usum & commodum excerpere, quidquid veterum Marmorum in eruditorum Libris mihi occurreret, praetermissum a praecipuis iis Collectoribus. Tum congerere quidquid possem Inscriptionum nondum editarum, ita ut Opus conficerem; numquam sane incomparabili spisso Gruteriano Syntagmati aequandum, sed, quod fortasse non pudeat, Reinesii & Fabretti Volumina, summe laudanda, subsequi. Ad hoc autem aedificium construendum mihi in primis usui fuere Marmora, jamdiu ab eruditissimo Viro Johanne Baptista Donio collecta, & nuper a Cl. V. Antonio Francisco Gorio publici juris facta. Tum quae idem Gorius ex universa Etruria summo labore ac diligentiâ coacervavit, & praelo tradidit. Multum quoque subsidii mihi contulere Marmora Felsinea Comitis Caroli Malvasiae; Brixiana Octavii Rubei; Aquilejensia Philippi a Turre Episcopi Hadriensis; Romana Johannis Vignolii; Veronensia, aut Gallica, edita ab eximio

mio

mio Antiquitatum cultore, Marchione Scipione Maffejo; & ex Latii Oppidis collecta ab eruditissimo P. Josepho Rocco Vulpio, Societatis Jesu Presbytero; atque Pisaurensia, publicâ luce donata a Clarissimo Abbate Hannibale de Abatibus Oliverio: ut aliarum Civitatum Monumenta, ut Sepuleretum Libertorum Liviae praeteream. Quamplurimas quoque Christianas Inscriptiones, immo & Ethnicas multas, mihi suis Libris suppeditarunt egregii Viri Marcus Antonius Boldettus Canonicus Romanus, & P. Antonius Maria Lupus e Societate Jesu, qui de sacris Coemeteriis Romanis optime meriti sunt. Hi praecipui suere fontes, unde jam evulgatas Inscriptiones hausi. Quarum copia quamquam videri possit potiorem aedificii mei partem occupare, nihilo tamen secius, si rite rationes ineantur, superata a reliquis deprehendetur, quae nondum editae erant, atque indefesso studio, ingentique labore a me perquisitae nunc primum publicam in lucem efferuntur.

Studio, inquam, indefesso quaecumque potui nondum evulgata Epigrammata, collegi, fortunam hac in re secundam, atque Amicorum meorum beneficentiam supra spem meam expertus. Primus, ut Eruditus quisque novit, qui ad veteres tum Graecae, tum Romanas Inscriptiones describendas, congerendasque animum appulit, Cyriacus fuit Anconitanus. Is ineunte Saeculo Christi Quinctodecimo, & subsequentibus annis, varia suscepit itinera in Delmatiam, Graeciam, finitimasque Regiones, quo nondum Turcica rabies penetrarat, atque inde in Italiam asportavit festivam ejusmodi mercium congeriem, quam praesertim dicatam voluit Eugenio IV. Pontifici Maximo, si bene memini, Anno Aerae Vulgaris 1436. Nondum ingeniosissima Typographiae Ars emerserat, aut saltem in Italia prorsus ignota tunc erat: quare Cyriaci labores in Schedis MStis derelicti, luce, quâ certe dignissimi erant, fraudati fuerunt. Ex iis Epigrammatis nonnulla Mazochius, & Apianus protulere, quae deinde Gruterus in suum intulit Thesaurum. Reliqua in tenebris adhuc jacebant. Gratiae nunc mihi habendae nobili doctissimoque Viro Abbati Pompejo Compagnonio, Eminentissimi, dum in vivis fuit, Cardinalis Francisci Barberini audiendis forensibus Caussis Praefecto, quod ex amplissima heri sui Bibliotheca partem Schedarum Cyriaci mihi impetravit, & mecum liberalissime communicavit. Alteram hujusmodi Schedarum partem Florentiae possidet Philippus Stosch Baro Danus, qui Antiquarii egregii laudem sibi ex editis Libris jamdiu comparavit. Humanissime & ipse hanc mihi elargitus est. Utrum verò in geminis hisce Schedis conclusa sit universa Cyriaci supellex, affirmare non ausim. Quippe in Schedis meis, complectentibus non paucas e Cyriaci Inscriptionibus, nonnullas reperi, quae neque in Barberinis, neque in Stoschianis occurrunt, & nihilominus ex eodem fonte deductae videntur. Alter post Cyriacum antiquorum Marmorum celebris Collector eodem Saeculo Quinctodecimo fuit Frater Johannes Jucundus, patriâ Veronensis, & Fratrum Praedicatorum militiae adscriptus, cujus elogium habes in Verona illustrata Clarissimi Marchionis Maffeji. Multa is collegit, & Laurentio Mediceo, insigni Florentinae Reipublicae Principi, cui perquam carus erat, dicata voluit. Verùm illius scrinia Eruditi posteri subinde expilarunt, spoliaque in suos invexere Libros, ne illius quidem nomine memorato, ita ut parum inediti reliquum fuerit in ipsius Schedis. Duplex istarum exemplar novi, alterum apud praelaudatum Marchionem Maffejum, alterum, illudque autographum, ut creditur, apud praeclarum Virum Antonium Franciscum Marmium, Sancti Stephani Equitem, & Bibliothecae Magni Ducis Etruriae Praefectum, quem nobis invida Libitina ante paucos annos eripuit. Ex isto quae pauca erant inedita, Clarissimus Gorius excerpsit; partem inter Donianas dedit; reliquas ad me pro sua humanitate misit.

Iisdem quoque temporibus floruit Michael Ferrarinus, patriâ Regiensis, instituto sacro Carmelita, ejusmodi studiis summopere oblectatus. Is post se reliquit uberem veterum Monumentorum Syllogen manu scriptam, cum crebris ipsorum Marmorum figuris atque ornamentis elegantissime delineatis. Codicem adhuc Regii adservatum sub oculis habui. Uti memoriae prodidit doctissimus Vir Johannes Guascus Regiensis in Historia Literaria Academiae patriae Lib. I. Codicem hunc Ferrarinus Monasterio suo dono dedit & commendavit. Tanti verò pretiosum hoc munus factum fuit, ut Anno 1492. jam e vivis Auctore sublato, Reipublicae Regiensis Primates ipsum in arcula conclusum, & catenulâ parieti infixa obligatum, a Patribus Carmelitis custodiendum, publico Decreto curarint. Legitur ibi Epistola Dedicatoria, nondum addito Maecenatis nomine, a Guasco edita, cujus priores lineas accipe. „ Cum ab ineun-
„ te aetate . . . . . omni semper studio, arte, & ingenio, sacrosanctae & venerandae Vetustatis cultor
„ & dilector fuerim, ex qua plurimum utilitatis scaturigine quaedam redundant, ut rerum cognitio non
„ vana, instituta, & leges ad diuturnitatem positae: modus ornandi Sepulcra Epitaphiis, in quibus
„ & elegantia sermonis est, & Literarum notae ad amussim exaratae: elaboravi non mediocri curâ,
„ non paucis sumtibus, cum quid otii dabatur a sacris Mysteriis, per Pagos, Oppida, & Urbes Ita-
„ liae in primis longa etiam peregrinatione, Antiquorum Titulos, & Veteres Inscriptiones in Monu-
„ mentis, Pyramidibus, Obeliscis, Mausoleis, Urnis, Arcubus triumphalibus, Columnis, Theatris,
„ Amphitheatris, Marmoribus, illorum undecumque eminentissimorum Priscorum, & (si dicere fas est)
„ Semideorum, invenire, & inventa hinc inde in Libellum concinnare, & oculis legentium subjicere:
„ tot ac tanta congessi, ut nulla deesse, modò eruta sint, ausim affirmare. „ Quae subsequuntur, utpote edita, praetermitto. Illud potius commemoratum volo, scilicet alterum ejusdem Codicis exemplum adservari in Bibliotheca Christianissimi Francorum Regis, num. 5998. Hac de re per literas suas certiorem me fecit amicus & Clarissimus Bimardus, cujus in me beneficia infra innuam. Ibi quoque Epistola Dedicatoria occurrit, sed a praecedenti diversa, dignaque propterea, quae heic locum inveniat. „ Mul-
„ tum (inquit ille) ac diu omni studio, industriaque contendi &c. AVE ET VALE. „ Post Inscriptiones Regii Lepidi collectas subsequuntur „ Epigrammata Romae reperta in aliquibus Arcubus trium-
„ phalibus, ac Pontibus, Aquarum ductibus, atque Sepulcris, & aliis nonnullis locis tam Romae al-
„ ma Urbe, quàm in aliis partibus, per me Fratrem Michaëlem Ferrarinum Regiensem, ad commenda-
„ tionem & famam S. P. Q. R. ac Pontificum, & Imperatorum, aliorumque Virorum illustrium, com-
„ mendatione dignorum facta in praesenti Libello, prout potui, in fonte vidi. Et a Felice Feliciano
„ con-

„ conterraneo meo, nec non a Cyriaco Anconitano ad delectationem legentium recollegi. „ Felicem Felicianum en censum Scriptorum Veronensium intulit Clarisᵐ. Marchio Maffejus. Id non immerito factum. At Ferrarinus ibi tradit, ipsum quidem se quadam ratione Veronensem appellari maluisse, revera tamen Regiensem patriá fuisse: quod, quin bene perspectum Ferrarino, homini gravi, & synchrono fuerit, nemini, ut puto, dubitare liceat. Ceterum numquam prodiit Ferrarini labor; ejus tamen labores ita in usum suum subsequuti Scriptores verterunt, ut nil fere mihi reliquum fecerint. Quae pauca proinde ex eo corrasi, sub nomine Schedarum P. Cattanei proferentur, qui complura Hispanica, & Regiensia potissimum Marmora singulari curá collegit.

At haec Schedas Farnesias, quae mihi non levi subsidio fuere, procuravit mihi, dum viveret P. Franciscus Andreasius e Societate Jesu, vir cum doctrina, tum pietate spectabilis. Quis earum Auctor sive Collector, incompertum est mihi. Perantiquae tantùm deprehendi; nam in calce earumdem legitur: Kalendis Februarii, Anno a Partu Virginis MDV. Thomas Scandianus perscripsit. Quae verba exemplum ex antiquiori desumtum, non verò autographum, indicare videntur. Scandianorum familia ante paucos annos Mutinensi in Urbe defecit. Praeterea religiosus idem Vir ex Bibliotheca Farnesia Tomos geminos mihi impetravit, immanem veterum Inscriptionum Syllogen complectentes, quas Pyrrhus Ligorius circiter Annum Christi 1556. collegerat. Plerasque ex iis jam a Smetio, Grutero, Reinesio, Fabretto ac Donio evulgatas agnovi. Reliquas in usum meum converti. Quae mea verò sit de Ligorii laboribus sententia, infra ad Classem I. exponam. Ego sincerissime quidquid ex ejus Tomis excerpsi, sub ejus nomine prodam, ut cuicumque liceat suum de singulis proferre judicium, confidens tamen, non tam facile Ligorianae Collectioni, in Farnesiana Bibliotheca adservatae, litem intentari posse. Porro praeter Schedas meas perutiles, non leve Antiquitatum promtuarium Ambrosiana Bibliotheca, uti jam monui, mihi suppeditavit. Illustrissimus quoque Archiepiscopus Ephesinus Dominicus Passioneus, antea apud Augustissimum Caesarem CAROLUM VI. Apostolicae Sedis Nuntius, nunc amplissimus S. R. E. Cardinalis, alias adservabat Schedas; utque ut ille est sacrae non minus quàm profanae Eruditionis cultor, atque ad Literas promovendas probe animatus, & quasi dicam natus, vix dum vota, precesque meas audivit, quum Schedas easdem ad aedificium meum contulit. Non parum emolumenti inde ad me venit. Beneficum pariter non uno ex titulo erga me sensi praeclarissimum Virum Marchionem Alexandrum Gregorium Capponium, nunc Pontificis Maximi CLEMENTIS XII. Hospitiorum Designatorem primarium, ac indefessum Romanarum Antiquitatum venatorem. Is enim non tantùm complures Inscriptiones nondum editas ad me misit, sed etiam Schedas suas veteres mecum liberalissime communicavit, quae usui non mediocri mihi fuerunt. Ad manus itidem habui antiquas Schedas Jacobi Valerii, Nicolai Pacediani, Julii Guastavini, Spoletinae Sanctii Martioli, Antonii Bellonii apud Clarissimum Virum Apostolum Zeno exsistentes, uti & Benedicti Ramberti a Johanne Dominico Bertoli Aquilejensi Canonico, & Antiquitatum Aquilejensium Collectore atque illustratore adservatae. Veteres etiam Schedas suas, aliaque praesidia contulit in hoc opus Nobilis & doctissimus Vir Antonius Scottus Canonicus Tarvisinus, cujus ergo me amori alia quoque debeo. Sed prae ceteris uberem ineditorum monumentorum messem reperi in Schedis Francisci Ptolomei Patricii Senensis, qui circiter Annum Christi 1660. Romae ingentem Marmorum vim, ab aliis neglectam, descripsit. Hasce mihi, dum in vivis erat, commodatas voluit Clarissimus, meique amicissimus Vir Hubertus Benvoglientus, grande tunc Senensis Civitatis patriae suae decus.

Neque heic stetit cura studiumque meum, ut Syllogen meam locupletiorem, quantum fieri posset, in dies efficerem. Ab amicis opem imploravi, & secundo plane successu, quorum nomina, grati animi legibus id poscentibus, nunc mihi sunt commemoranda. Igitur quotquot potuit, nondum editae Inscriptiones mihi conquisivit Illustrissimus & humanissimus Vir Heneicus Henriquez Neapolitanus, pro sancta Sede nunc Perusiae atque Umbriae Gubernator. Certarunt etiam in ejusmodi ergo me studio doctissimi Viri P. Contuccius Contucci e Societate Jesu, celebri Museo Kircheriano Praefectus: Johannes Joseph Ramaginius, juvenis in excolendis bonis Literis impiger: Comes Feancifcus Brembatus Patricius Bergomas: Octavius Bochius Nobilis Hadriensis & Jurisconsultus Venetus: & P. D. Petrus Paulus Ginanni Prior Benedictinus Ravennas, cui praeter alia Marmora mihi suppeditata, Inscriptiones etiam debeo collectas a P. Margarino Abbate Benedictino ex ruderibus Basilicae Sancti Pauli Viâ Ostiensi. Tum Clarissimi Viri P. Joseph Blanchinius Veronensis, antea Canonicus, nunc Oratorii Philippini Romani Presbyter, & Historiographus Pontificius, qui sacram eruditionem illustrare impigre pergit; & Abbas Rodulfinus Venuti Cortonensis, qui jam non unum dedit ingenii sui specimen in Romanis Antiquitatibus explicandis; & P. D. Didachus de Revillas Mediolanensis, Abbas Hieronymianus, non minus ex Eruditione, quàm ex Mathematicis studiis commendatissimus, quorum publicus Professor est in amplissimo Lyceo Sapientiae Romanae. Praesertim verò ad amplificandum Thesaurum hunc novum convolavit celeberrimus Vir Franciscus Blanchinius Veronensis, P. Josephi nuper laudati patruus, cujus fama ubique sonans nullis nunc meis indiget elogiis. Ille enim mihi exscribenda curavit quotquot Marmora in insigne suum Museum congesserat amplissimus S. R. E. Cardinalis Alexander Albanus, Princeps excelsi animi, & Literatorum hominum benevolus patronus & fautor, ita ut universa Lapidaria illius supellex in illustrius Collectionis meae ornamentum concesserit. Egregia haec Marmorum series in Capitolinum postea Museum translata fuit. Romanorum de Opere hoc bene meritorum catalogum claudet Cl. V. Feancifcus Ficoronius, Antiquariorum Romae degentium aetate nostra facile princeps, & potentissimi Poloniae Regis nunc Antiquarius. Is enim pro suo erga me amore nulli pepercit labori, ut nondum editos Lapides ad me mitteret, tum ex locupletissimo Museo suo, tum aliunde conquisitos. Quanta sit horum copia, & quàm singulare multorum pretium, Lector identidem animadvertet.

Benevolentiam quoque suam beneficiis non paucis comprobavit mihi Ignatius Maria Como, Patricius Neapolitanus, elegantissimi Vir ingenii, utpote qui tum ex inclyta Neapolitana Urbe, tum ex conterminis, summe commendandam Inscriptionum antiquarum manum a se coacervatam in augmentum Thesauri

mei ad me misit. Nonnullas etiam inde mihi procuravit nobilis & doctissimus Jurisconsultus Franciscus Valletta, celeberrimi Viri Josephi Vallettae filius. Quum verò complures vetustos Lapides ab interitu vindicasset, atque in suum Palatium intulisset Illustrissimus nunc Ravennatium Archiepiscopus Maffeus Farsettus, aliis quoque nominibus de Ecclesia sua optime meritus: ex ejus magnifico consilio profeci & ego; quippe omnes mihi diligentissime exscripsit Dominicus Vandellius Mutinensis, in patrio Gymnasio publicus Mathematices Professor. Non pauca ibidem monumenta in Ravennate Classensi Basilica, atque alibi postremis hisce temporibus effossa, ab humanissimo P. D. Mariangelo Fiacchi, Monacho Camaldulensi, impetravi. Ad haec ante paucos annos V. Cl. Ferdinandus Comes Marsilius ingentem antiquorum Marmorum acervum e Romano solo Bononiam deduxerat. Bene id mihi cessit: eorum quippe exemplum mihi sedule exaravit Petrus Hercules Gherardius Mutinensis, mei amantissimus. Porro quot alias Antiquitatis reliquias variis ex locis in usum meum conquisierit, dum viveret, Dionysius Sancassanius, editis Libris Medicus Clarissimus, haec ipsa Collectio mea identidem prodet. Praeterea ex Dacia, aliisque ex locis varias Inscriptiones comparavit mihi Apostolus Zeno, Vir celebris, & Augustissimi Caesaris Historiographus. Aquilejensia quoque Marmora, hactenus luce carentia, suppeditata mihi fuere partim a Clarissimo Comite Francisco Beretta Utinensi, partim a supralaudato Canonico Johanne Dominico Bertoli. Hispellates Lapides e Schedis Ferdinandi Abbatis Passarini descriptos accepi. Interamnates nobilis & doctissimus Vir Ferdinandus de Vicecomitibus de Cittadinis in aerarium meum adduxit. Quum verò nossem in Bibliotheca Caesarea adservari Schedas Nemausenses Gaillardi Guirani, Viri jamdiu ex eruditione sua celebrati; precibus apud clementissimum Caesarem adhibitis, continuo earumdem exemplum impetravi, curante Illustrissimo Pio Nicolao Garrellio, ejusdem Caesareae Bibliothecae Praefecto. Singularibus autem beneficiis in hujusmodi navigatione me cumulavit P. Philippus Camerinius, Presbyter Oratorii Camertis, ex eruditione ac ex humanitate Vir commendatissimus. Ejus solicitudini atque amori debeo Inscriptionum, ex Piceni potissimum Urbibus collectarum, uberrimam congeriem. Taurinensia quoque Marmora accepi ab Excellentissimo Viro Comite Ludovico Caissotto, primo Senatus Taurinensis Praeside, cujus egregium erga Literas & Literarum cultores animum ex aliis experimentis perspectum habeo. Sed quod fortunae meae acceptum in primis refero, eximius & Excellentissimus pro sancta Sede Apostolica Avenionensis Provinciae Prolegatus Philippus Bondelmontius Florentinus, benevolentiam & familiaritatem mihi conciliavit nobilis inter Carpentoractenses, & Clarissimi inter Eruditos Viri Josephi de Bimard la Bastie, Baronis Montis Seleuci, & Regiae Parisiensis Inscriptionum Academiae Socii, unde studiis meis subsidium non leve partum fuit. Is enim prae ceteris generoso animo atque alacritate summâ negotium meum veluti suum amplexus, nullum non movit lapidem, ut non solùm e finitimis Urbibus, sed & ex ipsa Graecia Lapidariam supellectilem mihi pararet. Immo nonnullas Dissertationes suas, magni ob ejus Eruditionem, criticumque judicium faciendas, ad me misit, quas lubentissime tamquam insigne ornamentum in meum hoc Opus intuli. Neque mihi reticendus est Clarissimus Vir Thomassinus de Mazaugues, Praeses Aquisextiensis, qui nuper illustrandam sibi antiquam Provincialium Linguam, atque Poësim proposuit. Et iste erga institutum meum pro viribus liberalem se praebuit. Reliquos de meo labore benemericos Lector suo loco accipiet.

Ceterùm optandum foret, ut quicumque vetera Monumenta evulganda suscipiunt, singula suis possent oculis intueri, atque inde Epigrammata exscribere. Verùm nemo non agnoscat, quantum ab hujusmodi beata sorte ac diligentia alienus sit, qui ingens aedificium, quale hoc meum est, erigendum sibi proponit. Necesse heic est, alienis laboribus uti, ac fidere variarum Civitatum & regionum Scriptoribus, inter quos complures sunt, qui rite hujusmodi munus obeunt, sed certe non desunt, qui suo infeliciter officio funguntur. Praeterea innumera occurrunt Marmora, ita a tempore attrita, ut non quaedam literae tantùm, sed etiam integrae interdum lineae perierint. Inde quidquid superest, si commodum aliquem sensum pariat, dumtaxat hauriat. Quod mirere, sunt & alii non pauci Lapides, e temporis dentibus erepti, in quibus Titulos scriptos unus hoc modo, alter alio legit. Doctissimos etiam Viros in ejusmodi monumentis exscribendis discordes non rarò vidi. Contingit hoc, ut reor, quod Literarum ductus non satis accurate Lector suis oculis rimetur, exempli caussâ I. reputans, quod est L. aut P. aut T. sive C. credens, quod in marmore G. aut O. habetur. Sunt & qui dictiones, sine punctis continuatas, prave distinguunt. Id praecipue in Graecis Epigrammatis usuvenit, in quibus saepe sine ullo discrimine verba contexuntur atque uniuntur. Fortassis & ego in his (neque pudet dicere) hallucinatus fuerim, solidioris lectionis atque interpretationis laude aliis relictâ. Sunt & qui antiquas Inscriptiones sive ex oscitantia, sive ex ignorantia tam infeliciter exscribunt, ut nullum sensum reddant, aut certe perquam deformatum exhibeant. Hisce minime caret Collectio haec mea, uti neque reliquae praecedentes. Denique nonnulli, quae non intelligunt, aut corrupta vident in Lapidibus, suopte ingenio mutant, supplent, emendant. Quod etsi quandoque liceat, aut fieri possit, ubi Librariorum veterum, vel recentiorum incuriae subveniendum sit, in Marmoribus tamen minime probandum, non una ratio docet.

Igitur ut ejusmodi vitia in Lapidarium regnum subingressa tollerentur, opus foret, iterum Marmora ipsa accuratius consulere, & quae prave hactenus descripta fuere, diligentiori studio restituere. Verùm cui, rogo, tantum temporis & pecuniae est, ut universa loca tam intra, quàm extra Italiam, unde haustae fuerunt vetustae Inscriptiones, percurrere velit ac possit? Gruterus certe, Reinesius, & Fabrettus nullum instituerunt iter, ut tantam Marmorum copiam nobis pararent. Quorum exemplo & ego usus, Syllogen istam, ut potui, concinnavi. Quod plus est, etiamsi tanti laboris quisquam patiens reperiretur, ejus tamen votis atque labori male procul dubio succederet. Atque heic noscat velim Lector non satis notum Marmorum eruditorum infortunium. Digna illa plane forent, quae ob reverentiam antiquitatis atque ad usum Eruditionis, solicite custodirentur, atque ad ornamentum rei publicae, aut privatarum aedium in Museis, in Conclavibus, in publicis Locis fixa & immota servarentur. Verùm quid stabile, quid tutum sub Sole?

Mors etiam Saxis, Marmoribusque venit.

Vix

Vix dici potest, quantam perniciem ejusmodi Lapidibus attulerit non solùm temporis edacitas, sed etiam (idque gravius & frequentius) negligentia, inscitia, & barbariee mortalium, atque in ipsis cultissimis nostri aevi Civitatibus & locis. Si quis nunc quaerenda & invisenda susciperes innumerabilia Marmora, unde eximium suum Thesaurum Gruterus conflavit, vix tertiam, puto, eorum partem superstitem reperires. Caussam petis? Quia indocti homines, nihili facientes veneranda antiquitatis frusta, aut a Majoribus suis collecta, aut in effossionibus sibi oblata, nullo negotio ipsa distrahunt, dilacerant, atque in omnem usum, praecipue aedificiorum, sine ullo discrimine disperdunt. Alia deferuntur ad Marmorarios atque Statuarios, inhumanos videlicet antiquitatis lanios, qui, expunctis omnibus vetustatis notis, eadem ad nova quaeque opera, prout utilitas poscit, reformant, seu potius deformant. Denique non levis eorum pars ad calcarias translata, atque igne soluta, calcem Marmorariis & Caementariis artificibus utilem praebet. Dominico Vandellio Mutinensi, a me supra laudato, testabatur quidam Lapicida Ravennas, se supra quadraginta Marmora, Titulis antiquorum dicata, in calcem redegisse. Et sane plerosque Lapides, a Scriptoribus Ravennatibus jamdudum ad notitiam nostram deductos, nunc ibi frustra requiras. In Libris quidem eaedem Inscriptiones vigent, at in Marmoribus periere. Id quoque in aliis Urbibus factum deprehendi, atque ego ipse id Mutinae animadverti, ubi complura Marmora in Libris veterum memorata nunc desiderantur.

Nulla tamen Civitas hujusce belli Lapidariae provinciae inlati crebriora magisque deploranda exempla hactenus dedit, quàm Romana, omnium celeberrima ac princeps. Si illam dixero perpetuam literatorum Marmorum fodinam, tantaeque insuper opulentiae, ut una omnes Italicas Urbes simul junctas, affluentiâ Antiquitatum effossarum, & adhuc emergentium, superare possit, neminem, arbitror, contradicentem inveniam. Innumera inquam Monumenta ex pomoerio Urbis, praecipueque ex suburbanis cryptis & locis, per tria proxime praeterita Saecula in lucem prodiere. Neque facile enumeres tot alia, quae ante paucos annos, & nuper etiam ibi eruderata fuerunt. Sed quid de iis factum? Jam dixi. Pleraque evanuere, in lanionum manus dilapsa. Nostris autem temporibus Franciscus Ficoronius, *cujus nomen cum voluptate repeto, nihil non egit, ut ab interitu eximeret, illaesaque servaret complura ex hisce Marmoribus; dignaque propterea visa est non laude solùm, sed & praemio illius solicitudo. Neque culpandam aevi tantùm nostri socordiam putes. Vetustum est malum. Immo acriùs olim quàm nunc in Monumenta Veterum saevit malesana indoctorum caecitas, contemnentium, sive irridentium rudera Antiquitatis. Testem heic habeo Fratrem* Johannem Jucundum, *de quo mihi supra facta fuit mentio. Is circiter Annum Christi 1490. suam vetustarum Inscriptionum Syllogen dicans Ludovico de Agnellis Cosentino Archiepiscopo, ad ipsum Epistolam dedit, quam ex Codice exsistente apud praelaudatum Marmium Mediceae Bibliothecae quondam Praefectum, ad me misit Clarissimus Gorius. Ego verò heic publici juris facere constitui.*

Frater Johannes Jucundus Veronensis Reverendo in Christo Patri & Domino, Domino Ludovico de Agnellis Mantuano, divini muneris gratiâ Cosentino Archiepiscopo, Salutem plurimam dicit.

» *PRisca Urbis Romae facies, venerande Pontifex, adeo est immutata, ut quae in veterum Auctorum Libris legimus, vix intelligere possimus. Atque illi ipsi, qui meliores se rerum priscarum inquisitores existimant, saepenumero minus scire comperiantur; praesertim quia Auctores, qui haec scriptis mandavere, adeo mendosi & corrupti sunt, ut ipsi semet non recognoscerent, si ad auras iterum remearent. Quin etiam etsi incorrupti haberentur, haud quaquam satis nobis usui essent, nisi & nos videremus, quae ipsi viderunt. Ruinae tamen ipsius Urbis multae exstant, ex quibus item novae ruinae in dies fiunt. Quamobrem difficile est, de Epigrammatis, ceterisque, quae supersunt, Romanis reliquiis certi aliquid afferre, earum maxime, quae mole non sistunt aedificiorum. Nam quae hodie sunt in Circo Flaminio, cras in Tarpejo Colle invenies. Atque utinam non in fornace potius, vel rusticae domunculae basi! Quod enim a diligente olim in conspicuo loco positum, fixumque fuit, a negligente & antiquitatis minime studioso mox erutum, & in frusta disjectum, equorum pedibus calcari, conterique animadvertes. Saepe itaque hujusmodi oculis objectum spectaculum ad varia rerum priscarum indaganda monumenta tenue hoc meum movit ingenium, ne memorias Majorum nostrorum postremo quasi excidio deperire per ignaviam viderem. Ad quam rem conficiendam quum neque opes, neque facultas satis suppeterent, animum applicui ad ea dumtaxat, quae ingenio, vigiliis, & industriâ, absque sumtu & impensâ fieri posse arbitratus sum, quaeque potentum mentes sua pulcritudine & bonitate excitare possent. Inter quae Epigrammata pleraque collegi, quae tuo auspicio aeterna fieri, ac posteritati tradi possint; quorum Marmora, aeneaeque Tabulae in horae franguntur, funduntur, pereunt.*

» *Memoria me tenet multarum rerum, quas ipse vidi, quasque consultò praetereo, ne mihi lacrymas, tibique Antiquitatis observantissimo excutiam. Referam tamen, quae ab aliis accepi. Nam praeter Circos, Theatra, Amphiteatra, Thermas, Templa, Arcus, Columnas, Porticus, Areas, Mutatoria, Nymphea, Balnea, Capitolia, Antra, Atria, Sacella, Aedes, Aediculas, Palatia, Cohortium Excubitoria, Macella, Lacus, Insulas, Bibliothecas, Horrea, Pistrina, Pontes, Fora, Aquaeductus, Colossos, Naumachias, Sepulcra, Pyramides, Obeliscos, Colles, Campos, Hortos, Moenia, Portus, Vivaria, Vias, Cellas, ceteraque hujusmodi Loca & Aedificia, quorum aliqua ita evulsa sunt, ut non modò eorum pars nulla videatur, sed, nec ubi fuerit, cognoscatur; aliqua verò, non sine maximo animi dolore, tempestate hac nostrâ destrui vidimus. Sunt, qui affirment, magnos se calcis cumulos ex solis Epigrammatum fragmentis vidisse congestos. Nec desunt, qui glorientur, totius suae, & latae quidem, domus fundamenta ex solis Statuarum membris jacta esse.*

» *Quid*

„ *Quid est, quod non diras imprecemur his sanctae vetustatis violatoribus? Scinderent alia, comburerent, abscinderent. Epigrammatis saltem ac Statuis parcerent, quae Majores nostri, tanto artificio ac dignitate elaborata, reliquere. Nam quid in illis, Venerande Praesul, argutiae, brevitatis, elegantiae, orthographiae: in istis symmeeriae, perfectionis, gratiae, majestatis fuisse existimas, quum pauca, quae nostros non effugerunt oculos, tantam de se excitent admirationem, & priscorum ingenia monstrent consummatissima? Sed quid plura tibi in hoc genere commemorem, qui longe melius haec omnia nosti, & bene in hoc quoque, ut in ceteris Christianae Reipublicae negotiis, honestissime ac prudentissime consulis; dum Literae a situ vindicas, & ne pereant, in unum Volumen Epigrammata ipsa redigi jubes? Ego verò, etsi, ut dixi, arduum est, ex ruinis integrum aliquid eruere, tamen impulsu tuo quidquid diligentiâ & labore consequi potui, id omne huic Libro adscripsi. Et quamquam plura mihi sese offerrent, vel a me ipso parum cogitata, vel ab aliis utcumque excerpta, tamen praeter quae vidi, quaeque accurate exscripsi, in hoc Volumine nihil congessi, ut si non facultate & doctrinâ, fide tamen ac diligentiâ legentibus satisfacerem.*

„ *Quod si quam hinc Literarum studiosi capiant voluptatem, non mihi quidem, sed clementiae tuae referri debet acceptum; qui ad id me etiam literis compulisti, curante Bartholomaeo Sanvito, tui amantissimo, ut hoc, qualecumque est, opus nomini tuo meritoque dedicarim: quum unus sis, ad quem potissimùm pertineat cura Vetustatis, cujus studiosissimus semper fuisti, verum Latini nominis decus & lumen, in quo omnes bonae Artes conquiescunt. Vale feliciter, humani generis amor & deliciae.*

Haec Frater Jucundus, cui consonae sunt querelae Pyrrhi Ligorii, non uno in loca dolentis, aetate sua absorberi tot Marmora erudita ab aedificiis Romanis. Laurentium Pignorium, & alios, idem piaculum detestantes, mitto. Quare jam intelligat Lector, quale beneficium Reipublicae Literariae praestet quicumque vetera Monumenta, nulli parcens labori, colligit & exscribit, eaque aereis typis commendata evulgat. Non enim Eruditioni tantummodo ex illius consilio vastus aperitur campus, sed simul consulitur eorumdem Monumentorum indemnitati; quae etsi in Lapidibus aliquando deficiant, in Libris tamen spectari pergunt, diuturnamque vitam sibi ea ratione polliceri in posterum queunt. Atque heic mihi laudanda est earum Civitatum solicitudo, quae Marmora sua publicis in locis disposita, & numquam dimovenda e parietibus, quibus infixa sunt, quotidianis periculis excidii eripuerunt. Majori etiam encomio digni, qui Lapidarias Antiquitates venati, eas in Musea publica vel privata inlatae, ad omnium usum servant. Celeberrimum hac de re jamdiu fuit Arundelliani Comitis in magna Britannia Museum, in Oxoniensem postea Academiam translatum. Apud Italos verò habita olim insignia fuere Romana Musea Pomponii Laeti, Angeli Colotii, & Cardinalis Carpensis, quorum nunc ne vestigia quidem supersunt. Medicei Principes, Strozzii, aliique Primates, Florentiae, Mediolani Comites Archinti, Museum quisque adhuc incolume ex hisce Monumentis instruxere. Nostris verò temporibus magnam sibi famam ac laudem comparavit Cl. V. Scipio Maffejus Marchio Veronensis eo etiam titulo, quod ex nobili Marmorum congerie, incredibili studio & impensâ collectorum, publicum Patriae suae Museum constituit. Sed & egregiam rem praestitere Illustrissimus Farsettus in Ravennate Museo, Marchio Hercules Bevilacqua in Ferrariensi constituendo. Kircherianum quoque Museum in Collegio Romano Patrum Societatis Jesu, ex ejusmodi Lapidum ornamento celebre jamdiu est in Literaria Republica. Omnia tamen ista longe superata videas a singulari magnificentia illius Musei, quod regio animo CLEMENS XII. Pontifex Maximus nuper in Capitolio Romano excitavit & exornavit sub cura saepe a me laudati Marchionis Alexandri Capponii. Statuarum insignium, Anaglyptorum, Inscriptionum, aliarumque Antiquitatum copia & raritas, in unum ibi collecta, plus-ne voluptatis an admirationis spectatoribus pariat, decernere nesciae.

Sed ut est rerum humanarum conditio, sacratioribus quoque Museis sua fata & pericula imminent. Seculo Christi Sextodecimo in eodem Capitolio Romano Marmora complura numerabantur, quae tamen subsequente tempore aliò avolarunt, in alias nimirum domos aut regiones avecta. Ita Carpensis Cardinalis ditissimum Museum, contrariis heredum consiliis succumbens, discerptum fuit. Mutinae aetate mea, Caula pictor ad conterendos colores, porphyretico Marmore utebatur, nobilem Inscriptionem Graecam complectente, quod olim, Grutero teste, in eodem Carpensi Museo custodiebatur. Istud tamen in suum Veronense advehendum curavit Cl. Marchio Maffejus. Et profectò, non secus atque Numismata, innumeris transmigrationibus obnoxia sunt veterum Monumenta, ita ut nihil mirari opus interdum sit, si eumdem Lapidem diversis Museis, aut Civitatibus Scriptores tribuant. Ingenti ejusmodi Lapidum cumulo nunc Florentia gloriatur. Exiguum, ut puto, numerum Civitas ista suppeditavit: reliquos Romanae Urbi debet. Ita ante paucos annos, ut jam praefatus sum, Ferdinandus Comes Marsilius ex eadem aeterna Urbe complura Marmora Bononiam advexit, quorum non pauca in Instituto Scientiarum, reliqua verò in aedibus Typographicis Patrum Praedicatorum ejusdem Urbis adservantur. Complura quoque in Gallia, in Germania offendas, ex agro Romano deducta. Patavina item non pauca Rhodigium: Aquilejensia Utinum & Venetias translata fuere. Quàm immanem copiam ejusmodi mercium e Graecia, atque ex aliis Orientis locis, aut ex Aegypto, & Africa, deduxerint eruditi Galli, & Britanni, nihil attinet commemorare. Uno verbo nullum fere insigne Museum ostendas, si Romana excipias, quod ex aliarum Civitatum spoliis non coaluerit; utili tamen eventu: plerumque enim tutius ibi collecta, quàm alibi dispersa, servantur monumenta Antiquitatis.

Quod est ad hujusmodi monumentorum pretium, animadvertere juvat, non aliud heic evenire, quàm quod in publicis nundinis quotidie spectamus, in quibus nimirum exponuntur magni, mediocris, & vilis, immo & vilissimi pretii merces. Ita in praecedentibus Collectionibus complures invenias Inscriptiones uberem eruditionis segetem praeferentes, alias parum, alias fere nihil ejusdem eruditionis exhibentes. Postremas hasce appellare possis quisquilias, utpote quod ibi nuda tantùm Nomina contineantur;

atque

atque haec (dissimulare nolo) nulli fortassis usui futura sunt, & praetermitti sine ullo dispendio possent. Attamen tantam sibi venerationem vel apud cordatos viros, neque immeritò, conciliavit Antiquitas, ut quodlibet ipsius fragmentum, si non magni faciendum, certe non contemnendum videatur. Quamobrem quod imperterrite antecessores praestitere, mihi quoque sine haesitatione praestandum duxi. Erunt & in mea Collectione Libertorum, Servorum, aliorumque humilium hominum Inscriptiones non paucae. Ne ego quidem locum iis negatum heic volui. Reliquiae sunt Antiquitatis; hac se praerogativâ tuentur. Si non aliud, varia antiquorum Nomina & Cognomina nobis prodent. In primis verò cum voluptate audientur Nomina, quae ex priscis Germaniae, Galliarum, atque Hispaniarum gentibus originem trahunt. Servorum quoque Nomina post libertatem pro more servata, audire gratum est; eaque, uti & Libertorum, nos ducunt ad propius dignoscendas potentiores Romanorum Familias. Praeterea in ipsis quoque minutioribus Titulis interdum occurrunt formulae non vulgares, idiotismi, barbarismi, soloecismi, testantes videlicet, qualis tunc esset facies & conditio Linguae Latinae, saltem apud infimum & indoctum vulgus, ac propterea benevolo animo excipiendi. Id praesertim animadvertas in Christianis Inscriptionibus priorum Saeculorum, quas, quantâ potui, diligentiâ collegi.

Curae verò mihi fuit, nullam in Syntagma hoc meum inferre Inscriptionem, quae antea prodierit in Libris Gruteri, Reinesii, Sponii, atque Fabretti, nisi quando correctiorem, aut pleniorem dare posse mihi visus sum: quod etiam adnotavi. Attamen praestare minime queo, quin aliqua contra consilium meum irrepserit ab iis edita, & praecipue a Sponio. Nam, uti norunt Eruditi, cum in ejus, tum in Fabretti Libris Indices desiderantur; quo adminiculo atque ornamento quaecumque Marmorum Collectio caret, manca omnino & informis est appellanda. Indiculum mihi paravi ad Inscriptiones Fabretti, at parem nequaquam laborem ad Sponianas adsumsi. Oxoniensia Marmora, & Antiquitates Asiaticas, egregium Chishullii V. Cl. opus, minime attigi. Ad Gudianas Inscriptiones quod attinet, eas quidem teneo; verùm ubi animadverti, potiorem illarum partem ex Pyrrhi Ligorii scriniis fuisse depromtam, cujus fides dubia & sublesta est apud Eruditorum non paucos, uti infra ad Classem I. non diffitebor, ipsamque praeterea Collectionem incuriâ Editorum perfecto Indice fraudatam fuisse: eam insalutatam dimisi, ac si ignota prorsus mihi fuisset. Eoque magis id mihi licere sum arbitratus, quod permultas ex meis Ligorianis apud ipsum expiscatus, desiderari illic animadverti, ita ut is aliis fontibus ac Tomis usus videatur, quibus non eadem forsitan erat sinceritas & legitima origo, atque in Farnesianis Ligorii Tomis. Quod si quid fortè Lector in hoc Opere offendat, quod in praecipuis praecedentium Collectionum Libris occurrat, non id vitio mihi tribuendum a benevolis Lectoribus spero. Excusandum potiùs erit exemplo aliorum, qui post Gruterum ejusmodi suscepere provinciam, & quae ille, aut Reinesius jam dederat, nolentes rursus dedere. Perpetuo quoque meminerit Lector velim, longe ab oculis meis tradita haec fuisse praelo; quamvis enim Amicus meus, ac de Republica Literaria optime meritus, Philippus Argelatus a Secretis Augustissimi Caesaris, qui editionis curam suscepit, nulli diligentiae pepercerit, ut emendata, & absque naevis prodiret: attamen jam omnibus notum est ab oscitantia eorum, qui torcularia premunt, neminem esse immunem.

Fastos Consulares, quibuscumque potui, Inscriptionibus ornavi. Immo integros occasione istâ accepisse Lectorem, ut puto, non pigebit. Fuerunt, qui eosdem ab exordio deduxere usque ad initium Epochae Christianae. Stampa usque ad Annum Christi 284. omissis Consulum subsequentium laterculis. Contra Tillemontius Consules nobis enumerare tantummodo exorsus fuit a Tiberii Augusti temporibus. Seriùs etiam Relandus iter suum instituit, quum ab Anno Christi 146. illius labor procedat, ita ut praecedentes Consulatus in eorum Libris desideres. Itaque non inutilem neque ingratam rem praestiturum me censui, si Fastos Consulares completos exhiberem, ut uno in Libro Consules omnes, quotquot fuere, conjunctos habeat in posterum Lector. Postremo tandem loca monitum hoc volo, me non exiguo labore hactenus collegisse quotquot Marmora potui. Alia tamen complura sunt, quae inquisitionem meam effugisse arbitror; neque enim Historiae, Librique omnes, in quis ejusmodi merces consueverunt exponi, praesto mihi fuerunt; neque mihi licuit e Patria efferre pedem, ut plura inde Operi meo subsidia compararem. Verùm, si comes vita erit, nihil antiquius ducam, quàm cetera expiscari Marmora tum hucusque edita, tum identidem ab Eruditis evulganda, atque Additamentum, pro ut res feret, inde confectum parare praelo, ne quid desit amatoribus hujusce Eruditionis. Consilium verò meum si mors intercipiet, aliquis, ut spero, post me exsurget, qui laborem meum, & fortassis etiam felicioribus auspiciis, continuandum suscipiet. Quamobrem quicumque suarum Urbium gloriam amant, ac dignitatem tuentur, si quid Inscriptionum noverint in praecedentibus Collectionibus, ac demum in mea praetermissum, grandi me beneficio, simulque Literariam Rempublicam obstringent, ubi conferre illud in rem meam, hoc est, ad me mittere velint.

ELENCHUS
TOMI PRIMI.

COnfecto insigni, vastoque Opere *Rerum Italicarum*, quo depulsam vidimus ab Historia caliginem temporum superiorum, & evulgato jam typis Mediolanensibus primo Volumine *Antiquitatum Italicarum Medii Ævi*, censeri potuisset exaustum Argumentum omne illustrandæ nobiliùs antiquæ eruditionis; cùm ecce mihi percurrendum exhibetur novum egregium Opus, *Thesaurus* nempe *veterum Inscriptionum*, cujus ope, post Diplomata, & Codices à carie ac pulvere vindicatos, marmora ipsa, & excisi lapides Græcis, Latinisque characteribus insculpti, e latebris ac ruderibus in publicam lucem proferuntur. Quanta hinc seges reconditæ eruditionis colligi possit, quantoque à Literatis Viris plausu excipi valeat hic labor à Clarissimo Viro Ludovico Antonio Muratorio susceptus, iis omnibus compertum est, qui antiquitatem omnem excusserunt, ut pretiosis hisce fragmentis Literariam Rempublicam locupletarent. Quod ad provinciam meam attinet, obtemperandi mandatis Reverendissimi Patris F. Johannis Dominici Libonii Generalis contra Hæreticam pravitatem Inquisitoris, affirmare non dubito, hujus Voluminis editionem nullum Fidei, bonisque moribus impedimentum afferre, multum verò Literariis Studiis alendis, augendisque profuturam, meque ideo subscripsi.

Ex Ædibus Bibliothecæ Ambrosianæ prid. Kalend. Maji MDCCXXXIX.

Joseph Antonius Saxius S. T. D. Sanctorum Ambrosii & Caroli Oblatus Collegio & Bibliothecæ Ambrosianæ Præfectus.

Die III. Julii MDCCXXXIX.

I M P R I M A T U R.

F. Jo. Dominicus Liboni Inquisitor Generalis S. Officii Mediolani.

Carolus Franciscus Curionus Archipresbyter S. Eusebii pro Eminentiss. ac Reverendiss. D. D. Card. CAJETANO STAMPA Archiepiscopo.

Carlius pro Excellentissimo Senatu.

Tab. I. Tom. I. Col. 10. in Differt.

In dextro latere.

EXEMPLVM EPISTOLAE AEDINI IVLIANI
PRAEFECTI PRAETORIO AD BADIVM
COMNIANVM VICES PRAESIDIS AGENTEM
AEDINIVS IVLIANVS BADIO COMNIANO
SAL IN PROVINCIA LVGDVNENSI QVINQVE
FISCALES CVM AGEREM PLEROSQVE
BONOS VIROS PROSPEXI INTER QVOS
SOLLEMNEM ISTVM ORIVNDVM EX
CIVITATE VIDVC SACERDOTEM QVEM
PROPTER SECTAM GRAVITATEM ET
HONESTOS MORES AMARE COEPI HIS
ACCEDIT QVOD CVM CL PAVLINO
DECESSORI MEO IN CONCILIO GALL
IARVM INSTINCTV QVORVMDAM QVI
AB EO PROPTER MERITA SVA LAEDI
VIDEBANTVR QVASI EX CONSENSV PROV
ACCVSATIONEM INSTITVERE TENTARVNT
SOLLEMNIS ISTE MEVS PROPOSITO EORVM
RESTITIT PROVOCATIONE SCILICET
INTERIECTA QVOD CVM PATRIA EIVS
EVM INTER CETEROS LEGATVM CREASSET
NIHIL DE ACCVSATIONE MANDASSET
IMMO CONTRA LAVDASSET QVA
RATIONE EFFECTVM EST VT OMNES
AB ACCVSATIONE DESISTERENT QVEM
MAGIS MAGISQVE AMARE COEPI ET
COMPROBARE IS CERTVS AMORIS MEI
ERGA SE AD VIDENDVM ME IN VRBEM
VENIT PROFICISCENS PETIT VT EVM
TIBI COMMENDEM RECTE ITAQVE
FECERIS SI ILLIVS DESIDERIO
ANNVERIS . . . .
. . . .

In fronte Marmo

T SENNIO SOLLEMNI SOLLEMNNINI
NON SINE SOLIDO MARMORE STAT
HONOREM DEFERRE CVPIMVS HER
MANDAMVS VIR ERAT SENNIVS ME
MARTIS ATQVE DIANAE PRIMVS SA
CVIVS MEMORIAE OMNE GENVS SPE
ATQVE TAVRINICIA DIANAE RECE
M HS XXVII EX QVIBVS PER QVAT
SINE INTERMISSIONE EDIDERVNT
GRAVITATE SECTA ET MORIBVS H
PRVDENTIAQVE SINGVLARI FVIT C
MILITIAE CONSVMMATA PERITIA E C
VIDVCASSIVM ORIVNDVS ISTE SOLL
AMICVS BENEMERITVS CLAVDII PAV
LEG AVG PR PR PROVINC LVGDVN
FVIT CVI POSTEA LEG AVG PENES
LEGIONEM SEXTAM ADSEDIT CVIQV
SALARIVM MILITIAE IN AVRO ALIAQ
LONGE PLVRIS MISSA SVNT CLIENS P
AEDINI IVLIANI LEG AVG PROV LVG
POSTEA PRAEF PRAET SICVT EPISTO
AD LATVS SCRIPTA EST DECLARATV
ETIAM IN PROVINCIA LVGD VALERIO
TRIB MIL LEG III AVG IVDICIARIAE F
. . . .
TRES PROV GALL
PRIMO V. MONVMENTVM IN SVA CIV
POSVERVNT LOCVM ORDO CIVITATIS
LIBENTER DED P XVIIII
AN PIO ET PROCVL COS

E *ris.*

In latere sinistro.

FILIO
VAE
EDIBVSQ
RCVRII
CERDOS
CTACVLORVM
TA EX
RIDVVM
TENIM
ONESTIS
MMENDABILIS
VITATE
MNIS
PLINI
NSIS
VM AD
OB
MVNERA
OBATISSIMVS
D QVI
LA QVAE
ADSEDIT
FLORO
RRAR
. . . . . .
TATE
VIDVC

EXEMPLVM EPISTOLAE CLAVD
PAVLINI LEG AVG PR PR PROV
BRITANNIAE AD SENNIVM SOL
LEMNEM GRATIAM PROFITENTIS
LICET PLVRA MERENTI TIBI EX
ME PAVCA TAMEN QVONIAM
HONORIS CAVSA OFFERVNTVR
VELIM ACCIPIAS LIBENTER
CHLAMIDEM CARBASINAM
DALMATICAM SERDICENAM
FIBVLAM AVREAM CVM GEMMIS
LACERNAS DVAS TOSSIAM BRIT
PELLEM VITVLI MARINI SEMESTRIS
ALTERAM EPISTOLAM TIBI PROPEDIEM
CVM VACARE COEPERO MITTAM
CVIVS MILITIAE SALARIVM DE
HS XXV N IN AVRO SVSCIPE
DIIS FAVENTIBVS ET MAIESTATE
SANCTA IMP DEINCEPS PRO
MERITIS AFFECTIONIS MAGIS
DIGNA CONSECVTVRVS
CONCORDIAE . . . .
. . . .

JOsep
D
T
C
It
er
m
pt
L
fc
fi
P
r
Ex
F
C
C

LUDOVICO ANTONIO
MURATORIO
V. CL.
JOSEPH BIMARDUS,
BARO MONTIS SELEUCI.

SUppeditatis jam antiquis Inſcriptionibus fere ſeptingentis, quas aut ex Libris editis, aut ex MStis Codicibus, vel ex Marmoribus ipſis, non modico labore hinc inde exſcripſi; aut denique quas ab Amicis, variis in locis degentibus, accepi, quibus ampliſſima tua horumce Monumentorum Collectio locupletior evadat; additiſque nonnumquam Notis, ſed omnino brevibus, ut inſtituti ratio ferebat, & ad reſtituendam, aut indicandam mutilorum, corruptorum-ve locorum lectionem, fere tantùm idoneis: libet nunc, Doctiſſime Muratori, de pauculis paulo illuſtrioribus tecum liberius colloqui.

C A P. I.

AC primo quidem, en tibi fragmentum ſatis nobile Inſcriptionis, quâ enarrabantur geſta Servilis belli, quod adversùs Spartacum, Crixumque, & alios Gladiatores & Servos fugitivos initum eſt Anno U. C. 680., & tertio poſt Anno a M. Craſſo confectum. Illud adeo mutilum ad nos perveniſſe, omnino dolendum eſt: quale quale tamen ſuperfuit, minime tum propter dignitatem, tum ob antiquitatem, diutiùs occultandum duxi, & nunc oculis ſubjicio, ad amuſſim reſpondens exemplari, quod inter ſchedas Jacobi Auguſtini *de Chevanes* J. C. quondam Divionenſis, ſummâ fide exſcripſi Anno 1728.

A

B

1.

. . . .
NI IORRERE QVIT PRAETER
S . . . CIEM BELLO NECESSARIO
HAVD MVLTO SECVS QVAM
FERRO NOCERI POTERAT AT
VARINIVS DVM HAEC AGVN
TVR A FVGITIVIS AEGRA PAR
TE MILITVM AVTVMNI GRA
VITATE NEQVE EX POSTREMA
FVGA CVM SEVERO EDICTO
(a) IVVERENTVR AD SIG
NA (b) DEEVNTIBVS ET QVI RELI
QVI ERANT PER SVMMA FLA
GITIA DE TRACTANTIB MILI
TIAM QVAESTOREM SVVM
C. THORANIVM EX QVO PRE
SENTE VERA FACILLIME NOS (c)
CERENT VM (d) MISERANT ET TA
MEN INTERIM QVOM VO
LENTIB NVMERO QVATVOR

(a) *lege*: IVBERENTVR.
(b) COEVNTIBVS.
(c) NOSCERENTVR.

C

2.

. . . .
IN S CONVERTERENT
INTVS MVLTA IAM LVCE
DERANS SOLITA A FVLI
ONO ACTAE ET IN CASS
NI ICTVS SI ARIDVM
STREPITVS TVMVL
I CON RES VNDIQ
VM MITTIT EQVITIS
VM CIRCVM PRO
VI EXE ORARENT
PRO TIRE VESTI
S CREDENS IO
OTA MENAG
. . . . . PAVENS SE . . . . .
. . . . . M DVPLI . . . .
. . . . VM A . . . . .
. . . . DA . . . . . .
. . . .

3.

. . . .
NIS OPERIS COMMVN
DEINDE FVGITIVI (e) CON
TIS IAM ALIMENTIS NEP
DANTIB EX PROPINQ
TIS INSTAR ET SOLITIA
LITIAE VIGILIAS STA (f)
Q ET ALIA MVNIA ES
SECVNDA VIGILIA
CVNCTI EGREDIV
LICTO BVCINA
TRIS ET AD VIGIL
PROCVL VISEN
XERANT FVLT
RECENTI AC
BRO SIGN
MIDIN
RIN
TV

(d) *lege*: MISERAT.
(e) CONSVMTIS.
(f) STATIONES.

4.

. . . .
ALIQVOD DIES CONTRA MO
REM FIDVCIA AVGERINVS (g)
TRIS COEPIT ET PROMI LINGV
QVA VARINIVS CONTRA S
PECTATAM REM INCAVTAE (h)
MOTVS NOVOS INCOGNITO
Q. ET ALIORVM CASIBVS PER
CVLSOS MILITES DVCIT TAMĒ
AD CASTRA FVGITIVORVM
PRESSO GRADV SILENTIS IAM
NEQ. TAM MAGNIFICE SVMĒ
TIS PROELIVM QVAM POSTV
LAVERANT ATQ. ILLI CERTA
MINI CONSILII INTER SE IVS
TA SEDITIONEM ERANT CRI
XO ET GENTIS EIVSDEM GAL
LIS ATQ. GERMANIS OBVIAM
IRE ET VLTRO FERRE PVGNĀ
CVPIENTIBVS CONTRA SPARTA

5.

INGRES
TANT ESE ILLVDEBANT SIM L
NEFANDVM IN MODVM PER
VERSO VOLNERE ET INTER
DVM LACERVM CORPVS SE
MIANIMVM OMITTENTES
ALII IN TECTA IACEBANT IG
NIS MVLTIQ EX LOCO SER
VI QVOS INGENIVM SOCI
OS DABAT ABDITA A DOMI
NIS AVT IPSOS TRAHEBANT
EX OCCVLTO NEQ SANCTV̄
AVT NEFANDVM QVICQVĀ
FVIT IRAE BARBARORVM
ET SERVILI INGENIO QVAE
SPARTACVS NEQVIENS PRO
HIBERE MVLTIS PRECIB QVO (i)
MORARET CELERITATE PRAE
VERTERE NVNTIOS

6.

CON . . . .
TIMILIRVIT . . . .
CEPS MONET IN . . . . .
AGROS MALISQ. PE VRIO
VE EGREDIANTOR VBI PRI?
QVAM RELIGIO (k) EXERCITV
ADESSE VARINIVS AVGER
TVR NVMERO SELECTIS VIR
ET PROPERE NANCTVS IDO
NEVM ET CALLIVIS DVCIS
ET CENTINIS DEINDE EBVR
NIS IVGIS OCCVLTIVS AD N
RIS LVCANAS ATQ. INDE PRI
MA LVCE PERVENIT AD N
NI FORVM IGNARIS CVL
RIB AC STATIM FVGITIVI CO
TRA PRAECEPTVM DVCIS
RAPERE AD SE VIRVM VIR
NES MATR ET ALII C

(g) *lege:* AVGERI NOSTRIS.
(h) INCAVTE.
(i) QVVM ORARET.
(k) RELIQVO.
(l) Lib. III. pag. 188.
(m) Lib. XXIX. Cap. ultim.
(n) De Orator. Lib. II. 12.
(o) Lib. IV. Cap. 7. & 20.
(p) Annal. Lib. XV. Cap. 74.

A Nedum vehementer optandum esset, integriora hæc fragmenta ad nos pervenisse, sed & ipsum Chevaneum adnotasse, unde ea habuisset: an ex marmoreâ columnâ, aut æreâ laminâ; ex Lapide, aut Codice quodam antiquo; an denique Romæ, aut alibi intra, vel extra Italiæ fines reperta essent. Nihilominus meram antiquitatem redolent, & nonnulla nos edocent, quæ in Historiis superstitibus frustra quæsieris. Prisci homines non solùm votorum, donariorum, statuarum Inscriptiones, Magistratuum catalogos, publica Decreta marmoreis tabulis, æreis-ve mandarunt, sed etiam rerum gestarum memorias. Incidit Polybius (l) Lacinii in aheneam Tabulam, in qua Hannibal rerum a se gestarum seriem accurate exposuerat, atque inde historiæ suæ facem accendit. Hunc fuisse Titulum aræ, quam B Junoni Laciniæ dedicavit Hannibal, Græcis, Punicisque literis scriptum, tradit Livius (m). Quæcumque Romani publice gererent, quolibet anno literis mandabant Pontifices Maximi, qui ea in album referebant, & domi in Tabula proponebant. Et erant *Annales Maximi*, quorum auctoritatem toties advocant Livius, aliique. De his Cicero: (n) *erat enim Historia nihil aliud, nisi Annalium confectio: cujus rei memoriæque publicæ retinendæ causâ, ab initio rerum Romanarum, usque ad P. Mucium Pontificem Maximum, res omnes singulorum annorum mandabat literis Pontifex Maximus, efferebatque in album, & proponebat tabulam domi, potestas ut esset Populo cognoscendi: ii qui etiam nunc Annales Maximi vocantur*. Quamvis autem desisse innuat Cicero post P. Mucium Pontificem Maximum, idest Anno U.C. 623. usum, Annales in domo Pontificis Maximi publice C proponendi, attamen fieri non desierunt, & in Libris linteis, sicut antea scribebantur, quos in Æde Monetæ adservatos testatur Livius (o). Annalibus sane mandatas res illustriores sub Cæsaribus videbis apud Tacitum (p); Librorumque linteorum, e quibus multa ad Historiam Augustorum depromsit Vopiscus (q), ipse non uno in loco meminit.

Annalium Maximorum, aut Librorum linteorum pars quædam fuisse videntur fragmenta Chevanea; quâ gesta Anni U. C. 680. adversùs Servos fugitivos fuse enarrabantur. Prætorem illius anni, quem contra Spartacum & socios missum narrant Historici, *Πούβλιον Βαρίνον* vocat Plutarchus (r). *Publium Varenum* Epitome Liviana (s) *Οὐαρίνιος Γλάβρος* Appianus (t), a quo & hisce fragmentis docemur, integrum illius nomen fuisse P. *Varinius Glaber*, unde emendandum patet ejus D nomen apud alios, tum apud Ciceronem (u), a quo *Publius Varinus Prætor* nuncupatur. De *Glabri* verò Cognomine frustra laborat Sigonius (x), ut illud Publio Varinio abjudicet, & Legato ejus *Clodio* tribuat, quandoquidem Livius (si qua fides Epitomatori) *Clodium Pulchrum* dixerit, & *Pulchri* Cognomen tam in *Clodiâ* gente commune sit, quàm illud alterum *Glabri* inauditum. Corrupti sunt præterea Plutarchi Codices, in altero ex Cognominibus illius Lentuli, ex cujus ludo effugêre Gladiatores, qui bellum Servile excitarunt, quum ibi legatur (y): *Λέντλου τινὸς Βαττιάτου*. Quis enim *Battiati* Cognomen in familia Lentulorum usquam legit? Legendum meo periculo: *Λέντλου Βάτια*, idest *Lentuli Vatiæ*, aut *Vacciæ*, quod idem est, ut jam probe monuit Andreas Schottus in supplemento Annalium Pighianorum (z). Habemus enim *Lentulum Vacciam* apud Ciceronem (a).

E Est præterea in hisce nostris fragmentis nomen Quæstoris, qui cum P. Varinio Glabro erat, sine quibus numquam hunc C. Thoranium fuisse scissemus. Is verò C. Thoranius idem omnino fuit, meâ quidem sententiâ, qui postea senex, & Prætorius, prodente proprio filio C. Thoranio, in Triumvirali proscriptione po-

(q) In Aurelian. 1. & 8.
(r) Crass. pag. 548.
(s) Epitom. Lib. 95.
(t) Civ. Lib. I. pag. 205.
(u) Pro Flacc. 19.
(x) In Fast. ad An. 680. P. M. 205.
(y) Crass. pag. 547.
(z) Annal. P. R. Tom. III. pag. 166.
(a) Epist. ad Quint. Fratr. Lib. 2. 3.

perit ; quod non sine indignatione refert Valerius Maximus (b). In quem verò Annum inciderit ejus Prætura, quam Anno U. C. 692. alligat Pighius (c) nullo teste, nullis argumentis, saltem probabilibus, minime definire ausim. Quantum verò terroris & formidinis militibus Romanis incussissent primæ Servorum victoriæ, docet primum fragmentum, ubi vides milites fuga elapsos e primis certaminibus, quæ cum fugitivis conferuisse Clodium Pulchrum, Furium, & Cossinium tradit Plutarchus (d), etsi severo edicto jussos ad signa reverti, minime paruisse, multosque detrectasse militiam, ita ut vix cum quatuor millibus versùs hostem ire potuerit Varinius. Habes in quarto, milites aliquantulum fiduciæ dein ostentasse, quæ res induxit Varinium, ut incaute eos ad castra fugitivorum oppugnanda duceret, quamvis novos & præteritis casibus perculsos. Ea omnia in primis consentanea sunt narrationi Appiani (e), qui ait Varinium & Valerium habuisse : [illegible] : ideoque & hi quoque victi sunt, & apte fugitivorum Servorum manus effugit Varinius. Porro dum exercitum adversùs eos duceret, res propter diversas Ducum sententias in illorum castris ad seditionem spectasse, docet idem fragmentum. Quum Crixus, qui Gallus erat, adhærentibus Gallis suis & Germanis, Prætori obviam ire suaderet, & ultro pugnam inferre : contrarium verò sentiret Spartacus, & fortè aut loco se tueri, aut alio-versùm tendere ; vicisse Crixi, suorumque sententiam, argumento est Varinii clades ab omnibus Historicis memorata. In quinto denique fragmento nonnulla sunt, quæ ad incendia, cædes, vastationesque a Servis victoribus patratas spectant, quas breviter perstrinxit Florus (f). Invito Spartaco illa omnia contigisse heic tantùm legimus. Indicat fragmentum sextum, quâ vi Q. Varinius adversùs fugitivos perrexerit, atque contra Spartacum duxerit SELECTOS milites, PRIVSQVAM RELIQVO EXERCITV AVGERETVR, quum PROPERE NANCTVS esset IDONEVM EX CAPTIVIS DVCEM : sed quum duo hæc nomina nihili sint, & prorsus incognita, legerem primò SETINIS, nisi nimium hinc abesset *Setia* Volscorum Urbs, de qua & ejus collibus multa Cluverius (g). Propior esse debuit *Sontia* Lucanorum Civitas, cujus oppidani *Sontini* dicuntur a Plinio (h): quare potius SONTINIS legendum arbitror ; & postea ALBVRNIS ; juxta enim loca, de quibus agitur, situs erat *Mons Alburnus*, Virgilio, multisque aliis memoratus. Sequitur in fragmento nostro : OCCVLTIVS AD N RIS LVCANAS ATQ INDE PRIMA LVCE PERVENIT AD N NI FORVM. Hæc non parum corrupta sunt. In eodem Lucaniæ tractu, inter Silarum & Craterem amnes Tabula Peutingeriana (i) recenset *Nares Lucanas*, IX. ab Aleronia millibus, versùs Silarum, & iis conterminum locat *Forum Popilii*, inter Aleroniam & Nerulos. Inde fortassis supplenda & emendanda est nostra Inscriptio, legendo AD NARES LVCANAS, & paulo post ad POPILI FORVM. Ceterum in Plutarcho (l) legimus, victo Varinio Spartacum sapienter suis auctorem fuisse, ut cursu versùs Alpes instituto, iisque superatis, in suam quisque liberi patriam reverterentur ; sed Servos successibus elatos prudens consilium repudiasse, & rapinis cædibusque per totam fere Italiam indulgere maluisse. Plura fortassis ex pretiosis illis fragmentis erui possent, sed est aliquis etiam alienæ industriæ locus relinquendus.

C A P. II.

PRolixiori monumento accedet aliud brevissimum, & priori fere ætate par. Epitaphium scilicet Latino-Græcum, in exiguo marmore scriptum, quod Smyrnâ cum aliis allatum est ad Illustriss. virum Cardinum *Le Bret*, Senatus Aquisextiensis primatium Præsidem, & Gallo-provinciæ Præfectum, Anno 1730. nunc apud heredes adservatur *Cellis* in Biturigum Cuborum finibus.

POMPEIA CN F

MAGNA

ΠΟΜΠΕΙΑ ΜΑΓΝΑ

Nobilissimæ feminæ exiguum sane monumentum exhibet Marmor, nullo ornatu luxurians. Antiquum sapit Epigrammatis brevitas; nam labente Republicâ, etsi omnia fere in deterius ruerent, supererant nihilominus quædam pristinæ modestiæ scimiliæ. Funera quidem majore quàm antea sumtu ducebantur, sed nondum prolixam hanc honorum aut a defunctis, aut ab eorum parentibus gestorum seriem ostentabant elogia tumulis insculpta. Solum sepulti nomen, paterno comitatum prænomine, plerumque legebatur ; & hoc est quod *breve nomen* dixit Propertius (m), cujus ætas in ea incidit tempora, quibus non penitus evanuerant priscæ simplicitatis vestigia :

Quandocumque igitur vitam mea fata reposcent,
Et breve in exiguo marmore nomen ero.

quasi diceret, marmoreæ urnæ, cui ipsius reliquiæ committendæ erant, nudum nomen inscriptum iri. Oculis igitur usurpare mihi licuit marmor [illegible] filiæ Magni Pompeji. Sed quæ illa fuerit, conjecturis potius quam invictis argumentis definiri potest. Egregie verò falsi sunt, qui filiam a Pompejo Smyrnæ terrâ conditam somniarunt (n), quum ipse Pharsaliæ fusus in Ægyptum navibus ferretur ; aut eam secure Româ avexisset, & cum exercitu circumduxisset ; aut sane in Lesbon Insulam cum uxore Corneliâ amandasset, eventum belli civilis præstolaturus, ibique eas unâ recepisset, quum fugeret. At Scriptorum ne unus quidem de filia Pompeji, fugæ patris comite, quidquam docuit. Quumque Pompejus Cæsarem, fusis in Hispania Afranio & Petrejo, in Græciam trajecturum præsentiens, Corneliam Lesbon tendere voluit. Lucanus (o), qui conjugum illorum discessum graphice describit, de filia verbum non addidit, quamvis id ad ciendos affectus non parùm idoneum fuisset ; Corneliamque solam fuisse satis aperte docet hoc versu :

Fida comes Magni vadit duce sola relicto.

Sed nec aliquem ex Pompeji liberis Lesbi fuisse cum Corneliâ memorant præter Sextum Pompejum, ex duobus filiis juniorem Dio (p), Plutarchus (q), & Appianus (r). Hic tamen in eo fallitur, quod Sextum tunc *ἐν νήσῳ*, & *μετὰ τῆς μητρὸς* sepositum Mitylene fuisse narrat. Quum enim Anno U. C. 719. quo occisus est, annum ageret ætatis XL. Anno U. C. 706. jam vigesimum septimum annum agebat. Neque filius esse potuit Corneliæ, quæ Anno tantùm U. C. 701. aut 702. Pompejo patri nupserat. Quare in textu Appiani, loco *τῆς μητρὸς* omnino legendum est *τῆς μητρυιᾶς*. Alii tamen Scriptores minime Lesbi cum Cornelia fuisse Sextum significant. Vellejus Paterculus (ſ) eum in exercitu, aut saltem in Græcia fuisse, quum ad Pharsaliam pugnatum est, innuere videtur, ubi de fugâ Pompeji ita inquit : *Pompejus profugiens cum duobus Lentulis Consularibus, Sextoque filio, & Favonio prætorio, quos comites ei fortuna aggregaverat*. Quin etiam Lucanus, (t) quum jam Mitylene solvisset Pompejus, ei obviam factum Sextum filium cum aliis, qui e clade Pharsalica evaserant, his versibus tradidit :

Spar-

(b) Lib. XI. Cap. 113.
(c) Annal. Tom. III. pag. 338.
(d) Crass. pag. 547. & 545.
(e) Sup. pag. 205.
(f) Lib. III. Cap. 19.
(g) Ital. Antiq. Lib. III. Cap. 4.
(h) Lib. III. Cap. 4.
(i) Tab. Peutinger. Segment. 6.
(l) Crass. pag. 548.

(m) Lib. II. El. 1. 21. 81. 82.
(n) Vide Explicationem Marm. Græc. de Aq. Sext. An. 1735.
(o) Lib. V. a vers. 735.
(p) Lib. XLII. P. M. 209.
(q) Pompej. pag. 658.
(r) Civ. Lib. V. pag. 389. edition. Car. Stephani.
(ſ) Lib. II. Cap. 53.
(t) Lib. VIII. vers. 203.

A *Sparsus ab Emathiâ fugit quicumque procellâ.*
Assequitur Magnum; primusque a littore Lesbi
Occurrit Gnatus, procerum mox turba fidelis.

Quomodocumque se res habuerit, in castris, aut cum Corneliâ egerit Sextus, nulla tamen aut cum illâ, aut cum Pompejo Filia fuisse narratur. Et si quamdam fuisse concederemus, minime illa sepeliri tunc potuit Smyrnæ, quam non adiit Pompejus. Illius fugæ quoddam, ut ita dicam, Itinerarium accurate texuit Lucanus (u), eum Mitylene digressum, Chion insulam prætervectum, per Icariæ scopulos, Colophona, Ephesumque relinquentem (ad lævam scilicet) Sami saxa rasisse, inde Gnidum, & Rhodum præteriisse, & mare ad Telmissum navigato primam intrasse Phaselidem (x):

B *- - - - - - - - Nec se committere muris*
Ausus adhuc ullis, te primùm, parva Phaselis
Magnus adit, - - - - - - - - - - - - -

Plutarchos (y) scribit, Pompejum primùm Attaliam subiisse. Vicinæ erant Phaselis & Attalia. Illa extrema erat Urbium Lyciæ, ab altera erat Pamphyliæ initium, ita ut minima sit hæc discrepantia, neque efficiat, quo minus verum sit, Pompejum nequaquam navibus exiisse, aut ad ullam Urbem accessisse priusquam postremum Lyciæ, aut primum Pamphyliæ oppidum subierit. Unde non minus certum sit, eum nullo modo Smyrnam divertisse, quæ minime ei in viâ occurrebat, eumque a recto tramite multum deflectere coegisset, cursuique, quo citatissimo utebatur, moram non modicam injecisset. Conjecturam igitur de filia Pompeji, ab eo post Pharsalicam pugnam in Ægyptum tendente, Smyrnæ
C sepultam, non est quod Auctori suo invideamus.

Uxores quinque habuit Pompejus, Antistiam, Æmiliam, Muciam, Juliam, & Corneliam. Tres eum ex Mucia liberos suscepisse, quo tempore divortium cum ea fecit, habes apud Svetonium (z). Horum duo mares erant, *Cnejus* post Mundense prœlium a Cæsarianis interfectus, & *Sextus*. Filiam præterea ex Mucia ei natam argumento est, quod duorum tantùm filiorum meminerint Historici, filias verò plures ei tribuant. Ex his una Fausto Syllæ destinata est, dein Cæpioni desponsata, postea a Julio Cæsare expetita, sed tamdem Fausto, cui primum promissa fuerat, tradita (a). Altera fuit mater Cneji Cornelii Cinnæ Magni Consulis Anno U. C. 758. quem Pompeji ex filia nepotem, Θυγατριδοῦν ait Dio (b), cui assentitur Seneca (c). Tertia denique
D Patri etiam superstes, in Sicilia apud Sextum fratrem erat Anno U. C. 714. uti videre est in his Svetonii de Tiberio, qui postea imperavit (d): *munera, quibus a Pompeja Sexti Sorore in Sicilia donatus est, chlamys, & fibula, item bullæ aureæ durant, ostenduntur que adhuc Bajis*. Loquitur ille de fugâ Liviæ post bellum Perusinum, qua se cum filio Tiberio tunc bimulo belli casibus in Siciliam subduxit: de qua satis multa Vellejus (e).

Ex tribus his Pompeji filiabus, quas solas in antiquis Scriptoribus memoratas reperies, ea demum eligenda est, quæ Smyrnæ sepulturæ mandari potuit. Ac primo quidem verisimile mihi non videtur, hanc-ce nostram aut Fausti Syllæ, ac Lucii Cinnæ uxorem fuisse, quum nulla in marmore mariti fiat mentio, quamvis utraque virum ex nobilissima familia sortita esset, atque
E etiam gestis honoribus insignem. Nullus enim dubito, quin *Lucius* ille *Cinna* Pompejæ maritus, idem ille sit, qui, quum præturam gereret, conscius cædis Julii Cæsaris fuit (f). Quamobrem errore nominis alter Cinna Tribunus Plebis a Populo furente, magnoque Cæsaris desiderio percito, occisus est. Virorum autem nomina

(u) Vers. 193. & seqq.
(x) Vers. 250.
(y) Pompej. pag. 659.
(z) Cæsar. Cap. 50.
(a) Pompej. pag. 644.
(b) Lib. LV. pag. 638.
(c) De Clement. Lib. I. 9.
(d) Tiber. Cap. 6.
(e) Lib. II. Cap. 75.
(f) Dio Lib. XLIV. pag. 303.

A mulierum elogiis sepulcralibus tunc inscribi solita, ostendunt hæc Propertii (g) de Cornelia Pauli Lepidi uxore, quam ita loquentem inducit:

Jungor, Paule, tuo non discessura cubili,
In Lapide hoc, uni nupta fuisse legar.

Sic & apud Lucanum (h) Marcia Catonem, ad quem mortuo Hortensio redierat, affatur:

- - - - *liceat tumulo scripsisse*: CATONIS
MARCIA - - - - - - - - - - - - - - - - - -

Ita denique in Epitaphio Cæciliæ Metellæ, huic nostro ætate & simplicitate omnino pari, quale post Panvinium a Grutero (i) refertur:

B CAECILIAE Q. CRETICI
F
METELLAE CRASSI

Præterea quâ de caussâ Smyrnam migrasset Pompeja Fausti Syllæ uxor, quum ei Romæ liceret vivere? Scribit Auctor belli Africani (k), post interfectum Faustum Syllam, Cæsarem *Pompejæ cum Fausti liberis incolumitatem, suaque omnia conservasse*. Sed turbat aliquantulum heic Florus (l), qui innuere videtur, occisos quoque Fausti liberos jussu Cæsaris: *nemo cæsus imperio præter Afranium: satis ignoverat semel; & Faustum Syllam; didicerat generum timere: filiamque Pompeji cum patruelibus ex Sylla; sic posteris cavebatur*. Sed multo
C potior mihi est fides Scriptoris belli Africani, qui his rebus interfuit, & adstipulantem habet Appianum (m), qui ait, Cæsarem Uticæ repertam Pompeji filiam cum duobus, quos habebat, liberis, ad Pompejum fratrem incolumem dimisisse. Quid præterea heic *patruelibus*? Cæsaris-ne, an ipsius Pompejæ patrueles fuisse Fausti filios voluit dicere Florus? utrumque pariter falsum; ita ut, si res mei foret arbitrii, omissis aliorum conjecturis, corruptam certe, & fortassis etiam mutilam hanc phrasim sic emendarem & supplerem: *filiamque Pompeji cum parvulis ex Sylla servavit. Sic posteris cavebatur*. Non minus enim posterorum securitati consuluisse videri poterat Cæsar clementiâ, quàm suppliciis. Ante me quidem, ut nunc animadverto, emendaverat Perizonius (n), *filiamque cum parvulis ex Sylla*; minime de supplenda voce *servavit*, solicitus, quam ego, vitandi am-
D biguitatis causâ, inserendam credidi: & Perizonii sane emendationem calculo suo probarunt Graevius & Dukerus, Notis ad hunc Flori locum.

Vixisse autem Romæ quamdam ex Pompeji filiabus, etiam Augusti ætate, testatur Inscriptio (o), quæ Liberto ejus posita est, & cujus initium est hujusmodi:

CN. POMPEIVS. POMPEIAE. CN. MAGNI F.
LIB. ISOCHRYSVS &c.

& in fine: IVSSV. IMP. CAESARIS. AVGVSTI . . .
P. III. S. Idem probari potest Græco Epigrammate Antipatri Thessalonicensis, in Servam Pompejæ, quam prope Romam tumulatam indicat primus versus (p):

E *Αὐσονίη μὲ Λίβυσσαν ἔχει κόνις ἄγχι δὲ Ῥώμης Κεῖμαι.*

Nulli igitur Pompejarum, quæ aut Romæ domicilium habuerunt, aut viros nobilissimos maritos sortitæ sunt, tribui potest Smyrnæum hoc marmor. Restat altera Pompeji filia, quæ Sexto fratri in Sicilia adhæserat. Eam

(g) Lib. IV. Eleg. 2.
(h) Lib. II. vers. 342.
(i) Pag. CCCLXXXVII. num. 7.
(k) Lib. de Bell. Alex. extr.
(l) Lib. IV. Cap. 2.
(m) Civ. V. pag. 243.
(n) Not. ad Flor. edit. Lugd. Bat. 1722. pag. 783.
(o) Fabrett. Inscript. pag. 275.
(p) Antholog. Lib. III. 23. 19.

Eam innuptam obiisse, satis verisimile est, quandoquidem, si viro conjuncta fuisset, quorsum eo relicto apud fratrem patriâ extorrem commorata esset? Innuptam quamdam ex filiabus reliquisse Pompejum, suspicari licet ex Ciceronis Epistolâ ad Atticum. Ille divortio cum Terentiâ facto, de novis nuptiis cogitabat, quarum ope subveniret rei familiari, bellorum civilium injuriâ, & prioris conjugis abscessu labefactatæ. A summo suo amico objecta ei videtur Pompeja, de qua scripsit ad ipsum, conditionem refutans (q): *de Pompeji Magni filia tibi rescripsi, nihil me hoc tempore cogitare*.

Ex qua uxore nata esset hæc Pompejo filia, quærendum superest. Nihil illi liberorum ex Cornelia natum, ostendit altum hac de re silentium tum apud Historicos, tum etiam in flebilibus colloquiis, quæ cum eâ habuisse fingitur a Lucano (r), quum eam Lesbon amandaret, tum etiam quando acie victus & profugus eam Lesbi reciperet; nec denique in lamentis, quæ viro ante oculos ab Ægyptiis satellitibus trucidato effudit Cornelia, quamvis in his omnibus locus maxime fuisset communi pignori memorando. Nulla quoque ex Juliâ nata soboles memoratur, præter filium, filiam-ve (dissentiunt enim de sexu Scriptores) quæ paulo post obiit: Neque etiam liberos ex Æmilia relinquere potuit, quum & eam prægnantem ex priore viro duxerat volente Sylla illius vitrico (s), & mox amiserit parturientem. Dividendi ergo sunt inter Antistiam & Muciam quinque Pompeji liberi, quos ei superstites vixisse scimus. Et quidem, ut vero propius videtur, Antistiæ filiæ erant Pompeja Fausti Syllæ, & altera Pompeja Lucii Cinnæ, uxores. Muciæ verò hæc nostra Pompeja, quæ in Sicilia cum Sexto Fratre fuit. In hanc insulam trajiciendi caussa fuisse videtur Mucia mater, quæ eodem tempore, quo Tiberius Nero, cum uxore Livia filioque fugit ex Italia, a Cæsare Augusto verente, ne Sextus Pompejus Antonio, a quo tunc sibi metuebat, conjungeretur, ad filium in Siciliam teste Dione (t) remissa fuerat, quamvis rem paulo aliter retulerit Appianus (u). Probabile est itaque Pompejam Muciæ & Pompeji filiam Romæ cum matre, ut innuptam decebat, remansisse, donec eam fratri Sexto redditam comitaretur in Siciliam euntem: unde fratre profligato, exercitibusque spoliato, fugientem in Asiam sequuta est, & Smyrnæ, quò se contulerat, supremum obiit diem, supremosque honores sortita est, imposito cineribus parvulo hoc marmore, cujus *ἰταλικὰ* fortunæ, quâ tunc utebatur Pompejorum domus, erat prorsus conveniens.

Ceterum non me latet, ex Cognomento MAGNAE, & patris Prænomine non omnino confici, Pompejam nostram celeberrimi Pompeji filiam fuisse, quandoquidem *Pompeji* nomen, & cognomen *Magni*, ad Pompeji posteros per sequiorem sexum transiisse notarunt Viri docti, & præsertim Ezechiel Spanhemius (x). Eâ de caussâ occurrit alius *Cneus Pompejus Magnus*, Claudii Imperatoris gener, Crassi & Scriboniæ filius. Quo autem pacto ad eum per feminas nomen & cognomen Pompeji devenerit, cognosces ex ejus Stemmate, quod integrum habebis si tertiam Norisii (y) ad Pagium Epistolam contuleris, cum serie Scriboniorum propositâ ab Havercampio (z) in Notis ad Thesaurum Morellianum nummorum Familiarum Romanarum. Filia hujus *Cneji Pompeji Magni Liciniani* perinde dici potuit *Pompeja Magna*, ac Majoris Pompeji filia. Sed quum nullam sobolem posteriori Pompejo assignent veteres Scriptores, neque liceat alicui posteros sine teste, sine tabulis affingere, multo probabilius est, Pompejam Smyrnæ sepultam, patrem habuisse majorem Pompejum.

(q) Ad Attic. Lib. XII. Epist. 2.
(r) Lib. V. VIII. & IX.
(s) Plutarch. Pompej. pag: 623.
(t) Lib. XLVIII. pag. 418.
(u) Civ. V. pag. 369.
(x) Differtat. de Num. Tom. II. pag. 66.
(y) Epist. III. opp. Tom. IV. pag. 755. & seqq.
(z) Thesaur. Morell. Tom. II. in Gente Scribonia.

C A P. III.

VEnio nunc ad recentiorem ducentis & amplius annis, sed prolixissimam, nobilissimamque Inscriptionum, quæ intra Galliæ fines spectantur. Reperta fuit Sæculo Christi Sextodecimo labente, in Pago quodam Neustriæ inferioris, qui nunc *Vieux* vocatur. Unde eam in Castrum suum Torigniacum deferendam curavit, ut aliqui volunt, ætate Francisci I. Regis, V. Cl. Joachimus Gobio Matignonius, ut alii, Anno tantùm 1580. Jacobus Gobio Matignonius, Gallice Polemarchus, ibique etiamnum adservatur. Marmor est quadratum coloris rubri, altum tres pedes cum novem unciis. Antica facies ut & postica habet latitudinis pedes duos cum semiuncia, duo latera pedem unum cum besse. Inscriptiones laterum primus edidit Sponius (a), sed corruptas. Eam verò, quæ in fronte cernitur, penitus omisit. Integra deinde prodiit in Ephemeridibus Gallicis (b) Anno 1728. at ex vitiosissimo, ut videtur, Exemplari, nullo linearum discrimine, neque vocum aut integrarum, aut dimidiatarum. Rursus edita est in eodem Diario ex altero exemplari (c), Anno 1733. unàque editæ sunt Notæ Abbatis *de Longuerüe*, viri quidem doctissimi, sed qui hujusmodi cupediis stomachum suum minime assuefecerat. Eodem Anno hanc Clariss. Scipio Maffejus (d) denuo inseruit Epistolæ ad Paulum Galeardum scriptæ, ab amico quidem erudito, ex ipso, ut ait, Marmore descriptam. Quum verò nullus ex tot Editoribus ad marmor visendum accesserit, multaque in eo obliterata sint, quæ tempore, quo e terræ visceribus prodiit, adhuc supererant, quæque solâ ope exemplarium antiquitus desumtorum suppleri possunt, nihil vetat, quominus, heic etiam tuis, Doctissime Muratori, atque Eruditorum obtutibus sistam aliud exemplar, a ceteris paulo diversum, quod operâ D. Marchionis *de Livarot*, unicis ex Neustriæ Toparchis, accepi Anno 1732. ut in his scripturæ differentiis habeant doctiores, quo acumen suum experiantur in veteri lectione asserendâ.

Ad præstantissimam hanc Inscriptionem nulla fere adnotavit Clariss. Maffejus, quare integra adhuc nobis superesset ejus exponendæ provincia. Nè tamen Epistolæ fines excedere videar, pauculas ex insignibus notitiis, quæ ex eâ in Antiquitatis cognitionem redundant, carptim delibasse sufficiat. Marmor Torigniacense, seu Viducassinum vocare malis, basis fuit Statuæ, quam TRES PROV*inciæ* GALL*iæ*, idest Lugdunensis, Aquitanica, & Belgica T. SENNIO SOLLEMNI ponendam decreverunt. Quum verò illius curam heredibus mandaverint, inde patet jam e vivis Sollemnem excessisse, quum ei decreta est statua marmorea. De *Senniorum* Gente satis multa dixi ad Inscriptionem *C. Sennii Sabini*, Albiani in Sapaudia repertam (e). Quum autem statua *Sennio Sollemni* IN SVA CIVITATE posita fuerit, ille E CIVITATE VIDVC*assium* dicatur ORIVNDVS, & denique LOCVM CIVITAS VIDVC*assium* LIBENTER DED*erit*, nemini dubium esse potest, quin locus, ubi effossa est hæc Inscriptio, *Vieux* scilicet Normanniæ pagus, sex a Cadomo millibus dissitus, ipsa sit Civitas *Viducassium*: præsertim quum Anno Christi 1705. ibidem detectæ sint multæ aliæ antiquitatis reliquiæ, Gymnasii, ac Thermarum vestigia, Aquæductus, aliorumque ædificiorum rudera, & Columnarum frusta, Inscriptiones, & Numismata antiqua, de quibus consulendi sunt Commentarii Regalis Academiæ Inscriptionum, & Humanarum Literarum (f). Multum sane hucusque falsi erant Viri docti, qui *Viducasses* Galliæ Lugdunensis Populos, a Plinio (g) memoratos, & Ptolemæi (h) *Βιδουκέσιους* in *Bajocassibus* quæsierant. Quo tamen in errore versati sunt Valesius noster,

(a) Miscellaneor. pag. 282.
(b) Mercur. Gallic. Maji 1728.
(c) Mercur. Gallic. Aprilis 1733. pag. 701.
(d) Gall. Antiquit. Select. pag. 77. & seqq.
(e) Vide Memor. Trevoltiens. Decembris 1731.
(f) Vide Histor. Academ. Inscription. Tom. I. P. M. 396
(g) Lib. IV. Cap. 18.
(h) Geograph. Lib. II. Cap. 8.

ster (i), & Cellarius (k). Aperte tamen Plinius *Vidicasses* & *Vadicasses*, vel potius *Badiocasses*, quasi diversos Populos enumerat. Ex *Badiocassibus* facti *Bajocasses*: & hi sunt, quorum Civitas nunc dicitur *Bayeux* Ab his diversi, etsi fere contermini, *Viducasses* erant, eorumque Oppidum, *Civitas Viducassium* dictum est, minime, ut Valesio placuit, *Aragenus*, aut *Argenus*, quod nomen est fluvii, non Urbis apud Ptolemæum. Illa verò Civitas, ubi nunc ejus rudera visuntur in pago *Vieux*. Quare subit mirari Abbatem *de Longuevile*, rerum nostrarum Geographicarum callentissimum, quum ad hanc Inscriptionem Notas scriberet, repertis jam frugibus, adhuc antiquis glandibus victitare maluisse.

Quemadmodum locus, ita & Annus inscripti hujus Marmoris certus est ex adscriptis Consulibus AN. PIO ET PROCVLO, nempe Anno U. C. 991. vel 238. Insignis ille fuit scriptione Libelli verè aurei, Censorini de Die Natali (l), qui ab hoc Anno retro putavit capita illustrissimarum Epocharum. Verùm quidem in vulgatis Censorini Codicibus præfertur *Ulpii & Pontiani Consulatus*. Sed Pagius (m) noster ab amico quodam monitus, quo modo in marmore Torigniacensi horum Consulum nomina scripta extarent, eâ de re in Criticâ Baronianâ monuit, & sane ANNII PII in loco Censorini esse legendum profectò patet. Pagium certatim sequuti sunt Tillemontius, Relandus (n), & alii deinceps. Antea Panvinius (o) loco *Annii Pii* in Fastos intruserat *M. Ulpium Crinitum*, usus corrupto Censorini loco: quum ita quoque *Ulpii* nomen præferrent subscriptiones Legum (p) quarumdam Codicis. Sed prænomen & cognomen de suo largitus erat; & hunc, ut Vibia Varam, sequi non dubitarunt Mediobarbus (q), & alii. At Leges aliæ ferme quinquaginta, quarum catalogum videbis apud Relandum (r) PIO tantùm habent, & ita etiam Fasti Cassiodori, Idacii, Prosperi, Anonymi a Norisio vulgati, Medicæi Græci, & Oxonienses Latini additi in Appendice ad Relandi Fastos, tum denique Inscriptio Gruteriana (s); ita ut nullum omnino dubium supersit de Cognomine prioris Consulis, cujus Nomen soli nostræ Inscriptioni debetur. Posterior PONTIANUS dicitur in omnibus Legibus, hoc Anno datis, in Chronico Alexandrino, Fastis Græcis Medicæis, ab Anonymo Norisiano, Idacio, & prælaudatâ Gruteri Inscriptione. Sed PROCVLVS est non tantùm in Marmore Torigniacensi, sed & Cassiodoro, Prospero, Fastis Florentinis majoribus, & Oxoniensibus: adeoque certum etiam videtur, eum vocatum fuisse *Pontianum Proculum*. Et sane nepos, pronepos-ve fortassis fuit *Pontii Proculi*, cui Divum Pium Augustum rescripsisse testatur Ulpianus (t).

Propter Sacerdotium Dianæ, quo functus fuerat *Sollemnis*, ejus memoriæ edita sunt inter alia Spectacula TAVRINICIA DIANAE. Alii legerunt TAVRICENIA. Apud Maffejum est tantùm . . . . . NICIA. Exemplar alterum testatur in marmore superesse . . . RINICIA, unde doctus Vir EPINICIA legi jubet, ac TAVRINICIA contra analogiam inde effici probare nititur, eo quod TAVRONICIA potiùs dicendum fuisset. Attamen tam TAVRINICIA quàm TAVRONICIA dicere nil vetuit, nam *Taurobolium* etiam *Tauribolium* nuncupatum fuisse ostendit Ventiensis Inscriptio apud Gruterum (u). Neque verò EPINICIA usquam vocata sunt peculiaria quædam in honorem Dianæ sacra, aut Certamina. Per TAVRINICIA DIANAE intelligo Taurorum in Circo, aut Arenâ venationes. Ephesios, apud quos maxime viguit Dianæ cultus, Taurorum venationibus in primis operam dedisse testatur Artemidorus (x): παῖδες γὰρ καὶ ταύροις ἐν Ἰωνίᾳ παῖδες Ἐφεσίων ἀγωνίζονται, eamdemque rem significari puto ΤΑΥΡΟΚΑΘΑΨΙΩΝ nomine in Græco Marmore Edito inter Oxoniensia. Fuisse quoque Pergami Ταύρων θήραν, ad quam universus confluebat Populus, testatur Aristides (y). ΒΟΗΡΙΑ vocatur in Lapide Milesio inter Asiaticas Antiquitates (z) vulgato. Eos verò, qui hujuscemodi certaminibus dabant operam, *Taurocentas*, & *Taurarios* dictos esse docuit vetus Inscriptio Gudiani (a) Syntagmatis.

Fuit COMMENDABILIS Sollemnis noster GRAVITATE SECTA, ET MORIBVS HONESTIS, cumque PROPTER SECTAM, GRAVITATEM, ET HONESTOS MORES AMARE se cœpisse ait Ædinius Julianus. *Sectæ* significatus tam late patet apud Latinos, ac apud Græcos αἱρέσεως: & semper a Cicerone *αἵρεσις Secta* verti jam monuit doctissimus Casaubonus (b), ita ut etiam pro *vitæ instituto* nonnumquam accipiatur. Usus est eâ voce Valerius Maximus (c) sensu prorsus eodem. Relatâ enim disciplinæ militaris restitutione in castris ad Numantiam per Scipionem Africanum juniorem, addit, *eam Sectam Metellus sequutus . . . . Jugurthino bello . . . . . omnibus imperii nervis ad revocandam pristinæ disciplinam militiæ connisus est*. Immo *Sectam vitæ* dixit in his: *quàm bonos Gracchi, si aut patris, aut materni avi Sectam vitæ sequi voluissent, habere milites potuerunt* (d)? His ADSESSORIS munere functus est Sollemnis noster: primò PENES CLaudium PAVLINVM AD LEGIONEM SEXTAM, *Victricem* dictam, cui ille præfuerat, dum esset Legatus Augusti Proprætore Britanniæ; nam in Britannia castra fuisse Legionis Sextæ docuit Ptolemæus (e), Dio (f), Itinerarium Antonini, & Notitia utriusque Imperii (g). Secundò ADSEDIT ETIAM IN PROvincia LVGDunensi VALERIO FLORO. Pescennii Nigri (h) scitum erat, ut nemo in suâ provinciâ assideret. Antiquas Leges, & Divorum Principum scita vetuisse, quemquam in propriâ provinciâ ultra quatuor menses Assessoris officio fungi, testantur Impp. Theodosius & Valentinianus (i). Qui verò ultra tempus sacris Constitutionibus definitum assidebant, Reipublicæ causâ non censeri abfuisse scribunt Paulus & Ulpianus, quum etiam puniri possent. Aliquibus tamen id speciali Principis beneficio concessum innuit Ulpianus (k); quod fortassis ab Imperatore impetraverat Sollemnis.

FERRARII minime iidem sunt cum armorum Fabris, ut video placuisse Viro docto, qui frustra officinas armorum in Gallis constitutas enumeravit ex Notitia utriusque Imperii, quum hæ nihil ad rem faciant. *Ferrarii*, aut Fabri *Ferrarii* sunt, qui Græcis χαλκεῖς, σιδηρεῖς, σιδηρουργοί. *Armorum Fabri* sunt ὁπλοποιοί. Ferrarios inter Artifices, quibus concedebatur immunitas, recensuit Tarruntenus Paternus Juris Consultus (l), tum etiam Constantinus Augustus (m). Hi in Corpora aut Collegia conveniebant. Meminere namque Collegii & Corporis Fabrorum Ferrariorum Inscriptiones Gruteri (n), ac Donii (o). Corpora & Collegia, quibus ex Senatusconsulto, aut sacris Constitutionibus coire licebat, arcam etiam communem habere permissum est. Eâ de re Gajus Jurisconsultus (p): *quibus autem*

(i) Notit. Galliar. pag. 74.
(k) Geogr. Tom. I. Lib. II. Cap. 5. pag. 161.
(l) Censorin. de Die Nat. Cap. 21.
(m) Critic. Baron. ad An. 238. n. 1.
(n) In Fastis pag. 180.
(o) Commentar. in Fast. Lib. II.
(p) L. 2. Cod. de Fil. Fam. Min.
L. 2. Si Adv. Rem. Judic.
L. 2. Si Ut Omiss. Hered.
L. 5. Cod. De Judiciis.
(q) Num. Imp. pag. 216.
(r) In Fast. pag. 768. & 805.
(s) Pag. CIV. num. 3.
(t) L. 7. Lib. 5. de Accus. & Inscript.
(u) Pag. XXIX. num. 10.
(x) Artem. Oniroc. Lib. I. Cap. 9. pag. 329.
(y) Serm. Sacr. 4. Tom. I.
(z) Chishull. Antiquit. Asiatic. pag. 92.
(a) Marmor. Oxoniens. pag. 266.
(b) Ad Athen. Lib. V. Cap. 22.
(c) Lib. II. Cap. 7. 2.
(d) Lib. IV. Cap. 7. 2.
(e) Lib. II. Cap. 3.
(f) Lib. LV. pag. 645.
(g) Notit. Imp. Section. 63.
(h) Spartian. in Pescen. Cap. 7.
(i) L. 10. Cod. De Assessor.
(k) L. 37. & L. 38. D. Ex quib. caus. maj. in integ. rest.
(l) L. Prima D. De Jur. Immunit.
(m) L. 2. Cod. Theodos. De Excus. Artif.
(n) XLV. 8. DCXXXII. 1. CCCXI. 4. CCXXXV. 7.
(o) Class. II. 27.
(p) L. I. D. Quod cujuscumq. Universit. Nom. &c.

autem permissum est Corpus habere Collegii, Societatis, sive cujusque alterius eorum nomine, proprium est ad exemplum Reipublicæ habere res communes, Arcam communem, & Actorem sive Syndicum; per quem, tamquam in Republica, quod communiter agi fierique oporteat, agatur, fiat. In eam Arcam inferebantur, quæ Collegiati aut Corporati singulis mensibus in commune conferebant, & pecunia, quæ Collegio testamentis legabatur, quod Senatusconsulto temporibus Divi Marci facto permissum narrat Paulus (q). Nisi enim speciali privilegio niterentur, hereditatem capere Collegiis non licuisse, rescripserunt Diocletianus & Maximianus Augusti (r). Inde est, quod Arcam Collegii Centonariorum aliquoties apud Gruterum (s) memoratam legimus. Nec dubium est, quia similem Arcam habuerint cetera Collegia & Corpora licita, præsertim Ferrariorum, quos alicubi cum Centonariis conjunctos legimus. Cuilibet Arcæ Communi suus erat Judex, qui Caussas ad Arcam pertinentes definiebat, & controversias, quæ ejus caussâ movebantur, dijudicabat. Occurrit siquidem IVDEX ARCAE GALLIARVM in veteri Inscriptione (t) Lugdunensi. *Valerio* itaque *Floro* adsedit *Sollemnis* tamquam *Judici Arcæ Ferrariorum*, nequaquam verò ut TRIB*uno* MIL*itum* LEG*ionis* III. AV*Gustæ*, cujus castra fuisse in Numidia leges apud Dionem (u), & Ptolemæum (x).

AEDINI IVLIANI Præfecti Prætorio, cujus Epistola extat in dextro latere nostri Marmoris, nomen integrum fuit *Marcus* AEDINIVS IVLIANVS, quemadmodum scriptum est in tabellâ Decurionum Canusinorum Anni Ch. 225. ubi ille recensetur inter Patronos Coloniæ viros clarissimos (y). Lineis quinctâ & sextâ ejusdem lateris mirum est, quantum diffideant inter se varia Exemplaria. Expressi lectionem istius, quod Mense Julio Anni 1731. accepi. In Mercurio Gallicano Maji An. 1728. legitur: IN PROVINCIA LVGDVNENSI QVINTA FISCALIS FVSIONES GALLIARVM CVM AGEREM. Apud Sponium est IN PROVINCIIS LVGDVNENSS QVINQVE CVM PRAESIDEREM, omnino male; nam & hoc, & alterum exemplar quinque tunc fuisse Lugdunenses provincias innuit, quum numquam tot fuerint, sed solummodo tres. Neque quinque umquam fieri, nisi connumeratis Maximâ Sequanorum, & Senoniâ, quæ etiam Lugdunensis olim partes fuerant. Verùm illa divisio facta demum est Valentinianorum ævo, ut pluribus evincunt Hadrianus Valesius (z), Antonius Pagius (a), & Illustriss. Petrus de Marca (b). Gordiani verò ætate tres omnino fuisse Galliarum provincias, ostendit clausula partis primæ hujusce nostræ Inscriptionis; earumque provinciarum una tantummodo fuit Lugdunensis. Exemplar Maffeji habet (c). QVINQVE FASCALI .... EREM. Et sane ferri posset lectio ex meo, & Mercurii An. 1728. apographo concinnata, QVINQVE FISCALES FVSIONES CVM AGEREM: nam fusiones [illegible], sive *inlationes Tributorum*, optime interpretatur Salmasius noster (d). Illa verò per quinquennia sive lustra indicebantur. Stante Republicâ vectigalia Populi Romani a Censoribus (Magistratibus scilicet Quinquennalibus) locabantur, ut aliquoties testatur Cicero. Servatus idem Augustis rerum potientibus in Tributis indicendis ordo, unde *fusionis Quintæ* meminit Codex Theodosianus (e), cujus Interpretem consule. Verumtamen quum Mercurius Gallicanus Anni 1733. exemplari Maffejano adstipuletur, atque etiam indicet non tantum spatii erasi in Marmore apparere, ut pluribus vocibus locus esse possit, legendum videtur QVINQVE. FISCALIA. CVM. AGEREM.

Fiscalia sunt [illegible], *Tributa*, & omnia, quæ Fisco, aut Ærario publico pendebantur sive in pecunia, sive in speciebus. Ita sane [illegible] *Fiscalia* usurpatur in quadam Lege Constantii & Constantis (f), quum *Tributa Fiscalia* dicantur in Lege altera Valentiniani & Valentis (g). *Fiscalia* per quinquennia locabantur, ideoque Conductores vectigalium, & fiscalium prædiorum, ultra quinquennium non teneri rescriptum est (h). Ædinius itaque Julianus in Gallia Lugdunensi a Conductoribus Tributorum, & possessoribus Fiscalium prædiorum debita Fisco per quinquennium exegerat, censibusque hujus provinciæ accipiendis præfuisse videtur, quemadmodum a Q. Volusio, Sex. Africano, ac Trebellio Maximo actum olim occurrit in Tacito (i), singulis provinciis suo Censitore attributo. Porro Legatis Aug. Proprætore Lugdunensis provinciæ quandoque Censitoris munus injunctum declarat Inscriptio, in qua legitur (k): LEG. AVG. PR. PR. CENSITOR PROVINCIAE. LVGDVNENSIS.

Quæ in hac Epistola habentur de CONCILIO GALLIARUM, plura de communibus gentis Galliæ conventibus nos edocent, quàm hactenus a quopiam Scriptore acceperimus. Habuere siquidem Galliæ Populi & Civitates suum quæque peculiare Concilium, in quo & de rebus propriis consultabant, & Legatos eligebant, quos ad generalia, ut ita dicam, Galliarum Comitia mitterent, de iis, quæ spectarent ad statum & res omnium provinciarum deliberaturos. Porro commune illud Concilium ex tribus tantummodo provinciis constabat, Celticâ sive Lugdunensi, Aquitanicâ, & Belgicâ. Separatas habuit suas rationes Narbonensis Gallia, ut pote quæ *Italia verius quàm provincia* dicatur Plinio (l). Antiquitus habendo communi generali universæ Concilio non unus quidam locus definitus erat. Habitum enim illud fuisse Samarobrivæ Ambianorum, Lutetiæ Parisiorum, Bibracte Æduorum legimus apud Cæsarem (m). Post Augusti tempora Lugduni plerumque convenisse trium provinciarum Galliæ Legatos, inde licet conjicere, quod omnia fere elogia, quæ a tribus Galliis posita exstant apud Gruterum, Lugduni reperta sunt. Id ipsum pluribus aliis argumentis adstruit Illustriss. Petrus de Marca (n). Ubi res poscebat Concilium extra ordinem cogi, princeps aliqua Civitas, aliis edicebat, ut Legatos eâ de caussâ ad communem Conventum mitterent. Ita turbatis Civilis & Classici defectione Galliis, Remi *per Gallias edixere, ut missis Legatis in commune consultarent, libertas, an pax placeret* (o). Unde quoque videre est, non perpetuo Lugduni peracta esse civilia Galliarum Comitia, nam Conventus ille Remis actus est. Alium olim Augustus Narbone egerat, dum census agitaretur trium Galliarum, a Julio Cæsare devictarum, teste Livii Epitomâ (p). Privata uniuscujusque Populi Concilia, *Cœtus* & Conciliabula vocavit Tacitus (q). Legatis, qui in his eligebantur, minime licuit in generalibus Comitiis suffragium ferre de rebus, de quibus nihil habebant in mandatis a sua Civitate acceptis. Atque etiam si contingeret ea in communi conventu agitari, de quibus nihil Civitas præcepisset, aut quæ contraria forent declarationi patriæ suæ, communi placito obrogare poterant, atque interpositâ provocatione vetare, quominus ulteriùs procederetur. Ejus rei notitiam unice debemus isti Ædinii Juliani Epistolæ, qua docemur, quod quum *in Concilio Galliarum instinctu quorumdam, quasi ex consensu provinciæ, accusationem instituere tentarent* adversùs Claudium Paulinum, qui fuerat Legatus provinciæ Lugdunensis, *Sollemnis iste eorum proposito restitit, provocatione scilicet interpositâ; quod*

quum

(q) L. 20. D. De reb. dub.
(r) L. 8. C. De Her. Instit.
(s) CCXXV. 4. MLXXXVIII. 4.
(t) Gruter. pag. CCCCLV. 10.
(u) Lib. LV. pag. 845.
(x) Lib. IV. Cap. 3.
(y) Spon. Miscell. pag. 280.
Fabrett. Inscription. pag. 598.
(z) X. G. pag. 300.
(a) Critic. Baron. ad An. 374. num. 9.
(b) Dissertat. De Primatibus, §. 68.
(c) Gall. Antiquit. Select. pag. 78.
(d) Ad H. A. pag. 421.

(e) L. 6. Cod. Theod. De Ind. debit.
(f) L. 7. Cod. Theod. De Annon. & Tribut.
(g) L. 16. ejusd. Codic.
(h) L. 3. D. De Jur. Fisc. & L. 7. C. de Locat.
(i) Annal. Lib. XIV. Cap. 46.
(k) Gruter. pag. MXXV. num. 2.
(l) Lib. III. Cap. 4.
(m) Bel. Gall. Lib. V. VI. & VIII.
(n) Dissertatione De Primatibus a §. 101. ad 106.
(o) Tacit. Histor. Lib. IV. 68.
(p) Epitom. CXXXIV.
(q) Tacit. Annal. Lib. III. 43.

quum Patria eum inter ceteros Legatum creasset, nihil de accusatis ei mandasset, immo contra laudasset. Qua ratione effectum est, ut omnes ab accusatione desisterent.

Epistola *Claudii Paulini* ejusdem fere generis est, fidemque conciliat illis Epistolis, quæ passim leguntur apud Historiæ Augustæ Scriptores (r). Neque fortassis inutile aut injucundum erit, eas invicem conferre. Sed in his, quæ in citatis Auctoribus reperiuntur, ipsimet Imperatores munera conferunt, in ista Legatus Augusti post oblata munera, MILITIÆ SALARIUM accipere jubet *Sollemnem*, qui scilicet ei, ut supra vidimus, adsedit in Britannia ad Legionem Sextam. Illud tamen præter solitum; nam Legatorum Comites (quorum numero censebantur etiam Adsessores) ad Ærarium, aut in Commentarium Principis relatos esse scribit Modestinus (s). Rursus discrepant exemplaria in his: CHLAMYDEM CARBASINAM, DALMATICAM SERDICENAM. Ita diserte in eo, quod ex Neustria habui. CARBASINAM quoque præfert Mercurius Anni 1728. & absque aliis apographis, non prursus inepta esset lectio hujusmodi. Nam *Chlamys Carbasina* est vestis linea, cum *carbasus* diceretur lini tenuissimi genus teste Pausaniâ (t) quod igne consumi potuisse negat. Dici quoque potuit *Dalmatica Serdicensis*, ab urbe illustri Serdicâ, parum remotâ a Dalmatiâ, in qua repertæ sunt vestes, quæ inde nomen traxere. Isidorus (u), *Dalmatica vestis primum in Dalmatia provincia Græciæ texta est: tunica Sacerdotalis candida cum clavis ex purpura*. Sed aliter omnino legerunt alii. Sponius, Mercurius Anni 1733. & Maffejus CHLAMYDEM CANVSINAM agnoscunt, & duo posteriores cum Mercurio Anni 1728. habent DALMATICAM LAODICENAM: iisque omnino adhærendum censeo. Neque ambigo, quin aliis in Lapide fuerit CHLAMYDEM CANVSINAM DALMATICAM LAODICENAM. *Canusinas* Rufas & Fulcas memorat Martialis (x). Birrorum *Canusinorum* a Junio Messalâ Scenicis donatorum meminit Vopiscus (y). Recte junguntur Chlamys Canusina, & Dalmatica Laodicena, utpote vestes confectæ ex lanis nobilissimis, & generis ejusdem, de quibus Plinius (z): *circa Tarentum, Canusiumque summam nobilitatem habent, in Asia verò eodem genere Laodiceæ*. TOSSIAM BRIT*annicam* unanimi consensu retinent exemplaria, si Sponium exceperis, qui TOGAM legit. De *Tossia* verò illâ aqua mihi hæsit aliquandiu, neque fortassis certiora sunt, quæ mihi nunc in mentem venerunt. Latet heic procul dubio vestis indigenæ nomen. Apud Gallos, Britannosque fuit vestimenti genus, quod ipsi *Thocam* vocabant. Hujus meminit Isidorus (a) in Glossis: *Thoca*, inquit, *flavus vel vestis*. Sed ibi legendum profectò *clavus*. Clavus est vestis clavata, sive Sagum clavis purpureis interpictum. Gallorum, veterumque Britonum Sagum, *Clavum* vocari video in versibus quibusdam Rhythmicis Polychronii Radulphi Hygdeni (b):

Convictus hujus patriæ
Differt a ritu Angliæ
In vestibus, in victibus,
In ceteris compluribus.
His vestium insignia
Sunt Clavus, & Camitia,
Et crispa Femoralia.

Loquitur Radulphus de Wallis, Cambrisve veterum Britannum propagine, *Clavumque* vocat vestem Clavis intertextam, qualem tulisse Gallos, a quibus oriundi erant Britones, indicat Diodorus (c), qui eam quadratis veluti lateribus distinctam ait his verbis: [illegible]. Fuit hoc vestimenti genus Bardocucullo prorsus simile, quod Majores nostri nominarunt *Palle toc*, Latini verò *pallium Gallicum*. Cucullata nempe tunica est manicata, atque ad verenda tantùm demissa, quam Bayfius noster (d) putat designatam a Strabone (e) in his de Gallorum vestitu: [illegible]. San-gallensis Monachus in Vita Caroli Magni, propriam adhuc fuisse significat Gallorum indigenarum brevem hanc vestem, ad differentiam Francorum, qui talarem gestabant. De illa fortassis capiendus Svetonius, ubi Domitianum Cæsarem dicit Capitolino certamini præsedisse (f), *purpureâ amictum Toga Germanicâ*. Ita in omnibus MStis Codicibus legisse se inquiunt Lævinus Torrentius, & Isaacus Casaubonus, quamvis iste probam vocem improbe vexaverit. Amotus dehinc a veste Cucullus. Solus *Toque* vocitari cœpit; & ita bodie Britones & Walli tegumentum capitis nuncupant: unde illis *Toquer* est Pilearius. *Thoca* verò quondam *Tossia* dici potuit, juxta diversam, quâ Britones, & Viducasses utebantur, Dialectum. Demum PELLEM VITVLI MARINI SEMESTRIS, pro stragulo datam accipio. Nam & pilis, ut notat Plinius (g), hirsuta erat. Neque pro remedio contra tonitrua & fulgura donatam puto, ut olim ab Augusto circumlatam tradidit Svetonius (h). Ceterum quum plures in fine Epistolæ Claudii Paulini lineas evanuisse afferant, verbum, in quo desinit, concordiam Inscriptionis cum autographo designare vix concesserim.

C A P. IV.

AD propria nunc redeo, tibique, præstantissime Muratori, examinandam propono Inscriptionem, quæ extat in albo Marmore, pedes quatuor cum besse alto, latitudinis verò bipedalis, *Ventione*, qui pagus est decem adhuc millibus situs in eadem Diœcesi Vapincensi; licèt Sponius ingenti errore *Ventaninum* in Principato Pedemontii collocavit. Primum prodiit hæc Inscriptio in Libello quodam posthumo Ademari Pererii Senatoris Gratianopolitani, Lugduni edito Anno Ch. 1610. (i) Illam denuo Sponius (k) ex Schedis Peirescianis edidit. Sed tum hic, tum ille mendosa omnino exemplaria sequuti sunt. Clariss. Valbonæsius, Cameræ Computorum Delphinatis primarius Præses, emendatiorem, & suis conjecturis illustratam, denuo juris publici fecit in Commentariis menstruis Trevoltiensibus Anni 1728. (l) Ego verò Marmor ipsum consului, & ex eo accurate Inscriptionem delineavi, qualem nunc exhibeo, appositis etiam Pererii & Sponii Typis, ut Lectores intelligant, quantum præstet suam, quàm alienam fidem sequi.

Ex Pererio.	Ex ipso Marmore.	*Ex Sponio.*
D. MANIB Q. CAETRONIO. FIL. VOLT	DIS. MAN B	DIS MANIBVS
TITVLI. VETER. COH. VI. PR. LOC	Q. CAETRONÎ. Q. FILI	Q. CAETRONI. Q. FIL
II. VIR. PONTIF. COL AVG. ARIM	VOLT. TITVLLI. VETER	VOLT. TITVLLI. VETER
PRAEF. PAGI. EPOT. FLAM. AVG	COH. VI. PR. LOCo II. VIR PON	COH. VII. PR. LOCO. IIVIR. PONTIF
ET. MVNER. PVBLICI CVRA. ADDEAM	TIF. COL. AVG. ARIM. PRAEF	COL. AVG. ARIM. PRAEF
AVG. VOC. HERED. EX. TEST.	PAGI. EPOT. ELAM. AVG. ET	PAGI. EPOT. FLAM. AVG. ET
	MVNER. PVBLICI. CVRĀ	MVNER. PVBLICI. CVRAT
	ADDEAM AVG. VOC	ADDEAM. AVG. VOC
	HERED EX. TEST	HERED. EX. TEST

Mi-

(r) Trebell. Poll. in Claud. Cap. 14.
Vopisc. in Aurelian. Cap. 12. 15.
Prob. Cap. 11. Bonos. Cap. 3.
(s) L. 32. D. Ex quib. caus. Major. &c.
(t) Lib. I. pag. 25. (u) Originum Lib. XIX. Cap. 22.
(x) Lib. XIV. 127. 129. (y) In Carin. Cap. 20.
(z) Lib. VIII. Cap. 48.
(a) Gloss. pag. 31.

(b) V. J. Piccard. Not. ad Guill. Neubrig. Lib. II. Cap. 5.
(c) Lib. V. pag. 307.
(d) Lazar. Bayf. de R. V. pag. 146.
(e) Geograph. Lib. IV. (f) Domitian. Cap. 12.
(g) Lib. IX. Cap. 12. 13. (h) August. Cap. 90.
(i) Vide *Disc. Historiq. sur l'etat des Gaul* pag. 12.
(k) Miscellaneor. pag. 164.
(l) Vide Memor. Trevolt. April. 1728. Artic. 45. pag. 714.

A Mirum est omnino, videre Militem, qui fuerit *Duumvir*, & *Pontifex Coloniæ Augustæ Ariminensis*, *Præfectus Pagi* in finibus Vocontiorum, & *Curator Muneris Publici* in Civitate *Deâ Augustâ*; quamquam sciamus, veteranos post absoluta stipendia, municipalibus honoribus decoratos. Nam Albæ Juliæ, sive in Municipio Apulo fuit *Lucius Valerius Rufus* (m), *Veteranus Legionis XIII. Gemellæ*, *Decurio*, *Quæstor*, *& Duumvir*. Qui honestâ missione dimissi fuerant, non tantùm in ordinem Decurionum adlegi se patiebantur, sed ceteros honores municipales, atque ipsa subibant Sacerdotia. Sic (n) *Lucius Cæcilius .... Optatus .... missus honesta missione ab Imp. M. Aurelio Antonino, adlectus est à Tarraconensibus inter Immunes, consecutus est honores Ædilicios & Duumvirales*, *Flamenque* factus est *Romæ, & Divorum Augustorum*. Apud ipsos Ariminenses reperimus (o) *Lucium Betutium Surianum Primipilum*, B vel *Præpositum Legionis III. Italicæ*, fuisse *Duumvirum Quinquennalem*, *Duumvirum Juri Dicundo*, *Triumvirum*, *Ædilem*, *Curatorem*, *Pontificem*, *Flaminem Divi Nervæ* ..... Frequentius occurrunt viri majoribus dignitatibus fulgentes, veluti Tribuni Militum, Præfecti Legionum, Cohortium, & Alarum, Sacerdotiis quoque insigniti.

Sed præsertim anxios habuit viros doctos, quibuscum hanc Inscriptionem communicavit Clariss. Valbonæsius, locus ubi legitur VETER. COH. VI. PR. LOCo. II. VIR. Ipse (p) primò censuerat τὸ LOCo referendum esse ad superiora, & ibi significatam esse promotionem hujus Militis e legione quadam in honorariorem militiæ Prætorianæ locum. Sed quis, rogo, ita umquam locutus est, ut militem inter Prætorianos C cooptatum *loco Prætoriani Militis* fuisse dixerit? Quum Miles aliquis e gregariis Prætorianus evadebat, *Trajectus in Prætorium* dicebatur, aut *Translatus* ex Legione in Prætorium, vel denique *Adlectus*. Notæ hæ loquendi formulæ ex Marmoribus (q). Altera verò prorsus ignota, & a genio Latini sermonis abhorrens. Aliam postea conjecturam protulit Vir doctus, & vocem LOCo adhærere jussit sequenti verbo IIVIR, ita ut intelligatur, *Catronium* non quidem Duumvirum fuisse, sed electum *loco Duumviri*, qui fortè munus detrectaverat, territus expensis, quas subire cogebantur, qui Duumviratum gerebant. Multos enim ad Magistratus electos fugisse, & latitasse, ne onera subirent, docent plurimæ utriusque Codicis Leges (r). Huic tamen interpretationi minime acquievi, quamvis eam admiserim Viri in hisce Literis maximi nominis. Apud D antiquos Romanos, qui in alterius locum sufficiebantur, aut alterius vice aliquod munus obibant, duplici ratione denominatos reperio. Aut enim nomini Magistratuum, quorum hi personam sustinebant, accedebat a capite præpositio PRO, ita ut una vox ex ambabus fieret. Talia sunt PROCONSVL, PROPRAETOR, PROQVAESTOR, & ut propiùs ad rem nostram accedam, PRODVVMVIR, quem observavi in Niciensi Inscriptione apud Sponium (ſ). Aliàs qui ordinarii Magistratus, alteriusve cujuscumque loco essent, minime reperies *Loco Consulis*, aut *Vice Prætoris* absolute dictos. Neque enim hæ dictiones *Loco*, & *Vice* cum substantivo dignitatis nomine solæ procedunt. Illis aut præponitur, aut postponitur participium aut verbum, quod sensum stabiliat. Sic invenitur (t) *electus ad cognoscendas Vice Cæsaris cognitiones*, alius (u) *Vice* E *M. Aurelii sacrâ Baticam gubernans*, & oppidò plures *Vice sacrâ judicantes*, non solùm in Inscriptionibus, sed etiam in Legibus utriusque Codicis. Aliquando inserto quodam loci adverbio, quod supplendam vocem indicet, sensus fulcitur, veluti voce IBI aliquoties in Marmore Lugdunensi (x) *C. Furii Sabinii Aquilæ Timesithei*. Nihil horum in Ventaonensi Lapide locum habet; nam τὸ LOCO II VIR absolute positum, sequitur PONTIF. unde fit, ut nullo modo, quid, aut ubi vice *Duumviri* egerit *Catronius*, intelligi possit.

Locus est sane perdifficilis, & de quo conjecturam ita facio, ac si in tenebris micarem. Lapicidarum nostri negligentiam, quum impossibile sit, eam sibi numquam, dum tot literata aggerat monumenta, negotium facessivisse. Quantum ab illa sibi timeret Sidonius (y), ex eo disces in Epistola quadam. Manifesta est oscitantia ejus, qui Ventaonensis Epitaphii literas incidit, quum lineâ sextâ ELAM pro FLAM sculpserit, ultimisque lineis vocabula ADDEAM & HEREDEX sic copulaverit. Conjicio igitur, ipsum spatii exclusum iniquis, quum linea quarta ceteris futura esset longior, omisisse notam Centuriæ, & compendio scripsisse nomen Centurionis, sub quo inter Prætorianos militaverat *Quinctus Catronius*. Notissimum est, Prætorianos milites consuevisse numero Cohortis addere etiam nomen Centuriæ, aut potius Centurionis, a quo denominabatur Centuria. Hujus moris infinita suppeditabunt exempla Gruterus, (z) Fabrettus (a), & alii. Centuria notis compendiariis sæpissime exprimebatur, scilicet aut 7. aut 5. vel 3. aut Ɔ inverso. Sed hæ ipsæ compendiariæ Notæ nonnumquam exciderunt, vel omissæ sunt, ut in quadam ex Gruterianis Inscriptionibus (b), in altera ex Reinesianis (c), tum etiam in Gudianâ (d), in qua legitur AVR. MVTIANO MIL. COH. V. PV. BARBAT. idest MILiti COHortis *Quintæ Piæ Victricis Centuriâ* BARBATI. Idem factum suspicor in Ventaonensi hoc Marmore, & omissâ Centuriæ Notâ latere in dimidiata voce LOCo nomen Centurionis, sub quo stipendia meruerat *Catronius*. Notam fecit Fabrettus (e) gentem Lucconiam ex quodam Epitaphio duorum militum Prætorianorum. Est aliud Epitaphium C. LVCCONI TETRICI ad calcem Historiæ Genevensis Jacobi Sponii (f). Eadem est gens *Lucconia* & *Loconia*, ut *Furia* & *Foria*, *Camuria* & *Camoria*, *Publilia* & *Poblilia*, *Turania* & *Torania*, *Plutia* & *Plotia*. Quare supplendum censeo in quadam Gruterianâ LOC*onius* TREBIENSIVS, & LOC*onio* LVCILIANO (g). Notabis porro, *Lucconios* Fabretti patriam habuisse Rejos Apollinares hujusce provinciæ Narbonensis, & *Luconium* Sponii in tractu Allobrogico repertum esse; unde non longe mihi videor *Loconii* nomen Marmori Ventaonensi accersisse, ex quo plana fiunt omnia. Nam verba VET. COH. VI. PR. LOCo perinde accipio, ac si scriptum foret: VET*erano* COH*ortis* VI. PR*ætoriæ*, vel Centuriâ LOCO*nii*. Reliqua autem Œdipo non indigent. Sed in his tuum esto judicium, quod maxime præ ceteris facere soleo.

Nullatenus ad PRAEF. PAGI. EPOT. pertinent *Præfecti Præfecturarum*, quos heic frustra advocavit Vir doctus. *Pagi* duplici modo intelligebantur, scilicet pro certis regionibus, per quas gens quondam divisa erat, quemadmodum Cato apud A. Gellium (h) *pagum* dixit *Illyrium*, & Cæsar (i) *omnem Civitatem Helvetiam in quatuor pagos divisam esse*. Sed illa divisio a Populis usurpata est, & in provinciarum Romanarum administratione minime locum habuit. Secundo villarum, domuumque in agris congeries, ubi rustici habitare solebant, *Pagus* vocabatur, aut *Vicus*. Glossarium Papiæ (k): *Vici*, *Castella*, *& Pagi sunt*, *quæ nulla Civitatis dignitate honorantur*, *sed vulgari hominum cœtu incoluntur*, *& pro parvitate sui Civitatibus attribuuntur*. Duplicem Pagi significatum exprimunt Glossæ vete-

(m) Gruter. pag. DLXVI. num. 1.
(n) Ibid. pag. CCCLXXVIII. num. 1.
(o) Gruter. pag. MXCI. num. 12.
(p) Vide Memor. Trevoltienſ. April. 1728. pag. 735. & 736.
(q) Gruter. pag. DXXIII. 2. DLI. 2. DLII. 1. MLXVIII. 2.
(r) L. 16. & 119. Cod. Theod. De Decurion.
(ſ) Miscellaneor. pag. 191.
(t) Gruter. CCCLXXXI. 3.
(u) Idem CLXVIII. 4.
(x) Sponius, Miscell. pag. 148.
(y) Sidonius Lib. III. Epist. 12.
(z) Gruter a pag. DXVI. ad DLXXII.

(a) Fabrettus pag. 128. & seqq.
(b) Gruter. pag. DXLIII. num. 8.
(c) Reinesius, Class. V. num. 15.
(d) Gudius, CLIII. num. 5.
(e) Fabrett. pag. 129. & 629.
(f) Sponius, Histor. Genev. Tom. II. pag. 345.
(g) Gruter. pag. DCCXLV. num. 10.
(h) A. Gellius Lib. XI. Cap. 3.
(i) Cæsar, Bell. Gall. Lib. I.
(k) Apud Du-Cang. Glossar. Med. & Infim. Latinitat. Tom. III. pag. 1463.

veteres Latino-Græcæ: *Pagus* Τοπαρχία, Χώρα, Νόμος, Κώμη. Ubicumque homines in unum convenere, ut in commune viverent, eorum pars, quæ a majori loco, sive Civitate discedebat, ut agrorum cultui vacaret, agrosque incoleret, Pagos fecit & Vicos. Neque tamen eapropter ab altera parte, quæ in Oppido remanserat, civiliter divisa censebatur, nam ex Oppido & ejus agro unum quoddam fiebat, quod Civitas vocabatur. Athenienses non hi tantùm erant, quos Athenarum ambitus capiebat, sed omnes, qui Atticam incolebant, quæ in Δήμους divisa erat. Festus Pompejus (l): *Demoe apud Atticos sunt, ut apud nos Pagi*. Atheniensium exemplo statim post Romam conditam, quum incolarum undique affluentium copiam Urbis ambitus non caperet, multi in agro suburbano lares fixere, quos Numa Pompilius in pagos distribuit; juxta Dionysium Halicarnassensem. (m) Illi tamen non minori jure quàm urbani Cives suffragia ferebant, eodem utebantur jure, & ad creandos Magistratus in Urbem confluebant. Quare Q. Cicero ad Marcum (n) fratrem scribens de petitione Consulatus, *Pagorum* quoque, & *vicinitatum* rationem habendam admonet. Ipse Cicero (o) quum verba faceret ad Pontifices, gloriatur, nullum fuisse in Urbe Concilium, nullos paganos, aut montanos, qui non amplissime non solùm de salute sua, sed etiam de dignitate decrevissent. Par fuit ratio Coloniarum & Municipiorum, nam intra terminos illorum agris assignatos inerant *Pagi*, qui jurisdictioni Magistratuum Coloniæ aut Municipii suberant. *Territorium* vocabatur, aut *regio*, quousque Magistratûs Municipalis coërcitio & jurisdictio protraheretur. Ita Siculus Flaccus (p): *regiones autem dicimus, intra quarum fines singularum Coloniarum, aut Municipiorum Magistratibus jus dicendi coërcendique est libera potestas*. Pomponius Jurisconsultus (q): *Territorium est universitas agrorum intra fines cujusque Civitatis: quod ab eo dictum quidam ajunt, quod Magistratus ejus loci intra eos fines terrendi, idest summovendi, jus habet*. Pagi intra Territorium erant, ideoque ad illos porrigebatur jurisdictio Magistratûs Civitatis, cujus Pagi erant. Rursus Siculus Flaccus (r): *Sed & Pagi sæpe significanter finiuntur, de quibus non puto quæstionem futuram, quorum Territoriorum Pagi sunt, sed quatenus territoria*. Si verò contingeret controversiam inter Civitates exsurgere, ut sciretur, cujus Civitatis Pagi essent, *respiciendum*, ait eidem Agrimensoriæ rei Scriptor, *quibus ex utroque locantur*, sive, ut emendat Goësius, *a quibus evocantur*. Illa verò emendatio, ut verum dicam, minime mihi arridet, quum nimis a vulgatæ lectionis vestigiis recedat. Neque omnino inepta est recepta lectio, quum præcipere videatur Siculus, ut primo dispiciatur, quomodo inter utramque Civitatem, quæ Pagum vendicare sibi gestiunt, ipsi Pagi locentur, idest, positi sint. Aliam definiendarum hujusmodi controversiarum rationem deinde subjungit: *nam*, inquit, *quoties milites prætereunt, aliive cum commeatu annona publica præstanda est, si ligna, aut stramenta deportanda, quærendum, quæ Civitates quibus Pagis hujusmodi munera præstare solitæ sint*.

Quamvis autem Pagi Civitatibus subessent, neque peculiarem haberent jurisdictionem, nihilominus parvam quamdam Rempublicam, aut Reipublicæ speciem gerebant. Festus (s): *sed ex Vicis partim habent Rempublicam, & jus dicitur; partim nihil eorum, & tamen ibi nundinæ aguntur negotii gerendi caussâ*. Quod ibi *jus dici* in quibusdam Vicis legitur, ita capio, ac si Magistratus Civitatis in eos Pagos aliquando juris-dicundi caussâ se contulerit; aut de iis Vicis dictum est, qui jus Coloniæ, vel Municipii impetraverant, quod nonnumquam evenisse aliàs observavi. Ceterum habuere pagani commune quoddam Concilium, sive Conventum, ut innuit Cicero (t) loco supra laudato: atque ut Civitatum *Senatus*, *Ordo*, *Curia*, Decreta faciebat, ita & Paganorum Conventicula *Scita* condiderunt. SCITVM PAGI PAGANORVM FARRATICANORVM habes in lapide agri Brixiensis (u). PAGVm HERCVLANEVm SCIVISse in altero agri Campani ab Alexio Mazochio (x) doctè illustrato. Immo *Decretum Paganorum Pagi Mercurialis* observavi in lapide, ex Africâ Florentiam translato, & a Sponio (y) nostro descripto. Qui Pagis, Paganorumque Conventibus præerant, sæpe sæpius *Magistri Pagi* dicti occurrunt. Ita sane in Campana Inscriptione modò laudata, tum in altera Sermonetæ reperta in Collectaneis Donii (z). Item *Magistri Pagorum* nominantur a Siculo Flacco (a), & Festo, (b) & ita quoque in veteri Epigrammate, Anno Chr. 1666. reperto in Vico Hasparea in Vascis, tribus a Bayona leucis, quod heic subjiciam, quale in Commentariis Trevoltinis (c) prodiit.

FLAMEN. ITEM. DVVMVIR. QVAESTOR
PAGIQVE. MAGISTER
VERVS. AD. AVGVSTVM. LEGATO
MVNERE. FVNCTVS. PRO
NOVEM. OBTINVIT. POPVLIS. SE
IVNGERE. GALLOS. VRBE
REDVX. GENIO. PAGI. HANC
DEDICAT. ARAM

Munus ipsum *Magisterium Pagi* vocatur in Brixiensi Lapide, & ad illud obeundum Magister quotannis creabatur. Festus Pompejus (d) ex emendatione Scaligeri: *Magistri Vici, item Magistri Pagi, qui creati quotannis fuerint*. Primus omnium Pagorum Magistros instituisse fertur Numa Pompilius; is unicuique Pago suum Magistrum (Ἄρχοντα vocat Dionysius (e)) attribuit, qui illum obiret & inspiceret. Quemcumque verò deprehendisset rectè, aut secus, agrum suum coluisse, adnotare, & ad Principem referre tenebatur. Postea Servius Tullius, novus Reipublicæ ordinator, non solùm Magistrorum Pagi munia non imminuit, quin & ampliora adjecisse videtur. Quum enim paganis tuta pararet perfugia in locis editis, & naturâ munitis, his quoque suos Magistros (Ἄρχοντας) præesse jussit, quibus curæ erat scire agrestium, qui in unum Pagum contributi erant, nomina, & ex quibus se alerent prædiis. Tum, quoties opus erat, Rusticos ad arma vocare, aut tributa viritim exigere. Hi milites contrahebant, & colligebant pecunias. Magna igitur est doctissimi Meursii (f) hallucinatio, qui deprehendisse se putabat, quis primus Magisterium Pagi iniisset in veteri Lapide, ubi L. BENNIVS. PRIMVS. MAG. PAGI dicitur GERMANICO. CAESARE. II. L. SEIO. TVBERONE. COSS. hoc est, Anno U. C. 771. Nam ibi PRIMVS est *Lucii Bennii* Cognomen, neque ad vocem MAGister referri debuit. Curabant præterea Magistri Pagi, ut militibus prætereuntibus, Magistratibus, qui in assignatam sibi provinciam pergebant, ceterisque, quibus annona de publico debebatur, ligna etiam, sal, stramenta, & commeatus præberentur. Vicinales quoque vias muniebant, exactis operis a possessoribus. Siculus Flaccus (g): *vicinales autem viæ, de publicis quæ divertuntur in agros, aliter muniuntur per Pagos, idest per Magistros Pagorum, qui operas a possessoribus exigere soliti sunt*,

Qui

(l) Festus Lib. IV. verbo *Demoe*.
(m) Dionys. Halicarnass. Lib. I. pag. 115.
(n) Cicero, de petition. Consulat. num. 8.
(o) Idem, pro Domo, num. 28.
(p) Sicul. Flac. pag. 2. Edit. Goës.
(q) L. 239. §. 8. D. De verbor. signific.
(r) Sicul. Flacc. pag. 25.
(s) Fest. Lib. XX. verbo *Vici*.
(t) Pro Domo num. 28.
(u) Gruter. pag. MVII. num. 7.
(x) In Amphitheatr. Campan. Cap. VIII. pag. 148.
(y) Miscellaneor. pag. 191.
(z) Donius, Class. V. 46.
(a) Sicul. Flacc. pag. 9. & 25.
(b) Festus, Lib. XIV. verbo *Magisterare*.
(c) Memor. Trevolt. Decembris 1728. pag. 2344.
(d) Lib. XX. verbo *Vici*.
(e) Dionys. Halicarnas. Lib. II. pag. 135. & Lib. IV. pag. 220.
(f) Meurs. Exercitat. Critic. Part. II. Cap. 7. pag. 22. 23. Vide Gruterum pag. XXVI. num. 9.
(g) Sicul. Flac. pag. 9.

A Qui olim *Magistri Pagorum*, iidem postea *Præpositi* sæpissime dicti sunt, ut in utroque Codice (h) deprehendi: tum etiam Epistola Sabini (i) Præfecti Prætorio Maximini Dazæ ad Præsides Provinciarum vocat *Præpositos Pagorum singularum Civitatum* πραιποσίτους τῶν Παγῶν ἑκάστης πόλεως; eos quoque παγάρχους vocavit Justinianus (k), eorumque Præposituras παγαρχίας. Rarius *Præfecti Pagi* dicuntur, neque eos hocnomine nuncupatos memini, præterquam in Lege Constantini (l) Augusti, in qua *Præfectus Pacis*, pro *Præfectus Pagi* legebatur ante Jacobi Gothofredi emendationem. Sed immutato paululum nomine eadem munera remansere; nam Pagorum Præpositi, aut Præfecti (m) annonam publicam a possessoribus exigere tenebantur, & eam Susceptoribus tradebant, in publica horrea inferendam. Male itaque Gothofredus Pagorum Præfectos in Susceptorum, Custodumque numerum retulit. B Quamvis enim eidem officio operam darent, id tamen discriminis interfuit, quod Præfecti seu Præpositi Pagorum annonas a Paganis juxta canonem exigebant, Susceptores verò ab iis, & prædiorum Fiscalium Conductoribus acceptas, ad horrea publica devehendas curabant, ubi a Custodibus summâ diligentiâ asservabantur; indeque evenit, ut Præpositi Pagorum in citatis Legibus, sæpissime cum Susceptoribus & Custodibus conjungantur.

Fuere præterea *Ædiles Pagorum*, quorum memoriam servavit Lapis vetus Tauliniani in Tricastinorum finibus repertus, quem ita Fabretus (n) edidit:

L. VOTVRIO. MAXIMO ❦ AEDILI
PAGI. ALETANI. PATRI ❦
C. VOTVRI. AVITI

C Denique præcipuos in Vicis & Pagis dignitate vel opibus, quales in Civitatibus erant Decuriones, *Primates Vicorum* vocitatos reperies in toties laudato Codice Theodosiano (o). Non tantùm peculiares Præfectos, qui nonnullam Magistratuum speciem gererent, habuere Pagi, sed etiam peculiares Deos, & peculiaria sacra, atque ut Genios suos coluere Municipia & Coloniæ, sic *Genium Pagi* reperire est in Thesauro Gruteriano (p), tum *Jovem Paganicum*, & *Bonam Deam Paganam* in Aquilejensi (q) Inscriptione. Sunt in aliis (r) *Nemesis Campestris*, & *Silvanus Lar Agrestis*, quæ Pagorum Numina, & a Paganis summopere culta non dubito. Sacra præterea fuere Pagorum propria, & Feriæ Paganicæ. D Earum aliæ erant Stativæ, aliæ Conceptivæ. *Paganalia* sacra a Rege Servio Tullio instituta, annua erant & stativa, sicut & Terminalia. At agrorum & segetum lustratio, quæ mense Majo peragebatur, conceptiva. De his multa erudite more suo Mazochius (s). Cereri ante messem porcâ præcidaneâ litasse agricolas videbis in Libris Catonis de Re rustica (t). Eos verò frugibus conditis Telluri, Silvano, & Genio sacrificasse docet Horatius (u):

Agricolæ prisci fortes, parvoque beati
Condita post frumento levantes tempore festo
Corpus, & ipsum animum spe finis dura ferentem,
Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
Floribus ac vino Genium, memores brevis ævi.

E Fauno etiam Nonis Decembribus ferias per Pagos agitatas idem Horatius (x) memorat, Odâ ad Faunum ita canens:

A *Quum tibi Nonæ redeunt Decembres,*
Festus in pratis vacat otioso
Cum bove Pagus.

Ex his satis superque patet, quæ dignitas *Præfecti*, quæ significatio *Pagi* in Ventaonensi Marmore. Nunc indicandus restat ipse Pagus, qui sub compendio vocis EPOT. latitat. Ad hunc verò investigandum, me quasi manu duxit Clariss. Valbonæsius. Ex Regestis enim Cameræ Computorum Delphinatis, cui ipse præerat, Librum Censualem produxit Castri *Upaytii*, cujus fines ita describuntur (y). *Confrontantur Castrum & territorium Upaytii ab Oriente cum territorio Castri de Ventaone*. Est hodieque proximus loco, in quo Marmor nostrum visitur Pagus *Upaytium*, Gallice *Upays* dictus. B Idem in Literis Ludovici XI. Francorum Regis vocatur *Upoys*, ubi vides, variasse quasdam hujus vocabuli literas. Valde vero simile est *Upatyum* olim *Epautium* & *Epotium* audisse. Y Græcum, locum vocalis U occupasse animadverti in Inscriptione *Decimi Secundini*, quam Itinerario suo inseruit Sponius (z). Ab *Epautio* factum est *Epaytium*, & postea *Upaytium*. Cur verò EPOT*ium* scriptum sit pro *Epautio*, non mirabuntur, qui noverint, eumdem fuisse sonum vocalis O. & diphtongi AU. Ita *Cauponam* & *Coponam* dixerunt veteres, *Raudus*, & *Rodus* (a). *Orichalchum* primâ correptâ Prudentius (b) usurpavit pro *Aurichalco*. Iidem fuere *Clodii* cum *Claudiis*. Similia sexcenta suppeditabunt Inscriptionum Indices grammatici, præter ea, quæ Salmasius (c) ad Historiam Augustam congessit. Veterem C esse Gallorum consuetudinem AU quasi O pronunciandi, notavit Julius Cæsar Scaliger (d). Consonans litera T ante vocalem I. sequente aliâ vocali, idem fere sonat ac S. præsertim apud nostrates, quos ea propter ita suggillat Pascasius Grosippus, hoc est Gaspar Scioppius (e). *T recte hodie* pronunciatur ab omnibus, *nisi ubi I cum alia vocali consequitur. Tum enim addito sibilo perinde eam efferunt ut Z. Nam Lizium dicunt Litium, seu* Lisium. *Quod quidem satis scio nemo Romanorum intelligeret. Maxime tamen in ea efferendâ ridiculi sunt Galli, quos quum* intentio *dicere audias*, intentio, *an* intensio *illa sit, discernere haudquaquam possis*. Iniquus sane ut omnibus ita præcipue Gallis Scioppius. Eorum enim pronuntiationem tueri potest satis frequens in veteribus Inscriptionibus (f) permutatio literarum T, & S, sequente I, cum alia vocali. Nam NVMITIVS occurrit scriptum pro NVMISIVS, & D vicissim PLVSIANAE loco PLVTIANAE vel PLOTIANAE.

Pagum EPOT*ium* ad Coloniam Deam Augustam Vocontiorum pertinuisse, inde conjicias licet, quod idem ejus Præfectus in ea Colonia fuerit *Flamen Augustalis, & Curator Muneris publici*. Quare Vocontiorum fines amplius prorogandi sunt, quàm hactenus Viri docti censuerunt, usque ad Druentiam amnem, paucis passuum millibus a Ventano & Upaytio distantem. Limes igitur Vocontiorum a Meridie fuit Druentia, a Septemtrione verò Isara, quò ab Allobrogibus dirimebatur. Eos enim usque ad Allobroges pertinuisse dixit Strabo (g): νέμονται μέχρι Ἀλλοβρίγων: & Cæsar (h) a finibus Vocontiorum ad fines Allobrogum venisse se testatur, & ab Allobrogibus ad Segusianos, unde Allobroges medios fuisse inter Vocontios & Segusianos intelligitur. E Ab Oriente primi Vocontiis conterminì occurrebant *Garoceli*, quorum Cæsar meminit, nominisque supersunt vestigia in pago *Goncelin*, duodecim millibus pas-

(h) Leg. 8. Cod. Theod. De Suscept.
L. 2. Cod. Justin. eod.
L. 40. Cod. Theod. De Decurion.
(i) Eusebius Hist. Eccl. Lib. IX. Cap. 1.
(k) Justinian. Ed. XIII. Cap. 24.
(l) L. 2. Cod. Theod. De Pignor.
(m) L. 1. Cod. Theod. De CV. mil. an.
L. 1. de his quæ adm. &c. Cod. eod.
(n) Inscription. pag. 657.
(o) L. 13. Cod. Theod. De defert. & oner. occult.
(p) Gruter. pag. MLXXV. num. 14. & XXI. num. 11.
(q) Philip. a Turre Dissert. de Hist. Aquil. pag. 309.
(r) Gruter. pag. LXXX. num. 11. & Donius Class. I. 114.
(s) Amphitheat. Campan. Cap. VIII. pag. 153. & seqq.
(t) Cato de Re rustic. Cap. 134.
(u) Lib. II. Epistol. I. vers. 139. & seqq.
(x) Idem Lib. III. Od. 18.
(y) Cod. Recognition. Upaytii, Ann. 1380. MS. fol. 215.
(z) Sponius, Itinerar. Tom. II. pag. 262. Edition. 1724.
(a) Festus, Lib. III. & XVI.
(b) Prudentius advers. Symmach. Lib. II.
(c) Salmasius ad Histor. August. pag. 505.
(d) De caus. Ling. Latin. Lib. I. Cap. 8.
(e) Pasc. Grosip. de Orthoep.
(f) Gruter. pag. DCCCXI. num. 11.
Reinesius, Class. XX. num. 148.
(g) Geograph. Lib. IV.
(h) Cæsar de Bell. Gall. Lib. I.

A passuum a Gratianopoli citra Isaram dissito. Sequebantur deinde *Tricorii*, quorum tractus erat, quem nunc vocamus *le Pays de Trièves*. Postea *Sicorii*, Strabonis (i) memorati, & usque ad Druentiam porrecti. Nomen fere retinet Vicus *Sigoyer*, distans duabus Leucis a Vapinco. Vapincum etiam Sicoriorum fuisse vix dubito. Vocontiorum fines versus Sicorios indicatos habemus in Itinerario Hierosolymitano, sive Burdegalensi, loco, qui dicitur *ad fines*, inter *Davianum* & *Vapincum*. *Davianum* est Civitatula *Veynes*, *Vapincum* Civitas Episcopalis *Gap*. Locus inter utramque medius vocatur *Rupes Arnaudorum*, Gallice *la Roche des Arnauds*, ubi quondam fuere, habitâ numeri milliariorum ratione, *fines* ab Itinerario indicati. Ab occasu Vocontiis proximi erant *Sentii*, postea *Vulgientes*, *Memini*, *Cavares*, *Tricassini*, & *Segalauni*. Tractum Vocon-
B tiorum fere medium secuit via, quæ Mediolano per Alpes Cottias Viennam ducebat. Extremam verò orientalem oram perstringebat iter a Mediolano per easdem Cottias Alpes Arelatem. Antonini Itinerarium inter Vapincum & Segusteronem collocat *Alabontem* XVIII. a Vapinco, XVI. a Segusterone millibus. Locum hunc, servato eodem milliarium numero, *Alarante* bis vocat Peutingeriana Tabula (k). *Alabontem*, aut *Alarantem* fuisse locum, qui nunc dicitur *Ventavonum*, nostro Marmore conspicuum, existimarunt Philippus Labbæus (l), & Nicolaus Chorerius (m). Alii multi, inter quos Hadrianus Valesius (n), *Alabontem* Tallardum esse asserunt. Utrique parum recte; nam *Tallardum* vicus Vapinco distat decem tantùm millibus passuum, non octodecim, & a Segusterone non solùm sexdecim, sed viginti quatuor. Quo ad Ventavonum, præterquam-
C quod ab eo paululum deflectit via publica, qua Vapinco Segusteronem iter est, nimium a Vapinco, non satis a Segusterone distat, pro rationibus Itinerariorum antiquorum. Verum loci nomen fuit *Alamons*, ubi quondam fuit Monasterium vocabulo Sancti Martini *de Alamonte* diœcesis Vapincensis. Illius Monasterii meminere Literæ Pontificiæ Urbani II. Papæ ad Abbatem & Monachos Montis Majoris, citatæ in Libro Galliæ Christianæ (o). Ejus situm antiquis Itinerariis omnino convenientem designant hæc verba itineris D. Petri de Columbaria Cardinalis Ostiensis, vulgati a Labbæo (p): *Luna* 22. (Junii An. Ch. 1355.) *fuit in prandio in Monasterio Alamoni; & distat a Civitate Vapincensi quatuor Leucas. In sero fuit in Civitate Cisterciensi, seu de Cisteron, & distat a loco Alamoni per quatuor* Leucas. Posterior ætas literam T omisit, &
D pro *Alamontis* dixit *Alamonis*, ut etiam observavi in Homagiis Delphino præstitis Anno 1329. (q) in quibus *Castrum Alamonis* nuncupatur. Pulsis Monachis, & Monasterio a fundamentis per bella civilia diruto, nomen superest in Viculo, quem hodie vocant *le Monestier d'Allamont*, secus viam, quâ Vapinco Segusteronem pergunt, ubi etiamnum Romanæ viæ vestigia deprehenduntur. Sed nimis extra oleas.

A MVNERIS PVBLICI multiplex est notitia. *Munus* est quodlibet officium λειτουργία, & ita accipitur in variis Imperatorum Constitutionibus (r), in utroque Codice relatis, tum etiam in veteri Inscriptione (ſ). Secundo *Munus* & onus, sive tributum, quomodo eam vocem adhibuit Symmachus (t): *Tabulariis liberum est, alios a dispendio vindicare, aliis indebitum Munus imponere*. Hinc ab eodem *Munifici* dicuntur Tributarii; atque in Codice Theodosiano (u) Tributum nonnumquam *Jus Munificum* vocatum occurrit. Tertio *Munus Publicum* usurpatur pro Ludis & Spectaculis publicis, præsertim vero pro Gladiatoriis. In Coloniis, Municipiisque, ubi Ludi Gladiatorii edebantur, eorum cura mandabatur alicui ex Primoribus vel honoratis Curiæ. Legitur in quadam Inscriptione (x): L. IVLIVS ACILIANVS ROGATVS est AB ORDINE PARI-
B TER ET POPVLO VT GLADIATORII MVNERIS PVBLICI CVRAM SVSCIPERET. Cura Ludorum ἡ περὶ ἀγῶνας ἐπιμέλεια Græcis dicebatur (y), & Ludorum Curatores τῶν ἄθλων ἐπιμεληταὶ Polluci (z). Romæ ab Imperatoribus Ludorum Curatores fiebant viri nobilissimi. Tacitus (a): *Cura Ludorum, qui a Cæsare parabantur, Arruntio Stellæ, Ægyptus C. Balbillo, permittuntur*. Est apud Suetonium (b) de simili officio, *Curator Munerum & Venationum*. Est apud Sponium (c) in Prænestino Lapide Q. VERRIVS. Q. F. PAL. FLACCVS SEVIR AVGVSTALIS CVRATOR MVNERIS PVBLICI, sensu prorsus eodem. Quin verò de curâ Ludorum Gladiatoriorum intelligenda sit Ventavonensis Inscriptio, dubitationem omnem eximit altera Deensis inter Gruterianas (d) Inscriptio, in qua SEX. VENCIVS IVVENTIANVS FLAMen
C & CVRATOR MVNERIS PVBLICI GLADIATORI VILLIANI dicitur *adlectus in Curiam Lugdunensium a splendidissimo Ordine eorum*, & honoratus est hoc elogio ab *ordine* VOCONTIORVM EX CONSENSV ET POSTVLATIONE POPVLI OB PRAECIPVAM EIVS IN EDENDIS SPECTACVLIS LIBERALITATEM. Unde satis patet, Spectaculis maxime deditos fuisse Vocontios, *Munusque publicum* Deæ editum, cujus curam suscepit *Quinctus Catronius Titullus*.

C A P. V.

EXtat Nemausi Marmor, nemini hactenus intellectum, de quo nunc juvat periculum facere. Primùm prodiit in Antiquitatibus Nemausensibus Jacobi
D Grasseri (e), mendis non paucis depravatum. Deinde a Sorberio insertum est Epistolis & Discursibus Gallicis. Paulo secius quàm postea scriptum reperi in MSta ejusdem Epistola ad Salmasium, ex qua exemplar proponam e regione Grasseriani. Tum veram illius Marmoris inscriptionem subjiciam, qualis nunc legitur in ædibus D. *de la Tour*, Caussarum Patroni Nemausensis.

Ex Grassero.	*Ex Marmore.*	*Ex Epistola MSta Sorberii.*
MVMER. C. POMP. MARI	MVNER. G. POMP. MART	λλVNER. C. POλλP. MARI
FAVSTVS....... XXXVII	ESSE. LIB	ISSE. LIB
N. ARABVS	FAVSTVS..... Ɔ. XXXVII	FAVSTVS..... Ɔ. XXXVII
LVC. AC. CONTVBERNALI	N̄. ARABVS	N̄. λRλBVS
DE. SVO	EVCHE. CONTVBERN. DE. SVO	EVCHE. CONTVBERN. DE. SVO

Doctiſ-

(i) Strabo, ut supra.
(k) Tabul. Peutinger. Segment. 2.
(l) Labb. Phar. Gall. Ant. Part. II. pag. 85.
(m) Choret. Hist. Delph. Tom. I. Lib. 4.
(n) Valeſ. Notit. Gall. pag. 7.
(o) Gall. Christian. Tom. I. in Arch. Arelaten.
(p) Labb. Bibl. MSS. Tom. I. pag. 354.
(q) Regest. Humb. Palat. in Archiv. Camer. Comput.
(r) L. 18. D. de verb. signific.
L. 1. 36. 76. 119. Cod. Theod. de Decur.
(ſ) Gruter. pag. MX. num. 3.

E (t) Symmach. Lib. IX. Epistol. 10.
(u) L. 9. & 16. Cod. Theod. de indulg. debit.
(x) Gruter. pag. CCCCXXI. num. 1.
(y) Aristot. Politic. Lib. VII. Cap. 8.
(z) Pollux, Lib. III. Segm. 140.
(a) Tacitus, Annal. Lib. XIII. 22.
(b) Suetonius in Caligul. Cap. 27.
(c) Sponius, Miscellan. pag. 194.
(d) Gruter. pag. CCCCLXXXIV. num. 2.
(e) Grasser. Antiquit. Nemausens. pag. 231.

Doctissimus Reinesius (f) nodum hunc secare, quàm solvere maluit, & ex unicâ Inscriptione duas fecit, quas sub diversis titulis exhibuit, expunctâ cum Grassero secundâ lineâ integrâ; atque illi, ut pro confutatione somniorum Sorberii laudem non denego, ita pro audacioribus conjecturis a me calculum non auferet. Notavi alibi, & jam a Viris doctis observatum est, Cives quosdam e præcipuis, popularis auræ captandæ gratiâ, Ludos Gladiatorios propriis sumtibus edidisse, & ad hanc rem Gladiatores suo ære redemtos, aut authoratos, in privato Ludo aluisse. Ludum Lentuli (g), unde Spartacus cum sociis effugit, non unus inter Scriptores memorat. Ludi, quem Capuæ habuit Cæsar, ipse (h) meminit. Gladiatores plerique servierant, & elapso certo tempore, aut aliâ de causâ rude impetrato, acceptâque libertate, e Servis fiebant Liberti, Civitatis, si e publico Urbis Ludo mitterentur, aut petente Populo, pecuniâ Domino renumeratâ, missionem consequerentur, vel Patronorum, si ab ipsis fuissent manumissi. Fuit Nemausi Civis quidam *C. Pompejus Martialis*, cujus etiam fit mentio in alio Nemausensi Lapide. Is, ut Populo Spectacula in Amphitheatro exhiberet, Gladiatorum paris privatim aluisse videtur, & in his *Faustum* hunc nostrum, qui postea Libertus factus, Contubernali suæ Euche posuit hanc Epigraphen, quam sic lego:

MVNERarii Gaji POMPeji MARTialis
ESSEdarius LIBertus
FAVSTVS...... *Commissus Trigesies Septies*
(seu Pugnarum XXXVII.)
N*atione* ARABVS
EVCHE CONTVBERN*ali* DE SVO
(subaudi: *Fecit*, vel *Posuit*.)

Munerarius dicitur *Pompejus Martialis*, utpote Ludorum editor, & Patronus *Fausti*, qui fuit ex eo Gladiatorum genere, quos Essedarios nuncuparunt, quia pugnabant ex *essedis*, curruum genere quondam solis Gallis in usu. Narrat Livius (i), eâ pugnâ, quâ Decius filius se pro Romano exercitu devovit Anno U. C. 457. Romanum equitatum novo & insolito Gallorum ex *essedis carrisque* pugnandi modo territum fugisse. Pugnam ex *essedis* accurate descripsit Cæsar (k) ita tamen ut plura ad prœlium, quod integrâ utrimque acie committebatur, referri possint; pauca verò usui fuerint in singulari certamine in Arenâ edito: hæc nempe, incitatos *equos sustinere, & brevi moderari ac flectere, & per temonem currere, & inde se in currum citissime recipere*. E Galliis Romam transiit usus *essedorum*, & *essedariorum*, qui in Amphitheatro pugnarent, eorumque meminere Suetonius (l), & Seneca (m). Præcipue tamen in Galliarum Civitatibus vigebat, quæ aut Ludorum editione, aut Amphitheatro insignes erant. Nam reperta est Lugduni Anno Ch. 1714. Inscriptio *Hyloris Assidarii*, de qua multa in Historia Academiæ Regiæ humaniorum Literarum. Altera exstitit Nemausi, quam Gruterus retulit (n), ita meo judicio legenda: BERVLLVS ESSE*darius* LIB*ertus* XX. supple *Pugnarum*. Ne de Liberto dubitem, facit vox CONTVBERN*alis*, quâ erga conjugem suam utitur *Faustus*. Omnis autem generis ludionum monumentis adscribere consueverunt *pugnarum*, aut *palmarum* (o) numerum. Quare Ɔ. inversum interpretor *Commissus*. Gladiatores enim proprie *Committi*, *Componi*, *Comparari* dicebantur, notante Lipsio (p), & pugnas triginta septem iniisse Faustum accipio. Gentem quoque suam profiteri solebant; unde alius *Phryx*, alter *Syrus*, quidam Hispanus fertur (q). *Faustus* dicitur *Natione Arabus*, pro *Arabs*, sicut in hoc Virgilii versu (r).

Sive Getis inferre manu lacrymabile bellum,
Hyrcanis, Arabis-ve parant. - - - - - - -

Ubi Servius: *hic dativus venit ab eo, quod est hic Arabus: nam ab eo, quod est hic Arabs, facit Arabibus, sicut Hiberibus. Unde Lucanus, occurrit Hiberibus alter, & Hiberis Horatius--discet Hiberi, Rhodanique potor. Item lectum est Æthiops, & Æthiopus.* Hæc ideo adduxi, ut Stephano Byzantio (s) assererem lectionem veterum Codicum Palatini & Vossiani, in quibus verbo Ἀραβία legebatur τὸ ἐθνικὸν Ἀράβιος, καὶ Ἀράβοι, καὶ Ἀραβίοισι, ubi frustra Berkelius Ἀράβοι mutare voluit in Ἄραβες. Si plures enim idoneos Auctores requirat, qui *Arabus* dixerint, en qui multos suppeditabit Sosipater Charisius (t): *Arabis, Maro--Hyrcanis-ve, Arabis-ve parant. Ubi plenius & numero plurali fixis nominativa, dativo bus recipiunt. Quid ergo si sic declinavit, ut Plautus in Bacchidibus, Arabus, & in Persulo, Myrrhinus odor Arabus. Lucilius 25. Arabus Artemo. Denique & C. Cassius in Epistola, quam de Dolabella scripsit: Arabi mirifico animo erga nos fuerunt*, inquit.

Sed ne quid intactum in hoc lapide sineret Reinesius (u), τὸ ARABVS mutari jussit in ATABVS, tum in hac, tum in alia Narbonensi, e Thesauro Gruteriano (x). Sed posterius citatam tuetur altera item Narbonensis (y), in qua *Arabus* cognomen est, & inde formata sunt *Arabinus*, *Arabianus* cognomen cujusdam Præfecti Annonæ, ad quem extat Epistola Aureliani Augusti apud Vopiscum (z). Item *Arabianus* Historicus, cujus meminere Capitolinus (a), & Lampridius (b) tum etiam *Arabianus* Scriptor Ecclesiasticus, a Divo Hieronymo (c) memoratus in suo Catalogo. Hos aut Reinesius in promisso suo eponymologico prætermiserat, vel sane de eis non cogitavit, quando Arabum sibi sollicitandum duxit. Ceterum mirabitur forsassis nonnemo Patroni officium & nomen ante Liberti cognomen solum posita esse, quum ex usu communi dici debuisset *Faustus C. Pompeii Martialis Munerarii Libertus*. Sed illud ὕστερον πρότερον etiam occurrit in celebri Lapide Nemausensi (d) Militis missicii, cujus initium est: TI. CAESARIS. DIVI. AVGVSTI. FIL. AVGVSTI. MILES. MISSICIVS. T. IVL. FESTVS; nam ibi quoque dicendum erat: *T. Julius Festus Miles Missicius Ti. Cæsaris Divi Augusti Filii Augusti*. Demum EVCHE est nomen plurium Libertarum, in vetustis Lapidibus memoratarum. Legi quoque posset EVCHE*riæ*: est enim *Porcia Eucheria* in Tarraconensi (e), & versus quidam leguntur *Euceriæ* Poetriæ in Catalectis Pithœanis (f). Sed satis rectum est *Euche*, neque ullum abbreviatæ vocis indicium perspicio.

C A P. VI.

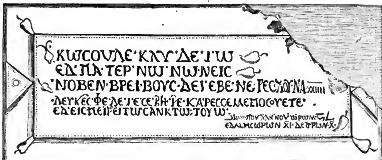
GRæcorum characterum Quarti a Christo nato Sæculi, ad finem vergentis, specimen jam proposuí in Pisaurensi Marmore, Arcadii Augusti & Rufini Consulatu signato, cujus ectypum ad te misi. Eorumdem elementorum, in barbariem inclinantium, Sæculo Tertio jam affecto ecce aliud specimen ex Lapide reperto, Anno Ch. 1723.

Ro-

(f) Reinesf. Class. XIV. 162. & Class. XIX. 25.
(g) Florus, Lib. III. Cap. 20. &c.
(h) Cæsar Bell. Gall. Lib. I.
(i) Liv. Lib. 10.
(k) Cæsar. Bel. Gall. Lib. IV.
(l) Sueton. in Caligul. 35. in Claud. 21.
(m) Senec. Epist. 29.
(n) Gruter. pag. DCCCCLXIII. num. 7.
(o) Idem, pag. CCCXXXIII. 4. 8. 9. & CCCXXXIV. 1. 4.
(p) Lipsius Saturn. Lib. II. Cap. 19.
(q) Reinesius, Class. IV. 59.
(r) Æneid. Lib. VII. vers. 604.
(s) Steph. Byzant. pag. 151. Edit. Berkel. 1689.
(t) Charis. Instit. Gramm. Lib. I. pag. 55. 100. Edit. Putsch.
(u) Reines. Class. XIX. 13.
(x) Gruter. pag. LIX. num. 8.
(y) Idem, pag. DCCLXXVII. num. 12.
(z) Vopiscus in Aurelian. Cap. 47.
(a) Capitolinus in Max. & Balbin. Cap. 1.
(b) Lampridius in Diadumen. Cap. 9.
(c) Hieronym. de Script. Eccles. Cap. 51.
(d) Sponius, Miscellan. pag. 239.
(e) Gruter. pag. DCCLXXX. num. 11.
(f) Epigramm. & Poem. veter. pag. 158. Edit. Lugdun. 1596.

Romæ,

in Cæmeterio SS. Thrasonis & Saturnini.

Inter Christiana monumenta, quæ ætatem tulerunt, & certatim a Viris doctis, Christianæ Antiquitatis cultoribus collecta sunt & vulgata, nullum novi, saltem inter ea, quæ ætatis certam notam præferunt, huic A vetustate comparandum, & simul tot Chronologicis caracteribus munitum. Latinus est quidem sermo, sed elementa Græca, quæ sic communi scriptura, & junctis literis, quæ cohærere debent, legenda sunt:

Κλαυδίῳ Κωνσούλε

Ἐτ Πατέρνῳ Νώναις

Νωβεμβρίβους Δὶε Βενέρις Λούνα XXIIII.

Λούκενς Φιλίαι Σεβήραι Καρισσίμαι Ποσουιτ

Ἐτ Ἐσπιρίτῳ Σάνκτῳ Τοῦ

Μόρτουα Ἀννώρουμ VI.

Ἐτ Μενσίουμ XI. *Διέρουμ* X.

Latinis verò typis:

Claudio Consule

Et Paterno, Nonis

Novembribus, Die Veneris, Lunâ XXIV.

Lucens Filiæ Severæ Carissimæ Posuit

Et Spiritu Sancto Tuo.

Mortua Annorum Sex

Et Mensium Undecim, Dierum Decem.

Parum sane utriusque literaturæ peritus fuit hujus Inscriptionis Quadratarius, nam & Ortographiæ leges ubique transgreditur, & syllabas copulat, quæ separari debuerunt, alias sejungit, quæ unâ serie scribendæ erant. Diphtongos usurpat pro simplicibus vocalibus, & vice versa vocalibus utitur loco diphtongorum. In Græcis videtur omnino peregrinus, & Linguæ Latinæ sciens, ut aliquis e vulgo: cui familiares sunt Solœcismi; nam a *Mensis* substantivo tertiæ, ut in Grammaticis Scholis loquuntur, declinationis, fecit *Mesorum*, qui esset genitivus pluralis secundæ. Ceterum non rarum fuit illis temporibus Latina elogia Græcis elementis scribere, quod a Reinesio (g) observatum in quadam Epistola ad C. A. Rupertum. Unicum extat ejus moris exemplum in Maximo Thesauro (h): sed alia septem Fabrettus (i) addidit, præter Inscriptionem B jam ab Aringhio (k), & Reinesio editam *Gordiani Galliæ*, vel fortassis *Gallæ nuncii*, in quâ multa quoque DD. Mabillonius & Martinus Monachi Benedictini. Annus Christiani hujus Epitaphii fuit U. C. 1021. Christi verò 269. quo Imp. *Claudius & Paternus Consules* processerunt. In eo tamen dissentiunt Fastorum Consularium Ordinatores, quod alii tunc Consulem iterum Claudium Augustum notant, inter quos Onuphrius (l), Pagius noster (m), Almelovenius, & Relandus (n). Antiqui verò omnes unanimi consensu, iterati Consulatus notam omittunt. Ita Prosper (o) in Chronico, Idatius, Anonymus de Præfectis Urbis, a Cuspiniano & Onuphrio laudatus, Cassiodorus, Anonymus Norisianus, Chronicon Alexandrinum, Fasti Græci Florentini, & Fasti Latini Oxonienses (p). Hos sequuti inter C recentiores Cuspinianus (q), Haloander, Tillemontius,

(g) Reinef. Epist. XLVI. pag. 389.
(h) Gruterus, pag. MCXLIV. num. 10.
(i) Fabrett. Inscription. pag. 117.
(k) Rom. Subterran. pag. 317.
(l) Onuphr. Fast. Lib. II.

(m) Critic. Baron. ad An. 269. num. 1.
(n) Reland. Fast. pag. 215.
(o) Prosper apud Labb. BB. MSS. Tom. I. pag. 35.
(p) Fast. Oxoniens. apud Reland. pag. 8.7.
(q) Cuspinian. ad Cassiodor. pag. 388.

tius, aliique, quorum sententiam confirmat lapis noster, dum *Claudium Consulem* prodit absque aliâ notâ. Trebellius Pollio (r) omnes honorum gradus recensuit, per quos ad Imperium evectus est Claudius, atque acclamationes retulit Senatûs post prosperam adversùs Barbaros pugnam, optantis, ut ille tunc privatus Consul fieret. Neque tamen huic Senatûs judicio obtemperatum, aut Claudium privatum Consulatum gessisse subjunait, quod minime prætermittere debuisset. Unica Lex (s), quæ ex eis superest, quæ hoc Anno datæ sunt, subscribitur dumtaxat *p. p. 7. Kal. Maii. Claudio A. & Paterno Coss.* Apud Anastasium Bibliothecarium (t) Dionysius Papa obiisse legitur *Consulibus Claudio & Paterno*. Quare vacillat penitus apud me auctoritas Inscriptionum Gruterianarum trium (u), quæ Claudium Augustum TRIB. POT. & TRIB. POT. II. COS. II. PP PROCOS. describunt, præsertim quum unius locus non indicetur, aliæ repertæ dicantur in Hispania, unde pravæ & adulterinæ nonnumquam hujusce generis merces propagatæ sunt. Inter Claudii Augusti nummos omnis moduli & metalli, qui in omnibus fere Eruditorum Cimeliis frequentes occurrunt, nullus ad hanc diem visus est, qui Secundum ei Consulatum adscriberet. Immo nonnulli ærei sunt, in quorum posticâ est (x) P. M. TR. P. II. COS. PP. quamvis Tribuniciam Potestatem iteratam inierit Mense tantùm Martio Anni Christi 269. post tres fere Menses quàm Consulatum una cum Paterno gerere cœperat.

Duas hactenus Inscriptiones noveram, quæ notæ annali, sive Consulatui, Mensis & Hebdomadis diem adderent. In altera nempe septimus dies Kalendarum Novembrium dicitur fuisse Dies Veneris, *Secundo Stilichonis Consulatu* (y). Sed supplenda videtur initio, neque Annus ipse secundi Consulatus Stilichonis intelligi potest. Is enim fuit Christi 405. Cyclo Solis XXII. Lunæ VII. Lit. Dominical. A. & Dies 26. Octobris, seu VII. Calend. Novembr. fuisset Dies Jovis. Ideo ad Annum post Consulatum Stilichonis II. & Anthemii, qui erat Annus Christi 406. (ut optime vidit Scaliger) (z) referri debet Inscriptio hæc, quo Cyclus Solis XXIII. Lunæ VIII Lit. Dom. G. dant diem Veneris, VII. Calend. Novembris. Alia verò Inscriptio (a) Anno Consulatus Flavii Herculanii Idus Majas conjungit cum *Die Jovis*. Optime sane: nam eo Anno, qui fuit Christi 452. Cyclus Solis XIII. Lunæ XVI. cum Lit. Dom. FE. Idus Majas figunt in Diem Jovis. Sed vix alia præter hanc nostram occurrit, quæ tot simul temporis notas præferat; Consules scilicet, Diem Mensis, Feriam, & ætatem Lunæ, si Vasionensem exceperis, quam tibi jam communicavi ex Itinerario Benedictinorum (b), sed quam male descriptam suspicatus sum, propter argumenta ibi apposita.

Multum Christianæ rei interesset, plura istiusmodi monumenta detegi. Ex his enim plenior haberetur notitia Cyclorum Lunarium, quibus usi sunt veteres Christianorum Antistites, ad ordinanda Paschatis solemnia, ceteraque per annum Ecclesiasticum Festa mobilia. Unicum hoc hactenus prodiit eorum, quæ Concilii Nicæni decreta præcedunt: & prudenter harum rerum callentissimus Cardinalis Norisius principio Dissertationis de Paschali Latinorum Cyclo in medium reliquit (c), *num Latina Ecclesia tribus prioribus Christi Sæculis Neomeniam Paschalem ex Lunari Phase, vel quopiam fortasse Cyclo indagaverit. Res enim plane incomperta est*, inquit, *nec juvat sine vetustis tabulis, conjecturis plerumque fallacibus indulgere*. Sola, quæ ex tanto naufragio superest Tabula renovandæ memoriæ Cycli Lunaris ab Ecclesia Romana usurpati, non sufficit. Præclarum tamen id habet, quod ex eâ eruimus matrem hanc Ecclesiarum tertio Christi jam Sæculo viam instituisse, quæ proxime accederet ad veros calculos, atque omnino consentaneam Cyclo Lunari, quo usa est universalis Ecclesia usque ad reformationem Gregorianam. Quum enim Consulatus Claudii Augusti, & Paterni, seu Annus Christi 269. habeat Cyclum Solarem XXVI. Lunarem IV. Literam Dominicalem C. qui caracteres dant terminum Paschalem Quarto Nonas Apriles, & Paschalem Neomeniam Duodecimo Calendas Apriles; inde si per Menses Lunares alternis cavos & plenos progressus fuerit, occurret octava ab hac Neomenia Tertio Idus Octobres, & dies Lunæ XXIV. cadet in Nonas Novembres, & diem Veneris, cujus caracter A. Quamvis autem hoc uno titulo minime valeam deprehendere, quomodo rationes adeo ad amussim subductæ sint ab antiquis Latinæ Ecclesiæ Pontificibus, inde tamen nullo negotio ostendi potest, quibus Cyclis minime usi sint: emolumentum utique nequaquam negligendum, quum pars altera scientiæ sit, falsis assensum non præbere.

Quadragesimo octavo ante positam hanc Inscriptionem Anno Sanctus Hippolytus Episcopus Canonem Paschalem proposuerat, quem Romæ Anno Christi 1551 in marmore effossum edidit, notisque illustravit Scaliger (d); dein Thesauro suo Gruterus (e) inseruit, & postea Petavius noster, Blanchinius, & alii interpretati sunt. Hoc Canone Sanctus Pater Lunas Paschales per sexdecim Annorum periodum disposuerat, & Paschales item Dominicas. Sed quum illa Heccædecaëteris in tam brevi annorum curriculo Novilunia præverteret Diebus III. Horâ 1. 21'. 36". ejus vitio statim deprehenso, aut minime recepta fuit ab Ecclesia Romana, aut protinus dimissa, quum Anno Christi 269. qui postremus fuisset tertiæ Heccædecaëteridis, terminus Paschalis Hippolyti sit A. D. VIII. Kal. Apriles, & Paschalis Dominica ipsis Calendis Aprilibus. At eo Anno Romæ ex Inscriptione nostra Lunam XIV. fuisse postridie Calendarum Aprilium consequens est, unde patet Pridie Nonas fuisse Paschalem Dominicam. Ad emendandos errores, ac tollendas controversias, quæ inter Christianos circa diem Paschatis vertebantur, alterum Cyclum Decemnovennalem excogitavit Anatolius, Laodiceæ in Syria Episcopus (f). Sed nec ille in Latina Ecclesia invaluit, aut eum sequi potuit Inscriptionis nostræ Quadratarius, quandoquidem illius Cycli Auctor Anatolius hoc demum Anno in Syriam venit, neque ante aliquem ex sequentibus ad Episcopatum Laodicenum eligi potuit. Summo etiam Norisius (g) judicio Cyclum Annorum Octogintaquatuor, a Prospero memoratum, & ab Anonymo Vindobonensi, cujus ipse Fastorum Libellum vulgavit, usurpatum, aut inventum, aut sane reformatum fuisse colligit post Synodum Nicænam. Eum enim minime ab Ecclesia Romana receptum tertio Christi Sæculo arguas licet, quod ad Annum signatum (h) Coss. *Claudio & Paterno*, addatur *Ven. X.* quibus notis significatur, hunc Annum, qui erat Ogdoeconta-tessaraeteridis Quinquagesimus sextus, habuisse Calendis Januariis diem Veneris, & Lunam X. Sed ita Novilunia antecessisset; nam Luna X. prima Anni die dat Novilunium subsequens die XXII. Januarii, Neomeniam Paschalem die pariter XXII. Martii, & Neomeniam ab hac octavam Octobris XIV. uno die citius quàm oportuit, epilogismos, quos ex Inscriptione nostrâ eruimus, prævertens die integrâ.

Neque etiam Judaicam Periodum Annorum LXXXIV. usu receptam ab Ecclesia Romana tribus prioribus Sæculis concedere possum doctissimis Viris, si ea talis fuerit, qualis ab Epiphanio proponitur in Hæresi Alogorum (i). Agnoscit enim beatissimus Pater; jam Christi ætate Judæos hac Ogdoeconta-tessaraë-

(r) Trebellius Pollio in Claud. Cap. 18.
(s) L. 6. Cod. de Serv. & Aq.
(t) De Vitis Roman. Pontif. Tom. III. pag. 101. Rerum Italicar. col. 7.
(u) Gruter. pag. CCLXXV. nu. 9. & 10. & CCLXXVI. nu. 2.
(x) Mediobarb. Num. Impp. pag. 402.
(y) Gruter. pag. MLIII. num. 4.
(z) Scalig. Emendation. Tempor. pag. 514.
(a) Gruter. pag. MLIV. num. 8.

(b) Itiner. Lit. Benedictin. Tom. I. pag. 252.
(c) Noris. Opp. Tom. II. pag. 675.
(d) De Emendatione Temporum pag. 721.
(e) Gruterus, pag. CXL. & CXLI.
(f) Euseb. Histor. Eccles. Lib. VII. Cap. 32.
(g) Tom. II. pag. 680.
(h) Ibidem, pag. 610.
(i) Epiphanius in Panario, Hæres. 51.

raëteride utentes, a veris Lunæ motibus aberrasse, atque quo amplius progressi sunt, eo quoque magis auctus est error. At contra ex Inscriptione nostra certum fit, minimum a vero absuisse Ecclesiam Romanam, labente Tertio a Christo nato Sæculo. Id rursus confirmatur ex Actis passionis Sanctorum Martyrum Fructuosi Tarraconensis Episcopi, Augurii, & Eulogii Diaconorum (k). In his enim legitur, gloriosissimos Martyres apprehensos *Æmiliano & Basso Coss. XVII. Kalend. Februarii, Die Dominicâ*, productos fuisse & auditos *XII. Kalend.* Februarii, *Feriâ Sextâ*. Incidit Consulatus *Æmiliani & Bassi* in Annum Christi 259. Cyclo Solis XVII. Lunæ XIII. Lit. Dominicali B. quæ convenit diei XVI. Januarii, seu XVII. Calend. Februarii: accuratissime sane pro rationibus, quas per tot Sæcula sequuta est Ecclesia Romana ante Gregorianam Calendarii reformationem. Sed neque caracteres chronici Inscriptionis possunt coincidere cum Annis expansis Periodi Judaicæ, quam ex Epiphanii verbis post Petavium concinnavit ejusdem Sodalicii vir apprime doctus Ægidius Bucherius (l). Adeatur ejus Tractatus de Paschali Judæorum Cyclo. Ibi Tabulâ Sextâ exhibetur Judaica Ogdoëconta-tessaraëteris, incipiens ab Anno Æræ Vulgaris Septimo. Inde ad Annum Christi 269. prætererant tres LXXXIV. Annorum Cycli, & quarti undecimus agebatur Annus, quum Christi Ducentesimus Sexagesimus Nonus ageretur. Undecimi verò Ogdoëconta-tessaraëteridis Anni caracter est quidem C. qui diem Veneris figit in Nonas Novembres: sed Neomenia Maresvan statuitur die XXVI. Octobris, unde ad Nonas Novembres erunt dies tantùm undecim, non verò viginti quatuor, quos numerabat Mensis Christianorum Lunaris. Aut igitur Christiani Lunaribus Judæorum Mensibus usi non sunt, aut eos non rectè in Tabulis suis repræsentavit Bucherius.

Quum hanc exararem Epistolam, nondum ad has oras appulerat Liber, cui titulus *Dissertatio & Animadversiones ad nuper inventum Severæ Martyris Epitaphium*, Panormi editus Anno 1734. in quo doctissimus P. Antonius Maria Lupi, Societatis Jesu Presbyter, allatam a me hoc eodem Capite Inscriptionem, ingenti eruditionis flumine irrigavit, & pleraque alia Monumenta, quà Christiana, quà profana, publicæ luci exposuit, docteque illustravit. Neque tamen est, quod me dixisse pœniteat in his pauculis, quæ exponendo huic Lapidi hactenus scripsi. Simplici vice Consulem fuisse Claudium Augustum collegâ Paterno, etsi multis asserui, ita etiam comprobat lapis alter a P. Lupo editus (m), cujus clausula est: IMP. CLAVDIO AVG. ET PATERN CONS. &c. Neque verò quæ ibi disputantur in gratiam Periodi LXXXIV. Annorum, a Christianis usurpatæ, quidquam demetunt ex iis, quæ antea dixi, ut ostenderem, nullo ex notis Cyclis usos esse Tertio Sæculo Christianos Occidentalium partium, neque Hippolyteo, neque Anatoliano, neque Judaico, qualis a Petavio & Bucherio concinnatus fuit, neque etiam alterâ illâ Ogdoëconta-tessaraëteride in Prosperi Chronico, & Anonymo Norisiano adnotatâ.

Formulæ demum *& Spirito sancto tuo*, quâ Christiani illi veteres animas defunctorum Deo commendabant, exempla quædam exstant apud Fabrettum (n). Breve spatium erasum principio duarum posteriorum linearum supplendum censeo per MOPTOTA, quod sensui illius elogii apprime convenit, neque a scripturæ vestigiis nimium abest. Deinde post ANNOTOPωN numeralis nota ᦽ inversa idem est ac recta S, quæ *Sex* efficit in nonnullis Inscriptionibus, quamvis eam minime intellexerit Reinesius (o) in lapide, quem post Aringhium ita recitat: IN PACE ANASTASIA QVI VIXIT ANN. SEVTH. GALLICA. V̄.C̄. CONS. Nam Consulis illius nomen erat *Futharicus*, non *Seuthariscus*, ibique divisis literis legendum est QVI VIXIT ANN*os* S idest *Sex*, EVTH*arico* GALLICA *Viro Clarissimo* CONS*ule*, idest Anno Christi 519.

CAP. VII.

Extrema jam manus huic Epistolæ imminebat, quum ecce mihi redduntur Literæ Cl. V. Marchionis *de Caumont*, omnigenæ eruditionis cultoris præstantissimi, quibus significavit nuper se ab interitu vindicasse veteres quasdam Statuas Avenione ab his, qui puteum quemdam purgabant, effossas, & literatos duos Cippulos, in quibus hæ supererant Inscriptiunculæ.

In primo:

T. L. NAVI

In secundo:

PROXS
VMIS
TIIRTV

Ac prior quidem videtur esse breve elogium sepulcrale cujusdam viri cognomento *Navi*, cujus nomen & prænomen literis singularibus expressa sunt. Altera est pars voti, ni fallor, PROXSVMIS soluti a quodam *Tertullo*. *Deos Proxumos* per hunc titulus cultos fuisse ostendunt Vasionenses duæ Inscriptiones a Sponio (p) Editæ. Vir doctus (q) cultas a veteribus Gallis *Parcas* nomine *Matrum*, & *Proxumarum* inde suspicatus est. Deos tamen, non Deas, hoc vocabulo indigitatas arguere videtur Calatianus Lapis e Collectaneis Donianis (r), in quo legitur DEIS ADHAERENTIBVS SACRVM. *Dei Adhærentes*, seu *Proximi*, vel *Proxumi*, sunt singulorum Genii, quos nascentes sortiri credebantur. Servius (ſ) in Vergilii Æneidem: *nam quum nascimur, duos Genios sortimur. Unus est, qui hortatur ad bona, alter qui depravat ad mala*. Nulli verò tam præsens, aut tam proximus esse potuit Deus, ac suus Genius, quum ab eo, cui nascenti obtigerat, nusquam recederet ad extremum usque halitum. Censorinus (t): *Genius autem ita nobis assiduus observator appositus est, ut ne puncto quidem temporis longiùs abscedat; sed ab utero matris exceptos, ad extremum vitæ diem comitatur*. Alioquin potuere & Dii *Proximi* intelligi quos unusquisque falsorum Numinum cultui mancipatorum, sibi velut proprios lares delegit, & secum circumgestare consuevit, ut de se prædicat Apulejus (u): *nam*, inquit, *morem mihi habeo, quoquo eam, simulacrum alicujus Dei inter libellos* (emendat Pricæus *loculos*) *conditum gestare, eique diebus festis thure & mero, & aliquando victimis supplicare*.

Quandoquidem verò significasti, te sane temperaturum ab edendis denuo Inscriptionibus, quas Gudius collegerat, id probe factum, ne tibi pro Inscriptionibus obtrudi sinas, quæ non fuere Inscriptiones. Bonus ille Gudius magis augendæ congeriei quàm purgandæ studuit; quare quæcumque in Codicibus MStis, elementis fortasse majoribus scripta reperit, statim sine delectu inter sua Inscriptionum Collectanea retulit. Neque ea inde eliminanda curarunt, tum qui Syntagma illud digessit, tum alter ille, cui editionis cura incubuit. Hujus supinitatis duo tantùm, sed illustria proferam exempla, quæ satis erunt, ut videant Docti, quid de universa Collectione sentiendum sit. Adfertur quasi vetus Inscriptio epigramma, cujus initium: (x)

Thrax puer adstricto glacie quum luderet Ebro &c.

at illud numquam in marmore aut lapide exstitit, quum sint versus aliquoties jam editi Poëtæ cujusdam veteris, sed

(k) Vide Ruinartum, Act. Sincer. pag. 191. Edition. Veron.
(l) Vide Bucherium, Doctrin. Tempor. pag. 364. 365.
(m) Lupus in eadem Dissert. pag. 28.
(n) Fabrett. Inscription. pag. 571.
(o) Reines. Class. XX. 10.
(p) Miscellaneor. pag. 96.

(q) Religion. des Gaul. Tom. II. Lib. 4. pag. 195.
(r) Donius, Class. I. 129.
(ſ) Servius ad Æneid. VI. pag. 440.
(t) Censorin. De Die Natali Cap. 3.
(u) Apulejus, Apol. I. p. m. 513.
(x) Gudius, CCXLV. 8.

sed incerti. *Cajo Germanico Cæsari* adscribuntur in Catalectis veterum Poetarum, editis a Scaligero (y) post Appendicem Vergilianam. Rursus prodierunt sine Auctoris nomine inter Epigrammata & Poëmata vetera a Petro Pithoeo (z) vulgata. Atque ut dicam, quod sentio, nihil aliud videtur esse hoc Hexastichum, præter quàm Latina interpretatio Græci Epigrammatis Flacci Poetæ, cujus satis crebra mentio in Anthologia (a) ubi illud, octo versibus constans, etiamnum legitur. Extant altero Gudianæ Collectionis (b) loco versus undecim, qui ita incipiunt:

Quisquis amore volens solido, tranquillus & altâ
Pace frui, &c.

Eis verò hæc nota præponitur: *In Castro Perusino, ex Codice MSto V. Cl. Francisci Redii. Versus boni & vetusti: tamen genuinos & antiquos esse, nondum persuadeor. Miror verò, & nescio a quonam, annis ab hinc ducentis, native adeo atque eleganter supponi & confingi potuissent.* Sed heus tu, bone Gudi! Neque umquam in Castro Perusino reperti sunt ii versus, neque planus fuit eorum Auctor, qui eos supponeret aut confingeret, & ducentis annis vetustiores sunt. Auctorem enim habent Poetam celeberrimum Franciscum Petrarcham in eâ Eclogâ (c), qua se *Silvani* nomine cum Laurâ suâ, quam *Daphnen* vocat, loquentem inducit. Consilium ei dat, ut majorum amores fugiat, seque minoribus adplicet. Duos porro versus omisit, quisquis scripsit Codicem, quo Gudius usus est, & male ita concludit:

Tu, cui libertas salva est, tibi consule eorum,

nullo prorsus sensu, quum apud Petrarcham legatur: *tibi consule, Daphne*.

Quum autem minorum Collectionum marmora in maximam hanc, quam moliris, denuo refundes, ubi quid notatu dignum breviter significare volueris, id præsertim caveas, auctor tibi sum, ne priorum Editorum sententiam prius adoptes, quàm eam diligenti examini subjeceris. Novi enim, doctissimis Viris nonnumquam in his exponendis somnum obrepsisse, quod duobus exemplis agnosces. Retulit Cl. V. Justus Fontaninius in Antiquitatibus Hortæ (d) Inscriptionem hanc:

TI. TVCIO
PATRI
CATIAE. MATRI
RVFO. TVCIO. FRATRI
OFILLIA. COLA. VXOR
C. TVCIVS. TI. FILIVS
V. ARN. SCAEVA.
FECIT. SIBI. ET. SVIS
PRO. SVA. COPIA

Existimavit Vir doctissimus idem esse PRO SVA COPIA, ac *pro familia*, *pro Comitatu* &c. Nullibi tamen vox *Copia* eo sensu usurpata occurrit, neque hilum juvant Literæ, quas laudat Pompeji (e) ad M. Marcellum, & L. Lentulum Coss. & L. Domitium Procos. quum ibi *Copia* sumatur pro *copiis militaribus*, *exercitu*, *manu*. PRO SVA COPIA debuit omnino exponi *pro modulo facultatum*, opum. Ita sane apud Plautum (f) eodem plane sensu:

Pro re nitorem & gloriam pro Copia qui habent
Meminerint sese, unde oriundi sient.

Laudat Priscianus Grammaticus (g) alterum ejusdem Poetæ locum, ubi *copia* sumitur pro *bonis*, *facultatibus*.

Si quidem imperes pro copia, pro reculâ.

Denique eamdem vocem, sensu eodem adhibitam video a Suetonio (h), ubi narrans quæ Imperator Otho fusis copiis gessit, antequam sibi mortem conscisceret, ait: *divisit & pecunias domesticis ex copia præsenti*. Est igitur PRO SVA COPIA similis prorsus formula ei, quam in Avenionensi Lapide tecum communicato observavi: QVALEM PAVPERTAS POTVIT, aut in altero Lugdunensi, quem a me pariter habuisti: DE SVA MEDIOCRITATE. Vir de his Literis optime meritus Antonius Franciscus Gorius, inter Florentinas Inscriptiones (i), hanc post Sponium & Fabrettum, sed emendatam protulit:

D M
AEGYPTO. SERVO
BARBARI AVG. LIB
A CODICILLIS
EVTYCHVS PECVLI
ARIS SYMMACHVS
FRATRES PIENTISSIMI

Ibi ad vocem PECVLIARIS addita est hæc notula: *Servi sic Peculiares dicti ad distinctionem Publicorum*; unde meritò quivis crediderit PECVLIARI esse epithetum nominis *Eutychus*. Sed est *nomen proprium*, non minus quàm *Symmachus*, & *Eutychus*. Reperiuntur enim in magno Inscriptionum Thesauro (k) *Lucius Antonius* PECVLIARIS, *Sevir Augustalis Quinquennalis Collegii Fabrûm Ostiensium*. (l) *Tiberius Claudius* PECVLIARIS *Sevir* item *Augustalis*. (m) *Publius Octavius* PECVLIARIS in Tabula Corporatorum ad ampliandum Templum. (n) *Marcus Fabius* PECVLIARIS *Libertus*, multique alii; & res ipsa loquitur.

Sed næ ego monitor intempestivus, qui juvenis senem, tiro emeritum monere sustineam. Quod tamen in alio non ferendum, ab amico plenis, ut ajunt, velis laudabilibus tuis conatibus obsecundante, æqui bonique consules. Perge porro, Vir Doctissime, sicut de Italica Historia optime meritus es, ita de remotiori Antiquitate bene mereri. Ipse verò, quantum potero, quæsitis per amplissimum hoc Regnum subsidiis, Spartam, quam nactus es, ornare non desinam. Vale & me ama.

Monte Seleuco Pridie Idus Septembres Anni Reparatæ Salutis 1736.

(y) Scaliger, Append. Vergil. pag. 195.
(z) Epigramm. veter. p. m. 88.
(a) Antholog. Lib. III. nn. 36.
(b) Gudius, CCXC. 4.
(c) Petrarch. Eclog. III.
(d) Fontanin. Antiquit. Hort. pag. 179.
(e) Apud Ciceronem ad Attic. Lib. VIII. 12.
(f) Plaut. Aulular. Act. III. Sc. 6.

(g) Priscian. pag. 613. Edition. Putsch.
(h) In Othone Cap. 10.
(i) Inscript. Antiqu. Etrur. Tom. I. pag. 110. 111.
(k) Gruter. pag. CCCLVIII. num. 1.
(l) Ibid. pag. CCCXC. num. 3.
(m) Ibid. pag. CCCXXVII.
(n) Ibid. pag. CCCXXX. num. 4.

N O T Æ

JOSEPHI DE BIMARD LA BASTIE
BARONIS MONTIS SELEUCI
AD MARMOR
SCRIPTURA GRÆCA ANTIQUISSIMA
QUÆ ΒΟΥΣΤΡΟΦΗΔΟΝ VOCABATUR,
INSIGNE.

(*Vide Tab. II.*)

EXimii istius Marmoris ectypum, e majore Britannia aliquot ab hinc annis acceptum, vir de sacris & humanioribus Literis optime meritus Don Bernardus *de Montfaucon* pro eo, quem semper præ se tulit, aliena studia juvandi animo, mecum lubens communicavit; eique Lector acceptum referre debet, quidquid emolumenti inde percipi possit. Peculiarem sane locum sibi tribui, merito postulare videtur hoc remotissimæ Antiquitatis ἀνάθημα, in quo non nuda tantùm verba, sed & figuræ visuntur anaglyphæ, quibus optime convenit cum media inter eas Inscriptione. Istius verò sententiam sic Latino sermone exprimere visum est, adjectis e regione Græcis, vulgari caractere.

Μανθεὺς Ἀίθι ὁν	*Mantheus Aethi* (Filius) *donum*
χαριστὰ Διὶ ἐπὶ	*dat Jovi pro*
νίκῃ πεντάθλω	*Victoriá Quinquertio*
παίδων	*Puerili*
	(Subaudi, *relatá*.)

Ad dextrum latus sedet Jupiter capite diademato, dexteram manum sedili apponens, sinistrâ verò gerens aquilam. Ante ipsum stat crater supra tripodem. Læva parte athleta nudus stat, & manus ambas demittit in vas alteri tripodi impositum, e quo forte extrahit unguenta, sive aliud quid ad fulcimenta prebenda, aut libamina fundenda Jovi, cui grates persolvit ob victoriam relatam. Nobilissimum monumentum, ut pro virili illustretur, tria mihi potissimum pertractanda videntur: Inscriptionis scilicet scriptura & stylus: ejus ponendæ occasio: tum denique ætas, quatenus fieri fas est, assignanda.

I. Literas Cadmum attulisse in Græciam, antea sensus animi scripturâ exprimere nesciam, satis communis fuit plerorumque ex antiquis, tum etiam doctissimorum inter recentiores (a) sententia. Illam tamen evertere tentavit Vir doctissimus, cujus Dissertatio *de priscis Græcorum & Latinorum literis*, edita est ad calcem Palæographiæ Græcæ. Atque argumentis omnino probabilibus docuit, veteres illos Græcos, qui ante Cadmum in Græciam appulsum vixere, literas novisse, & Alphabetum, uti vocant, habuisse, constans sexdecim elementis. At quidquid sit hujus controversiæ, illud sane apud omnes pro certo habetur, Literas Græcos a Phœnicibus accepisse. Triplex fuit vetustissimorum Græcorum scripturæ modus, antequam ille invalesceret, qui etiamnum perdurat, lineas nempe omnes perpetuò a sinistris ad dexteram deducendi. Ac primo quidem quum literas acceperunt a Phœnicibus, qui versus singulos ducebant a dextera ad lævam, ipsi quoque eodem ordine scriptitarunt. Hunc morem adhuc belli Trojani ævo perstitisse, testis Pausanias (b): meminit enim cujusdam statuæ Agamemnonis, cujus nomen in basi scriptum erat literis a dextera ad sinistram ductis. Ἐπὶ μόνῳ τῷ ἀγάλματι Ἀγαμέμνονος τὸ ὄνομα ἐστι γεγραμμένον· γέγραπται δὲ καὶ τοῦτο ἐπὶ τὰ λαιὰ ἐκ δεξιῶν. *Soli Agamemnonis Statuæ nomen inscriptum est. Scribitur verò à dextris ad lævam.* Alterum scribendi genus fuit, quum literæ in orbem exarabantur. Hujus exemplum quoque suppeditat idem Pausanias (c), ex Iphiti Disco Olympiæ adservato, in quo scriptura neque recto, neque adverso ordine procedebat, sed in orbem: ὁ δὲ, inquit, τοῦ Ἰφίτου δίσκος τὴν ἐκεχειρίαν τὴν ἐπὶ τοῖς Ὀλυμπίοις ἐπαγγέλλουσιν Ἠλεῖοι, οὐκ ἐς εὐθὺ ἔχει γεγραμμένην, ἀλλ' ἐς κύκλου σχῆμα περίεισιν ἐπὶ τῷ δίσκῳ τὰ γράμματα. Quædam in eo contextu perturbata esse censuerunt Viri docti; quare Sylburgius legi jubebat τὴν ἐκεχειρίαν ἐν ἐπὶ τοῖς Ὀλυμπίοις &c. additâ hac interpretatione: *Iphiti verò Disco, induciæ, quas Olympicorum Ludorum tempore promulgant Elei, non recto versuum ductu scriptæ sunt; sed literæ in ora Disci orbiculari textu exaratæ.* Aliâ viâ grassatur Petrus Faber, (d) qui locum Pausaniæ laudavit in Agonistico, & ante vocem ἐκεχειρίαν inserit ᾗ, unde vertendum esset, *Disco, quo Elei inducias tempore Ludorum Olympicorum indicunt* &c. Kuherius tamen quum non constare dicat, utrum Elei ad inducias promulgandas Disco usi sint, vulgatam lectionem tuetur, & τὴν heic loci accipit Jonice pro ἣν, aut saltem ἣν pro τὴν cum Sylburgio legendum suadet. Locus verò integer ita vertitur eo sensu: *Iphiti verò Discus inducias, quas Olympicorum Ludorum causâ indicunt Elei, scriptas habet non recto versuum ordine, sed literæ in eo Disco in orbem exarantur.* Quumque in eam fere sententiam concurrant omnia, eaque pæne verbo ad verbum Græco textui respondeat, nihil nos cogit, lectionem editam vellicare. Idem porro est Iphiti Discus, atque ille, cujus ex Aristotele meminit Plutarchus (e) in Vitâ Lycurgi, quique etiam Lycurgi nomen exhibebat, sicut & Iphiti; unde patet egregie falli (f) qui ut ætatem Lycurgi propius ad nos demittant ea eo argumentantur, quod Discus inter Olympica certamina demum introductus sit Olympiade XVIII. quasi verò Discus Iphiti unus fuerit ex iis, quibus utebantur Athletæ δισκεύειν in Ludis, quum e contrario tum e loco Pausaniæ, tum ex alio Phlegontis (g) Tralliani satis constet, Discum Iphiti fuisse Tabulam, in qua ab Hellanodicis scriptæ fuerant certaminis Olympici leges, postquam ii, qui Delphos sciscitatum Apollinem missi erant, a Deo responsum tulissent.

(a) Vide Scaliger. ad Euseb. pag. 104.
Salmas. ad Insc. Herod. pag. 35.
Vossium, Art. Gramm. Lib. I. Cap. 10.
Bochartum, Phaleg. Lib. I. Cap. 20.
Montfaucon. Palæogr. Lib. II. Cap. 1.
(b) Pausan. Lib. V. Cap. 25. pag. 444.

(c) Idem, Lib. V. Cap. 20. pag. 427.
(d) Faber in Agonistic. Lib. II. Cap. 26.
(e) Plutarch. in Lycurg. pag. 39.
(f) Newton. Chron. pag. 60. & 61. edition. Paris.
(g) Phleg. Olymp. fragm. pag. 135. edition. Meur.

lissent, Olympia instaurari placere, ac præterea juberi, ut induciæ nuntiarentur Civitatibus, quæ certaminis participes esse vellent. Neque minùs ideo a vero aberrant, quum aliquid huic Disco commune esse arbitrantur cum tribus aliis Discis, quos e Thesauro ad Haltim reconditos expromebant ad Quinquertii ludicrum, quorum alibi mentio exstat apud Pausaniam (h). Sed hæc obiter.

Tertius scripturæ modus fuit, quum prior versus a læva quidem ad dexteram, at subsequens a dextera ad lævam recurrebat, & ita alternatim deinceps: more aratorum, qui ita solent sulcos ducere; unde eam scripturam βουστροφηδὸν vocaverunt. Toties jam laudatus, ac iterum iterumque laudandus Pausanias (i) narrat, fuisse Olympiæ cedrinam arcam, in qua olim expositus fuerat Cypselus, Corinthiorum postea Tyrannus, quam ejus posteri Olympiæ in Templo Junonis Argivæ dedicarunt; tum subdit: ἔστι δὲ ἐπὶ λάρνακι ἐπιγράμματα ἐπὶ τῶν πλείστων γράμμασι τοῖς ἀρχαίοις γεγραμμένα· καὶ τὰ μὲν ἐς εὐθὺ αὐτῶν ἔχει, σχήματα δὲ ἄλλα τῶν γραμμάτων, ΒΟΥΣΤΡΟΦΗΔΟΝ καλοῦσιν Ἕλληνες. τοῦτο δέ ἐστι τοιόνδε: ἀπὸ τοῦ πέρατος, τοῦ ἔπους ἐπιστρέφει τῶν ἐπῶν ὁ δεύτερος, ὥσπερ ἐν διαύλου δρόμῳ. Omissâ Amasæi versione, hæc ita ad verbum transtulit Sylburgius. *Inscriptiones, quæ in Arcâ visuntur, pleræque priscis exaratæ sunt literis; earumque literarum aliæ in rectum tendunt, alias earumdem figuras Græci βουστροφηδὸν* (a boum arantium conversione) *appellant: idest hujusmodi, postquam exaratus est versus unus, versus alter a fine præcedentis ducitur ordine converso, ut fit in Diauli* (hoc est iterati stadii) *cursu*. Quod verbis his exposuit Pausanias, reverà oculis subjicit nostra Inscriptio, cujus lineæ per vices ita sunt dispositæ, ut priori recto & vulgari more procedenti, altera succedat adverso penitus ordine pergens; atque ut aratores peracto priore sulco, aratrum sublevant, ut alium ex opposito ducant, ita sculptor finitâ lineâ alteram infra, ei ex opposito respondentem impressit, ita ut nemo dubitare possit, quin hæc omnino sit scriptura, quam βουστροφηδὸν vocarunt Pausanias, & Hesychius. Scripturæ verò hujusmodi unicum hactenus Eruditis monumentum innotuit, operâ V. Cl. Edmundi Chisull (k), qui Inscriptionem Sigeam antiquissimam, versibus, ut in Cypseli Arcâ, dispositis exaratam primùm seorsim edidit, & rursus Antiquitatibus Asiaticis, (l) Christianam Aeram antecedentibus præfixit, utrobique instructam Commentario erudito, unde multa peti possunt de vetustissimis scripturæ Græcæ elementis. Sigeæ Inscriptioni accedet hæc nostra, numero quidem versuum brevior, sed anaglypho opere præstans, atque ætate paulo fortassis inferior. Utrique nempe non pauca sunt communia, ductus linearum, forma nonnullarum literarum, veluti A & Δ, quæ in utrâque sic scriptæ sunt A & Δ. Sigeam tamen aliquanto vetustiorem esse lubens concedam, quum major in nostrâ appareat elementorum elegantia; aliæ verò literæ propius accedunt ad eas, quæ visuntur in altero egregio Marmore, quod Athenis in Gallias detulit D. de *Nointel*, & nunc in Regio Antiquitatum Cimelio adservatur. Hujus priores quinque lineas, speciminis vice, servatâ prototyporum elementorum formâ edidit Clariss. *P. de Montfaucon* (m); integram verò Inscriptionem communibus literis vulgavit Massejus Marchio. Quarumdam ex iis literis figura eadem atque in nostro Marmore conspicitur, Π videlicet, utrobique crure altero breviore; Σ in Nointeliano lapide etiam ut heic, expressum est hoc modo ϟ: denique & P ab utroque exhibetur R, & pæne simile est Latinorum R. Unde patet, verum esse, quod Vir doctus asseruit in Dissertatione (n) jam superius laudatâ, hanc literam

A inter Pelasgicas numerandam, quas Pelasgi, e Græcia fugati, Latio intulere. Et sane tres eæ Literæ eo ferme modo scriptæ sunt, non solùm in nostro & Nointeliano Marmore, sed præterea in Columellis, quas in Villa sua juxta Viam Appiam posuerat Herodes Atticus, (o) & quarum Inscriptiones nescio qua antiquitatis affectatione, priscis & obsoletis sua ætate elementis exarandas curaverat. Commune verò est Sigeo Marmori, Nointeliano, & Montefalconiano (sic enim illud vocare liceat) quod literâ brevi E loco longioris H utantur, unde apparet, ea esse scripta, antequam Alphabetum Literarum XXIV. apud Græcos passim invaluisset.

Anno quo Archontis munus Athenis gessit Euclides, Olympiadis nempe XCIV. An. 2. vocales longæ H & Ω, quæ nondum usu receptæ fuerant (p), &
B quarum vices fungebantur E & O, tandem usurpari vulgo cœperunt, atque adeo postea invaluerunt, ut inde nomen factum sit scripturæ communi, cujus usus adhuc apud Gentes Græce loquentes perdurat, & quam eâ de causâ τὰ μετ' Εὐκλείδην γραμματεῖα nuncuparunt, teste Plutarcho (q). Græci ex earum literarum observatione argumentabantur, vetustiores-ne essent, an recentiores Inscriptionum tituli. Sive igitur literam H invenerit Simonides, ut plerique volunt, sive tantùm eam pro literâ haberi instituerit, quum antea solius aspirationis locum occuparet, quod probabilius videtur (r), Inscriptionem nostram antea exaratam fuisse, quàm vulgo usu veniret ea, quæ post Euclidem usitata est scriptura, ex eo colligas licet, quod ibi NIKEI in dandi casu scriptum sit per ἐψιλόν, non autem NIKHI, ut fieri par erat, si tunc H pro vocali longiore fuisset acceptum. Licèt verò antiquiorem esse concesserim In-
C scriptionem Sigeam, nostram tamen Nointelianâ vetustiorem aliquot saltem Olympiadibus censuerim, primo propter figuram literarum A & Δ idest Alpha & Delta, supra observatam, quæ vetustior omnino videtur eâ, quam exhibet Marmor Nointelianum, & propiùs accedit ad Inscriptionem Sigeam, quam antiquissimam esse, nemo harum rerum peritus inficias iverit. Secundo Nointelianum Marmor inscriptum est, quum jam in desuetudinem abiisset scriptura βουστροφηδὸν, quæ adhuc passim in usu esse debuit, quando posita est Inscriptio Marmoris Montefalconiani. Verisimile enim non est, Athletam quinquertionem, aut quadratarium, quo ipse usus est, nullâ de causâ Ἀρχαϊσμὸν affectare voluisse, quod in mentem venisse supra notavimus Herodi Attico, viro disciplinis & literis innutrito, qui suis
D coætaneis præbere voluit specimen studii Antiquarii, & intermortuæ literaturæ memoriam refricare, quæ res minime in Athletam cadit. Quando autem cœperit, aut desierit mos scribendi βουστροφηδὸν, nemo, opinor, in hac monumentorum paucitate asseruerit. Viguisse sane circiter Olympiadem Quinquagesimam, innuere videtur superius descriptus Pausaniæ (s) locus. Arca enim, quæ referebat Inscriptiones βουστροφηδὸν scriptas, non fuerat ab ipso Cypselo dedicata, sed tantùm ab ejus posteris. Nomine autem posterorum Cypseli non ipsum intelligi puto Periandrum ejus filium, quem procul dubio nominatim nuncupasset Pausanias. Inscriptiones ab iis positæ erant, qui donarium Junoni Argivæ dicaverant. Obierat porro Periander Cypseli filius, teste apud Laërtium (t) Sosicrate, uno Anno ante Olympiadem XLIX. Qui post eum vixerunt Cypselidæ, ut ali-
E quo pacto imitarentur liberalitatem ejus erga Jovem Olympium, cui juxta Didymum, citatum a Suida (u), colossum aureum posuerat in Templo Junonis; Junoni Argivæ Arcam, quæ memoriam servaret illius, quâ olim servatus fuerat Cypselus, dono obtulerunt, additis epigrammatis, rem indicantibus. Illud sane vix contingere potuit ante quinquagesimam Olympiadem, ideoque tunc etiam vulgaris fuit usus scripturæ βουστροφηδὸν. Præterea ut Arcam illam eamdem esse Cypselidæ suaderent,

quæ

(h) Pausan. Lib. VI Cap. 19.
(i) Idem, Lib. V. Cap. 17. pag. 420.
(k) Edition. Lond 1721. 1726. & Lugd. Batav. 1727. in 8.
(l) Chisull. Antiquit. Asiatic. a pag. 1. ad pag. 48.
(m) Paleograph. Græc. Lib II. pag. 135
(n) Vid. Dissert. de Prisc. Græc. & Latin. Liter. num. 50.
(o) Gruterus pag. XXVII. num. 2.

(p) Scholiast. Euripid. ad Phœniss. v. 688.
(q) In Vitâ Aristidis pag. 323.
(r) Vide Dissertat. de prisc. Græc. & Latin. Liter. num. 50.
(s) Lib. V. Cap. 17. pag. 420.
(t) Diogenes Laërtius Lib. I. Cap. 95.
(u) Suidas, verbo Κυψελιδῶν.

quæ ad Cypselum pertinuerat, ipsi minime insculpere debuerunt scripturam, quæ nondum in usu fuisset, quum puer esset Cypselus; ideoque si eadem fuit scriptura tum voti, quod a Cypselo susceptum fingere debuerunt, tum ejusdem voti a posteris soluti, vulgaris talem scriptura fuerit βουστροφηδὸν ab Olympiade XXX. ad L.; Cypselum enim Corinthi Tyrannidem arripuisse Anno tertio Olympiadis XXX. ex eo probant Eruditi, quod ejus, & filii Periandri tyrannis annos incompletos 74. occupaverit juxta Aristotelem (x), sive 73. annos & menses sex. Ex his 44. assignantur Periandro, qui obiit Anno quarto ineunte Olympiadis XLVIII. unde quum 30. annos regnaverit Cypselus, ejus initium (licèt 44. anni Periandri minime completi fuerint, sed inchoati tantùm) omnino cadere debuit in Olympiadis XXX. Annum tertium.

Et verò Inscriptiones βουστροφηδὸν exaratas pro antiquioribus habendas esse iis, quæ vulgarem scribendi ordinem referunt, vel ipsa ratio suadet. Scripturæ, sicut & aliarum rerum, mutationes non illico fiunt, sed sensim, & quasi per gradus. Primus scribendi modus, quem Græci a Phœnicibus acceperunt, quemque adhuc Trojani belli ætate usurpatum notavi superius, fuit a dextera ad sinistram. Alii dein scripserunt in orbem, ejusque scripturæ vestigia apparent trecentis circiter annis post Trojana tempora apud Græcos, tum etiam in Italia apud Etruscos. Possidere enim se narrat Maffejus (y) Inscriptionem Etruscam, communi saxo inscriptam in orbem, neque apud alios desunt quædam alia ejusdem modi. Alteri Phœnicium literas exarandi ordinem partim servarunt, partim etiam immutarunt, siquidem primo versu a dextera ad sinistram scripto, sequentem a sinistra ad dexteram deduxerunt. Postea cœperunt, priorem versum a sinistra ad dexteram ducere, & sequentem a dextera ad sinistram. Denique sublato penitus versuum sibi adversantium usu, lineæ eodem tenore a læva ad dexteram decurrere cœperunt. Et hic fuit Grammatisticæ Græcæ progressus. Quamvis autem Inscriptiones Orientalium more a dexterâ pergentes ad sinistram pro antiquissimis haberi debeant, & illæ quæ βουστροφηδὸν procedunt, generatim vetustiores credi æquum sit iis, quæ vulgarem sequuntur scribendi modum, minime tamen negandum, reperiri posse Inscriptiones βουστροφηδὸν scriptas, quæ recentiores fortassis sunt aliis quibusdam, quæ communem referunt scripturam; quandoquidem ubi primum cœpit vulgaris scribendi modus ab omnibus, & ubique, & statim abjici non potuit, quæ antea obtinebat Grammatistice. Tempus verò assignare, quo penitus desierit usurpari scriptura illa recurrens, quum tam pauca supersint antiquissimorum temporum monumenta, nemo opinor potuerit. Videtur nihilominus desiisse illius usus ante bellum Peloponnesiacum. Primò quia Nointelianus Lapis, eo bello aliquot Olympiadibus vetustior, lineas omnes a læva ad dexteram scriptas habet, sicut & alia omnia Marmora (z), quæ supersunt, quorumque nonnulla proxime ad ea tempora videntur accedere, alia sub Alexandri temporibus posita fuere. Secundò neque Herodotus, neque Thucydides, aut Xenophon verbo quidem tantillo subindicant, eorum ætate diversam ab ea, quæ nunc viget, scripturam ullibi in Græciâ usurpatam fuisse.

Patet ex his, quanta sit Montefalconianæ Inscriptionis antiquitas; quo scripturæ genere exarata fuerit. Pauca de stylo dicenda supersunt. Ac primò quidem nemo mirari debet, in tam brevi scriptione nullum peculiaris Dialecti vestigium elucere: inde tamen argumenta duci potuissent ad agnoscendam *Manthei* Quinquertionis patriam, quam ipse præter morem adscribere neglexit. Magis mirum videri poterit verbum εὐχαριστῶ, cujus usus apud antiquos & probatos Scriptores minime frequens. Docent Grammatici, neminem, inter probatos Auctores dixisse εὐχαριστῶ, sed ejus loco χάριν εἰδέναι, vel χάριν ἔχειν. Phrynichus (a) εὐχαριστεῖν οὐδεὶς τῶν δοκίμων εἶπεν, ἀλλὰ χάριν εἰδέναι. Non damnat prorsus ejus verbi usum, sed tantùm monet, eo sensu, quo a posterioribus usurpabatur, scilicet *gratias agendi*, vetustiores & receptissimos dixisse χάριν εἰδέναι. Alioqui probum erat & antiquum τὸ εὐχαριστεῖν: dixit enim εὐχαρίστως Herodotus (b), & θυσίας εὐχαριστηρίας scripsit Dionysius Halicarnassensis (c). Quis fuerit primitivus, ut ita dicam, hujus verbi significatus, nobis aperit Julius Pollux (d). Ipsi enim εὐχαριστεῖν est χάριν διδόναι, & εὐχάριστος ὁ φιλόδωρος, ita ut idem fuerit εὐχαριστεῖν, ac χαρίζεσθαι *gratificari*. Quod etiam confirmat Harpocration (e), ubi notat verbum et oppositum ἀχαριστεῖν reperiri apud Antiphontem pro μὴ χαρίζεσθαι. Quare in Montefalconiano Marmore τὸ εὐχαριστεῖ Διὶ, minime exponi debet *gratias agit*, sed *donum dat Jovi*. Neque enim verbi usus, Inscriptionis aut antiquitatem, aut γνησιότητα labefactare valet.

II. Pertractatis nunc iis, quæ ad Inscriptionis scripturam & stylum spectabant, & assertâ, ni fallor, ejus antiquitate, duo restant ad examen revocanda: quâ nempe de caussâ posita fuerit, tum etiam quo potissimum tempore fuerit dedicata. Dum verò illa duo exequar, & Inscriptionem ab Athleta Nemeis Ludis victore dedicatam, inter Olympiades LXX & LXXX. verisimilibus conjecturis docebo: veniam tribuent Lectores, si quandoque acciderit, me ad aliena dilabi, quæ minus ad scopum pertingere videantur, aut ea rursum inculcare, quæ jam in superioribus dicta sint. Vix enim aliter evenire potest in hoc philologico commentandi genere. Docent nos ipsa Inscriptionis verba, hocce Marmor fuisse donarium Jovi oblatum a juniore Athleta pro victoria puerorum Quinquertio relata. Inde patet, Jovi dicatos fuisse Ludos, in quibus victoriam adeptus erat *Mantheus*, ut se ipse nuncupat. E quatuor majoribus Græciæ Ludis, duo tantùm in Jovis honorem celebrabantur, Olympici scilicet, & Nemei; nam Apollini sacer erat Pythicus agon, Neptuno Isthmicus. Olympico victor puerili Quinquertio nequaquam exstitit *Mantheus*. Asserit enim Pausanias (f) Olympiade XXXVIII. institutum quidem fuisse puerorum Quinquertium, sed statim etiam displicuisse, & ab Eleis fuisse repudiatum. Ille verò, qui vicit eâ Olympiade minime vocabatur Mantheus, sed *Eutelidas* Lacedæmonius. En verba Pausaniæ: κατελύθη δὲ καὶ Ὀλυμπίᾳ καὶ ἀγωνίσματα, μεταδόξαν μηκέτι ἄγειν Ἠλείοις: πένταθλόν τε γὰρ παίδων ἐπὶ τῆς ὀγδόης Ὀλυμπιάδος καὶ τριακοστῆς ἐτέθη, καὶ ἐπ' αὐτῷ τὸν κότινον Εὐτελίδα Λακεδαιμονίου λαβόντος, οὐκέτι ἀρεστὰ Ἠλείοις ἦν πεντάθλους εἰσέρχεσθαι παῖδας: idest interprete Sylburgio: *Sunt etiam antiquata nonnulla Olympiæ certamina, Eleisque mutatâ sententiâ visum, non amplius ea agitari. Puerorum enim Quinquertium XXXVIII. Olympiade institutum quidem fuit, & Lacedæmonius Eutelidas eo victor oleastri coronam accepit. Postea tamen non amplius Eleis placuit, ut in Quinquertii certamen descenderent pueri*. Unicâ igitur vice Olympiæ certarunt pueri Quinquertiones; quod iterum asserit Pausanias (g) verbis tamen, quæ quum minime ab Amasæo ejus interprete sint intellecta, ea heic exponere non erit prorsus supervacuum. Σπαρτιάτῃ δὲ Εὐτελίδᾳ γεγόνασιν ἐπὶ παισὶ νῖκαι δύο ἐπὶ τῆς ὀγδόης καὶ τριακοστῆς Ὀλυμπιάδος πάλης, ἑτέρα δὲ πεντάθλου: πρῶτον μὲν γὰρ δὴ τότε οἱ παῖδες καὶ ὕστατον πεντάθλους ἐσεκλήθησαν. Hæc ita vertit Amasæus: *Spartano quidem Eutelidæ, octavâ ac trigesimâ Olympiade, de puerili palæstrâ una, de Quinquertio palma altera delata est. Tunc enim Luctatorum prius, ac deinde Quinquertionum ludicrum committebatur*. Postrema Pausaniæ verba ita accepisse videtur Amasæus, ac si in his ageretur de ordine, quo Luctatores & Quinquertiones tunc in stadium producebantur, eumque iis sensum affixisse, quasi indicare voluisset Pausanias, Luctatoribus primùm in campum eductis, successisse Quinquertiones. Nihil tamen aut a

menta

(x) Politicor. Lib. V. Cap. 12.
(y) Maffejus, Trad. Ital. pag. 177.
(z) Vide Gruterum pag. MXXVII. num. 2. CCXVI. & seqq. Marmor. Oxon. II. & III. Sponium, Itinerar. pag. 241. & 375.
(a) Phrynich. Ecl. Att. pag. 8.
(b) Lib. I. Cap. 32.
(c) Lib. X. pag. 643.
(d) Onom. Lib. V. Cap. 32. §. 141.
(e) In Lexico, pag. 95. edit. Blanc.
(f) Lib. V. Cap. 9. pag. 395.
(g) Lib. VI. Cap. 15. pag. 490.

A mente aut a verbis Pausaniæ fingi alienius potuit. Is enim quasi rem notatu dignam memorare voluit, hac solùm vice pueros Pentathlo certasse Olympiæ. Amasæus voces [illegible] penitus omisit, Luctatores & Palæstritas de suo largitus, quorum nec vola nec vestigium apparet in Græco contextu. Deinde hunc loquendi modum [illegible] non agnovit, licet in omnibus fere etiam hodiernis Linguis perduret; nam & nos Galli dicimus *pour la premiere & la derniere fois*. Ideo quum in priore adducto loco disertis verbis dixerit Pausanias, post eam Olympiadem, qua Futalidas Laco pueros Quinquertio vicit, statim Eleos hoc genus certaminis sustulisse, is, de quo nunc agitur, locus ita certò verti debuit: *Eutelidæ Spartiatæ duæ obvenerunt coronæ inter Pueros, Olympiade XXXVIII. Luctâ una, altera Quinquertio. Tunc enim primum & ultimum pueri Quinquertiones introducti sunt.*

B Non potuit ergo *Mantheus* Quinquertio pueros vincere Ludis Olympicis, quandoquidem eâ unicâ Olympiade, qua pueri Quinquertiones certarunt, palmam tulit Eutelidas Lacon; neque Olympium Jovem respicit donarium, pro victoriâ Gymnicis ludis relatâ oblatum. Superest e quatuor periodicis Agonibus, Nemeus, qui simul & Jovi sacer esset, & pueros Quinquertiones admitteret. Nemea primum in gratiam Archemori peracta, deinde in Jovis honorem concessisse docent Pindarus (h), & veteres ad eum Critici. Nemeæ verò decertasse pueros Quinquertiones, ostendit ejusdem Poetæ (i) Ode inter Nemeonicas inscriptæ Σωγένει Αἰγινήτῃ παιδὶ πενταθλῳ, *Sogeni Æginetæ puero Quinquertioni*. Omnia igitur optime conveniunt, ut pro Nemeonicâ habeatur *Mantheus*.

III. Assertâ Inscriptionis nostræ antiquitate, ejus dedicandæ occasione ad victoriam Ludis Nemeis partam, probabilibus argumentis relatâ, nullus nobis labor futurus esset in ejus ætate assignanda, si superstites fuissent catalogi victorum, qui in Græciæ periodicis agonibus fuerant coronati, quales olim varii Scriptores consarcinaverunt; aut sane starent ex Inscriptionibus, quibus eorum victorum nomina qualibet Ludorum celebratione committebantur. Fuit ex eo genere Sycione ἀναγραφὴ cujus sæpius meminit Plutarchus (k), ubi visebantur nomina Sacerdotum Junonis Argivæ, Poëtarum & Musicorum scilicet, qui Ludis Nemeis vicerant. Neque dubium est, aut eam ipsam ἀναγραφὴν, aut aliam ejusdemmodi, retulisse quoque nomina Athletarum, qui iisdem ludis palmam adepti fuerant. His destituti subsidiis verisimilia consectari cogimur, atque ad conjecturas delabi: quas si argumentis probabilibus firmavero, non habebit æquus Lector, quod mecum expostulet. Ut certo ordine procedat, quantum fieri poterit, indagatio ætatis Marmoris Montefalconiani, figendus mihi primum videtur quidam terminus, citra quem minime demitti possit. Superiùs monuisse me memini, Marmor Nointelianum, in Museo Academiæ Inscriptionum adservatum, linearum ductum hodiernum a læva ad dexteram ubique sequi, omniaque omnino marmora illo recentiora ejusdem tenoris esse, adeo ut pro desito habendus sit mos scribendi βουστροφηδὸν a tempore, quo Nointelianus Lapis positus est, & inde antiquior fuerit Montefalconianus, lineis recurrentibus exaratus. Habebimus itaque epocham, citra quam non licebit ittius ætatem detrudere, si Nointeliano certum annum assignaverimus: idque paucis nunc expediam. Lemma in marmore accuratiùs examinato ita est:

ΕΡΕΧΘΕΙΔΟΣ

ΗΟΙΔΕ ⁝ ΕΝΤΟΙ ⁝ ΠΟΛΕΜΟΙ ⁝ ΑΠΕΘΑΝΟΝ ⁝ ΕΝΚΥΠΡΟΙ ⁝ ΕΝΑΙΓ
ΥΠΤΟΙ ⁝ ΕΝΦΟΙΝΙΚΕΙ ⁝ ΕΝΑΛΙΕΥΣΙΝ ⁝ ΕΝΑΙΓΙΝΕΙ ⁝ ΜΕΓΑΡΟ.....
ΕΝ ΤΟ ΑΥΤΟ ΕΝΙΑΥΤΟ

Hæc ad verbum ita verti possunt:

Ex Tribu *Erechtheide*

Hi In Bello Ceciderunt, In Cypro, In Aegypto, In Phoenice, In Haliensibus, In Aegina, Et Megaris Eodem Anno.

D Vir doctus (l), qui integram hanc Inscriptionem edidit, postrema lemmatis verba vertere neglexit, forte quod adversùs Historicorum testimonia heic asseri videatur bellum eodem Anno in tot diversis partibus gestum. Dein ambigebat de voce ΜΕΓΑΡΟΣ (sic enim legebat) & utrum ducis, an primi omnium, qui occubuerant, nomen fuerit, dubius hærebat. At in marmore superest tantùm ΜΕΓΑΡΟ: pauculæ, quæ præterea sequebantur, literæ deletæ sunt penitus. Quapropter miror, viros harum rerum experientiâ clarissimos, in addenda litera Σ conspirasse. Facillime, quæ deerant, ex Historicis poterant suppleri; quandoquidem narrant (m), Athenienses, dum bellum gererent ad Æginam, ad Megara quoque exercitum misisse adversùs Corinthios, qui Megarensibus arma intulerant. Τὸ ΜΕΓΑΡΟ nequaquam proprium viri nomen fuerit oportet. Quorsum enim extra nominum seriem scriberetur? quid præterea sibi vellent illa ΕΝ Τῳ ΑΥΤῳ ΕΝΙΑΥΤῳ post hominis nomen interposita? Fuit procul dubio in Marmore ΜΕΓΑΡΟΙ... nam tota hæc pericope destinata fuerat locis, in quibus Athenienses ex Tribu Erechtheide bellum gerentes interierant, eorum verò locorum unum fuere Megara.

Ut igitur verus Nointeliani Lapidis annus deprehendatur, quærendus is est, quo Athenienses bellum tot diversis in partibus gesserunt, quum adeo disertè dicatur, Erechtheides interiisse eodem Anno. Dum in Cypro cum ducentarum navium classe belligerarent Athenienses, ab Inaro, qui majorem Ægypti partem a Rege Persarum Artaxerse deficere impulit, vocari (n), relictâ priori expeditione in Ægyptum se contulerunt. Accidit illa juxta Diodorum (o) Olympiadis LXXIX. Anno tertio, Archonte Athenis Conone; & inde continuum in Ægypto bellum agitarunt integro sexennio, auctore Thucydide (p), scilicet usque ad Annum quartum Olympiadis LXXX. Quare fallitur Diodorus (q), E qui finem bello Ægyptiaco impositum narrat, ejusdem Olympiadis Anno primo. Licèt verò summa belli in Ægypto staret, minime tamen dubium est, quin Classes Atheniensium, quamdiu bellum gerebatur, Cyprum & Phœnicen, Regi Persarum addictas, infestaverint. Interim aliud excitatum est bellum Atheniensibus adver-

sis

(h) Pindar. Nem. II. & VII.
Auctor Vit. Pindari.
Scholiast. ad Nemeon.
(i) Pindar. Nem. VII.
(k) Plutarch. Lib. de Musiæ.
(l) Gall. Select. Antiqu. pag. 82. & seqq.

(m) Thucydides Lib. I. Cap. 105.
(n) Thucydid. loc. supra citat.
(o) Diodorus Lib. XI. pag. 280.
(p) Thucydid. Lib. I. Cap. 110.
(q) Diodor. Lib. XI. pag. 282.

sus Corinthios, & Epidaurios, & navale inter eos certamen commissum est ad Halias, & paulo post aliud ad Cecriphaliam : a quo victores Athenienses Æginetas invadunt, deletâque eorum classe, Urbem, duce Leocrate, obsidione cingunt. Id accidisse narrat Diodorus Olympiadis LXXX. Anno secundo. Quum verò sentirent Corinthii distractas esse Atheniensium vires, quarum pars adhuc erat in Ægypto, pars Æginam obsidione premebat, cum sociis impetum in agrum Megarensem fecerunt. Megarensibus tamen non defuere Athenienses, relictisque ad Æginæ oppugnationem copiis, cum his, qui in Urbe erant, senioribus, junioribusque opem Megarensibus tulerunt duce (r) Myronide, & contra Corinthios prœlium commiserunt. Gesta hæc sunt juxta Diodorum Anno Tertio dictæ Olympiadis LXXX. Archonte Bione; & quum ex marmore pateat, intra annum vertentem tot ex Tribu Erechtheide obiisse ad Halias, in Ægina, & Megaris, pugna ad Halias contigerit oportet affecto jam Anno Secundo illius Olympiadis, ut & initium obsidionis Æginæ. Expeditio verò adversùs Corinthios ad Megara ineunte Anno Tertio, durante tum Æginæ obsidione, quæ per novem Menses protracta fuit, tum etiam bello Ægyptiaco, cui finis tantum anno sequenti impositus, & cujus occasione Cyprum, & Phœnicem incursarunt Athenienses. Hinc liquido patet, annum, quo dedicatum est Marmor Nointelianum, non alium esse, quàm eum, quo tot simul expeditionibus impliciti fuerant Athenienses, & quo gloriose pro patria pugnantes mortem oppetierant hi, quorum nomina inscripta sunt, atque adeo Annus Tertius erat Olympiadis LXXX. Urbis Conditæ 297. Ante Æram Christi 457. Habemus igitur repagulum, quo prohibeamus, ne Marmor nostrum βουστροφηδὸν scriptum, propius ad nos demittatur, nempe ætatem alterius Marmoris eo recentioris, sed tamen antiquissimi omnium, quæ supersunt, exceptâ Inscriptione Sigeâ; ita ut nostri ætas investiganda sit in annis Olympiade LXXX. antiquioribus. Neque tamen annum ipsum assequi quisquam poterit, quo fuit positum. Sufficiat sane ei spatium annorum assignare, intra quod coerceri debeat. Citimum jam, ni fallor, terminum tenemus. Ad ultimum inveniendum pergamus.

Athletam nostrum Nemeonicum fuisse ostendimus, & Quinquertio victorem ipsa monstrat Inscriptio. In argumento verò præmisso Odæ, quam Pindarus cecinit in Sogenem puerum Quinquertionem Nemeæ coronatum, scribunt veteres Critici, Quinquertium fuisse institutum Nemeade XIII. (ſ) Σωγένης πρῶτος Αἰγινητῶν ἐνίκησε παῖς ἐν πεντάθλῳ κατὰ τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην Νεμεάδα, ἐτέθη δὲ ὁ πένταθλος πρῶτον κατὰ τὴν τρισκαιδεκάτην Νεμεάδα. *Primus Æginetarum Sogenes puer Quinquertio vicit Quartadecima Nemeade. Quinquertium verò primum institutum est Nemeade decima tertiâ*. Nemeus Agon erat Trietericus, sive tertio quoque anno ineunte celebrabatur, sicut & Isthmicus, ideoque intra singulas Olympiades, binæ Nemeades peragebantur: altera primo cujuslibet Olympiadis anno : tertio altera, ut erudite probavit Dodwellus (t) in doctissimo de Cyclis opere. An verò priora Nemea hyberna fuerint, posteriora æstiva, ut idem vir doctus summopere contendit, non est hic inquirendi locus. Sane Pindari Scholiastes (u) Ludorum editiones diversis anni tempestatibus nusquam assignavit, & Nemeorum initium generatim tribuit diei XII. Mensis Panemi, qui Romanorum Julio & Augusto respondebat. Certum est itaque, *Mantheum* nostrum vincere Quinquertio in Nemeis Ludis non potuisse ante Nemeadem XIII. quum tunc primum Quinquertium in iis institutum testetur vetus Scholiastes. At unde Nemeadum numerandarum exordium ille desumserit, in promtu non est definire. Ad annos numerandos, aut ad seriem Chronologicam ineundam nullus Auctor extitit, qui Nemeadibus usus fuerit, immo neque fortassis ii ipsi, quibus Nemea agebantur. Argivi annos suos per Nemeadas numerarunt, saltem antiquitus, nam tempora sua numerabant per annos Sacerdotum Junonis, ut notum est ex Thucydide, ejusque Scholiaste (x). Sed unde tandem Nemeades numerari cœperint, disquirendum. Nemea primum peracta in gratiam defuncti pueri Archemori, satis communis est antiquorum sententia. Alii tamen ab Hercule post occisum Nemæum leonem instaurata contendunt (y), vel potius instituta; videtur enim antiquior Hercules expeditione septem Ducum adversùs Thebas, ad quam hi pergentes funebres ludos Archemoro a serpente occiso Nemeæ celebrarunt. Sed a neutra harum editionum numerus Nemeadum iniri potuit, nam XIV. Nemeas inde deducta ne ad Trojani quidem belli tempora pervenisset. Tantum abest, ut ad Pindari ætatem pertingeret. Aliud & propius esse potuit Nemeadum initium, ab ea scilicet instauratione, quæ facta est, quum Argivi Agoni Nemeo præesse cœperunt. Rem & tempus signata habemus in Eusebiano Chronico (z), ubi ad Annum Primum Olympiadis LI. editionis Pontaci, aut ad Annum Primum Olympiadis LIII. juxta Scaligerianam (a), hæc verba leguntur : *Agon Nemeæus primùm ab Argivis actus, post eum, qui sub Archemoro fuit*. Idem quoque legitur, licèt loco paulo alieniore, in chronographicis Syncelli (b) collectaneis. Quod asserit Eusebius, tunc primum Argivos præfuisse agoni Nemeo post eum, qui propter Archemorum editus fuerat, non ita debet accipi, ac si nulli postea fuissent Ludi Nemeæ celebrati; sed post ludos in Archemori honorem editos, quibus præfuit Adrastus Argivorum Rex, ad alios dein eorum edendorum jus transierat, quod demum Argivi recuperarunt anno ab Eusebio notato. Patet id ex veteribus in Pindarum scholiis (c), ubi legitur, his ludis præfuisse Argivos, Corinthios, & Cleonæos, προέστησαν δὲ τοῦ ἀγῶνος καὶ Ἀργεῖοι, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Κλεωναῖοι. Idem alio ordine narrat alius Scholiastes, & primos præfuisse ait Cleonæos, deinde Corinthios : προέστησαν δὲ τοῦ ἀγῶνος πρῶτοι μὲν δὴ Κλεωναῖοι (ita enim legendum) ἀντὶ Κορινθίων. Censuit doctissimus Dodwellus (d), primos omnium Argivos Nemeos ludos edidisse, ab his ad Cleonæos transiisse jus præsidendi, quod demum ab his migrarit ad Corinthios recentioribus temporibus, sub Cæsaribus scilicet, quorum ætate rara Argi mentio, adeo ut putet, ea Urbe paulatim satiscente, Nemea Corinthiis attributa fuisse, postquam ipsis aliquandiu præfuissent Cleonæi. Sed multum opinione sua falsus est vir eruditus; nam primo alter Scholiastarum alterius interpres esse debet, & ille, ut jam notavimus, asserit, Cleonæos primos (πρῶτοι) iis Ludis præsedisse, ac postea Corinthios. Ab origine igitur Nemeorum petenda est Cleonæorum prærogativa, & ordo rerum a priore Scholiaste inversus fuit. Secundo Dodwelli sententiam penitus convellit Ælianus (e). Narrat enim ille, Herculem, ut gratum, memoremque animum testaretur erga trecentos sexaginta Cleonæos, qui quum eum comitati fuissent in expeditione adversùs Molionidas, fortiter occubuerant, Cleonæis concessisse eos honores, quos a Nemeis acceperat post occisum leonem, qui agros eorum vastabat. Honorum a Nemeis Herculi delatorum præcipuum fuit, ut ludos Gymnicos apud ipsos constitueret, iisque præesset. Ergo ut trecentorum sexaginta comitum necem aliquo redhostimento muneraretur, cognatis eorum & civibus contulit jus Nemeo certamini præsedendi. Certissimum est itaque, Cleonæos præfuisse statim post instaurationem, cujus auctor Hercules, quumque his successerint Corinthii, non minus certum videtur, utrosque Nemeis præfuisse ante Argivos.

Sententiam hanc confirmare possumus ex eo quod ab instauratione, quâ primùm post Archemorum Argivos Nemea edidisse tradidit Eusebius, innumeris Auctorum locis probari potest, eos perpetuo Nemeorum præsides fuisse, usque quo Christianorum Imperatorum edictis sublata sunt ea omnia certamina. Narrat Diodorus Sicu-

(r) Thucydid. Lib. I. Cap. 105.
(ſ) Scholiast. ad Nem. VII.
(t) Dodwell. de Cycl. Dissert. VII. §. 2. 3. seqq.
(u) Scholiast. in Od. I. Nem.
(x) Thucydid. Scholiast. ad Lib. I. Cap. 2.
(y) Scholiast. ad Pindar. Nem.

(z) Eusebius Chronic. pag. 113. edit. Pontac.
(a) Chron. MCCCCXLIX. edit. Scalig.
(b) Syncell. pag. 239.
(c) Vid. Schol. proem. in Pindar. Nem.
(d) Dodwell. de Cycl. Dissert. VII. pag. 305. & 306.
(e) Ælian. Var. Histor. Lib. IV. Cap. 5.

Siculus (f) Micenæos cum Argivis contendere voluisse de Templo, sacrisque Junonis, & Ludos Nemeos ad se trahere, Olympiadis LXXVIII. Anno Primo. Præerant ergo Argivi Nemeis ab Olympiade LIII. ad Olympiadem LXXVIII. Præerant & temporibus Belli Peloponnesiaci, nam non semel notavit Xenophon (g), eos ut agros suos ab hostium incursibus tutos præstarent, & spatium parandi ea, quæ ad defensionem erant necessaria haberent, inducias, quæ ludorum caussa observari solebant, prætexuisse; atque eâ de caussâ ὑπέφερον τοὺς μῆνας, inquit Xenophon. Loquendi modum hunc minime intellexerunt Interpretes, multoque minus Leunclavius, qui τὸ μῆνας mutare volebat in μῆνιν, verbum poëticum, & nusquam Historicis, vel Oratoribus usurpatum. Eum postea Xenophontis locum doctè illustravit Dodwellus (h). Nolim tamen, eum eo Lectores putent μηνῶν ὑποφορὰν ab Argivis factam, ita ut Menses integros e Cyclo suo eximerent, & alteri mensi alterius ab illo longe satis intervallo dissiti nomen tribuerent. Non ea est vis verbi ὑποφέρειν, neque cum adeo stolidis hostibus rem habebant, ut tam apertâ fraude grassarentur. Ὑποφέρειν est *subducere*, *subtrahere*. Quum Annus Argolicus, sicut & aliorum Græcorum, lunaris esset, & proinde ut Solis, Lunæque rationes æquarentur, intercalares nonnumquam Menses inferendi forent; Argivorum præsides, ubi hostes impressionem minitabantur, ut spatium colligendi se lucrarentur, Mensem intercalarem omittebant, & ita ejus subductione inducias anticipabant. Mense ipso Ludorum celebratio fiebat, in anteriora promoto. Hoc erat ὑποφέρειν τοὺς μῆνας, *Mensis subductione anticipare*. Et sane hujus verbi significatio probatur ex Plutarcho, (i) qui eo utitur, quum significare vult, Anno, quo Cæsar emendando Calendario operam dedit, ferias sensim anticipatas fuisse, & incidisse in tempestates omnino oppositas iis, quibus peragi debuerant: τῶν ἑορτῶν ὑποφερομένων κατὰ μικρὸν, εἰς ἐναντίας ἐκπεπτωκέναι τὰς χρόνου ὥρας. Nemo nescit, confusionem hanc contigisse, eo quod intercalarium aliquot mensium subductione, feriæ in anteriora processerant, neque temporibus suis amplius agebantur. Igitur ἑορταὶ ὑποφερόμεναι Plutarcho sunt feriæ *intercalationis omissione anticipatæ*. Ejusdem vocis eadem vis apud Xenophontem: μῆνας ὑπέφερον Argivi, quum inducias intercalatione omissâ anticipabant. At de his aliàs pluribus. Ad Argivos spectarunt Nemea sub proximis Alexandri successoribus, uti videre est in his, quæ de Cassandro ait Diodorus ad Annum secundum Olympiadis CXVI. (k) Nemeos ludos apud ipsos celebravit Antigonus, quem Gonatam vocant, teste Polybio (l). Eis quoque præerant regnante Philippo, juxta eumdem Scriptorem (m). Ab Argivis Agonothetam electum fuisse T. Quintium Flaminium scribunt Titus Livius, (n) & Plutarchus (o). Nemea quidem Cleonis celebravit Aratus, Argivis infensus, sed Argivi illa quoque celebranda curavere; neque postea a Cleonæis edita usquam legimus. Nulli præter Argivos Nemea sibi vindicabant ævo Strabonis (p), qui primis Tiberii Imperatoris annis Geographica scripsit, tum etiam sub Antoninis, dum Græciam scriptis illustraret Pausanias. Denique juris sui Argivos compotes fuisse etiam post Constantini Magni tempora, luculenter ostendit Juliani Augusti Epistola (q). Pro indubitato itaque haberi debet, Nemeos Ludos in potestate Argivorum fuisse ab eo Anno, quo primùm post Adrasti editionem Agonem illum recuperarunt, usque ad sublatos omnino Gymnicos Ludos. Indeque probabile fit, nonnullos Nemeadum initium numerasse ab Epocha, quam assignavit Eusebius ad Annum Primum Olympiadis LIII.

Sed aliud ab hac Epocha numerandarum Nemeadum initium habuisse Pindari Scholiasten, non est quod dubitemus. Nam exordio sumto ab Anno Primo Olympiadis LIII. Nemeas XIV. cujus victorem Quinquertio puerili Sogenem encomio ornavit Pindarus, celebrari debuisset non paucis ante Pindarum natum annis. Id ut clarius pateat, paucis nunc ætas Pindari stabilienda videtur. Et quamquam a proposito paululum deflectam, ferendum id tamen in hac commentandi ratione, dummodo quid inde emolumenti in Lectorem redundet. Pindari vitæ compendia habemus a Thoma Magistro, & Suidâ compilata, quorum prius præfigi solet scholiis in superstites hujus Poëtæ Odas. Licèt autem minoris sint auctoritatis illi duo Grammatici, sunt tamen apud eos quædam optimæ notæ. Præ manibus enim habuerunt scripta veterum, quibus hodie caremus, & præsertim vetustiorum Grammaticorum Didascalias in Dramaticos, & Lyricos Poetas. Quum verò sæpe unâ brevitatis caussâ misceant sententias eorum, a quibus sua hauserunt, judicio opus est, ad separandas has diversas traditiones, & veram inter illas eligendam. Tradit igitur Thomas Magister (r), Pindarum floruisse tempore transitus Xersis in Græciam; & quum idem fere tradiderit Suidas (f), qui Pindari natales assignat Olympiadi LXV. & quadragesimum ætatis annum egisse asserit, quum Xerses Græciam invaderet, omnino verisimile est, in eam rem consensisse exteros Scriptores, quos uterque consuluit. Contigit Xersis (t) expeditio Anno Quarto Olympiadis LXXIV. desinente, vel potius ineunte Anno Primo Olympiadis LXXV. Quare quum Annos tunc natus esset Pindarus quadraginta, in lucem editus fuerit oportet anno Primo Olympiadis LXV. At quantùm concordes erant de Pindari natali opiniones, tantùm e contrario de emortuali ipsius Anno differebant. Scribit Thomas Magister, eum obiisse, quum esset Annorum LXVI. vel LXXX. ἐπὶ Ἀβίωνος ἄρχοντος κατὰ τὴν ἕκτην καὶ ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα, *Archonte Abione, Olympiade LXXXVI.* Nullus in Fastis Atticis (u) Archon occurrit *Abionis* nomine, sed tantùm Bion, cujus Magistratus juxta Diodorum incidit in Annum Tertium Olympiadis LXXX. Quare nemo negaverit, quin cum viris doctis Bionis nomen apud Thomam Magistrum reponendum sit. Unicâ tamen hujus loci auctoritate fretus doctissimus Dodwellus (x) non dubitavit sedem Archontis Bionis mutare, eumque a dicto Anno Tertio Olympiadis LXXX. migrare jussit ad Annum Primum Olympiadis LXXXVI. Hoc tamen ultimo Anno suus Archon ἐπώνυμος non deest, Lysimachus scilicet, memoratus Dionysio Halicarnasseo (y), Plutarcho (z), Diogeni Laërtio (a), tum ipsi etiam Diodoro (b), licèt corrupte apud eum *Narsimachus* legitur errore Librariorum. Non animadvertit vir doctus, Thomam Magistrum duas unâ retulisse de obitu Pindari sententias. Alii aliquot post sexaginta annos ei vitæ tribuebant, & hi Archonte Bione mortuum censebant. Alii octogenarium obiisse asserebant, & vitam protraxisse ad LXXXVI. Olympiadem. Binas has temporum notationes in contextu Thomæ Magistri notare non valuit Dodwellus, quia parum accurate, quæ a diversis erant prodita, unâ serie miscuit, & quæ sibi invicem respondere debebant, minime distinxit parum cautus Grammaticus. Errorem præterea in numeris irrepsisse non dubito, ubi ait, Pindarum vitâ functum, quum vixisset annos ϛ΄ καὶ ξ΄ ἐτῶν. Ab Anno enim Primo Olympiadis LXV. quo natum esse Pindarum ostendimus, ad Bionem Archontem, Anni tantùm intercedunt LXII. idoque legerem δύο καὶ ἑξήκοντα. Facile enim Librarii numerales literas β΄ καὶ ξ΄ mutare potuerunt in ϛ΄ καὶ ξ΄. Præterea multum fallebantur, ut etiam animadvertit Dodwellus, qui tam cito obiisse censebant principem Lyri-

(f) Diodorus Lib. XI. pag. 275.
(g) Xenophon Hell. Lib. IV. pag. 533.
Confer & Lib. V. pag. 550. & 565.
(h) Dodwellus de Cycl. pag. 308. & seq.
(i) Plutarch. in Cæsar. pag. 735.
(k) Diodor. Lib. XIX. pag. 705.
(l) Polybius Lib. II. pag. 154.
(m) Idem Lib. V. pag. 419.
(n) T. Livius Lib. XXXIV.
(o) Plutarch. in Flamin. pag. 375.
Idem in Arat. pag. 1040.
(p) Strabo Lib. VIII. pag. 377.

(q) Julian. Epist. 35. ad Arg.
(r) Vide Pindar. Vit. & genus, præfix. Edit. Oxon.
(f) Suid. verbo Πίνδαρος.
(r) Diodorus Lib. XI. pag. 242.
(u) Meursius Arch. Attic. Lib. II. Cap. 16.
(x) Dodwell. Ann. Thucyd. pag. 46. ad calc. Edition. nov. Thucyd.
(y) Dionys. Hal. Ep. ad Amm.
(z) Plutarch. X. Rhet. Cap. 8.
(a) Diog. Laërt. Lib. III. Cap. 3.
(b) Diodor. Lib. XII. pag. 304.

Lyricorum, multoque magis hi, a quibus Suidas acceperit eum mortuum esse [illegible], *annorum LV.* Nam cecinit Odas duas (c) in gratiam Psaumidis Camarinæi, qui cursu equorum, quadrigis, curru mulis juncto, & equo singulari vicerat, Olympiade LXXXII. sexennio post Archontem Bionem, ipse tum natus, pro nostris rationibus, annos sexaginta octo. Exstat præterea alia Pindari (d) Oda, scripta Aristomeni Æginetæ luctâ victori Pythiade XXXV. Pythiades numerari demum cœperunt ab Anno secundo, vel, ut aliis placet, tertio Olympiadis XLIX. qua de re legendus omnino Dodwellus (e). Acta est igitur Pythias XXXV. Anno secundo, aut tertio Olympiadis LXXXIII. Vivebat ergo, vigebatque Pindarus eâ Olympiade mediante, neque obierat paulo major sexagenario, Bione Archonte. Verior itaque fuit aliorum sententia, qui Pindari ætatem prorogarunt ad Olympiadem LXXXVI. dummodo benignâ interpretatione juvetur quod addunt, eum nempe octoginta fuisse annorum; numero enim rotundo usi sunt, neglectis quatuor, qui supra excurrebant annis.

Neque ea infringere, aut Pindarum longiore vitâ donare valet locus quidam a Scholiaste (f) valde, ni fallor, corruptus, ubi innuere videtur Megaclem Atheniensem a Poëta celebratum, quadrigis vicisse, vel Pythiade CXXXVII. Verba, licet fusiora, libet adhibere: *γέγραπται ἡ ᾠδὴ Μεγακλεῖ Ἀθηναίῳ νικήσαντι τὴν ὀγδοηκοστὴν ὀγδόην Πυθιάδα τεθρίππῳ. [illegible] Ὀλύμπια νενικηκώς, ἀλλ' ἕτερος [illegible] ὁ Πίνδαρος [illegible] Ὀλυμπιάδα [illegible] ὀγδοηκοστὴν ὀγδόην*: idest; *Scripta est hæc Ode Megacli Atheniensi, qui vicit octogesimâ octavâ Pythiade quadrigis. Hic verò non is est, qui vicit Olympia, sed alius cui alterius victoriam adplicat Pindarus ita factus agere. Ille enim vicerat Olympiade XLVII., iste verò LXXXVIII.* Inde porro nescias, quid sibi velit Scholiastes, Olympiade, an Pythiade LXXXVIII. vicisse Megaclem. De Pythiade absurdum esset, quum Pythias LXXXVIII. peracta fuerit intra Trieteridem Olympicam CXXXVI. annis plusquam centum quinquaginta post mortuum Pindarum. Falsum quoque de Olympiade, quum in Alcmæonidarum gente unicum Pindarus ipse (g) agnoverit Olympionicen, cujus victoria contigerat Olympiade XLVII. Superesset tantùm, quod in mentem Dodwello venerat, Megaclen vicisse eâ Pythiade (h), quæ cum Olympiade LXXXVIII. concurrebat, scilicet quadragesimâ. Hucusque tamen vitam produxisse Pindarum minime probabile est, quum nemo eum inter longævos retulerit, neque in ejus Poëmatibus, quæ circumferuntur, aliæ reperiantur temporis notæ, quæ diutinum hoc ævum indicent. Odarum, quæ supersunt, antiquissima est in honorem Hippocleæ Thessali decantata (i), qui victor Diaulo exstitit Pythiade XXII. hoc est Anno Secundo Olympiadis LXX. Inde ad Pythiadem XL. aliæ intercedunt Pythiades XVIII. solidæ, quæ Annos faciunt septuaginta duos. Quis verò putet, Pindarum per integros LXXII. annos victorum periodicis agonibus laudes cecinisse? Quis rem adeo miram a nemine, nec a Scholiastis quidem notatam crediderit? Nullius ergo momenti videtur chronica hæc notatio, aut certe legendum primò *Μεγακλῆ Ἀθηναίῳ [illegible] Πυθιάδα*: secundò infra supplendum & emendandum *[illegible] Πυθιάδα*, & sic omnia belle conveniant, nam ad nostras rationes quæcumque de Pindaro tradita sunt, optime exigentur. Junior fuisse Simonide, ejusque auditor, traditur a Thomâ Magistro. Obiit autem Simonides, annos natus XC. Archonte (k) Athenis Theagenida, Olympiadis LXXVIII. Anno Primo, & ita congruunt magistri & auditoris ætas. Æschyli coætaneus fertur fuisse Pindarus, atque cum eo aliquando congressus. Obiit in Sicilia Æschylus (l) annorum LXVIII. Archonte Calliâ priore, sive Anno Primo Olympiadis LXXXI. ideoque Pindaro major annis tantùm quatuor.

Assertâ itaque Pindari ætate, & natali ejus constituto ad Annum Primum Olympiadis LXV. satis patet, numerari non potuisse a Scholiasta Nemeades, ab instauratione Nemeorum ab Argivis, quæ incidit in Annum Primum Olympiadis LIII. Nemeas enim XIV. inde deducta incidisset tantùm in Annum Tertium Olympiadis LIX. quo nondum natus erat Pindarus. Sed quod Olympiadibus contigit, quæ etsi ab Iphiti instauratione continuâ serie celebratæ sint, nihilominus numerari tantùm cœperunt ab illa, quâ Stadio vicit Corœbus, quia nomina victorum ab ea solùm Olympiade inscripta sunt; idem etiam Nemeis evenit, ut non obscure innuit Pausanias (m). Scribit ille Tisandrum Cleocriti filium Naxium, quater pugilatu viros vicisse ludis Olympicis, & toties Pythicis quoque coronatum. Tum observat, Corinthios, & Argivos nondum in Commentarios referre consuevisse omnes Isthmionicas, & Nemeonicas. Quod tunc facere neglexerunt Argivi, ab ipsis postea observatum subindicat Pausanias; & inde vero maxima consentaneum videtur, Nemes licèt ab Argivis instauratæ Anno Primo Olympiadis LIII. numerata fuisse solummodo ab Anno, quo victorum nomina imposterum tabulis publicis inserenda decreverunt. Factum id fuerit oportet inter Olympiades LX. & LXX. ut Sogenis XIV. Nemeade victoris laudes dicere potuerit Pindarus. Nam Poetæ hujus Poemata, ut supra vidimus, omnia, quæ supersunt, scripta fuere inter Annum Secundum Olympiadis LXX. & Annum Secundum Olympiadis LXXXIII. Poetam minime novitium sapit Ode dicata Sogeni (n), & in ea non semel innuit Pindarus, se jam famæ compotem fuisse, atque ideo vix inter prima omnino ipsius Poemata censebitur. Conscripta dicatur paulo post Persicam expeditionem, vel paulo ante, & tunc retro gradiendo a XIV. Nemeade, prima numerari cœperit paulo ante Olympiadem LXX. aut fortè intra hanc ipsam Olympicam Tetraeteridem. Et ita jam proxime accedemus ad ætatem Marmoris Montefalconiani. Quum enim *Mantheus* Nemeis puerili Quinquertio vicerit, & Quinquertium Nemeæ institutum fuerit Nemeade XIII. Pindari temporibus post Olympiadem LXX. marmor verò antiquius sit Olympiade LXXX. ætas ipsius referenda est omnino ad annos, qui inter duas has Olympiades intercessere, scilicet inter Annos 460. & 500. ante vulgarem Christianorum Æram. Nisi igitur nimium me fallat conjectura, vixit *Mantheus* iisdem temporibus, quibus alios Nemeonicas carminibus suis celebravit Princeps Lyricorum, eo tantùm his infelicior, quod victoriæ suæ præconem hunc non fuerit nactus; sed tamen eâ forte multis aliis beatior, quod tabella marmorea, cui memoriam victoriæ commendaverat, post longissimam Sæculorum intercapedinem, nomen ejus posteris redivivum prodiderit, quod utinam hac scriptiunculâ non obscuraverim, dum illud Lectoribus illustrare conabar.

(c) Pindar. Olymp. Od. IV. & V.
(d) Idem, Pyth. Od. VIII.
(e) Dodwell. de Cycl. pag. 216.
Histoir. Critiq. de la Rep. de Lettres Tom. VI. pag. 119. & seqq.
(f) Scholiast. ad Pyth. Od. VII.
(g) Pindar. Pyth. VII. vers. 13. 14.
(h) Dodwell. Tab. ad Differt. IV. de Cycl. pag. 751.
(i) Pindar. Pyth. Od. X.
(k) Marmor. Oxoniens. I. Ep. 73.
(l) Ibid. Ep. 75.
(m) Pausan. Lib. VI. Cap. 13.
(n) Pindar. Nem. Od. VII.

DE

DE DIIS QUIBUSDAM IGNOTIS, PRÆSERTIM GALLICIS, DIATRIBA JOSEPHI DE BIMARD LA BASTIE.

IGnotis Diis aras excitavit ante hos sexaginta annos Jacobus Sponius (a), non ignobilis apud nostrates antiquitatum scrutator; sed eos verè ignotos dicere potuit, quorum partem longe maximam neque notiorem effecit, suisque tenebris involutam reliquit. Aliquot ignota Numina mihi quoque recensere libet, quæ præsertim observavi in literatis Marmoribus, quæ vota eis soluta referunt: iisque quantum conjecturis probabilibus potero nonnihil lucis impertiri. Ignotorum verò Deorum nomine eos intelligo, aut quorum nomen hactenus non fuit auditum, vel sane minime intellectum. Ii verò duplicis sunt generis; vel enim Deo jam cognito adhæret cognomen omnino incognitum & inauditum, aut ipsum Dei, Deæve nomen nemini umquam lectum, vel intellectum occurrit. Utriusque sortis Decadem Lectoris judicio permitto.

I.

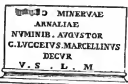
JUPITER AULERCUS.

JOvis cultum ad omnes omnino gentes delatum fuisse, nemo nescit. Tunc etiam in Galliis, antequam a Romanis in provinciæ formam redigerentur, inter præcipuos Gallorum Deos habitum narrat Cæsar (b). Ille varia pro variis gentibus, locis, sacris, officiisque cognomenta sortitus erat; hactenus tamen *Aulerci* nomine donatum, ne ille quidem notare meminit, qui veterum Gallorum Religionem duobus voluminibus, sermone Gallico scriptis, accurate illustravit. Fanum tamen hujusce Dei, Antissiodori quondam exstitisse, docuit me locus quidam, licèt corruptissimus, Passionis Sancti Peregrini primi Episcopi Antissiodorensis, a Philippo Labbæo (c) vulgatæ, cujus verba sunt: *Quumque inibi restincta fuisset omnis Deorum cultura, in territorium ipsius Civitatis, qui Interamnis vocatur, quondam coleret Jovis, Apollinis, & multorum nefariorum portenta consecraverat: inter quos Fanum ÆLERCI, quam propriè JOVIS nomine dedicaverat, summis præsipue titulis luebant, quia fanus ipse magnâ operâ constructus fulgebat*. Corrupta hæc sunt, & mutila, neque sanari posse putem sine ope Codicis integrioris eo, quo usus est Labbæus. Non obscure tamen indicatur, exstitisse quondam Antissiodori Fanum non exigui operis, Jovi, quem *Ælercum* nominabant, dicatum. Sed ipsum hoc *Ælerci* nomen non omnino sanum crediderim. Tam Jupiter, quàm alii veterum Gentilium Dii, nomina plerumque sortiebantur a gentibus, Civitatibusve, in quibus vigebat eorum cultus. Ita dictus est Romæ Jupiter *Latiaris*, *Ithomates* ab Ithomâ Messeniæ oppido, *Casius* a Monte hujus nominis inter Syriam & Ægyptum, *Damascenus* ab Urbe Damasco (d), ut alios prætercam. Pari omnino ratione in Galliis dici potuit non Ælercus quidem Jupiter, sed *Aulercus*, ab *Aulercis* celebratissimâ inter Gallos gente. Porro Aulerci trifariam dividebantur (e), in Aulercos Eburovices, Cenomanos, & Diablintes; etsi, an inter Aulercos numerandi sint Diablintes, meritò dubitet eruditissimus Cellarius (f). Ii omnes in Gallia quondam Celtica, & postea Lugdunensi nominata, sedes suas habuerunt; at in locis Oceano proximioribus, & nimium ab Antissiodoro dissitis, ut ab illis peculiarem hanc Jovis appellationem haurire potuerint Antissiodorenses. Alios præterea Aulercos memorat Cæsar (g), quos *Brannovicum* nomine a superioribus distinguit. Hi fuere Æduorum Clientes, ideoque non tantùm Antissiodoro proximi, sed, ut nunc verisimile videtur, in ipsorum finibus sita erat Antissiodorus. Eam alii urbem Æduis, alii Senonibus adjudicant; quandoquidem primus ejus meminit, quarti a nato Christo Sæculi Scriptor Ammianus Marcellinus (h), quum Aulercorum *Brannovicum* nomen jam erat omnino obliteratum. Ego verò, quum incerta pariter hactenus fuerit eorum Aulercorum sedes, & ei genti suam Civitatem, & Civitati suam gentem restitui posse censeo ex situ Templi Jovis *Aulerci*, qui tam impense ideo ab Antissiodorensibus cultus videtur, quia patrium illis erat Numen. Unde tractum Antissiodorensem Aulercis Brannovicibus assignandum non levis suspicio est.

II.

MINERVA ARNALIA.

VIlleji ad Tilam amnem in Burgundia, quum Sacellum quoddam Divi Hermetis instaurandum curaret Abbas Nicasius, superiore Sæculo ad finem vergente, inventa est parva quædam semibasis saxea, quæ in eodem Sacello etiam nunc adservatur, ubi eam, qualis nunc superest, accurate descripsi Mense Januario Anni Ch. MDCCXXX.

Hæc Inscriptio pluribus, antequam Nicasio sisteretur, annis, e terræ visceribus eruperat: siquidem illius descriptionem viderat Edmundus Thomas (i), Ecclesiæ Augustodunensis Canonicus, & Præcentor, eamque præposuerat in Historia sua Augustodunensi, quæ partim typis edita, partim manu scripta, per Burgundica Musæa circumfertur. Ab hoc Codice fluxit exemplar, quo usus est Clariss. Maffejus (k), quodque ipsi prototypo non est omnino consentaneum. Illud verò magis ferendum quàm Nicasi ἀπροσδοκησία, qui quum ipsius lapidis compos fuerit, eumque in Sacello Divi Hermetis collocandum curarit, nihilominus in Epistolis, quas cum Leibnitio commutabat, semper Ar-

(a) Sponius, Miscellan. Erud. Antiqu. Sect. III.
(b) Cæsar, de Bell. Gall. Lib. III.
(c) Labbæus, Biblioth. Nov. MSS. Tom. I. pag. 526.
(d) Vide Gruter. pag. XX. num. 2.
(e) Valesius, Notit. Gall. pag. 634.
(f) Cellarius Geograph. Tom. I. Lib. II. Sect. II. Cap. 2. pag. 164.

(g) Cæsar, Bell. Gall. Lib. VII.
(h) Ammianus, Lib. XVI. Cap. 2.
(i) Edmund. Thom. Histor. Augustodun. Part. I. Tom. 3. pag. 178. MS.
(k) Maffejus, Gall. Antiquitat. Select. pag. 26.

Arnalysm per Y. magno errore scripsit, ut videre est in earum Epistolarum fragmentis, Leibnitio Otio Hannovarano insertis. *Arnaliæ* cognomen proprie Celticum fuisse, neminem novi hactenus, qui dubitaret. Quid verò illo sibi voluerint veteres Galli, id omnino obscurum est. *All* Celtis quondam, Teutonibusque idem erat, ac Latinis *Omnis*. *Arn* verò pro *honore*, & *reverentiâ* eisdem usurpabatur, unde frequens inter Gallos *Arnaldi* nomen, quo vir omnibus colendus significatur. *Arnalia* itaque dici potuit Gallis Minerva, quasi *cunctis veneranda*, sicut etiam Græcis πότνια Ἀθηνᾶ dicebatur, quo eam epitheto compellat Callimachus (l), solisque Diis, aut Heroibus datum fuisse testatur Aristoteles (m). Verius tamen puto, desumtum fuisse hoc cognomen a natura loci, in quo colebatur *Minerva Arnalia*. Sunt Villeji ad Tilam, & vicinis in locis, veluti Icii quoque ad Tilam, copiosissimæ ferrifodinæ. *Haarn* verò, & *Haiarn* inter vocabula, quibus ferrum nominarunt veteres Celtæ, recenset Doctiss. Leibnitius (n). Inde probabile *Arnaliæ* nomen Minervæ impositum, quasi Deæ, quæ ferrifodinis præesset, & in cujus tutela essent, quum præcipuus ferri ad res bellicas usus sit, & bellatrix Dea, bellorumque præses vulgo ab omnibus haberetur. Observandum quoque fuisse Divione, non procul a Villejo, Corpus *Fabrorum Ferrariorum*, quorum meminit Divionensis Inscriptio a Reinesio (o) vulgata.

III.

MERCURIUS MOCCUS.

ANte Sæculum, & quod excurrit reperta est prope Andematunum Lingonum basis lapidea, cujus Inscriptionem vulgavit Dionysius Galtherotus in Anastasi Lingonum Gallice edita Anno Ch. 1649. Eam denuo Reinesius (p) a D. Philiberto de la Mare Senatore Divionensi acceptam Syntagmati suo inseruit. Est verò hujusmodi.

IN. H. D. D (q)
DEO. MERCVR. MOCCO
L. MASCL. MASCVLVS. ET
SEDATIA. BLANDVLA
MATER. L. EX. VOTO

Reinesius eruditioni vela pandere solitus, quacumque data occasione, ad *Mercurium Moccum* obmutuit. Atque, ut verum fatear, nullius est eruditionis rescire hujus cognominis caussam, quam sola mihi sors obtulit. Legi enim in veteri quodam Catalogo Gallice scripto Beneficiorum Lingonensis Diœcesis, quem vulgo Polyptricharium nuncupant, esse prope Andematunum Lingonum, montem seu collem, quem *Mont de Moque*, aut *Mont Merceur* vocitant. Non ultra igitur quærendum est, cur Mercurius dictus sit *Moccus*, quum ille Mons, *Mons Moccus*, aut Mons *Mercurii* vocatus fuit, a quo Mercurio cognomen adhæsit. Nec illud sane mirum, quum colles, & loca edita plerumque Mercurio apud veteres Ethnicos consecrata fuerint; ideoque vice versa nonnumquam tumuli, & colles Mercurii sive *Teutatis* nomen referebant, veluti ille apud novam Carthaginem, cujus meminit Livius (r); & montem quemdam prope Vasionem Vocontiorum etiamnum hodie vocari Mercurium ab incolis accepi.

(l) Callimach. Hymn. in lavac. Pallad. vers. 55. & 86.
(m) Aristotel. Rhetor. Lib. III. Cap. 24.
(n) Leibnit. Collectan. Etymolog. Part. I. pag. 126.
(o) Reines. Class. I. 263.
(p) Idem, Class. I. 266.
(q) Hoc est: *In Honorem Domus Divinæ*.
(r) Liv. Lib. XXVI. Cap. 41.
(s) Maxim. Tyr. Diss. XXXVIII.

IV.

FONTES *apud Gallos divinis honoribus culti.*

ANtequam ulterius progrediar in indagandis ignotis Celtarum veterum Diis, quædam prælibari necesse est de pertinaci eo cultu, quo Aquas & Fontes prosecuti sunt. Ex iis rebus, quibus aliquid Numinis inesse finxit sibi cæca Gentilitas, nullus sane cultus magis apud varias gentes propagatus est, quàm Aquarum, & Fontium. Divini aliquid illis subesse opinabantur duplici de caussâ, scilicet ob salubritatem, usumque ad vitam tuendam perpetuum, tum etiam quod Fontes μαντικὰ habere credebantur. Ac primo quidem Aquas, & Flumina propter communem utilitatem divinos honores meruisse, testatur Maximus Tyrius (s): ὡς Ποταμοὶ ἔλαχον τὰς τιμὰς κατὰ τὴν χρείαν τῆς ὠφελείας, *deinde & Fluvii divinos honores adepti sunt propter utilitatem eorum, qui his* juvabantur. Ea propter Deorum fana, eorumque præsertim, quorum auxilio ægri curari putabantur, veluti Æsculapii, & Salutis, prope Fontem collocari præcepit Vitruvius (t). *Quum enim* (inquit) *ex pestilenti in salubrem locum corpora ægra translata fuerint, & e fontibus salubribus aquarum usus subministrabuntur, celerius convalescent. Et ita efficiatur, ut ex natura loci majores auctasque cum dignitate divinitus excipiat opiniones*. Altera fuit præterea antiquorum opinio, divinationi inservire aquas & fontes, & earum haustum mentibus vim fatidicam conferre, & divinandi facultatem, ut videre est apud Plutarchum (u); ideoque fontes fuere celebratissimi prope illustriora Græcorum oracula, Castalius scilicet & Colophonius, Clariusque, aliaque Divinatoria fluenta, quæ paucis, more suo, perstrinxit Alexandrinus Clemens (x), quibus addi posset Palicorum Lacus in Sicilia, multaque alia, quæ futura præsagiendi, aut abdita patefaciendi facultate prædita ferebantur. Neque minus Gallias, Germaniamque pervaserat insana hæc priscorum opinio. Narrat Plutarchus (y), fuisse apud Germanos mulieres, quæ ex fluviorum vorticibus, aquarumque gyris futura conjiciebant, & consulentibus renuntiabant. Eamdem narrationem habes apud laudatum Clementem Alexandrinum (z), qui sua a Plutarcho mutuatus est. Loquens Turonensis Gregorius (a) de ea ætate, qua Franci in Gallias irruperunt, falsorumque Numinum cultus illius temporis enumerans, Aquarum minime est oblitus. *Sed hæc generatio*, ait, *fanaticis semper cultibus visa est obsequium præbuisse; nec prorsus agnovere Deum, sibique silvarum, atque AQUARUM, avium, bestiarumque, & aliorum quoque elementorum finxere formas, ipsasque ut Deum colere, eisque sacrificia delibare consueti*. Adeo verò vulgi animos sibi devinxerat fatua illa Fontium veneratio, ut ad eam e Galliis eliminandam per quinque & ultra Sæcula laboraverit Christianorum Præsulum pastoralis cura, & legum a Principibus piissimis latarum auctoritas.

Hujus superstitionis prima in Ecclesiasticis jussionibus mentio occurrit Canone XXIII. Concilii Arelatensis habiti circa Annum Christi 452. in Collectione Canonum Burchardi (b). *Venisti ad aliquem locum, idest ad FONTES, ad arbores, vel ad bivia, & ibi aut candelam, aut faculam pro veneratione loci incendisti* &c. Curam verò tollendarum tam fatuarum observationum, & a sacris removendorum Christianorum, qui his adhuc inhærerent, Pastoribus, Presbyterisque mandavit Concilium Turonense Secundum, congregatum Anno Ch. 567. Canone XXII. (c) *Contestamur illam solicitudinem tam Pastores quàm Presbyteros gerere, ut quemcumque in hac fatuitate persistere viderint, vel ad nescio quas petras, aut ad arbores, aut ad FONTES, designata*

loca

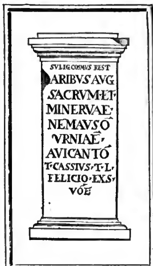
(t) Vitruv. Lib. I. Cap. 2.
(u) Plutarch. De Orac. defect. Tom. 2. oper. pag. 418.
(x) Clemens, Protrept. pag. 9.
(y) Plutarch. Cæsar. pag. 717.
(z) Clemens, Stromat. Lib. I. pag. 305.
(a) Gregor. Turon. Hist. Fr. Lib. II. Cap. 10.
(b) Concilior. Tom. II. pag. 775. edition. Harduin.
(c) Concil. Tom. III. pag. 365.

loca Gentilium, perpetrare quæ ad Ecclesiæ rationem A
non pertinent; eos ab Ecclesia, sancta auctoritate repel-
lant, nec participare sancto Altario permittant, qui
gentilium observationes custodiunt. Eamdem quoque
iis, quibus animarum cura commissa est, gerere præci-
pit Regino Abbas (d), ut prospiciant scilicet, *an ali-*
quis vota ad arbores, vel ad FONTES, vel ad lapides
quosdam, quasi ad altaria faciat, & ibi candelam, seu quod-
libet munus deferat, velut ibi quoddam Numen sit, quod bo-
num aut malum possit inferre. Illicitas esse has aliasque su-
perstitiones iterum monuit Synodus Antissiodorensis (e)
Anno Ch. 578. Canone III. *Non licet compensos in domibus*
propriis, nec pervigilias in festivitatibus Sanctorum fa-
cere, aut ad arbores sacrivos, vel ad FONTES vota
exsolvere. Quidquid tamen ageret sedula Pastorum so-
licitudo, aut præciperet sacrorum Canonum auctoritas, B
diu adhuc viguit impia hæc superstitio, quæ altiores in
animo vulgi radices demiserat, ut ei eradicandæ pares
essent Leges Ecclesiasticæ. Hanc Septimo a Christo na-
to Sæculo ad finem vergente perdurasse testatur Caput
secundum Concilii Toletani Duodecimi (f) Anni 681.
Sed cultores idolorum, veneratores lapidum, accensores
facularum, & excolentes sacra FONTIUM, vel arbo-
rum, admonemus, ut agnoscant, quod ipsi se spontaneæ
morti subjiciunt, qui Diabolo sacrificare videntur.
Ejusdem rei denuo meminit Caput secundum Concilii
Toletani Decimi sexti (g) Anni Ch. 693. *Illi* (insipien-
tium multi) *diversis suadelis decepti, cultores idolorum*
efficiuntur, veneratores lapidum, accensores facularum,
excolentes sacra FONTIUM, vel arborum, auguratores
quoque, seu præcantatores, multaque alia, quæ longum
est narrare. Quum verò animadverterent piissimi Impe- C
ratores Carolus Magnus, & filius ejus Ludovicus, in-
valida esse ad evertendam perniciosam hanc consuetu-
dinem monita Ecclesiastica, Sæcularium Legum auxi-
lium Christianæ Religioni hac in parte adjungere vo-
luerunt, ideoque hunc usum, ubicumque reperiretur,
destrui, & tolli hisce verbis præceperunt (h). *Item de*
arboribus, vel petris, vel FONTIBUS, ubi aliqui stulti
luminaria, vel alias observationes faciunt; omnino man-
damus, ut iste pessimus usus, & Deo exsecrabilis, ubi-
cumque invenitur, tollatur & destruatur. Præterea abo-
lendæ hujus consuetudinis munus Presbyteris in sua
quisque Parrochia mandarunt, sacrilegos esse pronun-
tiantes, qui officio suo hac in re defuissent (i). *Si in*
alicujus Presbyteri Parrochia infideles aut faculas accen-
derint, aut arbores, aut FONTES, aut saxa veneran-
tur, si hoc eruere neglexerit, sacrilegii reum se esse co- D
gnoscat. Denique mulctis pecuniariis adversùs eos, qui
hujusmodi observationibus dediti erant, irrogatis, eos
ad saniorem mentem revocare conati sunt (k). *Si quis*
ad FONTES, vel lucos votum fecerit, aut aliquid more
gentilium obtulerit, & ad honorem Dæmonum comede-
rit, si nobilis fuerit, Solidos sexaginta, si ingenuus tri-
ginta, si litus quindecim; si verò non habuerint, unde
præsentialiter persolvant, ad Ecclesiæ servitium donen-
tur, usque dum ipsi Solidi solvantur. Et sic in unum
concurrentibus Ecclesiasticâ & civili auctoritatibus, fi-
nis tamdem post tot Sæcula insano huic Fontium cultui
impositus in Galliis, ubi tamdiu servatus fuerat, &
utrique auctoritati reluctatus. Neque tam citò tamen,
quin Sæculo Christi Undecimo de eo rursum monuerit
Glaber Rodulphus (l), ita scribens: *Nos autem idcir-*
co ista retulimus, ut a multiformis dæmonum, seu hu- E
manorum errorum, qui in orbe passim abundant, præci-
pue in FONTIBUS, seu arboribus, ab ægris incaute
veneratis, caveatur. Sed his in genere de cultu Fon-
tium apud veteres Gallos observatis, nunc ad Fontes
quosdam ab his divinis honoribus affectos, minusque ha-
ctenus cognitos transeamus.

V.

URNIA, & AVICANTUS.

NEmausi in hortis Domini d'Alizon ante annos fere decem prope antiqui Aquæductus reliquias, inventus est cippus lapideus, inscriptum habens votum, Diis aliquibus notis, aliisque ignotis factum. Inscriptionem jam edidit non patriarum tantum Antiquitatum, sed & exterarum doctissimus indagator Scipio Marchio Maffejus (m). Cippi ipsius ectypum, a clarissimo juvene Johanne Francisco de Seguier delineatum, heic proponendum duxi.

Lares Augusti, Minerva, Nemausus satis nota sunt Numina; quæ verò fuerit *Urnia*, quis *Avicantus*, nondum fuit qui exponeret. Ac sane certum est, quum in eodem casu & regimine, quo alii hujus Inscriptionis Dii reperiantur, eos etiam fuisse peculiares Nemausensium Deos, quibus commune cum aliis votum fecit *T. Cassius Felicio*. Cultos maxime fuisse in Galliis fontes, ex supradictis satis patet. Duplici fonte superbiebat antiqua Nemausus, adscititio altero, altero indigena. Prior oriebatur Ucetiæ, quæ Civitas quatuor leucis nostratibus Nemauso distat. Eum etiam nunc *Eure* vulgo nuncupant. Quum verò Nemausensis colonia in colle sita esset (nam hodierna Nemausus in planicie tota jacet) ad aquam colonis subministrandam deductus est ab Ucetia fons *Eure* per aquæductum duodecim & amplius milliaribus longum, cujus pars erat mirabilis ille pons triplici fornicum ordine superbiens supra Vardonum amnem, vulgo *Pont du Gard* dictus, quem delineandum curarunt Poldo d'Albenas, D. de Montfaucon, aliique & accuratissime descripsit Clariss. Maffejus (n). Fonti huic divini aliquid inesse putarunt veteres Galli

(d) Regin. de Disciplin. Eccles. Lib. II. Cap. 5. num. 42.
(e) Concilior. Tom. III. pag. 444.
(f) Eodem Tom. pag. 1724.
(g) Ibid. pag. 1794.
(h) Capitular. L. I. C. 64. Tom. I. pag. 235. Edition. Baluz.

(i) Capitular. L. VII. C. 236. Tom. I. pag. 1094.
(k) Ibidem, pag. 254.
(l) Glab. Rodulph. Histor. Lib. IV. Cap. 3.
(m) Maff. Gall. Antiquit. Select. pag. 25.
(n) Maffejus, ibidem pag. 154.

Galli. Ad ipsam enim scaturiginem prope Ucetiam, Nymphis illius præsidibus ædiculam extruxit Sextus Pompejus Pandus, addito quoque tetrasticho, quod A adhuc Ucetiæ visitur, & nunc accuratius paulo quam a Grutero editum est heic exhibeo (o).

[illegible]X ∵ POMPEIVS [illegible] COGNOMINE ∵ PANDVS
QVOIVS ∵ ET ∵ HOC ∵ AB ∵ AVIS ∵ CONTIGIT ∵ ESSE ∵ SOLVM
[illegible]DICVLAM ∵ HANC ∵ NYMPHIS ∵ POSVIT ∵ QVIA ∵ SAEPIVS ∵ VSSVS
HOC ∵ SVM ∵ FONTE ∵ SENEX ∵ TAM ∵ BENE ∵ QVAM ∵ IVVENIS.

Quum igitur divinos honores apud Ucetienses B adeptus sit fons *Eure*, minime dubium mihi videtur, quin eodem modo cultus quoque fuerit a Nemausensibus, *Urniæ* nomine; quàm enim post tot elapsas annorum periodos, cognata sint *Eure* & *Urnia* nomina, nemo non videt. Sive igitur Nympham hujus fontis, sive fontem ipsum *Urniam* vocaverint, omnino verisimile est, non aliter quærendum esse potius ex ignotis Inscriptionis nostræ Numinibus. Alius apud Nemausum ipsam fons oritur nobilissimus, cui nunc ob limpidissimas vitroque simillimas aquas *Vistre* nomen obtigit. Tantâ aquarum copiâ scaturit, ut ad ipsum caput multas versatiles molas impellat, dein cursu per civitatem arrepto, amnis fit, & duodecim ab illa millibus per stagna in mare defertur. Is quoque mihi videtur cippi nostri *Avicantus*. Nam observandum in primis est, eum cippum, in quo *Urniæ*, & *Avicanto* votum nuncupatur, repertum fuisse prope Aquæductum fontis *Eure* secus C viam, quæ ducit ad scaturiginem *Vistre*: quare situs ipse aquatilibus hisce Diis, dedicatum tunc fuisse satis indicat. Aliter tamen sensisse mihi videtur Ausonius, (p) & unum ex duobus Nemausensis coloniæ fontibus, Nemausum dictum fuisse, hisce verbis asserere:

Non Aponus potu, vitrea nec luce Nemausus
Purior.

At illâ in re falli putem Aquitanum Poëtam. Audierat coli apud Nemausenses Nemausum, & Fontem quemdam indigenam; unum eumdemque Deum esse, re non satis ab incolis exploratâ, credidit, & Nemausum fontem esse censuit. Aliter vulgo veteribus persuasum fuisse ostendunt Stephanus, & Suidas (q), qui docent, Nemausum, Hercule satum, Urbi nomen dedisse. Quod eos hausisse putem ex vulgata opinione, quæ Heraclidarum quempiam Nemausi conditorem fuisse ferebat; D eique opinioni consentaneus videtur Nummus coloniæ Nemausensis a Tristano primum, ac deinde a Gallardo Guirano (r) publicatus, qui caput galeatum, in anticâ signatum, putant esse Herois, cui originem suam referebant Nemausenses.

V I.

DEUS AGHON.

Non frustra de fontibus dixit Plinius (ſ): *augent numerum Deorum nominibus variis*. Duos jam Deorum cœtui immisimus; alius, ni fallor, nunc eisdem accensendus sese offert. *Aghonis* priscorum Bigerronum Dei memoria superfuit tantùm in duobus antiquis marmoribus. Illorum inscriptiones primus edidit Vasconiæ suæ E illustrator Oienhartus (t); eaque exstitisse ait in quodam pago Vicecomitatus Asteriensis *Ascá*, non procul a vico Aquensi, quem hodie *Bagnères* vocitant. Alteri ex his marmoribus insculpti erant discus, & urceus, quos miror ab Oienharto minime delineatos exhiberi. Inscriptiones verò fuere istiusmodi.

I.
AGHONI
DEO
LABVSIVS
V. S. L. M

II.
DEO
.... GHONI
.... AVLINI
.... AVRINI
V. S. L. M

Nullâ præterea luce donavit Oienhartus Bigerritanum Numen, illud oblivioni exemisse contentus; neque illi faculam accendit Sponius (u), a quo inter Deos ignotos relatus est; munere enim suo defunctum se existimavit, notando *Agonios* dictos fuisse Deos Agonum præsides. Auctor superus Libri (x) de Religione veterum Gallorum, inscriptiones has rursum edidit, neque tamen ignotum Deum notiorem effecit. Ait ille Θεοὺς Ἀγωνίους dici ab Hesychio, Deos, qui Ludis, aut ludicris certaminibus præerant, & Henricum Stephanum eos Pollucis, & Eustathii auctoritate pro Diis fori præsidibus habere. Sed hæc, ut breviter moneam, minime accurata sunt. Nam de Polluce meritò siluit Henricus Stephanus. Is (y) enim Θεοὺς Ἀγωνίους reposuit inter nomina ad ἀγῶνας, & ἆθλα pertinentia, illosque nullibi inter ea, quæ ad forum spectarent, recensuit. Ceterum sive per *Agonios* intelligendi sint Dii, in quorum tutela erant Ludi, & Gymnica certamina, sive ii sint accipiendi, qui foro, & rebus venalibus præerant, veluti apud Æschylum (z), & Eustathium (a); nihil sane illi ad Bigerritanum *Aghonem* Deum. Quei enim fieri potuisset, ut binæ tantùm Inscriptiones, eæque in extremo fere Galliarum angulo repertæ, Dei minime peculiaris nomen præferrent? nonne potius Agonum præsidi Deo vota soluta essent in Civitatibus Ludorum editione conspicuis, quales erant Narbo, Nemausus, Arelate, Burdegala, Lugdunum, quàm in viculo multum dissito a locis, in quibus Ludi edebantur? nonne illæ etiam Civitates, in quibus nundinæ agebantur, & forum erat institutum, sicut Forum Julii, Forum Neronis, Forum Segusianorum, monumenta Θεῷ Ἀγωνίῳ potius dedicassent, quàm incolæ pagi ignobilis, & ab hominum commercio pæne segregati? Quærendus ergo alibi Deus *Aghon*; neque procul a loco, ubi vota novimus ei soluta, investigandus. Proximus illi erat Aquensis Vicus, ita dictus ab Aquis calidis ibi scaturientibus, *Bagnères* nunc vulgo vocitatus, a balneis nempe, quibus ægri ad curanda corpora, morbosque pellendos hodiedum utuntur. Superius notasse me memini, cultos fuisse Fontes præcipue ob sanitatem, quam infirmis corporibus aut afferre, aut restituere credebantur. Frontinus (b) *fontium*, ait, *memoria cum sanctitate adhuc exstat; salubritatem enim ægris corporibus afferre creduntur*. Colendi verò maxime erant Fontes Calidi, utpote majoris virtutis, & usus efficacioris. Seneca (c) *coluntur*, inquit, *aqua-*

(o) Gruter. pag. XCIII. num. 9.
(p) Auson. de Clar. urb. in Burdegal. v. 31.
(q) Stephanus, & Suidas verb. Νέμαυσος.
(r) Vid. Gaillard. Guiran. explicat. duor. Numism. Nemaus. edit. An. 1655.
(ſ) Plin. Lib. XXXI. Cap. 2.
(t) Oienhart. Not. utr. Vascon. pag. 507.
(u) Sponius Miscellaneor. pag. 111.
(x) Religion. des Gaul. Tom. II. Lib. V. pag. 368.
(y) Polluc. Onomastic. Lib. III. Cap. 30. Segment. 142.
(z) Æschyl. Suppl. v. 197.
(a) Eustath. ad Il. O. vers. 1.
(b) Frontin. Lib. I. de Aquæduct.
(c) Senec. Epist. XLI.

aquarum calentium Fontes. Qui salubrium Fontium ope sanitatem recoperaverant, gratum erga Nymphas horum Fontium animum sæpissime inscriptis Marmoribus votis testabantur. Ita (d) NYMPHIS SALVTIFERIS votum solvit M. Lucilius Lucilianus: NYMPHIS SANCTISSIMIS P. Ælius Marcellinus MORTIS PERICVLO LIBERATVS. Votum his persimile Nymphis calentium Aquarum, quæ Bagneriis, sive in Vico Aquensi ponuntur, refert Oienhartus (e) ex lapide ibi reperto:

NYMPHIS
PRO. SALV
TE. SVA. SE
VER. SERA
NVS. V. S. L. M

Alius itaque non fuisse videtur Deus *Aghon* a Divo fonte Aquensis vici, nam Discus alteri ex oostris marmoribus insculptus, voti pro restituta valetudine soluti index est. Disci enim tabellæ erant votivæ Templorum parietibus appendi solitæ ab iis, qui gratias pro acceptis beneficiis Diis referebant. Urceus aquatilem Deum quoque designat, testaturque Porphyrius (f), crateras esse Nympharum peculiare symbolum. Conjecturæ nostræ suffragatur nominis *Aghon* Celtica originatio. *Ach* aquam priscis Germanis quondam significasse demonstrat Schilterus (g) in Glossario Teutonico, quod etiam probat doctissimus Leibnitius (h). Idem etiam *on* & *ona* aquam quoque indigitasse alibi docuit, ubi & hoc ex Pontano addit, hodie quoque Danos aquam *won* & *wan* appellitare. *Onam* aquam seu fontem fuisse, testatus est Ausonius, dum tradit *Divonam* Celtis dictum *Divum fontem* (i):

Salve Urbis Genius, medico potabilis haustu
Divona, Celtarum Linguâ Fons addite Divis.

Inde evenit, ut moltorum Galliæ amnium nomina in *ona* exirent, sicuti *Matrona*, *Saucona*, *Drona*, *Salmona*, *Vustona* &c. Ex *Ach* igitur, & *On* per pleonasmum exiit *Aghon*, quasi dixissent *Aquam Aquæ*, vel *rivum aquæ*. Nec aliud puto fuisse etymon *Axonæ* amnis, quem primitus *Achsonam* dictum fuisse non dubito. *Aches* enim, notante eodem Leibnitio, idem ac rivus. At *Agen* rimam, opertum, fissuram significasse testatur Boxhornius (k) in Lexico veteris Linguæ Britannorum. Ex *Agen* & *on* in unum coalitis, effici quoque potuit *Aghon*, quo prisci illi Hydrolatræ ipsam salientis aquæ rimam, sive scaturiginem designarunt; nam & fluminum ipsa capita venerabantur teste Seneca (l): *magnorum Fluminum capita veneramur; subita ex abdito vasti amnis eruptio aras habet*. Parem sibi cultum conciliare potuit vici Aquensis fons; qui etenim illic se conferunt sanitatis recuperandæ caussâ, subtus ipsam aquæ scaturiginem sedent, ut thermarum perennium irroratione caularias corporis partes foveant. Et hæc assignari caussa potest; quare Fons ipse pro Deo habitus sit, sicut Patavii Aponus, Belenus Aquilejæ. Ceterum ab hoc etymo non multum recedit nomen *Agauni*, loci io Rhæticis alpibus, martyrio Sancti Mauricii, Legioonisque Thebeæ, & antiquissimo Monasterio celeberrimi. De eo Monachus Jurensis (m) in Præfatione ad Vitam Sancti Romani ad Johanoem, & Armentarium Monachos Tarnatenses, idest Agaunenses: *quamvis ergo Agaunus vester Gallico, priscoque sermone tam primitus per naturam, quàm nunc quoque per Ecclesiam, Petri petra esse dignoscitur*. Neque

(d) Gruter. pag. XCIV. num. 1, & 2.
(e) Notit. Vascon. pag. 506.
(f) Porphyr. de Antr. Nymphar. pag. 17.
(g) Shilter. Antiquit. Teuton. Tom. III. pag. 5.
(h) Leibnitius Celtic. pag. 13. & 120.
(i) Ausonius Burdeg. vers. 29.
(k) Boxhorn. ad calc. orig. Gallic. p. 2.
(l) Seneca Epistol. XLI.
(m) Bolland. ad diem XXVIII. Februarii.
(n) Polyb. Lib. II. pag. 103.

fere aliter in Actis Sancti Mauritii, & Militum Thebæorum, Agaunum *accolæ interpretatione Gallici sermonis* Saxum *dicunt*. Minime tamen verum est, omne saxum *Agaunum* veteribus Gallis nominatum, sed illud tantùm, ex quo fons, aut amois erumpebat, meliusque Jurensis Monachus id per *Aquæ petram*, quàm per *Petri petram* exposuisset. Petri nomen recentius est, non obscura vero *Agauni* vestigia apud antiquiores reperiuntur, veluti io his Populis, quos *Agonas* vocat Polybius (n), & quorum sedes collocat in ea Alpium parte, quæ ad Rhodanum spectat.

VII.

ICAUNA.

DUm veterum Celtarum superstitiones circa Aquas, & Fontes exsequor, opportune mihi se se obtulit Antissiodorensis Inscriptio, quæ viris quibusdam eruditis non parum negotii facessivit. Reperta est Antissiodori in quadam Arcula, & sic quamvis satis, ut reor, depravata prodiit. (o)

AVG. SACR. DEAR
ICAVNI
T. TETRICIVS. AFRICANVS
D. S. D D

Non parum, meo quidem judicio, falsus est Vir doctus, qui legendum putavit AVG*urio* SACR*um*, quod exemplis pariter, & sensu caret. Utrum enim *in* AVG*urio* dandi, an auferendi casu intellexerit, adhuc incertus hæreo. Si dativum scriptum dixerit, *Augurium* pro Deo, cui Aræ dedicabantur, haberi necesse est, quod plane ridiculum. Si *Augurio* idem esse voluerit, ac *per Augurium*, docendum superest, Aras Augurio sacras fieri. Licèt enim Aræ, Templa, Sacella, Ædes Deorum captato prius Augurio consecrarentur, minime tamen Augurio sacra fiebant, sed per solemnes ritus, solemniaque verba, quibus consecrationis formula enunciabatur. Excidit, oi fallor, initio, linea, in qua scriptum erat nomen sive Dei, sive Deæ, cui AVG*usti*, vel AVG*ustæ* tribuebant cognomen. Quum autem fateatur ipse Inscriptionis descriptor, nullo modo explorari potuisse, num postrema litera vocis DEAR. esset R, vel E, nihil vetat, quominus DEAE legamus. ICAUNI superest pro ICAUNE. Permutationis E in I, & vicissim exempla prope innumera suppeditant Gruteri (p), & Reinesii indices grammatici. Dea verò illa ICAUNA amnis est Antissiodorum præterfluens, qui hodie *Yonne* vernacule vocatur. Hujus verum, & primitivum nomen fuit *Icauna*, sicut pluribus auctoribus demonstravit Hadrianus Valesius (q); quomodo etiam legitur in Sæculo Sexto Benedictino Clariss. Mabillonii (r). Additâ adspiratione *Ichauna* occurrit io Historia Episcoporum Antissiodorensium a Philippo Labbæo (s) editâ. *Egona* dicitur Anonymo Ravennati (t) Geographo. Nihilominus *Ytumna*, vel, ut rectius puto, *Ycauna*, & Guillielmo Britoni (u). Idque accidit, qoia pleraque fluviorum Galliæ nomina io *ona* desinentia, subinde per *umna* prolata sunt. Ita *Sumina*, quæ multis *Somona* est, vocatur *Somna* a Flodoardo (x). *Rotumnam* idem sæpius appellat fluviolum ditionis Remensis, quem alibi (y) *Rotonam* vocaverat. Celeberrimum fluvium *Garumnam* vulgo dixerunt, quem *Garonnam* vocat Itinerarium Burdegaleose. *Icaunam* verò quasi Deam a Gallis cultam nemo mirabitur, quandoquidem Germani ca-

(o) Vide Pag. 5. Præfat. Libri, cui titulus Gallice: *Histoire de la prise d'Auxerre par les Huguenots* &c.
(p) Vide Gruter. & Reines. Indices Cap. XIX.
(q) Vales. Notit. Gall. pag. 248.
(r) Mabillon. pag. 178. Lit. C.
(s) Labb. Biblioth. MSS. Tom. I. pag. 425.
(t) Anonym. Ravenn. Lib. IV. Cap. 26.
(u) Guilhelm. Brit. Philippid. Lib. X. pag. 161. edition. Pithœi.
(x) Flodoard. H. E. R. Lib. I. Cap. 13.
(y) Ibid. Lib. II. Cap. 2. ad Firm.

earumdem religionum aſſeclæ, Deum Rhenum venerabantur, teſte, præter Tacitum, ſigillo vetere, quod fuit quondam Marquardi Freheri (z), & cujus hæc erat epigraphe:

DEVS RHENVS.

Reliqua Inſcriptionis Antiſſiodorenſis verba Œdipo non indigent. Neque enim quia T. Tetricius *Africani* cognomen fert, eapropter debuit doctus Antiquarius eum familiæ Scipionum Africanorum Libertum fuiſſe ſuſpicari. Scipiones enim erant e gente Corneliâ, eorumque Liberti *Cornelii* nomen aſſumere debuerunt, ut moris fuiſſe nemo neſcit. Ab hac igitur ſervitutis prætéritæ notâ vindicandus eſt *T. Tetricius Africanus*, addendaque *Tetricia* gens non modo iis, quas Gruterus neſcit, ſed & his, quarum nulla extat memoria apud
B
Fabrettum, Reineſium, Sponium, & Donium.

VIII.

MOGOUNUS.

ALterum nobis Fluvium a veteribus cultum exhibet lapis Herburgi in Alſatia ante hoc decennium effoſſus, & non ſemel ita editus:

APOLLINI GRAN
NO MOGOVNO
Q. LICINIVS. TRIO
D. S. D

C

Eumdem Apollinem duplici *Granni*, & *Mogouni* cognomine affectum cenſuit Vir inter Germanos ſuos celebratiſſimi nominis (a), ob aquas ſalubres, Aquiſgrani, & Moguntiaci ſcaturientes; quarum ope ſanitati reſtitutus fuerat *Q. Licinius Trio*. Sed quum ipſe fateatur, aquas calidas, a quibus ille ſanari potuit, ſex ad minimum millibus diſtare a Moguntiaco, vix probabile mihi videtur, eas *Mogounas* dici potuiſſe, aut ab iis Apollinem *Mogounum* denominatum fuiſſe. Diverſis, ni fallor, Diis communem Aram dedicavit homo Romanus, Apollini *Grannenſium* aquarum præſidi, & *Mogouno*. Quoniam verò illam Deorum diſtinctionem agnoſcerent viri docti, obſtitit particulæ disjungentis defectus. Sed abſque hac particulâ pleraque ſimul nomina collocata reperiuntur apud Gruterum, multaque
D
dudum in hanc rem monuit doctiſſimus Cuperus (b). *Mogonus* eſt fluvius Germaniæ, qui prope Moguntiacum Rheno miſcetur, *Mœnus* Latinis Scriptoribus nuncupatus. Eum Guntherus Poëta (c), & Otto Friſingenſis (d) *Mogum*, Auctor verò Annalium Metenſium (e) *Mogonum* dixit. Eorumque Scriptorum minime ſuſpectam habere fidem debuit Valeſius noſter, etſi recentiores ſint, quandoquidem verum, &c, ut ita dicam, indigenam fluvii patriæ ſuæ nomen multo melius ſcire potuerunt, quàm Scriptores ceteri. Alibi autem, quàm in Germania, aras habuiſſe Divum hunc amnem, docent lapides in Britannia reperti. Unius Camdeniani Inſcriptionem apponam ex Veſſelingio (f).

DEO
E
MOVNO CAD
INVENTVS DO
V. S

Duas alias Britannicas Inſcriptiones laudat idem Veſſelingius, alteram ex Horsleri Britanniâ Romanâ, cujus eſt initium DEVM. MOGONT. CAD ..... al-
A
teram ex Gordonii itinere Septentrionali ſic, DEVM. MOGONT. VIT. REST. Satis quidem ex illis patet, eumdem Deum modò *Mounum*, modò *Mogounum*, modò etiam *Mogontium* dictum eſſe, atque diverſum penitus fuiſſe ab Apolline, quum in his Britannis Marmoribus quaſi Deus peculiaris colatur, nequaquam verò habeatur pro cognomine Apollinis, alteriuſve Dei. Idem de *Granno* dici non poteſt, quum nullibi *Grannus* ſolus pro Deo occurrat, ſed Apollini ſemper hæreat, cognominiſque vice fungatur. Neque etiam, quod tres in Britanniâ Dei *Mouni*, & *Mogontii* aræ repertæ ſint, eum propterea Germanis abjudicarem cum doctiſſimo Veſſelingio. Nam Romani per omnes Imperii provincias meare ſoliti, ab una in aliam religiones, & peculiarium Deorum cultum circumferebant. Hac ſane de cauſſa Apollo *Grannus* apud Germanos certiſſime
B
ortus, ad Britannos quoque tranſiit, unde duæ ei dicatæ (g) Inſcriptiones in Scotia repertæ ſunt. Diana *Arduinna* eodem modo a Sylva inter Moſam, & Rhenum, Romam caput Imperii migravit, uti docent aliæ Inſcriptiones Romæ effoſſæ (h). Ita in Britanniam transferri potuit Deus *Mogounus* aut a Negotiatoribus, aut potius a militibus ex altera provincia, ut res ferebant, in alteram tranſire coactis; idque eo ſæpius contigit, quod ejuſdem Legionis viceſimæ Valeriæ victricis pars in Britannia teſte Dione, (i) pars in Germania caſtra ſtativa haberet.

IX.

DEA AUGUSTA ANDARTA.

C
PEculiarem Vocontiorum, in quorum finibus hæc ſcribo, Deam *Andartam* oblivioni exemerunt duæ Inſcriptiones, quondam in Civitate Deâ Auguſtâ repertæ. Eas Scaliger ſubminiſtravit Grutero (k), e cujus theſauro illas nunc iterum exhibeo

I.
DE. AVG
ANDARTAE
M. IVL. ANTO
NINVS

II.
D
DE. AVG
ANDARTAE
M. IVLIVS
THEODORVS

Quamvis Populi ditioni Romanæ ſubditi omnia fere ſua Numina cognomine Auguſtorum inſignierint, vix tamen alteri Deæ quaſi prænominis vice hoc *Auguſtæ* epithetum attributum invenias. Dea igitur *Auguſta* κατ' ἐξοχὴν Vocontiis fuit *Andarta*. Sed quæ demum illa eſſet, quiſve hujuſce verbi ſignificatus, inveſtigatu difficile eſt. Conabor tamen e veteris Linguæ Celticæ veſtigiis illius vocis vim declarare. Τὸ *Andarta* conflatum eſt ex binis veterum Gallorum vocibus *And* &
E
Art. *And*, vel *Ant* ipſorum ſermone *finem*, *terminum*, *oram* ſignificabat. Britannis, Germaniſque etiam nunc *End* verbum in uſu eſt, quod Lexicographi *extremum*, *finem*, *oram*, *terminum* interpretantur. Ipſiſſimam hanc fuiſſe vocis *And* apud antiquos Gallos ſignificationem, certò oſtendit ſitus Urbium, & locorum, quorum nomina hanc vocem recipiunt. *Andicavi* Galliæ Celticæ, ſeu Lugdunenſis Populi, *Andes* dicti videntur antiquiori, quo ſemper eos donavit Cæſar, nomine, qui eos ad oram

(z) Vide Chronic. Adam. Rupert. in Valer. Max. Lib. I. Cap. 4. 5. Differt 2. § 6.
(a) Eckart. Differtat. de Apoll. Gran. Mogoun. pag. 8. & 13.
(b) Cuper. ad Mon. Antiq. poſt Horher. Apoth. pag. 281.
(c) Gunter. Ligurin. Lib. IV. verſ. 176.
(d) Otto Friſing. Lib. I. Cap. 43. Lib. 2. Cap. 3.

(e) Annal. Metenſ. ad Ann. 793.
(f) Veſſeling. Not. ad Itinerar. Antonin. pag. 356.
(g) Vide Gruter. XXXVII. num. 10. & XXXVIII. num. 4.
(h) Ibid. XL. num. 9. & CCCXIV. num. 3.
(i) Dio Lib. IV. p. m. 646.
(k) Gruter. pag. LXXXVIII. num. 9. & 10.

A oram Oceani pertingere dixit (l). Quare hac in parte Celtarum ad mare procurrentium extremi fuerunt. *Andenesium*, locum fuisse *in confinio Andecavorum, atque Nannetum, positum ad oram fluminis Ligeris*, observavit Hadrianus Valesius (m). *Andelaus*, ut idem ait, (n), *est Oppidum in pago Lingonico, inter Urbem Lingonas & Nasium Castrum Leucorum*. Illud oppidum Lingonum ultimum erat, quà Leucos attingebant, aut potius, quum ultra Matronam amnem situm sit, ad Leucos antiquitus pertinebat, dicique debuit *And-Leuc*, idest finis Leucorum. Vicus *Andethannale*, cujus meminere antiqua Itineraria, multi falsò putarunt fuisse, ubi nunc est *Epternacum* (o), vulgo *Echternach*. Sed Romana itinera lineam rectam sequebantur. Et si Treviros euntes ad *Echternachum* declinassent, angulum satis magnum effecissent. Unde potius *Andethannale* B vicus constituendus est in Villis superius, & inferius *Anevol* dictis, & in via, quæ Lucemburgo *Echternachum* ducit, medio fere loco. Sonus nominum non obscura vestigia *ab Andethannali* ostendit, & hæ Villæ exactè XV. Leucis a Treviris, XX. ab *Orolauno*, sive *Arlen* jacent, vestigiaque viæ Romanæ per viciniam *Anevoli*, Orolaunum porrectæ, conspicua adhuc se præbent. At his breviter annotatis, certum est, *Andethannalem* vicum fuisse in Trevirorum limitibus, quà Rhemis erant contermini. *Antunnacum* fuit juxta Cluverium (p) *ultimum Trevirorum Oppidum in Rheni ripa*. Caput Lingonum *Andematunum* dictum ita fuit ex *Maen*, quod rupem, saxum, & *And*, quod *finem*, *extremum* significabat. Quum enim ad Matronam stet hæc Civitas, in extremo Galliæ Celticæ limite positam fuisse dubium non est. Item *Anderitum* Gabalorum ubi ubi C tamdem fuerit, certe tamen in Arvernorum, Gabalorumque confinio. *Antæ* vocati sunt Barbari ab extrema Danubii ripa ad Danastrum porrecti juxta Jornandem, (q) & Procopium (r), a quibus devictis *Anticus* dictus est Justinianus. Vocem *And*, & *Ant* Galli Italiæ, & ipsi Latio intulere. *Antes* sunt *extremi ordines vinearum*, inquit Festus Pompejus (s). Inde Vergilius (t):

Jam canit extremos effœtus vinitor Antes.

ubi etiam à Servio (u) notatum ex Catone, hanc quoque vocem in re militari usurpatam. *Andes* ipsius Vergilii patria in confinio Galliæ Cispadanæ, & Transpadanæ sita erat. *Antium* juxta Scylacem (x) Ligutum regionis finis erat, ἀπὸ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ ἔχονται Λίγυες μέχρι Ἀντίου. At Ligures Gallos fuisse, atque ex Ambronibus D ortos, docebit Plutarchus in Mario (y). Ut ad nos verò propius accedam, in his ipsis Vocontiis locus est *Antonsvis* dictus, quousque porrecti fuisse videntur fines Vocontiorum, quà ad Sentios, & Vulgienses vergebant.

Satis igitur stabilita videtur significatio vocis *And*, a qua principium factum est nomini *Andartæ*. Ejus posteriores syllabæ ab altero Celtico vocabulo fluxere, scilicet *Arta*, *Erta*, *Harta*, quibus addit Cluverius (z) *Artham*, *Ertham*, *Vertam*, & *Vertham*. Tot enim modis apud veteres Gallos, & Teutonas efferebatur *Terræ* nomen. *Aert Terram* vocant Dani, teste Pontano. Usi quoque illa voce Vocontii, ex qua prodiit *Arepennis*, cujus mentio in Inscriptione Deensi (a), quam alibi dedi Gruterianâ multo emendatiorem. Gallicam eam vocem fuisse testatur Columella, & eâ quoque E usos fuisse Bæticæ Populos testatur Auctor incertus (b) de Limitibus agrorum. Illius origo ex *Aird*, & *pand* deducitur a Pontano (c). *Herti* nomine terram matrem a Germaniæ gentibus, ad Septemtrionalem Oceanum sitis, cultam fuisse, apud Tacitum (d) nemo non legit. Etymi igitur ratione, Vocontiis fuisse videtur *Andarta*, quasi Dea quædam *agri-terminus*, quæ scilicet eorum fines tutaretur, eàque de causâ ab iis præcipue coleretur, sicut Deum Terminum Romani impensius venerabantur, ne Imperii terminos moveri sineret. Favet huic interpretationi Civitatis Deæ Vocontiorum situs. Stat illa, semperque stetit ad Drunam amnem, non procul a finibus Vocontiorum contra Segalaunos, quandoquidem Segalaunorum nominis non obscura superesse vestigia, in pago *Saillans*, sex; aut septem a Deâ millibus distante, observarunt Delphinatum doctissimus Dionysius Salvagnius (e), & Lucas Holstenius vir Geographiæ veteris peritissimus. Frustra verò Valesius noster *Saillans* a Salientibus dictum putat, quos ibi nullos esse compertum habeo, & agro Vocontio adjudicat, eo quod pertineat ad Diensem diœcesim. Quod est argumentum prorsus invalidum, quum multæ diœceses Ecclesiasticæ superaverint fines Populorum, in quibus earum sedes fuerat constituta. Præterea certum est, confusos fuisse Valentinensis, & Deensis diœcesium fines, quum utraque uni Episcopo per multa annorum curricula attributa fuerit (f), neque ita diu est, ex quo divisæ sunt ab invicem. Aliam omnino *Deæ Augustæ* Andartæ notitiam proposuit Vir doctus, qui veterum Gallorum religionem exponendam suscepit (g). Siquidem existimat, eamdem hanc esse ac *Deam Andrastam* veterum Britannorum, cujus meminit Dio, & Victoriam fuisse docet. Mihi verò Dea *Andrasta* alia prorsus videtur a Dea *Andartâ* Vocontiorum. *And*, ut modò pluribus ostendi, *finem*, *terminum* significabat. *Rest* verò *operam*, *expeditionem* significasse docet Pistorius (h), originum Linguæ Teutonicæ sedulus investigator. Deam igitur, quæ felicem bello exitum imponeret, jure merito Britanni *Andrastam* videntur nuncupasse, quasi *bellitermінam*, eamque, sicut Romani Victoriam, coluisse. Quare ex duobus locis, in quibus illius meminit Dio (i), alter, in quo Ἀνδάτη dicitur, emendari debet ex altero, ubi Ἀνδράστη nuncupatur.

A Templo *Andartæ* quam *Deæ Augustæ* nomine indigetarunt Vocontii, nomen factum Coloniæ Deæ Augustæ Vocontiorum. Nam multum opinione suâ falsus est vir Doctus (k), qui *Deam Vocontiorum* Augustæ nomine numquam donatam fuisse asserit, procul dubio immemor, hanc Civitatem DEAM AVG. VOC. in Ventaonensi Lapide apud Sponium (l), & COL. DEAm AVG. VOC. in Arelatensi altero Gruteriani (m) Thesauri vocatam esse. Igitur de nomine constat, de nominis causâ, & Civitatis conditu ambigitur. Chorerius Coloniam huc ab Augusto deductam ariolatur; Hadrianus autem Valesius (n) Urbem ita nominatam arbitratur a Livia Augusta inter Deas relata, cui eodem pacto dedicata fuerit, quo Lucus *Augusti* in eodem tractu, Divo Augusto. Sed Deensem Coloniam ab Augusto deductam nullo modo verisimile est, quum nullibi *Colonia Augusta Dea*, sed inverso semper ordine *Colonia Dea Augusta* dicta sit; neque etiam a Livia Augusta nomen accepisse videtur, quum ea ævo Augusti multò sit recentior. Sane Strabo, qui imperante Tiberio Cæsare, Pomponius Mela, qui sub Claudio Geographica scripsere, nequaquam illius meminerunt. Plinius imperante Vespasiano Augusto, Vocontiorum duo tantum capita memorat (o) Vasionem, & Lucum Augusti. Sed in eo *Lucus* nomen tantùm retinet, amissâ jam superioribus annis dignitate, Municipio ab exercitu Vitellii in Italiam tendente fœde direpto, & flam-

mis

(l) Cæsar Bell. Gallic. Lib. III.
(m) Valef. Notit. Galliar. pag. 58.
(n) Ibidem, pag. 17.
(o) Ibidem, pag. 20.
(p) Cluver. Germ. Antiq. Lib. II. Cap. 4. pag. 62.
(q) Jornand. Gothicor. pag. 16.
(r) Procop. Bell. Gothic. Lib. III.
(s) Fest. Pomp. Lib. I. verbo *Antes*.
(t) Vergil. Georgic. Lib. II. vers. 417.
(u) Servius, pag. 114. ed. p. Dan.
(x) Scylax p. 8. edit. Voss.
(y) Plutarch. in Mario, pag. 416.
(z) Cluver. German. Antiq. Lib. I. Cap. 17. pag. 132.
(a) Gruter. pag. DCCCXCVII. num. 18.

(b) Inter Auctores Rei Agrar. pag. 291.
(c) Pontan. Or. Franc. pag. 575.
(d) Tacit. de Morib. Germanor. Cap. 40.
(e) Salvagn. de Usu Feud. Part. I. Cap. 1. pag. 3.
(f) Vide Columb. Histor. Episcop. Valentin. & Deens.
(g) Religion. des Gaul. Tom. II. Lib. 3. Cap. 4.
(h) Vide Pistor. Dictionar. Germanism. superior.
(i) Dio Xiphilin. pag. 280. & 281. edition. Sylburg.
(k) Maffejus Gall. Antiq. Select. pag. 44.
(l) Spon. Miscellan. pag. 164.
(m) Gruter. pag. CCCXXIII. num. 3.
(n) Valef. Notit. Gall. pag. 169.
(o) Plin. Nat. Hist. Lib. IV. Cap. 3.

mis incensa, ut narrat Tacitus (p). Nec alia videtur caussa, cur Ptolomæus solam Vocontiorum Urbem nominet Vasionem (q), Luco Augusti scilicet sua ætate adhuc in ruinis jacente, atque, ut hodie, in vicum humilem redacto. Quid aliud ex hoc jugi silentio judicandum, quum nec ille, qui sub Pio, & Marco Antoninis scripsit, *Dea Augustæ* meminerit? Nonne ex eo sequitur, Deensem Coloniam extremis tantùm Antoninorum temporibus deductam esse, fortassis in solatium amissi Lucensis Municipii? Nullum ejus exstare antiquius monumentum Inscriptionibus supra relatis persuasum habeo. Ea tamen Colonia in non modicam crevit amplitudinem, Ludorumque spectaculis insignita fuit, ut docent tum supra laudata Ventaonensis Inscriptio, quam alibi profero ad ipsum lapidem castigatam, tum etiam Deensis altera a Grutero (r) exhibita.

X.

CAILARUS.

ARelate in ædibus D. *Valcyrioles*, Anno Ch. 1733. ex quadrato lapide Inscriptionem hanc descripsi.

EX IMPERIO
TATTIVS QVARTVS
CAILARO V S L M

Jubendi, & imperandi potestatem Diis suis affingebant prisci gentiles, eorumque jussu, & imperio facta videri volebant vota, quæ ipsis nuncupabant. Utriusque formulæ EX IVSSV, & EX IMPERIO crebra suppetunt exempla in literatis Marmoribus, posterioris tamen sunt paulo rariora. Quinque tantum suppeditat magnus Inscriptionum Thesaurus (s), alterum Fabrettus (t), alterum Donius (u). Sed quis Deus ille *Cailarus*, cui *ex imperio* Arelatensis, ut videtur, Civis *T. Attius Quartus votum solvit*, dictu facile non est. *Gail*, *pinguis* dicitur a Germanis, observantibus Leibnitio (x), & Schiltero (y). Eâdem voce usos esse veteres Gallos subindicat Suetonius (z); rationem enim investigans cognominis *Galbæ*, tradit inter alia ita a Gallis *pinguem* vocitatum. *Ar* verò, vel *Ard* erat *ager pascuus* iisdem Gallis. Lambertus quidam Ardensis Ecclesiæ Presbyter, qui regnante apud Franco-Gallos Philippo Augusto scripsit Historiam Comitum Gisnensium, citatus ab Hadriano Valesio (a), inquit: *ille locus, eo quod pascuus erat (ut ajunt incolæ) dicebatur Arda. Dicebant enim pastores ad invicem: eamus, & conveniamus in pasturam, hoc est in Ardam*. Est in Metensi tractu Sylva *Ard* pascuis abundans, & in qua greges pecorum innumeri pascuntur. Polybius (b) cursum Rhodani describens, ait tractum, quem hodie Vallensem pagum vocitant, nos *le Valois*, occupatum fuisse a Populis, quos ipse *'Ardues* vocat. Abundat enim pascuis tractus ille, & valde verisimile est, illius habitatores quondam, quod & nunc faciunt, pascendis gregibus vitam tolerasse. Eadem prorsus est natura insulæ, quam Rhodanus efficit ex adversa fere ripa Arelatensis Civitatis, quamque hodie vocant *la Camargue*; olim *Camaria* dicebatur, (c) non quidem a Cajo Mario, ut vult noster Valesius, qui scilicet nuspiam heic castra habuisse legitur, sed ab *Aris*, aut *Ardis*, seu pascuis: ingentes enim ibi aluntur taurorum, equorum, ceterorumque pecorum greges. Quare quum Germani veteris Linguæ, quam cum Gallis communem habuerunt, solâque dialecto diversam, retinentiores *Gaile erde* dicant pro *pingui terra*, notante Leibnitio (d), probabile omnino videtur, veteres Gallos *Gail-ard*, aut *Cail-ard* dixisse pro *pingui pascuo*, unde nomen sortita sunt loca plura Narbonensis provinciæ, hodie quoque nuncupata *le Cailard*. Inde etiam fluxit *Cailarus*, Deus nempe, qui pinguibus pascuis præerat; quumque *T. Attii Quarti* greges in pingui arvo macrescerent, ei a Sacerdotibus, aut divinorum oraculorum interpretibus, Dei nomine imperatum, ut Genium pascuorum præsidem, seu *Cailarum* Deum votis, sibi, gregibusque suis propitium redderet.

(p) Tacit. Histor. Lib. I. Cap. 66.
(q) Ptolem. Geograph. Lib. II. Cap. 5.
(r) Gruter. pag. CCCCLXXXIV. num. 2.
(s) Gruter. pag. III. num. 2, pag. XVI. num. 4. pag. LXIV. num. 5. pag. XCI. num. 2. pag. MLXXI. num. 1.
(t) Fabret. Inscript. pag. 694.
(u) Don. Class. I. 101.
(x) Leibnit. Celtic. pag. 130.
(y) Schilter. Ant. Teuton. Tom. III. pag. 341.
(z) Sueton. in Galba Cap. 3.

APPENDIX.

I.

SOLIMARA.

EXpositâ pro virili Deorum ignotorum Decade, novam hanc Biturigum Cuborum Deam, eruditorum obtutibus sisto, ex Libro, Gallis tantùm, ni fallor, noto, & in quo pauci Antiquitatum studiosi notitias rerum Antiquarum quæsituri sunt. *Mar*, *equum* significasse, omnes norunt. Nisi verò *Solimara*, quasi *Hippona* quædam, in cujus tutela essent equi, & equiria, a Gallis culta fuerit, fateor me ejus nominis vim nullatenus assequi: quare vehementer cupio, ut de ea suum acumen experiantur doctiores.

Avarici Biturigum (e)
lapis effossus Anno Ch. 1687.

SOLIMARAE
SACRVM
AEDEM CVM SVIS
ORNAMENTIS
FIRMANA. C. OBRICI. E (f)
MATER
D. S. D

II.

JUPITER MADBACHUS ET SELAMANES.

EX Oriente, & extrema Syria ad celeberrimum Gisbertum Cuperum allatæ sunt Inscriptiones quædam, repertæ circa Beroeam, quæ nunc *Alepum* dicitur. De singulari quapiam ex eis requisivit ille sententiam eruditissimi Petri Danielis Huetii Abrincatum Episcopi. Quumque inibi occurrant aut ignoti Dii, aut saltem ignota Jovis cognomina, & in nullam Inscriptionum antiquarum syllogem conjecta sit, eam heic rursus ex Cuperi Epistolâ repræsentandam duxi. (g)

AII

(a) Apud Valesium, Notit. Galliar. pag. 36.
(b) Polybius Lib. III. pag. 200.
(c) Vid. Vitam Ludovici Pii Cap. 32.
(d) Leibnitius loco supra citato.
(e) Ex Histor. Bituricens. Gaspar. Thaumasii Thaumasserii; pag. 754.
(f) *lege*. OBRICI. F. *idest Filia*.
(g) Vide Dissertation. sur diverses matieres de Relig. & de Philolog. Tom. II. pag. 47. edit. de la Haye 1714.

ΔΙΙ ΜΑΔΒΑΧΩ ΚΑΙ ΣΕΛΑΜΑΝΕΙ
ΘΕΟΙΣ ΠΑΤΡΩΟΙΣ ΚΡΑΤΕΑΣ ΑΝ
ΔΡΟΝΕΙΚΟΥ ΕΥΧΗΝ ΠΑΤΡΩΑΝ
ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΕΚΤΙΣΕ ΔΗΝΑΡ
ΑΦ ΕΤΟΥΣ ΗΞΡ ΑΥΔΥΝΑΙΟΥ ΑΚ

Hoc est:

Jovi Madbacho Et Selamanæ
Diis Patriis, *Crateas An-*
dronici (Filius) *Votum Patrium*
Suis Sumtibus Exstruxit, *Denariis*
5500. *Anno* 168. (Mensis) *Audynæi* (Die) 21.

E Linguarum Orientalium intima cognitione, & sacræ eruditionis penu ignotos Deos, vel, ut ipse voluit, inaudita duo ejusdem Jovis cognomina, nota facere tentavit Illustriss. Huetius. Jupiter ei Μαδβαχὸς idem ac Jupiter Ἐπιβώμιος, & Σελαμάνης idem qui Καθάρσιος, aut Τέλειος. Quo verò successu ea nomina exposuerit, aliis judicandum relinquo. Notandum tamen, nomen *Selamanis* hominibus perinde ac Diis in Syria fuisse commune. Nam Sozomenus (h) Monachum quemdam in Palæstina *Selamanem*, Hilarionis discipulum memorat. Sed nec illud prætereundum, falso putasse Cuperum, annum CLXVIII. hoc in Marmore expressum, ab Æra Seleucidarum numeratum esse. Beroeam enim tunc in Romanorum ditione extitisse patet, ex eo quod sumtus a Crateâ facti in exsolvendo voto patrio, Denariis æstimentur, minime verò antequam provinciæ Syriæ possessionem adepti essent Romani, Denariorum usus apud Syros invaluit. At quum Seleucidarum Æra cœperit ab Autumno Anni U. C. 442. Dies XXI. Audynæi, qui quartus erat Syro-Macedonum Mensis, Anno ejusdem 168. incidisset in Januarium Anni U. C. 610. quo tantùm aberat, ut Romani Beroeâ, ceterâque Syriâ potirentur, ut Syriæ Rex esset Demetrius Nicator Demetrii Soteris filius, teste Libro Machabæorum priore. (i) Nec ante annos ab hinc 80. in provinciæ formam a Pompejo redacta est Syria. Est igitur heic Beroensium peculiaris Epocha, quæ Antiquarios hactenus latuerat. Nummos Beroensium habemus Trajani, & Hadriani (k), sed nullâ aliâ chronologicâ notâ insignitos, præterquam anni imperii ejus Principis, cujus nomine cusi sunt; & nihilo inde doctiores sumus, unde repetendum sit initium eorum 168. annorum, quos adnotavit hæc Inscriptio, quum deficiat omnis alia nota temporis, quo ipsa est posita. Fortè Æram Antiochenorum sequuti sunt Beroenses, huic Civitati satis propinqui, cujus principium desumetur ab Autumno Anni U. C. 705. Quod si verum sit, XXI. Mensis Audynæi Anni 168. incidit in XIII. Januarii Anni U. C. 873. Christi 120. Hadriani Augusti 3.

III.

Quid sint PROSPOLOI.

MUltis ab hinc annis sententiam rogatus de Lapide Tergestino, variis hinc inde negotiis interpellatus, responsum omiseram. Nunc verò commodum hunc mihi in mentem revocavit suscepta de Diis ignotis lucubratio, quoniam primo intuitu inauditis quibusdam Diis voti soluti speciem præ se ferre videtur. (l)

EX RESPONSO
ANTISTITVM
PROSOPOLOIS
C. LVCANVS SEVERVS
PRO
L. LVCANO FILIO

Antistites dicebantur non tantùm qui sacris præerant, sed etiam sacrorum Ministri, eorumque Inspectores, Deorum Prophetæ, & Æditui. Glossæ Philoxeni (m), *Antistites* ἱερεῖς, Ζάκοροι, Προφῆται, Ἐπίσκοποι. Tum etiam viceversa in Glossis Græco-latinis (n) Προφήτης *Antistes*, *Vates*: & Προφάντης *Propheta*, *Antistes*, *Hariolus*. Suos fere unusquisque Deus Antistites habuit Mithra, Jupiter, Silvanus, Mars, & suas Deæ Antistitas, ut videre est in magno Inscriptionum Opere (o). Iidemque illi sunt, quos in Græcis Marmoribus (p) Πρόπολοι dictos legimus, hi scilicet, qui omnibus a Deo, cujus Ministri erant, auxilium, opemve petentibus responsa dabant, docebantque quid facto opus esset, ut Deum sibi propitium, & opitulatorem efficerent, quibusve sacris muneribus demerendus esset Numinis favor. Si quid verò subsit mysterii in numero LX., iidem omnino fuerint *Antistites* hujusce Marmoris Tergestini cum Haruspicibus, quorum ordinem ad LX. excrevisse doceat Lapides Beneventanus, & Lugdunensis apud laudatum toties Gruterum (q), tum etiam Romanus apud Reinesium (r), cui ea res mira visa est, sicut & Fabretto (s). Attamen verisimilius mihi videtur vitium heic a descriptore inlatum, legendumque omnino minima mutatione EX RESPONSO ANTISTITVM. Similis namque est hæc formula alteri illi EX ORACVLO, quæ legitur in altera Inscriptione Græco latinâ (t) *Prospoles*, ceu potius Græce Πρόσπολοι, erant etiam Ministri sacrorum, iidemque cum Προπόλοις. Hesychius Πρόσπολοι, Πρόπολοι, Θεράποντες, Θεράποντες, Δοῦλοι. At Πρόπολοι dicebantur Ministri, qui sacris apparebant, Æditui, & Prophetæ. Rursum Hesychius: Πρόπολοι, Ὑπηρέται, Δοῦλοι, Νεωκόροι, Προφῆται, atque etiam Deorum Interpretes. Suidas: Προπόλων, δούλων ἱερατικῶν. Igitur qui, quod latebat, aperiebant, aut rogati Deûm nomine abdita pandebant, Προπόλων munere fungebantur. Sic nonnumquam Προπόλων nomine accipiebantur Antistites ipsi, & Prophetæ, unde Virgines Vestales Albanas ἱερὰς Προπόλους nuncupavit Halicarnassensis Dionysius (u). Aliquid tamen discriminis intercessisse necesse est inter Antistites, & Προπόλους, quum ad nominis utriusque proprietatem attendebant, tantùm scilicet, quantùm inter Pontifices majores, & minores, aut potius inter Magistros sacrorum, & eorum Ministros. Proprie enim *Antistes* est, qui præest, at Πρόπολος proprie Servus, ac Minister. Suidas: Πρόπολος ὁ Προστάτης, Θεράπων. Iidem Πρόπολοι cum Ἀμφιπόλοις Etymologico magno; & Bacchi comites, turbamque ejus devotorum, Servorumque, Διονύσου Προπόλους vocat Strabo (x), Silenos nempe, & Satyros, Bacchas, Lenas, Thyas, Mimallones, Najadas, Nymphas, & Tityros. Quæ quum ita sint, is mihi Tergestinæ Inscriptionis sensus esse videtur: *Cajum Lucanum Severum*, quum consuluisset *Antistites*, anxius de *Lucio Lucano filio* aut peregre absente, aut morbo decumbente, *ex* eorum *responso* donum quoddam dedisse *Prospolois*, idest sacrorum Ministris, cujus memoriam testatam hoc Marmore relinquere voluit. Ita sane in Nemausensi Inscriptione *Domestica* quædam *donum dedisse* memoratur *Anubiacis*, seu Anubidis sacrorum Ministris.

(h) Sozomen. Histor. Eccles. Lib. VI. Cap. 32.
(i) Lib. I. Machabæor. Cap. 25. 39.
(k) Harduinus, Oper. Select. pag. 717. 752. & 767.
(l) Vide Schonleben. Apparat. in Carniol. Antiqu. & Nov. pag. 225.
(m) Gloss. pag. 14. edit. Labbean.
(n) Ibidem pag. 163.
(o) Gruter. pag. XXVIII. 6. pag. XLIII. 7. CCCXVIII. 9. 10. Gudius C. I. 5.

(p) Gruterus pag. LXXV. 4. LXII. 9. CCCXIV. 1. LXXVI. 1. CCCXXVI. 1.
(q) Idem pag. CCCIV. num. 7. 8.
(r) Reinesius Class. V. 13.
(s) Fabrettus pag. 713.
(t) Gruter. pag. XXI. num. 12.
(u) Dionys. Halicarnass. Lib. I. pag. 62.
(x) Strabo Geograph. Lib. X.

niſtris. Hanc ita repræſentat Epiſtola MSta ad Salmaſium a Sorbierio ſcripta Arauſione die XX. Martii An. Ch. 1652. (y)

ʎ. IVLIVS. LEONʎS. DO
NVʎʎ. QVOD. PROʎʎI
SERʎT. ʎNVBIʎCIS. DO
ʎʎESTICʎ. LIBERT. D. S. P

At ſane Fanatici illi, ſive [illegible], quum aliquid dari ſibi cupiebant, ita a Deo ſuo præceptum fingebant, ut eleganter monuit Julius Firmicus (z) Maternus: *& qui aliquid velint, quaſi a Diis dictum, hominibus nuntiare; quales ſolent eſſe in Templis, qui vaticinari conſueverunt*.

IV.

Teſſera initiatorum Myſteriis Liberi patris.

SUpereſt inter ſchedas Peireſcianas apud Clariſs. Senatorem D. *de Mazangues* Aquis Sextiis, ectypum laminæ plumbeæ, quam olim Vincentii Pinelli fuiſſe didici ex quadam Epiſtola Reineſii ad Rupertum. Illi inerant lineæ hæ quinque Græcæ hoc ordine diſpoſitæ, quas continuatâ ſerie legas in Libro Reineſio-Rupertino.

ΑΦΡΟΝΤΙΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ
ΑΝΕΤΟΕΝ ΤΑΛΙΣ ΒΙΟΣ
ΕΝ ΤΑΙΣ ΤΑ ΑΙΣ ΕΛΕΤΘΕ
ΡΙΑ ΠΕΡΙΠΟΙ ΕΙΤΑΙ. ΚΑΙ
ΑΝΑΠΑΤΑΑ ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ

Hoc eſt:

Sine Cura Et Ambitione
Vita In Sylvis Agitur;
In Sylvis Liber-
tas Conſervatur, Et
Requies Comparatur.

Tabula ipſa lata fuit pedes duos, & palmos tres, altitudinis dimidium minus habuit. In medio loco, quem vacuum reliqui, extitit cavum quoddam operculo tectum, in cujus imo menſæ figura, cui impoſitum erat faſcinum; alia duo virilia membra anterioribus menſæ fulcris affixa erant; menſæ adſcriptum ΘΕω. Ante menſam ſtabat aſinus porrecto veretro, lingens id, quod erat ſuper menſam. Pone aſinum arbores, & virgulta. Operculi exterior facies habuit caput Satyri hircinis cornibus, barbâ, & capillitio hirſutis: intimam occupabant labruſcæ, inter quas legebatur ΚΑΙ ΑΡΤΜΟΤΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΑ ΛΟΤΟΜΕΝ. Ea omnia cœlo exprimi non curavi, Lectorum pudori conſulens. Chriſtiano enim turpe eſſet oculis objicere fœditates, quas homines a vero cultu alieni, venerari turpe non putabant. Porro ſub honeſta verborum ſpecie res latebant inhoneſtiſſimæ, & verba, quæ in fronte hujus tabulæ leguntur, minime videntur reſpondere figuris, quæ ſubtus operculum deliteſcebant. Et ſane crediderim, fuiſſe quamdam Teſſeram initiatorum Myſteriis Liberi patris, quâ ſe illi invicem agnoſcerent, neque [illegible] oſtendere fas erat. Harum Teſſerarum, ſive, ut Græci vocant [illegible] fuere duo genera. Alia enim ſymbola erant vocalia, alia muta. Priora conſtabant verbis myſticis, quibus initiandi reſpondebant Sacerdotibus, quum ſacra acciperent, qualia fuere in Eleuſiniis, quæ a Clemente Alexandrino (a), & Arnobio (b) vulgata ſunt: *jejunavi, atque ebibi Cyceonem; ex ciſtâ ſumſi, & in calathum miſi; accepi rurſus, & in ciſtulam tranſtuli*. Muta ſymbola fuere quædam ſigna, ſive crepundia, quæ a Sacerdotibus accepta Myſtæ ſedulo aſſervabant, cavebantque, ne quis ea profanus videret, quale fuiſſe laminam Pinellianam exiſtimo. De his Apulejus (c), Magiæ inſimulatus, quod reconditum quid inter res ſuas occultaret: *vin dicam, cujuſmodi illas res in ſudario obvolutas, laribus Pontiani commendarim? Mos tibi geretur. Sacrorum pleraque initia in Græcia participavi. Eorum quædam ſigna, & monumenta tradita mihi a Sacerdotibus ſedulò conſervo. Nihil inſolitum, nihil incognitum dico. Vel unius Liberi patris Symmiſtæ, qui adeſtis, ſcitis quid domi conditum celetis, & abſque omnibus profanis tacite veneremini*. Faſcinorum illa, & Ityphallorum ſubvectio, Dionyſii, ſeu Bacchi myſteriorum propria, heic ſe cum omni ſua turpitudine exhibet & impurus ille Sileni Aſinus. Quæ verò commenti fuerint recentiores inter Ethnicos Philoſophi, ut harumce obſcænitatum ſignificatum ad res naturales allegorice deſignandas detorquerent, quum a Chriſtianis, qui propudioſa hæc ſacra propalaverant, eâ de cauſâ impeterentur, dicere ſuperſedeo, ne toties actum agam. Laudatur vita, quæ in ſylvis agitatur, quia fere ſemper in locis ſylveſtribus, & montanis infanda hæc Orgia peragebantur; ideoque Clemens Aleaandrinus (d), Gentes adhortans, ut relictis his inſanis myſteriis, ad percipienda verbi divini myſteria accederent, *hic eſt*, inquit, *mons Deo dilectus, qui non Tragœdiis, quemadmodum Cithæron, argumentum dedit; ſed eſt dedicatus veritatis actibus, mons ſobrius, caſtis umbroſus ſylvis*, [illegible]. Per montes, ſylvaſque diſcurrentes œſtro percitæ pinguntur a Poëtis inſanæ Mænades cum reliqua Dionyſiacorum turba. Sed etſi furorem devotis ſuis immitteret *Liber pater*, tamen quietem afferre menti credebatur, eo quod animum a curis avocaret, unde de illo Artemidorus (e): [illegible]. Et hæc eſt veriſimilis cauſſa, quare in noſtra Tabula ſylveſtris vita *Libertatem operari, & requiem* parare dicitur.

(y) Apud Reineſium Claſſ. V. num. 37.
(z) Firmic. Lib. III. Cap. 7.
(a) Clemen. Alexandrin. Protreptic. pag. 3.
(b) Arnob. Lib. V. p. m. 220.
(c) Apulej. Apolog. I. p. m. 505.
(d) Clemen. Protreptic. pag. 74.
(e) Artemidor. Oneirocrit. Lib. II. 42. pag. 134.

JOSEPHI DE BIMARD LA BASTIE
BARONIS MONTIS SELEUCI
REGIÆ INSCRIPTIONUM, ET HUMANIORUM LITERARUM ACADEMIÆ PARISIENSIS SOCII

DISSERTATIO
DE ORIGINIBUS CULARONENSIBUS, SIVE GRATIANOPOLITANIS.

CAPUT I.

Antiquus Cularonis situs.

NUlla fere apud Græcos exstitit Civitas paulo illustrior, quæ peculiares Historicos sortita non sit, cujusque origines scriptis mandatæ non fuissent aut a Civibus, aut a quopiam Civitate donato. Scripserat inter Romanos Cato Censorius (a) Urbium Italiæ origines, quod opus, ut & illa Græcorum scripta, penitus intercidit. In ceteris verò gentibus, apud quas aut nullus, aut sane exiguus Literarum cultus, usufve fuit, nemo exstitisse legitur, qui patrias antiquitates scriptis commendaverit. Quare nihil mirum, si Urbium Gallicarum, Hispanicarum, Britannicarum, Germanicarum, aliarumque primæva Historia in obscuro latet. Antiquissima illarum mentio occurrit apud rerum Romanarum Scriptores: quidquid propterea finxit posterorum pia erga patriam credulitas, anilibus nugis, quàm historiæ similius. Sed ex his quoque, quarum meminere quà Græci quà Romani Historici, si paucas exceperis, quas Imperatores sæpe præsentiâ suâ illustrarunt, aut quæ in confinio positæ, gentium a Romanis non devictarum, perpetuumque cum iis bellum gerentium, quædam veluti Imperii propugnacula, & arces erant: reliquarum adeo rara est memoria, ut earum origines indagare, & antiquitates recludere, plerumque sit impossibile. Eadem sors, quæ ceteras, nostram quoque Gratianopolim, sive, ut antiquitus dicebatur, *Cularonem*, mansit. Solas fere antiquitatis suæ indubitatas reliquias testes advocare potest Inscriptiones veteres aliquammultas, easque illustrare conatus, Gratianopolitanas origines exsequi mihi visus sum. Inter omnes sane convenit, Gratianopolim, hodiernum provinciæ Delphinatis caput, Urbem esse, quæ quondam *Cularo* dicta est. Sed qui primus inter antiquos Cularonis meminerit, illud est, quod inter doctos controvertitur. Marcus Antonius, qui postea Triumvir Reipublicæ constituendæ fuit, prope Mutinam in Cisalpina Gallia superatus, & acie fusus ab Aulo Hirtio, & Cajo Vibio Pansa Consulibus, & Cæsare Proprætore, in Galliam Transalpinam cum reliquis ex clade copiis se recepit. Præerant tunc provinciæ Narbonensi Marcus Lepidus, reliquæ Galliæ, a Julio Cæsare recens domitæ, Lucius Plancus ambo Proconsules (b). Uterque tunc Senatus, & Reipublicæ partes fovebat, aut sequi se videri volebat. Quare Lepidus, ubi primùm accepit, Marcum Antonium in provinciam suam venire, & cum parte equitatus Lucium Antonium præmisisse, castra ex confluente Rhodani movit, eique obviam processit ad pontem Argenteum, unde literas dedit ad Ciceronem (c), & Senatum, Populumque Romanum,
A quibus eos certiores faceret, non alia de caussa huc usque se processisse, quàm ut venienti Antonio obsisteret, eumque aditu provinciæ prohiberet. Interea Plancus, quum aliquandiu nutasset, Rhodanum cum exercitu trajecit, ut se cum Lepido conjungeret, unàque Antonii conatus infringerent. Deiñ sæpius ad Ciceronem scripsit, ut ei indicaret tum suos, tum etiam hostium motus. E pluribus verò, quas de ea re dedit, literis una superest scripta (d) *Octavo Idus Junias, Civarone ex finibus Allobrogum*. Ibi MSti Codices quidam *Cuiarone* legunt. Sed Josephus Scaliger (e), Jacobus Sirmondus (f), eosque in sua Epistolarum Ciceronis præstantissima editione sequutus Johannes Georgius Grævius, legendum esse *Cularone* contendunt. Contra verò doctissimus Delphinas Dionysius Salvagnius (g)
B Bœssius, rationum Fisci Curiæ primarius Præses, pristinam lectionem retinendam censet, eo quod *Cularo* cis Isaram, seu ad sinistram Isaræ ripam sita sit in agro Vocontio, non autem ultra, & ad ejus amnis dexteram, quâ Allobrogum campi porrigebantur: Civaronem verò, ait esse quoddam Sapaudiæ Castellum, non longe ab Isarâ positum, cui etiamnum nomen *Civron* superest, antiquæ denominationis vestigia servant indubia. Salvagnio reposuit Hadrianus Valesius (h), qui Scaligeri, & Sirmondi partes tutandas suscepit, infirmum esse argumentum petitum ex Cularonis situ ad sinistram Isaræ ripam, quandoquidem constat, nullos fere Populos ita fluminibus fuisse separatos, quin etiam ultra eos fines suos nonnumquam protulerint, quod & exemplis confirmat. In eo tamen falsus est vir doctissimus, &
C veteris Galliarum Geographiæ instaurator, quod scriptam crediderit Planci Epistolam in loco, qui cis Isaram positus esset; nec eo minus erravit Salvagnius, quando *Cularonem* olim in parte agri Vocontii stetisse asseruit: eamque Gratianopolis partem, quæ est ultra Isaram in Allobrogibus, & quam hodie Sanlaurentianum, & Perrerianum suburbia nuncupant, recens ædificatam fuisse. Si etenim demonstraverim ad dexteram Isaræ ripam castra habuisse Plancum, quum supra memoratam Epistolam scriberet, & docuerim certis indicibus antiquitus sitam fuisse *Cularonem* eodem in loco, meritò asserere posse mihi videor, illam esse, unde ad Ciceronem Plancus literas exaravit.

Ac primo quidem, ut accuratius deprehendatur locus, a quo scribebat Plancus, texenda mihi est ex va-
D riis ipsius ad Ciceronem Epistolis series stationum, quas ille cum exercitu obivit, ex quo ad Lepidi provinciam accessit (i). Priusquam de pugna ad Mutinam nuntios accepisset, Ciceronis literis excitatus, ut opem ferret Reipublicæ, coactis quinque legionibus, Rhodanum trajecit XII. Kalendas Majas Anni U. C. 711. & Viennam mille præmisit equites, atque Mutinam pergere in animo habebat. Quum verò in itinere de soluta Mutinæ obsi-

(a) Cornel. Nepot. Cat. Cap. III. 3.
Vide etiam Vossium de Historic. Latin. Lib. I. Cap. 5.
(b) Dio Lib. XLIII. extr.
(c) Cicero, Epistol. Familiar. Lib. X. Epist. 34. & 35.
(d) Ibidem Epistol. 23.

(e) Scaliger, Opuscul. pag. 34.
(f) Sirmond. ad Sid. Lib. III. ep. 14.
(g) Salvagn. Præf. in Sylv. 2. de mor. Delph. pag. 40.
(h) Valesf. Notit. Gall. pag. 165.
(i) Vide Ciceron. Epist. Familiar. Lib. X. Ep. 9.

obsidione certior factus esset (k), deque liberato Decio Bruto, perspiceretque nullum alium Antonio receptum esse, præterquam in Gallis, in Allobrogibus constitit, ut ad omnia paratus esset. Sperabat enim, si nudus veniret Antonius, se eum facile oppressurum; sin verò copias adduceret, eique Lepidus conjungeretur, utrique restiturum, donec aliæ sibi ex Italia copiæ auxilio mitterentur. Inde quum per Laterensem internuntium egisset cum Lepido, ut omissâ omni contentione, is fidem suam obligaret, se, si minime Antonium provinciâ prohibere posset, cum armis persequuturum; atque a Lepido rogaretur, ut copias cum suis jungeret (l); *in Isara flumine maximo, quod est in finibus Allobrogum, ponte uno die facto exercitum A. D. quartum Idus Majas* traduxit, fratre cum quatuor millibus equitum præmisso, ut Lucio Antonio occurreret, qui cum equitibus, & cohortibus aliquot ad Forum Julii adventasse nuntiabatur, ipse maximis itineribus cum quatuor legionibus, & reliquo equitatu consequuturus. Ut verò cautius ageret Plancus, quoniam Lepidi exercitûs fides ei merito suspecta erat, non prius ab Isara ad eum assequendum castra movit XII. Kalendas Junii (m), quàm pontem, quem supra eum amnem fecerat, duobus castellis firmasset, impositis validis præsidiis, & venienti Decio Bruto, ejusque exercitui paratus esset transitus. Ubi verò de Lepido magis magisque dubitare cœpit, in ipsius fere conspectum progressus quidem, sed quadraginta millium spatio inter utrumque exercitum relicto, locum occupavit, ubi flumen habebat oppositum, & Vocontii sub manum erant, per quorum loca sibi securum pateret iter. Quum autem Antonio conjunctus esset Lepidus IV. Kalendas Junii (n), & unâ eodem die castra movissent ad Plancum, res ipsi nuntiata est, quum viginti tantùm millibus passuum abessent. Qua de causâ celeriter, absque ullo tamen exercitus detrimento, se recepit, & pridie Nonas Junias copias omnes Isaram trajecit, pontesque, quos fecerat, interrupit, ut spatium ad colligendos se homines haberent, & ipse cum collega Decio Bruto conjungeretur, quem triduo jam expectabat, quum has daret Literas *Cularone ex finibus Allobrogum*. Locus, in quo Plancus consederat, quando ad Lepidi, & Antonii exercitus accessit, alibi fuisse non potuit præterquam ad Drunam amnem, qui Rhodano miscetur infra Castrum Liberonis, hodie *Livron*. Nulla enim alia flumina alicujus momenti occurrunt inter Isaram, a quo digressus fuerat, & exercitus Lepidi, & Antonii venientes a Foro Julii, & Foro Voconii, media, præter Drunam, & Druentiam. Sed nimium aberat Druentis, ut inde ex die III. Kalendas Junias (quo rescire potuit conjunctas pridie Antonii, & Lepidi vires, ad se invadendum castra movisse) se recipere posset, & omnes copias trajicere pridie Nonas Junias. Contra verò hæc omnia optime fieri potuerunt, si ad Drunam steterit in agro Segalaunorum. Nam ibi Vocontios sub manum habuit, ad lævam scilicet, & a tergo circumpositos, atque per eorum tractus recessum habuit, sicut ante cogitaverat. Sed ex his omnibus satis patet, locum, e quo scribebat Plancus, situm fuisse ultra Isaram, eumque minime extitisse, ubi nunc est Vicus *Cioran*. Nam Castrum illud Sapaudiæ nimium abest a Drunâ, ut ad illud sex dierum itinere Plancus cum exercitu, & impedimentis perveniret; ac præterea quum aliquot passuum millibus distet ab Isara, incustoditum amnem facile trajecissent hostiles copiæ, & Plancum aut terga vertere, aut turpiter se dedere coëgissent. Sin autem *Cularo* stetit in ulteriore Isaræ ripa, omnino opportuna ibi fuit statio exercitui Planci. Vallatus is quippe profundo flumine, hostium conatus exiguo labore propugnare potuit, ac tuto Decii Bruti adventum præstolari.

At *Cularonem* olim stetisse, aut saltem ejus partem, ubi nunc extant Sanlaurentii, & Perreriæ suburbia, probare videntur multi lapides vetusti, hac in parte e terræ visceribus eruti, quorum nonnullos heic adscribam, alios opportuniori hujus Distribæ loco prolaturus.

(k) Ibid. Epistol. 11.
(l) Ibidem Epist. 15.
(m) Ibid. Epist. 18.
(n) Ibid. Epist. 23.

Num. I.

Nunc in muro Prioratus Sancti Laurentii,

D M (o)
DEVILLIAE
CATVLLIANI FIL
TITIOLAE
BAEBIVS GRATIANVS
ET BAEBIA
GRATINA MATRI
PIENTISSIMAE

Num. II.

Prope Cœmeterium Sancti Laurentii.

D M (p)
M ANTONI
EVDEMONIS ET
VIREIAE GRATINAE
CONIVGI EIVS
ANTONIAE GRATI
NVLAE GRATAE FIL
PARENTIBVS PIENTISS
IMIS VITA FVNC
TIS ET SEPVLTIS

Num. III.

In Monte dicto la Bastille *ultra Isaram.*

GRATIAE GRAT
FIL
DVLCISSIMAE
MVRNINVS
EX. ST. F. P

Num. IV.

Prope idem Cœmeterium.

DECIMIAE (q)
ALTINAE
Q. VETTIVS
EPICTETVS
CONIVGI
SANCTISSIMAE

Locus, in quo reperta sunt hæc monumenta, & alia tria isti Commentario inserenda, nostram de antiqua *Cularonis* situ sententiam adstruunt. Quâ semel admissâ, & Planci verba clara sunt, & hujus Civitatis antiquitas asseritur. Neque verius est, quod ait laudatus Salva-

(o) Vide Allard. Inscription. Grat. pag. 5. & Gud. CCLIV. 7.
(p) Confer Allard. pag. 5. & Gud. CCLI. 8.
(q) Allard. pag. 5. & Gud. CCLXXI. 6. legunt DECIMIAE ALBINAE.

vagnius (r), ideo Vocontiis tribuendam esse *Cularonem*, quia Dracus fluvius, quo Vocontii a Garocelis dirimebantur, quondam supra Gratianopolim in Isaram confluebat, & motato progenitorum curâ alveo, subtus fluere cœpit. Falsa enim hæc esse omnia, neque nisi vano plebis rumusculo circumferri demonstrat vetus Instrumentum a Cl. Valbonnæsio (s) editum, in quo memoratur Pons Clasii super Dracum, ibique & olim extitisse dicitur, & tum fuisse destructus Anno Ch. 1300. At quandoquidem Pons Clasii, vulgo *de Claye*, isti Civitati sit parallelus, omnino impossibile est, antiquitus Draci confluentem fuisse supra Gratianopolim, quum ex eo Diplomate constet, Dracum olim subtus eum Pontem fluxisse. Et vana penitus sunt, nulliusque momenti, quæ ea de re non solùm sine testibus, & tabulis, sed & contra testes, & tabulas antiquas afferri possunt. Antiquissima igitur *Cularonis* memoria exstat in Literis Planci. Testem ei cotrogare nititur Valesius, (t) sexaginta circiter annis posteriorem, Strabonem (u) scilicet, a quo memorantur fluvii δύο μὲν ἐν τῷ περιρρέοντι πόλιν Κουάρων καὶ Οὐάρων, quo in loco legendum ille suadet πόλιν Κουάρων Κουλαρῶνα. Sed non parum aberravit a vero doctissimus Vir. Non enim Cavarum umquam fuit Cularo, atque ab iis Populis longius remota erat. Præterea duo illi amnes Straboni memorati minime sunt Isara, & Dracus Gratianopolim circumfluentes, quum eos Strabo *inter Isaram, & Druentiam* Rhodano misceri testetur, μεταξὺ δὲ τοῦ Δρουεντία, καὶ τοῦ Ἴσαρος, quibus verbis patet, nequaquam alterum eorum fuisse Isaram. Inter Cavarum Oppida recensetur a Ptolemæo (x) Ἀκουσίων Κολωνία. Meminit Auctor Itinerarii Hierosolymitani inter Arausionem, & Valentiam, mutationibus aliquot intercedentibus *Acuni*. Unus idemque locus Ptolemæo, & Auctori dicti Itinerarii videtur fuisse intellectus; quique nunc ad Rhodanum stat, priscamque nomenclaturam fere servat, quum *Ancone* vocetur; is parvis duobus fluviolis in unum paulo supra eum commixtis cingitur, quorum præcipuus *Robio* nuncupatur. Situs verò ille unicus est in loco, & tractu, qui Isaram inter, & Druentiam jacet, cui optime conveniant superiora Strabonis verba. Unde nisi me fallit conjectura, legendum apud Ptolemæum Ἀκουνον pro Ἀκουσίων suaderem, tum apud Strabonem emendandum δύο μὲν ἐν τῷ περιρρέοντι πόλιν Κουάρων Ἄκουνον. Neque displicuisset hæc emendatio Lucæ Holstenio (y), & Christophoro Cellario (z), quum alter alterum sequutus in Vico *Ancone* Ptolemæi Ἀκουσίωνα agnoverit. Nec obstat, quod *Acunum*, sive *Ancone* in Tricastina diœcesi censeatur, *Acusionem* verò suam Cavarum fuisse Ptolemæus dixerit. Etenim minores quidam Populi, quales fuere Tricastini, & Segalauni, quandoque sub majoribus, quorum in clientela erant, comprehensos fuisse videmus.

A Nec alia potuit esse caussa, cur Strabo (a) regionem omnem Rhodano adjacentem inter Druentiam, & Isaram solis Cavaribus tribueret in his: τὸ μεταξὺ δὲ διαβάντι εἰς Καβαλλίωνα πόλιν, ἡ ἐφεξῆς πᾶσα Καουάρων ἐστί, μέχρι τῆς τοῦ Ἴσαρος συμβολῆς: *a Druentiæ transitu ad Cabalionem Civitatem, omnis deinceps regio Cavarum est, usque ad Isaræ confluentes*. Ita ille Tricastinos, Segalaunosque supra Cavares positos, etiam sub Cavarum nomine censet. Addit non ita multo post idem Geographus, ὑπὲρ δὲ τῶν Καουάρων ὑπερκεῖνται Οὐοκόντιοί τε, καὶ Τρικόριοι, καὶ Σικόριοι, καὶ Μέδυλλοι: *supra Cavares sunt Vocontii, Tricorii, Sicorii, & Medyli*. Quæ non ita capienda sunt, ac si per limites Cavarum porrecti fuerint ii Populi, quum ex his soli essent Vocontii, qui Cavares immediate attingerent. Sed Strabonis verborum sensus est, B omnes has gentes supra Cavares ab oriente stetisse, unam post alteram. Tricastinos, & Segalaunos, quos a Cavaribus non secrevit Strabo, proxime attingebant Vocontii, qui ab Isara ad Druentiam usque extendebantur per tractus eos, qui nunc diœcesis Gratianopolitanæ partem, Deensem, & Vasionensem integras, Vapincensis particulam efficiunt, ut alibi indicasse me memini (b). Vocontiis ab oriente primi erant *Garocels*, si qua fides Salvagnio, eorum vestigia in pago *Goncelin* requirenti, in ea Gratianopolitanæ præfecturæ parte, quæ jacet intra Dracum, & Isaram. Occurrebant postea *Tricorii*, quorum tractus nunc vocatur *le pays de Trieves*; & supra eos erant Straboni dicti *Sicorii*, quos verisimillimum est eosdem fuisse cum Segoviis Arcus Secusini.

C

CAPUT II.

De Alpibus Cottiis.

Ab his verò initium fuit regionis, quæ sub Cottio Præfecto extiterat, & postea Alpium Cottiarum provinciam constituit. Defuncto Cottio Regulo ejus filio sub Nerone Imperatore, quæ gentes Cottiis paruerint, diu antiquæ Historiæ, Geographiæque veteris studiosos penitus latuit; usque magnam molestiam creaverat corruptus Strabonis (c) locus, qui Ideonni cujusdam subdititii regnum a Cottiano diversum, in his Alpibus statuere satagerunt. Qua de re videndus in primis Cluverius (d). D Nunc verò pars hujus caliginis discussa est ope Inscriptionis Arcus Secusiæ, in ipsis Alpibus Cottiis exstantis, & a Marco Julio Cottio Augusto Cæsari positi, ubi leguntur nomina inalpinorum Populorum plurium, qui sub eo Præfecto fuerunt. Eam Inscriptionem heic addo, qualis prodiit ab Illustriss. Scipione Maffejo (e), qui primus eam integram legere potuit, quod jam alii frustra tentarunt.

IMP. CAESARI. AVG. DIVI. F. PONTIFICI. MAXIMO. TRIBVNITIA
POTESTATE. XV. IMP. XIII. M. IVLIVS. REGIS. DONNI. F. COTTIVS
PRAEFECTVS. CIVITATVM. QVAE. SVBSCRIPTAE. SVNT
SEGOVIORVM. SEGVSINORVM. BELACORVM. CATVRIGVM
MEDVLLORVM. TEBAVIORVM. ADANATIVM. SAVINCATIVM
EGDINIORVM. VEAMINIORVM. VENISAMORVM. IRIORVM
ESVBIANORVM. OVADIAVIVM. ET. CIVITATES. QVAE
SVB. EO. PRAEFECTO. FVERVNT

Ex præclarissimo hoc venerandæ antiquitatis monumento nunc discere licet primò, hactenus falsos esse, qui *Ideonni*, vel *Donni* ditionem a Cottiana diversam quæsierunt, quum & Cottius Donni filius fuerit, atque ditionem tenuerit πατρωνυμικῶς. Emendandus igitur Strabonis (f) locus, ubi vulgo legunt: ἐπὶ δὲ θάτερα E μέρη τοῦ ὄρους τῶν Ἰταλίαν κεκλιμένα τῶν ἐκεῖσε ὄρων. Ταυρινοί τε οἰκοῦσι Λιγυστικὸν ἔθνος, καὶ ἄλλοι Λίγυες. Τούτων δ' ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ Ἰδέοννου λεγομένη γῆ, καὶ ἡ τοῦ Κοττίου: hujus enim posteriora verba ita rescribenda sunt, καὶ ἡ τοῦ Δόννου λεγομένη γῆ, καὶ τοῦ Κοττίου: idest; *In altera autem parte dictorum montium Taurini habitant gens Ligustica*,

(r) Salvagn. ubi supra pag. 92. 93.
(s) Vide probat. Histor. Delph. Tom. II. pag. 133.
(t) Vales. Notit. Galliar. pag. 164.
(u) Strabo, Lib. IV. Geograph. pag. 282. edition. noviss.
(x) Ptolemæus, Geograph. Lib. II. Cap. 5.
(y) Holsten. Adnotation. in Ortel. pag. 3.
(z) Cellar. Tom. I. Lib. II. pag. 195.

(a) Strabo Lib. IV. pag. 282.
(b) Vide Epistol. ad Muratorium num. IV.
(c) Strabo Lib. IV. pag. 312.
(d) Cluverius, Ital. Antiqu. Lib. I. Cap. 9.
(e) Maffejus, Histor. Diplom. pag. 2.
(f) Strabo, uti supra.

...., *aliique Ligures. Eorum quoque est ditio Donni, distis & Cottii*. Secundò viam quoque sternit eximia Inscriptio ad indagandos regni Cottiani, & provinciæ ex eo factæ limites, dum plures recenset Populos ex iis, qui in Cottii præfectura fuerunt. Eorum sit initium a *Segoviis*, quos eosdem esse cum Strabonis *Sicorvis*, jam superius indicavi. Nominis non obscura adhuc supersunt vestigia in pago *Sigoyers*, decem millibus passuum a Vapinco Civitate versùs Austrum sito. Sequuntur postea *Segusini*, non obscuri, neque incerti situs. *Belacorum* vestigia adhuc quæro alicubi in viciniâ. Neque sane huc trahendi sunt incolæ Civitatis Belicæ, cum Viro celeberrimo (g). *Bellicenses* enim in Sebusianis erant prope Sequanos, ultra Allobroges Narbonensis provinciæ, & Centrones Alpium Grajarum gentes, quæ cum Cottianis Alpibus nequaquam miscendæ sunt. Noti quoque sunt *Caturiges*, quorum Urbs *Caturigomagus* Tabulæ Peutingerianæ, & Civitas CATURIGum dicitur in veteri Inscriptione a Sponio (h) relatâ, quæ reperta fuit in vico *Chorges* inter Vapincum, & Ebrodunum. Latissime quondam patuisse Caturigum fines ex hoc conjicias licet, quod ex his ortos dixerit Plinius Vagiennos, Ligures, & Montanos; tum eis caput, sive metropolim Ebrodunum assignat Ptolemæus (i), qui tamen eam in Alpibus Grajis collocat. Denique Cæsar (k), qui nonnisi majorum Populorum meminit, quos sibi obsistentes reperit, quum ex Italia in Gallias tenderet, solos nuncupat Centrones, Garocelos, & Caturigas. Contermini siquidem erant Caturiges, & Centrones, hi Alpium Grajarum Populi, illi Cottiarum. Per Alpes itaque Cottias Cæsar iter instituit, quandoquidem *Ocelo* transiit, & septimo die inde in Vocontiorum fines pervenit. *Ocelum* unanimi fere consensu, ducto a Cluverio (l) principio, contendunt esse Castrum *Exillesarum*. Sed falsò, ut quidem reor; numquam enim via publica per *Exillas* in Italiam duxit. Contra verò ab Italia in Gallias pergentibus per Alpes Cottias, per *Ultium* est necessario transeundum, quod nunc dicitur *Oulx*, inter Secusiam, & Brigantium. Sane hâc iter fuisse Sæculis superioribus docet Itinerarium Cardinalis Ostiensis (m), cujus verba sunt: *Dominicâ XIV*. (Mensis Junii, Anni Chr. 1355.) *fuit in prandio in loco de Secusio, seu de Suza . . . . . . Lunæ XV. fuit in prandio in loco ULTIENSI, videlicet in Monasterio, qui locus est præfati Comitis* (Sapaudiæ), *& ibidem jacuit: & distat a Secusia per quatuor Leucas. Martis XVI. fuit in prandio in Burgo de Briansonio, qui est Delphini, & ibi jacuit, & distat a loco ULTIENSI per quinque leucas*. Immo multo antea, qui Romam devotæ peragrinationis causâ petebant, *Ultio* quoque iter fecisse probat vetus Charta, adservata in Archivo Ecclesiæ *Ultiensis* (n), qua Guigo Comes Albonis Anno Ch. 1063. Ecclesiæ Sancti Laurentii Ulciensi donavit *tertiam partem de argentis, quos Romipetes offerunt*. Ex *Ocelo*, metathesi literarum, factum est primo *Olceum*, & postea *Olcium*, & *Ultium*. Sed quo minus *Ocelum* in *Ultio* agnosceret Cluverius, obstitit Strabo (o), *Ocelum* nuncupans τὸ τέρμα τῆς Κοττίου γῆς, quasi fuisset extremus Cottianæ ditionis terminus, quum *Ultium* in meditullio Alpium Cottiarum stet. At aut transitum utrimque in Cottiis Alpibus intellexit Strabo voce τέρμα, vel sane non bene ei notus fuit hic Galliarum tractus, vel denique terminum heic statuit Cottianæ terræ non ab occasu ad orientem, sed a meridie (a Scingomago scilicet, hodie *Sezana*) septemtrionem versùs, & Centrones, quos tamen huc usque processisse, vix inducor, ut credam. Via, quæ ab Ocelo ad Allobroges ducebat, bifariam scindebatur infra Brigantium. Prior sic describitur in Tabula Peutingeriana (p). *Brigantio Stabatione VIII. Durotinco VII. Mellosedo X. Catorissium V. Cularone XII. Morginno XII.I. Turecionico XIIII. Viennâ XV*. Aliud iter ita repræsentat Itinerarium Antonini (q): *a Brigantione, Rama, m. p. XXVI. Eburodono m. p. XVII. Caturigas m. p. XVI. Vapinco m. p. XXI. Monte Seleuco m. p. XXIV. Luco m. p. XXVI. Deâ Vocontiorum m. p. XII. Augustâ m. p. XXIII. Valentiâ m. p. XXII. Ursolis m. p. XXII. Viennâ m. p. XXVI.* Credebat Valesius (r) noster, *Morginnum* in priori itinere descriptum esse Castrum *de Morgiis*, & *Catorissium* locum, ubi nunc est major Chartusia, solâ nominum affinitate deceptus. Sed errorem hunc emendasset, nisi præpostero ordine exscripsisset verba Tabulæ Peutingerianæ. In illa enim *Morginnum* non collocatur inter *Cularonem*, & *Brigantium*, neque *Catorissium* inter Viennam, & Cularonem, quod omnino necesse foret, quum Castrum de *Morgiis* citra Cularonem sit, Brigantio venientibus. *Chartusia* insdem est ultra Gratianopolim, & penitus extra viam quamcumque publicam. Si quid distantiæ locorum prænotatæ credendum, *Morginnum*, quod in Tabula primùm occurrit Cularone Viennam euntibus, erit Vicus *Moirans*, quatuordecim passuum millibus Gratianopoli distans, *Catorissium* verò fuerit Castrum *Vizile*. Porrò in nomine *Catorissii* adhuc Caturigum vestigia videre mihi videor, ita ut hac in parte fines suos prolatarint Caturiges usque ad *Romanchiam* amnem, ut minimùm. Non erant nimirum e minimis gentibus Caturiges, uti jam dixi. Ipsorum erant Ebrodunum, Caturigomagus, seu Civitas Caturigum, tum etiam SAVINCATes, quorum mentio in Segusino Arcu. Nomen pæne retinet Vicus *Savines* inter Ebrodunum, & Caturigomagum medius. Neque in *Savigny* Sapaudiæ quærendi sunt *Savincates*, quum tam prope se se in ipsis Alpibus Cottiis offerat locus pristino nomini respondens. In eâdem Sapaudiâ non quærerem MEDVLLOS, qui iidem sunt cum Strabonis (s) Μεδουλλοι, & Μεδυλλοι, in Castro *Miolans*, aut cum aliis in Delphinatu in Castro *Meuillon*, sive Medullionis. Castrum *Miolans*, quod olim dictum fuit *de Melanis*, situm est in Fuciniaco pago ultra Cameriacum; atque adeo Allobrogum olim in agro erat, inter quos, & Cottias Alpes intercedebant Centrones, Alpium Grajarum gens, uti sæpius monui. Neque minus aberrant de Castro Medullione, quod est inter Vocontios, & Tricastinos, atque a Cottii præfectura longe abest, quæ numquam Vocontiorum tractum delibavit.

In proximioribus Ebreduno, & Brigantio locis reperiuntur vestigia Populorum etiam quorumdam Cottiani monumenti. TEBAVII nomen dedisse videntur Vico *Ubaye*, ADANATes, qui Plinio sunt *Edenates*, urbeculæ *Seyne*, quam in antiquis chartis *Sedenam* nuncupatam novimus. Qui longius has sedes quæsierunt, nimiam sane Cottiis Alpibus amplitudinem tribuerunt, hoc solo argumento impulsi, quod extincto Rege Cottio ditionem reliquerit, quæ satis ampla foret, ut ex eâ provincia Romana fieret a Nerone, uti testatum reliquit Suetonius (t). Parvam tamen hanc fuisse provinciam colligere poterant ex eo, quod ipsius Præfectus neque Proconsul, neque Legatus Proprætore fuit, sed Procurator eam administrabat: ejusque rei testes sunt Inscriptiones veteres Gruteriani (u) Thesauri. Observandum præterea, Alpes Cottias non diu solas provinciam peculiarem constituisse, easque conjunctas esse Alpibus maritimis, ut a communi Præside regerentur; idque præsertim ostendit vetus ille Lapis Sponii (x) supra relatus, ubi Procurator, & Præses maritimarum Alpium monumentum poni curavit in Caturigum Civitate, quæ certe Alpium Cottiarum fuit. Quumque minores essent Cottiæ Alpes maritimis, paullatim in eorum nomen concesserunt, & ambæ solâ maritimarum Alpium voce designantur in Notitia utriusque Imperii, & in Notitiis Ecclesiasticis, quandoquidem ex quo una ex ambabus facta erat provincia, maritimarum Alpium Metropolis evasit Ebredunum, Alpium Cot-

(g) Maffejus, Antiquit. Gall. Select. pag. 18.
(h) Sponius, Miscellan. pag. 165.
(i) Ptolemæus, Lib. III. Cap. 1.
(k) Cæsar, Bell. Gallic. Lib. I. Cap. 10.
(l) Cluverius, Ital. Antiqu. pag. 92.
(m) Apud Labbeum, Biblioth. MSS. Tom. I. pag. 354.
(n) Vide, prob. jurisd. Delphin. sup. princip. Araus. edition. Gratianopol. 1705.

(o) Strabo, Lib. IV. pag. 270.
(p) Tabul. Peutingerian. Segment. 1. 2.
(q) Itinerar. Anton. pag. 356. & seq. edition. Vesseling.
(r) Valesf. Notit. Gall. pag. 138.
(s) Strabo, Lib. IV. pag. 282. & 312.
(t) Sveton. in Neron. Cap. 18.
(u) Gruter. pag. CCCCXCIII. num. 7. & CCCCIII. num. 5.
(x) Spon. Miscell. pag. 161.

Cottiarum Civitas. Contrario errore peccat Provincialis Historiæ Scriptor non indiligens Honoratus Bouche (y), & Cottiani regni limites nimis angustos assignat, propter male intellectam Pliniani cujusdam loci clausulam. Refert Plinius (z) Inscriptionem trophæi in Alpibus Augusto positi hujusce modi:

IMP. CAES. DIVI. F. AVGVST. PONT. MAX.
IMP. XIIII. TRIB. POT. XVII. S. P. Q. R. QVOD
EIVS DVCTV AVSPICIISQVE GENTES ALPINAE
OMNES QVAE A MARI SVPERO AD INFERVM
PERTINEBANT SVB IMPERIVM P. R. REDA-
CTAE SVNT TRIVMPILINI CAMVNI VENNO-
TES VENNONOTES ISARCI BREVORI NAVNEI
FOCVNATES VINDELICORVM GENTES QVA-
TVOR CONTVANETES VIRVCINATES SICA-
TES CATENATES ABISENTES RVGVSCI SVA-
NETES COLLVCONES BRIXENTES LEPONTII
VIBERI NANTVATES SEDVNI VERAGRI SA-
LASTI ACITARONES MEDVLLI VCENI CATV-
RIGES BRIGIANI SONTIONTII EBRODVNTII
NEMOLANI EDENATES EBVSIANI VEAMINI
GALLICAE TRIVLLATI ECTINI VERGVNNI
EQVITVRI NEMENTVRI ORATELLI NERVSII
VELAVNI SVETRI.

Hæc Populorum nomina, quibus addit Plinius: *non sunt adjectæ Cottianæ Civitates XII. quæ non fuerunt hostiles; item attributæ Municipiis Lege Pompejâ*. Postrema hæc verba, quasi inscriptionis partem retulit Honoratus Bouche, eaque ita interpretatur, quasi Cottius duodecim tantùm Civitatibus imperasset; quumque nulla ex Cottianis hostilis fuisset, ne unam quidem earum, quæ in Pliniana Inscriptione referuntur, ad Cottium spectasse contendit, quin & Cottianas Municipiis Lege Pompejâ attributas hariolatur.

Locum non aliter accepisse videtur Plinii Commentator Harduinus. Alius Vir doctissimus (a) miratur, quorsum in Arcu a Cottio erecto nominentur quædam e Civitatibus in trophæo Pliniano nominatis, *quum idem Auctor Cottianas Civitates ibi nequaquam adjectas fuisse diserte admoneat*. Sed minime dicit Plinius, Cottium compotem tantùm fuisse Civitatum duodecim, aut negat, ullam ex Cottianis fuisse hostilem. Is enim est sententiæ Plinii (cujus verba sunt, non Inscriptionis pars, ut falsò sibi persuasit Bouche) sensus, Trophæo alpino non adjecta esse nomina duodecim Civitatum Cottiarum, qua non fuerant hostiles; minime quia duodecim tantùm in Cottii ditione essent, quandoquidem & quatuordecim in Arcu Segusino recensentur, & alias præterea sub eo Præfecto extitisse ibi innuitur; aut quia nulla ex Cottianis hostilis fuerit, quum in Trophæo Pliniano nominatæ, omnes fuerint hostiles, & in his reperiantur *Medulli*, *Caturiges*, *Edenates*, seu potius *Adanates*, *Ebusiani*, sive *Esubiani*, *Veamini*, *Ectini*, vel *Egdini*, quos tamquam Cottio subjectos item retulit Arcus Segusini Inscriptio: tum etiam Ebroduntii, quos aliunde constat Cottianæ fuisse Præfecturæ. Plures igitur quàm duodecim Civitates Cottio parebant, & quædam ex Cottianis fuere hostiles, sed Inscriptioni trophæi alpini nequaquam adjectæ sunt, ex duodecim ex Cottianis, qua hostiles non fuerant. Illæ etiam distingui debuerunt ab his, quas Lex Pompeja attribuit Municipiis, Galliæ scilicet Cisalpinæ. Non enim ad hanc pertinebant Alpinæ gentes, quando lata est Lex Pompeja. Reliquas gentes Cottianas expendere consulto prætermisi, quum inanibus conjecturis indulgere non sit animus, earumque situm alius fortassis locorum peritior indicabit, quum alius alio plura invenire possit, nemo omnia. Attamen, ut accuratius intelligatur, quid sentiam de Alpium Cottiarum finibus, eas ab ortu ad occasum patuisse puto a loco, quem vetera Itineraria vocant *ad fines*, inter Taurinos, & Segusinos sito, sextodecimo, aut decimoctavo ab Augustâ Taurinorum milliario, ad *Romanchiam* amnem, aut ad *Catorissium*, extremum Caturigum oppidum. Ab Austro verò ad Septemtrionem porrigebantur inter maritimas Alpes, & Grajas. Ultimi ad maritimas ex Cottianis erant *Sedenates*, & *Tabavii*, quos *Seyne*, & *Ubaye* esse subnotavi; ad Grajas, Caturigum latus Septemtrionale, & *Medulli* Centronibus contermini. Et hæc sane finium assignatio paulò accuratior videtur Cluverianâ (b), faciliusque ad Tabulas recentiores accommodabitur. Ceterum, ut illuc redeat, unde aberravit oratio, minime mihi videtur, Cæsarem, quum ab Ocelo in Galliam ulterius pergeret, usum esse viâ illâ breviore in Peutingerianâ Tabulâ descriptâ, quæ Brigantio rectâ Cularonem ducebat. Ipse (c) enim testatur, se per Vocontiorum fines ad Allobroges pervenisse septimo die. Atqui per compendium nequaquam illi attingendi erant Vocontiorum fines, soli Caturigum, & Garocelorum agri pertranseundi, illisque itineri dies multò pauciores insumendi. Non itaque rectâ a Taurinis iter fecit ad Allobroges, sed, ubi ad Brigantium pervenit, flexit iter ad finistram, & per Ebredunum, Caturigomagum, & Vapincum venit ad Montem Seleucum, perque reliquum Vocontiorum agrum, tandem ultra Valentiam transmisso Isarâ Allobroges attigit, septimo, postquam ab Ocelo digressus fuerat, die.

CAPUT III.

Cularonis pars citra Isaram.

HActenus Cularonem Allobrogibus vindicare conatus sum, & Populorum prope eam degentium situs investigare. Licèt autem antiquissimis temporibus totam hanc Civitatem in tractu Allobrogico stetisse pertenderim, & in dextra Isaræ ripa: nihilominus eam augeri paulatim, & eam partem, quæ nunc Urbs proprie vocatur, atque cis Isaram sita est, ædificari cœpisse, inficias non iverim. Tum liberi, suique juris erant Allobroges, Garoceli, & Vocontii, tunc exigua, & tota ultra Isaram stare potuit. Sed quum ii Romanorum jugum subiissent, ejusdemque facti essent provinciæ, tunc sublato fere omni inter conterminas gentes discrimine, villis primum, ac deinde contiguis ædibus frequentari incœpit citerior Isaræ ripa. Et sane villas, rusticaque ædificia ibi primum exstructa subindicat vetus Lapis in finisteriore amnis latere effossus (d), dum repurgarentur fundamenta Armamentarii. Cujus inscriptionem heic sisto:

Num. V.

D M
FRONTONIS
ACTORIS HVIVS
LOCI MATERNA
CONIVGI KARISSIMO
RILVSA PATRI DVL
CISSIMO FACIEN
DVM CVRAVIT
ET EVDREPITES
FILIVS PARENTI
OPTIMO SVB ASCIA

De

(y) Bouch. Hist. Provinc. Tom. I. pag. 97. 98. & seqq.
(z) Plin. Lib. III. Cap. 20.
(a) Maffejus, Select. Gall. Antiqu. pag. 19.

(b) Vide Cluver. Itiner. Antonin. pag. 91.
(c) Cæsar de Bell. Gall. Lib. I. Cap. 10.
(d) Confer Allardum pag. 6. & Gudium CCLXXIII. 5.

De *Actoribus* (e) omnia trita, aliiſque occupata. Sed in rem meam eſt obſervari, proprie *Actores Locorum* dictos eſſe prædiorum ruſticorum [illegible]. Eo ſenſu accipiuntur in Lege quadam Conſtantini Auguſti (f), & in Novella Theodoſii, & Valentiniani Auguſtorum (g): iidemque penitus ſunt cum *Villicis loci*, quorum mentio in Gruteriana Inſcriptione (h); quos etiam *Villarum Procuratores* vocavit poſterior ætas (i). Villa igitur erat ædificata in loco, ubi e terræ penetralibus in lucem protractus eſt iſte Lapis, illiuſqua *Actor* erat *Fronto*. At quum locus ille eſſet juxta Iſaram in ripa adverſa Vico Sanlaurentiano, ubi quondam fuit vetus Cularo, inde omnino veriſimile apparet, hanc Civitatis partem Villis primum frequentari cœptam. Poſtquam autem ſitûs commoditas eo plures ad inhabitandum abduxit, eaque pars cum altera in unam Civitatem coaluit, tunc ampliato Urbis ambitu, mœnibus quoque novis munita eſt, quod optime demonſtrat Inſcriptio (k), jam multoties edita, quæ olim reperta eſt in Epiſcopi ædibus, quâ ex Italia venientibus introitus in Urbem erat:

Num. VI.

DD. NN. IMP. CAES. GAIVS. AVREL. VALERIVS. DIOCLETIANVS
P. F. INVICTVS. AVGVSTVS. ET. IMP. CAES. MARCVS. AVRELIVS
VALERIVS. MAXIMIANVS. P. F. INVICTVS. AVGVSTVS. MVRIS
CVLARONENSIBVS. CVM. INTERIORIBVS. AEDIFICIIS. PROVIDENTIA
SVA. INSTITVTIS. ADQVE. PERFECTIS. PORTAM. ROMANAM
IOVIAM. VOCARI. IVSSERVNT

Altera verò Inſcriptio (l) pæne ſimilis reperta eſt in ruinis Portæ, quâ Viennam itur:

Num. VII.

DD. NN. IMP. CAES. GAIVS. AVREL. VALERIVS. DIOCLETIANVS
P. F. INVICTVS. AVG. ET. IMP. CAES. MARCVS. AVREL. VALERIVS. MA
XIMIANVS. P. F. INVICTVS. AVG. MVRIS. CVLARONENSIBVS
CVM. INTERIORIBVS. AEDIFICIIS. PROVIDENTIA. SVA. INSTITVTIS. ADQVE
PERFECTIS. PORTAM. VIENNENSEM. HERCVLEAM. VOCARI. IVSSERVNT.

Inſcriptionum harum [illegible], licèt hodie non ſuperſint, ſuſpectam nemo habuerit, qui eas jam a ducentis annis ſciverit a Viris doctis diligenter, & ſummâ fide deſcriptas, antequam inter bellorum civilium tumultus, reficiendis propugnaculis eſſent adhibitæ. Neque eas falſi ſuſpicione aſpergere debet Fabretti (m) dicterium, *quo municipales lapides ſpongiâ leviores eſſe* ait. Illud enim non cadit in Cularonenſem Inſcriptionem ibi ab eo relatam, ſed potius in Puteolanam ex noſtra confictam a docto Viro contorquetur. A Diocletiano itaque, & Maximiano Auguſtis muri Cularonenſes tum ultra, tum cis Iſaram inſtituti perfectique ſunt. Alter verò Auguſtorum Portam, Viennam verſùs, *Herculeam*, alius Portam, quæ Româ venientibus patebat, *Joviam* nuncupari voluerunt, quum prior *Jovii*, Maximianus *Herculii* cognomina affectarent. Ita demum coaluit, communique pomœrio circumſcripta eſt cis, & ultra Iſaram Cularo.

Nondum Sæculum effluxerat, quando nomen mutavit, & *Gratianopolis* vocari maluit a Gratiano Auguſto, ſeu quod præſens eam exornaverit, aut abſens affecerit beneficiis adeo ingentibus, ut benefactoris nomen aſſumere voluerit, teſtandi grati animi causâ. Primùm ſane *Gratianopolis* nomen occurrit in Concilio Aquilejenſi congregato, Anno Chriſti 381. imperante Gratiano, cui ſubſcripſit Domninus Epiſcopus Gratianopolitanus. At quo demum Anno facta fuerit hæc nominis mutatio, non minus in obſcuro latet, quàm tempus, quo Gratianus Cularonem accedere potuerit. Certe Anno 379. quum ex Illyrico repedaret ad Gallias, Theodoſio ſeniore in conſortium Imperii adſcito XIV. Kalendas Februarii, iter habuit per Venetiam, Liguriam, Galliam veterem, Rhætiam, & Sequanos. Ita Auſonius (n): *Tu, Gratiane, tot Romani Imperii limites, tot flumina, & lacus, tot veterum interſepta regionum ab uſque Thracia per totum, quàm longum eſt, locum Illyrici, Venetiam, Liguriamque, & Galliam veterem, inſuperabilia Rhætiæ, Rheni accolas, Sequanorum invia, porrecta Germaniæ, celeriore tranſcurſu, quàm eſt properatio noſtri ſermonis, evolvis nullâ requie otii, ne cibi quidem, aut ſomni munere liberali, ut Gallias tuas inopinatus illuſtres, ut Conſulem tuum, an nimis deſideratus, anticipes*. Gratiani ex Illyrico Treviros redeuntis itinerarium texuerunt Gothofredus, & Pagius (o) ex ſubſcriptione legum Codicis Theodoſiani. Conſtat enim ex illis, eum Sirmio Aquilejam veniſſe, indeque per Venetiam Mediolanum in Liguria; ac Treviris fuiſſe ante diem XVIII. Kalendas Octobris; peragratâ, ut ait Auſonius, vetere Gallia, ſeu Ciſalpina, Rhætiam adiit, ſeu per Rhætias Alpes iter habuit. Tunc fortaſſe Viennenſis provinciæ Civitates legatos ad eum miſerunt, quum non procul ab ejus provinciæ finibus abeſſet, & inter eas Cularo, quæ beneficiis acceptis, aut privilegiis irrogatis, præterea ab Imperatore petiit, ut ei in poſterum *Gratiani* nomine gloriari liceret. Nulla ſane hactenus reperta ſunt hujus nominis mutationis veſtigia; immo nuſquam occurrit Gratiani memoria in monumentis Gratianopoli eruderatis. Tantùm vindicatæ ejus cædis extitit olim monumentum in Vico *Moirans*, quartodecimo a Gratianopoli milliario, ubi quondam, teſte Salvagnio, (p) & aliis, legebatur in vetuſto lapide:

DIVO. GRATIANO
TYRANNIDE. VINDICATA
THEODOSIVS. ET. VALENTINIANVS
AVGG. EX. VOTO. P.

Labentibus Imperii rebus impoſitum eſt Cularoni præſidium, eique deputata Cohors Prima Flavia in Notitia utriuſque Imperii (q). Legitur inter præpoſituras Magiſtri Militum præſentalium a parte peditum in Italia, in provincia Gallia Riparenſi *Tribunus Cohortis Primæ Flaviæ Sapaudiæ Cularone*, ubi legere nos jubet Hadria-

(e) Vide Reineſium, Claſs. XI. 65.
(f) L. 6. Cod. Theod. de Decurion.
(g) Novel. Theodoſ. Tit. XLI. 1.
(h) Gruter. pag. XLIV. num. 3.
(i) Flodoard. Hiſt. Eccleſ. Rem. Lib. II. Cap. 3. &c.
(k) Gruter. pag. CLXVII. num. 1.
(l) Idem, pag. eâdem, num. 2.
(m) Fabrett. de emiſſ. fuc. pag. 405. 406.
(n) Auſonius, Grat. Act. Cap. 37.
(o) Pagius, Critic. Baron. ad An. 374. num. 2.
(p) Sponius, Miſcellan. pag. 276.
(q) Notitia Imperii, Section. LXV.

drianus Valesius (r), *Tribunus Cohortis Primæ Flaviæ Sapaudicæ Cularone*. Ego verò Cohortem Primam Flaviam *Sapaudicam* dictam frustra quæsivi. Memorat laudata Notitia (s) inter Legiones Comitatenses *primam Flaviam Pacis*, ita a *Pace-Augusti* Hispaniæ Civitate nuncupatam; & inter pseudo-Comitatenses *Primam Flaviam Gallicanam Constantiam*, cujus castra erant *Constantiæ*, hodie *Coûtances* sub dispositione V. Sp. Ducis tractus Armoricani, & Nervicani. Meminere veteres Inscriptiones (t) *Cohortis Primæ Flaviæ*, *Cohortis Primæ Flaviæ Britannicæ*, *Cohortis Primæ Flaviæ Urbanæ*. De prima Flavia *Sapaudica* altum ubique silentium. Malim igitur heic agnoscere *ὕστερον πρότερον*, aut saltem legerem, uti alibi eidem Valesio placuit (u), *Tribunus Cohortis Primæ Flaviæ Cularone Sapaudiæ*. Si quis verò quæsierit, qua de caussa præsidio Cularoni Cohors fuerit imposita, eum meminisse velim, ante ætatem Constantini Magni, copias omnes Romanas stetisse in limitibus Imperii, ad eos contra circumstantium Barbarorum impetus tuendos, neque ullæ erant copiæ in provinciarum meditullio. Sed Constantinus magno, & rei militaris, & Reipublicæ damno duplicem commentus est militiam, limitaneam, seu Riparensem, & Palatinam, aut Comitatensem. Tum legionibus bene multis, cohortibusque stativa assignavit in ipsismet provinciis, & in Italia. Præsertim verò *Cularone* stare debuit Cohors præsidiaria, quo tempore scripta est Notitia Imperii, quandoquidem Gallias jam pervaserant Barbari ab Anno Christi 407. testibus Orosio (x), Divo Hieronymo (y), & Gregorio Turonensi (z): & unica spes erat in iis a majorum amnium, qualis est Isara, transitu prohibendis, reposita. Dum adhuc recens foret nominis *Cularonis* in Gratianopolim mutatio, plerique, ut fieri amat, antiquam nomenclaturam retinuere. Ita, uti mox vidimus, *Cularonem* vocat Notitia Imperii, non secus ac Tabula Peutingeriana (a) post extinctum Gratianum exarata, & sic etiam Geographus Ravennas (b), quem Septimo Æræ Christianæ Sæculo scripsisse ferunt. Divo verò Augustino (c) *Gratianopolis* in Libris de Civitate Dei, quos absolvit, & emisit Anno Ch. 428. Ejus meminit eodem nomine Leo Papa, Epistolâ ad Episcopos Galliæ scriptâ Anno 445. Tum Apollinaris Sidonius (d), qui non ita multo post scripsit ad Placidum Civem Gratianopolitanum. In antiquissima Notitia provinciarum, & Civitatum Galliæ, quæ Honorii ævo doctis omnibus exarata videtur (e), occurrit *Civitas Gratianopolitana*. Denique in recentioribus Notitiis Ecclesiasticis, vulgatis ad calcem Geographiæ sacræ (f) Caroli a Sancto Paulo, inter suffraganeos Archiepiscopi Viennensis semper est *Gratianopolitanus*; & omnino obliteratum remansit *Cularonis* nomen, iis solummodo notum, qui excitandis rerum antiquarum, & summâ caligine mersarum memoriis delectantur, solaque in vulgi ore superest *Gratianopolis*.

CAPUT IV.

Cularo Municipium.

PErtractatis iis, quæ ad antiquum *Cularonis* situm, atque nominis mutationem spectant, indagandus nunc mihi est civilis hujus Urbis status, dum Romanis paruit. Etsi enim modicam ei amplitudinem assignaverim, minime tamen Pagum eam, aut Vicum fuisse inde sequitur, aut saltem in humili adeo conditione perstitisse: sed Municipium evasisse probabilibus argumentis educam ex nonnullis Monumentis superstitibus, quorum-ve memoriam servavit avorum erga patriam pia sedulitas. Municipiorum, & Coloniarum indicium satis solemne est Decurionum, Duum-virorum, Quinquennalium, similiumque Magistratuum hujusmodi Civitatibus peculiare, mentio in literatis Lapidibus. Erat enim in Coloniis, Municipiisque minor quidam Senatus ad instar Romani lectus, quem *Ordinem* vocabant, & *Curiam*. Senatores verò, ex quibus *Ordo* constabat, *Decuriones* vocatos fuisse, nemo nescit (g). *Ordini* præerant Magistratus duo, Consulibus non dissimiles, qui Togâ præsertim utebantur, & binos Lictores habebant præeuntes cum fascibus, aut bacillis. *Duum-viri* vocabantur. Sed hoc non ita fuit perpetuum, quin in aliquibus Coloniis, Municipiisque, immo quandoque in iisdem *Quatuor-viri* crearentur. Hi sicut Consules Romæ ad Senatum, ita in sua quique Civitate ad *Curiam* de singulis rebus referebant, atque etiam, ut Consules, sic & Duum-viri annui erant. Quod aperte demonstrat Lex Constantini Augusti (h), qua jubet, eos, qui ad Magistratum nominati aufugerint, *si postea reperti fuerint, biennio integro onera Duum-viratus cogantur agnoscere*. At de Duum-viris omnia occuparunt Viri doctissimi Onuphrius Panvinius, Guido Pancirolus (i), Chimentellus (k), Norisius, aliique, quorum Libros quilibet non sine operæ pretio perleget. Secundo loco fuisse videntur alii *Duum-viri*, & nonnumquam *Quatuor-viri*, quibus jurisdicundi munus incumbebat, quique creati videntur ad instar Prætorum, quorum unus jus inter Cives, alter inter Cives, & peregrinos dicebat. Hos plerique cum *Duum-viris* absolute dictis miscuerunt, & inter hos eruditissimus Philippus a Turre (l), quod universim dictum falsissimum esse evincunt Epigrammata antiqua bene multa. In quodam (m) reperto Mirabellæ, octavo a Benevento lapide, *C. Quintius Bassus* dicitur II. VIR AEDIL. II. VIR. IVR. DIC. Pariter in Nolano Marmore (n) est *Ti. Claudius Bitta* QV. II. VIR. AED. II. VIR. I. D II. VIR. QVINQ. Idemque debet esse judicium de Coloniis, & Municipiis, ubi primum locum tenebant inter Magistratus *Quatuor-viri*; diversi enim erant ab his *Quatuor-viri juri dicundo*, uti palam testatur Inscriptio Nepesina a Donio (o) relata, in qua *Cn. Cornelius Fronto Nepesinus* dicitur IIII. VIR. AEDIL. Q. Q IIII. VIR. I. D. Quamvis autem in summa conveniret inter omnes Colonias, & Municipia, non ea tamen fuit conformitas, ut omnium iidem fuerint omnino Magistratus, & unumquodque oppidum Municipii jure donatum, aut Colonia habuerit omnis generis Magistratus, quot in universum Municipiis Coloniisve peculiares fuisse novimus. In quibusdam, ut modò probatum ivi, diversi erant *Duum-viri*, aut *Quatuor-viri* absolute dicti, atque pro primariis Magistratibus accepti a *Duum-viris*, & *Quatuor-viris juri dicundo*. In aliis verò unus idemque Magistratus *Ordini* præerat, & jus reddebat; quod ita constitutum Tergeste docet eximium Decretum (p) Curiæ Tergestinæ, cui præscribuntur nomina Duum virorum Juri dicundo, quibus referentibus Decretum est conditum.

Municipalium Magistratuum jurisdictio, Municipii, ejusque *territorii* limitibus continebatur; at vice versa *territorium*, sive regionem eo usque intelligebant, quo Magistratus Municipalis jurisdictio porrigeretur. *Regiones* (inquit Siculus Flaccus (q) *dicimus, intra quarum fines singularum Coloniarum, aut Municipiorum Magistratibus jus dicendi, coërcendique est libera potestas*. Neque intra hos fines omnimodam jurisdictionem exercebant. *Ea enim, quæ magis imperii sunt, quàm potestatis, Magistratum Municipalem facere non potuisse*, scribit Paulus

(r) Valesius, Notit. Galliar. pag. 164.
(s) Notit. Imper. Sect. XXXVIII. & LXI.
(t) Gruterus pag. DLXIII. nu. 8. CIII. num. 13. & DXXXIX. num. 8.
(u) Valesf. Not. Gall. pag. 503.
(x) Orosf. Lib. VII.
(y) Hieronym. Epist. ad Ageruch.
(z) Gregor. Turonens. Lib. II. Cap. 9.
(a) Tab. Peutinger. Segment. 2.
(b) Geograph. Ravenn. Lib. IV. num. 27.
(c) Augustin. de Civ. Dei Lib. XXI. Cap. 7.
(d) Sidon. Apollin. Lib. III. Epist. 14.
(e) Apud Sirmond. Tom. I. Concil. Gall.

(f) Vide Notit. post Geograph. sacr. pag. 65. & 82.
(g) Confer Onuphr. Ant. Ver. Lib. II. Cap. 12. & Noris. Cenotaph. Pisan. Dissertat. I. Cap. 3.
(h) L. 16. Cod. Theodos. de Decurion.
(i) Panciro. de Mag. Mun. Cap. 8.
(k) Chimentell. de Hon. Bis. Cap. 4. 5.
(l) Philipp. a Turre, Dissertat. de Colon. For. Jul. pag. 149.
(m) Gruterus, pag. CCCCLXII. num. 2.
(n) Reinesius, Class. II. 58.
(o) Donius, Class. V. 23.
(p) Gruterus, pag. CCCCVIII. num. 1.
(q) Sicul. Flacc. p. 2. ed. Goez.

los (r). Jus usque ad certam pecuniæ summam dicere poterant, teste eodem Jurisconsulto (s), nequaquam verò jurisdictionem suam pœnali judicio defendere, sicut alii Magistratus, juxta Ulpianum (t). Habebant tamen (u) legis actionem, pignoris captionem, & in servos castigationem, sed modicam, quum de iis supplicium capere non possent. Jus etiam illis fuit coërcendi, & prehendendi liberos, & Cives, non tamen puniendi. Delinquentes enim comprehendi, & in vincula mitti jubebant, sed eos postea ad Rectorem provinciæ remittere tenebantur, ut ab illo torquerentur, &c, si res ita ferret, extremo afficerentur supplicio. Innumera nobis hujusce moris exempla suppeditant Acta Sanctorum Martyrum, quæ ex Actis Municipalibus, & Proconsularibus excerpta sunt. In Civitate Tibiurensi quum Magnilianus Curator Felicem Episcopum ter ad se perduci jussisset per Officialem, neque eum minis cogere potuisset, ut sanctas Scripturas traderet (x), *ibis ergo*, inquit, *ad Proconsulem, & ibi rationem reddes*. Quum eadem sæviret procella *in Civitate Abitinensi* (y), *in domo Octavi Felicis, quum bellica caneret tuba, Dominica signa gloriosi Martyres erexerunt. Ibique celebrantes ex more Dominicum a COLONIAE MAGISTRATIBUS, atque ab ipso stationario milite apprehenduntur* &c. *qui apprehensi producebantur alacres ad forum*. Et paulo post legitur, eos ab ea Colonia Carthaginem missos fuisse ad Anulinum Proconsulem. Jure igitur communi usi sunt Magistratus Philippenses (nam Philippi in Macedoniâ Colonia Romana erant) quum Divum Paulum, & Timotheum in vincula duci jusserunt. At quum jurisdictionis modum excessissent, eos virgis cædentes, qui Cives Romani erant (z), *timuerunt audito, quod Romani essent, & venientes deprecati sunt eos, & educentes rogabant, ut egrederentur ex Urbe*. Qui ad forum, aut tribunal Magistratus Municipalis sistebantur, *in jure sisti* dici poterant. Ita enim in Actis purgationis Felicis Episcopi Aptungitani exstat (a). *Volusiano, & Anniano Consulibus, XIV. Kalendas Septembris, in jure apud Aurelium Didymum Speretium Sacerdotem Jovis optimi maximi, Duum-virum splendidæ Coloniæ Carthaginiensium* &c. Habebant denique Municipales Tutoris dationem: tum ubi de damno infecto agebatur, solitum esse Prætorem, aut Præsidem iis mandare cautionem, & possessionem, videas in verbis Ulpiani (b), unde lux fiet rescripto cuidam Claudii Quartini ad Duum-viros Pompejonenses, ex lamina ærea edito ab Ojenharto, & Sponio (c).

Tertium in Coloniis, Municipiisque locum assignabimus *Quinquennalibus*. Hoc nomine vulgo dicti sunt Collegiorum, Corporumque licite coëuntium Magistri: & in variis Marmoribus se se offerunt (d) *Quinquennales Collegii Fabrûm Ostiensium, Quinquennales Corporis Negotiantium Malacitanorum, Quinquennales Corporatorum ad amplexandum Templum*. Iidemque primi nuncupantur in Tabella (e) Ordinis Corporatorum Lenunculariorum, Tabulariorum, Auxiliarium Ostiensium. Est *Quinquennalis* Collegii Tibicinum in Reinesiana Inscriptione (f). Item *Quinquennalis* Collegii Fabrûm Tignariorum, & *Quinquennalis* Collegii omnium Fabrûm in Doniana (g). Per *Quinquennia*, sive *Lustra* Magistros sibi creabant Collegiati, aut Corporati, ut videre est in Romano Marmore apud Gruterum (h), & apud eum reperies Magistros Quinquennales Lustri II. Lustri XIII. Lustri XXV. Lustri XXVII. Iidem penitus sunt, ubi de Collegiorum, & Corporum Præpositis agitur, Magistri, & Quinquennales. Sed diversi omnino fuere Coloniarum, & Municipiorum Quinquennales; Magistratus scilicet, qui Lustro quolibet creabantur, sicut Romæ Censores, Censorumque munere fungebantur in suis Civitatibus: quod erudite monstravit Cardinalis Norisius (i), cujus vestigia pressit Episcopus Hadriensis (k). Quinquennalibus præibant lictores cum fascibus; quumque Romæ Censores eligerentur ex his, qui summos in Republica honores gesserant, ad Quinquennalitatem in ceteris Civitatibus evehebantur, qui honorum Municipalium gradus emensi fuerant. Apulejus (l) de Domino suo Thyaso: *gradatim permensis honoribus Quinquennali Magistratui fuerat destinatus. Et, ut splendori capescendorum responderet fascium, munus Gladiatorium triduanis spectaculis pollicitus, latius munificentiam suam porrigebat*. Ex hoc Apuleji loco putarunt Viri docti, Thyasum tunc adeptum fuisse summum patriæ suæ Magistratum, quum *Quinquennalis* factus est. Sed animum advertere debuerant ad ea, quæ de sorte, & patria Thyasi scripserat in his. *Sed prius est, ut vobis, quod initio facere debueram, vel nunc saltem referam; quis iste, vel unde fuerit Thyasus. Hoc enim nomine nuncupabatur Dominus. Oriundus patriâ Corintho, quod caput est totius Achajæ provinciæ. Ut ejus prosapia, atque dignitas postulabat, gradatim permensis honoribus Quinquennali Magistratui fuerat destinatus*. Corinthius ergo fuit ex Auctoris mente Thyasus. At Corinthi primarii Magistratus fuere non Quinquennalis, sed Duum-viri, ut videre est in Nummis hujus Coloniæ percussis in honorem Julii Cæsaris (cujus jussu, & auspiciis deducta fuerat) Marci Antonii, Augusti, Tiberii, Claudii, Agrippinæ, Octaviæ, Neronis, quos referunt Harduinus (m), & Vaillantius. Non tamen me latet, exstare duo Numismata Coloniæ Corinthi, Marci Antonii unum, alterum Augusti, quæ aliquantulum refragari videntur, quum in prioris posticâ legatur in quercea corona (n): P. AEBVTIO. C. IVL. HERAC. II. VIR. QVINQ. ITER. In altero est circum caput Augusti CORINT. AVGVSTVS Io postica pariter in quercea corona P. AEBVTIO. C. IVLIO. HERAC. II. VIR. QVINQ. ITER. Sed valde vereor, ne duplicem ex unico nummum excuderit Vaillantius. Nam iidem sunt in utroque *Duum-viri Quinquennales*. Vivente Antonio minime Cæsar Divi filius *Augustus* vocatus fuit; sed quum detritâ fortè epigraphe prioris nummi, nomen Augusti Vaillantii oculis se subduxisset, Antonii caput videre sibi visus est. Etenim si vivente Antonio *Duum-viri Quinquennales* iterum fuissent *Publius Æbutius*, & *Cajus Julius Heraclides*, eumdem Magistratum *Tertiùm* adepti fuissent, quando Cæsari *Augusti* nomen obtigit. Neque rectiùs interpretatus est idem celeberrimus Antiquitatis Numismaticæ vindex alium Nummum Neronis (o), in quo circa caput legitur: NERO. CAE. GER. AVG. ab aversâ: COR. TI CLAVDIO. II. VIR. Q. ADV. AVG. idest, interprete Vaillantio: *Corinthi, Tiberio Claudio Duumviro Quinquennali, Adventus Augusti*. Et ubicumque occurrit post vocem II. VIR. litera Q. eam pro *Quinquennalis*, vel *Quinquennalium* notâ accipit (p), veluti in Nummis Novæ Carthaginis, Illicis &c. Refragantur tamen alii Nummi, & Inscriptiones veteres, in quibus Quinquennales designantur, aut dimidiatâ voce QVINQ. aut duplici QQ. Unicum verò Q. Quæstores notare solitum est. In Coloniis Duum-viri erant Magistratus *annui*, ideoque eorum nomina Nummis adscribebantur. Quæstores pecuniam publicam tractabant, & Monetariæ rei præerant. Quapropter in allato Numismate Neronis lego COR*inthi* TI. CLAVDIO. II. VIR*o* Q*uæstores* ADV*entui* AVG*usti*. Testarum scilicet volvere, Quæstores Chorintios nummum hunc cudi curavisse Adventui Neronis in Græciam Tiberio Clau-

(r) L. 26. D. ad Mun. & de inc.
(s) Paul. Sent. V. 5. §. 1.
(t) L. 1. D. Si quis jus dicat &c.
(u) L. 12. D. de Jurisdict.
(x) Ruinart. Act. Sincer. pag. 313.
(y) Ibidem pag. 339. seqq.
(z) Act. Apostolor. Cap. XVI. 38. 39.
(a) Apud Baluzium, Miscellan. Tom. II. pag. 82. 83.
(b) L. 4. §. 1. D. de Damn. infecend.
(c) Sponius, Miscellan. pag. 278.
(d) Gruter. pag. CCCLVIII. nu. 1. MLXXXII. 10. & CMXVI.
(e) Ibidem, pag. MLXXVII.
(f) Reinesius, Class. I. 167.
(g) Donius, Class. IV. 47. Class. IX. 37.
(h) Gruterus, pag. CCCCXI. num. 2. CCCLX. 2. CCLII. 6. CCCLVIII. num. 1.
(i) Noris. Cenotaph. Pisan. Dissert. I. Cap. 5.
(k) Philipp. a Turre, de Col. For. Jul. pag. 361. 362.
(l) Apulejus, Met. Lib. X. pag. 150.
(m) Harduin. Numm. Popul. & Urb. Opp. Select. pag. 44. & seqq.
(n) Vaillant. Num. Colon. Tom. I. pag. 5. & 30.
(o) Ibidem pag. 120.
(p) Pag. 27. 30. 37. 78. 103.

Claudio Duum-viro. Superest igitur unicus Corinthiorum nummus Augusti, qui Duum-virorum Quinquennalium meminerit. Sed præterquamquod evenire potuit, ut aliquando Duum-viri [illegible] contra morem, bis ad quinquennium electi sint; ex Nummo singulari minime argui potest, Magistratum in eo signatum, primum in Civitate sua locum tenuisse; alioquin dicendum etiam foret, Ædiles Curiæ Corinthiæ præfuisse, quum in altero (q) sit L. CAN. AGRIPPA AED. Magistratus verè primarii sunt, quos semper in Municipalibus Nummis signatos videmus, iique Corinthi fuere Duum-viri. Stat ergo, quam Norisius Apuleji verbis dedit, interpretatio, Quinquennalitatem scilicet in Coloniis, & Municipiis datam fuisse, sicut Romæ Censuram, iis, qui ampliores in Civitate honores gessissent, quamvis ipsi Censores minime supremi essent Magistratus. Quinquennalis Corinthi creatus Thyasus Apulejanus Ludos, & Spectacula præbuit, quum in ingressu cujusvis Magistratus, immo & Decurionatus (r) Munera ederentur, & tam in Collegiis, quàm in Coloniis liberalitates factas OB HONOREM QVINQVENNALITATIS videbis in Marmoribus antiquis (s).

Non inficior tamen fuisse nonnullas Colonias, ubi primarium locum occuparent Quinquennales. Id Canusii factum esse demonstrat Tabella Decurionum Canusinorum a Fabretto (t) exhibita, & aliquando Vejis vetus Marmor apud Gruterum (u), in quo Annus non tantùm Consulum nominibus insignitur, sed etiam Duum-virorum Quinquennalium. Quamvis enim una esset series Curiarum Municipalium, & eadem Magistratuum potestas, eorum non fuit in omnibus idem nomen, aut idem numerus, quum in aliis ordini præessent Duum-viri, in aliis Quatuor-viri, nonnumquam Quinquennales alibi Ædiles, aut Prætores, immo Dictator esset Lanuvii. Id verò asseruisse liceat, Duumviros, Duumviros juri dicundo, & Quinquennales fuisse peculiares Coloniarum, & Municipiorum Magistratus, atque inde argumentari, Municipium exstitisse Cularonem, quandoquidem in hisce antiquis Monumentis harum dignitatum memoria superest.

Num. VIII.

(x) T . C . H
SECVNDO
Q̄Q̄. ĪĪVIR

Num. IX.

(y) T. CASSIO
MANSVET
FLAMINI. VIRB (z)
SCRIB. AED
II. V. IVR. DIC
CASSIA. MTIA
PATRVELI

Inter Municipalia munera locus fuit huic Sacerdotii generi, quod *Flaminium* dixere vetustiores, *Flaminatum* Inscriptio Menorcæ in Hispania reperta (a): & *Flamonium* denique ætas posterior; quod & Municipium proprium hisce verbis significare videtur Apollinaris Sidonius (b), inquiens: *Hi sunt, qui invident tunicatis otia, stipendia paludatis, prædia provincialibus, FLAMONIA Municipibus, Arcariis pondera* &c. Romæ Flamines, ut & majores Magistratus, Togâ prætextâ, & Sellâ curuli utebantur, teste Livio (c). In Coloniis verò, & Municipiis quum Decuriones candidâ veste, Duumviri prætextâ induti procederent, purpuream tulere Flamines. Pacatus (d) de Colonia Æmona in occursum Theodosii recens: *quid ego referam pro mœnibus suis festum liberæ nobilitatis occursum, conspicuos veste nigra Senatores, reverendos Municipali purpurâ Flamines, insignes apicibus Sacerdotes?* Item Minucius Felix (e) de Christianis: *Templa, ut busta despiciunt, Deos despuunt, rident sac[illegible]iserentur miseri, si fas est. Sacerdotum honores, & purpuras despiciunt ipsi seminudi.* Leges quamdam æqualitatem servare videntur, honorum, & immunitatum ratione, inter Duum-viros, & Flamines Municipales. Testantur (f) Imperatores Valentinianus, & Martianus Constantini Lege, tam *Flamini* Municipali, quàm *Duum-viro* Senatori, Sacerdoti provinciæ, vel perfectissimo viro, prohibitum uxorem ducere ancillam, ancillæ filiam, libertam, libertæve filiam, etsi Civis Latina, aut Romana facta esset, scenicam, vel scenicæ filiam, tabernariam, vel tabernarii filiam, vel lenonis, aut arenarii filiam, aut quæ publice mercimoniis præfuisset, atque humilem, abjectamque personam. Aliâ quoque Lege idem Constantinus (g) vetuit, ne quis post *Flamonii* honorem Sacerdotii, vel post Magistratus decursa insignia, cogeretur fieri Præpositus Mansionum: & præterea jussit (h), Sacerdotales, Flaminesque perpetuos, ac Duum-virales immunes esse ab Annonarum præposituris, & inferioribus muneribus. Ideo qui summis in patria Magistratibus defuncti fuerant, aliquid dignitatis, sibi collato *Flaminio*, accedere putabant. Censorinus ita Quincto Cærelio, cui Librum de Die Natali inscripsit (i): *tu tamen officiis municipalibus functus, honore Sacerdotii, in principibus tuæ Civitatis conspicuus*. Quamvis autem ab inferioribus, & sordidis muneribus immunes essent, honores tamen, & officia civilia unàcum Flaminio gerere poterant. Nam in Actis purgationis Felicis Episcopi Aptungensis (k) coram Zenophilo Consulari memoratur *Felix Flamen perpetuus, Curator Coloniæ Cirtensis*. Triplex verò nobis Flaminum Municipalium genus produnt antiquæ Inscriptiones. Alii Flamines fiebant, quoad vita maneret, & eos vocant *Flamines perpetuos* monumenta apud Gruterum (l) prostantia, non secus ac Constantini Lex supra laudata, & Acta Municipalia Cirtensia. Alii Flamines creabantur tantùm ad Quinquennium, ob id *Flamines Quinquennales* dicti in vetustis Marmoribus (m), sed minus frequentibus. Alii denique annui fuere ad instar Magistratuum; & hi sunt, quos absolute *Flamines* dictos toties legimus, plusque simplici vice hoc Sacerdotio insigniri poterant, quum occurrat in Inscriptionibus (n) FLAMEN BIS, & FLAMEN II. Ad hoc munus electi, priusquam inaugurarentur *Flamines Designati* dicebantur (o); ubi verò expleto tempore Sacerdotio exierunt, *Flaminales* (p).

Non defuere Cularoni sui *Flamines*. Jam in superiori Inscriptione vidimus Flaminem VIRB *idem*, quem in duobus (q) tantùm monumentis Viri docti observaverant, quorum posterius non aliud est a superiori, sed potius illius fragmentum, aut pars. Martis præterea Flaminem exhibet Lapis iste, qui Gratianopoli extat adfixus angulo muri cujusdam domus in extremâ areâ, Granariâ dictâ, ab Annonæ nundinatione ibi fieri solitâ.

Num.

(q) Pag. 121.
(r) Confer Chimentel. de Honor. Bis. Cap. 38.
(s) Gruter. pag. LI. num. 3. CLXXV. 8.
(t) Fabrett. Inscript. pag. 598.
(u) Gruter. pag. CIII. num. 10.
(x) Allard. pag. 8.
(y) Idem pag. 7. & Gud. CXIX. 8.
(z) Hoc est: VIRBIALI SCRIBAE AEDILITIO, DVVMVIRO IVRI DICVNDO.
(a) Gruter. pag. MXCVI. num. 7.
(b) Sidon. Lib. V. Epist. 7.
(c) Livius Lib. XXVI.
(d) Pacat. Paneg. num. 37.
(e) Minucius Felix pag. 332. Edition. Her.
(f) Novell. Martian. Tit. III. de Matrim. Ser. §. 1.
(g) L. 21. Cod. Theodos. de Decurion.
(h) L. 2. Cod. Theod. Quemadmod. Mun. Civil. indic.
(i) Censorin. Cap. 15.
(k) Balutius Miscell. Tom. II. pag. 91.
(l) Gruter. CCCCII. 5. CCCCLXXXVIII. 7. CCCCXXXIX. 5. CCCLXXX. 5. CCCCXLVI. 7. CCCCXCVIII. 8.
(m) Idem, pag. CCLXI. 4. CCCXCVII. 3.
(n) Idem, pag. CCCXXV. 17. CCCCLXXXIX. 10.
(o) Idem, pag. CCCXXIV. 3.
(p) Idem, pag. CCCXXV. 3. CCCLXXVI. 1. CCCLXXVIII. 2.
(q) Id. CCCCXLV. 3. CCCCXCIV. 7.

Num. X.

A. CAPRILIO. ANTVLLO
FLAMINI. MARTIS
PRIMVLVS
LIB. PATRONO

Non viros solos contingebat honos Municipalis Flaminii, quum in Coloniis, Municipiisque *Flaminicæ* crearentur, quas sacra quoque peregisse tradidit Tertullianus (r). Earum *Flaminicarum* alias fuisse perpetuas, alias annuas, aut Quinquennales, non tantùm ex Flaminum exemplo deducitur, sed ex eo quod *Flaminicarum perpetuarum* memoriam servarint antiqua nonnulla monumenta (s). Flaminicæ Cularonensis memoriam intercidere passa non est hæc Inscriptio olim Gratianopoli reperta, & jam aliquoties typis vulgata. (t)

Num. XI.

HILARIAE. QVINTILLAE. FLAMINICAE
SEX. ATTIVS MIROSES. IIIII. AVG
CONIVGI. KARISSIMAE. QVAE. VIXIT
MECVM. EX. VIRGINITATE. ANNOS
XXXV. MES. II. DIES. XI. ET. SIBI. VIVVS
FECIT. ET. SVB. ASCIA. DEDICAVIT

Quod hæc *Flaminica* cum viro suo *ex virginitate* vixisse legitur, egregie illustrat locum Tertulliani, ubi Flaminicas univiras fuisse testatur.

A Aliud Municipale Sacerdotium fuit *Augustalium Collegium*, quod exemplo Sodalium Augustalium, Romæ post Augusti excessum institutorum, Coloniæ quoque, & Municipia instituerunt. Illud adeo crevit numero, ut tamdem Augustales medium quemdam ordinem constituerent inter Decuriones, & Plebem. Qua de re erudite omnino Chimentellus (u), & Norisios (x), quos adire debent, qui de Augustalibus affatim doceri cupiunt. Collegio Augustalium præerant viri sex ab omni Corpore electi, qui *Seviri Augustales* audiebant. Eorum adeo frequens est in lapidibus Gratianopolitanis mentio, ut Cularone extitisse Augustalium Collegium dubitari non possit. Unius meminit superior Inscriptio. Alios dabunt sequentes tres tituli.

B *Num. XII.*

(y) P. CASSIVS
HERMETIO
V. S. P
IIIII. AVG.

Num. XIII.

(z) D M
Q. VET. NOB
LIBERTI
Q. EPICTETI
IIIII. VR. AVG
HEREDES

C

Num. XIV.

In oblongo lapide,
cujus media tantùm pars superest,
in Viâ dictâ Clericorum.

(a) SEXTILIO GALLO IIIII AVG ATTIA ATTICI FIL BELLIC
CONIVGI SANCTISS ET SIBI VIVA POSTERISQ SVIS

Ministros præterea publicos habuere Coloniæ, & Municipia, & in his Servos publicos. Sed eorum nullus hactenus occurrit in Gratianopolitanis monumentis. Habuere & *Statores*, seu quosdam accensos, aut Viatores, uti quidem exponit doctissimus Philippus a Turre (b), qui Civitati operam navarent, sicut alii *Statores* Magistratibus præsto erant, de quibus Cicero (c) non semel, & privatis alii, teste Petronio (d). De Municipalibus Statoribus testes sunt Lapis Nemausensis, inter Collectanea Reinesii (e) relatus, tum Viennensis alter Gruterianus, cui declarando paucula nunc subjiciam. Ita autem describitur.

D ET QVIETI M
AETERNAE
LVCILI METROBI
SIGNO SAPRICI
STATOR CIVITATIS
VIENNES QVI VIXIT
AN XXXVIII M II
DIVICIA DOMITI
OLA MATER FILI
OR. III. CONIVGI
KARISSIMO ET
INCOMPARA
BILI PONENDVM
CVRAVIT ET FILI
SVB ASCIA
DEDICAVERVNT

Cui

(r) Tertullian. de Idololatr. Cap. 10.
(s) Gruterus pag. XIII. num. 16. CCCXIX. 5. CI. 3. 4. CCLVIII. 1. &c.
(t) Chor. Histor. Delphin. Tom. I. pag. 243.
Reinef. Class. V. 39.
Allard. pag. 5.
(u) Chimentel. de Hon. Bisl. Cap. 40.
(x) Noris. Cœnotaph. Pisan. Dissert. I. Cap. 6.
(y) Chor. Hist. Delph. Tom. I. pag. 243.
Reinef. Class. VI. 108.
Allard. pag. 4. Gud. CXIX. 7.

(z) Chorerius, Tom. I. pag. 243.
Reinef. Class. VI. 110.
Allard. pag. 5.
(a) Chorer. ibidem.
Reinef. Class. VI. 109.
Allard. pag. 3.
(b) Monument. Veter. Antii, pag. 41.
(c) Cicero, Familiar. Lib. II. Epist. 17. 19. & Lib. X. Epist. 21.
(d) Petron. Satyr. Cap. 126.
(e) Reinesius Class. XI. 19.

Cui volupe erit nugas evolvere, adeat Chorerii (f) Librum de Antiquitatibus Viennensibus Gallice editum. Ibi mira comminiscitur de commate SIGNO SAPRICI. Attulit quoque Fabrettus (g) alteram Inscriptionem, in qua ✱ *Signum* eodem significatu legitur.

HIC IACET AVFIDIA SEVERINA SIGNO FLORENTI &c.

Sed quid hac voce expresserint veteres, nequaquam expoluit. *Signum* nihil aliud est, quàm populare agnomen, quod nos Galli dicimus *Sobriquet*. Sententiæ fundus mihi est Vopiscus, cujus verba sunt in Aureliano (h), qui postea imperavit; *nam quum essent in exercitu duo Aureliani Tribuni, hic, & alius, qui cum Valeriano captus est, huic SIGNUM exercitus apposuerat MANU AD FERRUM*. Hoc quoque agnominis genus *vocabulum* a Tacito (i) dictum reperio. *Centurio*, inquit, *Lucilius interficitur, cui militaribus facetiis VOCABULUM tedo alterum indiderant*. Igitur *Lucilius* iste alter Viennensis Coloniæ *Stator*, cognomento *Metrobius*, *Signo*, idest populari *agnomine*, *Sapricus* etiam dicebatur. Cetera plana sunt, ut interprete non indigeant. Nunc Cularonensem *Statorem* exhibeo e quadam Inscriptione olim exscripta prope Portam Romanam, quam ex veteribus schedis emendatam propono, nam corrupta est apud Bœssium (k), Allardum, & Gudium.

Num. XV.

D M
P. PRIMITIVVS
AVGVSTOR
LIBERT. STAT
CVLARON. ET
QVARTINIA
MITAN. CON
PRO. SE. ET. HEREDIBVS
DONVM. DANT

Municipia, Coloniæ, Gentes Civitate Romana donatæ referebantur in quamdam ex XXXV. Tribubus, ut in ea censeri, & suffragium ferre possent. Atque etiam Oppidis, quæ solo Latii jure gauderent, designatam fuisse vix dubito Tribum, in quam ii, qui propter honores ibi gestos Civitatis jura adipiscebantur, referri debuerunt. Colaronenses in Tribu *Voltinia* censum professos, & suffragia tulisse, probant tria hæc breviora epigrammata Gratianopoli inventa.

Num. XVI.

(l) C. VIBIO. L. F. VOL
TITVLLO
FRATRI

Num. XVII.

C. TITTIO. VATIO
FIL. VOLT. TITVLLO

Num. XVIII.

M. TITIO. M. F
VOLT
GRATO

Tot igitur Municipalibus notis munita *Cularo* antiquam dignitatem postliminio recuperet, atque inter Oppida a Romanis Municipali jure donata censeatur. Eam enim Coloniam fuisse non puto, silentibus Historicis, Geographis, aliisque genuinis monumentis.

Quærendum nunc superesset, an ad instar plurium Coloniarum, & Municipiorum *jus Italicum* ab Imperatoribus impetraverit. Et sane eam *juris* fuisse *Italici* dubio procul existimavit doctissimus Vir Salvagnius Bœssius; nam toti Viennensi provinciæ, cujus pars fuit Cularo, jus Italicum concessum putavit ex his Pauli (m) Jurisconsulti verbis: *Lugdunenses Galli, item Viennenses in Narbonensi juris Italici sunt*; & multum opinione suâ falsus est, si *Lugdunensium* nomine provinciam Lugdunensem, & *Viennensium* altero Viennensem intelligi censuit. Nam primo nullam umquam integram provinciam jura Italico donatam legimus, atque ibi tum a Paolo, tum ab Ulpiano solæ Civitates enumerantur juris factæ Italici. Secundo nullatenus dicere potuit Paulus, jus Italicum collatum fuisse provinciæ Viennensi, quæ nulla fuit ejus ætate. Vixit siquidem Julius Paulus sub Severo, Caracalla, Elagabalo, & Severo Alexandro Augustis, ut videre est in Vitis Jurisconsultorum a Bertrando (n), & Grotio (o) editis. Viennensis verò provinciæ mentio primum occurrit in Concilio Arelatensi I. Anno Christi 314. sub Constantino celebrato. Arbitratus quidem est Valesius (p), Viennensem fortassis a Narbonensi jam separatam fuisse ab Hadriano Augusto, propter verba quædam Eusebii referentis Epistolam Christianorum Viennensium, & Lugdunensium de Sanctis Martyribus, qui sub Marco Aurelio Antonino passi fuerunt pro Fide. Ait enim Eusebius (q): Τὰς Γαλλίας μητροπόλεις ἐνδόξους, καὶ παρὰ τὰς ἄλλας τῶν αὐτόθι διαφέρειν βεβοημένας Λούγδουνον καὶ Βίενναν; idest, *Galliæ Metropoles illustres, ejusque regionis præ ceteris insignes ferebantur Lugdunum, & Vienna*. Sed animadvertere debebat Valesius, Eusebium aut ex more sui ævi *Viennam* vocasse *Metropolim*, aut saltem de Metropoli provinciæ minime loquutum esse. Aliæ enim fuere Metropoles Civiles, aliæ Ecclesiasticæ, aliæ Populorum, aliæ Provinciarum. Quæ omnia non sine errore miscere solent recentiores. *Vienna* semper fuit Allobrogum caput, aut, si mavis, Metropolis. At peculiaris provinciæ Metropolis esse non potuit, antequam provincia Viennensis a Narbonensi sejuncta fuit, ut citius ab Imperatoribus Diocletiano, & Maximiano. Certe Viennensem provinciam nondum exstitisse sub Marco Aurelio Antonino, eximie demonstrat vetus Inscriptio (r), posita *Marco Pontio Læliano Lartio Sabino, Consuli, Pontifici, Sodali Antoniniano, Veriano*, qui comes fuerat *Divi Veri*, & cui *Senatus, auctore Imperatore Marco Aurelio Antonino Augusto* ...... *statuam poni* .... *censuit*. At ille in eadem dicitur CVRATOR CIVITatis ARAVSiensis PROVinciæ GALLIAE NARBonensis; & in Arelatensi Concilio, quarto loco recensetur Civitas Arausicensis in Viennensi provincia, eique provinciæ in antiquis Notitiis (ſ) tribuitur. Nondum ergo sub Marco Aurelio Antonino Viennensis a Narbonensi separata fuerat, quandoquidem tunc in Narbonensi censebatur Arausiensis Civitas, quæ Viennensis provinciæ pars erat. Immo si ad Pauli Jurisconsulti verba attendisset Salvagnius, procul dubio vidisset, ea minime de Viennensi provincia accipienda esse, sed ex his omnino confici, Viennam sub Severo, & Successoribus provinciæ Narbonensis fuisse, quum ibi disertis verbis *Viennenses in Narbonensi* exstitisse di-

(f) Chorer. Antiquit. Viennens. pag. 263.
(g) Fabret. Inscript. pag. 252.
(h) Vopiscus in Aurelian. Cap. 6.
(i) Tacit. Annal. Lib. I. 24.
(k) Bœssius pr. in Sylv. pag. 90. Allard. pag. 7. Gud. LXIV. 2.
(l) Gudius, CCXCV. 7.

(m) L. 8. D. de Censib.
(n) Bertrand. Vit. Jurisconf. Lib. I. Cap. 25.
(o) Grotius, Vit. Jurisconf. Lib. II. Cap. 10.
(p) Valef. Notit. Gall. pag. 599.
(q) Euseb. Histor. Ecclesiastic. Lib. V. Cap. 1.
(r) Gruter. pag. CCCCLVIII. num. 2.
(ſ) Apud Sirmondum, Tom. I. Concil. Gall.

dicuntur. Ridiculum sane foret, integram provinciam esse in altera. Sed illud verum est de Colonia, ita ut Paulus tradiderit, Viennensem Coloniam juris fuisse Italici, quod an ad Cularonenses, licèt Civitate donatos, pertinuerit, incertum prorsus remanet.

CAPUT V.

Monumenta Militum.

AD reliqua Cularonensia monumenta progrediendum. Militaribus, seu iis, qui ad Milites spectant, paragraphum unum dabo, dedicaboque alterum Monumentis singulariorum. Agmen meritò ducere debet vetus Inscriptio quondam in Suburbio Trium Claustrorum effossa, sed postmodom lapis, cui adscripta erat, cœmentariorum manibus misere periit. Optime tamen nobiscum egerunt, qui eam scripto servarunt, qualem nunc proponam ex schedis Illustrissimi Præsidis Valbonæsii multo emendatioribus apographis Allardi, & Gudii (t).

Num. XIX.

SEX. SAMMIO. VOLT
SEVERO. E. LEG. PRIMA
GERMANICA. QVI
FOR. COS. QVO. MILIT
COEPT. AQVILIFER
FACTVS. EST. ANNO. XIII
AQVILIAE TER. MILITAVIT
D. FACTVS. C. ANTIS
TIO. VETERE. II. M. SVIL
LIO. NERVLLINO. COSS
EX. STA

Legionis *primæ Germanicæ*, in qua militavit *Sextus Sammius Severus*, cujusque Aquilam gestavit, nulla exstat mentio apud Dionem (u), neque inter legiones, quæ ab Augusto institutæ, variisque in tractibus collocatæ, ad suam ætatem perduraverunt. Istius non meminere Columnæ Maffæana, & Capitolina (x), Legionum nomina exhibentes post Severi Augusti tempora; & unicum est hoc monumentum, quod hujus D nomen hucusque servaverit. Id qua ratione effectum sit, paucis, si fieri possit, indicabo, plura dicturus in Conatu Historico-Critico de Romanorum Legionibus, Cohortibus, & Alis, quem aliquando ad exitum perducere est animus. Scribit Dio, Legiones viginti & tres, aut viginti & quinque ab Augusto institutas fuisse. Tacitus (y) Imperio Romano præsidio fuisse narrat sub Tiberio octo Legiones in Germania, in Hispania tres, in Africa duas, totidem in Ægypto, quatuor in Syria, binas in Pannonia, totidem in Mœsia, & duas pariter in Delmatia: quæ omnes simul efficiunt numerum viginti & quinque Legionum. Crevit deinde earum numerus, ac triginta exstitisse sub Hadriano, indicat lepidum Phavorini responsum ad eos, a quibus arguebatur, quod male Imperatori concessisset E de verbo quodam, quo idonei Auctores usi fuerant (z): *non recte suadebis*, inquit, *familiares, qui non patimini me illum doctiorem omnibus credere, qui habet triginta Legiones*. Quum autem inter Tiberium, quem XXV. Legiones habuisse dixi ex Tacito, & Hadrianum, cui XXX. Legiones fuere, octo aliæ ab Imperatoribus intercedentibus conscriptæ referantur a Dione (a); videlicet *prima Italica* a Nerone, *prima Adjutrix*, & *septima Gemina* a Galba, a Vespasiano *secun-*

A *da Adjutrix*, & *quarta Flavia*, a Domitiano *prima Minervia*, a Trajano denique *secunda Trajana*, & *tricesima Ulpia*; omnino necesse est, tres ex omni numero inter Tiberii, & Hadriani tempora intercidisse; alioquin non jam triginta Legiones habuisset Hadrianus, sed triginta & tres. Sæpe sæpius evenit, ut Legiones aut exautoratione, aut admixtione dissiparentur. Id expressis verbis notavit Dio (b), quum relatis nominibus Legionum ab Augusto conscriptarum, & ævo suo superstitum, inquit: αὗται ἐκ τῶν Αὐγούστου στρατοπέδων σώζονται, αἱ γὰρ δὴ λοιπαὶ, αἱ μὲν παντελῶς διελύθη, αἱ δὲ καὶ ὑπ' ἐκείνου αὐτοῦ, καὶ ὑπ' ἄλλων αὐτοκρατόρων ἀνεμίχθησαν, ἀφ' οὗπερ καὶ δίδυμαι ὀνομάζεσθαι νομίζονται: idest; *Hæ Legiones ex Augustæis supersunt, reliquis partim omnino dissipatis, partim ab ipso Augusto, aut sequutis Imperatoribus ceteris Legionibus admixtis, unde Gemel-* B *las Legiones nuncupatas existimant*. Sed valde laborant viri docti, ut summa Legionum, quæ ab Augusto ad Severum Alexandrum, quo imperante scribebat Dio, perdurarunt, paria faciat cum singulari earum enumeratione. Augustæas Legiones novemdecim ἐννέα καὶ δέκα permansisse ipse asserit, at nonnisi decem & septem, aut ad summam decem, & octo nomina comparent.

Ut Dionem sibi ipsi concordem reddat Lipsius, locum hunc Dionis (c) καὶ τὸ δέκατον ὄν ἐν τῇ Παννονίᾳ τῇ ἄνω τὸ δίδυμον, καὶ τὸ ἐν Ἰουδαίᾳ, ita vertit: *Decima in Pannonia superiore dicta Gemina, atque altera Decima in Judæa*. Et quum ne sic quidem novemdecim Legionum numerum adimpleret, vim Dionis textui inferre conatus est in his: καὶ τὸ εἰκοστὸν δὲ καὶ Οὐαλέριοι καὶ Νικηφόροι ὀνομαζόμενοι καὶ ἐν Βρεττανίᾳ τῇ ἄνω ὄντες: οὓς δοκῶ ἐγὼ ἐκεῖνο μετὰ τῶν ἄλλων τὸ τοῦ εἰκοστοῦ ὄνομα ἐχόντων καὶ ἐν τῇ C Γερμανίᾳ τῇ ἄνω χειμαζόντων, εἰ καὶ μὴ πάνυ μηδ' ὑπὸ πάντων Οὐαλέριοι ἐπεκλήθησαν, μήτε νῦν ἔτι τῇ προσηγορίᾳ ταύτῃ χρῶνται. Falsum enim asserit Lipsius, eamdem esse Legionem Vigesimam, cujus castra erant in Germania, cum illâ, quæ in Britannia stabat, ideoque Græcis negationem immittendam censet. Contra verò vir eruditus Jacobus Breitingerus (d) Commentatione in antiqua Monumenta Tigurina, Lipsium utrobique carpit, atque unam fuisse Legionem Decimam, partim in Pannonia, partim in Judæa militantem, & unam Vigesimam in Germania simul, & in Britannia castra habentem, pertendit, & deinde affirmat, in loco Dionis pro ἐννέα καὶ δέκα legendum ἑπτὰ καὶ δέκα. Si mihi liceat arbitrum agere inter viros eruditione præstantes, utrumque pronunciabo, in aliquo verum dixisse, in aliquo falli. Ac primo quidem certum est, falli Lipsium, quum D duas Vigesimas Legiones ex una facere voluit. Unam enim tantùm agnoscunt citatæ superius Columnæ (e), Dionis ætati suppares, aut paolo superiores; quæ XX. *Valeria Victrix* dicebatur. Quare postremus Dionis locus ita procul dubio verti debuit: *& Vigesima, quæ Valeria, & Victrix nuncupatur, & in Britannia superiore stat, quam eamdem esse comperi cum ea, quæ Vigesima quoque dicitur, & in Germania superiore habet hyberna, quamvis hæc ut plurimum neque ab omnibus Valeria dicta sit, neque utatur eo cognomine*. Non minus erravit Breitingerus, quum Decimas duas distinguere ab invicem noluit. Eas Dio in locis quàm longissime dissitis locatas esse narrat; toties laudatæ Columellæ duas Decimas recensent, & cuique peculiare cognomen assignant, alteram vocantes *Decimam Fretensem*, alteram *Decimam Geminam*, quarum prior stetit in Ju- E dæa, altera in superiore Pannonia. Denique diversa quoque illa cognomina agnoscunt veteres Inscriptiones quamplurimæ, quas referre longum esset, sed ad quas amandabit Gruterianus Index (f) eorum, quæ ad rem Militarem pertinent. Numerum Legionum mendosum non esse apud Dionem, ostendam in Opere de Legionibus, & Novem-decim ab Augusto ad Alexandrum Severum permansisse asseram, sed tantùm aut properantiâ Scriptoris, aut Amanuensium negligentiâ omissam esse unam

(t) Allard. pag. 6.
Gudius, CLXXXIII. 3.
(u) Dio Lib. LV. pag. 564. seq.
(x) Gruter. pag. DXIII. 2. 3.
(y) Tacit., Annal. Lib. IV. Cap. 5.
(z) Spartianus, in Hadrian. Cap. 15.

(a) Dio Lib. IV. pag. 565.
(b) Dio, ubi supra.
(c) Lipsius, anal. ad Mil. Rom. Lib. II. Dial. 5. pag. 265.
(d) Vide Amœnit. Liter. Tom. VII.
(e) Gruter. pag. DXIII. num. 2. 3.
(f) Gruterian. Index, Cap. VI. pag. 30.

unam ex Legionibus Augustæis, quæ Dionis ævo supererat, præter illas, quas singulas enumerat. Ceterum constat ex dictis, inter Tiberii, & Claudii ætatem ad Hadrianum usque, Legiones tres ex Augustæis defecisse aut exauctoratione, aut admixtione; ab Hadriano verò ad Severum Alexandrum alias tres, ut ex XXV. solæ XIX. tunc superfuerint.

Et hæc caussa est, quæ assignari potest, quare hactenus interciderit memoria *Legionis Primæ Germanicæ*, quæ neque in Dionis catalogo, neque in marmoreis Columnis apparet. Illa sane est, cujus sæpe meminit Tacitus *Primæ* (g) nomine, sed cognomine *Germanicæ* non adjecto, quod illi Scriptori solemne est. Extremis Augusti temporibus stativa habuit in Ubiis Germaniæ inferioris, quare & princeps fuit earum Legionum, quæ mortuo Augusto Cæsare tumultuatæ sunt. Legionem hanc *primam* conflatam esse ab Augusto post cladem Varianam suspicatus est acutissimus Lipsius (h) ex his Germanici verbis, quum tumultuantes inferioris exercitus milites alloqueretur (i): *Prima-ne, & Vicesima Legiones, illa signis a Tiberio acceptis, tu tot præliorum socia, tot præmiis aucta, egregiam duci vestro gratiam refertis?* Conjecturæ Lipsii accedit quoque Dionis (k) ipsius auctoritas, qui de eâdem seditione verba faciens, ait, Germanicum eâ extinctâ dimisisse veteranos, quorum maxima pars ab Augusto post Vari cladem conscripta erat ex urbana multitudine. Idem (l) antea notaverat, Augustum clade Variana consternatum copias ad eam resarciendam contraxisse, & quum hi, qui militaris ætatis erant, citati minime ad nomen responderent, & militiam detrectarent, pluribus mulctatis, atque etiam notatis infamiâ, quum ne sic quidem parerent, collectâ quantâ potuit multitudine ex veteranis, & libertinis, eam quam celerrime misisse in Germaniam cum Tiberio. Hæc si conferantur cum verbis Taciti, tempus conscriptæ Legionis Primæ Germanicæ indicabunt. Quum enim ea a Tiberio signis instructa dicatur in Oratione Germanici, verosimillimum est, illam constitisse ex fæce, quam Augustus post Vari cædem in Germaniam misit cum Tiberio, a quo centuriata est, & signis acceptis in justam evasit Legionem. Inde etiam in concordiam reduci poterunt duæ diversæ sententiæ a Dione (m) memoratæ circa numerum Legionum ab Augusto institutarum, quum alii dicerent, eas fuisse Viginti-tres, alii Vigintiquinque. At Legiones XXV. numero exstabant sub Tiberio, uti supra ostendimus, licèt ille ne unam quidem scripsisse legatur, unde patet eas ab Augusto relictas. Quum autem Dio earum inierit numerum in gestis Anni U. C. 758. credibile est, non plures tribus & viginti tunc exstitisse, quibus quinquennio postea duæ de novo accesserunt, accepta clade Variana, ut major moles in Germania hostium conatibus obstaret. Quare qui Viginti-tres Legiones habuisse Augustum asserebant, intelligendi sunt de tempore, quod Vari cladem præcessit. Qui verò Viginti-quinque ab eo institutas volebant, de his loquuti sunt, quæ Augusto moriente superabant; & ita una ex his, quæ cæso Varo cum copiis conscriptæ sunt, fuerit *Legio Prima Germanica*.

Stativa in Germania retinuit (n) sub aliis quoque Imperatoribus, ibique stabat Galbâ imperante. Neque pacatior fuit. Princeps enim ex Legionibus exercitus inferioris a Galba descivit ad Vitellium (o); unde fortassis effectum est, quod sequuti postea Imperatores earum seditionem pertæsi, ejusque animos audaciores, innatamque proterviam non ferentes, illam aut exauctoratione, aut admixtione dissipandam curaverunt. Saltem nulla ejus exstat mentio in monumentis Flaviorum ævo posterioribus. Volfangus Lazius (p) ubi agit de Legionibus a numero cognominatis, Legionem istam primam Gallicam nuncupat, quia Gallicanum limitem tutabatur. Sed quum in Germania inferiore castra habuerit, dubium non est, auctore nostro lapide, quin *Germanica* cognominata fuerit. Pessime iterum Lazius eamdem primam *Minerviam* a Minervæ insignibus dictam asserit. Nam ex Dione constat, Legionem primam Minerviam a Domitiano demum institutam esse, quum Lapis Gratianopolitanus Claudii tempora respiciat, nec minus certum sit ex Tacito, Legionem primam sub Tiberio jam militasse in Germania inferiore. Denique eidem Lazio minime assentiri possum, quum rursus eidem Legioni *primæ Trajanæ* nomen assignet. Binas enim tantùm a Trajano institutas Legiones novimus, *Secundam*, quam *Ægyptiam* vocat, eo quod in Ægypto collocata esset, sed quæ proprio vocabulo *Trajana* dicitur in columellis militaribus, aliisque Inscriptionibus bene multis (q); aut etiam *Trajana Fortis*. Tum *Tricesimam*, quæ proprie dicebatur *Ulpia Victrix* (r), a Græcis (s) verò Λ. ΟΥΛΠΙΑ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ. Lazium in errorem impulit locus quidem Ptolemæi, in quo *Primam Trajanam* reperisse se credidit. Geographus ubi Legionis Tricesimæ Ulpiæ castra assignavit, inter Vetera, & Agrippinam subjungit juxta Codices Palatinos, quos expressit editio Bertiana, & quibus adstipulantur tres MSti Codices Bibliothecæ Regiæ a me diligenter excussi: ἀπὸ δύσεως Λεγίων ἀ ἀπὸ Τραιανὸ Λεγίων. Sed his verbis Ptolemæus (t) non solùm Trajanam Legionem secerneret a Tricesima Ulpia, sed etiam a *Prima*, contra Lazii sententiam. Nemo nescit, quantùm Ptolemæus parum accurate Occidentales & Septemtrionales plagas descripserit; quippe qui numquam Galliam, aut Germaniam oculis lustrasse videtur. Coloniam Trajanam, quam in inferiori Germania sitam inaudiverat, præpostero loco collocavit post Bonnam, quam eo, quem sequitur, ordine ante vetera locare debuerat, ubi rectè animadversum Cellario (u). Dein Amanuenses ex Τραιανὸ Κολωνία fecere Τραιανὴ Λεγίων: aut sane dicendum, Legionis partem Bonnæ stetisse, & partem in Trajana Colonia, quum certo certius sit, nullam fuisse *Trajanam* Legionem in his tractibus. At Λεγίων ἀ post Bonnæ nomen memorata, erat *Prima Minervia*, quam in Germania inferiore positam legimus apud Dionem. Illa videtur habuisse castra, quæ prius fuerant Legionis Primæ Germanicæ, quum hæc a Domitiano fortè fuisset exauthorata, & in primam Minerviam refusa. Primæ enim Legionis castra Bonnæ fuisse docet Tacitus (x). Saltem ex nostra Inscriptione discimus, *Germanica* cognomen adhæsisse Legioni Primæ, toties a Tacito memoratæ, quæ pariter cognomento destituitur in Inscriptione altera, quam Gratianopoli viderat Chiffletius in Æde Sancti Laurentii, eâ Urbis in parte, quâ stetisse antiquam Cularonem conjicio.

Num. XX.

(y) POMPEIO
POLLIONI
TRIBVN
MILIT LEG. I

In sepulcralibus elogiis Militum nonnumquam adnotantur nomina Consulum, sub quibus hi militare cœperunt. In Doniano quodam Marmore (z) legitur. AVREL. MVCIANO. MIL. COH. V. PR. 7. BARBATI. MILITARE. COEPIT. POMPEIANO. ET. AVITO. COS. ANN. XV. In nostra verò FORius vel *Furius*, quo COS vel *Consule* militare cœpit *Sex. Nonnius Severus*, alius non est a Marco Furio Camillo Scriboniano, collegâ Cnæi Domitii Ænobarbi, Anno U. C. 785. Nullum enim nos movere potest argumentum,

(g) Tacitus Annal. Lib. I. 31. 37. 39. &c.
(h) Lipsius in Not. ad Annal. Lib. I. Tacit.
(i) Tacit. Annal. Lib. I. 42.
(k) Dio, Lib. LVII. pag. 605.
(l) Idem, Lib. LVI. pag. 585.
(m) Idem, Lib. LV. pag. 564.
(n) Tacitus, Histor. Lib. I. 55.
(o) Ibidem, Cap. 59.
(p) Lazius, Comm. R. R. Lib. V. Cap. 8.

(q) Gruterus pag. CCCCLXXV. 1. DXXXIX. 1. CCCCXLV. 5. CCCCLIV. 8.
(r) Idem, XIII. num. 20. DXLI. 11. &c.
(s) Montfauconius, Palæograph. pag. 158.
(t) Ptolemæus, Geograph. Lib. II. Cap. 9.
(u) Cellarius Tom. I. pag. 272.
(x) Tacitus, Histor. Lib. IV. 19. 25.
(y) Apud Gudium, CLXXXI. 3.
(z) Donius, Class. VI. 155.

tum, ut ascendamus ad Marcum Furium Camillum Consulem Anno U. C. 761. cum Sex Nonio Quintiliano; quandoquidem ex his, quæ superius disputata sunt, verisimile factum est, Legionem Primam Germanicam, in qua Sammii stipendia processere, conscriptam esse tantum Anno U. C. 763. ad finem vergente, biennio post Furii Camilli, & Nonii Quintiliani Consulatum. Marcus Furius Camillus Scribonianus Consul fuit cum Cnæo Domitio Ænobarbo ex Kalendis Januariis Anno U. C. 785. ut erudite ostendit Norisius (a) in Epistola Consulari, ut satis mirari subeat, Almelovenium (b), qui diu post editam Norisii Epistolam Fastos suos Consulares digessit, Onuphrio adhærere maluisse, & denuo Domitio Ænobarbo collegam assignasse Kalendis Januariis Aulum Vitellium, cui in Magistratu defuncto suffectum prodit Marcum Furium Camillum, & audacter amandat ad Tacitum (c), ubi omnia contraria reperias. Quum verò Marcus Furius Camillus Scribonianus aliquot post Consulatum annis Præses esset Delmatiæ, contra Claudium Imperatorem arma movit, & inde factum est, ut eo tamquam reipublicæ hoste damnato, nomen ejus in monumentis publicis eraderetur, quod etiam animadvertit Norisius. Neque aliud monumentum superest, præter hocce nostrum, quod ejus memoriam servaverit. Porro Furius Scribonianus ad rebellandum contra Claudium inductus fuit Annii Viniciani artibus, atque ad eum multi ex Urbe Senatores, & equites profugerant. Sed quum milites a mutatione rerum sibi metuentes, dicto minus audientes fierent, timore correptus, & in insulam illam delatus, voluntariam ibi mortem oppetiit: Καὶ ἑκεῖνος ἑκὼν ἀπέθανεν: hæc ipsissimis verbis Dio (d). Tacitus verò alicubi (e) tradit, *Scriboniani contra Claudium incepta, simul audita, & coercita*. Tum alio in loco (f), *Scribonianum sub Claudio interfectum, & percussorem ejus Volaginium, e gregario ad summa militiæ provectum*. Item Aurelius Victor (g) in Claudio, *hujus tempore Scribonianus Camillus intra Delmatiam Imperator creatus, continuo occiditur*. Iisque accedit Plinius junior (h), qui eum in gremio uxoris occisum narrat. Hæc omnia cum Dionis verbis pugnare visa sunt doctissimo Philippo a Turre, (i), atque ab eo sententiam rogatus alter inter nostrates Vir doctrinâ præstantissimus, verba ἑκὼν ἀπέθανεν, de morte sibi a semetipso illatâ accipienda esse pronuntiavit. Sed bonâ pace viri, cujus eruditionem, atque ingentia erga Literas merita in primis suspicio, venerorque, dixisse liceat, non tantùm qui violentas manus sibi affert ἑκουσίως ἀποθανεῖν scribi potest, sed is etiam, qui immissis percussori, ut Cicero Popilio, aut cuidam ex suis, veluti Cassius Pindaro, vel Stratoni Brutus, se ultro trucidandum exhibet. Ita apud Euripidem Hecuba se ἑκοῦσαν ait morituram, quod cervicem percussori intrepide præbitura sit:

Ἑκοῦσα θνήσκω· μή τις ἅψηται χροὸς
Τοὐμοῦ· παρέξω γὰρ δέρην εὐκαρδίως.

Diodorus Siculus (k) de Pausania quodam Macedone, qui pugnante Philippo adversus Pleuriam Illyriorum Regem, principi [illegible] tela, quæ in eum torquebantur, corpore excipiens interiit, dicit [illegible]. Neque aliter Pausanias (l) de Callistrato Atheniensi, qui quum in Syracusana clade per medios hostes cum equitibus Catanam evasisset, postea reversus in eos, qui Atheniensium castra diripiebant, impetum fecit, & vulneribus confossus e vitâ excessit, [illegible]. Denique & Zenobius (m) parœmiographus de Codro, qui pro eorumdem Atheniensium incolumitate, & victoria mortem sibi ultra ab hoste quæsivit, ὅτε ἐν τῷ πρὸς Δωριέας πολέμῳ ἑκὼν ὑπὲρ τῆς χώρας [illegible]. Nullus ex his sibi manus intulit, quamvis omnes ἑκόντες, vel ἑκουσίως mortui dicantur. Facile aliis conciliabitur Dio, si dixerimus, Furium Scribonianum, rebus ad incitas redactis, gregario militi Volaginio ultro jugulum obtulisse, sive is ad eum occidendum missus esset a ducibus Claudianarum partium, aut ab exercitu Delmatico, a quo desertus fuerat.

Non solùm quibus Consulibus quis militare cœpisset, sed interdum, & annum ætatis, quo militiam auspicati essent, adscribebant. Hujus moris egregium nobis suppeditat exemplum sequens Inscriptio a Fabretto (n) juris publici facta.

P. HEL. P. F. PAL
TIRONI
SALIO. ARCIS
ALBANAE. QVEM
IMP. CAES
ANTONINVS (o)
AVG. PIVS
GERM. SARM. BRITT
AGENTEM. AETATIS
ANNVM. XIIII
MILITIA. PRIMA
PRAEFECTVRA
EQVIT. BRAVCO (p)
NVM. D. EXORNARE
DIGNATVS. EST
DEC. DEC
BLANDVS. PATER
PRO. AMORE. CIVI
TATIS. SVMMAM. ET
SVMPTVM. OMNEM

Exemplo adolescentis, qui anno ætatis *XIV. prima militiâ, præfecturâ Equitum quingentorum* donatus est ab Imperatore mirari desinant Viri quidam eruditi, quibuscum olim mutuos de Inscriptione Gratianopolitana sermones miscui, Sex. Sammium *anno, quo militare cœpit, Aquiliferum factum*, quamvis terdecennis tantùm esset. Obstare quidem videntur Leges annales, & de fide lapidis dubitare suadebant. Sanxerat enim Servius Tullius, teste Aulo Gellio (q), ne minores annis septemdecim militiæ nomina dare cogerentur. Apud priscos Romanos militaris ætas ab anno decimo septimo incipiebat, post assumtam virilem togam. Et tamen stante Republicâ non semel pressi gravioribus bellis, et legi vis facta est, præsertim Civitate clade aliquâ exhaustâ. Post infelix ad Carras prœlium (r), *Dictator auctoritate Patrum dictus M. Junius, Tibertus Sempronius Magister equitum, delectu habito, minores ab annis septemdecim, & quosdam Prætextatos scripsere.* Rursus quum Q. Fulvio, Appio Claudio Pulchro Coss. exhaustâ juventute ægre delatus fierent, Triumviros Senatus creari jussit habendo delectui, qui ubique copiam ingenuorum inspicerent, (s) *& si qui roboris satis ad ferenda arma habere viderentur, etiamsi nondum militari ætate essent, milites fierent. Tribuni Plebis, si iis videretur, ad Populum ferrent, ut qui minores decem & septem annis sacramento dixissent, tot perinde stipendia procederent, ac si viginti annorum, aut majores milites facti essent.* Ex posteriore hocce loco aperte colligitur, vetitum quidem Legibus fuisse, ne minores

res

(a) Norisius, Oper. Tom. II. pag. 464.
(b) Almelovenius, Fastor. pag. 70.
(c) Tacitus, Annal. Lib. VI. pag. 1.
(d) Dio, Lib. IX. pag. 764.
(e) Tacitus Lib. I. Histor. 89.
(f) Idem Lib. II. 75.
(g) Aurelius Victor pag. 14. Edition. Plantin.
(h) Plinius Lib. III. Epistol. 16.
(i) Monument. Vet. Antii pag. 134.
(k) Diodorus, Lib. XVI. pag. 481.
(l) Pausanias, Lib. VII. pag. 221.
(m) Zenobius, Prov. Cent. IV. 3.
(n) Fabrettus, Inscription. pag. 116.
(o) Nempe *Caracalla*.
(p) Lege EQVITum BReVCOrVM *Quingentorum*.
(q) Aulus Gellius, Lib. X. Cap. 28.
(r) Livius, Lib. XXII. Cap. 57.
(s) Idem, Lib. XXV.

res septemdecim annis inviti ad signa traherentur; sed a militiâ non repulsos, qui sponte nomina dabant delectum habentibus, quamvis stipendia ante legitimam ætatem iis non procederent, neque in numerum eorum deducerentur, quæ Civis quilibet Reipublicæ debebat exhibere, nisi id Tribunicia rogatione, aut Senatus Consulto cautum esset. Sed & præter urgentis periculi caussam, multa suppetunt exempla Prætextatorum, qui sponte militiam subierunt, quum ipsa Prætexta a fortitudine, annorum numerum præveniente, duxerit originem; a filio scilicet Lucii Tarquinii Romanorum Regis teste Macrobio (t). De eo quoque Servius (u), qui & aliorum militantium puerorum exempla subjunxit: *legit* (Vergilius) *in Historia, pueros de bellis gloriam reportasse: filium M. Drusi annorum sexdecim, Crispini filium Crispinum in Corsica, quum fugeret exercitus Sp. Carvilii Consulis, bellum restituisse: apud Soram bello Italico ab Herennio puerum in aciem eductum, a quo hostem occisum, spoliatumque*. Quum igitur Legi annali Militari fraus sæpius fieret, Servii Tullii constitutum denuo instaurandum curavit C. Gracchus (*) atque in Tribunatu suo tulit ad Plebem, ne quis ante decimum septimum annum ætatis militare cogeretur. Postea tamen oppressâ Republicâ, quum omnia Imperatorum arbitrio gererentur, pæne in desuetudinem abiere Leges annariæ tum in civilibus, tum in militaribus capessendis.

Consules viginti annorum creari potuisse, patet ex duobus Ulpiani locis (x). Pupillos nonnumquam ad Tribunatum militum promotos esse necesse est, quum doceat Justinianus Augustus (y) Pupillis hujusmodi, legibus antiquis concessum, ut testamenta facere possent; ideoque laudatur ab Historicis (z) Hadrianus, quod neminem Tribunum, nisi plenâ barbâ fecerit. Fortassis eâ de re Constitutionem ediderat Hadrianus, ad quam allusisse videtur Valerianus in Epistola ad Præfectum Prætorio (a). *Miraris fortasse*, inquit, *quod ego imberbem Tribunum fecerim, contra Constitutum Divi Hadriani; sed non multum miraberis, si Probum cogitas adolescentem verè Probum*. Præfectum equitum annorum XIV. exhibuit Inscriptio supra adducta. Passim in literatis Lapidibus reperiuntur Milites, qui ante legitimos annos stipendia inierant. Occurrit (b) *Q. Titius Rufus Miles Urbanicianus cohortis XI. Stipendiorum V. qui vixit annos XVIII. dies XX.* Æra igitur mereri cœperat ab Anno decimo tertio. Alibi (c) est *Cajus Cominius Caji filius Veteranus Miles Cohortis V. Prætoriæ, qui vixerat Annos XXXI. Menses V. Dies III. & Militaverat Annos XVIII.* Annum igitur agens quartum decimum cœperat militare. In Coloniensi quadam, quam ideo mutilam esse suspicatur Reinesius (d), *Miles Legionis XX. Annorum XXV.* dicitur, & *Stipendiorum XVI.* Novennis ergo inter Milites relatus erat. Denique in quadam ex Donianis (e) memorantur duo fratres *L. & P. Ælii Veterani, qui militaverunt in Legione XVI. in Germania Annis XXII. & vixerant Annos XXXV.* Terdecennes itaque ambo militiam exorsi. Ibidem (f) est *L. Aucilius Miles cohortis XI. Prætoriæ, qui vixit annis XVIII. militavit annos X.* Octennis ergo militiam fuerat auspicatus. Hodiernæ militiæ mos est, militantium pueros, qui in castris nati sunt, & educati, statim a pueritiâ æra accipere, & in Militum materculam referri. Id etiam in veterum militia obtinuit. Scripsit Silius Italicus (g), *Militem castris pubescere*. In Tacticis Leonis Imperatoris Constitutionibus (h), pueri ad impedimenta, & castrorum custodiam deputantur. Et hoc firmari videtur, ex eo quod filii veteranorum, ubi primùm armis ferendis erant idonei, militare nonnumquam inviti cogebantur. Exemplo sit Divus Martinus, de quo Sulpicius Severus (i). *Sed quum edictum esset a Regibus, ut veteranorum filii ad militiam scriberentur, prodente patre, qui felicibus ejus actibus invidebat, quum esset annorum quindecim, raptus, & catenatus, sacramentis militaribus implicatus est*. Factum tamen contra præceptum Imperatoris Probi (k), qui præceperat tantùm, ut filii veteranorum ab anno decimo octavo ad militiam mitterentur. Ex his omnibus satis patet, mirum non esse *Sex. Sammium Severum* Anno ætatis Tertio decimo militare cœpisse, & *Aquiliferum* factum esse, quum nonnulli in ætate pari deprehendantur satis virium habere ad arma ferenda. Neque immensum robur sibi poposcit gestandæ Aquilæ munus, exigui enim ponderis, atque amplitudinis modicæ fuit hoc militare signum, uti probat decantatum illud Aquiliferi cujusdam factum, ita a Floro (l) relatum. *Tertiam Aquilam Signifer, priusquam in hostium manus veniret, evulsit, mersamque intra balthei sui latebras gerens, in incertâ palude delituit*.

Nonnihil heic turbat doctissimi Fabretti (m) sententia, qui Kippingio duce, multis probare contendit, eumdem fuisse in antiqua militia primipilum, seu primipili Centurionem, ac Aquiliferum, & diutinis tantùm stipendiis milites ad gestandam Aquilam promotos. Cujus sententia nec Auctorem præter Kippingium habuit, nec sequacem. Arrisit viro docto, quæ plurimùm eruditis blandiri solet, sententiæ novitas. Sed præcipua ab eo allata veterum loca ad eam confirmandam, rectè intellecta illam potius pessumdant. Primus illi opinionis fundus Valerius Maximus (n), a quo inter omina, quæ Crassi cladem præcesserunt, in primis notatur, *Aquilarum alteram vix evelli a Primipilo potuisse*. Quis verò umquam quasi canonem proposuit singulare quoddam exemplum? quasi verò alibi agente Aquilifero, Primipilus, qui adstabat prope Aquilam, in principiis castrorum humi defixam, minime eam evellere potuerit, quin protinus Aquilifer evaserit ex Centurione. At proprio mucrone se ipsum petit Fabrettus, quum ex Cæsaris (o) Commentariis hunc locum proferre non dubitat. *In eo prœlio quum gravi vulnere esset affectus Aquilifer, & viribus deficeretur, conspicatus equites nostros: hanc ego (inquit), & vivus multos per annos magnâ diligentiâ defendi, & nunc moriens eâdem fide Cæsari restituo. Nolite, obsecro, committere, quod ante in exercitu Cæsaris non accidit, & rei militaris dedecus admittatur, incolumemque ad eum deferte. Hoc casu Aquila conservatur omnibus primæ Cohortis Centurionibus interfectis præter principem priorem*. Hæc verò ita accepit Fabrettus, ac si Aquilifer idemque Primipilus, gravibus affectus vulneribus, viribusque deficiens, Aquilam, cui tuendæ impar erat, equitibus servandam tradidisset, ac postea quum lethalia non essent vulnera, superstes remansisset solus ex Cohortis Primæ Centurionibus. Sed in his ostendit Fabrettus, quàm in Romana militia peregrinus esset, quum in unum miscuit Aquiliferum, Primipilum, & Principem priorem. Etenim nemini in Romana Historia non hospiti ignotum, constitutas antiquis temporibus Legiones ex trino genere militum; quorum alii Hastati, alii Principes, alii dicebantur Triarii. Primus Legionis unà & Triariorum Centurio erat *Primipilus*. Primarius principum Centurio vocabatur *Primus Princeps*. Hastatorum verò primo Centurioni nomen erat *Primus Hastatus*. Cæsarianis autem temporibus, Legione in decem Cohortes dispertitâ, sex erant in prima Cohorte Centuriones, vel priorum ordinum Ductores,

sci-

(t) Macrobius, Saturnal. Lib. I. Cap. 6.
(u) Servius, ad Æneid. Lib. IX. vers. 591.
(*) Plutarchus, in Gracch. pag. 837.
(x) L. 1. D. de offic. Consul.
L. 20. §. 4. D. de Man. vind.
(y) L. 18. C. de Test. Milit.
(z) Spartianus in Hadrian. Cap. 10.
(a) Vopiscus, Prob. Cap. 4.
(b) Gruterus, pag. MCIX. num. 15.
(c) Idem, pag. DXXXVIII. num. 2.
(d) Reinesius, Class. VIII. 22.
(e) Donius, Class. VI. 52.
(f) Ibidem, Class. VI. 176.
(g) Silius Italicus, Lib. II. vers. 327.
(h) Leo, Tactic. IV. 36. XIV. 13.
(i) Severus Sulpicius, Vit. B. Martini.
(k) Vopiscus, in Prob. Cap. 16.
(l) Florus, Lib. IV. Cap. ultim.
(m) Fabrettus ad Column. Trajan. Cap. VII. pag. 188. & seqq.
(n) Valerius Maximus Lib. I. Cap. 6. & 11.
(o) Cæsar, Bell. Celt. Lib. III. 64.

ſcilicet primus & ſecundus Primipilus, prior & ſecundus Princeps, prior & ſecundus Haſtatus, quod locum huoc Cæſaris exponens fuſius proſequitur Salmaſius (p). Quare ſi omnes primæ Cohortis Cæſarianæ Centuriones interemti ſunt præter *Principem Priorem*, occubuit quoque *Primipilus*, ſeu primarius Centurio Triariorum, & ex ipſa Fabretti ſententia Aquilifer, qui unus idemque erat. Aut ſi eumdem velit eſſe Aquiliferum cum priore Principe, tunc diverſus fuerit oportet a Primipilo, quum Princeps prior eſſet primus principum Centurio, nequaquam verò Triariorum, inter quos primam vicem gerebat Primipilus, quem & Primipili Centurionem nuncupabant. At penitus diverſus fuiſſe ab Aquiliferis Primipilos evincit iſte egregius Livii locus (q). *Q. Victorius Primipili Centurio, & C. Atinius Tribunus Militum, Quartæ hic, ille Secundæ Legionis (rem in aſperis præliis ſæpe tentatam) ſigna adempta Signiferis in hoſtes jecerunt*. Vides heic Primipilum Signiferis ſigna ademiſſe. Minime igitur primarium Legionis ſignum geſtabat Primipilus. Quorſum enim Signiferis ſigna in hoſtes jacienda rapuiſſet, quum ipſe ſignum haberet præ manibus præſtantiſſimum, quodque amiſſum dedecus maximum attuliſſet militibus, quos concitatos volebat, ſigna in hoſtes jaculando, ne ab hoſtibus auferrentur? Præterea non magis Primipilum Aquilam geſtare decuit, quàm reliquos Centuriones alia Legionum, aut Cohortium vexilla. Centuriones verò a Vexilliferis diſtinguuntur in Inſcriptione (r) aræ dedicatæ a Cohorte Prima Vigilum. Ibi enim Centuriæ cujuſque milites ſinguli recenſentur, atque in capite ſtant nomina Centurionum; ſequuntur nomina militum, & inter primos Vexilliferorum, notâ VEX. deſignatorum. Dixerit quidem Juvenalis, *vix ſexageſimum annum Aquilam afferre*. Quid tum? An hoc ſemper ita contigit? Minime gentium; quum antiquæ Inſcriptiones Aquiliferos quoſdam juvenes prodant, & Gratianopolitana hæc noſtra Aquilam Terdecenni puero traditam referat.

Legitima militum ſtipendia viginti & quinque annis abſolvebantur (ſ) ſaltem in Legionibus tum ſtante Republica, tum etiam ſub Imperatoribus, ut indicant Leges (t) Antonini Auguſti Severi filii, & Diocletiani, & Maximiani. Ejuſmodi annorum tempore elapſo, veterani dici incipiebant, & immunitatibus, privilegiiſque muniebantur milites; nec ad ſordida munera compelli poterant, qui conſumtis viginti annorum ſtipendiis honeſtam miſſionem accepiſſent. Legitimæ militiæ tempus ob oculos reponit lapis iſte Aquilejenſis. (u)

AVRELIVS DOMITIANVS
BENF LEGI (x)
(y) AL. VIXIT
ANN. XXXX. MILIT
AVIT. ANN. XX.
ACCEPIT. MISSIONEM

Sed quum legitima ſtipendia proceſſerint ab anno decimo ſeptimo ineunte ad quadrageſimum ſextum abſolutum, quod eſt triginta annorum ſpatium; minime neceſſe fuit ad honeſtam miſſionem impetrandam, viginti annos militando continuaſſe, ſed intra annos triginta, quibus ad militiam cogi poterant, hunc ſtipendiorum numerum expleviſſe. Ideo in Lapide Gratianopolitano Sextus Sammius TER MILIT*aſſe* legitur intra annos

(p) Salmaſius de R. Milit. Roman. Cap. 6. pag. 60. & ſeqq.
(q) Livius, Lib. XXXIV. 46.
(r) Sponius, Miſcellan. pag. 247.
(ſ) Polybius, Lib. VI. pag. 466.
(t) L. I. C. de excuſ. veter.
L. II. C. de Re Militar.
L. IX. C. quand. provoc. &c.
L. III. C. de his, qui non impl. ſtipend. &c.
(u) Monument. Vet. Ant. pag. 393. num. 8.
(x) Lege, BENEFiciarius LEGionis.
(y) Lege, ADjutricis.
(z) Quinctilian. Declamat. 249.
(a) Donius Claſſ. VI. 132.

A octodecim, qui fluxerant inter Conſulatus ibi adnotatos. Quoties enim aliquis ſacramento militari dixiſſet, toties militare dicebatur. Ita accipiendus Quinctilianus (z) ubi ait, *nemo tamen paſſus eſſet duplici præmio unam honorari militiam*. Inde verò eruitur verus intellectus Inſcriptionis cujuſdam Donianæ, a quo aberraſſe videtur Vir in his literis non modica cum laude verſatus.

(a) Q. VAESIO. Q. F. PAL. NIGERIANO
MIL. COH. V. PR. 7. VERI. MILIT. (b)
LEG. X. GEMIN. DVPLAR. DIVR
STIPEN. XII. AN. XVI
VIXIT. ANN. LXV. M. VI. &c.

B *Duplares*, aut *Duplicarii* ex Vegetio (c) dicebantur, qui binas conſequebantur annonas; quique diurnam mercedem duplicem accipiebant, ut ad Vegetii locum probavit Stewechius. Senſus igitur hujus Inſcriptionis eſt *Q. Væſium Nigerianum Duplarem Diurnum*, ſive ex eo genere militum, qui denarios binos dietim accipiebant, quum alii unum acciperent, *duodecim ſtipendia meruiſſe*, hoc eſt annis duodecim militaſſe intra tredecim annorum ſpatium.

In primis verò facit Lapis noſter, illuſtrando pari Conſulum Anni U. C. 803. Chriſti 50. Ad hunc Annum Tacitus (d) nuncupat *C. Antiſtium*, *M. Suillium*, omiſſis cognominibus, ut ſæpe aliàs. In Faſtis Idacii, Proſperi, Caſſiodori, & Anonymi Noriſiani (e) produntur *Vetus*, & *Nervilianus*. Onuphrius Panvinius C. Antiſtium Veterem vocat cum M. Suillio
C *Rufo Serviliano*. Poſterior dicitur *M. Rufus* a Leunclavio (f), M. Suillius *Rufus* a Petavio (g), *M. Servilius Rufus Servilianus* a Pighio, & Mediobarbo (h), denique M. Suillius *Nervilianus* a Cuſpiniano (i), Pagio (k), & Tillemonsio (l). Sed eorum omnium errores circa cognomen poſterioris Conſulis jam redarguere potuit Marmor egregium, in ruderibus Antii repertum, & in Muſæo Eminentiſſimi Cardinalis Alexandri Albani Romæ adſervatum, atque ab illuſtri Franciſco Blanchinio editum, ubi aliquot Conſulum paria imperii Claudiani exhibentur (m), inter quæ leguntur:

C. ANTISTIVS VETVS
M. SVILLIO. NERVILINO COS

D Duo tamen huic Marmori ſupplementa præbet Lapis Gratianopolitanus, ut ex veteribus ſchedis a me deſcriptus eſt. Nam iterati Conſulatus notam adpingit C. Antiſtio Veteri, quam adſcribere neglexit Antiatis Inſcriptionis Quadratarius; & inde diſcimus eumdem fuiſſe C. Antiſtium Veterem, M. Suillii collegam, qui ante annos viginti ſeptem Conſulatum priorem geſſerat cum C. Aſinio Pollione Anno U. C. 776. Chriſti 23. Præterea in illo quoque videmus, evanuiſſe inferiorem ductum literæ L. in Antiati Marmore, quum ibi hodie legatur NERVILINO, in noſtro verò NERVLLINO. Et ſane id cognomen plerumque occurrit cum unico L. veluti in Smyrnæorum Nummo ſub Veſpaſiano cuſo, quem refert Vaillantius noſter (n), in cujus poſtica legitur ΕΠΙ. Μ. ΣΤΙΛΛΙΟΥ. ΝΕΡΟΥΛΙΝΟΥ. ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ. ΣΜΥΡ. Bis eum Aſiæ præfuiſſe crediderim, quia
E duplex ejuſdem profertur Nummus Hierapolitanorum in Aſia; quorum prior (o) Claudii effigiem refert, poſterior Neronis: & minime probabile eſt, eumdem Aſiæ Pro-

(b) Lege, MILITi LEGionis X.æ GEMINæ DVPLARi DIVRno STIPENdiorum XII. ANnis XVI.
(c) Vegetius, Lib. II. Cap. 7.
(d) Tacitus, Annal. Lib. XII.
(e) Noriſ. Opp. T. II. pag. 606.
(f) Ind. Coſſ. ad Dion. Lib. LX.
(g) Petav. Doctr. Temp. T. II. pag. 670.
(h) Mediobard. Num. Impp. pag. 84.
(i) Cuſpinian. ad Caſſiod. pag. 49.
(k) Pagius ad Critic. Baron. An. 50. num. 2.
(l) Tillemontius, Hiſtor. Impp. XI.
(m) Blanchinius, Prolegomen. ad Anaſt. Tom. II. pag. 122.
(n) Vaillantius, Num. Græcor. Imperat. pag. 22.
(o) Seguin. Num. Select. pag. 100. & 101.

Proconsulatum tenuisse ab imperio Claudii ad Vespasianum. Quare primùm Asiæ præfuisse videtur ante Consulatum; & iterum annis satis multis postquam Consul fuerat sub finem imperii Neronis, & per initia Vespasiani. Filium P. Suillii, illius, qui sub Claudio accusator venalis, & acer, Messalinæ præsertim deditus, postea sub Nerone multis criminationibus impetitus, in insulas Baleares pulsus est, *Nerulinum* vocavit Tacitus (p). Celebris hujus P. Suillii frater, saltem *consanguineus*, fuisse videtur noster M. Suillius Nerullinus. Ex alia siquidem matre eum natum crediderim, ex eo quod P. Suillius frater esset uterinus Corbulonis ex Plinio (q). Apprime tempora conveniunt. Nam P. Suillius Consul suffectus fuit cum Ostorio Scapula Anno U. C. 802. juxta verisimillimam Norisii conjecturam, & M. Suillius sequenti Anno ex Kalendis Januarii Consul processit. Utriusque fortassis parens fuit Suillius ille, ad quem Ovidius (r) scripsit ex Ponto, quum ibi exul ageret, quique Ovidii privignam uxorem duxerat. Et sane P. & M. Suillium fratres fuisse satis ostendit, quod prioris filius idem cum posteriore cognomen *Nerulini* habuerit. Floruit maxime sub Claudio Suilliorum gens. Nam & alterius mentio exstat apud Tacitum (s), Messalinæ familiaris, & in ejus cœtu post muliebria, cuique sua vitia mortis effugium fuere. Sed quum is *Cæsoninus* diceretur, an priorum frater esset, vel tantùm gentilis, nequaquam dijudicare possum.

EX STAtuto Inscriptio *Sammio* posita dicitur. In altera item supra relata EX ST. F. P. intelligi debet EX STatuto *Faciendum Procuravit*. Statutum idem est ac *decretum*, *certum*, atque opponitur *arbitrario*. Plautus (t): *Hoc quidem profectò certu' st, non arbitrarium.* Quum Ordo, Plebs, Conlegium, Sodalitas, aut Privatus etiam non tantùm fieri mandaverat monumentum, sed & modum monumenti præscripserat, tunc illud *Ex Statuto* factum dicebatur, neque Curatori operis licebat aliquid addere iis, quæ præfinita fuerant. Sic in sepulcrali quadam Inscriptione (u), EX TESTAMENTO VTI CAVIT LIBERTI IDEMQVE HEREDES POSVERVNT. Quando verò monumenti faciendi modus conferebatur in cujuspiam arbitrium, ita ut ad libitum illud ornaret, augeret, minueret ve, tunc *arbitratu* factum inscribebatur, adjecto illius nomine, cujus arbitrio monumentum faciendum mandaverant; & non semel accidit, ut monumenti extruendi cura alicui tribueretur, arbitratu alterius; præsertim vero quando Servis, aut Libertis hujuscemodi munus injungebatur. (x)

Alia quædam & præclara militi posita Inscriptio Gratianopoli quondam exstitit in antiquo Patrum Minimorum Cœnobio, quam heic ex Præsidis Valbonnæsii schedis propono emendatiorem, quàm hactenus edita fuerit.

Num. XXI.

D M

T. CAMVLI. L. F. LAVERTI
EMERITI. LEG. III. GALLIC
HONESTA. MISSIONE. DO
NATI. AB. IMPER. ANTONINO
AVG. PIO. ET. EX. VOLVNTATE
IMP. HADRIANI. AVG. TOR
QVIBVS. ET. ARMILLIS. AVRE
IS. SVFFRAGIO. LEGIONIS
HONORATI. CAMVLIA. SOROR
EIVS. ET. PATEGORIA. E
MERITA. EIVS. PATRONO. OP
TIMO. ET. PIISSIMO

Camulia gens in Galliis nota jam erat in Inscriptione (z) quadam Narbonensi apud Gruterum; immo & in tractu Allobrogico ex aliis duabus (a) erutis in pago quodam Brugesiæ, qui eorum fuisse videtur Allobrogorum, quos ultra Rhodanum incoluisse tradidit Cæsar. Titi Camulii nostri fortè filius erat alius quidam *T. Camulius T. F. Æmilianus Flamen Coloniæ Juliæ Aptæ*, de quo Lapis Aptensis apud Sponium (b). Crambem verò recoctam Lectoribus apponerem, si pluribus prosequerer dona militaria, quibus donatus est miles noster, quum alienæ diligentiæ parum, aut nihil reliqui fecerint Lipsius (c), Bulengerus (d), & Stewechius (e). Peculiari tamen animadversione dignum est, quod subjungitur, *T. Camulium Torquibus, & Armillis aureis suffragio Legionis honoratum* fuisse. Legionum enim suffragia a ducibus exquisita, ubi vellent militaria dona meritis tribuere, nullibi legisse me memini. Græci quidem certamina de fortitudine inter milites instituebant, in quibus quis fortius adversùs hostes dimicasset a judicibus pronunciabatur ex omni exercitu electis, postquam sermones de palma certantium audivissent. Et is vocabatur Ἀγὼν περὶ ἀριστείων, cujus illustre exemplum superest in fragmento Libri Quincti Diodori Siculi, quod tamquam veteris Sophistæ Declamatio editum fuerat ab Henrico Stephano (f). Indicto exercitus conventu sedebant electi Judices, & sententiam ferebant, circum stante omni militum turbâ, de ipsis-met Judicibus laturâ judicium, recte-ne, an secus judicassent. Q. Curtius de Alexandro (g): *ac ne desides otio demitterent animos, Judices dedit, præmiaque proposuit de virtute militari certantibus &c. Ingens militum turba convenerat, egregio interfutura certamini. Testis eadem cujusque factorum, & de Judicibus latura sententiam, quippe verò ne an falso bonos cuique haberetur, ignorari non poterat.* Alia prorsus apud Romanos militibus præmia distribuendi ratio. Hanc eximie præ ceteris describit Josephus (h), qui castris eorum & distributioni præmiorum a Tito Cæsare expugnatis Hierosolymis factæ, interfuit. Imperator ex suggestu laudato universo exercitu legi jubebat nomina eorum, qui facinore aliquo insigni clariores evaserant, & unicuique pro meritis commendato Torques, Hastas, Vexilla, alia-ve dona militaria donabat. Illi verò, qui ex libello jussu Imperatoris cujusque gesta recitabant, non aliunde ea discere poterant, quàm a Commilitonibus, & illa fortassis Commilitonum testimonia heic *suffragium Legionis* vocantur. Est in Valerio Maximo (i) leve

(p) Tacit. Annal. XIII. 43.
(q) Plin. Lib. VII. Cap. 5.
(r) Ovidius, de Ponto Lib. V. 8.
(s) Tacit. Annal. lib. XI. 36.
(t) Plaut. Amphitr. Act. I. Sc. I. vers. 216.
(u) Gruterus, pag. DCCCLXXXIV. num. 2.
(x) Vide Reinesium ad Class. I. 19. & Cl. VI. 20.
(y) Allard. pag. 8.
Gud. CLVIII. 5.
Maffejus, Select. Gall. Antiqu. pag. 63.

(z) Gruter. pag. DCCLXVII. num. 5.
(a) Reines. Cl. XV. 56. & appendic. 12.
(b) Sponius Miscellan. pag. 164.
(c) Lipsius, Mil. Rom. Lib. VIII. diatr. 17.
(d) Bulengerus, de Spol. &c. Cap. 12.
(e) Stewechius, Ad Veget. pag. 83.
(f) Polem. Decl. pag. 20. edit. Henric. Stephan.
(g) Q. Curtius Lib. V. Cap. 7.
(h) Josephus, Bell. Judaic. Lib. VII. Cap. 13.
(i) Valer. Max. Lib. VIII. 14. 5.

leve quoddam indicium, duces quoque Imperatorem admonuisse de præmiis in quempiam conferendis. Sic enim ille. *Subnellam Scipionem dona militaria iis, qui strenuam operam ediderant, dividentem, T. Labienus, ut forti equiti aureas armillas tribueret, admonuit.* Ita fortassis etiam Legionis, in qua militabat *Camulius*, petitione factum est, ut ei militaria dona tribueret Imperator. Quum verò *ex voluntate Hadriani Augusti* præmiis *honoratum* Camulium legimus, illustrantur loca duo Spartiani (k) in ejus Augusti Vita, in quorum priore ait, *a Militibus propter curam exercitus nimiam amatus est* (Hadrianus), *simul quod in eos liberalissimus fuit*. In altero de ejusdem militaribus institutis, (l) *multos præmiis, nonnullos honoribus donans, ut ferre possent ea, quæ asperius jubebat*. Præmia ab Hadriano merendi caussam præbere potuit Judaicum bellum, quod eo tempore exarsit, cui-que finis impositus eversione Hierosolymorum a fundamentis, in cujus Civitatis locum ædificata est Ælia Capitolina, Hadriani opus. Non procul inde agebat Legio III. Gallica, in qua militabat noster *Camulius*. Stativa ipsi Dio (m) in Phœnice assignavit, eamque stetisse *Danabæ* testatur Notitia utriusque Imperii (n). Fortè etiam missionem ab Antonino Pio Augusto Hadriani successore impetravit *Camulius*, post compressam alteram Judæorum seditionem, cujus meminit Capitolinus (o) in Vita Pii.

CAPUT VI.

Monumenta singulariorum.

EXpositis militaribus Inscriptionibus paucæ quædam referendæ supersunt, quibus debetur memoria Familiarum Romanarum, quæ quondam Cularone exstiterunt.

Num. XXII.

(p) D M
CASSIAE
PAVLINVLAE
AN. XXXII
P. CASSIVS
HERMETIO
FILIAE
PIISSIMAE

Num. XXIII.

(q) D M
Q. IVVENTIO
VICTORIS ET
PAVLINVLAE
FILIO
CASSIANO BIMO
Q. IVVENTIVS
VICTOR

Nulla est ex antiquis Cularonis Familiis, cujus toties meminerint literati Lapides. Gratianopoli effossi, ac *Cassia*. Duobus his Cassiorum Monumentis adjungi debent alia duo Numer. IX. & XII. supra relata. Prius est *T. Cassii Mansueti*, cujus filiam exstitisse conjicio *Cassiam Mansuetam* Mediolanensi Inscriptioni (r) memoratam. Posterius est *P. Cassii Hermetionis*, quem Sevirum Augustalem fuisse docet. Cognomen depravavit Chorerius (s), nam pro HERMETIO edidit HERILETIO, & inde Reinesius (t), conjecturis plerumque fallacibus indulgens, legebat HERCLETIO. Sed rectum est HERMETIO, cognomen nempe ab *Hermete* deductum, neque in hoc ipso tractu inauditum, ut videre est in quadam ex Viennensibus (u). Mutuam sibi lucem afferunt collatæ invicem Inscriptiones, quas attulimus Numer. XII. XXII. & XXIII. Docent enim, *P. Cassium Hermetionem*, Sevirum Augustalem Cularonensis Municipii, filiam habuisse *Paulinulam*, cui *Anno* ætatis *XXXII.* defunctæ monumentum fieri curavit. Nupserat *Cassia Paulinula Q. Juventio Victori*, e qua eo conjugio natus fuerat *Cassianus*, qui ex patris nomine Q. Juventius dicebatur, a matre verò cognomen sortitus fuerat, sicut illa fortassis Paulinula dicta fuit a matre Paulinâ. Integrum stemma ex tribus Marmoribus, exercitationis caussâ confectum, heic subjicio.

P. Cassius Hermetio, = *Paulina*
Sevir Augustalis. conjux ex conjectura.
Ex Inscript. Num. XII. & XXII.

Cassia Paulinula = *Q. Juventius Victor.*
Ex Inscrip. Num. XXII. & XXIII. Ex Inscript. Num. XXIII.

Q. Juventius Cassianus.
Ex Inscript. Num. XXIII.

Noti & in reliquo tractu Allobrogico *Cassii*, ut videre est in monumentis Viennensibus apud Chorerium (x), & Gruterum (y). Sed ii omnes minime putandi sunt originem traxisse ex illustrissima *Cassiorum* prosapia. Nobilissimarum gentium nomina ad humiles, & infimæ sortis personas propagata sunt pluribus modis. Ac primo quidem nemo nescit, Servos, quum a Dominis manumitterentur, eorum nomina assumsisse, servato Cognominis vice servili Nomine. Secundo Clientes quoque Patronorum Nomina nonnumquam ferebant. Tertio

(k) Spartianus in Hadrian. Cap. 21.
(l) Ibidem, Cap. 10.
(m) Dio, Lib. LV. pag. 564.
(n) Notit. Imper. Section. 25.
(o) Capitolin. in Antonin. Cap. 5.
(p) Allard. pag. 7.
Gudius, CCXXXII. 2.
(q) Allard. pag. 7. Gudius, CCXXXII. 12.
(r) Gruterus, pag. DCCXCV. num. 1.
(s) Chorerius, Histor. Delphinat. pag. 243.
(t) Reinesius, Class. VI. 108.
(u) Chorer. Antiqu. Vienn. pag. 375.
(x) Ibidem, pag. 157. & 165.
(y) Gruter. pag. DLXXV. num. 6.

tio provinciales, aut exteri, qui Civitate donabantur, sibi adsciscebant gentilitium Nomen illius, cujus beneficio Cives facti fuerant. Tum etiam viri principes Civitatum, quæ jus Municipii, vel Coloniæ ab Imperatoribus obtinuerant, Cives Romani effecti, ejus Imperatoris, cujus largitione Civitatem adepti erant, nomen sibi imponere gaudebant; & inde tot *Julii* in Nummis Coloniæ Corinthi, quippe quæ jussu Divi Julii deducta fuerat. Neque sane verisimilior caussa afferri potest, cur tot *Septimii* occurrant in Monumentis repertis inter rudera Palmyræ. Civitatem hanc Coloniam factam ait Ulpianus (z). Actum id esse a M. Aurelio Antonino Severi filio indicat illius Nummus Græcus, in cujus posticâ legitur ΚΟΛ. ΠΑΛ. idest *Colonia Palmyra*. Antoninus vulgo Caracalla vocitatus erat e gente *Septimiâ*, quamvis a patre Aureliæ insertus esset. Inde Palmyreni beneficio ipsius Cives Romani effecti, *Septimios* se libenter appellarunt: nam in pauculis, quæ supersuerunt, Inscriptionibus Palmyrenis occurrunt (a) *Septimius* Procurator Ducenarius, *Septimius* Æranes, *Septimius* Otodes, *Septimius* Odænathus. Quum hi omnes ex annis Æræ Seleucidarum, cuique monumento adscriptis, ante finem imperii Gallieni vixisse noscantur, nullo modo probabile est, tot Cognominibus distinctos viros ab uno Septimiæ gentis Liberto processisse intra quinquaginta annorum spatium. Nam in Marmoribus, quæ Severo, & Caracallâ antiquiora sunt, nulla fit Septimiorum mentio. Hinc etiam Zenobia Augusta Palmyrâ oriunda *Septimiæ* nomen habuit, quod Nummi (b) servarunt; quia nempe pater ejus, aut avus aliorum Palmyrenorum exemplo *Septimii* Nomen usurpare cœpit, quando Civis Romanus factus est, Palmyrâ Coloniâ factâ ab Antonino Caracallâ. Non sunt profectò audiendi quicumque Zenobiam ideo *Septimiam* fuisse dicunt (c), quòd originem duceret ab illo *Septimio*, qui versabatur in aula Ptolemæi Ægyptiorum Regis. Minime Romanam a proavis originem affectavit magni animi mulier, atque ab ipsis Ægypti Regibus prognatam se esse jactabat juxta Trebellium Pollionem (d); & turpe ducere debuisset inter avos numerare vile, & Romano nomine indignum Ægypti regum mancipium, quale fuit ille Septimius, cædis magni Pompeii conscius. Ruit quoque ex supra notatis alterius Viri docti opinio, qui Zenobiam suspicabatur *Septimiæ* nomen habuisse a Cive quodam Romano *Septimio* dicto, & Palmyræ degente, cujus Liberti fuissent majores Zenobiæ. Quo nihil a mulieris superbia fingi alienius potuit. Si enim verum hoc fuisset, crediderim potius, illam patris nomen deposituram fuisse, quàm ut pristinæ servitutis familiæ suæ notam intermicare pateretur. Præterea eodem *Septimii* nomine appellatus est vir ejus Odænathus, quem claris ortum majoribus, non obscure innuit Zosimus (e); quæ quidem ratio est, ut idem nomen viro nullam servitutis notam inurat, nec feminæ proavos servitutem servisse indicet. Licèt autem nimis a proposito aberrasse quibusdam videri possim, si qui tamen sint, quorum judicio scopum tetigerim, eos non pigebit ista etsi alienore loco legisse. Sed nunc, quod instat, agendum persequor.

Num. XXIV.

In Via Clericorum.

(f) D M.
T. AEL. AVG
LIB. TAVRO
SABINVS. MARCELLI
NA. TAVR. FILII
PATRI. PIISSIMO
ET. ITALICAE CONIV
GI. INCOMPARABILI

Num. XXV.

In muro Portæ de Bonne.

(g) QVIET. PERP
MAMMIAE SATVR
NINAE. ET. TAVRO
PARENT. PIENTISS
T. AEL. ITALICA. ET
AEL. TAVRINIANV
S. FILI. DE. SVO. PO
SVERVNT

Num. XXVI.

In Via Majori dicta.

(h) D M
T. AEL. FORTVNA
TI. ET. PAPIRIAE
QVIETE. PAREN
TIVM. ET. T. AEL
QVIETI. FRATRIS
T. AEL. FORTVNA
TVS. PIISSIMVS

Tria simul exhibui familiæ *Æliæ* Cularone existentis monumenta, quorum priora duo iisdem fere personis dicata videntur. Originem hi omnes ducere debuerunt a priore illo T. Ælio Augustorum Liberto; non tamen duo simul *Ælii* Augusti fuerunt, sed quum iste *Ælius Taurus* libertate donatus esset ab Imperatore T. Ælio Antonino Augusto Pio, eo defuncto, operas, quas ipsi jure patronatus debuerat, M. Aurelio, & L. Vero filiis ejus adoptivis præstare debuit, & *Augustorum Libertus* dici cœpit. Adoptivi enim, non secus ac naturales, & legitimi liberi, patrum adoptantium cognatos unà, & Libertos sortiebantur, teste Appiano (i). [illegible]. Colligimus itaque ex Inscriptionibus hisce, Num. XXIV. & XXV. *T. Ælium* Augustorum Libertum *Taurum* uxorem habuisse *Italicam*, ex qua duos mares suscepit *Sabinum*, & *Taurum*, sequioris sexus *Marcellinam*; qui unà patri, matrique tumulum faciendum curarunt. Alter verò ex filiis *Taurus* conjugem habuit *Mammiam Saturninam*; horumque filii fuere *T. Ælius* ITALICIAnus, & *Ælius* TAVRINIANVS, qui modo eodem parentibus memoriam de suo posuerunt. Integrum stemma ita se habet.

T. Ælius

(z) l. 1. §. 3. D. de Censibus.
(a) Inscrip. Græc. Palmyr. num. X. XIV. XIX. XX. & XXII.
(b) Mediobarbus, Num. Imperator. pag. 385.
(c) Seguinus, Select. Num. Cap. 2.
(d) Trebellius Pollio, Post. Tyr. Cap. 30.
(e) Zosimus, Lib. I. pag. 650.
(f) Allard. pag. 4. Gud. CCC. 4.
(g) Allard. pag. 5. Gud. CCLVIII. 9.
(h) Allard. pag. 3. Gud. CCL. 1.
(i) Appianus, Civil. Lib. III.

T. Ælius Augg. Lib. Taurus = Italica uxor.
Ex Inscript. XXIV. | Ex ead. Inscrip.

Sabinus. Ex Inscr. XXIV.
Marcellina. Ex ead. Inscr.
T. Ælius Taurus = Mammia Saturnina conjux.
Ex Inscr. XXIV. & XXV. | Ex Inscription. XXV.

T. Ælius Italicianus. Ex Inscript. XXV.
Ælius Taurinianus. Ex ead. Inscript.

A

Num. XXVII.

Ultra Isaram juxta vineas Montis Floridi.

(k) D M
M. MAGIO
POTENTINO
MAGI. MACRINVS
ET. ATILIVS. FILII
PATRI. PIENTISS

Num. XXVIII.

Ultra Isaram juxta easdem vineas.

B

(l) D M
MAG. RVFINAE
CN. VERG
IOSIMVS. CON
IVGI. SANCTISSI
MAE

Fuit quoque inter Cularonenses familia *Magia*, sed in Inscriptione XXVII. schedæ Valbonnæsii legebant M. MAGIO. POLENTINVS, omnino male, quandoquidem & cognomini convenire debet cum nomine in dandi casu, & inter Cognomina non occurrit *Polentinus*. Ex Gudio emendare non dubitavi POTENTINO, quod cognomentum est satis frequens, & viris pariter mulieribusque tribuitur quinquies in magno Thesauro (m). Præterea Gudius Inscriptionem XXVIII. pessime descripserat. LOSIMVS apud ipsum legitur pro IOSIMVS, ut habent Valbonnæsii schedæ. Porro IOSIMVS idem ac ZOSIMVS, nam alternant inter se Z. & I. consonans, unde bis in vetustis Marmoribus (n) reperitur ZESV pro IESV; & contra in Notis Tironis, & Senecæ vulgo dictis legitur SCAION pro SCAZON.

C

Num. XXIX.

(o) D M
ET MEMORIAE
AETERNAE
DEVILLIAE. ATILIAE
LEPIDVS. BASILAE
VS. CONIVG. KAR.
PONENDVM. CVRA
ET. SVB. ASC. DEDIC

D

Num. XXX.

(p) PERPETVAE. AE
TERNITATI
L. DEVILLIO
LVCINO PATR
ET DEVIL
MATRI. AD

Prior extat apud Gruterum (q), sed depravatissimæ ibi sunt lineæ quarta, & quinta. Altera in Gudiano exemplari paululum corrupta erat.

Num. XXXI.

ATISIO
LARINVS ET PILIANI
FILIA LARINIA DE SVO
POSVERVNT

Hujus fragmentum tantùm superest scriptum literis uncialibus e regione Collegii Societatis Jesu. *Larini* nomen perrarum est in antiquis Monumentis. Memorantur tamen (r) *M. Larinius Salmator*, & *Julia Larina*. Inter virgines Camillæ Comites unam Virgilius (ſ) *Larinam* nuncupat cum Tullâ, & Tarpejâ, ubi doctus interpres Servius adnotavit, esse nobilium Italiæ feminarum nomina. *Larinus* quidam sub Augusto occurrit in Nummo Liviæ vulgato ab Andrea Morellio, (t) cujus ab anticâ hæc est epigraphe: ΛΙΒΙΑΝ ΗΡΑΝ ΛΑΡΙΝΟΣ; a posticâ ΙΟΥΛΙΑΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ. *Larinus* descendit a *Laro*, & quidem Ulyssis interfectorem *Larum* vocat Sextus Empyricus (u). *Atisii* in his tractibus noti sunt ex fictilibus pateris, de quibus agam in sequenti Epistola ad Cl. V. Scipionem Maffejum de Municipii Augusti Antiquitatibus, tum etiam ex Deensi (x) Inscriptione.

Num. XXXII.

In Templo Deiparæ.

D M
IVLIAE MARTIAE
T . F
M. IVL. SATVRNI
NVS. HERES. ET
T. ANDIVS. EV.....

Num.

(k) Allard. pag. 7. Gud. CCLVII. 11.
(l) Gudius, CCLXXVIII. 8.
(m) Gruterus pag. CCCLXXXVI. 1. DCCLXXXV. 12. DCCCIV. 7. DCCCXXXIII. 14. DCCCCLXXIII. 4.
(n) Gruter. pag. MLVIII. 6. Reinesius Class. XX. 150.
(o) Gudius, CCLXXI. 4.

(p) Idem, CCLIV. 6.
(q) Gruter. pag. DCCXCIX. num. 6.
(r) Idem, DCXCIII. 4. & DCCCLXXV. 6.
(ſ) Vergilius, Æneid. XI. vers. 655.
(t) Morellius, Spec. Tab. XX. 3.
(u) Sext. Empyric. adv. Math. Lib. 1. Cap. 12.
(x) Gruter. pag. DCCCXIX. num. 3.

A

Num. XXXIII.

In clivo dicto de Chalemont.

D APRONIAE SABINAE M
M. FILIAE CASSATAE
P. HELVIVS. MASSO
CONIVGI CARISSIMAE

Caſſatæ Cognomen Gallicam ſapit originem: Gaudebant enim Galli nominibus in *atus* deſinentibus. Memoratur *Ambigatus* Biturix Livio (y); *Contonatus* quidam Galliarum regulus Diodoro Siculo (z); tum *Cotuatus* Carnotenſis, & *Critognatus* Arvernus Cæſari (a); B *Epoſſognatus* in excerptis Polybii (b) de Legationibus; *Congentiatus* Epitomæ Livianæ (c); & *Pleuretus* Illyriorum Rex, quam gentem a Gallis oriundam voluit Appianus (d). Pluribus exemplis ſuperſedeo.

Num. XXXIV.

Prope Portam de Bonne.

(e) D. M.
VERATIAE
LVCI FILIAE
LVCINAE

Num. XXXV.

E regione Capuccinorum.

VRITINI TITINI
P. C. H
CONIVGI
SANCTISSIMAE

Num. XXXVI.

Prope eandem Portam de Bonne.

(f) AESCVLAPIO
SACRVM
M. COECVS
ISIDIS. AEDIT

D

Num. XXXVII.

Pariſeti, tribus a Gratianopoli millibus paſſuum.

ISIDI MATRI
SEX. CLAVDIVS. VALERIANVS
ARAM
CVM SVIS ORNAMENTIS
VT VOVERAT
D D

Num. XXXVIII.

C

Et hæc ſunt Monumenta, quæ Gratianopoli repertæ ſunt, ex quo literæ iterum coli cœperunt, licèt multo plura ibi olim extitiſſe dubium non ſit. Nullum remanet veſtigium antiquorum Urbis ædificiorum, quamvis Templa ibi fuiſſe ſatis indicent Inſcriptiones, in quibus mentio fit Sacerdotum, & Æditorum. Quinimmo earum Inſcriptionum, quas retuli, pars fere præcipua periit, & optime nobiſcum egerunt, qui eas chartis commendarunt. Eas iterum colligere, adunare, & Cularonis origines unà illuſtrare pro virili conatus ſum; quo ſucceſſu, Eruditis judicandum permitto.

(y) Livius Lib. V.
(z) Excerpt. Valeſ. pag. 387.
(a) Cæſar, Bell. Gall. Lib. VII. 77.
(b) Polybius, Legat. 33. 55.
(c) Epitom. Livian. Lib. 67.

(d) Appianus, Illyric.
(e) Allard. pag. 7.
Gudius, CCCXXXV. 6.
(f) Chorerius, Hiſtor. Delphin. T. I. pag. 140;
Reineſius, Claſs. I. 214.

JOSEPHI BIMARDI EPISTOLA,

IN QUA INSCRIPTIONES, ET CETERA MONUMENTA ANTIQUA MUNICIPII AUGUSTI ALLOBROGUM EXHIBENTUR, ET ILLUSTRANTUR.

ILLUSTRISSIMO MARCHIONI

SCIPIONI MAFFEJO

S. P. D.

JOSEPHUS BIMARDUS

BARO MONTIS SELEUCI.

A EX literis tuis ad Clariss. Cavimontis Marchionem jam intellexeram, Vir Clarissime, quantopere velles de antiquis Inscriptionibus *Augusti* in finibus Allobrogorum (nunc *Aoste* Vici) superstitibus, a me certior fieri. Neminem certe nancisci poteras, qui voto tuo aut proniore studio, aut majori fide satis faceret. Quippe qui amori, quo omnia antiqua monumenta prosequor, morem gerens, mense Martio Anni vulgaris MDCCXXX. *Augustum* me contuli, & singula quæque monumenta, ibi etiamnum exstantia, non solùm perscrutatus sum, sed & illa manu propria descripsi, quantum fas fuit, accuratissime. Situs est porro ille viculus in extremis fere Allobrogorum finibus, qua eos a *Sebusianis* Rhodanus disterminat. Inter *Augustum* enim, & Rhodanum vix duo intercedunt milliaria. At septem passuum millibus distat a *Ponte Bellevicini*, ubi Delphinatum, B & Sabaudorum fines. Quamvis autem sexagima ad summum domibus vix constet, rudera hinc inde occurrentia satis ampliæ quondam Civitatis speciem præseferunt; itâ ut, exceptâ Viennâ, nullus in omni Delphinatu locus exstet, qui plures venerandæ antiquitatis reliquias exhibeat. In his agmen meritò ducere debent literati Lapides circiter quindecim, hoc & superiore Sæculo e terræ penetralibus eruti, quorum alios loci Dynastæ Castri sui muris inserendos curarunt, alii parietibus Ecclesiæ Parrochialis, ut eorum incolumitati hoc pacto consulerent. Quidam etiam supersunt in vicanorum ædibus, minime neglectui habendi. Annis ab hinc quatuordecim Monachus quidam duodecim Inscriptiones Augustanas, non ex ipsis Lapidibus, quos numquam viderat, sed ex apographo D. de Leissins Gratianopolitani Senatoris, sicut ab ipso didici, exscriptas tradidit R. P. Stephano Souciet, qui eas fecit juris publici amplo commentario instructas, in Memo- C ris (uti vocant) Trevoltinis, Decembris Anni MDCCXIX. Februarii, Martii, & Maji MDCCXX. Eas tamen heic rursus ad ipsos Lapides castigatas tibi exhibiturus sum. Et quandoquidem in multis capitibus a doctissimi Viri interpretamentis recedam, unâ breviter exponam argumenta, quæ me in diversam trahunt sententiam, æquum te meorum conatuum habiturus arbitrum; immo etiam atque etiam rogans, ut quandocumque titubare, aut labi tibi visus fuero, pro ea, qua me prosequeris, benevolentia, errores benigne admoneas.

(a) Memor. Trev. Decembr. 1715. pag. 42.
(b) Tit. Liv. Lib. XXXI.

Num. I.

LIVI FRONTONI
PRAEF EQVIT
IIII VIR ITER
VICANI AVGVST

Inscriptionem hanc fusius exponens Clariss. Soucietus (a), non semel peccasse mihi visus est, in primis quum *Præfectum Equitum* accepit pro Duce totius equitatus, quem nos dicimus *Colonell general de la Cavalerie*; tum etiam quando ex illa probare nititur, *Augustum* fuisse *præfecturam*. Duo hæc capita paulo uberius confutanda suscepi, ne celeberrimi Viri auctoritas alios in errorem impellat, quod utique minus cavendum foret, si a quopiam e vulgari Antiquariorum plebe prolata hæc essent. Ac primo quidem si verum esset, *Præfectos Equitum*, toties in antiquis Marmoribus obvios, universo equitatui præfuisse, vix veniâ digni essent Lipsius, Salmasius, Schelius, aliique Viri docti, qui dum rem Romanorum militarem illustrarunt, aggressi sunt, magnis de ea scriptis voluminibus, tam amplum munus ne verbo quidem indicare fategerunt. Mirum foret præterea, apud Polybium, T. Livium, Dionem, Appianum, ceterosque Historiæ Romanæ Scriptores, nullum exstare hujusce muneris vestigium. Sed salva res est. Nullum, dum superfuit antiquus Reipublicæ status, novimus totius equitatus Præfectum præter *Magistrum Equitum*. Ille verò Magistratus erat extra ordinem, nec umquam absque Dictatore creatus legitur. Quando verò in exercitu sive Prætorio, sive Consulari res poscebat, omnes equites unâ stare, eisque peculiarem Ducem præfici, confestim uno, duobus-ve Legatis, equitatus in hostem ducendus ab Imperatore credebatur, ut videre est in his Livii (b) *M. Furius*, inquit, *dextræ Alæ*, *Legionibus Cæcilius*, *Equitibus L. Valerius Flaccus* (*Legati omnes erant*) *Præpositi*. Exercitui præerat L. Furius Prætor. Ejusdem moris indicium apud Cæsarem, ubi ait (c). *Prima luce confirmata re ab exploratoribus omnem Equitatum, qui novissimum agmen moraretur, præmisit, eique Q. Pedium, & L. Aurunculeium Cottam Legatos præfecit*. Id etiam confirmat Plutarchus (d), qui T. Labienum (Legatus is erat) Equitatui exercitus Pompeji præfuisse narrat tempore pugnæ Pharsalicæ.

Sublato Dictatorum nomine, diu jacuit *Magistrorum*

(c) Cæsar, Bell. Gall. Lib. II.
(d) Plutarch. Pompej. pag. 655.

rum Equitum oomen, & demum poſt longam intercapedinem redivivum legitur (e) ſub Claudi Gottico. Sed tum hi, tum illi (quorum tamen ſob eodem nomine diverſiſſimum munus erat) *Magiſtri Equitum* ſemper, *Præfecti* ne ſemel quidem dicti ſunt. Sicut igitur *Tribuni Militum* dicebantur, qui præerant Legionibus, & Cohortibus peditum, ita etiam *Præfecti Equitum* vocabantur, qui præerant Alæ, ex turmis Equirum conflatæ, veluti luculenter oſtendit iſte Valerii Maximi locus (f). *Lucius quoque Calpurnius Piſo Conſul, quum in Sicilia bellum adverſus fugitivos gereret, & Cajus Titius EQUITUM PRÆFECTUS, fugitivorum multitudine circumventus, arma eum ſuis tradidiſſet ..... TURMAS EQUITUM, quibus præfuerat in funditorum ...... tranſcripſit*. Vides quàm diſertè Præfecto Equitum TURMAS tantùm tribuat Valerius, quæ certe eo loci minime pro omni exercitus equitatu accipi poſſunt. Ubicumque igitur occurrit *Præfectus Equitum* veluti plus ſimplici vice apud Cæſarem (g), & Legati imperio ſubditus, ibi omnino intelligendus venit *Præfectus Alæ*. Notum enim eſt, ſingulis fere Legatis Legionem attributam fuiſſe, cum Ala Equitum ei adjuncta, ceteriſque, quibus inſtruebatur, auxiliis; ita ut Tribuni Militum ejus Legionis, & Præfecti Alarum, ſive Legionariæ, ſive ſociorum, aut auxiliarium, Legato parerent. Ubi verò plures Legiones Legatus regebat, & neceſſe erat omnem equitatum explicari, tum præcipuus quidam ex Alarum Præfectis, ceteris a Legato præponebatur, eodemque fungebatur munere, quo Legatus præſente Imperatore functus eſſet. Plures enim Præfectos equitum uni Legato paruiſſe certum eſt ex his Cæſaris (h) *Craſſus*, (is tunc erat Cæſaris Procoſ. in Gallia Legatus) *EQUITUM PRÆFECTOS cohortatus, ut magnis præmiis, pollicitationibuſque ſuos excitarent, quid fieri vellet oſtendit*. Satis itaque ſuperque patet, eoſdem eſſe *Præfectos Equitum* cum *Præfectis Alæ*, quos vernacule diceremus *Colonell de Cavalerie*, & quos Ἱππάρχους vocavit Appiaous (i), ubi eos ait parem cum Tribunis denariorum ſummam accepiſſe a Cæſare in donativo poſt quadruplicem triumphum militibus erogato, καὶ ἑκάστῳ στρατιώτῃ μὲν δύο πεντακισχιλίας δραχμάς, λοχαγῷ δὲ διπλάσιον, καὶ ΧΙΛΙΑΡΧΩ καὶ ΙΠΠΑΡΧΩ ἔτι διπλάσιον. Hanc etiam inter Tribunos Militom, & Equitum Præfectos æqualitatem adſtruit, qood *Præfectus Equitum* Cohortis Præfecto alicubi a Papiniano (k) æquiparetur, & idem alibi ſimili ſerie ſervata Præfectus Alæ ouncuperur ab Upiano (l); quia igitur obi *Tribunus Militum* occurrit, non addito Legionis, Cohortis-ve, cui præfuit, nomine, ut ſæpiſſime accidit in magno Inſcriptionum Theſauro (m), minime totius peditatus Ducem intelligimus; ſed ex aliis monumentis, in quibus *Tribunorum* militum appellationi adjecta eſt Legionis, aut Cohortis mentio: certò deprehendimus nudo his Tribunorum militum oomine, oihil eximium præ ceteris tribui; par debet eſſe judicium de *Præfectis Equitum*, quotum Ala non adſcribitur, nam ſæpe ſæpius hi comitem habent oomen Alæ, cui præfuerunt. Ita legere eſt (n) *Præfectum Equitum Alæ Auguſtæ Gordianæ, Præfectum Equitum Alæ Indianæ, Præfectum Equitum Alæ Britannicæ*, & alios apud Gruterum; *Præfectum Equitum Alæ Primæ Seubulorum*, in Sponii (o) Miſcellaneis eruditæ antiquitatis; *Præfectum Equitum Alæ Mæſicæ Felicis Torquatæ* (p), inter Donianas Inſcriptiones; tum *Præfectum Equitum Alæ Parthicæ* (q), in Collectaneis Gudianis; & nihil omnino præter Alam, Equitum Præfecto paruiſſe demonſtrat eximius Frontini locus (r), heic coronidis inſtar addendus: *Domitius Corbulo in Armenia Æmilio Rufo PRÆFECTO EQUITUM, quia hoſtibus ceſſerat, & parum inſtructam armis ALAM habebat, veſtimenta per Lictorem ſcidit*. Fuere & *Subpræfecti Equitum*, a noſtris dicerentur *Lieutenants Colonels de Cavalerie*, nec fortaſſis alibi obvii, præterquam in fragmento Lapidis Gratianopolitani, qoi nunc communi plurimorum illius Urbis Literatorum Lapidum fato reficiendis privatorum ædibus ceſſit. Illius Inſcriptionem referre non pigebit, ex collectaneis ab Illuſtriſs. Præſide Valbonnæſio ſummâ diligentiâ confectis, etſi ab hinc bieonio jam prodierit, pauciſſimis immutatis inter Gudianos (ſ).

DEC. MANIO -
CAPRO
SVBPRAEF. EQVIT
ALAE. AGRIPPIAN
QVI. IN AEREAM STA
TVA..............
VT ET AENEARVM
....
............QVIT

Recte itaque doctiſſimus Dodwellus (t) *Præfecturam Equitum*, qua ſe duce exercitus Tiberio defunctum narrat Vellejus (u), *Alæ Præfecturam* fuiſſe aſſerit; & de eodem munere intelligendus Tacitus (x), cui forſan pro *Vibio Corbulone* Præfecto Equitum reſtituendus eſt ooſter *Julius Fronto*. Sed ut ut ſit, ab alterutro denominata mihi videtur *Ala Frontoniana*, cujus nonnumquam occurrit mentio in antiquis monumentis (y) Theſauri Gruteriani, & Reineſiani (z) ſyntagmatis.

Altera Clariſs. Soucieti aſſertio eſt (a) *Auguſtum* neque Coloniam fuiſſe, neque Municipium eo tempore, quo L. *Julio Frontoni* poſita eſt hæc noſtra Inſcriptio, ſed potios Præfecturam. Idque probare vult loco quodam Feſti Pompeji (b), in quo unum, ait, Præfecturarum genus extitiſſe, in quas ſolebant ire Quatuorviri a Populo creati. Et quom Quatuorviri muoere ornatum Frontonem prodat hæc Inſcriptio, inde *Auguſtum* Præfecturis accenſendum pertendit. Qui fuerint Quatuorviri a Feſto memorati, noo eſt heic inquirendi locus. Omitto etiam dicere, nihil juvari Virum eruditiſſimom auctoritate Feſti, ex qoo ſatis patet, nequaquam extra Italiæ fines quærendas eſſe Præfecturas, Neque enim contrariom erui debuit ex lapide Albajulienſi, ad quem non indicato loco oos amandat. Deſcriptus ſiquidem extat apud Gruterum (c), ibique exhibetur *IIII VIR Municipii Auguſti Apulenſis*, quemadmodum ſingulares literas exponendas dudum docuit Reineſius (d). His, inquam, omiſſis ita demum procederet viri clariſſimi argumentatio, ſi Quatuorviri in ſolis Præfecturis reperirentur. Quis verò neſcit in quampluribus Coloniis, Municipiiſque Quatuorviros fuiſſe primarios Magiſtratus, dummodo ea legerit, quæ de hoc argumento ſcripſit Sigonius (e), Panvinius (f), Noriſius, Philippus a Turre (g), aliique, qui de Municipalibus Magiſtratibus diſſeruerunt, aut

(e) Vopiſc. Aurelian. Cap. 18.
(f) Valer. Maxim. Lib. II. Cap. 7. 9.
(g) Vide Cæſarem, Bell. Gall. Lib. VIII. Bell. Civil. II. & III.
(h) Cæſar, Bell. Gall. Lib. III.
(i) Appianus, Civil. Lib. III.
(k) l. 63. D. de rit. nupt.
(l) l. 2. de his qui not. &c.
(m) Gruter. pag. LXXI. 4. CLXXXVIII. 1. MLXXXIII. 7. &c. & Gudius I. 4. VI. 1.
(n) Gruter. pag. MVI. 8. CCCCXVII. 6. CCCCLXXXII. 5.
(o) Sponius, Miſcellan. pag. 173.
(p) Donius, Claſſ. VI. 97.
(q) Gudius, XLIII. 11. CXIX. 3.

(r) Frontinus, Strat. Lib. IV. 1. 28.
(ſ) Gudius, Inſcript. CLXXVI. 9.
(t) Dodwellus, Ann. Vell. §. XV.
(u) Vellejus, Lib. II. Cap. 104.
(x) Tacitus, Annal. Lib. II. Cap. 68.
(y) Gruterus pag. CCCXIV. 8. & DXXXVII. num. 7.
(z) Reineſius, Claſſ. VIII. 57.
(a) Mem. Trevolt. Decemb. 1714. pag. 94. & ſeqq.
(b) Feſtus, verbo *Præfectura*.
(c) Gruterus, pag. LXXXVIII. 13.
(d) Reineſius, ad Claſſ. I. 8.
(e) Sigonius, de Antiqu. Jur. Ital. Lib. II. Cap. 4.
(f) Panvinius, Ant. Veron. Lib. II. Cap. 12.
(g) Philip. a Turr. de Colon. Fat. Jul. pag. 149.

aut quæ tu, præstantissime Vir, de his attigisti in tuo eximio, & nunquam satis laudando Opere Veronæ illustratæ (h).

Verum quidem est, te, postquam notasti *Duumviros* in plerisque Civitatibus primum inter Magistratus locum obtinuisse, statim pergere ad *Duumviros*, & *Quatuorviros juri Dicundo*, quos recte a superioribus secernis, contraquàm alii fecerunt; ita tamen ut posset aliquis suspicari, te non alios agnovisse Quatuorviros præter eos, quibus dijudicandarum litium onus incumbebat; nihilominus in multis Coloniis, Municipiisque, nec ignobilibus, *Quatuorviros* fuisse primarios Magistratus, eodemque loco habitos, quo in aliis *Decemviri*, nullo labore demonstrare possum, testimoniis veterum a Sigonio, & Norisio (i) adductis, plura alia intermiscendo. Primum in *Larinate* Municipio locum tenuisse *Quatuorviros*, videbis in Ciceronis Oratione pro Cluentio (k). Exstat ejusdem Ciceronis Epistola (l) scripta *Quatuorviris, & Decurionibus Fregellanis*. Visitur apud Gruterum (m) Imperatoris Vespasiani rescriptum *Quatuorviris, & Decurionibus Faleriensium ex Piceno*. Præerant igitur Ordini Fregellano, & Faleriensi Quatuorviri; præerant etiam Fabraterno, quum Imperator Severus Alexander rescripserit (n) *Quatuorviris, & Decurionibus Fabraternis*. Ita legi debet Legis inscriptio in Codice Justinianeo; minime verò *Fabratanis*, quos non norunt Geographi; eâdemque operâ emendandas moneo Tironis, & Senecæ Notas (o), ad calcem Thesauri Inscriptionum editas, in quibus *Febrotiriæ* scriptum est pro *Fabrateriæ*. In Gaditano Municipio primas sibi vindicasse Quatuorviros discimus ex quadam Asinii Pollionis ad Ciceronem Epistola (p). Idem de Clunia Hispaniæ citerioris Colonia prodit Nummus Tiberii, a Johanne Vaillant (q) editus. Primi igitur tum Coloniarum, tum etiam Municipiorum Magistratus fuere Quatuorviri, quod aperte quoque indicat alia sæpius laudati Ciceronis ad Atticum (r) Epistola. Nam innumera ex Inscriptionibus exempla consulto prætermitto, brevitati consulens. Nullâ igitur satis validâ ratione Clariss. Soucietus ex *Quatuorviro Augustano* hujusce loci dignitatem premere conatus est, quum eodem telo sterni necesse foret splendorem tot intra, & extra Italiam Civitatum.

Ego verò, quum videam fuisse *Augusti Quatuorviros*, tum ex altera Inscriptione, quæ hanc excipiet, *Decuriones*, & ambæ eamdem pæne ætatem præ se ferre videantur, ut literarum ductum in utraque conferenti paruit, non possum, quin heic Curiam Municipalium agnoscam. Nequaquam enim assentior inepto Delphinatis Historiæ Scriptori Chorerio (s), Coloniam licèt ab Augusto deductam hariolanti. Prohibet ipsa nominis ratio, quum illud Oppidum *Augustum* vocetur (ut probe notavit Soucietus) ab Auctoribus Itinerarii Antonini, & Tabulæ Peutingerianæ. Sed quum in his nomina accusativo casu proferantur, incertum remanet, masculino genere, an neutro scriptum sit. Censet quidem Vir doctissimus, masculino dictum fuisse *Vicum Augustum*. At hæc sane fuerit primæva loci illius nomenclatura, tamen eæ ipsæ rationes, quibus heic stetisse Municipium ostendi, suadent omnino ei ab Antoninorum, ut minimum, ætate, nomen integrum fuisse *Municipium Augustum*. Huic conjecturæ adstipulatur Geographus Ravennas (t), qui *Auguston* illud nuncupat in ea pericope, in qua cetera nomina aut recto, aut ablativo casu leguntur.

Novo argumento suam de *Præfectura* sententiam fulcire nititur Reverend. Soucietus (u): quia nempe Cives Augustani se VICANOS appellitant, quod minime deceret Municipes. At si propria hujus loci nomenclatio, antequam Municipium evaderet, fuerit *Vicus Augusti*, de quo nolim contentionis funem ducere, quorsum incolæ post adeptum principis beneficio jus Municipii, minime se etiamnum Vicanos Augustanos vocare potuerunt? *Patavicensium Vicus a Divo Severo jus Coloniæ impetravit*, inquit Ulpianus (x). Putas-ne ideo interdictum fuisse ejus Civibus, quominus se in posterum *Vicanos Patavicenses* inscriberent? Imperator M. Aurelius Antoninus *fecit Coloniam Vicum*, in quo obiit Faustina, narrante Capitolino (y). Simile his beneficium a quodam ex Augustis impetrarunt Cives Augustani, Vico in Municipium erecto. Neque iis indecorum visum est, se ipsos *Vicanos* indigetare, quum *Salmaticenses* inter Vettonum oppida recensiti a Ptolemæo (z), nihilo tamen minus Vicanos proprie dici affirmat Aggenus Urbicus (a). Ita etiam Civitas Ahurrum, hodie *Aire* in Vasconia, quamvis jam Episcopali sede superbiens, *Vicus Julius Aburrum* dicitur a Gregorio Turonensi (b), hujusque habitatores perinde *Vicanos Julienses* dici nihil vetuit. Vasio alterum Vocontiorum caput, & cujus Respublica memoratur in veteri Inscriptione a Fabretto (c) relata, Vicus Vasensis audit in Præfatione secundi Concilii Vasensis (d). Nihil ergo *Vicanorum* nomine Augustanis nostris de jure suo Municipali periit, eoque non obstante minime status controversiam pati debuere, quandoquidem, post Vicum jure Civitatis aut Latii donatum, antiquam *Vicanorum* appellationem retinere potuerunt.

In numerum *Juliorum Frontonum*, quos hujus Inscriptionis illustrandæ causâ recensuit Clariss. Soucietus (e) referri merebantur *Julius Fronto* Ædilis Neapolitanus, cujus meminit Marmor quoddam Reinesiani (f) syntagmatis: & alius ejusdem nominis apud Gruterum (g); tum etiam *Julii Frontoniani* a Juliis Frontonibus, ut videtur, orti, & in aliis Marmoribus (h) obvii. Minime verò prætermitti debuit *Julius Fronto*, quem Præfectum fuisse Classis Prætoriæ Misenensis testantur æneæ laminæ, missionum honestarum formulas exhibentes, a toties laudato Grutero (i) descriptæ. Hunc filium fuisse M. Julii Frontonis ter Consulis, & Quatuorviri Viarum Curandarum existimat Illustriss. Cardinalis Norisius in privata quadam ad Antonium Pagium Epistola (k), in qua nollem scripta a laudatissimo Viro hæc verba de M. Julio Frontone: *Erat Consul II. vir togatus, non verò militaris, qualis Frontinus fuit*. Etsi enim togæ artibus maxime deditus esset ille Fronto, ut patet ex Scholiaste (l) Juvenalis, minime tamen laude bellicâ caruit, vir ex utraque minerva benemeritus. Qua de re dubitare nos non sinit Martialis (m) ad ipsum epiphonema,

Clarum Militiæ Fronto, Togæque decus.

Quod quum ab ipso Norisio relatum fuisset in egregia Consulari Epistola (n), nescio, quo pacto hujus immemor factus, aut currentis calami impetu abreptus, in adducta superius verba imprudens erupit.

Num. II.

(h) Maffejus, Veron. Illustr. part. I. Lib. V. pag. 50.
(i) Norisius, Cenot. Pisan. Differt. II. Cap. 3. Oper. Tom. III. pag. 61.
(k) Cicer. pro Cluent. num. 85
(l) Idem, Epist. Famil. Lib. XIII. 76.
(m) Gruter. pag. MLXXXI. num. 2.
(n) l. unic. Cod. de solut. debit. Civit.
(o) Notæ Tironis pag. 137.
(p) Cicer. Epist. Famil. Lib. X. 32.
(q) Vaillant, Num. Colon. Tom. I. pag. 105.
(r) Cicero ad Attic. Lib. X. 13.
(s) Chorer. Hist. Delph. Tom. I. pag. 170.
(t) Anonym. Ravenn. Lib. IV. 26.
(u) Mem. Trevolt. Decembr. 1719. pag. 100.
(x) l. 8. Digest. de Cens.

(y) Capitolin. in Marc. Aurel. 26.
(z) Ptolem. Geograph. Lib. II. Cap. 5.
(a) Aggen. Urbic. pag. 47. edit. Goes.
(b) Gregor. Turon. Histor. Franc. Lib. IX. 7. 20.
(c) Fabrettus, Inscription. pag. 644.
(d) Concil. Harduin. Tom. II. pag. 1105.
(e) Uti supra, pag. 87. 89.
(f) Reinesius, Class. II. num. 21.
(g) Gruter. pag. DCCCXLIX. num. 6.
(h) Idem, pag. LXVII. 9. DCCXCIII. 5.
(i) Idem, pag. DLXXIII. 2. 3.
(k) Pagius, Critic. Baron. Tom. I. ad Ann. 100. num. 5.
(l) Scholiast. Juvenal. Satyr. I. vers. 12.
(m) Martial. Lib. I. Epigram. 56.
(n) Norisius, Tom. II. Oper. pag. 920.

Num. II.

PRO SALVTE IMP
CAES PI AVREL ANTO
NINI AVG. TECTVM
PORTICVS
CVM SVIS COLVMNIS ET
PAENVL DVABVS ET OPER TECTO
SEX VIREIVS SEXTVS DECVR
DSPD POLLION II. ET AFRO II. CS (o)

Vota in Municipio Auguſto nuncupata *pro Salute Imperatoris Cæſaris Marci Aurelii Antonini Auguſti*, Anno Chriſti 176. quo *Pollio*, & *Aper* iterum Conſules fuere, ipſe verò in Oriente res Caſſii defectione turbatas ordinabat, lubens cum doctiſſimo Soucieto agnoſcam. Alibi etiam vota Diis eodem tempore ſuſcepta non negaverim. Illud demum aſſero, minime ad Marcum Aurelium referendas Inſcriptiones (p), quemadmodum ab illo factum comperi (q). In iis enim *Vota Suſcepta* memorantur *pro Salute imperatoris Cæſaris Marci Aurelii Antonini Auguſti* Pii *Felicis*, & illa cognominum ſeries minime pertinet ad Marcum Aurelium Antoninum *Philoſophum* vulgo dictum, ſed tantum ad Marcos Aurelios Antoninos, alterum *Severi Auguſti* filium, alterum *Juliæ Maſæ Aug*, notiores *Caracallæ*, & *Elagabali* nominibus. Utrique tamen FELICIS cognomen raró in Nummis tribui aſſerit Harduinus (r), cujus decreto ſi ſtandum foret, innumeri fere ex omni metallo Nummi protinus ſpurii cenſerentur, Antonini Severi Auguſti filii nomine ſignati, & cum illo *Felicis* cognomento deſcripti a Comite Mediobarbo (ſ); quod omnino creditu difficile eſt, quum in his aliquot e proprio Muſæo reciter, alios e Muſæo notiſſimo Domini Magnavaccæ. Præterea in priſcis Marmoribus, de quibus nunc potiſſimum agitur, pauci abſque *Felicis* vocabulo, plurimi econtra cum illo Antoninum hunc Caracallam referunt; hujuſque rei teſtes ſunt locupletes magnæ Inſcriptionum Collectiones Gruteri (t), Donii (u), Sponii (x), Gudiique (y); iiſque monumentis fidem pleniſſime conciliat Columna, nuper Romæ effoſſa, & in Muſæo Illuſtriſſimæ gentis Corſinæ repoſita, hoc ipſo Anno edita cum Commentario vernaculè tuâ ſcripto (z), onde partem, quæ ad rem facit, ſubjungo.

PRO SALVTE
ITV REDITV
ET VICTORIA
IMP. CAESS
L. SEPT. SEVERI
PII. PERT. AVG
ARABIC. ADIAB
PONT. ET PART
MAX. TR. POT. VIII
IMP. XI. COS. II
PROCOS. PP. ET
M. AVR. ANTO
NINI. PII. FELI
CIS AVG. TR POT
III. PROCOS......
. . . .

(o) Ideſt, Anno Chriſti 176.
(p) Gruter. pag. LXXXV. num. 3. & 4.
(q) Memor. Trevolt. Februar. 1720. pag. 344.
(r) Harduin. Oper. Select. pag. 803. & 817.
(ſ) Mediobarb. Num. Impp. a pag. 287. ad 295.
(t) Gruter. pag. I. num. 1. VII. 1. CL. 5. XI. 5. CCLXV. 1. 2. 3. CCLXX. 23. &c.
(u) Donius, Claſſ. I. 31. & 83. Claſſ. III. 32. & 42.
(x) Sponius, Miſcell. pag. 270. 71. 72.
(y) Gudius, XCII. 4. & 5.

A Neque minus Antonino *Elagabalo* vulgo vocitato, *Felicis* cognomen aſſerunt alii apud laudatum Comitem Mediobarbum Nummi (a), tum & antiquæ Inſcriptiones Gruteriani theſauri (b), & Collectionis Gudianæ, (c) e quibus ſatis & ultra, quàm par eſt, demonſtratum arbitror, communia *Caracallæ* & *Elagabalo* fuiſſe PII, & FELICIS cognomenta. Nihilominus majoris Inſcriptionum Theſauri Compilatori fraudi fuit commune tribus Auguſtis *M. Aurelii* Antonini nomen, ut titulos alteri poſitos alteri tribueret. Et inde error manavit ad eos, qui e re nata hanc Syllogem conſuluerunt. Facile tamen huic lapſui obviam ibit, qui ſemel notaverit, primum omnium Auguſtorum Pii cognomen aſſequutum eſſe *T. Ælium Antoninum*, primumque *Felicem* dictum eſſe *Commodum*; ideoque omnes omnino Inſcriptiones, in quibus nomini *M. Aurelii Antonini* addita

B tribuuntur Pii, *Felicis* cognomina, nullatenus Philoſopho tribuendas eſſe, ſed *Caracallæ*, aut *Elagabalo*. Iſtorum verò Inſcriptiones accurate diſtinguet quiſquis obſervaverit, *M. Aurelio Antonino* Severi Auguſti filio Pontificatum Maximum obtigiſſe, quum ageret Tribunitiam Poteſtatem XIII. qui *M. Aurelio Antonino Elagabalo* una cum Imperio, ac Tribunicia Poteſtate delatus eſt. Caracalla Conſul primùm proceſſit, quum laberetur ejus Tribunicia Poteſtas III. neque Conſul iterum fuit ante Septimam Trib. Poteſtatem. Elagabalus verò Conſulatum ſimul cum Poteſtate Tribunicia accepit, & intra quatuor Tribunicias Poteſtates, quater Conſul proceſſit. Harum obſervationum ope *Caracallæ* vindicabimus Inſcriptiones a Clariſs. Soucieto ad *M. Aurelium* relatas, aut quod magis placet, propter eam, quæ proxime antecedit, *Elagabalo*. Eidem *Caracallæ* poſtli-

C minio reſtituendæ ſunt Quincta Inſcriptio pag. LXXVII. tum Quarta pag. CCLI. in qua non *ſolùm Pius Felix* dicitur, ſed & *Britannicus Maximus*, & *Conſul III. deſignatus* IV., quum *Philoſophus* neque Britannicus dictus ſit, nec quartum geſſerit Conſulatum. Propter idem *Britannici Maximi* agnomen, partem ſibi poſtulat Caracalla Inſcriptionis primæ pag. CLXXXVII. & ſeptimam CCLVIII. in qua tamen emendandus eſt Tribuniciæ Poteſtatis numerus, & *VII.* mutari debet in XIII. ob nomen *Patris Patriæ*, quo numquam gaviſus eſt Severo ſuperſtite. Iis adde primam pag. CCLIX. & primam CCCX. quæ Caracallam reſpiciunt, ſicut ante nos monuit doctiſſimus Spanhemius (d). Neque eſt, quod mihi aliquis objiciat adversùs ea, quæ de Pii *Felicis* cognominibus tradidi, ſingularem Gruteri (e) Inſcriptionem, revera ad Philoſophum ſpectantem, ubi

D *M. Aurelii Antonini* nomini ſubjiciuntur literæ P. F. quæ Pium *Felicem* vulgo deſignant: etenim aut adulterina hæc eſt Inſcriptio, aut eæ Literæ per Pii *Filium* exponi debent. Ex iis etiam, quæ ſuperius de *Elagabalo* notavi, huic cenſeo tribuendam Inſcriptionem Græcam pag. MLXXXVIII. num. 2. in qua ſatis mirum eſt, *M. Aurelii* nomen nullo cognomine augeri. Sed & *Pontificis Maximi*, & *Patris Patriæ* nomina Tribuniciæ Poteſtati II. conjuncta, procul dubio Elagabalum produnt. At de his jam ſatis, in quibus πάρεργον ἔργον fortaſſis feciſſe tibi viſus fuero. Nunc quæ propius ad lapidem Auguſtanum ſpectant, paucis abſolvam.

PAENVLas DVAs, quas cum TECTO PORTICVS De *Sua Pecunia* Dedit Auguſtanus DECVRio, Clariſs. Soucietus (f) putat fuiſſe vela quædam extra ædificia collocari ſolita, ut ab iis ventos, & pluviam ar-

E cerent, & eadem eſſe, quæ Propertius (g) *aulæa* vocavit, aut *vela Cilicia* (h) Ulpianus. Et nihilominus ne unus quidem reperietur Auctor idoneus, nullum proſtat monumentum, in quo *Pænula* pro velo uſurpata legatur. Ea erat hominum, & præſertim peregrinantium proprium integumentum. Donec ergo viros velis Ciliciis, & aulæis amictos viderim, *Pænulatas* Porticus non ad-

(z) Vide *Oſſerv. ſopra un' antic. Inſcriz. aggiunt. al Muſ.* &c. *Rom.* 1733. in 4.
(a) Mediobarb. a pag. 310. ad pag. 314.
(b) Gruter. pag. LXXV. num. 2. XLVI. 10. CLVIII. 3. & 4.
(c) Gudius LXXV. 12.
(d) Spanhemius, de Uſu Numiſm. Diſſert. XII. T. II. pag. 441.
(e) Gruterus pag. CCLX. num. 5.
(f) Memor. Trevolt. Februar. 1720. pag. 349. & 351.
(g) Propertius Eleg. 12. Lib. II.
(h) L. 12. §. 17. D. de Inſtr. & Inſtrum. legal.

A admittam. Dixit quidem Juvenalis (i) *aulæa togæ*, irridens nimirum Prætoris cujusdam togæ amplitudinem nimiam, quam alioqui potuisset dicere *bis trium ulnarum togam* (k) cum Horatio. Sed loca, in quibus *Pallii*, *Aulæi*que vocabula per metaphoram usurpantur, ne hilum quidem conferre possunt ad interpretandas Inscriptiones, quæ verborum proprietatem servant, nativamque vocum significationem. Neque etiam me a sententia dimovet locus Exodi (l), ubi Velum quoddam Tabernaculi vocatur *Pallium*. Abusus est enim eâ voce vulgatus Interpres, quum nullum hominibus indumentum esset exterius Pallio, ei verò Tabernaculi velo, quod eo commate describitur, alia duo operimenta pellicea superinducebantur, de quibus agunt sequentes versiculi (m). Isque locus cum majore hujus Capituli parte desideratur in editionibus versionis LXX. Interpretum, ad antiquissimos Codices Vaticanum, &

B Alexandrinum exactis; Complutensis, & quæ illam repræsentarunt, etsi ad Vulgatam, & Hebraicum textum accedant, nullam tamen vocem adhibent, cui respondeat *Pallium*. Sic enim in his legitur hujus commatis clausula: [illegible]. Atque ideo in alia omnino eundum est, ut genuinus Inscriptionis nostræ sensus eruatur. Norunt omnes, qui antiquos Codices, aut saxa literata aliquandiu tractarunt, nihil in his frequentius esse usu diphtongorum pro simplicibus, & vicissim. Eos verò, quibus hac de re dubium superesset, amandare sufficiet ad Gruteri, & Reinesii Indices Grammaticos. Inde obvium erat advertere, PAENVL*is* heic scriptum pro PENVL*is*, quemadmodum in Notis Tironis, & Senecæ (n) *Pænna*, & *Pænnæ* leguntur pro

C *Penna*, & *Pennæ*. Pennæ autem, vel pinnæ vocabantur juxta Varronem (o) *ædificiorum summitates*. In veteribus Glossis (p) *pinna*, & *pinnula* πτερὸν, πτέρυξ, ἔπαλξις. Eadem enim est significatio vocis *Pennulæ*, & *Pinnulæ*, licèt Caper Grammaticus (q) *pinnos murorum*, *pennas avium dictas* afferat, quum eæ voces deductæ sint ab antiquo vocabulo *pennum*, quod idem erat ac *acutum*, teste (r) Isidoro. Ædificiorum fastigia *pennulis* plerumque ornata erant, quas Græci vocabant πτερύγια. Fastigia illa propter speciem pennarum Aquilæ, quam referebant, dicta quoque fuisse ἀετώματα notat Suidas, (s) & duplicia fuisse ab antica nempe, & postica observavit vetus in Pindarum Criticus (t) hisce verbis: [illegible]. Eadem Latinis *pinnacula* vocitantur a *pinna*. Sic Hierosolymitani Templi *pinnaculum* memoratur in Novo Fœdere (u);

D Templi Vestæ ab Albrico (x) Philosopho: Ecclesiæ Rhemensis a Flodoardo (y). A pennâ verò idem *Penniculum* dixere; ita in Latino-Græcis veteribus Glossis (z) *Penniculum* πτερύγιον. Idem, ni fallor, tecti ornamentum intelligendum est in nostra Inscriptione. Duplici *Pennulâ* pro more a Scholiaste Pindari annotato *Sex. Vetejus Sextus* exornavit *Tectum Porticus*, quam & suis columnis instruxit, & quo jucundior ejus aspectus foret, opere tectorio loricandam curavit. Neque in hac tota Inscriptione errori ansam præbuit affinitas vocum *Pinnulæ*, *Pennulæ*, & *Pænulæ*. Etenim in Glossariis antiquis (a) *Pinnula* redditur per [illegible] vocem nihili, cujus loco scribendum [illegible], & rursus [illegible], ubi certum est pænulam in animo habuisse eum, qui has Glossas consarcinavit. Notatur præterea vox PORTICVS extra linearum seriem, & minoribus

E elementis exarata, utpote quæ Quadratariorum incuriâ omissa fuerat, & deinde interposita, ut in aliis Inscriptionibus nonnumquam observavi. Denique notetur in fine compendium literarum CS. pro COSS; illo ævo nimis frequens.

(i) Juvenalis Satyr. X. vers. 30.
(k) Horatius Lib. V. Od. 4.
(l) Exod. Cap. XXXVI. 18.
(m) Ibidem, 19. 20.
(n) Not. Tiron. pag. 171.
(o) Varro, Lingu. Latin. Lib. IV.
(p) Gloss. Lat. pag. 138.
(q) Caper, inter Grammaticos veter. edition. Putsch. pag. 2245.
(r) Isidor. Origin. Lib. XIX. Cap. 19.
(s) Suidas, verbo ἀετώματα.
(t) Scholiast. Pindar. Olymp. 14.

A *Num. III.*

(b) . . . .

SACRVM
IMP. COM II
P MARTIO
VERo II COS

B Si doctissimis Fastorum Consularium Illustratoribus innotuisset hoc quantivis pretii fragmentum, quod nos primùm producimus, minus anxie quæsivissent Collegam Imperatoris Commodi in Secundo Consulatu ab eo, parente superstite, gesto. Optime sane Eminentiss. Cardinalis Norisius (c) refellit Onuphrium, & Leunclavium, qui *Vespronium Candidum Verum* Consulem cum Imperatore Commodo II. finxerunt. At ipse vicissim deceptus duabus falsis, quas apud Gruterum (d) legerat, Inscriptionibus, subditicium in Fastos Consulem intrusit *T. Annium Aurelium Verum*, quem tamen admittere non dubitarunt Relandus (e) aliique. Falsas quidem eas Inscriptiones assero, quum minime fieri possit, *P. Martium Verum* eumdem esse cum *T. Annio Aurelio Vero*. Illas Cardinalis doctissimus alienâ fide retulit, Augustana verò a memetipso diligenter exscripta est coram testibus non paucis, & hodie-dum superstes in ædibus Domini *Fysicat*, fidem meam liberabit. Nemo certe potest in omni Historia Augusta suspobolimæum hunc *Annium Aurelium Verum*

C ostendere, nam *Annios*, Aureliis immixtos, in sola familia Antoninorum Augusta novimus. Sed hæc nihil ad Norisianum Consulem. Objecit mihi amicus quidam eruditus, Capitolinum meminisse cujusdam *Annii Severi*, senioris Gordiani soceri, qui Consul fuerat, eumque forsan ex Inscriptione Gruteriana *T. Annium Verum* dicendum esse. Sed statim ex ipsis Capitolini verbis evici nequaquam in Annum Christi 179. incidere potuisse hujus *Annii Severi* Consulatum, quem potius inter suffectos sub Severo Augusto gessisse censendus est. Narrat de Gordiano Capitolinus (f): *Socero suo Annio Severo tantum detulit, ut in familiam eius quasi filium migrasse se crederet. Ante Praeturam Consul quum esset, aut in domo eius semper mansit, aut si in Pompejana domo, ad illum vel mane, vel sero processit*. Ex his patet, Consulem fuisse socerum, paulò an-

D tequam Præturam iniret gener. At istius Prætura non potuit citius contingere Anno Christi 201. quod sic paucis evinco. *Gordianus Praeturam nobilem gessit. Post jurisdictionem Consulatum primum iniit cum Antonino Caracalla*, inquit jam laudatus Capitolinus (g). Quater Consul fuit *Antoninus Caracalla*, primùm cum Severo Augusto III. Anno Christi 202. iterum cum Geta Cæsare Anno 205. tertium eodem Collegâ Anno 208. denique cum D. Cœlio Balbino Anno 213. ita ut nullo modo ordinarius fuerit hic Gordiani Consulatus, sed ille suffectus est alicui ex Collegis Caracallæ, eodem Consulares fasces retinente. Quocumque Anno id contigerit, minime tamen ante 202. quo primùm Consul fuit Caracalla: quod si ita evenerit, quum Præturam Gordianus cum Consulatu continuarit, ex laudatis Capitolini verbis, inciderit ejus Prætura in Annum Christi 201.

E Consulatus verò *Annii Severi*, qui non ita multo præcesserat, inter suffectos Annorum 199. vel 200. referendus erit. Magis tamen propendo ad jungendum primum Gordiani Consulatum cum quarto Antonini Caracallæ. Nam primus istius initus est Antiochiæ Anno 202.

(u) Matthæi Cap. IV. 5.
(x) Albric. Deor. Imag. Cap. 17.
(y) Flodoard. Hist. Eccles. R. Lib. I. Cap. 23.
(z) Gloss. Latino-Græc. pag. 132.
(a) Ibid. pag. 134. & Gloss. Latin. pag. 137.
(b) Heic desiderantur tres lineæ, quasi studio erasæ.
(c) Epistol. Consular. Tom. II. Oper. Norif. pag. 970.
(d) Gruter. pag. LXV. num. 9. & LXXVII. num. 3.
(e) Relandus, Fastor. pag. 52.
(f) Capitolin. in Gordian. Cap. 6.
(g) Ibidem Cap. 4.

A 201. juxta Spartianum (h), & totum cum Annum in Oriente tranſegit Caracalla, neque Romam rediit ante ſequentem, ut luculenter oſtendit Pagius noſter (i); ita ut ſi eo Anno Collegam habuiſſet Gordianum minime ei invidere potuiſſet, & *modò prætextas ejus, modò latum clavum, modò Circenſes ultra Imperatorium modum* mirari, quod narrat Capitolinus (k). Duobus aliis Conſulatibus quum Caracalla Getam fratrem collegam ſortitus ſit, minus veroſimile videtur, unum ante alterum faſces depoſuiſſe, ita ut potius crediderim, eumdem Caracallam, quum Annum 213. aperuiſſet cum D. Cœlio Balbino, ipſi retentis faſcibus poſt primum nundinum, ſucceſſorem dediſſe Gordianum, quo plures ſibi privatos devinciret, eos ſibi in Conſulatu ſociando. Quæ ſi vera ſint, Gordiani Prætura revocabitur ad An- B num Chriſti 202. & *Annii Severi* Conſulatus ad Ann. 210. vel 211. ſed ille nullatenus congruere poteſt Anno Chriſti 179. qui primum Caracallæ præceſſit annis viginti tribus.

Manet itaque proinde ignotus ille Noriſii *Verus*. At quantum ille incognitus, tantum e contra celebris, & Hiſtoricorum encomiis notus *P. Martius Verus* Auguſtani lapidis. Is inter præcipuos belli Parthici ſub M. Aurelio, & L. Vero Auguſtis geſti, duces memoratur a Capitolino (l), adeoque præclara fuit ejus hoc in bello opera, ut eum plura viciſſe, & plura acquiſiviſſe *Avidio Caſſio*, affirmare non dubitaverit M. Antoninus (m) oratione, quam nuncio de Caſſii defectione allato ad milites habuit. Egregiæ præterea erga Imperatorem fidei ſpecimen dedit *P. Martius Verus*, quando eum primus Caſſium res novas moliri, certio- C rem fecit. Morum verò lenitatem commendat alterum ejuſdem factum, quum ſcilicet extincto Caſſio, in Syriam a Marco præmiſſus literas in ſcriniis Caſſii repertas combuſſit, profeſſus, ſi eam ob rem ei Marcus ſuccenſeret, malle ſe unum pro pluribus interire. Tot præſtantium facinorum præmium tulit iteratum Conſulatum, eumque Ordinarium, & cum altero ex Auguſtis initum. Priorem geſſerat inter ſuffectos, cujus Annum, etſi in hac monumentorum penuriâ aſſequi arduum ſit, conabor tamen probabilibus conjecturis indagare, ut palam fiat, quo ſtudio ferar ad reſtituendos Conſulares Faſtos, quibus hoc paragrapho hactenus operam navavi. Parthici belli initium conferunt Chronologorum præſtantiſſimi in Annum Chriſti 161. Duæ regiones Parthorum incurſibus erant opportunæ, Syria nempe, & Cappadocia, cujus Rectori tutandæ Armeniæ cura D incumbebat. Utrique provinciæ præerant Legati Conſulares, ſive ex eorum numero, qui Conſulatum in Urbe geſſerant. De Syria teſtis mihi Appianus (n), horum ferme temporum Scriptor: [illegible], ideſt, *Syriæ in provinciam redactæ deinceps præfuere ex his, qui Conſules fuerant*. Idem de Cappadocia a Veſpaſiano inſtitutum refert Suetonius (o). Ineuntibus imperium M. Aurelio, & L. Vero, Parthi impreſſione factâ *Cornelium Attidianum* Syriæ Legatum fugarunt teſte Capitolino (p); alterum verò Legatum Proprætore Cappadociæ Severianum ad Elegiam Armeniæ oppidum fuderunt, occideruntque, ut patet ex Dionis (q) Epitome, conlatâ cum Luciano de Conſcribenda Hiſtoria. Veniente itaque in Orientem L. Vero Auguſto, ut belli curam capeſceret, Legati ex Conſularibus cum eo miſſi ſunt in locum ſuperiorum *Avidius Caſſius*, qui Sy- E riacis Legionibus præeſſet, juxta Vulcatium Gallicanum (r), & *M. Statius Priſcus*, qui Cappadocem exercitum regeret, & Armeniaco bello inſtaret. In quo tanta fuere ejus opera, ut emphaticus Scriptor apud laudatum Lucianum (ſ), ſolo ejus clamore ſeptemdecim ex hoſtibus corruiſſe mentitus fuerit, & Artaxata (t) expugnaverit. Porro *Statio Priſco* ſucceſſiſſe *Martium Verum* docet eximium Dionis fragmentum, quod nobis incolume ſervarunt Suidæ (u) Collectanea. Illum verò Cappadociæ præfuiſſe diſcimus ex Xiphilino. (x) Atqui *Statium Priſcum*, quem Legatum Cappadociæ vidimus Anno Chriſti 161. Conſul ordinarius fuerat Anno 159. Eſt igitur omninò vero ſimile, *P. Martium Verum*, qui ei in provincia ſucceſſit, inter ſuffectos, aut ejuſdem Anni, aut proxime ſequentis 160. Conſulari trabeâ ornatum eſſe: cui poſt Annos novem-decim alterum Conſulatum ordinarium ſuperinduxit, tertio poſt Caſſii interitum Anno, poſt adminiſtratam, ut videbitur, Syriam. Illum propterea inter pontifices cooptatum prodit fragmentum (y) Faſtorum Pontificalium, injuriâ temporum mutilum, & Exſcriptorum oſcitantiâ corruptum. Notus itaque ſatis ſuperque Conſul noſter, quem alteri loco cedere non patiar, donec aliquis tam notum reddiderit *T. Annium Aurelium Verum*, quantùm *P. Martium Verum* hactenus præſtiti.

De altero lapidis noſtri Conſule, *Imperatore* ſcilicet *Commodo*, nihil eſſet, quod monerem, niſi, quum ita commentor, animadvertiſſem, doctiſſimum Noriſium (z), dum conterraneum ſuum Onuphrium refellit, canonem propoſuiſſe, quo Inſcriptiones, & Nummi *Commodo Auguſto*, vivo patre, cuſi diſtinguerentur ab iis, qui ſignati ſunt eo ſolo habenas Imperii moderante. *Commodum*, nempe ait, vivente M. Aurelio, *Lucii* prænomen tuliſſe, eoque mortuo depoſito priori prænomine, *Marci* prænomen aſſumſiſſe. Hoc ſcitum iterum inculcat vir ſupra laudem privatâ quadam ad Pagium Epiſtolâ (a), cujus verba ſunt: *Commodus ſtatim poſt mortem patris, Lucii prænomine relicto, Marci prænomen ſibi impoſuit, quod Nummi produnt. Quare quum in Mediceo, & aliis Nummis dicatur L. AVREL. IMP. IIII. illi Nummi, vivente patre, cuſi ſunt*. Humani aliquid paſſa eſt divina mens Cardinalis eruditiſſimi. Canon enim ab eo propoſitus partim verus eſt, partim falſus. Falſum eſt, inquam, *Commodum*, patre mortuo, a *Lucii* prænomine abſtinuiſſe, ita ut ex eo Nummi, aut vivo, aut mortuo parente, ejus imagine ſignati, dignoſcantur. Nam, ut omittam deſcriptiones Nummorum a Mediobarbo (b) recitatas, utpote cuivis facile obvias, nonnullos in repoſitoriolo meo adſervo, in quibus L. AVREL. COMMODVS dicitur cum *Tribunicia Poteſtate* VI. & VIII. unde aperte falſitatis convincitur Harduinus (c), qui quum narraſſet, Commodum poſt M. Aurelii abdicationem, *Marci* prænomen adſumſiſſe, nonniſi poſtremis imperii Annis *Lucium* iterum vocari maluiſſe ait. Alios præterea Nummos eodem prænomine inſignitos vidi cum cognomine BRIT*annici*, quo donatus eſt Commodus aliquot tantùm poſt patris obitum annis. In Parmenſi (d) Gaza duo Nummi ita deſcribuntur: L. AVREL. COMM. AVG. FEL. & I. O. M. SPONSOR. SEC. AVG. COS. VI. Atqui anni fere decem interceſſere inter *Marci* obitum, & ſextum Commodi Conſulatum. Rurſus alter adfertur Nummus ex eadem Parmenſi (e) Gaza, cum eadem ab antica epigraphe, & in poſtica P. M. TR. P. XVII. IMP. VIII. COS. VII. P. P. Ipſiſſima hæc tum prænominis, tum etiam titulorum Imperialium ſeries in priſcis Inſcriptionibus (f) occurrit, & præfixa eſt Epiſtolæ Commodi ad Senatum, quemadmodum refertur a Dione (g), & Zonara. Promiſcue igitur *Lucii*, & *Marci* prænomina uſurpavit defuncto patre Commodus, adeoque falſum eſt, eum poſt illius obitum *Lucii* prænomen reliquiſſe. Sed verum eſt, non priùs ab eo cœptum uſurpari *Marci*

(h) Spartianus in Sever. Cap. 17.
(i) Pagius, Critic. Baron. ad Ann. 203. num. 4.
(k) Capitolin. in Gordian. Cap. 4.
(l) Capitolin. in Vero, Cap. 7.
(m) Dio Xiphilin pag. 269. edition. Sylburg.
(n) Appianus, Syriac. fin.
(o) Suetonius, in Veſpaſian. Cap. 8.
(p) Capitolin. in Marc. Cap. 7.
(q) Xiphilin. p. m. 363.
(r) Vulcatius, Caſs. Cap. 5.
(ſ) Lucianus, Tom. II. pag. 676. edition. Salmur.
(t) Capitolinus, in Marc. Cap. 9.

(u) Suidas, verbo Μάρτιος Βῆρ.
(x) Xiphilin. pag. 368.
(y) Gruterus, pag. CCC. num. 2.
(z) Noriſius, Epiſt. Conſular. Tom. II. Oper. pag. 971.
(a) Vide Pagium, Critic. Baron. ad Ann. 117. num. 11.
(b) Mediobarb. Numm. Impp. a pag. 254.
(c) Harduin. Oper. Select pag. 487.
(d) Muſæum Parmenſ. Tom. VII. pag. 191.
(e) Ibidem, pag. 201.
(f) Gruter. pag. CCLXII. num. 6. CCCLIII. 3.
(g) Xiphilin. p. m. 381.

ei prænomen quàm *M. Aurelius* obiisset, quamvis *Marcus* etiam dicatur in veteri Marmore Ancyrano (h), in quo vota fiunt ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΙΩΝΙΟΥ ΔΙΑΜΟΝΗΣ Μ ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΥ ΚΑΙ Μ ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΚΟΜΜΟΔΟΥ &c. Sed hæc singularis Inscriptio, & a privato in provincia posita vix in exemplum ceteris omnibus monumentis adversantibus trahi potest. Quare alia statuenda est regula, qua Numismata Commodi internoscantur, scilicet ea omnia, in quibus *Marci* prænomine afficitur, patre e vivis erepto cusa esse. Alia verò, in quibus *Lucius* nuncupatur, ita demum post M. Aurelii mortem signata intelligemus, si in his *Pontifex Maximus* dicatur. Nihil enim moror descriptiones Nummorum, in quibus ante Annum Christi 180. *Pontifex Maximus* dicitur, quum certus sim, in nullo Cimelio exstare hos Nummos, aut, si qui sunt, in adulterinorum classem rejiciendos. Multo sane certior est hæc observatio alterâ Clariss. Philippi Bonarotæ (i), qui statuit; Commodum *Lucii* prænomine usum usque ad Tribuniciam Potestatem III. qua decurrente *Marcus* dici cœperit, & ita semper a Tribunicia Potestate V. ad Consulatum VI. in quo usus est utroque prænomine, sed postea, exceptis aliquibus Nummis, *Lucius* dici maluerit. Primo enim minime a Tribunicia Potestate III. *Marcus* dici cœpit Commodus, quum id prænominis ne unus quidem ei Nummus tribuat ante Quinctam, deinde non semper a Tribunicia Potestate V. ad Consulatum VI. *Marcus* dictus est, quum *Lucii* prænomen ei imponant supralaudati Nummi Tribuniciarum Potestatum VI & VIII. notis signati. Tamdem supremis An-

A nis *Marcus* quoque non rarò vocatur, neque tantùm in aliquibus Nummis, sed & in duabus Inscriptionibus (k) quæ postremum illius annum, & septimum Collegâ Pertinace Consulatum referunt.

Num. IV.

(l) IOVI O. M
AVGVSTO
SACRVM
Q. VALERIVS
SENECIO EX
VOTO S L M

B

Num. V.

ASCLEPIO
AVG
M PENNIVS
APOLLON

Exstant hæ duæ Inscriptiones in pariete Castri D. de Leyssins, & publicatæ jam fuerant a Chorerio (m), a quo eas exscripsit Reinesius (n). Edita nihil ab autographis variant.

Num. VI.

MATRIS AVG EX S STIPE ANNVA ӿ XXXV ET D....

Sic unicâ lineâ repræsentari debuit hoc fragmentum, quod tribus versiculis distinctum visitur in Memoriis Trevoltinis (o). De *Matris*, sive *Matribus Augustis* multi multa scripsere. Nemo plura, aut meliora Georgio Keillero in Dissertatione de Mulieribus Fatidicis Celtarum veterum, ad calcem voluminis Antiquitatum Septemtrionalium.

Num. VII.

C. TESSIVS FORTVNATVS

Male in Memoriis Trevoltinis (p) C. IESSIVS. Ipse ad lapidem contuli.

Num. VIII.

....VS PRAEF....
....RVM SVOR....
....GVSTANIS....

Fragmentum nullius pretii in Castro Toparchæ Augustani.

Num. IX.

VLPIAE AN
THVSAE
AGRIPPINENS
M. AVREL. ADIVTOR
AVGG. LIB
CONIVG. KARISSI
MAE

C Posita est hæc Inscriptio in cippo, cui hodie superstat mensa altaris Parochialis Ecclesiæ. Duas primas lineas divinari potius quàm legi, nam lapis nonnihil detrimenti passus est, locusque est valde obscurus. Quinque posteriores sanas præstare possum.

Num. X.

HIC REQVIESCIT
IN PACE BONE ME (*sic*)
MORIAE ALI
BERCA QVI VIXI
ANNOS NVM
D MERO XXX OBIIT
IN XRO III NONAS
FEBR P C SEMMA
CHI ET BOITHI VV CC (q)

Inanem operam Reverend. Soucieto (r) incussit descriptor indiligens, qui lineâ octavâ P.S. SEMMACHI scripserit, quum in ipso Lapide legatur P. C. qua notâ Annus designatur, qui *Symmachi*, & *Boëtii* Consulatum excepit, idest Æræ Christianæ 523. ut paulo post ostendam. Neque feliciùs idem vir doctus *Symmachum Boëtio* anteponi conjecit, quod Symmachus socer esset Boëtii. Celeberrimus enim ille *Boëtius* Symmachi gener Consul fuit Anno Christi 510. ipsius verò filii, & invicem fratres erant Symmachus, & Boëtius Consules E Anno 522. ut erudite demonstrat Sirmondus (s), & ex eo Pagius noster (t).

Num.

(h) Vid. Montfaucon. Palæograph. Græc. Lib. II. Cap. 6. p. 164.
(i) Osservazion. Istoric. sopr. alcun. Medagl. antic. pag. 103.
(k) Gruterus pag. CLXXXIV. num. 1. & Donius Class. II. 127.
(l) Memor. Trevolt. Martii 1720. pag. 475. & 482.
(m) Chorer. Histor. Delphin. Tom. I. Lib. IV.
(n) Reines. Class. I. 210. 215.

(o) Memor. Trevolt. Mart. 1720. pag. 486.
(p) ubi supra.
(q) Hoc est, Anno Christi 523.
(r) Memor. Trevoltin. Maji 1720. pag. 886.
(s) Sirmondus, in Notis ad Ennodium Ticinen. Lib. VIII. Epist. I.
(t) Pagius, in Critic. Baron. ad Ann. 522.

Num. XI.

✠ HIC REQVI
ESCIT IN PACE
BONE MEMO
RIAE INGILDVS
QVI VIXIT AN
IIII ET MEN
SIBVS OCTO
OBIIT IN XRO
III KL NOVEMBR
TERTIO P C
PAVLINI IVN (u)
V CC

Multa heic, & ſane erudita leguntur in poſtrema Clariſs. Soucieti Diſſertatione (x), de Annis Summorum Pontificum *Johannis*, & *Agapeti*. Nollem tamen ab eo vellicatam fuiſſe communem Chriſtianorum Æram, quam ab Anno U. C. 751. repetendam ſignificat. Sed hac de re contentionis funem ducere non eſt operæ pretium, donec protulerit argumenta, quibus probaturus eſt, hanc Æram initium duxiſſe a Conſulatu *Caſſii Cornelii Lentuli*, & *Lucii Calpurnii Piſonis Auguris*. Sufficiat nunc oſtendiſſe, eum male Symmachi, & Boetii Conſulatum collocaſſe in Annum Chriſti 521. & *Paulini Junioris* in Ann. 535. Utar autem pluribus authoritatibus a temetipſo ſubminiſtratis, unde tu quoque ad cauſſæ meæ patrocinium ſuſcipiendum adducaris. Adfert Sirmondus (y) Inſcriptionem, cujus eſt hæc clauſula: DEPOSITVS. EST SVB D. III ID. AVGVSTAR SYMMACHO. ET. BOETIO. VV. CC. CONSS IN FINE IND. XV. Cœperat Indictio Quinta-decima a Calendis Septembris An. 521. & ab eadem die Anni 522. numerari cœpit Indictio Prima. Anno ergo 522. Conſules fuere Symmachus & Boetius, quandoquidem iis Conſulibus Tertio Idus Auguſti ad finem properabat Indictio XV. Nam eo die Anni 523. jo decurſu fuiſſet Indictio I. Omitto auctoritatem Marcellini Comitis, Chronici Alexandrini, Marii Avenicenſis, aliorumque, qui horum fratrum Conſulatum Indictioni XV. & Maximum, qui eis ſucceſſit, Primæ aſſignant. At certum eſt, annos interceſſiſſe ſolidos ſeptem inter Symmachum & Boetium, & Lampadium ac Oreſtem Conſules. Inter utrumque par ſiquidem numerantur Maximus ſolus; Juſtinus Aug. II. & Opilio; Philoxenus & Probus; Olybrius Junior ſolus; Mavortius abſque collega; Juſtinianus Aug. II. ſolus; Decius Junior ſolus. Itaque ſi Anno tantum 521 Conſules fuere Symmachus & Boetius, Lampadius & Oreſtes inire Conſulatum non potuerunt ante Annum 531. Quo verò pacto id ſtabit cum Inſcriptione a te vulgata (z), in qua Annus poſt Conſulatum Lampadii & Oreſtis jungitur Indictioni Nonæ, quæ in Annum 531. incidit? Altera Inſcriptio nunc occurrit inter Collectanea Donii (a), cujus hæc ſunt, quæ ad rem faciunt:

SVB. DIE. PRID. IDIBVS. D. (b)
INDICTIONE VN......
MA. ITERVM. POST....
LAMPADI. ET. ORES....
V.V. C.C.

(u) Ideſt, Anno Chriſti 537.
(x) Memor. Trevolt. Maji 1720. pag. 809. & ſeqq.
(y) Sirmondus, Not. ad Ennod. Lib. VIII. 1.
(z) Maffej. Veron. Illuſtrat. ad calc. part. I. pag. 62.
(a) Donius, Claſſ. XX. 25.
(b) Supple *Decembris*. Tum VN*decim*MA. Subinde POST*conſulatum*. Demum ORE*ſtis*.

Jam ſi Conſulatus Lampadii & Oreſtis cœptus eſt Anno 531. ſecundus ab eo erit 533. quo Pridie Idus Decembris non *Undecima Indictio*, ſed ab antecedente Septembri Duodecima fuiſſet numerata. Ergo retrahendus ad Annum 530. eorum Conſulatus, cui uſque ad Septembrem competit Indictio Octava, & reddendus ex dictis Symmachi & Boëtii Conſulatus Anno 522. Eâdem operâ Anno 534. reſtituendus eſt *Paulinus* Junior, quem ad Annum 535. violenter trahit Soucietus. Nam poſt Conſulatum Lampadii & Oreſtis Anni duo tranſiere *divrem*. Deinde Tertium Conſul proceſſit abſque Collega Juſtinianus Auguſtus, & Anno ſequente 534. Quartum Conſul fuit cum Paulino Juniore. Id egregie confirmatur Diplomate, quo Juſtinianus (c) Digeſtorum editionem confirmavit. *Leges autem noſtras* (ait ille), *quæ in his . . . . . poſuimus, ſuum obtinere robur, ex Tertio noſtro feliciſſimo ſancimus Conſulatu, præſentis Duodecimæ Indictionis, Tertio Calendas Januarias*. In quibus falſum diceret Juſtinianus, ſi Paulinus Junior Conſul fuiſſet Anno 535. quia nempe *Tertio Calendas Januarias* ante ejus Conſulatum *præſens* non fuiſſet *Duodecima Indictio*, ſed Tertia poſt Decimam a quatuor fere menſibus inchoata. Denique niſi Paulinus Junior Conſul fuerit Anno 534. Sextus ab ejus Conſulatu Annus fuiſſet 541. quo uſque ad Septembrem decucurrit Quarta Indictio. At in Inſtrumento veteri a Te edito (d) legitur hæc temporis nota: *Sub die II. Nonarum Januariarum Indictione Tertia, Sexies P. C. Paulini Junioris V. C.* Hoc Diploma rurſus occurrit apud Donium (e), qui pro die II. *diem tertiam* repoſuit. Ceterum unus idemque eſt utrique Indictionis numerus. Hic verò proprius eſt character Anni 540. & ab Anno 534. Paulinum Conſulem removere non ſinit. Plura addere poſſem non magno labore, niſi viris doctis injuriam facere viderer, probandæ rei adeo certæ diutius hærens: ipſumque Clariſs. Soucietum poſtea ſententiam mutaſſe vix dubito, quum de hac receptæ Chronologiæ emendatione nihil præterea in medium adduxerit in aliis operibus, quibus eruditi Orbis applauſus meritus eſt.

Num. XII.

HIC REQVIESCIT IN PACE
BONE MEMORIAE ADVLESCENS
ĪTEGRE CARNIS NOMINE LEV
DOMARI QVI VIXIT ANNIS
NVMERO IIII ET DIES VIII
OBIIT IN XRO SEX K MA
POST C IV BASILI VV (f)
COSS CNS

In viam redit Soucietus (g), quum Annum Quartum poſt Conſulatum Baſilii aſſerit fuiſſe Ch. 545. & recte ſane quum ei Anno competat Indictio VIII. Nam quo anno Baſilius Conſul fuit, agebatur quarta Indictio, ut cernitur in Inſcriptione (h) Veronenſi a Te editâ, cui adſtipulatur altera quædam inter Donianas (i), cujus hæc eſt Clauſula: DEP. P. C. BASILI. V. C. ANN. XXII. IND. XI. VNDECIMV. KAL. IANVARIAS. Quiſquis hanc Inſcriptionem ponendam curarit (nam de ejus fide dubitare non licet, quum eam Donius ipſe deſcripſerit) ille certe computandi more non vulgari quidem, ſed quo Victor Tununenſis in Chronico uſus eſt. Etenim vulgari loquendi modo Annus XXII. poſt Conſulatum Baſilii eſſet Ch. 563. quia ille Conſul fuit Anno 541. Sed quum eo Anno XI. Calendas Januarias minime numerari potuerit Indictio XI. quæ jam deſierat ab antecedente Septembri, is debuit eſſe Annus 562. a cujus Septembri iniit Indictio XI. aut ſane dicendum eſt, jam eo

(c) Juſtinianus, Præfat. 2. Digeſtor. §. 23. & Præf. 3. ff. eod.
(d) Maffej. ad calcem Hiſtor. Diplomat. pag. 158.
(e) Donius, Claſſ. XIX. 2.
(f) Ideſt, Anno Ch. 542. aut 545.
(g) Memor. Trevolt. Menſ. Maji 1720. pag. 927.
(h) Maffej. Veron. Illuſtrat. ad calc. Part. I. num. 62.
(i) Donius, Claſſ. XX. 62.

eo Sæculo Indictiones a Calendis Januariis numerari cœpisse, quod asserit quoque non semel Pagius noster. (k) Postremas duas Inscriptionis nostræ lineas posset aliquis aliter omnino interpretari, quàm a Viro docto expressæ sunt. Ille enim legit *Post Consulatum Quarto Basilii Viri Clarissimi Senatoris Constantinopolitani*. Nullibi, quod sciam, aut *Romani*, aut *Constantinopolitani* Senatoris dignitas post *Consulis* nomen expressa legitur. Sic itaque, & fortassis rectius, hæ lineæ legi possunt: *Post Consulatum Junioris Basilii Viri Clarissimi Consulis*. Neminem latet, *Basilium* hunc *Juniorem* dictum fuisse; & quo ad repetitionem *ol Consulis*, jam exaratâ Post-Consulatus notâ, ea quoque illo ævo non infrequens. In authentico a Clariss. Mabillonio (l) edito invenio, *Sub Die Quarto Nonas Januarias P. C. Flavi Fausti Junioris V. C. Cons.*, idest *Consulis*. Relandus (m) in Fastis Consularibus adfert Inscriptionem ita signatam: D. XIII. KAL. DECEMBRIS P. C. MABVRTI V. C. CONS. tum aliam positam P. C. LAMPADI. ET. ORESTIS. VV. CC. CONSS. Exstat altera apud sæpe laudatum Donium (n). in qua D̄P. EIVS. VI. KAL. MAIAS. CONS. ALBINI. V. C. CONS. In his omnibus postrema vox CONS. *Consulem*, aut *Consules* designat, quum Albinus, Mavortius, Lampadius, & Orestes fuerint omnes Occidentales, & minime Constantinopolitani. Idem ergo in clausula Augustanæ Inscriptionis debet esse judicium.

Num. XIII.

(o) ✠ HIC REQVIESCIT
IN PACE BONE MEMO
RIAE ĒOP̄ERCVNDE QVI
VIXIT ANNOS NVMERO
X OBIIT IN R̄Ō VI K̄L
DECEMR̄S NOVIES
P̄ CN̄S IOH...... (p)
V̄ C̄C̄

Hæc Inscriptio, cujus literæ pæne attritæ sunt, scripta legitur in altero latere Lapidis, qui Sextam supra relatam exhibet, ita ut Gentilium, & postea Christianorum usui cesserit idem Marmor: quod aliàs non raro contigit. Quinque in Consularibus tabulis *Johannes* occurrunt (q). Primus Collegâ Varane Anno Christi 456. Alter Consul cum Putæo Anno 467. Tertius *Scytha* dictus, sine Collega, Anno 488. Quartus *Gibbus*, Collega Asclepione Anno 499. Quinctus denique *Flavius Johannes*, natione Cappadox, Consul solus Anno 538. Sed quum priores quatuor successores habuerint, inter quos multi fuere Occidentales, minime verisimile est, ab elapso novennio illorum Consulatus epocham in Occidente retractatam fuisse. Neque tam a longinquo Consulatûs nota accersita occurrit ante Imperium Justiniani. Superest igitur, quem in nostra Inscriptione memoratum possimus asserere, *Johannes* Cappadox Justiniani amicitiâ ad omnium dignitatum apicem evectus, undè Theodoræ Augustæ inimicitiâ, & Antoniæ Belisarii conjugis artibus detrusus est. Rem fuse expositam habes apud Procopium (r) coætaneum Scriptorem. Inter ceteras dignitates, quibus a Justiniano Augusto donatus fuit, eminebat Prætorii Orientalis Præfectura, quam a decem jam annis gerebat, quum ei exitium machinata est Theodora. Do verba Procopii: Ἀνίκων [illegible] τὴν ἀρχὴν ἔχων, [illegible] παραπομπίας [illegible]. Casus ejus accidit Anno Christi 541. Basilio V. C. Consule. Id inter omnes convenit. At Pagius (ſ), qui eum jam ab Anno 530. Præfectum Prætorio fuisse notat, nescio, quo pacto, Annum Præfecturæ *Decimum* agentem, in exsilium pulsum fuisse, pariter possit agnoscere. Nam juxta illam computandi rationem, non *Decimus* Præfecturæ annus agebatur, sed *Undecimus* ad finem vergebat, ut paulo post ostendam Foriè ut huic incommodo occurreret Nicolaus Alemannus (t), etsi Johannem Præfectum fuisse Prætorio agnoverit, Lampadio, & Oreste Consulibus, nihilo tamen minus asserit, Procopium decennalis Johannis Præfecturæ exordium repetisse ab Anno Ch. 531. idest P. C. Lampadii, & Orestis. Res est paulo attentiore animo examini subjicienda. Johannes primùm Præfecturam Prætorii suscepit Mense saltem Julio Anni 530. Lampadio, & Oreste Coss. ut probe declarat Lex (u) ad ipsum scripta III. Calendas Augusti istius Anni, quam sequutæ sunt plurimæ aliæ (x) ad eum singulis fere Mensibus usque ad finem directæ. Ceterum quum ad nullum alium ex Præfectis Prætorio tot Leges ab Imperatoribus datæ sint, aliæ perquam multæ variis Mensibus latæ Anno P. C. Lampadii, & Orestis, Johannem toto illo Anno 531. Præfecturam continuasse demonstrant. Ex iis verò memorare sufficiat primam (y) datam XV. Calendas Martii, & postremam (z) Calendis Novembris. Principio Anni 532. iterum P. C. Lampadii, & Orestis durabat adhuc prima Johannis Præfectura Prætorii. Illam enim moderabatur, quando Mense Januario erupit seditio Victoriatorum teste Procopio (a), cujus caussâ ad compescendos seditiosorum animos necesse fuit, illum ab officio removeri. Sed quum id ab intrito Justiniano expressum fuisset, seditione XX. Januarii die sopitâ, brevi dignitatem recuperavit. Hujus rei indices certissimi sunt duæ ejusdem Imperatoris Leges (b), Johanni P. P. inscriptæ V. Calendas Februarii, & Nonis Mensis ejusdem P. C. Lampadii, & Orestis Anno secundo, quas aliæ non paucæ subsequutæ sunt, quarum postrema (c) data legitur V. Calendas Decembris. Inde porro egregie refelluntur Alemannus, & Pagius, qui Johannem nostrum ablatam sibi a Justiniano, sedandi tumultus caussâ, Præfecturam recuperasse ajunt Anno tantùm 534. quandoquidem ex laudatis Legibus certum est, id biennio antea contigisse.

Continua deinde fuit iterata Johannis Prætoriorum Præfectura usquequo in exsilium pulsus est, ut constat ex Novellis plusquam quinquaginta, quarum Inscriptiones quilibet sine indice rimari potest. Ex iis si non dies, saltem Mensis eruitur, quo contigit ipsius exsilium. Postremam enim Justiniani ad illam Legem (d) datam legimus II. Calendas Maji, Basilio V. C. Consule. Prima verò Theodoro successori (e) inscripta, eodem Consule data dicitur Calendis Junii. Unde continuo affirmare licet, Johannis casum Mense Majo Anni 541. evenisse. At quum a Mense Julio Anni 530. quo primùm Præfectus fuit Prætoriis Orientalibus, ad Majum 541. quo penitus Magistratu submotus est, duobus demtis Mensibus, Anni solidi undecim intercesserint, vix mihi probabile videtur, non semel Procopium affirmasse, eum annum Præfecturæ decimum agentem scelerum pœnas dedisse, quàm undecimum. Annum agentem dicere oportuit, si a die delatæ primùm Johanni Præfecturæ numerandi fecisset initium. Neque præterea ulla subest satis idonea caussa, cur Procopius cum Nicolao Alemanno (ſ) dicendus sit decennium hoc numerasse ab Anno 530. Quorsum enim-
omi-

(k) Pagius, Differtat. Hypatic. Part. II. Cap. ultim. num. 5. & Part. III. Cap. 2. num. 13.
(l) Mabillon. Supplem. Rei Diplomat. pag. 89.
(m) Reland. Fastor. pag. 695. & pag. 706.
(n) Donius, Class. XX. 31.
(o) Aliquantulum variat in Memor. Trevoltin. Mensis Maji 1720. pag. 928.
(p) Hoc est *Post CoNSulatum* IOHannis, nempe Anno Chr. 547.
(q) Relandus, Fastor. pag. 635. 646. 671. 672. & 714.
(r) Procopius, Persic. Lib. circa finem.
(ſ) Pagius, Critic. Baron. ad Ann. 548. num. 13.
(t) Nicol. Alamann. Not. ad Procop. anecd. pag. 96.
(u) L. 3. Cod. de inofficios. Testament.
(x) L. 22. Cod. de Furt. & Serv.
L. 3. C. de Plus petend.
L. 18. C. de Sportul.
L. 27. C. de Donation. inter Vir. & Uxor.
(y) L. 20. C. Qui testam. facer. poss.
(z) L. 30. C. de Pact.
(a) Procopius, Persic. Lib. I. Cap. 24.
(b) L. 36. Cod. ad Leg. Jul. de Adulter.
L. 50. C. de Episc. & Cler.
(c) L. 53. Cod. eodem.
(d) Novell. CIX.
(e) Novell. CXI.
(ſ) Alemannus, ubi supra pag. 96.

omiſiſſet Menſes fere ſex Anni ſuperioris? Cum uno tenore continuata fuerit prima ejus Præfectura uſque ad Victoriatorum ſeditionem. Mihi itaque probabilius videtur, Procopium eo, de quo agitur, loco ſecundam tantùm Johannis Præfecturam in animo habuiſſe. Etenim quum illa inierit ante V. Calendas Februarias Anni 532. obtinueritque ad Majum 541. optime ab Auctore noſtro decimum Præfecturæ Annum egiſſe dicitur Johannes, quum a tribus, & amplius Menſibus labi cœpiſſet.

Hæ in brevi contractæ obſervationes uſui eſſe poterunt emendandis Inſcriptionibus plurium Novellarum. Et quamvis id ſtrictim jam innuerit Alemannus (g), rem paulo fuſius proſequi, non erit, opinor, omnino injucundum. Scriptarum ad Johannem Novellarum Inſcriptiones triplici ferme modo variant. Primo inſcribuntur oppidò plures (h): *Imperator Juſtinianus Auguſtus Johanni glorioſiſſimo ſacrorum per Orientem Præfecto, iterum Ex-conſuli, & Patricio.* Græce verò: Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὔγουστος Ἰωάννῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ Ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἕω Πραιτωρίων, τὸ δεύτερον ἀπὸ Ὑπάτων, καὶ Πατρικίῳ. Secunda in aliis ſatis multis (i) legitur: *Johanni glorioſiſſimo Orientalium Prætoriorum Præfecto, iterum Ex-Conſule ordinario, & Patricio.* Græce: Ἰωάννῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ Ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν Πραιτωρίων, τὸ δεύτερον ἀπὸ Ὑπάτων ὀρδιναρίῳ, καὶ Πατρικίῳ. Tertiò tandem alter inſcribendi modus occurrit ſolummodo in Græco textu duarum Novellarum (k) ſic: Ἰωάννῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ Ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν Πραιτωρίων, τὸ δεύτερον ἀπὸ Ὑπάτων ὀρδιναρίων, καὶ Πατρικίῳ. Nemo, opinor, ambigit, quin illud *iterum*, ſive τὸ δεύτερον per pravam diſtinctionem conjunctum ſit voci *Ex-conſule*. Nam una tantum vice Conſul fuit Johannes, plurimæque ex iis Novellis ſcriptæ ſunt prius, quàm fuiſſet Conſul (l). Eæ nempe, in quibus notatur *Beliſarius V. C. Conſul*: *Poſt-Conſulatus Beliſarii*: & *Annus Secundus Poſt Beliſarii Conſulatum*. In his igitur non ea eſt ſignificatio τοῦ *Ex-Conſule*, ut virum deſignet, qui Conſulatum geſſerit, ſed ut jam probe monuit Alemannus (m), qui Conſulatus Codicillos acceperit, eodem ſcilicet ſenſu, quo in Conſtitutionibus (n) Codici Juſtinianeo præmiſſis Thomas, & Tribonianus dicuntur Ex-Conſules. Etenim præter Conſules ordinarios, & ſuffectos (quos poſt Diocletiani ætatem creari deſiiſſe omnes norunt) alterum Honorariorum Conſulum genus extitit, Juſtiniani ævo maxime frequens. Quamvis autem Severus Auguſtus (o) Plautianum antea Codicillarem Conſulem ordinarium deſignando, edixiſſet, Conſules ordinarios dici iterum Conſules, quandocumque ordinarios eos fieri contigiſſet, attamen a Macrino Auguſto, Antonini Severi filii ſucceſſore, ſublatus eſt ille mos; neque poſtea occurrit, vel unus Conſul Codicillaris, qui ad Conſulatum ordinarium evectus, *iterum Conſul* dictus ſit, ut alibi fuſius oſtendi. Ita nullo umquam tempore Johannes *iterum Ex-Conſul* dici potuit. Sed quum Prætoriorum Præfecturam iteraverit, tranſpoſitâ virgulâ in iis omnibus Inſcriptionibus legendum eſt: *Johanni glorioſiſſimo Orientalium Prætoriorum Præfecto iterum, Ex-Conſuli, & Patricio*, & in Græco textu Ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν Πραιτωρίων τὸ δεύτερον, ἀπὸ Ὑπάτων, καὶ Πατρικίῳ.

Deinde patet etiam in Novellis (p) omnibus, Johanne Conſule datis, omnino ex ſupra laudato exemplari Græco Novellarum LXXI., & LXXII. legi debere: *Præfecto Prætorio iterum, Ex-conſuli, Conſuli Ordinario, & Patricio*. Tandem in reliquis Novellis, ante ejus exautorationem propoſitis, nempe *Apione V. C. Conſule: Juſtino V. Cl. Conſule: Baſilio V. C. Conſule*, legendum *Præfecto Prætoriorum iterum, Ex-Conſuli Ordinario, & Patricio*, in Græcis verò Ἐπάρχῳ τὸ δεύτερον, ἀπὸ Ὑπάτων ὀρδιναρίων, καὶ Πατρικίῳ. Unde quoque emendandi ſunt aliarum Novellarum (q) tituli, in quibus *Johannes Ex-conſule ordinario* dicitur *Beliſario V. C. Conſule*, ubi nullus error irrepſit in Græco exemplari, a quo abeſt vox *ordinario*, pariter e verſione Latinâ eliminanda. Denique ex hactenus diſputatis evincitur, expungendam ſubſcriptionem Novellæ XXXVIII. quæ ad calcem Latinæ interpretationis in hunc modum occurrit: *XV. Kal. Mart. C. P. Indictione Undecima, Poſt Conſulatum Baſilii Anno Septimo*, ideſt 548. quum eo Anno Johannes non eſſet amplius Præfectus Prætorio, ſed Baſſus, ut conſtat ex altera Novella (r); ibique altera temporis nota ex Græco Codice affigi debuit, ſcilicet *XV. Kal. Mart. C. P. Beliſario V. C. Conſule*; quæ etiam verior videtur, quod in Inſcriptione non legitur *Ex-Conſule ordinario*, ſed tantùm Ex Conſul, ſive ἀπὸ Ὑπάτων. Præterea quum tantâ curâ in his omnibus Novellis Conſtitutionibus Johannes dicatur *Præfectus iterum*, idque etiam ſervetur in aliis bene multis utriuſque Codicis Legibus, erga eos, qui bis eo munere functi ſunt, nullus dubito, quin vox *iterum* ſcripta ſit in omnibus autographis Legum (ſ) Codicis ad hunc Johannem directarum poſt Menſem Januarium Anni 532., quas in margine indicaſſe ſufficiat, etſi ibi hodie non appareat negligentia, ut videtur, Amanuenſium, quorum operâ Codex Juſtinianeus ad nos pervenit. Satis utique mirum videri poſſit, ſignari in Occidente Annum Nonum poſt Conſulatum Johannis Orientalis Conſulis; plerumque enim contigit per ea tempora, quum Paulinus Junior poſtremus in Occidente Conſul fuiſſet, ut Anni ab ejus Conſulatu in regionibus Orientalibus numerarentur. Nihilominus ſi Occidentalibus placuiſſet Conſules Orientales advocare, præſto erant poſt Johannem Apion, Juſtinus, & Baſilius. Sed illius inconſtantiæ in euentis Imperii monumentis cauſſas indagare, non eſt nunc operæ pretium. Ad reliqua propero, ne Tibi prolixiori oratione moleſtus eſſe pergam.

Num. XIV.

(t) HIC REQVIESCIT IN PACE
BEATAE MEMORIAE
EVSEBIA SACRA DO
PVELLA CVIVS PROBA
BILIS VITA INSTAR
SAPIENTIVM PVELLA
RVM SPONSVM ME
RVIT HABERE XIM
CVM QVO ....
....

His ſatis Auguſtanis addo fragmentum alterius a me obſervatum in fano Sancti Xyſti, tribus ab Auguſto leucis, quod ſequius ævum redolet.

Num.

(g) Loc. citat. pag. 8.
(h) Vide Novell. I. VIII. XV. XVIII. XIX. XX. XXII. XXIV. XXV. XXVI. XXVII. XXX. XXXI. XXXVIII. XXXIX. XLIV. XLV. XLVI. XLVII. LI. LX. LXVI. LXXIII. &c.
(i) Vide Novell. LXXIV. LXXVIII. LXXXIV. LXXXVIII. XC. XCI. XCII. XCIII. C. CI. CIX. &c.
(k) Novell. LXXI. LXXII.
(l) Vid. Novell. I. VIII. XV. XVIII. XIX. XX. XXII. XLIV. XLVI. XLVIII. LI. LII. LIII. LIV. LIX. LX. LXI. &c.
(m) Alemann. ubi ſupra pag. 5. & 6.

(n) Præf. I. de Nov. Cod. Fac.
2. de Juſtin. Cod. confir.
3. de emend. Cod. Juſtin.
(o) Dio, Lib. XLVI. & fragment. Lib. LXXVIII.
(p) Novell. LXVI. LXX. LXXIII. LXXIV. LXXVI.
(q) Novell. CII. CIII. CX.
(r) Novell. CXXVII.
(ſ) L. 22. C. de Hæretic. & Manich.
l. 37. C. de inoffic. Teſtam.
l. 53. C. de Epiſcop. & Cler.
l. 31. C. de Teſtament.
l. 15. C. de leg. Hered. &c.
(t) Vide Memor. Trevolt. Maji 1720. pag. 931.

Num. XV.

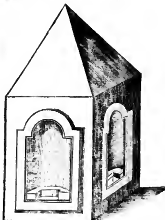
IN HVC LOCO REQVIESCIT

. . . .

. . . .

CVAE VIXIT ANNOS
QVADRAGINTA ET DVOS
MINSIS SEX. OBIT ET
QVINTO CALEDAS NOVEMBRIS
INDICTIONE XIIII

Fig. I.

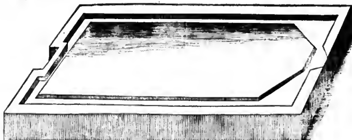
A Poſt literatos Lapides locum ſibi poſtulare videntur nonnullæ aliæ Antiquitatis reliquiæ, quæ in eodem Pago reperiuntur. Superiore Sæculo e terræ viſceribus eruta eſt Ara, quam heic vides.

Quadrangula eſt, quatuor ad ſummum pedes alta, duos quaquaverſum lata, & in conum ſuperne deſinens, ita ut pene ſimilis ſit Aræ Dianæ apud Olympium, quæ a Pauſania (u) dicitur *τετράγωνος ἀνάγων ἠρέμα ἐς ὕψος*. Quatuor latera occupant cellæ totidem, inque infima parte ſuperſunt veſtigia baſium ſtatuarum quatuor Numinum. Statuæ verò, aut potius ſigna, nequiquam reperiri potuerunt. Non eſt profecto audiendus Chorerius, qui Aram hanc habuit pro terminali lapide; nam inter plurima terminorum ſpecimina, quæ apud veteres Agrimenſores proſtant, ne unum quidem cernitur huic Aræ aliquatenus ſimile. Notandum porro, illam repertam eſſe in loco, ubi viæ publicæ quatuor ſe ſe mutuo interſecant, ibique hodie dum periſtat mole ſuâ tuta. Adeo ut probabilius ſit, hanc

B Diis viarum præſidibus dicatam fuiſſe, & in cellis ſtetiſſe *θεῶν ἐνοδίων* ſigna, Mercurii videlicet, quem vetus Inſcriptio (y) vocat *Deum, qui Vias, & ſemitas commentus eſt*; Apollinis Agyæi; Dianæ, quæ plerumque ſolo *ἐνοδίας* nomine intelligitur, ut in quadam Juliani (z) Apoſtatæ Epiſtola; tum Herculis, qui vias a graſſatoribus tutas præſtitit, cuique propterea a peregre proficiſcentibus ſacrum fiebat *propter viam*, cujus meminere Feſtus, Plautus (a), & Macrobius (b); eidemque vota *pro itu, ac reditu* ſæpiſſime nuncupata, aut ſoluta, exhibent antiqua Marmora.

Altera tabula lapidea, heic delineata, ſex pedes longa, tres cum ſemiſſe lata eſt, totumque circumambit canalis latus pollices duos.

Fig. II.

(u) Pauſanias, Elia. I.
(x) Chorer. Hiſtor. Delphinat. Tom. I. pag. 198.
(y) Reineſius, Claſſ. I. 141.
(z) Julianus, Ep. 20.
(a) Plautus, Rud. Act. I. Sc. 2. 150.
(b) Macrobius, Lib. II. Cap. 2.

An

An hæc ſit *menſa miniſteriis divinis apta*, quam Feſtus (c) *Anclabrim* vocavit, judicent Eruditi. Super eam ſane mactatæ victimæ haud incommode diſſecari poterant; rivulus circumiens ſanguinem, qui ſupererat, ſaniemque excipiebat, & per os immittebat in vas quoddam ſubtus poſitum, ne Ædis ſacræ pavimentum tabo inficeretur.

Urnæ fictiles vix alibi tot numero occurrent. Octoginta ad minimum contrectavi. Aliæ ab aliis dif- A ferunt magnitudine, & formâ. Omnium ſpecies eſt recentiſſima. Neque in iis oſſium, cinerum-ve reliquiæ inveniuntur; unde patet, officinam figulariam *Auguſti* extitiſſe. Ex urnæ terram fodientibus plures unâ ſe ſe offerunt eo ordine diſpoſitæ, quo recentes a rota debuerant in officina diſponi. Innumeræ præterea quotidie eruuntur fictiles Pateræ. Unius iconem exprimendam curavi, quam heic appono.

Fig. III.

Differt hæc á ceteris, quas Antiquarii typis mandarunt, tum propter labra repanda, quibus firmius manu prehendebatur, tum etiam propter rivulum in medio labrorum excavatum, unde effluebant libamina, qui in viſis hactenus Pateris non comparet. Ita Hippias ille, de quo tam multa Appulejus (d), ſtrigili rivulum addiderat, per quem ſudor laberetur, quamvis in variis figuris ſtrigilum hactenus divulgatis ſimilis rivulus perraro videatur. Legitur in patera noſtra complicatis literis nomen artificis C. ATISIVS SABINVS; in aliis, a me contrectatis occurrit L. ATISIVS SECVNDVS, & inde conjicio fratres *Atiſios* figlinam *Auguſti* unà exercuiſſe. Frequens in Allobrogico tractu fuit *Atiſiorum* nomen, ut probare poſſem ex Inſcriptione Gratianopolitanâ, alibi producendâ, tum ex alia, quam reperi ſecus viam, quæ *Auguſtum* ducit, in cippo colonorum agros diſterminante. Eam heic coronidis vice adjungam.

Num. XVI.

C. ATISIVS PRIMVS
(e) PVBL XX LIBERTAT
P. G. N
AELIAE SATVRNINAE
CONIVGI KARISSIMAE

Vicesimæ Libertatum mentio non tantùm frequens eſt in Italia, ſed & in Provinciis, in quibus nulla erant Civium Romanorum Oppida, quales fuere Gallia Narbonenſis, & Hiſpania citerior (f). Porro *C. Atiſium* *Primum* fuiſſe ſervum PVBL*icum* Viceſimæ, non crediderim, virum nempe trium nominum, & cui nullam aut præſentis, aut præteritæ ſervitutis notam inurit hæc Inſcriptio. *Publicanum* potius fuiſſe videtur. Conſtat enim, Viceſimæ Libertarum vectigal ab ærario redemtum a Publicanis, quos Græci Ἐικοστωνὰς dixere. Conſtat, inquam, ex hoc ſatis illuſtri loco Arriani (g): ὁ δοῦλος εὐθὺς εὔχεται ἀφεθῆναι ἐλεύθερος. Διὰ τί; δοκεῖτε ὅτι τοῖς ΕΙΚΟΣΤΩΝΑΙΣ ἐπιθυμεῖ δοῦναι ἀργύριον; οὔ. Ἀλλ᾽ ὅτι φαντάζεται μέχρι νῦν διὰ τὸ μὴ τετυχηκέναι τούτου ἐμποδίζεσθαι, καὶ δυσροεῖν: ideſt; *Servus ſtatim Libertatem aſſequi cupit. Qua de cauſſa? Creditis-ne, ideo quod optet pecuniam numerare Redemtoribus Viceſimæ? Minime ſane. Sed quia donec compos Libertatis fuerit, præpediri ſe putat, & minus proſpere agere.* Hic vetus, & genuinus hujus loci intellectus, quem ita perperam tranſtulit Schegkius, ut nulli rei idonea ſit hoc loco ejus Latina verſio, ut probe jam animadvertiſſe doctiſſimum Spanhemium (h) deprehendi. Cetera, quæ de hoc argumento afferri in medium poterant, & Tu, & Fabrettus (i) præoccupaſtis.

Habes, Vir eruditiſſime, Monumenta Auguſtana a me collecta, meamque de his ſententiam, quam fortaſſis fuſius, quàm debui, immo quàm ad te ſcribentem decuit, perſequutus ſum. Hæc tamen ſi nonnullius tibi pretii videbuntur, leve inde fiet additamentum Epiſtolis, quibus Antiquitates Galliæ noſtræ illuſtrandas ſuſcepiſti, quarumque editionem avidus exſpecto. Vale, magnum Literarum columen, eaſque provehere, meque amare non ceſſa.

Carpentoracte Meminorum IX. Calend. Auguſti MDCCXXXIII.

(c) Feſtus, Lib. I. verbo *Anclabris*, & Lib. V. verbo *Eſcariæ*.
(d) Appulej. Florid. Lib. II.
(e) Lect. PVBLicanus *Viceſimæ* LIBERTATum *Provinciæ Galliæ Narbonenſis*.
(f) Gruterus pag. DXCI. num. 2. & 4.
(g) Arrianus Diſſ. Epict. Lib. III. Cap. 26.
(h) Spanhem. de uſu Numiſm. Diſſ. XIII. Tom. II. pag. 551.
(i) Fabrettus, Inſcript. Cap. I. pag. 35.

LETTRES

DE MONSIEUR DE VALBONNAYS

PREMIER PRESIDENT DE LA CHAMBRE
DES COMPTES DE DAUPHINÉ

DE

MONSIEUR BOUHIER PREMIER PRESIDENT A MORTIER
DU PARLEMENT DE DIJON

ET DE

MONSIEUR LE BARON DE LA BASTIE:

Sur une Inſcription de l'Empereur Albin.

Hoc eſt:

JOANNIS PETRI MORETI DE BURGO CANUTO,

VALBONNÆSII MARCHIONIS

RATIONUM FISCI CURIÆ DELPHINATIS
PRIMARII PRÆSIDIS;

JOANNIS BUHERII

IN SENATU DIVIONENSI PRÆSIDIS;

ET

JOSEPHI BIMARDI MONTIS SELEUCI BARONIS

EPISTOLÆ AMŒBEÆ

De Inſcriptione Lugdunenſi Imp. Albini Aug.

Marbre trouvé à *Albigny* auprés de Lion.

Ancien état de l'Inſcription.

I . O . M
CL. ALBINO. C. FV. C
P. GAL. AVG. ET LVG
LIBERTATIS. ADVERS
SEVERVM. ACERRIMO
VINDICI

La même Inſcription retouchée.

I . O . M
CL. ALBINO. C. FV. CEIOI
AFRO. ADRVM
POST. F. GAL. AVG. IMP. ET. LVG
LIBERTATIS. ADVERS
SEVERVM. ACERRIMO
VINDICI

Hiſt. de l'Académie Royale des Inſcriptions & Belles Lettres
Tom. I. p. 273. edit. d'Hollande,

LETTRE

DE MONSIEUR LE BARON DE LA BASTIE

A MONSIEUR

LE PREMIER PRESIDENT DE VALBONNAYS.

J'Ay relu, Monsieur, avec un nouveau plaisir l'Histoire, & les Mémoires de l'Académie Royale des Inscriptions & Belles Lettres dont vous êtes membre; je suis sur tout enchanté de l'air de modestie qui y régne; car quelque authorité que doive avoir tout ce qui porte le nom d'un corps aussi distingué dans la République des Lettres, il paroit bien qu'en donnant ce recueil au public, on n'a pas prétendu contester le droit qu'a chaque sçavant en particulier, de penser & d'écrire sur les mêmes sujets, différemment des autheurs des différentes Dissertations qui composent cet ouvrage. C'est en usant de ce droit, que je prendrait la liberté de vous proposer mes doutes sur différents endroits de ce livre, bien persuadé que persone n'est plus en état de les éclaircir.

Je trouve à la p. 273. du premier Tome de l'Histoire de l'edition d'Hollande in 12. dont je me sers, l'extrait d'une Dissertation du sçavant Monsieur de Boze, sur un marbre trouvé il y a plus de 100. ans à Albigny *près de Lyon, & dont il est aujordhuy possesseur; il prétend défendre l'authenticité de l'Inscription gravée sur ce marbre, contre le jugement que Spon, & le P. Menêtrier en ont porté; & aprés avoir distingué ce qu'il y croit antique, des lettres qu'il dit qu'on y a visiblement ajoutées, il propose une explication, au moyen de la quelle il a pensé sans doute, que touts les soupçons de faux doivent s'évanoüir. C'est ainsi qu'il la lit:* Iovi Optimo Maximo CLodio ALBINO Conjuratorum FVgatis Copiis Protectori GALliarum AVGusto ET LVGdunensium LIBERTATIS ADVERSus SEVERVM ACERRIMO VINDICI.

Malgré la deférence que j'ay pour les lumiéres d'un Antiquaire aussi habile que Monsieur de Boze, je ne laisse pas de penser encore comme Spon, & le P. Menêtrier, qui l'Inscription dont il s'agit est fausse, & que son explication n'est pas soutenable. Voicy mes raisons en peu de mots.

1. *Il est contre l'usage coustant des Inscriptions, & des Medailles Imperiales que le nom de l'Empereur pour qui elles sont faites, ne fois pas précedé ou suivi immediatement, des titres qui marquent sa dignité, tele que ceux de* IMP. CAES. &c. *rien de tout cela ne paroit icy, il semble qu'il ne s'agisse que d'un particulier.*

2. *L'Inscription d'un monument public destiné à apprendre à la posterité quelque action éclatante de celuy pour lequel on l'a érigé, n'est jamais une énigme; or celleicy en seroit une veritable, si comme le prétend Monsieur de Boze, on avoit voulu marquer la victoire qu'Albin remporta d'abord sur les Generaux de Sevére, puisque cela n'auroit été désigné que par des lettres initiales, qui suivant les diverses idées de ceux qui les lisoient, pouvoient reçevoir des explications toutes différentes, & dont aucune ne se rapportât au fait dont on avoit voulu conserver la mémoire.*

3. *Pourquoy Monsieur de Boze fait il signifier les deux mots* conjuratorum, *&* copiis *par une seule lettre chacun, tandis qu'il en fait employer deux pour marquer le mot* fugatis?

Enfin le nom conjuratorum *ne convient en aucune façon à Sevére, & à ses lieutenants, puisqu'on ne pouvoit appeller ainsi, que des gens qui se feroient liés par serment, pour prendre les armes contre l'authorité publique. Celle de Sevére avoit été reconnüe par Albin luy même, puisqu'il avoit bien voulu tenir de luy le nom de César: ainsi ceux qui le servoient, pouvoient bien être appellés ennemys* Hostes, *par les partisans d'Albin, mais on n'a jamais pu leur donner le nom de Conjurés.*

Je pouvrois insister d'avantage sur ces raisons, & les fortifier de plusieurs preuves, si je n'étois persuadé que cela seroit inutile en écrivant à un homme d'une critique aussi sure, & aussi éclairé que vous, qui les supplérés aisement; mais si vous les jugés nécessaires, je ne refuse pas de vous les exposer plus au long dans une autre lettre.

Je suis avec un respectueux attachement M.r &c.

La Bastie Monsalèon ce 15. May 1729.

Monte Seleuco Idib. Maj.

BIMARD LA BASTIE &c.

Lettre de M.r de Valbonnays
à M.r de la Bastie.

J'Ay lû avec plaisir les remarques que vous avés faites, Monsieur, sur quelques Dissertations inserées dans les Mémoires de vôtre Académie: elles marquent la justesse de vôtre discernement, & vôtre exactitude à ne laisser rien passer sur des conjectures trop hazardées. Si touts ceux qui se piquent de litterature avoient la même délicatesse que vous, nous ne verrions pas tant d'autheurs annoncer au public leurs découvertes, & nous aurions cependant beaucoup plus souvent des points d'histoire éclaircis, & mis dans leur vray jour. Je sçay cependant qu'il en est de si problématiques, qu'il est difficile d'en determiner le sens; le monument que M.r de Boze a tenté d'expliquer, peut être regardé ce me semble de cette façon: j'ay cherché néantmoins d'en découvrir l'explication, & je vous diray ce que j'en ay pensé.

Je ne sçaurois convenir, non plus que vous, de celle qu'il donne aux lettres initiales qu'on y lit, le mot Conjuratorum, *qu'il fait signifier à une seule lettre de l'Inscription, n'est soûtenu d'aucun exemple, & le sens en est d'ailleurs peu conforme, comme vous l'avés remarqué à la verité de l'histoire. Celuy de* Protectori Galliarum *ne me paroit pas non plus du stile des Inscriptions, ni même du bon gout de la latinité.*

Ces raisons ne me determineroient cependant pas à rejetter le monument comme suspect; le plus grand nombre de ceux que Gruter rapporte, renferment des énigmes qu'on n'a point encore penetré; on ne s'est point avisé pour cela de les révoquer en doute.

*Les autres difficultés que vous opposés pour affoiblir la foy de ce monument, me paroissent aisées à surmonter, vous regardés comme un usage inviolable des Inscriptions & des Médailles Imperiales de faire préceder des titres d'*Imperator, *& de* Cæsar *le nom de famille, & le surnom de l'Empereur, qui fait frapper la Médaille ou ériger le monument: prênes la peine d'ouvrir les livres de Goltzius & d'Occo, vous y verrés au prémier coup d'œil, combien ce principe est peu certain. D'ailleurs Albin ne prit le titre d'*Empereur, *& d'*Auguste *qu'à la fin de sa vie; aussi ne se trouve-t-il point dans ses Médailles les plus ordinaires, & le petit nombre où on le lit est trés rare, & fut frappé seulement peu de temps avant la bataille, où il fut défait, & mis à mort par Septime Sevére.*

Les Historiens nous apprennent qu'avant que ce dernier passat dans la Gaule, il y eut quelques combats donnés, dans lesquels Albin battit les Generaux de Sevére. Spartien nous laisse entendre que Sevére étoit encore en Orient lorsque cela arriva (Spart. Sever. c. 10.),

&

& primò quidem ab Albinianis Severi Duces victi sunt: tunc sollicitus cùm consuleret, à Pannoniacis auguribus comperit se victorem futurum *&c.*

Capitolin confirme la même chose, & ne fait partir Sevère contre Albin, qu'après que celuycy eut chassé ceux qui gouvernoient la Gaule pour Sevère (Capitol. Albin. c. 9); & prima quidem conflictu habito contra Duces Severi potior fuit: post autem Severus cùm id egisset apud Senatum ut hostis judicaretur Albinus, contra eum profectus acerrimè pugnavit in Galliâ *&c.*

Sevère ne pouvoit manquer d'avoir des troupes dans cette Province sous la conduite de ses Lieutenants, à qui il avoit donné le gouvernement des Gaules sous le nom de Præsides. *Dion parle expressément d'un nommé* Lupus, *qui fut défait par Albin* (Xiphilin. p. 407.): accidit priore pugnâ ut Albinus Lupum vinceret, unum è Ducibus Severi, eumque cum magno militum numero interficeret. *C'est luy vraysemblablement qui est désigné par les mots* P. GAL. Præsidis Galliarum. *Ces avantages donnèrent lieu à Albin de frapper les Médailles que nous avons de luy avec le type de la victoire. Ce fut aussi sans doute ce qui engagea les Lyonnois à élever ce monument, qui nous donne à connoitre qu'Albin n'étant encore que* Cæsar *lorsqu'il défit les troupes de Sevère, prit le titre d'Auguste après cette victoire.*

Je n'hésiterois donc point de lire. Jovi Optimo Maximo, Clodio Albino Cæsari, fusis copiis Præsidis Galliarum Augusto, & Lugdunensium libertatis adversùs Severum acerrimo vindici. *De cette façon le mot* Conjuratorum *que vous avés attaqué non sans fondement, se trouveroit changé en celuy de* Cæsari, *titre qu'Albin prit en Angleterre. Celuy de* fusis *étant plus court, & plus latin que* fugatis *peut être aisément entendu par ses deux premières lettres. Le mot* Copiis *qui suit, est un de ceux qui sont employés les plus communément dans les Inscriptions, & dans les Médailles, & qui n'est exprimé que par une seule lettre. Et enfin le mot* Protectori, *hors d'usage parmi les Latins, est remplacé par celuy de* Præsidis Galliarum. *On ne peut disconvenir qu'il n'y eut des officiers dans les Gaules sous ce titre. Parmi les Autheurs qui en font mention Trebellius Pollio dit expressément que Tetricus le père avant que de parvenir à l'Empire étoit Président dans les Gaules* (Trebell. Tyran. c. 24.), Præsidatum in Galliâ gerens.

Je seray ravy d'entretenir avec vous un commerce qui me sera aussi avantageux, par toutes les lumières que vous répandrés sur nos conférences, dans les lettres dont je vous prie de vouloir bien nous honorer de temps en temps. Je suis avec toute l'estime, & tout l'attachement possible &c.

Grenoble le 28. May 1729.

VALBONNAYS.

Réponse de M.r de la Bastie à M.r de Valbonnays.

JE gagne trop en toutes façons, Monsieur, dans le commerce que vous voulés bien me permettre d'entretenir avec vous, pour n'être pas attentif, & empressé de le soûtenir de ma part; & je profiteray de vos lumières le plus souvent qu'il me sera possible.

Je vous assure sans compliment que je leur rends justice, lors même que je me crois obligé de m'écarter de vôtre sentiment.

Malgré le jour que vous avés voulu répandre sur l'Inscription d'Albin, je vous avoüe qu'il s'en faut bien que j'aye changé d'avis; je croyois le mien si certain que j'avois pensé qu'il me suffisoit de vous avoir indiqué mes soupçons, & que vôtre sagacité vous feroit trouver sans peine les raisons qui m'ont déterminé à rejetter ce monument comme supposé; puisque vous en avés fait usage pour défendre son antiquité, permettés moy, Monsieur, de vous détailler un peu d'avantage, les moyens de faux qui m'ont persuadé la supposition.

Je conviens avec vous, Monsieur, qu'on ne doit pas condamner légèrement de fausseté les monuments antiques, & que leur obscurité n'est pas une raison de les en accuser. Mais je vous prie aussi de faire attention que ce qui rend obscures plusieurs Inscriptions de la collection de Gruter ou des autres, c'est ou qu'elles ont été mal lües, & mal copiées; ou que les Graveurs eux mêmes y ont fait des fautes tantôt d'ignorance, & tantôt d'inadvertence; ou quelles sont frustes, ou enfin parcequ'elles sont composées de lettres initiales, dont nous avons peine de deviner la signification, faute d'avoir une connoissance assés exacte des formules usitées en ces temps là, & des persones pour les quelles ces Inscriptions ont été faites.

Je passe sur plusieurs autres sources de la difficulté d'expliquer les Inscriptions; l'examen de chacune en particulier demanderoit une Dissertation complette. Il me suffit à présent qu'aucune de celles que je viens de marquer, ne peut avoir lieu à l'égard de cellecy. C'est un homme du métier qui en étoit possesseur, & qui a pris soin de la faire graver exactement; c'est un monument public élevé à la gloire d'un Empereur, & par conséquent il n'est pas probable qu'on eut voulu se servir d'un Graveur ignorant; M.r de Boze nous assure qu'elle est parfaitement bien conservée; & quand aux lettres initiales, elles ne devroient pas dans les règles être obscures, parceque les monuments faits pour les Empereurs, devant être des témoignages publics de leurs actions, ou de leur gloire, on ne s'avisoit pas de les composer de lettres singulières, difficiles à deviner, & hors d'usage.

Ce que j'avance là me paroit si certain, que j'ose m'engager d'expliquer quelque Inscription Impériale que ce soit, pourvû qu'elle n'ait aucune marque de supposition, & que je soit assuré qu'elle est copiée avec exactitude, & de soûtenir mon explication par des exemples parallèles, seule façon de prouver dans les matières conjecturales, & l'unique que les meilleurs critiques reconnoissent pour bonne. Il n'en est pas de même à l'égard des Médailles, & quelqu'un qui se serviroit de la même raison pour en conclure, que de même que sur les Monnoyes il se rencontre souvent des lettres initiales qui signifient des mots entiers qu'on ne sçauroit prendre pour des formules generales, la même chose a pu arriver à l'égard des Inscriptions. Celuy, dis-je, qui raisoneroit ainsi se tromperoit assurément, parceque dans les Médailles, le Monétaire étoit souvent gêné par l'espace, & ne pouvoit pas faire à son gré la pièce plus grande ou plus petite, pour y mettre une légende plus courte, ou plus étendüe. Outre cela les Monnoyes ayant cours dans tout l'Empire, il suffisoit que quelqun sçut d'abord ce qu'on avoit voulu y marquer pour qu'en peu de temps persone ne l'ignorat plus. Mais à l'égard des Inscriptions, chacune d'elles étoit unique, elles devoient apprendre au citoyen tout comme à l'etranger, pourquoy on les avoit faits; elles conservoient à la posterité le nom, & l'éloge des Princes à qui ont les avoit élevées; & elles ne pouvoient guéres s'entendre que lorsque les mots y étoient en entier, ou que ceux qui s'y trouvoient en abregé, étoient si communément employés qu'on ne pouvoit s'y méprendre. Je conclus delà qu'on doit être en garde contre tout ce qui paroit trop singulier en ce genre; & quand cela se trouve joint à d'autres marques de supposition, il n'est pas douteux qu'elles n'en reçoivent un nouveau poids.

Examinons à présent le concours des raisons qui se présentent pour détruire l'antiquité du monument d'Albin. Prémiérement l'Inscription a été retouchée, comme M.r de Boze en convient; & il faut bien de la finesse dans le coup d'œil pour distinguer aussi juste, qu'il croit l'avoir fait, ce qui est antique de ce qui ne l'est pas. Je vous assure, M.r, que si le Padoüan *&* Carteron *tout habiles qu'ils étoient n'ont pû attraper l'air du véritable Antique dans les Médailles qu'ils ont contrefaites; un Sculpteur assés médiocre, vous gravera dans la pierre & sur le marbre, un beau caractère Romain, en lettres onciales si vous le voulés, aussi bien que le plus habile ouvrier du siècle d'Auguste, quand on luy mettra devant les yeux un modèle, pour la forme, la grandeur, & la profondeur des caractères. D'ailleurs vous sçavés bien que tout monument regratté, perd la moitié de son authorité, sur tout quand il est du nombre de ceux où il est difficile de faire un juste discernement entre ce qui est antique,*

antique, & ce qui est moderne.

J'ay dit, M.r, que l'on n'avoit jamais vû d'Inscription où les titres de l'Empereur ne fussent ou d'abord avant, ou d'abord aprés son nom; j'ay encore parcouru toutes celles qui sont dans les recüeils de Gruter, Reinésius, Spon, Fabretti, sans y en avoir trouvé aucune qui détruise cette régle. Ainsi jusqu'à ce qu'on me cite avec précision des exemples contraires, ma proposition subsiste dans toute sa force, & je crois qu'en bonne critique, on ne sçauroit disconvenir de la nécessité qu'il y a d'apporter au moins un exemple qu'on puisse opposer à cinq, ou six cent.

A cela vous répondés, M.r, qu'Albin n'étoit apparement encore que Cæsar, lorsque dans un prémier combat il défit les troupes de Sevére, & que ce ne fut qu'aprés la victoire qu'il prit le titre d'Auguste, ce qu'on aura peut-étre voulu marquer dans cette Inscription. Mais outre que jamais pareille distinction ne c'est faite dans aucun monument, & qu'ainsi elle n'est pas admissible, permettés moy de vous dire que c'est précisément vouloir appuyer une chose incertaine, par une autre qui l'est encore d'avantage. Car enfin sur quel fondement pouvés vous croire qu'Albin n'ait pris le titre d'Auguste, qu'aprés avoir defait Lupus? quel est l'autheur, quelle est la Médaille qui favorise cette conjecture? Dés en començant la guerre contre Sevére, ne croyoit il pas avoir autant de droit à l'Empire, qu'aprés ce prémier avantage? il y a au contraire grande apparence que se fut ce titre prématuré qui fournit à Sevére un prétexte pour l'attaquer. Ce ne pouvoit pas être l'usurpation du nom de Cæsar qui l'obligea de luy déclarer la guerre, il l'avoit reconnu luy méme dans une lettre rapportée par Capitolin, (Capitol. Albin. c. 7.) qui commence ainsi: Imperator Severus Augustus, Clodio Albino Cæsari, fratri amantissimo, & desideratissimo salutem. Il l'avoit fait Consul avec luy l'an de J. C. 194., comme le méme autheur l'a rapporté, (ibid. c. 3) (l. 1. C. de pign. & Hyp.) (l. 1. si alien. res pign.) (Et l. 2. C. de furt. & serv.) (l. 1. C. de fidejus. min.) (l. 2. C. de edend.) & son nom se trouve encore avec celuy de Sevére, dans la datte de plusieurs loix du code. Ce ne fut que la mauvaise foy avec la quelle Sevére, en luy envoyant la lettre, dont je viens de rapporter le commencement, avoit voulu le faire assassiner, qui l'obligea de prendre les armes. Nous en avons encore pour garant le méme Capitolin. (Capitol. Albin c. 8.) Si Albin s'étoit contenté du titre de Cæsar, de quel droit Spartien (Spart. Sever. c. 10.) se seroit il servy du nom de révolte en parlant du commencement de la guerre? Aliud bellum civile Clodii Albini nunciatum est, qui rebellavit in Galliâ. Tout cela ne prouve-t-il pas que d'abord qu'Albin eut résolu de prendre les armes contre Sevére, il prit le titre d'Auguste, la puissance Tribunitiéne, & le Souverain Pontificat. On les trouve dans deux de ses Médailles d'argent rapportées par Mezzabarba; (Mediol. num. Imp. p. 163.)

Enfin, M.r, c'est encore un fait constant qu'au moment que quelqu'un étoit déclaré ennemy de la patrie, on abbatoit les statues, & son nom étoit rayé de touts les monuments publics, & particuliers qui en faisoient mention. Cela est clair par l'exemple de Séjan sous Tibére, de Camillus Scribonianus sous Claude, de Plautianus sous Sevére méme, d'Eutrope sous Arcadius, & de tant d'autres. C'est ce qui fait qu'il ne nous reste présque plus d'Inscriptions des Tyrans, c'est à dire de ceux qui en differents temps, & en differents lieux ont usurpé le titre d'Augustes. Je n'en trouve qu'une d'Aureolus, (Grut. CLXIII. 2.) mais c'est l'Empereur Gallien luy méme qui la fit ériger; une de Tetricus le pére, (Reines. Cl. III. 45.) sur la quelle cependant on voit des marques assés visibles de radiation. Une de Postume, (Id. Append. 15.) & enfin une seule d'Albin. (Grut. XLV. 12.) Voilà touts les Tyrans dont il nous reste des Inscriptions; mais quoyqu'il soit vray de dire qu'il a pu arriver, & qu'il est même quelque fois arrivé, qu'on a laissé échaper quelques monuments qui faisoient mention de ceux qui avoient été déclarés ennemys publics, il est certain que cela n'est présque jamais arrivé à l'égard des monuments publics, faits par une grande & puissante Ville, qui avoit suivy le parti du rebelle; il étoit trop de l'interêt du vainqueur, d'en détruire le souvenir. Ainsi quoyque le hazard ait fait oublier un petit monument de la pieté d'un esclave d'Albin envers son maitre; il n'y a aucune apparence que Sevére eut manqué de faire abbattre avec soin, touts ceux que les Lyonnois avoient fait élever à son ennemy, au quel ils avoient été fortement attachés, & sur tout celuycy où ils avoient pris soin de marquer un avantage remporté sur ses troupes, & une grande animosité contre luy, puisqu'ils les regardent comme l'ennemy de leur liberté.

C'est une chose que vous ne me nierés pas qu'Albin eut été déclaré ennemy de la patrie, Spartien le rapporte dans la vie de Sevére: (Spart. Sever. cap. 10.) Albinum statim hostem judicavit (Severus), & eos qui ad illum mollius scripserunt, vel rescripserunt. Que son nom ait été effacé des monuments publics, c'est ce qu'il m'est aisé de vous prouver. Ouvrés le Recueil de Reinésius à la p. 89. vous trouverés une Inscription dédiée au Soleil Mithra, (Reines. Cl. I. 46.) avec cette datte: VII. K AL. MAIAS. IMP. L. SEPTIMIO. SEVERO. PERTIN. II., le nom de son collégue est effacé, il ne reste que la marque II. du second Consulat, & dans la ligne au dessous COS. vous voyés bien que le nom effacé est celuy d'Albin, & qu'ils font remplir cette ligne, comme Reinésius & Fabretti (Fabrett. Inscript. p. 367.) l'on jugé par ces mots D. CLOD. SEPT. ALBINO. CAES. II. COSS. Je crois que je n'ay pas besoin de reflêchir plus long-temps ladessus, & que vous avés l'esprit trop juste, pour croire que Sevére, qui étoit sur les lieux, ait negligé de faire faire sur un monument aussi éclatant que le nôtre, ce que l'on a fait sur un qui l'étoit infiniment moins; d'où je conclus qu'il n'éxistoit donc pas de son temps.

Enfin ma derniére raison est, que les caractéres de l'Inscription ne sont point du second siécle, & qu'il n'y a persone un peu accoûtumée à les voir dans les originaux qui ne convienne avec M.r Spon, & le P. Menétrier que ceuxcy sentent le Gothisme; & quand au trait audessus de l'A que M.r de Boze dit avoir pareillement remarqué dans les Médailles d'Albin. 1. Comme aucun autre Antiquaire ne l'a observé quoyque plusieurs ayent donné des Types de ces Médailles, je souhaiterois voir celles dont il parle, de mes propres yeux. 2. Je nie qu'on en puisse rien conclurre pour les Inscriptions, l'Analogie n'étant pas parfaite entre ces deux espéces de monuments.

Le concours de toutes ces raisons, fait que je n'ay pas hésité à regarder cette Inscription comme supposée, car quand chacune en particulier ne seroit pas convaincante, elles me paroissent plus que suffisantes jointes ensemble; nam quæ non prosunt singula, multa juvant.

Il est assés inutile aprés cela d'examiner l'explication que vous donnés aux lettres C. FV. C.; cependant pour ne rien laisser en arriére, je vais le faire en deux mots. J'ay déja remarqué cydevant, qu'il n'y avoit aucun exemple que l'histoire d'un événement remarquable, se trouvát désignée par des lettres initiales, & que méme cela paroissoit peu naturel: j'ajoute que ces lettres deviennent un nés de cire, qu'on tournera du coté qu'on voudra, dés qu'il n'y aura pas une régle certaine pour les entendre. Celle qu'on a suivy jusqu'icy c'est de les comparer avec d'autres Inscriptions, où les mémes mots qu'on croit désignés par les initiales, se trouvent ou en entier, ou à demy dans le méme sens. Sans cela que d'explications arbitraires? que de conjectures qu'on ne pourra ni prouver, ni détruire? vous étes trop éclairé pour ne pas voir les suites de cette licence. Vous assurés que le mot Copiis est communément employé dans les Inscriptions, & dans les Médailles, & qu'il n'est trés souvent exprimé que par une seule lettre. Un seul exemple où un seul C. signifie sûrement Copiis seroit nécessaire pour guérir touts mes scrupules; j'espére que vous voudrés bien me faire part de ceux que vous avés observé, j'en ay cherché inutilement, car je ne mets pas dans ce nombre celles où l'on trouve C. C. C. pour Colonia Claudia Copia Lugdunum (Gruter. CCCLXXXII. 1. CCCLXXXVIII. 6. CCCXCIX 4. CCCCXXII. 10. &c.); il n'est pas besoin que je vous en fasse sentir la différence avec le cas présent.

Pour le mot Protectori *de M.r de Boze, je n'avois pas voulu m'amuser à le relever, quoyque cela me fut venu en pensée, parce que l'on auroit pû éluder la difficulté, en lisant à sa place* Propugnatori, *mot convenable & usité, & que le P. peut designer aussi bien que* Protectori. *Je ne vous chicanerais pas aussi sur le* Præsidii *que vous luy faites signifier, quoyque ce fut la seule Inscription on ce mot se trouveroit exprimé par une seule lettre, parceque vous n'auriés qu'a mettre à sa place* Proconsulis, ou Proprætoris. *Ce qui me fait de la peine c'est qu'il ny avoit pas dans ce temps la un* Gouverneur, ou Commandant general *dans toutes les Gaules, ce qui seroit nécessaire pour qu'on eut pû l'appeller* Præses Galliarum. *Auguste avoit fait trois Provinces des Gaules,* (Strab. lib. IV. & Cellar. Geogr. Tom. I. p. 142.) *outre la Narbonoise qui l'étoit dépuis long temps, & dont chacune avoit son gouverneur particulier, sous le nom de* Proconsul, *de* Propréteur, *ou de* Président, *les deux Germanies qui faisoient partie de la Belgique eurent peu aprés leur Commandant chacune; je ne crois pas qu'il y ait guéres eu d'autre subdivision avant Dioclétien, ou même Constantin le Grand. Par conséquent pendant tout ce temps la persone n'a pû être appellé Gouverneur des Gaules, mais Gouverneur de la Gaule Narbonoise, de l'Aquitanique, de la Lyonnoise, ou de la Belgique. D'ailleurs Sevére quand il voulut détruire Albin envoya des troupes dans les Gaules, mais il n'y en avoit pas auparavant, puisque la Grande Bretagne & les Gaules avec les troupes qui s'y trouvoient, étoient au pouvoir de ce dernier, comme le marque cet endroit de la lettre de Sevére même:* (Capitol. Albin. c.7.) Tu velim exercitus reipublicæ, ac nobis retentes. *Or Sevére envoyant des troupes contre Albin, ce n'est pas le titre de* Président *qu'il donna à leur chef; ce nom ne convenoit qu'aux Magistrats destinés à régir des provinces pasifiques, & désarmées; quoyqu'il pût arriver que dans le cours de leur administration, ils se missent à la téte de quelques troupes pour appaiser des séditions, ou des revoltes, vous croirés, M.r, être en droit de me demander quel est donc le nom que je donne à ces generaux de Sevére contre Albin, & je vais vous satisfaire. Ils pouvoient être* Legati Augusti Proprætore, (Dio lib. LIII) *car c'est ainsi qu'on nommoit les commandants des provinces frontiéres, ou dans lesquelles il y avoit des corps considérables de gens de guerre, & qu'Auguste s'étoit réservées, dans le partage qu'il fit des provinces avec le peuple; cela est sçu de tout le monde; & je trouve qu'un* Lupus *qui vivoit du temps de Sevére, & qui pourroit bien être celuy qu'Albin défit & tua, est appellé ainsi dans cette Inscription rapportée dans Gruter* (Gruter. CXCI. 3.)

IMP. SEVERVS
AVG. ET. ANTONINVS
CAES. DESTINATVS. RES
TITVERVNT. CVRANTE. VIR
IO. LVPO. LEG. EORVM. PR. PR

On pouvoit encore appeller les generaux de Sevére Duces exercitûs; *Ce nom étoit comme vous le sçavés en usage dés le temps de l'Empereur Hadrien, pour désigner ceux qui étoient destinés à commander les troupes, dans quelque expedition particuliére, & qui n'avoient de jurisdiction que sur les Soldats. Capitolin & Spartien* (Spart. Sever. c. 10. Capitol. Albin. 8. 9.) *ne donnent pas d'autre nom aux generaux que Sevére envoya contre Albin; & pour ôter tout sujet de toute ladessus, voicy encore le commencement d'une Inscription qui fut trouvée à la* Villa Fonséca *sur le Mont Célio à Rome le 12. Février* 1708. (Hist. Critiq. de la rep. des lett. To.IX. p.254.)

L. MARIO. L. F. QVIR
MAXIMO. PERPETVO
AVRELIANO. COS
SACERDOTI. FETIALI. LEG
AVGG. PR. PR
PROVINC. SVRIAE. COE
LAE. LEG. AVGG. PR. PR
PROVINC. GERMANIAE
INFERIORIS. ITEM
PROVINC. BELGICAE. DV
CI. EXERCITV. MYSIA
CI. APVT. BYZANTIVM
ET. APVT. LVGDVNVM &c.

Marius Maximus *est appellé* Dux exercitûs Mysiaci apud Byzantium, & apud Lugdunum; *ce qui ne peut regarder que les deux expeditions de Sevére, la premiére contre Byzance qui avoit pris le parti de Pescennius Niger, & qui soûtint trois ans de siége; & l'autre contre Albin qui fut défait auprés de Lyon l'an de J. C.* 197. ou 198. (V. Pagi Critic. ad an. 198. n. 5.) *c'étoit donc le titre dont les generaux de Sevére jouissoient dans ces expeditions.*

Je crains, Monsieur, de vous avoir ennuyé par la longueur de cette lettre, mais vous me pardonerés sans peine de m'être abandoné au plaisir de m'entretenir avec vous. J'ay l'honneur d'étre &c.

Ce 20. Juin 1729.

BIMARD LA BASTIE.

Replique de M.r de Valbonnays
à M.r de la Bastie.

*JE reviens à l'Inscription trouvée à Lyon, sur laquelle j'avoit envoyé mes reflexions à M.r le Président Bouhier; je ne puis mieux répondre à vôtre lettre, qu'en vous faisant part de la sienne, dont je vous envoye l'original, que je vous pris de me rendre quand vous l'aurés lû: elle vous mettra au fait de toutes les difficultés qui se sont présentées sur cette matiere; il y examine l'explication que j'avois donné sur la dernière victoire d'Albin qui luy avoit fait préndre le titre d'*Auguste*; c'est sur quoy il n'a pas cru devoir se conformer au sentiment que j'avois avancé, & qui paroit étre pareillement celuy de M.r de Boze. Vous aurés le plaisir de discuter les raisons qu'il y oppose; on ne peut pas douter qu'il n'ait traité le sujet avec beaucoup d'erudition, & une parfaite connoissance de l'antiquité, peu s'en faut que je ne sois entré dans sa pensée. J'ay mis toute fois sur le papier les doutes qu'on peut former sur ses conjectures; ils pourront peut-étre luy donner lieu de répandre sur cela de nouvelles lumiéres, ce sera une occasion d'exercer vôtre penétration.*

Je suis &c.

VALBONNAYS.

Ce 21. Juillet 1729.

Lettre de M.r le Président Bouhier
à M.r de Valbonnays.

L'Inscription d'Albin qui est au prémier volume de l'Histoire de l'Académie des Inscriptions, & dont vous me faites l'honneur de me demander mon sentiment, M.r, méritoit fort en effet vos recherches. Car encore qu'elle ait été sçavamment expliqué par un de nos plus habiles Antiquaires, il reste encore des difficultés qu'il n'est

n'eſt pas aisé de résoudre, & qui ont donnè lieu à M.r de la Baſtie de tenir ce monument pour ſuſpect.

Cependant des trois raiſons de douter qu'il vous a proposée, il y en a deux dont je ne ſerois pas touché.

Si les mots IMP. CAES. *ny ont pas été mis avant le nom d'Albin comme on avoit coûtume de le faire, à l'égard des Empereurs, ça été ſans doute par la même raiſon, qui fait qu'on ne trouve le titre d'*Imperator *dans aucune des Médaillee, qui furent frappées en ſon honneur les trois prémières années de ſon aſſociation à l'Empire comme vous le verrés dans le Recueil de Mezzabarba.*

Il y en a même pluſieurs, où le titre de Cæſar *ne ſe rencontre pas, non plus que dans l'Inſcription dont il s'ágit; qui plus eſt dane celles de ces trois annéee, où l'ont voit ce titre, il faut obſerver qu'il ſuit toûjours le nom d'Albin en cette ſorte,* D. CLOD. SEPT. ALBIN. CAES. *au lieu de le précéder, comme il ſe pratiquoit d'ordinaire à l'égard de ceux qui avoient droit de le prendre. A' quoy eſt conforme une Inſcription que vous trouverés dans* Gruter XLV. 12. *enſorte qu'on ne doit point être ſurpris, ſi l'on ne voit ni l'une ni l'autre de ces qualités à la tête du monument dont il s'agit.*

A' l'égard des réflexions qu'a fait nôtre amy ſur ces mots Conjuratorum fugatis copiis, *je les trouve fort juſtes. Car Sevère ayant été en effet reconnu pour Empereur par Albin luy même, on pourroit bien traiter d'ennemys, mais non de conjurés ceux qui ſervoient dane ſes troupes. Mais cette judicienſe obſervation que vous paroiſſée avoir approuvée, ne tend qu'à rejetter l'explication qui a été donnée de ces lettres* C. FV. C., *& non à faire regarder l'Inſcription comme fauſſe.*

Il n'eſt pas ſi facile de juſtifier la ſituation du mot Auguſto, *qui dans ce monument eſt aſſés éloigné du nom d'Albin, au lieu que dans touts les autres de cette eſpèce, ainſi que dans lee Médailles il marche immédiatement aprée le nom dee Empereurs.*

Cependant quoyque ce monument qui exiſte encore, ne porte en luy même aucune marque de fauſſeté, ou de ſuppoſition, ſi ce n'eſt dans quelques mots, qui ont été retranchée de l'Inſcription, comme évidemment ajoutée après coup, & dont la nouveauté même prouve l'antiquité du reſte, je ne crois pas que le ſeul déplacement du mot Auguſto, *ſuffiſe pour faire ſuſpecter une Inſcription auſſi mémorable. Peut être ce déplacement eſt il une tranſpoſition ſemblable à d'autres qui ont été remarquées dans quelques Inſcriptions antiques par les Sçavants, & entre autres par Reineſius* Var. Lect. p. 614. *peut être auſſi que la place du mot* Auguſtus *n'eſtoit pas tellement fixée dans ces monuments, qu'il n'y eut quelquee exceptions, comme à l'égard du titre d'*Imperator, *qui ſe trouve le plus ſouvent dans les Médailles avant le nom du Souverain, & quelquefois néanmoins à la ſuite: témoin celles de Septime Sevère.* L. SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP., *& pluſieurs autres que je pourrois citer. Ce qui prouve qu'il eſt dangéreux de ſe faire des régles generales ſur ces ſortes de choſes. Je ne ſçais d'ailleurs ſi on ne pourroit pas donner à ce déplacement, une autre raiſon que j'expliquerais cy aprés. Ainſi je crois avec vous que la foy de ce monument ne doit point être attaquée.*

Pour l'explication qui en a été donnée dans l'hiſtoire de l'Academie des Inſcriptions, je ſuis encore preſque en tout de vôtre ſentiment; car outre les raiſons qui ont été cy deſſus obſervées, je doute qu'il y ait d'exemple où le mot Conjuratus *ait été marqué dans les Inſcriptions par la lettre* C. *toute ſeule; & il ne faut pas croire que ces lettres ſolitairee, qu'on trouve ſur lee Inſcriptions ou ſur les Médailles ayent une ſignification arbitraire. Il y a ſur cela des règles fondées ſur dee exemples inconteſtables, & dont on ne doit pas s'écarter ſans une évidente neceſſité.*

Le mot Protector, *au ſens de* Protecteur, *ne paroit pas avoir été en uſage du temps d'Albin. Il n'a été employé dans les Inſcriptions que pour ſignifier ce que nous appellons* Gardes du Corps du Prince, *ou pour déſigner quelques autres bas Officiers. Il faut donc chercher une nouvelle explication à ces lettres* P. GAL.

Vôtre conjecture, M.r, qui eſt de lire CLodio ALBIN.) Cæſari FVſis Copiis Præſidis GALliarum AVGuſto &c. *eſt ingenieuſe, & paroit même d'abord trés vrayſemblable; cependant aprés y avoir reflechi j'y ay trouvé quelques difficultée que je prends la liberté de vous propoſer.*

1. *Je voudrois que vous euſſiés la bonté de me marquer quelques unes de ces Médaillee, ou Inſcriptions où vous dites que le mot* Copiæ *à été deſigné par la ſeule lettre* C. *car je vous avoüe que je n'en connois aucune.*

2. *Il paroitra à ceux qui ſont accoutumée au ſtile des Inſcriptions, que comme ces mots* FVſis Copiis Præſidis GALliarum *marquent la cauſe pour la quelle le monument fut érigé, ils auroient dû être mis à la ſuite de toutes lee épithétes données à Albin, comme en cette Inſcript. de Gruter* XVI. 2 SVBLATO. HOSTE. PERNICIOSISSIMO. P. R. *& une infinité d'autre ſemblables; au lieu que dans l'endroit où vous ſuppoſés que ces mots étaient placée, ils marqueroient qu'Albin n'a merité le titre d'Auguſte, que pour avoir battu les troupes d'un des Generaux de Sevère; ce qui eſt contre la verité de l'Hiſtoire, puiſqu'il luy fut permis de le prendre, auſſi tôt que Sevère l'eut en quelque façon aſſocié à l'Empire, aprés la mort de Didius Julianus. Je ne ſçais d'ailleurs, s'il y a quelque exemple dans les Inſcriptions qu'on ait parlé d'un Officier tel qu'un Gouverneur de Province ſans le nommer.*

3. *Loin que* Lupus *le Genéral de Sevère qui fut défait par Albin, fut alors Gouverneur des Gaules, je ſuis perſuadé qu'il n'y avoit point en ce temps la d'autre Commandant en chef dane cee Provinces, qu'Albin luy même, & n'importe qu'il fut alors Gouverneur de l'Angleterre, car cette Iſle faiſoit partie du gouvernement general des Gaules, comme vous le verrés dans l'excellent ouvrage du Préſident Bertier intitulé* Pithanon pag. 31. 32. *& dans M.r de Valois* Notit. Gall. pag. 307. *mais quoyque les preuves general qu'ils en donnent puſſent me ſuffire, j'en ay d'autres particulières tirée de l'Hiſtoire même d'Albin qui ne permettent pas d'en douter.*

En effet dans la vie de ce Prince qui eſt communément attribuée à Capitolin, quoyque les ſçavants en doutent, on voit au chap. 6. *que ſur la fin du règne de Commode, Albin fut envoyé pour commander dans lee Gaules:* ad Galliam translatus, in quâ fuſis Friſiis trans Rhenanis celebre ſuum nomen fecit; *& cependant peu aprés au* chapitre 13., *il paroit qu'il commandoit l'armée Romaine qui étoit en Angleterre,* Britannos exercitus, *ce qui fait voir que dans ce temps la le gouvernement des Gaules s'étendoit juſques en cette Iſle.*

De plus tandis qu'Herodien lib. 2. *& Xiphilin en la vie de Sevère diſent qu'Albin aprés la mort de Pertinax, commandoit en Angleterre, Capitolin au lieu cité* chap. 1. *dit formellement, qu'il commandoit dans les Gaules,* uno eodemque tempore poſt Pertinacem, Julianus à Senatu Romæ, Sept. Severus ab exercitu in Illyrico, Peſcennius Niger in Oriente, Albinus IN GALLIA Imperatores appellati ſunt; *& tout de ſuite il appelle* Gallos exercitus *cette armée qu'il avoit nommée* Britannos exercitus, *au lieu que je viens de marquer: ce qui ne ſe peut concilier, qu'en ſuppoſant que l'Angleterre faiſoit alors, comme elle l'a fait encore depuis ſous les Préfets du Prétoire qui furent établis par Conſtantin, partie du département general des Gaules. D'où je conclus que le titre de* Præſes Galliarum *n'a pû être donné à* Lupus *dane l'Inſcription dont il s'agit.*

Mais qu'elle eſt donc la véritable explication de ce monument? je n'oſerois me flatter de l'avoir trouvée; cependant pour répondre autant que je le puis à l'honneur que vous me faitee, je me hazarderay de vous dire une penſée qui m'eſt venüe à ce ſujet. Mais avant que de m'en expliquer, il eſt bon de faire quelques obſervations ſur la vie & le caractère d'Albin.

Quoyqu'aprés ſa fin tragique Sevère, & ſes partiſans ayent taché de noircir ſa mémoire, il eſt certain qu'il avoit de grandes vertus. Malgré la nobleſſe de ſon nom, & l'éclat de ſes victoires, il s'étoit principalement diſtingué par ſa modeſtie: enſorte qu'il refuſa le titre de Cæſar, *lorſqu'il luy fut offert par Commode avec touts les honneurs qui y étoient attachés; & quel-*

que

que temps après sur la nouvelle qui courut de la mort de cet Empereur, il dit à son armée qui vouloit le mettre en sa place, qu'il falloit plûtôt songer à rendre au Senat son ancienne authorité; ego Cæsareum nomen, quod mihi Commodus detulit, nolo, Dii faxint ut ne alii quidem velint; Senatus imperet, Senatus nos Consules faciat &c.

Il est vray que Sevère étant parvenu à l'Empire, & luy ayant offert la qualité de Cæsar, avec l'esperance de luy succeder, Albin crut ne devoir pas la refuser, persuadé qu'il y auroit de l'honneur à partager le gouvernement de l'Estat sous un Prince aussi vertueux, & aussi courageux que luy paroissoit alors Sevère: quia credo sub homine optimo, & forti posse bene Rempublicam regi. C'est ainsi qu'il en parla à ses soldats suivant Capitolin Ch. 3., mais il fut néanmoins si peu enflé de cette élévation, qu'il se contenta dans ses Médailles qui furent frappées cette année, & la suivante de metere le titre de Cæsar à la fin de son nom, comme il a été observé cy-dessus, sans y ajouter ceux d'Auguste, & d'Empereur.

Peut être même auroit il toûjours continué d'en user de la sorte, si l'ambition de regner seul, n'avoit porté Sevère à attenter sur la vie d'Albin. Alors ce dernier voyant qu'il n'y avoit plus de ressource pour luy, qu'en déclarant la guerre à son ennemy, fit repasser la mer à son armée, & s'avança jusqu' à Lyon.

Ce fut dans ce temps à mon avis, & avant qu'il eut pris la qualité d'Empereur, que les Lyonois luy érigérent le monument dont il s'agit. Car s'il eut jugé à propos de la prendre, il ne faut pas douter qu'elle ne luy eut été donné dans cette Inscription. Mais ce qui l'empécha sans doute de l'y faire insérer, c'est que soit par politique ou autrement, il vouloit la tenir uniquement du Sénat; les Historiens conviennent qu'il y avoit un grand parti, & comme Sevère étoit encore occupé en Orient non-obstant la mort de Pescennius Niger, Albin espéroit que ses amys profiteroient de cet éloignement pour faire déclarer le Sénat en sa faveur. En quoy il ne se trompa pas, comme il paroit par les reproches amers que Sevère en fit au Sénat, dans les lettres que nous a conservées Capitolin: illum, disoit il aux Sénateurs, adeò extulistis, ut eum principem habere velitis, me principe. Et ce qui donna lieu à cette plainte fut cette Médaille qui fut frappé par ordre du Sénat, & que Vaillant a rapporté, inter Nummismat. Impp. præstant. part. II. p. 102. edit. du 1682. Car on y voit d'un coté la tête d'Albin avec cette légende, IMP. CAES. CL. SEPT. ALBIN. AVG., & au revers ces mots dans une courone de lauriers S. P. Q. R. PP. OB. C. S. Ce revers est aussi inseré dans le grand Recüeil de Mezzabarba, qui l'a placé mal à propos sous la seconde année de se Prince, & qui a omis la légende importante qui est au tour de la tête. Quoyqu'il en soit de ce movement, Albin n'hésita plus à prendre des qualités qui luy avoient été accordées par un décret aussi authentique, ainsi qu'on le reconnoit par les Médailles qui furent frappées dans la suite, & dont la différence est trés remarquable.

Mais à quoy tend, me dirés vous, tout ce détail? Le voicy. C'est pour prouver qu'avant la déclaration du Sénat pour Albin, il n'avoit osé joindre au titre de Cæsar, aucune autre qualité que celles qu'il avoit droit de prendre comme Consul, & comme Gouverneur de Province; & j'en trouve la confirmation dans nôtre Inscription, dont j'éxplique ainsi la seconde, & la troisiéme lignes.

CLodio ALBINO Caii Filio Viro Clarissimo

Præsidi, ou Patri GALliarum AVGusto &c.

Ces lettres C. F. paroissent consacrées dans les Inscriptions, & dans les Médailles pour marquer la signification que je leur ay donné. Il est vray que ce prenom du pére d'Albin avoit été jusqu' à présent ignoré, comme le sont une infinité d'autres choses. Mais il n'étoit pas inconnu dans sa famille, comme il me seroit aisé de le justifier par plusieurs exemples, si la chose étoit necessaire.

V. C. est la marque ordinaire de Vir Clarissimus, & cette épithète étoit commune aux Consuls, & aux Commandants des Provinces. Il est vray que l'elevation d'Albin au titre de Cæsar qui le désignoit successeur à l'Empire, le mettoit en droit de prendre d'autres qualités; mais je crois avoir montré cy-dessus, que son caractère luy donnoit de l'éloignement pour des distinctions, dont il craignoit peut être les consequences. Ainsi l'on ne doit pas être surpris si pour les accepter, il attendoit un temps plus favorable, & une assurance plus grande de l'approbation du Sénat, dont il voulait se ménager l'appui.

Je donne le choix de lire Præsidi, ou Patri, mais je préfererois ce dernier, dont je trouve cet exemple dans Gruter CCCCXCVIII. 5. PATRIS. PROVINCIAE. AFRICAE. Ma raison est que ce titre, qui ne pouvoit choquer le Sénat, étoit néanmoins plus honorable pour Albin, & plus conforme à son humeur populaire.

Le titre AVGVSTO ne se donnoit guéres à ceux qui n'avoient pas droit de prendre celuy d'Empereur, ou qui ne jugeoient pas à propos de s'en prévaloir. Cela joint à la situation extraordinaire où ce mot se trouve icy, me persuade qu'il doit être consideré non comme une marque de dignité, mais comme une simple épithète, ainsi qu'en cet endroit de Vopiscus, en la vie de Tacite, où cet Empereur est appellé Vir Augustissimus; & en une infinité d'Inscriptions & de Médailles où l'on trouve Apollo Augustus, Augusta Diana, Salus Augusta &c. peut être même est ce icy une adresse des Lyonois qui en donnant cette épithète à leur Gouverneur, avoient eu soin de la placer en un endroit, où elle ne pouvoit faire d'ombrage au Sénat, dont la bonne volonté n'étoit pas encore ouvertement déclarée.

Quoyqu'il en soit je n'imagine rien de mieux pour l'interpretation de ce monument, prêt à changer de sentiment, si l'on m'en propose un autre qui ait plus de vraysemblance. J'ay l'honneur d'être &c.

LE P. BOUHIER.

Dijon 29. Juin 1729.

Lettre de M.r de la Bastie à M.r le Président Bouhier.

Monsieur le Président de Valbonnays, Monsieur, m'a fait l'honneur de me communiquer la sçavante lettre, que vous luy avés écrite au sujet de l'Inscription d'Albin rapportée dans le prémier Tome de l'Histoire de l'Academie des belles lettres. J'avois exposé à cet illustre Sçavant ma pensée sur ce monument, & les raisons qui me le faisoient regarder comme supposé: quelque ingénieuses & sçavantes que soient vos observations en sa faveur, je vous avoüe que je n'ay pas encore changé d'avis; quoyque les nouvelles conjectures que vous proposés pour expliquer la seconde & troisiéme lignes m'obligent à changer de batterie. Et puisque vous avés souhaité de sçavoir ce que j'en penserois, je me serviray de la liberté que vous me donnés.

J'ay donné, Monsieur, comme une prémière marque de supposition que les titres IMP. CAES., ou AVG. précedoient, ou suivoient toujours immédiatement le nom des Empereurs, en l'honneur des quels les monuments avoient été erigés, & qu'on ne voyoit rien de pareil en celle-cy, qui choque par là un usage si constant, qu'il peut passer pour une régle. Les exemples des Médailles & des Inscriptions de Sevére & d'Albin, que vous alleguée ne détruisent point ma proposition: car pour le titre IMPerator, mis aprés celuy d'AVGustus dans la Médaille de Sevére, & peut être en d'autres: je réponds que IMPerator a deux significations: quand il est employé comme prénom, il désigne la puissance Souveraine Summum Imperium, & sur tout l'authorité absolüe & perpétuelle sur toutes les troupes; & c'est pour cela que Suétone le met au nombre des honneurs excessifs accordée à Jules Cæsar; (Suet. Cæs. c. 76.) non enim honores modò nimios recepit, ut continuum Consulatum, perpetuam Dictaturam, Præfecturamque morum, insuper prænomen Imperatoris &c., c'est aussi par cette raison, que Tibère qui affectoit une modération infinie dans les commencements, le rejetta d'abord (id. Tib. c. 26.), præ-

prænomen quoque Imperatoris . : . recuſavit . *Dit encore le même autheur .*

Le même titre placé . (*V.* Spanheim . De uſu & præſt. numiſm. To. II. p. 404.) *comme les ſurnoms étoit purement militaire , & ne convenoit aux Empereurs qu'en qualité de Généraux victorieux , aux quels les ſoldats le donnoient par acclamation . Auſſi en ce ſens le recevoient-ils plus d'une fois , au lieu que comme prénom , il n'eſt jamais ſuivy d'aucun nombre . Quand donc Sevère eſt dit* AVG. IMP. , *cela ſignifie qu'après quelque heureux ſuccès , ſes ſoldats luy avoient deferé ce titre par leurs acclamations , & que c'étoit la prémière fois qu'il l'avoit reçu en ce dernier ſens , puiſque le nombre n'y eſt pas ajouté , ce que l'on ne manquoit pas de faire dès la ſeconde fois ; cette différence , au reſte eſt très-bien prouvée par Dodwell.* (Dodwel. Præfect. Acad. XI. §. 9. & 10.) , *que le titre de* Cæſar *manque à quelques Médailles d'Albin , je n'en ſuis pas étoné : il ſuffiſoit que ſon image fut ſur la monnoye qui avoit cours en ce temps-là , pour qu'on ſçut qu'il étoit* Cæſar , *ou* Auguſte , *puiſqu'il n'y avoit que le Souverain , ou ceux de ſa famille , dont l'image , & le nom paruſſent ſur les monnoyes , c'eſt ce qu'Antoine Auguſtin* (Ant. Auguſtin. de vet. numiſm. Dialog. 1.) *a remarqué dépuis long-temps . C'étoit même un des prémiers ſoins de ceux qui étoient élevés à l'Empire de faire battre monnoye en leur nom , comme* Lampride (Lamprid. Diadum. c. 2.) *l'a obſervé de Diaduménien , Trebellius Pollio* (Treb. Poll. Tyrann. c. 31.) *de la celébre victoire , & ce fût par les monnoyes qu'on produiſit avec le nom de* Firmus , *que l'on prouva qu'il avoit été Empereur , & non un ſimple chef de voleurs comme quelques uns le ſoutenoient , au rapport de Vopiſcus .* (Vopiſc. Firm. c. 2.)

Il n'en eſt point du tout de même des Inſcriptions ; on en dédioit de publiques à des particuliers , & les Auguſtes ou les Cæſars ne pouvoient dans ces ſortes de monuments être diſtingués , que par les titres qui leur étoient propres ; ainſi il n'y a nulle comparaiſon à faire , ni conſéquence à tirer des Médailles aux Inſcriptions , pour l'omiſſion du nom de Cæſar .

J'ajoutois , M.r , comme une raiſon de ſuſpection , que c'étoit icy un monument public , élevé comme vous en convenés avec M.rs de Valbonnays & de Boze par les Lyonois en faveur d'Albin ; & qu'il y avoit grande apparence qu'un pareil monument , s'il avoit exiſté après ſa défaite , auroit été abattu & mis en pieces par ordre de Sevère ; car vous ſçavés mieux que moy , que c'étoit l'uſage qu'on abattit les ſtatües , & qu'on efaçât des monuments publics & particuliers , les noms de ceux qui avoient été déclarés ennemys de la patrie . Albin étoit dans ce cas là , il fut d'abord déclaré ennemy , par l'armée , après que Sevère eut fait la harangue rapportée par Hérodien (Herodian. l. III. p. 523. Ed. Sylburg.) , *à la fin de la quelle il ajoute ,* πάντων ἡμῶν ψήφῳ , ὃ ῥηθὲν ἅπαν τὸν μὲν Ἀλβῖνον πολέμιον ἀνηγόρευσαν . *La même déclaration fut enſuite faite par le Sénat au rapport de Capitolin .* (Capitolin. Albin. c. 9.)

J'ay donné pour preuve que cette éraſion avoit été executée à l'égard d'Albin une Inſcription rapportée par Reinéſius & Spon. (Spon. Miſcell. p. 4. Grut. XLV. 12.) , *& quoyqu'il y en ait une dans Gruter , qui ait échapé à cette proſcription , c'eſt parceque ce n'eſt qu'un petit monument de la pieté d'un eſclave envers ſon maitre , & qu'il étoit dans un lieu ſi obſcur que ceux même qui l'ont publié , n'ont pas jugé à propos de nous apprendre l'endroit où il avoit été trouvé . Mais quelle apparence y a-t-il qu'on eut laiſſé échaper un monument public , & dans le quel Sevère étoit traité d'ennemy de la liberté des Lyonois : quand on auroit voulu le cacher , ne ſe ſeroit-il point trouvé de faux frère qui eut décelé ſes compatriotes pour faire ſa cour à l'Empereur .*

Enfin laiſſant à part quelques autres raiſons de moindre importance , j'ay ſoutenu que le mot AVGuſto , *étoit dans une ſituation dont on ne trouveroit jamais d'exemple . Reinéſius dans l'endroit que vous cités rapporte trois exemples de mots deplacés , mais prenés garde s'il vous plait , qu'en ces endroits-là les mots oubliés ont été mis tout juſte audeſſus de ceux qu'ils devoient ſuivre , auſſibien que dans deux autres Inſcriptions de ſon grand Recueil* (Reineſ. Cl. VIII. 44. & Cl. IX. 60.) : *vous ne ſçauriés dire la même choſe du mot* AVGuſto *dans celle-cy , & je ne ſçay même ſi on ſçauroit bien décider l'endroit où il devroit être placé , de ſorte que l'exemple de ces déplacements ne peut ſervir de rien pour la déffenſe de vôtre cauſe . Et ne comptés vous pour rien la difficulté qu'il y a d'expliquer ce monument , difficulté qui vient du monument même , ce qui ne ſe trouve dans aucun des autres faits pour des Empereurs ? Monſieur de Boze y a échoüé , pluſieurs raiſons nous ont empêché vous & moy de nous rendre à l'explication propoſée par Monſieur de Valbonnays , je vais , Monſieur , examiner la vôtre . Si je ſuis aſſés heureux pour que mes objections vous paroiſſent de quelque poids , je me flatte que vous reviendrés à mon ſentiment , car jamais une Inſcription publique n'a été une énigme .*

Vous ſupposés , M.r , que cette Inſcription à été faite avant le temps auquel le Sénat décerna à Albin le titre d'Auguſte , & fondé ſur la modeſtie vous croiés que juſqu' alors , il n'avoit osé joindre au titre de Cæſar , *d'autres qualités que celles qu' il avoit droit de prendre comme Conſul , & comme Gouverneur de province . Mais vous ne pouvés diſconvenir que quelque modeſte qu'il fut , on le traitoit au moins avec les honneurs qui étoient légitimement dûs à ceux qui portoient le nom de* Cæſars . *Cependant ſuivant vôtre explication , on ne luy donne pas même la qualité de* Cæſar , *quoyqu' il en fut en poſſeſſion dépuis long temps , & qu' il ne la rejettât pas : bien loin de là il étoit fâché que Sevère ne luy rendit pas toute les honneurs attachés à ce nom , & il élevoit ſes prétentions juſqu' a la puiſſance Imperiale , voicy comme en parle Dion :* (Dio Xiphil. p. 405. Ed. Syl.) τῷ δὲ Σεβήρῳ πολέμῳ αὐτίκα μετὰ τὸν βαρβαρικὸν ἀναπαύσαντι ἐμφύλιος πρὸς τὸν Ἀλβῖνον τὸν Καίσαρα συνηνέχθη· ὁ μὲν γὰρ οὐδὲ τὴν τοῦ Καίσαρος αὐτῷ ἔτι ἐδίδου τιμήν . . . . ὁ δὲ καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἐζήτει ὑπεροχήν ; *qui plus eſt Hérodien aſſure que le bruit s'étoit répandu qu' Albin n'uſoit pas avec aſſés de modération du pouvoir attaché à ſon nom de* Cæſar , (Herodian. p. 521.) ὅτι καὶ φασιν (Severus) αὐτὸν , βασιλικώτερον στρεφόμενον τῷ τε Καίσαρος ὀνόματι . *Albin ne négligeoit donc pas les attributs du nom qu' il poſſédoit à juſte titre , & je ſoupçonerois même que ce qui faiſoit qu' il en portoit les droits trop loin , c'eſt qu' il tenoit ſa dignité & de ſon armée , & de l'Auguſte régnant , c'eſt à dire qu' il réuniſſoit les droits de l'election , & de l'adoption , & comme il faiſoit apparemment plus de cas du prémier , je crois que c'eſt ce qui a donné lieu a Eutrope de dire qu' il s'étoit fait luy même* Cæſar *dans les Gaules :* (Eutrop. lib. VIII. p. 118. Ed. Sylb.) Sub eo (*Severo*) etiam Clodius Albinus , qui in occidendo Pertinace ſocius fuerat Juliano , Cæſarem ſe in Galliâ fecit . *En quoy Eutrope s'eſt trompé , & à trompé Saint Hiérôme qui n'a preſque fait que le ſuivre ſans examen dans ce qui concerne l'Hiſtoire Romaine , car voicy comme il parle ,* (Euſeb. Chronic. num. MMCCXXII. Ed. Scal.) Clodio Albino , qui ſe in Galliâ Cæſarem fecerat interfecto apud Lugdunum , Severus in Britannos bellum transfert .

Puis donc qu' Albin ſçavoit ſi bien ſe faire rendre ce qui luy apartenoit comme Cæſar ; *nous ne devons pas croire que dans les monuments publics élevés à ſa gloire , & ſous ſes yeux ; il eut ſouffert qu' on n'eut mis aucune différence entre les ſimples commandants de province & luy . C'eſt toutesfois ce qui ſeroit arrivé , s'il étoit vray qu' on ſe fut contenté icy de l'appeller ſimplement* Caii Filius Vir Clariſſimus . *Il eſt certain que jamais aucun* Cæſar *n'a été traité de* Vir Clariſſimus , *ce titre étoit audeſſous d'eux ; il ne l'eſt pas moins qu' aucun* Cæſar *& aucun* Auguſte *n'a été dit* C , *ou* L , *ou* Q , *ou* CN filius , *à moins que ſon pére n'eut été Empereur avant luy , ou eut appartenu à la famille Impériale , ce que j'ajoute à cauſe de Claude , qui ſe dit préſque par tout fils de Druſus ; tous les autres generalement n'ajoutent le prénom ou le nom de leur pére ou naturel , ou adoptif que lorſqu' il a regné , & ceux qui les prémiers ont fait entrer l'empire dans leur maiſon , n'ont en façon quelconque fait mention de leur pére mort particulier ; voyés les Inſcriptions qui regardent Galba , Veſpaſien , Nerva ,*

Macrin, Maximin, Philippe, Decius, Claude, Aurelien, Probus, Dioclètien &c. & quelque peu de sûreté que vous trouviés à faire des régles genèrales nègatives sur ces sortes de choses, je crois que vous demeurerés d'accord qu'il y en a encore moins à s'écarter de ce qui a èté constamment pratiqué, quand on n'a d'autre preuve de cette singularité, que ce qui est prècisèment en quèstion.

Je doute fort aussi que ce fut en qualité de Gouverneur des Gaules, qu'Albin eut les armées de la Grande Bretagne & des Gaules en sa disposition (Notit. Galliar. p. 307.); car bien que M.r de Valoys prouve par l'exemple de plusieurs Cæsars qui ont regné dans les Gaules, que ceux à qui les Gaules tomboient en partage, ou qui s'en emparoient, étoient par même moyen les maitres des Espagnes, & de la Grande Bretagne; cela prouve seulement que sous les Empereurs, soit Tyrans, ou autres, ce qui s'appelloit Galliarum Imperium, comprenoit tous les pays situés entre les Alpes, la mer Mediterranée, l'Ocean, & le Rhin, avec l'Angleterre, & non pas qu'il y eut un Gouverneur general de ces vastes pays, avant que Constantin y établit un Préfet du Prétoire. Il me paroit même très-certain que dans les temps d'Albin il y avoit d'autres Commandants que luy dans les Gaules, puisque Spartien (Spart. Sever. c. 6.) nous apprend que Sevère marchant droit à Rome d'abord aprés son élection, tous luy céda sur son passage les Commandants des armées de l'Illyrie, & des Gaules ayant obligé leurs soldats de luy prèter serment: Romam iter contendit cedentibus sibi cunctis, quàcumque iter fecit, cùm jam Illyricani exercitus, & GALLICANI, cogentibus ducibus in ejus verba jurassent. Ainsi, M.r, je crois qu'Albin avoit été envoyé par Commode pour gouverner l'Angleterre, & commander l'armée Romaine qui étoit dans la partie de la Belgique la plus voisine de cette Isle; il n'est pas rare que le même homme ait commandé en même temps dans deux Provinces voisines, Martius Turbo fut fait Gouverneur de la Pannonie, & de la Dace par Hadrien (Spart. Hadr. c. 6.); Albin Gouverneur de l'Angleterre commandoit si bien dans la partie de la Belgique qu'on appelloit Germanie inferieure, qu'il est rapporté dans sa vie qu'il défit les Frisons d'au-de-là du Rhin (Capitolin. Albin. c. 6); peut être même l'endroit où il battit ces peuples est il celuy qui est appellé Albinianæ dans l'Itineraire d'Antonin, entre Leyde, & Utrecht, & dont le nom paroit formé de celuy d'Albin. La division des Gaules en quatre Provinces, établie sous Auguste subsistoit encore alors; chacune avoit son Gouverneur particulier. Sevère (Spart. Sever. c. 3.) avant d'être Empereur avoit gouverné la Gaule Lyonoise. Pupien Maxime (Capitol. Maxim. c. 5.) fut Proconsul de la Narbonoise seulement. Nulle mention dans toute l'histoire de ce temps-là d'un Gouverneur genèral. Je sçais pourtant qu'on peut m'objecter la lettre de l'Empereur Valèrien où Posthume le père est appellé, TransRhenani limitis Dux, & Galliæ Præses (Tr. Poll. Tyran. c. 3.), & cet autre passage du même autheur où parlant de Tetricus il dit, jure Præsidiali omnes Gallias rexerat (id. ibid. c. 24.) Mais Trebellius Pollio se trompe assurément, puisque outre qu'Aurèlius Victor, comme l'a remarqué Casaubon, Eutrope, (Eutrop l. IX. Hist. Miscell l. X.), Paul Diacre, ne font Tetricus que Président, ou Gouverneur de l'Aquitanique, comment auroit il pu ètre Gouverneur de toutes les Gaules, puisque depuis long-temps une grande partie obéissoit à des Tyrans, Posthume y avoit regné sept ans, Lollianus, les deux Victorins, & Marius qui ne fut Empereur que trois jours, luy avoient sucedé suivant le même autheur; il a donc parlé plus raisonablement quand il a apellé Tetricus, Senatorem Populi Romani Præsidatum in Galliâ regentem; (ibid. c. 24.) Ce que j'entends de la partie des Gaules qui n'avoit pas encore ouvertement abandoné le parti de Gallien. Aussi ne crois-je pas que Posthume fut Président de toutes les Gaules, mais seulement de la partie opposée aux Barbares, contre lesquels il commandoit l'armée Romaine; car long-temps avant Gallien les Germanies qui étoient partie de la Gaule Belgique formoient deux Gouvernements différents, comme il paroit par une loy du Digeste tirée d'Æmilius Macer Jurisconsultes, qui vivoit sous Sevère Alexandre. (l. 3. D. de Off. Assessor.) Tout au plus Posthume avoit-il réuni en sa persone ces deux Comandements. Vous connoissés le peu d'exactitude de Trebellius; ne fait-il pas le même Tetricus Correcteur de toute l'Italie, tandis que Vopiscus (Aurelian. cap. 39. Eutrop. lib. IX. Hist. Misc. lib X.) autheur plus exact, Aurelius Victor, Eutrope, & Paul Diacre se contentent de dire qu'Aurèlien le fit Correcteur de la Lucanie.

Ce ne fut donc qu'aprés qu'Albin eut reçu le titre de Cæsar, des mains de Sevère qu'il pût commander dans tout ce qui étoit compris sous le nom de Gaules, & cela non pas jure Præsidatûs, mais en vertu de la puissance Proconsulaire, qui étoit une suite assés ordinaire de l'adoption, & du titre de Cæsar. Vous en pouvés juger par l'exemple d'Antonin Pie, dont Capitolin parle ainsi, (Capitol. Antonin. c. 4): adoptatus est quinto Kalendas Martias ..... factusque est Patri, & in Imperio Proconsulari, & in Tribunitiâ potestate Collega. Pour la puissance Tribunitiene on ne l'accordoit plus qu'aux Augustes dépuis Marc-Aurèle, comme cela a été remarqué par le sçavant Dodwell (Dodwell. Prælect. Acad. XIX. §. 15.); aussi Albin ne l'eut-il pas. Mais pour être fait Cæsar, nom qui devoit luy procurer le commandement Proconsulaire, il falloit qu'il fut adopté par Sevère, & je crois que persone ne niera qu'il l'ait été si l'on fait attention que dans la lettre de Commode rapportée par Capitolin (Albin. c. 2.), où il dit à Albin de prendre le nom de Cæsar, il insinue sur la fin qu'il prétend luy donner les mêmes prérogatives qu'Hadrien avoit accordées au Cæsar Ælius Verus son bisayeul en l'adoptant. Ensuite dans la harangue d'Albin (ibid. c. 3.), on voit qu'il prend la qualité de Cæsar de la main de Sevère de la même façon qu'il l'avoit refusé de celle de Commode, & le nom de Septime qu'il porte sur prèsque toutes ses Médailles ne sçauroit luy venir d'un autre endroit.

Toute la différence qui se trouve entre l'adoption par la quelle Albin fut fait Cæsar par Sevère, & celle dont le plus grand nombre l'ont été, c'est que Sevère l'adopta, non pour son fils, mais pour son frère, c'étoit un nouveau genre d'adoption dont Marc-Aurèle avoit donné le prèmier l'exemple, & que Dioclètien mit aussi en usage en adoptant Maximien Hercule. Il n'est pas douteux que Sevère, qui est le prèmier qui se soit servi du troisième genre d'adoption en se donant Marc-Aurèle pour père, n'ait usé envers Albin de l'autre espèce dont je viens de parler, car dans la lettre qu'il luy écrit, il commence ainsi (ibid. c. 7.), Imperator Severus Augustus, Clodio Albino Cæsari fratri amantissimo, & desideratissimo salutem. Et il luy traite de frater Imperii. Le même Sevère dans la harangue qu'il fait à ses soldats dans Herodien, voulant se justifier du manquement de foy qu'on pouvoit luy reprocher à l'ègard d'Albin, leur dit qu'il a partagé l'Empire avec luy, ce qu'on accorderoit à peine à ses frères naturels (Herodian. p. 522) [illegible]. Cela soit dit en passant, car je vois bien que vous vous êtes beaucoup moins arrêté à cette prèmiere idèe, qu'à celle d'expliquer P. GAL. par Patri GALliarum, qui seroit en effet la seule admissible, si toutes les autres difficultès que je viens d'avoir l'honneur des vous exposer, autant en abregè qu'il m'a ètè possible, & le combat que les quatre lettres singulières qui terminent la seconde ligne, livre à l'usage le plus constant des Inscriptions Imperiales, ne me faisoient persister dans mon prèmier sentiment.

Je ne dis rien du mot AVGusto, il est à la verité employé comme simple èpithète dans les Inscriptions, ainsi que dans le passage de Vopiscus que vous alleguès; mais il n'y est jamais donnè de quelque façon qu'on veuille le prendre à un simple Gouverneur de Province, ni même à ceux qui n'étaient que Cæsars. Encore même pourroit on chicaner pour sçavoir s'il est èpithète, ou nom de dignitè dans tous les endroits, cependant où on peut le prendre pour une èpithète, vous remarquerès qu'il est prèsque toujours precedè de l'adverbe semper, & de quelque autre èpithète: je ne connois pas d'Empereur plus

plus ancien que Philippe, qui ait été traité de Semper Auguſtus, *c'eſt dans une Inſcription de Thréſor de Gruter* (Grut. CCLXXII. 9.), *Reinéſius* (Reinéſ. Cl. III. 41.) *en rapporte une ſemblable de Claude le Gothique; il y en a de Diocletien, & c'étoit le même choſe que* PERENnis AVGVStus (Grut CLXIV. 3.) *dans une autre Inſcription* (Reinéſ. Cl. III. 58.), perpetuus Auguſtus *dans une autre, & c'eſt à mon avis par Pléonaſme qu'on trouve dans quelques autres* (Grut. CCLXXXV. 8. & MLXXXVI. 8.) perpetuus & ſemper Auguſtus. *Ce qui me fait croire que dans les Inſcriptions où l'on trouve* Victor & Triumphator ſemper Auguſtus. *C'eſt plus-tôt une épithète qu'un nom de dignité, c'eſt que je vois que le* Roy *Theoderic* (id. CLII. 8.) *s'eſt ſervi de la même formule, quoyqu'il n'eut oſé prendre aucun des titres attachés à la dignité Imperiale.*

Je finis par cette obſervation, auſſi ne me trouverés vous peut-être que trop long. J'eſpére que vous me pardonerés la liberté que je prends de m'écarter de vôtre ſentiment, mais rien ne peut m'empécher d'être &c.

BIMARD LA BASTIE.

Ce 6. Août 1729.

Réponſe de Mr le Préſident Bouhier à Mr de la Baſtie.

V*Ous ne pouviés, Monſieur, me faire un plus grand plaiſir que de me dire naturellement vôtre penſée, ſur l'explication, que j'ay taché de donner à l'Inſcription d'Albin, & c'eſt pour cela qu'en l'envoyant à Mr. de Valbonnays, je l'ay prié de vouloir bien vous la communiquer. Ce n'eſt que par les objections, & par les doutes, qu'on parvient à s'aſſurer de la verité dans les choſes obſcures. Mais quoyqu'il ſoit à propos de douter, il me ſemble qu'il ne faut pas le faire légérement à l'égard des monuments qui paroiſſent authentiques, & qu'on ne ſoupçone, que parcequ'on n'entand pas certaines choſe qui s'y trouvent. Ce qui vient le plus ſouvent de la ſécheresſe des Hiſtoriens du temps, & de l'ignorance où nous ſommes de mille faits, dont il ne nous reſte aucune preuve.*

Je pourrois vous en citer pluſieurs exemples; mais je me contenteray de celuycy. Vous connoiſſés la fameuſe Médaille de Maximinus Daza, qui a pour légende: MAXIMINVS FIL. AVGG. *Ce dernier mot a donné long-temps la torture aux Antiquaires, & la donneroit ſans doute encore, ſi le hazard n'avoit fait trouver dans la pouſſiére d'une Bibliothéque, l'excellent petit traité de Lactance* de Mortibus perſecutorum, *d'où le P. de Grainville tira un paſſage, qui nous apprend la raiſon jusqu'alors inconnue de ce titre* Filius Auguſtorum. *Vous verrés la curieuſe Diſſertation de ce Pére, dans les Journaux de Trévoux du mois de Janvier 1704., ou dans la Traduction Latine qui en a été inſerée dans le Recüeil de Diſſertations ſur les Médailles, qui fut imprimé il y a quelque temps en Allemagne, d'où je me ſouviens de vous l'avoir fait venir.*

Si un même hazard faiſoit trouver l'hiſtoire d'Ælius Cordus, dont l'exactitude alloit juſques à la minutie, je ne doute pas que nous n'y trouvaſſions de quoy éclaircir pleinement vos doutes; mais quoyque nous n'ayons pas ce ſecours, je crois que l'Inſcription d'Albin malgrés les difficultés, que vous y trouvés, ne porte aucune marque de fauſſeté.

En effet d'où pourroit venir cette ſuppoſition, & en quel temps auroit-elle pû être faite? Ce n'eſt pas ſans doute peu aprés la mort d'Albin; puiſqu'alors on n'auroit pas manqué de rediger l'Inſcription ſuivant qu'elle devoit l'être.

Ce n'eſt pas non plus dans le temps de barbarie, qui ont ſuivi la décadence de l'Empire Romain; cette Inſcription ne s'en ſent en aucune maniére.

Si donc elle eſt l'ouvrage de quelque fauſſaire, il faut qu'elle ait été fabriqué à peu prés dans le temps qu'elle a été trouvé à Albigny, c'eſt à dire il y a environ un ſiécle ſuivant Mr de Boze. Or il n'y a pas l'ombre de vrayſemblance à cela.

A *Car 1. Quel motif auroit pû porter ce fauſſaire à faire une ſupercherie, qui n'auroit pas laiſſé que de luy couter de la dépenſe? quel interês prenoit on alors à Albin? Ou ſi le fauſſaire vouloit ſeulement ſe divertir aux dépens des Sçavants de ſon temps, pourquoy a-t il tenu ce monument ſi bien caché, qu'on n'en a point entendu parler avant le temps de Mr Spon, & du P. Ménétrier.*

2. Ce fauſſaire qui avoit au moins quelque teinture de l'Hiſtoire Romaine, n'auroit pas manqué de rendre ce monument conforme à tout ce que les Hiſtoriens ont dit d'Albin, & aux Médailles qui nous en reſtent. Sur tout il n'auroit eu garde d'y mettre les lettres peu ordinaires qu'on y trouve, & qui auroient pu faire ſoupçonner la fauſſeté.

3. D'où viennent ces mots ajoutés aprés coup à
B *l'Inſcription? on ne peut pas dire que ce ſoit du fauſſaire; car il les auroit mis tout de ſuite dans le texte. Il ſont donc de la façon de ceux qui ont découvert le monument, & qui ne l'entendant pas, ont voulu le rendre plus intelligible par ces additions, qui en cela ſemblent aſſurer la ſincerité du reſte. Car pourquoy les auroit on faites à un monument, qui auroit été recent?*

4. Le tour & le ſtyle de l'Inſcription ont tout-à fait le goût antique. Auſſi Chorier, & Spon n'ont il pû donner d'autres raiſons de leurs ſoupçons que les A à queüe. Raiſon que Mr de Boze a trés-bien refuté, & qui étoit en effet trés-frivole.

Enfin cét habile Académicien ayant fait venir le marbre même à Paris, & l'ayant expoſé à la cenſure de ſes Confréres, on ne voit pas qu'aucun ait revoqué en
C *doute ſon authenticité. Ce qui joint à la préſomption naturelle que tout monument pareil a pour ſoi, à moins qu'on n'en môntre évidemment la ſuppoſition, ne permet guéres de douter, que celui-cy ne ſoit trés-ſincére.*

Plus j'examine les moyens de faux que vous employée contre cette Inſcription, moins je les trouve ſuffiſant, pour la faire rejetter.

Vous dites 1. Que dans les Inſcriptions ou Médailles d'Empereurs, les mots IMP. CAES. *ou* AVG. *précedoient, ou ſuivoient toûjours immédiatement leurs noms de famille, ce qui ne ſe trouve pas dans le monument d'Albin.*

Mais ſi c'eſt une marque de ſuppoſition, il faut donc proſcrire je ne ſçais combien de Médailles d'Albin, qu'on n'a cependant jamois révoqués en doute, & où l'on trouve ſeulement D. CLOD. SEPTIM. ALBINVS, *même*
D *dans ſon ſecond Conſulat, où le titre de* Cæſar *luy a conſtamment été donné. Si ces Médailles ſont vrayés, pourquoy nôtre Inſcription ſera-t-elle fauſſe par ce défaut?*

Vous répondés que la difference entre les Médailles & les inſcriptions eſt ſenſible, en ce que le nom & le viſage du Prince étant ſur les Médailles, cela ſuffiſoit pour qu'on reconnût qu'il étoit Cæſar, *ou Auguſte: Mais je vous demande, ſi on le reconnoitroit moins à la lecture de ſon nom, & ſi on auroit méconnu l'Empereur Auguſte, quand on auroit trouvé ſeulement ſur ſes Inſcriptions* C. IVL. DIVI. F. OCTAVIANVS?

D'ailleurs vous ne faites pas attention que vôtre raiſonement ſuppoſe, ce qui eſt en queſtion, ſçavoir qu'Albin prenoit les qualités de Cæſar, *& d'*Empereur, *lors qu'on luy érigea le monument dont il s'agit, fait*
E *qui non ſeulement eſt douteux, mais même faux comme je le feray voir dans la ſuite.*

2. Vous objectés que ſi ce monument avoit été veritablement érigé en l'honneur d'Albin, dans le temps qu'il déclara la guerre à Sevére, celuicy n'auroit pas manqué d'y faire rayer ſon nom, comme il fit en la plus part des autres.

Deux réponſes. Prémiérement quelque ſoin que priſſent les Empereurs, de faire effacer des monuments le nom de leurs ennemys, il en eſt échapé beaucoup à leur animoſité. Comme vous le ſçavois, celuy d'Albin même qui eſt dans Gruter XLV. 11. *en eſt un exemple. Et il ne faut pas dire, que ce n'étoit qu'un petit monument, car comme il étoit dédié à* Hercule, *il y a apparence qu'il fut mis dans un des Temple de ce Dieu. A la*

veri-

veritè Panvinius qui en a parlé le premier dans ses Fastes, sous l'an de Rome 946., ne dit pas où il a été trouvé; mais il asseûre qu'il existoit encore de son temps, extat adhuc hoc epigramma &c. Si vous en voulés un autre plus authentique, vous le trouverés dans la 17. des Inscriptions qu'Almeloveen a inserées au devant de ses Fastes, & où au lieu de L. POSTVMIANO. ALBINO. COS. il faut lire CL. POSTVMIANO. &c. quoyque placé le long de la voye Aurelia, & présque sous les yeux de l'Empereur elle s'est sauvée du naufrage. Il n'est donc pas surprenant que celle d'Albigny ait eu la même sort, étant placé dans un lieu obscur, & les Lyonois qui aimoient Albin ayant peut être pris soin de cacher cette marque de leur affection pour ce malheureux Prince.

En second lieu qui sçait si ce monument n'a pas été erigé en son honneur par quelqu'un de ses parents, ou de ses amis, postérieurement à la mort de Sevére, & de ses enfants? il est trés probable par la grande affection, que les Lyonois avoient eüe pour luy, qu'ils avoient voulu conserver la memoire par un monument, qui apprît à la posterité, qu'il avoit combattu pour défendre leur liberté, & leur choix. Et s'ils ne luy donnérent point le titre de Cæsar, & d'Empereur, c'est par ce qu'ils le croyoient plus honoré par le titre de Pére des Gaules. Que luy même peut être avoit paru de son vivant préférer aux autres, en pareil cas il suffit d'alleguer quelque chose de vraysemblable, & qui ne soit pas precisément contredit par l'Histoire.

3. Vous m'alleguès pour derniére marque de fausseté le déplacement du mot Augusto, qui selon vous, auroit dû suivre le nom d'Albin, suivant l'usage ordinaire.

Je réponds que cét usage n'avoit lieu, que quand le titre d'Auguste étoit donné pour marque de la Souveraine puissance. Or icy je le regarde comme une simple épithéte, dont la situation n'est point également fixée, ainsi que vous l'avoüés à l'égard de Semper Augustus, perennis Augustus, perpetuus Augustus.

Vous croyés à la verité que cette épithéte Semper Augustus, n'a point d'exemple plus ancien que l'Empereur Philippe. M.r Spanheim de usu & præst. Numism. Tom. 2. p. 384. en a reculé même l'origine jusqu'au temps de Dioclétien. Mais il faut qu'il n'eut pas fait attention à la rare Médaille de Vitellius, dont il est parlé aux Journaux de Trévoux, de Décembre 1704., & dans le Recueil de Dissertations Latines dont j'ay parlé cy-dessus, où on lit VIT. CAES. IMPERATOR. PONT. P. P. P. E. SEMPER. AVGVSTVS. Vous y remarquerés s'il vous plait non seulement cette circonstance, mais de plus que ces derniers mots sont à la suite de Pater Patriæ, Pater Exercituum, comme dans nôtre Inscription Augusto marche aprés Patri Galliarum.

Et de dire qu'en ce cas-là, le mot Augustus doit être toûjours précédé, de semper, ou de perennis, ou de perpetuus, parce qu'ordinairement cela se pratiquoit ainsi, il me semble que c'est faire trop légérement des régles generales, ce qui est dangereux en ces sortes de matiéres, comme vous le reconnoissés vous même.

D'ailleurs quand l'auroit été une régle à l'égard de ceux qui étoient publiquement regardés comme Souverains, cela pouvoit être different pour ceux qui tenoient en quelque maniére le milieu entre la qualité de Souverain, & celle de sujet, comme Albin paroit l'avoir fait, suivant mon systéme. Dans les prémiers temps qui suivirent la mort de Didius Julianus, & jusques à ce qu'il eut été déclaré Cæsar par Sevére.

Le passage de l'Abbréviateur de Dion (pag. 405. Edit. Sylburg.) que vous m'opposés confirme au contraire mon sentiment, car il prouve manifestement que méme aprés la mort de Pescennius Niger, & par conséquent plus d'un an aprés celle de Didius Julianus, Sevére n'avoit point encore donné à Albin la qualité de Cæsar, & que par conséquent il y a lieu de croire qu'Albin ne voulant point la prendre sans sa permission, il s'abstenoit de prendre aucun titre qui put le blesser.

Et à l'égard du passage d'Hérodien (ibid. p. 521.) il ne signifie autre chose, si non que sous pretexte du titre de Cæsar, Albin affectoit l'indépendance, suivant qu'on le mandoit à Sevére, mais le point est de sçavoir si le monument d'Albigny, est antérieur, ou posterieur au temps où Albin prit cette qualité; or je suis persuadé que le monument avoit précedé cet évenement, & j'en ay des raisons trés fortes ce me semble. Elles sont fondées sur une Discussion plus exacte que je ne l'avois encore faite de l'Histoire d'Albin. Vous la trouverés à la suite de cette lettre, avec des preuves qui vous convaincront, si je ne me trompe, qu'aprés la mort de Didius Julianus, Albin a été prés de deux ans, sans être revêtu de la Dignité Imperiale, & même sans prendre le titre de Cæsar.

Or cela étant, il n'est pas surprenant, que dans une Inscription dressée alors à sa gloire, on luy ait simplement donné la qualité de Vir Clarissimus, qui étoit propre aux Gouverneurs de Province, & qu'il y ait été appellé Caii F. Cette circonstance me paroit suffire, pour lever touts les doutes, qui vous ont arrêté jusqu'à présent.

Il est présentement assés inutile pour nôtre question, d'examiner, si Albin fut adopté pour frére par Sevére. Je vous diray seulement en passant, qu'il me paroit que le terme d'adoption est impropre en ce cas. Cela s'appelloit Choix, Election, comme vous le verrés dans l'excellente Note de Monsieur Baluze sur le Chap. 8. de Lactance de Mortib. persecut. où il le prouve par plusieurs passages.

Je croirois plus volontiers que Sevére pour gagner Albin, commença par l'adopter pour son fils. Car il avoit d'abord paru avoir intention de le désigner pour son successeur suivant Capitolin C. 3. 6., & cela joint au nom de Septimius que prit dés lors Albin me persuade que ce fut une suite de cette adoption.

Je sçais bien que le P. Hardoüin p. 795. de ses œuvres, prétend qu'il tiroit ce nom de sa femme, à laquelle il donne le nom de Septimia Severa Albina, & qu'il fait fille d'un Septimius Severus aïeul commun entr'elle, & l'Empereur Sevére. Mais c'est une de ses visions ordinaires. Car Capitolin C. 10. dit formellement qu'Albin étoit gendre d'un certain Plautillus, Plautilli genero, où peut être faut il lire Plautii Quintilli, car ce nom de Plautillus est inconnu, & le Plautius dont je viens de parler, fut Consul sous Antonin Pie, & sous Commode.

Quoyqu'il en soit il est plus naturel de penser qu'Albin fut adopté par Sevére, quoyque les Historiens se taisent sur cet article, mais il y a bien d'autres choses importantes qu'il leur a plû de passer sous silence, & sur les quels on ne peut faire que des conjectures.

Pour ce qui est du terme de frére dont se servit le même Empereur en écrivant à Albin, suivant Capitolin C. 7. il faut prendre garde, que ce fut dans un temps, où Sevére, pour amuser ce Prince, fit mine de l'associer à l'Empire, l'appellant Fratrem Imperii. Car cette association forma dés lors entre eux une espéce de fraternité, comme vous le verrés par une infinité d'exemples rapportés par M.rs Baluze & Cuper sur l'endroit de Lactance cy-dessus cité enforte qu'alors frére, & collegue étoient la même chose.

C'est encore une question peu importante à nôtre sujet de sçavoir si à la mort de Didius Julianus, Albin étoit Gouverneur general de toutes les Gaules y compris l'Espagne, & l'Angleterre. Car il suffisoit qu'il en fut le maître au temps de l'Inscription, pour y pouvoir prendre la qualité de Patre Galliarum.

Je crois pourtant ne m'être pas trompé, en disant qu'il commandoit dans toutes ces provinces. Non que je pense qu'il y eut alors ordinairement dans cette étendüe de pays un Gouverneur general fixe, comme il y en eut un dans la suite, sous le nom de Préfet du Prétoire; mais il me paroit que Commode avoit donné cet employ à Albin, par une commission particuliére; Car Capitolin C. 6. se sert de ce terme ad Gallias, qui comprend toutes les Gaules; ce qu'il n'auroit sans doute pas fait si Albin n'avoit commandé que dans la Gaule Belgique. D'ailleurs l'attachement des Lyonois pour ce Prince fait assés

juger,

juger, qu'ils étoient depuis long temps ſous ſes ordres.

Et quand au paſſage de Spartien (in Sever. c. 6.) *qui dit que Severe en marchant à Rome contre Didius Julianus, fut reconnu pour Empereur par les chefs* Gallicani exercitus, *il eſt évident que cela doit s'entendre de l'armée qui étoit dans la Gaule Ciſalpine, car c'étoit la ſeule qui ſe trouvât ſur la route de Sevére. Or Albin ne commandoit que dans les Gaules Tranſalpines.*

J'auroit bien des choſes à vous dire ſur tous le reſte de vôtre lettre, mais la mienne deviendroit à la fin un livre. En voilà aſſés, ſi je ne me trompe, pour vous faire voir, qu'en deméſlant un peu les circonſtances de la vie d'Albin, il n'eſt pas impoſſible de découvrir la vraye explication du Monument dont il s'agit. Mais quand même je ne l'auroit pas rencontrée, cela ne me feroit pas pour cela regarder ce Monument comme faux. J'ay toujours crû qu'il falloit étre trés ſobre à porter de pareils jugements, & j'en ſuis plus perſuadé que jamais. Mais je ne le ſuis pas moins de l'utilité que produiſent les doutes des Sçavants, & je viens de le reconnoitre par les vôtres qui ſont remplit d'une rare érudition, & qui n'ont pas peu contribué aux nouvelles découvertes que je crois avoir faites. J'ay l'honneur d'étre &c.

Dijon ce 9. Septembre 1729.

LE P. BOUHIER.

Eclairciſſements ſur quelques circonſtances de l'Hiſtoire d'Albin.

I*Mmediatement aprés la mort de Didius Julianus l'armée d'Albin le proclama Empereur. Capitolin en ſa vie* cap. 1. *le dit expreſſément, & je ne trouve rien de contraire dans les autres Hiſtoriens.*

Albin parut d'abord refuser cét honneur, car quoyque les Hiſtoriens ne le diſent pas, on n'en ſçauroit douter par la maniére dont il s'en expliqua à ſes ſoldats, quand il accepta le titre de Cæſar, qui luy fût deferé quelque temps aprés par Sevére; car il leur dit, qu'il ne le faiſoit que par deférence pour leurs volontés, & celles de l'Empereur: veſtræ voluntati & Severi Auguſti parendum eſt; quia credo ſub homine optimo, & viro forti, poſſe benè Rempubl. regi. *Or ce n'eſt pas là le langage d'un homme qui auroit accepté auparavant le titre de Souverain.*

Il eſt vray que ſuivant l'Abbréviateur de Dion p. 394. *dés le temps que Sevére ſe mit en marche contre Didius Julianus, comme il ne vouloit pas étre traversé par Albin, il luy écrivit ſecrétement, pour luy promettre le titre de* Cæſar; *je dis* promettre, *car quoyque cét Hiſtorien ſe ſerve de ces mots* [illegible], *il eſt ſeur, que ce n'étoit qu'une ſimple aſſurance; puiſque plus d'un an aprés, & poſtérieurement à la mort de Peſcennius Niger, Sevére n'avoit pas encore entiérement tenu ſa parole, comme on le verra cy aprés. D'ailleurs puiſqu'il n'étoit point encore maitre de l'Empire, ce n'étoit pas encore à luy, de donner des titres de cette nature.*

Cette aſſûrance ſuivant le même autheur, eut l'effet que Sevére s'en étoit promis. Albin laiſſa tranquillement agir Sevére, qui devenu Empereur, ne ſongea qu'aux moyens de l'endormir, pendant qu'il iroit en Orient ruiner le parti de Peſcennius Niger, dont il croyoit venir plus aiſement à bout. Il eut d'autant moins de peine à réuſſir dans ſes ruſes avec Albin que celuicy comme le dépeint Hérodien pag. 518. *quoyque brave & bon general, étoit d'ailleurs homme ſimple, & croyoit de bonne foy, tout ce que Sevére luy mandoit.*

Hérodien ajoûte que l'Empereur le déclara dés lors Cæſar. *Mais il eſt certain qu'il ne fit que le promettre, peut étre ſous pretexte, qu'il falloit attendre pour cela, qu'il ſe fut défait de Peſcennius Niger leur commun ennemy. Car ſuivant Dion autheur contemporain* (pag. 405.) *prés d'un an aprés quoyqu'il ſe fut défait de Peſcennius, il n'avoit point encore deferé à Albin la qualité de* Cæſar.

Ce que vraysemblablement il avoit fait pour le contenter, avant que de partir pour l'Orient, c'eſt qu'il l'avoit adopté, & avoit permis de plus au rapport d'Hérodien pag. 513. 514. qu'on luy érigeat des ſtatües, & qu'on frapât en ſon honneur des Médailles, où en conſéquence de l'adoption, il étoit appellé D. CLOD. SEPTIM. ALBINVS. *Il nous en reſte pluſieurs de cette ſorte, où le titre de* CAESAR *n'eſt pas ajouté. Or je ne voit point de temps où ces Médailles ayent pû étre frappées ſi ce n'eſt dans cette premiére année du régne de Sevére.*

Il le déſigna encore pour étre Conſul avec luy l'année ſuivante, & le fit avant même que de s'étre déclaré contre Peſcennius, ſuivant Capitolin cap. 6. *en ſorte que voyant qu'il n'avoit rien à craindre du coté de l'Occident, il partit pour l'Orient avec ſon armée, qui ne tarda pas à étre victorieuſe.*

Alors Albin l'ayant preſſé de luy tenir parole tant ſur le titre de Cæſar, que ſur l'aſſociation à l'Empire, & Sevére paroiſſant tirer l'affaire en longueur, comme on le voit par le paſſage de Xiphilin, il y a apparence qu'Albin mécontent ſe mit en devoir de commencer la guerre, comptant ſur l'affection de ſon armée, auſſi bien que ſur celle des peuples qui luy étoient ſoumis.

Or c'eſt dans ce temps, ſi je ne me trompe, que les Lyonois luy firent ériger le Monument qui à été trouvé à Albigny. Car il n'y prit que les ſimples qualités attribuées aux Gouverneurs de Provinces, & y ajouta ſeulement celle de Pater Galliatum Auguſtus, *pour marquer qu'il ne vouloit s'en arroger aucune de ſon authorité privée qui pût choquer le Senat, & ôter toute eſpérance de réconciliation avec l'Empereur.*

Il reſtoit encore à Sevére beaucoup d'affaires en Orient. Ainſi n'étant point en état de s'oppoſer aux forces d'Albin, il crût devoir uſer avec luy de diſſimulation. Non ſeulement il luy accorda le titre de Cæſar, *mais il l'aſſocia même à l'Empire comme il le demandoit ſuivant Xiphilin* pag. 406. *cela paroit tant par les Médailles cy-aprés, & par le témoignage de Capitolin* Cap. 7. *que par celuy d'Hérodien* pag. 522. *où il faut remarquer ces termes* [illegible], *qui prouvent de nouveau que cette aſſociation ne ſe fit qu'aprés la mort de Peſcennius. En même temps il permit au Senat de le reconnoitre en cette qualité, & cela fit mettre les armes bas à l'armée des Gaules.*

Ce fut donc à mon avis dans ce temps que par les ordres du Senat, on frapa la Médaille où Albin eſt appellé, IMP. CAES. CL. SEPT. ALBIN. AVG. *avec ces mots au revers dans une courone de lauriers.* S. P. Q. R. PP. OB. C. S *Car cet éloge d'avoir conſervé les citoyens, eſt manifeſtement une félicitation d'avoir renoncé à la guerre civile. On frapa en même temps pluſieurs autres Médailles en l'honneur du même Albin, où l'on luy donna preſque par tout les titres d'Empereur, de Ceſar, & d'Auguſte, avec des légendes qui déſignoient le rétabliſſement de la paix entre les deux Princes. Ce qui confirme de plus en plus ce que je viens de dire.*

Ces Médailles n'ont pû certainement étre frappées plus-tôt, ſuivant le témoignage de Xiphilin cy-deſſus rapporté. En ſorte qu'Occo, & Mezzabarba ſe ſont manifeſtement trompés, quand ils en ont placé quelques unes ſous la prémiére année d'Albin.

Ce fut auſſi dans ce même temps que ce Prince fit en préſence de ſon armée l'acceptation ſolemnelle dont parle Capitolin, des honneurs qui venoient de luy étre déferés. Car la mention qu'il y fait du commandement de Sevére en determine l'Epoque d'une maniére qui ne peut étre conteſtée; & c'eſt pour cela que Sevére l'appelloit Cæſarem ſuum, *comme l'a remarqué le même* Capitolin Cap. 1. *aprés Hérodien.*

On reconnoit néantmoins par le diſcours d'Albin à ſes ſoldats, qu'en acceptant cette aſſociation, il ſe reconnut ſubordonné à Sevére, comme tenant de luy cette dignité. Que s'il ſecoüa ce joug dans la ſuite, ce ne fut que quand ayant découvert les piéges, que luy tendoit ſon collégue, il luy déclara de nouveau la guerre, & s'arrogea le titre de Souverain Pontife, avec la puiſſance Tribunitiéne, qu'il n'avoit oſé prendre auparavant, ces titres paroiſſent ſur ſes Médailles des deux derniéres annés, & Mr de Tillemont, Note 10., & 11., *ſur l'Hi-*

l'Histoire de Sevére paroit vainement embarassé à ce sujet, comme il l'avoit été en sa Not. 8. sur les faits cy-dessus; faute de les avoir examinés avec assés d'attention.

Toutes ces difficultés, & la plus part des autres, qu'on peut former sur la vie d'Albin s'évanoüissent, en adoptant le systeme que je viens d'establir; & c'est ce qui me persuade de plus en plus de la solidité. J'aurois souhaité d'avoir le loisir de le mettre dans un meilleur ordre; mais tel qu'il est, il me paroit suffire, pour l'objecl que je me suis proposé.

Replique de Mr de la Bastie à Mr le Président Bouhier.

VOtre sçavante lettre, Monsieur, m'a été rendüe un peu tard, puisqu'il n'y a que deux jours qu'elle est parvenüe jusqu'à moy. Quelque envie que j'aye d'y répondre briévement, je sens bien cependant que la chose n'est pas trop possible, ainsi armés vous s'il vous plait de patience en commençant de lire cette réponse, où je commenceray par la discussion des articles préliminaires, aprés quoy j'examineray le seul point qui doit régler cette contestation litteraire, que vous trouverés bon, qui finisse là de ma part.

Je ne suis point accoûtumé, Monsieur, de contre. dire les faits attestés, par des raisonements, je crois au contraire qu'en matiere d'Antiquités on ne doit raisoner que sur les faits. Ainsi il n'est pas nécessaire que je cherche les motifs qui ont engagé certaines gens à fabriquer de fausses Inscriptions, il me suffit de montrer leur fausseté.

Quel interêt par exemple pouvoit avoir celuy qui a composé celle qui finit par cette datte II. KAL. AVG. Q. CAECILIO. METELLO. T. DIDIO. VINIO. COSS. (Grut. MXXXV. 5.) Elle est cependant fausse, au moins quand aux derniéres lignes, puisque le mois Sextilis n'a été appellé Augustus que 90. ans & plus, aprés le Consulat de Metellus, & de Didius; & qu'on ne sçauroit citer un seul exemple qui montre que dans ces anciens temps, on ait dit secundò Kalend. pour pridiè Kalendas.

Quel interêt avoit un faussaire d'en forger une autre rapportée dans les Mélanges de Spon (Spon. Misc. p. 163.), dans la quelle on lit: P. CORNELIO P. F. L. N. AFRICANO. CN. POMPEIO. MAGNO. CN. F. SEX. N. ALBAE. INSTAVRAToribus. Il est evident qu'elle est fabriquée par un faussaire ignorant, qui a voulú donner deux fondateurs illustres à la Ville d'Alba, Scipion, & Pompée le Grand; mais cela est faux à l'égard de l'un & de l'autre. Scipion n'a jamais poussé si avant dans la Gaule Cisalpine; on ne peut pas dire qu'Albe eut été comprise dans les terres qui furent distribuées à ses soldats lorsqu'il eut ramené son armée de l'expedition d'Afrique; Tite Live (Tit. Liv. l. XXXI. init.) nous apprend que ces terres étoient dans l'Apulie, & le pays des Samnites. On ne peut pas dire aussi qu'il ait pú rebâtir Albe, pendant qu'il commandoit dans la Gaule Cisalpine. Nous sçavons qu'ayant été fait Consul pour la seconde fois, avec Ti. Sempronius l'an de R. 660. l'Italie, & la guerre contre les Gaulois leur tombérent en partage. Tout ce que nous apprenons des actions de Scipion pendant cette année se réduit à ce peu de mots de Tite Live (id. l. XXXIV. p. 589. Ed. Basil 1547.) Scipionem alii conjuncto exercitu cum collegâ Bojorum, Ligurumque agros populatum isse, quoad progredi sylvæ paludesque passæ sunt, scribunt; alii nullâ memorabili re gestâ comitiorum causâ rediisse Romam. Il n'y a rien là qui puisse faire soupçoner pourquoy ni comment Scipion a pú bâtir ou reparer Albe. Et ce qui achéve de prouver l'ignorance du faussaire qui a fabriqué cette Inscription, c'est qu'il donne pour second réparateur d'Albe le Grand Pompée, qui n'a jamais eu aucun commandement dans la Gaule Cisalpine, & qu'il a confondu avec Pompée Strabon son pére, qui procura plusieurs colonnies à la Gaule Transpadane, & luy fit donner le droit du Latium, suivant le témoignage d'Asconius Pedianus (Asc. in Cicer. Orat. in. Pison.) Aussi les Sçavants sont ils d'accord que c'est de luy, & non de son fils que les villes d'Alba Pompeja, Laus Pompeja, ont pris ces noms.

Que s'il est absolument nécessaire que je dise mon sentiment sur les motifs qui ont engagé quelques persones à supposer des Inscriptions; je n'en vois pas de plus plausible, que l'envie de rendre plus illustre par un monument qui passeroit pour antique, le lieu où on l'auroit placé. Car à quel autre motif peut on attribuer l'Inscription de Vicenze rapportée par Reinésius (Reinés. Cl. IV. 15.), & que luy-méme a jugé fausse? Quel autre interêt peuvent avoir eu les autheurs d'une autre Inscription trouvé à Asti, & rapportée dans Spon, (Spon. Misc. p. 158.) où il est fait mention de Bellovése, & dans la quelle on donne un nom purement Romain à une femme Liguriéne, qui n'auroit pû avoir qu'un nom Ligurien, ou Gaulois, si effectivement elle avoit vécu du temps de Bellovése.

Il y a eu d'autres gens qui se sont plus à imposer au public en supposant des Inscriptions, sur tout vers le temps de la renaissance des lettres, à la fin du 15. siécle, sans autre profit que le plaisir malin d'induire les autres en erreur. Il est parlé de ces faussaires dans un des Dialogues d'Antoine Augustin (Ant. August. Dial. XI.) sur les Medailles. D'autres encore pour faire valoir leurs propres ouvrages feignoient de les avoir trouvés sur quelque marbre antique; nous avons une épigramme de Sannazar (Sannazar. epigr. l. 1.) contre une de ces imposteurs, que je rapporteray icy, parceque je ne vois pas que les critiques lapidaires en ayent fait mention.

Tanquam prisca mihi, saxoque inventa vetusto,
Disticha sæpe soles, Rufe, referre tua.
Stultum adeò me, Rufe, putas? ego tam mala credam
Carmina Romano marmore posse legi?
Archemoro longos affingis Nestoris annos,
Andromaches puerum, Laomedonta vocas,
Desine mentiri Pyliam, Phrygiamque senectam,
Sint vetera hæc aliis, mi nova semper erunt.

Enfin d'autres persones, peut être sans aucun mauvais dessein, ont fait graver des Inscriptions, qui contrefaisoient l'antique, pour ne pas laisser nû quelque bloc de marbre employé à orner leurs maisons, ou leurs jardins, & telles étoient sans doute les trois Inscriptions fausses que Guy Allard (V. Allard. les. Inscr. Ancien. de Grenob imp. en 1683. p. 8. & 9.) rapporte à la fin de sa lettre à chorier sur les Inscriptions de Grenoble, où il dit qu'elles étoient été dans les jardins de la maison de la famille de Saint Marcel d'Avanson; la prémiere regardoit Jules Cæsar, la seconde Auguste, & la troisiéme Trajan. Il est vray que leur fausseté saute aux yeux. On voyoit encore il n'y a pas long temps un reste de la derniere dans un coin de la maison qu'occupoit feu M.r le premier Président de Bérulle. J'ay vû moy-méme à Arles une Inscription fausse dans un jardin hors la Ville, où il y en avoit plusieurs autres qui sont incontestablement antiques; c'étoit l'épitaphe d'une Calpurnie fille prétendüe du celébre Marius, & il est évident qu'elle n'avoit été faite que pour orner une base de marbre, qui terminoit un des coins d'un des quarrés de ce jardin.

Ne peut on pas dire de méme que quelqu'un des anciens Seigneurs d'Albigny, a fait graver celle-cy, pour illustrer un endroit, où la tradition commune prétend que l'armée d'Albin a campé, & duquel on croit qu'Albigny a tiré son nom? Au commencement du seiziéme siécle on a commencé de recüeillir les Inscriptions de Lyon, témoins Symphorien Champier, & Paradin. On a commencé d'en contrefaire à peuprés dans le méme temps qu'on s'est mis à les rechercher, & c'est apparemment alors que la nôtre a été fabriquée. Oubliés ensuite pendant long temps, & ensuite retrouvée, son authenticité a d'abord été combattüe par deux habiles Antiquaires du pays, depuis qu'un autre plus habile encore en est devenu le maitre, elle a trouvé plus de protection, mais je crois que son plus grand bonheur a été de trouver un défenseur tel que vous.

Mais aprés tout, Monsieur, il me semble que le point

point qui est à présent décisif, c'est de sçavoir si Albin n'a été déclaré Cæsar, que près de deux ans aprés que Sevére fut parvenu à l'Empire, comme vous le croyés, ou s'il le fut dés la prémière année, comme je l'ay soûtenu : parceque si j'ay raison en ce point, il s'en suivra toûjours, que dans un monument public un Empereur est nommé sans titre, chose sans exemple; qu'un Cæsar passé par adoption dans la famille Imperiale rapellera le prénom de son pére naturel, qui n'étoit qu'un particulier, ce qui étoit encore contraire à l'usage; & qu'il se sera contenté de l'épithete de Vir Clarissimus, àpeuprés comme si on appelloit Monseigneur le Dauphin Haut & puissant Seigneur, ce qui n'est pas moins insoûtenable.

Je conviens encore qu'il n'est pas bien important à nôtre question de sçavoir, si Sevére adopta Albin pour son fils, au pour son frére, mais comme c'est un fait auquel persone n'avoit encore fait attention, je crois que vous ne serés pas fâché que je vous dise plus en détail les raisons, qui me persuadent que Sevére l'avoit plus-tôt adopté pour son frére que pour son fils.

La prémière régle des adoptions ordinaires, c'est qu'un homme moins agé, n'en pouvoit pas adopter un plus agé, (l. 15. D. de adopt.) nec majorem minor. De plus la loy nous apprend encore, que l'adoptant devoit avoir la pleine puberté, c'est à dire dixhuit ans de plus que celuy qu'il adoptoit; (l. 40. D. eod.) & ces loix étoient trés anciénes chéz les Romains, comme nous le pouvons inférer des reproches amers que Cicéron fit à Clodius de s'être fait adopter (Cic. pro Dom. n. 13.) par Fonteïus qui étoit plus jeune que luy; & si peu de temps aprés Elagabale, sans s'arrêter à cette régle, adopta son cousin Sevére Alexandre (Dio pag. 448. Herodian. pag 571.) qui n'avoit que quelques années moins que luy, il ne faut pas croire que Sevére dans une adoption, dont la façon étoit indifférente, eut voulu violer les loix. Cependant il me paroit certain qu'Albin étoit tout au moins aussi agé que Sevére, ou même plus, en voicy la preuve. Sevére étoit né le 11. d'Avril, tertio Idus, suivant le témoignage de Dion (Dio Xiphil. p. 425.) autheur contemporain, & celuy du Calendrier fait sous les enfants de Constantin, & publié par Herwart, les PP. Pétau & Bucher. Spartien nous apprend que c'étoit en l'année du Consulat d'Erucius Clarus pour la seconde fois, & de Claudius Sevérus, (Spart. Sever. c. 1.) ipse natus est Erucio Claro bis, & Severo Coss. sexto Idus Apriles; où il est certain qu'il y a une faute dans ces derniers mots, & qu'il faut lire tertiò, au lieu de sextò, comme le P. Pagi l'a remarqué; mais je crois qu'il à grand tort de soûtenir que Spartien s'est trompé en désignant l'année de la naissance de Sevére, parceque Dion (Pag. Crit ad an. 211. n. 2.) le fait à sa mort plus vieux qu'il ne l'auroit été, s'il étoit né en l'année marquée par Spartien. Car l'attention de cet autheur à désigner l'année de cette naissance par le nom des deux Consuls, nous marque qu'il la tiroit ou des registres publics, ou des autheurs contemporains, sur les écrits des quels il composoit ses vies des Empereurs; & il est bien plus aisé que l'Abbréviateur de Dion, ou ses Copistes se soient trompés aux lettres numerales, & qu'ils ayent lû ξε' 65 au lieu de ξδ' 64; car suivant mon calcul, qui me paroit bien fondé, Sevére n'a vécu que 64 ans, 9 mois & 25 jours. Par conséquent lorsqu'il fut proclamé Empereur par son armée, peu aprés la mort de Pertinax, & l'election de Didius Julianus, sous le Consulat de Falco & de Clarus l'an de J. C. 193., il ne pouvoit avoir que 47 ans.

Ce fut dans le même temps que Pescennius fut élû par l'armée de Syrie, & il étoit déja assés âgé, voicy ce qu'en dit Spartien: (Spart. Pescenn. c. 5.) Si Severo credimus fuit gloriæ Cupidus Niger . . . . ætatis provectæ cùm Imperium invasit. Je ne m'arrête point à ce qu'il ajoute que Sevére s'étoit de ses années, puisqu'il avoit 89 ans lorsqu'il mourut a Yorck, car il à fourni luy même sa réfutation dans le passage cy dessus allegué. Ce qu'il rapporte de l'âge avancé de Pescennius, ne sçauroit être vray à moins qu'il n'ait été tout au moins de l'âge de Sevére, & on peut fort bien appliquer à un homme qui approche la cinquantaine, ce qu'Herodien en a dit: (Herodian. p. 501.) [illegible] [illegible]. Or Capitolin témoigne qu'Albin étoit plus vieux que Pescennius: (Capitolin. Albin. c. 7.) ad Imperium venit natu jam grandior, & major Pescennio Nigro, ut Severus ipse in vitâ suâ loquitur; donc il étoit au moins de l'âge de Sevére, ou suivant les apparences plus agé.

Ce qui me le fait encore penser de même c'est que les éditeurs des Fastes (V. Reland. Fast. p. 64.) s'accordent assés à placer le premier Consulat de Pescennius, & de Sevére, qui ne furent que Consuls subrogés, à l'an de J. C. 185.; & je crois qu'on peut prouver qu'Albin l'avoit été dix ans auparavant, de la même façon. Toutes ses Medailles le disent COS. II. dans l'Inscrip. (Fabrett. p. 367.) que j'ay citée dans mes précedentes lettres, il n'est resté de la ligne d'où son nom à été effacé que la marque du second Consulat. Il n'a cependant plus été Consul depuis cette fois qu'il le fut avec Sevére, il est donc nécessaire qu'il l'eut été une prémiere fois auparavant, & puisque son nom ne se trouve pas parmi ceux des Consuls ordinaires que nous avons, il s'ensuit qu'il avoit été Consul subrogé. D'un autre côté Capitolin nous dit qu'il retint dans le devoir l'armée de Bithynie dans le temps de la révolte d'Avidius Cassius: (Capitol. Albin. c. 6.) Bithynicos exercitus eo tempore quo Avidius rebellabat fideliter tenuit. Ensuite il rapporte une lettre de Marc-Aurèle, où aprés avoir loüé la fidelité d'Albin pendant le temps de cette révolte, il ajoute qu'il va le faire Consul à la place de Cassius Papirius qui s'en alloit mourir: (ibid. cap. 10.) habemus igitur virum dignum Consulatu, quem sufficiam in locum Cassii Papiri, qui mihi exanimis prope jam nunciatus est. La révolte & la mort d'Avidius Cassius arrivérent l'an de J. C. 175. Pison & Julianus sont les Consuls ordinaires marqués dans les Fastes, nous pouvons sur ces témoignages de Capitolin, y joindre pour Consuls subrogés Cassius Papirius, & Albin (je me suis apperçu long temps aprés avoir écrit cette lettre que M.r de Tillemont avoit fait la même remarque avant moy) de tout cela je conclus deux choses: 1. qu'Albin étoit l'ainé de Sevére: 2. que l'Inscription qui est dans la lettre de M.r Cuper à Almeloveen, (Cuper. epist. Consular. in Capit. Fast. Almel.) est mutilée à la fin, & au commencement du nom du second des Consuls, puisque outre le C. que vous y suppléés, pour en former le nom CLodio, il faut encore ajouter un D. pour le prénom d'Albin qui ne devoit pas moins y être marqué que celuy de Sevére; & que la marque II. du second Consulat, qui y est absolument nécessaire, ne s'y rencontrant pas, il y a apparence que le nom CAES. en avoit aussi été effacé. Ainsi l'objection que vous tirés de ce monument, n'est pas aussi forte que vous l'avés crû.

Il n'est pas tout à fait si indifférent de sçavoir si Albin a commandé dans tout ce qui portoit le nom de Gaules, avant le temps de sa puissance Cesariene, ou s'il ne commandoit qu'en Angleterre, & dans la Germanie inférieure; parceque si ce que j'ay dit est vray, il s'ensuit comme vous voyés, que les Lyonois n'ont été soûmis à Albin que depuis qu'il a été Cæsar, & qu'il avoit déja ce titre lorsque le prétendu monument luy fut élevé, ce qui renverseroit tout vôtre sistême. Vous convenés qu'il n'y avoit point ordinairement de Commandant général dans les Gaules, mais vous ajoutés qu'Albin a pû commander par commission de Commode sur ce que Capitolin s'est servi de l'expression, ad Gallias translatus; à quoy vous pouvés ajouter qu'on trouve dans Gruter (Grut. IX. 4.) une Inscription, qui parle d'un C. SERENVS qui y est dit PROCOS. GALLIAE TRANSALPINAE. Ce qui semble marquer un Gouverneur general des Gaules. Mais à l'égard de ce dernier monument, je répondrois que suivant les apparences il est plus ancien que la division des Gaules en quatre Provinces, & dans un temps, où par Gaule Transalpine, on n'entendoit que la Narbonoise, la seule qui fut alors au pouvoir des Romains; d'autant plus qu'il y a lieu de croire que c'est le même C. Serenus dont il est fait mention dans un endroit de Ciceron. (Cic. Or. pro Plan. n. 5.)

Et quand au passage de Capitolin, je vous prie de me dire si en demeurant d'accord avec M.r de Valois, &

vous

vous qu'on donnoit très-souvent alors le nom général de Gaules, à tout ce qui étoit compris entre le Rhin, les Alpes, & les deux Mers, on ne pouvoit pas dire d'un homme qu'il avoit été envoyé ad Gallias, *en quelque partie de ce vaste pays qu'on l'eut envoyé commander. Les exemples àpeuprès pareils que j'ay rapportés dans mon autre lettre suffisent pour le prouver. Mais afin que vous ne doutiois plus que la commission d'Albin n'avoit pas des bornes plus étendües, que celles que je luy ay donné, prenès la peine d'examiner la façon dont touts les Historiens en parlent. Capitolin* (Capitol. Albin. c. 13.) *se sert d'interprète à luy même, en disant :* cùm Britannicos exercitus regeret jussu Commodi &c. *Dion* (Dio Xiphil. p. 394.) *ne luy donne d'autre commandement que celuy de l'Angleterre :* τοῦ μὲν τῆς Βρεττανίας ἄρχων, Σεβῆρος δὲ τῆς Παννονίας, Νίγρος δὲ τῆς Συρίας. *Hèrodien dit que Sevère avoit quelque crainte des armèes qui ètoient dans la Grande Brètagne, & que c'ètoit alors Albin qui en ètoit le maitre :* (Hérodian. p. 513.) ὑπώπτευε μὲν τὴν ἐν Βρεττανίᾳ δύναμιν, πολλήν τε οὖσαν, καὶ μεγίστην, ἀνδρῶν τε μαχιμωτάτων· ἦρχε δ' αὐτῶν ἁπάντων Ἀλβῖνος, *pas un mot dans tout cela, du commandement d'Albin dans le reste des Gaules ; aussi Spartien raccontant ce qui se passa entre la mort de Didius Julianus, & l'entrèe de Sevère dans Rome, remarque qu'il dèpècha un certain Heraclite, pour s'assurer de l'Angleterre* (Spart. Sever. c. 6.) ; sed eos ipsos pertimescens, de quibus rectè judicabat, Heraclitum ad obtinendas Britannias, Plautianum ad occupandos Nigri liberos misit. *Pourquoy n'auroit il pas pris la prècaution de s'assurer des autres parties des Gaules dans le même temps, si ce n'est parcequ'elles l'avoient dèja reconnu, puisque dans le Chapitre prècedent, comme je l'avois remarquè, Spartien* (ibid. c. 5.) *avoit fait mention du serment de fidelitè, qui luy avoit ètè prètè par les armèes d'Illyrie & des Gaules.*

A la veritè vous prètendès que ces mots, Gallicani exercitus, *doivent s'entendre des armèes dans la Gaule Cisalpine, mais permettes moy de vous reprèsenter 1. Que long tems avant l'Empire de Sevère la Gaule Cisalpine ètoit comprise dans l'Italie, & ne s'appelloit que de ce nom. 2. Qu'on ne l'appelloit pas autrement dans le temps où Spartien ècrivoit, l'autheur anonyme du panègyrique de Constantin* (Paneg. Const. n. 14.) *qui ètoit contemporain de Spartien, se sert du terme de* Cis Padum Italia, *c'ètoit la Transpadane par rapport aux Romains, car ce discours fut prononcè dans les Gaules. Nazarius orateur du même temps, dans un autre panègyrique du même Empereur, aprés avoir parlè de la prise de Turin, de Bresse, de Verone, de Modène les principales Villes de la Gaule Cisalpine, ajoute :* (Nazar. paneg. n. 17.) Recuperatâ igitur Italiâ, hic primus fuit liberandæ Urbis gradus. *Pourquoy Spartien auroit il parlè diffèremment de ce qu'on faisoit de son temps, pour n'ètre entendu de persone. Cæsar luy même* (Cæs. B. G. l. III. c. 1. l. V. 1. l. VII. 1. &c.) *s'est servi plus d'une fois du nom d'Italie pour dèsigner la Gaule Cisalpine, par opposition à la Transalpine. 3. Quand même on seroit encore servi du nom de Gaule du temps de Sevère pour dèsigner la partie de l'Italie que les Gaulois avoient anciènement occupè, il est certain qu'il n'y avoit point d'armèe dans ce pays là. Nous sçavons que les Triumvirs l'avoient unie au reste de l'Italie, & l'avoient ôtès du nombre des Provinces, afin que persone ne se trouvât en Italie avec une armèe. Aussi dans l'enumèration que Dion* (Dio l. IV. p. 564.) *fait fort au long des quartiers que les Lègions occupoient, vous n'en trouverès aucune de placèe en Italie, si vous en exceptès la seconde Lègion Parthique, qui fut levèe par Sevère postèrieurement au temps dont il est icy quèstion, & qui vraysemblablement ne s'y trouvoit que par accident, lorsque Dion ècrivoit le 55. livre de son Histoire. Dela vient aussi que nous ne lisons pas que Sevère ait trouvè d'armèe sur son passage. Il n'est fait mention dans Spartien* (Spart. Did. Jul. c. 6.) *que des soldats de la flotte de Ravenne, & des Prætoriens. Les troupes que Didius Julianus avoit assemblèes à Rome pour sa dèfense ne consistoient qu'aux mêmes Gardes Prætoriènes, & aux soldats de Marine, qu'il avoit fait venir de Misène, comme vous pouvès le voir dans Dion,* (Dio Xiphil. p. 394.) *qui ètoit prèsent. C'ètoient en effet là les seules troupes qui residassent ordinairement en Italie, mais non dans la partie qui avoit autrefois le nom de Gaule. Et Hèrodien* (Hérodian. p. 507.) *racontant le passage des Alpes, & l'entrèe de Sevère en Italie, marque la terreur que rèpandit d'abord son armèe dans un pays, qui dèpuis long temps ètoit dèsaccoûtummè de voir des gens de guerre. Ainsi dans l'endroit que j'ay citè de Spartien, il ne prètend pas dire que les armèes qui prètèrent serment à Sevère se trouvoient sur la route, mais que tout luy cèda sur son passage, les armèes d'Illyrie, & des Gaules l'ayant dèja reconnu* (Spart. Sev. c. 5.) : Cedentibus sibi cunctis quàcumque iter fecit, cùm jam Illyricani exercitus, & Gallicani, cogentibus ducibus, in ejus verba jurassent. *En effet s'il avoit ètè quèstion des armèes qui ètoient sur la route, à quel propos parler de celles d'Illyrie, puisque c'ètoit avec celles la même qu'il marchoit.*

Je ne crois donc pas qu'on puisse contester qu'Albin n'avoit alors en sa puissance que l'armèe d'Angleterre, puisqu'on ne peut me fournir un seul exemple d'un particulier, qui ait eu un pouvoir qui s'ètendit sur toutes les Provinces des Gaules ; au contraire moy que prètends qu'un pouvoir de cette espèce ètoit une suite du titre de Cæsar, & du commandement Proconsulaire, je puis le prouver par plusieurs. Je me contenteray de celuy de Germanicus (Tacit. Ann. 1.) ; *d'abord aprèt la mort d'Auguste, Tibère demanda pour luy l'Empire Proconsulaire, & nous voyons que tout de suite, il se rendit aux deux armèes de la Germanie supèrieure, & de l'infèrieure, & qu'il y prit le commandement au dessus de C. Silius, & d'A. Cæcina, qui en ètoient les Generaux. Car il ne faut pas prendre dans Tacite le titre de* Legatus, *qu'il donne à ces deux Commandants, dans le même sens qu'il ètoit donnè aux Lieutenants que les Proconsuls, ou Propræteurs avoient ordinairement avec eux, mais il faut entendre qu'ils ètoient* Legati Augusti pro Prætore, *c'est à dire qu'ils gouvernoient leur Province chacun, suivant le règlement qu'Auguste en avoit fait l'an de R. 727. Cecy se passoit en 767., l'annèe prècedente C. Silius avoit ètè Consul, & en cettecy il luy ètoit revenu une Province Prètoriène à gouverner. Puis donc qu'il ètoit des règles que les Cæsars commandassent au dessus des simples Gouverneurs dans les pays où ils se trouvoient, & n'y ayant jamais eu d'exemple, qu'un autre qu'eux ait commandè dans plus d'une ou deux Provinces (quand on diroit trois, cela ne me feroit encore rien) ne faut il pas en conclurre, que dès qu'Albin a ètè maitre dans toutes celles des Gaules, il n'ètoit plus un simple Gouverneur, ou General d'armèe, & qu'il avoit dèja la puissance, & le nom de* Cæsar.

Pour venir enfin au point dècisif, & montrer qu'Albin fut fait Cæsar, dès la prèmiere annèe de Sevère ; il me faudra briévement resumer l'Histoire de l'un & de l'autre de ces Empereurs, en m'attachant scrupuleusement au rècit des anciens Historiens, & à la Chronologie. Pertinax fut tuè le 28. Mars de l'an de J. C. 193. (Capitolin. Pertin. c. 15.) Interfectus autem est quinto Calendas Aprilis Falcone, & Claro Consulibus. *Il y a quelque diffèrence entre les Historiens sur la durèe de l'Empire de Didius Julianus, mais il est certain qu'Eutrope* (lib.8.), *& Aurelius Victor qui luy donnent sept mois se sont trompès. Dion* (Dio Xiphil. p.395.) *dit qu'il regna soixante six jours, & Spartien* (Spart. Julian. c. 9.) *dans sa vie deux mois & cinq jours : mais comment accorder cela avec ce qu'il dit dans la vie de Sevère ?* (id. Sever. c. 5.) *que celuycy fut èlu Empereur par son armèe à* Carnutum *le 13. du mois d'Aout ; puisque Julianus survècut encore quelque temps à l'election de Sevère par l'armèe, & que cependant il faut placer la proclamation de Julianne au 30 ou 31 de Mars pour le plus tard, en donnant le reste du jour de la mort de Pertinax, & le suivant, pour les deux jours d'inaction dont parle Hèrodien* (Herodian. p. 498.) *après lesquels les Soldats Prètoriens mirent l'Empire à l'encan. Dela jusqu'au 13 d'Aout, il y a quatre mois, & demy, & cela ira à plus de cinq, pour peu qu'on deffere la mort*

de

de Julianus, après l'election de Sevère, ce qui est absolument nécessaire. D'un autre coté Dion (Dio Xiphil. p. 425.) assure que Sevère regna dixsept ans huit mois & trois jours, il avoit dit peu avant qu'il mourut le quatre de Février. Du 13 d'Aout 193, jusqu'au 4 de Février 211, il n'y a que dixsept ans cinq mois & vingt trois jours, les deux termes compris; & pour l'ajuster au calcul de Dion, il faut de nécessité qu'il ait datté l'Empire de Sevère du second Juin 193. Ce qui prouve que le compte de Dion est le plus juste, c'est que le même Spartien dit (Spart. Sev. c. 19.) que Sevère mourut anno Imperii decimo octavo; Aurelius Victor, imperavit annis XVIII., Saint Hiérôme dans sa Version de la Chronique d'Eusèbe (Eufeb. Chron. n. MMCCVIIII.), regnavit Severus an. XVIII. Ce qui marque que ce Prince a passé le milieu de sa dixhuitième année. Ainsi pour rendre juste toute cette Chronologie, il faut convenir que Dion a compté le commencement de Sevère du jour qu'il entra dans Rome, le lendemain de la mort de Didius Julianus, qui étoit le 2 Juin de l'an 193, comme je l'ay dit, qu'il a compté le commencement de Julianus dès le jour de la mort de Pertinax (quoyqu'il n'ait été réellement élu que deux jours après) ce qui fait depuis le 28 Mars jusqu'au prémier Juin seixante six jours, ou deux mois, & cinq jours selon Spartien qui s'accorde à merveille avec Dion. Le sçavant P. Pagi qui a senti ces difficultés (Pag. Crit. ad ann. 193. n. 5) en a judicieusement conclu qu'il y a faute dans les éditions de Spartien lorsqu'il dit en parlant de Sevère (Spart. Sev. c. 5.), Imperator est appellatus apud Carnutum Idibus Augusti, & il soûtient qu'il faut lire Idibus Aprilis; en quoy je ne croys pas qu'on puisse refuser de le suivre. Le changement n'est pas bien grand, & lève toutes les difficultés Chronologiques. Du 13 d'Avril, au second de Juin, il y a un mois & dixneuf jours; ce temps est nécessaire pour que Sevère ait eu celuy de s'assûrer des Provinces qu'il laissoit derrière luy, pour envoyer des gens qui reçussent le serment des armées des Gaules, & enfin pour faire avec une armée le trajet qu'il y avoit de Carnutum à Rome. Ainsi voila le commencement de Sevère bien étably.

Il ne resta pas 30 jours à Rome après la première entrée (ibid. c. 8.): atque intra triginta dies quam Romam venerat est profectus. C'est à dire qu'il en partit le dernier de Juin, ou le prémier de Juillet, pour marcher en Orient contre Pescennius Niger. Ce fut alors que pour s'assûrer entièrement d'Albin, il luy tint la promesse qu'il luy avoit faite en partant de Pannonie pour aller à Rome se défaire de Julianus. Voicy comme en parle l'Abbréviateur de Dion (Xiphil p. 394.): [illegible] C'est à dire, Severus, cùm esset prudentissimus, prævideretque sublato Juliano, fore ut ipsi tres de Imperio contenderent, bellumque gererent, constituit propinquiorem sibi devincire: litterasque ad Albinum per quendam ex fidis misit, Cæsarem ipsum faciens. Il paroit d'abord par là, que ce fut avant de venir à Rome que Sevère fit Albin Cæsar; mais je suis persuadé ou que l'Abbréviateur a mal rendu son original, ou qu'il y a une faute de copiste dans ce passage. Car Hérodien (Herodian. p. 513.) autheur aussi contemporain, nous apprend que ce ne fut qu'avant que Sevère partit de Rome pour l'Orient qu'il déclara Albin Cæsar, & Zonaras qui dans l'Histoire de ces temps là n'a fait que copier Dion, dont le texte entier subsistoit encore, parlant de ces prémières lettres de Sevère à Albin, ne luy fait écrire qu'une simple promesse de le faire Cæsar (Zonar. Tom. II. p 214 Ed. Volf.): [illegible] Ad Albinum inclinavit, cui secretò scripsit, se eum Cæsarem esse facturum. D'où il est aisé de voir qu'il faut lire dans Xiphilin [illegible].

Ce fut donc au mois de Juillet 193 que Sevère avant de quitter Rome tint parole à Albin en le déclarant Cæsar (Herod. ub. sup.), [illegible] ce sont les propres termes d'Hérodien, mais vous prétendés qu'il ne fit que le luy prometere, & en cela vous accusés de faux un écrivain contemporain, seulement parcequ'il n'est pas d'accord avec le systéme que vous vous étes formé; car ces paroles ne sont pas susceptibles d'un autre sens. En effet lors que Joseph a dit que Vespasien avoit appris (Joseph B. J. l. v. c. 28.), [illegible] n'entendon pas que Galba, & Othon avoient été faits Empereurs? lorsque Zosime dit (Zosim. l. I. p. 637) [illegible], prend on cela pour une simple promesse, & non pour sa proclamation? enfin Dion ne se sert il pas de la même expression, pour dire que le Senat déclara Vespasien Empereur, & Titus & Domitien Cæsars? (Dio Xiphil. p. 317.) Vous en trouverés présque autant d'exemples qu'il y a de pages dans les autheurs Grecs de l'Histoire Auguste; & par conséquent le terme, dont Hérodien s'est servi ne souffrant point d'autre explication, il foudroit une authorité contraire bien précise, pour être reçu à luy donner un démenti.

Vous prétendés, M.r, avoir trouvé dans cet endroit de la Harangue que le même Hérodien (Herodian. p. 522.) fait faire à Sevère; [illegible]; de quoy favoriser vôtre idée, que ce ne fut qu'après la mort de Pescennius, que Sevère fit une espéce d'association à l'Empire avec Albin; mais Hérodien se sert d'interpréte à luy même, par ce qu'il a ajouté après avoir raconté que Sevère declara Albin Cæsar, avant de sortir de Rome: [illegible]: par où vous voyés que cet autheur fait remonter cette association au temps de l'adoption d'Albin, & que si Sevère a usé du mot [illegible], c'est par ce qu'il regardoit la puissance comme bien établie après qu'il fut maitre de Rome, & que le Senat l'eut reconnu solemnellement. C'étoit en effet au Senat de confirmer [illegible] les elections, & c'est ce qu'Hadrien eut soin de luy demander d'abord après la proclamation, qui s'étoit faite à l'armée, suivant l'expression de Dion (Dio Xiphil. p. 351.), [illegible] ΒΕΒΑΙΩΘΗΝΑΙ [illegible]. Ainsi toute puissance reconnüe par Décret du Senat a pû être appellée [illegible].

Vous avoüés que Sevère adopta bien dès lors Albin, mais vous ne voulés pas qu'il l'ait fait Cæsar: sur quoy vous trouverés bon que je vous dise, qu'il me semble que ces deux choses contredisent. Car comment un homme qui étoit adopté par un Auguste pouvoit il n'étre pas déclaré Cæsar, & y a-t-il un exemple que quelqu'un soit passé in familiam tantùm privatam d'un Auguste? quoyque je sçache que les fils naturels de ceux qui devenoient Empereurs sont quelquefois demeurés particuliers; témoin le fils de Pertinax, dont parlent Capitolin & Spartien (Capitol. Pertin. c. 6. Spart. Carac. c. 4.): pour s'assûrer que ceux qui ont été adoptés par les Empereurs ont été faits Cæsars en même temps, il n'y a qu'à les parcourir sommairement. Marc-Aurèle adopté par Antonin Pie du vivant d'Hadrien (Capitol. Marc. c 6.), fut déclaré Cæsar dès que son pére adoptif fut parvenu à l'Empire; avant luy Galba en adoptant Pison l'avoit aussi déclaré Cæsar: [illegible] . . . . [illegible], ce sont les termes de Dion. (Dio Xiphil. p. 304.) Tacite (Tacit. Hist. lib. 1.) ne fait dire autre chose à Galba dans cette ceremonie, si ce n'est qu'il adopte Pison à l'exemple d'Auguste; & Suétone (Suet. Galb. c. 17.) dit seulement que Pison fut adopté, ce qui prouve qu'étre adopté par l'Empereur, & étre fait Cæsar étoient des choses qui se suivoient, & que l'on entendoit l'un par l'autre. Trajan est adopté par Nerva au Capitole, & tout de suite il va le déclarer Cæsar dans le Senat. (Dio Xiphil. p. 339.) Hadrien adopta d'abord Ceionius Commodus Verus, & l'appella Ælius Verus Cæsar, au rapport de Spartien (Spart. Hadr. c. 23.) Il n'adopte pas plus-tôt Antonin Pie, (Capitol. in Pio c. 4.) qu'il le fait son collégue en la puissance Tribunitiene, & Proconsulaire, ce qui est une preuve qu'il le fit Cæsar aussi. Vous sçavés que le genre d'ado-

d'adoption de Constantius Chlorus, & de Galerius Maximien nous est dit tout pareil à celuy d'Ælius Verus, par Spartien (Spart. in Ver. c. 2.), *qui vivoit de leur temps; ç'a donc été un usage constant que ceux qui étoient adoptés par les Empereurs fussent faits* Cæsars *en consequence de leur adoption, & si vous convenés que Sevère adopta Albin avant partir de Rome, vous ne sçauriés soûtenir qu'il fut encore prés de deux ans à le déclarer* Cæsar.

La seule objection qui vous reste, c'est celle que vous tirés de quelques Médailles du recueil de Mezzabarba, dans lesquelles Albin n'est point appellé Cæsar, *d'où vous concluës qu'il ne l'a donc pas été d'abord qu'on à battu Monnoye en son nom, ni même en 194 puisqu'il y est appellé* COS. II. *mais des Médailles rapportées par Mezzabarba* (Mediobarb. oumism. Impp. p. 265.) *je n'en trouve que deux, que vous puissiés m'opposer. La premiére est de bronze, on y lit du coté de la tête d'Albin* .... CLODIVS. SEPTIMIVS. ALBINVS. *& au revers* MINERVA. PACIFICA. *Mais cette Médaille est fruste à la fin, tout comme au commencement de la premiére légende, quoyque Mezzabarba ait oublié de le marquer; j'ay vû une Médaille toute pareille, mais bien conservée entre les mains de Mr Bernard à Mâcon, & j'y ay lû en entier* D. CLODIVS. SEPTIMIVS. ALBINVS. CAES. *La seconde Médaille est d'or, on y voit du coté de la tête* D. CLOD. SEPT. ALBIN. *au revers Cibele au milieu de deux lyons:* SAECVLO. FRVGIFERO. COS. II. *Cette Médaille à été tirée d'Occo,* (Occo p. 125. edit. anni 1600.) *mais peu exactement, donnés vous la peine d'ouvrir son livre, & vous trouverés dans la légende* D. CLOD. SEPT. ALBIN. CAES. *ainsi, Mr, vôtre sentimens ne trouve pas plus d'appuy dans les Médailles, que dans les Historiens.*

Voyons s'il en sera de même du mien. La prémiére des Médailles d'argent d'Albin de celles que Mezzabarba (Mediob. ub. sup.) *a rapportées a d'un coté* D. CLODIVS. ALBINVS. CAES. *au revers* PROVID. AVG. COS. *Or il a été Consul pour la seconde fois l'an 194, & n'a jamais manqué de faire marquer son second Consulat sur ses Médailles, donc celle-cy a été frappée en 193, & par conséquent il étoit déja* Cæsar *en cette année; & dès le mois de Juillet comme nous l'apprenons du passage d'Herodien cy dessus cité.*

En suivant cette Chronologie qui a été embrassée par les meilleurs Chronologistes, & entre autres par Mr de Tillemont, & le P. Pagi, je ne suis point obligé de donner la torture aux expressions des Historiens. La Harangue que Capitolin (Capitol. Albin. c. 7.) *fait faire par Albin à ses soldats doit étre rapportée au temps, où il reçut ses lettres d'adoption de Sevère, c'est à dire à la fin de Juillet, ou au commencement d'Août. Sevère a pû l'appeller* Cæsarem suum, *puis qu'il l'avoit fait* Cæsar *en l'adoptant, & dans un temps, où il étoit l'Empereur le plus légitime, puisqu'il avoit été reconnu par le Senat, & le Peuple de Rome. De là il résulte encore qu'à moins de vouloir faire que Dion* (Dio Xiphil. pag. 405.) *se contredise très grossiérement dans le passage que vous me cités:* ὁ μὲν γὰρ οὐδὲ τὴν τοῦ Καίσαρος αὐτῷ ἔτι τιμὴν ἔνεμεν ἐκ τοῦ Νίγρου ἐκποδὼν ἐγένετο; *il faut traduire:* Severus autem noo AMPLIUS Albino Cæsaris honores tribuebat, ex quo Pescennium Nigrum sustulerat; *& non pas* nondum *comme il paroit que vous l'avés entendu le mot Grec* ἔτι. *Car outre que dans cet endroit de Dion il n'est question que des causes de la guerre de Sevère, & d'Albin, vous n'avés qu'à lire toute la narration, & vous verrés qu'elle ne se rapporte, qu'à ce qui se passa immédiatement aprés la premiére guerre contre les Parthes, qui ne put finir pour le plus tôt, que tout à fait à la fin de l'an 196, temps auquel je ne crois pas que vous puissiés me disputer qu'Albin étoit déja* Cæsar.

Pour continuer la chronologie des premiéres années de Sevère, je vous diray que c'est à la premiére encore qu'il faudroit rapporter une Inscription du Thrésor de Gruter, (Grut. CCLXIII. 8.) *si Reinesius qui l'a examinée dans une de ses lettres à Rupert, avoit raison de croire, que le mot* DESIGN. *qu'on lit à la fin de la pénultiéme ligne, doit se rapport à* COS. II. *qui termine la précédente, puisque Sevère ayant été Consul pour la seconde fois l'an 194, c'étoit l'année d'auparavant qu'il étoit* COS. DESIGN. II. *mais Reinesius n'a pas fait attention que Sevère y étoit appellé Arabique, & Adiabénique, titres qu'il n'a pas eu dés l'an 193, que la 3.e puissance Tribunitiéne y étant marquée, l'Inscription étoit postérieure au 13 d'Avril de l'an 195; enfin quand même il ajouteroit qu'il faut lire* COS. DESIGN. III. *cela ne leveroit pas la difficulté, puisque Sevère n'ayant été Consul pour la 3.e fois que l'an 202, il étoit dans la IX.e puissance Tribunitiéne lorsqu'il fut designé, ainsi l'idée de Reinesius ne vaut rien du tout.*

Sevère donc étant parti de Rome les derniers jours de Juin, ou les prémiere de Juillet 193, mena son armée en Orient avec le plus de diligence qu'il luy fut possible, & malgré la longue & pénible route qu'elle avoit à faire, les generaux de Sevère avoient déja passé en Asie, défait & tué Æmilien celuy qui commandoit les troupes de Pescennius, (Dio Xiphil. p. 399.) *auprés de Cyzique, avant la fin de cette année, puisque cette premiére victoire de Sevère se trouve marquée sur ses Médailles avant qu'il fut Consul pour la seconde fois, de ces deux façons:* (Mediob. p. 268.) IMP. CAES. L. SEP. SEV. PERT. AVG. *au revers* VICT. AVG. TR. P. COS. *&* IMP. L. SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP. II. *au revers* VIRT. AVG. TR. P. COS. *Deux autres batailles décidérent de l'Empire, la premiére se donna en Bithynie entre Nicée & Cium, Herodien* (Herod. p. 517.) *suppose que l'armée de Sevère y fut victorieuse, mais Dion nous apprend que le parti de Niger avoit d'abord eu du pire, qu'ensuite il mit à son tour en desordre l'armée de Sevère, qui ranimée par les reproches de Candidus que la commandoit reprit enfin le dessus. Le dernier combat qui fut décisif se donna prés du pas de Cilicie voisin d'Issus, dans le même endroit où Alexandre avoit vaincu Darius,* (id. p. 519.) *Mais ces deux derniers combats, & la mort de Pescennius n'arrivérent que l'an 194, ce qui se prouve tant par les Médailles de Sevère, que par celles de Pescennius. Ce dernier n'avoit été Consul qu'une seule fois avant d'étre élu Empereur par son armée, on rapporte une de ses Médailles,* (Mediob. p. 263. & 264) *où il est dit simplement* IMP. CAES. C. PESC. NIGER. IVST. AVG. COS. *Or il y en a nombre d'autres où il est dit* COS. II. *il falloit donc qu'il eut pris un second Consulat en 194, comme ont fait plusieurs autres Empereurs ou Tyrans, qui n'étoient ni reconnus par le Sénat, ni maitres de Rome, & entre autres Posthume, qui paroit sur les Médailles s'étre fait Consul jusqu'à trois fois. Dans celles de Sevère il n'est dit* IMP. III. (id. p. 269.) *qu'avec la seconde puissance Tribunitiéne qui commença le 13 d'Avril 194, ce ne fut donc qu'alors qu'il remporta ses derniéres victoires sur Pescennius. Il avoit fait commencer dés l'an 193 le siége de Byzance qui dura trois ans entiers,* ὅλον τριετῆ χρόνον, *c'est l'expression de Dion,* (Dio. Xiphil. p. 402.) *ce commencement de siége doit même étre placé vers la fin de Septembre, puisque Sevère apprit trois ans aprés sa reddition dans la Mésopotamie, & qu'il fut informé des mouvements d'Albin* (id. p. 404.) *aprés y avoir mis Nisibe en état de défense; ce fut vers le mois de Décembre de cette année 196, que la nouvelle de tout cela fut répandue dans Rome, & l'on peut voir dans Dion témoin oculaire ces mouvements qui étoient dans les esprits dans le dernier jour des jeux, la veille des Saturnales, le 16 du même mois.*

Albin prit alors les titres d'Empereur, & d'Auguste, le Souverain Pontificat, & la puissance Tribunitiéne, ses Médailles en font foy (Mediob. p. 268.), *il est aisé de juger que ce ne fut que vers la fin de l'année par le temps où la nouvelle en fut portée à Sevère, & à Rome, & que ce fut en celle-cy, & non en 197, puisque nous trouvons deux puissances Tribunitiénes d'Albin, quoyqu'il ait péri pour le plus tard avant la fin de l'an 198. Sevère envoya des troupes contre Albin sous le commandement de Lupus, avant qu'il arrivât luy même, & ce fut, suivant les apparences, au commencement de l'année 197, & le P. Pagi* (Pagi Crit. ad an. 196. n. 4.) *s'est sans doute trop pressé de faire déclarer Caracalla* Cæsar *à Viminacium dans la Mœsie dés l'année précedente, puisque s'il étoit encore en Mesopotamie vers les der-*

derniers mois de cette année la, il étoit impossible qu' avant qu' elle fut finie il pût venir avec des troupes d'un pays si reculé jusques bien avant dans la Mœsie. Son general ne fut pas si heureux qu' il le fut ensuite luy même, Lupus fut défait & tué par Albin, & il ne faut pas douter que cette victoire ne rèchauffat le courage des partisans qu' il avoit en grand nombre à Rome.

Généralement parlant la pluspart des Sénateurs étoient pour luy du moins dans le cœur, & parmi ses partisans déclarés nous sçavons qu'aprés sa mort il y en eut 35 absous, & 29 condamnes à mort. (Dio Xiphil. pag. 409.) Spartien même (Spart. Sever. cap. 13) en nomme 42. Soit donc qu' aprés ce prémier avantage Albin pour se concilier encore mieux les esprits eut bien traité les prisonniers, & fait épargner le sang des citoyens, & que les Senateurs de son parti eussent fait en secret un Senatus-consulte, pour le remercier du bon usage qu' il avoit fait de sa victoire, en sauvant plusieurs de ses concitoyens; soit que luy même assuré d'ailleurs de la bonne volonté du Senat, en eut emprunté le nom sur ses Monnoyes, il ne me paroit pas douteux qu'on doit rapporter à cet évenement les Médailles (Mediob. ob. sup.) où on lit dans une courone Civique S. P. Q. R. P.P OB. C. S. il est d'ailleurs évident que Sevère découvroit un Senatus-consulte, qui avoit été fait en faveur d'Albin, par ces paroles de sa lettre au Senat qui est rapporté par Capitolin (Capitol. Albin. c. 12.): Nihil mihi graviùs potest evenire, P. C. quàm ut vestrum judicium Albinus haberet potius quàm Severus; & peu aprés, unum ex Afris, & quidem Adrumetinis, fingentem quod de Ceioniorum stemmate sanguinem duceret, usque adeò extulistis, ut eum Principem habere velitis, me Principe. Enfin il ajoute, quin etiam audiendus fuit Statilius Corfulanus, qui honores Albino, & ejus fratri decernendos ducebat, cui hoc superfuit, ut de me ille decerneret homo nobilis, ad Triumphum.

La prosperité d'Albin ne fut pas de durée, l'arrivée de Sevère dans les Gaules y fit changer les choses de face, & Albin fut vaincu & tué dans une bataille auprés de Lyon l'an 198, car je suis pour l'Epoque de sa mort entierement de l'avis du P. Pagi (Pag. Crit. ad an. 198. n. 3.) ou on peut voir les raisons cy devant.

Vous voyés, Monsieur, par ce détail entierement fondè sur l'histoire, & les monuments les plus authentiques, que dépuis la mort de Pescennine, & avant la guerre qui se termina par la défaite & la mort d'Albin, il n'est pas fait la moindre mention qu'il ait fait mine de vouloir prendre les armes contre Sevère. Je suis au contraire présque persuadé qu'Albin content de l'authorité que luy donnoit la dignité de Cæsar, dans tout ce qui étoit compris sous le nom de Gaules, & accoûtumé au séjour de l'Angleterre, ne se mit en mouvement qu'aprés avoir vû qu'il n'y avoit de salut pour luy que dans la victoire, & que Sevère irrité de ce qu'il avoit pris les noms d'Empereur, & d'Auguste, se mettoit en mouvement pour venir l'attaquer. Car Hérodien (Herodian. p. 524.) dit positivement, qu'il passa alors avec son armée de la Grande Brétagne dans les Gaules, & rien ne nous oblige à croire qu'il y fut déja venu d'autres fois, pendant les expeditions de Sevère en Orient.

D'ailleurs Sevère n'ayant jamais commis le moindre acte d'hostilité, ni par luy même, ni par ses lieutenants, contre aucune partie des Gaules, ni contre Albin même avant l'an 196, ou 197; je voudrois bien sçavoir par quelle raison les Lyonois auroient pû l'appeller ennemy de leur liberté, & comme jusqu' à la guerre ouverte, Albin a pû en être ACERRIMus VINDex.

Ainsi, Monsieur, je ne crois pas qu'il puisse rester aucun doute qu'Albin n'ait été Cæsar dés la prémiere année de Sevère, & que dans l'Inscription dont il s'agit, qui que ce soit qui l'ait fabriqué, on n'ait eu en vûe la derniére guerre entre ces deux Contendants. Au moins je suis convaincu qu'on ne peut penser autrement à suivre les Historiens à la lettre, & je ne suis pas assés habile, pour trouver dans les autheurs autre chose que ce qu'ils disent; d'autant plus qu'il me semble d'avoir assés bien montré leur accord avec les Médailles.

J'espére que la diversité de nos sentiments sur ce sujet n'aura servi qu' à animer d'avantage nôtre commerce; elle n'a rien diminué de l'estime parfaite & du respect sincére avec le quels je suis &c.

Ce 15. Octobre 1719.

BIMARD LA BASTIE.

P. S. Plusieurs années aprés que ces lettres ont été écrites, il a paru dans une Dissertation, sur le Triumvirat de Galba, Othon, & Vitellius, & de Sevère, Pescennius, & Albin (Mém. de Trév. Août 1735. p. 1376.), deux Médailles à peuprés semblables l'une du cabinet de M.r Fauvel à Paris, l'autre de celuy de M.r Bately Archidiacre de Cantorbery, où on voit d'un coté la tête d'Albin sans courone, D. CLODIVS. ALBINVS. CAES. au revers une Déesse assise tenant de sa main droit un sceptre, & appuyant sa gauche sur un enfant de bout, & pour légende, P. M. TR. P. XVII. IMP. VIII. COS. VII. elles montrent qu'Albin avoit été fait Cæsar par Commode, auquel seul peuvent convenir les titres, & les dattes du revers, le quel effectivement avoit écrit à Albin pour qu'il prit le nom de Cæsar, peu de temps avant sa mort; Capitolin (Capitol. Albin. c. 2. 6.) nous a conservé cette lettre; mais comme le même autheur (ibid. c. 3.) nous apprend qu'Albin n'avoit pas voulu accepter le nom de Cæsar de la main de Commode, il faut que ce soit Commode luy même qui ait fait frapper ces Médailles immediatement aprés avoir écrit la lettre rapportée par Capitolin, & avant d'avoir sçu le refus d'Albin, ne se doutant pas qu'il y eut un homme qui pût refuser un titre qui le faisoit héritier présomptif de l'Empire.

DII ANTIQUORUM.

CLASSIS I.

JUPITER.

Gentilium Theologiam complures justis etiam voluminibus pertractarunt, & quinam eorum Dii (ingens sane turba) fuerint, quæ Sacra, eorumque Sacerdotes, & Sacrificuli, quæ etiam opiniones de iis inter doctos, atque in Populo vigerent, amplissime prodiderunt. Hoc autem argumentum quantum lucis mutuetur ex Marmoribus, aliisque tabellis, ad nostra usque tempora servatis, nemo Eruditorum ignorat. Adferam & ego quæcumque in hanc rem congerere hactenus potui, *ab Jove principium faciens*, uti Vergilius faciendum monuit.

1 *Vormatiæ.*
E schedis meis.

C. ABVRRVS FESTVS
PACON. TARRATEIVS
TRIB. LEG. VIII. G. F
PRAEF. ALAE. SCVTATORVM
IOVI

G. F. idest *Geminæ Felicis*. *Scutati* Equites nobis tantùm noti ex Æliani Tacticis. Nulla eorum mentio mihi occurrit apud Gruterum, & Reinesium: quare pluris facienda Inscriptio hæc.

2 *In Villa Sancti Secundi*
agri Astensis.
Misit Joseph Secundus Carretta, *Parochus.*

L. ACCAEDIVS
CLEMENS
IOVI
VOTVM SOLVIT

3 *Velitris.*
Ex Ligorio.

IOVI OPTVMO
MAXIMO
SACRVM
P. ACTEIVS. PRO
(*sic*) VS. LVPERCVS
VOT. SOL. L. M.

Lupercus. Ita appellata apud Romanos species quædam Sacerdotum, sed pene abjectorum, quibus cura erat *Lupercalia* festa peragere. Sed quoniam ex *Ligorii* Opere MSto Inscriptionem hanc derivavi, antequam progrediar, juvabit Lectorem præmonere, nullâ dissimulatione adhibitâ, quæ heic mea sit sententia. Floruit *Pyrrhus Ligorius* Neapolitanus Anno Christi 1550. Præter pauca publicis typis tradita, reliquit post se immane Opus XL. voluminibus in fol. nondum editis constans, in quo, quanta potuit, antiquitatis monumenta coacervavit, Numismata, Inscriptionta, Statuas, Ædificia, Toreumata: utque erat delineandi, & pingendi peritus, atque Architectonices studiosissimus, non pauca ex iis, summo studio delineata, expressit. In Taurinensi Bibliotheca Caroli Emanuelis, nunc Sardiniæ Regis, & Sabaudiæ Ducis, autographum Opus adservatur, ære ingenti comparatum. Romæ quoque non pauci ex eisdem Libris in Bibliotheca Barberina prostant; plerique pariter in Bibliotheca Christinæ Suecorum Reginæ, Sæculo proxime præterito legebantur, ac subinde in Ottobonianam transierunt. Sed & alterum autographum exstabat Parmæ in Bibliotheca Farnesia, unde rurà humanissimi, & doctissimi olim P. Francisci Andreasii e Societate Jesu, Tomum XXIV. & XXXIX. ad utendum impetravi, in quibus ingens copia veterum Inscriptionum diligentissime scripta cum suis anaglyptis visitur. Summe autem splendida fuit, dum vixit, & post mortem quoque, Ligorii fama, ita ut Onuphrius Panvinius amicum, & synchronum virum non dubitaverit appellare (Lib. II. pag. 405. Commentar. in Fastos) *omnium Antiquariorum facile principem*, contexto insuper magnifico plane ejus elogio, quod apud eum legat, qui velit. At proxime præterito Sæculo Ezechiel Spanhemius, vir profectò ex eruditione, subactoque judicio clarissimus, in Libris de Præstantia, & Usu veter. Numismat. primus litem intentavit Ligorio. Diligentiam quidem illius, & laborem commendans, nonnulla tamen ex Numismatis, monumentisque ab ipso collectis, suspicione aspersit, satis significans, hæc aut ab eodem Ligorio, aut ab aliis conficta, cum legitimis fuisse commista. Ejusmodi tubâ excitatus in Ligorium acrius deinde insurrexit Cardinalis Norisius, incomparabilis ille vir, & Criticorum ætate suâ princeps, eum in Epistolâ Consular. appellans *Latini sermonis ignarum*, *uti ejusdem æqualis Antonius Augustinus in Dialogis testatur*, *laboriosissimum quidem*, *sed plerumque fallacem Scriptorem*: quod aliquot exemplis ostendit tum pag. 56., tum 8. Denique subdit, Ligorio *familiare fuisse*, *non quidem fictas Inscriptiones concinnare*, *quod Latinam Linguam ignorabat*, *sed e Fastis nomina Consulum exscribere*, *eaque vetustis Inscriptionibus præponere*. Mitto, quæ Fabrettus, atque alii graviora etiam contemtu de homine isto literis tradiderunt.

Equidem is minime sum, qui Ligorii fidem in omnibus aut præstare, aut purgandam suscipere velim; ac præcipue, quod duo tantùm ex illius Voluminibus, & non cuncta, sub oculis habuerim, neque judicium de Viro isto efformari possit, nisi integro illius labore perspecto. Attamen dicam, videri mihi, longe mitius cum eo agendum fuisse, atque inconsultâ prurigine censuræ ferri, qui sine ullo discrimine monumenta ab eo collecta damnat, atque proscribit. Neque enim quod aliquid spurii, aut conficti in Eruditorum Libris deprehenditur, continuo reliqua illorum supellex est falsi arcessenda. Sæculo Christi Quintodecimo quum veterum Marmorum studium incaluisset, simul etiam insurgere cœperunt (atque utinam desiisset ejusmodi hominum genus), qui aut ludendi gratiâ, aut insanâ cupiditate comparandi sibi, aut Patriæ nominis, adulterinas Inscriptiones fabricarunt, quas earumdem Collectores, avide quidem, sed non satis sibi caventes in suas tabellas immisere. Et profectò postquam ego tot Schedas, & Collectiones antiquarum Inscriptionum, sive typis editas, sive manu exaratas versavi; testari jam possum, vix ullam ex iis expertem defectus hujusce mihi visam fuisse. Quid si & Ligorio fucus ab aliis est factus? Quid si conficta fuerint vetera monumenta, eaque aut in Ligorii Libros intrusa, aut sub ejus nomine venditata? Sed quod omnium maxime heic animadvertendum est, habemus in *Thesauro Gruteriano* plures, ultra quam credi possit, *Ligorianas Inscriptiones*. Multas ipse fatetur se ex illius Libris accepisse. Longe majorem numerum is hausit ex *Pighii* ærario, qui Ligorianas non paucas collegerat, atque ex *Onuphrii Panvinii* Libris, qui diserte testatur in Fastis Consularibus, se ab ipso Ligorio *ingentem Epigrammatum*, *Inscriptionumque cumulum fuisse mutuatum*, quibus Commentarios suos exornavit. Panvinium, ut omnes norunt, expilavit *Gruterus*. *Reinesius* itidem non levem sui Syntagmatis partem ex Ligorianis Inscriptionibus farcivit. Nam præter permultas ex illius penu rectâ desumtas, plures sine comparatione is in suum Opus derivavit *e Schedis Langermanni*, quas magnam partem ex Ligorianis spoliis conflatas animadverti. Præterea *Sponius* se multa accepisse ex Ligorii Libris testatus est & ipse; idque certum ego quoque agnovi, collatione factâ cum geminis Ligorii Tomis a me visis. Adde etiam *Ezechielem Spanhemium* antea laudatum. Is sane, uti auctor est idem Reinesius, atque ego deprehendi ejus Commentarium de Cæsaribus perscrutans, Ligorianas non paucas descripsit. Ad hæc rem plane ridendam accipito. *Fabrettus* ipse, qui tanto cum fastidio, atque contemptu Ligorium memorat, ac rejicit, Inscriptiones plurimas ex illius promtuariis eductas in Librum suum se invexisse minime animadvertit. Nam quæ *Barberinæ*, & *Vaticanæ Schedæ* ab eo tam sæpe laudantur, noverit Lector, ex Ligorianis saturatas fuisse: quod mihi innotuit, gemina volumina nuper memorata conferenti cum Libris Fabretti. Denique ut *Gudii* Inscriptiones, ante paucos annos editas, prætercam, Ligorianas plerasque in *Donii* Collectione oppido multas alias vidi, quæ dicuntur quidem *e Schedis Manutii in Bibliotheca Vaticana adservatis* depromtæ, sed & ipsæ ex Ligorio profectæ sunt.

His positis, si pergant Censores immoderate agere adversus Ligorium, jam habemus Pyrrhonismum invectum in agrum Lapidarium, atque in posterum dubitatio erit de innumeris Inscriptionibus apud præcipuos earum Collectores prostantibus: quod minime ferendum unusquisque fatebitur. At heic e vestigio reponentem audio. Quamplurimas Inscriptiones in Ligorii Libris conclusas Smetius postea Romæ versatus, legitimas, & revera in marmoribus insculptas inspexit; Gru-

terus verò a Smetio acceperat in Thesaurum suum conjecit. Manutius quoque, Langermannus, Donius, & Auctores Schedarum in Bibliotheca Vaticana, & Barberina existentium, non ex MStis Ligorianis, sed ex ipsis Lapidibus suas Inscriptiones expresserint: ergo de illarum legitima origine sublata est dubitatio. Egregie profectò. Hoc unum videlicet satis est, ut enormi nonnullorum censuræ non modicâ ex parte Ligorii fama eripiatur. Nam si, uti certum, immo certissimum est (oculatus quippe testis & ego sum) tot Inscriptiones Ligorius circiter Annum Christi 1550. collegit (quas Panvinius in Fastis Anno Christi 1558. editis laudavit) & supervenientes postea Smetius, Manutius, & alii, easdem non fictas, non interpolatas, sed revera in Marmoribus repererunt, suisque oculis lustrarunt: inique proinde agat, quisquis Ligorium traducere velit, tamquam merum commentitiæ mercis propolam. Et plures sane Ligorius ætate sua Lapides vidisse, & congessisse potuit, quam Smetius, & reliqui successores viderunt: tum quod ille per annos plurimos Romæ versatus fuerit, atque indefesso studio in describendis Antiquitatibus insudavit, tum quod Marmora erudita facile in alios usus convertuntur, ac vivere, ut ita dicam, desinunt, quemadmodum in Præfatione ostendi. Propterea nullus mirandi locus est, si tot alios Lapides a Ligorio descriptos, neque Smetius, ceterique postea viderint. Præterea, dum istam Collectionem instruerem, ego quoque animadverti, multas ex iis Inscriptionibus, quas Smetius, & alii subsequuti minime conspexerunt, neque retulerunt, Ligorius verò in sua Volumina congessit, antea a Cyriaco Anconitano, atque a Scriptore Schedarum Farnesiarum, aut postea ab aliis Collectoribus, atque ab ipso Fabretto, fuisse inspectas, & revera extitisse, quales Ligorius ipse retulerat. Sed quando Antonium Augustinum in contentum Ligorii Cardinalis Norisius huc advocavit, illius verba referre juvat ex Dialog. IV. de Antiqu. *Circum maximum* (ita ille scribit) *delineavit egregie Pyrrhus Ligorius Neapolitanus, amicus, dum viveret, meus, Antiquarius insignis, & pictor, qui quamvis Latinæ Linguæ rudis esset, quadraginta fere Libros Antiquitatum de Numismatis, & Ædificiis, reliquisque, quos utinam heredes evulgassent. B. Quos, quæso, Latinæ expers Linguæ de his conscribere potuit? A. Non secus atque conscripsere Hubertus Goltzius, Æneas Vicus, Jacobus Strada, aliique quorum, si Libros inspexeris, omnes omnino Auctores tum Græcos, tum Latinos, quotquot exstant, evolvisse credas. Alienâ nimirum operâ utuntur, quamque penicillo valeant, amplius eo qui in penna præstant.* Hæc Antonius Augustinus, celeberrimus Tarraconensium Archiepiscopus Anno Christi 1587. vitâ functus. Cujus auctoritate, utique ineluctabili, permotus Norisius, uti supra vidimus, memoriæ prodidit, Ligorium *non quidem fictas Inscriptiones concinnasse, sed e Fastis nomina Consulum exscripsisse, eaque vetustis Inscriptionibus præposuisse*. Repeto igitur & ego: si Ligorium Latinæ Linguæ expertem fateri necesse est, quo tot Latinas Inscriptiones, uti Censores quidam sibi persuadent, confinxisse ille potuit? Æquius suspicari fas esset, aut assutas ejus Libris lacinias ab Impostoribus fuisse, aut conficta ab aliis Marmora ipsum incaute excepisse, atque in suos intulisse Commentarios.

Nunc superest, ut quæ mea sit de *Ligorio* sententia, exponam. Equidem singula, quæ homo ille ad posteros in lucubrationibus suis MStis transmisit, præstare tamquam legitima nolo, nec possum. Sunt enim quædam, quæ de Diis, de Urbibus, aliisque de rebus depromta ex ejus Libris, atque edita vidi, quæ mihi dubitationem, suspicionesque interdum injiciunt. Plura ejusdem generis fortasse complectuntur reliqua illius Volumina, nondum mihi inspecta. Ex iis *Gudius* suum saturavit Opus; nam, quas ego adfero, Inscriptiones a Ligorio-Gudianis diversas animadverti. Attamen erga Ligorium ita compositus sum, ut monumenta ex eo delibata damnanda non censeam eo tantùm titulo, quod Ligoriana sint; sed tum solùm, quum justæ aliæ caussæ censorio ingenio se se offerunt. Nimirum Spanhemii supra laudati judicium heic mihi æquitatis, & modestiæ plenum videtur, qui quamquam non pauca dubiæ fidei, aut confictæ novitatis, sive illius, sive aliorum culpâ, in ejus Collectaneis deprehenderit: nihilo secius testatus est, *multa latere in iis, prisci ævi reliquias, quibus vel in primis prioribus Inscriptionibus, aut Nummorum veterum Collectionibus, ingens, & præclara quædam accessio fieri posset, ac inde in omne Literarum, & doctrinæ genus utilitas non levis redundare. Multa enim id genus hodie etiam haud amplius obvia, ibi recondi adversus injuriam temporum: multa etiam ab aliis secus, aut properanter descripta, accuratius ibi, aut fidelius, quàm vulgo in editis legi* &c. Secundo, ad me quod attinet, quandoquidem minime inconcussam Ligorii fidem, atque integritatem quidam egregii Viri jam deprehenderunt, ita procedendum puto, ut satis in posterum futura non sit nobis ratio, & caussa, aliquid novi, & peregrini statuendi, quoties id ex illius unius auctoritate pendet, nullumque aliud adminiculum accedit ex minime dubiis scriptoribus, & monumentis. Hisce conditionibus propositis, fidenter quæ pauca in Tomis Ligorianis Vicesimoquarto, ac Tricesimonono, fortasse purioribus, nondum edita supererant, in censum hujusce meæ Collectionis pertraxi; sed eâ sinceritate, quam a me indivisam volo, atque ab aliis ubique observatam optim scilicet præfixo semper *Ligorii* nomine, ut unicuique commodum, & liberum sit, si res poscat, ejusmodi Inscriptiones ad normam veritatis exigere, suamque mentem de earum pretio aperire. Neque difficile, uti spero, Lector animadvertet, nullam esse caussam, cur plerasque ex istis uti germanas amplecti nolit. Atque hæc pauca præfari placuit, ut quoties Ligorii mentio occurrit, eorum memoria recurrat, & aut mihi, aut illi a præcipiti quorumdam censurâ caveam. Susceptum iter interea progrediamur.

1 *Angleriæ,*
in ædibus Borromæorum,
ad Verbanum.
E schedis meis.

I . O . M
T. AEMILIVS
VALERIVS
V . S

2 *In Vico Pescantinæ, agri Veronensis.*
E schedis Farnesiis.
Misit quoque Comes Franciscus Brembatus Bergomas.

IOVI
L. AESIVS
VRBAN.
V . S . L . M

3 *Carpentoractæ,*
apud D. Forneri.
Misit V. Cl. Joseph Bimard de la Bastie,
Montis Seleuci Baro.

IOVI V. S
AESILVS
SAVI . F

4 *In Vico* Tornamparte,
agri Aquilani,
in Sancti Viti.
E schedis Ambrosianis.

IOVI . O . M
D . D
P. PATRI
AMPLIATVS
ET ARRENIANVS
FR.

Legendum opinor IOVI OPTIMO MAXIMO, DIS DEABVS, PANI PATRI.

5 *Genevæ.*
Ex Guichenonio.

IOVI
ASSIGN
M . F
N

Aut vitiatam, aut mancam puto.

6 *Aptæ Juliæ, nunc* Apt.
Misit Bimardus.

I . O . M
C. ATTIVS
SEQVEN

7 *Interamnæ, nunc* Terni,
in Sancti Valentini.
Ex Donio.

IOVI . O . M
ATINATIA
HELPIS
DEDICAVIT ET
CONSECRAVIT

1 *Tordæ in Dacia, sive in Transilvania. Misit Apostolus Zeno V. Cl.*

I . O . M
P. S. D. M. M
AVR ANTO
NINI. IMP
AVREL. RV
STICVS. CAV
POSVIT

Idest: IOVI OPTIMO MAXIMO, PRO SALVTE DOMINI NOSTRI (lego D. N.) MARCI &c. Quid verò sit CAV. nondum assequutus sum.

2 *Amastri. E schedis Jacobi Valerii.*

I . O . M
PRO SALVTE
ET VICTORIA
IMP. CAESARIS
M. AVRELII. L. AVRELI. VERI. F
D. PII. NEPO. DIVI. HADRIANI. PRON.
DIVI TRAIANI. PARTH. ABN.
DIVI. NERVAE. ADNEPOTIS

Discordiam componere nondum potui, quam in Inscriptione ista offendere mihi videor. Si de *Marco Antonino Philosopho* Imperatore Augusto heic agitur, is minime patrem habuit *Lucium Aurelium Verum*. Si de *Ælio Antonino Vero* Augusto, ejusdem Philosophi per adoptionem fratre, is quidem e *Lucio Aurelio Vero* natus est, verùm *Lucii*, non *Marci* prænomen gessit. Præterea ambo illi Augusti appellati fuere *Filii Divi Pii*, quippe ab Antonino Pio adoptati, non verò *Nepotes*. Quid ergo de Inscriptione ista dicendum?

3 *Prope Gengenbach, in Sylva Hercynia ad basim Columnæ hamatæ. Misit Bimardus.*

I . O . M
BAIBIVS BAIBIIQ
FILII SVI

SVI pro EIVS.

4 *In oppido* Calvisano, *agri Brixiani. Ex Octavio Rubeo.*

IOVI . O . M
TERTIVS. BIVVO
PRO SALVTE
PETRONII MERV
LAE. P. PETRONII. F.
V . S

TERTIVS heic mihi sumitur pro Prænomine.

5 *Forolivii. E schedis meis.*

IOVI . O . M
Q. CAENIVS
SEX. F
V . S . L . M

6 *Cremonæ, in ædibus Caraffinorum. Misit Franciscus Arisius V. Cl.*

IOVI
O ❦ M
P. CAESIVS
ARCHIGENES
V . S . L . M

7 *Brebii in agro Mediolanensi, ad S. Michaëlis. E schedis meis, & ex Patre* Grazioli *Clerico Regulari Barnabitâ.*

I . O . M
COELIVS BARO
VOTVM
V S L M

Vide Gruterum pag. 9. num. 6. Hujus *Baronis* mentionem quoque habes in altero Gruteriano lapide pag. 353. num. 7.

8 *In Urbe* Koul *in Ægypto, supra quoddam ædificium. Misit Joseph Bimardus.*

ΒΑΣΙΛΕΑ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ ΘΕΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΙΛΟΜΗΤΟΡΕΣ
ΔΙΙ ΜΕΓΙΣΤΩ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΣΥΝΝΑΟΙΣ ΘΕΟΙΣ

Idest:

Regina Cleopatra & Rex
Ptolemæus, Dii Magni Philometores,
Jovi Maximo, Diisque Assessoribus.

Agitur heic de *Ptolemæo* VI. Ægypti Rege, ejusque sorore *Cleopatrâ*. Hi per summam adulationem appellabantur *Dii Philometores*, scilicet *Matris amatores*. Id quoque constat ex altero lapide apud Chisulbum in Antiquitat. Asiatic. pag. 88.

9 *Antii. Ex Ligorio.*

IOVI. OPT. MA
XIMO SACRVM
T. CORVNCANIVS. T. F
AEMILIA. PRIMIGENIVS
ET. T. CORVNCANIVS. T. F
SECVNDINVS. ET
CORVNCANIA. FVSCV
LA. VOTO. SVSCEPTO
M ❦ L ❦ F

10 *Apud Salonam. E schedis meis & Farnesiis.*

I . O . M.
SACRVM
L. EGNATIVS. L. F
GN. NEP. GN. PRONEP.
TRO. CLEMENS. DECVRIO
AVGVR

11 *In quadam lucernâ apud Casalium.*

ETEITIVS
ALYPVS
IOVI DD

12 *In* Valgataria *agri Veronensis. E schedis Farnesiis.*

IOVI
O . M
FLAVIVS CVM
SVIS

13 *In Carolina in Dacia, sive Transilvania. Misit Apostolus Zeno.*

I . O . M . AETERNO
T. FL. FLAVIANVS
AVG. M. S. AP. ET DEC
COLL. FABR. VNA ELIA
VINDIA. CONIVGE. SVA
QVOD. PRO. SE. ET. FLA
VIIS. RESTVTO. FLAVI
NO. IANVARIO FLAVINO
FILIS. SVIS VOVERANT
V . S . L

Uti infra explicabo, legendum heic est in tertiâ lineâ: *Augustalis Municipii Septemii Apulensis, & Decurio Collegii Fabrûm, una cum Ælia* &c.

1 *Romæ*,
penes Marium Delphinum.
E schedis Ptolomeis.

IOVI O M
T. FLAVIVS
THREPTVS
EX VISU FEC

Scilicet hic in somnis *Jovem* videre sibi visus est, qui aliquid petierat, puta vas, aut donarium quidpiam simile, Templo offerendum. Idem significant formulæ aliæ in tabellis votivis occurrentes *Ex Jussu*, *Ex Imperio*, *Ex Præcepto*, *Ex Monitu*, *Visu Monitus* &c. hoc est Dei alicujus. Quod si bonæ gentis Phantasia ad ejusmodi somnia, & mandata pigram, ineptamque se prodebat, Sacerdotes eorum miserti pro ipsis somniabant quæ Dii excuperent, ita ut vellet nollet Populus ad oblationes impelleretur. Propterea in usu etiam fuit formula: *Pontificum Monitu Voto Suscepto*.

6 *Polæ*, *ad Sancti Germani*.
E schedis meis.

I. O. M
C. IVLIVS CHRYSOGONVS
EX VOTO. FECIT

7 *Aquis Sextiis*.
Misit ex Historia Aquensi Bimardus.

IOVI. O. M. SEX. IVLI. SE
RENVS. LIBERTVS
SEX. IVLIO. SERENO
VOL. VERINO. FLA
MINI. AED. IVL
NERATIO. PAT
RIVM. DECVRIO
NVM. CVM. FIL
VIVVS. SIBI. FECIT

Geminas diversas Inscriptiones in unum coaluisse heic opinor, quarum altera Votiva *Jovi*, altera verò Sepulcralis tantùm. Priores duæ lineæ primam exhibere videntur. Alteram subsequentes septem.

13 *Prope Dianium*
in Hispania Tarraconensi.
E schedis Patris Francisci Cattanei Regiensis, *ex Ordine Minorum Observant.*

M. LVC. IOVI VOT SOLVIT
IDEMQ. TEMP. DD

14 *Apud Malagam in Hispania*.
E schedis Farnesiis, *& Cyriaci Anconitani*.

IOVI
M. LVCRETIVS CYRVS
EX IVSSV VOTVM SOLVIT
ITEMQVE TEMPLVM DD.

Eamdem cum superiore arbitror, accuratius exscriptam.

2 *Romæ*, *in Museo Albano*.

C. GEMINIVS CORINTHVS
I. O. M. VOTVM SOLVIT
ET ARAS OMNES DE SVO
REFECIT

4 *In oppido Lona in Dacia*.
Misit Apostolus Zeno.

I. O. M
IVCVNDIVS
IVVENALIS
COR. LEG
V. S. L. M

COR. LEG. Idest *Cornicularius Legionis*.

8 *In Dacia*.
Misit Clarist. Zeno.

I. O. M. AETERN.
C. IVL. VALENTI
NVS IIII VIR. PRI
MVS. ANNVALIS
MVN. SEP. APVL
ET PATR. COLL. FAB.
MVN. SS. EX VOTO
POSVIT

Sæpe in lapidibus occurrunt *Quatuorviri Juri Dicundo Quinquennales*. Discimus ex isto perquam raro fuisse etiam *Annuales*; atque *Cajus* iste *Julius Valentinus Quatuorvir Primus* inter eos fuit. Is autem hoc munere fungebatur in *Municipio Sep. Apul.* simulque erat *Patronus Municipii* SS. hoc est *Suprascripti*. Sed quodnam est Municipium istud SEP. APVL.? Apud Gruterum pag. 69. num. 3. Lapis Albæ Juliæ in Dacia, hoc est in Transilvania, adservatus exhibet nobis *Septimium Nigrum Patronum Collegii Fabrûm Coloniæ Apul.* idest *Apulensis*. In altero ibidem posito apud eumdem Gruterum pag. 346. num. 5. se nobis offert *Duumvir Coloniæ Apulensis*. Alios lapides prætereo, ejusdem veritatis testes. Itaque Civitas *Apulum* in Dacia, modò *Municipii*, modò *Coloniæ* titulo ornata, heic nobis occurrit. Incertum verò, quei vox SEP. sit explicanda. Ego *Septimium Apulum* reor, Coloniâ illuc, uti videtur, a Septimio Severo Augusto deductâ. Contendit Larius, unam eamdemque Urbem fuisse *Apulum*, & *Albam Juliam*, nunc Germanis *VVeissemburg*: hoc est *Apulum* antiquis temporibus, accepisse postea nomen *Albæ Juliæ* a Julia Augusta Marci Aurelii Imperatoris matre. Me facile consentientem non habebit. Post illa quippe tempora video perdurasse pristinum nomen. In Thesauro Gruteriano pag. 57. num. 5. Marti tabella offertur *pro salute Imp. Cæs. Gordiani a M. Antonio Valentino Equ. Rom. Decurione Coloniæ Apulensis*. Quare suspicandi locus est, *Albam Juliam*, aut ab Apulo, sive a *Colonia Septimia Apulensi*, diversam fuisse, aut serius alterum nomen hoc accepisse. Sunt autem & alia saxa extra Albam Juliam, hujusmodi Coloniæ nomen præferentia. Vide infra Classem XVI. ubi alii lapides ad hanc ipsam Coloniam spectantes.

3 *Belluni*.
Ex Valeriano.

IOVI. O. M
HOSTILIVS
SERTORIANVS
V. S. L. M

5 *In ahenea lucernâ*.
Ex Fortunio Liceto.

C. I. C
IO. M. S

Licetus hæc ita legit: *Cajus Julius Cæsar*, *Jovi Maximo Sacravit*. Divinum certe ille legit. Attamen quum Lucerna ejusmodi, cujus typum delineatum dedit, raro artificio elaborata fuerit, a vero saltem illius conjectura minime abhorret.

9 Beckingue *in Germania*.
Ex Eccardo.

I. O. M
IVL. VICTI
LEG. VIII
AVG.

10 *In vico Sancti Gervasii Brixiæ*.
Ex Rubeo.

I. O. M
C. LAETORIVS
VOPISCVS
V. S. L. M

11 *Novariæ*.
Ex Galerato.

IOVI. O. M
LICINIA. Q. F
IVSTINA
D P

12 *Pituli in Umbria*.
Ex Ligorio.

ARAM. I. O. M
L. LVCILIVS. L. F. LEM
IVLIANVS
MIL. LEG. XXV. VLP
V. S. L. M

1 *Framontii in Lotharingia.*
Misit Bimardus.

I . O . M
C. LVCVLLVS
LEPIDINVS
V . S . L . M

2 *Puteolis.*
E schedis meis.

C. LVNIVS. M. F
III. VIR. A. V. D. I. II. VIR. NOLAE
IIII. VIR. QVINQVENNAL.
AR. DE. SVO. FACIVND
COERAVIT
IDEM RESTITVIT
IOVI. O. M. SACR.

In primâ lineâ legerem potius C. IVNIVS. In secundâ vero quum vitium timeam in singularibus literis A. V. D. I. interpretari non audeo.

3 *In Castro* Giuffredo *agri Brixiani.*
Ex Rubeo.

P. MAGIVS
IOVI
V . S . L . M

4 *Augustæ Taurinorum,*
in Regia Scientiarum Academia.
Misit Comes Ludovicus Criffottus,
Taurinensis Senatus Præses.

I . O . M
M. MEMMIVS. GRA. L
HERMES
V . S . M

5 *Brixiæ,*
in Sanctorum Faustini & Jovitæ.
Ex Puccinellio.

IOVI
L. MESTRIVS
PRESIANVS

6 *Aptæ Juliæ, nunc Apt.*
Misit Bimardus.

IOVI
CONSERVATORI
OMNIVM RERVM
MIRVCIVS NAIMIS
V . S . L . M

7 *Feltri.*
Misit Comes Franciscus Brembatus,
Bergomas.

I . O . M
OCLATIVS
Q . F
MENEN. RVFVS
V . S . L . M

8 *In Sancti Pauli de* Codrea *agri Ferrariensis.*
Misit Josephus Scalabrinius Ferrariensis.

I . O . M
L. OLIVS
TERTVLLIANVS
OMNIB. HONOR
FVNCT. T. P. I
P. XXIII. S.... VII.
TERTVLLIANVS ET
TERTVLLIVS
FIL. P. C.

Quid *Lucius* iste *Olius* T. P. I. *Testamento Poni Jussit*, heic non liquet. Statuam conjicere possumus pondo XXIII. & Scrupulorum VII.

9 *In Castronovo agri Brixiani.*
E Vinaccesio.

IOVI
PAPIRIVS

10 *Ameriæ,*
in Sancti Secundi.
Ex Ligorio.

IOVI
OPTVMO
MAXSVMO
T. PETTIVS. T. F. T. N
D D . L . M

11 *In Villa* Campolongo
agri Aquilejensis.
Misit Comes Franciscus Beretta,
Utinensis.

I . O , M
SACR
PETRONIA
LAVDICEA

In aliis schedis legitur LAODICIA.

12 *Ravennæ.*
Ex Ligorio.

IOVI . OPTIMO
MAXIMO
P. POBLICIVS ❦
D . F . PAP
ITALICVS . FELIX
VII. VIR. EPVL ❦
PRAEF. ANNON
LEG. VIGES. PRIMIGEN
V ❦ S ❦ L ❦ M ❦

Noti sunt, præcipue e vetustis Inscriptionibus *Septemviri Epulones*, quorum fuit indicere Epularia Sacrificia Jovi, ceterisque Diis, Ludorum publicorum causâ, & quoties miser Jupiter diuturniorem, quàm par erat, inediam pati coactus fuerat. Ita enim Ethnicos irridet Arnobius Lib. VII.

13 *Vicentiæ.*
E schedis Jacobi Valerii, & Farnesiis.

Q. POBLICIVS . L . L
HIPPOLYTVS
I . O . M
L . M . V . S

14 *Ad Sancti Bertrandi Convenarum.*
Misit Clariss. Bimardus.

I . O . M
L POMPEIVS
MASCLINVS
V . S . L . M

15 *In Villa Nova* de la Xara
in Hispania.
E schedis Patris Cattanei.

P . PORTIANVS
PO
ARA IOVI

16 *In* Aranz de Saz *in Hispania.*
E schedis Farnesiis.

IOVI
OP . MAX
Q . PVDIO NI
SIVS EX
VOTO

17 *In Castro* Giuffredo *agri Brixiani.*
Ex Rubeo.

LI.QVINTIVS.LI.F
EVBVLIVS PETRONIA
NVS PRO SE ET
IOVI
V . S . L . M

1 *Angleriæ ad Verbanum.*
E MSto Nicolai Pacediani.

Nunc Mediolani est lapis iste. Ibi ectypon Sacrificii, quod doctiss. P. Petrus Graciolius Clericus Regularis Congregationis Sancti Pauli evulgavit, atque ego heic in Eruditorum usum volui recusum.

2 *In Dacia.*
E Comite Marsilio.

I . O . M
M . ROMAN
VS . ENCOL
PVS
EX VOTO

3 *Cordubæ,*
in domo Alphonsi de Argote.
E schedis Patris Cattanei.

IOVI OPTIMO
MAXIMO
Q . RVTIL
L . AELIV . AVG
ASTRILIVS
CVM FILIIS SVIS

4 *In oppido Turano in Marsis.*
E Phæbonio.

IOVI . O . MAXIMO
SABIDIVS . TAVRVS

6 *In Dacia in* Hermenstadt.
Misit Cl. V. Apostolus Zeno.

I . O . M
C. SEMPRONIVS
VRBANVS
PROC AVG

5 *In Curis Noviomagensi*
Ex Cupero V. Cl.

I . O . M
M. SABINIVS
CANDIDVS
V . S . L . M

I . O . M
M . V . H
V . S . LI . M

7 *Angleriæ,*
in ædibus Borromæorum.
E schedis meis.

IOVI . O . M
C . SENTIVS
THREPTVS
V . S . L . M

8 *Mediolani,*
in Sancti Vincentii.
E schedis Jacobi Valerii.

I . O . M
SEVERIAN
VS . COMI
V . S . L . M

1 *Antiquariæ in Hispania.*
E schedis Farnesiis.

IOVI
O. M
SILVIA. M. F.
SEVERIANA
EX VOTO

2 *Albæ Juliæ in Dacia.*
E schedis Farnesiis & Capponiis.

I. O. M.
STATVAM
C. VALERIVS
VALERIANVS
EX VISV. P

3 *Romæ.*
Misit Johannes Ciampinius V. Cl.

I. O. M
EX. IMP
STERTINIA
CYPRIS

Idest: *Ex Imperio* Jovis, phantasiæ visi.

4 *Inter Atinam & Soram in rupe.*
Ex Cl. V. Antonio Francisco Gorio.

IOVI
QVOD. PERICVLVM
FELICITER. EVASERIT
L. SVLLA
V . S . L . M

Si quis heic *Lucium Sullam*, celeberrimum Romanorum Dictatorem, delineatum velit, ego potius fictam Inscriptionem, quam veram illius opinionem credere malo. Tam paucis tantus vir nomen suum minime expressisset. Neque in rupe, sed in magnificâ tabulâ Votum scribendum curasset. Siletur etiam, quale *periculum* fuerit, quod iste Sulla evasisse dicitur: quod peregrinum puto.

5 *Mediolani.*
E schedis meis.

I. O. M
M. TELLON
ATILIANVS

6 *Ibidem.*
E Castilioneo.

I . O . M
C. VALERIVS. C. L. FORTVNATVS
IVN. ET VA V. S. L. M.

7 *In Castro Sancti Christophori in Gallæcia.*
E schedis Farnesiis.

I . O . M
PRO SALVTE M. AVRELII
ANTONINI ET L. AVRELII VERI
AVGVSTORVM
OB NATALE LEG. VII. GE
MILITES COH. I. GALLECO
SVBCVRA EM. ET AVG
RE ET LIVCRET. PATERN
COH ET FVL

Similes alias Inscriptiones in eodem loco repertas vide infra inter Consulares.

8 *Albæ Juliæ in Transilvania.*
E schedis Ramberti. Misit Joh. Dominicus Bertoli, *Canonic. Aquilejensis.*

I . O . M
C. VALERIVS VALERIAN
EXSVL S. V. P

9 *In Attabi, olim Claritate Juliâ, in Hispania.*
E schedis Patris *Cattanei.*

IOVI OPTIMO MAX
VIBIVS LVCANVS
EX TESTAMENTO
PONI IVSSIT EX HS. VI

10 *In Abbatia Claravallis agri Placentini.*
E schedis Farnesiis & Capponiis.

C ❦ VIBVLLIVS ❦ ARRENIVS ❦
VETTIVS ❦ V ❦ C ❦ ET ❦
C ❦ VIBVLLI ❦ ARRENI PROB
C ❦ F ❦ FILIVS
HANC ARAM MARMOREAM
PRO. ME. CONIVGE
FILIS. DONVM. POSVI
IOVI. OPTIMO. MAXIMO
LIBENS. MERITO
❦

11 *Aptæ Juliæ, nunc Apt.*
Misit N. V. Joseph Bimardus.

IOVI OP
S
V. S. L. M
L. VINICIVS
VERINVS

12 *Revelastæ in agro Novariensi.*
Ex Galerato.

IOVI. O. M
VERINVS. ET. SVI
V S

1 *In Monte Casino.*
Ex Ligorio.

IOVI. OPTVMO. M
SACRVM
C. VIPSANIVS. C. FIL
STEL. CASTVS
STAT. EX AERE. POS
ET. ARGEN. POND
XVI
D D

4 *Olim in Vico Clusani,*
agri Brixiani.
Nunc Veronæ in Museo publico.
Misit Cl. V. Petrus Paullus
Galeardus,
Canonicus Brixianus.

IOVI. O. M.
IVS C. L HEDYLVS
IIIIII VIR AVG. V. S

5 *Eugubii,*
apud Nobiles de Franciarinis.
Misit Marcellus Franciarinus Jurisconsult.

IOVI
APENINO
T. VIVIVS. CO
MOGENES
SVLPICIA FVI
SYNE. CONIV.
V. S. D. D

In quinctâ lineâ lego EVPHROSYNE. *Jovem Apenninum*, sive Penninum non agnovit Lilius Gregorius Gyraldus in suo Syntagmate de Diis, neque illum in suum Lexicon intulit Fitiscus. At procul dubio veteres agnovere, & venerati sunt. Auctor est Livius Lib. XXI. agens de Alpibus Penninis Galliam ab Italia discriminantibus, iis nomen inditum fuisse *ab eo, quem in summo sacratum vertice Penninum montani appellant*. Nihil autem fuit *Penninus*, sive *Penninus* iste Deus, nisi *Jupiter*. Qui nunc *Mongiovi* in iisdem Alpibus nuncupatur, *Mons Jovis* a Zosimo, Liutprando, & Godefrido Viterbiensi appellatus fuit. Luculentius tamen de Jove in summis Italicorum montium jugis culto, loquitur Tabula Itineraria, Antonino tributa. Ubi hæc *Iguvium*, nunc *Eugubium* (nobis *Gubbio*) commemorat, inquit: *Jovis Penninus. Idem Agubium*. Scilicet in ea Apennini parte Templum Jovis situm est, quod a Claudiano de Sexto Honorii Consulatu, diserte describitur hisce verbis:

Despiciturque vagus præruptâ valle Metaurus,
Qua mons, arte patens, vivo se perforat arcu,
Admittitque viam, sectæ per viscera rupis.
Exsuperat DELVBRA IOVIS, *saxoque minantes,*
APENNINIGENIS *cultas Pastoribus*, ARAS.

2 *Romæ,*
penes Marium Delphinum.
E schedis Ptolomeis.

SACRVM IOVI
HERCVLI. VOTO
M. VLPIVS. AVG. LIB
FORTVNATVS
D D

6 *In Monasterio Montis Sancti Bernardi.*
Misit Comes Ludovicus Caissottus,
Præses Senatus Taurinensis.

LVCIVS LVCILIVS
DEO PENNINO
O M
DONVM DEDIT

9 *Romæ,*
in Museo Patrum Societatis Jesu.
Ex Cl. P. Lupo ejusdem Societatis.
In lamella ærea.

IOVIS
CACVNVS

Interpretationes varias varii dedere. Mihi præferenda creditur, quam eruditione judicioque critico ornatissimus P. Lupus protulit, scilicet nihil aliud hoc esse, nisi IOVI *Sacrum*. C. ACVNVS, seu CACVNVS, nomen fortasse Servi.

10 *In Vico Sanctæ Anatoliæ*
diœcesis Camerinensis.
Misit doctiss. P. Philippus Camerinius,
Presbyter Oratorii Camertis.
Et ex P. Lupo Societatis Jesu.

NORTORIVS
N. F. POL
FEROX
AESAE
EVOCATVS AVG.
IOVI CAELESTI
V. S. L. M

P. Camerinius legit in primâ lineâ N. OSTORIVS. Hic *Æsi* in vetusto Umbriæ oppido natus, aut Civis fuisse mihi creditur. Jovi *Calesti* appellatio tribuitur, ut a *Jove Stygio*, hoc est a Plutone, distinguatur. Reinesius pag. 225. ex Ligorio tabulam produxit positam IOVI. O. M. CAELER. Pro *Caler.* meritò censuit legendum CAELESti. Ejus conjecturam ab isto marmore firmatam vides. Est & altera apud Gruterum pag. 18. num. 2. IOVI. O. M. CAELESTINO. Is ita appellatus, quippe Neptunus quoque *Jupiter Æquoreus* nuncupatus fuit.

3 *Brixiæ,*
in Sancti Thomæ.
Ex Rubeo.

I. O. M
XIVS SVEIVS
M. PVB. CLODIN
CANDID
NE IN HAC AR

7 *Brixiæ.*
E Rubeo.

IOVI BRAR
P. AVIDIVS. P. L
OMVNCIO
V. S. L. M

Ita Jupiter appellatus in aliquo agri Brixiani loco, sive a Familia, quæ ibi Ædem condiderat, aut ab ipsius loci nomine. Apud eumdem Rubeum alteram tabellam videas positam

I. O. M.
ALANNINO

Neque secus factum videas de sacris Ædibus nostrorum temporum.

8 *Venetiis*
apud Grimanos.
Aquilejâ advecta statua,
barbati Dei caput exhibens.
Ex Astorio.

BONO DEO
BROTONTI

Is est *Jupiter Tonans*, cui in Gruterianis Inscriptionibus pag. 17. & 33. rectius tribuitur cognomen BRONTONTIS. Huic erat singularis cultus apud Aquilejenses. De eo quoque Philippus a Turre Episcopus Hadriensis egit in Dissertatione de Diis Aquilejensibus.

11 *Corcyræ.*
E schedis Apostoli Zeno
Montfauconius.

P. HETEREIVS
RVFIO
IOVI CASIO. SAC.

Uti Sponius Section. III. Miscellaneor. animadvertit, Corcyræ præsertim colebatur *Jupiter Casius*, sive *Cassius* a Monte Casio in Syria posito, ubi ejusdem Jovis Templum. Erat & alter *Mons Cassius* in Ægypto, Strabone teste, atque ibi pariter simile Templum spectabatur.

1 *Ibidem.*
Ex eisdem.

M. VALERIVS CORVINI
IORICO
IOVI CASIO. V. S.

JORICONIS Cognomen videtur. An potius pro *Noricus*?

4 *In oppido Morella juxta Valentiam in Hispania.*
E schedis Patris Cattanei.

IOVI CONSERVATORI
OB INCOLVMITATEM M. A. A.
HANC ARAM POSVIT ET DD.

Literæ M. A. A. aut dicantem signant, aut *Marcum Aurelium Antoninum Augustum*. Postremum a consuetudine abhorret. Primum exigeret *Suam*.

7 *Hispali*
Ex Donio.

I. O. M
CONSER
VATORI ET
DOMINIS
NYMPHA
BVS. P. VE
LORICIVS
HYLVS

8 *In Urbe* Brod *Sclavoniæ.*
Ex Comite Marsilio.

IOVI. DEPVLSORI
PRO. SALVTE. DOM.
N. IMP. M. AVR. AN
TONINI. PII. AVG.
MARCVS SPERAT.
DISP. V. S. L. M.

Alteram dedit Gruterus pag. 20. num. 3. eidem *Jovi Depulsori* positam *Poetavione in Pannonia*: ita ut videas, iis in regionibus Jovem eo nomine cultum, & clarum, quod depellere morbos, ceteraque infortunia crederetur. DISP. in postremâ lineâ heic significat *Dispensatorem*, nunc Italice *Dispensiere*; quo officio Servi plerumque fungebantur: sed heic Libertus ejusdem Augusti functus fuisse videtur. quod Fabrettus negavit, ut alibi animadvertam.

10 *In Anglia.*
E Transactionibus Philosophicis Anglicis.

DOLOCHENO
C. IVL. PVBL
PIVS. TRIB
V. S. L. M.

2 *Veronæ,*
in Museo publico.
Ex Clarissi. Marchione Scipione Maffejo.

I. O. M
CONSERVATORI
P. POMPONIVS
CORNELIANVS
CONSVLARIS
CVRATOR
RERVM
PVBLICARVM

5 *Fabricæ,*
in Sancti Nazarii.
Ex Ligorio.

IOVI. CONSERVA
TOR. ET. HERCVLI
INVICT. ET APOL
LINI. PRAESTAN
SACRVM
Q. CLAVDIVS. Q. F. OCRIC.
VICTOR
MIL. VETER.
V. S. L. M.

Idest *Ocriculanâ* Tribu, quæ rarissima occurrit.

3 *Brixiæ,*
apud Petrum Combustam.
Ex Rubeo.

IOVI ...
IMPERATORVM
...
BRIXIA
FIDELIS
D.D. D.D.

Deest aut CONSERVATORI, aut PRO SALVTE.

6 *Arelate.*
Ex Jacobo Tollio.

I. O. M.
CONSERVATORI
SEX. L. IVLI
VICTORIS VOTO
DICAVIT

Fortasse SEXTVS LIBERTVS IVLI.

9 *Olim Adriæ in Aprutio,*
in tabula ahenea.
E schedis Farnesiis.
Demum Romæ
apud Franciscum Blanchinium V. Cl.
Ex Boldetto.

PRO SALVTE
IMP. CAESARIS
M. AVRELI SEVE
RI. ALEXANDRI
PII. FELICIS. AVG
IOVI OPTIMO MAXIMO DOLICENO

De *Jove Doliceno*, sive *Dolicheno*, & *Dolichenio*, cui ex *Dolicheno* Civitate Commagenes inditum nomen videtur, consulendi Reinesius Class. I. num. 15. & seqq. uti & Sponius in Miscellaneis pag. 79.

11 *Circa Massiliam.*
Ex Honorato Bouchèo.

DEO DOLICHENIO
OCT. PATERNVS. EX. IVSSV. EIVS
PRO. SALVTE. SVA. ET. SVORVM

1 *Ravennæ.*
Misit P. D. Petrus Paulus Ginanni,
Prior Benedictinus.

IOVI OPTIMO MAXIMO
DOLICHENO. SACRVM
C. CERANIVS. C. F. CALVSTVS
PRAEFECTVS. CLASSIS. RAVEN
PRAEFECTVS. COLLEG. DENDR.
ET. CENTONAR. IIII VIR
QVINQVEN.

4 *Ad Numici fluminis ripam in Latio.*
Ex Dionysio Halicarnasseo.

ΠΑΤΡΟΣ ΘΕΟΥ ΧΘΟΝΙΟΥ
ΟΣ ΠΟΤΑΜΟΥ ΡΕΥΜΑ ΔΙΕΠΕΙ

Idest:
Patri Deo Indigeti,
Qui (Numici) *Amnis Vndas Temperat.*

Livius hunc *Jovem* fuisse censuit. Scribit enim, positam ibi fuisse Aram IOVI INDIGETI.

2 *Noviomagi,*
E schedis meis.

I. O. M
DOMES
TICO
BRATO
VETERAN
V. S. L. M.

Idest *Jovi* intra domesticos parietes culto a *Bratone Veterano*.

5 *Bagnacavalli,*
apud Archipresbyterum,
in geminis basibus.
Ex Tondutio.

In una basi.

IOVI
OBSEQVENTI PVBLICE

In altera.

CVRATORES
IOVI LIBERTATI

Jovi Obsequenti tabellam Forolivii dicatam protulit etiam Sponius pag. 80. Ita is appellatur, quod libenter obsequi, atque indulgere crederetur votis exorantium. Ita *Fortunæ Obsequentis* est alibi mentio. Porro quid sibi volunt *Curatores* illi *Jovis Libertatis*? Inanes tantum divinationes adferre possem, sed continere præstat.

3 *Nursiæ,*
in Sancti Francisci.
Misit Hyacinthus Mannius
Jurisconsultus.

D. IOVI FERET
ET FAVSTINAE

Jovis Feretrii nomen Romæ notum fuit. Ejus quoque mentio est in Gruteriana Inscriptione pag. 235. At heic insuetum est illud D. pro *Deo*. Insuetum quoque adtexere illi *Faustinam*, ut puto, Augustam, & quidem sine *Divæ* titulo. Attamen illud D. pro DICATVM sume. Sed præstaret, marmor ipsum propriis lustrare oculis.

6 *Romæ,*
in Collegio Patrum Societatis Jesu.
In urceolo figulino.
Misit P. Contuccius Contucci.
Musæo Kircheriano Præfectus.

IOVI PRAESTITI
HERCVLES VICTOR
DICAVIT

Alteram fere similem dedit Gruterus pag. 1065. num. 2. Verum de antiquitate utriusque dubitare licet.

7 *Pantheæ in Græcia.*
E schedis meis.

I. O. M
RESTITVTORI
C. ARRVNTIVS
NOVATVS P.

8 *Metaponti, nunc* Torre di Mare
in Calabria.
Misit Angelus Zavarronius V. Cl.

IOBI. STATOR
IVN ARGIVAI
HERCOLI. VICTOREI
C. FABR VS CIN
COS. VICT TARENTIN
BROT ΠΥΡΡ
V. S. L. M

Anno U. C. 475. ante Æram Christi 278. *Cajus Fabricius Luscinus Consul II.* triumphum egit de Lucanis, Bruttiis, *Tarentinis*, & *Samnitibus*, coacto *Pyrrho* Rege in Siciliam regredi. Hæc omnia indicata habes in hoc lapide, ne *Pyrrhi* quidem mentione omissâ ex Græcâ voce ΠΥΡΡ..... in penultimâ lineâ. Sed vereor, ut apud ullum Eruditorum fidem legitimi fœtus inveniat tantæ antiquitatis, & eruditionis Epigraphe.

9 *Nursiæ,*
in Sancti Francisci.
Misit Hyacinthus Mannius J. C.

OIANVS L. L. CORIMBVS
IOVI STA. S. P.

Est apud veteres mentio *Jovis Statoris*. Sed heic *Statuam* Jovi positam reor. Siglas S. P. interpretari possis *Suâ Pecuniâ*. Attamen deesse videtur V, ut sit *Voto Suscepto Posuit*.

10 *In Oppido Poncarale*
agri Brixiani.
E Rubeo.

IOVIS TVTELAE
C. HOSTILIVS
AEMILIANVS
VET. AVGG. N. N.
V. S. L. M.

Idem est ac Jovi Tutelari.

11 *Capizæ.*
E Gaspare Paragallo.

IOVI
VESVVIO
SAC

Uti supra vidimus *Jovem Apenninum*, ita heic habemus *Jovem Vesuvium*, qui nempe in Campania in monte Vesuvio colebatur.

1 *In Valle Non, diœcesis Tridentinæ. Misit Jacobus Tartarottus Roveretanus.*

IOVI VI
CTORI
L. VISAE
VS CER
IO. V. S. L
M

2 *Brixiæ, in Sancti Thomæ, Ex Rubeo.*

IOVI. O. M
VLTORI
ARAM AETERNAM
EX S. C
M. RVBRIVS. M. F.
AVIOLA
C. POMPONIVS C. F.
PAGANICVS
D. D.

Romæ profectò, uti Plinius testatur Lib. 36. Cap. 15. *Pantheon Jovi Ultori ab Agrippâ factum fuit*. Eidem quoque Brixiani Aram dicarunt, raro sane exemplo dum de legitima Inscriptione sermo fit; nusquam enim alibi in saxis occurrit illius mentio. Certe Octavii Rubei fides interdum apud me nutat. Treveris, si Browero credimus, Tom. I. pag. 30. Antiquitat. Treverens. Inscriptio legebatur posita IOVI VINDICI TREBERORVM. Sed Reinesius Class. 1. num. 21. eamdem referens onere me levavit, illam amandandi ad aniles fabulas.

3 *In Carolina in Dacia. Misit Apostolus Zeno.*

I ❦ O ❦ M ❦
CETERISQVE DIS
❦ COS ❦

4 *Albæ Juliæ in Dacia. E schedis meis, & Farnesiis.*

I. O. M
DIS. ET DEABVS
AELIVS. VALENS. ET. LVCIVS
QVADRATIAN. CENTVR. IVL.
FORT. PRI. PRI. ET. C. MARCELLIN
TRIB. MIL. OB. XIII. LEG
SERVATAM IDIB. MART.
P

Primi duo fuere *Centuriones Cohortis Juliæ Fortis Primæ Prætoriæ*; quippe legendum puto PRI. PRAE. vel PR.

5 *Mediolani, apud Archintos. E schedis meis.*

I. O. M
VNA CVM
DIS DEABVS
ET. VOV. POS.
ALVIANVS

6 *In Episcopatu Durham in magna Britannia. E Transactionibus Philosophicis Anglicis.*

I. O. M
DIS DEABVSQVE
HOSPITALIBVS PE
NATIBVSQ. OB. CON
SERVATAM SALVTEM
SVAM SVORVMQ
P. AEL. MARCIAN
VS. PRAEF. COH
ARAM. SAC. F. NC. DE

7 *In Civitate Hieracii, Misit Johannes Bernardinus Tafurius V. Cl.*

IOVI. O. M
DIIS DEABVSQVE IMMORTALIBVS
ET ROMAE AETERNAE
LOCRENSES

Locri Civitas olim celeberrima magnæ Græciæ; Ex ejus ruinis excitata Civitas *Hieracii* in Calabria ulteriore.

8 *Mediolani, E schedis Francisci Cicereji.*

I. O. M
DIS DEABVS
MANSVETVS ET FIRMVS. F.
TI. FIRMASI. VI. VIR. IVNIOR.
EX VOLVNTATE Q. ALBINI
SECVNDINI ET

9 *In Oppido Lona Comitatus Tordæ in Dacia. Misit Apostolus Zeno.*

I. O. M
ET DIIS. DE
ABVSQ. ET
GENIO LOCI
OPTATVS
PRAEF. LEG
V. M. C. V. L. S. M

Scilicet *Præfectus Legionis Quintæ* (nisi sit *Ulpiæ*) Macedonicæ (nisi sit *Martiæ*) Con-
[illegible]

1 *Mediolani,*
in Sancti Michaëlis.
E schedis Farnesiis, & Fratris Jucundi.

ϑ I ϑ O ϑ M
DIS DEABVSQ
OMNIBVS
PLO TERTIVS
CVM SVIS
V . S . L . M

2 *In Anglia.*
E Transactionibus Philosophicis Anglicis.

I. O. M
ET. NVMINIBVS
AVG. COH. Ī. TV
NGRORVM
MIL. CVI PRAEE
ST. Q. VERIVS
SVPERSTIS
PRAEFECTVS

3 *Ibidem.*
Ex ipsis.

ET NVMINIBVS
AVG. COH. Ī.
TVNGROR
CVI. PRAEEST
Q. IVL. MAXI
MVS. PRAEF.

Cohortis *Tungrorum* antea ignotum erat nomen in faxis.

4 Dorchester *in Magna Britannia.*
Ex Cl. V. Wesselingio.

I. O. M
ET NVMINIB. AVG
M. VARIVS. SEVERVS
B. COS
ARAM CVM
CANCELLIS
D . S . P

Idest *Beneficiarius Consulis*, seu *Consulum*.

5 *Mussiponte,*
lapis effossus Anno Christi 1728.
Misit Joseph Bimardus.

I. O. M. ET. HER
CVLI. SAXA
SACRVM
P. TALPIDIVS
CLEMENS. 7
LEG. VIII. AVG.
CVM. MIL. LEG. EIVS
V. S. LL. M.

Idest *Herculi Saxano*. Cur is ita appellatus, in varias conjecturas abierunt Eruditi. Has revocare huc superfluum puto.

6 *Coloniæ Trajanæ, seu* Kellen,
in Ducatu Clivensi.
Ex Keuchenio.

I. O. M
IVNONI
MINERVAE PRO
SAL. SEXTI. IVL
FRONTINI

Hanc pertinere ad *Frontinum* Historicum, cujus Opuscula supersunt, opinatur Keuchenius. Sed facile fallimur similitudine nominum, nisi alia notiones accedant.

7 *Veronæ,*
in Museo publico.
Ex Marchione Maffejo.

IOVI
IVNONI
MINERVAE
IVA VSLM

8 *Mediolani,*
apud Archintos.
E schedis meis.

IOVI
IVNONI
MINERVAE
C. MAGIVS
IVSTVS

9 *Ibidem, ad Portam Novam.*
E schedis Farnesiis.

IOVI. IVNONI. MINERVAE
Q. LIDARIVS. FESTIVVS
V . S . L . M

10 *Ibidem.*
E schedis Capponiis.

IOVI. IVNONI. MINERVAE
Q. V. C. V. S. L. M

11 *Montalti in Calabria.*
Misit Angelus Zavarronius.

I . O . M
IVNON . REGIN
AESC [illegible] SAL [illegible] P [illegible]
Q.CAEC [illegible] MET [illegible] PROC
E . V

Ut rectum de Inscriptione hac ferri judicium posset, opus foret sub oculis habere lapidem ipsum, & rite scrutari, an ejus vetustas respondeat *Quincto Cecilio Metello Proconsuli* antiquissimo Siciliæ, de quo Livius egit.

12 *Tusculi.*
Ex Ligorio.

IOVI OPTIMO
MAXIMO. ET
DIANAE. VIC
TRICI SANCTAE
L. VALERIVS. L. F.
PAL. VASCLARI
VS. D. D.

13 *Apud Beckingam*
in Germania.
Ex Eccardo.

I. O. M
ET MARTI CA
TVRIGI GEN
IO LOCI C.
IVL. QVIETVS
B. COS
V. S. LL. M.

Idest: *Beneficiarius Consulis*, sive *Consulum*.

14 *In Carolina in Dacia.*
Misit Apostolus Zeno.

I. O. M
ET DIS PE
NATIBVS
SCAVRIA
NVS

1 *Nuceriæ in Umbria, in Sancti Francisci. Misit P. Philippus Camerinius.*

IOVI. OPTIMO. MAXIMO
ET. BONAE. DEAE. SACRVM
LVCIVS. NEVIVS. LVCII. FILIVS. TITIANVS
AEDILIS CVRVLIS. IIII. VIR. IVRE
DICVNDO. PATRON. MVNICIPI. ARAM
VETVSTATE LAPSAM. SOLO. PVBLICO
SV̄PTV. PVBLICO. FECIT
L. D. D. D

De *Bona Dea* erit infra sermo. Uti & de *Asclepio* & *Hygia*, qui & in subsequenti occurrunt.

2 *Budæ, apud Fratres Minores. E schedis Francisci Justiniani. Misit Comes Franciscus Valvasonius.*

I ❦ O ❦ M
CONSERVAT
C. ROSCIVS
CRISPINVS
D ❦ C. V. S. L. M

3 *Florentiæ, in Museo Mediceo. Ex Gorio.*

IOVI
ET ASCLEPIO
HYGIAE
M. SEVIVS
FAB
SENECA
EX 7. VII. DIGNATI
MISSVS. VOTV
L. A. S

Idest *Votum Libenti Animo Solvit*. In schedis Francisci Ptolomei ponitur hic lapis *Romæ*, *in ædibus Principis Prænestini*, ibique legitur in septimâ lineâ EX 7. (idest *Centuriâ*) D. fortassis *Decimi*, IGNATI, aut *Egnatii*.

4 *In Castronovo Tusciæ. Ex Ligorio.*

IVNIVS. EVTYCHVS
VNA. CVM. IVNIA
FRONTINA. VXORE
ET. TYCHE. CONTVBER
IOVI. ET FORTVNAE
VOTVM. LIBENS SOL
VIT
L. D. D. D

7 *Corcyræ. Edidit P. Montfauconius. E schedis Apostoli Zeno.*

ΦΑΙΑΚΟΣ ΙΝΗ ΔΙΕΙ ΤΨΙΣΤΩ
ΕΤΧΗΝ

Idest

Phæacus, Ut Sit Jovi Altissimo Votum (hoc dedit.)

5 *In Chablais in vico de Dovene in Sabaudia. E Guichenonio.*

IOVI ET MARTI
D. IVLCANIVS P.
EX VOTO

6 *In Monasterio Montis Sancti Bernardi. Misit Excellentissimus Comes Ludovicus Caissottus. Præses Senatus Taurinensis.*

IOVI. O. M
GENIO LOCI
FORTVNAE
REDVCI
T. TERENTIVS
VARRO
DICAVIT

8 *Messene in Lycæi fano tumulus Aristocratis Tyranni a Messeniis trucidati. Ex Pausaniæ Libro IV.*

ΠΑΝΤΩΝ ΟΧΡΟΝΟΣ ΕΤΡΕ ΔΙΚΗΝ ΑΔΙΚΩΙ ΒΑΣΙΛΗΙ
ΕΤΡΕ ΔΕ ΜΕΣΣΗΝΗΣ ΣΤΝ ΔΙΙ ΤΟΝ ΠΡΟΔΟΤΗΝ
ΡΗΙΔΙΩΣ ΧΑΛΕΠΟΝ ΔΕ ΛΑΘΕΙΝ ΘΕΟΝ ΑΝΑΡ ΕΠΙΟΡΚΟΝ
ΧΑΙΡΕ ΖΕΤ ΒΑΣΙΛΕΤ ΚΑΙ ΣΑΟΤ ΑΡΚΑΔΙΑΝ

Idest:

Cunctorum Scelerum Pœnas Tempus Exegit A Tyrannis;
Exegit Et A Messeniæ Proditore, Favente Jove.
Facili Negotio. Difficile Est, Perjurum Hominem Fallere Deum.
Salve Jupiter Rex, & Arcadiam Serva.

JUNO.

1 *Romæ,*
in ædibus Pamphiliis.
E schedis Ptolomeis.

IVNONI
CLAVDIAE LIVIAE L
MELPOMENE

Vitiatam dederat Gruterus pag. 25. num. 9. Pro CLAVDIAE legendum arbitror CLAVDIA, neque heic *Junonem Claudiam* excogitare fas puto. Appellatur autem *Claudia Livia Liberta Melpomene*, idest Liberta Liviæ Tiberii Claudii Neronis uxoris, & postea ad Augusti thalamum deductæ.

2 *Inter rudera Lunæ Civitatis.*
Ex Gorio.

IVNONI. IVSTA
N̄.
VOTO SVSCEPTO
PRO SALVTE EIVS
CLEANTHVS. L.
PRIXVS HELLE
LAR. D. D

Fortasse: *Junoni juxta Nemus cultæ*. Sed vereor, ut hæc e marmore satis accurate descripta fuerit: germanum quippe sensum verba non reddunt.

3 *Teani,*
e regione Sancti Francisci.
Ex Donio.

HELVIA. L. F. GALLA
IVNONI. SACRVM

4 *Lanuvii.*
Ex Ligorio.

IVNONI
SACRVM
L. LAVTIVS. L. F
ROSCIVS
VETER. LEG. VII. GEM
P. FEL. VOT. SOL

Fuit hic *Veteranus* miles *Legionis Septimæ Geminæ Piæ Felicis*.

5 *Nemausi,*
apud Fabrettum.
Ex Cl. V. Marchione Maffejo.

CN. POMP. FR
ONTO APPARI
TOR IVNONI
V. S. L. M
[redacted]ONGA

Schedæ Galleardi Guirani in Cæsarea Bibliotheca legunt in fine ..... ONCI. *Apparitores* Lictorum genus, officio fungentium, quo nunc Italice *Birri*, sed tunc citra ignominiam.

6 *Romæ,*
apud Franciscum Ficoronium V. Cl.
Ex Dominico Matthæjo.

IVNONI
SACRVM
L. VALERIVS L. F. M. N
TVSCVLAN
D. S. P
D. D

7 *Tibure.*
E schedis Ambrosianæ Bibliothecæ.

IVNONI ARGEIAE
C. BLANDVS PROCOS.

Juno Argis nata olim ferebatur. Hinc ibi splendidus illius cultus, & sublime Templum. Ἥρη Ἀργείη, *Juno Argiva* ab Homero memoratur. De illa Pausanias, Palæphatus, Hyginus, Strabo, ac alii multa habent.

8 *Jaderæ,*
juxta Cathedralem.
E schedis meis.

IVNONI AVGVSTAE
APPVLEIA. M. FIL. QVINTA
SVO. ET. L. TVRPILII BROCCHI
LICINIANI FIL NOMINE
TEST. PONI. IVS.

Mancam dederat Gruterus pag. 24. num. 12. Alteram quoque eidem *Junoni Augustæ* positam habes apud illum. Tres alias ego nunc exhibebo. Quorumdam Eruditorum sententia est, quum in vetustis Inscriptionibus occurrunt *Juno Augusta*, *Venus Augusta*, *Hercules Augustus*, *Apollo*, *Mars*, *Mercurius Augustus*, *Ceres*, *Diana*, *Minerva Augusta*, viventem aliquam *Imperatricem*, aut *Imperatorem* sub eo nomine designari. Certe *Liviam* Augustam *Cereris* nomine donatam videbimus.

9 *In Oppido Illuro*
in Catalonia.
Ex eisdem.

IVNONI
AVG. SACR
C. QVINTIVS
Q. SEVERAE
L. MYRONVS
IIIIII. VIR. AVG.

Hanc Cl. V. Petrus de Marca ponit *Mataroni in Catalonia*, & in quartâ lineâ legit SEVERA, vitiose sane.

10 *Tibure,*
in Sancti Johannis.
Ex Ligorio.

IVNONI AVG
SACRVM
PRO. SALVT. IMP
CAES. T. AELI. ANT
PII. PVBLICE
D. D

1 *In oppido Cartamitano Granatensis Regni.*
E schedis Patris Cattanei.

I. AVG
L. CALPVRNIVS. QVIR
VICTOR. CARTAMITAN
STATVAM. TESTAM. PONI. IVSSIT
HVIC. DONO. HERES. XX
NON. DEDVXIT. EPVLO
D . D

Scilicet ab antiquis Romanæ Reipublicæ temporibus *Vicesima eorum, qui manumitterentur*, instituta fuit. Augustus deinde, Dione teste, *Vicesimam Hereditatum*, *& Legatorum* invexit, Ærario publico persolvendam. Hinc habes, ne sacra quidem vectigali isto fuisse immunia, & adactos heredes ad illud solvendum, qui propterea ipsam deducebant in traditione legati, nisi testator aliter jussisset. Hic Heres illam sponte dimisit.

4 *Maritimæ.*
Ex Ligorio.

IVNONI
LVCINAE
GAVDINIA
DORIDA
ET. SEX. GAV
DINIVS. D
S . P
FEC

5 *Albæ Juliæ in Dacia*
E schedis Farnesiis, & meis.

IVNONI LVCINAI
PRO. FILIA. PARTV. LA
BORANTE. SVSCEPTO
VOTO. STATILIA
D . D

6 *Bergomi,*
apud DD. Capitaneos.
Misit Comes Franciscus Brembatus Bergomas.

IVNONI
PAGI
FORTVNENSI

Quæ nempe colebatur in *Pago Fortunensio*, nisi in Grammaticam peccaverit Marmorarius, pro FORTVNENSIS scribens *Fortunensi*.

2 *Bononiæ,*
in ædibus Typographiæ Patrum Prædicatorum.
Exscripsit amicissimus Vir Petrus Hercules Gherardius Mutinensis.

IVNONI
LAVD. L. AELIVS SEI
MELIOMINI

Ex Urbe æterna Lapis hic Bononiam deportatus fuit. Cujusnam verò *Junonis* hæc mentio fiat, obscurum est mihi. Lubenter exemplum istud cum Marmore contulissem: quippe peregrini aliquid sentio in vocibus SEI MELIOMINI

Salerni.
3 *Ex Donio.*

7 *Auximi.*
E schedis MStis Martioli Sanctii.

IVNONI REGINAE. M. CALPVRNIVS
M. F. GAL. SENECA FABIVS TVRPIO
SENTINATIANVS PRIMVS PILVS
LEGIONIS PRIMAE ADIVTRICIS
PROCVRATOR PROVINCIAE LVSITANIAE
ET VETTONIAE PRAEFECTVS CLASSIS
PRAETORIAE RAVENNATIS EX
ARGENTEI LIBRIS CENTVM DD.
SVCCONIA. C. FILIA RVSTICA VXOR
EPVLO DATO VTRIVSQ. SEXVS
DEDICAT

Vide & apud Gruterum alteram Inscriptionem pag. 383. num. 7. huic ipsi *Marco Calpurnio* positam *Hispali* cum iisdem ferme titulis. *Vettonia* tunc Hispaniæ Provincia a *Lusitania* distincta, ubi Salamantica, & Emerita cum aliis Civitatibus numerabantur. De ea Livius, Plinius, & Prudentius. Viro huic illustri patria fuisse videtur *Sentinum* Umbriæ Oppidum; is saltem ex ea Cognomen, aut Agnomen deduxit.

1 *In Urbe Lebadiæ in Bœotia.*
E schedis meis.
Misit etiam e schedis Barberinis Cyriaci
Abbas Pompejus Compagnonius.

ΗΡΑ ΒΑΣΙΛΙΔΙ
ΚΑΙ ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΛΕΒΑΔΕΩΝ
ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΧΡΗΣΙΜΟΥ
ΙΕΡΗΤΕΥΣΑΣ ΠΕΝΤΑ ΕΤΗΡΙΔΑ
ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΑΝΕΘΗΚΕΝ
ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ
ΑΥΤΟΥ ΠΑΡΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΟΝΑΣΙΜΒΡΟΤΟΥ

Ideſt:

Junoni Reginæ,
Et Civitati Lebadeorum
Menander (filius) *Chresimi*,
Sacerdotio Functus Per Quinquennium
Propriis Impensis Posuit,
Sacerdotio Fungente Uxore
Suâ, *Paresiâ* (filia) *Onasimbroti*.

Hanc etiam protulerat Reineſius Claſſ. I. num. 243. ſed mancam. *Lebadia* oppidum Græciæ quindecim paſſuum millibus a Delphis diſtans.

6 *Modoëtiæ*,
in Sancti Mauritii.
E schedis meis.

D . O . M
IVNONI REGINAE
C. VITALINIVS
FLORENTINVS
ET LVCILIANA
HONORATA
CONIVX F.

Manca eſt apud Gruterum pag. 25. num. 7. Heic animadverte D. O. M. pro I. O. M. Ideſt *Deo*, aut *Dolichenio*:

7 *Coloniæ Agrippinæ*,
in ædibus Johannis Rynchi.
E schedis meis.

IVNONI
BVS CA
BIABVS
MASIVS
VOTVM
RETVLIT

Uti ſingulis viris *Genium*, ita feminis *Junonem* veteres tribuerunt, ſive ut nominibus *Animum*, ſive *Dæmonem* quemquam bonum ſignificarent. Hinc non una *Juno*. Id jampridem obſervatum a Turnebo, Reineſio, Fabretro, aliiſque doctis Viris, præeunte Plinio in Hiſtor. Lib. 2. Cap. 7. & Senecâ Epiſtol. 110. Idque etiam confirmant nonnullæ Inſcriptiones apud Gruterum, & Fabretum pag. 73.

2 *Triventi*,
in ædibus Cauliorum
Misit doctiss. P. *Alexander* Berti *Lucensis*,
e Congregatione Matris Dei.

REGINAE
CATTIA. C. L. SABELLA
PRO. SALVTE. C. MVNATI
MARCELLI. FILII. SVI. V. S.
LIBENS. MERITO. L. D. D
DECVRIONVM

Heic deſideratur, aut ſubintelligitur IVNONI.

Senogalliæ.
Ex Ligorio.

IVNONI . REG
SACRVM
P. AELIVS. MATER
TEIVS MATERIA
RIVS . MATERTE
IA . LASCIVA
V. S. L. M.

Materiarii Fabri lignarii, quod veteres *Materiam* appellarent quodvis lignum. *Matris* quoque nomen Arboribus datum. À *Matre* verò eſt *Maternus*.

4 *Tibure*.
E schedis meis.

LVVIA M. F. POSTVMA
SIGNVM. ET BASIM. D.
IVNONI. REG. SACRVM.

Signum idem eſt atque Simulacrum, ſeu Statua.

5 *Æserniæ*,
ad Pontem Sancti Juvenalis,
Misit prælaudatus P. *Alexander Berti*.

IVNONI
REG. POP
C. NVMISIVS C. L. MENSAR. ET
VLRIA AMABILIS VOT. LIB. SOL.

Pro POP. fortaſſe legendum PROP. ideſt *Propitiæ*. Pro VLRIA lego VIRIA.

8 *In Orchemeno Bœotiæ*.
E schedis Farnesiis
Misit P. *Franciscus Andreasius e Soc. Jesu*.

ΑΥΡ. ΠΑΡΜΕΝΩΝ ΚΑΙ Η ΓΥΝΑ ΑΥΤΟΥ ΑΥΡ ΕΙΣΙΔΟΤΗ
ΑΡΤΕΜΙΣΙΝ ΓΡΑΙΑΙΣ ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Ideſt:

Aurelius Parmenon, *Et Illius Uxor Aurelia Isidote*
Junonibus Græcis In Gratiarum Actionem (poſuerunt.)

1 *Brixiæ*, *in Sancti Dominici*. *Ex Octavio Rubeo*.

IVNONIBVS
CARTILIA PLAECVSSA
PRO FILIO
CARTILIAE PROBAE MVNATII
VXOR. ET CARTILIAE

2 *Ibidem*, *apud Capuccinos*. *Ex eodem*.

IVNONIBVS
PRO SALVTE MACRINAE
FVNDANAE
CORNELIAE AVIOLAE
L. CALLINIVS AVIO
LA
V . S . L . M

3 *In* Sojano *agri Brixiani*. *Ex Vinaccesio*.

IVNONIBVS
V. S. L. M
C. VOCIANV SVRG

4 *Brixiæ*, *in ædibus N. V. Julii Antonii Averoldi*. *Misit ipse*.

IVNONIBVS
ANNIA. L. L. IVDA
PRO SVIS
V S

5 *Ibidem*. *Ex eodem*.

IVNO
NIBVS
V. S. L. M.
L. CAECILI
PLACIDV
S

6 *Cremonæ*, *in ædibus Caraffinorum*. *Misit Franciscus Arisius V. Cl.*

IVNONIBVS
L. MINICIVS
SEVERVS
VI. VIR. ET. AVG
EX VOTO

7 *In Castello Salæ in Sicilia*. *Misit Johannes Bernardinus Tafurius V. Cl.*

PIETAS SECVN
DI CONTVBER. M. AQ
ARCVM ET CANDE
LABRVM IVNONI
D . S . D. D.

Idest: *De Suo Donum Dedit*.

8 *In Oppido* Calesbrug *in Dacia*. *Misit Cl. V. Apostolus Zeno*.

CAELESTI AVGVSTAE
ET AESCVLAPIO. AV
GVSTO. ET GENIO
CARTHAGINIS ET
GENIO DACIARVM
OLVS. TERENTIVS
PVDENS. VTTEDI
ANVS. LEG. AVGG.
LEG. XIII. GEM. LEG.
AVGG. PROPRAEF.
OVINCIAE. RE
TIAE

Geminas alias similes Deæ *Cælesti* positas Inscriptiones protulit Sponius pag. 93. Miscellaneor. ac tum ipse, tum Oiselius in Thesauro Select. Numismin. opinati sunt, *Junonem* præcipuè in Africa sub hoc nomine cultam fuisse. Si id verum, bene Epigrammati isti locus hic sedet. Sed erunt, qui *Venerem* sub hoc titulo cultam arbitrentur. Herodianus *Lunam* sub eo nomine cultam scribit. Cardinalem Baronium consule in Annalibus ad Annum Christi 399. qui multâ eruditione de hac ipsa agit. OLVS in sextâ lineâ Prænomen est, a Romanis usurpatum.

9 *Romæ*, *in Museo Kircheriano*. *Misit Doctiss. P. D. Gabriel Scarnagli*, *Monach. Benedictin. Cassinen.*

IN. VI. CTAE. CAE. LE
STI. V. RA. NI. AE. DONA. PO

G. GI. FI. V. VL. FI
LE. O. NAS

Idest: INVICTAE CAELESTI VRANIAE, cui ob receptum usum pedum quisquam Votum solvit, exsculptis in hoc marmore quatuor pedibus. Doctissimus Pater Lupus e Societ. Jesu, in postremâ lineâ legit LEONES.

ÆSCULAPIUS, & HYGIA.

1 *Messanæ.*
E Gualterio.

ΑΣΚΛΗΠΙΩΙ
ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΙ
ΣΩΤΗΡΣΙΝ
ΠΟΛΙΟΥΧΟΙΣ
ΑΙΛΙΩΙ ΑΔΡΙΑΝ
ΑΝΤΩΝΕΙΝΩΙ
ΣΕΒΑΣΤΙΩΙ ΕΥΣΕΒΕΙ
Π Π

Ideſt:

Æſculapio
Et Hygiæ,
Servatoribus,
Urbis Tutelaribus.
Ælio Hadriano
Antonino
Auguſto Pio
Patri Patriæ.

Familiare fuit Ethnicis, *Æſculapio* Deo; artis Medicæ, ut putabatur, inventori, ſive Præſidi, *Hygiam* adjungere, ideſt *Salutem*. Romanis quoque *Salus* Dea loco habita, & Romæ *Ædes Salutis* a C. Junio Bubulco Cenſore locata fuit. Ceterum Æſculapio dignior locus infra dandus foret poſt illuſtriores Romanorum Deos. Sed quia vetuſtiſſimis temporibus illius cultus Romana in Templa invectus fuit, ideo heic illum memoraſſe mihi licuerit. Cur vero Antonini Pii Auguſti nomen ſubdatur, aliis decernendum relinquo.

2 *In Villa Teten*
X. mill. paſs. a Buda.
E ſchedis Franciſci Juſtiniani,
Oratoris ad Regem Hungariæ.
Miſit Comes Franciſcus Valvaſonius.

AESCVLAPIO ET
HYGIAE •
DOMITIVS
MAGNVS
PRAEF. ALAE
XAIABVM SE
VERIANAE ET
I. PHRAE VET

In antepenultima linea, atque in ultima vitium cubat.

3 *Belluni.*
E Valeriano.

ASCLEP
IO. P. AE
LIVS. POL
LIO. MO
NITVS
POSVIT

Nempe *monitus* in ſomnis a Deo: quod potiùs credendum heic, quàm a Sacerdotibus, quos tamen ſupra animadvertimus non fuiſſe ſegnes ad monendos homines, ut dona ſua Diis conferrent.

4 *Peræ.*
Ex Paulo Luca miſit Bimardus
Montis Seleuci Baro.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΚΑΙ ΑΓΑΘΗΜΕΡΙΣ
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΥΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙΟΥ
ΚΑΙ ΠΑΜΦΙΛΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΩ
ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΑΙ

Ideſt:

Athenæus Et Agathemeris
Pro Filiis (ſuis) *Athenæo*
Et Pamphilo, Æſculapio
Et Hygiæ
(Dicarunt.)

5 *Merobrigæ in Luſitania,*
quæ hodie San Jago de Caſſem *appellatur.*
Miſit prælaudatus Bimardus.

AESCVLAPIO
DEO
C. ATTIVS IANVARIVS
MEDICVS PACENSIS
TESTAMENTO LEGAVIT
OB. MERITA SPLENDI
DISSIMI ORDINIS
DEI QVI NOVATRI
VM PRAESTITERIT
ADIVSIAS HERES
FAC . CVR

Attio iſti Januario Medico patria fuit *Pax Julia*, Luſitaniæ Civitas, quæ & *Colonia Pacenſis*. De hujus ſitu Eruditi adhuc diſputant. Hoc ipſum marmor editum habetur in Hiſtor. Academiæ Regiæ Ulyſſiponenſis, ubi in quartâ lineâ legitur PACCENSIS, in penultimâ verò ABIVS ISAS.

6 *Ariciæ,*
Ex Ligorio.

AESCVLAPIO. SERVAT.
SACRVM
M. AVRELIVS. FAVSTVS
BASSVS
ET. AVRELIA. SALVIA
BASSIANA
V. S. L. M

1 *In maceriis Ulpiæ Trajanæ in Dacia.*
Ex Comite Marsilio.

ΑϹΚΛΗΠΙΩ ΚΑΙ
ΥΓΙΑΙ ΘΕΟΙϹ
ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΟΙϹ
ΑΞΙΟϹ ΑΙΛΙΑΝ
ΟϹ ΝΕΩΤΕΡΟϹ ΚΥ
ΕΝΟϹ
ΧΑΡΙϹΤΗΡΙΟΝ

Ideſt:

Æſculapio Et
Hygiæ Diis
Hominum Conſervatoribus
Axius Ælia-
nus Junior Gra-
tias Perſolvens.

2 *Ad Balnea Sancti Caſſiani,*
agri Cluſini.
Ex Gorio.

PRO SALVTE
CAIL ET. [illegible] POM
PONIAE. N LIB
M. AVR. VERO IMP.
AESCVLAPIO
ET HYGIAE. SAC
EPHESTAS. LIB
V. L. M. S

Marco Aurelio Vero imperante ſcriptum hoc votum interpretari poſſis. Sed a ritu illius ævi abhorret formula hæc, uti & altera N. LIB. Accuratius, ut puto, ſcrutari lapidem opus foret, ſi tamen is adhuc exſtat.

3 *Valentiæ*
in Hiſpania.
E ſchedis P. Franciſci Cattanei
Regienſis
Minor. Obſervant.

ASCLEPIO
DEO
L. CORNELIVS
HYGINVS
SEVIR
AVGVSTALIS

4 *Bononiæ,*
in Inſtituto Scientiarum;
Fragmentum tabulæ marmoreæ.
Exſcripſit amicus vir Petrus Hercules Gherardius
Mutinenſis.

ΜΕΛΑΝΘΙΟΣ ΕΠΙΤΕΛΕΥ ΙΛΤΡΕΥΘΙΣ
ΑΣΚΛΗΠΙΩΙ.ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Ideſt:

Melanthius Morbo Depulſo Perfecit (votum)
Aſclepio In Gratiarum Actionem.

Marmor hoc typis antea evulgavit Aloyſius Andruccius V. Cl.

1 *Tibure.*
E Ligorio.

ΑΣΚΛΗΠΙΩΙ
ΣΩΤΗΡΙ
Λ. ΙΟΥΛΙΟΣ
ΑΠΟΛΛΑΔΥ
ΣΤΟΣ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Ideſt:
Æſculapio
Servatori
Lucius Julius
Apollady-
ſtus
Dicavit.

2 *Romæ,*
Miſit N. V. Alexander Marchio Capponius.

AESCVLAPIO. ET. HY
GIAE. M. VLPIVS. HO
NORATVS. DEC.
EQ. SING. IMP. N̄.
PRO. SALVTE. SVA
SVORVMQVE. ET
L. IVLI. HELICIS. ME
DICI. QVI. CVRAM
MEI. DILIGENTER. EGIT
SECVNDVM DEOS
V. S. L. L. M.

Secundùm Deos, ideſt *Poſt Deos*.

3 *Romæ,*
Lapis effoſſus Anno Chriſti 1729.
Miſit Ignatius Maria Como, Nob. Neapolita.

DOMINO AESCVLAPIO
ET HYGIAE EX PERMISSV
EORVM NEGOTIATIONIS
FABARTAE. GRATIAS
AGENTES NVMINI
ET [illegible] TIS. EORVM
T. IVLIVS GVVESIA
CVS. ET CAECILIA
BALBILLA. CERI
OLARIA QVO SATV
RI ET MVTIOLES
LIBENTES DONVM
DEDERVNT

Niſi legamus in quartâ lineâ FABARIAE, ut eorum negotiatio in Fabis divendendis verſaretur, opinari poſſumus *Fabartam* locum quempiam, cujus tamen mihi nuſquam veſtigium occurrit. CERIOLARIA in nonâ lineâ Candelabra fuere in ſacris adhibita. Apud Philoxenum in Gloſſis Κηρολαῖον, *Cereolarium*. In Theſauro Gruteriano pag. 175. num. 4. memoratur donarium Collegio Centonariorum oblatum *cum Ceriolaribus duobus æreis, habentibus effigiem Cupidinis, tenentis Calathos*. Ita apud Reineſium Claſ. I. num. 275. in Ligoriana Inſcriptione videas *ſignum æneum*, & CERIOLARE *argenteum altum pedes I. & ſemis*. Subſequitur in decimâ marmoris noſtri lineâ QVO SATVRI ET MVTIOLES. Legendum cenſeo IN QVO SATVRI, aut CVM SATVRIS, ideſt *Satyris* ibidem effictis. Sed MVTIOLES quis mihi interpretetur? Ego aliter in ſaxo ſcriptum ſuſpicor.

4 *Cajetæ.*
Ex Ligorio.

Ideſt:
Æſculapio Servatori
Et Hygiæ,
Gneus Gavius Philonimus
Dicavit.

Deditâ operâ Anaglypton hoc retuli, ut cum altero perquam ſimili conferatur, quod Thomaſinus in Lib. de Donar. & Fabrettus pag. 471. exhibuerunt. Prior *Hygiam* Æſculapii filiam in muliere deſignatam putavit. Contra Fabrettus *Iſidem* ibi delineatam eſt arbitratus, *Serapidi ſuo in Serpentem deſinenti (ſalutare & ipſum animal) copulatam*. Ego utrobique *Hygiam* ſtatuo, certe nihil hæſitans, unum *Æſculapium* ſub Serpentis effigie heic agnoſco, non verò *Serapidem*. Nota eſt fabella. Graſſante peſtilentia Romani ad Epidaurios miſêre legatos, qui Æſculapium Deum morborum depulſorem ab iis peterent, atque Romam adducerent. Nihil aliud niſi *Serpentem* in navi deduxere legati, ſub cujus effigie Æſculapium ipſum ſe velle coli gens Romana ſibi perſuaſit. Rem fuſe narrat Ovidius Lib. XV. Metamorphoſ. ut alios omittam.

Incerti quid agant proceres ad Templa petiti
Conveniunt operoſa Dei; quaque ipſe morari
Sede velit, ſignis cœleſtibus indicet, orant.
Vix bene deſierant, quum triſtis auratus altis
In SERPENTE DEVS prænuntia ſibila miſit &c.
Pectoribuſque tenus medio ſublimis in æde
Conſtitit, atque oculos circumtulit igne micantes.

Auctor quoque eſt Pauſanias, *Æſculapium* in *Draconis* ſpeciem ad Sicyonios ex Epidauro fuiſſe mulorum biga devectum.

5 *Tibure.*
Ex eodem Ligorio.

ΘΚΑΙ ΥΓΕΙΑΙ
Τ. ΦΛΑΥΙΟC
ΔΗΜΗΤΡΙΟC
ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Ideſt:
Deæ Hygiæ
Titus Flavius
Demetrius
Poſuit.

6 *Bracaræ in Luſitania.*
E ſchedis Farneſiis.

AESCLEPIO
ET HYGIAE
MARCVS
EX VOTO

P. Franciſcus Cattaneus habet in ſuis ſchedis ARA ASCLEPIO &c.

1 *Corcyræ.*
E schedis Apostoli Zeno P. *Montfauconius.*

ΜΑΧΑΤΑΣ ΠΟΗΣΕ

ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΑΛΚΜΗΝΗΣ ΤΕ ΓΟΝΟΝ ΤΙΜΑΙΣΙΝ ΑΕΞΩ

ΤΙΟΣ ΛΑΣΘΕΝΕΟΣ ΣΤΗΣΕΝ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΔΕ

ΜΝΗΜΗΝ ΑΘΑΝΑΤΟΝ ΣΩΖΩΝ ΠΑΤΡΟΣ ΤΕ ΚΑΙ ΑΥΤΟΥ

ΛΑΦΑΝΕΟΣ ΚΛΗΝΩ ΛΟΞΙΟΥ ΕΝ ΤΕΜΕΝΕΙ

ΟΦΑΝΗΣ ΛΑΣΘΕΝΕΟΣ ΑΣΚΛΑΠΙΩ

ΑΝΕΘΗΚΕ. ΜΑΧΑΤΑΣ ΕΠΟΗΣΕ

Idest:

Machatas Fecit.
Jovis Et Alcmenæ Filium Honoribus Efferam.
Filius Lasthenis Erexit Hanc Statuam,
Monumentum Immortale Patris Sui Et Ipsius
Laphanis In Præclaro Apollinis Delubro.
Ophanes Lasthenis (Filius) *Æsculapio*
Dicavit. Machatas Fecit.

2 *Romæ.*
Misit Franciscus Ficoronius V. Cl.

DEO. AESCVL
SEP. MARTINVS
ET. PLAETORIA
IANVARIA
PRO. SEPTIMIA
MARTINA
ALVMNA

3 *Romæ,*
apud Angelum Colotium.
Ex Ligorio.

ΛΟΥ. ΜΙΝΟΥΚΙΟΣ ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ

Idest:

Lucius Minucius Gordianus.

Sub signo *Æsculapii*, & *Hygiæ* hæc leguntur.

4 *Arimini,*
in Monasterio Sancti Sebastiani.
Ex Garuffio.

SALVTI EX VOTO
Q. PLAVTIVS IVSTVS
AEDIL. ARIM
N. S. ET. CASSIAE TREPTHE
S. ET. Q. PLAVTI. VERECVNDI
F. S. AEDEM
S. A. DED
H. A. S. A. H. L. L. Q. D. R. I. H. A

Siglas hasce postremas interpretatur Garuffius ita: *Hanc Aram Saluti Ædificatam Heredes Liberti Liberta-Que Denuo Restituere In Honorem Ædificantium.* Sed hæc divinantium somnia sunt. Præstaret, oculis diligentioribus Marmor scrutari, si quidem adhuc extat; quippe mihi, & in aliis locis vitiata videtur lectio. Ceterum *Salus* Latine est, quod *Hygia* Græcis. Alias id genus Inscriptiones habes apud Gruterum; atque una a Reinesio refertur.

5 *Tergeste.*
Ex P. Irenæo della Croce.

SALVTI. AVGVSTAE. PRO. INCOLVMI
TATE. PIQVEN. L. VENTINARIS
LVCVMO ADIECT. IVNIC.
V. L. L. S.

Lucumo species videtur Sacerdotum, in quorum Collegio *Lucius Ventinaris* fuisse videtur *adjectus* IVNIORIBVS, ut legendum ego suspicor. Attamen *Lucumonum* nomen apud Eruditos aliud sonat.

6 *In Fucini Lacus ripa.*
Ex Illustriss. Antonio Corsignano,
Episcopo Venusino.

SALVS. SANCTA. FLAVIVS. VICTOR
ROM. D. D. L. M.

7 *In Vico Aquicaldensi in Catalonia.*
Ex Petro de Marca.

S. S
C. IROC. ZOTICVS
V. S. L. M

S. S, idest *Saluti Sacrum.*

8 *Anxani in Frentanis.*
Misit Abbas Petrus Polidorus V. Cl.

HYGIAE
SALVTARI
M. SVLPICIVS. EDEN
TVLVS. V. S. L. M

APOLLO.

1 *Massiliæ.*
Misit Bimardus.

DEO APOLLINI
L. AEL. NYMPHI
CVS IIIIII VIR

2 *Tuderti.*
Apud Turrim Cinelli.
E schedis meis.

ƆIV
STAPH
ANTHVS
APOLLINI D. D

3 *Genevæ.*
Misit Bimardus.

APOLLINI
M. AVFVSTIVS
CATVSO

4 *Saffinæ,*
in ædibus Episcopi.
Ex Antonino.

APOLLINI
SACR
C. C. S

5 *Andematuni Lingonum.*
Misit prælaudatus Bimardus.

APOLLINI IVLIA
BELLORIX
ABREX TVB
OGI. F. EX VO
TO. SVSCEPT
O

6 *Segusii.*
E Guichenonio.

APOLLINI
C. IVLIVS. DONNI. L.
EPERASTVS. ET. IVLIA. DONNI
L. CIPRIS
V. S. L. L. M

Donnus iste ille fortasse fuit, qui Alpibus Cottiis Regio nomine olim est dominatus.

7 *In agro Civitellæ.*
Ex Malvasia.

L. IVLIVS
FAVENTINVS
APOLLINI. D. D

Hanc Margarinus ponit *extra Romam in Basilica Sancti Pauli.*

10 *In Civitate Atinæ.*
Ex P. Bonaventura Taulero.

PHAEBO. SPLENDIDISSIMO. PHANVM
AVGVSTALES
QVINQVENNALE. CERTAMEN
THEATRA. KALEN. MAR.
GN. PLOTIVS. MILES. CAMPAN.
SEMPER VICTOR
Q. TELESINO. ET. IVL. RVF. COSS

Inscriptioni huic nigrum Theta præfigo. Nulla alia *Phœbo* posita mihi visa est. FANVM, non verò PHANVM, scriptum fuisset. Hic *Miles* non indicat, cui Legioni, aut Cohorti fuerit adscriptus, quod plane adversatur mori vetustissimorum illorum temporum. Insueta quoque est formula SEMPER VICTOR. Consules demum heic memoratos Fasti ignorant. Quare deploratam marmoris hujusce caussam arbitror.

8 *Veronæ,*
in lamina ærea.
Misit Johannes Franciscus Musellius,
Archipresbyter Cathedralis Veronensis.

M. MINDIOS L. FI
P. CONDETIOS. VA. FI
AIDILES. VICESIMA. PARTI
APOLONES. DEDERE

Mos fuit *Decimam* Diis offerre. Ædiles isti *Vicesimam* offerunt, & verbis quidem, in quibus Priscianus non semel vapulat.

9 *Aquis Calidis, vulgo* Caldes, *in Catalonia.*
E schedis meis.

APOLLINI
L. MINICIVS
APRONIANVS
GAL. TARRAC.
T. P. I

Idest *Testamento Poni Jussit.* Breviatæ voces GAL: TARRAC. *Gallæcum Tarraconensem* virum hunc produnt, ita ut intelligas *Gallæcos* Populos, quos alii *Callæcos* appellant, in *Hispaniâ Tarraconensi* fuisse sitos.

11 *In Germania.*
Ex Ekhardo V. Cl.

APOLLINI GRAN
NO. MOGOVNO
Q. LICINIVS. TRIO
D. S. D

12 *Forojulii, nunc* Frejus.
Ex Historia Forojuliensi.
Misit Bimardus.

APOLLINI
EX V. L. M.
PRAECEPT
ET CRESCES (*sic*)
L. TREBONIO
L. F. HERED
EX. TEST

Uti animadvertit Bimardus, habentur heic geminæ Inscriptiones, altera Votiva *Apollini*, altera Sepulcralis *Trebonio*. Prior occupat quatuor priores lineas; tres postremas altera.

1 *In Æolia ad Templum Apollinis dirutum. E schedis Vallicellianis Misit Cl. V. P. Joseph Blanchinius, Presbyter Oratorii Romani.*

ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΧΡΗΣ
ΜΗΓΟΡΩ
ΦΙΛΑΙΤΑΙΡΟΣ
ΑΤΤΑΛΟΤ

Ideſt:

Apollini Oracula
Edenti
Philæterus
Attali (ſervus, aut filius dicavit.)

2 *Puteolis. Ex Vignolio.*

SACRVM
APOLLINI
C. RATINIVS
FIRMVS

3 *Ad Balnea Sancti Caſſiani agri Cluſini. Ex Gorio.*

PRO. SALVTE
TRIARIAE. A.
POLLINI. SAC.

4 *Gottolengi in agro Brixiano. E Vinaccesio.*

VINIVS. L. F
APOLLINI
V. S. L. M

5 *Genevæ, Miſit Bimardus.*

APOLLINI
M. VERATIVS
MERCATOR

6 *Oſſimæ, in Sancti Sebaſtiani. E ſchedis Farneſiis.*

APOLLINI
AVG
VIBIA. TROPHIME
VOTVM ANIMO
LIBENS SOLVIT

Ex quo *Auguſti* titulus, ſive cognomen, Imperatoriæ dignitatis proprium evaſit, ſibi perſuaſerunt Ethnici, nullo melius, quam illo poſſe Numina honorari. Hinc *Jupiter Auguſtus*, *Diana Auguſta*, *Hercules Auguſtus*, *Mercurius Auguſtus* &c. ſæpe in marmoribus leguntur.

7 *Bleræ in Tuſcia. Ex Ligorio.*

APOLLINI
AVG
SACRVM
Q. NOVANIVS
Q. L. SALVIVS
VI. VIR. AVGVST
S. P

8 *Romæ, in vinea Cardinalis Eſtenſis, Ex eodem Ligorio.*

APOLLINI CONSERVATORI SALVTIS SVAE
SALVIVS. IVNIVS. SILVINVS AEDEM FECIT

9 *Delphis, in pariete Amphitheatri. E ſchedis meis.*

Q. MINCIVS. Q. F. RVFVS
LEG. APOAINEI KIVTIO
MERITO

Quamquam *Apollo* multis, variiſque Cognominibus ornatus fuerit deſumtis aut a loco, ubi is colebatur, aut a privatis ejus cultoribus, aut ab illius muneribus, quorum longam ſeriem contexit Livius Gyraldus: vereor tamen, ne lectio depravata nobis heic obtrudat *Apollinem Kiutium.*

10 *Extra urbem Jaderæ. Ex Johanne Lucio.*

APOLLINI LYCIO
M. PVBLICIVS
CAMPANVS AE
DITVVS IVSSV
IPSIVS D. D

Apollinis Lycii crebra eſt mentio apud Diodorum Siculum, Pauſaniam, alioſque vetuſtos Scriptores; qui diſcordes etiam ſunt in hujus Cognominis origine adſignanda.

11 *Romæ, in Hoſpitio veteri Ciſtercienſium. Miſit Eminentiſs. Dominicus* Paſſioneus, *S. R. E. Cardinalis.*

APOLLINI SANCTO
FECIT

12 *Romæ, in vinea Maximorum, extra Portam Portuenſem. Ex Donio V. Cl.*

APOLLINI ♄
SANCTO
SACRVM
DOMITIAE
LVCILLAE
ACTOR. D D

Deſideratur nomen illius Actoris.

13 *Aquilejæ. Miſit Comes Franciſcus* Beretta *Utinenſis.*

APOLLINI
BELENO
C. AQVILEIENS
FELIX
QVOD. VILLC
CVMMARVM

Apollo Belenus, *Belinus* quoque appellatus, Aquilejenſibus fuit Deus peculiaris, atque ut ita dicam, Municipalis. Non uni tamen Urbi illi, ſed Norico univerſo, *Belenum* tribuit Tertullianus Cap. 24. Apologetici. Is quoque in Gallia Aremorica notus, & excultus. Juſtam Diſſertationem de *Beleno* jamdiu emiſit Clariſs. Epiſcopus Hadrienſis Philippus a Turre, quam conſulere Lector poterit; neque enim juvat illius gaza expilare, quæ ad manum facile quiſque Eruditorum habere poteſt. In Inſcriptione iſtà fortaſſe legendum in penultima linea Q. VO. D. ideſt *Quod Vovit, Dedit. Villicus Cummarum*, niſi ſit *Q. Vodis Villicus*.

1 *Ibidem.*
Ex Philippo a Turre Episcopo Hadriensi V. Cl.

APOLLINI
BELENO AVG
TIB. CLARISTIO
ET. CORNELIAE. Q. TICILAN
CONIVX. CVM. FILIS. CLAVD
CONSTANTE FEROCLANO
EVTICHIANAE. AERISTIONE
EX. VOTO. POSVER. SIGNVM
CVPIDINIS. L. D. D. D

Lego in tertiâ lineâ TIB. CL. ARISTIO, ideft *Tiberius Claudius Aristio*; nam & Filius appellatur *Claudius Constans*. Libenter quoque legerem in feptimâ lineâ EVTYCHIANA, aut potius EVTYCHIANO ARISTIONE.

3 *Ibidem.*
Ex eodem.

BELENO
AVG
P. VIBIVS
ABASCANTVS
IIIIII VIR. AQVIL
DONVM. DEDIT

2 *Ibidem.*
Misit Johannes Dominicus Bertoli, *Canonicus Aquilejensis.*

BELINO
AVG. SAC.
L. IVNIVS
SVCCESSVS
DOMV ALTINAS
V. S. L. M

Apud Philippum a Turre Episcopum Inscriptio hæc manca legitur.

4 *Venetiis,*
apud Comites Savorgnanos.
Misit Comes Franciscus Beretta *Utinensis.*

APOLLINI
BELENO
AVG
C. VOLVSIVS

5 *In Villa Belvederis agri Aquilejensis.*
Misit Canonicus Bertoli.

C. AQVILEIENSIS
DIADVMENVS
B. V. S

Ideft: *Beleno Votum Solvit.*

6 *Tibure, apud Templum* de la Toffa.
Ex Antonio del Re.

ANTINOO ET BELENO PAR AETAS FORMAQVE PAR EST
CVR NON ANTINOVS SIT QVOQVE QVI BELENVS
Q. SICVLVS.

Agitur heic de *Antinoo* puero, qui Hadriano Augusto in deliciis fuit. Auctor carminis, ut Principi aduletur, eum *Apollini Beleno* parem facit; *Belenus* quippe fub juvenis imberbis formâ exprimi confuevit.

7 *Julii Carnici.*
Misit Comes Franciscus Beretta *Utinensis.*

C.S.S.S.AEDEM BELINI
PECVNIA.REFECERVNT
A.INAVRATA.IN FASTIGIO.V
ET.SIGNA.DVO.DEDERE
NIO.P.L.PRINCIPE
OTTIOIO.SEX.L.ARGETILLO MAG.VIC

In Carnis fita Aquileja. Sed & in reliqua regionis illius loca cultus *Belini* propagatus fuit. Ædem hanc refecerunt duo *Magistri Vici*.

10 *Antiquariæ.*
E schedis meis.

POSTVMIVS ATRIENSIS
APOLLINI ET AESCVLAPIO
AVG. DD

8 *Brixiæ,*
in ædibus N. V. Julii Antonii Averoldi.
Misit ipse.

APOLLINI
DIANAE
C. CORNELIVS
ACVTVS
ET TERTVLLA
ET IANVARIA

9 *Vesuntione.*
Misit Joseph Bimard de la Bastie,
Montis Seleuci Baro.

APOLLINI
MERCVRIO
NORBANVS
SINISSER. F. E.
S. I

1 *Romæ*,
apud Zoroaftem Clavigerum Papæ.
Ex Ligorio.

LERPIRIORSANTIRPIOR·DVIR' FOY·
FOVFER' DERTIER·DIERIR VOTIR
SAKER·VEF·NARATV.VEF.PONI·
SIRTIR·

Apud veteres memoratum invenias Romæ *Templum Apollinis*, *& Clatræ*. Hoc Marlianus cenfuit fitum ut ea Quirinalis parte, quæ Ponti Trevirorum fupereminet. Is autem, uti & Nardinus Lib. IV. Cap. 6. Romæ ant. arbitrati funt *Clatram* fuiffe *Cancellorum*, & *Clatrorum Deam*, five *de' Cancelli, e delle Ferrate*. Non aliunde, ut arbitror, opinionem fuam ii deduxere, nifi ex ipfo nomine *Clatræ*, quafi ipfa *Clathris* præeffet. At *Clathri* cum afpiratione fcripti, atque fcribendi funt: quod unum fatis effe poteft, ad eorum interpretationem infirmandam. Nunc ergo ex illius effigie, & fymbolis (e Siftro videlicet, ac Serpente, quem dextrâ manu geftat, ex calathi fpecie, quam in capite præfert, ex Nili crefcentis menfurâ, quam finiftrâ tenet, & ex Navis roftro, quod ad pedes exhibet) ex hifce, inquam, Symbolis agnofcimus, non aliam fuiffe *Clatram*, nifi Ægyptiam *Ifidem*; quæ cur *Clatra* fuerit appellata, fruftra nunc requiratur. Ligorius Infcriptionem hanc fubjungit Tabulis Eugubinis a fe defcriptis, quas dedit Gruterus pag. 142. Tum heic, tum ibi exotica Lingua vifitur, fed Latinis characteribus expreffa. Etrufcam opinati funt viri docti. Æque Ægyptiacam, vel Germanicam veterem, aut aliam poterant opinari. Verum doctiffimus vir Ludovicus Bourguet Philofophiæ Profeffor in Caftronovo, five *Neufchafel* Helvetiæ, interpretatione fufceptâ tum hujus lapidis, tum Tabularum Eugubinarum (cujus eruditi laboris jam partem evulgavit) in eam opinionem defcendit, Infcriptionem hanc Pelafgo fermone fuiffe confcriptam, & quidem ante Romulum, aut ipfius Romuli ætate. Is autem cenfet, contineri illic Votum in Templo *Apollinis*, & *Clatræ* pofitum cum hifce verbis:

LERPIRIVS SANTIRPIVS DVVMVIR FARIS
.... DEDIT DONO VOTO FAR
REVM ET NARDVM POSVIT
SERTVM

At Bourgueti interpretationem hactenus non fatis probavit nobilis, & eruditus vir Annibal ex Abbatibus Oliverius Pifaurenfis in Præfatione additâ verfioni Italicæ Differtationis Bourguetanæ. Neque is tantùm illius interpretationem fufpectam habet, fed & ipfam tabellam aheneam; non aliâ tamen ratione commotus, nifi quia Ægyptiaca Numina, Romulo regnante, & diu etiam poftea, cultum nullum in Urbe acceperunt, immo ignota ibi fuere. Sed ubi ftatuas, Tabellam illam multis poft Sæculis natam, pofitamque in Templo fuiffe, corruat neceffe eft ejufmodi accufatio, atque fufpicio. Ego in re adhuc obfcura nihil aliud additum volo. Sponius hanc ipfam tabellam protulit Sect. III. num. 33. Mifcellan. fed Siftri figurâ prorfus deformatâ, aliifque non recte expreffis. Propterea repetitam heic ego volui.

2 *Aquilejæ*.
Ex Philippo dalla Torre, *Epifcopo Hadrienfi*.

DEO SOLI
DIOCLETIANVS. ET. MAXIMIANVS
INVICTI AVG

Apollini Solem adtexo, quamquam nonnullis, & præfertim doctiffimo viro Philippo a Turre perfuafum minime fit unum eumdemque Deum fuiffe *Apollinem* & *Solem*. Ejus opinioni præferenda profecto communis hac de re doctorum hominum fententia, quæ veterum etiam auctoritate firmatur.

3 *Sermonetæ*.
Ex Ligorio.

SOLI. SACR
TI. IVNIVS. D. F.
ARNIEN. VITA
LIANVS. ACEN
IVNIA. MVSA
VOT. SOL. L. M

In quartâ lineâ ACEN. nifi fit A CENSV, fcilicet Minifter, legendum fortaffe videatur ACCEN. ideft *Accenfus*, videlicet titulus quorumdam veluti Lictorum apud veteres.

4 *Veronæ*,
in Mufeo publico.
Ex Marchio e Maffejo.

SOLI ET LVNAI
Q. SERTORIVS Q. F
FESTVS FLAMEN

5 *Romæ*,
infra Sanctæ Cæciliæ ad Tiberim.
E fchedis Farnefiis.

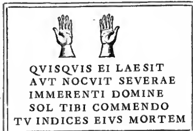
SOLI INVIC
TO. ET. LVNAE
AETERNAE
C. METTI. GER
MANI. LIB
DVO. PARA
TVS. ET. HER
MES. DEDERVNT

Non alius eft *Sol* Invictus, nifi qui *Sol Mithra* alio titulo apud veteres occurrit, cujus cultus e Perfiâ in Orbem Romanum invectus mirum in modum propagatus fuit. Argumentum hoc ampliffime illuftravit nuper laudatus Clarifs. Philippus a Turre in Monument. Veteris Antii, Part. II. ut alios omittam. Quare facem in meridie accendere, fuperfluum puto.

1 *In Columbario ad Ariciam detecto.*
Ex Ficoronio V. Cl.

2 *Ibidem.*
Ex eodem.

Superstat pictura referens *Solem* radiatum in curru, quem trahunt quatuor nigricantes equi.

3 *Ibidem.*
Ex eodem.

Manuum figura ritum supplicantium exhibet; nam & apud Ethnicos in more fuit erectis manibus exorare Superos. Quum verò quisquam ab ignoto aliquo homine aut vulneribus, aut veneno sublatus fuerat, sive occulto veneficio e vivis ereptus credebatur, *Solem* precabantur, ut suâ luce auctorem necis proderet.

4 *Betulone in Catalonia,*
Inscriptio exarata in rupe.
Ex Petro de Marca V. Cl.

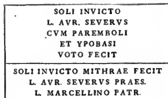
SOLI. D. SAPORVM
A. P. ABASO. ANVS

Factam putat Clariss. de Marca Inscriptionem hanc positamque

SOLI DEO SAPORVM
AB ABASONE ANV.

Ego figmentum opinor, aut germanam Inscriptionem ab imperito aliquo pessime descriptam fuisse.

5 *Romæ,*
in ædibus Columnensium.
Ex Vignolio.

Visuntur insculpta ibi Solis Mithræ complura Symbola.

6 *Puteolis,*
in viridario Proregis.
E schedis meis.

SOLI
INVICTO
GEN. COL.
C. LAVREL
RVFFINVS
CVM CONIV
GE ET FILIO
D. D.

7 *Bergomi,*
in Platea veteri.
Basis, supra quam caput Bovis.
Misit Comes Franciscus Brembatus Bergomas.

DEO
INVICTO
L. D. S

1 *Ardeæ.*
Ex Ligorio.

APOLLINI SOLI INVICTO
MENANDER MAGVS. AGG. N̄. N̄
SIGN. H. VOVIT

Si quis negantibus *Apollinem*, & *Solem* idem Ethnicis fuisse Numen objiceret Inscriptionem hanc, ii fortasse Ligorii fidem elevarent; sive potius responderent, hoc ipsum marmor secum facere; hoc est, distingui heic *Apollinem a Sole*, uti supra faciendum nuper vidimus positâ APOLLINI DIANAE a Cornelio Acuto, aut in alterâ Norbani dicatâ APOLLINI MERCVRIO; eâque ratione utendum contenderent in altero marmore, quod Sponius Miscellaneor. pag. 72. adfert sacratum *Jovi O. M. Summo. Exsuperantissimo. Soli. Invicto. Apollini. Lunæ. Dianæ* &c.

2 *Romæ.*
Ex eodem Ligorio.

DD. DEO. INVICTO	
PRO. SAL. MAXIMI	PER. VAL
ET FIL. EIVS. TITV	SECVRIAN
LENVS. VRSINVS	O PATRAE

Marmorarii mens fortasse fuit, scribere PRO VALERIO SECVRIANO PATRE. sed aliud scripsit.

3 *Capparæ in Hispania.*
E schedis Ambrosianis.

SOLI INVICT.
AVG.
SACRVM

4 *Aquileiæ.*
Ex Philippo dalla Torre.

SOLI DEO
INVICTO
SACRVM
FERONIVS. CENSOR
SIGNI
V. S. L. M

Idest *Signifer* in militia, *Censor* in Colonia, nisi *Signum* locum malis.

5 *Romæ*
in Foro Boario.
Ex Ligorio.

ΗΛΙΩ ΜΙΘΡΑ
ΑΝΙΚΗΤΩ
ΑΙΒΑΝ. ΑΝΕΘΗ

Idest:

Soli Mithræ
Invicto
Libanus Dicavit.

Ibi visuntur *Caduceus*, & *Lyra*: Donus hanc dedit, sed Ligorii nomen tacuit. Protulerat etiam Spanhemius in Notis ad Cæsares Juliani.

6 *Ibidem,*
apud Jacobum Zambeccarium.
Ex eodem Ligorio.

ΗΛΙΩ ΜΙΘΡΑ
ΑΝΙΚΗΤΩ
Τ. ΑΝΤΙΣΤΙΟΣ
Τ. Ο. ΤΙΟΣ ΣΤΕΛ.
ΣΕΟΤΗΡΙΑΝΟϹ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Idest:

Soli Mithræ
Invicto
Titus Antistius
Titi Filius, *Stellatinâ* (Tribu)
Severianus
Dedicavit.

7 *Ibidem,*
Tabella ahenea
apud Comitem Anguillariæ.
Ex eodem Ligorio.

ΗΛΙΩ ΜΙΘΡ.
ΕΥΤΥΧΩΣ
ΦΑΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ

Idest:

Soli Mithræ
Feliciter
Faustinianus.

Dedit hanc & Spanhemius in Notis ad Cæsares Juliani.

8 *Petrovaradini in Pannonia.*
Ex Comite Marsilio.

SOLI INVIC
MITHRAE
DONATVS
SAC POSVIT
...OL. L. SACRAT
RVM
V S L M

9 *In Insula antiquæ Budæ.*
E schedis Franc. Justiniani
misit Comes Franc. Valvasonius.

S . I . M
PRO SALVTE . SEXTI
IVVENTI NIL
EX VISV
PANNONIVS LIB

Idest *Soli Invicto Mithræ.*

1 *Romæ;*
Ex Ligorio.

Ezechiel Spanhemius V. Cl. qui hanc ex Ligorio mutuatus in suos Commentarios ad Juliani Cæsares intulit, sub Mulieris figurâ *Æternitatem* designari est arbitratus. Contra doctiss. Philippus a Turre Episcopus Hadriensis potiori conjecturâ, sub Junonis effigie *Aërem* exhiberi censuit, quod Peplum supra caput gerat, & Sol, & Luna lucem ei ministrent.

2 *In Monasterio Casinensi.*
Lapis effossus inter rudera Col. Interamn. Lirin.
nunc Termine.
Misit Illustriss. Henricus Henriquez, *Gubernator Maritimæ, & Campaniæ.*

SOLI.IN
VICTO. COMITI
AVG. N

P. Gattola in Tom. IV. Histor. Casinens. perperam legit AVGENIO.

Aquilejæ.
3 *Misit Comes Franciscus Beretta Utinensis.*

PRO SALVTE
TIBERI CLAVDI
MACRONIS. CON
FER. NOR. SER
VIL. SPELEVM. CVM
OMNI. APPARATV. FECIT

Pro CONFER legendum olim putabam CONSER: idest CONSERVANDA. Verùm in altero exemplo, quod ad me misit Johannes Dominicus Bertolus, Canonicus Aquilejensis, diligentissimus Aquilejensium Marmorum propediem edendorum Collector, legitur CON FER. NOR. VELOX. SER. quod ille interpretatur *Confector Ferri Norici*, aut *Conductor*. Laudanda sententia, dummodo in Norico Fodinæ Ferri habeantur. Ceterum pertinet & ista Inscriptio ad Solem Mithram. Scilicet hunc Ethnica superstitio in antris colere, ibique ridenda plane Sacrificia peragere consuevit. Sanctus Paulinus Nolanus Episcopus in postremo Poematum, quæ luci restituta a me fuerunt Tom. I. Anecdot. Latinor. in hæc verba loquitur:

Quid quod & INVICTUM SPELÆA sub antra recondunt,
Quæque tegunt tenebris, hunc audent dicere SOLEM?

Hanc in rem plura ibi congessi.

1 *In Via Appia.*
Ex Ligorio.

SOLI . SERAPI
INVICTO . SAC
L . AVRELIVS
L . F . DEXTER
ET . AVRELIA
PLAVTILLA
CVM . SV. V. V.
L . D . D . D

Qui contra communem veterum opinionem heic offendunt *Solem Serapidis Invicti* nomine auctum, continuo suspicentur fraudem in officina Ligorii. Certe, inquiunt, sub *Serapidis* appellatione aut *Jupiter*, aut *Pluto* olim colebatur. Id ignotum de *Sole*. Sed bona verba. Tot fabulis Ethnicorum Theologia abundavit, ut ne huic quidem Inscriptioni sua ratio desit. Macrobio *Serapis* nihil aliud est nisi *Sol*. Vide Lib. I. Cap. 20. Saturnal. Et apud Julianum Augustum in Oration. IV. ex Orpheo hic versus refertur:

E'ς Ζεὺς, εἷς Ἀΐδης, εἷς ἭΛΙΟΣ ἐστι ΣΆΡΑΠΙΣ.
Unus Jupiter, unus Pluto, unus Sol est Serapis.
Plura addere nihil est opus.

3 *Capuæ.*
Ex eodem.

SOLI . SERAPI
INVIC. SACRVM
IVLIVS. AVFIDIVS
SERENVS. V. C.
VOTO. SVSCEPTO
LIBEN. MERIT
AR. D. S. P. DEDIC.

2 *Romæ,*
in Museo Albano.
Misit Franciscus Blanchinius V. Cl.

Heic Solis effigies. *Lunæ facies.* *Aliud simulacrum.*

SOLI LVNAE SILVANO
ET GENIO CELLAE
GROESIANAE
M. SCANIANVS
ZOSA EX VISO
POSVIT

Emendatior hæc prodit, quàm Reinesiana Class. I. num. 278.

4 *Florentiæ,*
in Museo Mediceo,
ærea lamella.
Ex Gorio.

SOLI. SANCTISSIMO
C.VERATIVS FAVSTINVS
MILES. COH. III. PR.
D D

C E R E S.

5 *In Sancti Laurentii in Podio.*
Ex Ligorio.

CERERI . SACRVM
L. AP[illegible] PAL. EX [illegible]
P. STATIVS P. F. PAL. AVRELIVS. II. VIR
CVRATORES
Q. LARONIVS. Q. F. HOR. QVADRATVS
L. MEMMIVS. SEX. F. PAL. PETRONIVS
L. MEMMIVS. L. F. PALAT. GALBIVS
MENSOR. ITER. HONOR. IN. CVR. FVNCT
IIII VIR VIAR
C. CVRTIVS. P. F. PAL. NERVA IIII VIR
P. SILVIVS. P. F. ARNIEN. PAETIVS IIII VIR
C. RVSTIVS. C. F. VEL. QVARTVS IIII VIR
T. FLAVIVS. T. FIL. ARN. SABINVS IIII VIR
ARAM. ET. SIGN. VIA ♡ QVINC. D D

Habes Inscriptionis hujus partem apud Gruterum pag. 26. num. 10. Ego integram profero.

6 *Rhodigii,*
in Museo Comitis Camilli Silvestri.
Misit Hieronymus Baruffaldus V. Cl.

CERERI AVG.
HEDOMACVS PVB.
IIVIR MAG. OB HON
LIBTAT. R. ET HERCVL
AVG

Tabellam hanc posuisse mihi creditur *Cereri*, & *Herculi Hedomacus* (sive *Hedomachus*) *Servus Publicus Duumviralis Magistratus*, *ob honorem Libertatis* (vox hæc brevitata est in hoc lapide) *Receptæ*. Erant enim Servi Publici, inservientes publicis Magistratibus, & Collegiis. In Indice Gruteriano inter Officia non unum ex hisce *Publicis* reperias. De iis quoque egit Fabrettus pag. 336. Sub *Cereris*, & *Herculis* nomine heic aliquam venire Imperatricem, atque Imperatorem, a vero minime abhorret.

6 *Pisis,*
ad Majorem Basilicam.
Ex Gorio.

CERERI SACRVM
AVG. LIB. ACTE

1 *Nemausi.*
E schedis Galeardi Guirani in Cæsarea Bibliotheca.

CERERI SACRVM
SEX. OLEATIVS VIGITIVS V. S. L.

3 *Romæ,*
in hortis Justinianeis.
E schedis Francisci Ptolomei.

S
D. CERERI. BELSIANAE
ALMAE. FRVGIFERAE
ARISTIGERAE THESMO
PHORAE
CHILEANDER BELSIA
NVS BELSIAQ. OPS
D. M. D. ꝗ
D. D

Heic *Belsiana* appellatur *Ceres*, quod a *Belsianâ* gente peculiari cultu, & Sacello, sive Æde privatâ honoraretur. *Thesmophora* titulus Cereri defertur, quod prima post inventum Frumentum Leges mortalibus dedisse crederetur. *Legifera Cereris* meminit & Vergilius. Hinc *Thesmophoria* Festa in ejus honorem celebrata.

2 *Cæsenæ.*
Ex Ligorio, ac Donio.

CERERI. DIVIN
PRO. MER. SACR
L. FOVRIVS. EVRY
PILVS. LIBERTVS
FRVMEN
LEG. II. PARTH
VOT. SOL. LIB. MER

De *Frumentariis Legionum*, quibus videlicet cura erat conquirendi & dispensandi Frumenti militibus Legionis suæ, non est, quod agam; res namque nota. E *schedis Manutianis* lapidem hunc dedit Donius.

4 *Romæ, apud Franciscum Mazzantum.*
Ex eisdem schedis.

PACE CERES LAETA EST ET VOS ORATE COLONI
PERPETVAM PACEM PACIFICAMQVE DEAM

CYBELE DEUM MATER, VESTA, ATTIS, & BONA DEA.

5 *Foropopilii.*
E Vecchiazzano.

MAGNAE MATRI
C. IVLIVS

Ita olim appellata *Cybele*.

6 *Boarni in agro Brixiano.*
E schedis Farnesiis.

MATRI
M. IAETINVS
ASSIANVS
V. M

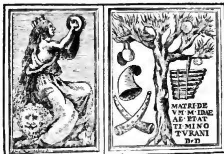
Subintelligitur *Magnæ*. Pausanias quoque, ubi *Matris* Fanum, & Simulacrum commemorat, de *Magnâ Deûm Matre* intelligendus est.

7 *Foropopilii.*
Ex Vecchiazzano.

DIS MAGNIS
MATRI DEVM ET ATTIDI
SESTILIVS AGESILAVS

Attidem, sive *Attinem* una cum Matre Deûm sæpe conjunctum in aliis saxis videas. Rem tritam non a me, sed a Mythologis petas.

2 *Perusiæ, ante Arcem.*
Ex Ligerio.

Ubi vides, ex Arbore pendet Fistula septem disparibus compacta cicutis. Adduntur duo cornua venatoria. In latere Mulier turrita, crinibus passis, Cymbala manibus elevatis quatiens. Sponius ejusmodi instrumenta musica Cymbala fuisse contendit. Et revera Corybantes Sacerdotes Cybeles, quatiebant Cymbala.

3 *Bajis,*
ad Portam Juliam.
Ex Ligorio.

Hanc inter Donianas Inscriptiones dedit Clariss. Gorius, sed suppresso, aut sibi non revelato Ligorii nomine. Interpretationem Græcarum vocum accipe:

Dea Dindyme-
na Valerius
Melantius
Libertus Augusti
Posuit.

Effigies sedentis Mulieris turritæ Tympanum cum flagello percutientis, *Cybelem*, quæ & *Dea Dindymena* est, recte exprimit. Pinus etiam fuit eidem Matri Deûm dicata, cujus species in superiori Perusino lapide quoque exsculpta visitur.

2 *Venetiis,*
in ædibus Grimanorum.
E schedis meis.

ΜΗΤΡΙ ΘΕΩΝ
ΑΓΓΙϹΤΕΙ
ΑΜΕΡΙΜΝΟϹ
ΟΙΚΟΝΟΜΟϹ ΤΗϹ ΠΟΛΕΩϹ
ΕΥΧΕΝ

Idest:

Matri Deûm
Angisti
Amerimnus
Oeconomus Urbis
Vovit.

Cernitur exsculpta imago Cybeles stantis inter duos Leones. Ibi, nisi me fefellerunt oculi, ΑΓΓΙϹΤΕΙ. Strabo Lib. X. Geograph. testis est, Rheam a Phrygibus appellari Μητέρα θεῶν, ἢ Ἄγδιστιν. Casaubonus legendum putat Ἀγδίστιν. Xylander malebat Ἀγγιστιν. Lapis iste nos verum lectionem docet, nempe nuncupatam fuisse Matrem Deûm Ἀγγίστιν, *Angistem*.

1 *Tibure,*
in Sancti Johannis.
Ex eodem Ligorio.

BERECINT. MATRI
SACRVM
VAPVSIA. L. F. SEVE
RA. LVPERCA. CVM
Q. VAPVSIVS. D. F. PAL
SP

3 *Asculi.*
Misit Illustriss. Henricus Henriquez.

VESTAE
ET. MATRIBVS
T. CELERINVS.
TEM. PORTIC
CVSTODIARVM
D. S.

Præter *Templum* & *Porticum* habes heic *Custodiarum* Vestæ extructum. Nunc appellamus *Secretarium*, in quo vasa sacra reconduntur. Apud Gruterum sunt alia marmora *Matribus*, & quidem *Deabus* posita. Aut *Junones* tantum, aut Deæ filiæ eiusæ, sub nomine *Matrum* designatæ videntur. Erant enim & *Virgines Divæ*, uti infra videbis in tabulis Fratrum Arvalium.

5 *Reiis in Gallia.*
Ex Donio.

MATRI DEVM
MAGNAEQVE IDEAE
L. DECIMIVS. PACATVS
ET. CAELIA. SECVNDINA
EIVS. OB SACRVM
TAVROPOM

Lege TAVROPOL. quod idem est ac *Taurobolium*, famosum Tauri Sacrificium, in Sacris Magnæ Deûm Matris celebratum. Vide Class. II.

7 *Juxta Marinum Oppidum*
Ara.
Ex eodem.

MATRI. DEVM
EX IVSSV ABV
RIVS. GENIA
LIS FECIT

8 *Reiis in Gallia.*
Ex eodem.

MATRI
TERRAE
HEV VIATOR

2 *In Sancti Odorici de Castro Rupto.*
Ex schedis Pacediani.

VESTAE
Q. CAESIVS. M. F. VARVS
V. S. L. M

Cybeli *Vestam* adtexo; quidam enim unum idemque Numen censuere. Diversum tamen alii faciunt: quod vero similius. Nam Cybele *magna Mater*; at Vesta innupta fuit. Distinere Lectorem hisce tricis, & fabulis, non est animus.

4 *Agendici Senonum, hodie* Sens.
Misit N. V. Joseph Bimardus.

S. VESTAE M

Idest: *Sacrum Vestæ Matri.*

6 *Prope Præsentianum in Campania,*
apud Sancti Felicis.
Ex eodem.

MATRI. DEVM. OPTIMAE. MAX
SACRA. TAVROBOL
L. M. F. SABIDIA. CORNELIA

9 *Calatiæ.*
Ex Ligorio.

Qui Tellurem, ac Cererem unum faciunt, lapidem istum consentientem habent. Inter Donianas dedit hanc Gorius, sed insalutato Ligorio.

1 *Romæ,*
in Musco Kircheriano.
Misit P. Contuccius Contucci *e Soc. Jesu eidem Musco Præfectus.*

STATAE MATRI
ET
VVLCANO QVIETO

Statæ Matris Festus meminit, ad cujus simulacrum plurimus *Ignis nocturno tempore fiebat*. Hinc conjectura locus, *Vestam* sub eo quoque nomine cultam.

2 *Ibidem,*
olim prope Villam Pincianam,
nunc in Collegio Patrum Societatis Jesu.
Misit prælaudatus P. Contucci.

STATAE MATRI
AVG. SACRVM
MAG. REG. VII
VIC. MINERVI
ANNI L
AP. ARRENIVS. APPIANVS
C. CORNELIVS. EVTYCHVS
SEX. PLOTIVS. QVARTIO
C. VIBIVS. PHILET.
DEDICATA EST
XVII. K. SEP.
LVSTRATIONE

3 *Ibidem,*
in ædibus Cæsiorum.
E schedis Farnesiis.

BONAE. DEAE
SACRVM
CAESIA SABINA
EX. VOTO
IN. SVO. FECIT

Sive *Bona Dea*, cujus cultus apud Romanos illustris erat, peculiaris Dea fuerit, sive idem cum *Vestâ*, uti non unus tradidit, hanc eidem Vestæ conjungo, sive subjungo.

4 *Corinalti.*
E Cimabello.

BONAE DEAE. D. D.
RVFELLIA. L. L
TYCH. MAG.

Tum heic, tum in subsequenti habes Feminas *Magistras Bonæ Deæ*, quæ scilicet præerant ejus Ædi, aut Collegio in illius honorem instituto.

5 *Aquilejæ.*
E Philippo a Turre V. Cl.

BONAE PAGANAE
RVFRIA. C. F. FESTA
CASILIA. Q. L. SCYLACE
MAGISTRAE
D . P . S

Pagana appellatur *Bona*, quod in Pago aliquo extra Urbem coleretur. In schedis Bellonus apud Cl. V. Apostolum Zeno legitur VALERIVS PROBVS BONAE DEAE &c. & infra CAESILIA.

6 *Ibidem.*
Ex eodem.

DOMNAE B.
SACRVM
SEX. BAEBIVS
BAL. FIL. VET. EX. CLASSE
VESTIARIVS
V. S. L. M

Vestiarii munus inter milites, saltem Classiarios, alibi frustra quæsitum, hic ipse prodit. DOMNAE B. idest *Domnæ Bonæ*.

7 *Ibidem.*
Ex eodem.

AVGVSTAE. B.
CASTRENSI. EX
FERONIA LIBANI. LIB
TI. CLAVDIVS STEPHAN

Suspicatur Clariss. a Turre, non Bonam Deam, sed *Juliam Domnam*, uxorem Severi Augusti, hisce verbis designari, quod ea titulum *Matris Castrorum* gesserit. Mihi revera creditur *Bona Dea* heic indicari, cui Castrorum tutela commendata fuerit, aut cujus Ara in Castris esset. Illud EX . . . . . satis indicat, scriptum fuisse EX VOTO, ac propterea de Numine heic agi.

8 *Ibidem.*
Ex eodem.

AVGVSTAE BONAE DEAE
CERERIE. SACRVM
YSTIS. L. TICHE AEDEM
L DE PECVNIA. SVA. FECIT
FASTVS BARBONIVS
IIII. VIR. D. D

Erunt statim, qui putent legendum in secundâ lineâ CERERI. ac proinde *Bona Dea* nomine significari *Cererem* ipsam. Verum vide apud Gruterum pag. 1010. num. 1. Inscriptionem positam M.D.M. CERARIAE, idest *Magnæ Deûm Matri*. Utrobique aut *Cerariæ*, aut *Cereriæ* legendum videtur. Cur verò *Cereria* aut *Cereria* diceretur, obscurum planè est. Quod certò novimus, tam Cybele, quàm Bona Dea titulum hunc gerit; propterea que unum Numen sub duobus Numinibus cultum fuisse, non immerito opinamus.

1 *Minturnis*
ad Arcem.
Ex Donio, & e schedis Fratris Jucundi.

BONAE. DEAE. SACRVM
C. VALERIVS. C. F. MARTIALIS

2 *Romæ.*
E schedis meis;

BON. DEAE
LVCIFERAE
ANTISTIA. VETERIS. LIB
EVR
D . D

D I A N A.

3 *In Alcalà* de Henares.
E schedis Ambrosianis.

DEANAE
SACRVM

5 *Romæ,*
in Villa Patrum Sanctorum Cosmæ & Damiani
in Aventino.
Misit doctiss. P. D. Petrus Paulus Ginanni,
Prior Benedictinus Cassinens.
In prægrandi Basi Marmoris Græci.

NVMINI. DIANAE. SACRVM

4 *Romæ.*
Ex Ligerio.

Idest:

Cajus. Julius. Primigenius
Posuit.

6 *In oppido* Soizzo *agri Vicentini.*
E Barbarano.

DIANAE
ALONIVS SECVNDINVS
IIII. VIR. I. D. A. P. V. S. L
D . D . D

Idest:

Quatuorvir Jure Dicundo, Arâ Positâ,
Votum Solvit Lubens.

7 *Astæ in Pedemontio.*
E Guichenonio.

DIANAE
AMANDVS
Q. VALERI ASIA
TICI
V . S . L . M

Subintelligitur *Servus*, nisi *Libertum* malis:

1 *Apud Ægoſcheniam in Græcia.*
E ſchedis meis.

ΚΑΛΛΙΚΑ ΚΡΙΤΟΛΑΟΣ ΑΡΙΣΤΩΝ
ΚΑΛΛΙΣ ΚΑΛΛΙΠΠΙΑΣ
ΑΡΤΕΜΙΔΕΙ ΕΘΕΤΗΝ

Ideſt :

Callica Critolans Ariſton
Callis Callipias
Dianæ Poſuerunt.

In ſchedis Barberinis Cyriaci Anconitani, quarum me compotem fecit N. V. Pompejus Compagnonus Abbas Cauſſarum Auditor apud Eminentiſſimum Cardinalem Franciſcum Barberinum, legitur in primâ lineâ ΑΡΙΣΤΙΩΝ, in tertiâ verò ΑΡΤΕΜΙΔΙ ΕΙΛΕΙΘΙΑΙ, ideſt *Dianæ Ilithiæ*. Ægypti Civitas *Ilithia* fuit. Ejus meminere Diodorus, Euſebius Cæſarienſis, & Stephanus Byzantinus. Ibi Templum illuſtre *Dianæ* fuiſſe, hinc diſcimus.

4 *Ægoſcheniæ in Græcia.*
E ſchedis meis.

ΕΤΝΟΜΑ ΑΜΦΙΛΙΤΟΣ
ΚΡΙΤΟΛΑΑ ΠΤΘΙΑ
ΑΡΤΑΜΙΔΙ ΕΘΕΤΗΝ

Ideſt :

Eunoma Amphilitis
Critolaa Pythiae
Dianæ Poſuerunt.

Scribendum ΑΡΤΕΜΙΔΙ, niſi aliqua Dialectus ita efferret nomen Græcum Dianæ.

2 *Senogalliæ.*
Ex Ligorio.

DEANAE ♡
SACRVM
Q. CORNELIVS
Q. F. ARNEN
VICTORINVS
V. S. L. M

3 *Inter rudera Oppidi Glephternæ.*
Ex Donio.

ΑΡΧΟΝΙΚΑ ΖΑΤΑΩ
ΚΑΙ ΑΕΣΣΑ ΑΝΑΖΩΣΑ
ΑΡΤΕΜΙΔΙ ΕΤΑΚΩΙ
ΕΤΞΑΜΕΝΑ ΤΠΕΡ
ΑΤΣ ΑΤΤΑΣ ΕΤΧΑΝ

Ideſt :

Archonica Zaulo
Et Æſsa Vitæ Reſtituta
Dianæ Obſequenti
Pro Se Ipſa Votum
Solvit.

Scribendum in tertiâ lineâ ΕΤΑΚΟΩ. Sed vitiis non uno ſcatere Epigramma iſtud arbitror.

5 *Scaleti,*
apud Leoncillos.
E ſchedis meis.

DIANAE SAC
FVLLONIVS SEX. F.
F. I

6 *Romæ,*
in ædibus Tamarazziorum.
Ex Ligorio.

DIANAE. S.
PRO. SALVTE. IMP. L.
SEPTIMII. SEVERI
ET. M. AVRELI ANTONINI
AVG. ET. IVLIAE. AVG. MATRI. CASTRORVM
ET. SENATVS
CVR. A. FVRIVS. NIGRINVS. D D
N̄ N̄. PROC

Inſolens videatur, *Senatum* conjungere cum Auguſtis. Sed vide Reineſianam Inſcriptionem Claſs. I. num. 194.

7 *Neapoli,*
in domo Comitis Matalonæ.
E ſchedis Fratris Jucundi miſit Gorius.

GRAECIA. P. F. RVFA
POMPON. DIANAE
LOC. H. S. P. S. C. P. S.

Spectet-ne ad *Dianam*, an ſepulcralis ſit iſta Inſcriptio, decernat qui velit. Utrobique mihi difficultas occurrit. Poſtremæ ſiglæ Sepulcralem potius indicant.

8 *Maroſticæ*
in agro Patavino.
Ex Urſato.

GRANIA
BACCHIS
DEANAE
DO. DE

1 *In Montibus Tridentinis*
in vico Calceranegæ,
prope lacum Caldonatii.
Misit Hieronymus Tartarottus Roveretanus.

DIANAE
ANTHIO
CHIE HO
COSVRI
AC TOD
R̸ V F

Explicet hæc qui poteſt. Duo fratres *Antiochi* tabellam hanc fortaſſe poſuerunt.

2 *Echternaci in Ducatu Lucemburgenſi.*
Ex Brouvero.
Miſit quoque Clariſs. Bimardus.

DEAE DIANAE
Q. POSTHVMVS. POTENS
. V. S.

Inquirendum foret, an *Poſtumus* cum H. ſcriptum ibi revera fuerit. Nam POSTVMVS veteres uſurparunt. Browerus heic legit POSTHVMVS.

3 *Ocriculi.*
Ex Ligorio.

SEX. TEIDIVS. Q. F. PALA
TIN. PAVLLVS. V
DIANAE
D . D

4 *Foſſani in Pedemontio.*
E Guichenonio.

DIANAE AVG
SACRVM ASCIA

Sumo illud ASCIA pro nomine proprio alicujus, ut videtur, Ancillæ. Nihil enim aliud excogitare audeo.

5 *Ariciæ.*
Ex P. Vulpio Soc. Jeſu.

DEANAE
NEMORENSI
SAC
M. ACILIVS PRISCVS
EGRILIVS
FLAVIANVS

6 *Aquilejæ.*
Ex Cl. V. Philippo a Turre,
Epiſcopo Hadrienſi.

DIAN
AVG. SAC.
FLAVIVS. SEVERVS
CVM. SVIS. LAB
RESTITVIT

LAB. ideſt *Labrum*. Neque enim in Balneis tantùm, ſed & in Templis Labra ad lavandum erant. Plautus in Aulular. Act. III. Sc. I.

Nunc lavabo, ut rem divinam faciam.

Idem tradit Dionyſius Halicarnaſſeus Lib. VIII. ut alios parcam.

7 *Placentiæ,*
in Sancti Auguſtini.
Miſit P. D. Alexander Chiappini,
Abbas Canonic. Regular.

DEANAE DI
VINAE
P. MVNATI
VS. C. F. MARTIA
LIS CVM SV
IS OMNIBVS
V. C. C. M. F

Hæc interpretari poſſumus: *Voti Compos Communem Memoriam Fecit.*

8 *Florentiæ,*
in ænea lucerna,
apud N. V. Petrum Andreinium.
Ex Gorio.

ΑΡΤΕΜΙϹ. ΕΦΕϹΙΩΝ ΑϹΙΑϹ
ΑΤΡ ΡΟΛΦΑΝΟΤ ϹΜΙΡΝΑΙΩΝ

Ideſt:

Diana Epheſiorum Aſiæ
Aurelius Rolphani (filius) *Smyrnæorum.*

Pro *Smyrnæorum* legendum putabam *Smyrnæus*. Sed Smyrnæorum nomine Lucernam illam *Aurelius* iſte dicaſſe videtur *Dianæ Epheſiæ*. Vide alteram ſimilem inter Inſcriptiones Geographicas Claſs. XV. ubi mentio *Meliopolitarum*.

1 *Romæ*,
Ex Ligorio.

Postremas siglas redde: *Suâ Pecuniâ Votum Solvit*.

2 *Ariciæ*.
Ex P. Lupo S. J.

INVICTAE DIANAE ET
VICTRICI SANCTAE SAC
L. VALERIVS. L. F. POPIL
FELIX S. P. V. S.

3 *Florentiæ*,
apud N. V. Carolum Strozzium.
Ex Gorio.

VOLVMNI. DVO
VERVS. ET. SEVERVS
DIANAE. INVICTAE
D . D

4 *Romæ*
fragmentum effossum Anno Christi 1727.
cura Eminentiss. Cardinalis de Polignac.

TANA
NI. DIANAE
LATONAE

5 *In Vico* Colognola, *agri Veronensis*,
in Sancti Nicolai in Monte.
Misit Comes Franciscus Brembatus,
Bergomas.

SEX. IVENT. SVAVIS
DIANAE LVCIF.
LVNAE

Donius legit SEXT. VEENT. & LVCIFERAE.

6 *Ticini*,
in ædibus Palearinm.
Misit P. D. Gaspar Beretta,
Benedictin. Cassinens. V. Cl.

DIANAE
LVCIFERAE
L. LICINIVS
VITVLI LIB
GRATVS
V S S

7 *Sagunti*.
E schedis Farnesiis, *&* *Capponiis*.

DIANAE MAXIMAE
VACCAM OVEM ALBAM FORDAM
CORNELIO. Q. F. GAL. RESTITVTO NVMATIO
GER. LALETANO LEG. III GALLICAE COHORTI
GALLICAE MILITVM ROMANORVM PRAEFECTO

FORDAM, hoc est *pragnantem*: At Inscriptio hæc, dum legitima sit, accuratiori descriptore indigebat. Postrema certe confusa sunt. Gravioribus etiam vitiis inquinatam ex Donio habemus, qui hæc tantùm profert pag. 11.

DIANAE	MAXIMAE
VAGGA	MGVRMA
ABRAM	TORCAM

1 *In Castello Montis Falconis, in Sabaudia.*
E Guichenonio.

DIAN
MORIAN
PRO.SALV.AN.NV
PSI.M.MI … VNI
NAVRIMNO
IVN.AL AVG. MA
IEIS CASIROR
S.III. MIVS.HO
NORARIVSPROC
AVGG.H.CAES

Ofcitantiam non levem in exfcribendis vetuftis marmoribus fæpe deprehendas in Guichenonio. Hic mihi creditur Infcriptionis fenfus; *Diana* (fortaffis) *Nemoriana*, aut *Morsanensi Pro Salute M. Aurelii Antonini Pii Imp. Aug. Et Juliæ Aug. Matris Caftrorum*, *Septimius Honoratius Procurator Auguftorum Hortii Cæfariani*.

2 *Ipfæ in Delmatia.*
E fchedis meis.

ΑΡΤΕΜΙΔΙ
ΦΕΡΑΙΑΙ ΚΙΝ
ΤΟΣ ΔΡΩΝΟΝ

Ideft:

Dianæ
Pheræa Quin-
tus Dronon
(Dicavit.)

Paufaniâ tefte, ab Argivis colebatur *Diana Pheræa*, qui eam de *Pheris* Theffalica Urbe in fuam advexerant. Vigebat etiam illius cultus apud Sicyonios. Immo & Athenis, uti Hefychius prodidit. Ejufdem *Pheræa* mentio eft in Callimachi Hymnis.

4 *Romæ,*
in Villa Spanocchia.
Ex Ligorio.

LVNAE SANCTAE
SACR
M. VLPIVS. LATIN
VS. 7. COH. X̄. PRAET
ET. VLPIA. SOROR
SIGN. AEN. DEDICA
RVNT
CVM BAS. SV. ET
✳ XXXX. D

3 *Brixiæ.*
ad fontem in via la Roa.
Ex Rubeo.

PRO SALVTE AETERNA
BRIXIANORVM ET ORDINVM POPVLI
BRIXIAE …
DELIAE MAXVMAE DIAE NEMORVM
QVOD CONTRA FINITIM
ERECTIS VEXILLIS SALVAMAIES
PVBLICAE MILL.PESSVM.CAESAPERI
LIBERAVIT
NEVIANVS
V . S

Non immorabor; quippe fpuriam fufpicor, ne dicam, ftatuo. *Delia* Poeticum nomen eft, quo nemo ad Infcriptiones profà oratione confcriptas utebatur, ut reliqua prætercam. Alia ejufdem pretii marmora nobis obtrufit Octavius Rubeus, bona tamen fide, ut puto, atque ab aliis deceptus.

5 *Apud Leucadem ad Pontem.*
E fchedis meis.

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ
ΑΥΡ. ΠΑΡΜΕΝΩΝ
ΚΑΙ Η ΓΥΝΗ ΑΥΤΟΥ
ΑΥΡ. ΕΙΣΙΔΟΤΗ
ΑΡΤΕΜΙΣΙΝ
ΠΡΑΙΑΙΣ
ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Ideft:

Quod bene Vertat.
Aurelius Parmeno
Et Conjux Ejus
Aurelia Ifidote
Dianis
Manfuetis
Gratiarum Actionem (Perfolvit.)

Uti *Junones*, & *Fortunas* Ethnici multiplicarunt, ita etiam *Dianas*: quod tamen ex ifto fingulari exemplo tantùm difcimus. *Bonæ Fortunæ* fonant priora verba; fed non propterea ad Fortunam fpectat Infcriptio. Ἀγαθῇ τύχῃ formula ufitata eft apud Græcos in varii argumenti Infcriptionibus, fignificans: *Quod felix, fauftumque fit*; five *Feliciter*, five *Bonum factum*, five *Quod bene vertat* &c.

6 *Tergefte.*
E fchedis Bellonii apud Apoftolum Zeno.

DIANAE
C. VALERIVS TROPHIMVS
VI. VIR. AVG
TESTAMENTO FIERI IVSSIT

DIS, ſive PLUTO, & HECATE.

1 *Aquilejæ,*
in Eccleſia Monialium.
E ſchedis meis, & ex Philippo a Turre.

DITI PATRI
IVLIA. BARACHVS
FECIT. VIVA. SIBI

Verùm Johannes Dominicus Bertolus accuratiſſimus Aquilejenſium Marmorum Collector, quæ brevi editurum ſe ſperas, monuit me duas diverſas Inſcriptiones eſſe heic confuſas, ſcilicet unam *Diti Patri*, alteram emortualem, quam ſibi paravit viva *Julia Barachus*.

2 *Ibidem,*
in Sancti Stephani.
E ſchedis Farneſiis.

DITI
PATRI
IN HONOREM
L. VALERI
NYMPHODOTI ET
C. STATI. HEVRETI
EVPOR. LIB

Vide Gruterum pag. 888. num. 2.

3 *Romæ,*
in vinea Sancti Cæſarii
Clericorum Regular. Somaſch.

DITI PATRI
HERCVLI
TI CLAVDIVS
SPENDIO
VALERIA
FRONTIS

4 *In oppido Arcignani, agri Vicentini.*
Ex Marzario.

METELLI
ARGENTILLA VXOR
SVMMANVM VISVM PERGENS
AD SERGIAM ARCEM IANI
DECLINAVI VT IBI IANVM
PRIMVM CONSVLEREM SED
LATERVM DOLORE CONFOSSA
PERII FATO FORTASSE VT
NEVTRVM VIDEREM SED
ARCEIANVM ME OBRVERET SOLVM

Martiano Capellâ teſte, Plutoni inditum fuit *Summum* cognomentum, quaſi fuerit *ſummus Manium*. Inſcriptio Gruteriana pag. 1015. num. 7. poſita dicitur *Plutoni Summano, aliiſque Diis Stygiis*. Id mihi ſatis eſt, ut inter Ditis Inſcriptiones hanc non immeritò referam, de cujus legitima origine ſuſpicio quidem ſuboriri poſſet, ſed abſque cauſa. Reineſius Claſſ. I. num. 244. ſupplendam ſibi ſumit Inſcriptionem quamdam poſitam IOVI. O. M. SVM.... IO EXSVPERANTISSIMO. SOLI INVICTO &c. ibique repoſitum vult SVMMANO. *Exſuperantiſſimi* titulus Jovi delatus fuit, uti conſtat ex Inſcriptione producta a Patino, & Sponio, qui poſtremus Gruterianam quoque dedit, pag. 71. Miſcellan (Grutero tamen inſalutato) atque in ea legit IOVI. O. M. SVMMO. Fieri tamen potuit, ut Pluto Summanus *Exſuperantiſſimus* quoque appellatus fuerit, eaque Inſcriptio dicata extiterit *Jovi, Plutoni, & Soli*. Quum Plinius Lib. 2. cap. 52. ſcribat, *Romanos diurna fulmina attribuiſſe Jovi, nocturna Summano*, jam vides, *Jovem a Summano* diverſum fuiſſe: quod & Sanctus Auguſtinus lib. IV. Cap. 23. de Civit. Dei animadvertit. Habeo tamen quod mirer. Joſeph Binius, ex eruditione inter Forojulienſes vir ſpectatiſſimus, ſubſequentem ad me miſit, qualem deſcripſerat N. V. Comes Johannes Savorgnanus, dum Scledi in agro Vicentino ad balnea moraretur.

Scledi in agro Vicentino.
Ex doctiſſ. Binio.

Q. METEL. VXOR. SVM. PLVTON. VISITVRA
HVC. PERVENIT. HIC. MORTVA EST

Quei Mulier eadem *Arcignani* & *Scledi* tumulo data fuerit, geminiſque diverſis titulis ſervatam habeamus illius memoriam, id mihi mirum videtur. Ad radices *Montis Summani* ſitus eſt Vicus Scledi.

5 *Cumis.*
Ex Ligorio.

HECATAE
SACRVM
Q. IVNIVS. Q. F. MAECIA
AHALA. IIVIR. EX
VOTO. LIB. MER.

Immiſcere potuiſſem cum *Diana Hecaten*; eamdem quippe multi ex antiquis cenſuere cum Luna, Proſerpina, & Diana. Sed hanc reſervavi, aliorum ſententiâ fretus, qui diverſum a Diana Numen reputarunt. Profectò aut riſum, aut miſerationem excitat Theologia Gentilium, quod incredibili confuſione Deos miſceret, & coleret quos minime noſſet. Id & Strabo non uno in loco faſſus eſt, ita ut nulla major diſcordia occurrat inter ipſos Ethnicos, quàm quum de Diis loquuntur, hoc eſt de eorum origine, muneribus &c.

6 *Romæ,*
apud Johannem Coritium.
Ex Ligorio.

HECATAE. ET. PLVTONI
SACRVM
IVLIA. PAVLLA. MA
TER. ARA. I. F. S. F
IVLIAE. PAVLLAE
ET. IVLIAE. SERENAE
FIL

1 *Romæ*, *apud Marium* Boccabella. *Ex eodem*.

HECATAE. SACRVM
M. SVLPICIVS. TROPHI
MVS. FELICIANVS. V. C
ET. CAETRONIA. FEC
ER. DE. ARG. PON. VII.

2 *Ibidem*, *Ex eodem*.

H. SPELEVM. ET. SIGN
HECATAE
SACRVM
P. VALERIVS. AVG. [symbol] V [symbol] S [symbol] S
P. DD

Pro H. scribendum fortassis M. ut sit *Mithræ Speleum*, de quo supra egimus. Sin, lege HOC SPELEVM &c.

3 *Catanæ*. *Ex Gualterio*.

ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ
ΒΑΣΙΛΙΣ
ΚΑΤΑΝΑ Α

Ideſt:

Proserpina
Regina
Catana ......

JANUS, & BACCHUS, qui & LIBER.

4 *Tulli Leucorum*. *Misit N. V. Joseph Bimardus* de la Bastie, *Montis Seleuci Baro*.

D . O . M . IANO

Janum appellari *Optimum Maximum*, quibus epithetis unus *Jupiter* ornari consuevit, mirum videatur. Et nisi Romá Tullum deportatus fuerit hic Lapis, difficile ibi exsculptum *Janum* credas.

5 *Patavii*, *apud Ramnsios*. *E schedis meis*.

IANO. PATRI
AVG. SACRVM
C. IVLIVS. C. F. STR
ATOR AED
DONATVS. AB. TI. CAES
AVG. F. AVGVSTO. TORQVE
MAIORE. BELLO. DELMA
TICO. OB. HONOREM
IÌ. VIRATVS. CVM. LIBERIS
SVIS. POSVIT

Lapis mihi carus, quod mentionem habeat *Belli Delmatici* a *Tiberio* tunc tantùm Cæsare gesti, cujus meminit Suetonius in ejus Vita Cap. 9. scribens: *Rhætico atque Vindelico bello gentes Alpinas, Pannonico Breucos, & Delmatas subegit*. Tiberius quippe Anno Christi XI. de Delmatis debellatis triumphum egit. Vides heic *Delmatiam* non *Dalmatiam* memorari: quod compluribus aliis exemplis infra in Classe XI. Militar. Inscription. confirmatum habebis.

6 *Assisii*, *in Sacello Sancti Rufini*. *Misit P. Philippus Camerinius*.

PANNICVS
PHOSPORI (*sic*)
PRIMIGENIVS
PRIMI
ARAM
IANI PATRI
SVA. PEC. F.

7 *Romæ*, *apud Franciscum Mazzantum*. *E schedis Ptolomeis*.

PLANTATIO
VINEAE. CORRVP
TIO. LINEAE

8 *In agro Veronensi*. *E schedis Capponiis*.

SACR
LIBERO
P.

9 *Tibure*. *Ex Ligorio*.

LIBERO. PATRI. SACRVM
L. ATTILIVS. L. LIBERTVS
POLYENVS. ATTILIA. L. L
GEMELLINA. V. S. L. M

1 *Romæ,*
in Urnâ.
Misit Bimardus.

In una parte.

AVRELIA BALBINA
D. D. DEO. L

In altera.

RIMANEBIA
FABIVS FILEMON
D. CYDATIANO

Libero dicata hæc Urna videtur.

4 *Lanuvii.*
Ex Ligoria.

LIBERO. PATRI
D. IVNIVS. Q. F
OCRIC. POL
LVX. MINOR
V. V.

2 *Cypri*
in Vico Regnani.
E schedis Comitis Francisci Brembati Bergomatis.

LIBERO. PATRI. SACRVM
C. FVL. EVTYCHVS

5 *Comi,*
in domo Joachrai.
E schedis meis.

SCRIBAE OPTIMI
D. LABERIVS INGENVVS
LIBERO PATRI

3 *Pisauri.*
E schedis Valvasoniis
misit Comes Franc. Valvasonius.

LIBERO. PATRI. SACRVM
C. ECDICIVS
C. F. EVTYCHNIS

6 *Romæ.*
Misit Illustriss. Johannes Ciampinius.

ONESIMVS LIBERO PATRI
D. D.

7 *Treboconi in agro Sibenici.*
Ex Johanne Lucio.

T. PLOTIVS
CLEMENS
LIBERO PAT.
ARAM
V. S. L. M

8 *Salonis.*
E schedis meis.

LIBERO AVG. SACRVM
L. AVFVSTIVS. L. F.
SER. CELER. AED. II VIR
AEDEM. D. S. F

9 *In Via Lavicana.*
Ex Ligoria.

LIBERO. PATRI
PRAESTANTI
SACRVM
L. IVNIVS. L. F. AR
LAECA
SACERD. DE. HECAT
H. SIGN. AEN
PVBLIC. PEREGR
TERM

10 *Pentomæ in agro Corfinii.*
E schedis Ambrosianis.

LIBERO
PANTHEO
SAC.

Uti Eruditi norunt, *Panthea Signa*, Simulacra fuerunt, quæ unum quempiam Deum referebant, sed admixtis aliorum Deorum Symbolis, aut Figuris. Eorum exempla habes in Miscellaneis Sponii pag. 19. Ejusmodi Statua Libero dicata Pentomæ colebatur.

11 *In Castello Cæciliani prope Tiburim.*
Ex Ligorio.

SANCTISSIMO
LIBERO. PATRI
SACR
AP. PAETVS. CLIEN. AVG
PROCVRATOR
SIGN. MARMOR. DD

12 *Anconæ.*
E schedis Jacobi Valerii.

LIBERO PATRI SANCTO SACR
SEX. CADIVS PRIMITIVVS

13 *Romæ.*
Misit Lucas Antonius Gentilis.

HIC. FVIT. HORRIDVS
ANTE. LOCVS
ASTERI. CONSILIO. COE
PTVS. LIBERI. BROMIO
SILVIGERI. DEI. AVXILIVM
RENOVATVM IN VRBE

Ante paucos annos effossus fuit hic lapis apud Cœmeterium Sanctorum Gordiani & Epimachi extra Portam Latinam, in eo fere loco, quem a perditis hominibus frequentatum scribit Festus. Vide Nardini Romam Lib.3. Cap. 3. *Nævia Silva* loco nomen erat. *Asterius* iste referendus videtur ad *Turciam* gentem, quæ nobilissimis Magistratibus sæpe fuit ornata

1 *Tulli Leucorum.*
Misit Bimardus.

D. IACCHO V. P. C. L

Ista mihi suspicione falsi laborare creditur. *Iacchum* Poetæ, *Liberum* Romani Deum hunc appellare consueverunt.

3 *Mediolani,*
sub statua Liberi.
E schedis Capponiis.

INGENII CVLTOR
ET
PATER VATVM

Quod Vino, ut arbitror, Poëtarum ingenium excitaretur.

2 *Ravennæ,*
in vetustissimo lapide
ex ruinis Pontis Theatri.
E schedis Eminentissimi Passionei Sac. Rom. Ecclesiæ Card.
Et ex aliis schedis.

ACONIAE. Q. F. SALVTARI CONSOR. KARISS. L. FANIVS
V. P. HIC COLL. FABR. M. R. H-S. LXX. N. VIVVS. D. EX
QVOR. REDITV QVODANN. DECVRIONIB. COLL. FABR. R. M.
R. IN AEDE NEPT. QVAM IPSA EXSTRVXIT DIE NEPTV
NALIORVM SPORT ✳ BINI DIVIDERENTVR. DIE ITEM
SACRATO APVD ELEVSINAM DEO BACCHO QVEM IPSA CO
LVIT SACRATO DEAE CERERI TALASIO QVIRINOQVE ET
DE CXXVIII. SVAE ✳ CENTENI QVINQVAGENI QVOD
ANN. DARENTVR DEO LIBERO MVLSO ET TIRSIS LIBENT
LIBAMENTA EPVLEN. INDE SICVT SOLITI SVNT. MAVSOL
FANIORVM FANII ET ITALICI FILIOR. ET IN QVO PO
SITA EST ACONIA SALVTARIS VXOR EIVS ROSIS EXOR
NENT DE H-S. XXXV. SACRIFICENT DE RELIQ. IBI EPVLEN
TVR. OB QVAM LIBERALITATEM COLL. FAB. M. R. INTER
BENEMERITOS QVODANN. ROSAS FAN. SVPRA. S. ET
ACONIAE ❦ VXORI ❦ INCOMPR ❦ MITTENDAS SACRI
FICIVMQVE FACIVNDVM PER MAGISTROS DECREVIT ❦

Gruterus pag. 460. num. 3. hanc ipsam exhibet a Smetio acceptam. Sed mirandi locus est, quæ tanta diversitas inter istud exemplum, & illud occurrat. Utri major adhibenda sit fides, difficile statuas. Heic certe plura quam ibi. In pluribus autem schedis hæc Inscriptio mihi visa, & non levi dissidio semper inter eas.

M A R S.

4 *In Alcalà la Vieja in Hispania.*
E schedis Farnesiis.

MARTI
ARRVNTIVS
INITIALIS
V . S . M

5 *In Civitate Atinæ.*
Ex P. Bonaventura Taulero, & ex Donio.

MARTI SIVE
NVMITERNO
ACHILLES. ET. VLPIA. NICE
EIVS. D. D. D

Scilicet in Civitate Atinæ excogitare possumus situm fuisse Templum *Numiterni*: fortasse pro *Numinis Æterni*. Sub isto nomine *Martem* honoratum indicare videtur Inscriptio. EIVS aut excidit, aut subintelligendum CONIVX. Donius legit NIC. EIQ. D. D.

6 *Vasione.*
Descripsit Bimardus.

MARTI
T. AGILEIVS Q. F. RVFVS
SEX. AGILEIVS Q. F. PEDO
V . S . L . M

7 *Romæ.*
Ex Ligorio.

MAVORTI
K. CLAVDIVS. TI. F.
TI NEP. [illegible]
[illegible]
DE SVA PECVNIA
FACIVND CVRAVIT
SACRVM

1 *Æsicæ in Magna Britannia.*
Ex Thoma Gale.

DEO MARTI
BELATVCARDO
RO. VR. RP
CAIL ORVSII
· M

Marti cognomen hoc inditum opinatur Gale, quod *Cad prælium*, *Cader castrum*, & *Cadr. Fortis* Britannice fonet. Gruterus pag. 87. num. 1. alterum lapidem ex Camdeno refert, dicatum DEO SANCTO BELATVCADRO.

2 *Hispali.*
E schedis Patris Cattanei.

MARTI AVG
SACRVM
L. CATINIVS. L. LIB
MARTIVS OB HONOREM
IIIIII · D · D

Idest: *ob honorem Seviratus*, quo auctus fuerat *Catinius* ille.

3 *Vasione.*
Misit Bimardus.

MARTI
V. S. L. M
SEX. ERVCIVS
MAXIMVS

4 *Vindobonæ*,
in atrio Bibliothecæ Cæsareæ,
Lapis e Dacia advectus.
Ex Marchione Maffejo.

MARTI AMICO
ET CONSENTIENTI
HERMIAS DEDICAV
IDEMQ VOVIT

Consentes Deos in antiquorum Libris invenimus. Suspicatur Clariss. Maffejus, legendum ibi *Consentientes*, & in geminis Gruterianis Lapidibus CONSENTIENTIBVS pro CONSENTIBVS scribendum fuisse arbitratur. Quare, eo monente, *Dii Consentientes* minime Deorum Classis fuere. Ideo hoc nomine donati, quod supplicum votis consentirent, atque faverent. Ingeniosa sane conjectura, a qua tamen amplectenda me plura absterrent. Arnobium audi adversus Gentes Lib. 3. prope finem: *Hos* CONSENTES, & COMPLICES *Etrusci ajunt*, & *nominant*, *quod unà oriantur*, & *occidant unà*, *sex mares*, & *totidem feminas nominibus ignotis*, & *miserationis parcissimæ*; *sed eos summi Jovis Consiliarios*, *ac principes existimari*. Ita Sanctus Augustinus Lib. 4. de Civitate Dei, Cap. 23. *Quis etiam ferat*, *quod nempe inter* DEOS CONSENTES, *quos dicunt in consilium Jovis adhiberi*, *nec inter Deos*, *quos selectos vocant*, *Felicitas constituta est?* Stat ergo Deorum peculiarium classem fuisse *Consentes*, sive nomen eis ex *Consessu*, vel *Consessione*, aut *Consensione* obvenerit, uti Martianus Capella de Nupt. Philosoph. Lib. primo opinatus est, sive a *Consulendo*, quod *Jovis Senatores* forent, ut idem Capella ait, atque illius *Consiliarii*. Salmasio quippe teste in Notis ad Tertullian. *Conso*, *Consis*, idem est atque *Consulo*. Certe nihil immutandum. Et quamquam *Consentes* idem velimus atque *Consentientes*, non eâ ratione hoc eis inditum nomen, quod mortalium votis consentirent, uti in Inscriptione præsenti; sed quod iis consilia Jovis concordes irent.

5 *In provincia* de Foucigny.
E Guichenonio.

MARTI
A. ISVCTVS. A. F
VOLT. VATVRVS
FLAMEN AVG.
II. VIR. AERARI
EX. VOTO

6 *Barzæ in Hispania*,
in Cathedrali Sanctæ Mariæ.
E schedis meis, & Farnesiis.

MARTI AVG
Q. LVCRETIVS. Q. L
SILVANVS
AVGVSTALIS
OB HONOREM DEC.
IDENQ. DEDICAVIT

Idest: *ob honorem Decurionatus* sibi collati. IDENQ. pro IDEMQVE.

7 *Prope* Bagnerias *in Vasconia.*
Misit Bimardus.

MARTI
INVICTO
CAIVS
MINICIVS
POTITVS
V. S. L. M

8 *Prope Lacum* d'Antre.
Misit idem.

MARTI. AVGVSTO
Q. PETRONIVS. METELLVS
M. PETRONIVS. MAGNVS
VNA. CVM. MILITIBVS. NILIACIS

An *Milites Niliaci* iidem sunt cum Thebæis, quorum Legionem in Rhætiâ fuisse discimus ex Actis Sancti Mauritii, & Sociorum? Ita Bimardus.

9 *Galeatæ in Umbria.*
Ex Ligorio.

MAVORTI
AVGVST.
L. PLOCIVS. XAN
THVS. DD

1 *Genevæ.*
Misit Bimardus.

MARTI AVG
SACRVM
SENNIVS SABINVS

2 *Boarni in agro Brixiano.*
Ex Rubeo.

MARTI
M. VETINVS
ASSIANVS
V. S. L. M

3 *In Villa Alexiorum, agri Perusini.*
Misit doctiss. P. Philippus Camerinus Camers.

MARTI AVGVSTO
SACRVM
A[illegible]NVMINI
TRO.NERO[illegible]OG
AVG.TESTAMENTO
FIERI.IVSSIT.II.VIR.SEX
[illegible]NI.PRVDĒTIS
[illegible]RIS

4 *In provincia* de Foucigny.
E Guichenonio.

MARTI AVG
PRO SALVTE
L. VIBI. L. FIL
FLAVINI
L. VIBIVS VESTINVS
PATER
II. VIR. IVR. DIC.
III. VIR LOCO. P. P.
EX. VOTO

5 *Romæ.*
Misit Bimardus.

DEO MARTI
C. VICTORIVS
FELIX. PROSPER
IVLIO. FILIO. SVO
ET MATERNAE. VIC
TORIS

Si quidem votiva tabella sit, sensus posceret CVM, aut PRO IVLIO FILIO SVO, ET MATERNA. Fortasse PRO evasit incuria describentis PROSPER. Animadvertas etiam velim, *Julium* Filium esse *Victorio* Patri, quum tamen gentile nomen in Filiis observare mos fuerit.

6 *In agro Trevirensi,*
ad Monast. Epsiliæ.
E Browero.

PRO [illegible]
IMP. DIVINAE
ANCAM MARTI
TALLIATIVM
CORNICEN. AN. XXXVI
STIPEND. XVIII
COLLEGAE HEREDES
POSVERVNT

Primas tantùm lineas Inscriptionis hujus protulit Gruterus pag. 55. num. 9. Browerus ampliorem dedit. Sed vereor, ne hic vitia vitiis adjecerit. Priores lineæ tabellam votivam exhibere videntur *Marti Talliatum* positam pro salute puta D. N. IMP. NERVAE TRAIANI. Reliquæ titulum sepulcralem præferunt positum CORNICENO Militi.

Eidem.
E schedis Alberti Lollii Ferrariensis.

MAVORTIO
VICTORI. SACR
OB. POPVLI. ROMA
NI. DEVOTIONEM
SINGVLIS. ANNIS
RENOVANDAM
CONTRA. MITHRI
DATICAM. RA
BIEM
SI. QVIS. HANC. AR
AM. LAESERIT
NVMINA. OM
NIVM. DIVORVM
ET. GENIVM
POPVLI. ROMANI
IRATVM. HABEAT.

Suspecta mihi Inscriptio. In schedis Jacobi Valerii legitur in sexta, & seqq. lineis: REVOCANDAM. IN. PARTHICAM. EXPEDITIONEM: quæ varia lectio suspicionem auget. Quid quod & formula illa: SI QVIS HANC ARAM &c. usque ad finem, insolens videri possit. Attamen judicium continere præstat. Fortassis enim Aram hanc privata quæpiam persona posuerit, quam minime dedeceret ejusmodi imprecatio.

7 *Romæ.*
E schedis Farnesiis.

MARTI SANCTO
SACRVM

9 *Anxani in Frentanis.*
Misit Cl. V. *Petrus Polidorus*
audiendis Caussis Præfectus
apud Eminentiss. Card. Annibalem Albani.

MAVORTI
CVSTODI
CONSERVATORI
L. VIBIVS. M. F. POP.
VVLSIVS
TR. MIL. LEG. V.
MACEDONICAE
V. S. L. M

10 *Brixiæ.*
Ex Octavio Rubeo.

MARTI VLTORI
L. DOMITIVS CORNELIANVS
ET NEVIA MARCELLA
D . D

1 *In Castri Novi Templo, agri Monspeliensis. E Cl. V. Marchione Maffejo.*

MARTI
ET Ḡ FLAVIANI. N̄
MARCVS. ET LVCIVS HERMOLAI. F

Idest: *Marti & Genio Flaviani Nostri, aut Nepotis.*

2 *Romæ. E schedis meis.*

V . F
C. VALERIVS SABINVS
VETERANVS
ARMOR. CVSTOS LEG. XIIII. GEM
MARTI VICTORI
D . M

Priores siglas interpretari aliquis possit, *Votum Fecit*; postremas, *Deo Magno*. Ego tamen Votivam tabellam non puto, sed Sepulcralem, parum accurate descriptam. *Legio XIV. Gemina* cognomen *Martiæ Victricis* retulit. Quare nullus heic locus *Marti Victor*. Titulum sibi *Vivens fecit Sabinus iste Veteranus*.

3 *In Carolina in Dacia. Misit Cl. V. Apostolus Zeno.*

MARTI
ET. VICTORI
AE. P. AEL.
CRESCENS
DVPLICAR
POSVIT

Uti Lipsius Lib. V. Dialog. XVI. de Militiâ Romanâ animadvertit, *Duplicarii* appellabantur Milites, quibus ob virtutem, aut ob egregia facta, duplex annona, sive stipendium, dabatur.

4 *Ibidem, in Comitatu Tordæ. Misit idem.*

MARTI. PATR
CONSERVAT
ORI. ET BONAE
VICTORIAE
L. AELIVS. RVFIN
VS PRO SE ET
SVOS (*sic*)
V. L. P

5 *Venciæ, seu Vincii in Gallo-Provincia. Ex Joffredo.*

MART. VINCIO. M. RVFFINVS. FIL. GAL.
IIIIII VIR ET INCOLA CEMENAEI
EX VOTO

Notum est, non raro ex locis, ubi colebantur, Ethnicorum Deos sumsisse cognomen. Heic habes *Martem Vincium*. Nihil aliud est *Cemenæum*, quam Oppidum *Cemeneleum*, olim apud Nicæam Provinciæ in Gallia situm. Illius mentio est in lapidibus, & in Plinii, & Ptolemæi Libris.

6 *Romæ, in hortis Carpensibus, sub statua armata. Ex Donio.*

DEO SANCTO MARTI
Q. FABIVS. EVTYCHIANVS. PATRON
ET. Q̄Q̄..... PP. DE. SVO. POSVIT

Lacunam expungendam puto, ut sit *Quinquennalis Perpetuus*.

M E R C U R I U S.

7 *Spiræ. E schedis Ambrosianæ Bibliothecæ.*

DEO MERCVRIO
ACCONIVS

8 *Coutarnonii in Burgundia, apud Dominum de la Mare. Misit Clariss. Bimardus.*

DEO MER
CVRIO. D
ACHILLES
V. S. L. M

9 *Viennæ Allobrogum. E schedis meis.*

MERCVRIO
CVIVS SEDES. AETER
SVNT
AELIVS. C. L. LATERANVS
X̄V̄. VIR. SACR. FAC
LEG. AVG. PR. PR.
LEG. III. ITAL
V. S. L. M

10 *Modoëtiæ. E schedis Jacobi Valerii.*

MERCVRIO
V. S. L. M
C. ALBVCIVS
NEPOS

11 *Aquis Sextiis. Misit Bimardus.*

MERCVRIO
V. S. L. M
SEX. ANNIVS
SEVERVS

1 *Firmi.*
Ex Ligorio.

MERCVRIO
T. APPALIVS. T. FIL
VELLINA
ALFINVS. SECVN
DVS. ĪĪ. VIR. QVINQ.
AVGVR. D D.

2 *Romæ,*
in Sancti Cyriaci.
Ex eodem.

MERC. SACR
L. AVRELIVS
AVGG. LIBER
AGATHOPVS
FECIT

I *Matarone in Catalonia.*
Ex Cl. V. Petro de Marca.

MERCVR. SACR
BEBIVS CORINTVS
VI VIR. AVG

4 *Mutinæ.*
E schedis Capponiis.

MERCVRIO
CATII
FRATRES

5 *Colognolæ in agro Veronensi.*
Misit Comes Franciscus Brembatus Bergomas.

MERCVRIO
V. S. L. M
L. C AIVS
P. F. ORICVL

6 *Lograti in agro Brixiano.*
E schedis Farnesiis.

MERCVRIO
CN. CAETRONIVS
PRAESENS
V. S. L. M

7 *Nigolenti in eodem agro.*
E Vinaccesio.

MERC
C. CLODIVS
FIRMVS
V. S. L. M

8 *Brixiæ,*
apud N. V. Julium Antonium Averoldum.
Misit ipse.

MERCVRIO
M. CLODIVS
SP. F. TERTIVS

9 *Brixiæ,*
apud eumdem.

MERCVR.
Q. CLODIVS
ARGVTVS
V. S. L. M

10 *Mediolani.*
E schedis meis.

MERCVRIO
L. COMINIVS. POL
MIL. LEG. XIII GEM
BENEFICIARIVS. LEGATI
CONSVLIS ARAM ET TECTVM

11 *Mediolani,*
Misit Cl. V. P. D. Gaspar Beretta,
Monachus Benedictinus Cassin.

MERCVRIO
VÒT
M. CORNEL
IVS HERMES

12 *Besistii in agro Mediolanensi,*
apud Comitem Besutium.
Ex P. Duellio.

MERCVRIO
LAE. LVCIVS
NEPOS
V. S. L. M

11 *Maceratæ,*
apud NN. VV. Compagnonios.
Misit P. Philippus Camerinus.

NVMINI
MERCVR. SACR.
P. LICINIVS
GALLIENVS

Videtur Libertus Gallieni Augusti, quamquam id non appareat. Aut potius ex Liberto ejusdem Gallieni genitus.

14 *Ifernodori in Sequanis.*
Misit Bimardus.

MERCVRIO
SACRVM
LVCIVS TVTELLVS
ET SVI
V. S. L. M

Novariæ.
Ex Marchione Maffejo.

15 SVSCEPTVM MERITO VOTVM TIBI MERCVRI SOLVI
VT FACIAS HILARES SEMPER TVA TEMPLA COLAMVS

1 *Mediolani.*
Miſit P. D. Gaſpar Beretta Benedictin. V. Cl.

MERCVRI
SACRVM
CN. PAPIRIVS
OCVLATIVS
ET SALVIA
PVDENTINA
VXOR

2 *Brixiæ.*
E Vinaccesio.

MERC.
C. PETRONIVS
FRONTO

4 *Credarii in agro Bergomate.*
Ex P. Cælestino Cappuccino.

MERCVRIO
L. POBLICIVS
VALENS

3 *Ibidem.*
Ex Octavio Rubeo.

MERCVRIO
L. POBLICIVS
L. F. BROCCO
PRO SALVTE
CORNELIAE MA
CRINIANAE
VXORI (*ſic*)
V. S.

5 *Baſis,*
prope Piſcinam mirabilem.
Ex Vignolio.

DEO MERCVRIO. EX. VOTO. LIBES. SOLVIT
L. PONTIVS. SEVERVS. [illegible] I [illegible] D [illegible]

6 *Aquis Sextiis.*
Miſit Bimardus.

MERCVRIO
V . S
PRISCILLA

7 *Mediolani.*
E ſchedis meis.

MERCVR
P. QVRTIVS
VICTOR
V . S . L . M

8 *Cære, nunc Cerveteri.*
Ex Ligorio.

MERCVRIO
SACRVM
L. ROSCIVS. RV
FVS. ET. ROSCIVS
SALVIVS. ET. RO
SCIVS. PRIMITI
VOS. FIL. D. S. P
DONVM. DEDE
RVNT. L. D. D. D

9 *Comi.*
E ſchedis meis.

MERCVRIO
L. RVSTICELLIVS
OVF. SECVNDVS
VI. VIR
AVGVSTALIS
DECVRIO COMI
VOTVM SOLVIT
L. L. M

10 *Romæ,*
in Muſeo Albano.
Miſit Franciſcus Blanchinius.

MERQVRIO
M. RVSTIVS M. F. M. N.
DVVM. VIR. DAT

11 *Brixiæ,*
apud Bornatos.
E ſchedis meis.

MERCVRIO
SEX. SALVIVS
Q. F. QVIR
RESTITVTVS
·V . S . S

12 *Borni in agro Brixiano.*
Ex Rubeo.

MERCVRIO
L. SASIVS. L. F
RVFVS ET SASIVS
VALERIANVS
ET RVFINVS
FILLII
D . S . P . D

13 *Mediolani,*
in Sancti Marci.
E ſchedis Comitis Franciſci Brembati Bergomatis.

In uno latere.

MERCVRIO
SACRVM
L. SATRIVS
AMARANTI. L
AMANDVS
V . S . L . M

In altero.

B. M.
M. VALERI POLIC
RONI ECCLESIAE
CATHOLICAE
ANNO CENTES
IMO QVART

In ſchedis Fratris Jucundi legitur in tertiâ lineâ prioris Inſcriptionis L. SATVRIVS. In ſchedis Farneſiis votiva hæc tabula *Lucii Satrii* ponitur *Laude Pompejâ*. Neque ibi memoratur altera Inſcriptio *Policroni*; quam heic habes impreſſam in parte aversâ ejuſdem Marmoris. Ea quidem ad Chriſtianum hominem ſpectat; ſed quid ſit *Annus* ille *Centeſimus Quartus Eccleſiæ Catholicæ*, quis mihi certò edicat? Opinari interim liceat, annotatam ibi fuiſſe Epocham Anni, quo erepta Arianis Eccleſia reſtituta Catholicis fuit.

1 *Romæ.*
Ex Ligorio.

MERCVRIO SACRVM
C. SELICIVS. C. F. OCR
PRIMITIVVS
D . D

Habes heic Tribum *Ocriculanam*.

2 *Brixiæ.*
Ex Vinaccesio.

MERCVRIO
STRENVS
BRISIAE. F.
V . S . L . M

Mediolani apud Arcbintos.
E schedis meis.

MERCVRIO
C. VALERIVS
VALERIANVS
V . S . L . M

4 *Revelastæ,*
in agro Novariensi.
Ex Gallerato.

MERCVRIO
VERINVS. ET. SVI
V . C

Idest: *Votum Compleverunt*.

5 *Nemausi.*
E schedis Gaillardi Guirani in Cæsarea Bibliotheca.

MERC
SACR
P. VAT
EVTV

6 *Ibidem.*
Ex eisdem.

VETER
MERCVRIO
V . S . L . M

7 *Tergeste.*
Ex P. Irenæo a Cruce.

MECVRIO AVG. SACR.
L. ARNIVS. L. F. PVB. BASSVS
MIL. LEG. XV. APOL.
MIL. COH. I. PRAE.
COH. II. C. R. 7. LEG. XIII. GEM.
7. LEG. II. AVG. 7. LEG. VI. VIC.
T. TI. LOCVS DATVS D. D.

Postremas siglas T. TI. corrigo scribens TRI. ut sit *Legionis VI. Victricis*.

8 *Monvedri in Hispania.*
E *schedis Patris Cattanei.*

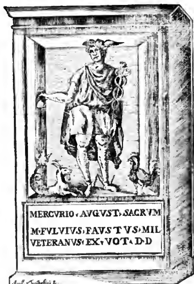
MERCVRIO AVG
BAEBIVS EVNOMI

Amicus Bimardus hunc *Sagunti* ponit. Gruterus quoque hunc retulit pag. 60. e Scotti schedis hisce verbis:

M. AVR. AVG
BAEBIVS EVNOMVS

Quum autem illud AVG. male heic sedeat, schedis Cattanei major fides adhibenda videtur.

9 *Sinuessæ.*
Ex Ligorio.

1 *Bellovaci,*
supra statuam Mercurii barbati.
Misit Joseph Bimard de la Bastie,
Montis Seleuci Baro.

SACRVM
MERCVRIO AVGVSTO
C. IVLIVS HELAISSVS V. S. L. M

2 *Aquilejæ.*
E schedis Ambrosianis.

C. LAVOLENVS MODESTVS
7. LEG. XIII. GEMINAE
MERCVRIO AVG SACR
V . S . L . M

3 *Nemausi.*
E schedis Guirani in Cæsarea Bibliotheca.

MERCVRIO AVGVSTO
M. PVLLIVS CELSVS ET
L. DOMITIVS SEDVLVS
EX VOTO

4 *In Aix,*
in Sanctæ Mariæ.
E Guichenonio.

MERCVR. AVG
T. TERENTIVS CATVLVS
V . S . L . M

5 *Nemausi.*
E schedis Guirani.

MERCVRIO AVGVSTO
T. VALERIVS GRATVS
EX VOTO
VALERIAE PATRONAE SVAE

6 *In Oppido* Lona *Comitatus Tordæ,*
in Dacia.
Misit Apostolus Zeno.

MERCVRIO
CONSENTIENTI
SACRVM
HERMIAS DEDICAVIT
IDEMQ. VOVIT

Mercurii Consentientis mentio heic fortasse primùm occurrit. Ita ille appellatus, quod facile putaretur consentire supplicum votis, lucrum ab eo sperantium.

7 *Metis.*
Ex Maurisso.

DEO MERCVRIO
NVMINI
SANCTISSIMO
HERCV
LIVS IVNIOR
AVGVSTVS

Ad Maximianum Herculium Imperatorem hæc spectare creditur. *Junior Augustus* ita appellatus, quod Diocletianus senior, & primus foret inter Augustos.

8 *Ibidem.*
Ex eodem.

MERCVRIO
NEGOTIA
TORI
SACR
NVMISIVS
ALBINVS
EX VOTO

9 *Brixiæ,*
ad Sancti Thomæ.
Ex Octavio Rubeo.

MERCVRIO
CVSTODI
NON SINE MERITO
M. VALERIVS NERO
D . S . P.

Mercurii Custodis etiam heic habes singularem nomenclaturam.

10 *Romæ,*
olim in Hortis Borromæis.
Misit Bimardus.

SACRVM
MERCVRIO
EPVLONI
EVPHROSINO

11 *In Monte* de Chat *in Sabaudia.*
E Guichenonio.

MERCVRIO ET MARTI
V . S . L . M

1 *In diœcesi Lingonensi.*
Ex Marchione Maffejo.

MERCVRIO ET MINERVAE
ARNALIAE
NVMINIBVS AVGVSTORVM
SACRVM
C. LVCCEIVS MARCELLINVS
DECVR
V S L M

Minerva Arnalia, ex loco, uti opinor, ubi colebatur, eique Ædes erat, ita appellata. *Numina Augustorum*, dicit Tutelaria Imperatorum, qui tunc rem Romanam regebant. Sunt & alia id genus permultæ apud Gruterum, aliosque vetustorum Marmorum Collectores.

2 *In Castello Sancti Heliæ prope Nepete.*
Ex Ligorio.

MERCVRIO. APOLLINI. SERAPI. SACR.
L. VALERIVS. L. F. MAXVMINVS. EVOK. AVG.

Evocatorum titulus in Militibus magni factus, & multis privilegiis abundans, meis verbis non indiget, ut explicetur.

3 *In Castro* Veissembourg *in Diœcesi Spirensi.*
E schedis meis.

IN H D.D
DEO MERCVR
IO AEDNAAR
AMATTIAN
VS MAGISS ET
MGISSIVS H
BERNVS CA
LEG. XXII. PP. F

Hæc ita legenda videntur.

IN HONOREM DOMVS DIVINAE
DEO MERCVR-
IO AEDEM ET AR-
AM ATTIAN-
VS MAGISTER ET
MARCVS GISSIVS HI-
BERNVS CAMPIDOCTOR (sive CANDIDATVS)
LEGIONIS XXII. PIAE POLLENTIS (aut PRAETORIAE) FELICIS (seu FECERVNT.)

4 *Panormi.*
Accepit a Clariss. Canonico Mongitore Ignatius Maria Como *Neapolita.*

M. VLPIVS ITALICI LIB
EVTYCHVS ARAM
ET BASIM MERCVRI
PROTER SVMMAM HONO
RARIAM PRO SE VIRTV
PECVNIA SVA POSVIT
D . D

In quartâ lineâ legendum PROPTER. In quintâ vero PRO SE VIRTV, est mihi PRO SEVIRATV. Sunt & heic alia emendationis indigentia.

5 *Aquis Sextiis.*
Misit Bimardus.

IN FRONTE. P. VII
IN AGRO. P. XX
HOSCE AGROS
MERCVRIO
D D

6 *Antematuni Lingonum.*
Misit idem.

DEO MERCVRIO
ET. FORT. VERTE
C. ANTIVS. TITI. FI
EX. VOTO

Vide Gruterum pag. 50. num. 1. qui in secunda lineâ legit POSTVERTE. Uti Bimardus monuit, est heic FORTVNAE VERTENTI.

7 *Noviomagi.*
Ex Gisberto Cupero.

MERCVRIO
REGIS. VE
FORTVNE
BLESIO. BVR
GIONIS. FIL.
V. S. L. M

8 *Ibidem.*
in Vase,
Ex eodem.

I MERCVRO E
ET REGIS FIL
MAICV FLATVO

9 *Ibidem.*
in basi.
Ex eodem.

MERCVRO
RF

Idest: *Mercuro Regis Filio.*

10 *Ibidem.*
Ex eodem.

MERCVRO
GRATIO
REGISO
A. G. V. M

Plurimus est doctissimus Gisbertus Cuperus, ut tenebricosa hæc quatuor marmora explicet, variasque in eam rem conjecturas aggerit. Modò enim *Mercurium* Deum heic agnoscit, modò hominem *Mercurium Regisonis Filium* ibi adinveniri putat. Primus lapis sine dubitatione *Mercurium* Deum nobis exhibet, id testantibus siglis V. S. L. M. nempe *Votum Solvit Lubens Merito*. Ac proinde reliqui Lapides a priore lucem accipiunt.

1 *Heidelbergæ,*
in Thesauro Palatino.
Ex Laurentio Begero.

MERCVRO
TIMONIA
VITTVO

Ibi visitur Mercurii effigies; desterâ bursam, sinistrâ virgam, sive Caduceum tenentis. Subest Capra, & Gallus.

2 *Cretæ,*
in montibus Tallæis prope Callergiam.
E schedis Ambrosianis.

ΑΡΤΕΜΙΣ ΗΣΑΛΟΤΣΙΟΤ ΘΤΓΑΤΗΡ
ΘΤΡΕΣΙ ΤΑΛΛΑΙΟΙΣ ΕΙΑ' ΚΤΜΕΝΚ ΜΑΙΑΔΟΣ ΚΡΜΝ
ΣΠΟΤΔΗΝ ΚΑΙ ΘΤΣΙΑΝ ΔΕΞΙ ΦΙΛΟΦΡΟΝΕΟΣ
ΗΝ ΣΟΙ ΣΑΛΟΤΙΟΣ ΜΗΝΑΣ ΛΟΙΒΑΙΣΙ ΓΕΡΑΙΡΟΙ
ΚΤΗΣΕΟΣ ΕΞΟΤΣΙΝΣ ΨΤΧΙΚΑ ΔΟΡΑ ΔΙΔΟΤΣ
ΚΑΙ ΠΡΙΝ ΜΕΝ ΖΩΟΙΣ Σ' ΑΛΟΧΟΤ ΦΛΟΣ ΕΙΣΟΡΩΣΗΣ
ΣΤΚΙΚΗ ΚΑΤΕΓΟΣ ΤΑΣΣΟΤ ΕΓΕΡΑΙΡΕ ΤΟΠΟΤΣ
ΑΝΘΩΝ Δ' ΕΝ ΚΡΟΝΙΣΑΣ ΕΦ' ΣΤΝΣΙΟΝ ΟΤΚ ΑΠΕΔΩΚΕ
ΣΤΜΒΙΟΤ ΑΙΝΟΤΑΤΑΣ ΤΟΤ ΔΚ ΚΑΤΑΦΙΜΕΝΑΣ
ΑΛΓΗΣΑΣ ΦΡΕΝΑ ΠΟΛΛΑ ΜΑ[illegible]ΔΟΤΙΔΙ ΤΑΓΕΘΕΙ
ΤΙΜΑΝ ΔΙΝΑΗΝ ΣΟΙ ΤΗΝ ΔΕ ΠΟΡΕΝ ΘΤΣΙΑΝ
ΚΑΙ ΣΤ ΔΕ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΣ ΕΤΡΙΟΤΝΙΑ ΤΟΝ ΔΕ ΦΤΛΑΣΣΟΙΣ
[illegible]ΟΝ ΟΠΩΣ ΤΙΜΑ ΣΟΝ ΔΙΟΛΟΝ ΤΕΜΕΝΟΣ

Priores versus ita reddo, reliquos non ausus attingere, quia parum accurate descriptos.

Artemis Hesalusii Filia.
In Montibus Tallæis Eia Benigne Majæ Fili Mercuri,
Studium Et Sacrificium Suscipe Amicabiliter,
Si Te Salvius Menas Libaminibus Veneratur
Opum Ac Potestatis Spiritalia Dona Repende, &c.

M I N E R V A.

3 *In Vico* Raglio
agri Placentini.
E Campio.

MINER
VAE
SANCTIS
SIMAE
DEAE

4 *In Villa Mazano agri Brixiani.*
Ex Octavio Rubeo.

MINERVAE
L. AVMVS. SAECIL
LI F
V. S. L. M

5 *Albæ Pompejæ.*
E Guichenonio.

M. CAVLIVS	M. GAVIVS
C. F. LICIVS	C. F. LIGVS
M. V. S. L. L	M. V. S. L. L

Dumtaxat divinando hanc inter *Minervæ* Inscriptiones recenseo, quum possit æque tribui *Mercurio*, & *Marti*. Locus, ubi tabella exposita fuit, uni ex hisce tribus Numinibus dicatus, cui tribuenda foret, olim significavit.

6 *Auximi.*
E schedis Martioli Sanctii.

MINERVAE
SACRVM
M. CVRTIVS LONGINVS
AL[illegible]IENSIS DECVRIO
ILLVP[illegible]BON[illegible]
EDITIS[illegible]DIDVS CIRCENSIBVS
CVR[illegible]B. M
D. S. P. D. D

1 *Pentomae in agro Civitatis Corfinii, in Episcopio Valvensi. E schedis meis.*

MINERVAE
SACR
C. DECIMIVS
COMMVNIS LIB
VITALIS
COLLEGIO FABROR
DEDIT

Cujus iste *Decimius* agnomine *Vitalis*, appellatur *Communis Libertus*: quod animadvertendum est. Is libertate fuerit donatus ab universa *Decimiorum* Familia, aut a Fabrûm Collegio.

2 *Prope Albaruffum in Comitatu Vindascino. Misit Bimardus.*

MINERVAE
ERVCIA ALLIOLA
V. S. L. M

3 *In ruinis Calatiae Viâ Appiâ, octo millia passuum a Capua. Ex Ligorio Lucas Holstenius, Et Donio.*

Ideſt:

Deam Magarsidem, Tiberius Julius Syrus Dicavit.

Appellata fuit *Magarsis* eadem *Minerva*, quod in oppido Ciliciae *Magarso* magnificum ei Templum conditum fuerit, uti Stephanus Byzantius testatur. Arrianus quoque de Expedition. Alexandri Lib. 2. ejusdem meminit.

4 *Alciati in agro Mediolanensi. E schedis meis.*

MINERVAE
L. IVVENTIVS
PVSIENVS
V. S. L. M

5 *Caresii in agro Novariensi. Ex Gallerato.*

LICINIA
IVSTINI FILIA
IVSTINA
MINERVAE V. S.

6 *Brixiae. Ex Rubeo.*

MINERVAE
C. MAESIVS
C. LIB
ENCOLPVS
V. S. L. M.

7 *In oppido Lovere agri Bergomatis. E Caelestino.*

MINER.
MVNATIA
SECVNDA
V. S. L. M.

8 *Brixiae. Ex Rubeo.*

MINERVAE
C. MVNATIVS. C. F
PICATIANVS
EQVO PVBLICO
V. S. L. M

9 *Aptae Iuliae, in basi statuae. Misit Bimardus.*

MINERVAE
V. S. L. M. OPTATVS
FRONTONIS F.

10 *Antii. Ex Ligorio.*

MINERVAE
SACRVM
L. PAVLLVS
L. F. OVF.
IVNIOR
PAVLLA. VI
RIA. V. S. L. M.

11 *Florentiae, in Museo Mediceo, in laminâ aeneâ. Ex Gorio.*

PL. SPECIOS
MENERVAI
DONOM
PORT

12 *Martinengi in agro Bergomate. E schedis Alexandri Marchionis Capponi.*

D. M
MINERVAE
L. POMPONIVS
MAXIMVS
EX PERMISSO
AELIORVM
V. S. L. M

Hanc retulit Gruterus pag. 80. num. 13. Pro L. POMPONIVS ibi est L. LONGINVS Atque minime leguntur literae singulares D. M. Fortasse descriptori insolentes visae fuerint; quasi *Dis Manibus* significarent. At ego *Deae Magnae* interpretor. Praestaret tamen Marmor ipsum consulere, dum adhuc exstat.

1 *Brixiæ.*
Ex Vinaccesio.

MINERVAE
POSTVMIA
PRISCA
V. S. L. M

2 *Assisii.*
Ex Ligorio.

C. PROPERTIVS
HAEGIVS
MINERVAE
D . D

3 *Arimini.*
E schedis meis.

Q. PVPIVS
SALVIVS MINERVAE
V. S. L. M

4 *Bergomi.*
E P. Cælestino.

MINERVAE
QVINTIA
TERTI MACIA
V. S. L

5 *Nemausi,*
E schedis Guirani
in Cæsarea Bibliotheca.

SVLIVIAE
IDENNICAE
MINERVAE
VOTVM

Sulviam Idennicam nomen feminæ arbitror Votum solventis Minervæ.

6 *In oppido* Lovere
agri Bergomatis.
Ex P. Cælestino.

MINERVAE
SEX. SEC. CL. F.
LVAR. PRO SE ET
SVOS
V. S. L. M

7 *Veronæ,*
in Museo Moscardo.
E schedis meis.

MINERVAE
TITINIA
D . L
HYMNIS

Sive HYMNVS.

8 *Junctianæ*
in agro Novariensi.
Ex Gallerato.

T. VIBIVS. T. L.
OPTATVS
M. V. S. L. M.

Minervæ divinando dumtaxat interpretor, quippe *Mercurii*, *Martis*, aliorumque Deorum nomen sigla M. indicare potest.

9 *Barcinone,*
in domo de Gualbes.
E schedis meis.

MINERVAE
AVG
M. ANTISTIVS
HOMVNCIO
IIIIII. VIR. AVG.
COLLEGIO FABR.
DONO POSVIT

10 *Brixiæ.*
Ex Rubeo.

MINERVAE
AVGVST.
SEX. DVGIVS
VALETIO. VI
VIR. AVG

11 *Ibidem.*
Ex eodem.

MINERVAE AVG.
P. MESTRIVS
CALLIDROMVS

12 *Ibidem.*
Ex eodem.

MINERVAE
AVGVSTAE
L. FRONTASIVS
L. L. V. S. L. M

13 *In oppido S. Bertrandi Convenarum.*
Misit Bimardus.

MINERVAE
BELISANAE
SACRVM
Q. VALERIVS
MONTANVS

Vide Gruterum pag. 1067. num. 2. Hanc etiam retulit Donius.

14 *In Vico* Travi, *agri Placentini.*
Exscripsi.

MINER. MEM
VINCIA CRISPINA
P. F. V. S. L. M

In Vico *Travi*, qui duodecim passuum millibus a Placentiâ distat, ad Trebiam fluvium fuit Ædes *Minervæ Memoris*. Illic vidi votivas preces in exiguis marmoribus sculptas, uti ferebat rusticæ gentis paupertas, adhuc superstites.

15 *Ibidem.*
Ex Campio.

M . M
NAEVIVS
VERVS
ROSCIANVS
PRAEF. COH. II.
GALL. EQ.
OTVM. EX
BRITANNIA
RITI
L . M

2 *Ibidem.*
Exscripsi.

M . M
C. DOMITIVS
PRISCVS
V. S. L. M

3 *Romæ,*
in Capitolio ad signum Minervæ.
E Plutarcho.

ΑΘΗΝΑΙ ΡΩΜΗΣ ΦΥΛΑΚΙ

Idest:

Minervæ (Urbis) *Romæ Præsidi,*
(sive Custodi.)

Epigraphen hanc Romanâ majestate dignam, & plura significantem, Oratorum princeps Tullius, sub Minervæ simulacro insculpendam jussit, Plutarcho teste.

2 *Ibidem.*
Exscripsi.

M . M
SANCTISS.
L. COELIVS
AGATHOPVS
MEDIOL. PRO
COELIA
MARCELLINA
L. V. S. L. M

4 *Hispelli,*
apud Paulum Stradiottum.
E schedis N. V. Ferdinandi Passarini Hieronymus Stamigna.

MVNERE. TE. HOC. DONO. LATONIA. SANCTA. VIRAGO
CORNIGERAM. CEPEI. VIRTVTE. ET. LAVDE. POTITVS
EXVVIEisq. EIVS. TE. IPSAM. TEMPLVMQ. DECORO

Hic, cujus nomen ignoratur, Cervam quampiam occidisse videtur, cujus cornua Minervæ in Templo dicaverit.

NEPTUNUS, & PAN.

5 *Brixiæ,*
apud N. V. Julium Antonium Averoldum.
Misit ipse.

In uno latere.	*In alio latere.*
NEPTVNO V . S . L . M	VIRIBVS V . S . L . M

Viribus, scilicet Tauri, quarum magna veneratio erat in Sacrificio Tauroboli, uti infra videbis.

7 *Interamnæ.*
Ex Donio.

NEPTVNO
SACRVM
C. ALLIVS
NEPTVNIALIS
V S

Neptunialis, officium fortasse sacrum, uti *Apollinaris*, *Herculanus* &c. de quibus infra in Classe III.

6 *Parentii in Histria.*
Misit Comes Franciscus Brembatus Bergomat,
& Petrus Franciscus Manetti *Mutinensis.*

NEPTVNO DEISQ. AVG.
T. ABVDIVS. VERVS
POST SVBPRAEFECT
CLASS RAVENN
TEMPLO RESTITVTO
MOLIBVS EXSTRVCT
DOMO EXCVLTA
IN AREA DD
CONCESSA SIBI
DICAVIT

Eo etiam titulo magni facienda, quod perquam raræ sint Inscriptiones *Neptuno* dicatæ; cujus rei caussam frustra a me petas. Siglas DD. in octavâ lineâ interpretare *Decreto Decurionum*.

1 *Vindobonæ in Palatio Cæsareo lapis e Celeiâ devectus. Misit Illustriss. Garellius.*

NEPTVNO
AVG. SAC. CELIANI. PVBLICE

Celeja Urbe Norici, nunc in Provincia Stiria, a Ptolomeo, aliisque antiquis Scriptoribus, & lapidibus memorata. *Celejani*, non vero *Celiani*, scribendum fortasse fuerat.

3 *In Insula Sacra Hostiensi. Ex Donio.*

NEPTVNO SACRVM
D.NVMISIVS.DL.PAMPH
MERK

NEPTVNO.ET
OMN.NYMPBD.

And. Cucchesini Sculp.

MERK. fortasse *Mercator*.

2 *Saledii ad Lacum Benacum. Ex Tomasino.*

NEPTVN. AVG
SACRVM
PRO. SALVTE
L. SEPTIMII. SEVE
RIANI. PATRONI
L. SEPTIMIVS
FELICIO. EX. VOTO

5 *Capuæ, apud Julium Cimmellum. E schedis meis.*

NEPTVNO
SACRVM
Q. EVMEN. SICVLO. FRET.
SVSCEPTVM. SOLVIT

Idest: *Votum in Siculo Freto Susceptum Solvit.*

6 *Apud Chicester in magna Britannia. Misit Clariss. Bernardus.*

NEPTVNO. ET MINERVAE
PRO SALVTE DOM. DIVINAE
TEMPLVM
AVCTORITA CL. AVD
GIDVBNI R. LEGA. AVG. IN BRIT
COLEGIVM. FABRORVM. QVI. IN. EO
D. S. D DONANTE AREAM
VOENTE PVDENTINI FIL

Ad *Cogidunum Regem*, de quo Tacitus in Vita Agricolæ Cap. 14. retulit Inscriptionem istam Rogerius Galeus. De hoc dubitavit præter Johannem VVardum etiam doctissimus VVesselingius in Not. ad Itiner. Antonini pag. 478.

4 *Interamnæ in Foro. Ex Donio.*

NEPTVNO
L. VALERIVS
PORTITOR
NIGR
SACRVM
LIB MENANDER
OCRISIVA L.

And. Cucchesini Sculp.

1 *Ravennæ in Classe. Ex Ligorio.*

NEPTVN
SACR
Q. ORTENSIVS. Q. FIL
ARN. SABINVS
VII. VIR. EPVLON
ET ORTENSIA IOCV
NDA. VICTORINA
SIGN. ET. BAS. S. POS.

Cum adspiratione Ortensii nomen scribendum fuit.

2 *Hippolytopoli. Ex Actis Eruditorum Lipsiensibus.*

D. NEPTVNO
AQVARVM POTENTI
INDVCTVM EI
TRAGISA FLV
MVR. EIVS
A. V. S. L. L. M

3 *Romæ. Ex Boissardo P. Montfauconius.*

IN H. D D
D. NEPTVNO
CONTVBERNIO
NAVTARVM
CORNELIVS
ALIQVANDVS
D. S. D

Aliqua mihi suspicio est de hujusmodi monumento.

4 *Apud Leucadem in Bœotia. E schedis meis.*

ΔΑΜΟΤΙΣ ΠΑΝΙ
ΑΝΕΘΗΚΕ
ΤΙΜΑΡΕΤΟΣ ΠΑΝΙ

Idest:

Damotis (Deo) Pani
Posuit
Timaretus Pani.

SATURNUS.

1 *In Valle Anania. Ex Mariangeli Accursii schedis.*

D. SATVRNO AVG
LVMENONES ARVETIVS ET
MAXIMVS ET RVFVS ET
QVADRATINVS ET FIRMIANVS ET
CLEMENS ET IVSTVS ET
IVSTINVS ET ASPRIO ET GLABISTVS
QVINTVS ET RIS. RVFINVS ET
LAD. OPTATVS ET QVARTVS ET
LVCIVS ET SEVERVS ET MAXIMINVS
AVP. FIRMINVS ET PATERNVS
ET IVSTINIANVS S. P. L. L. M

LVMENONES officii alicujus nomen videtur cujus tamen numquam vestigium reperio. Num a Græco λούω, ut essent *Purgatores*, *Purificatores* in sacris? Sed fortasse vitium in nomine. Sunt hic & alia mendose, ut opinor, descripta. Sed LVCVMONES fortasse habuerit lapis.

5 *Ferrariæ. Ex Historia Ferrariensi.*

S. AVG. S
C. INGENVVIVS. AELIVS
SALTVARIVS. VIRTVTIS
V. M. L. P

Saltuarii munus, hoc est, cui Saltus, sive Nemoris cujuspiam cura commissa fuit, memoratum quoque videas in Inscriptione Gruteriana pag. 651. num. 6. Adhuc perdurat vox in agro Ferrariensi, ubi appellantur *Saltari*, qui olim Silvis, nunc prædiis præsunt. SATVRNO AVGVSTO SACRVM priores literas interpretor. Incerto tamen decreto, quum interpretari etiam liceat SERAPIDI; SILVANO; SPEI AVGVSTAE SACRVM.

1 *Tridenti, in Foro. Ex Donio.*

SATVRNO
AVG
SACRVM
P. NONIVS
SABINVS
V. S. L. M

2 *Setiæ. Ex Eminentiss. Cardinale* Corradini.

SATVRNO PROFVGO
SACRVM

V E N U S.

3 *Thebis. E Lib. de Histor. admirand. qui vulgo tribuitur Aristoteli.*

ΗΡΑΕΛΕΗΣ ΤΕΜΕΝΙΣΣΕ ΕΤΘΗΡΑ ΠΑΣΣΙΦΑΕΣΣΑ
ΓΗΡΤΟΝΕΙΑΣ ΒΟΤΣ ΕΞ ΕΡΤΘΟΤ ΑΓΑΓΩΝ
ΤΑΣ Δ ΕΔΑΜΑΣΣΕ ΠΟΘΩΙ ΠΑΣΣΙΦΑΕΣΣΑ ΘΕΑ
ΤΗΔΕ Δ ΕΜΩΙ ΤΕΚΝΩΙ ΤΩΙ Δ ΕΤΡΤΘΙΩΝΙ ΔΑΜΕΝΤΙ
ΝΤΜΦΟΓΕΝΕΣ ΕΡΤΘΗ ΔΗ ΤΟΔ ΕΔΩΚΑ ΠΕΔΟΝ
ΜΝΑΜΟΣΤΝΟΝ ΦΙΛΙΑΣ ΦΤΓΩΙ ΤΠΟ ΣΧΙΕΡΑΙ

Ita vertit Bouhierius:

Hercules Locum Hunc Consecravit Veneri Omnibus Patenti,
Geryoneas Boves Ex Erytho Abigens,
Quas Domuit Amore Omnibus Patens Dea.
Hic Autem Meo Filio Eurythioni Victo
Nymphæ Soboles Erythe Hocce Donavi Solum,
Monumentum Amoris, Fago Sub Umbrosâ.

Hæc omnium, quæ supersunt, vetustissima Inscriptio creditur, sed corrupta in editis. Isaac Vossius, & Salmasius eam purgandam, atque interpretandam sibi sumsere. Parum profecerunt. Felicius eamdem vertit, & explicavit doctissimus *Bouhierius* Gallus Epistolâ scriptâ ad Cl. V. Marchionem *Scipionem Maffejum*, ac subinde editâ ab ipso Maffejo inter *Galliæ Antiquitates* pag. 161.

4 *Veronæ. Ex Donio.*

DIVAI. VENERI

5 *Balneoregii, in Sancti Raynerii. E schedis Ambrosianis.*

VENERI
SACRVM
ARENA
PROCVLA

6 *Spoleti. Ex Ligorio.*

VENERI FEC
SACRVM
AVIDIA PRIMIGE
NIA ET. FORTVNA
TA. VOTO. SOLVTO

7 *Amiterni. Ex eodem.*

VENERI
SACR
SEX. AVI
DIVS. Q. F
LEM. VE
RVS. VET
VOT. S

8 *Vicentiæ, in Sanctorum Felicis & Fortunati. Ex Barbarano.*

VENERI
SACRVM
CASSIA. Ͻ. L. PSEGHAS

Servile nomen *Psoghas* e Græco [illegible] deductum videtur. Nobis esset *Reprehensione digna*. Honestius fuisset [illegible], seu *Apsoges*, *Reprehensione carens*. Jacobus Philippus Tomasinus in Lib. de Donariis hanc adferens, legit PSECHAS.

9 *Romæ. Ex Ligorio.*

VENERI. SACRVM
L. PAVLLVS. L. L. AEGIVS. PASSER
III. VIR. A. A. A. F. F. PROCVRAT
PATR. IMP. CAES. GORDIAN
AVGVST
VOTO. SVSCEPTO. L. M

Habes heic tempus quo vixit *Paullus* iste *Ægius Passer*, qui fuit *Triumvir Auro, Argento, Ære Flando, Feriundo*, & *Procurator Patrimonii Imperatoris Cæsaris Gordiani Augusti*.

1 *Æsernæ, in Sanctæ Catharinæ. Ex Johanne Lucio.*

VENERI ANZO
SACR. EGNATIA
C. F. PAVLLINA. S.
L. M

Venus Anzo oscitanti descriptori, qualis interdum fuit Lucius, tribuenda mihi creditur.

2 *Sissinæ. Ex Ligorio.*

VENER. FELICIS
SACRVM
CETRONIA. SEVERI
NA. EX. VOT. P

3 *Albani. Ex* Tomasinò.

VENERI GABINAE
ET ALBANAE SANCTAE
PRO SALVTE L
IVNII PRIMOGENI
ET SECVNDINO FIL
L. IVNIVS. FELIX. PATR. CVPEDINIS
ĪI. AER. PRO SALVTE POSVIT

4 *Telesiæ. E Matthæo Ægyptio V. Cl.*

VENERI
GENETRICI

5 *In Castello Sancti Angeli in Piceno. Ex Ligorio.*

VENERI . GENITRIC
SACRVM
MARIA . MAESIA
CASTA . DOMITIL
LA . FLAM . AVGVST
ET . L . MAESIVS . RV
FVS . FLAM . ET . PROC
AVG . PATR . MVNIC
V . S . L . M

6 *Spoleti. Ex eodem.*

VENERI
PLACIDAE
CVM. SIGN
CVPIDIN
ET. BASI. SV
MARMOR
IVNIA. TY
CHE. FEL
V . S

7 *Cartimæ in Hispanis. E schedis Farnesiis.*

VENERI AVG
L. PORCIVS. QVIR
VICTOR CARTIMIT
SVO ET SCRIBONIAE
MARCIANAE VXORIS SVAE
NOMINE STATVAM TES
TAMENTO PONI IVSSIT
HVIC DONO HER. X̄X̄. NON DE
DVXIT EPVLO D. D

Vide Gruterum pag. 1068. num. 10.

8 *In Thermis Herculanis, detectis in Dacis. Ex Paschali Caryophilo.*

S . V . C
PRO SALVTE
M. SEDAT
SEVERIANI
LEG. AVG

Num *Sacrum Veneri Cælesti?* Sub Antonino Pio florum *Marcus Sedatus*, vel *Sedatus Severianus*, ut ex Gruteriano lapide pag. 156. constat.

9 *Tiferni, apud Vitellios. E Ligorio.*

VENERI. VICTRICI
L. ARRONIVS. AMANDVS
VI. VIR. AVG.
SOLO. PRIVATO. S. P. F.

10 *Apud Castellum Lauretini in Via Appia. Ex P. Roccho Vulpio S. I. V. Cl.*

VENERI
ERYCINAE
VICTRICI
L. CORNELIVS SVLLA
SPOLIA DE HOSTIB
VOTO DICAVIT

Effossus dicitur Lapis Anno 1733. Ejus ego faciem, & literarum formam lubenter scrutatus fuissem; quippe fateor, suspectam mihi ejusmodi Inscriptionem esse.

11 *Miconii in Insulis Cycladum. Ex Donio.*

ΘΕΟΙC
ΑΦΡΟΔΙΤΗΙ ΚΑΙ ΤΩΙ
ΤΙΩΙ ΕΡΩΤΙ . ΔΙΟΝΤCΩΙ
ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΑ . ΕΚ
ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΜΗΤΡΙ
CΤΜΠΑΘΕCΤΑΤΗΙ

Ideſt:

Diis,
Veneri, Et
Filio Amori, Libero,
Et Cereri, De
Suá Pecuniá Matri
Summe Misericordi.

Desideratur nomen dicantis Epigraphen, quæ nescio, an suspicionem aliquam fraudis excitare possit. Mihi certe parum arridet.

V U L C A N U S.

1 *Romæ.*
Ex Ligorio.

L. BAEBIVS. L. F
GAL. AVITVS
PRAEF. FABR. TRIBVN
MIL. LEG. X. GEM PROCVR
IMP. CAESAR. VESPASIAN
AVG. PROVINC. LVSITAN. II
ADLECT. INTER. PRAETOR
IN. H. HOR. FVNT
VOLCANO
D. D. D

In Thesauro Gruteriano altera Inscriptio legitur, huic ipsi *Lucio Bæbio* posita pag. 371. num. 1. ubi eisdem titulis ornatum videas. Cujusnam in *Honorem* Vulcano hæc fuerit collocata, decernat qui potest.

2 *Romæ,*
apud Veteramentarium.
Ex Domo.

APRICIVS. DELIC
IVS. LATINAES. VOL
CANO. SANCTO

In superiori saxi hujus parte cernitur Vulcani imago. In latere varia instrumenta fabrilia. Heic DELICIVS est pro DELICIVM LATINAE; videlicet Servulus puer, qui hero suo ad instar eorum, quos Italice *Paggi* appellamus, famulabatur. Id genus pueros eosdem cum *Delicatis* arbitror.

3 *Besutii in agro Mediolanensi,*
apud Com. item Besutium.
Ex Patre Duellio.

VOLKANO
ET ERQVLI
C. CASSIELCVS
MARTIALIS
VOTO

4 *Bergomi.*
Misit Comes Franciscus Brembatus
Bergomas.

DIVO
VOLKAN. AVG
P. MANIL
PRO. SAL
CLAV. CORNELIAE
F
V. S. L. M

5 *Tarenti.*
Ex Boissardo P. Montfauconius.

VOLCANO
EX AERE PVBLICO
IN VIA RECTA
CIV. TAR
PONTIFICVM IVSSV
STATVIT
P. CORNIFICIVS

6 *Brixiæ,*
in Sancti Georgii.
Ex Rubeo.

VOLK. MITI
SIVE MVLCIBERO
LVCI VETTI
TELESPHORVS ET
CHRYSANTVS FRA
VI. VIR. AVG. NOM.
VETTIAE. L. F. SECVNDI
TELESPHORI FILI.
L. D. D. D

7 *Hortæ,*
in Sancti Petri.
Ex Clariss. Archiepiscopo Ancyræ Fontaninio.

DEO. SANCTO. VVLCANO
INVICTO. HERCVLI
CONSERVATORI
DOMVS VLPIORVM
SACRVM. M. VLPIVS
VERECVNDVS. EX. VISO
D.

Vide alteram apud Gruterum pag. 45. num. 10. quæ eadem cum ista videtur, sed manca.

8 *Romæ,*
in Musæo Kircheriano.
Misit P. D. Gabriel Scarmagli,
Monachus Benedictinus.

VOLCANO QVIETO AVGVSTO
ET STATAE MATRI AVGVSTAE
SACRVM
P. PINARIVS THIASVS ET
M. RABVLIVS BIRVLIVS
MAG. VIC. ARMILVSTRI ANNO V

Hic fuit *Magister Vici Armilustri*, unius nempe e Vicis Romanæ Urbis.

Atque hactenus de Diis majoribus Romanorum. Nunc de minoribus, quorum ingens turba, sive ab ipsis antiquissimis temporibus, sive sensim, Romam advecta, susceptaque fuit, aut saltem tolerata; quippe Legibus cautum erat, ne peregrini Dii, sacraque exotica, publice reciperentur, nisi a Senatu, aut ab Augustis probata.

H E R C U L E S.

1 *Romæ in Collegio PP. Soc. Jesu.*
Ex Differt. Acad. Cortonensis.

HERCVLEI
C. ANTESTIVS CN. F
CENS
DECVMA FACTA ITERVM
DAT

2 *Inter rudera Oppidi* Theesin.
in Hungaria.
Ex Donio.

HERCVLI. AVGVSTO
VOSA. IVL. D. D. D
MART CC COERCIVS
VB CORVINVS. I. FAVSTINA

3 *Romæ.*
Ex Ligorio.

HERCVLI. CONSERVATORI
INVICTO. COMITI
D. N. SEVERI. ALEXANDRI
PII. VICTORIS. SEMPER
AVG. AC. OPTIMI. PRINCIPIS
M. AVRELIVS. PRISCILLIANVS
V. C. CVRATOR. LYMPHAEI
DEVOT. NVM. M. Q. E

Hanc refert Fabrettus in Lib. de Aquæductibus, & quamquam is inter Ligorii osores primum teneat locum, ipsum tamen uti legitimam amplectitur. Et quidni? *Lymphæum* locus fuit, quo per occultos tubulos deducebantur aquæ ad delicias, ad ludos.

4 *Ibidem in Museo Farnesio, Tabula marmorea Herculis expiationem, & gesta referens.*
Ex Donio.

(hanc vide in adnexa Tab. ænea signata A)

5 *Ibidem,*
in Ara rotunda,
effossa juxta Thermas Diocletianeas.
Ex Donio.

HERCVLI. CONSERVA
TORI. SACRVM
CRESCENTIANVS. FLORVS
ET. TYCHIVS. ACTOR
ES. EX. VOTO. FECER

6 *Ibidem,*
in termino marmoris Parii,
apud Bruzonios,
Herculis juvenis effigies.
Ex Ligorio.

ΗΛΙΚΙΗΝ ΠΑΙC ΕΙΜΙ ΒΡΕΤΑC ΔΕ
CΤΗCΑΤΟ ΦΗΛΙΞ
ΗΡΑΚΛΕΟΥC ΕΙΚΩ ΟΙCΘΑ ΜΕ
ΚΑΙ ΠΡΟΔΙΚΟΥ

Hoc distichon sic reddo:

Ætate Sum Puer. Hanc Felix Statuam Locavit.
Herculis Effigiem Me Spectans Agnoscis, Et Prodici.

Lilius Gregorius Gyraldus Ferrariensis, qui Ethnicorum Deorum Historiam egregie contexuit, *Herculem Prodicium* nobis exhibuit, Tullium testem Lib. I. Offícior. laudans. Aut ergo in hisce versibus additur Herculis egregia mentio *Prodici* Chii Sophistæ celeberrimi, qui ipsius Herculis adolescentis gesta sub eleganti typo expressit, uti auctor est post Xenophontem Tullius, & post eum Philostratus Lib. I. de Vitis Sophistarum; aut idem Hercules heic appellatur *Prodicus*, idest *Tutor*, *Custos*, *Conservator*, *Defensor*: qui tituli ei deferuntur in compluribus Inscriptionibus apud Gruter.

7 *Manerbii in agro Brixiano.*
Ex Octavio Rubeo.

DIVO
HERCVLI
SACRVM

8 *Gavardi in eodem agro.*
E Vinaccesio.

HERCVL
L. V. L
V. S. L. M

9 *Brixiæ.*
Ex Rubeo.

HERCVLI
SACRVM
C. AFONIVS
MAXIMIANVS
V. S. L. M

10 *Besutii in agro Mediol.*
E schedis Cyriaci Anconitani
misit N. V. Pompejus
Compagnonius.

HERCVLI
L. ARTIVS
QVINTVL
EX VOTO
V. S. L. M

In columella dexstr

ΗΡΑΚΛΕ

ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΠΡΑ
3 ΗΡΑΚΛΗΣ ΕΝ ΗΒΑ ΓΙ
ΜΙΝΥΑΝ ΟΡΧΟΜΕΝΟΝ
ΠΟΛΙΝ ΕΡΓΙΝΟΝ ΦΟΝΕΥΣ
6 ΒΑΣΙΛΕΑ ΚΑΙ ΤΑΝ . . . .
ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΕΘΗΚΕ ΑΥΤΟ
ΣΦΑΞΑΣ . . . . ΚΑΙ
9 ΔΙΑΝ ΕΣΤΡΑΤΕΥΣΑΤΟ
ΦΑΛΑΝ ΤΑΝ ΙΑΡΔΑΝΟΥ
ΟΝΑΣ . . . . ΥΠΑΚΟΥ
12 ΣΕΝ ΚΑΙ ΕΝΕΠΙΤΡΙΣΕ ΠΟΛ
ΦΑΜΟΥ . . . . ΜΕ
Σ ΛΑΟΜΕΔΟΝΤΑ . . . . . .
15 ΗΣΕΥ . . . . ΑΣΙΑ . .
ΟΡΚΟΜΕΝ . . . . ΚΗΥ
ΑΠΣ . . . . ΗΡΑΚΛΗΣ
18 ΟΜΕΔΟΝΤΟΣ ΕΙΣ ΑΡΓΟΣ Α
. . . ΣΑΜΕΝΟΣ ΔΕΝ ΤΙΡΥ
ΜΕΝΟΣ ΕΝΤΑΛΙΟΥ
21 ΤΕΛΑΜΟΝΟΣ ΤΕ Β
ΛΕΟΣ . . . . ΙΚΑΕ
ΤΡΟΙΑΝ ΣΤΡΑΤΕΥΣ
24 ΝΟΣ ΕΛΑΒΕΝ ΤΑΝ
. . . . . ΛΑΟΜΕΔΟΝΤΕ ΚΑΙ Τ
ΟΥΣ ΑΠΟΚΤΕΙΝΑΣ
27 ΠΡΙΑΜΟΥ . . . .
ΗΣΙΟΝΑΝ ΕΛΑΒΕΝ
ΠΡΙΑΜΟΥ ΑΔΕΛΦΑΝ
30 ΔΕΥ . . . . Π . . . .
ΕΓ . . . .
ΩΝΑ . . . Α . . . .
33 . . . . Π
ΝΕΥΣΑΣ . . . .
ΚΑΤΑ . . . .
36 . . . . ΘΕΣ
. . . .
. . . . Τ
39 ΠΟΛΙΝ . . . . ΤΟ
ΘΡΙΑΣ . . . . . . ΝΟΣ . . . .
. . . . ΠΟΥ . ΜΕ
42 Δ . . . . ΦΥΤΕΥΣΑΣ
ΗΡΑΚΛΗΣ ΔΕ ΕΙΣ ΑΙΤΩΛΙΑΝ Ε
. . . . ΕΝ ΤΟΥ . . . .
45 . . . . ΤΙΔ . . ΜΑΞΕ . . .
. . . . ΣΥΝΤΟ
. . . . ΚΑΙΡΟΙΣ ΟΙΤΙΝΕ .
48 . . . . ΕΛΛΗΣΑΣ . .
. . . . ΚΑΤΑ ΚΡΑ . . .
Υ . . . . . . ΝΑΝΑ . . . . ΕΤΙ
51 . . . . . ΤΙΟΥΣ ΠΑΛΝΦΥΛΕ .
ΟΣ . . . . . ΑΙ ΠΥΛΟΝ ΗΡΑΕ
. . . . ΚΑΙ ΜΕΣΣ
54 . . . . ΤΟΙΣ ΥΙΟΥΣ
ΦΑΞΕ ΠΛΑΝ ΝΕΣΤΟΡΟΣ
ΡΓΑΝ ΤΕ ΛΑΒΩΝ ΔΟΡΥΑΛΔ .
57 ΤΟΝ ΙΠΠΟΚΟΟΝΤΑ ΚΑΙ Τ
ΠΑΙΔΑΣ ΦΟΝΕΥΣΑΣ
ΚΑΣΤΟΡΙ ΚΑΙ ΠΟΛΥΔΕΥ
60 ΦΕΥΓΟΝΤΙ ΚΑΤΑΓΑΓΕ
ΕΔΔΕΕ ΛΑΚΕΔΑΙΜ
ΤΟΥΤΟ ΔΕ ΠΑΛΙΝ ΕΙ
63 ΣΑΝ ΕΛΘΩΝ ΔΙΟΣ Ο
ΠΙΟΥ ΑΓΩΝΙΣΑΤΟ
ΑΓΩΝΑ ΤΑ ΟΛΥΜ
66 ΠΡΑΤΟΣ ΑΓΩΝΙΣ
ΑΥΤΟΠΑΣ ΤΕ Α
ΠΑΝΤΑΣ ΕΛΑΒΕ
69 ΦΥΛΑΝΤΑ ΤΟΝ . . . .
. . . . . . ΒΑΣΙΛΕΑ Α
ΣΦΙΞΑΣ . . . . ΓΝ
72 ΤΑΣ ΘΥΓΑΤΕΡΑΣ . . . .
ΑΥΤΟΥ . . . .

In altera columna sinistrorsum.

1 . . . . . . , ΑΣ ΤΙΟΝ ΕΘΕΤΟ ΚΤΗΣΙΠ
ΠΟΝ ΗΡΑΚΛΗΣ ΜΕΝ ΟΥΝ ΤΡΑΛ
. ΩΝΑ ΩΚΟΔΟΜΗΣΕ ΠΟΛΙΝ ΚΑΙ ΤΙ
4 ΡΥΝΘΙΟΥΣ ΕΝ ΑΥΤΑ ΚΑΤΩΚΙΣΕΤΟ
ΥΙΩΙ Δ ΕΠΙΘΡΑΚΑΝ ΣΤΡΑΤΕΥΣΑΜ
ΕΝΟΣ ΔΙΟΜΗΔΗΝ ΕΦΟΝΕΥΣΕ ΚΑΙ
7 ΘΡΑΚΑΣ ΕΚΥΡΙΕΥΣΕ ΠΙΝΟΝ ΤΕΛΑ
ΒΩΝ ΣΑΡΠΑΔΟΝΑ ΤΟΝ ΑΡΧΟΝΤΑΑ
ΠΕΣΦΞΕ ΚΑΙ ΘΑΣΟΝ ΕΛΩΝ . . .
10 Ω ΚΑΙ ΑΛΚΑΙΩ ΠΑΡΕΔΩΚΕ ΤΟΡΩΝ
ΑΝΤΕ ΕΙΛΕ ΠΟΛΥΓΟΝΟΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕ
ΓΟΝΟΝ ΑΠΕΚΤΕΙΝΕ ΠΟΛΙΝ ΤΕ
13 ΑΒΔΗΡΑ ΕΠΙ ΘΡΑΚΑΣ ΗΡΑΚΛΗΣ Ω
ΚΙΣΕ ΤΟΥ ΘΡΟΝΙΚΟΥ ΥΙΟΥ ΕΠΩΝΥ
ΜΟΝ ΑΒΔΗΡΟΥ ΚΑΙ ΖΑΤΑΝ ΚΑΙ
16 ΚΑΛΑΙΝ ΥΙΩ ΒΟΡΕΑ ΤΟΥ ΘΡΑΚΟΣ
ΔΙ ΚΑΙ ΩΡΕΙΘΥΙΑΣ ΕΠΙΒΟΥΛΕΣΑΥΝΤΑ
ΑΥΤΩΙ ΠΑΡΕΔΩΚΕΟΝ ΣΦΡΑΞΑΝΤΕΣ
19 ΑΥΤΟΥΣ ΕΙΣΘΑΛΑΣΣΑΝ ΕΡΡΕΙΨΕΑΝΤΟΝ
ΥΥΩ Δ ΕΠΙ ΣΚΥΘΙΑΝ ΔΙΑΒΑΣ ΑΡΑ . .
ΜΑΧΑΙ ΕΝΙΚΑΣΕ ΤΑΔΕΘΥΓΑΤΡΙ ΑΥΤΟΥ
22 ΣΥΓΓΕΝΟΜΕΝΟΣ ΕΛΙΔΝΑΤΙΟΥΣ Α . . .
ΡΑ ΘΥΡΣΟΝ ΕΘΕΤΟ ΚΑΙ ΣΚΥΘΙΑΝ ΤΟΥ
ΤΩ Δ ΕΠ ΑΜΑΖΟΝΑΣ ΗΛΘΕ ΚΑΙ . . .
25 . . ΤΟΝ ΘΕΡΜΩΔΟΝΤΑ ΠΟΤΑΜΟΝ
ΕΝΙΚΑΣΕ ΜΑΧΑ ΦΟΝΕΥΣΑΣΑ
ΚΑΙ ΦΟΝΕΥΣΑΣΑ ΙΠΠΟΛΥΤΑΝ ΚΑΙ
28 ΩΠΑΝΤΕ ΠΟΛΙΝ ΗΡΑΚΛΗΣ ΕΛΩΝ ΑΜ
ΑΖΟΝΑΣ ΕΞΕΒΑΛΕ ΕΛΛΑΝΑΣ
ΕΝ ΑΥΤΑΙ ΚΑΤΩΚΙΣΕΤΟΥΥΤΩ Δ ΕΠΙ
31 ΘΡΑΙΚΑΝ ΣΤΡΑΤΕΥΣΑΜΕΝΟΣ ΔΙ
ΟΜΗΔΗΝ ΕΦΟΝΕΥΣΕ ΚΑΣΤΟΡΑΔΕ
ΚΑΙ ΠΟΛΥΔΕΥΚΑ. ΗΡΑΚΛΕΙ ΞΥΝΑ
34 ΡΟΥΝΤΟΣ ΑΜΥΚΟΝ ΕΝΙΚΑΣΑ
Ν ΜΑΧΑ ΤΟΝ ΒΕΡΥΚΩΝ ΒΑΣΙΛΕΑ
ΗΡΑΚΛΗΣ Δ ΕΠΙ ΤΟΝ ΙΝΔΟΝ ΗΛΘΕ
37 ΠΟΤΑΜΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΝ Η . . . . .
ΤΑΝΕΝ ΣΙΒΑΙΣ ΟΙΚΙΣΕΙ ΑΜΑΖΟ
ΝΕΣ ΔΕΣ ΤΑΝ ΑΤΤΙΚΑΝ ΕΙ Σ . . .
40 ΔΟΝ ΘΗΣΕΥΣ ΔΕ ΚΑΙ ΠΙΡ . . . . .
ΟΣ ΑΥΤΑΣ ΕΝΙΚΑΣΑΝ Μ . . . . . .
ΤΑΝ ΙΠΠΟΛΥΤΑΝ ΕΞΑ . . . .
43 ΙΠΠΟΛΥΤΟΝ ΠΟΙΕΙΤΑΙ . . . . . .
ΚΛΗΣ Δ ΕΠΙ ΤΟ ΚΑΛ . . . .
ΟΡΟΣ ΗΛΘΕ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΟ . . . . . .
46 ΣΟΝ ΟΡΟΣ ΗΛΘΕ ΚΑΙ . . . .
ΝΟΕΙ ΠΟΛΕΜΟΥ ΛΑΒ . . . .
Ω ΑΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ . . . .
49 . . . ΣΑΙ . . . ΙΟΥ ΕΠΙΣΚ . . . .
ΤΟΥΤΩ ΔΕ ΕΙΣ ΑΙΘΙΟΙ . . . .
ΗΛΘΕ ΚΑΙ ΗΜΑΘΙΩΝ . . . .
52 ΝΕΥΣΕ ΤΟΝ ΛΑΟΜΕ . . . .
ΤΟΣ ΥΙΟΝ ΤΙΘΩΝΟ . . . .
ΗΜΑΘΙΩΝ ΔΕ ΑΠΕ . . . .
55 . ΑΝ ΒΑΣΙΛΗΑ . . . .
ΟΝΙ ΤΩΙ ΤΙ . . . .
ΕΙΣ ΔΕ ΑΙΓ . . . .
58 ΑΠΕΚΤΕ . . . .
ΘΩΝΔ . . . .
ΜΑ . . . .
61 . . . .
. . . .
. . . .
64 ΣΤΑΜ . . . .
ΤΩΕ . . . .
ΑΤΡ . . . .
Ν . . . .

Interpretatio ejusdem Inscriptionis

. . . . filium adoptavit Ctesip-
pum. Hercules igitur Tral
. ona aedificavit civitatem, & Ti-
rynthios in ea habitare fecit.
Sic in Thraciam expeditionem fa-
ciens Diomedem interfecit, &
Thraciae dominatus fuit, Pinumq;
capiens Sarpedonem imperan-
tem jugulavit. & Thasum capi-
ens, & Alcaeo tradidit Toro
namq; (Trojamq;) cepit. Poly-
gonon, & Telegonon interfecit,
& civitatem Abdera in Thraci-
bus Hercules condidit. Thronici
filii cognominem Abderi, & Ze-
ten, & Calain Boreae Thracis fi-
lios, & Orithyae insidiantes
sibi . . . . jugulantes
eos in mare projecit.
In Scythiam transiens . . . . . .
praelio superavit. Cum filia sua
rem habens Elid . . na filios . . .
. . Thyrsum posuit, & Scythiam
adversus Amazonas venit, &
ad Thermodontem fluvium
vicit praelio, interficiens . . . .
& interficiens Hippolitam, &
Opan civitatem Hercules capi-
ens Amazonas ejecit. Hellenas
in ipsa habitare fecit. Sic in
Thracas expeditionem faciens
Diomedem interfecit. Castorem
autem, & Pollucem Hercules . . .
. . . . Amycum vicit
praelio Bebricum Regem.
Hercules adversus Indum venit
Flumen, & civitatem . . . . . .
. . . . coudet Amazo-
nes in Atticam . . . .
Theseus vero, & Pir . . . . .
us eas vicerunt . . . .
. . Hippolytam . . . .
Hippoliton facit . . . .
Hercules ad . . . .
montem venit, & . . . .
. . . .
. . . belli . . . .
Argivorum, & . . . .
Hi vero ad . . . .
. . . .
venit, & Emathion . . . .
. . . . . interfecit Laomedon-
tis filium Tithonum . . . . . .
Emathion interfecit . . . . . .
Reginam . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

Desunt novem, aut decem lineae.

...ssimi Viri Petri Victorii,
Minerva, aliquis vir doctus
... iv. n. xii. ; nequid dicam
... eque ac Clar. Praesul Fran-

1 *Metis.*
Ex Maurisso.

I. O. M
HERCOLI
ET GENIO LOCI
PRO SALVTE
SVA ET GENTIS SVAE
CORN. SECVNDVS
EX VOTO

2 *In Ecclesia Transaquensi.*
Ex Illustriss. Corsignano Episcopo Venusino.

HERCVLI DEO
MILITES AFRICA
CAECILIANVS MAGN
CVRAVIT
C. SALVATORIVS C. F

3 *In Villa Vitellesca*
agri Fulginatis.
E Fabio Pontano.

SEX. CARG
ONIVS. C. F.
C C. F
HERC. D. D. D

4 *Romae,*
in hortis Justini meis.
E schedis Ptolemeis.

HERCVLI
SACRVM
P. DECIMIVS
LVCRIO
V. S. L. M

5 *Laude Pompejâ.*
Ex Donio.

HERCVLI
Q. EVPHEMVS. Q. F
OVF. LVCVLLVS
AED. VI. VIR. V. S. L. M

6 *Ibidem.*
E schedis Farnesiis.

L. GEMINIVS. L. F. OVF. MESSIVS
VI. VIR. CVRATOR. AERARI MEDIOL
HERCVLI
V. S. L. M

7 *Modoëtiae.*
E schedis meis.

HERCVLI
M. IONIVS
VIRIANVS
V. S. L. M

8 *Vindobonae,*
in atrio Bibliothecae Caesareae.
Ex Marchione Maffejo.

DEO
HERCVLI
IVLIA
MAXIMINA
VOTI SVI
COMPOS

9 *Romae,*
in Capitolio.
E schedis Alberti Lollii Ferrariensis.

DEO HERCVLI
C. IVLIANVS. POMPONIVS. PVDENS
SEVERIANVS
V. C. PRAEF
VRB

10 *Atripaldae in agro Abellinensi.*
Misit Ignatius Maria Como, Nob. Neopol.

M. LVCCEIVS. M. F
ANAXIMANDER. PRAEF
ABELLAE
HERCVL. DICAVIT

Abella Municipium olim Campaniae. De hac S. Paulinus in Natali XIII. S. Felicis, inter Anecdota mea Tom. I.

Urbs opere hac nostrae hinc sex millibus absita Nola Altijugos montes interjacet &c.

11 *Tarenti,*
juxta Amphitheatrum.
Misit Petrus Polidorus Abbas.

C. MELSONIVS CN. L
HERCVLEI
DONVM

12 *Segusii,*
in domo Rufforum,
E Guichenonio.

HERCVLI
NVMIS. TERTIVS
V. S. L. M

13 *Oriae ap. Tarentum.*
Ex Cl. P. Vulpio Soc. Jesu.

HERCVLI
SERVATORI
SAC
Q. RVTILIVS Q. F
TIBVRTINVS
V. S

14 *Mediolani.*
E schedis meis.

HERCVLI
Q. SECVNDIEN
SECVNDVS. PRO
SE ET SVIS
V. S. L. M

Supra adsunt duae imagines, & supra illas hae literae: VF. OVF. Scilicet *Vivus Fecit. Ex Oufentinâ* Tribu.

15 *Angleriae,*
apud Comites Borromeos.
Ex Patre Duellio.

HERCVLI
SENTIVS
T. F. VERVS
D. P. L. M

1 *Laude Pompejâ, in Sancti Romani. E schedis meis, & Cyriaci Anconitani.*

HERCVLI
L. VALERIVS SECVNDINI . F.
OVF. SECVNDIN
VI. VIR. IVNIOR
ITEM VI. VIR. VERCELLIS
ET NOMINE
L. VALERI CRISPI FILI
ET. L. VALERI VITALIS FRATRIS
SVI. V. S. L. M. L. D. D. D

2 *Ibidem, in Cathedrali. E schedis Farnesiis, & ex Donio.*

HERCVLI
L. VALEIVS
TERTIVS
V . S . L . M

3 *Fini in agro Comensi. E schedis Jacobi Valerii.*

HERCVLI
SACR
M. VALERIVS. M. F
SECVNDINVS
VI . VIR . SEN . ET

Paullo supra vidisti memoratum *Lucium Valerium Secundinum Se-Virum Juniorem*. Heic mentionem habes *Marci Valerii Secundini Se-Viri Senioris*: sic enim interpretari licet in postremâ lineâ vox breviata SEN.

4 *In Vico* Goye *agri Leodiensis inter Civitatem* Varéne, *& Sancti Trudonis. Misit Bimardus.*

HERCVLI
PROBVS
VERECVN
DI FIL
V . S

5 *Ibidem.*

HERCVLI
LEVBAS
NA FLO
RENTIN
FILIA
V . S . L . M

6 *Ibidem.*

HERCVLI
VADVNA
CAR . FI
LIA . V. S.

7 *Ibidem.*

HERCVLI ET
ALCMENAE
C. MATERNI
VS PRIMVS
V . S . L . M

8 *Brixiæ. Ex Octavio Rubeo.*

DIS PATRIIS
HERCVLI
APOLLINI ARVALO
IMP. MAX
D. TRAIANO D. D
P. AEMILIVS. P. F. LVNATVS
AEDILIS BRIXIAE
L. CAMVRIVS. L. F. SACERDOS
AVGVR
PRIMVM LAPIDEM

Impostura alicujus mihi creditur ad Oppidi Lunati originem in antiquitate fingendam. PRIMVS ille LAPIS, & IMP. MAX. D. TRAIANI mentio insolens, id mihi persuadent.

9 *Romæ, apud Marchionem de Maximis. E schedis Ptolomeii.*

ΗΡΑΚΛΕΙ
ΑΛΕΞΙ
ΚΑΚΩΙ
ΔΑΠΕΙΡΙ
ΟΙ

Ideſt :

Herculi
Morborum
Depulsori,
Dapirii.

In uno latere Aper cum cultro, Sacrificii indicium. In altero Vas cum Clava. *Hercules Alexicacus* memoratur a Luciano, & Macrobio, eumque sub hoc nomine ab Ephesiis cultum tradit Lactantius Lib. X. Divinar. Institution. Hesychius quoque auctor est, eumdem in honore fuisse apud Melitenses. Donius pro ΔΑΠΕΙΡΙΟΙ legit ΠΑΠΕΙΡΙΟΙ, *Paperii*.

10 *Lutetiæ Parisiorum apud D.* Foucault. *Ex P. Montfauconio.*

HERCVLI FVNDANIO
TI. CLAVDIVS HABITVS
LIBENS VOTVM SOLVIT

Herculis Fundanii Templum a Vopisco memoratur.

1 *Prope Marinum.*
Ex Vignolio.

HERCVLI IN
VICTO SACR
M. AVRELIVS
STEPHANVS
VOTO POSVIT

2 *Romæ,*
in horto Antonii Querengi.
Ex Donio.

HERCVLI INVICTO SAC
C. BAEBIVS
PHILARGVRVS. HONORAT
MAG. QVINQ. FAB. TIG.
LVSTRI . XXIV [illegible] D

Fuit hic *Magister Quinquennalis Fabrorum Tignariorum.*

4 *In Thermis Herculanis,*
detectis in Dacia.
Ex Paschali Caryophilo.

HERCVLI
INVICTO
P. CLAVDI
VS. IVLIVS
COL. E Ͻ. O
B. R. V. B. V. S

Sigilas interpretari liceat : *Collega Centurio*'*ii, Ob Recuperata Valetudinis Beneficium, Votum Solvit.*

3 *Romæ.*
Ex Ligorio.

HERCVLI. INVICTO
SACRVM
L. IVL. PAMPHILVS
FELIX
V. C. VOTO. SVSCEPTO
F. C. D. S. P
DEDIC

Idest: *Faciendum Curavit De Sua Pecunia.*

5 *Mediolani,*
apud Archintos.
E schedis meis.

HERCVLI INVICTO
IMPERATORI
C. VALERIVS VALERIANVS
ARAM CONSTITVIT CVM
SVIS OMNIBVS
V. S. L. M

Herculis Imperatoris titulum optabat Reinesius Class. I. num. 66. atque in nullo marmore offendebat. En ejus desiderijs a legitimo lapide satisfactum.

6 *Tibure.*
Ex Ughellio.

C VIBIVS. C. F. VEL.
PVBLICANVS. SER. Q.
PRAEF. COH. VIIII
THRACVM. EQVITVM ALAE
TRIBVNVS. MILITVM. ET. S.
LEG. IIII. MACEDONICAE. ET
LEG. XXI. RAPACIS
IN GERMANIA
REVERSVS INDE
HERCVLI INVICTO D. D.

Pro SER. Q. restituendum in secundâ lineâ suspicor IIVIR. Q. idest *Duumvir Quinquennalis*. Sunt heic & alia paucula menda, ab oscitante Ughellio pro more profecta.

7 *Romæ,*
in Capitolio in basi circulari.
Ex Ligorio.

HERCVLES. INVICTE
CAVTIVS. HOC. TVO. DONVM
NVMINI. SANCTO. DICAVIT
PRAETOR. VRBIS. CVM. PIA
SOLEMNE. MENTE. RITE. FECISSE
TRADIDISTI. QVOD. PRO. POTI
TIIS. EVANDREO. AD MI
NISTRANDVM. QVOD AN
TIIS. HIC. ADE

In secundâ lineâ lego C. AVTIVS *Prætor Urbis*. Fortasse fugientes literæ non siverunt, ut accuratius hæc describerentur. In sextâ lineâ exarandum videtur QVOD PROPITIVS puta EVASERIS. Reliqua in tenebris dimitto.

9 *In oppido* Martos *in Hispania.*
E schedis P. Cattanei.

LIBICO. HERCVLI STATVAM
ARG. C. L. P. CIVITAS MARTIS
D. S. P. P. P.

Oppidum *Martos* olim *Tucci* in Hispania Bætica, Coloniâ illuc deductâ, nomen adsumsit *Augusta Gemella*. Ex ejus ruinis natum *Martos*. Vereor, ne quisquam recentiorum nobis hoc saxum obtruserit, ut loci famam augeret, quasi olim *Civitas Martis* appellaretur.

8 *In Dacia.*
Ex Grævio V. Cl.

HERCVLI COMITI
CONSERVATORI SACRVM
L. AEL. L. F. ESQ. PENIO
MILES COH. VI. VIG. EX V. P

Idest *Cohortis Sextæ Vigilum Ex Voto Posuit.*

1 *In Vico* Rummel *agri Sylvaducensis.*
Ex Gisberto Cupero V. Cl.

ASCVSA
NO. HERCVLI
SACRV. FLAVS
VIHETIRMATIS FIL
SVMMVS MAGISTRA
CIVITATIS BATAVOR
V. S. L. M

Pro *Afcufaro* legendum reor Magufano feu *Macufano*. Scilicet *Herculis Macufani* mentio heic eft, jam nobis noti ex aliis monumentis, præcipue ex Nummis Pofthumi Augufti, in quibus legitur HERC. MAGVSANO. Cognomentum hoc, five nomen Pofthumo ipfi tributum fuiffe Eruditi opinantur. Fortaffis ex Græco Μαχήσιος derivatum fuit *Macufanus*, quafi *Hercules Bellicofus*, aut *Pugnax*. Aut a loco, ubi colebatur hoc ei nomen inditum. Si Ortelio fides, olim *Macufani Herculis Fanum* fitum fuit in Zelandia ad Scaldis Puvii oftia. Sub nomine *Civitatis Batavorum* Cuperus fufpicatur fignatum fuiffe *Noviomagum*, nunc nobis *Nimego*. Tacitus quoque lib. 5. Cap. 19. Hiftoriar. *Oppidum Batavorum* fine alio nomine commemorat.

2 *Bruxellis, feu VVifte.spellæ*
apud Patres Societatis Jefu.
Ex Keyslero.

HERCVLI. MA
CVSANO. ET
HAEVÆ. VLP
LVPIO. ET. VL
PIA. AMMAVA
PRO. NATIS
V. S. L. M

3 *Melitæ,*
apud Patres Societatis Jefu.
Mifit Bimardus.

ΔΙΟΝΤΣΙΟΣ ΚΑΙ ΣΑ
ΡΑΠΙΟΝ ΟΙ ΣΑΡΑΠΙΟΝΟΣ ΤΥΡΙΟΙ
ΗΡΑΚΛΕΙ ΑΡΧΗΓΕΤΕΙ

Ideft:

Dionyfius Et Sa-
rapion, Sarapionis Filii, Tyrii,
Herculi Ductori.

Ibi lineæ quatuor præcedunt Phœniciis elementis. Pro ΑΡΧΗΓΕΤΕΙ cenfet Clariff. Bimardus legendum ΑΡΧΗΓΕΤΗΙ, ideft *Generis*, five *Originis Auctori*. Hoc fenfu, inquit ille, frequenter ufurpatur vox ἀρχηγέτης ab Ariftide in Panathenaico, & alibi. Nempe a Phœnicibus, apud quos Tyri vigebat Herculis cultus, Coloniam accepit Melita Infula, uti animadvertit Cluverius in Siciliâ Antiquâ. Colebatur quoque apud Naxios in Sicilia Ἀπόλλων Ἀρχηγέτης, tefte Thucidide Lib. 6. & Nummis.

4 *In Caftello Aqualognæ.*
E fchedis Ambrofianis.

HERCVLI PRIMIGENIO
SAC

Occurrit etiam apud Gruterum pag. 315. num. 2. mentio *Herculis Primigenii*. Ita appellatum puto, quod plures Hercules fabulofa Gentilitas invexerit.

5 *Ilerdæ in Hifpania.*
E fchedis Farnefiis.

HERCVLI
QVIET
GENT
VM

Ideo Hercules appellatus *Quies Gentium*, quod Monftra, ac Tyrannos e terrarum orbe eliminaffe ferebatur.

6 *Ameriæ*
in Cathedrali.
Ex Donio.
Anagniæ verò ex Ligorio.

ΗΡΑΚΛΗ. ΒΑΣΙΑ
Λ. ΑΝΤΟΝΙΟΣ ΑΠΕΛ
ΣΕΒ. ΚΟΣΜΟΠΛΟΚΟΣ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Ideft:

Herculi Regi
Lucius Antonius Libertus
Augufti Cofmoplocus
Dicavit.

Infcriptio hæc vifitur in Ara marmorea; in cujus latere infculpta cernuntur inftrumenta fabrilia. Ligorius in fecundâ lineâ legit ΑΠΕΛΕΥ. ideft *Libertus*. Donius hanc dedit fuppreffo Ligorii nomine, & pro *Anagnia* fcripfit *Ameria*. Dederat & Spanhemius. Is vertit: *Libertus Augufta Ornator*. Ego *Ornatrices* Auguftarum novi, non *Ornatores*. Heic procul dubio *Cofmoplocus* nomen eft, ab eo in fervitute geftum, in libertate fervatum.

7 *In Thermis Herculanis,*
detectis in Dacia.
Ex Pafchali Caryophilo V. Doctifs.

HERCVLI. GENIO
LOCI. FONTIBVS
CALIDIS. CALPVR
NIVS. IVLIANVS
V. C. LEG. LEG. V. MAC
LEG. AVG. PR. PR
MOE S
V. L. S

Scilicet in Thermis Herculanis Daciæ ufus erat Aquæ calidæ ex humo fcaturientis, ad fanitatem tuendam, aut recuperandam. Ariftophanes in Nubibus ait:

Ubi tu unquam frigida vidifti Balnea Herculana?

Athenæus quoque Lib. 12. *calidas Aquas*, e terrâ erumpentes facras Herculi, & ad Balnea adhibitas dixit.

1 *Augustæ Prætoriæ,*
in Sancti Laurentii.
Misit Excellentiss. Comes Ludovicus Caissottus,
Senatus Taurinensis Præses.

D S
HERCVLI ET IVN
B. P. CALVISIVS ET
CLODIA PRO L.
RVFO. V. S. L. M

Idest: *Deo Sancto Herculi, & Junoni Beneficæ,* aut aliquid simile.

2 *In Ponte Corvo.*
Ex Ligorio.

SANCTISSIMO . HERCVLI
SACRVM
A. VIVASIVS. A. F. MAEC
PRIMITIVVS
ARAM. D. D. PRO. SALVT
VIVASIAE . IVCVNDINAE
ET VIVASI . VITALIANI
MINORI . FR.

5 *In Thermis Herculanis in Dacia.*
Ex Pach ali Caryophilo.

HERCVLI
SALVTIFERO
Q. VIBIVS. AMILLVS
AVG. COL. DAC.
PRO. SALVTE
IVLIANI. FILII. SVI

Idest: *Augustalis Coloniæ Dacicæ*, de qua infra Class. XVI. Herculem Ethnici opinati sunt malorum omnium depulsorem; at is peculiari nomine *Salutifer* appellatus in Dacia, quod ei sacræ Aquæ Thermales Salutem adferre crederentur.

6 *Bregendalis in Ducatu Cliviensi.*
Misit Bimardus V. Cl.

HERCVLI SAX
ANO SACRRVM
C. SVLPICIVS MA
TVRVS LEG. XXII
PAP. ET COMMI
LITONES LEG. EIV
SDEM QVI SVB
EO SVNT
. V . S . L . M

Pro PAP. in quinctâ lineâ legendum videtur PR. idest *Præpositus*, aut *Primipilus*.

3 *Capuæ.*
Ex eodem.

HERCVLI . SANCTIS
SIMO . INVICTO . SAC
L. AVRELIVS. L. F. ROMIL
PATERNVS
MIL. COH. XI. VOL. EX VOT
D . D

Romiliæ Tribus, & *Cohortis Undecimæ Voluntariorum* mentionem hic habes. Hujusmodi militum, quibus non modo post victoriam missionem, sed etiam veteranorum commoda pollicitus fuit Vitellius Augustus, meminit Svetonius in ejus Vitâ Cap. 15.

4 *Cumis.*
Ex Capacio.

SANCTISSIMO HERCVLI INVICTO
DO[illegible] L.L. ARGYRIVS IANVARIVS
H[illegible] S.P.D.D. DEDICAVIT. KAL. IVL.
[illegible] SEX. VTVL. COSS

Inter Consulares Inscriptiones infra referendas hanc non recensui, quod nimis deformatum sit Consulis superstitis nomen

7 *Romæ,*
in tabella ænea.
Ex Ligorio.

SIGN. HERC. SERVAT
D̄. N̄. IMP. D. TRAIANI
AVG. FORTISSIM. PRIN
CIPI EX VOTO
L. IVLIVS. FELIX. V. C. EVOK
AVG. N̄ F. C.

8 *Beneventi. Ex Donio.*

Idest:
Herculi Servatori Publius Junius Januarius Augur Posuit.

1 *Nepete,*
in tabula ærea cum literis argenteis immissis.
E schedis meis.

HERCVLI . SERVA
TORI . SAC
CN . POMPOSIDIVS
AMATOR
ET . POMPOSIDIA
MVSA

3 *Frusinone.*
Ex Ligorio.

HERCVLI VICTORI
L. BARRONIVS
M. F. TRO. PRI
SCVS. P. P. LEG
VII. CLAVD
PIAE. FIDEL
D . D

5 *Romæ juxta S. Mariæ in Porticu.*
Misit Ficoronius.

ALCIDES SACRI GENERIS
DECVS HOC TIBI
PRAETOR
ET IOVIS ANTISTIS
DEDICO PERPETVVS

Habes heic *Perpetuum Prætorem Urbanum*, & *Pontificem Jovis*.

2 *In Anglia.*
E Transactionibus Philosophicis Anglicis.

ΗΡΑΚΛΕΙ
ΤΥΡΙΩ
ΔΙΟΔΩΡΑ
ΑΡΧΙΕΡΕΙΑ

Ideſt:

Herculi
Tyrio
Diodora
Sacerdos.

Celebris est mentio *Herculis Tyrii*, hoc est, a Tyriis culti, apud veteres.

4 *Besutii in agro Mediolanensi,*
apud Comitem Besutium.
Ex Patre Duellio.

HERCVLI VIC
ET VL. V. S. L. M
ER. INTE. T
G. PETATVS
PAVLVS
CERISPVS
VALENTES

Videtur heic facta mentio *Herculis Victoris*, & *Ultoris*. Tertiam lineam divinatoribus commendo. Aliquid adferre possem; sed certi nihil.

CASTOR, & POLLUX.

6 *In Lacedæmonia,*
ad marmoreas statuas Castoris & Polluцis.
E schedis meis.

ΘΕΟΙΣ
ΣΩΤΗΡΣΙ ΔΙΟΣΚΟΥΡΟΙΣ
ΓΕΡΟΝΤΕΣ ΕΠΙ ΤΟΥ. ΜΕ. ΠΡΑΤΟΛΑΟΥ
ΤΟΥ ΔΕΞΙΜΧΟΥ ΩΝ ΠΡΕΣΒΙΣ
ΝΕΙΚΟΚΡΑΤΗΣ ΣΕΙΜΗΔΕΙΚΟΥ ΓΕΡΟΝΤΕΥ
ΣΑΣ Δ. ΠΡΕΣΒΕΥΣΑΣ. Β

Ideſt:

Diis
Servatoribus Dioscuris
Optimates Sub Tot. Me. Pratolao
(Filio) *Deximchi*, *Quum Esset Legatus*
Nicocrates (filius) *Simedici*, *Senator Quartùm*, *Legatus Secundùm*.

Accuratius descriptam exoptassem. Attamen satis elucet, quid heic innuatur. Sub *Dioscurorum* nomine *Castorem*, & *Pollucem* a Græcis honoratos, perquam notum est.

7 *Corinthi.*
E schedis Cyriaci Anconitani.

ΕΠΑΓΑΘΟϹ ΕΜΝΗ
ϹΘΗ. ΠΑΡΑ. ΤΟΙϹ
ΔΙΟϹΚΟΡΟΙϹ

Ideſt:

Epagathi Memoria Sit Apud Dioscoros

8 *Offlagæ,*
in agro Brixiano.
E Rubeo.

CASTORI
ET POLLVCI
TVLLIV
ERAT

1 *Romæ.*
E schedis P. Montfauconii
misit Bimardus.

IN HONOREM
DOMVS. DIVIN
CONCORDIAE
CIVIT. CASTORI
ET POLLVCI
M. PETRONIVS

2 *Epamduoduri in Sequanis,*
in Æde sacra.
Ex Donio.

CASTOR
SACR
TI. IVL
SANCT
FILIVS
CELSVS
VOTO

S I L V A N U S.

3 *Romæ,*
penes Johannem Ciampinium V. Cl.
Misit ipse.

4 *Romæ,*
in ædibus Sertorii Theophili.
E schedis Ptolomeis.

SACRVM SILVANO
P. AELIVS PHILETVS
ET P. AELIVS PHILETIANVS
CONSER. ET LARVM PENATIVM
D D

Qui *Silvanum* heic agnoscere nolit *Conservatorem Larum Penatium*, meliora exhibeat. Apud Gruterum pag. 65. num. 2. Silvanus appellari videtur *Conservator*, *Sanctus*, *Sacer*, *Larum Cæsaris nostri*. Meursius autem Vir doctissimus Exercitation. Critic. part. 2. Cap. I. jamdiu nos docuit, Silvanum fuisse Præsidem *Larum*. Itaque pro CONSER. ET legendum videtur CONSERVAT.

5 *In Oppido Carlesburg*
in Dacia, sive in Transilvania.
Misit Apostolus Zeno V. Cl.

SILVANO
ALGINVS
RVFFINVS
MARIANVS
LEG. LEG. XIII. G

6 *In Romenaco.*
E schedis Ambrosianis.

SILVANO SACRVM
P. ARRIVS. Q. L. LEMN.
VI. VIR. AVG
V. S

7 *Genevæ.*
Misit Bimardus.

DEO. SILVA
NO. PRO. SALV
TE RATIARIOR
SVPERIOR. A
MICOR. SVOR
BASIM. SANCT
M. ARRIVS. CIVIS. HEL
V. S. L. M

8 *Tuscanellæ,*
in Sancti Petri.
Misit Sebastianus Dinins.

C. AVNIVS APER
SILVANO
V. S. L. M

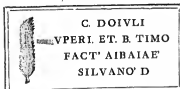
9 *Ateste.*
Ex P. Salomonio.

SILVANO
SACRVM
T. CALVENTIVS. T. F
ROM. V. S. L. M

10 *Rejis, vulgo* Ries, *in Provincia.*
Misit Bimardus.

SILVANO
DIADVME
NVS
SYMPHO ET

1 *Florentiæ*, *apud Nobb. Gaddios*. *Ex Gorio*.

C. DOIVLI
VPERI. ET. B. TIMO
FACT' AIBAIAE'
SILVANO' D

Lege FACTionis ALBATAE. Celebres autem fuerunt in Ludis Circensibus ejusmodi Factiones, a coloribus appellatæ *Venetæ*, *Albæ*, *Russatæ*, &c. Sunt hæc, & alia vitia.

2 *In Villa Sancti Nicandri in agro Aquilano*. *E schedis meis*.

SILVANO
SACRVM
CN. DOMITIVS
ERASTVS

3 *Forosempronii*. *Misit N. V. Johannes Baptista Lactantius*. *Præpositus Cathedralis Forosemproniensis*.

SILVANO SAC
L. LICINIVS. ƷVSTV
MIL. COH. VII. PR
CARI
V . L . M

4 *Romæ*, *apud Michaëlem Angelum Palutium*. *Ex Donio*.

SILVANO. SACRVM
M. V. E. D. D

6 *Dertonæ*. *E schedis meis*,

SILVANO
C. SECVNDVS
HERMES
V. S. L. M

5 *Aquilejæ*. *E Philippo a Turre Episcopo Clariss*.

SILVANO
SACRVM
C. PETRONIVS
ANDRONICVS
EX VISO

7 *Romæ*, *in horto Sancti Johannis Melitensis*. *Ex Donio*.

SACRVM SILVANO
D D
SIISTIA HIILLAS. ET. L
SIISTIVS
Pro SESTIA, HELLAS, & SESTIVS

8 *In Monte Seleuco*, *Misit Joseph* Bimardus la Bastie, *ejusdem Montis Seleuci Toparcha*.

SILVANO
D. ROCI
VS

9 *In Oppido Veneri in Marsis*. *Ex Phœbonio*.

TI. TALEDIVS
PRIVATVS
ARAM SILVANO
V. S. L. M

10 *In oppido* Lona *in Dacia*. *Misit Apostolus* Zeno.

SILVANO
SAC
VAL. CELSVS
FLAMEN
MVNICIPI
V. S. L. M

13 *Florentiæ*, *apud Dominicum Nardonum*. *Ex Gorio*.

SILVANO AVG. SACRVM
CRESCENS ALYPIANVS
IMP. CAESARIS NERVAE
TRAIANI AVG. GERM
DACICI DISP FISCI FR

Dispensator idem atque *Oeconomus*, *Administrator*, *Fisci Frumentarii*. Scilicet qui colligebat Frumentum Fisco debitum. Vopisci verba sunt in Probo: *In Nilo tam multa fecit*, *ut vectigal Frumentarium solus adjuverit*. Ita apud Fabrettum pag. 37. occurrit *Dispensator Vicesimæ Hereditatum*, hoc est alterius Vectigalis.

12 *Romæ*, *in Regione Leonina*. *Ex Donio*.

SACRVM
SILVANO
P. VENVLE
IVS
D D

11 *Senis*, *ad lævam Portæ Romanæ*. *Ex Gorio*.

SILVANO. SAC.
C. VICTRICIVS
MEMOR. VI. VIR
AVGVSTAL
VO. SOL

1 *Aquileja.*
Ex Illustriss. Philippo a Turre.

SILVANO
AVG
ELEVTHER
C. ARR
C. P. P. VIL
D. D

Sibi persuasit Clariss. a Turre tabulam hanc fuisse positam *Silvano Eleutherio*, hoc est *Liberatori*. Mihi contra videtur Silvano dicata ab *Eleutherio* Servo *Villico* (*Vilicum* quoque scribebant) *Caji Arrii* in C. P. P. quæ Siglæ mihi creduntur indicare locum, ubi is Villicum agebat. *Eleutherius* Servile nomen est; & plerumque Villici Servilis conditionis fuere.

2 *In Villa Corvignani, agri Aquilejensis.*
Misit Canonicus Bertoli.

SILVANO
AVG
C. STATIVS
C. ET. L LIB
EVTYCHVS
MANIANVS
V. S

3 *In Collibus Rosacci agri Aquilejensis, apud Comitem Danielem de Antoniniis.*
Misit Comes Franciscus Beretta Utinensis.

SILVANO
AVG. SAC
IN. MEMOR
P. MVTILII
LAVRENTINI
FIL. ET
P. MVTILII
GLYCONIS
CONIVG. P. D

4 *Aquileja.*
E Clariss. Philippo a Turre.

SILVANO
AVG. SAC.
C. OPETERIVS
AGATEMER
V. S. L. M

5 *Ibidem.*
E schedis Jacobi Valerii.

SILVANO AVG SACR.
IN MEMORIAM
RVFI ANTHI IIIIII VIR
THALIVS LIB
D D

6 *Lomasi in Tirolo in Parochiali.*
Misit Hieronymus Tartarotti, *Civis Roveretanus.*

SILVANO. AVG
L. SEPTIMIVS
L. FIL. FAB. MA
CRINVS. EQVO
PVB. PRAEF. IVR. D
Q. Q. BRIX. EX. VOTO

Habes heic *Septimium Macrinum Equo Publico* donatum, *Præfectum Juri Dicundo Quinquennalem Brixiæ*. Quamquam non desint Cives unius Urbis, qui Magistratum gesserint Municipalem in aliis Civitatibus, lapis iste tamen aliquod præbet indicium, tunc *Lomasum* ad agrum Brixianum spectasse, dummodo illius situs ad eam partem accedat.

7 *Augustæ Taurinorum, in Regia Scientiarum Academia.*
Misit Comes Ludovicus *Cassattus.*

SILVANO. AVG
SACRVM
Q. TOSSASIVS
SYMPHORVS. V. S
L. M

Subest effigies viri nudi stantis, dexterà pedum, sinistrà ramum arboreum tenentis. Sus ad pedes positus ad eum respicit.

8 *Foropopilii.*
E Vecchiazzano.

D. N. S
CONSERVATORI
D

Idest:

Domino Nostro Silvano
Conservatori
Donum, seu *Dicatum*.

Supra vidimus delatum Silvano hunc titulum & munus.

9 *Romæ.*
Misit Doctiss. Vir Abbas Stephanus Berninus.

CIΛBANΩ
ΦΤΛΑΚΙ
ΠΑΝΕΙΡΟΙ

Idest:

Silvano
Custodi
Panirii.

12 *Romæ,*
in Museo Johannis Ciampinii V. Cl.
Misit ipse.

PRO. SALVTE. ET
INCOLVMITATE
INDVLGENTISSIMORVM
DOMINORVM
MARCIO. LIB. PROC.
SACRIS EORVM
IVDICIIS GRATVS
SILVANO. DEO PRESENTI
EFFIGIEM. LOCI. ORNATVM
RELIGIONEM. INSTITVIT
CONSECRAVITQVE
LIBENS ANIMO

11 *Romæ,*
in Via Tusculana.
Ex eodem.

SILVANO
RILIANO
SACRVM
DAPHNVS
DISP

10 *Romæ,*
Arula apud Hasdrubalem Matthæjum.
Ex Domo.

SILVANO
LARI. AGRESTI
MARTIVS PRO
CVLVS. D D

1 *In Castro veteri agri Aquilani.*
E schedis meis.

SILVANO SANC.
PRO. SALVTE
BAEBIAE. P. PVLL
EVS. PAPHII. VILL
IC. QVEM. VOT.
PATRI. SVO. P. B

Depravatas puto postremas lineas.

2 *Romæ,*
apud Horatium Pacificum Statuarium.
Ex Donio.

SANCTO
SILVANO
SACRVM
L. BAEBIVS
EVPELASTVS
VOTO FECIT

Reinesius Class. I. num. 12. hanc non sine mendis dedit.

3 *In Bessis,*
in Sanctæ Sabinæ.
E schedis Ambrosianis.

SILVANO. SANCTO
V. S. L. M
CHRESTVS. ORO
SIAE. IVLITTAE
IANVARIVS. PRO
SALVTE. DOM. N
P

4 *Romæ,*
in Sancti Sabæ.
Ex Clarist. P. Montfauconio.

SANCTO
SILVANO
EX. VOTO
T. FLAVIVS
NICHEFOR
D D

5 *Romæ,*
apud Ciampolinos.
E schedis Ambrosianis.

SANCTO SILVANO
NINNIVS PHILETVS IN PRAE
DIO SVO DONVM POSVIT

6 *In Villa Quartesanæ agri Ferrariensis.*
Misit Cl. V. Hieronymus Baruffaldus.

SILVANO SANCTO
PATRI ET CVSTODI
PECVDIFERO. LACTIFERO
GLANDIFERO. POMIFERO
CANNABIFERO. LINIFERO
Q. ZOSIMVS. Q. L. TERTVLL.
GRAMMATICVS
L. SERGIVS. L. L. CIPARISS.
MENSOR
C. PETILIVS. C. L. STRABO
CAELATOR
C. RVFVS. C. L. CHARITO
MVSICVS
EX VOTO. F F

Elegans Marmor, magnique faciendum ob tot Silvani titulos, præsertim *Cannabiferi*. Hinc discimus, quæ Ethnicorum Populus a somniato isto Numine deprecaretur, atque speraret. Non Triticum, non Vinum. Cereri, & Libero Patri pro his litandum erat. Adde & nomina quatuor Artificum *Grammatici*, *Mensoris*, *Cælatoris*, *Musici*. Hæc omnia Lapidis pretium augent. Ejus autem raritas in caussa fuit, ut apud Clariss. Baruffaldum, nunc Centi Archipresbyterum, institerim, cupiens de illius veritate, atque ingenuitate certiorem fieri. Rescripsit ille, nihil de hoc dubitandum. Non semel sibi spectatum marmor, agnitumque germanum antiquitatis fœtum. Egregium ishusmodi rerum Judicem Philippum a Turre, postea Episcopum Hadriensem secum accessisse, dum Ferrariæ ageret, ad illud contemplandum, eique suffragium suum addidisse. Verùm Anno Christi 1707. a quodam Cæsarei exercitus Tribuno marmor inde ereptum, avectumque aliò fuisse.

7 *In Villa Teten agri Budensis.*
E schedis Franc. Justiniani Oratoris
ad Regem Hungariæ
misit Comes Franciscus Valvasonius.

SILVANO AVG
AVR. L. F. PORVS VET
ALAE II AVR VALES
MIL. LEG. II. ADIVTR
SEVERIANAE......
ET AVR. SEVERA FILIA

8 *Romæ.*
Ex Vignolio.

SIGNVM
SILVANI
SANCTISSIMI
CVM. BASI
POSVIT. C.
FLAMINIVS
TELESPHOR

9 *Ibidem.*
Ex Ligorio.

SILVANO SAN
CTISSIMO
L. IVNIVS. MV
CIANVS. V. C
PRAEF. VRB

10 *Ibidem,*
in Sancti Augustini.
E schedis Ambrosianis.

SANCTO SILVANO PANTHEO S.
M. FVLVIVS ERASTVS CVM SVIS
D. D

De *Signis Pantheis* consulendus est Reinesius Class. I. num. 3. & Sponius Miscellan. pag. 19.

1 *Beneventi.*
E schedis Julii Guastavini, & ex Donio.

SILVANO STAIANO LAVTIA FELICITAS
PRO FILIO CRESCENTINO VOTVM
LIBENS SOLVIT

Staiani titulus Silvano heic attributus privatam aliquam Ædem *Staiae* gentis indicat, in qua creditus ille Deus colebatur. Donius in prima linea legit PLAVTIA.

2 *In oppido Cese agri Aquilani.*
Misit Antonius Antinorius Aquilanus vir doctiss.

SILVANO . ET
HERCVLI
ARAM . POSV
IT . CRESCENS
CASSIAE . POSTV.

Idest *Cassiae Postumae Servus.*

3 *Romae,*
apud Angelum Colotium,
in tabella aenea.
Ex Ligorio.

SILVANO. ET. MERCVRIO
SACRVM
TI. CLAVDIVS. EPITECTVS
ET. CLAVDIA. HEROIS
EX. VOT. L. M.
AR. ET. PAVIMENT. S. P. RESTIT

Idest *Suâ Pecuniâ Restituit.*

4 *Ibidem,*
in hortis Consagae.
Ex eodem.

SILVANO. PAN
ET. LIBERO. PAT
INVIC. SAC
SERVIANA
CVM. FIL

Supra vidisti *Silvanum Pantheum*. Fueritne PAN, hoc est *Pani*, altero Deo, simul cum Silvano, & Libero, dicatum marmor, decernendum Lectori relinquo.

ISIS, & SERAPIS.

5 *Budae.*
E schedis Farnesiis, & Capponiis.

D . I
AELIDIVS
HERMES
V. S. L. M

D. I. hoc est *Deo Isidi* aut *Deo Invicto*, Soli et *Soli Mithrae*; aut si mavis *Deae Invictae*. Veram interpretationem locus statuebat, videlicet Ædes, in qua tabella haec oblata fuit. In schedis Ramberti apud doctissimum Canonicum Bertoli legitur AVRELIVS HERMES. Ita quoque legit Donius, lapidem hunc referens.

6 *Aquilejae.*
Ex Philippo a Turre Episcopo Hadriensi.

D. E. I. M
P. AELIVS . MERCVR
Q. TESSIGNIVS
MAXIMIAN. PATR.
PRO. ST. AVR
VICTORE
V . S . L . M

Lege in primâ lineâ *Deo Exorata*, aut *Excelsae*, *Isidi Magnae*. Romae *Templum Isis Exoratae* fuit teste Inscriptione Gruteranâ pag. 83. num. 10. Sed si quis malit siglas easdem interpretari *Deo Excelso Invicto Mithra*, non obstabo. In exemplo, quod ad me misit doctiss. Bertoli Canonicus Aquilejensis legitur in tertiâ lineâ Q. TES. SIGNIVS. Animadverte heic in quinctâ lineâ ST. idest *Statius*, Praenominis loco usurpatum.

7 *Regii Lepidi.*
Ex MStis Fulvii Azzarii.

EVTICANA NYMPHE
LIB. DAPHNE. ISID. D. D.

8 *Aquilejae.*
Ex Philippo a Turre.
Misit quoque Joh. Dominicus Bertoli Canonicus Aquilejensis.

D . I . M
FL. EXVPERAT
AGENS. IN. LVSI
FL. SABINI. P. P
AEL. SEVERVS
AGENS. LVST
AVR. FLAV. PR
SIGNIF. LEG. IIII. P. F.
VALER. VALENS
SIGN. LEG. XIII. GEM
IVST. AVR. ZENON
P . P
V . S . L . M

Incertus sum, an in primâ lineâ legendum sit *Deo*, aut *Dominae Isidi Magnae*, an potius *Deo Invicto Mithrae*. Numini huic posita tabella mihi potius creditur. In tertiâ lineâ LVSI. legitur, at in sextâ LVST. Utrobique eadem lectio futura est. Obscurae sunt siglae P. P. in quarta linea, & PR. in septimâ. Certe heic agitur de Militaribus viris. Num *Ludus* in hoc lapide sese nobis offert, in quo Tirones militiae artem ediscebant? Svetonius Cap. 26. in Vita C. Julii ait: *Tirones neque in Ludo, neque per lanistas, sed in domibus per Equites Romanos, ac etiam per Senatores armorum peritos erudiebat*. At LVSTRVM potius videtur heic legendum. Novimus, a Romanis *lustratum* alioquando exercitum fuisse. Hac de re Livius Lib. 40. Dionysius Halicarnassaeus, & alii agunt. Fortasse singulis Turmis, aut Cohortibus, aut Legionibus suus *Lustrator* erat, qui *Agens in Lustro* appellabatur. Sed *Agentis* nomen aliud indicare videtur.

9 *Patavii.*
Ex Ursato.

I . D
C. HELVIVS
ROMANVS
PRO. SE. ET. SVIS
V . S

Idest: *Isidi Deae*, aut *Dominae*. Tibi tamen liceat cum Ursato interpretari *Junoni Divinae*.

1 *Romæ.*
Ex Ligorio, ac Donio.

Ideſt:
Dea Iſis, Salve.
Lucius Julius Paſinicus.

2 *Brixiæ.*
Ex Rubeo.

ISIDI
MVNATIA. Q. L
APATE
V.S.L.M

3 *Ticini,*
in ædibus Palcariis.
E ſchedis meis.

ISI
SACRVM
PLOTIA. L. L
VITALIS

4 *Romæ,*
in Foro Boario.
Ex Ligorio.

D M
S. I. F
SERGIANA

Lego: *Dea Magna*, aut *Matri Sacrum Iſidi Fecit Sergiana*. Siſtrum, cujus heic imaginem habes, uti omnes norunt, Crepitaculum fuit in ſacris Iſidis uſurpatum.

5 *Grzani in Riperia Sancti Juli.*
Miſit Lazarus Auguſtinus Cotta.

D. M. I
TIIRTIA
M. F. SVIRIA. PVS
VER. VOV MATRI

Liceat tibi heic legere *Deûm Matrem Idæam*. Mihi potius creditur *Dea Matri Iſidi*. Pro TERTIA ſcriptum in ſecundâ lineâ TIIRTIA. In multis aliis lapidibus occurrit II. pro E. fortaſſe, deſumtum ex Græcorum H, *Eta*. Aliquod ſubeſſe mendum ſuſpicor in tertia, & poſtremâ lineâ ad voces PVSVER. VOV.

1 *Mediolani.*
E schedis Alciati.

ISIDI
ATRYPHAE
A[redacted]
L . M

Exotica sane appellatio ATRYPHAE, tributa heic Isidi, quasi Delicias, seu Delicatam vitam fugienti. Ex Osiridis nece id confictum suspicor.

3 *Florentiæ,*
apud Marchionem Riccardium.
Ex Gorio.

ΙΣΙΔΙ ΧΡΗΤΗΙ ΕΠΕΚΟΩΙ. ΣΕΛΕΥΚΟΣ ΣΩΚΡΑΤΟΥ
ΕΥΧΗΝ
ΕΠΙ ΙΕΡΕΩΣ ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΤΥΡΜΕΔΟΥ

Idest:

Isidi (fort.) *Bonæ Obsequenti Seleucus Socratis* (Filius)
Vovit
Sub Sacerdote Diocle
(Filio) *Dioclis Tyrmedi.*

Pro ΧΡΗΣΤΗΙ marmorarius scripsisse videtur ΧΡΗΤΗΙ. Propterea *Bonæ* reddi posse censeo & ego. Vide subsequentem lapidem, in quo *Bonæ* titulus Isidi tributus videtur.

2 *Tibure,*
in Sancti Antonii.
Ex Ligorio, ac Donio.

D. ISIDI . AVGVST
SACRVM
Q. FERRECIDIVS. Q. F. PROSPER
TABVLAR. A. RATION. TIB
VOTO. SVSCEPTO. PRO. SALVTE
FERRECIDI. ET. FERRECIDIAE
FIL.
L . D . S . C

Idest: *Libens De Suo Curavit.*

4 *In Anglia.*
E Transactionibus Philosophicis Anglicis.

IS MATR
B PRO SALV
TE M REE
ANTONINI
AVG IM
LVBENS M
OB REDITV

Idest: *Isidi Matri Bonæ, Pro Salute Marci Aurelii Antonini Augusti*, idest *Caracallæ*, qui mortuo Severo Augusto patre in Britannia Anno Christi 211. reditum suum Romam versus parabat. Hinc OB REDITVM felicem truculentæ illius belluæ Vota Isidi apud Britannos concepta fuere. Corrupta tamen Inscriptio dubitationem injicit, an MATRIBVS posita fuerit, & aliquid in priore lineâ exciderit.

5 *Suessione.*
Ex Mabillonio V. Cl.

ISI
MYPIONYMAE
ET . SERAPI
EXPECTA
METIS . AVG. D
V . S . L

Gruterus quoque alteram Inscriptionem pag. 83. num. 11. protulit *Isidi Myrionymæ* positam. Ita verò Isis appellata, Plutarcho teste, ex diversitate nominum, quasi esset *Dea millе nominum.*

6 *In Marsis.*
E Phœbonio.

ISI VICTRICI
SACR
C. PONTIVS. C. L
FIDELIS SEVIR AVG.
EX IMP.

Ibi effigies Mulieris alatæ, pede globum prementis, & dexterâ cassidem, sinistrâ palmam tenentis. Singularis est in saxis hæc mentio *Isidis Victricis.*

7 *Augustæ Taurinorum.*
Misit Excellentiss. Comes Ludovicus Caissottus,
Senatus Taurinensis Præses.

I . M . V . S
ANTIOCHVS
AVG

Hæc ita interpretanda videntur:

Isidi Magnæ Votum Solvit
Antiochus
Augustalis:

1 *In Monte Seleneo.*
Misit Joseph Bimard de la Bastie,
ejusdem Montis Seleuci Baro.

ISIDI MATRI
CORMILA
MATERNA
V . S . L . M

3 *Antiquariæ in Hispania.*
E schedis Farnesiis.

SEX. PEDVCAEIVS SEX. FIL
HEROPHILVS
ISI SARAPI
D . D . L . M

4 *Romæ,*
apud N. V. Alexandrum Marchionem Capponium,
& ex P. Lupo e Societ. Jesu.

ΘΕΩ ΜΕΓΑΛΩ
ϹΑΡΑΠΙΔΙ
ΑΡΕΛΛΙΟΙ
ΣΕΟΤΗΡΟϹ ΚΑΙ ΦΟΤϹΚΟϹ
ΕΤΧΗΝ
ΕΠΟΙΗϹΑΝ

Idest:

Deo Magno
Sarapidi
Arellii
Severus, & Fuscus
Ex Voto
Fecerunt.

2 *Clusii,*
in Sanctæ Mustiolæ.
Ex Gorio.

ISI
SANNVTIAE. L. SAENVS
PHILETE. S. V. P. SATVRN

5 *Jaderæ.*
Ex Donio.

SERAPI. ISIDI. LIBER
LIBERAE. VOTO. SVSCEPTO
PRO SALVTE. SCAPVLE
PVSILE. FILIAE. SVE
QVINCTILIVS. PARIS
V . S . L . M

Liber & *Libera* habuerunt simul Romæ unum Templum prope Circum Maximum teste Tacito Lib. 2. Annalium. *Supplicatio*, inquit Livius, *ad Cereris Liberi, Liberæque fuit, quod ex Sabinis terræ-motus ingens cum multis ædificiorum (ruinis) nuntiatus erat.* Dea autem *Libera* Augustino Lib. 7. de Civitat. Dei Cap. 2. & 3. eadem fuit, *quæ Ceres, seu Venus.*

6 *Romæ,*
sub anaglypho,
in quo Dea Salus dextera accensam facem tenet,
sinistrâ Serapidem amplectitur, pallio amictum,
cum modiolo in capite,
qui dexterâ pateram invergit,
quam lambit serpens, baculo advolutus.
Ad dexterum latus ejusdem cernitur Clava nodosa.
Ex Ligorio, ac Donio.

ΛΟΤ. ΜΙΝΙΚΙΟΣ
ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ

Idest:

Lucius Minicius
Gordianus.

1 *In Vico Ghio, olim Fiumi, in Insula Chio.*
Misit V. Cl. Joseph Bimardus M. Seleuci Toparcha.

1. Ο Τ Ρ Α Ν Ι Ω Ν Π Α Ν Τ Ω Ν Β Α Σ Ι Λ Ε Τ Χ Α Ι Ρ Ε Α Φ Θ Ι Τ Α Ν Ο Τ

Pro Ν Ο Τ *Bimardus legit* Ν Ο Τ Σ Τ Ε. *D. de Bohn* Α Φ Θ Ι Τ' Α Ν Ο Τ Β Ι

2. Σ Ο Σ Τ Ε Π Α Τ Η Ρ Χ Ρ Τ Σ Ο Σ Τ Ε Φ Α Ν Ο Σ Π Ο Λ Τ Σ Ε Μ Ν Ο Σ Ο Σ Ε Ι Ρ Ι Σ

Marmor habet Χ Ρ Τ Σ Τ Ε ... Α Ν Ο Σ. *D. de Bohn legit* Χ Ρ Τ Σ Ο Σ Τ Ε Φ Α Ν Ο Σ.

3. Α Τ Τ Ο Σ Ζ Ε Τ Σ. Κ Ρ Ο Ν Ι Δ Η Σ. Α Τ Γ Ο Σ Μ Ε Γ Α Σ Ο Β Ρ Ι Μ Ο Σ Α Μ Ω Ν

In Marmore erat Α Μ Ο. *D. de la Bohn legit* Α Μ Ω Ν.

4. Ο Τ Ρ Α Ν Ο Σ Α Θ Α Ν Α Τ Ω Ν Π Ρ Ο Τ Ε Π Ν Η Τ Α Ι Σ Ε Σ Ε Ρ Α Π Ι Σ

Bimardus legit Π Ρ Ο Τ Ε Ρ Ο Ν Η Τ Α Ι Σ Ε. *Bohnius* Π Ρ Ο Τ Ε Π Η Ν Η Τ Α Ι Σ Ε.

5. Σ Ι Τ Ε Μ Α Κ Α Ι Ρ Α Θ Ε ... Μ Η Τ Η Ρ Π Ο Λ Τ Ω Ν Τ Μ Ο Σ Ι Σ Ι Σ

Bimardus legit Σ Τ Τ Ε, *ac* Θ Ε Ω Ν. *Bohnius* Σ Η Τ Ε, *ac* Θ Ε Α.

6. Η Ν Τ Ε Κ Ε Ν Ο Τ Ρ Α Ν Ο Σ Ε Τ Φ Ρ Ν Ι Δ Η Σ Ε Η Ι Κ Τ Μ Α Σ Ι Π Ο Ν Τ Ο Τ

Bimardus legit Ε Τ Φ Ρ Ο Ν Ι Δ Η Σ. *Bohnius* Ε Τ Φ Ρ Α Ν Ι Δ Η Σ.

7. Μ Α Ρ Μ Ο Ρ Ε Ο Ι Σ. Ο Ρ Ε Ξ Ε Ν Δ Ε Β Ο Σ Φ Ω Σ Π Α Σ Ι Β Ρ Ο Τ Ο Ι Σ Ι

Bohnius legit Δ' Ε Ρ Ε Β Ο Σ Φ Ω Σ. *Suspicor ego* Ο Ρ Ε Ξ Ε Δ Ε Β Ο Τ Σ Φ Ω Σ.

8. Π Ρ Ε Σ Β Ι Σ Τ Η Ν Μ Α Κ Ρ Ο Ν Ο Λ Τ Μ Π Ω Σ Σ Κ Η Π Τ Ρ Ο Ν Ε Χ Ο Τ Σ Α

Bohnius legit Ο Λ Τ Μ Π Ω. *Ego* Ο Λ Τ Μ Π Ο Τ.

9. Κ Α Ι Γ Α Ι Η Σ Π Α Σ Η Σ Κ Α Ι Π Ο Ν Τ Ο Τ Δ Ι Α Ν Α Ν.....

Bimardus legit Δ Ι Α Ν Α Π Α Τ Ε Ι Σ. *Bohnius* Δ Ι Α Ν Α Ν Α Σ Σ Α Ν

Hæc ita vertere liceat.

1. *Cælitum omnium Rex salve, incorruptibilis Mens*, (sive *incorruptibilis Anubi*.)
2. *Tuusque Pater aureá coroná redimitus, o multum venerande Osiri*, (seu *tuus Pater est multùm venerandus Osiris*.
3. *Idem Jupiter, Saturni Filius, idem magnus, præpotens unus*, (sive *idem magnus, & robustus Hamon*.)
4. *Cælum ante reliquos Immortales te genuit*, (sive *præ omnibus Immortalibus te celebravit*) *o Serapi*.
5. *Tuque beata Deûm Mater*, (sive *Mater tua est beata Dea*) *multorum nominum Isis*.
6. *Quam peperit Uranus* (*Cælum*) *ex Sapientia*, (sive *læta facie*) *in fluctibus Ponti*
7. *Rutilantibus. Qui vero Inferi desiderabant lumen*, (sive *præbuit autem Bovis lumen*) *cunctis mortalibus*.
8. *Tu Advocata*, (seu *Legati munere fungens*) *magnum Olympi*, (sive *in Olympo*) *sceptrum geris*, (seu *gerens*.)
9. *Et Terræ omnis, & Ponti Divam Reginam essinus*, (sive *& universam Terram, & Mare recreas*.)

Latus heic esset campus exspatiari volenti in absurda Ethnicorum Theologia, qui de Osiride, Anubi, Serapide, atque Iside mille Fabulis consinxerunt. Ast ego Lectorem ad Plutarchum, ac Diodorum de Iside ac Osiride multa narrantes, ad Gyraldum, ad Vossium, aliosque de Diis Gentilium tractantes, lubentius mitto.

2 *Bononiæ,*
in Sancti Stephani.
E Malvasia,
qui fragmentum hoc spectare censuit
ad Isidem, eo in loco cultam.

PERMANSIT BIS DENIS IN VIDV
ALIBVS ANNIS
IAM IAM SANCTA PARENS
QVARTAM NVNC RES
PICE PROLEM
ACCIPE PERPETVO QVAE DAT
TIBI MVNERA NATVS
ROMVLI

GENIUS.

Quæ Christianorum Theologia tradit de Angelis tutelaribus, agnoverunt etiam Ethnici veteres; ex quorum sententiâ Spiritus bonus, recta suasurus singulis hominibus a nativitate sociatus fuit. Unum Menandrum a Censorino laudatum profero, cujus hæc sunt verba:

Adest autem viro cuilibet Dæmon bonus,
Ut primum quisque nascitur, vitæ arcanus ductor.

Celeberrima sunt, quæ de Genio Socratis feruntur. Neque tantùm homini cuique, sed locis etiam privatis, Urbibus, Collegiis, Exercitibus &c. præfuisse peculiarem Genium tradiderunt. Exempla prostant in lapidibus, quorum & ego partem exero.

1 *Romæ, in Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani. Misit Franciscus Blanchinius V. Cl.*

P. ALFENO
HYPANO
GENIO ET
DIS
MANES
THORIA
GEMELLA FECIT

2 *Vindobonæ, in atrio Bibliothecæ Cæsareæ. Ex Clariss. March. Maffejo.*

GENIO 7
TIB. CL. AVITVS
MANSVETVS
OPTIO

Idest: GENIO CENTVRIAE.

3 *Auximi. E Ligorio.*

DEO GENIO
SACRVM
T. FLAVIVS. T. LIB
EROS
MIL. LEG. I. ITALIC
EX VOTO. D D
L. M.

4 *Neapoli. Ex Vignolio.*

EX IMPERIO
GENI ALOTIANI
EVARISTVS. SERVI
TOR. DEORVM. EX. VI
SO. LIB. AN

Idest *Libenti Animo*. Aut Domini, aut Loci alicujus Genius hic fuit. SERVITOR ignota antiquis Latinis vox. Antiquiorem tamen, quam quisque hactenus putarit, vides.

5 *Arimini, in Sancti Juliani. Ex Garuffio.*

GENIO ARIMINENSIVM

6 *Brixiæ. Ex Octavio Rubeo.*

GENIO
ARVORVM ARRII

7 *In Vico Urci Regni Granatensis. E schedis P. Cattanei Minor. Observant.*

GENIO AVGVSTI DIVI. F.
L. TREBIVS. L. F. MENOPHILVS

8 *Romæ, in Via Flaminia. Ex Donio.*

GENIO L
BERYLLVS

9 *Brixiæ. Ex Octavio Rubeo.*

GENIO
BRIXIANORVM

10 *Interamnæ, nunc* Terni; *Misit N. V. Ferdinandus de Vicecomit. de Cittadinis.*

GENIO CENTVRIAE
EX VOTO
POSVIT
CENTVRIA
[illegible]

12 *Tibure. Ex Donio.*

GENIO. CENT. SACRVM
AED. A. PLAVTIVS. A. F. AN. AMANDVS X LX
M. PLAVTIVS. M. F. ANIENSIS. ACTVS X XXX
P. PLAVTIVS. P. F. AN. LATINVS X. L̄
P. PLAVTIVS. P. F. AN. LATINVS X XV
AED. CN. PLAVTIVS. M. F. AN. LARTIANVS X XXXV̄
II. VIR. L. PLAVTIVS. M. F. AN. HASTA X XĪĪ
7. SEX. PLAVTIVS. SEX. F. AN. AMPL[illegible] X LVĪĪĪ
TR. T. PLAVTIVS. T. F. ANIENSIS. CAERINVS X XLV
Q. PLAVTIVS. SEX. F. AN. ACER

11 *Vasione. Misit Bimardus.*

OENIO
COLLEGI CEN
TONARIOR
VAS. RPR

Idest, ut opinor, *Vasiensis*, aut *Vasiensium*, *Respublica Restituit*. *Vasio* nunc *Vaison*, Civitas in Gallo-Romana Provincia.

1 *Mevaniæ, apud Johannem Angelum Storionum. Misit Cl. V. Dionysius Sancassanius Medicus.*

GENIO
COLL. FABR
ATTI[illegible]

Idest Collegii Fabrûm.

2 *Romæ, in Sanctæ Bibianæ. E schedis Ambrosianis.*

GENIO COLLIB. DEI. SILVANI
AELIVS SILVANVS IVN.
PRO VOTO D. D

Habemus heic *Dei Silvani Collibertos*, quorum mentionem, atque notitiam frustra fortassis alibi requiras. Fuerunt illi aut Servi alicujus Templi Silvano dicati Libertate subinde donati, aut Societas Libertorum, qui sese adjunxerant cultui ejusdem imaginarii Dei.

3 *Ibidem, in Monte Cælio. Ex Vignolio.*

GENIO SANCTO
CASTRORVM
PEREGRINORVM
AVR. ALEXANDER
ANALIGEARIVS
QVOD. PEREGRE
RESTITVTVS VOVIT
(*sic*) EDIL. CASTRORVM
LIBENS. SOLVIT

Castra hæc *Peregrinorum*, Oppidum quodpiam fuisse potius quam militum Castra videntur. Si *Edil. Castrorum* sine dubitatione *Ædilem* nobis referret, suspicioni majus pondus, ne dicam certitudo, accederet. Si Ædilem in Castris militum mavis, munus antea ignotum militaribus officiis adde. Pro ANALIGEARIVS, doctiss. V. P. Contuccius Contucci e Societate Jesu, qui in Museum Kircherianum hoc marmor intulit, sine lacuna legit ANALICLARIVS. Sed utraque lectio Interpretem adhuc poscit. Num ANALECTARIVS?

4 *Arimini. E schedis Ambrosianis.*

GENIO DOMINICO
ZOILA VILIC.

Idest: *Genio Domini sui.*

5 *Nemausi. Misit Bimardus.*

G̅ D N̅
T. POMPEIVS
PEREGRINVS
AMICVS

Idest *Genio* hominis, cujus nomen literis tantùm initialibus signatur. Usitatum id Nemausi fuisse, liquet ex aliis lapidibus Nemausensibus apud Gruterum pag. 997. num. 17. & 892. num. 5. Similis est hæc altera:

6 *Ibidem. Misit idem.*

G̅ T N̅
EVPORVS
LIB

7 *Ad Montem Majorem in Tarantasia. E Guichenonio.*

GEN
PRO SALVTE
C. GRATINIANI

8 *Romæ, apud Mellinos. E schedis meis.*

GENIO HORREORVM
LEONIANORVM. ET
HERCVLI. SALVTARI
LVCI. SCANTI. GEMELLI
MVSAEVS. LIBERTVS

9 *Brixiæ. Ex Octavio Rubeo.*

GENIO
LVCI MINERVAE

10 *Campogalliani in agro Mutinensi, in ædibus Marchionis Sigismundi Estensis. Exscripsi.*

GENIO. Q. LAELI
EVTYCHI
B[illegible]B

11 *Vindobonæ in atrio Bibliothecæ Cæsareæ. Ex Paschali Caryophilo.*

GENIO DACIARVM

12 *Nolæ. E schedis Cyriaci Anconitani apud Philippum Stosch, Baronem Danum.*

GENIO. ET LARIBVS

13 *Perusiæ, apud Nobb. Meniconios. Misit P. Philippus Camerinius;*

GENIO
P. MANILI
PAMPHILI
VIX. ANN. LXX.

Miraberis, quei heic GENIO occurrat pro DIS MANIBVS. Est enim titulus sepulcralis. Sed vide Fabrettum pag. 72. Inscript.

14 *Hispelli. E Ligorio. Misit quoque P. Camerinius.*

GENIO. MVNICIPI
HISPEL. SACR
L. FOVRIVS. L. F. LEM
SECVNDINVS
V̅I̅ VIR. QVINQ
IN MVNICIP. EQV
PVBLIC. L. D. D. D

Profecto *Hispellum* Umbriæ illustre Oppidum deducta fuit Romanorum *Colonia*. *Municipium* tamen heic appellatur.

15 *Prope Marinum, in Vinea Columnensium. Ex Donio.*

GENIO
MVNICIP
SACRVM
Q. AVRELIV
FAVSTINIANV
IIII. V. D. F

16 *Brixiæ. Ex Octavio Rubeo.*

GENIO
PAGI LIVI

1 *Suessulæ in Campania.*
Ex Ligorio.

Sponius pag. 102. Miscellaneor. Inscriptionem refert positam GENIO PLACIFERO. Rectius sane PACIFERO.

2 *Romæ.*
Ex Donio,

PHOEBVS . SER
GENIO . IPSIVS D. D

3 *In Anglia.*
E Transactionibus Philosophicis Anglicis.

GENIO PRAETORI
CL. EPAPHRODITVS
CLAVDIANVS
TRIBVNVS CHO
I LING. V. P. L. M

Memoratur heic *Cohors I. Lingonum*, cujus Tribunus *Genio Prætorii Votum* Solvit.

4 *Puteolis,*
apud Carmelitas, in basi.
E schedis meis.

Ex uno latere.	*Ex altero latere.*
PRO SALVTE IMP. CAESARIS TITI AELII HA DRIANI ANTONINI. AVG. PII. P. P. ET M. AELI. AVRELI CAESARIS N GENIO COLONIAE PVTEOLANORVM CHRYSANTVS AVG. DISP. A FRVMENTO PVTEOLIS ET OSTIS L. D. DECVRIONVM PERMISSV	FELICITATI PERPETVAE TEMPORIS D. VALENTINIANI VICTORIS AC TRIVMFATORIS SEMPER AVG AVINIVS VALENTINVS V. C. CONS. CAMP DEVOTVS NVMINIS MAIES . QVE . EIVS

Officiis Domus Augustæ adde nunc *Dispensatorem a Frumento*, qui ex hac Inscriptione prodit. Idem autem lapis heic geminæ Inscriptioni inservit, quod & in aliis non paucis accidit.

1 *Ibidem,*
in viridario Proregis.
E schedis meis.

GENIO. COLONIAE. PVTEOLAN.
SACR.
FORTVNAM
PTOLEMAIS. ISSA
CVRANTE
GALERIA. CVPROGENIA
MATRE

Pro FORTVNAM legendum videtur FORTVNATA, & fortasse PTOLEMAISSA.

2 *Neapoli,*
in ædibus Principis Cellamaris.
Ex Vignolio.

SANCTISSIMO DEO
GENIO COLONIAE
PVTEOLANORVM
NEMONIA CALLISTE NEMONI
EVTYCHETIS CVM DVOBVS
M. M. NEMONIS M. FILYS
EVTYCHIANO ET GEMELLINO
FRATRIBVS SVIS ET
NEMONIA IANVARIA FILIA SVA
DONO DANT

5 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani.
Misit Franciscus Blanchinius V. Cl.

D . M . S
M. VETI DECEMBRIS
FILI PIISIMI RELIQVIAE ANNO
RVM XVIIII. CONSECRATAE PIE
TATI ET GENIO INFERNO AB. M. VETIO
TROPHIMO ET VETIA LVPVLA
PARENTIBVS

6 *Ibidem.*
Ex eodem.

GENIO ET FORTVNAE
TVTELAEQVE HVIVS
LOCI COHORTIVM
PRAETORIANARVM
VINDICARV

3 *Romæ,*
apud Molarios.
Ex eodem.

DEO
IN CVIVS TVTELA
DOMVS EST

Quamquam ad *Penates* referri posse videatur Inscriptio ista, æquiori tamen jure spectare mihi creditur ad *Genium*; Dii quippe Tutelares crediti sunt Genii.

4 *Romæ,*
in domo Ascanii Adriani.
Ex Ligorio.

GENIO. SACRVM
ET. DEI EVBVL.
L . D . D
T. EVBVL. T. F. CLA.
QVINCTIVS
T. EVBVLIVS. T. F
PAL. SYRICVS
H. T. F. I. Q
IN. FRON. PED. XXS
IN. AGR. PED. XXVIS

Legendum suspicor ET DEO EVBVL. idest *Deo Eubulorum*, quem gens illa in privato solo colebat. Suspicor etiam, diversas duas Inscriptiones in unam coaluisse. Nam tres priores lineæ votivam tabellam, Genio positam, referre videntur, reliqua funebrem memoriam.

7 *In Vico Cardunensi agri Trevirensis.*
E Brovvero.

V. C ·I· GENIO
VICANO OMNI
BVS OB MEMO
RIAM RIPANO
RVM MARIA
NIVS RIPA
NVS

Brovverus siglas interpretatur *Viris Clarissimis & Diis*. Quis probet? Verisimilius dicas: *Voti Compos Fecit*. Illud enim I. facile sibi est F.

FORTUNA.

Fortunam inter Gentilium Deos numeratam, vel ipsi Tirones in literis novere. Ei omnes supplicabant: ei ubique Templa, Ædes, & Aræ statuebantur. Fanum illi positum in antiqua Umbria ad litus Hadriatici illustris Civitas evasit: tanta erat confluentium copia. Deinde multa ei Cognomina indita, prout industria Sacerdotum, aut creduli Populi superstitio suadebat. Id partim ex Inscriptionibus subjiciendis patebit.

1 *Ferentini.*
Ex Ligorio, & Boldetto.

FORTVNAE
SACRVM
VOTO
SVSCEPTO
C. CALAEVS
SECVRVS

2 *Antii.*
Ex Ligorio, & Malvasia.

FORTVNAE. SACR
M. FVRIVS. M. F. COR. RVFVS. PRO
REDIT. ET. IT. M. FVRI RVFI
PATR. SVI. V. S. L. M

Malvasia habet PATRONI. Sed rectius PATRIS, quamquam idem potuerit esse Pater, atque Patronus.

3 *Romæ,*
in hortis Mathæsiis.
E schedis Ptolomæi.

IVLIA PHOEBE
VISO FORTVNAE
SACRVM

4 *Brixiæ,*
ad Sancti Nazarii.
Ex Octavio Rubeo.

FORTVNAE
M. MVRLIVS
M. F. STEPHANVS
ET
BROCCO. L.
V. S. L. M.

5 *In Villa Putei Vigiani in agro Patavino.*
Ex P. Salomonio.

FORTVNAE SACRVM
P. OSIDIVS. P. F. RVFVS IIII. VIR
TR. MIL. LEG. IIII SCYTHIC
PRAEF. FABR

6 *Romæ,*
in domo Prosperi de Sancta Cruce,
Ex Donio.

FORTVNAE
C. RVSTIVS
SEVERVS

7 *Aquilæ,*
in ædibus Patrum Oratorii.
Misit Antonius Antinorius Aquilanus.

T. VINIO. RVFO. T. TISIENO OC
Q. ORFIO. FVLGINO. C. LEGIO. AED
PRAECTVR. AMITERNINA. PRO. REDITV
IMP. CAESARIS. AVGV
FORTVNA

8 *Atinæ, in Foro.*
Ex Donio.

FORTVNAE
PACVVIA MARCELLINA
V. L. P

9 *Pali.*
Ex Ligorio, ac Donio.

FORTVNAE SACR
PRO. REDITV
T. FLAVI. AVG. L
SABINIANI
T. FLAVIVS. T. LIB
VOLONIVS. VERVS
ET. T. FLAVIVS
ANTEROCIANVS
SABINVS. FVSCVS
FRAT. PERAGEN
CVRARVNT

10 *In Anglia.*
E Transactionibus Philosophicis Anglicis.

FORTVNAE
AVG. SACR.
PAFI. ATTI
CVS. SRAFI
V. S. L. M

11 *In Castello Osopi in Foro Julii.*
Ex Fontaninio Archiepiscopo Ancyrano,
V. Clarissimo.

FORT. AVG.
SAC
C. AVCT. PVL
V. S. L. M

1 *Patavii,*
apud Conservatores.
Ex Jacobo Philippo Tomasino.

FORTV
NAE. AVG
M. VAL
IVSTVS
EX
VOTO

2 *Pesti in Campania.*
Ex Ligorio.

L·AVRELIVS
MARCIANVS
AVG·LIBER
TVS·EXCEP
TOR·S·S
L·M

FORTVNAE
BARBATAE
SACR·

Innuit hanc Reinesius Class. I. num. 121. Integram deinde Sponius pag. 104. Miscellaneor. e *schedis Domini de Bagarris*, publici juris fecit, ejus etiam effigie exhibitâ. Sed unusquisque, ut spero, praeferendam heic fatebitur *Ligorii* diligentiam, qui summo studio (neque diffitetur ipse Spanhemius in illius censura) tot veterum monumenta graphice expressit. Quantum vero discriminis sit inter Sponianam, & nostram Lector utramque conferens, continuo animadvertet. *Marcianus* inter cetera ibi est *Exceptor*. Imaginaria plane Ars, quam nullus veterum novit. Est apud Ligorium EXCEPTOR, atque ita sine dubitatione scribendum. Nempe *Exceptores* iidem fuerunt, atque *Notarii*, qui in Curia, in Conciliis &c. excipiebant verba loquentium Notis iis, quas Tironis appellamus, & Gruterus edidit. Ceterum *Barbatae Fortunae Aedes* Romae fuit, atque de ea audiendus Sanctus Augustinus Lib. IV. Cap. XI. de Civitate Dei, cujus verba sunt: *Ipse* (Jupiter) *sit Fortuna Barbata, quae adultos Barbâ induit, quos honorare voluerit, ut hoc qualecumque Numen saltem masculum Deum, vel a Barba Barbatum, sicut a nodis Nodotum, vel certe non Fortunam, sed quia barbas habet, Fortunium nominarent*. Haec ille, Theologiam Gentilium ridens.

3 *In Anglia.*
E Transactionibus Philosophicis Anglicis.

FORTVNAE
COH. I. BATAVOR
CVI PRAEEST
M. ELACCINIVS
MARCELLVS PRAE

4 *Ibidem.*
Ex eisdem.

FORTVNAE
CONSERVA
TRICI
L. SENECIA
NIVS. MAR
TIVS. LEG
VI. VICT

Idest: *Legionis Sextae Victricis Miles*.

5 *Antii.*
Ex Ligorio.

FORTVNE. EQVST
L. IVNIVS. L. F. FLAVOS
EQV. LEG. X. AVGVST
VOTO. SVSCEPTO. L. M
D . D.

Idest *Fortunae Equestri*. Perquam celebre fuit Antii *Fortunae* Templum, ubi *Sortes* reddebantur: quam in rem multa congessit vir selectae olim eruditionis Philippus a Turre Episcopus Hadriensis in Monumentis veteris Antii. Accipe nunc Taciti verba Lib. 3. Annal. Cap. 71. *Incessit deinde Religio quonam in Templo locandum foret donum, quod pro valetudine Augustae Equites Romani voverant Equestri Fortunae: Nam etsi Delubra ejus Deae multa in Urbe, nullum tamen tali cognomento erat. Repertum est Aedem esse apud Antium, quae sic nuncuparetur. Ita donum apud Antium statuitur*. Alteram Inscriptionem, *Fortunae Equestri* dicatam protulit Gruterus pag. 75. num. 4. ex Fulvio Ursino locum minime signans. Veri videtur simile, ipsam quoque ex Antii ruinis deductam fuisse.

1 *Antii.*
Ex eodem.

FORTVNAE. EQ SACRVM M. VLPIVS. M. F. PAL ARRONIVS. EQ. ET. VLPIA. MVSA PRO. SALVTE FIL. S. VOT. SVSC. LIB. MER	VLPIAN VS. ET. EV TYCHIA NVS. LIB PER. AGE CVRARVN

2 *Ibidem.*
Ex eodem.

FORTVNAE. FELICI
SACRVM
C. MINISIVS. C. F. PRIMITI
VVS. EX. VOTO. S
L. M

3 *Pali prope Cervetriam.*
Ex eodem Ligorio.

Tria tantùm prima verba Inscriptionis hujus habes apud Reinesium Classe I. num. 122. qui de GRATAE *prædicato* dubitans, mallet ibi legi STATAE, qualis Fortuna appellatur in Gruteriano lapide pag. 79. num. 5. Fortassis apud Gruterum legendum est SEIAE FORTVNAE; nam *Sejæ* meminerunt Plinius, & Sanctus Augustinus. At *Statam Fortunam* nemo memoravit. Mihi potius negotium facessit illud GRATAE præpositum FORTVNAE. Extant enim tot aliæ Inscriptiones, in quibus Cognomina postponuntur, ut nescias, cur heic Cognomen *Grata* præcedat. Attamen exemplum SEIAE FORTVNAE pro isto marmore facit. Et quando suspicionibus agere licet, num in lapide fuerit scriptum SEIAE, aut SERIAE (nam Codices heic variant) GRATAE verò legerit Ligorius, quod literas exesas, nec satis apparentes, non fuerit assequutus? Suspicionem hanc Sanctus Augustinus juvat, dum ex Varrone scribit, *Sejam Fortunam* præpositam frumentis satis, quamdiu sub terra sunt. Heic autem mulierem in manu Spicas gestantem habes, sculptumque Spicarum canistrum. Verùm hæc omnia fateor obscura. Fortuna heic dicitur *Grata* cuicumque dona offerenti Templo suo.

1 *In Monte Argentario statua aenea effossa.*
Ex Ligorio.

Idest: *Fortunae Omnium Gentium Et Deorum*
Junia Avillia Tyche D. D.

Fraudem in aliis suspicari, nullum negotium est. At numquid non & suspicari nonnumquam licet ex eruditionis defectu fieri, ut multa nos minime intelligamus? Magnificum Cognomen hoc Fortunae inditum mirabitur quisquam, immo & explodet: quis enim umquam *Fortunam Deorum* ipsorum memoravit? Atqui apud Vergilium Lib. 8. vers. 334. Aeneid. occurrit:

Fortuna Omnipotens, & ineluctabile Fatum.

Fato certe subjecta etiam Numina Ethnici somniarunt. Eademque Fortuna a Tullio Oration. pro Marcello dicitur *Rerum omnium domina*. Et cur apud Gruterum pag. 76. num. 7. posita tabella *Fortunae Jovis pueri Primigeniae*? Adde *Fortunam* pro *Fato* usurpatam. Cuique enim veteres Fortunam suam assignarunt, Manilio teste Lib. 2. Astronom. Porro auctor est Pausanias in Boeot. sibi visum fuisse *Fortunae Simulacrum Plutum deuteram Deum gestantis*. Idem forsitan expressum hic habes. Inscriptionem hanc ipsam e *schedis Manutianis* dedit Clariss. Gorius inter Donianas.

2 *Lunae.*
Ex eodem.

FORTVNAE PLACIDAE
M. VINICIVS. M. F. LIBER
TVS EVTYCHVS
PROCVRATOR. A. RAT
FISC. CONSTANTINI
AVG. N̄. ET. VINICIA
TYCHE. S. Q. P
SAC

3 *Tybure.*
Ex Ughellio.

FORTVNAE PRAETORIAE
SACRVM
L. MVCIVS NICEPHOR.
MAG. HERCVLIS AVG
CN. COPONIVS. EPAGATVS
CVRATOR PRIMI D. S. P.
CVLTORIBVS D. D

In quarta linea MAGister HERCVLIS AVGusti sive *Augustalis*, ut in Gruteriano lapide pag. 1017. num. 5. Idest Sacerdos. Vereor, ne in sexta linea vitiosum sit illud PRIMI.

4 *Praeneste.*
E Suaresio.

FORTVNAE PRIMIGENIAE
MARCIVS TELESPHORVS
VOTVM SOLVIT

5 *Neapoli,*
in via ducente ad Sancti Ephraemi.
Ex Ligorio.

PRO. SALVTE
C. OPIMII. EXERC. FAC
FORTVNAE PVGNATOR
OPIMIA. NEME
VOT. V

Opimius iste *Exercitator Factionis* in Ludis Circensibus, aut Gladiatoriis fuisse mihi creditur. *Fortunae Pugnatoria* haec fuerit, cujus tamen unum testem habemus Ligorium. *Pugnatoria* efformatum uti *Gladiatoria*.

1 *Cionæ*,
Misit Johannes Bernardinus Tafurius Neritinus.

FORTVNAE REDVCI
AELIVS TERTVLLVS
CORN [redacted] C. FIL.
MVNICEPS . NERIT
LEG. IIII. FLAV. PRIMIP.
PROPRIO . SVMPTV
EX . VOTO . NVNC
RESTITVIT

Mihi in hac Inſcriptione ſuſpicionem ingerit illud C. FIL. non ſuo loco poſitum.. Dubitationem meam adauget illud MVNICEPS. Patriam quippe militares viri indicare conſueverunt, ſed minime adnotando, eſſet-ne, an non Municipium. Ita inſuetum illud NVNC.

2 *Lanuvii*.
Ex Ligorio.

FORTVNAE RED
HOC SIGNVM. SAC
PRO IT. ET. REDIT
[redacted] VOT
C. IVLI VRBANI
ET IVLIAE EPIGONE
S . Q . P . D.D
CVR L. FVRIVS. PHI
LO. EX. CAVSSA. TESTA
MENTI. L. P. III. AL. P. IIII.

In ſextâ lineâ Siglas interpretari poſſis: *Solvere Quod Promiſerat, Decreto Decurionum Curavit* &c.

3 *Antii*.
Ex P. Vulpio e Societate Jeſu.

FORTVNAE REDVCI
PRO SALVTE ITV ET
REDITV FIL. TIBER.
VETERIS
CARANTILLVS EX VOTO POSVIT

4 *Saſſinæ*.
Ex Ligorio.

FORTVNAE
REDVCI SAC
Q. ORTENSIVS
SABINVS. EQ
PVBL. VOT
S . L . M

5 *In Arce Cerviæ*.
E ſchedis Jac. Valvaſonii,
miſſis Comes Franc. Valvaſonius.

FORTVNAE . RESPICIENTI
ET. DIANAE. ET. PROSERPINAE. PROPITIAE
DONVM . D. P. S. DEDIT
T. FREGANIVS. C. F. MACER
DECVRIO CREMONAE

Vide Gruterum pag. 1072. 6.

6 *Romæ*,
in Collegio Patrum Societatis Jeſu.
Miſit P. Contuccius Contucci,
Muſeo Kircheriano Præfectus.

FORTVNAE SALVTARI
C. VAL. TERTIVS
FISCI CVRATOR VI

7 *Præneſte*.
E Suareſio.

FORTVNAE SANCTAE
ATINIA TVDANINA

Celeberrimum fuit apud veteres Templum *Fortunæ Præneſtinæ*, unde Sortes petebantur.

8 *Antii*.
Ex Ligorio.

VICINAE FORTVNAE
SACRVM
L. FABIVS. L. F. PAL. ADIVTOR
ET L. FABIVS . SERENVS
D D
L M

Peregrina ſane eſt appellatio *Fortunæ Vicinæ*.

9 *Venetiis*,
apud Nobb. Emo.
Miſit Alexander Berti Lucenſis,
e Congregatione Matris Dei.

ΑΓΑΘΗΙ ΤΥΧΗΙ
ΣΜΙΝΘΕΙ ΑΠΟΛ
ΛΩΝΙ ΚΑΙ ΑΣΚΛΗ
ΠΙΩΙ ΣΩΤΗΡΙ
ΚΑΙ ΜΟΣΥΝΕΙ
ΤΑΙΣ ΚΛ. ΦΛΩ
ΡΩΝΙΟΣ ΜΑΚΡΙ
ΝΟΣ ΚΟΥΡΑΤΩΡ
ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ
ΑΝΕΘΗΚΕ

Ideſt:

Bonæ Fortunæ,
Smintheo Apollini Et Aeſculapio Servatori,
Et Moſyniſis, Claudius Floronius Macrinus Curator
De Sua Pecunia
Poſuit.

Illud quidem Marmor inter Epigrammata Fortunæ dicata recenſui; ſed veri ſimilius puto *Bonæ fortunæ* nequaquam poſitum fuiſſe. Scilicet ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ videtur & in iſto loco conſueta Græcorum acclamatio ſignificans, ut alibi animadverti, *Feliciter*, aut quod *bene vertat*. De *Apolline Sminthco* nihil eſt, quod ego quidquam adtexam. Celebris fuit apud Græcos, in Cretâ præſertim, illius cultus, uti pluribus oſtendit Lilius Gregorius Gyraldus in Syntagm. Deorum Cap. VII. qui & originem Cognominis erudite perſequitur. Tu illum conſule, ſi lubet. Quid verò ſint *Moſyniſæ* (Deæ, uti videtur) quis mihi indicet? Num heic innuuntur Deæ, ſeu Numina quæpiam a *Moſinis* antiquæ Græciæ Populis peculiari cultu habita? *Moſynorum* quippe meminit Nicolaus Damaſcenus in Libello de Moribus Græcorum, quem e Collectaneis Stobæi Nicolaus Cragius deſcriptum erulerit. Attamen in vocabulo ΜΟΣΥΝΕΙΤΑΙΣ mendum cubare puto: verùm ad emendationem nihil ſuccurrit, quod placeat.

P E N A T E S, & L A R E S.

1 *In Sancti Valentini, inter rudera antiquae Valeriae. Misit P. Philippus Camerinius.*

T. ANNIVS. L. F. LARGI
DIBVS PENATIBVS
OB REM MILITAREM
VOTVM SOLVIT L. M

DIBVS pro DIIS, nisi sit pro DEABVS. Exemplum non unum habes in Indice Gruteriano. LARGI, lege LARGius, aut *Largus*. quod sequitur OB REM MILITAREM vix concoquas, tum quod nihil significat beneficii aut accepti, aut accipiendi in militia, tum etiam quod dubitem, an a *Penatibus* id petere in more fuerit.

4 *Nem au?.* *Ex Cl. V. Scipione Marchione Maffejo.*

SVLPICIVS COSMVS REST
LARIBVS AVG
SACRVM ET
MINERVAE
NEMAVSO
VRNIAE
AVICANTO
T. CASSIVS T L
FELICIO EX S
VOT

Tum Gruterus, tum Reinesius, & Sponius tabulis protulere inscriptis *Deo Nemauso*. *Urniam* & *Avicantum* recte conjicit Clariss. Maffejus, *Municipales* Deos fuisse, hoc est, Deos peculiares Nemausensis Urbis, quales & in aliis locis occurrunt. Deus autem notus saepe ibi colebatur, sed sub cognomine nobis ignoto. *Urniae* nomine erunt, qui suspicentur *Uraniam*, scilicet *Venerem* designari. Si negas, conjecturae nervos omnes succidis.

7 *Caperae in Hispania. E schedis P. Cattanei.*

DIS LARIBVS CAPEREN
SIS GENTILITATIS
III. OB HONOREM QVOD
CECIVS EREPTA EST
CAPERAE COCEIA CLESI
F. SEVERA

Nihil hinc exsculpas: adeo depravata confusaque sunt omnia. In schedis meis haec ita proponitur:

Capera in Regno Legionis, pro foribus Hernandi Alonsi.

DIIS LARIBVS
CAPETICORVM
GENTILITATIS &c.

2 *Venusiae. Ex Illustriss. Corsignano Episcopo Venusino.*

LARIBVS. AVG.
C. AVITTIVS
[illegible]REDITVM
MAG. AVG

3 *In Tusculano agri Brixiani. E Vinaccesio.*

AVGVSTIS
LARIBVS

5 *Romae, apud Nobb. Palinos. Ex Ligorio.*

LARIBVS. AVGVT. MIN. PRIMI
GRATVS. NVMISI. LEPIDI
VRBANVS. VINVLEIAE

6 *Romae in aedibus Barberinis. E schedis Ptolomeis.*

LARIBVS AVGVSTIS G[illegible] SAC
RVBRIVS. SP. F. L. AVFIDIVS. CN. DICINIV
COL POLLIO FELIX [illegible] HILEROS
VI. K. AVGVST. PRIMIMAG [illegible] RVNT

8 *Aquileiae, in aedibus Feninis. Misit Comes Franciscus* Beretta *Utinensis.*

SEX. FABIVS. SEX. L. STEPHANVS
SEX. FABIVS. STEPHANI. L. LAETVS
DE. PECVNIA. SVA. LARIB. SACR
DEDERE

9 *Antii. Ex Ligorio.*

LARIBVS. SACRVM
C. FLAMINIVS. C. L. HILARVS
C. FLAMINIVS. C. L. STEPHANVS
C. FLAMINIVS. Ͻ. L. XANTHVS
FLAMINIA. Ͻ. L. THALLVSA
S. P. FECERVNT

10 *Tibure, extra Portam Cornutam. Ex Ligorio, ac Donio.*

LARIB. SACR.
C. IVNIVS. IVSTVS
MIL. COH. VI. PRAET
STATION. TIBVR
P. L. D. D. P

Donius legit L. D. D. D. nempe *Locus Decreto Decurionum Datus*.

1 *Romæ.*
Ex Ligorio, ac Donio.

C. MVCIVS
ADEPTVS
LARIBVS
D D

2 *Aquilejæ,*
apud Sanctimoniales.
Misit Comes Franciscus Beretta *Utinensis.*

VI. L. LICINIVS LARIB. SACR EPAGAT. FABI
TAVL CN. LICINIVS MAG DANT TRAE. SOC. POR
TILI. LL. SINNAE DIPHILVS. VIBI. M

3 *In lucernâ æneâ*
apud Casalium.

LARIBVS
SACRVM
PFROAMOEN

Confusas postremas hasce literas Fortunius Licetus Lib. 6. Cap. 57. de Lucernis interpretatur *Paroo Munus*, vel *Perse Munus*, seu *Parvo Munus*. Nihil horum probes. Tolerabilius censeas signari heic P. FRO. AMOEN. idest *Publius Frontinius Amœnus*.

4 *Romæ,*
in Museo Albano.
Exscribendum curavit Franciscus Blanchinius V. Cl.

In dextro latere.

LARIBVS
SALVTARIBVS
REGINVS NOST
COS

In sinistro.

LARIBVS
SALVTARIBVS
REGINVS NOST
COS

Quid sit NOST. non assequor. Num NOSTRI CONSVLIS, idest *Servus*?

NYMPHÆ, & AQUÆ.

5 *In Insula Paro.*
Ex Tourn-fortio misit Bimardus.

ΑΔΑΜΑΣ
ΟΔΡΥΣΗΣ
ΝΥΜΦΑΙΣ

Idest:

Adamas
Odrysius
Nimphais
(Dicavit.)

ΟΔΡΥΣΙΣ aut ΟΔΡΥΣΙΟΣ rectius scriptum videtur. Fallitur autem Tournefortius (uti me monuit eruditissimus Bimardus) quum *Nymphas* heic *de novis Nuptis* interpretatur.

6 *Artæ Juliæ.*
Misit idem.

NYMPHIS
V. S. L. M

7 *Pisti in Campania.*
Ex Ligorio, ac Donio.

NYMPHIS. NVMIN. SERM
SACRVM
L. ANTIVS L. FIL. PA
LATINA ARCHI
TECTVS D. D

Idest: *Lucii Filius* (e Tribu) *Palatinâ, Architectus* professione. Quid sit in primâ lineâ illud SERM. divinet qui potest.

8 *In* Alcalà *in Hispania.*
E schedis Farnesiis.

NYMPHIS
ATTALVS
CORNELI
ORVM

9 *Florentiæ,*
in Museo Mediceo.
Ex Gorio.

NYMP. SANC. SAC. EPICTETVS
AQVARIVS. AVG. N. LIB

Non satis accurate descriptam dederat Gruterus pag. 53. num. 4. Olim fuit hoc marmor in Museo Cardinalis Carpensis.

10 *Budæ.*
E schedis Farnesiis.

NYMPHIS
M. FONIACI
VS. VERVS. QQ
SACERDOTALIS
DIGNISSIM S
MERITO

11 *Ibidem,*
apud Fratres Minores.
E schedis Franc. Justiniani
Oratoris ad Regem Hung.
Misit Comes Franc. Valvasonius.

NINPHIS
SACRVM
IVL. PVSINIO
IMAG. LEG. II
D. R. F. V. L. M

1 *In Anglia.*
E Transactionibus Philosophicis Anglicis.

DEABVS NYM
PHIS VET
MANSVETAE
CLAVDIAE VRB
N LAI IVS

2 *Veronae,*
in Museo Publico.
Ex Marchione Maffejo.

NYMPHIS AVG
ET GENIO PAG
ARVSNATIVM C.
PAPIRIVS THREPTVS

3 *In Vico* Scledo *agri Vicentini.*
E schedis Farnesiis, & Capponiis.

NYMPHIS LYMPHISQ
AVGVST. OB REDITVM
AQVARVM
P. POMPONIVS
CORNELIANVS
COMMISIT VT VOVIT

Depravatam dederat Reinesius Class. I. num. 178. Muratorius legit in quarta linea & seqq. P. POMPONIVS AVRELIANVS C. F. VIR. C. VOVIT. Illa quoque vitia. Hanc eamdem ad me misit Joseph Binius, Forojuliensium Antiquitatum egregius cultor, qualem accepit a praeclarissimo Comite Johanne Savorgnano, qui dum in Vico Scledi agri Vicentini versaretur, ipsam ex marmore descripsit hisce in fine verbis TIT. POMPONIVS CORNELIAN. V.

4 *Carolinae in Dacia.*
Ex Patre Duellio Canonico Regulari.

PRO SALVTE
DOMINI
NOSTRI. SA
NCTISSIMI
ANTONINI
PII AVGVSTI
NYMPHIS
NOVIS SACRVM
D RVFRIVS. SVLPICIA
LEG. LEG. XIII. C. ANIO

5 *In Arganda in Hispania,*
in Sancti Johannis.
E schedis Farnesiis.

TI. RVFINVS
NYMPHIS
VARCILERIS
V. L. S

6 *Apud Leucadem in Boeotia.*
E schedis meis, & Cyriaci Anconitani.

ΘΥΜΑΔΗΣ ΞΕΝΩΝΙΟΣ ΑΝΤΙΓΕΝΙΣ
ΝΥΜΦΑΙΣ ΠΑΝΙ ΘΥΜΑΔΗΣ ΑΝΕΘΕΙΚΕ
ΞΕΝΩΝΙΟΣ ΠΑΝΙ ΔΙΟΝΥΣΙΩΙ

Idest:

Thymades Xenonius Antigenis.
Nymphis. Pani Thymades Dicavit.
Xenonius Pani Dionysio.

7 *Ad Lacum Nymphaeum*
in agro Norbano.
Ex P. Vulpio e Societate Jesu.

NYMPHIS DRYAD.
SAC
M VATIC
V. S. L. M

8 *Patavii,*
Ex editis a doctiss. P. Angelo Calogierà,
Monacho Camaldulensi.

A. A.
C. CLVENTIVS. C. F
ROM. PROCVLVS
ATESTE AEDILIS. II. VIR. QVAESTOR
AERARI. BIS. PONTIFEX. V. S.

Apud Veteres quoque Aquae Thermales *Aponi* in agro Patavino celebres fuere, utpote ad varios morbos depellendos, & bonam valetudinem restituendam aptae. Deus quispiam, aut Dea praeesse illis credita, unde ejusmodi beneficia manarent. Hinc *Aquis Aponi* complures votivae tabellae positae, quas illustravit singulari Dissertatione V. Cl. Comes Camillus Silvestrius Rhodiginus.

9 *Rhodigii,*
apud Comitem Camillum Silvestrium V. Cl.

A. IVNIVS
MACRINOR. L
NIGELLIVS
A. A. V. S. L. M.

10 *Ibidem,*
penes eumdem.

M. TERENTIVS
M. L. SECVNDVS
A. A. V. S. L. M

11 *Ex Donio. Non indicatur locus ubi exstat.*

12 *Aponi.*
Ex P. Calogierà.

A. A.
C. TREBIVS
C. F.
FIRMVS
CVM DONO
V. S. L. M

1 *Ad Aquas Albulas,*
lapides Anno Christi 1736. effossi.
Misit Franciscus Abbas Ficoronius V. Cl.

.....ALBVLIS. D D
CELADVS AVG. L

2 *Ibidem.*
Ex eodem.

C.CLAVDIVS
T.F.QVIR
SEVERVS
ALBVL

Eodem in loco, ipsoque Anno effossæ fuerunt quatuor Columnæ Marmoris Parii, atque aliæ unà cum fragmentis Statuarum ad *Aquas Albulas*. Ibi quoque reperti isti lapides dicati eisdem *Aquis*, sive Nymphis, aut Numini ipsis Aquis præposito. Romanorum quoque temporibus celebres ejusmodi Aquæ fuerunt. Plinium audi Lib. 31. Cap. 2. *Juxta Romam Albulæ Aquæ vulneribus medentur.* Adde Martialem:

Itur ad Herculei gelidas qua Tiburis arces,
Canaque sulphureis Albula fumat aquis.

Est & apud Reinesium Inscriptio hisce Aquis sacrata pag. 103. Ejusmodi *Aquarum* mentio quoque est in Classe III.

3 *Ibidem.*

AQVIS ALBVLIS SA
C. VMBREIVS
LAVICAN. PRO
SAL. S. V. S. L. M

4 *In Benaci ripa oppidulo Sancti Virgilii.*
E schedis Antonii Giganti.

BENACO
SVCCESSVS. O
SAMICI MIRINI
V. S. L. M

Lacum in Italia percelebrem *Benacum* novit Eruditus quisque. Huic, sive, ut meliùs dicam, Deo, qui præesse Lacui credebatur, credibile est sacratum fuisse tabellam hanc. Vide & subsequentem.

5 *Prope Scanzanum,*
in Sanctæ Mariæ.
Ex Illustriss. Corsignano Episcopo
Venusino.

C. GAVIVS M F
C. VEREDVS . C. F
MESSALA
FVCINO. V. S. L. M

Fucinus Lacus in Marsis est. Numen, sub cujus tutelâ is erat, honoratum votivâ hac tabulâ vides.

NEMESIS, FATA, PARCÆ, ÆACUS.

6 *Panormi,*
in Prætorio.
E Gualterio.

DEAE NEMESI
M. GELLIVS. CAE
EX IMP
D

Ex Imperio Deæ heic legendum, non verò *Ex Impensis*, ut Gualterius; neque *Cæsaris ex impensis* ut Cajetanus Notus censuit. *Nemesis* facinorum ultrix Dea apud Ethnicos.

7 *Sabariæ in Dacia.*
Ex Comite Marsilio.

NEMESI
AVG. SAC
HELIODORVS
AVG. N. VIL
STAT. SAVAR
PRO SAL. SVA
ET SVORVM
V. S. L. M

In Notis ad Inscriptionem istam eruditus vir interpretatur STAT. *Stationarius*. At mihi videtur *Villico* nihil rei esse posse cum *Stationario*, militari nempe officio. Si Sabariæ *Statio navium* fuisset, arbitrarer *Heliodorum* hunc *Augusti nostri Villicum* ejusdem *Stationis* fuisse Procuratorem, Præpositum &c.

8 *In Saladnach in Dacia.*
Misit Apostolus Zeno.

NEMESI
AVG
VITALIS
C. ARON
V. S

Idest: *Caji Aronis* Servus, *Votum solvit*.

1 *Patavii,*
apud Rammusios.
Ex Donio.

ΣΑΕΤΘΕΡΙΑΣ
ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΤΗΙ ΝΕΜΕΣΙ ΤΗΙ
ΡΑΜΝΟΤΝΤΟΘΕΝ ΝΕΑΙΡΑ
ΑΘΗΝΑΙΑ ΧΑΡΙΤΟΒΛΕΦΑ
ΡΟΣ ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Ideft:

Ob Libertatem
Gratiarum Actionem Nemesi
Rhamnusiæ Neæra
Atheniensis Venustis Superciliis Prædita Persolvit.

Nemesis Rhamnusia, quæ nempe in *Rhamnunte* vico Atticæ, Fanum habuit, meminere Strabo, Pausanias, Claudianus, & alii.

2 *Nemausi.*
E schedis Guirani in Cæsarea Bibliotheca.

FATIS
T. POMPONIVS
EX. VOTO

3 *In Castello* Toblino
regionis Tirolensis.
Misit doct. Hieronymus Tartarottus, Roverctanus.

FATIS FATA[illegible]
DRVINVS. MNC[illegible]
ACTOR. PRAEDIORVM
TYBLI NAT. TEGVRIVM
A SOLO IMPENDIO SVO FE
CIT. ET. IN. TVTELA. EIVS
H.S. N̄. CC. CONLVSTRIO
FVNDI VETTIANI. DEDIT

Sunt & apud Gruterum tabellæ geminæ *Fatis* dicatæ. Nostra posita fuit *Fatis Fatalibus*, nisi stulta gens heic etiam, ut in aliis non paucis, feminas excogitarit, sitque legendum *Fatis*, *Fatabus*. Exotica vox in penultimâ lineâ CONLVSTRIO. Fortasse pro CVM LVSTRO, hoc est LVCO. Aut suspicari possis a *Lustrare* efformatum *Conlustrius*, qui videlicet, ut nunc dicimus, Visitator fuerit ejus fundi.

4 *In portu Caprulano*
apud Ecclesiam.
E schedis Valvasoniis, misit Comes Franc. Beretta Utinensis.

FATIS
OCTAVIA
SPERATA VOTVM
SOLVIT. LIB. MVN

Floruit circa finem Sæculi XVI. nobilis vir *Jacobus Valvasonius de Maniaco*, atque is post se reliquit Schedas aliquot, in quas conjecerat complures Inscriptiones vetustas. Earum possessor, uti Jacobi prælaudati hæres, nobilis atque eruditus vir *Comes Franciscus Valvasonius* ubi intellexit a doctissimo *Comite Francisco Beretta* Utinensi, me hujusmodi fragmentorum desiderio teneri, easdem pro sua humanitate dono ad me misit. Quæ inde eliciuerim, procedendo Lector agnoscet.

5 *Nemausi.*
E Grassero.

PARCIS
L. VALERIVS. HYBR
V. S. L. M

6 *Veronæ.*
E schedis Nicolai Pacediani.

LOCO PVBLIC. DAT. D. D.
PARCIS. AVG. SACR.
L. CASSIVS VERVICI. F.
NIGRINVS ĪIIVIR AVG
V. S. L. M

7 *In Civitate Tragilli in Hispania.*
E schedis P. Cattanei.

CILIVS
CAENONIS
F. APVLVS
AEACO
V. S. L. M

MENS BONA, PAX, PROVIDENTIA, SPES, VICTORIA, BONUS EVENTUS.

1 *Neapoli,*
apud Actium Syncerum Sannazarium
E schedis Fratris Jucundi misit Gorius.

CN. CORNELIVS. CN. L. PAPIA
L. GALONIVS. L. L. AGATOCL
MAG. BONAE MENTI
D . S . FAC. COER

2 *Celani.*
E schedis meis.

MENTI BONAE
D. D.
SVRVS. TETTIENI. S.
PHILONIC. MARCIAE. S.
NICOMAC. ALBI. M. S.

3 *Narbone,*
in cippo.
Misit Bimardus.

PACI. AVG

T. DOMITIVS. ROMVLVS
VOTVM. POSVIT. QVOD
FIDE. COMISVM. PHOEBV. LIBERTV
RECEPIT

Idest: PHOEBVS LIBERTVS.

4 *Praeneste.*
E Suaresio.

PACI AVG.
SACRVM
DECVRION. POPVLVSQ.
COLONIAE PRAENESTINAE

5 *Interamnae, nunc* Terni.
Ex Angelonio.

PROVIDENTIAE
AVG. SAC.

6 *Concordiae,*
in Palatio publico.
Misit Canonicus Bertoli.

PROVIDENTIAE
AVGVSTAE.

7 *Aquilejae,*
prope Monasterium.
Misit idem.

SPEI. AVG.
SACR
L. CORN. POTIT
V . S . L . M

8 *Cervignani in agro Aquilejensi.*
Misit idem.

S . A . S
IN HONOR
L. VALERI
NYMPHODOT
VI. VIR. ET. DD. AVG.
ET. C. STATI. PRIMIG
ET
IN. MEMORIA
C. STATI. HEVRET
VI. VIR. ET. DD. AVG
ALYPVS
LIB

Confer Inscriptionem istam cum Gruteriana pag. 838. num. 1. Duo diversa Epigrammata ibi confusa offendas. Idem quoque geminas Inscriptiones dedit positas S. A. S. quas siglas in Indice Scaliger nequaquam est interpretatus. *Saturno*, *Serapidi*, *Silvano Augusto* fortasse quisquam opinetur. At *Spei Augustae Sacrum* heic esse legendum, praecedens Marmor nobis persuadere potest. Aquilejae quippe uterque lapis exstat, ubi *Spei Augustae* Ædem fuisse, credere par est.

1 *Fregellæ, nunc* Ceperano.
Ex Ligorio.

SPEI INVICTAE
SACRVM
T. VASCONIVS. FRE
GELLANVS EDIL. QVI
AERAR SATVR. PEC
SVA. FACION. COER.

2 *Brixiæ,*
in ædibus N. V. Julii Antonii Averoldi.
Misit ipse.

VICTORIAE
L. DECIVS
TERTIVS
V . S . L . M

3 *Laude Pompejâ,*
in ædibus Cadamostorum.
E schedis meis.

L. HOSTILIVS ORSIANVS
VICTORIAE
V. S. L. M. IN. M. ORFEN
LAVD

IN. M. idest, *in memoriam.*

4 *Panormi.*
E Cajetano Noto.

ARAM. VICTORIAE
SEX. POMPEIVS MER
CATOR. VI. VIR. AVG.
PRAETER SVMMVM
PRO HONORE
D . D
P . S . P

Notus hæc ita interpretatur. *Præter summam* (nam sic legendum putat) *pro honore dant dedicant, publicæ saluti posuit.* Ego contra: *Præter Summum* (fortasse præter ea, quæ supra sunt) *pro honore Decurionatus* (nisi malis *Decreto Decurionum*) *Pecuniâ Suâ Posuit.*

5 *In Cippigniæ Villa*
in Lusitania.
E schedis Ambrosianis.

RVFVS
TANGINI
F. VICTO
RIAE. V. S

6 *In Vico* Teva,
Comitatus Hunyad *in Dacia.*
Misit Clariss. Apostolus Zeno.

VICTORIAE
AVG. ET. GENI
O. COLLEGI
EIVS. M. COC
CEIVS LVG
V. S. LAP. DD.

7 *In Vico* d'Espine *in Novalese.*
E Guichenonio.

VICTORIAE AVGVSTI
T. FLAMINIVS SECVNDVS. T. FLAM
T. F [illegible] FM [illegible]
CN. F. ROMANVS DE SVO PONENDVM
CVRAVERVNT

8 *Romæ,*
in Via sacra.
E Ligorio.

VICTOR. AVGG
DD. NN. DIOCL. ET. MAXIMIAN.
COR. PISTOR ʃ C. PR. COR. E.
T. FLAVIVS TYRANNVS
L. FVRIVS. L. EROS
C. OCTAVIVS. L. POLLIO
T. NAEVIVS. AGG. NN. [illegible] DIOMED.

Corpus Pistorum heu mihi se in tertiâ lineâ offert! C. PR. fortassis est *Castri Pretorii*. Obscurum plane COR. E. *Corpus Fs-fsclariorum* interpretari non audeo. Si *Coræ* oppido locus heic foret, aliter opus esset explicare quæ præcedunt.

9 *Malacæ in Hispania.*
E schedis P. Cattanei, & ex Donio.

L. OCTAVIVS. L. F RVSTICVS
L. GRANIVS. M. F. BALBVS. AEDIL
VICTORIAE AVG. SACRVM
D . S . P. DANT

10 *Villanovæ prope Lacum Gebennensem.*
E Guichenonio.

VICTORIAE
AVG
NITTIO GENNAE
TVLLIA
[illegible] NTI [illegible]

11 *In loco Taggiæ.*
E schedis Julii Guastavini.

VICTORIAE AETERNI INVICTI
IOVIS OPTIMI MAXIMI M. VAL
CAMINAS CASTELLI RESTITVTOR

Aliquid exotici in ista habes.

1 *Veronæ*, *apud Comites Moscardios*. *E schedis meis*.

BONO
EVENTO

Hic inter Deos Consentes enumeratur a Varrone. Plinius quoque illius meminit Lib. 34. Cap. 8. & Lib. 36. Cap. 5.

2 *Romæ*. *Ex Donio*.

EVENTVI
AVG
FELICITER
VICTORIIS AVG
FELICITER

MUSÆ, FLORA, FERONIA, ATTIS.

3 *Romæ*, *in ædibus Matthæjorum*. *Duo Vasa similia*. *E schedis Francisci Ptolomei*.

D . M
SACKVM MVSIS

Num *Dis Manibus*, an *Deæ Magnæ*? Mendosam crediderim, nisi subsequens Inscriptio pares siglas haberet.

Ibidem, *prope Sancti Petri*. *E schedis meis*.

MVSIS SACRVM
D . M . SACRVM
SEX. IVLIO PAVLINO
SCRIB. AEDIL. CVR.
AVTRONIA PRISCILLA
CONIVGI CARISSIMO

Geminis hisce Inscriptionibus praeuntibus, excogitare quisquam posset, fuisse, qui non tantum *Dis Manibus*, sed & *Musis* litarent provecta functis. Quo tamen, eo pluris etiam facienda sunt ejusmodi monumenta.

5 *Mevaniæ*, *in Palatio Consulari*. *Misit Dionysius Sancassanius*.

FLORAE
SACER
C. CAESIVS. HER

6 *Albani*. *Ex Ligorio haustam dedit P. Vulpius Soc. Jesu*.

FLORAE FERONIAE DICTALE
SACRVM
C. IVNIVS. C. F. PALATIN. PRISCVS
ALBANVS. EQ. ROMANVS EV. AVG.
L. POMPONIO. FLACCO. L. F. C. COELIO RVFO COSS.

Anno U. C. 720. Anno videlicet Salutis XVII.

7 *Veronæ*, *in Museo Publico*. *Ex Marchione Maffejo*.

FERONIAE. SAC
IN. MEMORIAM
MINEI PRISCI
T. KANIVS. IANVAR
SAC. GRATVITVS
ANNO XXXX
D D

8 *In Colle*, *qui imminet Monticulo agri Aquilani*, *ad januam Sanctæ Scholasticæ*. *E schedis meis*.

P. TEBANVS P. F. QVIR.
C. AVIDIVS LATIARIS
QVAESTOR
DIVI CLAVDII. TR. PL. PR.
PER. OMNES. HONORES
CANDIDATVS. AVGVSTOR.
FERONIAE

9 *Romæ*, *apud Dorotheum Mesinum tabellæ æneæ effossa in Tuscia*. *E Ligorio*.

IVNONI ET. FERONIAE
SEX. ALBIVS. SEX. F. SCAP. IVS
TVS. III. VIR. IVR. DICVN. ET
ALBIA. VIBVLLENA
VXOR. VOTVM. LIBENS. SOL
VIT

Qui *Junonem* eamdem cum *Feronia* faciunt adversantem sibi habent Inscriptionem hanc, uti & alteram apud Reinesium Class. I. num. 31. Sed vide Classem II. subsequentem.

1 *Beneventi.*
Ex Donio.

ATTINI . SAC
ET . MINERVAE
PARACENTIAE
TREBVLANA . IVS
TINA . FVMANIS
TA OBOL
TV MASER
VIII RIA . SAR
XI . K . AVX

Taurobolii, hoc est Sacrificii in honorem *Magnæ Deûm Matris*, & *Attinis* celebrati, heic est mentio. Multa de Cybele, atque Attine fabulantur Ethnici Scriptores, quæ omnia apud eos, non heic, legenda.

2 *Tibure*,
in Sancti Benedicti.
E schedis meis.

ATTINI AVG
SAC
C. IVLIVS. SP. F. IVLIANVS
PROCVLVS SACERDOS
M. D. M. I
AB AQVAS ALBVLAS
D D

Siglas in quintâ lineâ interpretare *Magna Deûm Matris Idea*.

MATRONÆ, DEA OBSEQUENS, SURIA, OMPHALE, VALENTINA.

3 *Mediolani.*
E schedis Ciceraji.

MATRON.
ANNIA. Q. L
SERVANDA
V . S . L . M

Matronæ, *Matres*, & *Matræ* (quæ nomina unum significasse creduntur) si Sponium pag. 104. Miscellaneor. auscultamus, erant *Deæ quædam Provinciarum*, *Urbiumque tutelares*. Sub hoc nomine ego *Junones* dumtaxat appellatas fuisse reor; nam *Junonibus*, uti supra vidimus, veteres vota offerebant. Ovidius Lib. VI. Fastor. aliquid de hac re innuere videtur. Sed hæc pleniorem lucem ex subsequenti lapide accipient.

4 *Besutii in agro Mediolanensi.*
Misit P. D. Petrus Grazioli
e Congregatione Sancti Pauli.

MATRONIS
IVNONIBVS
VALERIVS
BARONIS. F
V S L M

En ergo sub nomine *Matronarum* cultas *Junones*. Quid verò *Junones* fuerint, supra indicavi.

5 *Beckingæ in Germania.*
Ex Eccardo.

SENOnibus
MATROnis
COHors
HELVETiorum
QVIRA
IS IVLius Victi
CIVS
LEG VIII
IEVS II

6 *Mediolani.*
Ex Alciato.

MATRONIS
L . S . A
V . S . L M

7 *Ibidem*,
e regione pistrini Sancti Antonii.
Exscripsi.

MATRONIS
ATILIVS
C . F
VENERIQ. V. S

8 *Ibidem*,
apud Nobb. Archintos.
Exscripsi.

MATRONIS
CALVISIA C. FILIA
CVM FILIIS
V . S . L . M
L . D. D. D

1 *Cremonæ,*
in ædibus Caraffinorum.
Misit Franciscus Arisius.

MATRONIS
P. CAESIVS
ARCHIGENES
V . S . L . M

2 *Suni in agro Novariensi,*
in Sancti Genesii.
E Gallerato.

MATRONIS
ET DIS DEABVS
T. MATVSIVS N
PRO SE SVISQVE
V S L M

3 *In Sanctæ Christinæ,*
agri Novariensis.
E schedis meis, & ex Gallerato.

MATRONIS
T. VINIDIVS
CRESCENS

4 *Vesontione,*
apud D. Dunod Antecessorem.
Misit Bimardus.

MATRABVS A
VGG. MARTIALIS
AVGG. NN. VER. E
X. DISP. EX. VOTO
MONITVS

Idest: *Augustorum Nostrorum Verna et Dispensatoribus* &c.

5 *Neomagi.*
Ex Jacobo Tollio,

MATRIBVS
MOPATIBVS
M. LIBERIVS
VICTOR CIVES
NERVIVS NE
FRV. V. S. L. M

A loco *Mopate*, ubi *Matres* Divæ colebantur, cognomen accepisse illæ mihi creduntur.

8 *In Abbatia Beligni*
agri Aquilejensis,
E schedis Valerii, & ex Illustriss. Philippo a Turre.

LEVCAE ANSPANIAE. L.
OCCVSIA VENVSTA
MAG. DEAE OBSEQVENTI
D

Incertus sum, legendum-ne sit heic *Venusta Magistra*, an *Magnæ Deæ*. In primam interpretationem pronior sum, quod feminæ quoque *Sacerdotes*, & *Magistræ* Sacerdotum inter Ethnicos haberentur. Majores etiam ambages creat *Dea* illa *Obsequens*: nam quæ illa dicenda est? *Obsequens* Cognomen est inditum aliis Diis, & Deabus; id quod supra animadvertimus, quasi dicas: *Facilis ad implenda vota precantum*. *Si Magnæ Deæ* legas, Cybelem *Magnam Deum Matrem* non injuria heic excogites. Attamen is tantummodo certam nobis interpretationem offerret, qui probe nosset in cujus Deæ Templo posita fuisset illa tabella. Hoc autem quis rescire possit?

6 *In incerto loco.*
Ex Cupero.

MATRIBVS. ARSACIS. PA
TERNIS. SIVE. MATERNIS
M. AVR. LVVERONIVS VE
RVS. PR. PRAEFECTI. PRO SE
ET. SVIS. V. S. L. M

7 *Ex eodem.*

MATRIBVS
BRITTIS
L. VALERIVS
MIL. LEG. XXX.
V . V
V. S. L. M

9 *Romæ,*
in vinea Cardinalis Carpensis.
E schedis Farnesiis.

DEAE. SVRIAE. SACR
VOTO. SVSCEPT. PRO
SALVTE
AVG. GERMANICI
PONTIFICIS. MAXIMI. TR. POT
D. VETVRIVS. ANTIGONVS
D. VETVRIVS. SP. F. PHILO
D. VETVRIVS. ALBANVS
PATER CVM FILIS POSVIT

Erasum fuit nomen Augusti. Hanc retulit Gruterus pag. 12. num. 2. Sed ibi legitur in primâ lineâ I. O. M. SACR. In schedis autem Farnesiis, Anno Christi 1505. scriptis DEAE SVRIAE SACR. Deam hanc Diodorus Siculus Lib. V. *Venerem* putat, quæ & *Astarte* appellata. At Sanctus Augustinus *Junonem* sub eo nomine cultam memoriæ prodidit. Anceps est Plutarchus in Vitâ Crassi, sit-ne hæc *Venus*, an *Juno*. Tu Lucianum in Libello *de Dea Syria*, & Livium Giraldum consule, si plura cupis.

Romæ.
Misit Ficoronius.

OMPAL. HERCVLIS
CASSIA
M. ANTITIA
PRISCILLA
FECIT

In marmore visitur imago *Herculis* & *Omphales*, quam perdite adamasse Hercules à Mythologis fertur. Lapis effossus fuit in vinea Nobilium Casalium.

2 *Ocriculi.*
Ex P. Mabillonio.

PRO SALVTE. ITVS. AC. REDITVS
D. N. SANCTISSIMI. TI. AVG. AEDICVLAM
CONCILII. DEORVM. DEARVMQVE
AVRELIVS. FAVSTVS. PROT. DIVINI
LATERIS. AVG. N. EX. VISV. DEAI
VALENTINAE. S. P. F. C.

Idest: *Suâ Pecuniâ Faciendum Curavit*. In Gruteriano quoque Thesauro hanc habes pag. 2. num. 12. sed emendationis indigam. Ibi legitur *Aurelius Faustus Prot. Divinitate. Ref.* En germanam lectionem. Is fuit *Protector divini lateris*: quod munus in Palatio illustris dignitatis fuit. Honorius ac Theodosius Augusti in l. IX. Tit. 24. Lib. 6. Codic. Theodosian. datâ Anno Christi 416. hæc habent: *Devotissimos Protectores, qui armatam militiam subeuntes, non solum defendendi corporis sui, verùm etiam protegendi Lateris nostri solicitudinem patiuntur (unde etiam Protectorum nomen sortiti sunt) inglorios esse non patimur*. Pro *Tiberio Augusto* Ædicula hæc ædificata videtur. Verùm apud Gruterum post vocabulum SANCTISSIMI, lacuna conspicitur, aut crasis, aut excisis a tempore literis; ita ut mihi suspicio inhæserit, longe post Tiberium Inscriptionem hanc atque Ædem fuisse positam; neque enim tam antiquum censeo *Protectoris* munus. Veri itaque simile mihi est, ibi legendum *Magnentio*, aut *Maxentio*, aut *Constantio*, aut alius cujuspiam Augusti nomen in TIVS desinens. Gruterus in fine hæc habet. EX VISV DEAI VALENTIAE. Porro Burcardus Struvius, cui eruditum Syntagma debemus Antiquitatum Romanarum, *Deam Valentiam* arbitratus est nomen fuisse *Hygiæ*, sive *Salutis*, de qua antea sermo fuit. Laudanda sane conjectura; quippe Græcum Υγεία, seu *Hygia*, Latine reddi potest *Valentia*. In exemplo Mabillonano DEA VALENTINA occurrit: quæ appellatio si admittatur, ambiguam interpretationem facit, oboriente suspicione Deam aliquam a Populo *Valentino* in Brutiis (ubi *Valentia* Romanorum Colonia) cultam hîc designari. Sed legendum plane VALENTIA nos monet Tertullianus in Apologetici Cap. 24. ubi recensens Deos *municipali consecratione* probatos, ait: *Æsculanorum Ancaria, Volsiniensium Nurtia, Ocriculanorum Valentia*. Inscriptio hæc ad Ocriculum spectat, unde sumta fuit.

SANCTUS, HEBO, BERGIMUS.

3 *Reate.*
E Ligorio.
Misit quoque Antonius Antinorius Aquilanus.

PATRI REATINO SACRVM
OB HONOREM AVGVSTOR
VI VIRI AVGVST
T. BETVINVS FELIX
LICINIVS SVCCESSVS
POMPONIVS MODERATVS
VS. HERMEROS. L. D
VS. ACHORISTVS. D. D.

Antinorius habet in secundâ linea AVGVST. Qui hîc nuncupatur *Pater Reatinus*, alio nomine apparet *Sangus*, seu *Sancus* apud veteres, atque in marmoribus, cujus Numinis fuerunt Reatini, cæterique Sabini cultores. *Sancus* Festo creditur *Hercules*. Is etiam appellatus *Medius Fidius*. Propterea Ovidius Lib. 6. Fastorum *Sancto nomina terna* tribuit. Adnotarunt autem docti viri, deceptum fuisse Justinum Martyrem in Apologia Secunda, dum *Simoni Mago* Inscriptionem sibi visam Romæ positam credidit, quæ tamen *Semoni Sanco* dicata fuerat.

1 *Reate.*
E schedis Ambrosianis.

SANCTE
DE. DECVMA. VICTOR. TIBEI. LVCIVS. MVNIVS. DONVM
MORIBVS. ANTIQVEIS. PRO. VSVRA. HOC. DARE. SE SE
VISVM. ANIMO. SVO PERFECIT. TVA. PACE. ROGANS. TE
COGENDEI. AC. DISSOLVENDEI. TV. VT. FACILIA. FAXSEIS
PERFICIAS. DECVMAM. VT. FACIAT. VERAE. RATIONIS
PROQVE. HOC. ATQVE. ALIEIS. DONIS. DES. DIGNA. MERENTI

Gruterus antea produxerat, ex Apiani, Ursini, & Metelli schedis. Ego ipsam in complurium aliorum schedis deprehendi. Misit & eruditus Vir Antonius Antinorius Civis Aquilanus. Ubique varia lectio. Quænam emendatior, incertum. Gruteriana habet in primâ lineâ: SANCO. FIDIO. SEMOPATRI. In nostrâ tantummodo legitur SANCTE. Apud Gruterum in secundâ lineâ est LVCIVS MVMIVS. Heic verò MVNIVS, & apud alios MVRIVS. Tum noster tum Gruterianus lapis præfert in postremâ lineâ DIGNA. In aliis schedis SIGNA. Quod certum est, ea ad Sabinorum, ac præcipue Reatinorum Deum spectat, quem *Sanctum* Ovidius quoque, Propertius, & Silius appellant, sed non sine Eruditorum pugnâ, qui *Sancum*, vel *Sangum* nuncupatum contendunt, variantibus nempe Codicibus. Heic sane non desunt tenebræ. Est apud Gruterum pag. 71. num 2. lapis SANC. SAL. dicatus. Ligorius hunc describens legit SANC. SAB. Alterum profert Gruterus pag. 96. num. 8. inscriptum SANCO DEO &c. Verum Ligorius, & Manutius in ipso legebant: PATRI REATINO. Neque omittendum, exhiberi ab eodem Pyrrho Ligorio basim hujus Inscriptionis, in qua visitur ordo hominum sacrificantium. Octo Musæ circumstant. Hercules muliebri habitu chorum novenarium implet, ita ut *Hercules Musagetes* videatur.

2 *Hispelli.*
Ex Ligorio.

In ea quoque opinione fuit Ligorius, *Herculem* Sabinis sub nomine *Dei Sancti* fuisse honoratum. At heic *Panos*, seu *Panis Dei* effigies *Sanctum* hunc Deum referre videtur, qui dexterâ Fistulam, sinistrâ Pedum, sive Clavam tenet, pendentibus ex arbore Cymbalis. *Pan* & apud Latinos nomen celebre: attamen, quod mirere, vix alia Latina Inscriptio visitur, præter duas Brixianas, *Pani* posita. Fortasse Latinis *Silvanus* idem cum *Pane* fuit. At quam Hispellum non in Sabinis, sed in Umbria situm sit, a vero non abhorret, ibi *Pan* cultum fuisse, *Sanctum*que appellatum. Ceterum in aliis lapidibus *Sancti* agnomen defertur *Æsculapio*, *Apollini*, *Camulo*, *Fortunæ*, *Herculi*, *Mithræ* &c.

1 *Neapoli,*
apud Sannazarios.
Ex Ligorio, & schedis Fratris Jucundi.

ΗΒΩΝΙ ΕΠΙΦΑΝΕΣΤΑΤΩ ΘΕΩ
Γ. ΙΟΥΝΙΟΣ, ΑΚΥΛΑΣ. ΝΕΩΤΕΡΟΣ
ΣΤΡΑΤΕΥΣΑΜΕΝΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΥ
ΣΑΣ ΔΗΜΑΡΧΗΣΑΣ ΛΑΥΚΕΔΑΡΧΗΣΑΣ

Idest:

Heboni Præstantissimo Deo
Cajus Junius Acylas Junior,
Militiæ Dux, Reipublicæ Procurator, Tribunus Plebis (fort.) *Leucadis* Præfectus.

Neque hæc desideratur apud Gruterum, qui ipsam dedit pag. 36. num. 5. Sed quia postremum ibi vocabulum ΛΑΥΚΔΑΡΧΗΣΑΣ non legitur, rursus producendam censui. Conjecturâ tantummodo usus reddidi vocem hanc *Leucadis, Præfectus*, quippe scribendum heic fortassis est ΛΕΥΚΑΔΑΡΧΗΣΑΣ. In schedis Fratris Jucundi apud olim Antonium Franciscum Marmium Equitem Florentinum legitur ΛΑΥΚΕΑΡΧΗΣΑΣ. Ad *Hebonem* quod attinet audi Macrobium, Lib. I. Cap. 18. Saturnal. cujus sunt verba: *Bacchum in Campania Neapolitani celebrant, Hebonem cognominantes*. Ibi verò contendit Macrobius, *Apollinem, sive Solem, & Liberum Patrem unum eumdemque Deum esse*. Quam in rem congruit epithetum heic datum Heboni, hoc est ΕΠΙΦΑΝΕΣΤΑΤΟΥ, quod etiam *Illustrissimum, Splendentissimum* &c. reddere possis.

2 *Calatiæ.*
Ex Matthæo Ægyptio.

ΗΒΩΝΗΙ ΕΠΙΦΑΝΕΣΤΑΤΩΙ
ΘΕΩΙ
ΤΑΓΜΑ ΚΑΙ ΛΕΟΣ ΚΑΛΑΤΙΝΟΣ

Idest:

Hebone Præstantissimo
Deo
Ordo Et Populus Calatinus
(dicavit.)

Calatia olim Campaniæ Civitas. Heic *Hebone* appellatur, qui supra *Hebo*, vel *Hebon*. Proinde non tantum apud Neapolitas, sed & apud alios Campaniæ Populos Deo isti cultus fuit.

3 *Brixiæ.*
Ex Rubeo.

BERGIMO
M. NONIVS
M. F. FAB
SENECIANVS
V. S.

Vide Gruterum pag. 1115. num. 3. Sponius quoque duas dedit ad *Bergimum* hunc pertinentes, qui Brixianorum Deus indigena, & peculiaris fuit. Rectè creditur *Deus montanus*, quia BERG Germanis *Mons* est. *Bergomati* Urbi hoc nomen inditum, quia in monte sita est.

4 *In Castello DD. Comitum de Arco.*
Misit V. Cl. Hieronymus Tartarottus Roveretanus.

SEX NIGIDIVS
TAB. PRIMVS AE
DIL. BRIX. DECVR.
HONORE GRAT. DD.
EX POSTVLATIONE PLEB.
ARAM BERGIMO RESTIT

Ut me monuit doctissimus Tartarottus, Inscriptio hæc ex vetustissimo lapide, in quo evanescebant literæ, transcripta fuit in novum lapidem.

5 *Brixiæ,*
ad Sancti Faustini.
E Vinaccesio.

BRIXI
BERGI
SACR
ALFIMI

CONSUS, CUSLANUS, NAVISALVIA, NOCTULIUS, BIVII, ANCARIA, ENHODIA, PELINA.

1 *Spoleti.*
Ex Ligorio.

CONSO. NEPTVNO. ATQ. AECATAE
MV. VLPIVS AR FVRNIVS FLOR
ET. L. FOVRIVS FACIONDAM DEDERONT

De *Conso* Deo, quem Romulus ipse in Urbem invexisse creditur, sive is *Neptunus* sit, ut multi ex antiquis censuerunt, vel *Deus Consilii*, ut alii voluerunt, erudite disserit Lilius Gyraldus, cujus erratum expilare nolo. Nescio legendum-ne sit in secundâ lineâ ARFVRNIVS, an AR, ut sit Tribus *Arniensis*.

3 *Romæ,*
apud Johannem Baptistam Arrighium.
Misit doctiss. P. D. Petrus Paulus Ginanni,
Prior Benedictinus.

MATRI DEVM
ET NAVISALVIAE
Q. NVNNIVS
TELEPHVS MAG
COL. CVLTO. EIVS

Rara Inscriptio, utpote quæ nobis nunc primum exhibet Deam *Navisalviam* antea ignotam; quippe conjungendas geminas illas voces NAVI SALVIAE reor. Vergilius Lib. I. Georgicorum, Deos enumerat, quibus Nautæ vota nuncupabant, ut suis navibus propitium iter praeberent:

Votaque servati solvent in littore nautæ
Glauco, & Panopeæ, & Inoo Melicertæ.

Propertius quoque Lib. II. Eleg. 28.

Ino etiam primâ terris ætate vagata est.
Hanc miser implorat Navita Leucothoën.

Aut una ex hisce Deabus sub nomine *Navisalviæ* culta fuit, aut peculiaris quæpiam Dea habita est in aliquo templo ad littus maris, cui se Nautæ commendabant, ut Salvas deduceret Naves suas. *Telephus* iste fuit *Magister Columæ*, aut *Collegii* alicujus. Fuit & *Cultor ejus Deæ*. Quum verò inquiat EIVS, & non EARVM, justum etiam opinandi locum relinquit, fieri potuisse, ut *Mater Deûm Navisalvia* ipsa fuerit; atque ita crederem, nisi ET subjunctum se mihi objiceret, quod disjunctionem innuere videtur.

4 *Brixiæ,*
apud Forum.
E Vinaccesio.

NOCTVLIO
ICTOR BRIXIANORVM

Octavius Rubeus alteram dederat, in qua *Noctulii* Dei mentio habetur; eamque Sponius subinde in sua Miscellanea intulit. Immo Rubeus, cui ad omnia præstò semper fuit Statua aliqua, *Noctulii* ipsius Simulacrum, si verum est, nobis exhibuit. Hic ab eo creditur *Deus Cogitationum*; sed fortasse Deus *Noctis* præses fuit. Apud Brixianos tantum reperitur.

2 *Veronæ,*
in Museo publico.
Ex Cl. Marchione Maffejo.

CVSLANO SAC
L. OCTAVIVS
C. F. CASSIVS
L. C. OCTAVI L. F.
MARTIALIS ET
MACER

Hanc produxerat Gruterus pag. 96. num. 2. a Saraina, & Panvinio mutuatus. At ii a peregrino *Cuslani* nomine territi, scripserant CVS. IANO. Veram lectionem restituit accuratissimus Marchio Maffejus. Hic autem Deus peculiaris Veronensium fuit; ac propterea nullum ejus vestigium alibi occurrit. Quamquam opinor, quæ exotica Deorum nomina leguntur in veterum monumentis, plerumque exhibere Deum quempiam notum, qualis *Jupiter*, *Pluto*, *Apollo*, *Diana*, *Venus* &c. cui Cognomen a Loco accesserit, aut ab Ædis domino, sive ab aliquo Epitheto Linguæ Etruscæ, Celticæ, atque ejusmodi aliarum Linguarum, quæ tamdiu exciderunt.

5 *Spiræ.*
E schedis Ambrosianis.

BIVIIS TRIVIIS
QVADRVVIIS
EX VOTO SVSCEPTO
POSIIT PRIMVS
VICTOR
V. S. L. L. M.

Duas alias Inscriptiones *Biviis*, *Triviis*; &c. habes apud Gruterum. Scilicet Ethnica superstitio immanem in numerum suos Deos multiplicavit. Hoc nomine censeo donatos Genios, qui *Biviis*, *Triviis*, & *Quadruviis* præesse credebantur.

1 *Asculi.*
Misit Illustriss. Henricus Henriquez,
Gubernator Campaniæ & Maritimæ.

DEAE ANCARIAE IN PICENO
ASCVLANORVM
OMNIVM. SVAVITATVM. DONATRI
CI. MAXENTIVS. CAESARIANVS
P. P.

Uti supra monui, a Tertulliano in Apologetic. Cap. 24. *Æsculanorum Ancaria* Dea memoratur. Idem Lib. II. Cap. 8. ad Nationes, *Æsculanorum Ancharium, & quam Praverum* (locus, ut suspicor corruptus) irridet. Reinesius pag. 257. ex Holstenio (qui a Ligorio accepit) Inscriptionem alteram nobis exhibet *Fæsulis* positam, in qua Deæ *Ancharia* mentio est, & apud Tertullianum, legendum opinatur pro *Æsculanorum*, *Fæsulanorum*. Ex hoc marmore, dummodo legitimum sit, ejus conjectura ruit. Hoc mihi scrupulum aliquem creat illud IN PICENO ASCVLANORVM.

2 *Athenis, in columna.*
E Clariss. P. Montfauconio.

In una parte columnæ.

ΟΥΔΕΝΙ ΘΕΜΙΤΟΝ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΤΡΙΟΠΙΟΥ
Ο ΕΣΤΙΝ ΕΠΙ ΤΩ ΤΡΙΤΩ ΕΝ ΤΗ ΟΔΩ ΤΗ ΑΠΠΙΑ
ΕΝ ΤΗ ΗΡΩΔΟΥ ΑΓΡΩ. ΟΥ ΓΑΡ ΛΩΙΟΝ ΤΩ ΚΙΝΗΣΑΝΤΙ
ΜΑΡΤΥΣ ΔΑΙΜΩΝ ΕΝΟΔΙΑ

Idest:

Nemini Fas Est Transmovere Ex Triopio,
Quod Est Ad Tertium Lapidem In Via Appia
In Herodis Agro. Non Enim Conducet Moventi.
Testis Dea Enhodia.

In altera parte columnæ.

ΚΑΙ ΟΥ ΚΙΟΝΕΣ ΔΗΜΗΤΡΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΗΣ ΑΝΑΘΗΜΑ
ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΩΝ ΘΕΩΝ

Idest:

Et Columnæ, Cereris Et Proserpinæ Donarium,
Ac Manium Deorum.

Jam pridem hanc ediderat Gruterus pag. 27. num. 1. Correctiorem postea dedit Montfauconius, insignis Græcæ Linguæ, & eruditionis Græcæ magister. Quæ hic *Dæmon*, sive *Dea Enhodia* appellatur, *Viarum Dea*, hoc est *Viarum Præses*, Festo dicitur. Hæc autem nihil aliud fuit, nisi *Diana*, quam propterea Artemidorus, Phurnutus, & Sanctus Augustinus *Enhodiam* nuncuparunt.

3 *Anxani in Frentanis.*
Misit Petrus Polidorus V. Cl.

PELINAE
BENEFICAE
M. ALBIVS
NICERATVS
EX VOTO .. D. D.

Rarum Marmor, quod *Pelinæ* Deæ mentionem faciat, aliunde nobis ignotæ. *Pellonam* Deam Arnobius memorat, ad pellendos hostes adjutricem. quæ propterea *Pallas* videri possit. *Pellenæam* verò *Dianam*, cui ab Urbe *Pellene* fuit cognomen, Aratus laudavit. Sed fortasse neutra sub nomine *Pelinæ* colebatur, & præcipue quod Clariss. Polidorus monuit me, unico L. scriptum esse PELINAE. *Peligni* Frentanis conterminì peculiarem Deam istam coluisse mihi creduntur. Illius nomen recurrit in Inscriptione C. Vibi Severi, Class. V. Consularium.

Alii Dii exotici.

ALANTEDOBA, ANTUBELUS, & NABIS, BANDIARBA, BARÆCUS, ERULUS, FALACRIA DEA, FLERIS, FONION, GLICUS, JUBILUS, MEULIVIACUS, PRÆSTITA, PORTUMNUS, RUBIGUS, SILUMIUS, SUPUNNA, & VORTUMNUS.

Jacobus Sponius vir de lapidaria eruditione bene meritus, syllogen nobis dedit quorumdam ignotorum obscurorumque Deorum. Alios habes in Thesauro Gruteriano. Nonnullos etiam apud Reinesium. Nunc & a me accipe additamentum quorumdam id genus Deorum.

1 *Bidicicli in agro Brixiano.*
Ex Octavio Rubeo.

ALANTEDOBA
SEX. CORNELIVS
PRIMVS
V. S. L. M

Peculiaris aliqua Brixianorum Dea fuerit *Alantedoba*.

2 *In Hispania.*
E schedis P. Cattanei.

BOVTIVS
ANTVBEL
ET. D. NABI
V. S. L. M

Si ita in marmore se habent hæc nomina, hinc duo ignoti Dii erumpunt, ANTVBELVS & DEA, ut puto NABIS. Fortasse *Belus* Orientalium Deus, quorum non paucæ Coloniæ in Hispania fuerunt, hic memoratur.

3 *In agro Ulissiponensi.*
E schedis Ambrosianis.

AMMINVS
ANDIATTIAE. F.
BANDIARBA
RIAICO VO
TVM L. M. S

Equidem *Bandiarbam* Deum divinans potiùs, quàm perspiciens ego heic excogitavi. Sed meliorem lucem, minime, ut puto, alii adferent inter hasce tenebras.

4 *In vico* Ruanes *in Gallæcia.*
E schedis Farnesiis.
Misit P. Andreasius e Soc. Jesu.

REVVEANA
BARAECO
AFER ALBINI
F. TVROLVS
V. S. L. M

Baræcum Deum omnino nobis ignotum, videre heic mihi videor. Potissimum extra Italiam exotici isti Dii occurrunt, sive quod alicujus Loci peculiares, atque indigenæ forent, sive quod sub aliis nominibus Ethnicorum Dii nobis cogniti colerentur.

5 *Jaderæ.*
E schedis Farnesiis, Capponiis, & Fratris Jucundi.

SEXTVS. OCTAVIVS
CLA. CONSTANS
II. VIR. PONTIF. T. F. I
ERVLOQVE DEDICARI

Erulus Jaderensium Deus indigena fuisse videtur. Sed fortasse nullus unquam *Erulus* Deus fuit. Donius, hæc Epigramma proferens, *Nadem*, seu potiùs *Nedoni*, in *Dalmatia*, ut is ait, existens, legit EPVLOQVE DEDICARI: quæ lectio *Erulum* prorsus evertit; nisi quod vereor, ne Donii editor Clarissimus, aut Typographus EPVLO substituerit pro ERVLO, quod certe in antiquis complurium schedis legitur.

6 *In ignoto loco.*
Ex Comite Malvasia.

T. FLAVIO PRIMIGE
NIO. FALACR. DEAE
POM. T. FLAVIVS. T. F. NI
GRINVS. ORNAMEN. D. D
IN FR. P. XV. IN. AGR. P. XVII

A Varrone Lib. 6. de Lingua Latina hi Dii memorantur: *Volturnus*, *Palatua*, *Furina*, *Flora*, *Falacer*, *Pomona pomorum patrona*. Hinc Deum *Falacrem* deduxere viri eruditi. Si germana est Inscriptio nostra, non Deus, sed *Dea Falacria* a Romanis culta fuit, eaque ipsa videtur POM. idest *Pomona*. Sed mihi negotium facessunt postremæ lineæ verba, quæ sepulcralem titulum, non votivam tabellam præ se ferunt. Et fortasse pro POM. legendum PONT. idest *Pontifici Deæ Falacriæ*.

1 *Brixiæ.*
E schedis Farnesiis.

FLERI
QVINTVS
GEMELLVS
V.S.L.M

Reinesius Classe I. num. 35. e Tomasino hanc attulit, sed nominis diversitate. Quippe ita ibi concepta est:

CERERI
MATRI MAXIMAE
FRVGIFERAE
QVINTIVS
GEMELLVS
V.S.L.M

Postrema tantùm verba istius produxerat Gruterus pag. 1076. num. 8. Tomasinus per suam suppleri posse Gruterianam censuit. Atqui miratur Reinesius, cur Tomasinus viderit *Fleri in vico agri Brixiani adeo perfectam*, quum Octavius Rubeus longe antea istum lapidem describens, truncum adspexerit, nullamque ibi *Cereris* mentionem adinvenerit. Equidem ignoro, an Rubeus vivens bis suum de Monumentis Brixianis Librum typis consignarit. Certum dumtaxat mihi est, in ejus Libri editione Brixiana Anni 1616. Inscriptionem hanc referri pag. 173. hisce verbis:

CERERI
MATRI MAXIMAE
TRVSIFERAE (*vox depravata*)
QVINTIVS
GEMELLVS
V.S.L.M

Alia Reinesio fuerit editio oportet, quando hæc non vidit. Atqui in schedis Farnesii, quæ, ut rursus commemorem, exaratæ fuerunt Anno Christi 1505. non *Cereri Matri Maximæ Trusiferæ*, seu potius *Frugiferæ*, legitur, sed tantummodo FLERI. Nisi earum Scriptor Thomas Seandianus deceptus fuerit, & *Fleri* locum, ubi Inscriptio exsistebat, in Inscriptionem istam oscitanter intulerit (quod non facile credam) habemus heic *Flerem* Deum ignotum, unde nomen Vico *Flere* venerit, quod ibi Fleris Ædes sita fuerit. Fortasse peregrinum hoc vocabulum alii conspicati, maluerunt veluti vitiatum omittere; alii verò subinde pro ipso reposuerunt *Cereri* &c. Henrico Stephano teste, in Etymologico, *Bacchus* appellatur Φλεὺς, & ab Æliano Φλέων. An cognomini isti cum *Flere* esse possit affinitas, Eruditis decernendum relinquo.

2 *Aquilejæ.*
E Cl. V. Philippo a Turre,
Episcopo Hadriensi.

FONIONI
SACR
SEIA . IONIS
MAG
D. D.

Sub *Fonionis* nomine *Martem* honoratum fuisse censuit doctissimus a Turre, a Græco Φόνος eadem significante. Dum certiora quispiam adferat, ejus conjecturæ sua sit laus. Suspicari tamen quispiam possit, *Fonionis* nomen ad *Faunum* spectare, qui uti Deus cultus est ab antiquis.

3 *Albæ Juliæ in Dacia.*
E schedis Farnesiis, & meis.

GLICO
M. AVR. THEODO
TVS IVSSO DEI
POSVIT

Dei *Glici* singularis est memoria hæc in Dacia, sive Transilvania. GLISO legit Clariss. Gorius inter Donianas. Sed GLICO retinendum puto. Auctor est Lucianus in Pseudomante, famosum illum impostorem Alexandrum finxisse a se repertum *Æsculapium Deum* sub formâ Serpentis. Deus ille Γλύκων [illegible], *Glycon* appellatus est. Huic ipsi confictio Numini veri videtur simile, dicatum fuisse Epigramma illud.

4 *Nigoleræ in agro Brixiano.*
Ex Rubeo.

IVBILO
SACRVM
V.S.L.M

Deam *Volupiam*, *Paventiam*, *Quietem*, Deum *Paventem*, aliaque hujusmodi Numina Ethnici finxerunt. Non ergo mirum, si & *Jubilum*.

5 *In Hispania.*
E schedis Patris Cattanei.

DEO MEVLI
VIACO
M. ATILIVS
SILONIS F.
QVIR. SILO
EX VOTO

Topicum Deum *Mediviacum* heic habes in aliquo Hispaniæ Pago honoratum.

6 *Extra Urbem Aquilæ*
stadiis duobus a porta Lavaretis,
in Sancta Luciæ.
E schedis meis.

ORFIA ATTICE
C. APONI SABINI
PRESTITAE
V.S.L.M

Lares, seu Genios Latini appellavere *Præstites*, quod præessent hominibus, ac domibus. Arnobius quoque auctor est Lib. 4. contra Gentes, *Præstanam* Deam in honore fuisse, *quod Quirinus in jaculi missione cunctorum præstiterit viribus*. At Macrobius, Capella, & Festus memoriæ prodiderunt, *Minervam* præcipue *Præstitis* cognomento fuisse ornatam, quod se veluti ducem hominibus præberet. Veri omnino simile est, Minervam eamdem heic sub *Præstitæ* nomine designari, quamquam & aliis Deibus quin id muneris assigari potuerit, non negem.

1 *In Portu Ostiensi.*
Ex Cl. V. P. Vulpio e Societate Jesu.

PORTVMNO
SACRVM
M. SANGVINIVS. M. F.
PAL. LAVSVS
CVRATOR. CORP
LENVNCVLARIOR
PORTVEN

Erat in Ostiensi Portu Ædes *Portumni*, atque in ejus honorem *Portumnalia* quotannis celebrabantur. *Portumnum* Gyraldus censuit esse *Neptunum*. Alii, praeeunte Ovidio, *Palæmone*, & *Melicerten* appellarunt. Festus verò *Priapum* existimasse videtur. Illud certum, ab antiquis habitum fuisse Deum marinum, qui Portubus praeesset.

3 *Ibidem.*
Ex eodem.

PORTVMNO. BONO
DEO TRANQVILLO
SEX. CLAVDIVS SEX. F.
PAL. ANTAEDIVS
CVRATOR. VICOR.
PORT. ET. TI. CLAVDI
VS II VIR D D

7 *In Saldnae in Dacia.*
Misit Apostolus Zeno.

DEO
SILVMIO. D
OMESTICO
NTIA. PER
ET PHILVM
ENVS. V. L. P.

Ignotus iste *Silumius* Deus, non publico, sed privato cultu honoratus fuit. Inter Lares, aut Penates numerandus videtur.

8 *Fulginii.*
E Fabio Pontano.

SVPVNNAE SACR

Ista quoque Dea peculiare Numen *Fulginatum* fuisse videtur.

9 *Romae,*
in ædibus Barberinis.
E schedis Ptolomeis.

VORTVMNO
SACRVM

Notus hic Deus in Latinorum scriptis. Varro, Horatius, atque alii de illo mentionem fecere. Sunt qui *Janum* putant. Aliis alius Deus est visus.

2 *Ibidem.*
Ex eodem.

PORTVMNO. ET
FORTVNAE. TRANQVILLAE
SACRVM
Q. CORIDIVS. Q. F. PAL
CAMILLVS
PRAEFECTVS PORT
NAV
VOT. VOVIT. L. M

4 *Romae.*
Ex Eodem.

PORTVNALIA
MARTIA. PIOTICA

Portunalia fuerint-ne Ludi, an Sacra in honorem Portumni, an quidquam aliud hac voce significetur, decernat qui potest.

5 *Pisis.*
E schedis Nicolai Pacediani.

RESI SACRVM
AVG LIB ACTE

Quisnam Deus, vel Dea fuerit *Resis*, non facile invenias. Suspicor *Orationis*, sive *Eloquentiæ* fieri potuisse Votum; hanc enim Rhesis Græca vox significat. Si Græcis *Pitho*, Latinis *Suada*, Dea persuadendi, si *Pecunia*, si *Lucrum*, si *Fama*, aliique ejusmodi Dii fuere Paganis; cur non potuerit & *Oratio*, sive *Eloquentia*?

6 *Aquilejæ.*
Ex Philippo a Turre, Episcopo Hadriensi.

DEO
RVBIGO
SACRVM

Dei istius meminere Varro, Plinius, atque alii ex Ethnicis Scriptoribus. Ei litabatur, ne Rubigo segetes vitiaret.

10 *In Castro Sancti Christophori in Gallæcia.*
E schedis Farnesiis.

D. D
CAVECI. SAC
SACRVM XISIT
XIX. FL. DEDICAVIT
PRO SALVTE SVA ET SVORVM

Ad primum adspectum *Caulecem* Deum quempiam deprehendisse heic tibi videaris. At ego legendum potius opinor: *Diis, Deabus, Cajus Aulecius Sacerdos Sacrum*. Quæ subsequuntur, adeo mendosa sunt, ut frustra restituere coner.

AUGUSTUS, AURELIANUS, TYBERINUS.

Et alii Antiquorum Dii.

1 *In Sabaudia, ad Monasterium de* Hautecombe. *E Guichenonio.*

AVG. SACRVM
C. FL. VOLTIN. SABINVS

Augustum inter Deos sine hæsitatione recenseo, quia ut eruditis perspectum est, ipse vel vivens *inter Deos tutelares consecratus fuit*, uti testantur Appianus, Tacitus, & alii. Hinc illi posita Templa, constituti Sacerdotes ac Flamines. Extant apud Gruterum alii similes Inscriptiones.

2 *Albacinæ in agro Fabrianensi. Misit P. Philippus Camerinus.*

AVG ❦ SACRVM
GABINVS ❦ TRIB ❦ MIL ❦ CVR ❦ VIAR
PROVINC ❦ AFRIC ❦ PAT ❦ MVN ❦ P ❦ S ❦ F ❦

Idest *Patronus Municipii Pecuniâ Suâ Fecit*. Heic, ut vides, folia, quæ corda olim credebantur, non tam ornamenti causâ, quam divisionis inter voces ponuntur; loco scilicet commatum, sive punctorum.

3 *Perusiæ. Misit idem.*

AVGVSTO
LVCVS
SACER

4 *Ibidem. Misit idem.*

AVGVSTO
SACR
PERVSIA RESTITVTA

Male habita ab Augusto *Perusia* fuit, quippe direpta, & incensa, sed eo sinente restaurata subinde. Hinc *Perusia restituta*, & in aliis saxis *Augusta Perusia*.

5 *Romæ, sub Monte Aventino, in Vinea Nobb. de* Cacciaporci. *Ex Donio.*

AVGVSTO.SACRVM.MAG.VICI
VG.PRIMI.MAGISTERIVM.INIER
LVCIVS.N.L.HERMEROS
SVTORIVS.L.L.ANTIOCHVS
CLODIVS.QQ.L.NICANOR

6 *Mylasæ in Caria. Ex Whelero.*

Ο ΔΗΜΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ ΚΑΙΣΑΡΙ ΘΕΟΥ ΥΙΩ ΣΕΒΑΣΤΩ
ΑΡΧΙΕΡΕΙ ΜΕΓΙΣΤΩ ΚΑΙ ΘΕΑΙ ΡΩΜΗΙ

Idest:

Populus Imperatori Cæsari Divi Filio Augusto Pontifici Maximo, Et Deæ Romæ.

7 *Bagneriis in Comitatu Bigerritano. Misit Bimardus.*

NVMINI AVGVSTI
SACRVM
SECVNDVS SEMBEDO
NIS FIL NOMINE
VICANORVM AQVEN
SIVM ET SVO POSVIT

8 *Genevæ. Misit idem.*

NVMINIBVS AVG
ET DOM. DIV
VICTOR. AVG.
LIB. P. P. S.

Idest: *Posuit Pecuniâ Suâ.*

9 *In Castello DD. Comitum de* Arco. *Misit Hieronymus Tartarottus.*

TVTELAE AVG
SEX NIGIDIVS TAB.
PRIMVS IVNIOR
DECVRIO BRIX
V S L L

10 *Burdigalæ. Misit Joseph Bimardus, Montis Seleuci Baro.*

TVTELAE
AVG
LASCIVOS CANIL
EX VOTO
L. D. EX. D D

Idest: *Locus Datus Ex Decreto Decurionum.*

11 *Nemausi. E schedis Guerani in Cæsarea Bibliotheca.*

TI. AVGVSTI F
SACRVM

Idest: *Tiberio Augusti Filio.*

12 *Morviedri in Hispania. E schedis Patris Cattanei.*

DEO
AVRELI
ANO

Erunt, qui *Aureliano* Augusto Aram hanc positam opinentur. Per me eis liceat, dum animadvertant *Divos*, non *Deos* consuevisse appellari Augustos, & quidem vitâ functos. Mihi verisimilius creditur Deus peculiaris loci, aut familiæ alicujus.

1 *Ex Donio, & Ligorio.*
In vinea Carpensi.

2 *In Castello Baschi,*
agri Tudertini.
Misit Comes Franciscus Maria
Campelli.

SACRO
TYBERIN

Tiberini Dei apud Romanos vetustissimi memoria est apud Sanctum Augustinum, Vergilium, & alios.

3 *In oppido* Albigny *agri Lugdunensis,*
in ædibus Domini Boze.
E schedis meis.

FLORIDO VERI
FLAVAE MESSI
MVSTOLENTO AVTVMNO
HYEMI AEOLIAE

Antiqua-ne, an recens sit Inscriptio hæc, aliis inquirendum relinquo.

4 *Tibure.*
Ex Donio.

HONORI. VITAE. VIVENS
SACRAVIT
M. STATILIVS. M. F. CLAVD
SABINVS
TRIBVNVS LEG. XX. V. F

armor, in quo peregrina hæc Inscriptio extitisse dicitur, libenter vidissem.

5 *In magna Britannia.*
E Transactionibus Philosophicis
Anglicis.

DEO
MARCAV
BRVS. VOT

Oedipo heic opus est. Sed fortassis exciderunt aliquot literæ.

6 Montagnone *in agro Patavino.*
E schedis meis.

VELLEIA. P. F
CHRESTE
F. V. S. L. M.

F. aut *Feroniæ*, aut *Fonti*, aut *Fortunæ*, aut etiam alicui alii Deo, sive Deæ ignotæ, posita fuit tabella hæc. Ex Ædis, sive Templi nomine quid F. significaret, olim dignoscebatur.

7 *Porcunæ in Hispania.*
E schedis P. Cattanei.

E. S
P. MANIL
ATICTVS. V. S.

Endovellius Deus apud Celtiberos in honore fuit. Nonnullas tabulas ei dicatas apud Gruterum, & Reinesium habes. Ad eum fortassis & ista pertinet, ita ut primæ literæ E. S. sint *Endovellio Sacrum*.

8 *Firmi,*
in horto Sanctæ Catharinæ.
Misit P. Philippus Camerinius.

S. S. C. S
PRO SALVTE L. L. HERMONI
FORENSIANI. FILI. SVI
L. HERMONIVS
PIERIVS FECIT

Fortasse: *Silvano Sancto Celesti Sacrum*;

9 *Æserniæ,*
in horto Sanctimonialium Sanctæ Claræ.
Misit P. Alexander Berti.

T. D. S
PAT PAR
E

Videtur tabula votiva: Si est, forsitan legendum: *Terræ*, aut *Telluri Sacrum*.

1 *Veronæ*, *apud Malaspinas*. *E schedis Farnesiis*.

D. P
M. SESTIVS PRIMVS
V. S. L. M

Multifariam interpretari posse. Pro *Dis Penatibus* exempli caussâ, sumere mihi liceat.

2 *Genevæ*. *E Guichenonio*.

NVMINIBVS
AVG
ET DOM. DIV
VICTOR. AVG
LIB. P. P. S

Complures alias similes suppeditabit Gruterus, *Numinibus Augusti*, & *Domus Divinæ* positas, idest Geniis tutelaribus Augusti, ejusque Domus.

3 *Buthroti in Epiro*. *Ex Donio*.

NVMINIBVS AVGVSTORVM
TI. EPPIVS. BELLIC

4 *Brixiæ*, *apud N. V. Julium Antonium Averoldum*. *Misit ipse*.

DIS OM
NIBVS
V. Q
V. S. L. M

5 *Cremonæ*, *in ædibus Caraffinorum*. *Misit Franciscus Arisius*.

DIIS
DEABVS
QVE CVM
IOVE
FL. RVSTICVS. VO

6 *Romæ*, *in domo Pauli Pini*. *E schedis Ambrosianis*.

DEORVM OMNIVM AMATOR
GEMELLVS AVG. L. POPPAEANVS
FECIT ET DD.

7 *Brixiæ*, *ad Forum Novarini*, *E Rubeo*.

DIS DEABVS
OMNIBVS
L. VETTVRIVS L. L
SEGOMARVS
PRO SE ET SVIS

8 *In Villa Verrò Vallis* Non *in Tirolensi regione*. *Misit Hieronymus Tartarottus Roveretanus*.

DIS DEABVSQ
OMNIBVS PRO
SALVTE CASTEL
LANORVM VER
VASSIVM. C. V. Q
VADRATVS. L. L. P. D

9 *Aquilæ*. *Misit Antonius Antinorius Aquilanus*.

ΚΛΑΥΔΙΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΣΕΒΑΣΤΟΝ
ΘΕΟΙΣ ΦΡΗΤΡΙΟΙΣ
ΝΑΥΤΙΟΣ ΑΤΤΟΣ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΕΙΣ ΥΠΟ ΑΥΤΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Idest:

Claudium Cæsarem Augustum
Diis Tribulibus (commendat)
Navius Attus,
Ab Ipso Missus
In Patriam.

Non arbitror Inscriptionem hanc esse referendam ad Castorem & Pollucem, quos *Fratrum* nomine sæpe ab antiquis memoratos novimus; sed quidem *Diis Tribulibus*, hoc est, alicujus Tribus, sive Sodalitii Tutelaribus, atque Præsidibus. Nam hoc sensu accipi consuevit Φρατρης, seu Φρατριος. Apud Gruterum quoque pag. 112, num. 8. votiva tabula legitur posita ΘΕΟΙΣ ΣΕΒ. ΚΑΙ ΦΡΗΤΡΙΟΙΣ *Diis Augustis Et Phratriis*. Fortasse titulo hoc significantur Dii Tutelares *Domus Divinæ*. Hinc apud Demosthenem occurrit Φράτριος Ζεύς, *Jupiter Phratrius*; ita ut videas, non unum certum Deum, sed complures cognomine isto donatos.

1 *Niciæ,*
in Sanctæ Mariæ Villæ veteris.
Ex Joffredo.

P. S. D. L
Q. ENIBOVDIVS
MONTANVS. Ɔ.
FECIT. IITALIO AE
ORDINATVS. EX
EQVO. M. ABDO
MINO. IMIMAVS
FEL. ANTONINO. V. C.
ROM. POSVIT. D.
OREVALO. L. M

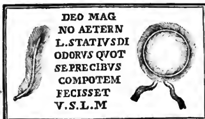
Optandum foret, ut accuratius exscriptum ad nos venisset ejusmodi Epigramma. Conjectura mea est, legendas esse priores siglas: *Pro Salute Domus Divinæ*; dicatumque fuisse votivum monumentum a *Quinto Eniboudio*, qui *Equo Publico* donatus fuerit *Ab Domino Imperatore Augusto Felice Antonino*. *Deo Orevalo* interim posita videtur tabella, sub quo nomine quis ex Ethnicorum Diis coleretur, forsasse nemo nunc noscere possit.

5 *Calepii in agro Bergomate.*
Ex P. Cælestino.

PANTHEO
IVVENTI HERMA
ET PHILTATE
V. S. L. M

De *Pantheis* consulendus Sponius, ut alibi monui. Simulacra fuere referentia plures Deos, seu eorum symbola.

6 *Veronæ,*
in Museo publico.
Ex Marchione Maffejo.

Hanc etiam retulit, sed sine Palma & Corona Fabrettus pag. 564. ut ostendat, occurrere quidem interdum in primorum Christianorum Inscriptionibus D. M. sed ejusmodi siglas non immerito nos interpretari posse *Deo Magno*. Tu alia apud eum exempla vide. Sed & Gruterus hanc dederat pag. 17. num 7. An verò ipsa accensenda revera sit inter Christianas, non ausim ego decernere. Nam Palma, & Corona visuntur etiam in Ethnicorum monumentis. Paria dico de subsequenti.

2 *Prope oppidum Beza in Hispania.*
Ex Donio.

SVTTVNIO DEO
L. AVFIDIVS. MASCVLINVS
SESC[...]PLICARIVS
P[...]P. FAC. CVR

In schedis Ramberti apud doctissimum Johannem Dominicum Bertoli Canonicum Aquilejensem legitur in primâ lineâ SVTTVNIO DEOSNO, ita ut non aliquis *Deus* heic memorari videatur, sed quidam *Miles* barbarici nominis. In tertiâ linea SESC.... PLICARIVS est SESQVIPLICARIVS, militaris officii nomen, ut alibi monebo.

3 *Prope Va.....*
in Beatæ Mariæ de Larulo.
Ex eodem Donio.

Q. MVRRIVS. CN. FILIVS
VACVNAE VOTVM
DAT LVBENS MERITO

Antiqua sacra Vacunæ memorantur ab Ovidio Lib. 6. Fastor. Ejusdem quoque Deæ meminit Horatius Lib. I. Epist. 10. Sed quænam Dea sub hoc nomine coleretur, incertum est. Alii *Sabinorum Deam*, alii *Bellonam*, aut *Dianam*, aut *Minervam*, aut *Victoriam* putarunt. Joseph Laurentius Lucensis Lib. de Variis Sacris Gentilium Cap. 18. *Vacunam* Deam præfuisse censuit vacantibus Agricolis a labore post perceptos fructus agrorum. De hac sermo erit doctissimo viro P. D. Didaco Revillas Abbati Hieronymiano, ubi de Antiquitatibus Prænestinis aget.

4 *Romæ,*
in Collegio Patrum Societatis Jesu.
Misit P. Contuccius Contucci.

CARPVS. AVG. L
PALLANTIANVS
SANCTIS
DRACONIBVS
D. D

Hujus ipsius *Carpi Liberti* mentio est in altera Inscriptione apud Gruterum pag. 622. num. 3. *Lanuvii* in oppido Latii *Dracones* cultos fuisse auctor est Propertius Lib. 4. Eleg. 8. Ælianus in Lib. XI. Cap. 16. *Lavinii Draconem peculiarem* fuisse *divinationem* tradit. *Lanuvii* pro *Lavinii* scribendum ibi videtur.

7 *Aquilejæ,*
apud Sanctimoniales.
Misit Comes Franciscus Beretta Utinensis.

DEO
AETERNO
PRO SALVTE
L. COMATI
DIONYSI
CLODIA
CHRYSA
V. S. L. M

1 *Hortæ, in Villa Nuptiana. Ex Archiepiscopo Ancyrano Fontaninio.*

D . M
MESSORI
MYSTAE
BATHYLIANENSES

Animadvertit Clariss. Fontaninius, *Messoris Dei* mentionem esse apud Servium in Georgic. Lib. I. Attamen, quod *corculum intermedium sit* in literis D. ♡ M, *quod* (ait ille) *signum gementis est*, suspicatur, *hoc Epitaphium exstructum a Bathylianensibus, quicumque ii fuerint, non Deo Messori, sed Mystæ alicui Messoris Dei, licet hic efferatur in dandi casu; sic enim L. Valerius Sacerdos Jovi Tonanti* legitur apud Gruterum pag. 107. num. 7. Sed jam apud Eruditos exploratum est, quæ *Corcula* videntur, nihil aliud esse nisi folia aut ad ornatum, aut loco commatum adhibita, non vero *gementis signa*: & hæc ipsa folia spectari tam in Sepulcralibus, quàm non Sepulcralibus Epigrammatis. Ad hæc quamvis *Dis Manibus* interpreteris siglas illas (quod, quin liceat, non nego) nihil necesse est accipere *Messori* in dandi casu, quum rite potuerit dici *Messori* pro *Messorii* a *Messorius*. Nullâ autem ratione dicatur positus lapis *Mystæ alicui Messoris Dei*; ubinam enim nomen illius *Mystæ*, si *Mystæ Messori* velis accipere, ut est in Gruterianâ *Sacerdos Jovi Tonan.*? Ita quippe edita habent, & fortassis mendose. Sed quei explicanda Inscriptio? Nihil certi habeo. Aut *Bathylianenses* monumentum posuere *Dis Manibus Messori Mystæ*, in dandi casu, aut *Messoris Mystæ* in genitivo. Aut denique *Mystæ* (sive sacris initiati) *Bathylianenses Magno Deo Messori* votivam hanc tabulam dicarunt. Apud Gruterum pag. 64. num. 7. habemus lapidem positum *Silvano Dendrophoro* a *Dendrophoris M. D. M.* An siglis istas referre huc liceat, dubitare possis.

2 *Romæ, ad scalas Aræ Cœli Ex Donio.*

DIIS
CAELESTIBVS
EX LIBRIS
SIBYLLINIS

4 *Romæ, in Arula. Ex Donio.*

ΚΥΡΙ
ΧΑΙΡΕ
DEO . AMABILI
SACR
AELIA . EHORTE
FECIT
♡ ♡

Idest:

Domine
Salve.

8 *In Castro* Bourbonne *in Gallias. Misit Bimardus V. Cl.*

BORVONI TO
MONAE. C. LA
TINIVS. RO
MANVS IN
C. PRO. SALV
TE. COCILIAE
FIE. C. EX. VOTO

Ex isto Municipali Deo *Borvone* Oppidum *Borbonum*, cui tantum splendoris addidit regnans Francorum Regum linea, nomen accepisse videtur.

3 *Bechingæ, in Germania. Ex Eccardo.*

CAMPESTRIB.
EX VOTO
C. SANCTINIVS
GAI FIL. QV. PR.
AETERNIVS P. C.

Hoc est Diis, qui Campis præsunt, puta Veneri, Pani, Silvano &c.

5 *Saxoferrati. Ex eodem.*

DEO FRONDOSIAE
EX VOTO FELICITER

6 *Interamnæ, nunc* Terni, *in Sancti Francisci. Ex eodem.*

DEIS
PARENTVM

7 *Colatiæ, apud Sempronium Speranum. Ex eodem Donio.*

DEIS
ADHAERENTIBVS
SACRVM

Gemini isti lapides DEIS dicati, suspecti mihi sunt. DIS vel *DIIS*, non DEIS dicere, & in marmoribus scribere apud Latinos in more fuit.

9 *Romæ, in Museo Eminentiss. Cardinal. Alexandri Albani. Exscribendum curavit Franciscus Blanchinius V. Cl.*

CAELO AETERNO
TERRAE MATRI
MERCVRIO
SACRVM POSVIT
L. OCTAVIVS L. F.
VERVS ET
OCTAVIA EVHODIA
MATER

10 *In agro Luxemburgi lamina ærea argentata. E schedis meis.*

DEAE. BIBRACTI
P. CAPRIL. PACATVS
IIIIII VIR AVGVSTAL
V. S. L. M

Dea Bibractis prorsus nobis ignota est. Tutelaris fuisse videtur *Publii Caprilii*, Pacati, qui *Pacatus* Votum pro sua salute conceptum solvit.

1 *Parisiis.*
Ex Paulo Petavio.

DEO MERCVRIO ET ROS
MERTE CANTIVS TITI
FILIVS EX VOT

Supra visuntur figuræ Mercurii, & Mulieris.

Ista quoque *Rosmerta* Loci alicujus peculiaris Dea fuisse videtur. Atque animadvertendum non paucos ex hujusmodi Diis singularibus, quod Templum haberent a Populis excultum, sensim dedisse originem Vicis, Castellis, & Civitatibus, & cum iis suum nomen communicasse.

2 *In Zelandia.*
Ex P. Montfauconio.

NEHALLENNIAE
FLETTVS. GENNALONIS
PRO. SE. ET. SVIS
V. S. L. M

Tres alias similes ad Deam *Nehallenniam* spectantes protulit Reinesius. Loci alicujus peculiaris hæc etiam Dea fuit

3 *Nemausi.*
E schedis Guirani in Cæsarea Bibliotheca.

L. GELLIVS
SENTRONIS F
RITTONAE AEDE
V. S. L. M

Et istam *Rittonam* Deam aliquam singularem fuisse, opinari licet. Vide num pro AEDE in tertiâ lineâ scribendum sit potius DEAE.

4 *Tibure.*
E schedis meis.

CISARIEI PRAENESTINEI F. P. D. D.
MAG. CVR. EOSEMANVS L. L. LICIN.
M POMPEIVS FELIOD. MINISTREI
LICEPHORVS. C. TALABORAI S.
NICEPHORVS MITREI

Epigramma non uno vitio deformatum do, ita ut germanum inde sensum exsculpere difficile sit. Certe heic pro FELIOD. in tertiâ lineâ legendum HELIODorus, & in quartâ pro LICEPHORVS scribendum NICEPHORVS. Hæc autem Inscriptio pertinere mihi primò videbatur ad Deam quampiam a Prænestinis cultam, & forte ille restituendum opinabar in primâ lineâ CERERI PRAENESTINAE, aut *Ægeriæ*. Sed nihil aliud, ut tandem animadverti, heic sese nobis offert, nisi *Cisiarii Prænestini*. *Cisii* meminit Tullius in Philippic. 2. & pro Roscio. quod genus vehiculi birotii fuit, uti memoriæ prodidit Nonius, quo Romani utebantur ad velocem cursum. Inde *Cisiarius*. Ulpianus in l. *Item quæritur* ff. *locati*, ait: *Si Cisiarius dum cæteros transire contendit, Cisium evertit* &c. *Cisiarii* quoque recensentur in l. *Artifices* C. *De Excusat. Artific.* In postremo marmoris hujus vocabulo, nempe MITREI, nescio, an fiat memio Solis *Mithræ*. Vide in Class. XIII. *Artificum* Inscriptionem Lucii Tampii *Cisiarii*.

5 *Aquis Gratianis.*
Ex P. Montfauconio.

COMEDOVIS
AVGVSTIS
M. HELVIVS SEVERI
FIL. IVVENTIVS
EX VOTO

6 *Florentiæ,*
in Museo Riccardio,
in manubrio pateræ.
Ex Clariss. Gorio.

P. V. D. O. S. R. M. S
VOT. PVB

Siglas hasce interpretari quidem aliqua ratione possis. At quei certam deinde præstes interpretationem tuam?

7 *In sepulcro Æneæ.*
Ex Dionysio Halicarnasseo.

ΠΑΤΡΟΣ ΧΘΟΝΙΟΥ
ΟΣ ΠΟΤΑΜΟΥ ΝΟΜΙΚΙΟΥ
ΡΕΥΜΑ ΔΙΕΠΕΙ

Idest:

Patri Deo *Indigeti,*
Qui Numicii Amnis
Undas Temperat.

Sive vera, sive conficta antiquis temporibus Inscriptio illa fuerit, Deum aliquem Fluviatilem puta *Tiberinum*, illa nobis exhibet.

8 *Bottonagæ, in agro Brixiano.*
Ex Rubeo.

L. AEMILIVS
CLARVS
BOXARVAE. F.
V. S. L. M

1 *Budæ in Hungaria.*
E schedis Farnesiis.

SEDES A
ATILIA C. F
PRISCA PRO SE
SVISQ
V. S. L. M

Quid sit SEDES A, scilicet cujus Dei, Deæve, Oedipo explicandum relinquo.

2 *Ibidem,*
E schedis Ramberti.

SACRVM
SEX. POMPE
IVS CVRAT
LEG. XIII.

Inscriptio hæc juncta legitur cum præcedenti, sed ab eâ prorsus diversa est. Hanc ipsam referunt *schedæ* Capponiæ, quæ in fine addunt C. pro quo fortasse scribendum G. ut sit *Gemina*, quo cognomento ornatam sæpe videmus *Legionem Decimam tertiam*. Hujus autem *Curator* fuit Sextus iste *Pompejus*, quod militare munus in hac una Inscriptione memoratum, eam nobis commendat.

3 *Hortæ.*
Ex Illustriss. Fontaninio.

SAC
AVFIDIANA
TESTA. V. S. L. M

4 *Romæ.*
Ex Donio.

NVMINI. PRAESENTI
CAELESTI
VINCENTIVS
D. D

5 *Gemonæ in Foro Julii,*
nunc apud Josephum Liruti
Dominum Villæ Francæ.
Misit Comes Franciscus Beretta *Utinensis.*

RVFINVS
AVR. MARCELLVS
EIAN. SEPT. MARCELINVS
SEPT. SPERATVS
ER. VMBRI. IVSTINVS
BOVIVS. RVFINVS
ES. MVSIDI. VALENTINVS
IS. FRONDI. FRONDIAN
EX. VOTO

6 *In Sancti Remigii*
juxta Palatium
in agro Novariensi.
Ex Gallerato.

NATIS
SIIVIIRI KI
PARA VALIIRIA
NA
V. S. L. M

Geminum II. pro E. Heic excidit nomen Dei, cui pro natis *Severi* Votum solutum fuit.

7 *Romæ,*
in tabella ænea.
Ex Ligorio.

PRO SALVTE
IMP. CAES. AVGVSTI
M. AVRELI COMMODI
M. AVRELIVS. M. L. FAVO
RINVS. CVRTIA. FA
VORINA. V. S

8 *In Villa* Salmar *in Hungaria.*
E schedis Alexandri Marchionis Capponii

M. AVR. REDITVS
B. F. LEG. LEG. II
ADI. P. F. SEVERIANAE
V. S. L. M
SVSCEPTA. FIDE. EX. ORCO

Fuit *Marcus* iste *Aurelius Beneficiarius Legati Legionis Secundæ* (tort. Adjutricis) *Piæ Felicis Severianæ*. Sub *Orci* nomine *Pluto* obsequium ab Ethnicis extorquebat, ut omnes norunt.

9 *Histonii, nunc* il Vasto.
Misit Petrus Polidorus.

M. BAEBIVS
SVETRIVS
MARCELLVS
IVSSV DEAE

Ad hunc ipsum *Bebium* spectat altera Inscriptio a Fabretto producta pag. 463.

10 *Aquilejæ.*
Misit Comes Franciscus Beretta *Utinensis.*

D
Q. CERVIV
ISTMVS
V. S. L. M
Q. CERVIVS
ROMANVS

Hanc Inscriptionem adservat in suo Museo doctiss. Canonicus Aquilejensis Johannes Dominicus Bertoli, qui in tertiâ lineâ legit ISTHMVS.

11 *Veronæ,*
apud Comites Moscardios.
E schedis meis.

M. CLODIVS. M. F
FIRMVS
V. S. L. M

12 *Botticini*
in agro Brixiano.
Ex Rubeo.

M. NONIVS
MVCIANVS
EX VOTO

13 *Vicentiæ,*
in Sanctæ Crucis.
E schedis Valerii, & Farnesiis.

PETRONIVS
SATVRNINVS
IIII. VIR. I. D. V. S. L. M

1 *Aquilejæ.*
Ex Philippo a Turre.

SEPTIM. MARCIAN.
OPT. LEG. II. AD
P . F
PRO SALVTE
SVA ET SVORVM
V . S . L . M

Is fuit *Optio Legionis Secundæ Adjutricis Piæ Felicis*, Centurionis nempe Minister.

2 *Passinelli,*
in Sancti Ægidii,
in agro Fulginate.
Ex Fabio Pontano.

EX VOTO DONVM
POSVIT. C. TETTIVS
FESTVS PRO SE
ET SVIS. L. D. D. D

3 *Romæ,*
in Quirinali.
Ex Gorio.

LICINIA PHILETE
PRO. SALVTE. SVA. ET. SVO. F
D . S . P

Idest: *Suorum Filiorum.*

4 *In septo Principis Præfecti*
ad Viam Tiburtinam.
Ex Donio.

POTHVMENVS
P. FOLI. PELORIS. SER
EX. VISO. POSVIT

5 *Trugilli in Civitate Hispaniæ*
in Estremadura,
ad Sanctæ Mariæ.
E schedis P. Cattanei.

[illegible]
PONCEIA
BOVTI. F. PI
BRAE. A. T
RI. LA. V. S

Mendis scatet.

6 *Vasione in Provincia,*
Misit Bernardus.

MARTI
ET VASIONI
TACITVS

Deos Municipales præcipue in Gallia Narbonensi reperias, quibus fuit nomen ab ipsa Urbe, in qua colebantur. Forrassis etiam aliquis nomen Urbi dedit, uti *Nemausus Vincius* &c. Vide Sponium. Ita Civitas *Vasio* suum peculiarem Deum venerabatur *Vasionem*, de quo singularis mihi creditur Inscriptio illa.

7 *Vulsiniis*, nunc Bolsena,
in Foro.
Ex Donio.

DIS. DEABVSQ.
PRIMITIVVS
DEAE NORT
SER. ACTOR
EX VOTO

Deam Nortiam Vulsinienses, aliique Etruriæ Populi coluerunt, ejusque Templum apud illos commemoravit Livius. Tertullianus quoque in Apologetico Cap. 2. & Lib. 2. ad Nationes Vulsiniensibus hanc Deam tribuit, *Municipali consecratione* ab ipsis adlectam. Martianus Capella *Fortunam* sub hoc nomine cultam censuit.

8 *Ibidem.*
Ex eodem.

D . N . M . S
C. LARGIVS
AGATOPVS
VOT. SOL

Siglas interpretare: *Deo Nortiæ Magno Sancto*, aut si mavis, *Sacrum.*

9 *Veronæ,*
apud Comites Moscardios,
in Ard fractâ.
E schedis meis.

SAC
TITIENVS
HORVS
IANVS

Hori nomine cultum *Apollinem* Plutarchus tradidit. *Janum* vel tironeș perspectum habent.

10 *Florentiæ,*
in Museo Mediceo.
Ex Gorio V. Cl.

[illegible] SIC [illegible] AR
M. TREBONIO. C. L
DONVM DAT LIBEN
MERITO D

11 *Ossunæ,*
in Sancti Sebastiani,
E schedis meis.

L. VETTIVS. C. F. SERG
CENTVR. LEG. XXX
IIVIR ITERVM
CEC. IVL
SACRVM DAT

Pro CEC. IVL. scribe CER. IVL. idest *Cereri Juliæ*, scilicet *Juliæ Sabinæ* uxori Hadriani Augusti, quam Clariss. Bonarota in Observation. ad Numism. animadvertit appellatam fuisse ab adulatoribus *Novam Cererem*: nisi ea sit *Julia Domna* Severi Augusti conjux.

12 *Romæ,*
in Museo Kircheriano.
Misit P. D. Gabriel Scarmagli
Monachus Benedictinus.

SINDIIS ATIAIIS
MVNVS D
SYNESTOR GIILATOR

An ita in Marmore legatur, dubitare licet.

1 *Reichester in media Britannia.*
Ex Galeo.
Misit quoque Joseph Bimardus.

D . R . S
DVPL. N. EXPLOR.
BREMEN. ARAM
INSTITVERVNT
N. EIVS. C. CAEP
CHARITINO TRIB
V . S . L . M

Bremenium, ubi nunc *Reichester* in Northumbria; memoratur a Ptolomaeo, ab Auctore Itinerarii Antonini, atque ab Anonymo Ravennate. Literas priores singulares interpretari possis *Deae Reginae Sacrum*. *Duplares Numeri Exploratorum Bremenianorum*, seu *Bremenensium*, *Aram Instituerunt Numini Ejus*, *Tribunum* agente *Cajo Caepione Charitino*.

2 *In Episcopatu Angliae Durhamensi.*
Ex Actis Eruditorum Lipsiensibus.

IS MAR
B PRO SALV
TEM RE
ANTONINI
AVG IM
LV BENSM
OB REDITV

Corrosis literae hariolandi campum reliquere Eruditis. Alii interpretati sunt *Dis Deabusque Matribus*. Legebant alii CONSERVATORI B. Alii denique *Dis Patriis*, & *Marti Britannico*. Poterant aeque & alii opinari persolutum votum *Isidi*, & *Marti*. Illud certum, agi heic de reditu *Marci Aurelii Antonini Augusti Imperatoris*, scilicet *Caracallae*, ex Britannia post mortem Severi patris Romam versus pergentis.

3 *Taleani,*
in agro Toletano.
E schedis Farnesiis.

PRO SALVTE ORDINIS
VAL. NATALIS MATERNVS CVM
SVIS. M. V BONO ES
VIII. NON ANS IIS
TORQVATO M. COS. CONVIVANT
FELICITER

4 *Antiquariae.*
E schedis meis.

M. CORNELIVS OPTATVS
ANCIPITI MORBO RECREATVS
V . S . L . M

5 *Nemausi.*
E schedis Gaillardi Guirani in Caesarea Bibliotheca adservatis.

KOLYA
SVIS
PHRONIMVS
V . S . L . M

6 *Ibidem.*
Ex eisdem.

M. ADRASTVS
SECVNDVS
V . S . L . M

7 *Ibidem.*
Ex eisdem.

CASTALIVS
SECVNDVS
V . S . L . M

8 *Ibidem.*
Ex eisdem.

L. CIRRATIVS MARTIALIS
V . S . L . M CONTVB

9 *Andecavis.*
Misit Bimardus.

D M N
P. ATTILIVS P
PARTHICI F

Sit-ne Sepulcralis, an Votiva Inscriptio haec, decernere non ausim. Obstant enim siglae, ne certa res sese legenti offerat.

1 *Syracusis.*
Ex P. Lupo e Societate Jesu.

ΒΑΣΙΛΕΟΣ ΑΓΕ
ΙΕΡΩΝΟΣ ΙΕΡΟΚΛΕΟΣ
ΣΥΡΑΚΟΣΙΟΙ ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ

Idest:

Rege Praeunte
Hierone Hieroclis (Filio)
Syracusii Diis Omnibus
(obtulerunt)

Supple ΑΓΕἶσσος, *Praeunte*. Heic agi opinor de Hierone II. Syracusiorum Domino, quem Populus Romanus inter paucos amicum sensit. Si id verum, hic circiter Annum U. C. 529. debitum naturae solvit.

2 *Tusculi.*
Ex Dominico Matthajo.

D . O . M
IOVE NEQVE GENIO
VTARIS NISI
LOTA MA
NV

Hoc est: nisi lotis manibus ad Deos prece. funde.

3 *Brixiae,*
apud N. V. Julium Antonium Averoldum.
Misit ipse.

VINICIA
TERTIA
V . S . L . M

4 *Romae,*
in Insula.
E schedis Ambrosianis.

L. LICINIVS. Ↄ. L.
SELEVCVS
VOT. SOL. L. M

5 *Celejae.*
in limine Domus Parochialis.
Ex Patre Duellio Canonico Regulari.

CELEIAE
AVG
P. AELIVS
COS. PRO. SE
ET. SVIS
V . S . L . M

Celeja illustris Norici Civitas. Ejus Numini dicata Inscriptio haec. Vel *Celeja* Dea, unde Civitati nomen.

6 *In Urbe Patrarum.*
E schedis meis.

ΞΕΝΙΣ ΑΙΣΧΡΙΩΝΟΣ
ΣΤΡΑΤΟΚΛΗ ΑΡΧΕΙΤΕΛΕΟΣ
ΤΙΜΑΙΟΝ ΘΕΟΙΣ

Idest:

Xenis Aeschrionis
Stratocle Architelei
In Honorem Deorum.

7 *Prope Cliviam,*
apud Nassoviae Principem.
Ex Cupero V. Cl.

DEAE
HLVDONIA
SACRVM
C. TVBBIVS

Quid sit *Dea Hludonia*, se ignorare fatetur Cuperus. Ignoro & ego. At quum ipse alteram Inscriptionem animadverterit apud Gruterum pag. 547. num. 1. in qua, ut is vidit, adhuc legitur LVIDONIA, Locus videlicet circa Neomagum: vix falli possumus arbitrando Municipalem hanc fuisse Deam, quae Loco illi nomen dederit, aut unde acceperit, uti factum de tot aliis Diis, potissimum in Gallia cultis.

8 *Tulli Leucorum.*
Misit Clariss. Bimardus,
Montis Seleuci Baro.

I . N . H
DEAEQVE CERERI
SANCTIFICAVIT IVLIA

Quinam Deus, vel Dea, siglis I. N. H. designetur, omnino latet. Templum, in quo Lapis positus fuit id significabat.

9 *Infra Coloniam Agrippinam.*
Ex Crombachio.

IN. H. D. D
DEAE REGIN.
VICANI SE
GORIGIENSES

Idest: *In Honorem Domus Divinae*. Heic *Deam Reginam* pro Junone accipere tibi liceat, modò memineris occurrere etiam hoc eodem cognomine donatam interdum *Dianam*, *Isidem*, *Fortunam*.

1 *Sulmone,*
in Sancti Pamphili.
E schedis meis.

FVFICIA
C. FVFICI
AMANDI
F. IVSTA
MAG
ANGITIIS
D D

Angitiis dicatus fuit lapis a *Fuficia Magistra* in eorum *Æde*. *Matrem Deum Angitiam* supra vidimus.

2 *Brixiae.*
Ex P. Montfauconio.

DIS M
SACRVM C
STATIVS TVELIVS
SATVRNINVS V
OC STATI
SIBI SEIANO
EX VOTO

Si legitima, aut satis accurate descripta fuit Inscriptio haec, DIS M. non *Diis Manibus*, sed *Diis Magnis* interpretari opus esset. *Ex Voto* tabellam votivam prodit.

3 *Mutinae,*
in Palatio Ducali, in marmorea tabella.

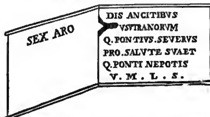
Ægyptiaci characteres Ægyptiacum opus indicant. Imagunculam hanc inter Deos Lares habitam opinor.

1 *In Civitate Bituricensi,*
nunc Bourges
Ex Actis Eruditorum Lipsiensibus.

SOLIMARAE
SACRVM
AEDEM CVM. SVIS
ORNAMENTIS
FIRMANA C. OBRICI. F
MATER
D . S . D

SOLIMARAE vocabulum jamdiu Bituricensium ingenia exercuit, aliis contendentibus, *Solimaram* esse Deum Localem, aliis *Soli Marte*, aliis *Soli Marti Æterno* dicatam Ædem fuisse. Mihi suspicio est, non agi heic de Votivâ tabellâ, sed quidem de Sepulcrali Titulo, ac *Solimaram* nomen esse mulieris, cui *Firmana* fuerit *Mater*. Cur enim heic *Matris* nomen insertum? *Ædes* verò Ædificium mihi est, Tumulo impositum. Et quidem *Sacra Loca* apud Ethnicos quoque appellata Sepulcra.

2 *In agro Carapellis in via Capistrani.*
Misit V. doct. Antonius Antinorius Aquilanus.

Supra in Inscriptione *Fuscia* memoratos Deos *Angitias* vidisti. Heic eorumdem mentio iterum tibi occurrit. Dea *Angitia* aliunde nobis est nota. At *Ancites Deos*, seu *Angites* nunc primum ex hac, & alterâ Inscriptione novimus.

TEMPLA, ÆDES, ARÆ, DONA SACRA, KALENDARIA.

CLASSIS II.

1 *Palmyræ.*
Ex Tom. III. Philosophicarum Transactionum Anglicarum.

ΔΙΙ ΜΕΓΙϹΤΩ ΚΕΡΑΥΝΙΩ ΥΠΕΡ ϹΩΤΗΡΙΑϹ ΤΡΑ. ΑΔΡΙΑΝΟΥ ϹΕΒ. ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΓΑΘΑΝΓΕΛΟϹ ΑΒΙΛΗΝΟϹ ΤΗϹ ΔΕΚΑΠΟΛΕΩϹ ΤΗΝ ΚΑΜΑΡΑΝ ΩΚΟΔΟΜΗϹΕΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΛΙΝΗΝ ΕΞ ΙΔΙΩΝ ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΕΤΟΥϹ ΕΜΥ ΜΗΝΟϹ ΛΩΟΥ

Idest:

Jovi Maximo Fulminatori Pro Salute Trajani Hadriani Augusti
Domini Agathangelus Abilenus ex Decapoli Cameram
Ædificavit, Et Lectum De Suo Posuit, Anno CCCCXLV.
Mense Loo.

Idest Anno Ch. 133. Lectisternia Diis parabantur apud Ethnicos: quem ritum Christiani Scriptores postea riserunt, quasi eorum Numina a nimium stando fessa forent.

2 *Thebis,*
in Tripode, in Apollinis Templo.
Ex Herodoti Lib. V.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ Μ' ΑΝΕΘΗΚΕΝ
ΕΑΝ ΑΠΟ ΤΗΛΕΒΟΑΩΝ

Hoc est:

Amphitryon Me Obtulit
De Gente Teleboorum.

Vetustissimas omnium puto Inscriptiones in sacris donariis positas, hasque Nummis antiquitate præstare. Istarum specimen ex antiquis Scriptoribus huc inferre decrevi. Nullum enim discrimen statuo inter Epigrammata adhuc in lapidibus vetustis exsistentia, & quæ in suis Libris veteres, aut in schedis recentiores nobis servavere.

3 *In Gordiano,*
in Sanctæ Justæ.
E schedis Ambrosianis.

ANNEIA ALBA
NA. LARES ET
ARAM DE S. P.

4 *In Monasterio Sancti Nazarii agri Atinatis.*
Misit Ignatius Maria Como,
Patricius Neapolita.

L. POSTVMIVS. M. F.
SVRVS
V. S. L. M
ARAM LARIBVS

1 *In aureo clypeo,*
in Templo Nævi.
E Pausaniæ Lib. V.

ΝΑΟΣ ΜΕΝ ΦΙΑΛΑΝ ΧΡΥΣΕΑΝ ΕΧΕΙ ΕΚ ΔΕ ΤΑΝΑΓΡΑΣ
ΤΗΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙΣ ΣΥΜΜΑΧΙΔΟΣ ΓΕ ΤΕΘΕΝ
ΔΩΡΟΝ ΑΠ ΑΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΙΩΝΩΝ
ΤΑΝ ΔΕΚΑΤΑΝ ΝΙΚΑΣ ΕΙΝΕΚΑ ΤΩΙ ΠΟΛΕΜΩΙ

Nempe:

Auream Sane Phialam Templum Habet E Tanagrâ,
Quæ Bello Lacedæmones Juvit. Dedere
Donum Argivi, & Athenienses, & Jones
Decimam Victoriæ Partæ in Bello.

2 *Artemisii*
in Euboea.
E Plutarcho.

ΠΑΝΤΟΔΑΠΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΓΕΝΕΑΣ ΑΣΙΗΣ ΑΠΟ ΧΩΡΑΣ
ΠΑΙΔΕΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΤΩΙ ΔΕ ΠΟΤ' ΕΝ ΠΕΛΑΓΕΙ
ΝΑΥΜΑΧΙΗΙ ΔΑΜΑΣΑΝΤΕΣ ΕΠΕΙ ΣΤΡΑΤΟΣ ΩΛΕΤΟ ΜΗΔΩΝ
ΣΗΜΑΤΑ ΤΑΥΤ' ΕΘΕΣΑΝ ΠΑΡΘΕΝΩΙ ΑΡΤΕΜΙΔΙ

Scilicet:

Variarum Nationum Asiaticarum Populis
Profligatis, Atque Exercitu Medorum
In Navali Pugna Deleto, Athenienses
Trophæa Hæc Dianæ Virgini Posuerunt.

3 *Athenis*
in Templo,
ubi spolia e Persis relata,
hæc Inscriptio fuit.
Ex Diodori Siculi Græcis Latinæ redditis.

Postquam Asiam Europâ Pontus distinxit, & Urbes
Mars hominum cœpit exagitare feras;
Nullum tale aliquid terrâ marique patratum
Contigit, ut quisquam vincat utrumque simul.
Hi in Cypro Medorum acies cepere, marique
Centum Phœnicias abripuere rates,
Milite completas. Quo facto, plurima belli
Regna manu capiunt, gloria parta manu.

4 *Beneventi.*
E schedis Ambrosianis.

TEMPLVM HOC SACRATVM HER
VOE....CE...AVGVSTI NOMEN FELIX
REMANEAT STIRPIS SVAE LAETATV V
PARENS NAM QVOM TE CAESAR TEM
EXPOSCET DEVM CAELOQVE REPETES SEL
MVNDVM REGES SINT HEIC TVA QVEI SORTE
HVIC IMPERENT REGNENTQVE NOS FELICIBVS
VOTEIS SVEIS
L. AVRELIVS L. F. PAL. RV.....PRIMOPILARIS
XVI. MILITANS ST
IMP. CAESARIS

Agi heic videtur de Templo Herculi sacrato ob incolumitatem Cæsaris Augusti, ejusque prolis. Diphthongus EI. antiquitatem elogii indicat.

1 *Athenis, in Propylæo arcis. Ex Herodoti Lib. V.*

ΕΘΝΕΑ ΒΟΙΩΤΩΝ ΚΑΙ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ ΔΑΜΑΣΑΝΤΕΣ
ΠΑΙΔΕΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΕΡΓΜΑΣΙΝ ΕΝ ΠΟΛΕΜΟΥ
ΔΕΣΜΩΙ ΕΝ ΑΧΛΥΟΕΝΤΙ ΣΙΔΗΡΕΩΙ ΕΣΒΕΣΑΝ ΥΒΡΙΝ
ΤΩΝ ΙΠΠΟΥΣ ΔΕΚΑΤΗΝ ΠΑΛΛΑΔΙ ΤΑΣ Δ ΕΘΕΣΑΝ

Idest:

Populos Bœotûm Et Chalcidensium Postquam Domuere
Athenienses Bellico In Certamine,
Vinculis Ferreis, Et Carcere Eorum Extinctâ Superbiâ,
Hos Eorum Equos Palladi Decimam Statuerunt.

2 *Palmyra. E Transactionibus Philosophicis Anglicis.*

ΔΙΙ ΥΨΙCΤω ΜΕΓΙCΤω ΚΑΙ ΕΠΗΚΟω ΒωΛΑΝΟC ΖΗΝΟΒΙΟΥ ΤΟΥ ΑΙ
ΡΑΝΟΥ ΤΟΥ ΜΟΚΙΜΟΥ ΤΟΥ ΜΑΘΘΑ ΕΠΙ ΜΕΛΕΤΗ CΟΗ ΑΙΡΕΘΕΙC ΕΦΘΑC
ΠΗΓΗC ΥΠΟ ΙΑΡΙΒωΛΟΥ ΘΕΟΥ ΤΟΝ ΒωΜΟΝ ΕΞ ΙΔΙωΝ ΑΝΕΘΗΚΕΝ Ε
ΤΟΥC Δ Θ Υ ΜΗΝΟC ΥΠΕΡΒΕΡΕΤΑΙΟΥ Κ.

Nimirum:

Jovi Altissimo Maximo Et Exauditori Bolanus (filius) Zenobii filii
Ærani filii Mocimi filii Mathbæ Ob Suæ Curam Salutis ......
Fontis Sub Hiaribolo Deo Aram De Suo Posuit An-
no CCCCLXXIV. Mensis Hyperberetæi die XX.

Idest Anno Christi 161. aut 163. Sponius pag. 1. Miscellaneor. Inscriptionem Palmyrenam producit Romæ in hortis quondam Carpensibus adservatam, ac positam ΑΓΛΙΒωΛω ΚΑΙ ΜΑΛΑΧΒΗΛω, idest *Aglibolo, & Malachbelo patriis Diis*. Lagonus, ut in ejus MStis vidi, legebat ΦΑΓΛΙΒωΛω *Phaglibolo*. Fortassis ille Deus non alius quàm ΙΑΡΙΒωΛΟC *Hiaribolus* Inscriptionis hujus. Quid si unum ex iis marmoribus non satis accurate descriptum fuerit? Ceterum quem Deum sub hoc nomine Palmyreni coluerint, satius est fateri nobis ignotum, quàm inanibus conjecturis Lectorem pascere. Illud ΕΦΘΑΣ num sustineri heic potest?

3 *Romæ, in Lampade. ex Bellorio.*

L. TETIVS
ALYPVS
IOVI D. D

4 *Ibidem in Ara Cæli. E schedis Farnesiis.*

LOCVS SACER IVSSV Q.
BACCHONI THESPHONI
FECIT

5 *Tarenti, in hortis Carducciis. Misit Ignatius Maria Como.*

C. MELSONIVS. C. N. L
HERCOLEI
DONVM

Corrupta videntur sigla C. N. L. & siquidem legas CNei *Libertus*, desideratur adhuc servile nomen viri istius.

6 *Patavii, apud Sertorium Ursatum V. Cl.*

IVSSV PROSERPINAE
L. CALVENTIVS
L. L. FESTVS
ARAM POSVIT
SACRVM

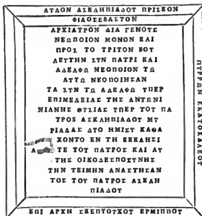
1 *Florentiæ,*
apud Marchionem Riccardium.
Ex Gorio V. Cl.

ΚΛΑΥΔΙΑ ΚΑΛ
ΛΙΚΡΑΤΕΙΑ ❦
ΚΑΙ ΚΟΡΝΗΛΙ
ΟϹ ΔΙΑΔΟΥΜΕ
ΝΟϹ ΕΞ ΕΠΙΤΑΓΗϹ
ΘΕΟΥ ΤΟΝ ΒΩ
ΜΟΝ ΑΝΕΘΗ
ΚΑΝ

Ideſt:

Claudia Cal-
licratea
Et Corneli-
us Diadume-
nus Ex Juſſu
Dei A-
ram Dedica-
runt.

2 *Epheſi,*
prope Aquæductum.
E ſchedis D. de la Condamine.
miſit Bimardus V. Cl.

ΑΥΛΟΝ ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΟΥ ΠΡΙΣΚΟΝ
ΦΙΛΟΣΕΒΑΣΤΟΝ
ΑΡΧΙΑΤΡΟΝ ΔΙΑ ΓΕΝΟΥΣ
ΝΕΩΠΟΙΟΝ ΜΟΝΟΝ ΚΑΙ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΒΟΥ
ΛΕΥΤΗΝ ΣΥΝ ΠΑΤΡΙ ΚΑΙ
ΑΔΕΛΦΩ ΝΕΟΠΟΙΟΝ ΤΩ
ΑΥΤΩ ΝΕΟΠΟΙΗΣΑΝ
ΤΑ ΣΥΝ ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ ΥΠΕΡ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΤΩΝΙ
ΝΙΑΝΗΣ ΘΥΣΙΑΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑ
ΤΡΟΣ ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΟΥ ΜΥ
ΡΙΑΔΑΣ ΔΥΟ ΗΜΙΣΥ ΚΑΘΑ
[illegible] ΧΟΝΤΟ ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙ
Α[illegible]ΤΕ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΚΑΙ ΑΥ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΣΥΝΗΣ
ΤΗΝ ΤΕΙΜΗΝ ΑΝΑΣΤΗΣΑΝ
ΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΑΣΚΛΗ
ΠΙΑΔΟΥ
ΕΠΙ ΑΡΧΗ ΣΚΕΠΤΟΥΧΟΥ ΕΡΜΙΠΠΟΥ

ΠΥΡΡΩΝ ΕΚΑΤΟΚΛΕΟΥ

Ex Verſione Bimardi.

Aulum Aſclepiadis (Filium) *Priſcum,*
Auguſti Amatorem,

Archiatrum Ab Origine
Templorum Inſtauratorem, Solum, Et
Tertiùm Senatorem (effectum)
Cum Patre Et
Fratre, Ædium Sacrarum Inſtauratorem, Qui
Eodem (Anno) *Ædem Sacram Fe-*
cit Cum Fratre; tum *Propter Sacrum Pro Sa-*
lute (Imperatoris) *Antonini Suſceptum, Pro Pa-*
tre Aſclepiade Viginti Et Quinque Millia
Drachmarum (impenderunt) *Sicut In Publico*
Conventu (promiſerunt) *Tam Patris Nomine,*
Quàm Suo, Propterea quod Patres & ipſi Fa-
milias eſſent. Honoris Titulum Erigente
Patre Aſclepiade.

Sub Magiſtratu Sceptriferi Hermippi.

Pyrrhon Hecatoc[l]ei (Filius.)

1 *Romæ,*
lapis effossus Anno Christi 1727.
curâ Eminentiss. Cardinalis de Polignac.

TI. CLAVDIVS. DIVI. CLAVDI. LIB. ACTIVS
HONORATVS. CVRATOR. GERMANORVM
ET. AEDITVVS. DIANAE. CORNIE. COLLEGIO. MAGNO.
TRIB. DIVAE. AVGVSTAE. TRICLAM. CVM. COLVMNIS
ET. MENSIS. ET. MACERIA. S. P. D. D

Munus *Curatoris Germanorum* ex hoc lapide primùm prodit. *Ædem* quoque *Dianæ Corniæ* (nisi legendum sit CORNIC. idest *Cornicensis*) antea ignotam nunc agnoscimus. *Collegii Magni* mentio est in Gruterianis marmoribus pag. 65. num. 2. & pag. 627. num. 10. Heic appellatur *Collegium Magnum Trib. Divæ Augustæ*. Si certo nossemus, quid significet breviata vox TRIB. quale etiam fuerit *Collegium* illud *Magnum* dignosci forsitan posset. Sed sive interpreteris *Tribunorum*, sive *Tribunalis*, vel *Tribuum*, aut *Tribulium*, &c. adhuc densâ nocte res involvitur, & potissimum ex additamento *Divæ Augustæ*. Reinesius Class. I. num. 101. *Collegium Magnum* constitutum fuisse opinatur e cunctis Ministris Domus Augustæ. Quod si verum foret, Palatinos inservientes Augustæ heic designatos credere liceret. Sed sine tabulis, ac testibus conjecturam suam Reinesius ædificavit. Fabrettus pag. 447. in eâ sententiâ fuit, *Collegium Magnum* idem fuisse cum *Collegio Larum, & Imaginum*, ac si id satis commode eruatur ex Inscriptione pag. 120. cujus verba sunt: *Sancto Silvano Sacrum Eutyches*. COLLEGI MAGNI LAR. ET IMAG. Sed Inscriptio illa non uni interpretationi obnoxia est. Rem obscuram obscuriorem fortassis hæc nostra facit, si tamen in marmore revera legitur TRIB. sique cum COLLEGIO MAGNO conjungenda est vox ista. Vocem alteram, TRICLAM, positam ego reor pro TRICLINIVM. Id profectò indicare prorsus videntur subsequentes MENSAE. Illud verò vocabulum dubitationem meam auget, an satis accurate illud TRIB. fuerit e lapide exscriptum. Et quid si LIB. legendum esset ibi? Haberemus *Collegium Magnum Libertorum Divæ Augustæ*. Sed ne unum quidem exemplum ejus præbere possum.

2 *In Elidis Templo*
ad Columnam.
Ex Pausania Lib. V.

ΚΑΙ ΓΑΡ ΕΓΩ ΕΕΙΝΩΝ ΕΙΜ' Ω ΞΕΝΕ ΛΕΙΨΑΝΟΝ ΟΙΕΩΝ
ΣΤΥΛΟΣ ΕΝ ΟΙΝΟΜΑΥ ΠΡΙΝ ΠΟΤ' ΕΝΟΥΣΑ ΔΟΜΟΙΣ
ΝΥΝ ΔΕ ΠΑΡΑ ΚΡΟΝΙΔΑΙΝΗ ΕΕΙΜΑΙ ΤΑΔ' ΕΕΟΥΣΑ ΤΑ ΔΕΣΜΑ
ΤΙΜΙΟΣ ΟΥΔ' ΟΛΟΗ ΔΕΞΑΤΟ ΦΛΟΞ ΜΕ ΠΥΡΟΣ

Idest:

Una ego sum, o Viator, Columna
Reliqua ex ædibus olim Cleonimi.
Nunc autem in Jovis Templo hisce vinculis cincta
Nobilior jaceo. Me edax ignis minime voravit.

3 *In Elide,*
ad Jovis Colossum.
Ex ejusdem Lib. V.

ΕΛΕΤΟΡΙΟΙ ΤΟΔ' ΑΓΑΛΜΑ ΘΕΩΙ ΔΕΚΑΤΗΝ ΑΝΕΘΗΚΑΝ
ΠΟΛΛΑΝ ΕΚ ΠΟΛΙΩΝ ΧΕΡΣΙ ΒΙΑΣΣΑΜΕΝΟΙ
ΚΑΙ ΜΕΤΡΕΙΤ' ΑΡΙΣΤΩΝ Η ΔΕ ΤΚΛΕΤΑΣ ΑΥΤΟΚΑΣΙΓΝΗΤΟΙ
. . . .

Nempe:

Simulacrum Hoc Cletorii Deo Statuerunt
Ex Multis Urbibus Vi Expugnatis.
Artifices (fuere) *Ariston, Ejusque Frater Teletas*
. . . .

1 *Rodiani in Marsis*
ad Sancti Venantii.
E Phæbonio.

RESPVBLICA POPVLVSQVE
CORFINIENSIS
SACELLVM LYCEIVM VETVSTATE
DELAPSVM ADIECTIS BASILICIS
SVA PECVNIA RESTIT
DECRETO DECVRIONVM

Corfinium olim Urbs Pelignorum. Restat illius nomen in veterum tantummodo Libris, sed non ignotæ loci ruinæ. *Sacella* Ædes sacræ fuerunt, sed exigui circuitus. Corfiniense sacratum videtur *Jovi Lycæo*. Celebris fuit illius cultus apud Arcadas. Justinus tamen Trogi breviator lib. 43. Cap. I. sub hoc nomine *Pana* invocatum scribit; immo addit, Romæ ei Templum fuisse. *Evander*, inquit, *in Palatini montis radicibus Templum Lycæo, quem Græci Pana, Romani Lupercum appellant, constituit*. Adjectæ huic Sacello *Basilicæ* dicuntur. Miretur nominis hujus usum isto in loco quicumque novit Basilicas Ethnicorum fuisse amplissima Ædificia ad instar Templorum nostrorum, cincta porticibus concameratis, in quibus judicia habebantur. Nisi Corfinienses nomen hoc adhibuerint ad designanda Cubicula, aut Porticus adjectas Sacello, quid sibi hic velint *Basilicæ*, nescio. Appellati a Plauto videntur *Subbasilicani*, qui sub Basilicarum porticibus deambulabant. Sed vide infra Narbonensem Inscriptionem Antonino Pio positam Class. VI., ubi *Thermæ cum Porticibus, & Basilica* leguntur.

2 *In scuto Cydiæ Atheniensis,*
dicato Jovi Liberatori.
E Pausania.

Η ΜΑΛΑ ΔΗ ΠΟΘΕΟΥΣΑ ΝΕΑΝ ΕΤΙ ΚΥΔΙΟΥ ΗΒΗΝ
ΑΣΠΙΣ ΑΡΙΖΗΛΟΥ ΦΩΤΟΣ ΑΓΑΛΜΑ ΔΙΙ
ΑΣ ΔΙΑ ΔΗ ΠΡΩΤΑΣ ΛΑΙΟΝ ΠΟΤΕ ΠΗΧΥΝ ΕΤΕΙΝΕΝ
ΕΥΤ ΕΠΙ ΤΟΝ ΓΑΛΑΤΑΝ ΗΚΜΑΣΕ ΘΟΥΡΟΣ ΑΡΗΣ.

Hoc est:

Cydiæ Erat Parma hæc Juvenili Corpore Clari,
Hospes, Quam Sacram Conspicis Esse Jovi.
Huic Cubitum Inseruit Flammanti Corde Sinistrum,
Quum Premeret Mavors armipotens Galatas.

3 *In Fano Latonæ*
ad donarium Diodori Corinthii.
E Plutarcho.

ΤΑΥΤ' ΑΠΟ ΔΥΣΜΕΝΕΩΝ ΜΗΔΩΝ ΝΑΥΤΑΙ ΔΙΟΔΩΡΟΥ
ΟΠΛ' ΑΝΑΘΕΝΤΟ ΛΑΤΟΙ ΜΝΑΜΑΤΑ ΝΑΥΜΑΧΙΑΣ

Scilicet:

Arma Hæc Infensis Medis Erepta Nautæ Diodori
Dicarunt, Monumenta Navalis Prælii.

1 *Corimbi, in fano Veneris. E Plutarcho.*

ΑΙΔ' ΥΠΕΡ ΕΛΛΑΝΑΝ ΤΕ ΚΑΙ ΙΘΥΜΑΚΩΝ ΠΟΛΙΗΤΑΝ
ΕΣΤΑΘΕΝ ΕΥΞΑΜΕΝΑΙ ΚΥΠΡΙΑΙ ΔΑΙΜΟΝΙΑΙ
ΟΥ ΓΑΡ ΤΟΞΟΦΟΡΟΙΣΙΝ ΕΜΗΔΕΤΟ ΑΓ' ΑΦΡΟΔΙΤΑ
ΜΗΔΟΙΣ ΕΛΛΑΝΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΙΝ ΠΡΟΔΟΜΕΝ

Ideſt:

Has Veneri Matres Statuas Poſuere Ephyreæ
Pro Græcis, Forti proque Suo Populo.
Nam Non Arciferis Medis Venus Hellados Arcem
Prodere, Sic Votis Rite Vocata, Volet.

2 *Romæ, penes Franciſcum Mazzantum. E ſchedis Ptolomeis.*

EROS GERMANICI L
LOLLIANVS D. D.
CLVPEA CVM IMAGINIBVS

Clupeum neutrius etiam generis agnovere Latini. Eis quoque in more fuit Y. Græcorum convertere in V. Neque enim Y, ut nunc apud Italos fit, ſonabat I. ſed V. acutum & breve. Clypeos autem imaginibus ornatos collocatos in Templis fuiſſe, ſatis Eruditi norunt. Refert Gruterus pag. 1015. num. 1. Spoletanam Inſcriptionem poſitam *Fortunæ Reduci*, cujus *Templum* Rufus quidam exornarat, ſed multis lacunis deformatam. Ex in ſchedis meis aliquanto emendatior ponitur Aſculi, ibique in fine Templum dedicatum dicitur ORFITO ET MAXIMO COS. SI QVI CLYPEVM PONERE VOLET DABIT ARCAE PONT. H-S II. N.

3 *Spoleti, in Urbis mœnibus, in Via Felici. E ſchedis Severi Minervii.*

C. ERVCIVS. C. F.....
T. TITIVS L. F.
FLACCVS. IIII. VIR. I. D.
ARAS XI. S. C. FAC. CVR.

4 *Aſculi in Hiſpaniis: (olim Claritas Julia fuit.) Ex ejuſdem ſchedis.*

VICTORIAM AVG. QVINTVS FABIVS. L. F.
SAFABVLVS TESTAM. FIERI PONIQ. IVSSIT
EX H-S. IIII ET HVIC DONO L. FABIVS
L. F. GAL. FABIANVS HERES XX. NON
DEDVXIT ET VOTIS D D.

5 *Aquilejæ, apud Abb. Franc. Facinum, Miſit N. V. Ant. Scottus Can. Tarviſ.*

SEX. FABIVS. SEX. L. STEPHANVS
SEX. FABIVS. STEPHANI. L. LAETVS
DE PECVNIA. SVA. LARIB. SACR
DEDERE

6 *In Caſtro Farneti, agri Piſaurenſis. Ex Hannibale Oliverio Equite.*

FAVSTVS VERSENNI. P. SER
PRIAPVM. ET. TEMPLVM D. S. PECVL
F . C

7 *Romæ, in Muſeo Kircheriano. Miſit P. D. Gabriel Scarmagli, Monachus Benedictinus.*

SIGNVM
SILVANI
SANCTISSIMI
CVM BASE
POSVIT C.
FLAMINIVS
TELESPHORVS

8 *Ibidem ap. Ficoronium. Miſit Ramaginus.*

DIANAE SANCTAE
T. FLAVIVS ARISTION
EX MONITV ARAM
FECIT

9 *Athenis. Ex Plutarcho.*

ΤΟΝ ΔΕ ΠΟΘ' ΕΛΛΗΝΕΣ ΝΙΚΗΣ ΚΡΑΤΕΙ ΕΡΓΩΙ ΑΡΗΟΣ
ΕΥΤΟΛΜΩΙ ΨΥΧΗΣ ΛΗΜΑΤΙ ΠΕΙΘΟΜΕΝΟΙ
ΠΕΡΣΑΣ ΕΞΕΛΑΣΑΝΤΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΕΛΛΑΔΙ ΚΟΙΝΟΝ
ΙΔΡΥΣΑΝΤΟ ΔΙΟΣ ΒΩΜΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ

Scilicet:

Hanc Quondam Græci Superatis Hoſtibus Aram,
Libertas Patriæ Quum Sua Tuta Stetit,
Et Profligatis Servata eſt Græcia Perſis,
Munus Eleutherio Conſtituere Jovi.

1 *Apud Malacam*
in Hispania.
E schedis Farnesiis.

L. GRANIVS CERIO
LARIVM IMPENSA SVA
FACTVM
DEDIT DONAVIT

2 *Ortone in Frentanis.*
Misit Petrus Polidorus V. Cl.

QVINCTILLAE
L. HERVTII
DONVM
VENERI.

3 *Hispelli,*
in Zophoro Portæ Veneris.
E schedis Ferdinandi Abbatis Passarini.

M. GRANIVS. SEX. LOLLIVS. II. VIR
QVINQ. SIGNVM. ET. BASIM. VENERIS
EX. D. D. F. C. EIDEMQ. PROB.

Lapidem hunc V. Cl. Gorius inter Donianos dedit, ac *Perusiæ* adservatum ait. Apud Nobiles Baglionos exstare scripsit ad me doctiss. P. Philippus Camerinius, qui lapidem hunc acephalum esse testatur, legitque in primâ lineâ SEX. P. & in postremâ EX D. D. ET EIDEM PROBAR.

4 *Thessalonicæ.*
E schedis N. V. Antonii Scotti Canonici Tarvisini.

ΗΣΙΟΔΟΣ ΜΟΥΣΑΙΣ ΕΛΙΚΩΝΕΣΙ ΤΗΝ Δ' ΑΝΕΘΗΚΑ
ΥΜΝΩ ΝΙΚΗΣΑΣ ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ ΘΕΙΟΝ ΟΜΗΡΟΝ

Ideſt :

Hesiodus Musis Heliconiis Hunc (Tripodem) *Posuit*,
Postquam In Chalcide Hymno Divinum Vicit Homerum.

In ejusdem Antonii Scotti schedis legebatur Epistola *Cyriaci Anconitani ad Petrum Patrum optimum, & virum celeberrimum* scripta, ubi innuit Gellii, seu potius Varronis opinionem de ætate Homeri, & Hesiodi, qui synchroni putabantur ex Epigrammate apud Heliconem posito Musis ab ipso Hesiodo. Hoc autem ait sibi repertum *in marmore Atticis insculptum literis apud Thessalonicam*. Legitur idem Distichon in Anthologiæ Lib. 1. & apud Dionem Chrysostomum Oration. 2. de Regno, ita ut saltem illius antiquitatem teneas. Sunt & alii veterum, qui certaminis inter Homerum & Hesiodum meminere. At Salmasius in Solinum confictos ab Hesiodi admiratoribus hosce versus contendit. Pleniori eruditione litem hanc versavit Cl. V. Johannes Albertus Fabricius Tom. I. pag. 370. Bibliotheca Græcæ, quam videre potes: brevitati enim consultum volo.

5 *In Olympio,*
statua Isocratis Oratoris.
E Plutarcho.

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΑΦΑΡΕΥΣ ΠΑΤΡΟΣ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΝ Δ' ΑΝΕΘΗΚΕ
ΖΗΝΑ ΘΕΟΥΣ ΤΕ ΣΕΒΩΝ ΚΑΙ ΓΟΝΕΩΝ ΑΡΕΤΗΝ

Hoc eſt :

Isocratis Patris (sui) *Imaginem Hanc Posuit Aphareus*,
Jovem Deosque Venerans, Et Parentum Virtutem.

6 *Thebis,*
in Templo Apollinis,
in Tripode.
Ex Herodoto.

ΛΑΟΔΑΜΑΣ ΤΡΙΠΟΔ' ΑΥΤΟΝ ΕΥΣΚΟΠΩΙ ΑΠΟΛΛΩΝΙ
ΜΟΥΝΑΡΧΕΩΝ ΑΝΕΘΗΚΕ ΤΕΙΝ ΠΕΡΙΚΑΛΛΑΟΣ ΑΓΑΛΜΑ

Videlicet :

Laodamas Tripodem Apollini Perite Sagittanti
Sua In Urbe Dominus Pulcrum Hoc Munus Dicavit.

1 *Veronæ,*
in Museo publico.
Ex Cl. V. Marchione Maffejo.

NOMINE
Q. DOMITII. ALPINI
LICINIA. MATER
SIGNVM DIANAE. ET VENA
TIONEM
ET. SALIENTES. T. F. I

Signa sunt Imagines, sive Statuæ, sive Anaglypta. Ibi Diana cum apparatu venationis exprimebatur. *Salientes* sunt Aquæ per tubulos, & fistulas in locum quempiam deductæ. De iis mentio est apud Vitruvium, Plinium, & Frontinum. Liceat etiam cum Maffejo opinari, *Venationem* ferarum in Amphitheatro celebratam heic designari.

2 *In Martos*
in Hispania.
E schedis P. Cattanei.

C. MACER
HANC ARAM
EREXIT VT
DIIS SACRA
FACERET

3 *Laude Pompeja,*
apud Vistarinos.
E schedis meis.

Q. MANLIVS PHILVMENVS
SACERD. LAVR. LAVIN.
SIGILLVM CVM ARA
HVIC ARAE SVPERPOSV
ET. SCRIPTVR. EIVS VETVSTATE
CORRVPT. RENOVAVIT
VOTO SVSCEPTO
L. D. D. D

Memoratos videas in aliis saxis *Laurentes Lavinates*, fortassis interdum Cives Oppidi olim celebris, & Coloniæ in Latio sitæ; sed sæpius illius *Sacerdotes*, qui Collegium sive Sodalicium nobile constituebant. Hic diserte appellatur *Sacerdos Laurens Lavinas*. Eadem Inscriptio legitur etiam in schedis Cyriaci Anconitani apud Philippum Stosch Baronem Danum V. Cl.

4 *Romæ.*
Ex Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani.
Misit V. Doct. Antonius Baldinus Canonicus
ejus Bibliothecæ Præfectus.

PRO SALVTE ET
INCOLVMITATE
INDVLGENTISSIMORVM
DOMINORVM
MARCIO LIB. PROC. SACRIS EORVM
IVDICIIS GRATIS
SILVANO DEO PRAESENTI
EFFIGIEM LOCI ORNATVM
RELIGIONEM INSTITVIT
CONSECRAVITQVE
LIBENS ANIMO

5 *In Elide.*
Ex Pausania Lib. V.

ΖΗΝΙ ΘΕΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙ Μ' ΑΚΡΟΘΙΝΙΟΝ ΕΝΘΑΔ' ΕΘΗΚΑΝ
ΜΕΝΔΑΙΟΙ ΣΙΠΤΗΝ ΧΕΡΣΙ ΒΙΑΣΣΟΜΕΝΟΙ

Hoc est:

Jovi Divûm Regi Me Primitias Heic Posuere
Mendæi, Postquam Vi Sipten Subegere.

1

Romæ,
in Capitolio,
sub effigie Cynocephali.
Ex Ligorio.

ΦΙΔΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΑΜΦΟΤΕΡΟΙ
ΦΙΔΙΟΥ ΕΠΟΙΟΥΝ

Ideſt:

Phidias Et Ammonius Ambo
Phidiæ (filii) *Fecerunt.*

2

In Macedonum ſcutis,
in Jovis Dodonæi Templo ſuſpenſis a Pyrrho Rege.
E Pauſaniæ Lib. I.

ΑΙΔΕ ΠΟΤ' ΑΣΙΔΑ ΓΑΙΑΝ ΕΠΟΡΘΗΣΑΝ ΠΟΛΥΧΡΥΣΟΝ
ΑΙΔΕ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΙ ΤΑΝ ΔΟΥΛΟΣΥΝΑΝ ΕΠΟΡΟΝ
ΝΥΝ ΔΕ ΔΙΟΣ ΝΑΩΙ ΠΟΤΙ ΚΙΟΝΑΣ ΟΡΦΑΝΑ ΚΕΙΤΑΙ
ΤΑΣ ΜΕΓΑΛΑΥΧΗΤΟΥ ΣΚΥΛΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ideſt:

Quæ Olim Aſiæ Terram Perdivitem Vaſtarunt,
Quæque Helladi Servitutem Intulere,
Nunc Primum Jovis In Templo E Columnis Nuda Pendent,
Jactabundæ Spolia Macedoniæ.

3

Epheſi.
Ex Thoma Smitho.

ΕΠΙ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ ΚΛΑΥΔΙΟΥ
ΤΙΤΙΑΝΟΥ ΔΗΜΟΣΤΡΑΤΟΥ ΥΙΟΥ
ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ ΙΕΡΑΤΕΥΟΝΤΟΣ
ΣΟΣΣΙΑΝΟΥ Μ. ΠΟΜΠΟΝΙΟΣ
ΛΑΤΕΙΝΟΣ ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΙΣΙΔΙ
ΚΑΙ ΣΕΡΑΠΙΔΙ ΦΙΑΛΗΝ ΚΑΙ
ΣΠΟΝΔΕΙΟΝ Α...
ΝΑΥΒΑΤΟΥΝΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΚΙΔ...
ΧΑΡΙΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΧΑΡ...

Ideſt;

Sub Prytaneî Præfecto Claudio
Titiano Demoſtrati Filio,
Pontifice Sacra Faciente
Soſſiano, Marcus Pomponius
Latinus Dicavit Iſidi,
Et Serapidi Phialam, Et
Vas Libatorium ......
....
Charidemo Charidemi (filio.)

4

Gueſcæ
in Regno Granatenſi,
quæ olim Faventia appellata fuit.
E ſchedis P. Johannis Baptiſtæ Cattanei,
atque e ſchedis Ramberti ap. Cannon. Bertoli.

POSTVMIA M. F. ACHITANA BAXO PONT.
SIGNVM SIBI TESTAMENTO PONI IVSSIT. P. HS. $\overline{\text{VIII}}$
NEM. ORNAMENTA SEPTENARIO HEMIL. PRO
XXXXII. MARO. VII. ITEM. T. IS. R. RO. PV.
PV. XXII. ITEM FASC. C. H. MARC. T. FABIVS
SVPERSTES FILIVS DEDICAVIT IMPOSITIS SPATALIS
SVMMO GEMMATIS. P. S. PEREIO SVMMAE
V. SS. F. TITVLVM. M. D. S. M. MAS.

Oedipum heic deſidero. Sed fortaſſe tot tenebras peperit parum accurata deſcriptio. NEM. initio tertiæ lineæ puto ſcriptum pro ITEM. Sic HEMIL. videtur HEMIS, ideſt *Semis*. SPATALIA fuere Monilium genus. Reliqua caligine inſuperandâ involvuntur. ACHIANA eſt in ſchedis Ramberti. Et MARCO MARTIANO ET FABIO.

1 *Interamnæ, nunc Terni, in Templo maximo. Ex Angelonio.*

C. RVSTIVS
AD AEDEM
MELIORIS
PAVIMEN
HS ∞ ∞
∞ ∞

2 *In Gale. E schedis Ambrosianis.*

P. RVTILIVS SYNTROPHVS
MARMORARIVS DONVM
QVOD PROMISIT IN TEMPLO
MINERVAE MARMORI
BVS ET IMPENSA SVA THE
OSTASIM EXSTRVXIT

Theostasis vox ignota Stephanis in Græcis & Latinis Lexicis: immo nusquam nisi heic mihi visa. *Concilium*, aut *Cubiculum Deorum* eâ designari opinor. Romæ *Græcostasis* fuit, ubi Varrone teste *Nationum sisterent Legati, qui ad Senatum essent missi*. Proinde THEOSTASIS potuit esse Cubiculum, aut Porticus ante Minervæ Templum, in quo Deorum Concilium, aut Statuæ essent.

5 *Tarenti, in hortis Carducciis. Misit Petrus Polidorus Abbas.*

ΝΙΚΗΤΗΡΙΟΝ ΚΑΘΕΚΑΣΤΟΝ ΕΝ
ΘΕΟΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΙΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ
ΙΠΠΙΟΙΣ ΘΕΟΙΣ
ΤΑΡΕΝ
ΔΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΝΙΑΣ ΤΟΥ ΔΕΜΟΚ
ΕΝΩΜΟΤΑΡΧΟΥ ΕΞ ΤΗΣ ΕΥΧΗΣ
ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Idest:

Festum pro Victoria Annuum
Diis Maritimis Et
Equestribus Diis . . . .
Tarentinorum . . . .
Curante Democrate
Duce Ex Voto
Bellicosæ Juventutis.

Animadverte in quinctâ lineâ ΠΡΟΝΙΑΣ pro ΠΡΟΝΟΙΑΣ, & ΔΕΜΟΚ. pro ΔΗΜΟΚ. in sextâ vero ΕΞ pro ΕΚ. Quæ quidem mihi dubitationem aliquam injiciunt de tam illustri monumento.

3 *Salæ in Lucania. Misit N. V. Franciscus Valletta Jurisconsultus Neapolita.*

PIETAS SECVN
DI CONTVBER. M. AQ.
ARCVM ET CANDE
LABRVM IVNONI
D . S . D . D

4 *Antemaduni Lingonum. Misit Bimardus.*

Q. SEDVLIVS. FIL
SEDVLI MAIOR
DIS MARIS. AC
AVG. ARCVM
STATVAS. IDEM
M . D . D

Vide Gruterum pag. 181. num. 9.

6 *In Phari Insula in Ægypto. E Strabonis lib. XVII.*

ΣΩΣΤΡΑΤΟΣ ΚΝΙΔΙΟΣ ΔΕΞΙΦΑΝΟΥΣ
ΘΕΟΙΣ ΣΩΤΗΡΣΙΝ ΥΠΕΡ ΤΩΝ
ΠΛΩΙΖΟΜΕΝΩΝ

Idest:

Sostratus Cnidius Dexiphanis (filius)
Diis Servatoribus Pro
Navigantibus.

7 *Tibure, extra Portam Cornutam. E Ligorio, & Donio.*

SIGN. LIBERTATIS
SACRVM
Q. SQVATERIVS. Q. F.
QVIRINA NOVATIANVS
PRAEF. FABRVM. TI
BVRT. PATR. MVNICIP
ET INCOL. VI VIR. AVGV
STAL. FRAT. ARVALI. LOC
D . S . P . D D

Donius legit Q. F. ANIEN. NOVATIANVS. Infra vero ET INCVL.

1

Romæ,
in Porticu Hypetri
Monasterii Sancti Alexii,
tabula minutatim concisa humi composita.
E schedis meis.

EX PRAECEPTO. I. O. M. D. AETERNI. CONSERVATORI. TOTIVS. POLI. ET. NVMINI. PRA
ESTANTISSO. EXIBITORI INVICTO. L. TETTIVS. HERMES. EQ. R. ET
KANDIDATVS. ET. PATRONVS. H. V. I. V. S. LOCI. PRO. SALVTE. SVA. ET. AVR
ELIAE. RESTITVTAE. CONIVGIS. ET. TETTIAE. PANNVCHIAE. FILIAE. SVAE
ET. SVORVM. ET. AVRELI. LAMPADI. FRATRIS. CARISSIMI. ET. PRO. SALOVTE
SACERDOTVM. ET. KANDIDATORVM. ET. COLITORVM. HVIVS. LOCI. TABVLA
MARMOREA. CVM. PROSCAENIO. ET. COLVMNIS. D. D. QVOS ELEXIT
I. O. M. SIBI. SERVIRE. M. AVREL. OENOPIONE. ONESIMVM. SIGNVM. ACACI . . . .
NOTARIVM. ET. SEPTIMIVM. ANTONIVM. SIGNVM. OLYMPI. PATRE. KANDID
PATRONOS. FRATRES. CARISSIMOS. ET. COLLEGAS. HON. AVR. MAGNESIVM
AVR. SERAPIACVM. ANTONIVM. MARIANVM. IVL. FLORENTINVM. PRINCIPE
HVIVS. LOCI. ET. AVR. SEVERVM. VETERANVM. CVRATOREM. TEMPLI. ET
AVR. ANTIOCHVM. SACERDOTE. GEMI. FELIX. ET. VIBIVS. EVTVCHIANVS
LECTICARI.DEI.CO . . . CENTIANVS

Præter alia, quæ prætereo, ego heic tantummodo *Lecticarios Dei* spectatos velim: quod munus in sacris e singulari isto marmore nunc prodit. Mos quippe fuit Ethnicis interdum circumferre, præsertim in Circensibus, Deorum statuas in *Lectica* compositas. *Thensæ* nomen fuit ejusmodi Lecticis. Festus: *Thensam ait vocari Sinnius Capito Vehiculum, quo exuviæ Deorum ludicris Circensibus in Circum ad pulvinar vehebantur*. Ita Diomedi *Thensa* appellatur *Deorum vehiculum*. Adde Tullium, cujus verba sunt Oratione I. in Verrem. *Omnes Dii, qui Vehiculis Thensarum sollemnes cœtus Ludorum initis*. Et Servius ad Æneid. Lib. I. *Thensa significat, qua Deorum simulacra portabantur*. Ejusmodi Thensarum alii quoque meminerunt. Est apud Gruterum pag. 35. num. 12. Inscriptio posita *Soli Invicto* a T. Pomponio Repentino, qui appellatur TENSAR. IVGARIS. Is mihi creditur *Thensarum* sacrarum, quæ iidem fuerunt cum *Lecticis*, Auriga. Sed utinam accuratius hæc fuissent e marmore exscripta.

2

C[illegible]buri,
in Hispania.
E schedis Farnesius, & Ramberti.

L. PORCIVS. QVIR. QVIETVS
II VIR PONTIFEX SOLO SVO
TEMPLVM ET SIGNVM ET
FORVM SVO ET T PORCI
QVIR QVIETI F. SVI NOMI
NE DE SVA PECVNIA F. C.

3

Parisiis,
apud D. Focault.
Ex P. Montfauconio.

AVRELIA BALBINA
D. D. DEO. L

In postica.

RIMANEBIA FABIVS
FILEMON. D. CYDATIANO

Idest *donum dedit*. Num *Deo Libero*, an *Deo Lari*? Verùm vas illud urnæ sepulcralis figuram præferebat, atque altera Inscriptio urnam & ipsa prodit.

4

In scutis Gallorum,
a Pyrrho Epirotarum Rege
sacratis Palladi Itoniæ.
Ex Lib. I. Pausaniæ.

ΤΟΥΣ ΘΥΡΕΟΥΣ Ο ΜΟΛΟΣΣΟΣ ΙΤΩΝΙΔΙ ΔΩΡΟΝ ΑΘΑΝΑ
ΠΥΡΡΟΣ ΑΠΟ ΘΡΑΣΕΩΝ ΕΚΡΕΜΑΣΕ ΓΑΛΑΤΑΝ
ΠΑΝΤΑ ΤΟΝ ΑΝΤΙΓΟΝΟΥ ΚΑΘΕΛΩΝ ΣΤΡΑΤΟΝ ΟΥ ΜΕΓΑ ΘΑΥΜΑ
ΑΙΧΜΗΤΑΙ ΚΑΙ ΝΥΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΣ ΑΙΑΚΙΔΑΙ

Idest:

Hos Clypeos Itonidi Donum Minervæ Molossus
Pyrrhus Audacibus Galatis Ereptos Suspendit,
Postquam Totum Antigoni Exercitum Stravit. Neque Mirum.
Sunt In Bello Fortes Nunc, Ut Ante, Æacidæ.

1 *Neapoli.*
Ex Capacio.

VESORIVS. ZELOIVS
POST. ASSIGNATIONEM. AEDIS
FORTVNAE. SIGNVM. PANTHEVM SVA
PECVNIA. DD

2 *Eleusine,*
statua area Isocratis Oratoris.
E Plutarcho.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΦΙΛΙΑΣ ΤΕ ΧΑΡΙΝ ΣΕΝΙΗΝ ΤΕ ΠΡΟΤΙΜΩΝ
ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΙΚΩ ΤΗΝ Δ' ΑΝΕΘΗΚΕ ΘΕΑΙΣ

Scilicet :

Timotheus Amicitiæ Atque Hospitalitatis Causâ
Isocratis Statuam Istam Deabus Dicavit.

3 *Delphis,*
in Clypeo T. Quinctii Flaminii.
Ex eodem Plutarcho.

ΖΗΝΟΣ ΙΩ ΚΡΑΙΠΝΑΙΣΙ ΓΕΓΑΓΟΤΕΣ ΙΠΠΟΣΥΝΑΙΣΙ
ΚΟΥΡΟΙ ΙΩ ΣΠΑΡΤΑΣ ΤΥΝΔΑΡΙΔΑΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ
ΑΙΝΕΑΔΑΣ ΤΙΤΟΣ ΥΜΜΙΝ ΥΠΕΡΤΑΤΟΝ ΩΠΑΣΕ ΔΩΡΟΝ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΕΥΞΑΣ ΠΑΙΣΙΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

Nempe:

Jo dicite, Filii Jovis, Velocibus Equitantes In Equis
Jo, Tyndaridæ Reges Spartæ.
Sublime Donum Vobis Obtulit Ex Æneadum Genere Titus,
Qui Græcis Cunctis Libertatem Reparavit.

4 *Corinthi.*
Ex Whelero.

L. HERMIDIVS CELSVS ET RVTILIVS
AVGVSTI ET L. HERMIDIVS MAXIMVS
ET L. HERMVS
AEDEM ET STATVAM APOLLINIS AVGV
STI ET TABERNAS DECEM

1 *In Delphico Templo,*
ad Coronam auream,
a supramemorato T. Quinctio oblatam.
Ex Plutarcho.

ΤΟΝ ΔΕ ΤΟΙ ΑΜΒΡΟΣΙΟΙΣΙΝ ΕΠΙ ΠΛΟΚΑΜΟΙΣΙΝ ΕΘΗΚΕ
ΚΕΙΣΘΑΙ ΛΑΤΟΙΔΑ ΧΡΥΣΟΦΑΗ ΣΤΕΦΑΝΟΝ
ΟΝ ΠΟΡΕΝ' ΑΙΝΕΑΔΑΝ ΤΑΓΟΣ ΜΕΓΑΣ ΑΛΛ' ΕΚΑΕΡΓΕ
ΑΛΚΑΣ ΤΩΙ ΘΕΙΩΙ ΚΥΔΟΣ ΟΠΑΖΕ ΤΙΤΩΙ

Hoc est:

Hanc Tibi, Immortales Tuos Ornaturam Crines,
Latonæ Fili, Auream Coronam Sacravit
Magnus Aeneadum Dux. Sed Et Tu Apollo
Virtutis Gloriam Divino Repende Tito.

2 *Iconii.*
Ex Paulo Luca misit Bimardus.

ΤΜΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΛΛΩΝΟϹ ΤΟΝ
ΝΑΟΝ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΑΝΑ
ΑΩΜΑΤΩΝ ΚΑΤΕϹΚΕΥΑϹΕ

Idest:

..... Et Apollinis
Templum Suâ Pe-
cuniâ Fecit.

3 *Prope Montem Martem*
in agro Tudertino.
E Montisfalchii schedis.

TVDER. COLONI. OBSERVAT ...... VANT.
MATRI DICAVERVNT X. PVELLOS

In aliis schedis PVLLOS. Sed fortassis hæc jungenda est cum aliis Tudertinis spuriis, quas alibi dedi.

4 *Aquilejæ.*
Ex Philippo a Turre Episcopo Hadriensi.

C. VELLAEVS. A. L. EROS
SEX. VIR. ARAM. SEDILIA
STRATVM. DAT

5 *Orsonæ*
in Hispania.
E schedis P. Cattanei.

L. VETTIVS. C. F. SER. CENTVRIO. LEG. XXX.
IĪ VIR. ITERVM. C. C. C. IVL. SACRVM DAT

Hunc opinor fuisse *Duumvirum Coloniæ* (exempli caussâ) *Cordubensis*, vel *Calagurritanæ*, *Constantis Juliæ*, aut *Coloniæ Constantis Claritatis Juliæ*.

6 *Saponariæ,*
in Museo D. Caroli Danio.
Misit N. V. Ignatius Maria Como.

SILVANO DEO
SACR.
Q. VIBIEDIVS. PHILARGIRVS
MINIST. LAR. AVG. ET. AVG
MERC. TECTVM. MENSAM
LAPID. ARAM. VOTO. SVSC.
E. M. D. S. P. E

Fortasse legendum L. M. D. S. P. C. idest *Libens Merito De Suo Ponendum Curavit*. Vibiedius iste *Philargyrus*, *Augustalis* dicitur. MERC. aut est *Mercurio*, aut *Mercurialis*, scilicet Sodalis.

7 *Regii in Calabria.*
E Gualterio.

L. VID. VRBIVS. Ↄ. L. Q. CINCIVS. C. AVL. IIII VIRI
D. SIGNVM. PROSERPINAE. REFICIENDVM. STATV
ENDVM. ARASQ. REFICIENDAS. EX. SC. CVRA
RVNT. HS. DCCCLXX. INTERFVERE HELVIA
Q. F. ORBIA. M. F

1 *Ad Annecy in Sabaudia. E Guichenonio.*

VIOMAGI . MO

VINICIVS SEVERVS

ET L. VINICI LATINI

.... TRIS SVI NOMINE DAT

ARAM

2 *Florentiæ. Ex Gorio.*

FVLGVR

DIVM

3 *Opitergii, in Saxo oblongo. E schedis Jac. Valvasonis. Misit Comes Beretta.*

DE CAELO

TACTVM

ET

CONDITVM

Quanta foret Ethnicorum superstitio de iis, quæ a Fulgure afflabantur, Eruditi complures ostenderunt. Eos consulat Lector.

4 *Panormi. Ex Gualterio.*

FVLGVR

CONDITVM

Nemausi quoque occurrebat in Marmore FVLGVR CONDITVM DIVOM. Aruspicinæ Ethnicorum luxuriam materiem Fulmina præbebant. De iis videndus Plinius Lib. 2. Cap. 52. & Seneca 2. Quæst. Cap. 48. Lignorum, vestium, aliarumque rerum a Fulmine percussarum, aut afflatarum frusta Sacerdotes sollicitè sepeliebant. Hinc Lucanus

--- *Arum dispersos Fulminis ignes Colligit, & terræ tacito cum murmure condit.*

Ita & Juvenalis Sat. 6.

Atque aliquis senior, qui publica Fulmina condit.

5 *Nemausi. E schedis Guirani in Bibliotheca Cæsarea.*

FVLGVR

DIVOM

6 *Tulli Leucorum. Misit N. V. Joseph Bimardus.*

BACCHI ARA.

7 *Tusculi. Ex Dominico Matthæjo*

ARA

SOLIS

8 *Brixelli, ad Padum. E schedis meis. Misit etiam Dionysius Sancassanius.*

SACRVM

PVBLIC

FVLGVRIS

Jovis Fulguratoris mentio est in Lapidibus, & Nummis. Ei pro tutela contra Fulgura sacrificatum puto Brixelli, in Urbe olim nobili, nunc Oppido, cui intactum nomen ad Padum in ditione Sereniss. Ducis Mutinæ.

9 *Faventiæ. E Tondutio.*

TEMPLVM ET ALTARE

DEAE PALLADI

Sit fides penes Tondutium. *Aras* Diis sacratas novimus, & passim offendimus in Marmoribus. An & *Altaria*, inquiras velim.

10 *Syracusis. Ex Gualterio.*

CN. OCTAVIO A. F. MI.' NICANOR. BOLONAR

VELIC. VENER. TARIC. PAVIMENTVM. SEDI

LIA. FECIT. AEDEMQVE REFICIENDO COIR

Peritiori, aut accuratiori descriptore indigebat.

11 *Ad antrum excelsi Montis Vallis Lagarensis. E schedis Paciadiani.*

SEDES SILVARN A LAEVA

Ñ LONGE. P. XX

MATREM PERCVTE

Hanc & in aliis schedis reperi, incertus semper, sit-ne ibi legendum SILVARVM, an SILVANI. In schedis Jacobi Valerii habetur SILVARVM. Sed fortasse ludicra, & recens Inscriptio est: quod indicare videntur verba illa *Matrem percute* (hoc est *Terram*, ut puta) quasi spes incautis injiciatur inveniendi Thesauri.

12 *Præneste, sub statua in lamina ænea. E Suaresio.*

MANITIVM PRO MILITIBVS QVI

CASILINI IN PRAESIDIO FVERINT

VOTVM VOVISSE

Si Suaresio fides, olim in Civitate Prænestina spectabatur *Statua loricata Manitii Prætoris Prænestini, qui antea Scribam egerat. Is reduxerat illos strenuos Casilini propugnatores Præneste*. Sit, inquam, apud illum fides. Neque enim hæc ex Inscriptione ista deducuntur.

1

Apud Dorchester,
in Magna Britannia.
Misit Bimardus.

I . O . M
ET NVMINIB. AVG.
M. VARIVS. SEVERVS
B. COS
ARAM. CVM
CANCELLIS
D. S. P.

In quartâ lineâ B. COS. idest *Beneficiarius Consulum*, vel *Consulis*.

2

Arausione,
apud Prevotium.
Ex March. Maffejo.

NVM AVG
MATRI DEVM
PRO SALVT IMP
M AVR COMMO
DI ANTONINI PII
FELICIS
TAVROPOLIVM
FECERVNT
SEX PVBLICIVS
............ANVS

TAVROPOLIVM pro TAVROBOLIVM, ut in aliis lapidibus. Erudite de ridendo hoc Sacrificio egit Antonius Van Dale de Antiquitat. quem adire poterit Lector.

3

Narbone.
Misit Bimardus.

MATRI
DEVM
TAVROPOLIVM. INDICTVM
IVSSV. IPSIVS. EX. STIPE. CONLATA
CELEBRARVNT PVBLICE NARBON

4

Augustæ Taurinorum,
apud Thesaures.
E Guichenonio.

VIRIACIVS
A. F. TERNI
TAVROBOLIO
PVLANIVS
PRISCVS

5

In Urbe Teatina.
Misit P. Alexander Berti Lucensis.

PRO SALVTE
IMP. MAXIMIANI. AVG. ET
MAXIMINI. CAES
TAVROBOLIVM. MOVIT
PETRONIVS. MAR
CELLVS. SACERD
DE SVO

6

Ibidem.
Misit Antonius Antinorius Aquilanus.

P. S. P
POS. XX ANN
TAVROBOLIVM
ITER. DE. SVO
C. PETRONIVS
SACER. SABI
MOVIT. II.

Idest *Pro Salute Populi*, aut *Propriâ*, *Post XX. Annos* &c.

7

Augustæ Taurinorum
in Regia Scientiarum Academia.
Misit Excellentiss. Comes Caissottus,
Præses Senatus.

VIRIBVS
AETERNI
TAVROBOLIO
SEMPRONIA
EVTOCIA

In sacrificio *Tauroboli* quid essent *Vires* Tauri mactati, disputant adhuc Eruditi. Alii *Cornua*; alii, inter quos ego, *Testiculos*; *Sanguinem* alii opinantur. Quantâ religione servarentur ejusmodi *Vires*, hinc agnosces, simulque mirari amplius potes ridendum istum Ethnicæ gentis ritum.

8

Iaderæ,
ad Arcum Meliæ Anniamæ.
E schedis Cyriaci.
Misit N. V. Abbas *Compagnonius.*

ΤΡΙΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ
ΣΑΛΠΙΓΞ

Idest:

Triton Neptuni

Buccina.

1 *Abellini,*
in Turre Horologii.
Misit N. V. Ignatius Maria Como Neapolitanus.

AEDEM. D. V
EX. TESTAMENTO
FECERVNT. QVI. INFRA
C. ALLENIVS. C. F. GAL. TER
C. LVCCEIVS. C. F. GAL. SECVN
C. LVCCEIVS. C F. GAL. SABINVS. F.
C. ARRVTIVS, C. F. GAL. ALAVDA

Incertum, cui Ædes hæc sacrata fuerit. Quippe legere possis *Deo Vestæ*, *Deo Veneris*, *Diana Victricis &c.*

2 *Romæ,*
in Arcu,
juxta Sanctæ Mariæ Novæ.
E schedis meis.

S. P. Q. R
DIVO TITO DIVI VESPASIANI
VESPASIANO AVG. SACRVM
IOVI OPTIMO MAXIMO
SALVTARI
AEDEM VOTO SVSCEPTO

3 *In agro Ripolitano,*
prope Florentiam.
Ex Gorio.

TVNNI
IOVIS
C. CEVNA
IVSTVS
X. ARG. P. X

Vitiose descriptum lapidem in prima linea censet Gorius. Eadem & mihi opinio. Attamen perpendendum moneo, num TVNNI vox adhibita forte fuerit ad significanda *Vasa Vinaria*, quæ *Tinæ* a Varrone, & Nonnio appellantur. Vossius Lib. 2. Cap. 18. de Vitiis Sermonis; *Plane*, ait, *videntur Tonna*, *vel Tunna*, *& Tina vocabula cognata*, *& ab eadem origine profecta*. Porro notum est, Jovi Epulum solemne Mense Novembri paratum fuisse a Romanis, Mensamque appositum ab aliis: quam ob caussam ab Arnobio Epulones irrisos videas. Erant & *Festa Vinalia*, quibus Jovi Vinum novum libabatur. Heic autem recenseri videntur *Decem Vasa Argenti Pondo Decem.*

4 *Romæ.*
E schedis Farnesiis.

IMP. L. SEPTIMIVS SEVERVS
PERTINAX. AVG. PONT
MAX. COS. VII. D. O. MAX
SALVTARI. ID. APR. IVNO
NIQ. REGINAE COLVM
NAM EREXIT

Pro COS. VII. scribendum est COS. III. videlicet Anno Christi 202. Pro D. O. substituendum quoque reor I. O. idest *Iovi Optimo*, uti in præcedenti, atque in altera Mogunt. *Iunoni Reginæ* posita. Gruterus etiam pag. 1065. num. 5. Inscriptionem refert *Iovi Salutari* dicatam ab *Ulpiano gravi infirmitate liberato*. Animadverte quoque in Gruteriano marmore pag. X. num. 6. legi IOVI. O. M. AEDE &c. Atqui in antiquis schedis, quas mecum communes voluit doctissimus vir P. Joseph Blanchinus Franciscí V. Cl. Nepos, habetur IOVI. O. M. SALVTARI EDEM &c.

5 *Ibidem.*
Ex Donio.

NVMINI. DEOR. AVG. SA
CRVM. IOVI. OPTIMO
MAXIMO. SALVTARI. E
DEM. VOTO. SVSCEPTO

EDEM pro AEDEM. At heic desideratur, qui illam construendam jusserat, quod prætermitti minime consuevit.

6 *Ibidem,*
apud Justinianos.
Ex P. Montfauconio
Ad effigiem Solis Mithræ.

L. FL. HERMADION
HOC MIHI LIBENS
DONVM DEDIT

7 *Cajetæ,*
in ædibus Episcopalibus.
Ex Donio.

DECIMIA
C. F
CANDIDA. SACERDOS
M. D. ATTHIN
D. D

Idest *Sacerdos Matris Deûm*. Signum *Atthinis*, ab ipsa Cybele adamati, dicavit *Decimia* ista *Candida*.

1 *Præneste,*
in columella,
apud Torciolum Sanctium.
E Suaresio.
Et ex Cl. V. Hannibale de Abatibus Oliverio.

C. MAGVLNIVS. C. F	C. SAVFEIVS
SCATO MAXS	C. F
C. SAVFEIVS. C. F	FLACCVS
FLACCUS	C. MAGVLNIVS
PR	SCATO MAXS
SACRAVERVNT	PR
	SACRAVERVNT

Scripsi C. MAGVLNIVS, quum apud Suaresium sit C. M. AGVLNIVS: abhorrent enim a ritibus gemina illa prænomina C. M. Quid verò significet sigla PR. non facile decernas. Deus aliquis, aut Dea designari videtur. Num *Prænestinæ*, scilicet *Fortunæ*, quæ magno honore colebatur Præneste, & *Sortes* credulæ genti dispensabat? Num *Proserpinæ* vota sacrarunt? num *Priapi* simulacrum posuerunt Magulnius, & Saufejus?

2 *Romæ apud Ficoronium.*
In Vase aheneo.

NAVIOS. PLAVTIOS. MED. ROMAI. FECID
DINDIA. MACOLNIA. FILEA. DEDIT

Luniani in Patria Clarissimi Ficoronii Diœcesis Prænestinæ nuper effossum fuit Vas istud aheneum ex lamina subtili grandis molis Sacris addictum. Tripode innititur, quem efformant tres Fauni Vas ipsum amplectentes. Supra operculum stat Mulier feminuda, manus protendens supra collum geminorum Faunorum horridas facies præferentium, Priapis erectis. Quod præ ceteris rarum est, e collo Mulieris ad pectus pendet Bulla aurea: quod argumentum illustravit idem Ficoronius. Ceterum miram antiquitatem forma literarum prodit, ita ut, nisi heic occurreret ROMAI FECID pro *Fecit*, quisquam pro Inscriptione Etrusca accipere hanc potuisset: quod interdum accidit.

3 *Ibidem,*
in Collegio Patrum Societatis Jesu.
Misit V. doctiss. P. Contuccius Contucci,
Musio Kircheriano Præfectus.

DOMINO AESCVLAPIO
ET. HYGIAE EX PERMISSV
EORVM NEGOTIATIONIS
FABARIAE. GRATIAS
AGENTES. NVMINI
ET ARATIS. EORVM
T. IVLIVS. GINESYA
CVS. ET. CAECILIA
BALBILLA. CERI
OLARIA. DVO. SATV
RI. ET. ANTIOTES
LIBENTES. DONVM
DEDERVNT

Hunc etiam edidit Franciscus Ficoronius V. Cl. Nomine *Negotiationis Fabariæ* designatur mercatura Fabarum. Ita Class. XIII. *Abudam* videamus *Negotiatricem Frumentariam*, & *Leguminariam*. Obscurum est vocabulum ARATIS. Nisi subintelligatur *Agris eorum*, nulla mihi tolerabilis alia conjectura succurrit. CERIOLARIA, ut alibi dixi, Candelabra fuerunt. In uno ex iis signum *Saturi*, hoc est *Satyri*, cernebatur. In altero signum *Antiotis*. Sed quid *Antiotis*? Adeo abstrusæ literæ in marmore sunt, ut legi etiam posse videatur MVTIOTES. Sed longius hoc ab intelligentia nostra abscedit. Num ergo *Bacchi*, sive *Dionysii Anthei* imago illa fuit, qui nempe *Floridus Bacchus* Athenis dicebatur, & colebatur?

4 *Athenis.*
E schedis Cyriaci
Misit Abbas Compagnonius.

ΕΙΙΣΟΔΟΣ ΣΗΚΩΜΑ ΕΝ ΠΟΡΟΥ ΕΥΟΔΟΥ ΕΞ ΠΤΕΛΕ
ΑΞΙΩΝ. ΛΟΥΣΗ ΕΥΟΔΟΥ ΓΥΝΗ

Idest:

Isidis Æquipondium In Via Eubodi Ex Ptele-
ensibus. Lusa Eubodi Uxor (fecit)

Oppida duo *Ptelei* nomine signata veteres memorarunt, alterum Joniæ, alterum Thessaliæ. Pondus hoc fuisse videtur a Sacerdotibus Isidis aut constitutum, aut adhibitum.

1 *In incerto loco.*
Ex Donio.

A. SATRIVS
VRBICVS
VEXILLARIVS
7. POMPONI
DOMO. FLORENTIA
SILVANVM
EX. VOTO. POSVIT

Idest Signum, sive Simulacrum *Silvani*.

2 *Bovillis.*
Ex Tomasino.

VOTO. SVSCEPTO
BONAE. DEAE
ASTRAPTON. CAESARIS. VILIC
AEDICVLAM. ARAM. SEPTVM. CLVSVM
VETVSTATE. DIRVTA. RESTITVIT

3 *Aquilejæ,*
in domo cujusdam Canonici.
Ex Philippo a Turre Episcopo Hadriensi.

BONAE DEAE PAGANAE
RVFRIA C. F. FESTA
CAESILIA Q. L. SCYLACE
MAGISTRAE
D. P. S

4 *Ibidem.*

DECIDIA L. L. APVLEIA
ET. PVPIA L. L. PEREGRINA
MINISTRAE
BONAE DEAE. AEDEM
FECERVNT. D. P. S

Duas hasce Inscriptiones Fabrettus quoque 694. retulit. Donius utramque junxit. Non levis inter eos discordia. Fabrettus legit BONAE FAGANAI. Donius BONAE DEAE PAGAIAE. Sequutus sum, uti verisimiliorem lectionem accuratissimi Philippi a Turre. Qui postea habet in prima Inscriptione CASILIA. & in altera DECIDIA L. L. PAVLINA. Heic mihi visa tutior Donii lectio. Apud Fabretum non unum in his est vitium. De *Bona Dea* aliquid indicavi in Classe I. Reliqua ex Gyraldo, Struvio, & aliis petenda.

5 *Ibidem.*
Misit Johannes Dominicus Bartoli,
Canonicus Aquilejensis.

ANNIA M. F. MAGNA. ET
SCIALONIS. ET. CORNELIA. EPHYRE
MAGISTRAE. B. D
PORTICVM. RESTITVERVNT
AEDICVLAM FONIONIS

De *Fonione* Deo, sive Dea, aliquid innui in Classe I.

6 *In agro Atinate,*
in Sancta Mariæ Montis Attici.
Ex Donio.

[redacted]NVMISIAE. L. L. PRISCAE
LIBERI. AEDEM. A. FVNDAMENTIS
FECIT. CIC. CVM DEANE POSVITQ

Pro CIC. CVM. DEANE restituendum opinor SIGNVM DIANAE.

1

In Hispania,
in quadam Turri horaria.
Ex Donio.

DIVI. AVG. N. DIVI IVLI
N. TRIBVNICIA. POTESTATE I
COS. II. PON.T VF
CORNELIVS. BASSVS. PONTVFEX
CAESAREVM. D. S. F

Pontufex, pro PONTIFEX, peregrina vox. *Bassus* iste CAESAREVM, idest Ædem Cæsari sacram, *de suo fecit*, Anno Christi 35. imperante Cajo Caligula Augusto, cujus nomen uti in aliis lapidibus, ita in isto abrasum fuit. Sed scribendum TRIBVNICIA POTESTATE II. quæ eodem Anno decurrere cœpit. Neque enim *Prima* numerari consuevit. Addendum quoque Pontificis muneri MAX. In schedis Ramberti apud Johannem Dominicum Bertolum Canonicum Aquilejensem legitur DIVI. IVLI PRON. TRIBVNICIA POTESTATE II. &c. Et in fine D. S. P. D. D. idest *De sua pecunia dedit, dedicavit*.

2

Ad Phoceam Pythiam prope Delphos,
in columna ad Ædem Evreneam.
E schedis Barberinis Cyriaci.

ΑΓΑΘΑ ΤΥΧΑ
ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΕΝ ΔΕΛΦΟΙΣ ΤΟΥ ΦΛΑΒΙΟΥ
ΠΩΛΛΙΑΝΟΥ ΜΗΝΟC ΕΙΛΛΟΥ ΙΒ
ΒΟΥΛΕΥΟΝΤΩΝ ΔΕ ΤΑC ΠΟΛΙΟC ΕΠΙΝΕΙΚΟΥ
ΤΟΥ ΕΥΔΩΡΟΥ ΚΑΙ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΙΒ. ΙΟΥΛΙΟΥ. ΛΕΟΝΤΟC ΑΥΤΟΛΥΚΟΥ
ΤΟΥ ΟΝΗC ΑΝΕΙΚΑCΩ CΩCΤΛΟΥΑΙ ΑΥΤΟΥ
ΠΡΟΝΟΟΥΝΤΟC ΑΥΤΗC ΛΑΙΔΑΤΟΥ ΑΠΕΔΟΤΟ
Τ.Ω ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΤΩ ΠΥΘΙΩ ΕΠ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΓΥΝΑΙΚΑ CΩCΤΛΑΝΩC ΕΤΩΝ Κ

Idest:

Quod Faustum Sit,
Archonte In Delphis Flavio
Pollismo Mense Eileo (die) *XII.*
Consultoribus Verò Urbis Epinico
Eudori (filio) *Et Socrate* (filio) *Cosmi*
Et Tiberio Julio Leone Autolyco
.... *Sosyli*...... *Ejus*
Providente Ipsi Lædato Dedit
Apollini Pythio In Libertate
Mulierem Sosylanis Annorum XX.

Correctius optassem ego marmor istud. Felicius alii fortasse interpretabuntur. Manumissionem heic videre mihi videor in Apollinis Pythii Templo, nisi sit oblatio mulieris Apollini ipsi facta.

1

Cippus in Porta Ostiensi repertus,
& ad hortos Carpenses translatus.
Ex Donio.

P. LVCILIO
P. F. P. N. P. PRO
NEP. GAMVLAE
AED. SACR. VOLK
EADLI. D. D. ALLECTO
RATIS. DECVRIONI
ONTIFICI II. VIR. CENSO
RIAE. POT. QVINQVENNAL.
IN COMITIS. FACTO. CVRA
PECVNIAE PVBLICAE. EXIGEN
AE. ET. ADTRIBVENDAE
IN. LVDOS. CVM. ACCEPISSET. PVBLIC...
VCARRI MISTIIL. DE. SVO. EROGATI
ONEM. FECIT
M. SVA. PECVNIA. VIAM. SILICE. STRAVIT
QVAE. EST. IVNCTA. FORO. AB. ARCV. AD. ARCVM
EM. EPVLVM. CVM. TRICHLINIS. CCXVII
COLONIS DEDIT
ITEM. PRANDIVM SVA. PECVNIA. COLONIS
OSTIESIBVS. BIS. DEDIT
ITEM. AEDEM. VOLCANI. SVA. PECV
NIA. RESTITVIT
AEDEM VENERIS SVA PECV
NIA. CONSTITVET
IDEM. AEDEM. FORTVNAE CERERIS SVA. PECVNIA
CONSTITVIT
IDEM. PONDERA. AD. MACELLVM
CVM. M. TVRRANIO SVA PECV
NIA. FECIT
AEDEM. SPEI. SVA. PECVNIA
TITVIT
EM. TRIBVNAL IN FORO MAR
MOREVM. FECIT
VIC. STATVA INAVRATA. D. D
P. P. POSITA EST
EM. AHENEA. D. D. P. P. POSITA
ROSCVME TRIBVNAL. QVAES.
EREA CVOD CVM. RES. PVBLICA
RAIDIA. SVA. VENDRIT. OB. POL
ICITATIONEM. BELLI NAVALIS
H CXV CC REIPVBLICAI DONA
NC FVNERE PVBLICO
SOC EFFE...CEN....RVNT

Egregium antiquitatis fragmentum, in quo placeret potius lectio haec in linea vigesima quinta: AEDEM FORTVNAE CELERIS; aut AEDEM FORTVNAE ET CERERIS. Reliqua, temporis edacitate absumta, suppleant ii, quibus suppetit otium.

1 *In oppido Sancti Gemini.*
Ex eodem Donio.

PVBLIC
QTEFICIO.AD
RNAM.ADSILVANVM
ONSVMMAVIT.AEDEM.A
MMAVIT TABVLAM NEMES
TIRONIANO.SVPERPOSVIT
SVLANORVM.EGO.VESTIBVLVM
IV.XXX.VV.IDEIS SACRIFICI
COMMITTO .QVOD.SI.ITA.NON
IR.VENTRI.IVBEO
ORI.OPTIMAE.VI.VIRI
MECVM.VIXIT.LEGAT.LIBERI
IM.SACRIFICIVM.PARENTA
VIT.TIT.QVOD.SI.ITA.SACRIFICI
VM.CARSVLANORVM.AB
LEGAMVS AMI

Carsule, seu *Carsula* Oppidum Umbriæ inter Narniam & Mevanium, ab antiquis non semel memoratum. Ad illud spectavit fragmentum hoc marmoreæ tabulæ.

2 *Apud Ænonam*
Liburniæ Civitatem.
E schedis Cyriaci.

IANO. AVG. SACRVM
CINIVS. GENIALIS. PRO. SALVTE
ORDINIS. SVI. ET. CIVIVM. SVORVM
SIMVLACRVM. TI. REFORMAVIT
ATQVE. RESTITVIT

Ediderat Reinesius Class. I. num. 171. Addere liceat, quum apud eum CINIS pro CINIVS nomen vitiatum sit. Quid binæ literæ TI. significent, divinare non ausus est Reinesius: nec ego quidem audebo. Vitium ibi suspicor. Si *Tiberium* velis, addendum fuerat *Augusti*.

3 *In Castello Sancti Gregorii in Æquiculis,*
prope Montem Fiacco.
Ex Donio.

BONAE DEAE. SANCTISSIMAE
CAELESTI. L. PAQVEDIVS. FESTVS
REDEMPTOR. OPERVM. CAESAR
ET. PVBLICORVM. AEDEM. DIRVTAM
REFECIT. QVOD. ADIVTORIO. EIVS
RIVOM. AQVAE. CLAVDIAE. AVGVST
SVB MONTE. AEFFIANO. CONSVMMA
VIT. IMP. DOMIT. CAESAR. AVG. GERM. XIIII. COS
V. NON. IVL.

Anno Christi 88. dicata fuit Inscriptio hæc. Eam Sponius pag. 93. tum Fabrettus pag. 657. evulgarunt. Pleniorem, & correctiorem Donius dedit.

4 *Tibure.*
Ex eodem.

DEMETRIVS CNS EX VOTO
HVIC LOCO TVTELA POSVIT

Sigle C. N. S. fortasse significant *Cereri Novæ Sacrum*: quo nomine donata Julia Augusta Septimii Severi uxor; uti infra videbis Class. IV.

1 *In Isthmo Corinthi.*
Ex Whelero.

ΘΕΟΙΣ ΠΑΤΡΙΟΙΣ
ΚΑΙ ΤΗ ΠΑΤΡΙΔΙ
Π. ΛΙΚΙΝΙΟC. Π. Τ. ΑΙΜ. ΠΡΕΙCΚΟC
ΙΟΤΟΤΕΝΤΙΑΝΟC ΑΡΧΙΕΡΕΤΣ ΔΙΑ
ΒΙΟΤ ΤΑC ΚΑΤΟΙΚΟΤΟ ΑΠΟ ΤΗC
ΟΙΚΟΜΕΝΗC ΕΠΙ ΤΑ ΙCΘΜΙΑ ΠΑΡΑΓΕΝΟ
ΜΕΝΟΙC ΑΘΛΗΤΑΙC ΚΑΤΑCΚΕΤΑCΕΝ
Ο ΑΤΤΟC ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΛΑΙΜΟΝΙΟΝ ΤΟΙC
ΠΡΟCΚΟCΜΗΜΑCΙΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝ ΑΓΙΟΤΗΡΙΟΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΕΙCΟΔΟΝ ΚΑΙ ΤΟΤC ΤΩΝ
ΠΑΤΡΙΩΝ ΘΕΩΝ ΒΩΜΟΤC CΤΝ ΤΩ ΠΕΡΙ
ΒΟΛΩ ΚΑΙ ΠΡΟΝΑΩ ΚΑΙ ΤΟΤC ΕΝΚΡΙΤΗΡΙ
ΟΤΣ ΟΙΚΟΤC ΚΑΙ ΤΟΤ ΗΛΙΟΤ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΚΑΙ ΤΟ
ΕΝ ΑΤΤΩ ΑΓΑΛΜΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΕΡΙΒΟΛΟΝ
ΤΗC ΙΕΡΑC ΝΑΠΗC ΚΑΙ ΤΟΤC ΕΝ ΑΤΤΗ
ΝΑΟΤC ΔΗΜΗΤΡΟC ΚΑΙ ΚΟΡΗC ΚΑΙ ΔΙΟΝΤCΙΟΤ
ΚΑΙ ΑΡΤΕΜΙΔΟC CΤΝ ΤΟΙC ΕΝ ΑΤΤΟΙC ΑΓΑΛ
ΜΑCΙΝ ΚΑΙ ΠΡΟCΚΟCΜΗΜΑCΙΝ ΚΑΙ ΠΡΟΝΑΟΙC
ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΕΠΟΙΗCΕΝ ΚΑΙ ΤΟΤC ΝΑΟΤC
ΕΤΕΤΗΡΙΑC ΚΑΙ ΚΟΡΗC ΚΑΙ ΤΟ ΠΛΟΤ
ΤΩΝΕΙΟΝ ΚΑΙ ΤΑC ΑΝΑΒΑCΕΙC ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΑΛΗ
ΜΑΤΑ ΤΠΟ CΕΙCΜΩΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΟC ΔΙΑ
ΛΕΛΤΜΕΝΑ ΕΠΑCΚΕΤΑCΕΝ Ο ΑΤΤΟC ΚΑΙ
ΤΗΝ CΤΩΑΝ ΤΗΝ ΠΡΟC ΤΩ CΤΑΔΙΩ ΣΤΝ
ΤΟΙC ΚΕΚΑΜΑΡΩΜΕΝΟΙC ΟΙΚΟΙC ΚΑΙ ΠΡΟC
ΚΟCΜΗΜΑCΙΝ ΑΓΟΡΑΝΟΜΙΑC ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Ideſt :
Diis Patriis,
Et Patriæ
Publius Licinius Publii Filius Æmiliâ (Tribu) *Priſcus*
Juventianus, Pontifex Per-
petuus, Habitationes Adven-
tantibus Ad Iſthmicos Ludos
Athletis Conſtruxit.
Idem Etiam Palæmonium (ſive *Palæmonis*, ideſt *Neptuni* Templum)
Cum Ornamentis, Et Unum Santuarium
Et Sacrum Veſtibulum, Et
Numinum Patriorum Aras Cum Se-
pto Et Pronao, Et Judicia-
rias Domos, Et Solis Templum, Et In
Ipſo Simulacrum, Et Septum
Sacri Nemoris, Et In Ipſo
Ædes Cereris, Et Proſerpinæ, Et Liberi,
Et Dianæ, Cum Simulacris In Eiſ-
dem (Ædibus) *Et Ornamentis, Et Antetemplis*
De Suo Proprio Fecit. Et Templa
Fertilitatis, Et Proſerpinæ, Itemque Plu-
tonium (ſive Plutonis Templum) *Et Gradus, Et Detrimen-*
ta A Terramotibus Et Vetuſtate Inla-
ta Reparavit. Idemque
Porticum Apud Stadium Una Cum
Domibus Cameratis, Et Or-
namentis Ædilitatis, Dedicavit.

1 *In agro Tiburtino.*
Ex Cl. P. Vulpio Soc. Jesu.

SOLI. INVICTO. MITHRAE
SICVT. IPSE. SE. IN. VISV
IVSSIT. REFICI
VICTORINVS. CAES. N
VERNA. DISPENSATOR
NVMINI. PRAESENTI. SVIS. IN
PENDĪS. REFICIENDVM
CVRAVIT. DEDICAVITQVE
NAMA CVNCTIS

Nama vox creditur Syriaca aut Persica, *Pax*, *Salus*, aut quidquam simile significans.

2 *Inter rudera Heracleæ,*
sive Perinthi.
Misit Clarist. Bimardus.

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟϹ
ΕΤΕΙΜΗΣΕΝ Π̄Ο ΑΙΛΙΟΝ
ΑΡΠΟΚΡΑΤΙΩΝΑ ΤΟΝ ΚΑΙ
ΠΡΟΚΛΟΝ ΤΟΝ ΤΟ ΤΥΧΑΙΟΝ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΑΝΤΑ ΑΛΕΞΑΝ
ΔΡΕΙΣ ΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΕΥΟΜΕΝΟΙ

Ideſt :

Senatus Et Populus
Honoravit Publium Ælium
Harpocrationem; Qui Et
Proclus, Qui Fortunæ Templum
Exstruxit. Alexandrini Negotiantes.

3 *Podergniga*
in agro Brixiano,
Ex Octavio Rubeo.

IOV
M. POMPONIVS M. F. PRI
MIO ET C. POMPONIVS M. F
ARAS SEPTEM POSVERVNT
PAGANICO PAGI FARRATICA
EX SITV PAGI PAGANORVM
FARRATICANORVM ET PER
MISS. OBTER MAGISTERIVM
PAGI ET VACATIONEM
IN PERPETVVM
SIBI ET FILIO
FINIBVS CREMONENSIVM
D . P . S

Correctior, quàm apud Gruterum pag. 1007. num. 7. Rubeus Aras *Jovi*, & *Genio Paganico* positas censet. Ego *Jovi Paganico*, cujus etiam mentio est in Lapide Atfinate pag. 21. num. 11. Gruteri. Is interpretatur EX SITV, pro *Ex ſtatu*. Ego EX SITV, idest *In finibus*. ET PERMISS. idem est atque *Ex permissione*. Denique Rubeus OBTER sumit pro *Propter*. Sed videtur *Ob Ter gestum Magisterium*.

4 *Lutetiæ Parisiorum*
in Cathedrali.
Ex Historia Liter.
PP. Trevoltiensium Societatis Jesu.

In prima facie.

TIB. CAESARE
AVG. IOVI. OPTVM.
MAXSVMO. ARAM
NAVTAE. PARISIACI
PVBLICE. POSIE
RVNT

In secunda facie tres viri clypeo, & jaculis armati.
In tertia tres similes homines, cum literis suprascriptis EVRISES.
In quarta viri congl[o]bati, ex quibus nonnulli coronati cum literis SENANIEVVEILOM.
In alterius lapidis faciebus VOLCANVS cum ejus effigie. IOVIS cum ejus effigie. ESVS, idest *Mars*, ita a Gallis appellatus. TAVROS TRIGARANVS cum figura Tauri. Taurus verò ad sacrificium destinatus dicitur *Trigaranus* pro *Trigeranus*, Græcà voce significante tres *Grues*, quæ in Marmore cum Tauro junguntur.
In tertio lapidis faciebus CASTOR cum ejus effigie. POLLVX cum ejus effigie. CEPO.... NVNNOS cum effigie Dei cujusdam cornuti. Cl. V. P. Daniel e Soc. Jesu censet, legendum esse CEPORTVNNOS, *Portunus* nempe Deus. Demum visitur ibi excisum hoc vocabulum..... OS cum figura Herculis.

1 *In Stylobate
olim Isidis statuæ supposito,
in cujus lateribus sculpti sunt
Anubis, Ibis, Osiris, & Apis.
Ex Cl. P. Montfauconio.*

ISIDI. PVE
IVSSV. DEI. NE
FABIA. L. F. FABIANA. AVIA
IN HONOREM. AVITAE. NEPTIS
PIISSIMAE. EX. ARG. P. CXIIS=
ITEM. ORNAMENTA. IN. BASILIO. VNIO. ET. MARGARITA
N. VI. ZMARAGDI. DVO. CYLINDRI. N. VII. GEMMA. CAR
BVNCVLVS. GEMMA. HYACINTHVS. GEMMAE. CERAVNIAE
DVAE. INAVRIBVS ZMARAGDI. DVO. MARGARITA. DVO'
IN. COLLO. QVADRIBACIVM. MARGARITIS. N. XXXVI.
ZMARAGDIS. N. XVIII. INCLVSVRIS. DVO'. IN. TIBIIS
ZMARAGDI. DVO' CYLINDRI. N. XI. IN. SMIALIIS. ZMARAG
DI. N. VIII. MARGARITA. N. VIII. IN. DIGITO. MINIMO. ANVLI
DVO'. GEMMIS. ADAMANT. DIGITO. SEQVENTI. ANVLVS. PO
LYPSEPHVS. ZMARAGDIS. ET. MARGARITO. IN. DIGITO. SVMMO
ANVLVS. CVM. ZMARAGDO. IN. SOLEIS. CYLINDRI. N. VIII.

Latus heic campus conjecturis, divinationibus, & somnis. Ego Lectori, suas vires experiri volenti, totum dimitto.

2 *Paulæ in Maritima.
Misit Illustriss. Henricus Henriquez,
Gubernator Maritimæ, & Campaniæ.*

D . D
MATRI. DEVM
M. AGILEIVS. FAVSTVS
AGILLIA. PAEZVSA. AGELE
PRAETORIA. PORTICVM
ET. CVBICVLVM. D. S. P. P

Inscriptionem hanc *ad radices Circeji Montis in Latio* ponit Cl. P. Vulpius e Soc. Jesu, qui in tertiâ lineâ legit M. AGILIVS. in quartâ AGILIA PAEZVSA AGGLE, & in quintâ PRAETORIA . . . . PORTICVM &c.

3 *Tarenti
in Sancti Cataldi.
Misit Petrus Polidorus V. Cl.*

PACIS AVGVST. TEMPLVM
OR. POP. TARENT. AETERNITATI. D

4 *Ibidem.
Misit idem.*

OCTAVIO AVG. SACR
TARENT. ORD. MEM
BENEF. D. D. S.

Sunt in geminis hisce Inscriptionibus, quæ mihi molestiam creant. In præcedenti ORDO ET POPVLVS TARENTINVS veteres scripsissent, non verò ORD. POP. quippe *Ordo Senatum*, seu *Decuriones* respicit. Insuetum quoque, & inflatum mihi creditur illud AETERNITATI *Donant*, seu *Dicant*. In hac verò contra morem scriptum est OCTAVIO AVG. Augustus enim in vetustis Lapidibus CAESAR AVGVSTVS, non OCTAVIVS AVGVSTVS appellari consuevit.

5 *Cividati,
in oppido Vallis Camonicæ agri Brixiani.
Misit Paulus Galcardus Canonicus Brixianus V. Cl.*

C. CLAVDIVS
SASSI F. QVIR
SACERDOS AVG
D. P. S. RESP. TRIBVNAL
FECIT ET COLVMNAM
MVTAVIT

Conjecturam meam proferre liceat. Sacerdos iste Augusti *de pecunia sua Responsorum Tribunal fecit*, hoc est, Oraculorum, quæ Sacerdotes ementiti, jussa Deorum reddebant, in Tribunali sedentes.

6 *In agro Capistrani.
Misit Antonius Antinorius Aquilanus.*

ORFIDIAE
PROCVLAE
D. S. P. EX. VIS. D

1 *Romæ,*
in Sanctæ Mariæ in Porticu.
Ex Donio.

T. VOLVSIVS ACYNDINVS
SIGNVM AESCVLAPI
SVA . P. D. D

2 *Berythi*
in Syria.
Ex eodem.

CAES. VESPASIANI
SIGNVM LIBERI
PATRIS

Aliquid fortassis excidit. Dicatum videtur hoc Signum, sive Simulacrum, a Tito, quum adhuc Cæsar in Oriente versaretur.

3 *Antiquariæ*
in Hispania.
Ex eodem, & e schedis P. Cattanei.

LIBERTATIS
AVG
SIGNVM CVM
SVA BASI
C. FABIVS. C. F. QVIR
FABIANVS
PECVNIA SVA
D . D

4 *Ad Ægoscheriam,*
quam Capream appellant.
E schedis Barberinis
Misit N. V. Abbas Compagnonius.

ΕΤΝΟΜΑ . ΑΜΦΙΛΙΤΟΣ . ΚΡΙΤΟΛΑΑ . ΠΟΤΘΙΑΣ
ΑΡΤΑΜΙΔΙ . ΕΙΛΕΙΘΙΗ
ΕΝΤΕΔΟΝΟΝΟΣ . ΑΡΧΟΝΤΟΣ . ΜΗΝΟΣ . ΘΗΛΟΘΙΟΤ
ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ . ΠΟΛΙΣ . ΚΟΑΤΟΝΟΣ
ΑΝΤΙΘΗΣΙΝ . ΤΗΝ . ΙΔΙΑΝ . ΘΕΡΑΠΑΙΝΑΝ . ΚΑΜΑΡΞΙΝΑΝ
ΤΗ . ΑΡΤΕΜΙΔΙ

Idest:

Eunoma Amphilitos, Critolaa Puthias,
Dianæ Ilithiæ,
Archonte Entenedone Mense Thelothio
(die) *Quinctodecimo, Civitas Coatonis*
Dedicavit Propriam Ancillam Camarinam
Dianæ.

Celebris fuit apud Athenienses, Deliacos, aliosque Græciæ Populos *Diana Ilithia*. Templum ei Athenis fuit, Pausania teste. De illa Gyraldus multa habet in Historia Deorum, Syntagmate XII. *Civitas Coatonis* sita fuisse videtur in Insula non procul a Cytheris, quæ a Stephano appellatur ΚΩΘΩΝ, idest *Cothon*. Mihi tamen suspicio est vitiatum hic esse Græcum nomen Civitas Phrygiæ ΚΟΤΤΑΕΙΟΝ, *Cotyæum*, num heic memoratur?

5 *Romæ,*
apud Achillem Massejum.
Ex Donio.

DOMVS. AVG. SACRVM
Q. HATERIVS. TYCHICVS. REDEMPT. AEDICL. ET. SIGNV
HERCVLIS. EX. IMPERIO. DOMINI. SILVANI. IMPENSA. SVA
FECIT. ET. EXORNAVIT. MARMORIBVS
DEDIC. V. K. MAIAS
.... ET .... COS

1 *Rejis in Gallia.*
Ex eodem Donio.

DEO AESCVLAPIO
VAL. SYMPHORVS. ET. PROTIS
SIGNVM. SOMNI. AEREVM
TORQVEM. AVREVM. EX
DRACVNCVLIS DVOBVS. P. CL
ENCHIRIDIVM ARGENTI
P. CCCL. ANABOLIVM OB
INSIGNEM CIRCA SE NVMINIS
EIVS EFFECTVM
V. S. L. M

Confer istud cum Gruteriano exemplo pag. 70. num. 8. Heic tamen *Pondera* Donatorum hujusmodi, excessum habere videntur. *Signum Somni* dicatum fuit, quod somnus restitutus fuerit vigilias antea patienti; aut quod in somnis medela morbi revelata fuisse crederetur. *Enchiridium* est Gladiolus Chirurgicus ex Græco. *Anabolium* itidem ex Græco mihi creditur *Pallium*, aut aliud Vestis genus. Du-Cangius ex Onirocritico Achmet hanc vocem eo sensu profert. Eamdem puto cum *Anabolæo*.

2 *Atinæ in Regno Neapolitano.*
Misit Ignatius Maria Como.

AESCVLAPIO
ARAM. EX VOT
Q. LATIN. LVCANVS
Q. AL. MAED. II. VIR
I. D. V. L. S.

In siglis Q. AL. MAED. vitium latet. Scribendum Q. ALIM. AED. idest *Quæstor Alimentorum*, *Hedulus*, *Duumvir Jure Dicundo*, *Votum Libens Solvit*.

3 *Præneste.*
Ex Ligorio.

AESCVLAPIO. ET. HYGIAE
H. TEMPL. CVM. FONTIBVS. SV.
SACRVM
M. VESIDIENVS. HEDYLALVS. PR.
COH. PRIM. VOLVNT. CIV. ROMAN.
ET VESIDIA. CARITVSA. VOT. V.
L. D. D. D. D. S. IMPEN.

Subsunt duæ faces geminorum anguium spiris cinctæ.

4 *Romæ,*
in Vinea Cardinalis Carpensis.
Ex Ligorio, & Donio.

MVNIC. ISIDIS. SACEL. MARMORAT
PLVM. FECER. ET. CVM. P. SEVTHIANO. FIL. ET
NIVS. SEVTHIANVS. SS. ⚓ N. ITEM. AB. IIS
ARM. DECVRIO. Q. I. F. V. APPIAE. REG. IN
OPERE. INCHOATO. VIA.... AD. PARIETE. STER.
INCRVSTATO. FINITOQVE. ITA. VT. VTI
D. ET MENSA. RVT
ELIA. FID.

5 *Bracaræ*
in Lusitania.
Ex Donio.

L O M
STAT. C. VALERIVS
VALERIANVS. EX. III. S. V. P.

6 *Romæ,*
in pavimento Sancti Martini in Montibus.
Ex eodem.

IVSSV DEORVM. C. VALE
HERCVLI EPONAE. S
CVLAM. RESTITVE
SALVTEM SVAM ET
PROCVLO MVLIIS

Scriptum reor HERCVLI ET EPONAE, ut in altero lapide Gruteriano. Incertum, an hæc sit *Hippona* Dea, cui cura equorum, & stabuli commissa fuit, & quam Plutarchus, Juvenalis, & alii memorarunt.

1 *Coræ*
in Sancti Salvatoris.
Ex Ligorio.

AEDEM. CASTORI. ET. POLLVCI. DE. C. S.
FACIENDAM. PEQ. SACER. COER
M. CALVIVS. M. F. M. N.

Johannes quoque Vignolius V. Cl. hanc vidit, edidìtque, ut hinc etiam intelligas, Ligorium non eum fuisse, qui a nonnullis creditur. Ibi Vignolius legit PEQ. SACR. COR. MARCVS CALVIVS &c. Uter oculatior fuerit, alii decernant. Siglas DE. C. S. interpretari liceat *De Consensu*, aut *De Consilio Senatus*, vel *Sacerdotum*. Breviatæ voces PEQ. SACER. videntur esse *Pequniâ Sacerdotali*, sive *Sacrâ*, ut habet Vignolius. Ego certe legendum puto COER, idest *Coeravit*, *Curavit*.

2 *Hierapitæ in Creta.*
Ex Donio.

ΤΑΝ. ΔΑΜΑΤΡΑ
ΚΑΙ. ΤΑΝ. ΚΩΡΑΝ
ΑΡΚΕΔΙΚΑ. ΞΗΝΟΦΟΙ
ΔΩ. ΜΕΤΑ. ΤΑΝ ΠΕΡΙ
ΣΤΑΣΙΝ. ΥΠΕΡ ΤΑΣ
ΠΟΛΕΩΣ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ
ΙΔΡΥΣΑΤΟ

Idest:

Cererem,
Et Proserpinam,
Archedica Zenophi-
li Post Calami-
tatem Ci-
vitatis De Sua Pecunia
Posuit.

Scribendum puto ΖΗΝΟΦΙΛΟΥ, idest *Filia*, seu *Conjux Zenophili*.

3 *Patavii.*
Ex Ursato.

IVSSV. PROSERPINAE
L. CALVENTIVS. FESTVS
ARAM. POSIT
SACRVM

4 *In* Alcalà la Vieja
in Hispania.
E schedis Farnesiis.

IAN. HEC
AVG
SACRVM
L. IVLIVS. L. LIB. SE
CVNDVS....IN...STOC
IIIIII VIR AVG
E. S. P. F. C.
IDEMQVE
DEDICAVIT

Fortasse pro E. scribendum heic est AE. idest *Ædem Suâ Pecuniâ Faciundam Curavit*. Cuinam verò dicata fuerit hæc *Ædes*, aut *Ara*, si percontetur, continuò respondeat aliquis: *Jano*, *Herculi*, *Augusto*. Sed vereor, ne *Janus* ignotus, aut incultus Deus in Hispania fuerit. Quid si tabula hæc posita fuit INV. HERC. idest *Invicto Herculi Augusto*?

5 *In agro Athenarum.*
E schedis Cyriaci.

ΤΗΝ ΥΠΑΤΗΝ ΑΦΕΣΙΝ ΦΕΣΙΝΤΗΣ ΣΤΗΣΕΝ ΑΘΗΝΑΝ
ΕΥΧΟΜΕΝΟΣ ΠΑΤΡΗ ΤΗΝ ΓΛΥΚΕΡΗΝ ΥΓΙΗΝ

Idest:

Supremam Liberatricem Phesintes Posuit Minervam,
Precans Patriæ Dulcem Incolumitatem.

Simulacro Minervæ hoc Epigramma subtus insculptum puto.

Romæ,
in ædibus Colotianis.
Ex Donio.

In antica parte.

ΝΗΟΝ ΜΕΝ CΙΓΑ
ΛΟΕΝΤΑ CΑΡΑ
ΠΙΔΟC ΥΨΙΜΕ
DΟΝΤΟC ❦
ΗΔ ΑΥΤΟΝ ΧΡΥ
CΟΝ Η ΑΜΦΑΝΟ
ΩΝΤΑ ΒΟΛΑΙC ❦
CΤΗCΑΝΤΟ
ΖΑΚΟΡΟC ΤΕ
DΙΟCΚΟΡΟC
ΗΔΕ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ❦
ΕΥΝΕΤΙC Η ΜΑ
ΚΑΡΩΝ ΜΗ ΡΟ
ΤΕ ΛΗΘΟΜΕΝΗ ❦
ΚΑΙ ΔΥΟ ΤΗC ΑΥ
ΤΗC ΓΕΝΕΗC
ΕΝΑ ΘΕCΜΟΝ
ΕΧΟΝΤΕC ❦
ΟΙCΙ ΜΕΜΗΛΕ
ΚΑΥΤΗC ΕΡΓΑ
ΝΕΩΚΟΡΙΗC ❦

In aversa parte.

ΑΠΡΙΛΙΩΝ
ΦΑΡΜΟΥΘΙ. Α
Τ̅Ω̅. Π̅. ΤΩΝ
ΚΥΡΙΩΝ ΗΜΩΝ
ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΥ
CΕΒ. ΤΟ. Ζ̅. ΚΑΙ
ΜΑΞΙΜΙΑΝΟΥ
CΕΒ. ΤΟ. Ζ̅.
ΤΟΠΟS ΕΔΟ.....
ΥΠΟ ΒΑΛΕΡΙΟΥ
ΚΩΜ.:....ΑΝΤΟC
ΥΠΑΤΙΚΟΥ
ΙΕΒΕΩΝ ΝΑΩΝ

Græcum istud Hexastichon Latinis hisce versibus reddidit Antonius Maria Salvinius V. C.

Templa corusca Serapidis altipotentis, & auri
Parte ipsum ex omni conspicuum radiis:
Æditum statuere Dioscurus, atque Cyrilli
Uxor, quæ memori Numina mente colit.
Hac ipsaque duo, unigradi de stirpe creati,
Queis cordi illustris facta Neocoriæ.

Idest:

. . . .
Aprilis, seu Aprilium,
Pharmuti Primo.
Consulibus . . . .
Dominis Nostris
Diocletiano
Augusto VII. Et
Maximiano
Augusto VII.
Locus Datus
A Valerio
Com . . . .
Consulari,
Sacrarum Ædium.

Inscriptionem hanc dederat Gruterus pag. 85. num. 5. sed Chronologicis notis omissis, quas Donio; illiusque editori egregio Antonio Francisco Gorio debemus. Positus fuit lapis hic Anno Christi 299.

1 *Corfinii,*
in ara quadam superiori parte.
Ex eodem, & ex Phœbonio,
qui eam Pentomæ in Palatio Episcopali posuit.

ATTINI ARAM
LVNAM ARGENTEAM
P. POSIT. P. MARIV
PHARETRA. SACERD

In eadem Ara.

ACCA. L. F. PRIMA
MINISTRA. MATRIS
MAGNAE. MATREM
REFECIT. MAGNAM
ET. INAVRAVIT. ET. ATTI
NI. COMAM. INAV
RAVIT ET
BELLONAM REFECIT

Phœbonius in lin. 3. legebat POSVIT P. MARIVS sine P. præcedenti. Sponius pag. 1. Miscellan. Malachbelum Palmerinorum Deum ex Legorio mutuatus, pariter nobis ipsum exhibuit Lunam gerentem in humeris.

2 *Malacæ.*
Ex Donio.

ARA MERCVRII
T. GRANIVS. SEIO
LACVM IMPENSA
SVA
FACTVM
DEDIT. DONAVIT

Lacum pro Vase accipio. *Lacus* etiam appellatus *Vas*, in quod mustum ex uvis pressis manabat. Labrum fortasse fuit ad Aquam lustralem continendam.

3 *Ex Cl. P. Montfauconio.*

DEO MERCVRIO CISSO
NIO DVBITATIA CASTVLA
NATIONE. SYRIA TEMPLVM
ET. PORTICVS. VETVSTATE
COLLABSVM DENVO DE SVO
RESTITVIT

4 *Tibure.*
Ex eodem.

SIGN. MAVORTIO
M. COILIVS. M. F. QVIRINA. NOVELLVS
M. COILIVS. M. F. QVIR. CESTIANVS
Q. COILIVS. M. F. QVIR. AMANDVS. MIL.
LEG. III. PARTH. 7. AZELONI
SEX. COILIVS M. F. VETRIENVS
EQ. LEG. III. PARTH. TVR. APRINI
L. COILIVS. L. F. QVIR. TAEDIVS. EQ.
SACR

Apud Eretriam Civitatem Eubœæ
ad Templum Liberi.
E schedis Cyriaci
misit N. V. Pompejus Compagnonius Abbas.

Ο. ΙΕΡΕΥΣ. ΤΟΥ. ΔΙΟΝΥΣΟΥ. ΘΕΟΔΟΤΟΣ. ΘΕΟΔΟΡΟΥ
ΚΑΙ. ΟΙ. ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΙ. ΣΟΣΙΣΤΡΑΤΟΣ
ΠΡΟΤΟΜΕΝΟΥ. ΑΙΣΧΥΛΟΣ. ΑΝΤΑΝΔΡΙΔΟΥ
ΙΘΑΙΓΕΝΗΣ. ΑΙΣΧΥΛΟΥ. ΕΙΠΑ
ΕΠΕΙΔΗ. ΤΗΙ. ΠΟΜΠΗΙ. ΤΟΥ. ΔΙΟΝΥΣΟΥ. ΗΤΕΦΡΟΥΤΤΑ (lego ΗΤΕ ΦΡΟΥΡΑ)
ΑΠΗΛΘΕΝ. ΟΤΕ. Ο. ΔΗΜΟΣ. ΗΛΕΥΘΕΡΩΘΗ
Κ....Α. ΤΟΥΣ. ΗΥΜΝΟΥΣ. ΚΑΙ. ΤΗΝ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΝ
ΕΚΟΜΙΣΑΤΟ. ΟΠΟΣ. ΥΠΟΜΝΗΜΑ. ΤΗΣ. ΗΜΕΡΑΣ
ΤΑΥΤΗΣ. Η.Ι.
ΕΔΟΞΕΝ. ΤΗΙ. ΒΟΥΛΗΙ. ΚΑΙ. ΤΩΙ
ΔΗΜΟΙ. ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΕΙΝ. ΕΡΕΤΡΙΕΙΣ. ΠΑΝΤΑΣ
ΚΑΙ. ΤΟΥΣ. ΕΝΟΙΚΟΥΝΤΑΣ. ΚΙΤΤΟΥ. ΣΤΕΦΑΝΟΝ
ΤΗΙ. ΠΟΜΠΗΙ. ΤΟΥ. ΔΙΟΝΥΣΟΥ. ΤΟΥΣ. ΔΕ. ΠΟΛΙΤΑΣ
ΑΠΟ ΜΙΘΟΥΝΤΚ ...... ΑΝΟΥΕΙ ...... ΑΝΟΥΣ
ΕΠΑΡΧΕΣΘΑΙ. ΔΕ. ΤΟΥΣ. ΧΟΡΟΥΣ. ΚΙΑΣ
ΤΑΣ. ΤΩΙ. ΔΙΟΝΥΣΟΙ. ΟΙΝΟΝ. ΚΑΤΑΠΕΜΠΟΙ...;
.... *Reliqua diruta.*

Idest:

Sacerdos Liberi Theodotus Theodori (filius)
Et Belli Duces Sosistratus
Protomeni (filius), *Æschylus* (filius) *Antandridi*,
Ithagenes Æschyli (filius) *dixerunt*:
Quoniam A Pompa Liberi Custodia Militum
Abiit, Quando Populus Libertatem
..... *Hymnos, Et Potestatem*
Recepit, Quomodo Recordatio Dei
Istius Facienda Est?
Visum Est Senatui Et
Populo, Eretrienses Quosvis Procedere Coronatos
Atque Habitatores Hederæ Coronam (sumere)
Ad Pompam Liberi, Cives Verò
A..........................
Incipere
Dionysio Vinum Mittere ....
....

Eretria Eubœæ (nunc *Negroponte*) Civitas clara fuit apud veteres. Ejus potentiam in primis Strabo commendat. A quonam capta fuerit Urbs illa, postque militum custodia ad Liberi Templum, ignotum est. Solemnem Eretrienses voluere diem, quo reddita Patriæ ac Templo fuit libertas. Sed utinam Decretum hoc aut tempus non absumsisset, aut Cyriacus Anconitanus integrum, atque emendatum nobis servare potuisset.

e *Arbæ,*
prope Aram maximam Ecclesiæ.
Ex Donio.

MATRI DEVM
PORTICVS IN ME
MORIAM. SVPE...
T. P. IVSTVS. T. F. LEDOP.
STAER. RABIAN. T. F. TER.
SOROREM HEREDEM

Nullum justum sensum e corroso, aut vitiato hoc epigrammate exsculpas.

4 *Romæ,*
apud Valerium Valentinum.
Ex Ligorio.

Μ. ΟΥΛΠΙΟΣ
ΘΕΑΙ ΙΣΙΔΙΣ
Α. ΟΥΑΛΕΡΙΟΣ
ΣΑΤΥΡΟΣ ΑΠΕ
ΛΕΥ. ΣΕΒΑΣΤ
ΑΝΕΘΗΚ
ΑΡΑΜ
ΙΣΙΣ ΕΧΟΡΑΤΑΕ

Ideſt:

Marcus Ulpius
Deæ Isidis
Aulus Valerius
Satyrus Liber-
tus Augusti
Posuit
Aram
Isidis Exoratæ.

Templum Isidis Exoratæ extitisse Romæ ex Inscriptione Gruteriana pag. 83. num. 5. ediscere potes.

6 *Ex Cl. P. Montfauconio.*

I. O. M.
ET. IVNONI REGINAE
PRO SALVTE
M. AVRELII ANTONINI
ET IVLIAE AVGVSTAE
IVL. PVDENS SEVERIANVS
ARAM CVM BASI
POSVIT

Ad Caracallam ejusque Matrem Juliam Augustam, referenda mihi creditur Inscriptio.

2 *Romæ,*
in horto Basilicæ Sancti Chrysogoni.
Ex eodem.

L. TERTVLLVS DE
ARTE SVA
.... AE DONVM POSVIT

DIANAE ibi supplendum videtur.

3 *Albæ Juliæ.*
Ex eodem.

I. O. M. STAT
C. VALERIVS
VALERIANVS
EX VISV P.

5 *Tarvisii,*
in Vase rotundo.
Ex Burchelato.

INTONSI SVM CVRA DEI
PENEIA VIRGO
PERPETVAE PVLCHRO FRONDIS
HONORE VIRENS
QVISQVIS AMAS PHOEBVM LAVRVM COLE
QVICQVID AMATAE
DEDITVR ACCEPTVM GRATIS
AMATOR HABET

Daphnes imago ibi sculpta fuerit. Tum *Quicquid*, tum *Pulchrum* cum adspiratione offendit; sed utrumque veterum exemplis nititur.

7 *Arimini,*
apud Sanctimoniales Sancti Sebastiani.
Ex Clementino.

SALVTI. EX. VOTO
P. PLAVTIVS. IVSTVS
AEDIL. ARIM.
N. S. ET. CASSIAE. THREPTE
S... ET. Q. PLAVTI VERECVNDI
F. S. AEDEM
SA. DED
H. A. S. A. H. LL. Q. D. R. I. H. A.

Priores siglæ N. S. significant Nomine Suo. Reliquas aut corruptas suspicor, aut desperatæ omnino interpretationis.

8 *Romæ,*
in Sanctæ Agathæ in Quirinali.
Ex Donio.

AV … DI … DEC
M. AVRELIVS ANTONINVS
IFEX. MAX. TRIBVNIC. POTES
AEDEM

1 *Tragurii*, *nunc* Traù, *in Delmatia*. *Ex Donio*.

L. STALLIVS. SECVNDVS
VI. VIR. STATILIA. CLARA
VXOR. CVM. LIBERIS. AEDEM
MATRI MAGNAE
EX VOTO SVSCEPTO
FECERVNT S. P.

In schedis Fratris Jucundi legitur in primâ lineâ L. STALLIVS VI VIR. AVG. ET STALLIA CLARA &c. Schedæ Redii habent STALLIA CALLXHE VXOR &c.

2 *Coræ*. *Ex Cl. V. P. Vulpio e Societate Jesu*.

AEDEM CASToRI POLLVCI DEC. S
FACIENDAM PEQ. SAC. COER.
.... M. CALVIVS. M. F. M. N.

Idest *Decreto Senatus*, aut *Decurionum sententiâ*.

3 *Ibidem*. *Ex eodem*.

L. POBLILIVS. M. F.
L. N... PRON. IIII. VIR
PONTIF. LVC. PVBL.
DEOR. PVLVINARIA

Notum est Eruditis, *Pulvinaria* Lectulos fuisse (Italice *Cuscini*) in quibus simulacra Deorum capita reclinabant, aut qui eorum, etiam stantium, aut sedentium, pedibus supponebantur. Si LVC. PVBL. in gignendi casu accipes, hic fuerit *Pontifex Luci Publici*. Aut *Poblilius iste Lucum Publicum*, ac *Deorum Pulvinaria* fabricavit.

4 *Ibidem*. *Ex eodem*.

M. MANLIVS. M. F. L. TVRPILIVS L. F.
DVVMVIRES DE SENATVS SENTENTIA
AEDEM FACIENDAM COERAVERVNT
EISDEMQVE PROBAVERE

Gruterus pag. 43. num. 5. aliis etiam additis verbis hunc lapidem profert. Sed Clariss. P. Vulpio, qui non semel ipsum legit, major fides est adhibenda. Ceterum Priscianus poposcisset heic DVVM VIRI & EIDEMQVE.

5 *Apud Oppidum Civitatis Lavinia*, *in fundo Francisci Furtii*. *Lapis postea inlatus in Museum Albanum*. *Ex eodem* P. *Vulpio*.

IMP. CAES. DIVI TRAIANI
PART. F. DIVI. NERVAE. N.
TRAIANVS. HADRIANVS. AVG.
PONT. MAX. TRIB. POT. XX. COS. III. P. P
I. S. M. R. STATVAM. EX. DONIS. AVREIS
ET. ARG. VETVSTATE. CORRVPTIS
FIERI. ET. CONSECRARI. IVSSIT
EX. AVRI. P. III. ET. ARG. P. CCVI

Ad Annum Christi 136. aut 137. referenda est Inscriptio. Siglas I. S. M. R. interpretare *Junonis Sospitæ Magnæ Reginæ*, cujus statuam jussit *Hadrianus* fabricandam, conflando donaria aurea, & argentea, quæ Templo illius oblata jamdudum fuerant. De cultu *Junonis Sospitæ* in Latio antiquo multa habet doctissimus P. Vulpius.

6 *Asculi*. *Misit Antonius Antinorius Aquilanus*.

VESTA T. F. CELERINA
MATRVBVS. TEM. PORTIC
CVSTODIARIVM D. S. P.

1 *Aquilejæ.*
Misit Bertoli
Canonicus Aquilejensis.

ANICIA. P. L. GLYCERA FVI. VIXI. DE. VITA. MEA SATIS. FVI. PROBATA QVAE. VIRO. PLACVI. BO NO. QVI. ME. AB. IMO ORDINE. AD. SVMMVM PERDVXIT. HONOREM	ARAM DEVM INFERVM

Attulerat Gruterus pag. 153. num. 1. sed omissa mentione *Aræ Deûm Inferum*, quæ in altero latere hujus lapidis legitur. Itaque *Ancia* hæc *Glycera* antea Ancilla fuerat, & manumissa, Libertaque facta ab *Anicio Patrono*, ducta ab eo deinde in uxorem.

2 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Cardinalis
Alexandri Albani.
Misit N.V. & Cl. Rodulfinus Venuti, ejus Auditor.

S. AVG.
REG. I.
CO. III. ARARVM
IVSSV
C. PONTI FAVSTINI
GRANIANI PR
MAG. FECERVNT
VALERIVS ONESIMVS
L. POMPEIVS EVPHROSYN
D. GRANIVS AVGVSTINVS
TI. CLAVDIVS HERMES

Romæ in Regione Prima, ut veteres prodiderunt, fuit *Templum Serapidis*. Propterea *Serapidi Augusto Regione Prima* duæ priores lineæ interpretandæ videntur. Si quisquam malit *Spei Augustæ*, aut *Silvano Augusto*: id ei per me liceat. In linea tertia quid ferat breviatum III. CO. non invenio, Nam *Columnas Ararum* minime novi.

3 *Bononiæ,*
in Typographia PP. Prædicatorum.
Exscripsit amicus V. Petrus Hercules
Gherardius Mutinensis.

CANDOR [illegible] MARMORI ORI IN QVO PERSPICVA CORPORIS INEST EFFIGIES NVMINIS

Supposita Inscriptio hæc fuerit Statuæ Numinis, aut Anaglypto alicujus Numinis in candido Marmore sculpti.

4 *Romæ,*
in Museo laudati Eminentiss. Albani.
Misit idem Venuti.

In antica parte. | *In postica.*

ARA. NEPTVNI		ARA VENTORVM

Ara hæc rotunda, & rostrata est cum effigie Neptuni.

5 *Ibidem,*
in alterâ Arâ rostrata.

ARA TRANQVILLITATIS

6 *Patavii;*
Ex Jacobo Philippo Tomasino.

P. MVLVIVS CILO DEDIT

1 *Romæ,*
in horto Conservatorum.
Ex eodem.

SVME. LIBENS. SIMVLACRA
TVIS. QVAE. MVNERA. CILO
ARIS. VRBANVS. DEDICAT
IPSE. SACRIS

2 *Patavii,*
Ex eodem.

SEX. POMPEIVS
SEX. F
DEDIT

3 *Venetiis,*
in Bibliotheca publica,
In Ara quadrata cum figuris.
Misit Octavius Bochius Nob. Adriensis,
& Jurisconf.

HIC LOCVS
SACER EST

4 *Ibidem,*
Vas fictile effossum Hadriæ Anno Christi 1725.
apud prælaudatum Octavium Bochium.
Misit ipse.

Figuræ in toto Vasis circuitu expressæ.

Sunt, qui putant, fictile istud Vas ab Etruscis efformatum fuisse. Certe nihil Romani cultus ibi cernitur. Perquam rudes etiam, & distortæ hominum figuræ conspiciuntur. Ego nihil affirmo. In altera parte Sacrificium habes pro recuperanda salute ægroti, aut ægrotæ jacentis, cui pharmacum mulier offert. In altera quid Bilances significent, obscurum mihi prorsus est.

In agro Venusino,
fragmentum antiquissimi Calendarii.
E schedis Ambrosianis.

A. K. MAI LVD. LAR
F.
B. VI. F. LVD
C. V. C. LVD. IN. CIRCO
D. IIII. C. FLORAE
E. III. C.
F. PR. C.
G. NON. VERGILI
F. EXORI
H. VIII. F.
A. VII. LEM. N
B. VI. C.
C. V. LEM. N
D. IV. C.
E. III. LEM. N
F. PR. C. MARTI. INVICT.
G. EID. N. FER. IOVI
H. XVII. F. MERCVR. MAIAE
A. XVI. C.
B. XV. C. SOL. IN GEMIN.
C. XIV. C.
D. XIII. C.
E. XII. AG. VEDIORI
F. XI. N.
G. X. TVB. FER. VOLCA.
N
H. IX. Q. R. C. F.
A. VIII. C. FORTVN. PRIN. IN. COL.
B. VII. C.
C. VI. C.
D. V. C
E. IIII. C.
F. III. C.
G. PR. C. XXXI

H. K. IVN. IVNONI
N.
MONET.
A. IV. F.
B. III. BELLON. IN. CIRC. FLAM.
C. PR. HERC. MAGN. CVSTO
DIO FIDIO IN
COLLE
D. NON.
N.
E. VIII. N.
F. VII. N.
G. VI. N MENTI IN CAPITOL.
H. V. REST. N. RESTAE.
A. IV. N.
MART MILIT
B. III. MART. N.
C. PR. N.
D. EID. FERIAE. IOVI.
E. XIIX. N.
F. XVII. Q. S. I. F.
G. XVI. C.
H. XV. C.
A. XIV. C.
B. XIII. SOL. IN CANCRO
C. XII. C. SVMMAN. AD. CIRC. MAX.
D. XI. C.
E. X. C.
F. VIIII. C.
G. VIII. C. FORTIS. FORTVNAE
H. VII. C.
A. VI. C. SOLSTITIVM. CONFECT.
B. V. C.
C. IV. C.
D. III. C. QVIRINO IN COLL.
E. PR. C. XXX.

In Civitate Aquilæ,
alterum fragmentum vetustissimi Kalendarii.
Misit Antonius Antinorius Aquilanus.

(Vide expressum in adnexa Tabula B.)

F. K. IVL. N
G. VI. N FER. EX. S C. QVED ARA
H. V. N PACIS. AVG. IN CAMP
MART. CONSTITV. PAX
A. IV. NP SI. NERONE. ET. VARO. COS
B III. POPLIF. NP
C. PR. FERIAE IOVI
LVDI AD OLI. IN COMIT
D. NON. LVDI
E. VIII. N. LVDI
F. VII. N. LVDI
G. VI. C. LVDI
H. V. C. LVDI
A. IV. NP. LVDI. FER. QVOD EO
DIE C. CAES. EST NATVS
B. III. C. LVDI IN CIRCO
C. PR. C.
D. EID. NP
E. XVII. C. MERK. DII SALIENSIS
F. XVI. C. MERK.
G. XV. C. MERK. DII. SALIENSIS
H. XIV. LVCAR. NP
A. XIII C. LVDI VICTOR. CAES.
DIVI IVL. COMIT.
B. XII. LVCAR. NP

E. K. AVG. NP. FERIAE
EX S. C. QVED
IMP. CAESAR DIVI. F REMPVBLIC.
TRISTISSIMO PERICVLO LIBERAT
F. IV. C.
G. III. C.
H. PR. C.
A NON. F. SALVTI IN COLLE
B. VIII. F.
C. VII. C.
D. VI. C. SOLI INDIGETI IN COLLE
E. V. NP QVIRINALE
FER. Q. E. DIE. C. CAES. C. F
PHARSALI DEVICIT
F. IV. NP. FER. QVED EO DIE ARAE
CERERI MATRI ET OPI AV
GVSTAE EX VOTO SVSCEPTO
CONSTITVTAE SVNT CRETICO
ET LONG. COS.
G. III. C.
H. C. HERCVLI INVICTO AD CIR
CVM MAXIM. VENERI VICTRICI
HONORI. VIRTVT. ET FELICI
TATI IN THEATRO MARMO
REO
A. EID. NP. FERIAE IOVI
B. XIX. F. DIANAE. VORTVMNO IN
AVENTINO. CASTORI POL
LVCI IN CIRCO FLAMINIO
C. XIIX. C.
D. XVII. C.
E. XVI. PORT. NP. FER
PORTVNO AD PONTEM AEMI
LIVM
F. XV. C. DIVO IVLIO AD FORVM
G. VI. N. F. P. DIES TRISTISSIMI
HI

D. K. SEI
E. IV. NP
F. III. NP
G. PR. C
H. NON.
A. VIII. I
B. VII. C
C. VI. C.
D. V. C.
E. IV. C.
F. III. C.
G. PR. N
H. EID. I
A. XIIX.
B. XVII.
C. XVI.
D. XV. N
E. XIV.
F. XIII.

Ante centum annos effossum fuit Kalendarium ist
adservatur in Urbe Aquilana apud Josephum A
ædibus heredum Josephi Alferii Offorii. Monim
etatque aliquis ejus usus ad Sacra, Ludos, aliaq

PONTIFICES, SACERDOTES,

ALIIQUE SACRORUM MINISTRI.

C L A S S I S III.

PONTIFICES.

1 *Saffinæ*,
in Cathedrali.
E schedis Jacobi Valerii.

SEX. TESTIO SEX. F.
PVB. MONTANO CAESIO
SABINO EQVO PVBLICO
AED. PONTIFICI FLAMINI
TRAIANI PATRONO MVN
PLEBS VRBANA H. R. I. R.

Siglas H. R. I. R. interpretor *Honore recepto impensam remisit*. Quippe in more fuit, ut Civitates, Coloniæ, Municipia, Patronis suis egregiè suo munere functis, & bene de se meritis Statuæ honorem decernerent, ad quam conficiendam, & dedicandam (quod non sine apparatu, & conviviis peragebatur) *Impensâ* non levi opus erat. At qui moderatiores erant, Statuæ quidem honorem gratum habebant, at minime sinebant, ut *Impensa* ære publico fierent. Obvia sunt motu hujus exempla in antiquis lapidibus, quorum non paucos habes in hac mea Collectione. Infra verò occurret hæc alia formula: *Remissâ collatione*, quippe interdumquisque privatus conferebat portionem pecuniæ ad opus illud.

2 *Ex Cl. P. Montfauconio.*

ΔΗΜΗΤΡΙ
ωΙ ΑΡΧΙ
ΕΡΕΙ
ΕΤϹΕΒΕϹΤΑΤωΙ
ΑΡΧΕΛΑΟϹ

Idest;

Demetrio
Pontifici
Piissimo
Archelaus.

3 *In Vico* Tresques.
Misit Bimardus V. Cl.

FLAVIVS·PONTIFEX
MAXIMVS SORORI
PIISSIMAE

Nondum didici alium fuisse *Pontificem Maximum* in Occidente præter Romæ adlectum. Quei ergo heic habemus alterum, & quidem in ignobili loco? Ad hæc nomen Sororis desideratur, quod veteres adscripsissent. Num ergo pro MAXIMVS legendum MAXIMAE?

4 *In* Pelpit
agri Obulconensis in Hispania,
apud Alphonsum Gonzalez.
E schedis P. Cattanei.

P. RVTILIVS. P. L. MENELAVS
INCOLA EX DD. MVNICIP.
MVNICIPI PONTIF. D. S. P.

Ex DD. ita explicandum reor, ut *Publius Rutilius Publii Libertus Menelaus ex Decreto Decurionum* creatus fuerit *Incola, Municeps, & Municipii Pontifex*. Is verò *de sua pecunia*, vel *de suo ære posuit* hoc monumentum.

5 *Spoleti,*
in Sanctæ Mariæ Genitricis.
E schedis Minervii.

C. NAVILLIO: C. F
PONTIFICI III:

Idest *Tertium* Pontifici: erant enim Pontifices Perpetui; erant & Quinquennales, fortassis & annuales.

6 *Augustæ Taurinorum,*
in viridario Regio.
E schedis meis.

V. F.
P. CASTRICIVS. Q. F. SECVNDVS PONTIF. D. AVGVSTI
II. VIR. AVG. POLENT. SIBI ET VICCIAE POLLAE MATRI
Q. CASTRICIO CAM. PATRI. Q. CASTRICIO. Q. F.
MAXIMO FRATRI CASTRICIAE PRIMIGENIAE LIB
CVRA M. CASSII. LIB. AVG. PROBI

Scilicet, ut supra innui, Augusto inter Deos relato, vel viventi, Pontifices decreti fuere. Attamen una tantùm Inscriptio apud Gruterum pag. 321. 6. visitur, in qua offendis *Marcum Fabium Probum Pontificem Perpetuum Divi Augusti*. Dedit hanc Gorius inter Donianas pag. 112., sed confusam cum alterâ plane diversâ. Is legit PONTIFEX. AVG. BAG. VI. VIR. In fine habet: M. CASSI. SEVERI. AVG. PR..... Occurrit heic *Polentia*, olim Liguriæ Civitas.

1 *Bergomi.*
E schedis meis.

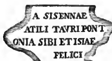
NTIO. SEX. F. VOL. ALPONIAE. M. F. SECVNDAE
IO. M. F. VOL. MACRO PONTIFICI
M. F. VOL. MONTANO IIII. VIR

Habes heic tres viros *Voltiniæ* Tribui adscriptos. At Cælestinus Capucinus Part. I. Histor. Bergomat. Inscriptionem hanc ita legit, & quidem rectius:

.....NTIO. SEX F. VOT. ALPONI
.....AE. M. F. SECVNDAE
.....IO M. F. VOT. MACRO PONTIFICI
.....M. F. VOT: MONTANO IIIII[VIR. IIII VIR

In schedis meis vidisti VOL. heic autem VOT. Alios verò lapides idem Auctor producit, in quibus ipse legit VOT., quod *Voltiniæ* Tribui Bergomates forent adscripti. Sed tam sæpe Tribum Voltiniam per VOL. designatam vidi, ut suspicio mihi oborta fuerit, VOLT. scriptum fuisse in antiquis monumentis, & ex oscitantia exscriptorum obtrusum nobis fuisse VOT. Attamen quum & hujus lectionis exempla quædam apud Gruterum occurrant, judicium contineo, rem tantum innuens, ut diligentius in posterum Marmora inspiciantur.

2 *Parentis*
in Histria.
Misit Comes Franciscus Brembatus
Bergomas.

A SISENNAE
ATILI TAVRI PONT
ONIA SIBI ET ISIAE
FELICI

4 *Romæ.*
Ex P. Lupo e Soc. Jesu.

ΕΝΘΑΔΕ
ΚΕΙΤΕ ΙΟΥ
ΛΙΑΝΟϹ ΙΕΡΕΥϹΑ
ΡΧωΝ ΚΑΛ
ΚΑΡΠΙΕΙωΝ ΤΙ
ΟϹ ΙΟΥΛΙΑΝΟ
Υ ΑΡΧΙϹΥΝ
ΑΓωΓΟΥ

Idest:

Heic
Jacet Ju-
lianus Ponti-
fex Cal-
carpiorum, Fi-
lius Julia-
ni Archisy-
nagogi.

Sermonem heic esse de homine Judæo, *Archisynagogi* vox indicat. At quid sit ΚΑΛΚΑΡΠΙΕΙωΝ, & an Populus sit, & an distinguendæ voces sint, ita ut *Carpiorum* heic mentio fiat: ignorare me fateor.

3 *Aquilejæ.*
Misit Comes Franciscus Beretta Utinensis.

C. APPVLEIO. C. F. TAPPONI
PONTVFICI
SEPSTINIA VXOR

5 *Ibidem,*
in Vinea Attii Arcionis.
Ex Ligorio.

DIS. MANIBVS. SAC.
P. IVNIVS. P. F. COLL.
ARTORIVS
IVNIAE. SANCTISSIM
FEMINAE. ET
P. IVNIO. P. F. COLL.
SECVNDINO
PONTIF. MINORI
FECIT

Est in aliis quoque Inscriptionibus apud Gruterum, & Reinesium mentio *Pontificum Minorum*.

6 *Ibidem,*
in Sancti Laurentii extra muros.
Ex Donio.

PONTIFICI MAIOR
AE. EIVS. PARENTIB.
SSIMIS. FILIAE. ET. HERE
NINIA. ET. CATVLA

Alios *Pontifices Majores* habes in Thesauro Gruteriano.

1 *Romæ,*
in pavimento Sancti Martini in Montibus.
Ex eodem.

VIVS. SEPTIMIVS. HERMOGENES
PONTIF. LL. TRIB. COP.
OB. EXIMIVM EIVS ERGA SE IN OMNIBVS
HONOREM

Idest *Pontifici Laurenti Lavinati*: cujus muneris multa est mentio in hoc etiam Libro.

3 *Ibidem,*
in basi, in qua supersunt crura alicujus Statuæ.
Ex Donio.

ΦΛ. ΖΕΝΩΝ ΑΡΧΙΡΕΥΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΑΦΡΟΔΙΣΙΥΣ

Ideſt:

Flavius Zeno Pontifex,

Et Diasemus Aphrodisiensis.

Pro ΑΡΧΙΡΕΥΣ scribendum ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ. Non unam Civitatem *Aphrodisiam* agnovere veteres. In quanam ex iis Pontifex fuerit *Zeno* iste *Diasemus*, statuere non facile possa. *Diasemus*, inquam. Non enim vocabulo isto significari alter Homo mihi creditur, sed alterum Munus, quo qui apud Aphrodisienses fungeretur, *Diasemus* appellaretur, hoc est *Illustris*, sive *Perfectus*. Ita apud Romanos *Perfectissimus* honoris titulus fuit.

2 *Ibidem,*
apud Franciscum Ficoronium V. Cl.

IVLIA
L. PISONIS PONTIF
AEMILIA HELPIS
MERENTI FECIT

4 *Ibidem.*
in Foro Agonali.
Ex Donio.

CAECILIAE MA
TRI PIISSIMAE
FVRIVS
OCTAVIANVS
COS. PONTIF. FIL

COS. PONTIF. fortasse *Consentium Pontifex.*

5 *Aquilejæ in S. Felicis.*
Misit Canonicus Bertoli.

SYNTROPHVS
SISENNAE
TAVRI PONTIF
VILICVS

REX SACRORUM, & SACERDOTES.

6 *Romæ,*
in ædibus Archiepiscopi Neapolitani
tabula marmorea in gyrum circumcisa.
E schedis Ambrosianis.

Post Reges exactos Romæ institutus fuit *Rex Sacrorum*, ut Regum loco sacra publica faceret, atque præesset sacrificiis, Pontifici tantùm Maximo subjectus. Muneris hujus sacri mentionem habes apud Halicarnassæum Dionysium, Gellium, & Macrobium. In unico Gruteriani Thesauri Lapide pag. 1087. num. 8. ejusdem occurrit memoria. Quare huic nostro non leve pretium statuendum. Ubi verò ad Imperatores translata est res Romana, sensim desiit umbraticus iste Rex.

7 *In Vico Novoli*
agri Florentini,
in Sancti Christophori.
Ex Gorio V. Cl.

AEDILI IIII VIRO
PONTIFICI
REGI SACRVM
C. MVRRIVS
EVCHARISTVS
PATRONO. B. M.

Idest *Regi Sacrorum.*

1 *Romæ,*
apud Ficoronium.

P. AELIO. TIMAEO
SACERDOTI IVSTITIAE
P. AEL. STRATONICVS
PATER DVLCISS.

Rara Inscriptio, utpote quæ nobis exhibet nusquam antea visum *Sacerdotem Justitiæ*, sive Astreæ. Si hanc protulisset Ligorius, eam protinus rigidus quisquam Censor ad imposturas amandasset. Atqui Marmor antiquum, vividum, Romæ apud Clarissimum Ficoronium adhuc spectandum se præbet.

3 *Mediolani,*
in Sancti Ambrosii.
Misit P. D. Petrus Gratioli,
e Congregatione Sancti Pauli.

P. ALBVCI. P. F. PA
SAC. AV
ITEM. ALBVCI. SABINI
ITEM. ALBVCI. ACHILL

Hunc *Sacerdotem Augusti* fuisse reor.

4 *Romæ,*
in Portu Romano.
Ex P. Montfauconio.

D . M
L. FABRICI. L. F. PAL
CAESENNI. GALLI. EQ. ROM
PONTIF. L. L. SCRIB. AEDILIC
OMNIBVS. HONOR. IN. COST. F
ITALICVS. P. DIGNISSIMO

Idest *Pontifici Laurentum Lavinatium*. Pro IN COST. legendum suspicor *in Colonia Fendi*.

5 *Montauri,*
in Hispania.
E schedis P. Cattanei.

SACERDOTI
MODIA RVSTICVLA MATER

6 *In Castello Sancti Angeli.*
Ex Ligorio.

M. POPILIVS. M. F. OVF. LVPER
CVS. SACERD. D. SOLIS INVICT.
MITHR. ET LVNAE AETERNAE
VOT. SVSCEP. L. M.

Ibi effigies Latonæ puerperæ cum duobus Geniis facem præferentibus. De *Sole Invicto Mithra* aliquid in Classe I. innui. Ezechiel Spanhemius V. Cl. hanc Inscriptionem protulit in Notis ad Cæsares Juliani.

2 *Ibidem,*
in Vinea Monciatta.
Ex Boldetto.

A. CAECILI. A. L. OLIPOR
CN. CAECILIAE SILONIS
CAECILILIAA. A. ET. CN. L. ASIA
A. CAECILI. A. CN. L. ALEXANDRI
POLLA. CAECILIA. SPVRIE
A. CAECCILI. A. F. PAL. RVFI
T. SVLPICI. T. F. CAECILI. SAC. ISID. CAPITOLI
PORCIA. T. L. RVFA. SAC. SVLPICI CAPITOLI
T. PORCIVS. T. F. COL. MAXSIMVS
T. SVLPICIVS. T. L. PRIMVS
C. VALERIVS. C. L. F. HILARCVRVS
Q. LOLIVS. QESTOR. RVFVS
D. AVRELIVS. D. L..... SEELLR.
H M E NON. SEQ.

Cujus culpâ, ignoro: habes heic quædam nomina feminarum, ac virorum male descripta. Ceterum se nobis spectandum in hocce catalogo exhibet *Titus Sulpicius Sacerdos Isidis Capitolinæ*. Tertulliano hinc lux accedet, cujus verba sunt in Apologetic. Cap. 6. *Serapidem, & Isidem Capitolio prohibitos, idest Curiâ Deorum pulsos, Piso, & Gabinius Coss. non utique Christiani, eversis etiam aris eorum abdicaverunt* &c. *His vos restitutis summam majestatem contulistis*.

7 *Romæ,*
in Villa Corsinia.
Ex P. Montfauconio.

ΑCΙΔΟC ΑΡΧΙΕΡΗΟC ΑΙ
ΑΝ ΚΑΤΤΟΤ ΤΙΕΑ ΜΙΘΡΟΤ
ΛΟΤΚΙΟΝ ΑΘΛΟΘΕΤΗΡΑ ΠΑ
ΤΡΗC CΜΤΡΝΗC ΕΡΑΤΙΝΗC
ΕΤΓΕΝΙΑΝ CΟΦΙΑΙCΙ ΚΕΚΑC
ΜΕΝΟΝ ΕΞΟΧΟΝ ΑΝΔΡΩΝ
ΑΤCΟΝΙΟΝ ΔΑΠΕΔΟΝ ΒΩΜ
ΟC ΘΟΔΕ ΣΗΜΑ ΤΕ ΚΡΤΠΤΕΙ
Ο ΚΕΙΝΗCΑC ΤΟΝ ΒΩΜΟΝ
Η ΑΛΛΟΝ ΕΚ ΤΟΤ ΤΑΦΟΤ
ΑΠΟΔΩCΕΙ ΔΗΜΩ ΡΩΜΑΙΩΝ
ΔΗΝΑΡΙΑ ΠΕΝΤΑΚCΧΙΛΙΑ

Hoc est:
Asidis, Sacerdotis (seu *Pontificis*)
Inclyti Mithræ Filium
Lucium, Certaminum Præfectum Patri-
æ Suæ Smyrnæ Amabilis,
Qui Nobilitatem Generis Sapientiâ suâ Exorna-
vit, Præstantissimum Virorum,
Ausonium Solum, atque hæc Ara
Et Monumentum Tegunt.
Qui Moverit Aram hanc,
Aut Aliquid quidpiam Ad Sepulcrum spectans,
Solvet Populo Romano
Denariorum Quinque Millia.

1 *Romæ*,
apud Julium Porcarium.
Ex Ligorio.

L. PAPIRIANVS
PLACIDVS
SAC. SOLI
DONVM DEDIT
S. P. P. P

2 *In Ostroch*
in Dacia.
Misit Apostolus Zeno V. Cl.

MARTI. AVG.
PRO. SALVTE. IMP.
CAES. M. ANTONI
GORDIANI PII
FELICIS. AVG.
M. ANTONIVS
VALENTINVS
EQ. R. DEC. M̄. APVL.
SACERDOS ARAE
AVG. N̄
CORONATVS DAC
III D.D.

Gruterus pag. 57. num. 5. hanc dedit, sed mancam. Praetereaque legit M. ANTONINI GORDIANI; quem errorem communem cum aliis non semel vidi, quum tamen certum sit, Gordiano Augusto *Marci Antonii* nomen fuisse. Neque tamen id excusatione caret, nam Capitolinus ipse in Senioris Vita scribit: *Tantum autem Antoninos dilexit, ut sibi quoque, ut multi dicunt, Antonini, ut plerique autem asserunt, Antonii nomen adscripserit*. Hanc in rem multa congessit Clariss. Eques Michael Angelus Georgius Vicentinus in Gordiani Marmore illustrato. Rursus verò Gruterus eumdem Inscriptionem, veluti rem diversam, protulit pag. 8c. num. 11. ibique pro *Marti Augusto* legit *Matri Augustae*; & excidere passus est VALENTINVS. Nunc integram & expurgatam habes. Erat *Valentinus* iste *Decurio Municipii Apuli* in Dacia, simulque *Sacerdos Arae Augusti Nostri Coronatus Tertium*. Tam rara est apud Latinos praerogativa haec *Sacerdotum Coronatorum*, ut hoc unum exemplum hactenus emerserit. Sed alterum accipe in Inscriptione subsequenti.

3 *Hispelli*,
in Palatio Publico.
Misit Hyacinthus Vincioli,
Jurisconsultus Clariss. Perusinus.

C. MATRINIO AVRELIO
C. F. LEM. ANTONINO. V. P.
CORONATO. TVSC. ET. VMB.
PONTI. GENTIS. FLAVIAE
ABVNTANTISSIMI. MVNERIS. SED. ET.
PRAECIPVAE. LETITIAE. THEATRALIS. IN. COL.
AEDILI. QVAESTORI. DVVMVIRO
ITERVMQ. Q. I. D. HVIVS SPLENDIDISSIMAE
COLONIAE. CVRATORI. R. P. EIVSDEM
COL. ET PRIMO. PRINCIPALI. OB. MERITVM
BENEVOLENTIAE. EIVS. ERGA. SE
VRBS. OMNIS. VRBANAE. FLAVIAE
CONSTANTIS. PATRONO
DIGNISSIMO
I.X.X.L.M.PP

Hunc eumdem lapidem antea ediderant Richius, & Dondola. Immo Fabrettus quoque ipsum protulerat pag. 105. Verum ille, sive quod fidelis parum exscriptis fuerit usus, sive quod illud CORONATVS insolens in eum sibi videretur, quum nullam ejus vestigium in Indice Gruterano, & Reinesiano occurrat, ac si de nomine vitiato ageretur, substituit CORRECTORI. Et sane munus *Correctorum Tusciae, & Umbriae* in antiquis monumentis non semel offendas. Attamen certum certissimumque deinceps futurum est, in Hispellate marmore, eoque sine dubitatione legitimo, scriptum fuisse CORONATVS, uti praeter exemplum accuratissimi Abbatis Ferdinandi Passerini Hispellatis ad me missum, monuit me Cl. Vir Hyacinthus Vinciolus, qui Inscriptionem hanc ex autographo describendam, me rogante, curavit. Itaque *Coronatos* tum *Daciae*, ut supra vidimus, tum heic *Tusciae, & Umbriae*, nihil aliud mihi creditur fuisse, nisi *Stephanephoros* Graecorum, in eorum monumentis saepe recurrens. Non ii vulgares Sacerdotes, neque in uno Templo conclusa eorum auctoritas, sed per universam Provinciam extendebatur. Non in Sacrificiis tantùm, sacrisque Ædibus Coronam deferebant (quod cuncti, aut plerique Sacerdotes facere consueverunt) sed etiam extra Templa, & in reliquis publicis actibus. Eorum quoque, ut opinor, fuit, solemnibus Provinciae Ludis praeesse. Eorumdem Ludorum mentionem habes in hac ipsa Inscriptione. Perpetua tamen non erat ejusmodi dignitas, sed ad Quinquennium, aut ad Annum unum conferebatur. Certum *Matrinius* noster egregiis muneribus in *Colonia Urbana Flavia Constante* Hispellate functus est, & *Quatuorvir Jure Dicundo* praecipue fuit, & *Curator* atque *Patronus* ejusdem Coloniae, immo etiam *Primus Principalis*: quae appellatio alibi nondum se mihi obtulit. Hujus lapidis mentio infra recurret. Class. XXV.

1

Patavii,
apud Carolum Patinum V. Cl.

ΑΥΡ. ΤΡΥΦΑΙΝΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΕΠΕΣΚΕΥΑΣΕ
ΤΟ ΠΡΟΓΟΝΙΚΟΝ ΗΡΩΟΝ ΑΥΤΗ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΙΣ
ΑΥΤΗΣ ΚΑΙ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΟΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΩΝΙΩ ΜΕΛΙΤΙΝΩ ΜΕ
ΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΟΜΟΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΜ
ΦΙΛΟΥ ΜΟΝΟΥ ΩΝΗΣΑΜΕΝΗ ΤΟ ΚΑΙΝΟΝ ΑΝΓΕΙΟΝ ΠΡΟ
ΚΟΝΝΗΣΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΣΩΛΑΡΙΟΥ ΜΗΔΕΝΟΣ ΕΧΟΝ
ΤΟΣ ΕΞΟΥΣΙΑΝ ΕΤΕΡΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΙΝΟΝ ΑΝΓΕΙΟΝ
ΤΕΘΗΝΑΙ Η ΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΤΡΥΦΑΙΝΗΣ ΟΜΟΙΩΣ ΜΗΔΕ ΕΙΣ ΤΟ
ΕΤΕΡΟΝ ΑΝΓΕΙΟΝ ΤΟ ΠΡΟΓΟΝΙΚΟΝ ΜΗΔΕ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΑΙ
ΤΟ ΗΡΩΟΝ ΩΣ ΕΑΝ ΤΙΣ ΠΑΡΑ ΤΑΥΤΑ ΤΟΛΜΗΣΗ ΠΟΙΗΣΑΙ
ΑΠΟΤΕΙΣΕΙ ΜΗΤΡΙ ΘΕΩΝ ΣΙΠΥΛΗΝΗ ΔΗΝΑΡΙΑ ΔΙΣ
ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ
ΑΠΟΚΕΙΤΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ ΑΠΟΤΕΘΕΝ
ΕΠΙ ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥ ΑΙΛ. ΒΙΩΝΟΣ ΜΗΝΟΣ ΤΡΙΤΟΥ

Ideſt :

Aurelia Tryphena Alexandri (filia) *Inſtauravit*
Avitum Hoc Sepulcrum Sibi , Et Heredibus
Suis , Et Libertis , Et Antonio Melitino Una
Cum (ejus) *Uxore , Similiter Et Cum Filiis Eorum , Et Pam-*
philo Uni . Quum Verò Ipſa Emerit Vas Novum Pro-
connesſium (ſitum) *Juxta Solarium , Nulli Alii Fas*
Erit In Illud Novum Vas
Inferri , Niſi Uni Tryphenæ , Similiter Neque In
Aliud Vas Avitum . Neque Licebit Alienare
Monumentum Hoc . Quod Si Quis Contra Hæc Facere Auſus Fuerit ,
Perſolvat Matri Deûm Sipylenæ Denariorum Duo
Millia Et Quingentos . Hujus Inſcriptionis
Adſervatur Exemplum In (publico) *Archivo , Repoſitum*
Sub Ælio Bione Stephanephoro , Menſe Tertio .

Illuſtravit Inſcriptionem hanc, Smyrnâ advectam, Patinus ſpiſſis notis , etiam ſupra meritum. Nihil enim rarum exhibet. *Magneſiæ ſub Sipylo* monte mentionem infra videbis Claſs. XV. Smyrna quoque ibi ſita, unde nomen accepit Templum *Matris Deûm Sipylenæ*, cujus etiam meminit Reineſianus lapis pag. 87. *Stephanephorum* hîc habes, Sacerdotem videlicet *Coronatum* : quod munus illuſtre fuit in diverſis Aſiæ urbibus , neque ignotum Italiæ , ut nuper vidimus.

1 *Romæ*, *in domo Nobilium* della Valle. *Ex Ligorio.*

L. ANTESTIO. L. F. HOR
XANTHO
SACERD. D. SOL. INVIC
VIX. ANN. LVIIII. D. XIIX
L. ANTISTIVS. L. F. CAPPADOX
FABRICAVIT. IN TESTAMEN
IN FR. P. III. LAT. P. IIX.

Fuit hic *Sacerdos Dei Solis Invicti Mithræ.*

2 *Brixiæ.* *Misit N. V. Julius Antonius Averoldus.*

MINERVAE
MOEVIVS
MARTIALI
SAC. AVG
V. S. L. M.

Legendum MARTIALIS *Sacerdos Augusti.*

5 *Besutii*, *in agro Mediolanensi*, *in Sancti Alexandri.* *E schedis meis.*

V. F. C. CASSIVS BASSVS MAG. ID
SACERDOS ROMAE
ET SIBI ET ADIVTOR. AT. MAG. ID
SACERDOTI ROMAE ET AVG

Hanc dederat Reinesius Class. V. num. 3. sed mancam. Quod doleo, ne ego quidem omnino sanam exhibere possum. MAG. ID. Reinesio est *Magna Idaa*, idest *Cybeles*; quæ *Magna Deum Mater Idæa*? At ista Inscriptio sepulcralis est, aliamque interpretationem posoere videtur. Mihi MAG. potius creditur *Magister*, nam inter Sacrorum Ministros non rarò occurrunt *Magistri*. ID. fortassis est *Isidis Deæ*. Erant apud veteres, qui simul variis ministeriis addicebantur, ita ut hic eodem tempore *Sacerdos* Deæ *Romæ* esse potuerit, & *Magister* alterius Deæ. Apud Gruterum habemus *Magistrum Æternæ*, *Magistrum Feroniæ* &c. Reinesius legit ET ADIVTAE MAG. Vitium ibi credo; sed non minori fortasse laborat exemplum, quo ego sum usus. Denique Reinesius habet SACERD. ET AVG. Suppletum vides marmor in exemplo meo, ubi legitur SACERDOTI ROMAE ET AVGVSTI: quo Sacerdotio alios viros functos habes in Thesauro Gruteriano, atque etiam feminas.

3 *Romæ*, *in Via Ostiensi*, *ad Sancti Pauli.* *Ex Ligorio.*

DIS. MANIBVS
IVLIAE. ARVINAE
L. IVLIVS. L. F. QVIRINA
RVLLIANVS
SACERDOS. CERER
PIL. MARM. FEC
ET. SIBI

Pilam marmoream liceat tibi accipere pro Columna. Columnarum quippe usus fuit in sepulcris. Mihi est heic *Urna*; nam *Pilæ* nomine donatæ quoque fuere Vasa concava, & præcipue Mortaria, in quibus fruges pinsantur.

4 *Apud Buthrotum in Epiro.* *E schedis meis.*

ΦΛΑΒΙΟC
ΑΘΗΝΑΓΟ
PAC IEPE
ΥC ΑΦΡΟΔΙ
ΤΗ ΑΝΕΘΗ
ΚΕΝ

Idest:

Flavius
Athenago-
ras Sacer-
dos Vene-
ris Posu-
it

6 *In Oppido Civitatis Laviniæ.* *Ex Clarist. P. Vulpio Societatis Jesu.*

MEMORIAE AETERNAE
M THORI M. F. PRIMIGENI SACERDOTIS
IVNONI REGINAE SISPITAE ET
THORIAE BALBILLAE FILIIS PIISSIMIS FECIT
SEX. THORIVS. L. F. BALBVS IN FRONTE
PED. XIV. IN AGR. PED. XVII.

De Templo *Junonis Reginæ Sospitæ*, cui in Latio celebre nomen fuit; multa habet doctissimus P. Vulpius in Latio antiquo. Legendum heic foret IVNONIS.

1

Romæ,
in Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani.
Exscribendum curavit Franciscus Blanchinius V. Cl.

D. FABIO. D. FILIO. PALAT.
PLORO VER ....O
SACERDOT........CTRE
IVDICIO MAIESTATIS EIVS
ELECTO ANVBIACO PRIMA
DEC. LAVR. VIC. AVG. QVATVOR VIRO
NAVICVLARIO V. CORPOR
LENVNCVLARIORVM OST
HONORIBVS AC MVNERIB
OMNIB. FVNCT. SODALI
CORP. $\overline{VI}$. REGION. COL. OST
HVIC STATVAM FLAVIVS
MOSCHILVS VCISIACVS
HVIVS LOCI MEMOR EIVS
SANCTIMONIAE CASTITAT.
TESTAMENT. SVO CONSTITVI
AB HEREDIB. SVIS IVSSIT
PATRONO MVNDITIARIO
B . M
L. D D D. P

OB HONOREM QVO DIE SACERDOT
DEDICAT. XV........
TER ET SEMEL
COS
LOCVS DATVS A IVLIO
FAVSTINO PONT. VVLK
...AE SAE PAR PERMISIT
ACT.....FL. MOSCHIL....
SVB QQ. C. P
Q. VETVRI FIRMI FELICIS
SOCRATIS ET
L. FLORI EVPREPETIS
OB CVIVS DEDICATIONEM
DEDIT DECVRIONIBVS ✳ III
CVM OFFICIO BASILICES

Vtinam licuisset mihi Marmor ipsum intueri, & ista exscribere. Vereor enim, ut satis accurate hausta ad me venerint. *Anubiacus* creditur mihi Sacerdos sacris operans in Templo *Anubis*. Neque enim in Ægypto tantum, sed & Romæ colebatur Anubis. Lucanum audi Lib. 8. ita canentem:
Nos in Templa tuam Romana accepimus Isin,
Semicanesque Deos.
Postremo hoc nomine significatur *Anubis*. Spartiano quoque teste in Pescenio Nigro Commodus Augustus Romæ inter sacra Isidis *Anubim portavit*. Præterea heic habes *Julium Faustinum Pontificem Vulcani*. Sunt heic & alia ad eruditionem spectantia, quæ temporis parcus prætereo.

2

Romæ,
in Cœmeterio Callisti.
Ex Boldetto.

In antica parte lapidis.

D . M
AELIANVS. FLAVIANVS ACCOMME.....
SACERDOTI. VII. VIRVM EPVLONVM
AVRELIA HERACLIA. CONIVNX. F.
...SIBI. FECERVNT. SIBI. ET. SVIS

In aversa parte lapidis.

D . M
AGILI. FILIO. BENEMERENTI. QVI
VIXIT. ANN. XIIII. D. XXX. FECERVNT
AGILIS. ET. SVLPICIA. VICTORINA. PA
RENTES. SIB. ET SVIS. LIBERTABQ
POSTERISQ EORVM

De *Septemviris Epulonum* nihil a me Lector exspectet. Res apud alios in meridie posita.

1 *Romæ,*
Ex Malvasia.

[illegible]
FILIVS. HERENNIAE
MARCIANES. P. AELIO
SACERDOTI ET VLPIAE
TROPHIMAE COCESSIT
DONAVITQVAE LIVERTIS
LIBERTABVQ. POS. AEOR.

5 *In scaturigine Aquæ Albulæ*
Via Tiburtinâ.
Misit Antonius Antinorius Aquilanus.

PROCVLVS SACERDOS
M. D. M. IGIAE SAC. AD
AQVAS ALBVLAS D. D

Magna Deûm Mater Cybele heic appellatur IGIA, ideſt *Sanitatis conſervatrix*. Apud Sponium pag. 95. habetur Inſcriptio poſita *Aquis Albulis*, quod Strabone teſte, *variis morbis remedium præbeant*. Sponianam Reineſius antea protulerat pag. 193. & quidem correctiorem.

3 *Romæ,*
in ædibus Matthejis.
E ſchedis Ptolomeis.

ΔΙΟΝΥϹΟΥ ΙΕΡΕΙϹ
ΘΕΟΙϹ ΤΟΙϹ ΕΠΙΚΕΙΜΕ
ΝΟΙϹ ΑΤΕΠΕΙΡΗ ΙΕΡΑ
[illegible]ΑΝΕΘΗΚΑΝ
ΑΙΛΙΟϹ ΕΡΩϹ
ΟΥΒΕΙΝΙΑ ΠΑΥΛΕΙΝΑ
ΑΜΟΥΡΗΝΑΙ ΟϹΜΙΑϹ
ΙΟΥΛΙΟϹ ΜΑϹΚΛΙΟΝ

Ideſt:

Bacchi Sacerdotes
Diis Adjacenti-
bus . . . . Sacra
. . . . . Poſuerunt
Ælius Eros,
Ubinia Paulina,
Amurene Oſmias,
Julius Maſcion.

At nimis, ut opinor, infeliciter deſcripta fuit Inſcriptio hæc.

2 *Piſauri ap. Paſſerios.*
Ex Cl. V. Hannibale de Abatibus Oliverio.

D . M
AELIAE TREBA....
P. AELIVS. DI....
ET P. AEL. I....
SAC. BAC.......

4 *Neapoli,*
apud Januarium de Andrea.
Ex Johanne Vignolio.

IVSSV
IOVIS OPTIMI MAXIMI
DAMASCENI
SACERDOTES
M. NEMONIO M. F. PAL
EVTYCHIANO
SACERDOTI HONORATO
EQVO PVBLICO. AB
IMP. ANTONINO AVG.
PIO. P. P
ADLECTO. IN. ORDINEM
DECVRION. PVTEOLANOR.
AEDILI
M. NEMONIVS CALLISTVS P.
SACERDOS REMISSA
COLLATIONE

Jovis Damaſceni mentio eſt in Inſcriptione Gruteriana pag. 20. num. 2. Hic Puteolis colebatur.

Tropiæ in Calabria.
E Gualterio.

LETIAE. P. F. A[illegible]
LEIAE. AVR. NA[illegible]
SACERD. AVG. SP[illegible]

6 *Romæ,*
in Vinea Coſmi Medici, niſi ſit Medicei.
Ex Ligorio.

L. VOLVSIO. HIMERO
SCRIB LIB. AQ.... DEC
SACERDOTI GENII. Ñ. CENS
PHYLIS. CONIVGI ET PATRONO
DE. SV. LOCO. DATO. EX. D. D

Fortaſſis ibi ſcriptum Ñ. CAES. ideſt *Noſtri Cæſaris*.

1 *Romæ,*
ad Pontem Cestium trans Tiberim.
Ex eodem.

L. IVNIAE. SVAVIAE
L. IVNIO. SVAVIO. SACER
QVIRINALI. VIX. AN. XXV
M. V̄. D. V̄ĪĪĪ. HOR. VII.
L. IVNIVS. L. F. PAL. BAR
BANIVS. SACER. PALAT
FECIT. ET. SIBI

Sacerdos Palatinus idem mihi creditur, atque Sacerdos *Domus Augustæ*, aut qui sacris operabatur in Palatio Augustorum.

2 *Ibidem,*
in urna,
prope Sancti Pancratii.
Ex Donio.

AEMILIAE
PROCVLAE
C. AEMILIVS
SACERDOS
D . D

3 *Romæ,*
in pectore imagunculæ Ægyptiacæ.
Ex eodem.

ΚΑΤΑ ΚΕΛΕΥϹΙΝ ΘΕΟΥ
ϹΕΡΑΠΙΔΟϹ ΟΥΙΒΙΟϹ
ΙΕΡΕΥϹ. ΑΝΕΘ.

Idest:

Ex Imperio Dei
Serapidis Vibius
Sacerdos Posuit.

4 *Telesiæ.*
Ex eodem.

C. MANLIVS. CHAPITO
SEVIR. AVG. SACERDOS
LIBERI
MANLIVS. TERTIVS. MAN
LIVS. NICOLAVS. SACER
S. E S. LIBERI
MANLIA. C. L. TYCHE

Lego in quinctâ, & sextâ lineâ SACERDOTES.

5 *Buthroti.*
E schedis Barberinis Cyriaci
misit N. V. Abbas Pompejus
Compagnonius.

ΦΛΑΒΙΟϹ
ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ
ΙΕΡΕΥ
ΑΦΡΟΔΙΤΗϹ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ
ΘΡΑϹΩΝ
ΠΕΛΛΗΝΕΥϹ
IMP. MV. OTACINIVS

Idest:

Flavius
Athenagoras
Sacerdos
Veneris
Sacravit.
Thraso
Pellenæus.
Imp. Mu. Otacinius.

Thraso iste Civis *Pellenæus* fuit, Civitatis videlicet in Achaja, & Peloponneso sitæ. Sed quid sibi velint postremo Latina verba IMP. MV. OTACINIVS non assequor. Si fortè Imperatoris, aut Imperatricis alicujus facta est mentio, nihil mihi succurrit, nisi *Imperatrix Marcia Otacilia* Philippi Augusti conjux. Sed vitiata potius hæc suspicor, aut irrepsisse huc ex altera diversa Inscriptione.

6 *Alcantaræ.*
E schedis Ramberti
apud Canonicum Bertoli.

CN. PONTIO SAECO
AVF. CELER. ET
CORNELIA
FLAVINA S
ACERDOTES AT
IVTORIO PAREN
TV. IMP. ANTO
D. N. TI. ETTINE
IO SACERDOTE

Accuratiori descriptore hæc indigebat: neque enim vitiis carere mihi creditur.

7 *Romæ,*
in Urna cineraria.
Ex Donio.

M. FERIDIO. M. F
QVIR
CALPVRNIANO
M. CALPVRNIVS
PRISCVS
SACERDVS. D. S. I
M. D. D

Idest: *Sacerdos Dei Solis Invicti Mithræ dedit, donavit, seu dicavit.*

1 *Apud Arecthteam,*
Acarnaniæ Civitatem,
E schedis Barberinis Cyriaci,
misit Abbas Compagnonius.

ΑΦΡΟΔΙΤΑΣ. ΑΡΙΣΤΟΔΑΣ. ΑΓΕΜΑΧΟΥ. ΓΟΡΓΙΑΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΣΕΛΕΥΚΟΣ. ΦΙΛΙΣΤΙΩΝ
ΜΑΧΑΤΑΣ. ΣΩΚΡΑΤΕΟΣ. ΣΑΤΥΡΟΣ. ΝΙΚΑΡΧΟΥ
ΑΡΙΣΤΙΩΝ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ
ΑΡΙΣΤΟΣ ΝΙΚΑΡΧΟΥ
ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ ΛΥΚΙΣΚΟΥ
ΦΙΛΙΑ ΚΛΕΩΝΟΣ
ΣΩΣΤΡΑΤΑ ΣΩΠΑΤΡΟΥ

Idest:

Veneris (Sacerdotes) *Aristodas Agemachi*, *Gorgias*
Andronicus, *Seleucus*, *Philistion*
Machatas Socratis, *Satyrus Nicarchi*,
Aristion Andronicus,
Aristus Nicarchi,
Aristarchus Lycisci,
Philia Cleonis,
Sostrata Sopatri.

Fortasse scriptum ΑΦΡΟΔΙΤΑΙ, ut in altero marmore infra. In schedis meis praeponitur vox ΔΙΙ, idest *Jovi*: quod & sensus poscebat.

2 *Extra Romam,*
in vinea Laurenti Rapalli.
Misit P. Ginanni Prior Benedictin.

DIS. MAN
VALERIAE
SPECVLAE
SORORI. POPILLI
PELAGIONIS
SACERDOTIS

3 *Capuæ,*
e regione Ædis Sanctorum Apostolorum,
sub effigie Deæ Cybeles.
Ex Donio.

VIRANVS. AMPLIATVS. ARCHIGALLVS. M. D.

Notum est, *Gallos* appellatos fuisse *Sacerdotes Matris Deûm* eviratos. Eorum Pontifex *Archigalli* nomine donatus, itidem famosus evasit.

4 *Romæ,*
in Collegio Patrum Societatis Jesu.
Misit P. Contuccius Contucci
Museo Kircheriano Præfectus.

LALI PVBLICI
SACERDOTIALIS
CINERIBVS. LOCVS
AVONIA. APHRODISIA
CONIVGI. BENE
MERENTI. FECIT

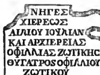
Erat iste Servus *Publicus* alicujus Collegii Sacerdotalis, ut opinor.

SACERDOTES FEMINÆ.

5 *Pentomæ*
in Marsis.
Misit Illustriss. Corsignanus
Episcopus Venusinus.

A C C I A
S A C E R D O S
V E N E R I S
M O D I A
S A C E R D O S
V E N E R I S

6 *In vico Kamaris, olim Panion.*
Misit N. V. Joseph Bimardus.

ΝΗΓΕΣ
ΧΙΕΡΕΩΣ
ΑΙΛΙΟΥ ΙΟΥΛΙΑΝ
ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΡΕΙΑΣ
ΟΦΙΛΛΙΑΣ ΖΩΤΙΚΗΣ
ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΟΦΙΛΛΙΟΥ
ΖΩΤΙΚΟΥ

Idest:

..... *Neges*
Pontificis
Ælii Juliani,
Et Summæ Sacerdotis
Ophilliæ Zoticæ
Filiæ Ophillii
Zotici.

Novimus quidem Sacerdotes Feminas, earumque exempla passim prostant. At Feminas *Pontifices*, sive *Summas Sacerdotes*, antiqui ignorasse videntur. Nihilominus in Marmore Smyrnensi apud Reinesium Class. 2. num. 48. memoratur ΝΥΜΦΙΔΙΑ ΑΡΧΙΕΡΕΙΑ, scilicet *Nymphidia Pontifex*, sive *Summa Sacerdos*. Ita fortassis appellatæ mulieres, quibus erat Maritus *Pontifex*, aut quæ Sacerdotissis præerant. Vide infra *Caryatides* titulum, nam & ipsa ΑΡΧΙΕΡΕΙΑ appellatur.

1 *Ephesi,*
ad fornicem XLII. Aquæductus.
E schedis D. de la Condamine *haustam*
misit Bimardus V. Cl.

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ
ΕΤΕΙΜΗΣΕΝ
ΑΝΤΩΝΙΑΝ ΙΟΥΛΙΑ
ΝΗΝ ΤΗΝ ΙΕΡΕΙΑΝ
ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΘΥ
ΓΑΤΕΡΑ Μ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΒΑΡΟΥ ΦΙΛΟΣΕΒΑΣΤΟΥ
ΚΑΙ ΦΛΑΒΙΑΣ ΤΕΡΤΥΛΛΑΣ
ΤΗΝ ΤΕΙΜΗΝ ΑΝΑ
ΣΤΗΣΑΝΤΩΝ ΟΣΠΟ
ΜΗΤΡΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ
ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ
ΚΑΙ ΑΙΛΙΟΥ ΚΑΙ Ο
ΠΙΟΥ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑ
ΤΕΩΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ex versione Bimardi.

Senatus Populusque
Honoravit
Antoniam Julia-
nam Summam Sacerdotem
Dianæ, Fili-
am Marci Antonii
Vari, Augusti Amantis,
Et Flaviæ Tertullæ,
Honoris Titulum Eri-
gentibus Ospo . . . .
Metrodori Filio
Prytaneo
Et Ælio O . . . . .
pio Scri-
bâ Populi,

5 *Romæ,*
extra Portam Castelli.
Ex Ligorio.

FAVSTAE. VERISSIMAE
SACERD. VENER. FEL.
VIXIT. ANN. CIII.
L. FAVSTVS. L. F. ANNIANVS
SACERDOS. CORP
DENDROFOROR
BEN. MERITAE. FECIT

Feminæ huic *Sacerdoti Veneris Felicis* positus fuit titulus ab Anniano *Sacerdote Corporis Dendrofororum*.

2 *Romæ,*
in Sancti Pauli extra Urbem.
Misit P. D. Petrus Paulus Ginnani
Prior Benedictinus.

D . M
SEPVLCRVM. SIVE
EPOTAFIOLVM. AELIA ANTICONA SAC
ERDOS. M. D. I. VIBA IPSA SIB
I. ET EPVLONIO FELICISSIMO EM. V
MARITO DVLCISSIMO ET LIBERTIS
LIBERTABVSQVE SVIS POSTERISQVE
EORVM
FECIT

Sacerdos Magnæ Deæ Idææ, idest Cybeles, fuit *Ælia* ista *Anticona*, quæ *Epitaphiolum* illud sibi ac Marito suo fecit. Pro EM. V. legerem E. M. V. ut sit *Egregiæ Memoriæ Viro*, nisi dubitatio superesset, per illud V. significari *Vivo*, aut *Viventi*, ita ut restituendum foret ITEM V. Duas hinc inde Pateras, quibus uti solebat Sacerdos ista in sacrificiis, insculptas in hoc marmore fuisse reor.

3 *Tibure.*
Ex Donio.

CAESONIAE. LVCILLAE
MATERTERAE SANC
TISSIMAE. ET FELICISSI
MAE. SACERD
DIVI. TITI. FLAVI. AVG.
C. CAESONIVS RVFINIANVS
V. C. D. D

Dubius sum an de Sacerdote femina agatur heic. Referri enim possunt verba illa *Sacerd. Divi Titi. Flavi. Aug.* ad *Rufinianum* nepotem *Cæsoniæ* hujus *Lucillæ*. Sacerdotes mares *Divi Titi* jam novimus. Non ita feminas.

4 *Brixiæ,*
apud N. V. Julium Antonium Averoldum.
Misit ipse.

D . M
CAECILIAE PROCVL
SACERD. XV. VIRALI
L. ACVTIVS
CAECILIANVS ALVMNVS
ET. P. ACILIO SVRO NVTRI

Sæpe *Quindecimviros Sacris faciundis* memoratos videmus in antiquis marmoribus; quorum fuit Sibyllinos Libros consulere, & Sacrificia indicere, quoties publica res poscebat, Diisque immortales ex illorum ore præcipiebant. At feminam *Sacerdotem Quindecimviralem* nullus fortasse lapis præter hunc nobis exhibuit. Sed quæ femina *Quindecimvir*? Abhorret & ipsum nomen. Attamen nihil heic repugnantis, nihil peregrinum, si mulierem ipsam sumamus pro *Sacerdote Quindecimvirûm*; neque enim Quindecimviri ipsi *Sacerdotis* nomen & munus gerebant.

1 *Ancyræ.*
Ex P. Montfauconio.

ΚΑΡΑΚΥΛΑΙΑΝ
ΑΡΧΙΕΡΕΙΑΝ
ΑΠΟΓΟΝΟΝ ΒΑ
ΣΙΛΕΩΝ ΘΗΓΑ
ΤΕΡΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟ
ΠΟΛΕΩΣ ΓΥΝΑΙ
ΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ ΣΕ
ΟΥΗΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΩ
ΤΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗ
ΝΩΝ ΥΠΕΡΡΑ.....

Ideſt:

Caracylæam,
Sacerdotum Feminarum Primam,
Ortam E Regum San-
guine, Fili-
am Metro-
polis, Uxo-
rem Julii Se-
veri Pri-
mi Inter Græ-
cos Super ..... (Civitas honorat.)

Animadvertendum heic præcipue, illuſtrem hanc Feminam appellari Θυγατερα (Θηγάτερα ibi neſcio marmorarii-ne, an Typographorum ſit mendum) τῆς Μητροπόλεως, ideſt *Metropolis filiam*. Scilicet Reſpublica Ancyrana illam honoris cauſâ in Filiam adoptaverat. Non ergo mirere, ſi poſt complura Sæcula idem factum videas a ſapientiſſima Venetorum Republica.

2 *Brixiæ.*
Ex Ott. Rubeo.

EQVO PVBLICO. DECVRIONI
VERONAE TRIDENTI.... PROCILLAE
CVI ORDO BRIXIANORVM
CLODIAE.... PROCILLAE
SACERDOTI DIVAE PLOTINAE
SEX. VALERIVS POBLICOLA PRISCILLIAN.
FILIVS

Ad hos ipſos Valerios Brixianos ſpectat altera Inſcriptio in Theſauro Gruteriano pag. 420. num. 5. poſita *Sex. Valerio Sex. Fil. Fab. Poblicolæ Vettiano*. Notiſſimum eſt, ex quo Imperatores cœpti ſunt referri in Deos, ſeu Divos, ejuſdem quoque honoris participes fuiſſe Auguſtas: ac proinde etiam Auguſtabus Templa, & Sacerdotes feminas fuiſſe conſtitutas. *Plotina* Trajani uxor hujuſmodi decore minime caruit.

3 *Mediolani,*
apud Archintos Comites.
Exſcripſi.

I. O. M
CAESIA. P. F.
MAXIMA
SACERDOS
DIVAE
MATIDIAE

Non Auguſtæ tantùm Divorum catalogo additæ. Eo crevit adulatio, ut Sororibus etiam, & Neptibus idem honor fuerit collatus. *Matidiæ* mater fuit *Marcianæ* Trajani ſoror. Apud Gruterum pag. 1028. num. 11. commemoratur *Lepidia Pratilla Sacerdos Divæ Faustinæ, & Divæ Matidiæ Auguſtæ*.

4 *Sablonetæ.*
Miſit Dionyſius Sancaſſanus Medicus.

DECIMIA. G. F. CANDID
SACER. M. D. DELFICAM
CVM LARIBVS ET
CERIOLARIS ET N XXX

Decimia iſta Sacerdos Magnæ Deæ, dono dedit Templo *Delphicam*, ideſt, ut opinor, Coronam, ſeu potius menſam. Porphyrionem audi ad Horatii Lib. I. Serm. Satyr. 6. *Menſa*, inquit, *marmorea, quam vocant Delphicam*. *Ceriolaria* fuere *Candelabra*. In poſtrema linea ſyllaba ET ſuperfluit, aut depravatus eſt locus. Fortaſſis ibi AER. legendum, ſcilicet *aveis numero triginta*.

5 *Megaræ.*
E ſchedis Ambroſianis.

ΑΓΑΘΗ.ΤΥΧΗ.
ΑΗ.....ΚΑ
ΦΑΥΣΤΕΙΝΑΝ.ΦΑΥΣΤΕΙΝΟΥ
ΙΕΡΕΑΝ.ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ.ΣΩΤΕΙΡΑΣ
ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ.ΕΝΕΚΕΝ.ΚΑΙ.ΦΙΛΟΤΕΙ
ΜΙΑΣ

Ideſt:

Quod Bene Vertat.
....
Fauſtinam Fauſtini (filiam)
Sacerdotem Dianæ Servatricis,
Pietatis Cauſâ Et Hono-
ris (Civitas honorat.)

1 *Romæ, apud Antonium Denis Architectum. Misit Ignatius Maria Como Neapolita.*

FLAVIAE
AMMIAE
SACERDOTI
CERERIS
OB HONOREM
CERIMONIORVM
HONESTISSIME
PRAEBITORVM
DECRETO ORDINIS

Animadverte *Cerimoniorum*, scilicet Rituum Sacrorum, pro *Ceremoniarum*, & quidem sine Diphthongo.

2 *Cordubæ, E schedis P. Cattanei.*

IVLIA M. F. LAET.
SACERDOS DIV
AVGVSTAE

4 *Ephesi, ad fornicem XLV. Aquæductus. E schedis* D. de la Condamine *eductam misit Bimardus.*

ΟΥΛΠΙΑΝ ΕΥΟΔΙΑΝ ΜΟΥ
ΔΙΑΝΑΝ ΤΗΝ ΙΕΡΕΙΑΝ ΤΗΣ
ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΘΥΓΑΤΕΡΑ ΜΟΥ
ΔΙΑΝΟΥ ΚΑΙ ΕΥΟΔΙΑΣ ΕΓΓΟ
ΝΗΝ ΣΤΡΑΤΩΝΟΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΝ
ΣΟΥ ΓΕΝΟΣ ΕΧΟΥΣΑΝ ΑΝ
ΘΕΝ ΙΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΤΕ
ΡΩΝ ΑΔΕΛΦΗΝ ΟΥΛΠΙΑΣ
ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΗΣ ΚΟΣΜΗΤΕΙΡΗΣ Ε
ΤΕΛΕΣΑΣΑΝ ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ
ΚΑΙ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΑΝΑΛΩΜΑΤΑ
ΠΟΙΗΣΑΣΑΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

Ex Versione Bimardi.

Ulpiam Eubodiam Mu-
dianam, Sacerdotem
Dianæ, Filiam Mu-
diani Et Eubodiæ, Nep-
tem Stratonis, Et Proprium
Genus Deducentem ......
A Sacerdotibus (Dianæ) *& Orna-*
toribus, Sororem Ulpiæ
Stratonicæ Ornatricis,
Quæ Mysteria Suscepit,
Omnesque Sumtus
Contulit Per Parentes (Suos)
(Populus honorat.)

3 *Patavii, apud Carolum Patinum.*

Ο ΔΗΜΟΣ
ΣΜΥΡ. ΜΑΓΝ
ΟΥΛΠΙΑ ΜΑΡΚΕΛΛΕΙΝΑ ΟΥΛ. Θ.
ΑΡΧΙΕΡΕΙΑ
ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ
ΕΡΩΤΙ
ΟΥΡΑΝ

Idest:

Populus
Smyrnensium Magnesiorum.
Ulpia Marcellina, Ulpii Filia,
Sacerdos Maxima
Veneris Cælestis.
Amori
Calesti.

Inscriptionem hanc illustravit Patinus, uti & Anaglyphum, in quo spectatur effigies *Marcellinæ* ipsius, & Ara Cupidinis alati, tibiam inflantis. Subsunt geminæ puellæ, quarum altera Cistam tenere videtur, altera instrumentum quasi triangulare gestat, quod *Sistrum* nonnulli sunt interpretati, sed a Sistro alienum præstare possumus. *Veneris Uraniæ*, sive *Calestis* frequens memoria est apud Pausaniam, Herodotum, aliosque Græcos Scriptores. Sunt & lapides eidem dicati apud Gruterum, & Reinesium. *Smyrna*, & *Magnesia*, Urbes conterminæ, & fœderatæ in Asia.

5 *Ticini, in domo Palcariorum. Misit P. D. Gaspar Berettus Monachus Benedictinus.*

PETILIA Q. F.
SABINA
SACERDOS
MINERVAE
V. S. L. M
ADIVVANTE
M. CLAVDIO
FIRMO

1 *Juvenatii.*
Misit Johannes Bernardinus Tafurius Neritinus.

D. M. S
PETILIAE Q. F. SECVNDINAE
SACERDOTI MINERVAE. VIX
ANN. VIIII. M. VII. D. XVIII. OB
INFATIGABILEM PIETATEM EIVS MESSI
A DORCAS. MAT. INFEL. FIL
B. M. P

Mancum lapidem hunc dedit Gruterus pag. 317. num. 6. Atque hinc disce, Sacerdotio donatas fuisse teneras quoque puellas.

2 *Romæ,*
in Sepulcro Libertorum Liviæ Augustæ.
Ex edit. curâ Eminentiss. Cardinalis de Polignac.

MAENALVS		PHILEMATIO. AVG. L.
PEDISEQ.		SACERD. A. BONA
DEC.		DEA. MATER. MAENALI

De *Bona Dea* aliquid in Classe I. indicavi.

3 *In Civitate Sancti Germani.*
E schedis meis.

POMPEIAE
CN. F. PHOEBE
SACERDOT
DIVARVM
D. D

DIVARVM, idest *Augustarum.*

4 *Veronæ,*
in Museo publico.
Ex Marchione Maffejo.

C. VERONIVS
CARPVS
VI. VIR. CL. MAI
VERONIAE
TROFIME SACER
MATRIS DEVM
MATRI
SANCTISSIMAE
ET VERONIO PRIMO

Obscuræ sunt siglæ illæ CL. MAI. Liceat nunc interpretari *Claudialis*, & *Majalis*, si *Majæ* cultus fuit Veronæ. Sed de *Sevir*is infra.

5 *Reperta prope Coloniam Agrippinam.*
Misit Bimardus V. Cl.

DEAE SEMELAE ET
SORORIBVS EIVS
DEABVS OB HONOREM
SACRI MATRATVS
REGINA PATERNA
MATER NATA ET
FACTA ARAM PO
SVIT
SVB SACERDOTA....
SERANIO CATVLLO
PATRE

Mater Sacrorum in Reinesiana occurrit V. 14. Itaque *Matres* appellatæ in Colonia Agrippina Sacerdotes feminæ, *Semelen*, aliasque cum ea Deas ministerio suo colentes. *Nata* Mater dicitur, ut puto, quod Sacerdotem Patrem haberet, ac propterea jus ad Sacerdotium. *Facta*, quod suo tempore Sacerdotium inierit. SACERDOTA .... quasi *Sacerdotalis*. Sed SACERDOTE videtur ibi scriptum.

1 *In Monte Drepani*
in Sicilia.
E Gualterio.

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΤΙΤΙΣΛΟΥ ΑΠΠΕΡΑΙΟΣ
ΤΑΝ ΑΔΕΛΦΑΝ ΑΥΤΟΥ ΤΑ
ΜΙΝΥΡΑΝ ΑΡΤΕΜΩΝΟΣ ΙΕΡΑΤΕΥΟΥΣΑΝ
ΑΦΡΟΔΙΤΑΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ

Idest:

Diodorus Titieli (filius) *Apperæus*
Sororem Suam Ta-
minyram Artemonis Sacerdotem
Veneris Cælestis
(honorat.)

Appera Oppidum Lyciæ. De *Veneris Cælestis* cultu exstant epigrammata:—

FLAMINES, & FLAMINICÆ.

2 *In Vico Sancti Innocentii*
in Sabaudia.
E Guichenonio.

[illegible]ABR. FLAMEN TEMPLVM
[illegible]
[illegible]T. IPSIVS ORNAMENTISQVE

5 *Spoleti.*
Ex Ligorio.

M. AVRELIO. M. F. MAECIA
AVRELIANO. II. VIR Q. Q.
ET. FLAM. MARTIAL
PROC. PECVN. PVBL
M. ENTRONIVS. M. F. SVC
VARIVS. IIII. VIR
POTEST IIII VIR. QVINQ
H. V. D

6 *Gratianopoli,*
in Via Sancti Jacobi.
Ex Marchione Maffejo.

T. CASSIO
MANSVET
FLAMINI VIR. B
SCRIB. AEDIT
II. V. IVR. DIC
CASSIA ALTIA
PATRVELI

3 *Agendici Senonum,*
hodie Sens,
lapis effossus Anno Ch. 1716.
Misit Bimardus.

M. AEMILIO NOBILI
FLAMINI AVG. MVNE
RAR. OMNIB. HONORIB
[illegible]

Fortasse MVNERATO. Si *Munerario* legas, nomine hoc donari fuerunt, qui Munus, sive Spectaculum Gladiatorium Populo exhibebant.

4 *Veronæ,*
in Museo publico.
Ex Marchione Maffejo.

C. AFRICANVS
C. F. CAPITO
FLAMEN

7 *Tarenti,*
in Sancti Cataldi.
Misit Petrus Polidorus *V. Cl.*

FVSCO
MAG. AVGVST
FLAMINI. SALLENT
PROV. P.

Magister Augustalis, & *Flamen Salentinus* fuit *Fuscus* ille, cui *Provincia* monumentum *posuit*. De *Salentinis* Populis perquam notis nihil est, quod ego quidquam adferam.

1 *Calari,*
Ex Bonfanto.

Q. GABINO A. F. QVIR
RECEPTO
IIII. VIRO. IVR. DIC
QV. II. EQ. PERPETVO
FLAMINI DIVOR. AVG.
EX CONSENSV PROVINC

GABINIO scriptum in Marmore puto.

2 *Prope Noviodunum*
in Helvetia.
Misit Bimardus.

C. IVL. C. F. VOLT
SEMATO
II. VIRO ITERVM
FLAMINI AVG
L. IVL. CAPITO AMICO
OPTIMO

3 *Romæ,*
apud Baptistam de Anagnia.
Ex Ligorio.

DIS MANIBVS
LAELIAE FELICITATAI
FEMINAE. PIISSIMAE. SANCTISSI
MAE. ET. LAELIAE. PRIMIGENIAE
FIL. P. LAELIVS. IANVARIVS
FLAM. MART. CONIVGI. BEN
MERITAE. FECIT

Flaminum Martialium supra, atque in aliis Lapidibus mentio occurrit.

4 *Noviodumi.*
Misit Bimardus.

C. LVCCONI CO
TETRICI. PRAEFECT.
ARCEND. LATRO
PRAEFECT. PRO II. VIR
II. VIR. BIS. FLAMINI
AVGVST

Hic quidem *Præfectus arcendis Latronibus* fuit, quod officium perquam rarum fuit. At quid postea significat *Præfectus Pro II. Vir.* quum subsequatur II. VIRO? Num legendum PRAEF. PROVINC.? At veteres consueverunt apponere nomen Provinciæ.

5 *Brixiæ,*
in Secretario Cathedralis.
Ex Oct. Rubeo.

ET MEFIVS ... FLAMEN FLORAL

6 *Compluti in Hispania.*
E schedis P. Johannis Baptistæ Cattanei.
& Farnesiis.

C. NONIO
C. NONI FIL
QVIR. CRESCENT
MAG. FLAMIN
ROMAE ET AVG
D . D
C. NONIVS SINCERVS
PATRI

Magistrum Flaminum heic habes munus in sacris, cujus rara, aut nulla est mentio in aliis saxis. Tibi tamen liceat legere *Magistro Flamini*.

7 *Tarenti,*
in Sancti Cataldi.
Misit Petrus Polidorus.

Q. VERR. IIII. VIR. DIVI
AVG. FLAMINI IVR.
DIC. PERPETVO
EX CONSENSV PROV

Ante IVRE DICVNDO desideratur IIII. VIRO, aut II. VIRO.

8 *In Civitate Pennensi.*
Misit P. Alexander Berti
e Congregatione Clericorum Matris Dei.

PRIMIGEN. M. VETTIVS. MARC
ADVMENVS......OMANVS
FLAM. MARTIALIS. VERCVRIVS

1 *Mutinae, in Arce. Exscripsi.*

D . M
T. VETTIVS. T. F. POL. NEPOS MILIT
II. VIR. Q̄Q̄. FLAM. DIAL. SIBI ET
LIB
SANCTISSIMAE CVM QVA PER MVL
BENE VIXIT TV
SVMVS MORTALES INMORTALES NON SVMVS
PRAESVMPTIO NOSTRA HAEC EST VAS
VICTVROS CREDIMVS
SIC ERGO TV MORTAL. SECVRAM IAM NVNC
CASVS NOSTRI HAEC FACERE RELIN
MORTEM VIVERE SEMPER SO
AGENTES SANI AD SVPEROS HO
QVIA VIVERE N

Qui Tribui adscriptus fuerit Mutinensis *firmissima, & splendidissima Populi Romani Colonia*, uti eam Tullius appellat, hinc sane discimus. Scilicet *Pollia*. Idem testantur Inscriptiones geminae, in Thesauro Gruteriano existentes pag. 520. num. 2. & 531. num. 7. Quare etsi apud nos adhuc servetur lapis positus *P. Vettio. P. Fil. CAM. Sabino Mag. Mun. Raven.* quem Gruterus dedit pag. 486. num. 7. is non Civis Mutinensis, sed hospes ibi vitâ functus credendus est. Ludovicus Vedrianus noster illud CAM. *Camillo* interpretatur. Exploratum habet Eruditus quisque, significari per eam vocem breviatam, *E Tribu Camilia*. Neque *Magister Municipii Ravennatis* mihi creditur *Publius Vettius* ille *Sabinus*; sed *Magister Munerum Ravennatium*, aut *Muneris Ravennatis*, scilicet *Ludorum*, qui *Ravennae* celebrabantur. Ceterum *T. Vettius Nepos* in hoc marmore fuit, ut vides, *Duumvir Quinquennalis*, *Flamen Dialis*. De quo postremo perquam illustri munere, & in Provinciis rarissimo, multa dederunt Eruditionis Romanae Cultores.

2 *Narbone, E schedis P. Montfauconii. Misit Bimardus.*

VSVLENO. VEIENIO
II. VIRO. FLAMINI PRIMVM
PLOCAMVS

3 *Nemausi, E schedis Guirani, in Bibliotheca Caesarea.*

D. M.
AEMILIAE. L. F.
TITIAE FLAMINICAE
AVG. T. P. I

4 *Extra Romam. Ex Malvasia.*

ANIAE L. F. PLARIAE
VERNAE PRISCILLAE
FLAMINICAE
MAN. ATILII. C. LAMONIS CON
. D ❦ D
PVBLICE

ANIA pro ANNIA. Quarta linea non uno errore foedata mihi creditur. MAN. fortasse pro *Manii*. Sed literis MV. praenomen hoc scribi consuevit. Ad haec quum addendum foret, cujus loci *Priscilla* foret *Flaminica*, suspicari liceat, pro MAN. fuisse MVN. in marmore, scilicet *Municipii* alicujus, cujus mentionem quae subsequuntur depravata verba, ut puto, nobis eripuere.

5 *Mutinae, circa Cathedralem. Exscripsi.*

D M
APPEIENA. C. F. PHILV
MENE. FLAM. MVT
SIBI. ET. P. TITIO. SABI
NO. MARITO. VIVA
POSVIT

6 *In agro Sentinate. Misit Eminentissimus Passioneus S. R. E. Cardin.*

AVIDIAE. C. F. TERTVLLAE
FLAM. MATRI MVNICIPAL
ORDO. VI. VIRAL.
OB MERITA EIVS

7 *Cercinae, in agro Florentino. Ex Gorio.*

CASPIA
TERTVLLI
FLAMINAV
AN
L. CAPONIVS
ILIAI. M
ARIMINAI PRO
AVIAL
MARCIAL CASP
CATINA PROBVS
L. A. ARAM

1 *Laude Pompeia.*
E schedis Valerii, & Cyriaci.

CATIA. M. F. PROCVLA
FLAMINICA T. F. I.
PETRONIA. T. F.
CATIANA F. I.

2 *Mazaræ in Sicilia.*
E Gualterio.

CLEMENTINAE
SORORI
FLAMINI
SENATORIS IN
VIXIT. ANN. III.

3 *Nemausi,*
E schedis Guirani,
in Bibliotheca Cæsarea.

FLAMINIC. AVG.
CASVRII VITI
FVL VLAE
ATRIVS DOMITIVS
ALYPVS
VXORI OPTIMAE

4 *In Oppido Martos*
in Hispania.
E schedis P. Cattanei.

IVLIAE. C. F. LAETAE ET FLAMINICAE
DOMVS AVGVSTAE
L. MAECIVS NATIVOS CONSOBRINAE
PIISSIMAE ERGA SE

5 *Augustæ Taurinorum,*
in Sancti Stephani.
Misit Comes Caissottus
Præses Senatus.

D M E OCTAVIAE ELPIDIAE FLAMINIC	M M ELPI OCTAVI ANVS

6 *Calvi.*
Ex Bonfonto.

D . M
TITIAE FLAVIAE
BLANDINAE
FLAMINICAE
PERPETVAE D D.
AERE CONLATO
VICVS. MARTIS
ET. AESCVLAPIS

Interpretor *Flaminicæ perpetuæ Divorum,* idest *Augustorum.*

AUGURES, HARUSPICES, VESTALES, SALII.

7 *Romæ.*
Ex Malvasia.

D . M
C. CAECILIO. C. F. PALATINA
PLOTINVS AVGVR
CAECILIAE ET LVCIAE
CONIVG. SANCTISSIM
PIISSIM. ATQVE FIDELIS
FECIT ET SIBI

Non unum mendum tolle, scribendo: C. CAECILIVS &c. CAECILIAE C. F. LVCIAE &c. FIDELI.

8 *Tibure.*
Ex Donio.

AESCVLAPIO SANCTO
SERVATORI. ET. HY
GEIAE. SACRVM. PRO
SALVTE. ANTONINI. AVG
PII. FELIC. INVICT.
L. AVRELIVS. KALATINVS
AVGVR. D. S. INVICT. M
VOTO SVSCEPTO

Augur ille fuit Dei Solis Invicti Mithræ.

9 *Fundis,*
in Sanctæ Mariæ.
E schedis Fratris Jucundi misit Gorius.

D . M.
T. FL. GEMINO. Q. Q. AVGVRI
DIGNO QVI VIXIT MECVM
ANNIS XXV. AVR. ZOSIM
F. B. M

10 *Arimini,*
apud Sanctimoniales Sanctæ Mariæ.
E schedis meis.

C. GALERIVS P. F. VITALIS
DVO. VIR. QVINQVENN.
AVGVR. D. P. S. LOCO SVO

1 *Romæ*, *in Via Lavicana.* *Ex Donio.*

ΘΕΟΙΣ ΚΑΤΑΧΘΟ
ΝΙΟΙΣ
Μ. ΑΥΡΗΛΙΟΣ ΣΑΤΥΡ
ΑΠΕΛΕΥ. ΣΕΒΑΣΤ
ΑΥΓΟΥΡ

Ideſt:

Dis Mani-
bus.
Marcus Aurelius Satyrus,
Libertus Augusti,
Augur.

2 *Perusiæ*, *apud Nob. V. Cæsarem Meniconium.* *Ex Donio.*

A. LVSIVS. AMARANTI
VI. VIR. ET. AVGVR
SIBI. ET. LVSIAE. EPHYRAE

3 *Nemausi.* *Ex March. Maffejo.*

D M
C. MARII ONESIMI
IIIIII. VIR. AVG
HARVSPICI PVBLI
CO
PATRI OPTIMO
FILIA POSVIT

4 *Romæ*, *in horto Silvii Aromatarii.* *E ſchedis Ambroſianis, & ex Donio.*

D . M
HELIO. AFIN.
PVB. AVG.
SEXTIA. PSYCHE
CONIVGI. B. M

In hoc Sepulcrali lapide viſuntur inſculpti Juvenis, & Puella jungentes manus ſuper Ara, ubi tres Panes impoſiti, ſignum videlicet Matrimonii initi per *Confarreationem*. Juvenis ſiniſtrâ volumen tenere videtur. In utroque latere duo Genii alati: infra Sphinges Tripodibus inſiſtentes. Apud Gruterum pag. 1087. num. 7. altera Inſcriptio legitur, poſita ab hiſce Conjugibus *Vivenio Filio*, ubi *Helius* iſte *Afinianus* appellatur *Publicus Augurum*, ideſt *Servus* Augurum. Ita quoque legendum in hoc Lapide.

5 *Saxoferrati*, *apud Nicolaum Perottum Archiepiſcopum Sipontinum.* *Ex Donio.*

M. COCCEIVS
AVGVR. SODAL
VRB. VI. VIR. TVRMA
PALAT. TRIVMPHALIS
HONORATVS. PATRON
VETVSTATE. CONLA

T.F.LEM.SECORINVS
D.QVINQ.AVGVR
RIAM.SOLO.PRIVATO
IA.FECIT

Utraque Inſcriptio in eodem loco; ſed nihil rei videtur eſſe uni cum altera.

6 *Florentiæ*, *apud Principem Corſinum.* *Ex Gorio.*

FELIX. PVBLICVS
PAL. FVRIANVS

AVGVR BARBIAE
CONIVGI. SVAE. POSVIT

Gruterus quoque hanc dederat, ſed non ſatis accurate deſcriptam pag. 303. num. 3. Eo autem lubentius nunc iterum ſiſto ante Eruditorum oculos, quo plus eam mihi conſideranti obſcura continere videtur. Doctiſſimus Gorius brevitatem vocem PAL. exponit *Palatina Tribu*. Non ſubſcribo. Extra conſuetum locum Tribus hæc adnotata fuiſſet. Quod plus eſt, agi heic de Servo opinor. FELIX nomen eſt Servi. PVBLICVS idem eſt atque Servus *Publicus*: quippe, ut non ſemel monui, fuere Servi Publici Coloniarum, Collegiorum, Sacerdotum &c. Quamquam, ſi quis contendat non defuiſſe Libertos, *Publici* appellatione donatos, qui Collegiis inſervirent, me is contradicentem non eſt habiturus. Itaque meâ ſententiâ heic legendum eſt AVGVRVM, aut AVGVRALIS, ita ut is fuerit Servus *Publicus Augurum*. In Gruteriana Inſcriptione pag. 1087. num. 7. uti vidimus, occurrit *Helius Afinianus Publicus Augurum*. Neque mihi negotium faceſſant interpoſitæ voces PAL. FVRIANVS. Quod *Palfurii* Servus, aut Libertus antea is fuerit (nam conjuncta hæc lego) is PALFVRIANVS dicitur: cujuſmodi nominum exempla non pauca habes inter Servos, & Libertos *Liviæ* Auguſtæ. Præſto quoque nobis eſt Gruteriana Inſcriptio pag. 105. num. 6. ubi memoratur *Fortunatus Publicus Sulpicianus Curionalis*. Uti notum Eruditis, *Curiones* Sacerdotum genus fuere. Eorum ſervus erat Fortunatus iſte.

1 *Pisis,*
apud Nobb. Roncionos.
Ex Card. Norisio, & Gorio.

D M
I
METTIA IANVARIA HIC ADQ CON
B M
Q ❦ OBSEQVENTIVS ❦ SEVERINVS
AVG. PISIS. CVR. KAL. FLORENTINOR
SIBI POSTERISQVE ❦ SVIS

Mire vitiatam dederat Gruterus pag. 444. num. 1. Eamdem protulit & Reinesius pag. 765. sed adhuc mendis resperfam. Nativum ei tandem vultum reddidere magnus Card. Norisius, sed praecipue Clariss. Gorius. *Severinus ille Augur*, aut, ut ego arbitror, *Augustalis Pisis* fuit, *Curator Calendarii Florentinorum*. Lego in principio. *Mettia Januaria hic adquiescit, Conjux Benemerita*, vel *Conjugi Benemerenti*.

2 Patavii,
in Sancta Justina.
Ex Com. Sertorio Ursato V. Cl.

RVFVS
AVGVR. PR
SAVFEIVS. P. F.
IIII. VIR. I. D. PAT
TES D

3 *Romae.*
E schedis meis.

D . M
L. CESENNI SOSPITIANI
EX ORDINE AVRISPIC. IX.
VIX. AN. XXV. PARENTES
FILIO OPTIMO

AVRISPIC. pro ARVSPICVM.

4 *Dianii,*
in Hispaniis.
E schedis meis.

L. HILARIO ARVSPICI
CARCILLA IVNIA
VXOR
MARITO OPTIMO

5 *Clusii.*
Ex Gorio.

C. BAEBIVS
L. F
ARRESPEX

Pro ARVSPEX.

6 *Romae,*
in Sancta Maria in Transtiberim.
Ex Donio.

7. ROM. HARVSP. DEI. X. L. I
HARVSP. AVGG

7 *Fugubii.*
Ex eodem.

L. VETVRIVS
RVFIO
AVISPEX. EXTISPICVS
SACERDOS
PRIVATVS

Idem prope fuit *Avispex Extispicus*, atque *Aruspex*, & *Augur*. Ejus nempe munus fuit, ex *Avium* volatu, cantu, aut pastu, atque ex observatione *Extorum* futura praedicere. Hinc natum *Auspicium*.

8 *Neapoli,*
apud Principem Cellamaris.
Ex Vignolio.

D . M
D. IVNIO. D. F. CLAV
CERTO SACERDOTI
ET ARVSPICI. PVBLICO
EX GENERE SACERDO
TVM CREATO FRA
TRI PIENTISSIMO

Desideratur nomen Fratris, qui Titulum hunc posuit.

9 *Tarracone,*
in platea de las Raquetes.
E schedis Farnesiis.

D . M
L. FLAVIO HARVSPICI
CARCILLI
IVNIA VXOR
MARITO OPTIMO

Carcillam heic videtur locus, ubi *Lucius Flavius Haruspicem* agebat.

1 *Romæ in lapide quadrato semiruto.*
Misit Comes Franciscus Beretta Utinensis.

Nomina Augurum.

M. ATILIVS RVFINVS	C. IVLIVS PHILETVS
SEX. SALVIVS SENILIS	L. CANINIVS SVPER
C. AVTRONIVS MAXIMVS	M. VALERIVS SECVNDVS
L. TITVLEIVS FELIX	CLAVDIA HELPIS
P. VALERIVS FESTVS	L. VALERIVS SECVNDVS
M. IVLIVS MAXIMINVS	M. HERENNIVS CAPITO
C. IVLIVS VERVS	C. VALERIVS GRATVS
L. VALERIVS VERECVNDVS	Q. RABILLVS MANSVETVS
CANIA LAIS	M. CAECILIVS RVFFVS
L. CALVIVS CLEMENS	A. AQVILIVS PHILETVS
T. MANVCIVS VITALIS	L. NAEVIVS PROCVLVS
M. PVBLICIVS HISTER	L. CASSICIVS HOMVNCIO
M. SOLETIVS OPTATVS	L. CAVILLIVS RVFVS
C. LOLLIVS CONSTANS	C. VERATIVS PRIMVS
M. TAMMIVS PVDENS	C. SALVSTIVS AMANDVS
C. IVLIVS RIPANVS	L. MVLVIVS COMMODVS
Q. VALERIVS FIRMVS	L. LOREIVS EXORATVS
C. DOMITIVS VICTOR	P. LOREIVS PROCVLVS
M. SEXTILIVS MAXIMVS	L. SACIDIVS THALLVS
Q. VALERIVS CAPITO.	P. VALLIVS SVCCESSVS
L. DONNIVS PROBVS	L. CLAVDIVS CASSIANVS

E schedis Fontaninianis hæc hausit Comes Beretta Eruditionis antiquæ egregius cultor. Heic autem habes, ut opinor, *Collegium Augurum*, ex aliis lapidibus notum. Animadverte, duas etiam Feminas inter eos recenseri.

2 *Romæ,*
E schedis meis.

CAMPIAE SEVERINAE. V. V. MAX. SANCTISSIMAE
CVIVS SINCERAM PVDICITIAM
SENATVS COMPROBATAM
AETERNA LAVDE PVBLICE CVMVLAVIT
P. VETVRIVS CALLISTRATVS V. E
SVFFRAGIO EIVS FACTVS PROC. RAT. SVMM.
PRIVAT. BIBLIOTHECARVM. AVG. N̄.
ET PROCVRATOR EIVS

Infra inter Consulares ad Annum Christi 240. alterum habebis elogium istius *Campiæ Severinæ Virginis Vestalis*. Rogante eadem Vestali *Publius Veturius Callistratus Vir Egregius*, hoc memoratus, creatus fuerat *Procurator Rationalis Summæ*, aut *Summarum privatarum Bibliothecarum Augusti nostri*. quod munus addendum est Officiis Domus Augustæ.

3 *Tibure,*
in Valle Fluminis.
Ex Ligorio.

SQVATERIAE. PRISCAI
VIR. VESTAL. MAX. SANCTISSI
MAI. PVBLIA DECRIAN
SOROR. VV. CVSTOD
CVRA. AGENT. INPEN
PVBL. P.
CVRANT ❦
L. CLAVIRIVS. L. F. BESTIA
SACERD. MATR. D. M. ID
D. FERIDIVS. D. F. TYBVRTIVS
CVM SABINA. C. F. HERENNIA
TITVL. VS ❦

4 *Romæ,*
in testudine Sanctæ Mariæ Rotundæ
Ex eodem.

VIDERENT CAPITOLIVM
VESTALES. CAERE. DEDVXIT
QVI RITVS SOLLEMNES. NE
RENTVR. CVRAI. SIBI. HABVIT
VENERATA. SACRA ET. VIRGINES

Cære olim celebre Oppidum, & Municipium Etruriæ. Illuc Strabone teste Lib. V. Gallis Romam obsidentibus, *Vestales* sese receperunt. De *Cæritibus* quoque Livius Lib. 7. Cap. 2. scribit. *Conversique ad delubra Vestæ, Hospitium Flaminum, Vestaliumque ab se castè, ac religiose cultum invocabant*. Vide Gruterum pag. 452. 7.

1 *Romæ, in Museo Eminentissimi Cardinalis Albani.*

GENTILIS VIVVS
LIBERTIS LIBERTA
BVS POSTERISQVE EORVM
HOC MONVMENTVM SIVE LOCVM SI
QVIS VENDERE VEL DONARE VOLVERIT
VIRGINIB. VESTALIBVS H·S XX
POPVLI ROMANI IN
II. IN AGRO PED. XIII

2 *Romæ, in Collegio PP. Societ. Jesu, in lamina ærea cum foramine in latere. Misit P. Contuccius Contucci.*

CALPVRNIAE
PRAETEXTAT
V V
MAXIM
IMMVN

Idest: *Virgini Vestali.*

3 *Romæ, in Foro Portæ Papiæ. Ex P. Mabillonio.*

SEX. SEXTILIVS SEX. F. PAPIRIA
FVSCVS. FLAMEN ROMAE ET DIVI
CLAVDII IIII. VIR. I. D. PONTIFEX. AVGVR.
SALIVS GRAT. D. D. PRAEFECT. FABR. DED.

Salios, nobile Sacerdotum genus, quia e Patriciis tantummodo electum, Eruditi satis norunt. *Sextilius iste Fuscus* appellatur SALIVS *Gratuitus Deorum*, ut ego interpretor, idest *Augustorum*. Spartiano teste, Caracallo Augusto, post mortem *Templum Salii*, & *Sodales Antoniani* constituti fuerunt: quo honore non caruisse credendi sunt alii Imperatores. Et quemadmodum in antiquis Lapidibus occurrunt *Sacerdotes*, & *Augustales Gratuiti*, ita fas est arbitrari, *Salios* quoque nonnullos *Gratuito* cooptatos olim fuisse.

4 *Romæ. E schedis Ambrosianis.*

PATRICIO SALIO C
STLITIB. IVDIC QVA
PRAET. CANDIDAT

6 *Brixiæ, in Sanctæ Mariæ Magdalenæ. Ex Rubeo.*

C. VIRACIO
LONGINO
VI. VIR. VERONAE
ET SALIO. ET
QVINTAEQVINCTIAE. P. F.

5 *Tibure, in Sancti Petri Carmelitarum. Ex P. Lupo Soc. Jesu.*

APP. I
L
IIII. VIR
IIII. VIR
ITERVM
SALIVS C
TRIBVNVS
FANI HER
SVO EX

7 *Romæ, prope P. Salariam. Ex Donio.*

T. SEXTIVS. T. F. V
M. VIBIVS. OVE
SECVNDVS. LVO
VESTINVS
AFRICANI. CON
FILIVS. SALIV
HADRIANALIS IT
PRAETOR. INCO
CAESARIS. LAVR
PROVINCIAE. AF.
T. SEXTIVS. MAGI
PATRI

8 *Tarracinæ, in basi. Ex eodem.*

Q. POMPEIO. Q. F.
QVIR ...... ONI
SOSIO PRISCO ....
SALIO. COLLIN
TARRACINEN
DECRETO
DECVRIONV
PATRON

De *Saliis Colinis* tritam eruditionem aliunde petas velim.

RELIQUI SACRORUM MINISTRI.

1 *Romæ,*
ad ripam fluvii Almonis.
Ex Donio.

AELIE. RECEPTAE
TYMPANISTRIAE
M. D. M. I

Idest: *Magnæ Deûm Matris Idææ*; quo nomine donata Cybele. Notum est, in ejus Sacris pulsata fuisse *Tympana*. Hinc discimus, non Sacerdotes tantùm mares, sed & feminas eumdem strepitum edidisse.

3 *In Oppido Carapellis*
Sancti Severini.
Misit Antonius Antinorius Aquilanus.

CALVIDIA. T. F. SECVNDA
QVINCTIA SEX. F. SECVNDA
CASNASIA Q. L. RVFA
CASNASIA Ɔ. L. SPERATA
SPERATA MVNATIDIA
SER. VENERI D. D
MAGIS VENE

4 *Romæ,*
in Sancti Silvestri:
in pluribus fragmentis.
Ex Ligorio.

L. IVNIVS. L. FILIVS
CVMINVS. LIB. THREPTO
MAXIMO. RECTORVM. MI
NISTR. APOLLINIS. ADLECTO
OMNIA. DAPHNE
OPTIMO

Male compacta hujusmodi fragmenta. In penultima linea legendum videtur COMINIA DAPHNE; sensus tamen adhuc claudicat.

6 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Cardinalis
Alexandri Albani.

D. LAELIVS BALBI L.
SATVR. VIATOR
VII. EPVLON

Septemviri Epulonum genus Pontificum fuere, quorum munus erat Epulare Sacrificium facere, atque Epulis Ludorum publicorum præesse. Inter nobiliora eorum Collegium numerabatur. *Lælius* iste *Satur*, illorum *Viator*, famulus, seu Minister fuit ad ipsorum nutum.

2 *Tridenti.*
Misit Jacobus Tartarottus,
Civis Roveretanus.

MAG
CASSIA MARCELLA
IVVENTIA MAXSVMA
FIRMIDIA MODESTA
NVMONIA SECVNDA
MIN
IVVENTIA SECVNDA
MANNEIA PVPA
LOREIA PRIMA
ETTIA SECVNDA

Uti olim apud Ethnicos fuere *Magistri* inter viros Sacerdotes, aut Sodales, alicui Numini dicatos, nempe qui primum locum in eorum Collegio tenebant, sive potius delecti erant ad erudiendos reliquos in sacris; ita etiam inter Sacerdotes feminas, vel Cultrices alicujus Deæ, fuerunt *Magistræ*. Priores in hoc lapide mulieres eodem munere fungebantur. Subsequentes quatuor *Ministræ* erant.

5 *Romæ,*
in columella,
ad Sancti Urbani
extra Portam Capenam.
Ex Donio.

ΕΣΤΙΑΙ ΔΙΟΝΥΣΟΥ
ΑΠΡΩΝΙΑΝΟΣ
ΙΕΡΟΦΑΝΤΕΣ

Idest:

Vestæ Bacchi
Aproniaпus
Hierophanta.

Hierophantæ Sacerdotum genus fuere, qui Mysteriis Eleusiniis potissimum præerant, & initiatos ad sacra Mysteria introducebant. In aliis quoque Sacris *Hierophantæ* occurrunt.

7 *Tergeste,*
Ex P. Irenæo della Croce.

EX RESPONSO
ANTISTITVM
PROSPOLOIS
C. LVCANVS SEVERVS
PRO
L. LVCANO FILIO

Antistites appellati Sacerdotum primarii. At quid est heic PROSPOLOIS? Ne Dens putâ, quibus solutum sit pro Filio Votum: [illegible] Græcis est *Minister* seu *Famulus*. Ministri quoque Deorum nuncupati fuere [illegible]. Num ergo indicatur heic donum Ministris alicujus Templi oblatum?

1 *Carthagenæ,*
apud Johannem Vincentium Capomazium.
E schedis meis.

LIBERO PATRI
SACRVM
TI. FLAVI. EGLE
LIANVS. ET. OLYM
PIANVS. FIL. EIVS
ORGIOPHANTAE

Eruditus Lector minime indiget, ut a me discat, *Orgiophantas* proprio vocabulo appellatos fuisse Bacchi Sacerdotes. At quidnam heic indicent Palma, & Canis, eorum erit, quibus otium suppetit, inquirere.

3 *Romæ,*
Misit Ficoronius.

AGATHEMERI
AEDITVI

De *Æditorum* officio vide infra.

4 *Sardis in agro.*
Ex Thoma Smitho.

ΜΑΡ. ΑΥΡ. ΑΙΜΕΙΛΙΟΝ ΤΟΝ
ΑΞΙΟΛΟΓΩΤΑΤΟΝ ΑΣΙΑΡΧΗΝ

Idest:

M. Aurelium Æmilium
Summe Laudabilem Asiarcham.

Asiarchæ fuerunt principes Sacerdotum ab universitate Civitatum Asiæ delecti, quorum curæ potissimum commendata erant Sacra, Ludi, Certamina, & reliqua Populi Spectacula.

5 *In Epiro,*
apud Arecbtheam Acarnaniam.
E schedis meis, & Cyriaci Anconitani.

ΣΩΤΗΡΙ ΔΙΙ ΑΦΡΟΔΕΙΤΑΙ
ΜΑΝΤΙΣ
ΒΙΟΣ ΑΓΑΣΙΔΑΜΟΥ
ΑΥΛΗΤΑΣ
ΑΜΙΤΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ
ΚΑΡΙΞ
ΦΙΛΙΣΤΩΝΟΣ ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΥ
ΕΙΡΟΣ
ΣΟΣΤΡΑΤΑ ΕΟΠΑΤΟΥ

Idest:

Servatori Jovi Aphroditæ.
Vates
Bius Agasidami.
Auletas
Amitius Apollonii.
Carix
Philistonus Polystrati.
Irus
Sostrata Eopati.

In Schedis Cyriaci legitur

ΕΙΡΟΣ
ΣΟΦΟΚΛΕΙΣ.
ΟΙΝΟΧΟΥΣ
ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ.

Idest:

Irus
Sophocles.
Pincerna
Apollonius.

Nomine *Aphroditarum*, ut supra monui, ad alteram Inscriptionem productam ex eodem Epiri loco, intellige Ministros Templi Veneris, potius quam Cives *Aphrodisiæ* alicujus Civitatis: multas enim Oriens habuit. Heic autem enumerantur varii in Sacris Ministri. ΜΑΝΤΙΣ idest *Vates* primum tenet locum. Capitolinus in M. Antonino: *Fuit in eo Sacerdotio, & Præsul, & Vates, & Magister.* Appellatus autem Μάντις, seu Vates, qui vaticinabatur, & futura prædicere credebatur, aut qui Carmina pangebat, aut etiam in sacris canebat. Romanorum Augures, aut *Haruspices* respondebant *Vatibus* Græcorum. ΑΥΛΗΤΑΣ erat *Tibicen* Sacrorum. Hujusmodi Musicorum multa est mentio apud Græcos Scriptores. ΚΑΡΙΞ, sive ΚΗΡΥΞ *Ceryx*, genus fuit sacrorum Ministrorum, de quibus loquitur Pollux Lib. I. Cap. primo, & præcipue Lib. VIII. Cap. nono; & prolixe Pausanias in Attica, ut alios omittam. *Præcones* fortasse Latine vocentur. ΕΙΡΟΣ, sive *Irus*, corruptum nomen puto. Fortasse scribendum ΙΕΡΟΣ, idest *Sacer*, sive *Sacerdos*. Si Cyriaci lectionem amplecteris, mentionem quoque *Pincernæ* habes, quod in sacris eorum usus frequens foret, & *Jovi* potissimum, Tullio teste, *Pocula ministrarentur.*

1 *Romæ.*
E schedis meis.

ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ. ΙΕΡΟΠΟΙΟΙ. ΚΑΙ. ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ. ΕΥΣΕΒΕΙΣ
ΕΠΙ. ΑΝΤΙΓΕΝΟΥΣ. ΤΟΥ. ΕΡΜΑΓΟΡΟΥ
ΙΠΠΑΡΧΕΩ
ΣΑΜΟΘΡΑΚΕΣ. ΕΠΙ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΙΔΗΛΟΥ
ΙΧΟΣ. ΠΑΡΜΕΝΙΣΚΟΣ. ΑΡΙΣΤΕΩ
ΞΕΝΟΣ. ΦΙΛΟΞΕΝΟΥ
ΑΙΤΑΙ. ΕΥΣΕΒΕΙΣ. ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΣ
ΑΓΑΛΛΟΥ. ΘΕΡΣΙΩΝ. ΗΡΟΓΕΙΤΗΣ
ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ. ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ

Ideſt:

Cyzicenorum Hieropœi, & Miſteriorum Pii Cultores
Sub Antigene (Filio) *Hermagoræ*
Hipparcheo
Samothraces Sub Rege Aridelo.
Hichus Parmeniſcus Ariſteo.
Xenus Philoxeni (Filius.)
Cultores Pii Aſclepiadis
Agali, Therſion Herogites,
Cybernetes Menophili (Filius.)

Hieropœorum nomen *Sacrificulos*, ſeu *ſacrificia facientes* nobis ſonat. Hi apud Græcos Magiſtratum conſtituebant, Polluce teſte, ex decem viris conſtantem. Eorum fuit Haruſpicibus addere, & curare, ut Sacrificia ſecundùm leges peragerentur. De iis etiam meminit Demoſthenis Scholiaſtes. Poſt *Cyzicenos Hieropœos* ſubſequuntur in Inſcriptione *Samothraces*. Quomodo hi ſimul jungantur, non facile intelligamus. Quippe *Samothracia* Inſula pars eſt Thraciæ ad Occidentem; *Cyzicum* verò Civitas Myſiæ fuit, Thraciæ quidem proxima, ſed ad Orientem. Aut ergo Cyziceni Hieropœi Samothracium vota ſoluturi ſe contuliſſe videntur; aut Cyzicum deducta Samothracum ſacra ibi per Sacerdotes Samothraces adminiſtrabantur. Celeberrima ſane in Oriente fuerunt *Samothracum* ſacra, eorumque Carimonias *ſanctiſſimas* appellat Plinius lib. 36. Cap. 5. Templum quoque nobiliſſimum iis fuit, magno Populorum concurſu honoratum. Sequitur *Sub Rege Aridelo*. Non hunc Regem puto Samothracibus, aut Cyzicenis dominantem, ſed quidem *Regem Sacrorum*, qualem antea vidimus apud Romanos, & quali etiam uſi olim fuerunt Athenienſes, uti Ariſtoteles Lib. 7. Politicorum, Demoſthenes in Oratione contra Neæram, Pollux, & alii prodiderunt.

2 *Delphis,*
in Templo Apollinis.
E ſchedis Alexandri Marchionis Capponii.

ARISTAGORA
PRINCIPE IN DELPHIS
CVSTODIAE RVRALIS
AD TEMPLVM SACRVM
CVRANTIBVS
POLEMARCHO ALEXAMENO ET DAMONE

E Græco converſa in Latinum videtur Inſcriptio hæc. Nam Principe eſt Ἄρχοντος. Hinc autem diſcimus, fuiſſe Delphis *Archontes* præſectos *Cuſtodiæ ruralis*.

3 *Mazariæ,*
in urna.
Miſit Ignatius Maria Como.

....
VIRO. CLARISSIMO. SACRORVM
CVRATORI. CONSVLARI
MARI PRO.

Curatores Sacrorum, aut *Templorum* perquam raro in antiquis lapidibus occurrunt. Non ii Sacerdotes, ſed qui Religionis intuitu curabant, ut nihil Sacris deeſſet, & ſplendor, & cultus ſervaretur, aut augeretur in Templis. Parum fortaſſe diverſi ab *Æditui*s fuerunt. Vitium minime deeſt in vocibus poſtremis.

4 *Romæ,*
in Villa Medicea.
E ſchedis Franciſci Ptolomei.

C. AEMILIO. C. F. FAB
ANTONINO
EQVITI ROMANO
Q. Q. PATRONO MVNICIPII
OMNIB. HONORIB.
HONESTE PERFVNCTO
CVR. FANI. HERC. VICT
PONTIFICI

Aurelio Victore teſte Romæ in Foro Boario fuit *Ædes Herculis Victoris*. At Inſcriptio hæc ad Municipium quoddam ſpectat, in quo pariter *Herculis Victoris Fanum* exiſtebat, cujus Curator erat *Æmilius* iſte *Antoninus*. Forte illa ad *Aquinum* pertinet lapis, ubi *Herculis Victor*, uti ſidem facit Gruterianum marmor pag. 315. num. 8. celebratur.

1 *Romæ,*
in Sepulcreto Libertorum Liviæ Augustæ.
Ex editis curâ Eminentiss. Cardinalis de Polignac.

DIS MANIBVS
......AVG. LIB. BATHYLLVS. AEDITVS. TEMPLI. DIVI. AVG.
ET DIVAE AVGVSTAE. QVOD. EST. IN. PALATIVM
IMMVNIS. ET. HONORATVS

Unicuique Templo suus erat *Æditvus*. Nobis nunc appellatur *Sagristano*. Animadverte *in Palatium* pro *in Palatio*; sicuti AEDITVS pro AEDITVVS, quum tamen spectet Inscriptio ad meliora tempora Linguæ Latinæ. At vox *Æditur* (nisi sit descriptoris mendum) marmorarii oscitantiæ tribuenda.

2 *Ibidem,*
in Palatio Farnesio.
Ex Cl. V. Francisco Blanchinio.

COSMVS. AEDITVVS. MATRIS. D. M. IDAEAE
ANTIOCHO. SACERDOTE. ANNIS. XII. EIVSD. LOCI
AB. IMP. AVGVSTO. ORATIS. MANVMISSVS OL
SVPRA. SVNT. HS. N. L. DONATIONIS. CAVSA. MANCIP

Perfectior, quàm quæ apud Gruterum habetur pag. 308. num. 9. Inobservatum minime dimitte illud *Ab Imperatore Augusto Gratis Manumissus*. Si *Cosmus* iste *Gratis*, ergo non deerant, qui vel ab ipsis Augustis Libertate donabantur, sed felicitatem hanc procurante Reginâ Pecuniâ. Proinde quod tot Augustorum Liberti in antiquis monumentis occurrant, non continuo eorum Libertas tribuenda est Dominorum Liberalitati, & Caritati.

3 *Romæ,*
in Vinea Poggiana.
Ex Ligorio.

M. IVNIO. M. F. IANVARIO. AVO.
LIB. AEDITVO. AEDIS. MART. ANN. XX.
M. IVNIVS. M. F. SALVIANVS. SACERDOS
TIT. FEC.

4 *Romæ,*
apud Cardinalem Maffejum.
Ex eodem.

Cur verò Serpens, spiris suis sepulcralem columnam cingens, appositus fuerit, divinandi artem callentibus explicandum relinquo.

5 *Romæ,*
prope hortos Sallustianos.
Ex Donio.

VENERI
HORTORVM SALLVSTIANORVM
C. SALLVSTIVS DRVDVS
AEDITVVS. DD.

6 *Romæ,*
prope Ædem Beatæ Mariæ
in Schola Græca,
ubi Ara maxima Herculis Victoris
extitisse creditur.
Ex eodem.

P. VECTIVS P. L.
PHILOLOGVS
AEDIT. V. S. L. M.

7 *Romæ,*
in horto Lælii Gratiani.
Ex eodem.

A. OSTIENSIS
ASCLEPIADES
AEDITVS. CAPITOLI
SIGNVM. MARTIS
CORPORI FAMILIAE
PVBLICE
LIBERTORVM
ET SERVORVM
D. D

1 *Romæ,*
in hortis Ludovisiis,
E schedis Ptolomeis.

M. FICTORIO M. F.
SYNHISTORI CVR
AEDITVOM. CASTORIS
ET POLLVCIS
XVI
AEDITVI
CASTORIS ET POLLVCIS
POST MORTEM
H. C.

Huic uni lapidi debemus munus *Curatoris Ædituorum*. Quod verò heic se nobis offerant *XVI. Æditui* Fani *Castoris*, & *Pollucis*, id sane peregrinum videatur. Sodalitium fortasse fuit Templo illi inserviens.

2 *Civitellæ ad Arnum,*
apud Sotios.
Misit Rodulfinus Venuti V. Cl.

PRILEROS
QVI. PRAEFVIT. TEMPLO
ARNAE
STATIA CHARITE
FORTVNAE D. D.

Suum & huic lapidi pretium futurum est, quod nobis ignotum antea prodat Templum *Fortunæ Arnæ*, situm videlicet ad ripas Fluminis Arni. *Phileros* hic memoratus ex nomine se prodit Servum, sed uti *Cosmus* in præcedentibus Servile quidem nomen præferebat, quum tamen Libertus foret, ita factum de *Phileroto* illo opinor, qui Æditum egisse & ipse videtur.

3 *Florentiæ,*
apud Nob. V. Carolum Strozzium.
Ex Montfauconio, & Gorio.

HI. DEL NOTA
OS
QVAE. DEAE NILO
VDICA
XANDRIA. CVI. FLOS
VM. IVVENTAE
ARCARVM. NOTA. SVSTV
NVIDA DITI
ΔΕ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑ. ΚΟΡΗ ΠΡΟΠΟ
ΛΟϹ ΔΙΟΝΥΣΟΥ
ϹΤΟΦΟΡΟΣ ΤΕ ΘΕΑΣ ΝΕΙΛΩΤΙΔΟϹ
ΕΙϹΙΔΟϹ ΑΓΝΗϹ
ΙΚΟϹΙ. ΔΙϹ. ΠΛΗΡΩϹΑϹΑ ΧΡΟΝΩ
ΚΕΙΤΑΙ. ΑΥΚΑΒΑΝΤΩΝ

Ideſt:

Alexandria Puella, Famula Bacchi,
Et Cistophora Deæ Nilotidis
Isidis Puræ,
Bis Viginti Impleto Tempore
...... Jacet Annis.

Quæ heic appellatur *Bacchi famula*, Æditua in Templo Liberi fuisse videtur. Antonius Salvinius V. Cl. suspicatus primo legendum esse in Græcis literis ΚΙΣΤΟΦΟΡΟΣ, deinde statuit, ΠΑΣΤΟΦΟΡΟΣ ibi esse restituendum, quasi *Alexandria puella* fuerit *Thalamifera, quæ Isidem in tabernaculo collocatam gestaret, & circumferret*. Mihi adhuc probabilius videtur, *Cistophora* ibi esse legendum: de quo munere in subsequenti Inscriptione aliquid innuam.

1 *Romæ*,

Misit P. Joseph Blanchinius Presbyter Oratorii Romani, V. Cl.

Memoratur hæc eadem Ædes (extra Romam, ut opinor, sita) in Gruterianâ Inscriptione pag. 313. num. 1. spectante ad *Quintum Cæcilium Apollinarem Fanaticum de Æde Bellonæ Pulvinensi*. Sic appellata, ut puto, fuit Bellona, quod in illa Æde ejus statua *Pulvino*, seu *Pulvinari* supposito inniteretur cubito. Adhibebantur autem *Cistæ* in sacris iis, in quibus Ethnicorum superstitio latere credebat, seu potius fingebat, Mysteria, & arcana, Populo minime revelanda. Hinc apud Tibullum Lib. I.

Et levis occultis conscia Cista sacris.

Ita Apulejus Lib. XI. Metamorph. *Ferebatur ab alio Cista secretorum capax, penitus celans operta magnificæ Religionis.* Sed bene cessit, quod Clemens Alexandrinus in Admonit. adv. Gentes mysticas ejusmodi Cistas reclusit, earumque arcana nobis hisce verbis revelavit. *Quales autem sunt Cistæ eorum mysticæ? Oportet enim Sacra eorum revelare, & arcana enuntiare. Annon ea sunt Sesamides, & Pyramides, & lana bene laborata, libaque multos distincta umbilicos, salisque pugilli, & Draco orgium Bacchi Bassarici? Annon mala Punica, atque etiam corda, ferulæ, & hedera, & præterea placenta, & papavera? Hæc sunt eorum Sancta.* Potissimum verò in Bacchi Orgiis, atque in Isidis, & Cereris sacris usurpata fuit Cista, ut Eruditi viri jamdiu animadverterunt, satisque prodit præcedens Inscriptio, in qua appellari mihi creditur *Alexandria* puella *Cistofora Deæ Isidis*. Figuram ipsius *Cistæ* exprimit hoc marmor, ex quo discimus, *Bellonæ* quoque suos fuisse *Cistophoros*, qualis utique nobis repræsentatur *Lartius* iste *Anthus*; simulque discimus extitisse *Ædem Apollinis Argentei* in commemoratis locis.

1

Venetiis,
apud Nobiles Emos.
Misit P. Alexander Berti Lucensis
e Congregatione Matris Dei.

ΑΡΧΕΛΑΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΤΟ Δ ΑΓΑΛΜΑ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΥΠΕΡΤΕ ΕΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΚΑΝΗΦΟΡΟΥΣΗΣ ΔΩΡΟΘΕΑΣ
ΤΗΣ ΕΑΥΤΟΥ ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΙΣΙΔΙ ΕΠΙ ΙΕΡΕΩΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΟΥ ΑΝΑΦΛΥΣΤΙΟΥ ΕΠΙ
ΜΕΛΗΤΟΥ ΔΕ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΑΝΑΦΛΥΣΤΙΟΥ

ΔΙΟΝΥΣΣΟΔΩΡΟΣ ΚΑΙ ΜΟΣΣΧΙΩΝ
ΚΑΙ ΑΔΑΜΑΣ ΟΙ ΑΔΑΜΑΝΤΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΙ
ΖΑΚΟΡΕΥΟΝΤΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ ΕΠΟΛΟΥ

Idest :

Archelaus Dionysii (filius) *Marathonius Simulacrum Hoc*
Posuit Pro Se, Et Uxore
Et Filiis, Canistra Gestante Dorotheâ
Ipsius Filia Isidi, Sacerdote Existente
Demetrio (filio) *Demetrii Anaphlystio, Curato-*
re Verò Templi Dionysio (filio) *Demetrii*
Anaphlystio.

Dionysiodorus, Et Moschion
Et Adamas (filii) *Adamantis, Athenienses,*
Æditui Munus Gerente Marathone Epoli (filio.)

Dorothea, quæ heic appellatur Κανηφόρος, sive *Canistrum gerens*, aut *Canistrigera*, fortassis eadem fuit atque *Cistophora*, quod officium in facris perquam familiare præcedens Inscriptio nobis obtrudit. Infra inter Consulares videbis aliquot Fratrum Arvalium Fastos. Ibi in Columna Tertia *Pueri ricinati* (idest palloli, aut flammei quadam specie amicti sive tecti) *cum Publicis* (idest Collegii Servis) *ad aram retulerunt; deinde .... Campas contigerunt* &c. Vox *Campa* idem significare videtur, atque Græcorum Κάνη seu Κανέον, scilicet *Canistrum*, *Cista*. Tullius verò Virgines, quæ Athenis facra Cereris in Cistis ferebant, *Canephoras* appellatas & ipse testatur. Ejus verba sunt Orationis VI. in Verrem: *Manibus sublatis Sacra quadam more Atheniensium Virginum reposita in capitibus sustinebant: Canephoræ ipsæ vocabantur.*

2

Romæ,
in Vinea Cardinalis Carpensis.
Ex Ligorio.

D M
SEXTIAE SATVRNINAE
C. SEXTI. DAPHNI. ET ❦
SEXTIAES. SATVRNINAE
FIL. Q. VIX. AN. VI. M. VII.
DIEB. XIIII. ING. FR. PVBL.
DIV. FAVST. IVNIOR.

Hunc Lapidem Lipsius vidit, & exscripsit; sed postrema fortasse omisit, uti tenebricosa. Ex eo dedit Gruterus pag. 828. num. 6. Vide an heic legendum sit *Ingenuus Frater*, *Publicus* (idest Famulus) *Divæ Faustinæ Junioris*, videlicet in Æde eidem facratâ. Anno Ch. 298. Consul fuit *Faustus Junior*. Num Annus iste heic signatus?

3

Extra Romam,
ad Sancti Pauli.
E schedis meis.

EPIGONE FECIT SIBI. ET
CAESINIANO. PVBLICO PONTIFICI
ET A. MEMMIO. ROMANO. F. SVO
LIB. LIBERTABVSQVE SVIS POSTQ. EORVM

Et heic habes *Publicum*, idest *Servum*, *Pontificum*; ita quippe ibi scriptum puto, non verò PONTIFICI.

1 *Paganicæ,*
in agro Aquilano.
Misit Antonius Antinorius Aquilanus.

NORVM
VICARIO
CVLTORES
DEI PVBLI
CI POSVE
RVNT: D. M. S

Cultores Deorum Sodalicia quædam apud Ethnicos fuere, in honorem alicujus Dei instituta, qualia forsasse nos habemus, sed veræ Pietatis, in honorem Sanctorum. Pro PVBLICI lego PVBLICE. Sigla D. M. S. videntur *Deo Magno Serapidi*. Sed mihi potius videtur Inscriptio Sepulcralis, quemadmodum subsequens, & legendum *De Marsupio Suo*, aut aliquid simile.

2 *Venafri.*
Misit Ignatius Maria Como.

D. M. S
CVLTORIBVS
SATVRNI
IN AGR. P. IIII.
IN FR. P. IIII.

Scilicet commune Sepulcrum sibi parabant, ejusmodi Sodales *Cultores Deorum*. Præcedens quoque posita videtur alicui Sodali a reliquis *Cultoribus*.

3 *Prope Tudertum,*
apud Fratres Capuccinos.
Misit Franciscus Comes Campelli.

CVLT HERO
FRONTONI
AR. C. VI.

Legendum reor HERC. Scilicet *Cultores Herculis* titulum scripserant *Frontoni Arcario*; nisi mutilum saxum conjecturas quasque rejiciat.

4 *Fulginii.*
Misit V. Doctiss. Justinianus Palsarinus.

D. M.
TVTILIAE
LAVDICIAE
CVLTRICES
COLLEGI
FVLGINIAE

De fide istius marmoris dubitatum fuit. Cur, nondum intellexi. Sabo teste, ac lapidibus, olim quoque splendebat *Civitas Fulginia*. *Collegia* verò hujusmodi *Cultorum* e sequentibus saxis confirmantur.

5 *Venafri.*
Misit Ignatius Maria Como V. N. Neapolita.

D. M. S
CVLTORES
COLLEGI
P. ROMES

ROMES Græco more pro *Roma*. Ibi proinde fuisse videtur *Collegium Cultorum Panthei*, aut quid simile. Dubito tamen, an satis emendate ad me venerit Inscriptio hæc; Quei enim Venafri cultores Panthei Romæ?

6 *Reate.*
Ex Ligorio.

LOC
CVLTORVM HERC. RESP.
SVB. QVADRIGA
IN F. P. XXX.
IN AGR. P. XXV.
HVIC LOCO
Q. OCTAVIVS. COMMVN.
T. FVNDILIVS. QVARTIO
IN F. P. XIIII. IN. AGR. P. XXI.
DONAVERVNT

Vide Gruterum pag. 68. num. 12. qui mutilum dedit hoc marmor. Nimirum Locus hic erat, ubi *Cultores Herculis Responsalis*, aut *Respicientis* tumulabantur. *Responsalis*, qui *Responsa* dabat. Hunc ipsum Lapidem exscriptum mihi etiam misit Clarissimus Vir P. Joseph Blanchinius Presbyter Oratorii Romani. *Sub Quadriga*, signum puto ad monumentum illud a ceteris distinguendum.

7 *Præneste.*
Ex Gorio.

P. ACILIO. P. F. MEN
PAVLLO
IIIIII. VIR. AVG. Q. COL
AED. II. VIR.
FLAMINI DIVI AVG
CVR. ANNONAE
CVR. MVNERIS PVBLICI
CVR. KAL
CVLTORES IOVIS
ARKANI
REGIO MACELLI
PATRONO DIGNISSIMO
L. D. D. D

Jupiter Arkanus heic primùm emergit. Verùm fueritne ita appellatus, quasi Abditus, & Invisibilis sit, an quod in Arce, aut in Sacrificiis a notitiâ vulgi remotis coleretur, decernere in promtu non habeo. Vide Festum, ubi de *Arcano sermone* agit.

8 *Romæ,*
in Vinea Caroli Cremonæ.
Ex Donio.

BRVTIVS HONORA
TVS. CVLTOR. EX. VOTO
D . D

Cui tam Deo *Brutius* iste *Honoratus Cultor Votum* suum solverit, non liquet. *Jovi* tamen conseo, cujus symbolum est Aquila ibi sculpta stans super Fulmina.

9 *Venafri,*
Misit Ignatius Maria Como.

COLLEGIVM
CVLTORVM
BONAE DEAE
CAELESTIS

1 *Celejæ,*
apud Martinum Lederer.
Ex P. Duellio Canonico Regulari.

MERCVRIO AVG. IVLIVS LVCIFER SAC ET
CVLTOR EIVS TITVLVM CVM SER. T. D.

VIATOR GAETVL	I	MAXIMVS VIATORI	S
AVITVS MAGN	I	MAXIMVS TERT	I
SPECTATVS SEXT	I	IVLIVS SECVND	I
SECVNDINVS SECVND	I	ALILIVS FIRMV	S
FINITVS MAGN	I	CASSIVS SENILI	S
CRESCENS NERTOMAR	I	SECVNDIN MAXIM	I
MAXIMVS QVINT	I	PRESENS RESPECT	I
CALVINIVS MARTIALI	S	SATVRNIN VIATORI	S
AEMILIVS SPECTATV	S		
CALVINIVS MARTIALI	S		
AVITVS SECVND	I		

Hos omnes *Cultores Mercurii Augusti* fuisse arbitror. Sunt heic nonnulli Cognomine destituti, qui se agnoscendos præbent ex nomine Patris.

2 *Augustæ Taurinorum.*
E Guichenonio.

V. P.
Q. VEIQVASIVS
Q. L. OPTATVS
SACRORVM CVLTOR

3 *Ibidem.*
Ex eodem.

CVLTORIBVS
FABRORVM
LOCVS. D.
A. M. FVLVIO
MARCELLO

Collegia Fabrûm, sive *Fabrorum* sæpe memorata videas in antiquis saxis. *Cultores* heic appellari *Sodales* ipsos arbitror, Collegium illud constituentes.

4 *Parisiis,*
apud Monachos Benedictinos S. Germani.
Ex P. Montfauconio.

COLLEGIVM
SILVANI REST
ITVERVNT. M
AVRELIVS AVG
LIB HILARVS
ET MAGNVS CRYP
TARIVS CVRATORES

Nescio, sit-ne *Crypterius* cognomen, an Cryptarum ædificator.

5 *In Ponte Latronis*
agri Calatini.
Ex Cl. V. Alexio Symmacho Mazochio,
Canonico Capuano.

D. M. S
C. TERENTIO
C. FIL. PAL
CARINO
PR. I. D. MONTIS
DIANAE. TIF
C. TERENTIVS
HYPERCOMPVS
FILIO BONO
CONTRA VOTVM

Terentius Carinus iste, ut opinor, *Præfectus* fuit *Juri dicundo Montis Dianæ Tifatensis*, ubi Pausania teste Lib. I. Eliacor. fuit celebre Templum *Dianæ*, quæ Monti nomen dedit, aut inde accepit. Nam *Tifata* appellabatur etiam Mons; totus verò ille tractus, triginta stadiis a Capuâ distans, sacratus erat Dianæ. In Tabulis quoque Peutingerianis spectatur supra Capuam Templum *Dianæ Tifatinæ*.

1 *Vesontione.*
E Chifletio.

GEMINIA. II. IVLIA
ARAVSIENSIS. MATER
SACRORVM. HIC
ADQVIESCIT
D. IVL. PI. AVGTVS. CON. PI
ISSIMAE. ET. AVRAE
SEVERI. QVI. M. PRO. F
OBSER.

Multum heic hariolatur Chiffletius, ut postrema interpretetur. Ego marmori, quod depravatum nimis, aut oscitanter exscriptum puto, inanes conjecturas ultra non addam, uno contentus, nempe videri mihi legendum: GEMINIA TERTVLLA. In quintâ vero lineâ D. VLPIVS AVCTVS CONjugi &c. & AVREL.

3 *Romæ,*
in Vinea Montaltina.
E schedis meis.

MENNIAE
QVARTAE
SACRORVM
PATRONAE
BENEMERENTI
CYPERVS L

5 *Veronæ,*
in Musæo Publico.
Ex Marchione Maffejo.

OPILLIAE
QVINTAE
SACRORVM RO
MANIENSI. C. IVLIVS
HYMENAEVS. CON
TVBERNALI

Fabrettus V. Cl. pag. 315. hanc refert, ac legit OFILLIAE. Tum in hoc Veronensi, tum in Mutinensi, qui præcedit, lapide mentionem vides *Sacrorum Romaniensium*, & *Sacrorum ab Roma*. In hasce Urbes Circulator aliquis novam aliquam Sacrorum formam importarat, quæ, ut major veneratio eis accederet, deprædicabantur veluti deducta ex aliquo Romanorum Templo. *Isiaca* fortasse fuerunt; nam *Isidi Æmilius* ille *Phœbus* donum offert. Ambo *Sacerdotes* ejusmodi Sacrorum fuisse videntur.

2 *Florentiæ,*
apud N. V. Carolum Strozzium.
Ex Gorio.

ΘΕΟΙϹ ΚΑΤΑΧΘ
ΟΝΙΟΙϹ ΠΕΤΙϹΙΑΙ
ϹΤΕΦΑΝΗΦΟ
ΡΙΑΙ ΘΥΓΑΤΡΙ
ΠΕΤΙϹΙΟϹ ϹΤΕ
ΦΑΝΟϹ L Κ

Idest:

Dis Mani-
bus Petisiæ
Stephanepho-
riæ Filiæ
Petisius Ste-
phanus. Ann. XX.

Si *Stephanephoria* Cognomen est, nil addendum est. Verum mihi creditur heic designari munus sacrum. Nam apud Græcos Στεφανηφόροι, *Stephanephori*, species quædam Sacerdotum fuere, ob id etiam dicti, quod *Coronam* gestarent, iique occurrunt in vetustis lapidibus.

4 *Mutinæ,*
apud Sancti Francisci.
Exscripsi.

M. AEMILIVS
PHOEBVS
SACRORVM. AB. ROMA
ISIDI DONVM DAT

Vide subsequentem.

6 *Rhodigii,*
apud Comitem Carolum Silvestrum.
Misit ipse.

Q. ASCONIVS
GABINIVS. MODEST
PRAETOR. PROCOS
PRAEF. AERARI SATVRNI
DEDIT

Correctiorem do, quàm Gruteriana pag. 26. num. 2. *Præfectorum Ærarii Saturni* alii lapides meminere.

Ephesi,
ad fornicem XXXVI. Aquæductus.
E schedis D. de la Condamine *hausit Bimardus.*

Μ. ΙΟΥΛ ΑΥΡ ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΑ ΚΑΙ Β ΑΣΙΑΡΧΟΝ ΕΚ ΤΩΝ
Τ ΦΛ ΜΟΥΝΑΤΙΟΣ ΦΙΛΟΣΕΒΑΣΤΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΙΑΡΧΗ
ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΩΛΕΩΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΣΕΒΑΣΤΩΝ ΕΦΕΣΙΩΝ ΠΟΛ

Ex versione Bimardi.

Marcum Julium Aurelium Dionysium Sacrorum Præconem, *Et Bis Asiarcham De Suo*
Titus Flavius Munatius Augusti Amator, *Scriba*, *Et Asiarcha*
Primæ Et Maximæ Metropolis Asiæ
Civitatis Ephesiorum Bis Neocororum Augustorum (honorat.)

De *Hierocerycibus*, sive *Sacrorum Præconibus* videnda, quæ congessit *Vandale* in Differtat. Illustre munus *Asiarcharum* apud Græcas Asiæ Civitates fuit. Principes habiti sunt Sacerdotum, Ludis publicis præerant, Templorum curam gerebant &c. Sunt qui unum tantummodo *Asiarcham* ab Asiæ Civitatibus electum contendunt, idque Pitiscus in Lexico suo suadet. At hinc discimus, peculiarem suum Asiarcham fuisse Ephesiam Respublicæ.

In Vico Civita di Bagno,
apud DD. Oliva.
Misit Antonius Antinorius,
Aquilanus.

Q. ATATINO. Q. F
QVIR. MODESTO
PRAEF. FABR. BIS
TVBICINI. SACRORV
FLAMINI. ROMAE. PRAE
FECTO CLASSIS MOESIC
P. ATATINVS. FLACCVS
FRATRI OPTIMO AC PIISSIM

Tubicinem Sacrorum ex una tantùm Inscriptione Reinesii pag. 363. noveramus. En alterum exemplum. Rarissima quoque est mentio *Classis Mœsicæ* ad Danubium collocatæ. *Classis Flavia Mœsica* appellatur in Gruteriano lapide pag. 575. num. 2.

1 *Prope Victoriæ Oppidum,*
in Hispania.
E schedis P. Cattanei.

SEX. NVMIO. SEX. F. AVSETANOR. DECVR.
A. PRIMA IVVENTA IN. SAC. MINER. ADSCRIP.
ET OMN. RER. SACR. SCRIBAE. VIXIT AN. LXXIII.
M. VII. DIE. IX. SEX. ET. P. FILII PATRI
PIENTISS.

Ausetani incolæ fuerunt *Ausæ* Civitatis in Hispania Tarraconensi nunc *Vich de Ossuna*.

2 *Romæ,*
apud Franciscum Mazzantum.
E schedis Ptolomeii.

M. VALERIVS. M. L
CHRESIMVS
VESTIAR. AB. AEDE CERER.

Dubius sum, sit-ne *Valerius* iste *Chresimus* dicendus *Vestiarius*, inserviens Ædi Cereris, ejusque Ministris vestes conficiens; an qui officinam posuerat apud eamdem Ædem. Primum vero similius.

3 *In Vico* les Pennes,
tribus a Massilia leucis.
Ex MSto D. Præsidis de Mazaugues.
Misit Bimardus.

MATRIS. DEVM. MAGNAE. IDEAE
PALATINAE EIVSDEM RELIGIONIS APPARITOR
CAIVS IANVARIVS

Vide Gruterum pag. 28. num. 3.

4 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Malvasia, & Margarino.

D . M
T. FLAVIO CITTVRSO. PA.....
SODALES BALLATORES
CYBELAE. BENEME
RENTI. FECERVNT

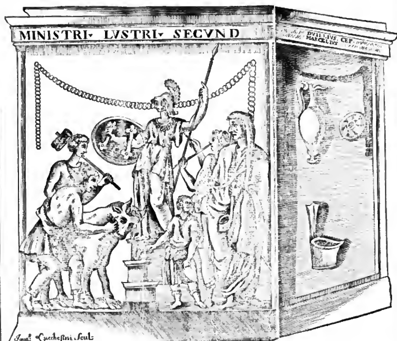
Recte *Sodales Cybelæ* heic nobis sese offerunt: hujusmodi quippe Sodalitia sacra in usu fuere. At illud BALLATORES sphalma exscriptoris videtur, nisi sit a Græco Βάλλω, & *Gallos*, aut *Corybantas* significet.

5 *Romæ.*
E schedis Antonii Scotti Canonici Tarvisini.

IMP. CAESARI
VESPASIANO AVG. PONT. MAX.
TR. POT. VIII. IMP. XXVII. P P.
COS. VIII. DES. VIIII. CENSORI
CONSERVATORI CEREMONIARVM
PVBLICARVM ET RESTITVTORI
AEDIVM SACRARVM
SODALES TITII

Mutilam dederat Inscriptionem hanc Gruterus pag. 243 n. 7. & rursus pag. 270. num. 1. Mutilam quoque habes inter Donianas pag. 127. De *Sodalibus Titiis* Sodalicium sacrum constituentibus, & quidem *Sacerdotibus*, a *Tito Tatio* institutis, loquuntur Tacitus Lib. I. Annalium, & Lib. II. Historiarum. Posita autem fuit Inscriptio hæc Anno Christi 76.

Romæ.
Ex Ligorio.

In prisci ævi monumentis occurrunt *Pontifices Quinquennales*, *Flamines Quinquennales* &c. Videntur memorati in isto Lapide Ministri delecti pro secundo Quinquennio. Attamen fieri etiam potuit, ut *Lustrum* significaret hoc in loco *Lustrationem*, seu expiationem Urbis, aut Exercitus, quæ variis de caussis in usu apud Ethnicos fuit. Sacrificium verò illud Minervæ sive Palladi factum, in reliquis Aræ lateribus subsequentia Anaglypta exhibet.

1 *Alia duo latera ejusdem Aræ quadrangularis formæ.*

2 *Romæ, in Hospitali Sancti Johannis Lateranensis. Ex Ligorio.*

D. M
HERMETIAE
SENNIANO
PVBLICO. PON
TIFICVM. PIA FOR
TVNATA. CONI
VG. B. M. FECIT

Hermetias iste, sive *Hermes Æsunianus*, sive A. F. *Auli Filius Sennianus*, erat *Publicus*, idest Servus, seu potius Libertus *Pontificum*, eorum ministerio, sive servitio addictus, quamquam nomine Servus. Protulit etiam hunc lapidem Donius ex schedis Muratianis. Ibi tantum legitur in fine FORTVNATA COIVX.

3 *Ibidem, in Museo Kircheriano. Misit P. D. Gabriel Scarmagli, Monachus Benedictinus.*

DIS MANIBVS
CLAVDIAE
ANTONIAE
LIB. LACHNE
PHILIPPVS RVSTIAN
PVBLICVS AB
SACRARIO
DIVI AVGVSTI
CONIVGI CARISSIMAE
FECIT ET SIBI

PVBLICVS, idest Servus, sive inserviens Sacrario Divi Augusti. Non is tamen Servilis conditionis videtur, si revera ei duo Nomina tribuuntur, & precipue quod Libertam Conjugem habeat.

1 *Fulginii,*
apud Eusebium Eremitam.
Ex Ligorio.

DIIS. MANIBVS
Q. ATILIO. Q. F. ROM
CORNELI....
KALATORI. SACERDOTII
TITIALIVM. FLAVIALIVM
PROC. AVG. IN. COLON.
ASCVLANOR
VIX. ANN. XXXXVIIII
M. X̄. D. XV̄. H. IĪX

Similem Inscriptionem cum pari titulo attulit Gruterus pag. 304. num. 9. *Calatores* in sacris erant, qui Pontifices, & Sacerdotes convocabant, & Populum monebant, ut opere abstineret dum Feriæ publicæ erant, aut Sacra deducebantur.

2 *Ex Begero.*

Q. CAELIO
FEROCI
KALATORI SA ERDOTI
TITIALIVM FLAVIALIVM
STVDIOSO
ELOQVENTIAE
VIXIT ANNIS XV
MENSE I. D–EBVS XIV
FILIO OPTIMO AC
REVENTISSIMO
M. GAVIVS CHARINVS

FRATRES ARVALES.

Insigne fuit apud Romanos Collegium duodecim *Fratrum Arvalium*, utpote quod a Romulo institutum fuit, qui *se duodecimum Fratrem appellavit inter illos*, uti memoriæ prodidit Plinius Lib. 18. Cap. 2. Sacra faciebant, ut Arva redderent fructum. Aliis etiam publicis de caussis sacrificabant: quod ex Fastis eorumdem constat, quorum fragmenta apud Gruterum, & uberius in hac ipsa Collectione meâ prostant. Quod nunc discimus, vel ipsi Cæsares, & Augusti, ad exemplum Romuli, honori sibi ducebant huic ipsi Collegio nomen suum dare. Id constabit ex Marmore existente in Museo Albano, & ex aliis Romæ in uno eodemque loco effossis, atque a Cl. Gorio inter Doniana editis.

1 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani.
Misit Franciscus Blanchinus V. Cl.

NERONI CAESARI
GERMANICI CAESARIS. F.
TI. CAESARIS AVGVSTI N.
FLAMINI AVGVSTALI
SODALI TITIO. FRATRI ARVALI
FETIALI QVAESTORI
EX S. C.

Agitur heic de *Nerone Cæsare Germanici Cæsaris Filio*, quem Tiberius Augustus, Sejano curante, e medio sustulit.

4 *Ibidem,*
in suburbano Fabricii Galletti.
Ex Donio.

IMP. CAESARI
DIVI. TRAIANI
PARTHICI. FIL. DIVI
NERVAE. NEPOTI
TRAIANO. HADRIANO
AVG. PONTIF. MAXIM
TRIB. POT IĪ COS. IĪI.
FRATRI ARVALI

Positus fuit Lapis Anno Christi 119.

5 *Ibidem,*
Ex eodem.

IMP. CAESARI. DIVI
HADRIANI. F. DIVI
TRAIANI. PARTHICI. NEP
DIVI. NERVAE. PRON
T. AELIO. HADRIAN. ANTONIN
AVG. PIO. PONT. MAX. TRIB. POT. IĪ
COS. IĪ. P. P.
FRATRI ARVALI

Dicatum fuit hoc elogium Anno Christi 139.

6 *Ibidem.*

IMP. CAESARI. DIVI. ANTONINI
PII. FIL. DIVI. HADRIANI
NEPOTI. DIVI TRAIANI
PARTHICI. PRONEPOTI
DIVI. NERVAE. ABNEPOTI
M. AELIO. AVRELIO
ANTONINO. AVG P. P.
TRIB. POT XVI. COS. III
FRATRI. ARVALI

Pertinet Inscriptio hæc ad Annum Christi 162. aut 163.

1 *Romae.*

IMP. CAESARI. DIVI. ANTONINI
PII. FIL. DIVI. HADRIANI
NEPOTI. DIVI. TRAIANI
PARTHICI. PRONEPOTI
DIVI. NERVAE. ABNEPOTI
L. AELIO. AVRELIO. VERO
AVG. TRIBVNIC.
POT. III. COS. II
FRATRI. ARVALI

Ad Annum Christi 163. spectat hic lapis.

2 *Ibidem.*

IMP. CAESARI. L. SEPTI
MIO. SEVERO. PERTINACI
AVG. P. M. TRIB. P. III
IMP. IIII. COS. II
ARABICO. ADIABENICO
FRATRI. ARVALI

Positum fuit hoc Epigramma Anno Christi 195.

3 *Ibidem.*

IMP. CAESARI. L. SE
PTIMI. SEVERI. PII. PER
TINACIS. AVG. ARABICI. A
DIABENICI. PARTHICI
MAXIMI. FILIO. DIVI. M
ARCI. ANTONINI. PII
GERMANICI. SARMATICI
NEPOTI. DIVI. ANTONI
NI. PRONEPOTI. DIVI. HA
DRIANI. ABNEPOTI. DIVI
TRAIANI. PARTHICI. ET. DIVI. NERVAE
ADNEPOTI. M. AVRELIO. ANTO
NINO. AVG. TRIB. POTEST. II
PROCOS. FRATRI. ARVA
LI. S.

Anno Christi 199. aut 200. *Caracallae* Augusto dicatus fuit hic lapis. Alios Augustos in hoc ipso Opere inter *Fratres Arvales* enumeratos offendes, ita ut jam intelligere possis, quantum a vero abscesserit Reinesius, qui in notis ad Inscriptionem CLVII. Classis Primae sui Syntagmatis, Gruterianam Inscriptionem pag. 1085. num. 10. ubi Gordianus Augustus FRATER ARVALIS appellatur, emendandam censuit, quasi Imperatoriam dignitatem dedeceat mentio *Magistratuum*, quos Imperator privatus gesserat. Atqui jam manu tangis, vel post Imperium arreptum honori sibi duxisse Augustos, in amplissimum Collegium *Fratrum Arvalium* cooptari.

ALII ORDINES SACERDOTUM ET SODALIUM.
APOLLINARES, MERCURIALES, MINERVALES, HERCULANII, CLAUDIALES, HADRIANALES.

4 *Mutinae, in Turri Cathedralis. Exscripsi.*

C. ALBIVS. C. L. PHILODAMVS
APOLLINARIS. SIBI. ET
C. ALBIO. C. L. CASVLONI
C. ALBIO. C. L. INGENVO
C. ALBIO. C. L. CLARO
LIBERTIS. FIERI. IVSSIT

Cajum Albium, qui *Apollinaris* vocatur, subdubitans opinatus fuit Sertorius Ursatus Patavinus, vir de Antiquitate benemeritus, *Sacerdotem Apollinis* fuisse. At sine hæsitatione id statuendum. Mutinæ præcipue nomenclatura ista invaluit, uti subsequentia exempla ostendent. Quod minime animadvertens Scaliger, in contexendo Indice Gruteriano, inter *Sacerdotes* minime recensuit *Apollinares*. Sed uti reperimus alibi Sodales *Flaviales*, *Augustales*, *Titiales*, *Hadrianales*, *Antoniniales*, *Faustinianos*, *Herculanios*, *Mercuriales*, *Claudiales* &c. ita Mutinæ Sodales *Apollinares* instituti fuere. Et fortassis etiam in aliquot aliis Urbibus iidem Sacerdotes pari nomine ornati occurrent. Inter marmora Felsinea Malvasiæ pag. 40. visitur hoc epitaphium. *C. Vibennius Suavis* APOL. *Sibi & Vibiae C. L. Jucundae uxori..... Vibenn. & Vibia Lib. Calem.* Sed quia fatetur Malvasia, eppum illum ad Samodiam fluvium fuisse antea effossum, spectare etiam potest Inscriptio eadem ad Mutinensem virum, quippe antiqui fines Mutinensis agri ad Samodiam usque, immo & ultra, protendebantur. Alteram Inscriptionem, adservatam Mutinæ, profert Gruterus pag. 442. num. 5. Hæc autem inscripta fuit *L. Nevio*, *L. F.* APOLLINARI *Decurioni Mutinae*. Nomen autem *Apollinaris* transiisse ibi videtur in Cognomen, sive Agnomen, uti factum etiam vidi de *Martiali*, *Mercuriali*, *Flaviali*, *Augustali* &c.

5 *Ibidem, extra Cathedralem. Exscipsi.*

C. EGNATIVS. PRIMIGENIVS
APOL. SIBI. ET. SVIS
M. HELMONIVS. ATTICVS. AP. SIBI
ET. ELONIAE. HECATE. VXORI. ET
M. HELMONIO. M. F. TAVRO. FILIO
LIBERTIS. LIBERTABVS. V. F

Dederat Gruterus non sine mendis pag. 869. num. 8. AP. idest *Apollinaris*.

6 *Ibidem, ad Sancti Faustini extra Urbem. Exscripsi.*

1 *Mutinæ,*
ad Sancti Faustini.
Ex Ludovico Vedriano.

M. NOVANVS. M. L
PRINCEPS. APOL. SIBI. ET. SVIS
M. NOVANVS. M. L
AVCTVS CONLIBERTVS

2 *Ibidem,*
in Turri Cathedralis.
Exscripsi.

C. SALVIVS. C. L AVCTVS. APOL	SALVIA. C. F. PRIMA FECIT
V P. PLOTIVS. P. L. VRBANVS APOLL	V SOSIA. Ɔ. L AMARYLLIS

Non satis accurate descriptam protulerat Gruterus pag. 887. num. 7.

3 *Nejani,*
ad usum aquæ Lustralis.
Ex Malvasia.

D. M
L. AVIDIVS
L. L. PHILOGENES
MERC. ET. AVG. VIX. AN. LXV
FILI. PIIS. PATRI

MERC. ET. AVG. idest *Mercurialis* Sacerdos, simul & *Augustalis* fuit *Avidius* iste *Philogenes*. De *Augustalibus* vide infra.

4 *Nolæ.*
E schedis meis.

L. SATTIO. L. L. PHILEROTI
MAGISTRO MERCVRIALI
ET AVGVSTALEI
NOLAE. ET DAERIAE. Ɔ. L
RVFAE VXORI ET L. SATTIO
L. L. AMPLIATO
EX TESTAMENTO L. SATTI
L. L. PHILEROTIS

5 *Astæ in Pedemontio.*
E Guichenonio.

P. LAETILIVS. P. L. POL. HILARVS SPVRI
MAGISTER MINERVALIS
NAEVIA. Ɔ. L. CLVSIA. Ɔ. L.
ALMVRIS TOPIA

6 *Cunii.*
E schedis Nicolai Pacediani.

C. FVLVIVS. C. L. PHILOLOGVS
MAG. MINERVALIS. PVLFEMIA
T. F. SABINA VXOR
C. FVLVIVS. C. F. POL. SABINVS

7 *Tibure.*
E schedis meis.

[redacted] CVR
AED. VRB. VI. VIR.
HERC. AVG.
TIBVR. PATRONO
S. C

HERC. AVG. idest *Herculanio*, aut *Herculano Augustali*, uti subsequentes Inscriptiones legendum monebunt. Ita Tibure appellati Sacerdotes, aut Sodales Herculis, qui ibi colebatur, nisi potius Commodus Augustus, qui sub Herculis figura irridendum se praebuit hisce Sacerdotibus, aut Sodalibus originem, ac nomen dedit. Apud Gruterum pag. 1097. num. 7. *P. Mummius* dicitur HERCVLANVS AVGVSTALIS. Ibi legendum *Herculanus Augustales*, arbitratus est doctissimus Gorius ad Donianas Inscriptiones.

8 *Ibidem,*
in Abbatia Sancti Clementis.
E schedis meis.

TI. CLAVDIO
SALVIANO
HERCVLANO
AVG. GRATIS
CREATO
DVPLICARIO

Duplicarius Militem prodit; at non raro videas viros Sacris adscriptos, Civilibus, ac Militaribus muneribus functos fuisse.

1 *Extra Tibur,*
in Sanctæ Mariæ de Horto,
in sepulcro corroso.
E schedis meis.

C. SEXTILIVS. V. V. $. TIBVRTIVM. VOL. L. ALPHENATIVS
LIB. EPHEBVS
HERCVLANIVS
AVGVSTALIS
CVRATOR

IIII. K. SEPTEMBRES. F.
COGNITA PETITIONE
ET BASIM MARMO
HERCVLIS ET AVGV
AVCTORITAS PER
VM. C. SEXTILIVS SA
PHEBVS NON. HOD
EXORNATVS. S. ET
HENES AVRO HERC
IACERE GRATE EXT
QVOQVE NOMINIS
SVBSCRIPTIONE LO
ACILIVS VE
EXEQV. TVB
EN SVE
A VILLA ET
ARPENDO
ATTIVS

Hujusce Inscriptionis particulam tantummodo ediderat e Pighio Gruterus pag. 315. num. 5.

2 *Dertosæ.*
E schedis Ambrosianis.
Misit etiam amicus Bimardus,

M. SALLVSTIO
FELICI PEREG
RE. DEFVNCTO
SODALES
HERCVLANI

3 *Bononiæ,*
in Sanctæ Margaritæ.
E schedis Jacobi Valerii.

MEMORIAM
P. CORNELII SATVRNINI
MAGISTRALIS
CORNELIA PRIMA VXOR
EX INDVLGENTIA COLLEG
SIGNVM. LIBER. BASIM
CAVLAS. D. D

Manca habetur apud Gruterum pag. 67. num. 5. Quid heic sint *Caulæ*, petis? Septa sive Cancelli fuerunt, quibus circumcingebatur *Signum*, idest Simulacrum *Liberi*. Servius in Vergilium testis: *In sacris Ædibus, & in Tribunalibus septa, quæ turbas prohibent, Caulas vocamus*. Ita ovium septa appellata *Caulæ*.

4 *Beneventi.*
E schedis meis.

D. M. S
A. VIBIO IÁNVARIO
CLAVDIALI AVGVSTALI
CVR. MVN. DIN. VN
VS AVLIS VIBII
IVSTINVS
IVSTIANVS
IANVARIVS
FILI. PATRI. BENEM. F

Heic quidem habemus *Curatorem Muneris*, idest Ludi, sive Spectaculi Gladiatorii. Sed quid corruptæ illæ voces significent DIN. VNVS AVLIS, divinat qui potest.

5 *Bononiæ,*
apud Comitem Malvasiam.

M. CLODIVS
MIL. SABINVS
VI. VIR CLAVDIAL
SIBI ET
COERANE
TYCHE LIB
Q. Q. V. P. XXII.

Idest *Quaquaversum Pedes XXII.* Pro MIL. lego M. L.

1 *Tusculi.*
Misit Alexander Marchio Capponius.

M. GAVIO. T. F. VEL
APPALIO MAXIMO
C. V.
SODALI HADRIA
NALI. LEG. PRO.
NARBONENSIS
Q̄ AVG.
GAVIVS FORTIS LIB
ET. PROC. OB MERI
TA EIVS

2 *Avellini,*
in Palatio Principis.
Misit Ignatius Maria Como.

C. ARRIVS. C. LIB
CORYMBVS. AVG
CLAVD. EX. TESTAM
EIVS ARBITRATV
HERENNIAE. RESTITV
TAE. VXOR. OPTIMAE. ET
VRBANI. LIB. L. D. D. D

3 *In Vico Avio*
Diœcesis Tridentinæ.
Misit Jacobus Tartarottus
Erud. V. Roveretanus.

L. AVFILENVS
ASCANIVS
VI ⁂ VIR ⁂ II.
CLA. ET AVG.
SIBI ⁂ ET
CATIAE. T. F.
RHODE
VXORI

Animadvertit doctissimus Tartarottus, Hieronymi viri eruditissimi Frater, *Aufileni* cujusdam mentionem haberi apud Catullum in Epigram. *de Quintio, & Cœlio*, qui eundam etiam *Aufilenæ* bina epigrammata dicavit. *Catia* quoque gens Veronæ extitebat. Ceterum *Ascanius* iste simul fuit *Secundum Sever Claudialis*, & *Augustalis*, ita ut videantur diversa fuisse Collegia Sodalium Claudialium, atque Augustalium. Sed præcessit alter lapis positus *Januario Claudiali Augustali*.

A U G U S T A L E S.

4 *Brixiæ,*
ad Sancti Barnabæ.
Ex Oll. Rubeo.

P. ACILIO
ELIODORO
VI. VIRO AVG. P.
ACILIVS HELE
NVS. FRATRI
PIISSIM.

Jam complura marmora produxi, in quibus AVGVSTALES, & SEVIRI AVGVSTALES occurrunt: quæ postrema appellatio per AVG. compendii caussâ exprimi consuevit. Sæpe etiam muneris, seu dignitatis istius mentio recurret in progressu Operis; vix enim aliud reperias, quod aut enixius quæsierint, aut facilius impetrarint eorum temporum homines, quam *Augustalitatis*, ut ita dicam, splendidum nomen: ita ut non Romæ tantùm, sed per quaslibet Romani Imperii Urbes, Italiæ potissimùm, multiplicatos *Augustales* immanem in numerum arbitrari liceat, quum & Libertis locus inter eos foret. Adulatio præcipue in caussa fuisse videtur. Nam uti Reinesius, & Cardinalis Norisius in Cenotaphiis Pisanis diligentissime animadverterunt, nihil aliud fuerunt *Augustales*, nisi *Sacerdotes* primo in honorem Augusti, tum reliquorum Cæsarum, in Divos relatorum, instituti. Tacitus non uno in loco rem memoriæ prodidit. Ii Collegium, sive Sodalicium constituebant. Hinc *Sodales Augustales*. Nuper dedi *Claudialem Augustalem*, hoc est Sacerdotem in honorem Claudii Augusti electum, nisi sint duo diversa munera. Idem animadvertere potuisti de *Sodali Hadrianali*. Sacerdos sint & ille, qui Divi Hadriani Augusti sacra curabat. *Sodales* quoque *Antonianos*, sive *Antoninianos* supra vidimus, in honorem Caracallæ Augusti institutos. Idem dic de *Flavialibus*. Ejusmodi autem Augustalium Collegio primates Sex præerant, appellati propterea *Seviri*: quod nomen sæpissime in priscis Lapidibus occurrit. Præterea quum Augustalium numerus nimium excrevisset, discrimen inter eos invaluit; alii quippe appellati fuerunt *Seniores*, ceteri *Juniores*. Utrique turmæ sui præerant *Seviri*, *Magistri* etiam, ut est nonnullorum opinio, nuncupati. Atque uti erant olim Feminæ Sacerdotes, ita Feminas *Augustales* interdum legimus in Lapidibus. Plura in hanc rem minime congeram: atque hæc pauca adnotasse liceerit, ut Lector caussam intelligat, cur peculiarem syllogem Marmorum, in quibus *Augustalium* sit mentio, inter Sacra retulerim. Eorum tamen nomen recurret etiam in aliis elogiis infra describendis. Neque enim omnia recensere heic congruum duxi.

1 *Querii*
in Subalpinis,
apud Prosperum Baldum
Ex Donio.

T. AEBVTIO. T. L
LEONAE
VI. VIR. ET. AVG
I. ARR. F. ET. INDVSTRIAE
H. I. R. I

Optandum foret, ut accuratius descripta fuisset Inscriptio hæc.

2 *Mediolani*.
E schedis Cicereji.

D. M
[illegible] AEMILIVS
NASONIS L
LITVS
VI. VIR. ET AVGVST
SIBI ET AEMILIAE
[illegible]

Quotiescumque in antiquis elogiis se mihi objicit (& sæpe quidem se objicit) *Sevir*, & *Augustalis*, semper suboritur interrogatio, cur si *Augustalium* primores sive præfecti, *Seviri* appellabantur, illud ET interponatur, cuius vis est, ut *Sevirum* ab *Augustali* diversum munus intelligamus. Attamen insigni Judici ejusmodi studiorum Cardinali Norisio interrogatio hæc nullum facessit negotium; nempe is nihil dubitans statuit, unum idemque fuisse VI. VIR. ET AVGVSTALIS, atque VI. VIR AVGVSTALIS: quod pariter frequens est in vetustis marmoribus ac monumentis. Magni viri auctoritas satis nobis esse deberet, ut conquiesceremus. Attamen accuratius in hanc rem inquirendum duco. Certe tot notiones affluunt, ut nondum sublata suspicio videatur fuisse in Municipiis *Sevirûm* Magistratum insignem ab *Augustalitate* distinctum.

3 *Æserniæ*,
ad Sancti Nazarii.
Misit P. Alexander Berti Lucensis.

V. F
AESERNINA SINICHII F
SIBI ET
M. AESERNINO AMPLIXIO SEVIRO AVG
CONIVGI SVO ET AMPLIATO. ET SILVI......
ARIS PVBLICIS. FRATRIBVS. SVIS
EXPERTO. PVBLICO. FILIO. SVO

4 *Romæ*,
apud Marsilium Gothifredum,
ubi habitabat Cardinalis Cortesius.
Ex Ligorio.

D. M
AGRIAE
AGATHE
P. OSTIENSIS. THALLVS
TVTOR. SEVIR. AVG. ET
AGRIA. TRYPHOSA. HEREDES
DE SVO. FECERVNT
B. ET. SI. BI. M

Vide Gruterum pag. 446. num. 6. Legendum in fine *Benemerenti*, & *sibi*, literis conjunctis.

5 *Nursiæ*,
in Villa Sabellorum.
Misit Hyacinthus Mannius I. C.

C. AETRVSCVS
P. F. QVI ...... VI VIR
AVG

6 *Cremonæ*,
apud Carassinios.
Misit Franciscus Arisius.

MEMORIAE
L. ALFI SEVERIANI
VI. VIR. ET AVG
ARAM
D. S. P. R
ALFIVS HILARVS

Idest; *De sua pecunia restituit*, aut *refecit*:

7 *Mediolani*,
in ædibus Archintorum.
E schedis meis.

ANCHARIO. C. F. OVF. AVGVSTALI
VI. VIRO DECVRIONI III. L. AT
TILIVS. HERMES QVARTVS. C. L
SECVNDVS C. L. ANCHARIVS
DIADVLENVS. C. ATTILIVS PA
PHRIDIVS .... COMMVNIS

8 *Brixiæ*.
Ex Rubeo.

Q. ANTVLEIVS
SOTERICHVS
VI. VIR. AVG. SIBI ET
ANTVLEIAE VXORI
CARISSIMAE ET
ANTVLEIAE MACRINAE
MATRI. ET [illegible]
ANTVLEIAE MARTIAL[illegible]
[illegible]

1 *Interamnae, nunc Terni. Ex Angelonio.*

DIIS MANIBVS
L. APPVLEIO
EPAPHRODITO SEVERO
AVGVSTAL. L. APPVLEIVS
EPAPHRODITVS FILIVS
PATRI PIISSIMO ET SCAEFEIA
NEBRIS VXOR BENEMERENTI

Pro SEVERO scribe SEVIRO.

2 *Montagnanae, in agro Patavino. Misit Apostolus Zeno.*

T. ARETIVS. T. L
APIOLVS IIIIII VIR
IDEM AVGVSTALIS
SIBI ET
ARETIAE MODES
TAE LIB. SVAE ET
T. ARETIO PROCVLO
SPVRIO MODESTAE
LIB. FIL
V. F
H. L. S. H. N. S

Idest: *Vivens fecit. Hic locus sepulturae heredes non sequitur.* Animadverte SEVIR IDEM AVGVSTALIS, par alteri formulae SEVIR ET AVGVSTALIS.

3 *Florentiae, apud Senatorem Bonarotam V. Cl. Ex Gorio.*

ATTILIA. SEVERA
SIBI ET
L. SATTIO. CRETICO
VIRO. SVO
SEX VIR
MAG AVG

Sattius iste *Creticus* fuerat *Sevir Magister Augustalis*.

4 *Brixiae. Ex Vinaccesio.*

Q. ATILIVS. Q. F
FAB
SCAEVA
IIIIII. VIR. AVGVST. AED
SIBI ET
CLASSE VII.

Vox breviata AED. heic est *Aedicula*, scilicet Hypogeum, aut Hypogaei pars, ubi loculi & ollae cinerum collocabantur. Apud Reines. Inscrip. CXII. Classis Sextae exhibet AEDICIAM CVM VINEA &c. Pro *Aedificium* censet eruditus ille vir ita scriptum. Veri mihi videtur similius legendum AEDICVLAM, aut AEDICLAM. Demum in hoc *Atilii Scaevae* marmore habes in fine & CLASSE VII. Dum errore careant haec verba, designatum puto ordinem septimum inter *Columbaria* (e multis enim ordinibus ea constare fuevetunt) in quo collocanda erat olla, ejusdem Atilii cineres complexura.

5 *Senitii, in Sancti Petri. E schedis Ambrosianis.*

T. ATTICO
DOMITIAE
AVG. LIB
IV. VIR. AVG.
DOMITIVS SOLLERS
VI. VIR. AVG
ATTICVS DOMITIAE AVG.
S. S. Q. P. P.

Domitiae Augustae, hoc est Domitiano Imperatori nuptae, *Atticus* iste *Libertus* fuit. Ita quo tempore is vixerit ex illius Patroni dignoscimus; quod & accidit in aliis Augustorum Libertis. Duos autem Seviros Augustales heic habes, Atticum ipsum nempe, & *Domitium Sollertem*, qui lapidem hunc posuisse videtur.

6 *Apud Gades. E schedis Farnesiis.*

L. BAEBIVS HERMES
IIIIII VIR AVGVSTALIS
ANN. LIII. ET. S. H. S. E
L. BAEBIVS. HERMA LIB
OPTVMO PATRONO
DED

Vide Gruterum pag. 371. num. 3. Idest *Annorum LIII. & situs heic situs est.*

7 *Spoleti, in Palatio publico. Misit Sancassanius.*

BERIENA C. F. PRIMA SIBI ET
L. VESERIO L. F. CLEMENTI
FILIO. SVO. ET
C. FVLLONIO......IVSTO
VI. VIR. AVG......S

1 *In Turri Cathedralis Valvensis.*
Misit Illustriss. Petrus Antonius Corsinianus,
Episcopus Venusinus.

Q. CAECILIO
Q. F. PAL. OPTATO
VIX. AN. II. ME. VI
Q. CAECILIVS. Q. ET. VII. L
HERMES. SEVIR. AVG
ET. LICINIA. REPENTINA
PARENTES. PIISSIMI. POSVER
Q. CAECILIVS. Q. F. PAL
PELINVS. FRATRI

Caecilius iste *Hermes*, *Quinti & Septimi Libertus* appellatur. Hinc disce, *Septimum* fuisse Praenomen. Habes etiam Hermetem Patrem *Libertum*, ejus vero Filium Libertinum Ingenuum, jam in Tribum *Palatinam* cooptatum.

2 *Augustae Taurinorum.*
E Guichenonio.

M. CAELIVS
M. F. TRASO
VI. VIR. AVG
CORNELIAE. P. F
QVARTAE. VIX
A. XXXXV.
L. CAELIO. M. F.
GALLO. A. XXVII.
M. CAELIO. M. F.
CAM. PRAESENTI
A. XXXV.

Pro VIX. lego VX. idest *Uxori*.

3 *Lugduni.*
Ex Scipione Marchione Maffejo.

D. M.
Q. CAPITONI PROBANI
SENIORIS DOMORVM
IIIIII VIR AVG. LVGDVNI
ET PVTEOLIS
NAVICLARIO MARINO
NERIVS ET PALAEMON
QVOD SIBI VIVVS INSTI
TVIT POSTERISQ. SVIS
ET SVB ASCIA DEDICAV

Recte adnotavit Clariss. Maffejus, DOMORVM nihil aliud heic esse nisi DOMO ROMA: qua phrasi in usu fuit Patriam suam designare. Rarum videri posse, eumdem *Capitonem Lugduni*, & *Puteolis Augustalem* fuisse. Magis quoque rarum videatur, hunc simul *Augustali* Sacerdotio functum, & *Navicularium*, sive *Nauclerum* egisse. Sed ista minime dedecebant mores eorum temporum; praeterquam quod fieri potest, ut in aliquo tempore Augustalitatis munus gesserit, deinde navim quampiam mercaturae caussâ curarit. Familiare est in antiquis elogiis officia omnia, quibus homines perfuncti identidem fuerant, in unum conferre.

4 *Nemausi,*
ad Coemeterium Hospitalis.
Ex eodem Maffejo.

D. M
T CARENTII
DAPNI
IIIIII VIR AVG
CARENTIA LAIS
ET CARENTIVS
FORTVNATVS
PATRONO
OPTVMO

5 *Brixelli ad Padum*
sub porticu Abbatiae Sancti Genesii.
E schedis meis, & Valerii.
Bonaventura Angelus ponit hunc lapidem Parmae,
in aedibus Zobulorum.

Q. CASSI
ELPIDOPHORI
VI. VIR. AVG.
METELLVS RES
TVTVS FRAT. ET
SPVRIAE FIR
MINAE QVAE
VIXIT ANN. XIII.
MENS. V. DIES. XV.
FILIAE PIISSIMAE
ET SIBI

6 *Cremonae,*
in aedibus Caraffinorum.
Misit Franciscus Arisius
Conservator Ordinum Cremonae.

D C. CASSI THALLI M
VI. VIR. ET. AVG.
COMI

7 *In Vico Avio*
Dioecesis Tridentinae.
Misit Jacobus Tartarottus.

T. CATIVS. T. L
DOCIMVS
VI ❦ VIR ❦ AVG
SIBI ET
CLVVIAE. M. L
PETA [illegible]
VX [illegible]

1 *Extra oppidum Francavillam agri Uritani, in Altari Ecclesiæ. Ex Donio.*

D M
P. CERELLIANVS
P. L. ASYNCRITVS
AVGVSTALIS
V. A. XXIIII. H. S.
P. CERELLIANVS
ASYNCRITVS. PATER
FILIO. PIENTISSIMO

2 *Patavii. Ex Ursato.*

P. CHARM
SOSTHE
MEDIC
IIIII. VIR. AVG
SIBI ET
ANCHAR

6 *Fani. Ex Donio.*

C. COSSONII. C. F. CAPREOLI
IIIIII. VIR. AVG. ET. COSSONIAE
C. LIB. IONICAE. PARENTIB.
IN. EXEM. PIISS. CASTA. FIL

7 *Augustæ Taurinorum. E Guichenonio.*

V. F
COSSIA. L. F
QVINTA
SIBI ET
SIGIMNIO
VIRO SVO
ET. M. CIMMIO
CLEMENTI
VI. VIR. AVGVST
FILIO SVO
IN FR. P. XXI. IN. AGR.
P. XXX

Utrobique legendum aut *Sigimnio*, aut *Cimmio*.

3 *Bezæ in Hispania. E schedis P. Cattanei.*

SACRVM IOVI
CLAVDIVS G... FLAVIVS
AVGVSTALIS CORIDON
LIB. OB HONOREM... VIRATVS

Confusa hæc mihi videntur. Neque cohærent *Claudius*, & *Flavius*. Hic sensus exsculpi inde potest: *Corydon C. Claudi Flavii Libertus Augustalis, ob honorem Seviratus, Jovi* gratiam refert. Quare hinc intelligis, *Seviratum* in Augustalium Sodalitio munus fuisse a multis expetitum atque illustre.

4 *Reate, in Sancti Maronis. Misit Antonius Antinorius Aquilanus.*

D. M
TI. CLAVDIO TI.
LIB. VI. VIR. AVG.
PATRI OPTIMO
P

Aliquid desiderari videtur, nempe nomen servile Patris, itemque nomen Filii.

5 *Codreæ in agro Ferrariensi. Ex Historia Ferrariensi.*

S. I. M
TI. CLAVDIVS. TI. F. ROM
PANSIENVS. VI. VIR
AVGVSTALIS. V. S

Primas siglas lege: *Soli Invicto Mithræ*; aut si mavis: *Sacrum Isidi Matri*: vel si magis placet: *Sacrum Junoni Magnæ*.

8 *Brixiæ, in ædibus Andreoli Gambaræ. E schedis Farnesiis.*

SOLI DEO
INVICTO
EX VOTO SEX DVCIVS
VALENTIO VI VIR. AVG

9 *Hispelli, in Palatio publico. E schedis Ferdinandi Abbatis Passarini.*

T. EPIDIVS. T. L. AVCTVS
VI. VIR. AVGVST.

1 *Salerni, in Cathedrali. Misit Ignatius Maria Como Neapolita.*

T. ESTIO ELPHIDIANO VIRO AVG. QQ.
T. ESTIVS ELPHIDIANVS PRISCVS
ET. PRISCIANVS. ET. FELIX FILII HEREDES
PATRI DVLCISSIMO

Pro VIRO scriptum heic fuerit SEVIRO. *Estius* enim iste *Elphidianus* appellatur *Sevir Augustalis Quinquennalis*: nam quamvis occurrant *Seviri Perpetui*, plerumque tamen ad Quinquennium Seviri creabantur.

2 *Ceperani, in Templo maximo. Misit P. Alexander Berti Lucensis e Congregatione Matris Dei.*

C. ETRO. BOLLIO
D. POTEST. II VIR
AVG. PR. FABR

Mendis non caret hæc Inscriptiuncula. Lego AED. POT. i.e. *Ædilicia Potestate Duumviro, Augustali, Præfecto Fabrum.*

3 *Æserniæ, in Cathedrali. Misit idem.*

L. ENNIVS. L. L. FAVSTILLVS. SEVIR
AVG. PATRONVS. COLLEGI. CVI. TOTVM
HERCVL. GACILLANI
V. F.

Habemus heic *Ennium Lucii Libertum Faustillum Patronum Collegii Augustalium*, qui & ipse *Augustalis* & *Sevir* fuit. Mendosum est CVI TOTVM. Fortasse legendum QVI TORVM HERCVLIS GACILLANI VIVENS FECIT. In Lectis componebantur Deorum simulacra. *Hercules Gacillanus* in cujuspiam Familiæ privatâ Æde cultus fuisse videtur. Erunt tamen, qui suspicentur, pro GACILLANI legendum esse GALLICANI.

4 *Aquilejæ. Ex Philippo a Turre Episcopo Hadriensi.*

F. SCA
TI
III. AVG
PATRONO. ET
P. FABIO. P. L. VERECVNDO
FIL. AVGVSTALI
P. FABIVS. P. L. PHILETVS
IIIIII. VIR. V. F. ET
FABIAE. P. L. FESTAE CONIVGI
ADAVCTO. FIL. ANN. XX.
FELICI. FIL. P. LIB
FABIAE. P. L. COMPSE
LIB LIBQ.
POSTERISQ. EORVM

5 *Parentii in Histria. Misit Comes Franciscus Brembatus Bergomas.*

CN. FLAVIO
SECVNDO. VI. VIRO
CN. FLAVIVS EROS
VI. VIR MAGISTER
AVGVSTALIS FECIT

6 *Parmæ in domo Joh. Bajardi. E schedis meis.*

P. FLAVIVS. P. ET. L. L
EVNVS MAG
AVGVST. SIBI
ET P FLAVIO. P. L
FRONTONIO ET
FLAVIAE. P. F. INGENVAE
ET POMPONIAE PRIMIGENIAE
IN FR. P. XV.
IN AGR. P. XV.
F I

In schedis Ramberti apud Canon. Bertolum FRONTONI.

7 *Forcpopilii. E Vecchiazzano.*

FVLONIA L F
TERTVLLA SACROR
ISIDIS
LOCVM DEDIT
C. TELEGENNIO
SPERATO SACERDOTI
VI. VIR. AVG
TELESTINIS EIVS
POSTERISQVE
EORVM

TELESTINIS EIVS peregrina vox. Num derivata e Græco [illegible], ita ut *Telestini* fuerint *Initiati* Mysteriis Isidis? Locus sepulturæ ad hosce etiam extenditur, atque ad eorum Po[illegible].

1 *Reate,*
in Sancti Jacobi.
Misit erudit. vir Antonius Antinorius Aquilanus.

T. FVNDILIO VI VIRO AVG. MAGVS AVGV
STALIS PATRONO ET Q. PERPETVO OPTI
ME MERITO HIC ARCAE AVGVSTALIVM
SE VIVO $\overline{\text{HS}}$ $\overline{\text{XX}}$ DEDIT VT EX REDITV
EIVS SVMMAE DIE NATALI SVO IIII. ℞
P. Q. BR. IN PVBLICO PRAESENT. ET
OB DEDICATIONEM STATVAE DECV
RIONIBVS ET VI VIRIS ET IVVENI
BVS SPORTVLAS IN POPVLO EPV
LVM DEDIT

Pro MAGVS depravatâ voce lego MAGIS. scilicet *Magistro Augustali*, aut *Magisterii Augustalis Patrono*, aut *Magistrorum Augustalium*. Obscuræ sunt illæ siglæ (fortassis etiam corruptæ) IIII. ℞. P. Q. BR. Attamen principi reor, ut *Quatuor Rosarum Pondo Quotannis Præbeantur In Publico Præsentanda*. Heic autem habes distinctos *Decuriones*, *Seviros*, & *Juvenes*. Postremi ad Collegium Augustalium spectant & ipsi. Q. PERPETVO, videlicet *Quinquennali Perpetuo*, quod certe extra normam est.

2 *In agro Sentinate,*
in Sancti Petri de Seuzano.
Misit Eminentissimus Cardinalis Passionæus.

C. FVLLONIO
C. FIL. LEM
VERECVNDO
AEDILI

C. FVLLONIO
C. F. LEM
PRISCO
AEDILI

C. FVLLONIVS HONORATVS AVGVSTALIS
FILIIS PIISSIMIS
L. D. D. D

3 *Tarracone.*
E schedis Farnesiis.

D . M
MAE. HELTAEO
$\overline{\text{VI}}$. VIR AVG
MAE. FABIANVS
PATRI BENEMEREN
TI FECIT

Breviata vox MAE. heic videtur Prænomen, sive MAEVIVS, sive MAETIVS, sive MAESIVS.

4 *Arretii,*
penes Johannem Hieronymum Baccium Equitem.
Exscripsi.

P. HELVIO ARRETI
NO
SEX VIR AVG

5 *In Sanctæ Mariæ de Auraga*
Brixiani agri.
E schedis Farnesiis.

HODOIVS
VI VIR AVG
SIBI ET
LIBERTIS
LIBERTABVSQ
SVIS

Vinaccesius habet HODOTVS:

6 *Mediolani.*
E schedis Valerii.

V. F
IALEIA
CLARA
SIBI ET
VIRO SVO
M. NOVELLIO. P. F
VI. VIR. ET AVG

7 *In agro Reatino.*
Ex Ligorio.

D . M
IVLIAE. FELICITATI. MVLIERI. OPTIMAE
C. IVLIVS. SILVIVS. $\overline{\text{VI}}$. VIR. AVG.
CONIVGI. BENEMERENTI. ET. SIBI. FECIT
L. ALBIVS. RESTITVTVS. V. A. XXV.

1 *Nemausi.*
E schedis Guirani in Bibl. Caesar. atque ex Marchione Maffejo.

IIIIII VIR AVG
ET DECVRIONI
ORNAMENTAR
IVLIO AEMILIO
ANICETO ET
IVLIAE THEOPHILE
V. S. P

Insuetam hanc formulam DECVRIONI ORNAMENTAR. explicat Clariss. Maffejus, *Ornamentis tenus*, *ac si Decurio Honorarius*, *ut loquimur*, *nuncuparetur*. Nemausensium propria est haec dicendi formula, ut constat ex altera apud Reinesium Class. VI. num. 41. ubi C *Fulvenus* dicitur *Decurio Ornamentar.* Quum vero in antiquis lapidibus commemorata saepe videamus *Ornamenta Decurionatus*, & *Ornamentis Decurionum honoratus*, *donatus* &c. suboritur dubitatio possit an idem significaverit, atque *Decurio Ornamentarius*. Certe a vero abscessisse videas Sponium, qui pag. 238. Miscell. Erud. Antiquit. quum in altera Nemausensi offendisset VRNAMENTARIVM, eum *Urnarum figulum* censuit. Vide infra Inscriptionem *L. Laelii Marulli*.

2 *In oppido Tignii, in Piceno.*
Misit Dionysius Sancassanius.

IVLIVS EROS
VI. VIR. AVGVST ƆC
ƆC GRATIS. FACTVS
POSVIT

Ex non paucis lapidibus constat, honores in Municipiis & Coloniis non sine pretio, certe non sine multis impensis, puta Epuli, Sportularum &c. acquisitos fuisse. Propterea qui ad Decurionatum, aut Augustalitatem gratis, atque impensis ob eorum merita remissis, consequebantur, honoris caussâ hoc adnotatum in suis elogiis volebant. Excesae literae fortassis exhibebant A DEC. idest *a Decurionibus*. Invenimus enim in Gruteriana pag. 405. num. 5. *Faustum a Decurionibus Augustalem factum*. Vide & sequentem Inscriptionem, in qua habes C *Julium Sevirum Augustalem Gratuitum*. In Gruteriano lapide pag. 1073. num. 6. legimus *Pecuniâ solutâ ob honorem Seviratus*. Supra quoque vidimus *Sacerdotem Gratuitum*.

3 *Ridiccioli, in agro Brixiano.*
Ex Octavio Rubeo.

C. IVLIO PAVLINO
ANDRAGATHO
VI. VIR. AVGVST.
GRATVIT
C. IVLIVS AQVILINVS
PATRI

4 *Romae, in Via Latina;*
Ex Ligorio.

C. IVLIVS IVCVNDVS VI VIR AVGVSTAL FECIT SIBI ET LIBER. LIBERTABVS POSTERISQ. EORVM IN F. P. XVI	TI. CLAVDIVS VITALIS FECIT. SIBI. ET TETTIAE. HOMONOEAE CONIVGI LIBERTIS LIBERTABVS POSTERISQ. EORVM IN AGR. P. XXV.

HOC MONVMENT. COMMVNI ES CVM. TI. CLAVDIO VITALE

Videlicet *Commune est*. Vide Gruterum pag. 470. num. 3. qui incompletam refert hanc ipsam Inscriptionem.

1 *Lograti,*
in agro Brixiano.
E schedis Farnesiis.

X. IVNIVS
VALENTINI F
VI VIR IVN

X. pro DECIMVS prenomen heic animadverte, uti & *Sevirum Juniorum*. Erant enim & *Sex primi* inter Augustales *Juniores*.

2 *Romæ,*
apud Prosperum Mandosium Equitem.
Ex Canonico Boldetto.

D. M
L. IVNIVS. L. F. IIIIII. VIR. AVG
LIVIA MANLIA. B. V. P

3 *Hispali.*
E schedis P. Johannis Baptistæ Cattanei.

L. IVNIO. L. F. M. N. L.
PRON. GAL. RVFO. IIII. VIR.
POT. AVG. QVATTVORVIRA
P. D. TEST. MVNERI
EDEND. CAVS
EQVITES. ROMA. AVREIS
CC. ONTA DD

Mendosam nemo non agnoscat. Scribendum fortassis est *Sevirali Potestate Augustali*, aut *Augustalis*, *Quatuorvirali Potestate donato*, aut *designato*. Hic autem *Junius Rufus* videtur *Testamento* reliquisse *Equitibus Romanis aureos CC.* .... *Muneris* (idest publica Ludi, spectaculive) *edendi caussa*.

4 *Nemausi.*
E schedis Ambrosianis.

L. LAELIVS
MARVLLVS
IIIIII. VIR. AVG. ET
DECVR. ORNAM.
V. S. P

Vide supra in simili Inscriptione Nemausensi eamdem formam dicendi.

5 *In Vico* Bolognano
Comitum de Arco.
Misit Jacobus Tartarottus.

SEXTO LAELIO PRIMIGENIO VI VIR AVG
ET LAELIAE RESTITVTAE PATRIAE
PRISCHIA PARENTIBVS PIENTISSIMIS

Vocabula PATRIAE & PRISCHIA, corrupta puto. Fortasse *Prisebia* pro PRISCA.

6 *In Via Prænestina.*
Ex Donio.

DIS MANIBVS
A. LIVIO
CHRYSEROTI
SEVIRO. AVGVST. QVINQ
AGATHANGELVS
ONESIMVS
CALLISTVS
CARPVS
HIBERVS
PATRONO BENE
MERENTI

7 *Pisis,*
E schedis Nicolai Pacediani.

L. LOLIVS. L. L
LIB. COMMODVS
SIBI ET
ASINIO CHRYSIPPO
AVGVSTALI AM
OLVSENO ET VI.
BVTIAE
ALBINAE P
EBIAE AM
IN. AG. P
IN F. P

L. L. LIB. idest *Luciorum Libertus?*

8 *Corfinii,*
in Sancti Alexandri.
E schedis meis.

LVCCEIAE. C
L. FORTVNA
TAE. C. LVCCE
IVS. C. L
CAPRIVS
SEVIR. AVG
CONIVGI
B M
P

1 *In oppido Sanctæ Euphemiæ,*
agri Brixiani.
Ex Rubeo.

L. LVCRETI
EPHORI VL VIR.
AVG. AMICO CARISS.
ET STATIAE VERAE
CONIVGE HVIVS DOMNAE
MEAE SANCTISSIMAE ET
AMICAE CARISSIMAE IIS
ARAM POSVIT
ET ROSAS
AVRELIVS TIMARCVS
AETERNVM

Antiquiſſimus eſt uſus donandi mulieres illuſtres titulo *Domnæ*, quod contractum fuit ex *Domina*. Inde natum Italicum noſtrum *Donna*. Exemplis parco. CONIVGE pro CONIVGI, Marmorarii error videtur; ſed *Conjuga* pro *Conjux* uſurpata etiam olim fuit.

2 *In Urbe Testina.*
Ex Donio.
Miſit quoque P. Alexander Berti Lucenſis.

L. MAMILIVS
L. L. FAVSTVS. SEV. AVG
MAMILIAE. ACTAE. VXORI
L. MAMILIO. L. F. ARN. MODESTO
SELECTO ET DECVRIONI
VIVOS. SIBI. ET. LIBERTIS. SVIS. FECIT
L. MAMILIO. EPINICO. SEVIR. AVG
L. MAMILIO ACTIO
CALLITYCHENI
L. MAMILIO. FAVSTO
L. MAMILIO. EVTYCHO
MAMILIAE. PYRALLIDI

Dederat hunc lapidem Reineſius, ſed imperfectum Claſ. VI. num. 113. SELECTVS, idest *Judex Selectus e Decurionibus*: quod munus in aliquot Gruterianis marmoribus habes.

3 *Beneventi,*
apud Sanctimoniales Sancti Petri.
E ſchedis Ambroſianis.

P. MARCIO ALBANO
AVGVSTALI
ETRITIA SP. F. CLEMENS
VIRO ET SIBI ET
P. MARCIO PILADI
SECVNDO ET
MODESTO

4 *Tergeſte.*
E ſchedis meis.

T. MARCIVS SECVNDVS
IIIII. VIR. AVG
MARCIA. T. L. QVARTA
VXOR

5 *In oppido* Martos *in Hiſpania.*
E ſchedis meis.

P. MARTIVS EPAPHRODITVS
AVGVSTALIS. H. S. E. S. T. T. L
IN. FR. P. XV.
IN. AG. P. XXIIII.

Siglæ, ut minus peritis gratum faciam, ſignificant: *Hic Situs Eſt. Sit Tibi Terra Levis.*

6 *Viterbii,*
in Sancti Agnelli.
E ſchedis Capponiis.

MERENNA VITELLIA. L. F
AVGVSTALIS SVRRINENSIVM
FECIT. SIBI. ET. ANNIAE. CAECILIAE
CONIVGI. BENEMER.

Certum eſt, a Viro poſitum eſſe hoc epigramma. Quare *Merenna Vitellia* ſuſtineri non poteſt. Et quamvis legas *Merenna Vitellio*, adhuc L. F. inſueto loco poſitum eſt. Quinam verò Populi fuerint *Surrinenſes*, & hoc mihi ignotum. Pagus aut Vicus fortaſſis nomine iſto ſignatur. E *Sutrium* eſt *Sutrinus*, non *Surrinenſis*.

7 *Sulmone,*
ad Portam bonorum Hominum.
E ſchedis meis, & ex Donio.

D. M. S
P. OCTAVIO
P. L. PARDO
SEVIR. AVG
ET. P. OCTAVIO
ATTICIANO
FILIO PIENTISSIMO
OCTAVIA ATTICILLA
ET SIBI
P. OCTAVIO. P. F
EVMENIANO. SCRI
SVLP.

Donius in penultima linea legit EVTVCIANO.

8 *In Villa Bajana*
agri Spoletini.
E ſchedis Severi Minervii.

C. OBELIO
C. LIB. AEQVALI
COM
VI VIR
AVG

1

Veronæ,
in Museo publico.
Ex Marchione Maffejo.

Q. OCTAVIO
Q. L. POB. PRIMO
VI VIRO AVG
SAC IVVEN
OCTAVIA TIGRIS PAT
CONIVGI B M ET SIBI
V F
QVAERERE CONSVEVI SEMPER NEQVE PER
DERE DESI.......NVNC AB VTROQVE VA
CO DECASAPAV..........VOLVIT HIC MEA
COMPOSITO REQVIESCVNT OSSA SEPVLCRO
...LABOR A PVERO QVI MIHI SEMPER ERAT
NVNC LABOR OMNIS........CVRAEQVE MO
LESTE NEC SCIO QVID NVNC SIM NEC SCIO QV
....PARVA TAMEN NOSTRO REMANENT
SOLACIA FACTO VIVENT QVI....VIVI QVIA
DON....VVNTVR VIVITE FELICES QVIBVS
EST FORTVNA......

Sex tantùm priores lineas dederat Gruterus pag. 444. num. 6. Quæ sequuntur, apud Ligorium quoque vidi, sed non adeo accurate descripta, uti apud Clariss. Maffejum.

2

Flamii, nunc Fiume,
in Carniola in Templo majori.
Descripsit Canonicus Bertoli.

CN. OFARIO
VETTIDIANO
SECVNDO
II. VIR IVR. DC
SAC. AVG
FRATRI
....

3

Cephaledii,
in Sicilia,
in Templo majori.
Accepit a Clariss. Mongitore
N. V. Ignatius Maria Como Neapolita.

OPPIVS VALEN. AVG. II.
ET IN DIE OPTATA
P. ANNIO ATIMETO

Dubius sum, isse-ne fuerit *Augustalis Secundus*, an pro II. scriptum sit SIBI. Peregrinum quoque sapit formula hæc IN DIE OPTATA.

4

In Sanctæ Scholasticæ,
agri Aquilani.
E schedis meis.

T. OPSTVRIO
FACILI. SEVI
RO. AVG. LIB.
LIBERTAE. PA
TRONO. BENE
MERENTI. DE
SVO POSVE
RVNT

Idest Liberti & Liberta.

5

In Civitate Sidoniæ,
in Sancti Petri.
E schedis Ambrosianis.

Q. PAPIO. Q. L.
NATALI. VI. VIR.
AVG.
INSTACIDA. POENA
CONIVGI. CARISS.
ET SIBI
F

1 *Mediolani,*
apud Archintos.
E schedis meis.

M. PETRONIVS
PHILOMVSVS
VI. VIR. SEN. AVG.
SIBI ET
SECVNDINAE
SECVNDI. FIL.
VXORI. KAR.
ET SVIS

VI. VIR. SEN. ideft *Sevir Seniorum*, aut *Senior*. Erant enim Auguftales *Juniores* a *Senioribus* diftincti, ut non femel dixi.

2 *In Via Prænestina.*
Ex Donio.

PIGNONI
CONLIBERTAE ET CONIVGI
BENEMERENTI
A. LIVIVS CALLISTVS
SEVIR AVGVSTALIS QVINQ
D . M
A. LIVI CALLISTI SEVI
RI AVGVSTAL IDEM QVINQ
D . M
ACILIAE DEVTERAE FILIAE
EORVM NATVRALI

Poftrema faltem cum fuperioribus minime conjungenda videtur.

3 *In Castro Prætorio,*
agri Aquilani.
E schedis meis.

C. PLVTIO. C. L
ET
C. PLTIO. C. L
GENAGRO
V̄I. VIRIS. AVG

4 *In Montebuso,*
agri Patavini.
E schedis meis.

T PVLIO. T. F
LICINIO IIIIII
VIRO AVG
ALBIA CLYMENE
SIBI ET
VIRO
V. F

5 *Vicentiæ,*
in Sancti Georgii.
E schedis Valerii, & ex Marzario.

L. PVTINIVS. L. L
VITALIS IIIII. VIR
AVGVST. PVTINIAE. L. L
CHIONI. T. F. I

6 *Brixiæ.*
Ex Off. Rubeo.

T. QVINCTIVS
T. L. DAPHNVS
VI. VIR. AVG. T. F. I

7 *Corfinii,*
in Sancti Pelini.
E schedis Ambrosianis, & Donio.

RVTILIAE. C. F
PAVLINAE. SEVIR
AVGVST. PATRONAE
OB MERITA
PATRIS
ET IPSIVS P.

Ideft: *Seviri Augustales*. Poftrema figla P. hoc eft *Posuerunt*. Patronatus deferebatur etiam feminis, uti ex aliis exemplis elucet, quæ huc adducere fuperfluum puto.

8 *In oppido Gordiani Siculi*
in Marsis.
E Phœbonio.

C. RVTILIO. C. F. PAL. GALLICO
ORDO AVGVSTAL. PATRONO
OB MERITA PATRIS ET IPSIVS

Singularis eft Infcriptio ifta, quod ibi ORDO AVGVSTALIVM diferte memoretur. Reinefianus lapis Claff. X. num. 13. ubi legitur *Collatione facta Ordinis ejusdem Municipi, & Augustalium, & Vicanorum*, nondum nobis hunc Ordinem exhibuerat: quippe ibi *Ordo* ad Decuriones tantum fpectare videtur.

9 *In Villa Castri Prætorii*
agri Aquilani.
E schedis meis.
Misit etiam Antonius Antinorius.

L. RVTILIVS. L. L
PHILARGYRVS. SCAEVA
V̄I. VIR. AVGVSTALIS
RVTILIAE. L. L. LAIDI
L. RVTILIO. L. L. DIOGENI
RVTILIAE. L. L. . . . . ME
RVTILIAE. L. L. EVCHE
P . . . . O
ARBITRATV. L. RVTILI. ET
PHILEMONIS. ET P. FVFICI

1 *Brixelli,*
extra Sancti Genesii.
E schedis Valerii.

SALLVSTIA. M. L. APICVLA
SIBI ET Q. GAVIO. Q. L. PRIMO
FILIO. VI. VIRO. ET. AVGVSTALI
D. D. GRATVIT
T. F. I

Idest *Augustali Decreto Decurionum gratis electo.*

3 *Interamnæ,*
nunc Terni.
Ex Angelonio.

D . M
TAMINIORVM
SATVRNINI
ERASTI SIMILIS
C. FIRMINIVS PEREGRIN
VI. VIR. AVG
RVSTIA PROBA MATER
T. RVSTIVS ADELPHVS
VI. VIR. AVG. FRATER

5 *Interamnæ.*
Ex Angelonio.

C. TIFANIVS. C. F. CLV.
PR. PIL. QVINQVENN. AVGVR
TESTAMENTO FIERI
IVSSIT DE HS

AVGVSTALIBVS

8 *Matzani*
in agro Brixiano.
Ex Octavio Rubeo.

L. TRVTINO
PROBVS
EX VOTO
DEO DONVM
DEDIT
VI. VIR. AVG
BRIX

Oborta quidem mihi suspicio fuit, potuisse Deo LIBERO TRVTINO Donum hoc offerri a *Probo isto Seviro Augustali Brixiano*. Eam tamen abjeci, quamquam exoticum nomen sit *Lucius Trutino*. Sed quinam hic Deus? Templum, in quo donarium positum fuit, id satis indicabat.

Ronchi,
in agro Veronensi.
E schedis meis.

C. SOLLONIO
SENECIO
VI. VIR AVGVSTAL

4 *Tibure.*
Ex Donio.

M. STATILIO. M. F
CLAVD. ATIENO
VI. VIR. AVG
IIII. VIRO. VIARVM
VIXIT. ANN. LXVII
M. IX. D. XV
CLAVDIA. STATILIA
SABINA. VX

Idest *Quatuorviro Viarum curandarum.*

6 *In agro Astensi.*
E schedis Nicolai Pacediani.

D . M
TERENTINORVM CELIANI
ET SATVRNINI FILIORVM
PIISSIMORVM Q. TERENTINVS
TROPHIMVS SEX VIR AVGV
PATER OPTIMVS SIBI ET
BITONIAE MESSI FILIAE
CONIVGI SANCTISSIMAE

7 *In Tremosine*
agri Brixiani.
E Vinaccesio.

TICESIA PRISCVS
VI. VIR. AVG. BRIX. SIBI. ET
VERAE PRIMVLAE CONIVGI
CARISS. ET. C. ATEST. SERVAND.
ET. C. ATEST. SEVER. PARENT
B. M

Idest *Caja Atestina Severa*. Vide Prænomen Feminæ tributum, & nomen Filii a paterno diversum, nisi mendum adsit.

9 *Reate,*
in Sanctæ Mariæ.
Misit Antonius Antinorius.

D . M
D. VALERIO MARTIALI
Q. POMPILIVS HONORATVS
VI. VIR. AVG. PATRI PIISSIMO
POSVIT

1 *Interamnae.*
Misit N. V. Ferdinandus de Vicecomitibus de Cittadinis.

L. VALERIO MAGNO
L. VALERIVS PROCLVS
L. VALERIVS AEVARISTVS
V. ANNOS VI. AVGVSTAL
P P

2 *Porcunae in Hispania.*
E schedis P. Cattanei.

M. VALERIVS. M. F
CERIALIS ANN. XII
PIVS IN SVIS. H. S. E. S. T. T. L
M. VALERIVS. M. L. TERTVLLVS
VI. VIR. AVG. ANN. LVII. S. T. T. L

3 *Mediolani, in Sancti Stephani,*
E schedis meis.

P. VALERIO. P. LIB. PALAT.
TACITO
VI. VIRO SENIORI ET
AVGVSTALI

4 *In Sancti Zenonis, agri Regiensis.*
Ex Fulvio Azzario.

L. VERGILIO. L. F
....
DIALI
L. HERENNIVS
IANVARIVS
VI. VIR. AVG
AMICO OPTI
MO

5 *Nemausi.*
E schedis Ambrosianis.

D . M
C. VETTII HELIS
IIIIII. VIR. AVG. ET
VETTIAE SERVANDAE
VXORI
VIVI SIBI POSVERVNT

6 *Tergeste.*
Ex P. Irenaeo della Croce.

C. VIBIVS
VALENS
VI. VIR. AVG. T. F. I
EX HS. XX.

7 *Venafri.*
Misit Ignatius Maria Como Neapolitanus.

Q. VIBIO. Q. L. ANTEROTI
AVGVSTALI
VIBIAE Q. L. EVCVMENE
VIBIAE. Q. L. PRIMIGENIAE
VIBIAE. Q. L. EROTINE

8 *Ibidem.*
Misit idem.

M. VOLCIO SPERATO
AVGVSTALI ET
VOLCIAE QVINTAE.....
VOLCIA. M. F. SPERATA
FILIA FECIT

2 *Vicentiæ.*
Ex Marzario.

IIIIII. VIR. AVGVST
IN MEMORIAM
T. S
T. F. I

Idest: *Titulum*, aut *Tumulum Sibi Testamento Fieri Jussit*.

Barcinone,
in Sancti Pauli in campo.
E schedis meis.

MEDANIO
EMENTINI
LIB
CLEMEN
IIIIII VIR. AVG
MAXIMIANVS. LIB
PATRONO. OPTIMO
L. D. D. D

3 *In Abbatia Canonicorum Urbini*
prope Acqualagosa.
Misit Eminentissimus Passioneus.

ESSIO.C.LIB
ZOSIMO
O.AVGVSTAL.HIC
SEMPRONI ORNA
DECVRIONALIBVS.AB
PIT.MERC.HONORATO
ONES ET PLEBS VRBAN.
OB MERITA
EDICTIONE DECVRIONI
VLIS HS.XII.PLEBEIS
EPVLAS DEDIT ET
CERATIONEM

Hæc ita suppleri propemodum posse puto.

C. *Messio*. C. *Liberto*
Zosimo
SEVIR*o Augustali*, *Hic*
FORO *Sempronii Orna-*
MENTIS *Decurionalibus Ab*
. . . . . (mendosa hæc suspicor, neque audeo legere
CAPITIBVS MERCATORVM) *Honorato*
DECVRI*ones Et Plebs Urbana*
Ob Merito
(subaudi *Statuam Posuit*.)
HIC IN DEDICATIONE *Decurioni-*
BVS SING*ulis Sestertios Duodecim*, *Plebi*
Epulas Dedit Et
VIS*cerationem*.

Suetonius in Julio Cæsare Cap. 38. inquit: *Adjecit Epulum, & Visceratonem*, hoc est carnium immolatarum largitionem. Singularis mihi creditur in lapide isto *Viscerationis* mentio.

4 *Florentiæ.*
apud Ædiles Ecclesiæ Metropolitanæ.
Ex Gorio.

M . . . . TA . . . .
MISI . L . . . . VPILIA . . . .
AVGVSTALIBVS EPVLVM. ET. PLEBI. VRBANAE. IN. SINGVLOS. HOM.

5 *Spoleti,*
ad Sancti Concordii.
E schedis meis.

VIR.I.D.IIII.VIR.QVINQ.AVG.P
T.IN AEGYPTO
PVS VIXIT ANNIS

6 *Puteolis.*
Misit Johannes Bernardinus Tafurius
Neritonensis.

TI. CAESAR DIVI AVGVSTI
F. DIVI. IVLI. N. AVGVST. PONTIF.
MAXIM. COS. V. IMP. VIII. TRIB
POTEST. XXXII. AVGVSTALES
REI PVBLICAE RESTITVIT

Idest Anno Christi 30.

JUvat heic addere Dissertationem Cl. V. Dominici Georgii, ubi pleraque digesta habeas ad Archigallos Antistites Magnæ Deûm Matris spectantia. Eidem occasionem præbuit effigies hominis in marmore sculpti, nuper effossa, sub qua Archigallum exhiberi vir doctissimus censet, multâque eruditione evincit. Dissimulare nolo, fuisse ex amicis meis quemdam Romæ degentem, cui visa est effigies illa Mulierem referre, uberumque vestigia in ejus pectore prominere. At qui Gallos novit eviratos, femineumque vultum prætulisse, facile ejusmodi suspicionem abjiciet.

Dominici Georgii interpretatio
veteris Monumenti in agro Lanuvino
detecti, & in Ædes Capitolinas nuper inlati,
in quo effigies ARCHIGALLI Antistitis Magnæ
Deûm Matris exprimitur,
ad Marchionem
Alexandrum Gregorium Capponium
Sacri Palatii Apostolici Forerium majorem.

Long. P. 5. Unc. 4., Lat. P. 5. U. 4.

CL. V. DOMINICI GEORGII DISSERTATIO.

Occasio & scribendi ratio.

EN tibi, ALEXANDER GREGORI, vir præstantissime, & eximie antiquitatis cultor, singulare vetustatis monumentum, haud indignum certe Capitolinis ædibus, nuper Sanctissimi Domini nostri CLEMENTIS XII. PONT. MAX. munificentia, tuaque summa cura, ac studio exornatis, statuis inibi, inscriptionibus, anaglyphis, & priscis virorum illustrium imaginibus dispositis, & affabre collocatis; quo magis deinceps æternæ Urbis majestas non modo eruditos homines, sed convenas etiam, exterasque gentes allicere, & in sui admirationem pertrahere possit. Accipe igitur ex me, quando marmorea tabula, de qua sum disceptaturus, eruta fuerit, & quid item præseferat.

I.

Marmorea tabula Archigalli *effigie, rerumque figuris insculpta, ubi eruta; & quando in Capitolinas ædes translata.*

DEtecta est in agro Lanuvino A. D. MDCCXXXVI. quingentos ferme passus a Cynthiano oppido ad Appiam viam, dextrorsum Veliteras petentibus, in ipsis agri Lanuvini finibus, vineaque Canonicorum Lanuvinorum, dum fundi cultor altius terram moliretur. Vidimus nos tabulam illam eodem illo anno sub finem Aprilis mensis, simul ac illius fama pervulgari cœpit, & paullo post quam in villam Lanuvinam, olim Antonini Augusti, nunc Sfortiæ Ducis Sfortiæ, viri nobilissimi, in cujus ditione Lanuvii, & Cynthiani oppida sunt, devecta fuisset, dum una cum Josepho Renato Imperiali S. R. E. Cardinale amplissimo, Patronoque meo, Cynthiani tunc versarer, quo per dies aliquot idem Cardinalis secesserat, ut a curis, quibus in summa licet senectute, integris, ope divina, corporis animique viribus, pro Apostolica Sede vacare solebat, paulisper conquiesceret. Vera id quidem tum de illius firma, prosperaque valetudine; at hujus anni initia, heu quam mihi infausta, & luctuosa! nam clarissimus Cardinalis morbo correptus, brevi dierum intervallo ereptus nobis est, & die XV. Januarii pie obiit. Sed quoniam perpetua quadam vitæ felicitate, & admirabili virtutum fama usus, dum annos octoginta quinque, menses octo, & dies septemdecim explevisset, naturæ satisfecit, meo potissimum incommodo, detrimentoque dolendum est. Hanc veniam, ut spero, justo dolori meo dabitis, lectores humanissimi, hanc a vobis peto, ac interim in lineam redeo. Postquam igitur tam præclarum monumentum conspeximus, statim in mentem venit ipsi Cardinali, e re penitioris antiquitatis fore, si illud delinearetur, æriqueincisum, eruditorum orbi communicaretur; archetypam vero tabulam in Museum Capitolinum, posteritatis ornamento futuram, inferretur. Ac Romam quidem reversus Cardinalis, Sanctissimo Domino nostro Clementi XII. id in primis significavit, tecumque egit, ut hæc nova cimeliis Capitolinis accessio fieret. Tua igitur opera, tuoque demum hortatu factum est, ut eruditorum votis Dux Sfortia, in cujus manus devenerat tam insigne monumentum, humaniter obsecundaret, & ad posteritatis memoriam, in Capitolinis ædibus asservandum hisce ferme diebus, nempe mense Februario hujus anni 1737. tradiderit. Tu vero memoratum monumentum in atrio superiori earundem ædium collocari fecisti, ac typum, qui initio hujus meæ disceptationis visitur, rem gratam antiquitatis amatoribus facturus, æri incidendum curasti. Hæc præmittenda duximus, antequam monumenti hujus interpretationem aggrederemur; nunc ei manum admoveo.

I I.

Galli & Archigalli, sacerdotes Deæ Cybeles; cur ita vocati. Eorum facies partim virilis, partim feminea.

EXhibet autem præ ceteris hæc marmorea tabula (quam hieroglyphicam ex insculptis signis appellare mallem) imaginem extantem quidem, sed loculamento receptam, quæ, ut reor, effigies est Antistitis cujusdam Magnæ Matris Deûm Cybeles, seu Idææ, cujus sane Deæ summos sacerdotes, *Archigallos*, minores vero, *Gallos* a veteribus appellatos, nemo nescit. Origo nominis ducitur a Gallo fluvio Phrygiæ, si Ovidium, Plinium, Festum, Herodianum, Dionem Chrysostomum, & Stephanum Byzantinum audimus: quodquidem Jo: Gerardo Vossio de Idololatr. Gentil. lib. I. cap. XX. Et in Etymologic. verb. *Gallus* verosimilius videtur, licet repugnantem Isaacum filium in notis ad Catullum immerito habeat. Si vero inquiras, unde conjiciam, hunc Archigallum esse: ex habitu oris, ceterisque in marmore insculptis symbolis, rem patere, ajo. Videsne faciem prope femineam, simulque virilem, ut hæreas mas ne sit, an femina (ita facies utrumque sexum indicat) commixtumque aliquid ex mare & femina, intuentes judicare videantur, feminam tamen esse potius credant? Adeo verum est, quod de his sacerdotibus Prudentius Christianus poëta veterrimus cecinit: Hymn. de S. Romano vers. 1071.

Medium retentat inter alternum genus;
MAS *esse* CESSAT *ille*, NEC FIT *femina*.

Multo vero ante eadem de Atty ex poëtis ethnicis Ovidius, dira in Ibin imprecatus: In Ibin. vers. 452.

Attonitusque seces, ut queis Cybeleia mater
Incitat ad Phrygios vilia membra modos.
Deque viro FIAS NEC FEMINA, NEC VIR,
ut Attys:
Et quatias molli tympana rauca manu.

Et de *Gallis* sacerdotibus, ex christianis scriptoribus Lactantius lib. I cap. XXI.: *Ab isto genere sacrorum non minoris insaniæ judicanda sunt publica illa sacra, quorum alia sunt* MATRIS DEUM, *in quibus homines* SUIS IPSI VIRILIBUS *litant; amputato enim sexu*, NEC VIROS SE, NEC FEMINAS FACIUNT.

III.

Galli, *& Archigalli*, Gallæ, Semiviri, Semimares, *&* Spadones, *ob exsecta virilia, dicti.*
Delectus dies, quo sacerdotio initiabantur, & exsecabantur.

PRobe nosti præterea, *Gallas*, & *Archigallos* in honorem abscissi *Attinis* fuisse eviratos, femineumque cultum & incessum, ornatumque simulasse: eapropter a veteribus passim *semiviros*, & interdum *semimares*, ac *spadones* appellari. Congeram ea de re eorundem testimonia, quorum aliqua proferam, alia indigitabo. Varroni primus locus detur, (Fragmenta Varronis pag. 150.) e quo Nonnus hæc sumpsit:

Tibi tympana non inani sonitu Matris Deum
Tonimus: tibinos modos, tibi nunc SEMIVIRI
Teretem comam volantem jactamus tibi GALLI.

Varroni Catullum subnecto, qui hujusmodi sacerdotes per contemptum, ob exsecta virilia, *Gallas* vocat non semel in Galliambo; ac ita canit:

Agite ita ad alta GALLÆ, *Cybeles nemora simul.*

Mox:

Rapidæ ducem sequuntur GALLÆ *pede propero.*
Itaque ut domum Cybellæ tetigere lassulæ,
Nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.

Ita etiam Hephæstio Alexandrinus L. Veri Augusti præceptor lusit in Græcis versibus, qui Latine hoc modo redditi sunt:

GALLÆ *matris montanæ, thyrsos amantes sequaces;*
A quibus arma quatiuntur, & area crotala.

Nec prætermittendus, ad *semiviri* vocem quod attinet, maximus poëtarum Virgilius Æneid. IV. vers. 215., apud quem legas:

Et nunc ille Paris cum SEMIVIRO *comitatu*
Mæonia mentum mitra, crinemque madentem
Subnixus, rapta potitur.

Quin Turnus Æneam, cum quo pugnam erat initurus, *Semivirum Phrygem* appellat; ita enim ad hastam, quam manu tenebat, Turnus loquitur: (Æneid. XII. vers. 97.)

. . . . *da sternere corpus,*
Loricamque manu valida lacerare revulsam
SEMIVIRI PHRYGIS.

Id autem nominis Phrygibus inditum, ex cultu Deæ Cybeles apud eos, & ex effeminatis *Gallis*.
Ovidius vero in Fastorum libris Lib. IV. vers. 180. Gallos *semimares* appellat:

Ibunt SEMIMARES, *& inania tympana tundent,*
Æraque tinnitus ære repulsa dabunt.

Addo his Senecam Epist. CVIII., cujus hæc sunt verba: *Quidam ad magnificas voces excitantur, & transeunt in affectum dicentium, alacres vultu & animo, nec aliter concitantur, quam Phrygii solent tibicinis sono* SEMIVIRI, *ex imperio* (Archigalli) *furentes*. Audi & Juvenalem Satyr. VI. vers. 512.

. . . . *Ecce furentis*
Bellonæ, Matrisque Deum chorus intrat, & ingens
SEMIVIR *obscæna facies reverenda minori;*
Mollia qui rupta secuit genitalia testa.
Jam pridem, cui rauca cohors, cui tympana cedunt
Plebeja, & Phrygia vestitur bucca tiara,
Grande sonans.

Martialis item de *Gallis*, eisque eviratis sæpissime. Unum ejus locum pono, Lib. IX. epigram. IX. cetera indigitabo (a), quoniam fastidio essem, si ea singillatim in medium afferrem. En porro versus, quibus illos, *semiviros* appellat:

Curetes texere Jovem crepitantibus armis,
SEMIVIRI *poterant qualia ferre* PHRYGES.

Mitto nunc Apulejum, cujus verba alio loco apponam. His accedat Lampridius, qui narrat, Imperatorem Elagabalum, ut Matris Deûm sacris initiaretur, virilia sibi devinxisse: *Jactavit autem*, inquit c. VI. *caput inter* PRÆCISOS FANATICOS, *&* GENITALIA *sibi devinxit, & omnia fecit, quæ* GALLI *facere solent: ablatumque sanctum numen* (nempe simulacrum Cybeles) *in penetrale Dei sui transtulit*. Eviratio fiebat Samia testa, ut paullo ante ex Juvenale didicimus. Cur id? Causam affert Plinius his verbis: *Samia testa, Matris Deum sacerdotes, qui* GALLI *vocantur, virilitatem amputant: nec aliter citra perniciem, si M. Cælio credimus, qui linguam sic amputandam objecit gravi probro*. Fiebat ad tibiæ cantum, ut ex Lucretio, Lib. II. vers. 620., Ovidio in Ibin, vers. 451., ac Tibullo Lib. I. eleg. IV. colligitur.

Dies quoque exsectioni virilium statuta erat. Julianus Imperator Oratione V. quam habuit eo tempore, quo contra Persas profectus, per Phrygiam iter fecit, ac Pessinuntem deflectens, Matris Deûm delubra veneratus est, ut ex Ammiano Lib. XXII., restitutisque tum illius sacris, *Callixenem* Antistitem præfecit, quod ipsemet Julianus Epist. XXI. testatur; Julianus, inquam, in ea oratione multa habet de mysteriis Matris Deûm, deque *Semideo Atti*. Mox: *Hæc sunt*, inquit, *regis Attidis comploratu ac lamentis interim celebratæ fugæ, secessiones, subtractiones e medio, & in spelunca latebræ. Quod vel tempus ipsum satis indicat, quo illa omnia geruntur. Etenim sacram arborem succidi illo ipso die ferunt, quo Sol* SUPREMAM ÆQUINOCTIORUM APSIDEM *attigit: altero die tubarum clangore perstrepunt: tertio sacra & arcana Galli messis putatur*. Ad quem locum Dionysius Petavius scribit, nil aliud se putare, quam illo die exsecari quempiam solitum, qui inter *Gallos* adscriberetur. Indicat Augustinus Lib. VII. de Civit. Dei cap. XCVI.: *Huic monstra nec Jani monstrositas comparatur. Ille in simulacris habebat solam deformitatem: ista in sacris deformem crudelitatem. Ille membra in lapidibus addita; hæc in hominibus perdita*. Ad hanc exsectionis diem alludit Juvenalis Satyr. II. vers. 110., dum ait:

Hic turpis Cybeles, & fracta voce loquendi
Libertas, & crine senex fanaticus albo
Sacrorum Antistes, rarum ac memorabile magni
Gutturis exemplum, conducendusque magister.
Quid tamen exspectant: Phrygio QUOS TEMPUS ERAT JAM
More SUPERVACUAM CULTRIS ABSCINDERE CARNEM?

(a) Vide lib. II. epigram. XLV. lib. III. epigram. XXIV. & LXXXI. lib. VIII. epigram. LXXV. lib. XI. epigram. LXXII. LXXV. lib. XII. epigram. XLVI. lib. XIII. epigram. LXIII. lib. XIV. epigr. CCVIII.

Apud Romanos VIII. Kal. Aprilis festum in honorem Matris Deûm celebrari solebat, quod HILARIA vocabatur; de quo vetera Kalendaria, Macrobius Saturnal. Lib. I. Cap. XXI., Herodianus Lib. I., Lampridius in Alexandro Cap. XXXVII., Vopiscus in Aureliano Cap. I., & Damascius apud Photium Cod. CCXLII. Celebrabantur autem *Hilaria* postridie ejus dici, quo sanguis mittebatur, qui erat IX. *Kal. April.* Hinc ad eum diem in Kalendariis vetustis adnotatur: *Sanguen. Dies Ægyptiacus.*

I V.

Semivirorum, *& his similibus nominibus Galli a rerum sacrarum scriptoribus appellati.*

AT poëtis, profanisque auctoribus præsertim dimissis, ne fabulas nobis vendidisse videantur, ad rerum sacratum scriptores, sanctosque Ecclesiæ patres, nos convertamus, e quibus eadem de *eviratis Gallis* audiemus. Principem concedo locum Actis genuinis S. Symphoriani martyris Æduensis, martyrio affecti c. A. D. 180. ubi hæc decerpsi. (Ruinart. Act. Martyr. pag. 71. edit. Paris.) Symphorianus, quod *Berecynthiæ* (quæ eadem est ac Cybele Deum Mater) simulacrum in Æduis adorare noluisset, detinetur, ac judici dicenti: *Nisi* MATRI DEÆ *sacrificaveris, hodie te dilaniatum omnibus pœnis, capitalis sententiæ damnatione prosternam*, respondit: *At nunc non in idoli hujus cultu portentosam attende superstitionem vestram, quod tu ad opprobrium, & exitium tuum veneraris: in cujus sacris* EXCISAS CORPORUM VIRES CASTRATI ADOLESCENTES, *infaustæ imagini exultantes, illidunt, & exsecrandum facinus pro grandi sacrificio ducitis, sacrilegi sacerdotes, ut quod immane scelus est, religionis prætextu veletur. Ubi perstrepentes buxos, & tibias, fanatici furoris inflati insania, ubi cymbala pulsat Corybantes.* Hæc de *Gallis*, ac sacris Cybeles Acta habent, quorum verba fusius protuli, ut facilius res omnis perciperetur. Prodeat nunc S. Cyprianus, qui in epistola secunda ad Donatum hæc scripsit: *Evirantur mares, honor omnis, & vigor sexus, enervati corporis dedecore mollitur, plusque illis placet quisquis virum in feminam fregerit.* Lactantius disputans, Lib. I. Cap. XVII., quibus de causis hæc eviratio fieret, hanc subjicit rationem: *Deum Mater*, inquit, *& amavit formosum adolescentem, & eundem cum pellice deprehensum, exsectis virilibus*, SEMIVIRUM *reddidit: & ideo nunc sacra ejus a* GALLIS *celebrantur*. Julius item Firmicus de errore profanarum religionum *Gallos* his nobis verbis adpingit pag. 9. 10.: *Deinde*, ait, *cum sic se alienes a viris fecerint, adimpleti tibiarum cantu, vocant Deam suam, ut nefario repleti spiritu, vanis hominibus quasi futura prædicant. Quod hoc monstrum est, quodve prodigium?* NEGANT SE VIROS ESSE, ET SUNT; MULIERES SE VOLUNT CREDI, *sed aliud qualiscumque qualitas corporis confitetur.* Apposite autem de his *semiviris* & *spadonibus* non uno in loco Prudentius poëta christianus. Is enim turpem *Gallorum* exsectionem deridet in hymno de S. Romano vers. 1066., his versibus:

Ast hic metenda dedicat genitalia,
Numen reciso mitigans ab inguine:
Offert pudendum SEMIVIR *donum Deæ;*
Illam revulsa masculini (a) seminis
Vena, effluenti pascit auctam sanguine.

(a) al. *germinis.*

Idem de his abscissis in libris contra Symmachum Lib. II. vers. 49.

Hæc si non ita sunt, edatur, cur sacra vobis
Ex tabulis cerisque Poetica fabula præstet?
Cur BERECYNTHIACUS PERDIT TRUNCATA SACERDOS
INGUINA.

Audi eundem Lib. II. contra Symmachum, vers. 862., *Gallos*, spadones appellantem:

. . . . *Megalesius hinc* SPADO *diris*
Incensus furiis cæca ad responsa vocatur.

Item alio loco Hymn. de S. Romano vers. 200.

Per multa Matris sacra plorandus SPADO.

Adde nunc de hujusmodi eviratis, eorumque impudicis moribus differentem S. Augustinum in libris de Civitate Dei Lib. II. Cap. VII.: *Quanto melius*, inquit, *& honestius in Platonis templo libri ejus legerentur, quam in templis dæmonum* GALLI ABSCIDERENTUR, *molles consecrarentur, insani secarentur, & quidquid aliud vel crudele, vel turpe, vel turpiter crudele, vel crudeliter turpe in sacris talium Deorum celebrari solet?* Idem præterea in iisdem libris Lib. VI. Cap. VII. num. 3.: *Sacra sunt Matris Deum, ubi Attys pulcher adolescens ab ea dilectus, & muliebri zelo abscisus, etiam* HOMINUM ABSCISORUM, QUOS GALLOS VOCANT, *infelicitate deploratur.* Denique in iisdem libris iterum Augustinus Lib. VII. Cap. XXIV. num. 2.: *Itane ad hæc relata, & hunc finem habentia, tympanum, turres,* GALLI, *jactatio insana membrorum, crepitus cymbalorum, confictio leonum, vitam cuique pollicentur æternam? Itane propterea* GALLI ABSCISSI *huic Magnæ Deæ serviunt* &c. Mox vero: *Et Atys ille non est commemoratus, nec ejus ab isto interpretatio requisita est, in cujus dilectionis memoriam* GALLUS ABSCIDITUR. Ibidem paullo post, Cap. XXVI. turpitudinem sacrurum Magnæ Matris his verbis insectatur: *Itemque de* MOLLIBUS *eidem Matri Magnæ contra omnem virorum, mulierumque verecundiam consecratis, qui usque in hesternum diem madidis capillis, facie dealbata, fluentibus membris, incessu femineo per plateas vicosque Carthaginis, etiam a populis unde turpiter viverent, exigebant, nihil Varro dicere voluit, nec uspiam me legisse commemini.* Et paucis interjectis, habet: *At vero ista Magna Deorum Mater etiam Romanis templis* CASTRATOS *intulit, atque istam sævitiam, moremque servavit; credita vires adjuvare Romanorum*, EXSECANDO VIRILIA VIRORUM. Deinde subjicit: *Verum illud quod de* ABSCISORUM *consecratione Mater Deorum coli meruit, non poëtæ confinxerunt, sed horrere magis, quam canere maluerunt.* Hactenus Augustinus. Obiter quoque S. Ambrosius *Gallorum* improbitatem his verbis perstringit in libris de Virginibus Lib. I. Cap. IV.: *Quid de sacris Phrygiis loquar? in quibus impudicitia disciplina est, atque utinam sexus fragilioris?* Hæc, inquies, tam celebrata *Gallorum* eviratio, & ab antiquissimis usque temporibus a poëtis, historicisque repetita, fabulis ne potius, quam fidei aptior est? De hujusmodi apud Orientem amputatione in viris, ex sacris litteris docemur; quapropter, sine piaculo de ea re dubitare non licet. In libro Deuteronomii Cap. XXIII. 1. hæc leguntur: *Non intrabit eunuchus attritis, vel amputatis testiculis, & abscisso veretro ecclesiam Domini.* Josephus hoc

Deutoronomii interdictum referens, his verbis explicat (Antiquit. Lib. IV. Cap. VIII. num. 40.) : *Spadones*, in Græco vero Josephi textu Γάλλοι, *abhorreantur*, *& eorum fugiatur congressia*, *quibus erepta sit virilitas*, *& generationis fructus*, *quem Deus hominibus ad generis nostri incrementum tribuit*. *Abigantur autem tanquam qui liberos peremerint*, *& antequam sint*, *id sustulerint*, *quod causa eorum fuisset*: *perspicuum enim est*, *eos*, *cum effeminata sit ipsarum anima*, *in idem etiam corpore mutatos esse*. An vero hujusmodi *spadonibus* interdictum esset, ne in templum Domini ingrederentur, an in atrium templi, an connubia cum mulieribus Ismaëlitis ne celebrarent, an demum a regimine, & magistratibus Israëlitarum hac lege arcerentur, adeundi ea de re Interpretes. Nobis satis est, abscissorum *Gallorum* antiquitatem ex sacris quoque litteris indicasse.

V.

Galli, *mores*, *incessum*, *& ornatum feminarum simulabant*.

HI *spadones* non modo mores turpium feminarum, sed ut mortalibus illuderent, gratique Magnæ Deæ essent, earum gestum incessumque, & ornatum simulabant, ut ex adducto paullo ante S. Augustini loco liquet. Hinc factum, ut *molles*, & *effeminati Galli* non raro appellentur; & qui ita feminas imitarentur, *incessu perfluo feminam mentiri* ab Apulejo dicuntur, Lib. XI. pag. 244. edit. Jo. Pricæi. Lubet nunc persequi reliqua capitis, & corporis ornamenta, quæ in nostro ARCHIGALLO visuntur.

V I.

Mitra Archigalli.

CApillos mitra pressos tenet. Apposite in rem hanc Servius Grammaticus ad Æneid. IV. vers. 616. *Quibus*, inquit, *effeminatio crimini dabatur*, *etiam* MITRA *iis adscribebatur*. Apulejus Lib. VIII. pag. 172. de *Gallis* sacrigerulis Deæ Syriæ, seu Cybeles: *Die sequenti variis coloribus indusiati*, *& deformiter quisque formati*, *facie cænoso pigmento delita*, *& oculis obunctis graphice*, *procedunt*: MITELLIS, *& crocotis*, *& carbasinis*, *& bombycinis injecti*. Mitra, ut cuivis notum, fuit ornamentum capitis feminarum; Italis *cuffia* dicitur. Ea usi viri effeminati, & Phryges, quos notare ajunt Virgilium Æneid. IV. vers. 616. & mitram mollitiei signum esse, diserte monet Prudentius (de pugna animi vers. 358.) his versibus:

Ut MITRA *cæsariem cohibens aurata virilem*,
Combibat infusum croceo religamine nardum.

Subtilis erat mitra, ideo Catullus de Ariadna Carm. LXIV. vers. 63. 68.

Non flavo retinens SUBTILEM *vertice* MITRAM

Et mox:

Sed neque tum MITRÆ, *neque tum fluitantis amictus*
Illa vicem curans.

Propertius apte ad rem nostram Lib. IV. Eleg. VII. vers. 61.

Qua numerosa fides; *quaque æra rotunda Cybeles*,
MITRATISQVE *sonant Lydia plectra* CHORIS.

V I I.

Velum supra mitram Archigalli.

VElum supra *mitram* quadratum, tenue ac textile, post humeros, pone terga descendens, sacerdotum velamen est, seu integumentum, quod ii sacra facturi in capite gestare solebant. Hoc autem, *flammeum*, seu *flameum*, *rica*, *suffibulum* appellabatur. *Ricam*, & *suffibulum*, velamen capitis feminarum esse ferunt. Varronis locus tritissimus est Lib. IV. de ling. Lat. *Rica*, *a ritu*, *quod Romano ritu sacrificium feminæ cum faciunt*, *capita velant*. Vide de voce *Rica*, aliisque synonymis Vossii Etymologicon, & Andream Dacerium ad Festum, ut alios præteream. Ideo, mea opinione, velum in hac tabula post humeros rejectum est, ut *Archigalli* facies, ac ornamentum capitis spectari possint. Si enim scalptor velum supra caput revolvisset, ut mos erat sacrificantium, omnia ferme ornamenta capitis contexisset.

V I I I.

Archigalli corona describitur.

ARchigallus corona, tribus orbiculis interdistincta, imaginibus, seu thoracibus, ut puto, Deorum cælatis, redimitus est. Sacerdotes omnes, quin & singuli sacrificantes, coronati, & vittati, & infulati erant, quod cuivis, vel leviter erudito, patet. Vide ea de re docte disserentem Carolum Paschalium in libris de Coronis Lib. IV. cap. XIII. pag. 244. Terni coronæ insunt orbiculi, alter in media fronte, duo reliqui circa tempora, dextera, lævaque. Quæ media fronte protome visitur, nullum supra caput integumentum habet, duæ aliæ, Phrygia tiara, ni fallor, ornatæ sunt. Ex qua vero materia corona constet, marmor indicare non potest, an scilicet *laurea*, *myrtea*, *argentea*, aut *aurea* fuerit. Lucem tamen maximam hæc accipit ex simillima corona, quam in capite gestat simulacrum Cistophori ædis Bellonæ Pulvinensis, Romæ anno Domini MDCCXXIX. erutum, quod erudite nuper illustravit Antonius Franciscus Gorius in Observationibus ad antiqua monumenta præmissa Donianis Inscriptionibus Tab. VII. pag. LX. & seqq. ab eo vulgatis. Coronam porro hujus Cistophori *auream* fuisse, ex *ære fabrefacto*, & in folia attenuato, ita ut lauream coronam exhiberet, censet ibidem vir eruditus; a quo insuper docemur, coronam illam gemmis tribus, seu orbiculis intextam, tria Deorum capita insculpta referre: in quam rem perspicuum Suetonii locum in Domitiano profert Cap. IV., qui ita habet: *Certamini* (quinquennali) *præsedit* (Domitianus) *crepidatus*, *purpureaque amictus toga Germanica*, *capite gestans* CORONAM AUREAM *cum* EFFIGIE JOVIS, *ac* JUNONIS, MINERVÆQUE, *assidentibus Diali sacerdote*, *& collegio Flavialium pari habitu*, *nisi quod illorum coronis inerat & ipsius imago*. Hæc ubertim satis sunt ad morem intexendi coronis sacerdotum thoracidas, seu orbiculos, in quibus Deorum vultus cælati essent, demonstrandum. Dii a Phrygibus culti, aut saltem qui aliquid cum Matre Idæa commune habent, mihi videntur, qui in corona Archigalli incisi sunt; ex Phrygio capitis ornatu, & ex symbolis Matris Deum, quæ in hac tabula designantur. In ara votiva reperta prope Lugdunum, celebrem Galliarum civitatem, sub annum Domini MDCCIV. quæ a viris eruditis tum illustrata fuit, memoratur *Taurobolium Matris Deum Magnæ Idææ*, quod factum fuit ex imperio

ejusdem Matris Deum pro salute Imperatoris *Antonini Pii*, *Sacerdote Q. Sammio Secundo ab XV. viris occabo*, *& corona exornato*. Viri eruditi, qui eam inscriptionem A. D. 160. dedicatam, discepationibus exornarunt, censent *occabi* nomine, a Græcis orto, *armillas* circa brachium *aureas*, & *pretiosas* venire. Ita enim inter ceteros vir dignitate & doctrina eminens Philippus a Turre Antistes Adriensis, cujus memoria in benedictione sit. His, & *corona Q. Sammium* (licet sacerdotes omnes coronati, sacris operarentur) donatum fuisse putat, honoris ergo, quod tum primum Lugdunum mysteria Taurobolica inlata essent.

I X.

Inaures Archigalli.

E Summo capitis ornamento ad aures oculos convertamus. Inaures, *baccæ* similes, quæ lobo aurium infixæ sunt, duæ *margaritæ* esse possunt, quia *baccis* lauri ob globosam figuram similes erant. De his locutum volunt Prudentium poetam, (Hamartigen. vers. 264.) dum ait:

.... *Nec enim contenta decore*
Ingenito, externam mentitur femina formam:
Ac veluti artificis Domini manus imperfectum
Os dederit, quod adhuc res exigat, aut hiacynthis
Pingere sculptilibus redimitæ frontis in arce,
Colla vel ignitis sincera incingere sertis,
AURIBUS *aut gravidis* VIRIDES SUSPENDERE BACCAS.

Vide, si lubet, ea de re Thomæ Bartholini opusculum de Inauribus veterum pag. 56.

X.

Archigalli monile.

QUi circa collum *Archigalli* ornatus est, duorum anguium orbe, gemmam summo ore tenentium efformatus, haud absimilis ab eo est, qui e collo Cistophori Bellonæ apud Gorium pendet, nisi quod torques Cistophori laxior, ab extremo collo ad pectus prope papillas devenit: neque serpentum, sed duo catellorum capita ore gemmam mordent. In nostro vero marmore collum tantummodo complectitur, nec longe abit ab ea monilis specie, de qua Isidorus Origin. lib. XIX. cap. XXXI. *Hoc etiam* (monile) *&* SERPENTUM *dicitur*, *quia constat ex amphorolis quibusdam* AUREIS, *gemmisque variis in modum facturæ serpentis*. Cistophori torquem, *aureum* fuisse contendit Gorius, quod nos de nostro quoque monumento haud abnuimus, quum proprie sit monile serpentinum, quod *aureum* fuisse tradit Isidorus.

X I.

Ejusdem Archigalli monile baccatum.

POst lobum utrarumque aurium globuli quidam duplici ordine connexi in *Archigallo* conspiciuntur, qui ad ima latera perveniunt. *Monilis* & hæc species est. De hujusmodi monili locutum ferunt Virgilium, Æneid. lib. I. vers. 654. dum canit:

.... *colloque* MONILE
BACCATUM, *& duplicem gemmis auroque coronam.*

Silius Italicus lib. VIII. vers. 134. de ejuscemodi monili:

Hic Phrygiam vestem, *&* BACCATUM *induta* MONILE.

Quidam scribi volunt *bacatum*; quod nos non moramur. Lampridius in Alexandro Severo Cap. XLI., statuisse hunc Imperatorem tradit: *matronas regias contentas esse debere uno reticulo*, *atque inauribus*, *&* BACCATO MONILI, *& corona cum qua sacrificium facerent*. Monile baccatum etiam in Cistophoro Bellonæ apud Gorium visitur, sed ab ipsa corona non post aures dependet. De femineo gemmarum ornatu in *Archigallo* jam satis.

X I I.

Archigallorum vestes quæ.

AD illius vestes nunc convertatur oratio. Extima vestis, qua indutus est *Archigallus*, nullo subligaculo circa lumbos constricta est, sed paullo laxior, & brachia contegit. Quæ fuerint *Gallorum*, & *Archigallorum* vestes peculiares, non ita obvium, ac apertum esse mihi videtur. Muliebres fuisse consentiunt omnes; at uniusne coloris, an versicolores, sericæ, laneæ, aut ex lino, non est omnino certum. Si Luciano credimus, (De Dea Syria) *Galli* non solum muliebri veste utebantur, sed ea erat *tota candida*: summus autem sacerdos, nempe *Archigallus*, *purpuream vestem gerebat*, & *aurea tiara* redimitus erat. Archigallus Phryx Matris Deum Romæ, de quo Dionysius Halicarnassæus Lib. II. pag. 91., & ex eo Eusebius in libris Præparationis Evangelicæ Lib. II. Cap. VIII., *stola versicolori* indutus, circumcursabat Urbem. Ex his collegere nonnulli, *Archigallos*, muliebri indumento, eoque purpureo usos esse. Apulejus *Gallis*, at non æque singulis, *tunicas albas* tribuit: *Quidam*, inquit, TUNICAS ALBAS, *in modum lanciolarum quoquo versum fluente purpura*, *depictas*, *cingulo subligati*, *pedes luteis induti calceis*, *Deamque serica contectam amiculo mihi gerendam imponunt*. Quin & ipse Apulejus alio in loco, vestem, qua indutus est, dum sacris Deum Matris initiabatur, his verbis describit Lib. XI. pag. 256. *Et humeris* (Apuleji) *dependebat*, *pone tergum*, *talorum tenus*, *pretiosa chlamyda*, *quaqua tamen viseres*, COLORE VARIO *circumnotatis insignibus animalibus*. At idem paullo ante Lib. XI. pag. 245. pompam sacrorum Matris Magnæ minute delineans, hæc habet: *Tunc influunt turbæ sacris divinis initiatæ*, *viri feminæque omnis dignitatis*, *& omnis ætatis*, LINTEÆ VESTIS *candore puro luminosi*: *illæ limpido tegmine crines madidas obvolutæ*, *hi capillum derasi funditus*, *vertice prænitentes*: *magnæ religionis terrena sidera*, *æreis & argenteis*, *immo vero aureis etiam sistris argutum tinnitum constrepentes*. *Sed* ANTISTITES, *sacrorum proceres illi*, CANDIDO LINTEAMINE *cinctum pectorale*, *adusque vestigia strictim injecti*, *potentissimorum Deûm proferebant insignes exuvias*. Hujusmodi igitur sacris initiati, tam viri, quam feminæ, pompam sacrificii comitantes, lineis vestibus induti erant. Ipsi quoque *sacrorum Antistites*, nempe *Archigalli*, lintea veste oblonga, non laxa, sed constricta, simulacra Deûm gestabant, ad sacrificium profecturi. Apulejum cum Dionysio Halicarnassæo ad *Archigalli* vestes sacrificales quod attinet, conciliare arduum mihi est. Gerardo Vossio, Idolol. Lib. II. Cap. LIII., Dionysii auctoritate permoto, creditum est, *Gallorum* vestes *multicolores* fuisse, ac de eadem versicolori veste locutum Fulgentium in Mythologia Lib. III. Cap.

V., dum ait: *Ideo & multiplici veste, quod omnis potentes ornata sit*; sed hæc de Cybele ipsa a Fulgentio tradi in notis ad Catullum pag. 167. 168., satis liquet. Isaacus Vossius filius in ea sententia est, *Gallos*, ubi primum exsecti fuissent, furentes huc illuc discurrisse, & in quamcumque feminarum vestem in ædibus, in quas divertebant, incidissent, ea usos esse. Rectene id Vossius, alii dispicient. A corruptis *Gallorum* moribus, eorum quoque vestis minus casta habita apud veteres. Tritum illud Varronis in Eumenidibus:

Nam quæ venustas hic adest gallantibus?
Quæ CASTA VESTIS?

X I I I.

Orbiculus circa pectus Archigalli, & cur ab iis gestatus.

VEstibus *Archigalli* sub pectus inhæret orbiculus, in cujus area inter antas januæ, forte templi cujusdam, visitur protome Phrygio integumento ornata, quæ dexteræ manus digitis prope os appositis, silentium indicere videtur, ne arcana Deum Matris evulgarentur: qua de re plura qui cupit, adeat Barnabam Brissonium in libris de Formulis, & sollemnibus populi Romani verbis, Lib. I. pag. 5. 6., ex quibus satis sit decerpere Virgilianum illud Æneid. III. vers. 111.

Hinc mater cultrix Cybele, Corybantiaque æra,
Idæumque nemus: hinc fida silentia sacris.

Fuit id in more institutoque sacerdotum Matris Deum, quoties stipem emendicarent, ac sacra facerent, ut imagunculas orbiculis inclusas pectore tenus vestibus affigerent. De hoc more illustris est apud Dionysium Halicarnassæum locus, Lib. II. pag. 91., quem iisdem pene verbis exscripsit Eusebius in libris Præparationis Evangelicæ Lib. II. Cap. VIII.: *In Magnæ Matris Idææ sacris*, inquit Dionysius, *Romani Prætores quotannis Romano ritu victimas cædunt, & ludos faciunt: sacerdotio autem ejus funguntur vir, & mulier genere Phryges, eamque per Urbem circumferunt, & Magnæ Matri stipem cogunt, Metragyrtarum officium obeuntes pro more suo*, IMAGINES IN PECTORE *gestantes, tibiis carmina canentes in laudem Magnæ Matris, tympanaque pulsantes: Romanorum indigenarum nullus talia auderet*. Hæc Dionysius, quem pedibus manibusque sequitur Eusebius, dum ait: *Ejus* (Cybeles) *tamen sacerdotio vir ac mulier Phryges ambo funguntur, qui totam civitatem circumeunt, singulis mensibus stipem more suo hinc inde corrogantes*, IMAGUNCULAS PECTORI ALLIGATAS GESTANTES, *tympanaque pulsantes, quos sequens multitudo, materna carmina ad tibiam modulata circumsonat. At a Romanis indigenis nemo, vel Matri stipem emendicans, vel incentione tibiarum afflatus, ac versicolore stola indutus, oberrat Urbem, nullaque populi lege, nullo Senatus consulto celebranda Phrygio ritu Matris orgia suscipit*. Simulacrum *Archigalli* hujusmodi orbiculis supra vestes circa pectus insignitum, luci donavit vir clarissimus Bernardus Montfauconius in magnis Antiquitatum voluminibus, Tom. I. pag. 14., ubi Dionysii locum produxit. Orbiculus ibi circa pectus *Archigalli*, insculptam habet templi faciem, in qua *Cybele* media est inter *Jovem*, & *Mercurium*. Alia item imago Laberiæ Feliclæ sacerdotis Magnæ Matris, ab eodem Montfauconio Tom. II. pag. 41. vulgata, numinis cujuspiam, puta *Jovis*, effigiem ad pectus suspensam tenet. Porro simulacrum *Archigalli* a Montfauconio editum, licet manibus & capite injuria temporis abscissis, eximium tamen antiquitatis monumentum ei visum est. Redeo in viam. Ex Dionysio igitur, & Eusebio percipimus, cur *Galli*, & *Archigalli* vestibus imagunculas insuerent, quod scilicet stipem Matri Deum conquisituri, ejus mysteria præferrent; at interdum ipsius simulacrum asino imponentes, in quæstum ducerent. Hi ærusçatores a Græcis *Metragyrtæ*, & quandoque *Menagyrtæ*, quod singulis mensibus illud ministerium obirent, appellantur. Hujusmodi quæstus derisus non solum a christianis, sed ab ipsis ethnicis scriptoribus. De eo enim Tertullianus Apologet. Cap. XII.: *Majestas quæstuaria efficitur. Circuit caupones religio mendicans*. Item: *Non sufficimus & hominibus & Diis vestris mendicantibus opem ferre*. Minutius Felix: *Nudi cruda hyeme discurrunt. Alii incedunt pileati, scuta vetera circumferunt, pelles* (a) *cædunt, mendicantes vicatim Deos ducunt*. S. Augustinus loco antea a nobis allato, *Gallos* per plateas vicosque Carthaginis oberrasse scribit, ut a populis, unde turpiter viverent, exigerent. E profanis scriptoribus primus sit Cicero, apud quem ex lege XII. Tabularum hæc producuntur verba: (De Legibus Lib. II) *Præter Idææ Matris famulos, eosque justis diebus, ne quis stipem cogito*. Ad quæ Cicero: *Stipem sustulimus, nisi eam, quam ad paucos dies propriam Idææ Matris excepimus. Implet enim superstitione animos, & domos exhaurit*. Magnam siquidem auri argentique vim a populis hos præstigiatores emunxisse, docent hi Lucretii versus Lib. II. vers. 624.

Ergo cum primum magnas invecta (Deum Mater) *per urbes*
Munificat tacita mortales muta salute:
Ære atque argento sternunt iter omne viarum,
LARGIFICA STIPE DITANTES, *ninguntque rosarum*
Floribus, umbrantes matrem, comitumque catervas.

Apulejus Lib. VIII. pag. 170. *Gallum*, improbum metragyrtam definit: *Unum de triviali populorum fæce, qui per plateas, & oppida cymbalis, & crotalis personantes*, DEAMQVE SYRIAM *circumferentes*, MENDICARE *compellunt*. Idem alio loco: *Ad istum modum vitato duplici periculo die sequenti rursus* DIVINIS OFFICIIS *onustus cum crotalis, & cymbalis circumforaneum mendicabulum producor ad viam*.

X I V.

Semen papaveris, & oleæ ramus in manu dextra Archigalli.

MAnu dextra *Archigallus* semen *papaveris*, & *oleæ* ramum gestat. Papaver unum e symbolis est Deæ Cybeles. Prostant nummi jampri-

(a) al. *pelvas*.

dem a viris doctis evulgati, in quibus visitur Mater Deum inter duos leones sedens, ac sinistra manu tympanum, dextra *papaver* tenens. (a) Ramus *oleæ* aspergillum est lustrationibus destinatum. Virgilius de Corynæn Æneid. VI. vers. 230.

Idem ter socios pura circumtulit unda,
Spargens rore levi, & RAMO FELICIS OLIVÆ
Lustravitque viros.

Aspergillum hujusmodi manu tenet *Cistophorus* Bellonæ apud Gorium. Ramus oleæ fuit præterea symbolum supplicum, & deprecantium.

X V.

Canistrum fructibus refertum. Flagrum Archigalli. De hujusmodi flagris illustris Apuleji locus.

MAnu sinistra *Archigallus* canistrum, seu corbem fructibus variis confertim plenam tenet, inter quos nucleus pineus. Hæc porro donaria sunt Matri Deum, frugum omnium parenti oblata. Pinea nux in canistro, satis etiam demonstrat, symbola hujus hieroglyphici ad Deum Matrem spectare. *Pinus* Cybeli sacra erat, qua de re fusius ab aliis, & præsertim a Jo. Gerardo Vossio in libris de Theologia Gentili, Lib I. Cap. XX. & Lib. V. Cap. XLVIII. Quotannis pinus arbor, stata die deferebatur in templum Cybeles, certo ritu, de quo Arnobius non semel. Deferebatur autem XI. *Kal. Aprilis*; quæ dies in Kalendariis veteribus signatur: *Arbor intrat*. Qui pinum deferebant, *Dendrophori* appellati, ab ea arbore deferenda ita dicti, ut Vossius ubi supra, & Philippus a Turre Antistes Adriensis in explicatione Tauroboli Lugdunensis adnotavit. Supra canistrum, *manubrium* affabre elaboratum consurgit, e quo superne dependent tres veluti funiculi, satis longi, quibus identidem taxilli innectuntur. Flagrum esse id cuiquam videbitur; sed quanam materia, ferrea ne, an nervea, an ossea, incompertum esset, nisi Apulejus hoc ipsissimum flagrum nobis descripsisset. Audiamus ejus verba, Lib. VIII. pag. 272. 273. Postquam præmisit, quo ritu *Galli* simulacrum Deæ circumtulissent, & cultris brachia vulnerassent, subdit: *Unus ex his vaticinatione clamosa, conficto mendacio, semetipsum incessere atque criminari cœpit, quasi contra fas sanctæ religionis designasset aliquid; & insuper justas pœnas noxii facinoris, ipse de suis manibus exposcere. Arrepto denique* FLAGRO, *quod* SEMIVIRIS *illis proprium gestamen est*, CONTORTIS TENIIS LANOSI VELLERIS PROLIXE FIMBRIATUM, ET MULTIJUGIS TALIS OVIUM TESSELLATUM, *indidem sese* MULTINODIS *commulcat ictibus; mire contra plagarum dolores præsumptione munitus. Cerneres, prosectu gladiorum*, ICTUQUE FLAGRORUM, *solum spurcitie sanguinis effeminati madescere*. Mox narrat, hos *Gallos*, ubi *tandem fatigati, vel certe suo laniatu satiati, pausam carnificinæ dedere*, stipem æris, & argenti a *multis certatim* offerentibus sinu excepisse, vini quoque cadum, ac cetera edulia, & in facculos *huic quæstui* de industria præparatos, congessisse. Postremo narrat hos improbissimos *Gallos* necem ipsi Apulejo, pag. 275. flagri ictibus intentare cœpisse: *Deaque*, inquit, *vehiculo meo sublata, & humi reposita, cunctis stramentis me renudatum, ac de quadam quercu destinatum*, FLAGRO ILLO PECUINIS OSSIBUS CATENATO, *pene ad extremam confecerant mortem*. Quam peculiaria, & egregia nos docent producta hucusque Apuleji verba? Et quam mire nostrum monumentum illustrant? Discimus, cui usui flagrum hujusmodi destinatum esset; discimus illud *Gallorum* sacerdotum *proprium gestamen* fuisse; discimus ejus formam; nam chordulæ illæ prolixæ confectæ erant ex pelle pecuina; *tali*, seu *taxilli*, qui *chordulis* inserti erant ex corio ovium item erant; ac *ossa pecuina* ab Apulejo appellantur. Vides & nostrum monumentum ab Apulejo, & Apulejum a nostro monumento lucem maximam accipere? Hactenus enim Apuleji locus a nobis allatus, viris eruditissimis obscurus visus est, neque recte ab iis perceptus. Protulerunt illum Justus Lipsius de Cruce Lib. II. Cap. III., Thomas Bartholinus de Cruce §. XII. Laurentius Pignorius Magnæ Deum Matris Idææ, & Attidis initia pag. 6., & alii: sed Lipsius ex conjectura, flagrum, de quo Apulejus, insitis talis, aut ossiculis exasperatum fuisse putat, neque quo pacto hi taxilli insiti essent, scire potuit. De flagri forma silet, ut & Bartholinus. Egregium quidem locum Lipsius attulit ex libro contra colores, Plutarcho adscripto, ubi de flagro taxillato, quo *Galli* utebantur, mentio fit: *Nec qui liberæ* (verba sunt apud Plutarchum) *verberationis egeat, sed* FLAGRI ILLIUS TAXILLATI, *quo* GALLOS *aliquid offendentes in sacris Magnæ Matris coërcent*. Pignorius, flagrum ex disciplina *Gallorum* esse censuit, permotus Apuleji loco, itemque ex Ovidiano illo Fastorum Lib. IV. vers. 341.

Exululant comites (Galli) *furiosaque tibia flatur,*
Et feriunt molles taurea terga manus.

Item ex Juvenali Satyr. VI. vers. 498.

. . . . *Taurea punit*
Continuo flexi crimen, facinusque capilli.

Hic *Taurea* ex opinione Pignorii substantive ponitur, & pro flagro ex bubulo tergore accipitur. At hæc ad Apuleji locum enodandum nil pertinent.

X V I.

Gallorum *horrida flagellatio*.

TAm immaniter autem crebris flagrorum ictibus in se *Galli* sæviebant, ac ululatibus furentes fremebant, ut hæc horrori essent adstantibus. Isaacus Vossius in notis ad Catullum pag. 225. notat, in thyasis Bacchi, & Cybeles, cantui & harmoniæ inservisse ejusmodi flagellorum strepitus: ac tam grandibus *Gallos* usos esse flagellis, ut tubæ instar sonarent; a Græcis *maragnas* appellari a gravi, quem edunt, sono. De horrido flagellorum ictu, ululatuque *Gallorum*, hi versus Mæcenatis exstant apud Fortunatianum Grammaticum:

(a) Vid. Spanhem. de Præstantia & usu numism. antiq. Dissert. VIII. pag. 625. edit. an. 1671. & Dissert. XI. pag. 290. 291. edit. an. 1717.

Ades, o Cybele, fera montium Dea
Ades, & sonante tympano quate flexibile caput,
Latus horreat flagello, comitum chorus ululet.

Apud Ægyptios, in sacris Magnæ Deæ, teste Herodoto in Euterpe Lib. II. Cap. XL. pag. 105. flagellatio, dum sacrificium adolebatur, a sacrificulis omnibus adhuc jejunis fiebat: *dum sacrificium ardet*, inquit, *omnes se ipses verberant. Posteaquam vapulaverunt, dapes ex sacrificii reliquiis proponuntur*. In urbe autem Busiri, paullo post idem scribit Herodotus Cap. LXI. pag. 113. *Verberantur post sacrificium cuncti & cunctæ, multa sane hominum millia: quo autem verberentur, non est mihi fas dicere. Sed ex omnibus præcipue hoc faciunt Cares, qui Ægyptum incolunt: adeo quidem ut gladiis quoque frontes concidant. Ex quo facto datur intelligi eos hospites esse, non Egyptios.*

XVII.

Galli *brachia cultris & securibus lacerabant.*

NEc latera solum flagris cædebant, sed brachia cultris, & securibus feriebant, & morsibus musculos impetebant. Quo ritu hæc laniena fieret, nos in primis docet Apulejus Lib. VIII. pag. 172.: *Brachiisque suis humero tenus renudatis, attollentes* IMMANES GLADIOS AC SECURES, *evantes exiliunt, incitante tibiæ cantu lymphaticum tripudium: nec paucis percursatis casulis, ad quandam villam Britini perveniunt, & ab ingressu primo, statim* ABSONIS ULULATIBUS *constrepentes*, FANATICE *pervolant. Diuque capite demisso, cervices lubricis intorquentes motibus, crinesque pendulos rotantes in circulum, & nonnunquam* MORSIBUS *suos incursantes* MUSCULOS, *& postremo* ANCIPITI FERRO, *quod gerebant, sua quisque brachia dissecant.* Huc spectat Commodiani Poëtæ Instruct. XVIII. christiani versus:

Aut cum dorsa sua (Galli) *allidunt spurca* BIPENNE.

Huc etiam spectant Prudentii versus: (Hymno de S. Romano vers. 1061.)

CULTRUM IN LACERTOS *exerit* FANATICUS,
SECTISQUE *Matrem* BRACHIIS *placat Deûm.*
Furere ac rotari jus putatur mysticum.
Parca ad secandum dextra fertur impia:
Cælum meretur vulnerum crudelitas.

Christianos Poëtas Martiali præfuli Lib. XI. epigram. LV., apud quem leges:
Alba minus sævis LACERANTUR BRACHIA CULTRIS:
Cum FURIT *ad Phrygios enthea turba modos.*

Statius item Thebaid. Lib. X. vers. 160. huc allusit:

Sic PHRYGA *terrificis genitrix Idæa* CRUENTUM
Elicit ex adytis, CONSUMPTAQUE BRACHIA FERRO
Scire vetat: quatit ille sacras in pectore pinus
Sanguineosque rotat crines, & vulnera cursu
Exanimat.

Seneca præterea in Agamemnone Act. III. vers. 586.

Non si molles imitata viros
Tristis LACERET BRACHIA *tecum,*
Quæ turritæ turba parenti
Pectora rauco concita buxo
FURIT, *ut Phrygium lugeat Attin.*

Ad tibiæ Phrygiæ sonum in furorem agi consuevisse notat Lucianus in Nigrino: *Sicut tibiæ Phrygiæ sonum qui audiunt, non omnes in furorem aguntur; sed qui Rheæ sacrati, addictique sunt; illi reminiscuntur eo signo affectus.*

XVIII.

Gallorum *falsa vaticinia, & conficta mendacia.*
Bellonæ *quoque sacerdotes* bipenne *lacertos feriebant, & vaticinabantur.*

DUm furore istiusmodi concitabantur *Galli*, vaticinari solebant; sed *conficto mendacio*, ut Apulejus ipse præstigiarum hujusmodi apprime conscius fatetur. Nota & hæc fraus *Gallorum* & *Archigallorum* vaticinantium christianæ religionis Apologistis, qui idcirco eorum vaticinia irridebant. *Archigallum* enim deridet Tertullianus, quod Romæ dum de M. Aurelii incolumitate Romani solliciti, vaticinium *Archigalli* ejusdem exposcerent, hic dum immanibus ictibus lacertos impeteret, vivere adhuc M. Aurelium commentus est, cum aliquot diebus ante obiisset. Tertulliani verba demus Apologet. Cap. XXV. *Itaque majestatis suæ in Urbem collatæ grande documentum nostra etiam ætate proposuit, cum* M. AURELIO *apud Sirmium Reipublicæ* EXEMTO *die* XVI. *Kalendarum Aprilium*, ARCHIGALLUS *ille sanctissimus* DIE IX. KALENDARUM EARUNDEM, *quo sanguinem impurum*, LACERTOS *quoque* CASTRANDO, *libabat pro* SALUTE IMPERATORIS *Marci* JAM INTERCEPTI, *solita atque imperia mandavit*. Vide eundem ibidem Cap. XXIII. & in Libro de Resurrectione carnis Cap. XVI. Ad *Gallorum* figmenta respexit etiam S. Ambrosius Lib. II. contra Relationem Symmachi, dum ait: *Unde igitur exemplum, quod currus suos simulato Almonis in flumine lavat Cybele? Unde* PHRYGII VATES, *& semper invisa Romanis non æque Carthaginis numina.* Habes modo, cur *Galli*, & *Archigalli* flagris se incesserent, cur cultris brachia ferirent. Prudentius item adversus Symmachum, versibus a nobis supra allatis, ubi de *Gallis spadonibus* testimonia protulimus, hoc idem de furiosis *Gallis cæca responsa* reddentibus designavit. In vetustis porro lapidibus exempla supersunt de *Archigallorum* vaticinatione, nam apud Gruterum pag. XXX. 2. legitur:

ANTONIANVS. PONTIFEX. PERPETVVS

IN. HONOREM. DOMVS. DIVINAE &c.

EX. VATICINATIONE. PVSONI. IVLIANI

ARCHIGALLI &c.

Hic autem lapis, ex consulibus ibidem adnotatis exaratus est A. D. 184. Dio Cassius demum scribit Lib. XLVIII. pag. 183.: *Appio Claudio, C. Norbano Coss.* nempe A. V. 716. *cella Romuli, quum in ea Pontifices sacrum fecissent, incendio absumpta est: statua Virtutis, quæ ante portam quondam stabat, in faciem decidit: ac quidem* FURORE *Matris Deum* CORREPTI, *irasci populo Divam dixerunt. Ejus rei causa libri Sybillini sunt inspecti, ac ex iis respondere Quindecemviri, succensere Deam populo, simulacrumque ejus esse ad mare deportandum: id quum fieret, Dea quum adhuc a mari abesset, a terra in id progressa est: ac aliquando ibi morata, vix tandem rediit.*

Mos etiam fuit, ut hoc insuper adnotemus, Bellonæ sacerdotibus feminis, masculisque, lacertos bipenne ferire, & dum sanguis efflueret, vaticinari. Tibullus Lib. I. eleg. VII. vers. 50.

. . . . *sic magna sacerdos*
Est mihi divino vaticinata sono.
Hæc ubi Bellonæ motu est agitata, nec acrem
Flammam, non & amans verbera torta timet.
Ipsa BIPENNE SUOS *cædit violenta* LACERTOS
Sanguineque effuso spargit inulta Deam.
Statque latus præfixa veru, stat saucia pectus,
ET CANIT EVENTUS, *quos Dea magna monet.*

Hinc Juvenalis Satyr. IV. vers. 123.

. . . . *sed ut* FANATICUS *œstro*
Percussus, BELLONA, *tuo* DIVINAT *& ingens*
Omen habes, inquit, magni clarique triumphi.

Idem Satyr. VI. vers. 511.

. . . . *Ecce furentis*
Bellonæ, Matrisque Deum chorus intrat &c.

De Bellonæ sacerdotibus furentibus, hæc tradit Lactantius Lib. I. Cap. XXI.: *Alia* (sunt sacra) *Virtutis, quam eandem Bellonam vocant; in quibus* IPSI SACERDOTES, *non alieno, sed* SUO CRUORE *sacrificant. Sectis namque humeris, & utraque manu districtos gladios exerentes, currunt, efferuntur, insaniunt.* Vetus quoque inscriptio Gruteriana pag. CCCXIII. 2. habet:

Q. CAECILIO. APOLLINARI

FANATICO. DE. AEDE. BELLONAE

PVLVIN. &c.

Jacobus Gutherius Lib. I. Cap. V. pag. 29., qui in libris de jure Manium hanc attulit inscriptionem, monet, *fanaticos* quoque dictos sacerdotes, qui circa fana versabantur, & responsa reddebant, quod comprobat ex leg. 1. §. *Idem Vivianus* Digest. de Ædilit. edict. *Idem Vivianus ait* (legis verba sunt) *quamvis aliquando quis circa fana bacchatus sit, & responsa reddiderit, tamen si nunc hoc non faciat, nullum vitium esse.*

Ad alia quæ in marmore scalpta sunt me confero. In superiori ejusdem parte ad oram utrinque appensi sunt duo veluti orbes, seu pelves, minori quidem forma in dextro lapidis latere, majori vero in lævo. Hæ orbiculares figuræ *cymbali*; & *tympana* sunt, ni fallor, quæ in sacris Cybeles adhiberi solebant, & a *Gallis* pulsabantur, & quatiebantur.

X I X.

Cymbala in sacris Matris Deum pulsata.

CYmbala apud veteres fuere semirotundi quidam, & concavi pelves, qui concutiebantur, ut sonum ederent, ideoque saliis *acetabuli*, quæ rotunda, & concava simul sunt, comparantur. Eorum materia ut plurimum ex ære fuit. Bina erant, adeoque, ut sonum concinnum efficerent, invicem inter se confligebantur. Huc facit Statius Thebaid. VIII. vers. 221.

. . . . GEMINA ÆRA SONANT, *Iliacque tergo,*
Et moderata sonum vario spiramine buxus.

Isidorus in libris Originum Lib. III. Cap. XXI. *cymbala* ita describit: *Cymbala & acetabula quædam sunt, quæ percussa invicem se tangunt, & sonum faciunt. Dicta autem cymbala, quia cum ballematica simul percutiuntur. Ita enim Græci dicunt cymbala ballematica.* Hinc ea *pulsari, quati,* & *sonare* dicebantur. Patet autem, errare eos omnes, qui putarunt, *cymbala* veterum non dissimilia fuisse ab Italorum, Hispanorumque *cymbalis*; qua de re adeundus Fridericus Adolfus Lampe, seu Lampadius Lib. II. Cap. XXVI. pag. 158., in eruditis libris de Cymbalis veterum, & præsertim de usu cymbalorum frequentissimo in sacris Magnæ Matris, cui præfer Pignorium in libris de Servis Lib. I. Cap. XIII., & Lib. II. Cap. III. pag. 83. & seqq.

X X.

Tympana in sacris Cybeles.

TYmpanum definiente Isidoro, Lib. III. Orig. Cap. XXI., fuit: *Pellis, vel corium ligno ex una parte extensum. Est enim pars media symphoniæ in similitudinem cribri. Tympanum autem dictum, quod medium est; unde & margaritum medium tympanum dicitur, & ipsum, ut symphonia, ad virgulam percutitur.* Interdum manibus impellebatur. Isaacus Vossius ad Catullum pag 226. scribit, tympana antiquitus construi consuevisse ex circulo, seu potius cylindro concavo ligneo, & ex pelle qua inducebatur, & insuper e circulis seu tintinnabulis æreis, oram undique ambientibus. Ea & minora, & majora, ex eorum varia magnitudine erant. Formam eorundem ex antiquis monumentis exhibet Pignorius, (de Servis pag. 87.) Vide item de tympanorum forma Suidam, verbo *Tympanum*. Nil apud veteres frequentius, ubi de Cybele mentio est, quam de tympanis a *Gallis* pulsatis. Selectiora loca vide apud eundem Pignorium. Nos unum, aut alterum proferemus. Catullus in Galliambo:

Tympanum, tubam, Cybele, tua, mater, initia.

Phœdrus item eleganter (Lib. IV. Fab. I. al. Lib. III. Fab. ult.)

GALLI *Cybeles circum quæstus ducere*
Asinum solebant, bajulantem sarcinas.
Is cum labore & plagis esset mortuus,
Detracta pelle, sibi fecerunt tympana.

X X I.

Tibiæ in iisdem sacris.

E Latere item marmoris ad lævam *Archigalli* duo musica instrumenta visuntur, quorum alter rectum, & oblongum in summo apice *lingulam*, seu *ligulam* habet; alterum vero in ima parte recurvum est, & litui formam præfefert. Utrumque instrumentum *tibiam Phrygiam* designat, cujus usus in sacris Magnæ Deûm Matris frequentissimus. Ea de re vide Gasparem Bartholinum de Tibiis veterum Lib. II. Cap. VIII. pag. 113. & seqq. Phrygia tibia duplici nomine a duplici illius forma vocabatur; nempe *dextra*, quæ & *recta*; & sinistra, quæ item *curva* & *inflexa*, quod ejus codon in ima parte e cornu inflexo esset. Hæc etiam *lituus* aliquando dicta, quod litui instar esset. De hujusmodi tibiis præter Gruterianum lapidem, pag. XXVII. 5., adi eundem Bartholinum Lib. I. Cap. V. pag. 25. & seqq., apud quem spississima Poëtarum testimonia occurrent. Nos eorum aliquot excerpsimus, & huc transtulimus. Lucretius de situ sacrorum Deæ Cybeles Lib. II. vers. 618.

Tympana tenta tonant palmis, & cymbala circum
Concava, raucisonoque minatur cornua cantu,
Et Phrygio stimulat numero CAVA TIBIA *mentes.*

Tibullus Lib. II. Eleg. I. vers. 85.

. . . . *sed tuba jocosa*
Obstrepit, & Phrygio TIBIA CURVA *sono.*

Ovidius de Ponto Lib. I. Epist. I.

Ante Deûm Matrem CORNU *tibicen* ADUNCO
Cum canit.

Idem in Fastis Lib. IV. vers. 180., ubi de festo Matris Deûm die V. Aprilis apud Romanos agi solito:

Protinus INFLEXO BERECYNTHIA TIBIA CORNU
Flabit, & Idææ festa parentis erunt.

His præmittendus forte erat Catullus, qui in Galliambo Carm. LXIV. vers. 19.

. . . . *simul ite: sequimini*
Phrygiam ad domum: Cybeles Phrygia ad nemora Deæ,
Ubi cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant,
Tibicen ubi canit Phryx curvo grave calamo,

Idem in Epithalamio Thetidis, & Pelei, de sacris Bacchi, Carm. LXV. vers. 261.

Multi raucisonis efflabant cornua bombis,
BARBARAQUE *horribili stridebat tibia cantu.*

Barbara tibia hic est *Phrygia*, ut in notis ad hunc locum censet Isaacus Vossius. *Tibiam* porro in sacris Matris Deum, ut plurimum fuisse *buxeam*, docent eruditi, quum apud Virgilium hæc de Phrygibus sint Æneid. X. vers. 617.

O vere Phrygiæ, neque enim Phryges! Ite per alta
Dindyma, ubi assuetis biforem dat tibia cantum.
Tympana vos BUXUSQUE *vocant Berecynthia Matris*
Idææ . . . . .

Apud Ovidium quoque *buxea* est tibia Matris Deûm, Metam. Lib. XIV. Fab. XII. vers. 536.

Sancta Deûm genitrix tinnitibus æthera pulsi
Æris, & INFLATI *complevit murmure* BUXI.

Vide, si lubet Plinium Lib. VII. Cap. LVI., & Lib. XVI. Cap. XXXVI., qui de tibia obliqua, ac geminis tibiis apud Phryges, & de calamo *lævæ*, ac *dextræ tibiæ* meminit.

X X I I.

Cista mystica.

AGmen claudet cista undique clausa cum operculo acuminato, non longe a tibiis scalpta. Hæc est cista mystica sacrorum Matris Deûm. De ea cista in sacris ejusdem Matris Idææ, ante Deæ simulacrum præferri solita Apulejus Lib. XI. pag. 264. *Ferebatur*, inquit, *ab alio* (Gallo sacerdote) CISTA SECRETORUM *capax, penitus celans operta magnificæ religionis*. De cista mystica in Deorum sacris, pleni sunt eruditorum libri, adeo ut pudeat, quidquam de ea nunc in medium afferre. Vulgatissimum tamen in rem hanc Clementis Alexandrini locum præterire non possumus, ut intelligamus, quid huic cistæ inesset, meritoque ethnicæ religionis præstigia irrideamus: *Qualia autem sunt*, inquit Admonit. ad Gent. pag. 14., *cistæ eorum mysticæ? Oportet enim sancta eorum revelare, & arcana enunciare. An non ea sunt sesamides, & pyramides, & lana bene elaborata, libaque multis distincta umbilicis, salisque pugilli, & draco orgium Bacchi Bassari? An non mala Punica, atque etiam corda, ferulæ, & hederæ, & præterea placenta, & papavera. Hæc sunt eorum sancta.* Ex illustri Clementis Alexandrini loco, quid cista mystica esset, jam tenemus. Verum de *Gallis* & *Archigallis* plus æquo me distinui, & fortasse usque ad nauseam. Dabis tamen veniam antiquitati, quod de his tam frequenter meminerit.

X X I I I.

Cur effigies in hoc monumento sculpta, Archigallus *dicenda sit*.

AT inquies; cur effigiem, quæ in hoc monumento comparet, *Archigalli* potius esse, quam *Galli* censuisti? *Gallos* sacerdotes in marmore, ac tabulis exprimi potuisse non abnuo, sed quum viderim, quæ nobis hactenus superfuere monumenta marmorea, vetustasque inscriptiones, ad *Archigallos* pertinere, in eam veni opinionem, ut effigies, quæ in nostro hoc monumento exstat, *Archigalli* potius, quam *Galli* sit. Litterati lapides magni thesauri Gruteriani, pag. XXX. 2., & CCCVIII. 7., de *Archigallis* tantum, non de *Gallis* meminere. In Ligorianis item lapidibus in Ardeatino, proximo Lanuvino, olim repertis, editisque dudum apud Josephum Rochum Vulpium e Societate Jesu in Veteri Latio Lib. IX. pag. 208.: L. ANTONIVS L. L. MARTIALIS ARCHIGALLVS M. D M. ID. Item: M. ANTONIVS M. L. CALLISTRATVS SACERDOS ARCHIGALLVS SACRANOS MATRI D. MAGNÆ IDÆÆ legitur. In Donianis denique inscriptionibus novissime vulgatis habetur Clas. IV. num. 5.: VIRANVS AMPLIATVS ARCHIGALLVS M. D. Nec ignoramus solo *sacerdotis* nomine, at raro, in antiquis lapidibus, Matris Deûm sacerdotes tam viros, quam feminas venire, ut apud Gruterum pag. CCCVIII. 6. 8. 12., Reinesium Clas. I. pag. 240., & in Donianis Clas. I. num. 23. 27., ut sexcentos alios veteres scriptores omittamus. Scimus etiam, imagines sacerdotum Deæ Cybeles, quæ pictura antiquitus effingebantur, *Archigallorum* plerumque fuisse. Plinius de Parrhasio Lib. XXXV. Cap. X.: *Pinxit*, inquit, *&* ARCHIGALLUM, *quam picturam amavit Tiberius Princeps: atque ut auctor est Decius Eculeo*, LX. *sestertiis æstimatam*, *cubiculo suo inclusit*. Denique clarissimus Montfauconius, statuam muliebri veste indutam, & imagunculam Deæ Cybeles ante pectus præferentem, *Archigallum*, non *Gallum* appellavit. Quidni & mihi non licuerit protomen in tabula nostra marmorea elaboratam, *Archigallum*, non *Gallum* appellare, ac simul affirmare, summo *Gallorum Antistiti* hoc monumentum positum fuisse? Quæri etiam potest, cujus conditionis essent, qui in collegium sacerdotum *Gallorum* cooptabantur. Si quis homini sensus pudoris inest, honestos quidem a tam turpi sacerdotio abhorruisse, credere par est. Ex vilissima populorum fæce fuisse testantur Halicarnassæus, Juvenalis, Eusebius, & Apulejus; quin & inscriptiones veteres, *Archigallos*, quorum nomina nobis servarunt, ex Libertorum genere extitisse demonstrant. Nunc intra septa me recipio. Excipe igitur, vir clarissime, lubenti animo hæc qualiacumque a me de *Gallis*, & *Archigallis* adnotata, meque amare perge

Romæ Kal. Martiis A. D. MDCCXXXVII.

AUGUSTI, CÆSARES, AC REGES.

CLASSIS IV.

1 *In Oppido S. Agathæ Regni Neapolitani.*
Ex Matthæo Ægyptio.

C. IVLIO C. F. CAESARI
IMP. TRIVMVIRO R. P. C.
PATRONO
D. D.

Quænam sit *Respublica* hæc C. decernere nescio. Calatina, Capuana, sive Campana, aut alia quæpiam, heic mihi latet.

5 *In Vico Vellaji agri Feltrini,*
in ædibus Tomitanorum fragmentum.
Misit Comes Franciscus Brembatus Bergomas.

IVL. CAES.
S. T. L.
AD VSV
P. P.

Spurius lapis fortassis est. Etiam si germanum velis, nullum tamen inde commodum sensum exsculpas.

6 *Neriti.*
Misit Johannes Bernardinus Tafurius.

IMP. D. OCTAVIO
DIVI CAES. FIL. AVG.
PONTIF. MAX.
IMP. X [illegible] COS [illegible]
TRIB. P. [illegible] XXVII [illegible]
ORDO E [illegible] VS
MVNIC [illegible]
BONI F. [illegible]
P. P.

Fatetur Clariss. Tafurius, desiderari nunc lapidem istum, Neritinis tamen jamdiu notum, descriptumque fuisse. Vereor ego, ne fucum & illi, & nobis quisquam se facturum speraret. Augusto *Octavii* nomen minime tribui in publicis monumentis consuevit. Eumdem quoque appellatum videas *Divi*, aut *Divi Juli Filium*, non vero *Divi Cæsaris*. Qui verò elogium efformavit, deditâ operâ numeros veluti excisos omisisse videtur, ne in Chronologiam peccans, falsi protinus insimularetur.

2 *Brixiæ in Foro.*
E Vinaccesio.

IVLIVS CAESAR PONTIFEX.

3 *Brundusii in Hospitio*
prope Templum Metropolit.
Misit P. Scarfò Mon. Basilianus V. Cl.

C. IVLIO CAESARI
PONT. MAX.
PATRI PATRIAE

4 *Ephesi ad fornicem XLI. Aquæductus.*
E schedis D. de la Condamine *hausit Bimardus V. Cl.*

ΠΟΛΕΙΣ ΑΙ ΕΝ ΤΗΙ ΑΣΙΑΙ ΚΑΙ Ο [illegible]
ΚΑΙ ΤΑ ΚΘΝΗ ΓΑΙΟΝ ΙΟΤΛΙΟΝ ΓΑΙΟΤ
ΤΙΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΤΟΝ ΑΡΧΙΕΡΕΑ ΚΑΙ ΑΤΤΟ
ΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΔΚΤΤΚΡΟΝ ΤΠΑ
ΤΟΝ ΤΟΝ ΑΠΟ ΑΡΚΟΣ ΚΑΙ ΑΦΡΟΔΚΙ
ΤΗΣ ΘΚΟΝ ΚΠΙΦΑΝΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΝ ΤΟΤ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΤ ΚΙΟΤ ΣΟΤΗΡΑ

Ex Versione Bimardi.

Civitas Asiæ Et O . . . .
Et Gentes Cajum Julium Caji
Filium, Cæsarem, Pontificem Maximum, Et Imperatorem, Ac Iterum Consulem, (Genus) *A Marte Et Venere*
(Ducentem) *Præsentem Deum, Et Communem*
Humani Generis Servatorem
(Honorant.)

Circiter Annum U. C. 706, ante Christum 47. posita hæc Inscriptio videtur ab adulatoribus Græcis, apud quos familiare fuit deducere a Diis Genealogias illustrium Virorum, nedum Regum, & Principum.

7 *Tarenti,*
in Sacello Sancti Cataldi.
Misit Ignatius Maria Como,
Nob. Neapolit.

OCTAVIO. AVG. SACR.
TARENT. ORD. MEM.
BENEF. D. D. S.

Iterum dico: *Octavium Augustum* nulla antiquorum marmora referunt. Quare & de hujus lapidis vetustate suspicari liceat.

1 *Salonæ fragmentum.*
E schedis Giganti.

DIVI AVG. MAX. TR. P.
COS. ITE.
AESALONITA P. DOLA

Nullius usus est.

Romæ
in Porta Papia.
Ex Mabillonio V. Cl.

IMP. CAESARI LIVIAE DIVI F.
AVGVSTO DRVSI F. PONTIF. MAXIMO
VXORI CAESARIS AVG. COS. III.
IMP. III. TRIBVNIC. POTEST. VIII.
PATRI PATRIAE AVG. XV
VIR. S. F. VII. VIR. EPVLON. COS. XIII.
IMP. XVII. TRIB. POTEST. XXX.

Sunt geminæ inscriptiones in unam contractæ, & confusæ, aptatis sine sude conjunctisque marmoreis fragmentis, quæ fortassis in eodem situ locoque effossa fuere. Itaque sic lege:

DIVI F. AVGVSTO
PONTIF. MAXIMO
COS. III. IMP. III. TRIBVNIC. POTEST. VIII.
PATRI PATRIAE AVGVRI
XV. VIR. S. F. VII. VIR. EPVLONVM.

Illa duo S. F. significant *Sacris Faciundis*. Vide infra Tiberium sacris hisce muneribus functum. Altera verò pars sic se habet:

LIVIAE DRVSI F.
VXORI CAESARIS AVG. COS. XIII.
IMP. XVII. TRIB. POTEST. XXX.

Sed utrobique vitiatæ sunt Notæ numeriæ.

3 *Albacinæ,*
in oppido agri Fabrianensis,
apud Monachos Camaldulenses.
Misit P. D. Angelus Fiacchi Monach. Camaldul.

AVG. SACRVM
GABINVS TRIB. MIL. CVR. VIAR.
PROVINC. AFRIC. PAT. MVN. P. S. F.

PAT. MVN. idest, ut opinor, *Patronus Municipii pecunia sua fecit.*

4 *Tergeste.*
Ex P. Irenæo della Croce.

IMP. CAESAR.
DIVI. F. AVGVSTO
PONTIF. MAXIM
TRIB POTEST. XXXII.
COS. XIII. P. P. SACRV

Idest Anno Ch. 10.

5 *Mantuæ.*
E schedis Pacediani.

IMP. CAESAR
AVGVSTVS
POTESTAS
M. APPVLEIVS
IVSSV EIVS

Quamquam POTESTAS de Principibus, & Magistratibus usurpatum inveniamus, hæc tamen Inscriptio mutica videtur. Anno U. C. 733. *M. Appuleius* Consul processit. Fortassis hic ille est.

6 *Thermis in Sicilia.*
E Gualterio.

IMP. CAESARI
DIVI. F.
AVGVSTO. P. P.
MVNICIPIVM

7 *In agro Illicitano prope Alicant.*
E schedis meis.

AVGVSTO
DIVI. F.
C. MAECIVS
C. F. CELER
DEDIT
DEDICAVIT

8 *In Monte Casino.*
E schedis meis.

IMP. CAESARI
DIVI. F. AVGVSTO
COS. XI. IMP. VIII.
TRIBVNIC. POTESTAT. III.
P. RVBRIVS. M. F. MAELARBA.

Ad Annum U. C. 731. ante Æram Christi 22. pertinet hæc Inscriptio.

9 *Romæ.*
Ex Donio.

SALVO AVG
FELIX
MATERNVS
CVM FILIIS

Hunc lapidem exhibeo veluti positum imperante *Augusto*. Sed formula SALVO posterioribus Seculis usitatior, serius natum fortassis indicat.

10 *Nemausi.*
E schedis Guirani
in Cæsarea Bibliotheca.

IMP. CAESAR
DIVI. F. AVG. PONTIF
MAXVMVS COS. XII
COS. DESIGNAT. XIII
IMP. XIIII. TRIBVNICIA
POTESTATE XX

Indicatur heic Annus U. C. 750. Ante Æram Christi 3.

11 *Ibidem.*
Ex eodem.

IMP. CAESAR
DIVI F. AVG. PONTIF
MAXVMVS COS. XII
COS. DESIGNAT. XIII
IMP. XIIII. TRIBVNITIA
POTESTATE XIIII.

Heic etiam scribendum, ut supra, TRIB. POT. XX. idem quippe Annus est, atque superior. In variis cippis Milliaribus occurrit Inscriptio, mutato dumtaxat numero Milliarium.

1 *In columna, ad ostia Bospori. Ex Thoma Smitho.*

AVGVSTO CAESARI
L. CL. ANNIDIVS
LE. CLA. I PONTO

Postrema linea medico indiget. Fortasse LEG. adest *Legatus*, Provinciæ *Ponti*, scriptum ibi fuit.

3 *In Issa Insula Delmatiæ, ad Imaginem Augusti. E schedis Cyriaci misit Abbas Compagnonius.*

DIVVS. AVGVSTVS. PATER
PROVIDENT

4 *Reate. E schedis Vallicellianis. Misit P. Joseph Blanchinius Presb. Orat. Rom. V. Cl.*

D. M
DIVO IVLIO CAE
SARI AVG. VRBIS
ET ORBIS HERO PO
STVMVS. X̄ VIR
SCRIBA AEDITVVS
EIVS TEMPLI. SACRVM
CONDIDIT VNICO
BENEMERENTI

Spurium hunc titulum esse mihi persuadeo ex literis D. M. & VRBIS ET ORBIS HERO. Neque *Divum*, neque tempora illa decent ejusmodi formulæ.

2 *Augustæ Prætoriæ, apud Capuccinos. Misit Excellentiss. Comes Caissotus Præses Senatus Taurinensis.*

IMP. CAESARI
AVGSTO *sic*
PONTIFICI MA
COS. XIII. TRIB. PO
XXIII
PAT. P

Dicatum hoc elogium fuit Anno Primo Æræ Christianæ, aut præcedenti.

5 *Delphis. E schedis Cyriaci.*

ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΤΩΝ ΑΜΦΙΚΤΤΟΝΩΝ
ΛΕΤΚΙΟΝ. ΙΟΤΛΙΟΝ........ΙΟΤΛΙΟΝ
ΚΑΙΣΑΡΑ, ΣΕΒΑΣΤΟΝ. ΑΠΟΛΛΩΝΙ
ΠΤΘΙΩ

Idest:

Commune Amphictyonum
Lucium Julium ..... Julium
Cæsarem Augustum Apollini
Pythio.

Supple *commendat*. Intermixta heic puto sphalmata descriptoris. Legendum videtur ΛΕΤΚΙΟΝ ΙΟΤΛΙΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΣΕΒΑΣΤΟΤ ΤΙΟΝ, hoc est, *Lucium Julium Cæsarem Augusti Filium*.

6 *Nolæ, in Sancti Apostoli. E schedis Pacediani.*

C. CAESARI AVGVSTI F.
COS. PRINCIPI IVVENTVTIS

7 *In Eubœa. E schedis meis.*

ΓΑΙΟϹ ΚΑΙϹΑΡ
ΑΤΤΟΚΡΑΤΟΡΟΟ
ΚΑΙϹΑΡΟϹ
ϹΕΒΑϹΤΟΤ ΤΙΟϹ

Idest:

Cajus Cæsar
Imperatoris
Cæsaris
Augusti filius.

Heic habes, Augusto regnante C. pro Sigma usurpatum.

8 *Athenis ad Petriam. E schedis meis.*

Ο ΔΗΜΟΣ
ΓΑΙΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ
ΣΕΒΑΣΤΟΤ
ΤΙΟΝ ΝΕΟΝ
ΑΡΗ

Idest:

Populus
Gajum Cæsarem
Augusti
Filium Novum
Martem.

Supple *honorat*. Appellatus C. *Cæsar* adoptivus Augusti filius *Novus Mars* ab eorum temporum adulatione, quemadmodum infra videbis, *Juliam*, sive *Liviam* Augustam *Cereris* epithero donatam.

9 *In Templo Pedevenæ agri Feltrensis. Misit Comes Franciscus Brembatus Bergomas.*

L. CAESARI. AVG. F.
DIVI N
AVG. COS. DESIG
PRINCIPI IVVENTVTIS

AVG. in tertia linea sig licat *Auguri*. Spectat Inscriptio ad Annum Urbis Conditæ 753. ante Christum 1. Pro *Lucio* tamen scribendum est C. scilicet *Cajo*, seu *Gajo*, illius fratre, qui revera Consulatum gessit Anno Primo Æræ Christianæ. Sed ignotum est, *Cajum* in *Augurum* Collegium fuisse invectum. Quare dum germana sit Inscriptio, opinari liceat, *Lucium* quoque designatum fuisse Consulem, sed aut morte interveniente, aut aliam ob caussam nequaquam Consulatum inisse.

1 *Arretii,*
in Palatio publico.
E schedis meis.

L. CAESARI PONT
MAX

Locum quidem heic Inscriptioni isti do, sed absque ullo indicio, postea illam pertinere ad *Lucium Cæsarem Augusti filium* adoptivum. Ne novimus quidem, cooptatum fuisse ipsum inter Pontifices, eoque munus *Pontificatu Maximo* auctum. Tunc Augustus eo munere fungebatur, neque Collegam habuisse in eo, facile credendus est.

2 *Aquilæ,*
in Sancti Pauli ad usum sacri laticis.
E schedis Ambrosianis.

AVGVSTAE IVLIAE
DRVSI. F.
DIVI AVGVSTI
....

3 *In Insula Gauli prope Melitam.*
E Gualterio.

CERERI. IVLIAE. AVGVSTAE
DIVI. AVGVSTI. MATRI
TI. CAESARIS. AVGVSTI
LVTATIVS. C. F. SACERDOS. AVGVS..........
IMP. PERPETVI .... AVG.......
M. IVLIO. M. F. QVIR. OPTATO: FL........
IVLIAE. AVGVSTI. IMP. PERPET.......
LIBERIS .... CONSECRAV.......

Julia, quæ & *Livia*, dicitur heic *Divi Augusti*, scilicet Conjux, seu Vidua, & *Mater Tiberii Cæsaris Augusti*, ex adoptione nimirum, per quam Tiberius evaserat Augusti Filius. *Deam* in præcedenti Inscriptione nuncupatam vidisti. Apud Mediobardum in Nummo DIVA AVGVSTA visitur *Cereris* habitu expressa cum Spicis & Face. Ceterum Epigrammatis hujus accuratiorem Exscriptorem desiderassem; neque enim sat dilucida sunt, quæ subsequuntur. *Julius Optatus* fortasse fuit *Flamen Juliæ* ipsius, jam fato functæ.

4 *Antiquariæ in Hispania.*
E schedis Farnesiis.

IVLIAE AVG. DRVSI FILIAE
MATRI. TI. CAESARIS. AVG. PRINCIPIS
ET CONSERVATORIS. ET. DRVSI GERMA
NICI GENI.........IS ORBIS
M. CORNELIVS PROCVLVS
PONTIFEX CAESARVM

Vide Gruterum pag. 234. num. 2.

5 *Mediolani Santonum,*
hodie Saintes,
supra fornices Pontis ad Carantonum.
Misit Bimardus V. Cl.

[illegible]O CAESARI NEPOTI DIVI IVLII PONTIFICI AVGVRI
C. IVLIVS C IVLI OTVANEVNI F RVFVS C IVLI GEDEMONIS NEPOS EPOTSOROVIDI PRON
SACERDOS ROMAE ET AVGVSTO AD ARAM QVAE EST AD CONFVENTEM PRAEFECTVS FABRVM D

Emendatior, quàm apud Gruterum pag. 235. num. 5. In tertia linea pro AVGVSTO legendum procul dubio AVGVSTI. Doctissimus Bimardus minime cum iis consentit, qui supplent TI. AVGVSTO. CAESARI. Is tantummodo legit TIBERIO CAESARI, nempe arbitratus, positam fuisse Inscriptionem hanc in honorem Tiberii, vivente adhuc Augusto, a quo in Cæsarum Familiam & nomen cooptatus fuerat. Ita in Nummis apud Mediobarbum Tiberius dumtaxat dicitur AVGVR & PONTIFEX, immo & PONTIFEX MAXIMVS. Sed cur non & AVG. F. *Augusti Filius* appellatur? Dubitandi etiam locus superest, an Inscriptio spectare possit ad *Lucium*, aut *Cajum* Cæsares, Augusti Filios.

1 *Celani,*
pro foribus Sancti Benedicti.
E schedis Ambrosianis.

TI. CLAVDIVS. NERO. PATER
TI. CAESARIS. AVG.
ALFIDIA. M. F. MATER AVGVSTAE

Mutius Phœbonius in Historia Marsorum memoriæ prodidit, exstitisse in Urbe Marsorum Valeriâ Colossum muliebrem, in cujus basi legitur: ALFIDIA MATER AVGVSTI. Heic autem MATER AVGVSTAE occurrit. Utraque Inscriptio suspicione falsi laborare mihi creditur.

2 *Romæ,*
in Ædibus Marchionis de Maximis.
E schedis Ptolomeis.

TI. AVGVSTO
IVLIAE AVGVSTAE
SACR
L. POSTVMVS PRISCVS
MENSOR
D. S. P.

3 *Nonæ in Delmatia,*
in Sanctæ Mariæ.
E schedis Farnesiis.

TI. CAES. DIVI. AVG. F.
AVGVSTVS PONT. MAX. IMP
TRIB. POTEST. XVIII
COS. DESIG. TERT.

Spectat epigraphe ad Annum Christi 17.

4 *Orsovæ in Servia.*
E Comite Marsilio.

TI. CAESARE AVG. F
AVGVSTO IMPERATO....
PONT. MAX. TR. POT. XXX.
LEG. IIII. SCYTHIC. V. MACED.
....
....

Anno Christi 18. aut 20. posita fuit Inscriptio hæc a duabus Legionibus, Scythicâ nempe Quartâ, & Macedonica Quinta.

5 *Arimini,*
in latere uno Pontis.
E schedis Farnesiis, & Ambrosianis.

IMP. CAESAR. DIVI. F. AVGVSTVS. PONTIFEX. MAXIM. COS. XIII.
IMP. XX. TRIBVNIC. POTEST. XXXVII. P. P

In alio latere. DEDERE

TI. CAESAR. DIVI. AVGVSTI. F. DIVI. IVLII. N. AVGVST. PONTIF.
MAXIM. COS. IIII. IMP. VIII. TRIB. POTEST. XXII.

Hanc ipsam antea dedere Apianus, Panvinius, & Gruterus pag. 160. num. 2. Rursus eamdem profero, sed emendatiorem in Notis Chronologicis Augusti. Prima Inscriptio indicat Annum Ch. 14. emortualem Augusti ipsius, qui tamen, ut Nummi nos docent, scribendus foret IMP. XXI. Altera indicat Annum Ch. 21. quo Tiberius Consul Quartum processit.

6 *Apud Pontem de Pinos in Hispania.*
E schedis Farnesiis.

TI. CAESARI DIVI AVG. F. DIVI. IVLI
N. AVGVSTO PONT. MAX. TRIB
POTES. XXVIII. COS. IIII. IMP. VIII
AVGVRI. XV. VIR. S. F. VII. VIR. EPV
LONVM. T. PAPIRIVS SEVERVS

Spectat Marmor ad Annum Christi 25. aut ad subsequentem. Erunt, quibus mirum videatur, Tiberium heic appellari *Augurem*, *Quindecimvirum Sacris Faciundis*, & *Septemvirum Epulonum*; & potius suspicabuntur inversum ordinem Inscriptionis fuisse, titulosque illos cum T. Papirio conjungendos. Verùm hæc alios videbuntur nequaquam dedecere versatilem, atque adulatorium animum Tiberii. *Hadrianus* quoque, Spartiano teste, *per Latina Oppida Dictator*, & *Duumvir fuit*. Sed & Nero Claudius, quum Cæsar esset, *Sacerdos cooptatus in omne Collegium* dicitur in Nummis, & Marmoribus. Augustos alios in Classe III. vidisti *Fratrum Arvalium* Collegio nomen dedisse. Vide etiam infra Septimium Severum.

7 *In Insula Eubœa.*
E schedis meis.

TIBEPIOC KAICAP
ΘEOT CEBACTOT
TIOC CEBACTOC

Ideſt:

Tiberius Cæsar
Divi Augusti
Filius Augustus.

1 *Anderæ in Ægypto, quæ quondam Tentyris. Misit Bimardus.*

ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΙ
ΒΕΡΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ
ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΕΒΑΣ
ΤΟΥ ΥΙΟΥ
ΣΑΡΑΠΙΩΝΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ

Ideſt :

. . . .

Et Imperatoris Ti-
beris Cæſaris
Auguſti, Divi Auguſ-
ti Filii . . . .
Serapione Prætore.

2 *In Ponte Tagi apud Alcantaram. Ex Donio.*

TI. CAESAR. DIVI. AVGVSTI. F.
AVGVSTVS PONTIF. MAX. TRIB
POTEST. XXVII. . . . .

Ideſt Anno Ch. 27. aut 28.

5 *Nemauſi. E ſchedis Guirani, in Bibliotheca Cæſarea.*

CAESARIS
GERMANIC
PRAE

6 *In Civitate Bovini. Ex Johanne Vignolio.*

GERMAN
TI. AVG. F
COS. II
IVLIAE
MAMMEAE
MATRI AVG

Qualis a Vignolio prodit hic lapis, a me exhibetur. Sed male in unam coaluerunt duæ diverſæ Inſcriptiones. Altera *Germanicum* Tiberii filium adoptivum reſpicit, qui Anno Chriſti 18. Conſul II. proceſſit. Altera ad *Juliam Mammeam* Auguſtam, matrem Alexandri Severi Auguſti pertinet.

3 *Corcyræ. E ſchedis Apoſtoli Zeni Montfauconius.*

Η ΠΟΛΙΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΤΙΒΕΡΙΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΥΙΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΥΙΩΝΟΝ
ΥΠΑΤΕΥΟΝΤΑ ΘΕΟΙΣ

Ideſt :

Urbs Germanicum Cæſarem Tiberii
Cæſaris Filium Auguſti Cæſaris Nepotem
Conſulatum gerentem, Diis

Subaudi *commendat*. Spectat Inſcriptio ad Annum Chriſti 12. aut 18. iis quippe Annis Germanicus Conſulatum geſſit.

4 *Lacedæmone. E ſchedis meis.*

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΘΕΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ
ΥΙΟΝ ΑΠΟ ΠΡΟΓΟΝΙΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΑΝ
Η ΠΟΛΙΣ

Ideſt :

Germanicum Cæſarem Divi Auguſti
Filium pro more Majorum Benefactorem
Civitas

Subintelligendum eſt *honorat*. Pro ΘΕΟΥ legendum TIB. ideſt *Tiberii* Auguſti filium. Nullus dubito, quin ad præcedentis formam hæc etiam efformata fuerit.

7 *Prope Ariobrigam in Aragonia. E ſchedis P. Cattanei.*

GERMANICO DRVSI F. SACRVM. C.
HVEGO QVI IN GERMANIA IN LEG. II.
SVB EO III. IMP. A MILITIBVS APPELLAT.
MILITAVERAT IN CELTIB. REVERS. P.

Parum ſapit Sæculi illius mores, ac ſtilum Inſcriptio iſta. *Cujus Huego* recentiorum potius, quam veterum Hiſpanorum nomen ſonat. Dubitari etiam poteſt, an *Germanicus* tertium Imperator fuerit. Et cur *Cæſaris* appellatio omiſſa?

8 *In Parochiali Ronii, in Valle Camonica agri Brixiani. Miſit V. Cl. Paulus Galeardus Canonicus Brixianus.*

DRVSO TI. AVG. F.
DIVI IVLI PR. SODALI AVGV
POT. II. XV. VI. CIVITAS

Ex marmore excidiſſe puto DIVI AVO. NEP. quum ſubſequatur DIVI IVLI PRonepoti. *Druſus* infra dicitur *Sodalis Auguſtalis Tribunitia Poteſtate II.* (quam ipſe iniit Anno Chriſti 23.) & *Quindecimvir* ſacris faciundis. Quæ *Civitas* ei ſtatuam erexiſſe videtur, *Brixia* excogitari poteſt, niſi Populus Camunus ſua ſuit Civitas, de qua nihil veteres habent.

1 *Moguntiæ.*
E schedis meis.

IN MEMORIAM DRVSI GER
MANICI

2 *Cordubæ,*
in quodam vase.
E schedis P. Cattanei.

C. CAESAR AVG. GERMANIC. IMP. P. M. TR. P. COS.
CN. ATEI. FLAC. CN. POMP. FLAC. $\overline{\text{II}}$. VIR. Q. V. I. N. C.
SAL. AVG.

Scribendum in hoc marmore reor $\overline{\text{II}}$. VIR. QVINQ. idest *Duumviri Quinquennales*, qui elogium hoc Cajo Caligulæ Augusto posuerunt.

3 *Romæ,*
fragmentum penes Eminentiss. Cardinalem
Alexandrum Albanum.
Misit Franciscus Maria Otterius Marchio V. Cl.

AE DRVSILLAE
SACRVM
RVBELLIVS C. F. BLANDVS
DIVI. AVG. TR. PL. PR COS
O COS PONTIF

Juliæ Drusillæ, quæ Soror Caji Caligulæ Augusti fuit, Inscriptio hæc posita videtur. Reliquæ superstites literæ ad ipsum Caligulam referendæ mihi creduntur.

4 *In Oppido Aspavia Hispaniæ Bæticæ.*
E schedis P. Cattanei.

DRVSO IVLIO
CAESARI
CLARITAS IVL
D D

Colonia *Claritas Julia* nunc *Attubi* a multis creditur, sive *Aspavia*.

5 *Augustæ Taurinorum,*
in Regia Scientiarum Academia.
Misit Excellentiss. Cassottus Præses Senatus.

IN HO..........
TI. CLAVDII DRVSI. F. CA.......
PONT. MAX. TRIB. POT. $\overline{\text{II}}$. COS. DE.......

Spectat ad Annum Christi 42.

6 *Ravennæ.*
Ex Julii Gustavini schedis.

TI. CLAVDIVS DRVSI F. CAESAR. AVG.
GERMANICVS PONT MAX. TRIB. POT.
$\overline{\text{II}}$. COS. DESIG IIII. IMP. $\overline{\text{III}}$. P. P. DEDIT

Pro IIII. scribe III. Pertinet & ista ad Annum Christi 42.

7 *Cortimæ in Hispania.*
E schedis Farnesius, & meis.

TI. CLAVDIO CAESARI AVGVSTO
PONTIFICI MAX. TRIB
POTEST. XIII. IMP. XXVII. CONS
$\overline{\text{V}}$. P. P. CEN. VESTINVS. RVSTICI. F. $\overline{\text{X}}$.
VIR. ET RVSTICVS F. D. S. P. DD.
CVIVS BASIS CVM VETVSTATE CORRVPTA
ESSET IN VICE EIVS VIBIA RVSTICANA
NVRVS NOVAM RESTITVIT

Consentiunt habent schedæ P. Cattanei. *Conf. Vestinus* schedæ meæ. Posita Inscriptio Anno Christi 53. vel 54.

8 *Romæ,*
in Sanctis Salvatoris.
E schedis Ambrosianis.

.....MANICO. CAESARI TI. CLAVDIO .....
..... I. F. AVG. N. AVG. GERMA............

9 *Faleronæ in agro Firmano.*
Misit P. Philippus Camerinus Presb. Oratorii Camerinensis.

.... SI. F. CAESARI AVGVST.
.... MANICO
.... RIB. POTEST. $\overline{\text{III}}$. COS. $\overline{\text{III}}$. IMP. $\overline{\text{III}}$. P. P.
NOMINE FILI ET SVO TESTAMENTO FIERI IVSSIT
ADIECTA PECVNIA FACIENDVM CVRAVIT

1 *Augustæ Taurinorum, apud Pingonios. E Guichenonio.*

CHIRONI SATVR. F. HYPPOCENT.........
T. CLAVD. CAES. LVDIS SAECVL..........

Suppofiticium fœtum fi fufpicer, aut credam, nemo mihi fuccenfeat.

2 *Apud Thebas in Bœotia. E fchedis meis. Mifit etiam e fchedis Cyriaci Nob. V. Abbas Compagnonius.*

Ο ΔΗΜΟϹ
ΤΙΒΕΡΙΟΝ ΚΛΑΥΔΙΟΝ
ΚΑΙϹΑΡΑ ϹΕΒΑϹΤΟΝ
ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ

Idest:

Populus
Tiberium Claudium
Cæfarem Auguftum
Germanicum Imperatorem

Subaudi *honorat*.

3 *In Civitate Testina. Mifit Johannes Bernardinus Tafurius Neritonenfis.*

TIB. KLAVDIVS
CAESAR
AVG. GERM. PON. MAX.
TRIB. POT. VIIII. IMP. XVI.
CONS. IIII. P. P. CENSOR

4 *Romæ, e regione Cloacæ Sanctæ Luciæ. Ex Donio.*

TI. CLAVDIVS
DRVSI. F. CAESAR
AVG. GERMANICVS
PONT. MAX. TRIB. POT.
VIIII. IMP. XVI. COS. IIII.
CENSOR

Spectat hic lapis ad Annum Chrifti 49. uti ad eumdem Annum pertinet & altera Infcriptio fupra defcripta.

5 *In Ponte fluvii* De Aguilar *in Hifpania. E fchedis P. Cattanei.*

TI. CLAVDIO. D. F.
CAESARI. AVG.
GERMANICO PONTIF
MAXIMO
TRIB. POT. IMP
P P. CENSORI
L. CORNELIVS. L. F.
D. D. S.

Si in prima linea marmoris hujus D. F. *Drufi Filii* interpretari licet, ad Claudium Auguftum lapis fpectat. Sed peregrinum fapiunt ejufmodi figla.

6 *Montori in Hifpania. E fchedis P. Cattanei.*

CLAVDIO CAES.
AVG. GERMANICO TR
POT. III. COS. III. PONT. MAX
P. P.
L. AEMILIVS. GAL. ET
L. AEMILIVS. F. CVR.

Idest Anno Chrifti 41.

7 *Mediolani, lapis Anno 1683. effoffus ante Portam Monafterii Sancti Ambrofii. Mifit P. D. Petrus Gratioli e Congregatione S. Pauli.*

TI. CLAVDIO
DRVSI F. CAESARI AVG
PONT. MAX
TRIB. POT. VIIII. IMP. XVI
COS. III. COS. DESIGN
P. P.
VICVS VENERIVS

In Notis Chronologicis eft aliquod vitium. Scribendum videtur COS. IIII. DESIGN. V. ut fit Annus Chrifti 50.

8 *Vindobonæ, in Bibliotheca Cæfarea. Ex Marchione Maffejo.*

...RI AVGVST...
...MPER. XXVII
...CLA. VISPTANO GALLO
...C. RVTILIO GA... O

Fragmentum hoc ad Tib. Claudium Auguftum fpectat, qui unus *Imperator XXVII.* renuntiatus fuit.

1 *In Sancti Germani Civitate.*
E schedis meis.

NERONI
CLAVDIO
CAESARI AVG.
GERM. PONT. MAX.
TRIB. POT. XIII. IMP.
IIII. COS. IIII. P. P.
L. STENIVS. SILVANVS
EX. TESTAMENTO

Spectat hæc Inscripeio ad Annum Christi 66.

2 *Romæ,*
in Porta Papia.
Ex Mabillonio.

CAESARI I. CAESARI DRVSO IVLIO
TI. CLAVDIO. AVGVSTI F. AVGVSTI F.
GERMANICI F. DRVSI GERMANICI F.
DIVI NEPOT. AVG. PRONEPOT. NERONI
GERMANICO PONTIF. COS. AVGVRI COS.
DESIGN. GERMANICO IMPERATORI
PRINCIPI IVVENTVTIS

Heic omnia confusa. Si una est Inscriptio, plures respicit; sed ita ut nesciam, quaenam pars spectet ad *Drusum*, quaenam ad *Germanicum*. *Tiberius* etiam *Claudius* Drusi filius locum sibi heic poscere videtur. Postrema certe pars nobis exhibet *Neronem* nondum Augustum, *Consulem Designatum*, ac *Principem Juventutis*.

3 *Ibidem, effossa in Sancti Alexii.*
Misit P. D. Didacus de Revillas Abb. Hieronym.
Mathematices Professor in Sapientiæ Gymnasio.

....
.........ONI H MAXIMO
..........AVII. IMP. III. COS IIII.
C. AVILLIVS LICINIVS
TROSIVS SCRIB. LIBR
AEDIL CVRVL CVR. II.
DEVOTVS NVMINI
MAIESTATIQVE EIVS

Quasi hæc spectare possit ad *Neronem* Augustum, atque ad Annum Christi 60. ei locum heic feci. Sed cuinam Augusto tribuenda revera sit, ignoro. Formula quoque DEVOTVS &c. Sæcula posteriora tutius indicat. In Thesauro Gruteriano, pag. 170. num. 3. altera Inscriptio legitur ab hoc ipso *C. Avillio* posita, ubi is CVRATOR. SCHOLARVM appellatur. Et apud Ligorium, a quo eadem refertur, nuncupatum vidi Avillium CVRATOR. SCRIB. Ligorianam lectionem confirmatam ab isto lapide animadvertis.

4 *Cæcinæ in agro Lunensi, in ædibus Moreschiorum in tabula marmorea.*
Ex Gorio.

DIVAE. POPPAEAE. AVGVSTAE. IMP. NERONIS. CAESARIS. AVGVST.
L. LICINIVS. L. F. GAL. GLAVCVS. LVCRETIANVS. FLAM. ROMAE
ET. AVG. II. VIR IV. P. C. SEVIR. EQ. R. CVRIO. PRAEF. FABR. COS. TR. MILIT
LEG. XXII. PRIMIG. PRAEF. PROLEGAT. INSVLAR. BALIARVM. TR. MIL.
LEG. VI. VICTRICIS. EX VOTO SVSCEPTO PRO SALVTE IMP. NERONIS
QVOD BALIARIBVS VOVERAT ANNO A. LICINIO NERVA COS. II. VIR
A VFETO VEGETO ET Q. ABVRIO NEPOTE VBE VELLET PONERE. V. COMPOS
POSIT IOVI IVNONI MINERVAE FELICITATI ROMAE DIVO AVG.

In læva parte ejusdem Tabulæ.

IMP. NERONI. CLAVDIO. DIVI. CLAVDI. F. GERM
CAESARIS. N. TI. CAESARIS. AVG. PRO. N. DIVI. AVG. AB. N.
CAESARI. AVG GERM. P. M. TR. POT. XIII. IMP. XI. COS. IIII.
L. LICINIVS. L. F. GAL. GLAVCVS. LVCRETIANVS. FLAM. ROMAE. ET. AVG. II. VIR
IIII. P. C. SEVIR. EQ. R. CVRIO. PRAEF. FABR. COS. TR. MIL. LEG. XXII. PRIMIG. PRAEF. PROLEG
INSVLARVM. BALIARVM. TR. MIL. LEG. VI. VICTRICIS. EX VOTO SVSCEPTO PRO SALVTE
IMP. NERONIS. QVOD. BALIARIBVS VOVERAT. ANNO. A. LICINIO NERVA II. VIR. A. VFETO
VEGETO. ET. Q. ABVRIO. NEPOTE. VBE. VELLET. PONERET. VOTO COMPOS POSIT IOVI
IVNONI MINERVAE FELICITATI ROMAE DIVO AVGVSTO

Insignis hæc Tabula, cujus editionem debemus diligentiæ Clariss. Gorii, eo pluris nobis facienda est, quo rariores sunt Inscriptiones ad Neronem furiosum Augustum spectantes: ejus quippe monumenta post mortem dejecta, & nomen fere ubique e publicis saxis abrasum. Positus fuit hic lapis Anno Christi 66. Præcedenti *Poppæa Augusta* Neronis uxor e vivis sublata fuerat, atque inter Deos relata. Hinc illi DIVAE POPPAEAE nomen. Anno Ch. 65. A. LICINIVS NERVA Consul processerat: eodemque Votum a *Lucretiano* isto conceptum, completum postea fuit Anno Christi 66. quo elogium hoc marmore inscriptum videmus. Præter alia munera, *Consulatum* etiam gessisse videtur LVCRETIANVS iste; sed nullum illius vestigium in Fastis occurrit, ita ut, si quidem revera Consul fuit, suffectum credere cogamur. Almeloveenius Anno Ch. 52. nobis exhibet Consulem (an bonis tabulis nescio) *M. Licinium Crassum Mucianum*. Ejus nomen accedit ad *L. Licinium Glaucum Lucretianum*, de quo hic Lapis agit. Itidem Consulatum gessit Anno Ch. 64. *M. Licinius Crassus*. Baleares Insulæ itidem in altero Lapide Gruteriano BALIARES appellantur. *Patronus Coloniæ Lunensis* fuisse iste videtur. Sed aliunde non constat, *Coloniæ* honorem delatum fuisse Civitati illi: atque adeo P. C. aliter interpretari juvat; fortasse *Quatuor-vir Potestate Censoria*, aut potius II. VIR. IV. DIC. hoc est *Duumvir Juri dicundo*. Reliqua illius munera prætereo.

1 *In Æolia.*
E schedis Vallicellianis hausit
P. Joseph Blanchinius Presb. Orat. Rom. V. Cl.

Ο ΔΗΜΟΣ
ΝΕΡΩΝΑ ΙΟΥΛΙΟΝ
ΚΑΙΣΑΡΑ ΠΑΙΔΑ
ΘΕΟΥ ΝΕΟΥ ΓΕΡΜΑ
ΝΙΚΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ
ΚΑΙ ΘΕΑΣ ΑΙΟΛΙ
ΔΟΣ ΚΑΡΠΟΦΟ
ΡΑΣ ΑΓΡΙΠΠΕΙΝΑΣ

Idest :

Populus
Neronem Julium
Cæsarem Filium
Dei Novi Germa-
nici Cæsaris
Et Deæ Æoli-
dis Fructife-
ræ Agrippinæ

Verbum quodpiam subaudi, puta, *honorat*. Græcorum adulatio jam nullum limitem agnoscebat. Ad Neronem Inscriptio pertinet, qui filius *Novi Dei*, seu potius *Divi Germanici* appellatur (quo nomine *Cla deus Augustus Germanicus*, aut *Germanicus* Avus maternus designatur) & *Deæ Æolidis Agrippinæ*. Ita Deos tunc unusquisque pro suo arbitrio sibi efformabat.

2 *Antiquariæ in Hispania.*
E schedis Farnesiis.

IMP. CAESARI
VESPASIANO AVGVST
PONT. MAX. TRIB
POT. VIII. IMP. XIIX
COS. VIII. P. P.
L. PORTIVS SABELLIVS II VIR
PEQVNIA SVA D D. D

Inscriptio hæc est emendatior Gruterianâ pag. 243. num. 6. Spectat ad Annum Christi 77.

3 *Augustæ Taurinorum,*
in viridario Regio.
E Guichenonio.

IMP. CAESAR VESPAS
IANVS AVGVSTVS
PONTIFEX MAXIMVS
TRIB. POTESTAT. COS.
III. COS. DESIGN. IIII.

Positus fuit lapis Anno Christi 71.

4 *Vindobonæ,*
in Palatio Cæsareo.
Misit Pius Nicolaus Garellius Eques
& a Consil. Cæsar.

IMP. VESPASIANO
CAESARI AVG.
PONTIF. MAXIMO
TRIB. POTEST. X.
IMP. XX. COS. VIIII. P. P.
C. DOMITIVS
FLORVS
T. F. I.

Anno Christi 79. hoc elogium Vespasiano dicatum fuit.

5 Vilchez *in Hispania*
in Ædicula Salvatoris.
E schedis Ambrosianis & Farnesiis.

TIT. CAESARI. AVG. F.
VESPASIANO IMP.
PONT. TRIB. POT. VI.
COS. DES. VI. CENSORI
D. D

Pertinet ad Annum Christi 76.

6 *Neapoli.*
Misit Ignatius Maria Como Patricius Neapolita.

ΤΙΤΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΣ
ΣΕΒΑΣΤΟΣ
[redacted] ΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΤΟ Ι
ΟΣ ΥΠΑΤΟΣ ΤΟ Η. Ο ΥΚΙΜΗΤΗΣ
ΟΘΕΤΗΣΑΣ ΤΟ Γ. ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗΣΑΣ
ΣΥΜΝΕΣΟΝΤΑ ΑΠΣΚΑΤΕΣΤΗΣΕΝ

Idest :

Titus Cæsar Vespasianus
Augustus
Tribuniciæ Potestatis X.
.... *Consul VIII. Honoratus*
Nomothetes III. Gymnasiarcha
.... *Restituit.*

In ancipiti manet sensus. Hæc tamen satis produnt, a Tito Augusto, vel sub eo, Gymnasiarum Ludum, sive Scholam Neapoli fuisse restitutam.

1 *Apud Thebas in Bœotia.*
E schedis meis.
Misit etiam e schedis Barberinis Cyriaci Nob. V. Pompejus Compagnonius Abbas.

ΑΤΤΟΚΡΑΤΟΡΑ
ΤΙΤΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ
ΘΕΟΝ CΕΒΑCΤΟΝ
ΟΤΕCΠΑCΙΑΝΟΝ
Η ΠΟΛΙC

Ideft:

Imperatorem
Titum Cæfarem
Divum Auguftum
Vefpafianum
Civitas (honorat.)

2 *Valentiæ Edetanorum.*
Misit Cl. V. Joseph Bimardus.

I. IMP.
VESPASIANO. AVG
VESPASIANI. F. CONSER
VATORI. PACIS. AVG.

3 *Triventi,*
in ædibus Blasiorum.
Misit P. Alexander Berti
E Congregatione Matris Dei.

IVLIAE AVGVS
T. FIL.

Ea est *Julia Sabina*, Titi Augusti filia, quam Domitianus patruus abduxit, infano illius amore captus.

4 *In Vico Illuro Cataloniæ.*
E schedis Farnesiis & Capponiis.

IMP. DOMITIANO
CAESARI
AVG. GERMANICO
L. MVNICIVS. QVIR. NOVATVS. ET
L. MVNICIVS. QVIR. AVRELIANVS
TI. COR NER. TEM.......
ĪI. VIR. CONSTITVTI
D. P. P. D. D.

Ideft: *De propria pecunia dederunt dedicarunt*, aut *Decreto Decurionum*. Vide Gruterum pag. 245. num. 4.

5 *Savariæ in Dacia.*
Ex Comite Marsilio.

IMP. CAESAR. DIVI. VESPASIANI. F.
.... AVG. PONTIF. MAX. TR.
POT. IMP. II. COS. VIIĪ. DESIGNAT
VIIII. P. P.

Domitiani expeditionem Dacicam memorat Statius. Ejus nomen post mortem e lapide erafum vides. Spectat Inscriptio ad Annum Christi 82.

6 *Cordubæ,*
en las Ollerias.
Descripsit P. Johannes Baptista Cattaneus.

D. N. IMPERATOR CAESAR
DIVI VESPASIANI AVGVSTI
....
GERMANICVS PONTIFEX
MAXIMVS TRIB. POT.
VIII. IMP. XXI.
COS. XV. CENSOR PERPETVVS

Pertinet hic lapis ad Annum Christi 90.

7 *Asturicæ.*
E sch dis Farnesiis.

IMP. NERVAE CAES
AVG PONT. MAX
TRIB. P. P. P. COS. IĪI
..... ASTVRIC.....
MIL.................
II.

Positus fuit cippus hic, ut puto, Milliarius; seu Miliarius, Anno Christi 97.

8 *Narbone.*
Misit Bimardus.

IMP
CAESARI. DIVI. NERVAE. F
TRAIANO. AVG. GERM. PONT. MAX. TRIB. POT. COS II
*Iuli*ANVS IIIIII VIR. AVO. DE SVA MEDIOCRITATE
*Testa*MENTO. FIERI. PONIQ. IVSSIT

Ad Annum Christi 98. pertinet lapis iste.

1 *Apud Mitylenem.*
E schedis Vallicellianis,
misit Cl. P. Joseph Blanchinius
Presbyter Oratorii Romani.

ΑΤΤΟΚΡΑΤΟΡΙ
ΝΕΡΟΤΑΙ ΤΡΑΙΑΝΩ
ΚΑΙΣΑΡΙ ΑΡΙΣΤΩ
ΣΕΒΑΣΤΩ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩ
ΔΑΚΙΚΩ ΠΑΡΘΙΚΩ
ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Idest :

Imperatori
Nervæ Trajano
Cæsari Optimo
Augusto Germanico
Dacico Parthico
In Gratiarum Actionem Donum.

2 *Aquilæ,*
super janua Sancti Juliani,
literis sesquipedalibus, & elegantissimis.
E schedis meis.

IMP. CAESAR. NERVA. TRAIANVS
OPTVMVS. AVG. GERMAN. DACICVS

3 *Auximi.*
E schedis Martioli Sanctii.
Misit etiam Fridericus Paulus Ponticellius.

..... NERVAE. F. NERVAE
...... O. PONTIFICI. MA
...... MP. $\overline{VI}$. COS. $\overline{V}$.
...... NIFICENTIAM. SVAM
...... SVBOLEMQ. ITALIAE
...... IT. MVNICIPIVM
....
....

4 *In Civitate Juvenatii.*
Misit Johannes Bernardinus Tafurius V. Cl.

IMPERATOR CAESAR
DIVI NERVAE F.
NERVA TRAIANVS
AVG. GERM. DACIC.
PONT. MAX. TRI. POT.
XIII. IMP. VI. COS. V.
P. P.

Conveniunt Notæ istæ in Annum Christi 109.

6 *Niceæ in Bithynia.*
E schedis Farnesiis.

ΑΤΤΟΚΡΑΤΟΡΙ ΝΕΡΩΤΑ ΤΡΑΙΑΝΩ
ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩ
ΔΑΚΙΚΩ ΚΑΙ [illegible] ΣΤΝΚΛΗΤΩ
ΚΑΙ ΔΗΜΩ ΡΩΜΑΙΩΝ

Idest :

Imperatori Nervæ Trajano
Cæsari, Augusto Germanico
Dacico, & ...... Senatui
Populoque Romano.

7 *Sarzanæ,*
E schedis meis.

PLOTINAE AVGVST.	IMP. CAES. NERVAE TRAIANO. AVG. GERM DACICO. PONT. MAX. TR. POT. $\overline{IX}$. COS. $\overline{V}$. D. D.	MARTIA NAE AVG

Anno Christi 105. efformata fuit Inscriptio. *Plotina* Trajani uxor, & *Martiana* soror, alteri simili Inscriptioni adduntur apud Gruterum pag. 247. num. 6.

5 *Ameriæ,*
apud Baldum Ferctinum.
Ex Ligorio.

IMP. NERVAE
TRAIAN. AVG. GER
PONT. MAX. TRIB. POT
COS. $\overline{IIII}$ P. P
NOMINE PVERORVM
PVELLARVMQVE
EX. S. C. PVB.
D. D

Consul Quartum processit Trajanus Anno Christi 101. Habes heic *Pueros* Alimentarios & *Puellas*, de quibus aliquid innui in Classe VI. *Oper. Publicor.*

8 *Celejæ,*
apud PP. Capuccinos.
Ex P. Duellio Canonic. Regular.

IMP. DIVI. NER. F. NERVAE TRAIAN. CAESARI
AVG. GER. DACIC. PONT. MAX. TRIB. POT. P. P.
COS. V.
GRVPIVS. MODERATVS. PAVNIANVS. LVCI
NVS. PRAEF. COH. VI. RAET. MIL. LEG. $\overline{VII}$. CE.
F. CODICIL. F. I

1 *Apud Brundusium, in Insulæ Alphonsinæ scopulo. Misit P. Scarfò, Mon. Basil. V. Cl.*

TRAIANO AVG
GERM. DAC. PONT. MAX
TRIB. POT. XII. IMP.
VI. COS. V. P P.
C. FVLVIVS HERMES LIB
EPITVCHANVS EX D. D
OB HONOREM AVG. T. A

Ad Annum Christi 109. referenda est Inscriptio, posita ob honorem *Augustalitatis* conlatum huic *Epitynchano*.

4 *Neapoli apud Johannem Baptistam Muscettam. E schedis meis.*

IMP. CAESARI
DIVI NERVAE F
NERVAE TRAIANO
OPTIMO AVG. GERM
DACIC. PARTHIC. PONT.
MAX. TRIB. POTEST. XX.
IMP. XII. COS. VI. PATRI PATR
CVLTORES IOVIS HELIOPO
LITANI BERYTENSES QVI
PVTEOLIS CONSISTVNT

Berytenses isti mercaturam, ut puto, faciebant *Puteolis*, atque illuc *Jovis Heliopolitani* cultum eà occasione invexerant. Spectat Inscriptio ad Annum Christi 117.

5 *In Urbe Teatina. Misit P. Alexander Berti e Congreg. Matris Dei.*

IMP. CAESARI DIVI
NERVAE. FIL. NERVAE
TRAIANO. OPTIMO
AVG. GERMANICO
DACICO. PARTHICO
PONT. MAX. TRIB. POT. XXIII.
COS. VI. PATRI PATRIAE
SENATVS. POPVLVSQVE. ROMANVS
OB. RECIPERATOS AGROS ET POSSESS.
QVOS. LACVS. FVCINI VIOLENT......
....
....

Lacum Fucinum in Marsis Claudius, Hadrianus, aliique Augusti emittere conati sunt, ut agri ab eo occupati culturam sustinerent. Quid Trajanus molitus fuerit, ut excrescentes aquas ad pristinos fines compelleret, nobis ignotum est. Rei tantum vestigia heic habemus. Fuit autem posita Inscriptio Anno Christi 120.

2 *Beneventi ad Portam Auream. E schedis Ambrosianis.*

IMP. CAESARI DIVI NERVAE FILIO
NERVAE TRAIANO OPTIMO AVG.
GERMANICO DACICO PONTIF. MAX. TRIB.
POTEST. XVIII. IMP. VII. COS. VI. P. P.
FORTISSIMO PRINCIPI SENATVS P. Q. R

Anno Christi 114. hujusmodi elogio donatus fuit Trajanus, quod emendatius heic habes, quam in Thesauro Gruteriano pag. 247. num. 5.

3 *Augustæ Taurinorum in Regia Scientiarum Academia. Misit Excellentiss. Comes Caissottus Præses Senatus.*

IMP. CAESARI
DIVI NERVAE F.
NERVAE. TRAIAN.
AVG. GERMANIC
DACICO
PONT. MAX. TRIB. POT. VII.
IMP.[illegible]COS. V. P. P.
D. D

Idest Anno Christi 104. vel 105.

6 *Cordubæ, E schedis P. Cattanei.*

IMP. CAESARI DIVI
NERVAE. F. NERVAE
TRAIANO AVG. GERM
DACICO PONTIF. MAX.
TRIB. POTES. VIII. IMP. V.
COS. V. P. P.

Anno Christi 105. positam fuisse hanc Epigraphen Notæ Chronologicæ nobis indicant.

7 *Romæ in exigua Ara, apud Franciscum Brachianensem. Ex Donio.*

IMP. CAESARI
NERVAE
TRAIANO
AVG
GERMANICO. DACICO
OPTIMO
PRINCIPI

1 *Extra Puteoles, in Sacello diruto.*
E schedis Cyriaci apud Philippum Stosch Baronem Danum.

IMP. CAESARI DIVI NERVAE FILIO NERVAE
TRAIANO AVG. GERM. DACICO. PONT. MAX
TRIB. POT. $\overline{XV}$. IMP. $\overline{VI}$. COS. $\overline{VI}$. P. P.
OPTIMO PRINCIPI
L. PLVTIVS L F PAL. PHOEBVS

Pertinet lapis ad Annum Christi 112.

2 *Romæ, in Via ducente ad Ædem Sancti Joseph.*
Ex Donio.

....
....
POTIS...
SENATVS SVPPLICATIONES DIS IMMORTALIBVS..........
IMP. CAES. NERVA. TRAIANO. AVG. GERM. DACIC. SENATVS ORNAMENT......
TRIVMPHAL. DECR. STATVAMQ. IN. FORO. AVG. PONENDAM. CENSVIT

Optimo Imperatori Trajano non *Statuam* duntaxat, sed & *Ornamenta Triumphalia* Senatus decrevit. Illustre hoc etiam servatæ apud Senatum auctoritatis documentum, dignum plane erat, quod ad nos usque perveniret.

3 *Ephesi,*
ad fornicem XXXVI. Aquæductus.
E schedis D. De la Condamine *hausit*
Joseph Bimardus Montis Seleuci Baro.

ΑΥΤΟΚΡΑΤ
ΤΡΑΙΑΝΟΥ ΠΑΡΘΙΚ
ΒΟΙ ΒΟΥ ΤΙΩΝ
ΝΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΣΕΒ
ΘΥΓΑΤΕΡΑ. ΔΕ ΜΑΤΙΔΙΑ
ΣΕΒΑΣΤΗΣ Η ΦΙΛΟΣΕΒΑΣΤΟΣ
Η ΕΦΕΣΙΩΝ ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ω ΝΕΩ
ΚΟΡΟΣ ΔΙΣ ΔΗΜΩΣ ΚΑΘΙΕΡΩ
ΣΑΝ ΕΠΙ ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ Τ.
ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΦΟΥΛΒ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΥ
ΨΗΦΙΣΑΜΕΝΟΥ ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΚΛΑΥ
ΔΙΟΥ ΜΕΝΔΙΑΝΟΥ ΜΑΓΝΟΥ ΧΑ
ΡΙΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΕΡΓΕΠΙΣΤΑΤΗΣΑΝ
ΤΟΣ ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ
ΤΟΥ ΜΕΝΔΙΑΝΟΥ ΜΑΓΝΟΥ ΧΑΡΙΔΗ
ΜΟΥ ΦΙΛΟΣΕΒΑΣΤΟΥ ΚΑΙ
ΑΡΚΙΕΡΕΩΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ
ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΕΦΕΣΩ

Ex versione Bibardi.

Imperatoris
Cæsaris Divi Trajani Parthici Filiam,
Divi Nervæ Neptem,
Trajani Hadriani Augusti (conjugem)
Filiam Verò Matidiæ
Augustæ : Augusti Amans
Senatus Ephesiorum Et Bis Neo-
corus Populus Consecra-
runt, Sub Proconsule Tito
Aurelio Fulvo Antonino:
Decernente Tiberio Clau-
dio Mendiano Magno Cha-
ridemo: Operi Instan-
te Tiberio Claudio
Mendiano Magno Charide-
mo, Augusti Amatore, Et
Summo Pontifice Asiæ,
Templi Quod Est Ephesi.

Desideratur heic nomen *Juliæ Sabinæ*, quæ Hadriano Augusto nupta fuit: quippe de illâ rem esse in hoc lapide opinor.

4 *In Sancti Laurentii in Podio.*
Ex Ligorio.

IMP. CAESAR. DIVI. TRAIANI. PARTH.........
DIVI. NERVAE. NEPOTI TRAIANO. HAD......
COS. $\overline{II}$. IMP. IX. PAT. PAT. CONSERVATORI.....
L. ANNIVS. PRAESTANTIVS. AEDEM PAVIM.....
SIGN. TAB. AEN..........................

Pro IMP. $\overline{IX}$. scribe IMP. $\overline{II}$. Anno Christi 118. conscriptum fuit epigramma. Ex schedis Manutianis Gorius quoque inter Donianas hanc Inscriptionem dedit.

5 *Nursiæ,*
in Sancti Laurentii.
Misit Hyacinthus Nannius.

DIVI. NERVAE. COCCEI. NEP.
DIVI. TRAIA. PARTHICI. FIL.
TRAIANO. HADRIANO. AVG.
PONT. MAX. TRIB. POTES. II.
COS. III. D. D.

Id est Anno Christi 119. Infueta est in lapidibus COCCEI mentio.

1 *Heraclea*,
E schedis D. de la Condamine.
Misit Bimardus.

ΑΓΑΘΗΙ ΤΥΧΗΙ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑΡΑ ΘΕΟΥ ΤΡΑΙΑΝΟΥ ΠΑΡ
ΘΙΚΟΥ ΥΙΟΝ ΘΕΟΥ ΝΕΡΟΥΑ ΥΙΩΝΟΝ ΤΡΑΙΑΝΟΝ ΑΔΡΙ
ΑΝΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΤΟ Γ
ΥΠΑΤΟΝ ΤΟ Γ [redacted]

Ideft:

Quod Bene Vertat.
Imperatorem Cæsarem Divi Trajani Parthici Filium, Divi Nervæ Nepotem, Trajanum Hadrianum Augustum Tribunitiæ Potestatis III.
Consulem III. ....

Ad Annum Christi 119. aut 120. pertinet Inscriptio.

2 *Puteolis*,
Misit Ignatius Mar a Corre Neapolita.

MAGNO ET INVICTO
IMP. CAES.
DIVI TRAIANI PARTHICI F. DIVI NERVAE NE-
POTI TRAIANO HADRIANO AVG. PONT. MAX.
TR. POT. V. COS. III. OPTIMO MAXIMOQ. PRINC
P. DECRETO DECVRIONVM ET POPVLI
CONSENSV

Ad Annum Christi 121. vel 122. spectat Inscriptio. Puteolis postea tumulatum fuit Hadriani defuncti corpus. Hanc etiam inter Donianas dedit Gorius.

3 *Antiquariæ in Hispanis*,
in foro.
E schedis meis, *&* *Farnesiis.*

IMP. CAES. DIVI. TRAIANI
PARTHICI F. DIVI NERVAE
N. TRAIANO. HADRIANO
AVG. P. MAX. TRIB P. VI. IMP. VI.
COS. III. P. P.
M. ACILIVS. C. F. QVIR. RVGA
SING. DE SVA. P. D. D

Ideft *Singularis Eques*, qui videlicet uno equo in militia merebat, cujus nominis frequens est mentio in Inscriptionibus militaribus. Et heic scribe IMP. II. Hisce notis designatur Annus Christi 122. vel 123.

4 *In agro Aquilano*,
ad Podium Sanctæ Mariæ.
E schedis meis.

IMP. CAES. TRAIANO
HADRIANO. AVG.
PONT. MAX. TRIB POT. XIIX.
COS. III. P. P.
VICANI. FORVLANI

Hoc est Anno Christi 134. vel 135. *Foruli Vici* in Sabinis meminere Strabo, Livius, & Vergilius.

5 *Romæ*,
in Ponte Sancti Petri.
Ex Mabillonio.

IMP. CAESAR. DIVI. TRAIANI PARTHICI. FILIVS
DIVI. NERVAE. NEPOS
TRAIANVS. HADRIANVS. AVGVSTVS
PONTIF. MAXIM.
TRIBVN. POTEST. XVIIII. COS. III.
P. P. FECIT

Anno Christi 135. vel 136. *Hadrianus*, Spartiano teste, *fecit & sui nominis Pontem*; *& Sepulcrum juxta Tyberim*. Dio quoque, & alii meminerunt *Ælii Pontis*, cujus ectypon visitur in Hadriani Nummo apud Erizzium, & Stradam.

1 *Ephesi,*
ad fornicem XLI. Aquæductus.
E schedis D. de la Condamine *hausit*
Bimardus V. Cl.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΚΑΙΣΑΡ
ΟΣ ΘΕΟΥ ΤΡΑΙΑΝΟΥ ΠΑΡ
ΘΙΚΟΥ ΥΙΟΝ ΘΕΟΥ ΝΕΡΟΥΑ
ΥΙΩΝΟΝ ΤΡΑΙΑΝΟΝ ΑΔΡΙΑΝΟΝ
ΣΕΒΑΣΤΟΝ
Η ΦΙΛΟΣΕΒΑΣΤΟΣ
ΕΦΕΣΙΩΝ ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΝΕΩ
ΚΟΡΟΣ ΔΗΜΟΣ ΚΑΘΙΕΡΩΣΑΝ
ΕΠΙ ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ ΠΕΔΟΥΚΑΙ
ΠΡΕΙΣΚΕΙΝΟΥ ΨΗΦΗΣΜΑ
ΜΕΝΟΥ ΤΙΒ. ΚΛ. ΙΤΑΛΙΚΟΥ
ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΕΡΓΕΠΙΣΤΑΤΗΣΑΝΤΟΣ
ΤΙΒ. ΚΛ. ΠΕΙΣΟΝΙΝΟΥ

Ideſt :

Imperatoris Cæsa-
ris, Divi Trajani Par-
thici Filium, Divi Nervæ
Nepotem Trajanum Hadrianum
Augustum,
Augusti Amator
Senatus Ephesiorum, Et Neo-
corus Populus, Consecrarunt,
Sub Proconsule Peducæo
Priscino, Decretum Ferente
Tiberio Claudio Italico,
Scribâ Populi,
Opus Curante
Tiberio Claudio Pisonino.

In quartâ lineâ pro ΤΡΑΙΑΝΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ: ſcripſi ΤΡΑΙΑΝΟΝ ΑΔΡΙΑΝΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ.

4 *In Vico Ghio,*
olim Fjumi.
Misit Bimardus.

ΚΑΙΣΑΡΑ ΤΡΑΙΑΝΟΝ
ΑΔΡΙΑΝΟΝ ΣΕΒΑΣ
ΤΟΝ Μ ΟΥΛΠΙΟΣ
ΛΟΥΓΙΟΣ Ο ΔΙΣ...
ΙΤΕΥΣ ΑΥΤΟΥ

Ideſt :

Cæsarem Trajanum,
Hadrianum Augus-
tum Marcus Ulpius
Lugius (fort. Longinus) . . . .
. . . . *Ipsius*
(Honorat.)

2 *Athenis,*
in basi marmorea.
E schedis meis.
Misit etiam e schedis Cyriaci
N. V. Compagnonius Abbas.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑΡΑ
ΤΡΑΙΑΝΟΝ ΑΔΡΙΑΝΟΝ
ΟΛΥΜΠΙΟΝ ΤΟΝ ΣΟΤΗΡΑ
ΤΟΥ ΠΑΠΠΟΥ ΗΜΩΝ
ΦΙΛΗΜΟΝΟϹ ΦΙΛΗΜΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΙΠΠΟΣ ΚΑΙ
ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ
ΤΟΝ ΙΔΙΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ
ΑΓ ΕΠΙΜΕΛΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ
ΠΟΛΥΟΥΧΟΥ ΚΑΡΤΙΔΑΜΑΝΤΟΣ

Ideſt:

Imperatorem Cæsarem
Trajanum Hadrianum
Olympium, Servatorem
Avi nostri
Philemonis, Philemon,
& Pasippus, &
Apollonius
Benefactorem suum (ſubaudi, *honorant*)
Curante patre
Polyducho Cartidamante

3 *Ibidem,*
in basi marmorea inter ornatissimas columnas.
E schedis meis.
Misit etiam e schedis Cyriaci Abbas Compagnonius.

ΘΕΟΝ ΑΔΡΙΑΝΟΝ
ΤΟΝ ΙΔΙΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ
ΚΕΡΑΜΙΗΤΩΝ Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ
ΔΙΑ ΕΡΓΕΠΙΣΤΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΕΣΒΕΥΤΩΝ
ΙΕΡΩΝΟΣ ΤΟΥ ΜΙΟΝΙΔΟΥ ΕΡΜΟΔΟΡΟΥ
ΚΑΙ ΕΡΜΟΔΟΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΟΙΔΟΥ
ΚΑΙ ΕΥΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ ΕΠΑΦΡΟΔΕΙΤΟΥ
ΕΠΙ ΙΕΡΕΟΣ ΣΤ. ΚΟΔΡΑΤΟΥ

Ideſt:

Divum Hadrianum
Benefactorem suum
Carameorum Senatus & Populus (ſubaudi, *honorat*)
Per fidissimos in opere, & legatione fungentes viros
Hieronem filium Myonidis Hermodori,
Et Hermodorum Apollonidis filium,
Et Euandrum filium Epaphroditi
Sub Sacerdote St. Codrato.

Fuit *Ceramea oppidum Ponti.* Fuit & *Ceramus* Urbs Cariæ: Ad alterutrum ex iiſce Populis inſcriptio ſpectat.

1 *Ibidem.*
E schedis meis.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΑΔΡΙΑΝΟΝ
ΟΛΥΜΠΙΟΝ
ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΘΕΟΚΟΛΟΙ

Ideſt:

Imperatorem Hadrianum
Olympium
Primi inter Sacerdotes

Supple *honorant.*

2 *Ibidem,*
ad mœnia nova.
E schedis meis.

ΣΟΤΗΡΙ
ΚΑΙ ΚΤΙΣΤΗ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ
ΑΔΡΙΑΝΩ ΟΛΥΜΠΙΩ

Ideſt:

Servatori
& Conditori
Imperatori
Hadriano Olympio.

Hadrianus Athenis diu ſubſtitit, eamque Urbem pluribus beneficiis ſibi obſtrinxit. Inter cetera ibi dedicavit *Jovis Olympii Ædem*, & *Aram ſibi*, uti Spartianus literis tradidit. Quamobrem multi ibi lapides in ejus honorem, atque hic ab ipſis Civibus poſitus videtur. *Olympii* Cognomen inde fortaſſe natum.

3 *Smyrnæ.*
Ex Thoma Smitho.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ
ΑΔΡΙΑΝΩΙ
ΟΛΥΜΡΙΩ ΣΟΤΗΡΙ
ΚΑΙ ΚΤΙΣΤΗΙ

Ideſt:

Imperatori
Hadriano
Olympio, Servatori,
Ac Fundatori.

4 *Athenis,*
ad Orientalem Portam.
E schedis meis.
Miſit quoque e ſchedis Cyriaci
N. V. Compagnonius.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑΡΑ
ΤΡΑΙΑΝΟΝ ΑΔΡΙΑΝΟΝ
ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΟΛΥΜΠΙΟΝ
ΠΑΤΕΡΑ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
ΤΟΝ ΣΟΤΗΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΑΝΕΜΟΥ ΤΗΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ
Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ
ΔΙΑ' ΠΡΕΣΒΕΥΤΩΝ
Π. ΑΙΛΙΟΥ ΚΑΙΩΛΟΥ
ΚΑΙ ΓΑΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Ideſt:

Imperatorem Cæſarem
Trajanum Hadrianum
Auguſtum Olympium
Patrem Patriæ
Servatorem Orbis
Anemi in Cilicia
Senatus & Populus (ſupple *honorat,*)
Per Legatos
P. Ælium Cæolum
Et Gajum Alexandri filium.

Anemus Civitas nulla mihi occurrit in Cilicia: Ibi quidem, Strabone teſte Lib. 14. fuit Ἀνεμούριον ἄκρα, *Anemurium Promontorium*. Fuit & *Anemoria* in Phocide ab Homero laudata. Num pro ΑΝΕΜΟΥ ſcribendum heic ΑΝΕΜΟΥΡ. breviatum? hoc eſt *Anemuri*, vel *Anemuria Senatus & Populus*.

5 *Ibidem,*
Ad Ædem Hadriani.
E schedis meis, & Cyriaci Anconitani.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ
ΤΡΑΙΑΝΟΝ ΑΔΡΙΑΝΟΝ
ΟΛΥΜΠΙΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ CΕΒΑCΤΟΝ
ΣΗΣΤΙΟΙ
ΤΟΝ ΕΑΥΤΩΝ CΟΤΗΡΑ
ΚΑΙ ΚΤΙCΤΗΝ
ΔΙΑ ΠΡΕCΒΕΥΤΩΝ
ΤΡΑΓΩΝΟΥ ΠΟΡΘΜΟΥ
ΚΑΙ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΑΒΙΟΥΛΕΥΤΩΝ

Ideſt:

Imperatorem
Trajanum Hadrianum
Olympium Cæſarem Auguſtum
Seſtii
Suum Servatorem
Et Conditorem (ſubaudi, *honorant*)
Legatione fungentibus
Tragono Porthmo
Et Claudio Abiuleutis.

Seſtus Urbs ad Propontidem, uti ait Stephanus de Urbibus, celebris Civitas olim exſtitit una cum Abydo ad Helleſponti fauces. Ita Gentes Populi certabant in exornando, ac extollendo Hadriano Auguſto ob beneficia ſibi collata, quum is Athenis moraretur. Unaquæque verò Civitas Legatos honoris cauſâ ad eum tunc miſit. Illorum nomina expreſſa legis in hac Inſcriptione, æque ac in præcedentibus.

1

Megaræ,
in basi marmorea.
E schedis meis, & Cyriaci Anconitani.

..........ΚΑΙΣΑΡΑ ΤΡΑΙΑΝΟΝ ΑΔΡΙΑΝΟΝ..........
..........ΟΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΝΟΜΟΘΕΤΗΝ ΚΑΙ ΤΡΟΦΕΑ..............
..................ΟΥ ΚΑΝΔΙΤΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΟΥ ΚΟΙΝΤΟΣ ΑΙΣΚΡΟΝΟΣ ΑΝΕΣ

Ideſt :

.... *Cæſarem Trajanum Hadrianum* ....
..... *is Universæ Græciæ Legislatorem, & Nutritorem* ....
.... *i Canditus Crai filius, Quinctus Æſcronis filius* ....

2

Apud Mitylenem,
in basi marmorea.
E schedis Vallicellianis.
Misit P. Joseph Blanchinius Francisci
V. Cl. Nepos.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ
ΤΡΑΙΑΝΩ
ΑΔΡΙΑΝΩ ΚΑΙΣΑ
ΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΩ ΟΛΥΜΠΙ
Ω ΚΤΙΣΤΗ ΔΙΙ
ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Ideſt :

Imperatori
Trajano
Hadriano Cæſa-
ri Auguſto
Servatori, Olympi-
o, Conditori Jovi,
In Gratiarum actionem donum.

Si revera *Jovis* nomine donatus fuit Hadrianus, in horridum exceſſum declinarat adulatio Græcorum.

3

Romæ,
apud Alexandrum Rondonium.
Ex Donio.

IMP. HADRIANO
AVG. N̄. P. P.
M. PETRONIVS. SYRA. PROC
CVM MAMERTINO ET ANTONINO
LIBERIS
EX. ARG. P. V

Aut ſtatua Hadriano dicata fuerit, aut donarium ſacrum pro eo oblatum alicui Templo.

4

In Vico Coronili
agri Utrarienſis in Hiſpania.
Ex Donio.

IMP. CAES. DIVI. TRAIANI
AVG. COS. VI. F. DIVI. NERVAE
COS. III. TRIB. P. II. NEPOTI. TRAIANO
HADRIANO. AVG. PONT. MAX.
TRIBVNIC. POT. XII. P. P. COS
III. MARCVS. MESSIVS. RVSTICVS
AEMILIVS. PAPVS. ARIVS. PRO
CVLVS. IVLIVS. CELSVS. SODAL....
AVGVSTAL. IIII. VIR. VIARVM
CVRANDARVM. TR. MIL. LEG. III
AVG. PR. PR. PROVINC. AFRI
CAE. TRIB. PLEB. PR. PEREGRIN
CVRATOR. VIAE. AVRELIAE
LEG. LEG. AVG. XX. V. V. OPTIMO
PRINCIPI

Dicata fuit Inſcriptio hæc Anno Chriſti 128. aut 129. Scribendum eſt NERVAE. COS. IIII. Et hæc quidem inſueta eſt ratio numerandi Conſulatus, & Annos Tribuniciæ Poteſtatis præcedentium Auguſtorum. *Celſum* hunc videmus appellatum *Prætorem Peregrinorum*. Muneris hujus bina exempla habet etiam Gruterus. Liceat aliis, hunc appellare *Prætorem Peregrinum*, dum concordi calculo ſtatuatur, ad eum pertinuiſſe jus dicere inter Peregrinos, aut inter Cives, & Peregrinos.

1 *Megara*,
Ex Whelero.

ΣΑΒΕΙΝΑΝ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ ΝΕΑΝ ΔΗΜΗΤΡΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ
ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΑΜΦΥΛΟΙ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝ
ΙΟΥΛΙΟΥ ΚΑΝΔΙΤΟΥ ΚΡΑΤΙΣΤΟΥ ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ
ΣΤΡΑΤΗΓΟΥΝΤΟΣ [illegible] ΑΙΣΧΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΔΑΜΟΚΡΑΘΟΥΣ

Ideſt:

Sabinam Imperatricem Auguſtam, *Novam Cererem*, *Imperatoris*
Hadriani Conjugem, *Pamphylii* (ſtatuâ honorant) *Curante*
Julio Candito Præſtantiſſimo Proconſule,
Prætore Exiſtente .... *Æſchione* (Filio) *Damocratis*.

Junonis etiam, & *Veneris*, ac *Veſtæ* nominibus *Sabinam Auguſtam* ab antiquorum adulatione donatam videat in Nummis. *Canditus* iſte Proconſul idem, ut opinor, fuit, qui in Faſtis Conſul II. memoratur ad Annum Chriſti 105. ſub nomine *Tiberii Julii Candidi*.

2 *In Anglia in Eboracenſi Provincia*.
E Tranſactionibus Philoſophicis Anglicis.

IMP. CAES. T. AELIO
HADRIANO ANTONINO
AVG. PIO. P. P. VEXILLATIO
LEG. VI. VICTR. P. F
PER. M. P. III. DCLXVI.

Lhuyd(ius) V. Cl. inter Britannos cenſet, ductam fuiſſe à *Vexillatione Legionis Sextæ P. Foſſam per ter mille & ſexcentos ſexaginta ſex paſſus*. Siglæ illæ exponendæ mihi creduntur *Legionis Sextæ Victricis Piæ Felicis*, niſi cui placeret potius *Frumentariæ*. Veri autem ſimile eſt, aut *Foſſam*, aut Murum ductum fuiſſe per tot millia paſſuum.

3 *Cære*, *nunc Cervateri*.
Ex Ligorio.

IMP. CAES. T. AELIO
HADRIANO
ANTONINO. AVG. PIO
COS. II. P. P.
CONSERVATORI
..........EMPLVM. PRO. IMMVN. PERP
......................LVSQVE CAERES
.... D. D. STATVAM. EX. AERE. P. P. DECR.
.............MPORIO. VIC.........
..........ITA. VTIQVE.........
..........CONCESSER..........
..........MERKATOR.......
.........LVDOS. VENIRE. SOLE.......
..........PROROGARI. CVM. LATI.........
S. P. Q. CAER.........

Anno Chriſti 139. Conſulatum II. geſſit Antoninus Pius Auguſtus.

4 *In Arce Tranſmurenſi*.
Ex Actis Eruditorum Lipſienſibus.

IMP. CAESARI. DIVI. HADRIANI FIL.
DIVI. TRAIANI. PARTHICI. NEPOTI
DIVI. NERVAE. PRONEPOTI
T. AELIO. HADRIANO. ANTONINO
AVG. PIO. PONTIFICI. MAXIMO
TRIBVNICIAE. POTESTATIS
COS. III. P. P.
ALA. I. AVGVSTA. THRACVM
OPTIMO. PRINCIPI

Excidiſſe heic videtur in ſextâ lineâ nota numeralis Tribuniciæ Poteſtatis, quam poſcit Conſulatus III. aut ſcribendum in ſeptima linea COS. II. Anno ſcilicet Æræ Chriſti 139. quo Antoninus Pius Conſul II. proceſſit.

5 *Piſis*.
E ſchedis Pacediani,
....

..........NEP
T. AELIO. HADRIANO
ANTONINO. AVG. PIO. PONT
MAX. TRIB. POTEST. III. COS. III.
P. P.
INDVLGENTISSIM.

Notis hiſce Chronologicis indicatur Annus Chriſti 140. quo Antonino Pio Auguſto poſitus fuit hic lapis.

1 *In Ponte oppidi Limosani ad fluvium Tifernum.*
Ex Matthæo Ægyptio V. Cl.

IMP. CAESARI DIVI HADRIANI FIL. DIVI TRAIANI PARTHICI NEP. DIVI NERVAE PRON. T. AELIO
HADRIANO ANTONIMO AVG. PIO PONT. MAX. TRIB. POT. III. COS. III.
P P
Q. PARIVS Q. F VOL. SEVIR. OB HONOR. QVINQVEN. DE H S. IIII. M N. EX DD.
CVIVS DEDICAT. EPVLVM DEDIT DECVR. ET AVGVSTAL. SING. H-S. VIII. MAGIST. H-S. III. PLEBI H-S. II N.

Spectat ad Annum Æræ Christianæ 140. Nisi ex accuratissimo viro hæc prodiisset, suspicatus fuissem, pro SEVIR. scriptum ibi fuisse SEVER. nam post Tribum subsequi Cognomen aliquod consuevit.

2 *In Castello Massacci,*
in Piceno.
Misit P. Philippus Camerinius Camers.

IMP. CAESARI
DIVI. HADRIANI
FILIO. DIVI. TRAIANI
PARTHICI. NEPOTI
DIVI. NERVAE. PRONE
POTI T. AELIO. HADRI
ANO. ANTONINO. AVG
PIO. PONTIF. MAX. TRIB
POT. XII. IMP. II. COS. IIII.
P. P. PVERI. ET. PVELLAE
................ENT...RI
......VIBIVS. ENOES. MON PNT

Postremæ literæ excesæ, divinando potius, quàm certâ ratione exscriptæ fuerunt. Opinor ego, ALIMENTARI restituendum ibi esse. Vide subsequentes lapides. Et ipse Antoninus Pius, uti scribit Capitolinus, *Puellas Alimentarias in honorem Faustinæ Faustinianas constituit*; quæ videlicet ex ærario alebantur. In honorem quoque Hadriani *Pueros Alimentarios* constituisse credendus est. Pertinet marmor ad Annum Christi 150. vel 151.

3 *Urbini,*
apud Clementem Bartholum.
E Suaresio.

T. AELI HAD......
ANTONINI.........
PII PONT. M.......
TRIB. POTE........
IMP. II. COS. IIII. P. P.
FILIO
PVERI ET PVELLAE
ALIMENTARI

Illud FILIO sustineri non potest, nisi Inscriptionem referamus ad M. Aurelium ab Antonino adoptatum, & nondum ad Imperium evectum. Hisce Pueris, & Puellis alimenta præstabat Ærarium Augustorum, erga pauperes liberalium. De Hadriano Augusto scribit Spartianus: *Pueris, ac Puellis, quibus etiam Trajanus Alimenta detulerat, incrementum liberalitatis adjecit.* Vide infra Classem VI.

4 *Sestini,*
e regione Templi Sancti Pancratii.
Misit Cl. V. Dionysius Sancassanius Medicus.
Edidit & Gorius.

DIVO
ANTONINO
AVG. PIO
ALIMENTARI

5 *Romæ,*
in stylobate Columnæ Antoninæ.
Ex Vignolio.

DIVO. ANTONINO. AVGVSTO. PIO
ANTONINVS. AVGVSTVS. ET
VERVS. AVGVSTVS. FILII.

Inscriptionem hanc in Columna Antonina ineunte hoc Sæculo effossâ, in qua Antonini Pii Deificatio visitur, justo Commentario illustravit Johannes Vignolius V. Cl.

6 *In Sancto Angelo in Vado.*
E schedis Farnesiis.

L. AELIO CAESARI IMP.
CAES. TRAIANI HADRIANI
AVG. PONT. MAX. TRIB. POT
XXI. IMP. II. COS. III. P. P.
FILIO DIVI TRAIANI PARTHICI
NEPOTI DIVI NERVAE.........

Nummos quidem ad honorem *L. Ælii Cæsaris* ab Hadriano adoptati, exsistere novimus. Ego nunc Lapidem profero. An autem alia præter hanc Inscriptio supersit, ignotum est mihi. Posita ea fuit Anno Christi 137. aptaque & ipsa est ad statuendum Annum emortualem ejusdem Cæsaris.

1 *Pesti*
in Regno Neapolitano,
in lapide integro characteribus prægrandibus.
Misit erudit. vir Ignatius Maria Como Neapolita.

DIVI PII OB PLVRIMA BENEFICIA EIVS
ERGA PATRIAM. D. D. P. P
POPVLO POSTVLANTE

Idest: *Decuriones posuere*, Subintellige *Statuam*. Aliquid peregrini Inscriptio ista præfert;

2 *Pisauri in Basi Statuæ.*
Ex Hannibale de Abat. Oliverio.

DIVAE
FAVSTINAE
AVGVSTAE
D. D

4 *In pariete externo*
Ecclesiæ Sancti Eliæ Pagi Sinacensis,
sub Parœcia Ottocensi Diœcesis Segnensis
in Delmatia.
Misit Illustriss. & doctiss. Antistes
Johannes Antonius Benzonius,
Episcopus Segnæ, Modrussæ, & Corbaviæ.

MARCO AE
LIO AVRELIO
VERO CAESARI
IMP T AELI CAESARIS
HADRIANI ANTONI
NI AVGVSTI PII PATRIS
PATRIAE FILIO DIVI HA
DRIANI NEPOTI DIVI
(*sic*) TROIANI PARTHICI PRO
NEPOTI DIVI NE
RVAE ABNEPOTI
CON II DECRETO
·DECVRIONVM

Posita Inscriptio fuit Anno Christi 145. Marco Aurelio Cæsari, nondum Imperatori. Eam verò Antiquitatum amantissimus Episcopus Benzonius Anno Ch. 1737. detexit, & per Cl. V. Johannem Dominicum Bertoli Canonicum Aquilejensem ad me misit. In Nummis appellatum videas AVRELIVM CAESAREM dumtaxat. Heic ille est M. AELIVS AVRELIVS VERVS CAESAR.

5 *Brundusii,*
in Ara Sancti Demetrii.
Misit P. Scarfò, *Mon. Basil.*

PRO. SALVTE. IMP. M.
AVRELII. ANTONINI. PII.

3 *Romæ,*
in Hadrianio.
Ex Mabillonio V. Cl.

DIVAE FAVSTINAE AVGVSTAE
IMP. CAESARIS. T. AELI. HADRIANI
ANTONINI AVG. PII. PONT. MAXIMI
TRIB. POT. IIII. COS. III. P. P.

E vivis erepta fuit *Faustina* Imperatoris Antonini Pii uxor Anno Christi 140. Monumentum hoc ei positum subsequenti Anno 141.

6 *Romæ,*
in Museo Em. Card. Alexandri Albani.
Exscribendum curavit Franciscus Blanchinius V. Cl.

M. AVRELIO CAESARI
COS. II.
IMPER. CAESARIS
T. AELI HADRIANI
ANTONINI AVG. PII
PONTIFIC. MAXIMI
TRIBVNIC. POTEST VIIII
IMP. II. COS. IIII. P. P. FILIO
DECVRIALES PVLLARI
ET H. V.

Posita fuit Inscriptio hæc in honorem *Marci Aurelii* nondum Imperatoris, Anno Christi 14.. *Pullarii* fuere, qui Pullos ad auguria, in bello præsertim capienda, in caveis nutriebant. Ex iis variæ erant *Decuriæ*. Proinde heic habes *Decuriales*. In aliis quoque Collectionis hujus Lapidibus *Pullarii* occurrunt. Quid significent postremæ sigla H. V. divinare nescio. Num *Haruspices Urbani*? At ii in hoc elogio præivissent, puto, *Pullariis*.

7 *Sestini,*
in Monasterio Monialium Sanctæ Mariæ.
Misit Dionysius Sancassanius.
Edidit etiam Gorius.

IMP. CAESARI
DIVI ANTONINI
PII. FIL. DIVI. HADRIA
NI. NEP. DIVI. TRAIA
NI. PARTHICI. PRON.
DIVI. NERVAE. ABN.
M. AVRELIO. ANTONI
NO. AVG. PON. MAX.
TRIB. POT. XV. COS. III.
D. D.

Ad Annum Christi 161. aut 162. pertinet Inscriptio. Gorius habet TRIB. POT. XVI.

1 *Panormi.*
E Gualterio.

IMP. CAES. M.
AVRELIO. ANTO
NINO. AVG. DIVI
ANTONINI. F. DIVI. HADRI
ANI. NEP. DIVI. TRAIANI. PARTH.
PRONEPOTI. DIVI. NERVAE
ABNEP. PON. MAX. TRIB. P. XVII
COS. III. R. P. PANHORMIT

Non sine mendis hunc lapidem e Fazellio dederat Reinesius Classe III. num. 24. Notæ Chronologicæ indicant Annum Christi 163. aut 164. quo Panormitani M. Aurelio Augusto Inscriptionem hanc dicarunt.

2 *Hydrunti.*
Misit Johannes Bernardinus Tafurius Neritonensis.

IMP. CAES. M. AVRELIO ANTONINO AVG.
TRIB. POT. XVI. COS. III
DIVI ANTONINI FIL. DIVI HADRIANI NEP.
DIVI TRAIANI PARTHIC. PRON.
DIVI NERVAE ABNEP.
PVBLICE
D. D.

3 *Ibidem.*
Ex eodem.

IMP CAES. L. AVRELIO VERO AVG.
TRIB. POT. II COS II DIVI ANTONINI
FIL. DIVI HADRIANI NEP.
DIVI TRAIANI PARTHIC. PRON.
DIVI NERVAE ABNEP.
PVBLICE
D. D.

Utraque Inscriptio pertinet ad Annum Christi 163.

4 *Camerini,*
basis effossa Anno Christi 1733.
Misit P. Philippus Camerinius Presbyter Oratorii Camertis.

IMP. CAESARI
M. AVRELIO ANTO
NINO AVGVSTO
ARMENIACO
TRIB. POT. XVIII.
IMP. II. COS. III. PONT
MAXIMO L D D D
PVBLICE

Idest *Locus Decreto Decurionum Datus*. Spectat lapis ad Annum Christi 164. aut 165.

5 *Belluni.*
E schedis Mariangeli Accursii.

IMP. CAESARI
M. AVRELIO AN
TONINO AVG
ARMENIACO
MEDICO PARTHI
CO MAX. PONTIF
MAX. TRIB. POT. XXI.
IMP. IIII. COS. III. P. P.
DIVI ANTONINI FIL
DIVI ADRIANI NE
POTI DIVI TRAIANI
PARTHICI PRONE
POTI DIVI NERBAE
ABNEPOTI
D. D

Hoc est Anno Christi 167. vel 168.

6 *Romæ,*
in Villa Casalia.
Misit Comes Franciscus Beretta Utinensis.

.....M. AVRELIO ANTONINO
....ENIACO. MEDICO
....MAXIMO. COS. III
....VS. LIB. CVRATOR
..........SALVTARIS
....ATORVM. S. P. D. D

Collem Salutarem ego novi; an vero quisquam illius fuerit *Curator*, nondum inveni.

7 *In Casiliano*
agri Tudertini.
E schedis meis.

....
ANTONINVS AVG
ARMENIAC MEDIC
PARTHIC MAXIM
TRIB. POT. XXIII. COS. III.
P. P.

Pertinet hoc elogium ad Annum Christi 169. vel 170.

1 *Ad* Alcalà Real, *in Hispania.* *E schedis Farnesiis, & Donio.*

....
STATVE.......SAC.................
IMP. CAESARIS. TITI AE
LI HADRIANI ANTONINI
AVG. PII. ET. M. AVRELI............
VERI CAESARIS. ET. C...., INI.....
COMMODI AVG. PILI AV............
C. ANNIVS THRASIVS IPOLCOBVLCV
LESIS APVFACLESIS INCOLA......
OB HONOREM SEVIRATVS........
ET GRATVITVM AQVAE..........
VSVM QVEM SAEPE AM...........
SIMVS REDDI.......................

Sive exscriptor parum accurate literas marmoris rimatus fuerit, sive deficientes illæ diligentiam ipsius fefellerint, ægre decernas, quis harum sit sensus. Statuæ positæ videntur in honorem Antonini Pii Augusti, M. Aurelii Augusti, Annii Veri Cæsaris, & L. Aurelii Commodi. Sed mendis scatent lineæ quincta, & sexta. In septima legendum videtur OBVLCVLENSIS (quod est oppidum Hispaniæ Beticæ.) APVFACLENSIS ignotus est mihi locus, & ut videtur corruptus. Donius legit POL. COIYLCVAESIS & APVLACIESIS.

2 *In maceriis Hierapitæ Urbis in Australi Cretæ orâ.* *Ex Donio.*

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ. ΚΑΙΣ
ΜΑΡΚΟΝ ΑΥΡΗΛΙΟΝ
ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΝ. ΣΕΒΑ
ΣΤΟΝ. ΤΟΝ. ΚΥΡΙΟΝ
ΤΗΣ. ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ
Λ. ΦΛ. ΣΟΥΛΠΙΚΙΑΝΟΣ
ΔΩΡΙΩΝ

Idest:

Imperatorem Cæsarem
Marcum Aurelium
Antoninum. Augustum. Dominum
Orbis terrarum
Lucius Flavius Sulpicianus
Dorion (supple *honorat.*)

3 *Ibidem.* *Ex eodem.*

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ. ΚΑΙΣΑΡΑ
ΛΟΥΚΙΟΝ. ΑΥΡΗΛΙΟΝ ΒΗΡΟΝ
ΣΕΒΑΣΤΟΝ. ΑΡΜΕΝΙΑΚΟΝ
ΤΟΝ. ΚΥΡΙΟΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕ
ΝΗΣ. Λ. ΦΛ. ΣΟΥΛΠΙΚΙ
ΑΝΟΣ ΔΩΡΙΩΝ

Idest:

Imperatorem Cæsarem
Lucium Aurelium Verum
Augustum, Armeniacum,
Dominum Orbis terrarum, Lucius Flavius Sulpicianus Dorion (honorat.)

4 *Barcinone, in platea Portæ Angeli.* *E schedis meis.*

FAVSTINAE
AVG
IMP. M. AVRELI
ANTONINI
AVG
D . D

Ibi visitur sculptum caput Faustinæ.

5 *In Thermis Herculanis detectis in Dacia.* *Ex Paschali Caryophilo.*

M. AVREL. FAVS
TINAE AVG. MATRI
AVG ET. CASTRORVM
SVB. CVRA IVL. PA
TERNI PROC
SYNTROPHVS
VIL

Idest *Vilicus*, sive *Villicus*. Habes heic *Faustinam* Marci Aurelii Augusti Conjugem, quæ non solum appellatur *Mater Augusti* Commodi, sed & *Castrorum*. Hoc præsertim cognomine donatam *Juliam Domnam* Severi Augusti uxorem, infra patebit. Porro, uti Capitolinus in Vita M. Antonini Augusti animadvertit, Augustus ille Faustinam conjugem *in æstivis habuerat*, *ut Matrem Castrorum appellarat*.

6 *Romæ, in Hadrianio.* *E Mabillonio.*

IMPERATORI. CAESARI. L. AVRELIO VERO
ARMENIACO. MEDICO. PARTHICO.
PONTIF. MAX. TRIB. POT. IX.
IMP. V. CONS. III. P. P.

Idest Anno Christi 169.

1 *In maceriis Philippopolis.*
Misit Bimardus.

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΤΩΝ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΙΩΝ ΕΥ
ΔΙΑΜΟΝΗΣ Μ ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΑΝΤ
ΩΝΕΙΝ. ΚΑΙ. Λ. ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΟΥΗΡΟΥ
ΑΡΜΕΝΙΑΚΟΥ ΦΙΛΙΣΚΟΣ ΚΑΙΣΑΡΟΣ
ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΤΑΙΣΡ ΑΝΕΘΗΚΕΝ
[illegible]ΤΕΜΕΙΣΙΑΔΙ ΜΕΤΑ ΙΕΡΟΣΙΝΗΝ
[illegible]
[illegible]ΛΦΕΙΟΥ ΠΟΣΕΙ
ΔΩΝΙΟΥ ΕΠΙΜΕΛΕΥΕΥΟΝΤΟΣ
ΦΛΑΟΥΙΟΥ ΕΥΔΑΙΜΟΝΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙ
ΦΛΑΟΥΙΑΝΟΥ

Ex Versione Bimardi.

Quod Felix Faustumque Sit, Pro
Imperatorum Et Filiorum Perennitate Marci Aurelii Antonini, Et Lucii Aurelii Veri
Armeniaci, Philiscus Cæsaris
Marci (Libertus) *Posuit*
Artemisiadi (Tribui) *Post Sacerdotium*
. . . . *Alphei Posidonii, Curam Agente*
Flavio Eudæmone, Qui Et
Flavianus.

Bimardus legendum censet in sexta lineâ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΟΣ, *Libertus*, & in septimâ ΦΥΛΗ ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΔΙ.

3 *Ephesi,*
in basi columnæ ad Aquæductum.
Ex Thoma Smitho.

ΦΑΔΙΛΛΑΝ ΘΥΓΑΤΕΡΑ Μ. ΑΥΡΗΛΙΟΥ
ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ

Idest:

Fadillam Filiam Marci Aurelii
Antonini Cæsaris Augusti.

Quæ nupsit Antistio Burrho, & postea Junio Toxotio.

4 *Romæ,*
in patera argentea gemmis distincta,
cum effigie Faustinæ Augustæ in gemma ovalis figuræ.
Ex Donio.

ΣΑΛΒΩ ΚΩΜ
ΜΟΔΩ ΦΗΛΙΞ
ΦΑΥΣΤΕΙΝΑ

Literis Græcis exarata Latina Epigraphe; idest:

Salvo Commodo Filix
Faustina.

Scilicet *Faustina M. Aurelii Antonini Augusti* uxor, mater Commodi Augusti.

2 *Narbone.*
Ex Cl. V. Marchione Maffejo.

IMP. CAESARI
DIVI ANTONINI
PII FIL DIVI HADRIANI
NEPOTI DIVI TRAIANI
PARTHICI PRONEPOTI
D. NERVAE ABNEPOTI
L. AVRELIO VERO AVG AR
MENIACO PONT MAXIM
TRIBVNIC POTESTAT $\overline{IIII}$
IMP. $\overline{II}$. COS. $\overline{II}$. PROCOS
DECVMANI
NARBONENSES

Decumanos Clarist. Maffejus interpretatur *Colonos ex decima Legione* illuc profectos. Mihi potius sub isto vocabulo designari creduntur Publicani, qui *Decumas* exigebant, sive redimebant, uti ait Asconius in Cicerone. Titulus hic Anno Christi 164. vel 165. positus fuit.

5 *Venetiis,*
apud Franciscum da Mosto *Senatorem Venetum,*
in basi, supra quam Commodi Augusti statua,
cum capite operto pelle leonina.
Desideratur ibi brachium dexterum.
Descripsit & misit Cl. V. Apostolus Zeno.

IMP. CAES.
L. ÆL. AVR. M. COMMODO.
ANT. P. F. MAX. AVG. SAR.
GER. BRIT. PACAT. ORB.
TERR. HERC. ROM. AMAZ.
SVPER INVICTO.
PONT. M. TR. P. XVIII.
IMP. VIII. COS. VI. P. P.
S. P. Q. R.

Sed sunt, quæ de fide Inscriptionis hujus suspicionem mihi ingerunt. Statua sane, ut me doctissimus Zeno monuit, legitima, & antiqua est. Verum facta minime videtur, ut super illam basim collocaretur. Ad hæc gemino prænomine L. & M. idest *Lucii* & *Marci* simul donatur Commodus: quod sane peregrinum admodum est. Nam etsi in Nummis utrumque occurrat, uno tamen, non simul juncta, insigniri ille consuevit. Diphthongus quoque Æ. in voce *Ælius*, animadvertenda, quum Veteres distinguere, & sejungere literas frequentius tunc solerent, ac scribere AE. Neque omittendum, puncta in fine singularum linearum addita fuisse, profectò contra morem. Denique Harduinus contendit, quæcumque marmora & numismata præferunt *Tribuniciam Potestatem Decimam octavam* Commodi Augusti falsitate laborare. At respondere quisquam poterit, tum in Nummis, tum in lapidibus modò *Lucii*, modò *Marci* prænomine, abominandum hunc Imperatorem fuisse donatum. Neque certum esse, an M. ibi *Marcum* significet. Fortasse *Magnum* significabat. Quod ubi verum foret, desineremus mirari, cur in tot Nummis *M. COMMODVS* scribatur. Decius quoque Augustus appellatus fuit C. MESSIVS Q. TRAIANVS DECIVS. Neque diphthongi junctis literis desiderantur in antiquis lapidibus. Neque Harduinus sine tabulis tantus est, ut falsi evincat Tribuniciam Potestatem XVIII. hujus Imperatoris: & præcipue quod Cardinalis Norisius in Epistola Consulari solide ostenderit, collatam fuisse Commodo Potestatem hanc Mense Augusto Anni Æræ Christianæ 175. Quum verò is ultimo die Anni 192. interfectus fuerit, necesse est, ut Decima octava Tribunicia Potestas ei decurreret per quatuor postremos Menses ejusdem Anni. Attamen mihi a vero abhorrere videtur, Senatum Populumque Romanum posuisse Statuam, ac Titulum hunc Imperatori inviso, ac nullâ quidem caussâ additâ, eoque ipso Anno, quo publica in eum odia ad summum pervenerant. Nisi effusæ adulationi temporum illorum hoc adscribas, vix concoquere possis ejusmodi elogium. Sunt & alia, quæ me ab eo amplectendo absterrent.

1 *Amistri.*
E schedis Farnesiis.

I. O. M.
PRO SALVTE ET VICTORIA
IMP. CAESARIS. M. AVRELI
L. AVRELI VERI. P. DIVI PII. NEP
DIVI HADRIANI PRON. DIVI TRAIANI
PARTH. ABNEP. DIVI NERVAE ADNEPOTIS

Heic aliquod vitium subest. Fortassis ad Commodum, aut ad *Septimium Severum* spectat Inscriptio. Nam DIVI PII NEP. aut Commodum, aut Severum indicat. Severus autem in Inscriptione 265. num. 5. apud Gruterum appellatur L. VERI AVG. FILIVS.

2 *Thermis in Sicilia,*
E Gualterio.

DIVO ❦
COMMODO
AVG
D. D
P. P

Apud Mediobarbum habentur etiam Nummi DIVO COMMODO dicati. Ad hæc notum est, a Severo Augusto *Divum Commodum* fuisse pronuntiatum.

3 *Romæ,*
in Campo Floræ.
Ex Donio.

PRO SALVTE
IMP. CAES. AVGVSTO
M. AVRELIO. COMMODO
M. AVRELIVS. M. F. FAVO
RINVS. CVRTIA. FA
VORINA. V. S.

Paullò supra adnotavi, tum *Lucii*, tum *Marci* prænomine donatum fuisse Commodum Augustum in Nummis. Heic scribendum AVGVSTI M. AVRELI COMMODI.

5 *Arimini,*
juxta Arcum Triumphalem.
E schedis Farnesiis, & ex Donio.

IMP. CAESARI
L. SEPTIMIO. SEVERO PERTINACI
AVG. PONTIF. MAXIM
TRIB. POTEST. II. IMP. IIII.
CONS. II. PROCONSVLI. P. P
D. D. D

Spectat hæc Inscriptio ad Annum Christi 194. aut 195.

4 *Ibidem,*
apud Canonicum Fedinum.
Ex Donio.

DIVOS
PERTINAX
AVG
S. C.

6 *Clusii.*
Ex Ligorio.

IMP. CAESARI. L. SEPTIMIO. SEVERO. PERTINACI. AVG. PONT
MAX. TRIB. POT. II. IMPERAT. IIII. COS. II. PROCOS. P. P
ORDO

Idest Anno Christi 194., aut 195. ab *Ordine* Decurionum posita Severo Augusto fuit hæc Inscriptio.

7 *Juxta ruinas Viæ Sacræ.*
Ex Bellorio.

IMP. CAESARI. L. SEPTIMIO. SEVERO. PERTINACI
AVG. P. M. TRIB. POT. III. IMP. IIII. COS II.
ARABICO. ADIABENICO. FRATRI. ARVALI.

Indicatur ab hisce Notis Annus Christi 195., aut 196. Animadverte Severum Augustum in Collegio Fratrum Arvalium cooptatum: de quo videnda Classis III.

8 *Ardeæ.*
Ex Bellorio.

IMP CAES. L. SEPTIMIVS. PERTINAX. PIVS. FELIX. AVG.
PONT. MAX. GERM. MAX. TRIB. POTEST. IIII. IMP. V. COS. PROCOS. P. P.
ET. M. AVRELIVS. ANTONINVS. PIVS. GERM. MAX
DACICVS MAX. PRINCEPS. IVVENTVTIS
LITVS. VICINVM. VIAE. SEVERIANAE. ADSIDVIS. MARIS. ADLVENTIBVS
FLVCTIBVS. AD. LABEM. RVINAE. LABEFACTATVM. AGGERIBVS
MARINI. OPERIS. IN. FVNDAMENTIS. VT. PERICVLVM
COMMEANTIBVS. ABESSET. EXTRVI. CVRARVNT

Pertinet hic lapis ad Annum Christi 196. quo M. Aurelium Antoninum Caracallam Severi Augusti filium vides appellatum quidem *Principem Juventutis*, sed Cæsaris appellatione omissa. Quod tamen mihi negotium non leve facessit, occurrit heic Caracalla nondum Imperator, immo ne Cæsareo quidem titulo insignitus, nuncupatus *Germanicus Maximus*, *Dacicus Maximus*. Quei fieri id potuit? Certe dum quisquam nodum hunc mihi solvat, de veritate Inscriptionis dubitare pergam, ut mitissime loquar.

1 *Ravennæ.*
Misit P. D. Petrus Paulus Ginnani Prior Benedictinus.

AVG. INVICTO. IMP. CAES. L. SEPTIMIO
SEVERO. PIO. PERTINACI. DIVI. M. ANTONINI
FIL. DIVI. COMMODI. FRATRI. DIVI. ANTONINI
PII. NEPOTI. ARABICO. ADIABENICO. PONTIF
MAX. TRIB. POTEST. IIII. IMP. VIII. COS. II
PROCOS. P. P. PRO. VICTORIA. ET. REDITV
IPSIVS. RVFINVS. LIB. PROCOS. PROVINCIAE
MAVRITANIAE TINGITANAE

Ad Annum Christi 196. aut 197. referenda est Inscriptio hæc.

2 *In Bulgaria.*
E Comite Marsilio.

IMP. CAESARI
DIVI MARCI ANTONI
NI PII GERMANICI SAR
MATICI FILIO DIVI COM
MODI FRATRI DIVI ANTONI
NI PII NEPOTI DIVI HADRI
ANI PRONEPOTI DIVI TRA
IANI PARTHICI ABNEPOTI
L. SEPTIMIO SEVERO
PERTINACI AVG. ARABICO
ADIABENICO PARTHICO MAXI
MO PONTIF. MAX. TRIB. PO
TESTAT.......X.......COS. III.
......PROCOS. R. P. SVA
VLP. CVRANTE
P. ANTONIO FAVSTO
LEG. AVGVSTORVM
PR. PR

Scribe TRIB.POTESTAT X. IMP. X. COS. III. Inscriptio dicata Anno Christi 202. a nescio qua Republica, seu Colonia Ulpia. Vide infra Inscriptionem positam *Juliæ Domnæ* Severi Augusti conjugi ab eodem fortasse P. ANTONIO FAVSTO, qui ibi dicitur Q. ANICIVS FAVSTVS.

3 *Budæ,*
in Hungaria.
E schedis Farnesiis.

IMPP. L. SEPT. SEVERVS PIVS
PERTINAX ALANICVS ADIA
BENICVS MAXIMVS ET
M. AVR. ANTONINVS. AVGG. ET

......SPLENDIDISSIME......
......CVRANTE. L. BAEBIO CAE
CILIANO. LEG. AVG. PROCVRATORE

Arabicus, *Adiabenicus*, *Parthicus* in lapidibus, & Nummis Severus appellatur. *Alanicum* nuncupatum nusquam alibi vidi. Quid si heic scribendum ARABICVS? Atque ita inter Doniana postea deprehendi, nescio an ex conjectura restitutum.

4 *Romæ,*
in Aquæductu plumbeo.
Ex Vignolio.

IMP. CES L. SEP SEVERO PIO PERTIN AVG N
III ET IMP M AVRELIO ANTONINO AVG. FIL. COS

Nota Consularis est Anni Christi 202. quo Consules processere Severus Augustus III. & Antoninus Caracalla ejus filius.

5 *Beggiæ,*
in Africa.
Misit Antonius Maria Salvinius V. Cl.

------------------- ---------
FILIO. DIVI. COMMODI. FRATRI
IMP. XII. COS. III. P. P. ET
NERVAE. ADNEP. M. AVRELIO ANTO
NINO ET AVSPICIIS. DIVINIS. E

Multa exciderunt, & extra locum suum vagatur illud NERVAE ADNEP. Posita est Inscriptio Severo Augusto, & Caracallæ ejus filio, Anno Christi 207.

6 *Apud Thebas.*
E schedis meis.
Misit etiam N. V. Pompejus Compagnonius Abbas
e schedis Barberinis Cyriaci.

ΤΟΝ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΚΑΙ ΑΝΙΚΗΤΟΝ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑΡΑ
Μ. ΑΥΡΗΛΙΟΝ ΣΕΟΥΗΡΟΝ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΝ
ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ
ΑΡΑΒΙΚΟΝ ΑΔΙΑΒΗΝΙΚΟΝ ΠΑΡΘΙΚΟΝ
ΕΥΣΕΒΗ ΕΥΤΥΧΗ
Η ΠΟΛΙΣ ❦

Idest:

Maximum & Invictum
Imperatorem Cæsarem
M. Aurelium Severum Antoninum
Augustum Sebastum
Arabicum Adiabenicum Parthicum
Pium Felicem
Civitas

(Subaudi *honorat*.)

1 *In Thermis Herculanis detectis in Dacia. Ex Paschali Caryophilo.*

HERCVLI
PRO SALVTE IMPE
RATORVM SEVERI
ET ANTONINI F. CONSER
VATORI. AVGVSTORVM
DOMINORVM NOS
TRORVM C. I. GALLV
S. C. V. LEGATVS EORVM
PR. PR. CVM SVIS
V . S . L . M

In septimâ & octavâ lineâ C.I. &c. hoc est, *Cujus Julius Gallus Clarissimus Vir.*

2 *Ibidem. Ex eodem.*

HERCVLI. PRO
SALVTE. IMP
M. AVREL. ANTO

Spectet-ne haec ad *Marcum Aurelium, Philosophum*, an ad *Caracallam*, aegre decernas. Suspicari etiam possis, integram ad nos minime pervenisse.

5 *In Insula Gauli. E Gualterio.*

IMP. M. AVREL. ANTONI
NI. PII. AVG. L. SEPTI
MI SEVERI. PERTI
NACIS AVG. ARABICI
ADIABENICI. PARTHI
CI. MAX. PONT. MAX
ORDO DECVRIONVM
......IVRR...VTE...PVBLI
......MO............ ...STO

Scribendum ANTONINO PIO &c. FILIO: nisi ibi fuerit *Pro Salute*, aut *Victoria*.

7 *Mediolani, apud Comites Archintos. E schedis meis.*

IMP. CAES.
M. AVREL.
ANTONINI
AVG.
IMP. CAES. L
SEPTIMI SEVERI
PII PERTINACIS
AVG. F

3 *Incerta in loco. E Malvasia.*

....
SEPTIMI SEVERI PERTINACI
AVOVSTI PARTHICI ANTICI
PROPAGATORI IMPERII
P. GAVIVS SECVNDINVS
OB HONOREM DECVRIONATVS OBLATVM
A SPLENDIDISSIMO ORDINE PAR
L. D. D. D

Scribe PERTINACIS pro PERTINACI, & ADIABENICI pro ANTICI.

4 *Beggiae in Africa. Misit Antonius Maria Salvinius V. Cl.*

....
.......PRONEP. DIVI TRAIANI
....I. PERTINACIS. AVG. ARAB
.......I. COS. III. ET SEPTIMIO SEVERO
....CIMVM. PROCOS. C. V. COLONIA
....

Pro ET legendum arbitror P P. *Patri Patriae*.

6 *Florentiae, apud Nob. Virum Carolum Strozzium. Ex Gorio.*

......CAES. L. SEPTIMI SEVERI. PII
PERTINACIS. AVG. ARAB. ADIAB
PARTH. MAX. FILIO. ET ....
CAES. M. AVRELI. ANTONINI
.......G. PII FELICIS......
....

8 *Corduba, apud Petrum Sanchez. E schedis P. Cattanei.*

IMP. CAESAR
DIVI SEVERI PII FIL
DIVI MARCI ANTONINI NEPOS
DIVI ANTONINI PII PRONEPOS DIVI
HADRIANI ABNEPOS DIVI TRAIANI
PARTHICI ET DIVI NERVAE ADNEPOS
MARCVS AVRELIVS
AVO. PARTHICVS MAXIMVS BRITAN.
MAXI. GERMANICVS MAXIMVS
PONTIFEX MAXIM. TRIBVNIC. POTEST.
....

1 *In Civitate Atinæ.*
Suppeditavit P. Bonaventura Taulerus.

IMP. CAES. L. SEPTIMI SEVERI
PERTINACIS AVG. ARAB
ADIABEN. PART. MAX. FIL
DIVI PII ANTONINI
PRON. DIVI. HADRIANI
ABNEP. DIVI. TRAIANI
ET DIVI NERVAE ADNEP
M. AVRELIO ANTONINO
AVG. TRIB. POT. III. PRO
COS. D. D. PVBLICE

Descriptori excidit DIVI M. ANTONINI NEP. Spectat lapis ad Annum Christi 200. si tamen accurate Tribunicia Potestas III. exscripta fuit. De Proconsulatu Imperatorum complures egerunt.

2 *Romæ,*
ærea tabella suspensa in Sacrario.
Ex Donio.

PRO. SALVTE
IMP. CAESARIS
M. AVRELI. SEVE
PII. FELICIS. AVG

3 *Ibidem,*
in Cœmeterio Comodillæ.
Ex Canon. Boldetto V. Cl.

...... VERO. PIO. PERTINACI	IMP. CAES. M. AVRELIO. ANTONINO. PIO. FELICI
...... MAXIMO. FORTISSIMO	AVG. TRIB. POTEST. IIII. COS. DESIGNATO. PROCOS
...... TRIB. POT. VIII. IMP. XI	IMP. CAES. L. SEPTIMI. SEVERI. PII. PERTINACIS. AVG. ARAB
...... III. PROCOSS. PP.	ADIAB. PARTH. MAX. FORTISSIMI. FELICISSIMI. FILIO
...... M. FILIO DIVI COMMOD	DIVI. M. ANTONINI. PII. GER. SARM. NEP. DIVI. ANTONINI
.... I. HADRIANI PRONEP. DIVI	PII PRONEP. DIVI. HADRIAN. ABNEP. DIVI. TRAIANI
...... RVAE. ADNEPOTI	PARTHIC. ET. DIVI. NERVAE. ADNEPOTI.
......I. VRBI.	SACRAE REG. XIIII.

Inscriptio hæc posita fuit Septimio Severo Augusto Anno Christi 201.

Hæc verò dicata fuit Antonino Caracallæ Augusto, ejusdem Septimii Severi filio, eodem Anno Christi 201.

4 *Moguntiæ.*
Ex P. Montfauconio.

. TOGITIOSO
II MARI. FL. IN
Ibi figura Equitis armati.
PRO SALVTE IMP. M AV
RELI ANTONINI
PII FELICIS
FORTVNAE REDVCI
LEG. XXII. PR. P. F. C. CENNIL
IVS. VICTOR. VET.
XXII. PR. P. F. LEG M H M NEGOT
IATOR. GLADIARIVS
TESTAMENTO SVO FIERI
IVSSIT AD HS N VIII. MIL

Clariss. Montfauconius Siglas M. H. M. interpretatur *Municipii Hujus Moguntini.*

5 *Comi,*
in horto Episcopi.
E schedis meis.

IMP. CAES. M. AVRELIO
ANTONINO AVG. F. IMP. CAES.
L. SEPTIMI. SEVERI PII PERTINACIS
AVGVSTI ARABICI ADIABENICI. P. P.
PONTIFICIS MAXIMI TRIBVNIC.
POT. V. IMP. VIII. COS. II.
D D

Notæ Chronologicæ referendæ sunt ad *Severum* Augustum, atque ad Annum Christi 198. non vero ad *Antoninum Caracallam* ejus filium, cui alioquin posita fuit Inscriptio.

1 *In Oppido Martos in Hispania.*
E schedis P. Cattanei.

IMP. CAES. DIVI SEPTIMI SEVERI
PII ARABICI ADIAB. PART. MAX. BRIT.
MAX. FILIO DIVI M. ANTONINI
PII GERM. SARM. NEPOTI DIVI
ANTONINI PII. PRONEPOTI DIVI
HADRIANI ABNEPOTI DIVI TRAIA
NI. PART. ET DIVI NERVAE
ADNEPOTI
M. AVRELIO ANTONINO
PIO AVGVSTO
PARTHIC. MAX. BRIT. MAX. PONT.
MAX. TRIB. POT. XV. IMP. BIS
COS. IIII. P. P. PACATORI ORBIS
RESPVB. TVCCITANORVM
D . D

Idest Anno Christi 213. *Tucci* Urbs Hispaniæ Bœticæ, & Romanorum Colonia. Ex ejus ruinis *Martos* crevisse creditur.

3 Whitley Castle *in M. Britannia.*
Ex Wesselingio V. Cl.

IMP. CAES. LV
BICI ADIA
MAX. FIL. DIVI ANTONINI
SARM. NEP. DIVI ANTONINI PRON.
DIVI. HADR. ABNEP. DIVI. TRAIANI
PARTH. ET. DIVI. NERVAE. ADNEP.
M. AVR. ANTONINO. PIO
FEL. AVG
TR. POT. X. IMP COS. IIII. P. P
PRO. PIETATE. AE. D. E. VOTO
COMMVNI. CVRANTE
LEG. AVG
COH. III. NERVIO
RVM G. R. POS.

Ad Antoninum quoque Caracallam spectat Epigramma. Pro G. R. in fine legendum arbitror C. R. idest Civium Romanorum.

2 *Romæ,*
in ædibus Chisianis.
E schedis Ptolemæi.

IMP. CAES. M. AVRELIO
ANTONINO PIO FELICI
AVGVSTO
NVMINI EIVS
ISSIM

Referendam esse Inscriptionem hanc ad Caracallam, non verò ad Marcum Aurelium Philosophum, censeo ob PII FELICIS epitheta, quibus ille ambitiose usus fuit.

4 *Ancyræ.*
Ex Tournefortio,
misit Joseph de Bimard la Bastie Montis Seleuci Baro.

IMP. CAESARI
M. AVRELIO
ANTONINO IN
VICTO AVGVSTO
PIO FELICI
AEL. LVCINVS V. I
DEVOTISSIMVS
NVMINI EIVS

Emendatior, quam apud Gruterum pag. 255. num. 1. Contendit Clariss. Bimardus, pertinere Inscriptionem ad *Antoninum Caracallam*, aut ad *Elagabalum*, suadentibus id cognominibus *Pii*, & *Felicis*. Et sane apud Gruterum, & alios confusa sunt Monumenta geminorum istorum Imperatorum, & *M. Aurelii Philosophi*: quod tamen accurate animadvertendum foret. Hac de re idem Bimardus erudite egit in Epistola ad Cl. Marchionem Maffejum de *Municipii Augusti* in finibus Allobrogum *Monumentis*.

5 *Alexandriæ in Ægypto.*
E schedis D. de la Condamine *hausit Clariss. Bimardus.*

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑΡΑ Μ ΑΥΡ
ΗΛΙΟΝ ϹΕΟΥΗΡΟΝ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΝ ΕΥΤΥΧΗ ΕΥϹΕΒΗ ϹΕΒΑϹΤΟΝ
ΤΟΝ ϹΩΤΗΡΑ ΟΛΗϹ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗϹ
Μ. ΑΥΡΗΛΙΟϹ ΜΕΛΛΕΚΑΙΩϹ ΡΗΜΑΤΙΖΩ
ΙΚΑ ΑΟΥΡΙΒ

Ex versione Bimardi,
qui in fine legendum suspicatur ΧΡΗΜΑΤΙΖΩΝ ΑΘΥΡ ΙΒ

Imperatorem Cæsarem Marcum Aurelium
Severum Antoninum, Felicem, Pium Augustum,
Universi Orbis Servatorem,
Marcus Aurelius Mellicæus Cognomento
(fortassis die XII. Mensis Athyr, honorat.)

1 *Thyatiræ.*
Ex Thoma Smitho, & Whelero.

In uno latere.

ΤΟΝ ΓΗΣ ΚΑΙ ΘΑ
ΛΑΣΣΗΣ ΔΕΣΠΟΤΗΝ
ΑΥΤ. ΚΑΙΣ. Μ. ΑΥΡ. ΣΕΟΥΗΡΟΝ
ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΝ ΠΑΡΘ. ΜΕ. ΒΡΙΤ. ΜΕ.
ΓΕΡ. ΜΕ. ΠΑΤΕΡΑ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
ΕΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΠΟΛΕΟΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ
Τ. ΑΝΤ. ΑΛΦΗΝΟΣ
ΑΡΙΓΝΩΤΟΣ. ΤΟ
ΤΡΙΤΟΝ ΧΕΙΛΙΑΡΧΟΣ
Ο ΙΕΡΕΥΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
ΚΑΙ ΝΕΩΚΟΡΟΣ
ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΣΕ
ΒΑΣΤΟΥ ΑΡΧΗΣ ΛΙ
ΒΙΑΝΗΣ

In altero latere.

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ
ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥΡ. ΣΕΟΥ
ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΝ
ΣΕΒ. ΕΥΣ. ΕΥΤΥΧΗ
Τ. ΑΝΤ. ΑΛΦΗΝΟΣ
ΑΡΙΓΝΩΤΟΣ ΑΠΟ
ΤΡΙΩΝ ΧΕΙΛΙΑΡΧΙΩΝ
ΤΟΝ ΙΔΙΟΝ ΚΥΡΙΟΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΕΟΣ
ΚΤΙΣΤΗΝ .Ο ΙΕΡΕΥΣ
ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΝΕΩΚΟΡΟΣ

Idest:

Terræ Ac Ma-
ris Dominatorem,
Imperatorem Cæsarem Marcum Aurelium Severum
Antoninum, Parthicum Maximum, Britannicum Maximum,
Germanicum Maximum, Patrem Patriæ,
Suum Et
Urbis Benefactorem,
Titus Antonius Alphenus
Arignotus,
Tertium Tribunus Militum
Sacerdos Dei (Tyrimni)
Et Neocorus
Augusti,
Et Procurator Au-
gusti Arcæ Li-
vianæ (hoc Monumento honorat)

Idest:

Quod Faustum Sit.
Imperatorem Cæsarem M. Aurelium Severum
Antoninum
Augustum, Pium, Felicem
Titus Antonius Alphenus
Arignotus, Jam
Ter Tribunus Militum,
Suum Dominum,
Et Urbis
Fundatorem (honorat.) *Sacerdos*
Dei (Tyrimni) *Et Neocorus*
....

Ex aliis lapidibus constat, *Tyrimni* Dei cultum singularem fuisse apud Thyatirenos; sed quis Deorum sub hoc nomine ab iis coleretur, adhuc inquirendum restat.

2 *Bracaræ in Lusitania.*
E schedis Farnesiis & meis.

IMP. CAES. DIVI SEVERI PII FIL
DIVI MARCI ANTONINI NEP
DIVI ANTONINI PII PRONEP
DIVI HADRIANI ABNEP
DIVI TRAIANI PART. ET DIVI
NERVAE ADNEP
M. AVRELIO ANTONINO PIO
FEL. AVG
PART. MAX. BRIT. MAX
GERMANICO MAX
PONTIFICI MAX
TRIB. POT. $\overline{\text{XVII}}$. IMP. $\overline{\text{III}}$.
COS. $\overline{\text{IIII}}$. P. P. PROCOS

Idest Anno Christi 215. Habetur quoque Inscriptio hæc inter Donianas.

3 *Romæ,*
in Cœmeterio Sancti Hippolyti.
Ex Boldetto.

...... RELIO. ANTONINO. INVICTO. PIO. FELICI. AVG
.... NE. SVPER. OMNES. PRINCIPES. FORTISSIMO
... NAE. SVAE. ET IVLIAE AVG. MATRI. EIVS. DOMINAE
NOSTR ....

4 *In oppido Martos*
in Hispania.
E schedis P. Cattanei.

IVLIAE. AVG. MATRI CAS
TRORVM RESPVBLICA
TVCCITANORVM
D. D. P

5 *Romæ,*
in Museo Albano,

IVLIAE DOMNAE
AVG
MATRI AVG. N.
ET CASTROR.

1 *In Insula Gauli,*
adjacente Melitæ.
E Gualterio.

IVLIAE. DOMNAE. AVG.
MATRI CAST. AVGVSTORVM
IMP. CAES. L. SEPTIMI
SEVERI. PERTINACIS
AVG. CONIVGI
MVNICIPIVM GAV.........
GVL. P. P.
CVRANTE DAPSI........
.......................NO

Gualterius legit IVLIAE DOMITIANAE. Restitui ego DOMNAE. Celebris est *Julia* Severi Augusti uxor, & mater Caracallæ, & Getæ, sub cognomine DOMNAE, & MATRIS CASTRORVM. Post CAST. addendum ET arbitror.

3 *Florentiæ,*
apud Principem Corsinium.
Ex Gorio.

PRO SALVTE ET INCOLVMITA
TE DOMINI NOSTRI MARCI
AVRELI SEVERI ANTONINI PII
ET IVLIAE. AVG. MATRI. AVG. N
ET. CASTRORVM

CEREII IIO........

Legendum heic MATRIS in quarta linea, in postrema verò CERERI NOVAE. Lampsaci visitur Inscriptio producta ab VVelhero, in qua Senatus Juliam Domnam appellat ΕΣΤΙΑΝ ΝΕΑΝ ΔΗΜΗΤΡΑ *Vestam Novam Cererem*. Fortasse *Nova* appellata, quia & Julia Augusti conjux, uti vidimus supra, *Cereris* cognomento ornata fuit. Eamdem Inscriptionem accipe.

5 *Sarzanæ.*
apud Canonicum Benettinum.
Exscripsi ego.

IMP. CAES. M. AVRELI
.........I. PII. FELICIS. AVGVST
........VGVSTAE. MATRI. AV
.......STRORVM. TOTIVS. QVE
.......NAE ET PRO STATV CI
......RIAE LVNAE SACARAR
......RI PATRIS

Videlicet e ruinis *Lunæ* Civitatis olim celebris, Sarzanam deductus fuit hic lapis, positus, ut opinor, ac dicatus Caracallæ Augusto, & Juliæ Domnæ Augustæ ejus matri.

6 *Galeatæ in Umbria.*
Ex Ligorio.

PLAVTILLAE
AVGVST
ORDO DECVR
PVB. D. D

Scilicet *Plautillæ*, uxori Antonini Caracallæ Augusti.

2 *In Bulgaria.*
Exscripsit N.V. Petrus Pasqualigo,
CPoli remanens.
Misit N.V. Johannes Antonius
Albizi.

IVLIAE
DOMNAE
AVGVSTAE
MATRI CAS
TRORVM
R. P. S. VA. VLP
CVRANTE
Q. ANICIO
FAVSTO LEG
AVGVSTORVM
PR PR

Vide supra Inscriptionem alteram dicatam Severo Augusto ab eodem, ut opinor, *Q. Anicio Fausto*. In utro ex his lapidibus emendatione sit opus, nescio. At hunc accuratius exscriptum opinor. Quænam sit hæc *Respublica* S. VA. *Ulpia*, nondum inveni. Num *Sardica*, sive *Sardica*? In Nummis *Ulpia* appellatur.

4 *Lampsaci. Ex Whelero.*

ΙΟΤΑΙΑΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ
ΕΣΤΙΑΝ ΝΕΑΝ ΔΗΜΗΤΡΑ
Η ΓΕΡΟΤΣΙΑ
ΤΟ ΔΕ ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΑ
ΣΙΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΑΤ
ΤΟΤ ΔΑΠΑΝΗΜΑ ΠΟΙΗΣΑΜΕ
ΝΟΤ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΟΝ ΤΠΕΡΤΗΣ
ΕΙΣ ΤΟΤΣ ΣΤΕΦΑΝΟΤΣ ΕΤ
ΣΕΒΙΑΣ ΤΟΤ ΙΕΡΕΟΣ ΤΟΝ
ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΤ
ΤΟΤ ΣΤΜΠΑΝΤΟΣ ΑΤΤΩΝ ΟΙ
ΚΟΤ ΚΑΙ ΤΑΜΙΟΤ ΤΟΤ ΔΗΜΟΤ ΤΟ
ΔΕΤΤΕΡΟΝ
ΔΙΟΝΤΣΙΟΤ
ΤΟΤ ΑΠΟΛΛΟΝΟΤΕΙΜΟΤ

Idest:

Juliam Augustam,
Vestam, Novam Cererem
Senatus (honorat.)
Impensam Statuæ, Et Basis, Et Erectionis Ipsius Faciente De Sua Pecunia,
Præposito Coronis Sacris, Sacerdote
Augustorum, Et Stephanephoro
Universæ Eorum Domus
Et Præfecto Ærarii Popularis
Secundum
Dionysio
(Filio) *Apollonotimi.*

Dubius sum, spectet-ne ad *Juliam Domnam* Severi Augusti Conjugem, an ad *Juliam*, quæ & Livia, Cæsaris Augusti Uxorem. Liviam quoque *Cereris* appellatione donatam supra vidimus. Sed quum heic fit mentio *Augustorum*, ad Severi tempora Inscriptionem spectare videtur similius.

1 *Panormi, in Prætorio. E Gualterio, & Noto.*

IMP. CAES. DIVI
MAGNI ANTONI
NI.......DIVI SEPTIMI
SEVERI..........
..........SEVERO ET
........PIO FEL
AVG. PONT. MAX. TRI
PO. II. COS. III. COL
AVG. PANH. RM
D . D

Gualterus hanc refert ad *Alexandrum Severum*, atque ad *Elagabalum* Augustos. Cajetanus Notus ad unum *Alexandrum*. Sed notæ Chronologicæ unum *Elagabalum* indicare videntur, qui Anno Christi 220. *Consul III.* processit, quum ei decurreret *Annus II. Tribunicia Potestatis*.

2 *Valentiæ in Hispania, in Templo Beatæ Virginis. E schedis P. Cattanei.*

PIETATE IVSTITIA FORTITVDINE
ET PLENO OMNIVM VIRTVTVM
PRINCIPI VER........CO VERO OE
GERMANIC° A° VICTORIARVM
°MNIVM NOMINIBVS INLVSTRI
M. AVR.........P. F. INVICT. V. C
PONT. MAX. TRIB. P. V. COS. IIII. PROCOS.
ALLIVS MAXIMVS. V. C. LEG IV. R.
ROV. HISP. TARRACONENS.
MAIESTATI EIVS AC NVMINI
DICATISSIMVS

Quamquam tot elogia ad *Severum Alexandrum* pertinere videantur, Chronologicæ tamen Notæ indicant *Elagabalum* Augustum impurissimum, atque Annum Christi 222. Sed neque hic, neque ille Augustus ex *Victoriis* illustris fuit.

3 *Florentiæ, in Museo Mediceo, ex Africa deductus lapis. Ex Falconerio.*

IMP. M. AVRELIO ANTO
NINO. AVG. PARTH. MAX.
PRINC. IVVENT. TRIB. POTESTAT.
IMP. II. CAES. L. SEPTIMI
SEVERI PII. PERTINAC. AVG. ARAB
A DIAB. SARM. NEP. DIVI ANTONINI PRO
NEP. DIVI. HADRI. ANTONINI......
PARTH..........................

Ad *Elagabalum* potius, quàm ad Alexandrum Severum Augustos, pertinere lapis mihi creditur, dum legitimus sit. In Marmoribus, & Nummis *Alexandri* nomen signari consuevit, quod heic desideratur. Verùm tamquam tem peregrinam animadverte conjunctum cum Cæsareo Imperio titulum *Principis Juventutis*. Ad hæc nullus heic signatur Consulatus Eligabali. Qui etiam dicitur IMP. II. quod tamen Numismata silent. Hasce tenebras fortasse dispelleret lapis iste diligentius perspectus. Sed Gorio monente is evanuit.

4 *Cortonæ, in tubo plumbeo. in Museo Academiæ Etruscæ. Ex Gorio.*

IVLIAE MAMIAE MATRIS AVG N

Idest matris Severi Alexandri Augusti. Heic MAMIA est, quæ in ceteris Lapidibus, & Nummis, & Historiis MAMAEA appellatur.

5 *Bracaræ in Lusitania. E schedis Farnesiis.*

IMP. CAESAR. C. IVLIVS VERVS
MAXIMINVS. P. F. AVG. GERMANIC
MAX. DACIC. MAX. SARMATIC
PONT. MAX. TRIB. POT. V. IMP. VII. P. P
COS. NS. PROCOS. ET C. IVLIVS VERVS
MAXIMVS NOBILISS. CAESAR. GER
MANIC. MAX. DAC. MAX. SARMA
MAX. PRINCEPS IVVENTVTIS
FILIVS. D. N.

Dubitatum est ab Eruditis, num *Maximinus* Augustus *Annum Quartum* Tribuniciæ Potestatis attigerit: quod tamen nunc certum puto. At heic is dicitur *Quintum* quoque attigisse. Mendum arbitror, nisi serius, quam vulgo creditur, Maximinus in obsidione Aquilejensi Anno Christi 238. fuerit interfectus, & nondum Bracaram delato nuntio illius cædis creditus fuerit inchoatus Annus *Quintus* illius Imperii. Quid sit COS. NS. nescio.

6 *Romæ, in Monasterio Olivetanorum. Ex P. Lupo Societ. Jesu.*

IMP. CAES. M. AN. TO. NI. O
GOR. DI. A. NO. PI. O. FE. LI. CI
AVG. P. M. TRIB. POT. COS. P. P
COR. NE. LI. A. PRAE. TEX. TA. TA
DI. VI. NAM. PI. E. TA. TEM. E. IVS
QVE. SVOS. ET
DI. CI. VM
EN. TI. AM. SV. AM
BA. VIT

Positus lapis Anno Christi 239., aut 240.

7 *Foronovi. in agro Reatino. Misit Antonius Antinorius Aquilanus.*

....

D. N. ANTONII GORD. PII. F
AVG. FORONOVARII NVMINI
MAIESTATIQVE EORVM

Mutila hæc Inscriptio posita videtur *Gordiano I.* ejusque filio *Gordiano II.* Augustis. Seu potius *Balbino*, & *Pupieno*, & *Gordiano* III. Augustis. Pro FORONOVARII scriptum mihi creditur FORONOVANI: quorum Civitas in Sabinis olim posita.

1 *Nursiæ,*
in Sanct. Jacobi Equitum Hierosolymitanorum.
Misit Hyacinthus Mannius I. C.

D. GORD. PIO. F. AVO. PONT.
MAX. TRIB. POT. BIS. COS.
PROCOS.

Si viventi positus est lapis, mendosum est illud D. significans *Divo*. Quod si Domino interpretari velis, additum fuisset N. scilicet *Nostro*. BIS CONSVL alibi occurrit. Ceterum, dum germana sit Inscriptio, pertinet ad *Gordianum III.* Augustum, atque ad Annum Christi, ut opinor, 242. quo is expeditionem Persicam suscepit.

2 *Hispelli,*
In Ecclesia Collegiata
Sancti Laurentii.
E schedis Ferdinandi Passarini
N. V.

IMP. CAESARI
M. ANTONIO
GORDIANO
PIO. FELICI AVO.
PONT. MAX.
TRIB. POT. II.
COS. PROCOS.
P. P
PVBLICE

Idest Anno Christi 239., aut 240.

3 *Romæ,*
in Museo Marci Antonii Sabbatini.
Ex Henrico Brencmanno V. Cl.

PRO. S. IMP. M ANTONI. GORDIANI. PII
FELICIS. AVG. ET TRANQVILLINAE SABI
NAE. AVG VENATORES. IMMVN. CVM. CV
STODE. VIVARI. PONT. VERVS. MIL. COH.
VI. PR. CAMPANIVS. VERAX. MIL. COH. VI.
PR. FVSCIVS. CRESCENTIO. ORD. CVSTOS
VIVARI COHH. PRAETT. ET. VRBB.
DIANA. AVG. D. S. EX. V. P
DEDICATA. XII. KAL. NOV.
IMP. D. N. GORDIANO. AVG. ET. POMPEIANO. C. S.

Scribendum DIANAE *Augustæ De Suo Ex Voto Posuerunt Pro Salute Gordiani Augusti*. Spectat Inscriptio ad Annum Christi 241. Qui Romam antiquam illustrarunt, ponunt *Vivarium* juxta Castrum Prætorium. Ibique non pisces, sed *Leones*, *aliaque Feræ* adservabantur, uti Procopius Lib. I. de Bell. Gothico memoriæ prodidit. Hinc discimus appellatum fuisse *Vivarium Cohortium Prætorianarum*, & *Urbanarum*. Ibi Bestiæ custoditæ, aut ad Amphiteatri opus, aut ad delicias. *Venatores* quoque destinati, ut eas, quum opus foret, caederent, aut cum iis in arena pugnarent.

4 *Romæ,*
E schedis Fr. Jucundi.
Misit Gorius.

FVRIAE. SABINAE
TRANQVILLINAE
SANCTISSIMAE. AVG
CONIVGI. DOMINI N̄
IMP. CAES. M. ANTONI
GORDIANI. PII
FELICIS. INVICTI. AVG
DECVRIALES. AEDILIVM
PLEB. ET. PLEB
CERIALIVM
DEVOTI. NVMINI. MA
IESTATIQ. EIVS

Confer istud cum Gruteriano exemplo pag. 1085. num 11.

5 *Mazaræ*
in Sicilia.
Ex Gualterio.

FVRIAE. SA
BINAE. TRAN
QVILLINAE
AVG. CONIVGI
M. B. MATRONAE

Uxor hæc fuit Gordiani III. Augusti, eique a Matronis Siculis positus fuit Titulus iste.

6 *Granatæ,*
in Hispania.
in Columna, quæ nunc Cruci est basis.
E schedis P. Cattanei.

FVRIAE SABINIAE TRANQVILLINAE AVG
CONIVGI IMP. CAES. M. ANTONI GORDIANI
PII. FEL. AVG. ORDO M. FLORI ILIBE
RITANI DEVOTVS NVMINI MAIESTATIQVE
SVMPTV PVBLICO POSVIT
D D

Idest *Ordo* Decurionum *Municipii Flori Illiberitani* Memoriam hanc, aut Statuam dicavit Tranquillinæ Augustæ. *Sabina* quoque appellatur in Nummis Augusta hæc. Qui heic appellatur *M. Antonius Gordianus*, in aliis lapidibus ex describentium, ut opinor, incuriâ dicitur *M. Antoninus Gordianus*. Capitolini tamen ævo de hujusmodi nomine quæstio fuit.

1 *Ameriæ,*
Extra Portam Leonis.
Ex Comite Malvasia.

FVRIAE SABI
NAE TRANQVIL
LINAE. AVG. CON
IVGI. IMP. CAES.
M. ANTONI GOR
DIANI PII FELICIS
AVG
D. D

2 *Recineti,*
in Statuæ basi.
Ex Pompejo Compagnonio.

MAXIMO CLODIO PVPIENO
LIBERALI AVGVSTO

Qui scilicet post priorum Gordianorum interitum una cum *D. Cælio Balbino* Imperator a Senatu renuntiatus fuit contra Maximinum truculentissimum Augustum. Si ab antiquitate venit hoc Elogium, quænam fuerint illius Nomina, hinc discimus. Nummi nobis exhibent PVPIENVM MAXIMVM, aut M. CLODIVM PVPIENVM. Heic prænominis loco MAXIMVM habemus. At istud in Nummis cognomen est, & prænomen *Marcus*.

3 *Matelicæ.*
Ex Donio.

M. IVLIO. PHILIP
PO. NOBILIS
SIMO CAES
PRINCIPI
IVVENTVTIS

Circiter Annum Christi 246. *Philippo* Juniori *Cæsari* posita fuit Inscriptio hæc.

4 *Philippopoli,*
in Thracia.
Ex Comite Marsilio.

MAXIMO ET SVPER
OMNES FORTISSIMO
IMPERATORI CAESARI
M. IVLIO PHILIPPO
PIO FELICI INVICTO
AVG. PONTIFICI
MAXIMO PATRI. P

5 *In Civitate Venciensi.*
Ex Antonio Pagio V. Cl.

IMP. CAES
C. MESSIO. QVIN
TO TRAIANO DE
CIO PIO FEL INVIC
TO AVG P. M. TRIB
POT. III. COS. II
P. P.
CIVIT. VINT

Idest Anno Christi 250. Sed quomodo cum *Consulatu Secundo* Decii Augusti concurrere potuerit *Tribunicia Potestas Tertium*, Pagius nobis minime edisserit. Idem Pagius alibi pro P.P. legit PROC. idest *Proconsul*.

6 *Florentiæ,*
in Museo Mediceo,
Lapis ex Africa devectus.
Ex Gorio V. Cl.

IMP. CAES. C. MESSIVS
Q. TRAIANVS. DECCIVS
INVICTVS. PIVS. FELIX. AVG
P. M. TRIB. P. COS. II. P. P. PROCOS
II. Q. HERENNIVS ETRVSCIVS
MESSIVS. DECCIVS. CAES
C. VALENS. HOSTILIANVS
- -

Decio Augusto, ejusque Filiis, positus fuit lapis Anno Christi 250. Sed multis ambagibus Anni Decii, ejusque Consulatuum, immo & Filiorum, turbantur. Heic nullâ Notâ numericâ signatur Tribunicia Potestas, quum tamen *Secundus Consulatus* illius apponatur, ita ut Annus primus Imperii decurrisse Decio valeatur, quum dicata ei fuit hæc Inscriptio. Vides quoque in hoc lapide *Decii* nomen duplici C. scriptum fuisse: quod Lapicidæ tribuendum puto.

7 *Romæ,*
apud Canonicum Fedinum.
Ex Donio.

C. VALENTI. HOSTILIAN.........
MESSIO. QVINTO...........
NOBILISSIMO. CAESAR......
TRIB. POTEST. II. PRINCIPI. IVVEN........
FILIO

Nisi appareat, Hostiliano, dum adhuc Cæsar & Princeps Juventutis fuit conlatam fuisse Tribuniciam Potestatem, exciderit heic nomen *Decii Augusti* patris, ad quem *Tribunicia Potestas Secundum* spectabit, inita Anno Christi 250. Confusa quoque est Inscriptio, nam FILIO scribendum fuit ante *Principi Juventutis*.

8 *S. stini,*
in Ædibus Archipresbyteralibus.
Misit Dionysius Sancassanius Medicus Cl.

IMP. CAES. C. VIBIO
TREB. GALLO
PIO. FEL. AVG
P P
D D

Lapidem hunc *Trebaniano Augusto* positum, doctissimus quoque Gorius edidit.

9 *Romæ,*
in basi nuper adhibitâ ad construendum Palatium.
Ex Ligorio.

IMP. CAES. VIBII...........
GALLI. AVGVST......
L. IVNIVS. VALIDIANVS. VIR. CL.
PRAEF. VRB. STAT. EXAEN
.........VOLVNT. AVG. NOST
COLLOC
CVM BAS. SVA. MARM.........

Fortassis EX AERE.

1 *Perusiæ, in ædibus Vibiorum. E schedis meis. Misit & P. Philippus Camerinius.*

IMP. CAES. C. VIBIO
TREBONIANO GALLO
PIO FELICI INVICTO
AVO. PONT. MAX. TR.
POT. II. . . . . COS
DESIGN. . . . .
T. FLA. . . . .
SIANVS. . . . . . RVFI
NVS. . . . . R. R
DEVOTI. . . . . . . INI MA
IES. . . . . EIVS

2 *In Oppido Tignii in Piceno. Misit Sancassanius.*

IMP. CAES
C. VIBIO. AFINIO. GALLO
VELDVMNIANO. . . . .

Is est filius Treboniani Galli Augusti, Anno Christi 251.

3 *In Sancti Petri extra Spoletum. E schedis Minervii.*

IMP. CAES. C. VIBIO AFFINIO
GALLO VELDVMNIANO VOLVSIANO
PIO FEL. AVG. MAX.

4 *Urbini, in Cathedrali. E schedis Farnesiis & Capponiis.*

IMP. CAESARI C. VIBIO
AFFINIO. GALLO. VELDVM
MIANO. VOLVSIANO. PIO
FELICI. AVG. PONT. MAX.
TRIB. POT. II. COS. VRVINAT.
MAT. DEVOTI. NVMINI
MAIESTATIQVE EIVS
DEC. DEC. PVB.

Plinio teste, erant *Urbinates cognomine Metaurenses*: & alii, *Hortenses*. Cluverius arbitratur, Urbinum nostri temporis fuisse *Metaurense*; Castrum verò Durantis, *Hortense*. Quod certum, Urbini hic lapis olim visebatur. An adhuc superfit, Civium erit inquirere. Anno Christi 252. dicata fuit Inscriptio hæc. Cæterum alibi animadverti, veteres dixisse *Mataurum* non vero *Metaurum*. Propterea in editis Libris vitiata mihi creditur vox illa.

5 *Aquasparta in stylobate. Misit Franciscus Maria Comes Campelli. Misit & Petrus Polidorus V. Cl.*

IMP. CAES. P. LICI
NIO. VALERIANO
PIO. FELICI. AVG
PONT. MAX. TRIB. POT
TER. COS. II. PROCOS
P P
D D

Positus est lapis Anno Christi 254. Mediobarbus, & alii, Tribuniciæ Potestatis exordium *Valeriano* tribuunt Anno tantùm præcedenti 253. Figendum esse in Anno 252. Inscriptio hæc persuadere posset, nisi certum foret, Valerianum produxisse Imperium suum usque ad Annum Christi 253. quo Consul II. processit. Quare illud TER. seu *Tertium*, nutat; aut si ipsum retinere volumus, scribendum est COS. III. atque erit Annus Christi 255. Attamen vide Inscriptionem subsequentem.

6 *Malacæ in Hispania. E schedis Farnesiis, & Capponiis, & Cyriaci.*

IMP. CAES. P. LICINIVS
VALERIANVS
P. F. AVG. P. M
TRIB. POT. III. COS. II. P. P. PROCOS. II.
IMP. CAES. P. LICINIVS GALLIENVS
VERVS PIVS
. . . .
. . . .

At heic rursus emergit *Consulatus Secundus* Valeriani cum *Tribunitia Potestate Tertium*, uti in præcedenti. Num ergo mendum in utroque lapide? Tenebras istas fortasse parit P. LICINIVS VALERIANVS illius Filius.

7 *Jaderæ, in Sanctissimæ Trinitatis. E schedis Farnesiis, & Capponiis.*

IMP. CAES. P. LICINIO
VALERIANO
PIO. FEL. AVG.
PONT. MAXIMO
TRIB POTESTATIS
COS. III. P. P.
D. D

Hoc est Anno Christi 255.

1 *Panormi.*
E Gualterio, & Noto.

*res*TITVTORI. LIBER
TATIS. AC. FVNDATORI
PVBLICAE. SECVRITATIS
D. N. L...... *vale*RIANO LICINIO
PIO. PELICI. INVICTO. AVG
DOMITIVS LATRONIANVS. V. C.
COR. P. S. DEVOTVS. N. MQVE
EIVS

Idest: *Corrector Provinciæ Siculæ, Devotus Numini Majestatique ejus.* Et isti quidem Inscriptioni locum heic dedi, quod Cajetanus Notus ipsam pertinere putet ad *Valerianum Augustum.* Atqui Augustus ille appellabatur *Publius* non *Lucius*; & *Licinius Valerianus*, non verò *Valerianus Licinius*. Quare veri similius puto, ipsam referendam esse ad *Licinianum Licinium*, quem Anno Christi 307. Maximianus Augustus consortem Imperii voluit.

3 *Aquæspartæ,*
in stylobate.
Misit N. V. Franciscus Maria Campelli Comes.
Misit & Petrus Polidorus.

IMP. CAES.
P. LICINIO. EGN
ATIO. GALLIENO
PIO. FEL. AVG. PONT
MAX. TRIB. POT. III
COS. PROCOS. PP
D D

Reinesius pag. 317. opinionem invexit, Valeriano Augusto duos fuisse filios, scilicet *Gallienum Augustum*, & *P. Licinium Ignatium Gallienum*. At jamdiu doctissimus Pagius in Critica Baronii ad Annum 259. animadvertit, unum Gallienum Imperatorem *Ignatium* quoque fuisse appellatum. Adde nunc, non *Ignatium*, sed *Egnatium* fuisse nuncupatum in isto, atque in subsequenti lapide. Hæc verò Inscriptio posita fuit Anno Christi 255. Ceterum *Egnatii* nomen in usu Romanorum fuit, non vero *Ignatius*.

7 *Pisauri,*
in domo Domini Pandulphi.
E schedis Fratris Jucundi misit Gorius V. Cl.

P. CORNELIO
LICINIO VALERIANO
CAESARI PISAVRENSES

Hic fuit filius Gallieni Augusti. Inscriptio dicata circiter Annum Christi 255.

2 *Vasione.*
Misit Joseph de Bimard la Bastie Montis Seleuci Baro.

IMP. CAES
P. LIC. GALLIEN
INVICTO. P. F
AVG ♥ VASEN
♥ SES ♥

4 *Triventi,*
ad Portam Civitatis.
Misit P. Alexander Bertè
e Congregatione Matris Dei.

IMP. CAES
P. LICINIO
EGNATIO GAL
LIENO. AVG.
TRIB. POT. III.
COS. III.......

Spectat lapis ad Annum Christi 257.

5 *In Sancti Terentiani*
agri Tudertini.
Misit N. V. Franciscus Maria Campelli Comes.

GALLIENVS. PAT. PAT
VOL. CENTVRIO

6 *In agro Niciensi.*
E Joffredo.

CORNELIAE SALO
NINAE
SANCTISSIM. AVG.
CONIVGI. GALLIENI
IVNIORIS. AVG. N.
ORDO. CEMENEL.
CVR. ANT. AVRELIO
IANVARIO. V. E.

Ordo Cemenelensis est Ordo Decurionum Urbis olim *Cemenelionis* in Alpibus Maritimis, non verò Ordo Equester, aut Militaris, uti Joffredus censuit. Nondum assequutus sum sensum hujus Inscriptionis. Tam Trebellius Pollio, quam Aurelius Victor, *Saloninam* nobis exhibent *Conjugem Gallieni* Augusti senioris. Quid heic illa emergit *Conjux Junioris? Gallienus Junior* hactenus nobis cognitus fuit *P. Licinius Saloninus* Gallieni senioris filius. At is creditur nunquam ad Augustalem dignitatem pervenisse. Contra exploratum habemus ex Nummis, & Marmoribus, Saloninam *Augustæ* titulo fuisse ornatam. Ergo Junioris Gallieni uxor esse nequivit. Fortassis excidit MATER, aut pro N. legendum M. Contendit Pagius, Saloninum quoque *Augustali* nomine insignitum fuisse. Certiores tabulas rei testes adhuc exposcimus.

1 *Brigantii in Provincia.*
Ex Boucheo.

D . N
P. LICINIO. COR
NELIO. SALONI
NO. VALERIANO
NOBILISSIMO
CAESARI
ORDO
BRIG

2 *Sagunti,*
juxta Turrim Armorum.
E schedis P. Cattanei.

IMP. CAES.
CLAVDIO INVICTO PIO FEL
PONT. MAX. TRIBV. POT. III.
COS. II. PROCOS.

Idest Anno Christi 269. aut 270.

3 *Sagunti.*
Misit Bimardus.

CLAVDIO INVICTO
PIO. FEL. IMP. III. COS
II. PROCOS.

Eadem fortassis est, atque praecedens.

4 *Ibidem.*

CLAVDIO. IMP.
VICTORI. O. F
PONTIFI. MAX
COS. I. PROCOS

In secundâ lineâ O. F. idest: *Omnium Fortissimo.*

5 *Ibidem.*

SENATVS. ET. POPVLVS
SAGVNTINORVM. CLAVDIO
INVICTO. PIO. FELICI
IMP. CAESA. PONT. MAX
TRIB. POT. P. P. PROCOS.

6 *Regii Lepidi,*
in Villa Sancti Mauricii apud Comites Malagutios.
Ex Azzarii Historia MSta.

CLAVDIO
VICTORI AC TRIVM
PHATORI
AVG. DOMINO
............RVM

7 *Thebis*
in Boeotia.
E schedis meis, & Cyriaci Anconitani.

ΑΥΓΟΥϹΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ
Μ. ΑΥΡΗΛΙΟΝ ΚΛΑΥΔΙΟΝ ΚΑΙϹΑΡΑ
Η ΠΟΛΙϹ

Idest:

Augustum Imperatorem
M. Aurelium Claudium Caesarem
Civitas (subaudi *honorat*)

8 *In incerto loco.*
Ex Donio.

EX. VOTO. PRO. SAL.
D. N. P. CLAVDI. AVG
FLORENTISSIMI PRINC
C. IVLIVS CYLEROS. V̄. C̄.
AVG. N̄. PROC.
V. CVR.

In Nummis *Claudius Gothicus*, tum *Caji*, tum *Marci* praenomen gerit. Heic autem P. idest *Publius* dicitur. Accuratius consulendum foret Marmor.

9 *Arelate.*
Misit N. V. Joseph de Bimard la Bastie.

DIVO CLAVDIO
EX TESTAMENTO
L. VALERI
PLACIDI

Sub statua, ut opinor, dicatâ *Claudio Gothico Augusto* post ejus mortem, posita Inscriptio ista videtur, circiter Annum Christi 270. Complures etiam Nummos DIVO CLAVDIO inscriptos Tristanus, Mediobarbus, & alii exhibent.

10 *Panormi,*
in Praetorio.
Ex Cajetano Noto, & Gualterio.

DIVO CLAVDIO
RESP. PANHORMIT.

Agi heic de *Claudio Gothico* censent Notus, & Antoninus Mongitor Canonicus Panormitanus V. Cl.

1 *Pisauri,*
Ad Sancti Archangeli.
Ex Cl. V. Hannibale de Abatibus Oliverio.

HERCVLI
AVG ❦
CONSORTI
D . N ❦
AVRELIANI
INVICTI ❦ AVGVST
RES ❦ PVB ❦ PIS ❦
CVRA ❦ AGENTE
C. IVLIO PRISCIANO ❦ V̄. Ē.
DVC ❦ CVR ❦ R ❦ PIS ❦ ET ❦ FAN ❦ P M

In alterâ Pisaurensi, quam dedit Gruterus pag. 276. 3. positâ *Victoriæ Æternæ Aureliani Augusti nostri*, occurrit idem *C. Julius Priscianus Vir Egregius*, *Ducenarius*, *Curator Reipublicæ Pisaurensis*, *& Fanestris*.

2 *In Oppido Sancti Severini in Piceno.*
Ex Donio.

IMP. CAESARI
L. DOMITIO. AVRELIANO
P. F. AVG. INVICTO
P. M. TRIB. POT. COS. P. P.
PRINC. IVVENT. OR. SEPT
PVB. D. D.

Idest *Ordo* Decurionum Civitatis *Septempedanæ*, ex cujus ruinis crevit *Sancti Severini* Oppidum. Sed quod Aurelianus, jam Augustus, *Princeps Juventutis* appelletur, id sane mirum mihi videtur, immo intolerandum.

3 *Cordubæ,*
in Sancti Jacobi.
E schedis P. Cattanei.

IMP. CAES.
L. DOMITIVS
AVRELIAN.
PIVS. FEL
INVICTVS
P. M. TR. P.

Positus fuit lapis circiter Annum Christi 270.

4 *Brixiæ,*
Misit N. V. Julius Antonius Averoldus.

IMP
L. DOM.
AVR
PIO FE
INVICTO AVG
TRIB. POT. P. P
M. AV
RELIVS RVFI
NVS P. P. NEC
.......FORT

5 *Jaderæ,*
in Beatæ Mariæ Virginis Annunciatæ.
Ex Johanne Lucio.

IMP. CAES
M. CLAVDIO
TACITO. P. P.
INVICTO
AVG. N

Circiter Annum Christi 275.

6 *In Oppido Santa Cara in Hispania.*
E schedis Farnesiis.

INVICTISSI
MO CAESARI
PIISSIMO
PRINCIPI CLEMEN
TISSIMO IMPE
RATORI MARCO AV
RELIO KARO PIO
ET FELICI INVICTO
AVGVSTO PONT
MAXIMO TRIBV
NICIAE. P. PRO
COS.

Circiter Annum Christi 282.

7 *Ibidem.*
Ex eisdem schedis.

DOMINO
INDVLGEN
TISSIMO M
ARCO NVME
RIO NVMERI
ANO NOBILISSI
MO ET PIISSI
MO CAESA
RI

Is filius *Cari Augusti* Anno Christi 282. Cæsar ab eo appellatus, & nobis notus nomine tantùm *M. Aurelii Numeriani*. Nunc ipsum reperimus, *Numerii* quoque nomine ornatum. Vide etiam Classem VI. *Oper. public.*

8 *Nemausi,*
E schedis Guerani.
in Bibliotheca Cæsarea.

IMP. CAESAR
C. VALERIO
DIOCLETIANO
P. FEL. INVIC
PONT. AVG
PONT. MAX

In penultimâ lineâ superfluit illud PONT.

9 *Panormi.*
E Gualterio.

IMP. CAES. C. VALERIO
DIOCLETIANO. PIO. FEL.
INV. AVG. PONTIF. MAX.
TRIB. POT. COS. III P. P. PROCOS
RESP. PANHORM. D N M Q
EIVS
D D

Idest *Devota Numini Majestatique.*

1 *Augustæ Taurinorum.*
E schedis meis.

IMP. CAESARI
C. VALERIO DIOCLETIANO
P. F. INVICT. AVG
ORDO SPLENDIDIS
SIMVS. CIVIT. SEG R
CVRANTE. AVR. SATVRNINO V
PRAESIDE. D. N. M. Q. E

Idest *Segusinorum* Respublica, nunc *Suse*, circiter Annum Christi 284. Diocletiano augusto lapidem hunc dicavit.

2 *Extra Heracleam*
in Vico Lupada.
Misit Bimardus.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ ΔΙ
ΟΚΛΗΤΙΑΝΟΥ
ΚΑΙ ΜΑΞΙΜΙΑΝΟΥ
ΤΩΝ ΣΕΒΑCΤΩΝ
ΚΑΙ ΚΩΝCΤΑΝΤΙΟΥ
ΚΑΙ ΜΑΞΙΜΙΑΝΟΥ
ΤΩΝ ΕΠΙΦΑΝΕCΤΑΤΩΝ
ΚΑΙCΑΡΩΝ
ΑΓΡΟΥCΙΚΟΤΙ
ΤΑΟ

Idest:

Imperatorum Diocletiani,
Et Maximiani
Augustorum,
Et Constantii,
Et Maximiani,
Nobilissimorum
Cæsarum
....

3 *Apud Mitylenem Civitatem.*
E schedis meis, & Farnesiis.
& Alexandri Marchionis Capponii.

IMP. CAES. C. AVRELIO VALERIO DIOCLETIANO P. F.
FL. VAL. CONSTANTIO. ET. C. VAL. MAXIMIANO
NOBILISS. CAESARIBVS
AVRELIVS ACCATHVS CENANDIVS. V. P. PRAES.
PROCONSVL NVMINI MAIESTA
TIQVE EORVM DICATISSIM
V S

Dedit & Gorius inter Donianas. Is legit in linea prima IMPP. sed legendum IMP. quum de uno Augusto agatur. Pro ACCATHVS is habet AGATHVS V. C. PRAESES. PROVINC. SVL. In meis schedis est V. P. idest *Vir Perfectissimus*. Placeret mihi *Præses Provinciæ*. Sed quænam hæc? Et SVL sequens indicat legendum PROCONSVL. Attamen *Præses*, *Proconsul* suas quoque patitur difficultates.

4 *Palmyræ,*
E Transactionibus Philosophicis Anglicis.

..........ES ORBIS ET PROPAGATORES GENERIS HVMANI D. D. N. N
DIOCLETIANVS.......SSIMI IMPP. ET. CONSTANTIVS ET MAXIMIANVS
NOBB. CAES. CASTRA FELICITER CONDIDERVNT
.......NTES OSSIANO HIEROCLETE. V. P.
PRAEF. PROVINCIAE D. N. M. Q. EORVM

Dictum fuit hoc Elogium Diocletiano, & Maximiano Augustis, & Flavio Constantio, & Galerio Maximiano Cæsaribus ante Annum Christi 305.

5 *In Civitate Patrarum.*
E schedis Barberinis Cyriaci Anconitani.
Misit N. V. Abbas Compagnonius.

IMP. CAES
G. VALERIVS
DIOCLETIANVS
P. F. AVG. FL. VA
LENTINIANO
ET. FL. VAL. MA
XIMIANO. NOBILISS
CAESS

Non unum heic vitium. Scribendum puto FL. VAL. CONSTANTIO. ET. GAL. VAL. MAXIMIANO. Mirandi etiam caussa est, Lapidem hunc dicatum a Diocletiano fuisse geminis iis Cæsaribus. Circiter Annum Christi 295. positus is fuit.

6 *Romæ,*
in Sanctæ Sabinæ.
Ex Donio.

NOBILISSIMO. CAESARI
DOMINO. NOSTRO
GALERIO. VALERIO.......
AN. PERSICO. MAXIMO
SARMATICO. MAXIMO
BRITANNICO. MAXIMO

Post VALERIO supple MAXIMI, ita ut cum subsequenti syllaba AN. conficias nomen *Maximiani*, cui dicata fuit hæc Inscriptio circiter Annum Christi 298.

1 *Maritimæ.*
E schedis Farnesiis.

VALERIAE AVGVSTAE
M. ARTORIVS. M. F. PAL
VICASIVS
PROCVRATOR AVGVST
A RAT. XX. HERED
ET PROCVRATOR. LVD
MATVTINI. PROC. LVD
MAGN. 7. LEG. I. PARTH
OB. MER. EI. PVBLIC. P
ET. EPVL. D. D.

Valeria est Diocletiani Augusti filia, & Galerii Maximiani Augusti conjux. Hanc Inscriptionem mancam dedit Donius.

2 *Cordubæ,*
ad puteum Sancti Zoili.
E schedis P. Cattanei.

IMP. CAE.....
FL. V. CONSTANT....
P. F. INVICTO AV.....
OCTAVIVS RVFVS
P. PROV. BAET
D. N. M. Q. EIVS

Incertum est, utrum Constantio patri, an potius Constantino filio Augustis, lapidem hunc dicarit Octavius Rufus *Præses Provinciæ Bæticæ.*

3 *Ferrariæ,*
in Sanctæ Annæ.
Ex Historia Ferrariensi.

DD. NN. IMPP.
ET CAESARVM
FL. VAL. CONSTANTIO
ET CONSTANTINO
FELICISS. AC TRIVMPH
VIC
P. R.

Mendosa Inscriptio. Non cohæret secundus ille pluralis numeri casus CAESARVM cum tertio casu singulari FL. VAL. CONSTANTIO &c. Neque Constantius Chlorus simul cum filio Constantino Imperator fuit.

4 *Fabriani.*
Misit P. Philippus Camerinius
Presb. Orat. Camertis.

DD NN FLA
VIO VALERIO
CONSTANTIO
ET GALERIO M
AXIMIANO I
NVICTIS. ET CLE
MENTISSIMIS
AVGG. ET DD
NN. FLAVIO V
ALERIO SEVE
RO ET GNEI
O VALERIO M
AXIMIANO NO
BILISSIMIS AC
FORTISSIMIS.
....

Pertinet hæc Inscriptio ad Annum Christi 305. Pro GNEIO VALERIO scribe GALERIO VALERIO MAXIMINO. In fine supple CAESARIBVS.

5 *Panormi.*
E Gualterio.

D. N. GALERIO. VAL
MAXIMINO. NOBI
LISSIMO. CAES
RESPVB. PANHORM.
D. N. MQ. EIVS

6 *Mutinæ,*
in Columna ad Sancti Faustini.

IMP. CAESARI. FLAVIO
CONSTANTINO. MAXIMO
SEMPER. AVGVSTO
DIVI. CONSTANTI. FILIO
BONO. REIP. NATO

7 *Arelate.*
Ex Petro Saxio.

IMP. CAES. FL. VAL. CONSTANTINO
P. F. AVG. RESTITVTORI

8 *Ibidem.*
Ex Ephemeridibus Patrum
Trevoltiensium Soc. Jesu.

IMP. CAES.
FL. VAL.
CONSTAN
TINO
P. F. AVG.
DIVI
CONSTAN
TII. AVG
PII
FILIO

1 *Romæ,*
nuper effossus lapis juxta Sancti Clementis.
Misit Ignatius Maria Como
Nob. Neapolita.

FVNDATORI PACIS
ET RESTITVTORI
REI PVBLICAE
D. N. FL. CONSTANTINO
MAXIMO VICTORI
AC TRIVMPHATORI
SEMPER AVGVSTO

3 *Alatri,*
in Sancti Nicolai.
E schedis Paccdiani.

FORTISSIMO ET INDVLGENTISSIMO
PRINCIPI DNO NRO
CONSTANTINO VICTORI PERPETVO
SEMPER AVGVSTO
DECIMIVS GERMANIANVS
VIR CLARISSIMVS
CONSVLARIS PROVINCIAE BAETICAE
NVMINI MAIESTATIQVE ILLIVS
DICATISSIMVS

4 *In Oppido Divitensi.*
E Brouuero.

VIRTVTE D. N. CONSTANTINI
MAX. PII. FEL. INVIC. AVG. SVP
PRESSIS DOMITISQ. FRANCIS
IN EORVM TERRIS ..... MIL.
CASTR. DIVITENSIVM SVB
PRAESENTIA PRINCIPIS SVI.
DEVOTI NVMINI MAIE
STATIQ. EIVS DVODEVIGIN
TI HAEC VOTA FECER

6 *In Villa Bertalia*
agri Bononiensis.
Ex Comite Malvasia.

D. N. FL. VALERIO CO
NSTANTINO PIO FELI
CI INVICTO AVG
FL VALERI CONSTANTI D
IVI AVGVSTI PII FILIO
BONO REI. P. NATO

Inconditis characteribus hic titulus in ea columna insculptus in multas ambages Aldosium & Malvasiam conjecit; qui ipsum tribuunt *Constantio* Constantini Magni filio. Germanam lectionem dedisse me puto. Referendus autem Lapis ad *Constantinum M. Augustum*. Attamen illud DIVI extra locum videtur.

2 *Mazaræ,*
in Sicilia.
E Gualterio.

CLEMENTISSIMO ET
VICTORIOSISSIMO
D. N. FLAVIO. VALERIO
CONTANTINO. MAXIMO
PIO. FELICI. INVICTO AVG.
BETITIVS. PERPETVVS
V. C. CORR. PROV. SICIL
DEVOTVS NVMINI MAIE
STATIQVE EIVS
SEMPER DICATVS

Huic ipsi *Betitio Perpetuo* posita videtur Inscriptio, & Statua apud Gruterum pag. 474. num. 3.

5 *Parmæ,*
in columna.
Misit amicus Vir Philippus Garreschius.

D. N. IMP. CAES. FLA
CONSTANTINO. P. F.
VICTORI. AVG. PONTIF
FICI MAXIMO TRIB
POTESTAT. XXIII. IMP
XXII. COS. VII. P. P.
PROCONS. RERVM HVMANA
RVM OPTIMO PRINCIPI
DIVI CONSTANTI FILIO
B. R. P. NATO

Dicatum fuit Elogium hoc Anno Christi 328.

7 *Niciæ,*
pro foribus Ædis ruralis Sancti Stephani.
Ex Joffredo.

IMP. CAES FL
AVIO. VALER
IO. CONSTANTI
NO AVG. CONSTANTI
PII. AVGVSTI. FI
LIO

8 *Arausione.*
Misit Bimardus.

CONSTANTINO PIO
NOBILI CAESARI
DIVI CONSTANTINI
PII AVGVSTI
FILIO

Constantinum Magnum e vivis ereptum DIVI appellatio prodit. At post ejus mortem *Constantinus* ejus filius non *Nobilis Cæsar*, sed *Imperator Augustus* fuit.

1 *Salerni.*
Misit P. D. Petrus Paulus Ginnani,
Prior Benedictinus.

REPARATORI. ORBIS. SVI
D. N. FLAVIO. VALERIO
CONSTANTINO PIO
FELICI INVICTO
AVGVSTO
ORDO. POPVLVSQVE. SALERNITANVS
DEVOTI NVMINI. MAIESTATIQVE
EIVS

2 *Arelate,*
in Nosocomio.
Misit Joseph Bimard de la Bastie
Montis Seleuci Baro.

IMP. CAES
FL. VAL
CONSTAN
TINO
P. F. AVG
DIVI
CONSTAN
TI AVG
PII
FILIO

3 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani.

PIISSIMO AC FORTISSIMO
FVNDATORI PACIS
ET RESTITVTORI PVBLICAE
LIBERTATIS VICTORIOSISSIMO
D. N. FL. VAL
CONSTANTINO MAXIMO
PIO FELICI INVICTO AVG
VAL. RVSTICVS. V. P. RAT. S. R
D. M. Q. EIVS
CVRANTE VAL. PELAGIONE PROC
SMV. VNA CVM PP. ET OFFICINATORIBVS

Valerius Rusticus iste, *Vir Perfectissimus*, officio fungebatur *Rationalis Sacrarum Remunerationum*: quod officium occurrit etiam in Inscriptione Gruteriana pag. 282. num. 6. *Officinatores Monetæ auraria argentariæ Cæsaris* habes apud Gruterum pag. 74. num. 1. Dubitari potest, an revera scriptum in Lapide fuerit PROC. SMV. Num pro SMV. legendum SVM. ita ut iste fuerit *Procurator Summæ rei*: de quo officio mentio est in Codice Theodosiano Lib. XI. Tit. 9. l. 2.? Num interpretari mavis *Procurator Sacræ Monetæ*? Num *Procurator* SVMMARVM: quod munus nobis occurrit in Classe III. ad Elogium *Campiæ Severinæ*?

4 *Bracaræ,*
in Hispania.
Ex Donio.

.........DA..............
VALERIO.........
LICINIANO.......
LICINIO........
IVNIORI...............
NOB...........

Circiter Annum Christi 317. In schedis Farnesiis legitur D. N. VALERIO LICINIANO LICINIO IVNIORI NOB. CAES.

6 *Mazaræ,*
in Sicilia.
E Gualterio.

- - - - - - - - - - - - - - - -
HEL. AVG
RESPVB. COIHLY
DEVOTA NVMINI
EORVM

Cujus loci Respublica hæc fuerit, indicare nescio. Nihil tale nomen occurrit in Sicilia antiqua. Descriptoris mendum puto. Fortasse scribendum RESPVB. LILYB. Idest *Respublica Lilybetanorum.*

5 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani.
Misit Franciscus Blanchinius.

INLVSTRI ET DIVINAE PROSAP
GENITAE VENERABILI SOROR
D. N. CONSTANTINI AVG. ET
AMITAE
DD. NN. BEATISSIMORVM CAES
D. N. FLAVIAE CONSTANTIAE
- -

Flavia Constantia, Constantini Magni Soror, ex Theodorâ, nupsit *Licinio Liciniano* Augusto, Christianæ Fidei constantissima sectatrix, & nutrix. Carissima semper Constantino fratri, ipso imperante, ac superstite e vivis abiit.

7 *Romæ,*
in Villa Ursinia ad Thermas Helenæ.
E Montfauconio V. Cl., & schedis Ptolomeis.

D. N. HELENA VEN. AVG. MAT......................
AVIA BEATISS..............................
THERMA...........ISTR......................

1

Salerni.
E schedis meis.
Misit etiam P. D. Petrus Paulus Ginnani Prior Benedictinus.

DOMINAE. NOSTRAE. FLAVIAE. AVGVSTAE
HELENAE. DIVI. CONSTANTI. CASTISSIMAE
CONIVGI. PROCREATRICI. D. N. CONSTANTINI
MAXIMI. PIISSIMI. AC. VICTORIS. AVGVSTI
AVIAE. DOMINORVM. NOSTRORVM. FL.
CONSTANTINI. ET. CONSTANTI. BEATISSI
MORVM. AC. FELICIVM. CAESARVM
ALPINVS. MAGNVS. V. C. CORR. LVCANIAE
ET BRITTIORVM STATVIT. DEVOTVS. EXCELLEN
TIAE. PIETATIQVE. EIVS

De Helenæ piissimæ Augustæ Conjugio vide quæ ab Eruditis disputata fuerunt.

2

Romæ,
juxta Sacellum Sancta Sanctorum,
in Basilica Lateranensi.
E schedis Cyriaci apud Philippum Stosch *Baronem V. Cl.*

DOMINAE NOSTRAE VENER.
HELENAE AVGVSTAE
GENITRICI. D. N. CONSTANTINI MAXIMI
VICTORIS ET TRIVMPHATORIS
SEMPER AVGVSTI
L. PISTRIVS. V. P. PP. RERVM PRIVATARVM
PIETATI EORVM
SEMPER DEVOTISSIMVS

Pleniorem Inscriptionem hanc habes, quàm apud Reinesium pag. 323. Is eam *Beneventi* ponit. Aut aliam dic: aut is a Langermanno deceptus fuerit. Pro L. PISTRIVS apud eum legitur ELPISTICVS. Utrumque nomen fortasse vitiatum.

3

Salonæ.
E schedis Antonii Giganti.

CL. CONSTANTINO NOBI
LISSIMO AC PRAESTANTIS
SIMO CAESARI
..................FABRVM
..................VENERIS

4

In Civitate Pennensi,
in Templo Maximo.
Misit P. Pompejus Alexander Berti Lucensis,
Cl. Reg. Congregationis Matris Dei.

D. N. CONSTANTI. PIISSIMO. FELICISSIMO
VICTORI. SEMPER. AVGVSTO
C. AXENINVS. SEX. TRANQ.
IIII. VIR. EX. S. C.

5

Augustæ Taurinorum
in Regia Scientiarum Academia
frustum Columnæ.
Misit Excellentiss. Comes Caissottus Præses Senatus.

..............ATORIBVS
POP. ROMANI. CON
SERVATORIBVS. REIP.
OMNIVM PROVINCIAR.
DD. NN FL. IVL. CONSTANTIO
AVG. FI. FL. C......DIO
CONSTANTIO. CAESARI.....

In penultima linea lege FLAVIO CLAVDIO CONSTANTINO. Temporis edacitas non sinit, ut literæ satis perspicue appareant.

6

Sestini,
in hortis Archipresbyteri.
Ex Gorio.

D N
CONST
ANTIO. P.
F. INV. AVG
O. M. S.

Idest *Constantio*, ut opinor, Constantini Magni filio, positus lapis fuit ab *Ordine Municipii Sestinatium*.

1 *Ad Plebem Aquæductus in agro Foroliviensi. Misit Comes Fabricius Monsignanus V. Cl.*

LIBERATORI
ORBIS ROMANI
RESTITVTORI LIBERTATIS
ET REIPVBLICAE
CONSERVATORI MILITVM
ET PROVINCIALIVM
DOMINO NOSTRO
....
VICTORI ET TRIVMPHATORI
SEMPER AVGVSTO

IMP. D. N.
FL. IVLIO CONSTANTIO
NOBILISSIMO CAES.

Alteram similem Inscriptionem Bononiæ positam *Magnentio* Tyranno protulit Gruterus pag. 281. num. 10. sed non una labe respersam. Neque enim, uti Malvasia animadvertit, legitur ibi *Liberatori Urbis*, *&* *Orbis*, sed uti in nostro. Neque ibi est *Militum Provincialium*, sed *Militum*, *&* *Provincialium*. Eidem *Magnentio* dicatum hoc marmor propterea intelligimus, cujus nomen post mortem erasum fuit, subjuncto nomine *Constantii Augusti*.

4 *Ibidem, in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani. Exscribendum curavit Franciscus Blanchinius V. Cl.*

D. N. CONSTANTIO
AVGVSTO
FL. LEONTIVS V. C.
PRAEF. VRBI. ITER.
VICE SACRA IVDIC.
D. N. M. Q. EIVS

Anno Christi 356. Præfecturam Urbanam gessit *Flavius Leontius Vir Clarissimus*.

2 *Romæ, in Museo Eminentiss. Alexandri Albani.*

D. N. CONSTANTIO. AVGVSTO. MEMMIVS. VITRASIVS
ORFITVS. V. C. PRAEF. VRBI
IVD. SAC. COGN. ITERVM
D. N. M. Q. EIVS
CVRANTE. PVBLIO. CEIONIO. IVLIANO. P. V.

Orfitus Anno Christi 353., & 354. Præfecturam Urbis gessit. Hoc eodem munere functus etiam fuit Anno Christi 357., & duobus subsequentibus. *Ceionius Julianus* itidem *Præfectus Urbis* appellatur, utpote qui Anno Christi 333. eamdem gesserat Præfecturam: si tamen idem ille fuit, qui hic memoratur. Donius habet PVBLILIO IVLIANO.

3 *Ibidem. Ex Contelorio.*

PROPVGNATORI ORBIS
AC ROMANAE REI
....
VICTORI AC
TRIVMPHATORI
SEMPER AVGVSTO
FABIVS..........CONSER
PRAEF. VRBI ITERVM IVDEX
COGN. SACR. MAIESTATI EIVS
DICATISSIMVS

Hanc habes in Thesauro Gruteriano pag. 271. num. 4. Ibi legitur *Propagatori Orbis*. Atque in dextro latere nota Consularis inesse dicitur, nempe D. PRIDIE KAL. IVNIAS ARBITRONI (scribendum *Arbitione*, aut *Arbetione*) ET LOLLIANO COS. idest Anno Christi 355. Attamen Gruterus hanc statuit inter Inscriptiones *Septimii Severi Augusti*. Contelorius eam refert ad Annum Christi 340. eoque Anno *Fabium* hunc *Præfectum Urbi* commemorat. Sed pertinet ad Annum Christi 355. & ad Constantium Augustum, si vera est ea Nota Consularis. Alioqui Marmor ante paucos Annos dicatum *Magnentio* Tyranno opinarer.

5 *Pisauri ap. N. V. Hannibalem de Abatibus Oliverium. In Columella. Ex eodem.*

DEFENSORI PACIS ET CONSERVATORI IMPERII ROMANI D. N. CONSTANTIO MAXIMO VICTORI AC TRIVMFATORI SEMPER. AVG. B. R. P. N CLXXXVII	FVNDATORIB ET. CONSERVATOR IMPERII. ROMANI DD. NN. VALENTINIANO ET. VALENTI PRINCIPIB MAXIMIS. AC. TRI VMFATORIB AVGG. B. R. P. N IMPP

6 *Belgentiaci, in Diœcesi Tolosana. Ex Nicolao Peirescio Donius.*

D N
FLAVIO CLAVDIO
CONSTANTINO
PATRE. AVG. MA
IORIBVS IM
PP. NATO CAE
SARI ORBI TAER
RAE PROFVTVRO
V

1 *In Insula Gauli juxta Melitam.*
E Gualterio.

D. N. C. AVREL
CONSTANTIO AVG
R P. GAVL. CVRANT
T. POLLIONE RVFO
....
..........III. VIRR

Scribendum FLAV. IVL. aut FLA. VAL. Nusquam enim Constantius Augustus C. *Aureli* nomine donatus fuit.

4 *Ancyræ.*
Ex Tournefortio,
misit Cl. V. Joseph de Bimard la Bastie,
Montis Seleuci Baro.

DOMINO TOTIVS ORBIS
IVLIANO AVGVSTO
EX OCEANO BRI
TANNICO VIS PER
BARBARAS GENTES
STRAGE RESISTENTI
VM PATEFACTIS....
....

In Gruteriana quoque pag 1086. num. 7. Julianus Augustus appellatur *Dominus Orbis Terrarum*. Jamdudum adulationi frena laxarant Populi. Nullum limitem observatum heic vides. Fuit Julianus Ancyræ Anno Christi 362. teste Ammiano Marcellino, qui etiam lib. 21. describit illius iter ex Gallia usque in Orientem, superatis non paucis *Viarum* difficultatibus.

5 *In Castello Camponisco, sive Sancti Petri,*
in columna.
E schedis meis.

RESTITVTORI
OMNIVM. RER
VM. ET. TOTIVS
FELICITATIS. DO
MINO. NOSTRO
FL. IVLIANO. PIO. FELI
CI. PERPETVO SENPER
AVG. BONO. REIPVBLI
CAE. NATO

Quantum animos Ethnicorum extulerit impius Julianus Augustus, cum iste, tum subsequentes Lapides prodent.

7 *Regii Lepidi.*
E schedis meis.

D N. MAGNO
INVICTO FL
CLAVDIO IVLIANO
VICTORI AC TRIVM
PHATORI SEMPER
AVG VIC
...... RVM BONO
REIPVBLICAE NATO

2 *Lunæ.*
Ex Ligorio.

FAVSTINAE
CONSTANTI AVG
PIISSIMAE ET
NOBILISSIMAE
C. IVNIVS. VITRASIVS. V̄. C̄.
AVGVR. D. N. MQ E
D . D

Hæc est tertia uxor Constantii Augusti, de qua meminit Ammianus Lib. 26. cap. 6.

3 *Cartamæ in Hispania,*
in fragmento columnæ.
E schedis meis.

D N
MAGNO
DECENTIO
IMP. NOSTRO
PIISSIMO
FLORENTIS
SIMO CAE
SARI

Is Magnentii Tyranni frater, circiter Annum Christi 352. *Cæsar* ab ipso renuntiatus, sed minime Augustus fuit. Fortasse *Imperator* heic appellatur, quod exercitus in Galliis præfectus fuerit.

6 *Jaderæ,*
in columna
apud carceris Archiepiscopatus.
Ex Johanne Lucio.

D. N. IVLIANO
VICTORI AC TRI
VMPHATORI TOTI
VSQVE ORBIS AVG
BONO REIP. N.

Alteram similem Lucius profert in Vico Bibigno positam, sed nonnullis mendis laborantem.

8 *Parmæ,*
in Sancti Alexandri.
E schedis Farnesiis.

AETERNO PRINCIPI
D. N. FLAVIO CLA
VDIO IVLIANO VBIQ
VENERANDO SEMPER
AVGVSTO ORDO POS
SESSORESQVE BRIXIL
LANORVM PIA DE
VOTIONE DEDICARVNT
BONO REI PVBLICAE
NATO

Mutilam dederat Gruterus pag. 284. num. 9. *Brixillum*, sive *Brixellum*, oppidum ad Padi ripas inter Parmam, & Guastallam, nunc in ditione Serenissimi Ducis Mutinæ, illustris olim Civitas, & Episcopali dignitate ornata.

1 *Augustæ Taurinorum, in Regia Scientiarum Academiâ. Misit Excellentiss. Comes Caissottus Præses Senatus.*

IMP. CAES
PONTIFEX. MAX.
CLAVDIVS. IVLIANVS
SEMPER. AVGVSTVS

2 *Asculi, in suburbio. Ex Donio.*

PROPAGATORI. ROMANI
IMPERII. D. N. FL. VALEN
TINIANO. AVG. SEM
PER. VICTORI. OR
DO. DEVOTVS.· M.....
MES. P. C. AVC.......
D D

3 *In Civitate Patrarum, in columna. E schedis Cyriaci Anconitani Misit N. V. Pompejus Abbas Compagnonius.*

ΤΩΝ. ΔΕΣΠΟΤΩΝ. ΗΡΩΩΝ
ΦΛ. ΒΑΛΕΝΤΙΝΙΑΝΟΥ. ΚΑΙ
ΒΑΛΕΝΤΟϹ
ΤΩΝ. ΑΥΓΟΥϹΤΩΝ

Ideſt:
Dominorum Heroum
Flavii Valentiniani, &
Valentis
Augustorum.

4 *Bidiccioli, in agro Brixiano juxta fluvium Chesium. Ex Marchione Maffejo.*

DD. NN. FL. VALENTINIANO
ET. FL. VALENTI DIVINIS
FRATRIBVS ET SEMPER
AVGVSTIS DEVOTA VENETIA
CONLOCAVIT

Eamdem Inſcriptionem Bergomi in Sanctorum Coſmæ, & Damiani extiſtere ſcripſit ad me Comes Franciſcus Brembatus. Et nihilominus Brixia, & Bergomum extra fines Venetiæ fuerunt. Hanc eamdem puto, quæ a Grutero refertur pag. 1086. 8.

5 *Romæ, Ex Ligorio.*

FLORENTISS. ET
PIISSIM
D̄. N̄. VALENTI
MAXIM. PRINCIPI
SEMPER AVGVST
L. VOCONTIVS. VICASIVS. V̄. C̄.
PRAEF. VRBI. ITER. PRAEFEC.
LEG. V̄Ī. PIAE. FEL. PR. PR. PROV
GALL. PROC. X̄X̄. HER. EIVSD
I. S. C. D. N. M. Q. E. DD.

Attulit & Gruterus pag. 286. num. 4. Sed accuratius heic mihi deſcripta videtur.

6 *Vicentiæ. E schedis meis.*

IMP. CAESARI. D. N.
FL. VALENTI. PIO
FELICI. SEMPER
AVGVSTO CI
VITAS VIGENTINA
PONTVS. A. D. R. B. S. L. A

Aut *Vicentina*, aut *Vicetina*, puto ibi ſcriptum: Ariolando tantùm ſiglas explices. Hanc Inſcriptionem etiam inter Donianas dedit Cl. Gorius, qui pro *Flavio* legit *Claudio*: ſed retinendum *Flavio*. Is quoque habet CIVITAS VEICENTINA. Poſtremam verò lineam omittit: & rectius.

7 *Augustæ Taurinorum. E schedis meis.*

VALENTINI
ANO ET FL. VALENTI FELICIS
SIMIS. AVGG.

8 *Romæ, in Foro Palatino. E Mabillonio.*

FORVM. POPVLO. ROMANO
DOMINI. ET. PRINCIPES. NOSTRI
VALENTINIANVS. VALENS. ET (ſupple GRATIANVS)
CVRANTE. FLAVIO. EVPRAXIO. V. C.

9 *Ferrariæ, in Nosocomio Sanctæ Annæ, Misit Joseph Scalabrinius Sacræ Scripturæ in Ferrariensi Academiâ Professor.*

DD NN IMPP
FLAVIO VALENTIN
ET GRATIANO CAESS
VICTORIBVS TRI
VMP SEMP AVGG

1 *In Lavarete Urbis Aquilanæ, in Sancti Eusanii, in columna ad Altare. E schedis meis.*

L.XXXIII.

D. D. D. N. N. N. FLAVIIS
VALENTINIANO. VALENTI
ET GRATIANO. PIIS. FELICIBVS
AC. TRIVMPHATORIBVS
SEMPER. AVGGG. BO
NO R. P. NATIS

Cippum Milliarium puto, in Classe VI. locandum. At huc retuli, ut aliqua esset Imperatorum series.

2 *Reate in Columna Cryptæ Ædis Sanctæ Mariæ. Misit eruditus juvenis Antonius Antinorius Aquilanus.*

D. D. D. N. N. N. FFF. LLL
VALENTINIANO. VALENTI
ET. GRATIANO. PIIS. FELICIBVS
AC. TRIVMPHATORIBVS
SEMPER. AVGG. BO
NO. R. NATIS
VOTIS. X. MVLTIS. XX.

Posita Inscriptio videtur Anno Christi 374. quo Valentinianus *Decennalia* celebravit, adprecante ei Populo multa *Vicennalia*.

3 *Signiæ, in horto Ecclesiæ Sancti Marci. Ex Donio.*

IMPP
DDD. NNN. FFF. LLL
THEODOSIO ARCADIO
ET HONORIO. PPP. FFF
SEMPER AVGGG. BONO
REIP. NATIS

Circiter Annum Christi 393. hæc inscripta marmore fuerunt.

4 *Romæ, in Sancti Petri. Ex Ligorio.*

MARTIA THEVDOSIVM DOMINORVM ROMA PARENTEM
AETHERIO DIVVM VENERANS SACRAVIT IN ORBE

5 *Romæ, in Via Sacra. Ex eodem.*

IMPERATORIBVS. INVICTISSIMIS. PRINCIPIB..........
D̄D̄ N̄N̄ ARCADIO ET HONORIO SEMP. AVG..............
SENATVS POPVLVSQVE ROMANVS
VINDICATA REPVBLICA...............
ET AFRICAE RE.........................

In latere basis.

C. IVBENTIVS
V. C. P. VR.
DD

Positum est Monumentum Anno Christi 413., aut paullo postea, compositis nempe Africæ rebus post Heracliani Tyranni necem.

1 *Patris in Peloponneso,*
ad Sancti Nicolai.
E schedis meis, & Cyriaci Anconitani
apud Eminentiss. Cardinalem Barberinum.

DD. NN. ARCADI. ET. HONOR. AVGG. SPE
HOC. SPE. BIS. PROE. EVSEBI D.

Imperite descripta spem medelæ mihi eripit. Agi heic videtur de *Spectaculo* bis edito, *procurante Eusebio* quodam.

2 *Calari,*
apud PP. Minores,
in Burgo Stampache.
Misit Joseph Dani,
Juriscons. Taurinensis.

SS DD NN
CLAVDIVS........VS
PRVDENTI MODO
CONLOCAVIT

Visuntur adhuc in superficie orizontali basis vestigia duorum pedum, excavata in Marmore, signa scilicet aperta, impositam fuisse Statuam, dicatam *Sanctissimis Dominis Nostris*, aut *Sanctissimorum* &c. nisi quis mallet interpretari *Salvis Dominis Nostris*. Quo tempore videlicet non unus Augustus imperabat. Sed quei una Statua, si plures Augusti? Animadvertit doctissimus Regens Rabertus a P. Esquirre in Sanctuario Calaritano Lib. 4. pag. 513. alteram similem basim, in eadem sacrâ Æde Minorum effossam olim fuisse, in qua eadem Inscriptio legebatur. Altera ibi Statua fuerit.

3 *Romæ,*
in lamina ænea literis argenteis.
Ex Ligorio.
Donius quoque dedit ex schedis Manutianis.

SALVIS. DD. NN
ET PATRICIO
RICIMERE
PLVTINVS
EVSTATIVS VC
VRB. P. FECIT

Circiter Annum Christi 468. imperantibus *Leone, & Anthemio* Augustis, & præpollente *Ricimere*, positum fuit hoc votum.

4 *Ibidem,*
in lamina ærea literis argenteis.
Apud Ficoronium V. Cl.

SALVO. D. N.
SPECIOSVS
PATRICIVS

5 *Ibidem,*
in ædibus Principis Prænestini.
E schedis Farnesiis.

✠ IMP. DOMNO
N IVSTINIA
PIISSIMO
(*sic*) AGVSTO

6 *Fori Popilii,*
in Abbatia Sancti Raphaëlis.
E schedis eisdem.

CLAVDIO IVSTINIANO
VICTORI AC TRIVMPHA
TORI SEMPER AVGVSTO
DN ORBIS TERRARVM
BONO R. P. N

Pro *Claudio* legendum opinor FLAVIO.

7 *Romæ*
tessilla aurea literis argenteis.
Ex Donio.

SALVO D N IVLIO NEPOTE P. F. AVG	AVDAX VC PRAEFECTVS VRBI FECIT

Spectat Inscriptio ad Annum Christi 474. quo *Julius Nepos* ad Imperium evectus fuit, aut ad subsequentem, quo is decidit.

8 *Ibidem,*
in geminis tegulis,
in demolitione veteris Basilicæ Vaticanæ repertis.
Ex eodem Donio.

REGNANTE. D. N THEODORICO FELIX ROMA	REGNANTE. D. N THEODORICO BONO ROMAE

9 *Tiferni,*
in Sancti Illuminati.
Ex Gorio.

....

CAESARI
....ORDO. C. TIF. TIB
D. N. M. EIVS

Idest *Ordo Clarissimus*, aut *Civitatis Tifernatum Tiberinorum* (nunc *Città di Castello*) *Devotus Numini, & Majestati ejus.*

1 *Ravennæ,*
in Classensi Basilica Sancti Apollinaris
quadrati lapides effossi.
Misit P. D. Mariangelus Fiacchi Monachus Camaldulensis.

IMP. COM. ANTO. AVG	IMP. L. SEVER. AVG	IMP. HADRI. AVG	SEVER. ET ANTONIN. IMP.	CARTORIAN CAR TORIAN

2 *Romæ,*
in ædibus Alexandri
Marchionis Capponii.
Misit Johannes Joseph Romagginius.

ONEHMN
VI. IMP. III. COS. III.
C. AVILLIVS LICINIVS
FROSIVS. SCRIB. LIBR
AEDIL. CVRVL. CVR. II.
DEVOTVS NVMINI
MAIESTATIQVE EIVS

3 *Aquilejæ,*
in Cathedrali.
Misit Canonicus Bertoli.

V. C. TRIB. P. OINI
OSIL. PRO COS
TIMIVS. AMANDVS
RATIONALIS. DEVO
TVS. NVMINI. MAIE
STATIQVE EORVM

4 *Ibidem,*
in Aventino.
Misit P. D. Didacus de Revillas,
Abbas Hieronymianus V. Doctiss.

....
.....PLEBS. VRBANA.......
.....N. REGIONE........
......VICORVM.........
.......CAESARI.......
......PRINCIPI IV.....
......PONTIF. COS.......
......AERE. C.........

5 *Mutinæ,*
in columna olim ante Sancti Petri.
E schedis meis.

BEA
TISSIMORVM
CAESAR
MOP.....

6 *In Sancti Felicis Mignani.*
E schedis Ambrosianis.

IMP. CAESAR.............
COS. V. IMP. VI.............
RVFRANI VICANI CO.....
AEDIFICIA SVNT.........

Inter Donianas refertur. Ibi legitur RVFRANI VI-CARI. Sed mendose.

7 *Extra Ticinum*
in tabula marmorea.
E schedis Capponiis.

IMPP.
CAESS.
ANNONA
AVGVSTA

8 *Constantinopoli,*
in Porticu Templi appellati Perileptos.
E schedis Ambrosianis.

ΡΩΜΑΝΟΣ ΕΝ ΚΥΡΙΩ ΤΩ ΘΕΩ ΠΙΣΤΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΡΩΜΑΙΩΝ Ο ΚΤΗΤΩΡ

Ideſt:

Romanus in Domino Deo fidelis Imperator
Rex Romanorum Dominus.

1 *Constantinopoli,*
in Refectorio Monasterii Ecclesiæ,
quæ dicitur Perilepros.
Ex eisdem schedis.

ΜΙΧΑΗΛ ΕΝ ΚΥΡΙΩ ΤΩ ΘΕΩ ΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΡΩΜΑΙΩΝ ΔΟΥΚΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ
ΚΟΜΝΗΝΟΣ Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΑ ΕΝ Χ̄Ω̄ ΤΩ ΘΕΩ ΠΙΣΤΗ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΚΑΙ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΣΣΑ ΡΩΜΑΙΩΝ Η ΚΟΜΝΗΝΗ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ Ο
ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

| ΠΑΤΗΡ | ΜΗΤΗΡ | ΥΙΟΣ |

Idest:

Pater.	*Michaël in Domino Deo fidelis* Rex, *Et Imperator Romanorum Ducas Angelus Comnenus Palæologus*
Mater.	*Theodora in Christo Deo fidelis Regina, & Imperatrix Romanorum Comnena*
Filius.	*Constantinus Porphyrogenitus Comnenus Palæologus.*

2 *Ibidem,*
in Portico Ecclesiæ, quæ Pantocrator *dicitur.*
Ex eisdem schedis.

ΑΝΑΞ ΧΑΡΙΤΩΝΥΜΟΣ ΑΡΙΣΤΕΥΣ ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΙΟΥ ΠΑΙΣ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΦΥΤΟΣΠΟΡΟΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΔΟΥΚΑΣ
ΠΟΡΦΥΡΟΒΛΑΣΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΙΡΗΝΗ ΕΝ ΚΥΡΙΩ ΤΩ ΘΕΩ ΠΙΣΤΗ ΑΥΓΟΥΣΤΑ ΚΑΙ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΣΣΑ Η ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΙΝΑ ΑΠΕΓΓΟΝΗ
ΤΩΝ ΑΟΙΔΙΜΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΚΤΗΤΟΡΩΝ ΚΑΙ
ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΤΗΤΟΡΙΣΣΑ

Idest:

Rex nomine gratiosus, fortissimus, magnus Alexii Puer
Emmanuel prolificus Comnenus Ducas
Purpuræ germen Græciæ.
Irene in Domino Deo fidelis Augusta, &
Imperatrix Palæologina Proneptis
Celeberrimorum Regum, & Dominorum, &
Secunda Dominatrix.

3 *Ibidem,*
apud Palatium Imperatoris.
E schedis Ambrosianis.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΕΝ ΚΥΡΙΩ ΘΕΩ ΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΡΩΜΑΙΩΝ Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ
ΕΤΟΥΣ ϛ̄ Ω̄ Μ̄ Β̄

Idest:

Andronicus in Domino Deo fidelis Rex,
Et Imperator Romanorum Palæologus,
Anno 6842.

Hoc est Anno Christi 1334.

4 *Ibidem,*
circa fastigium cujusdam altissimæ Columnæ.
Ex eisdem schedis.

ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΕΡΓΟΝ ΕΝΘΑΔΕ ΦΘΑΡΕΝ ΧΡΟΝΩ
ΚΑΙΝΕΙ ΜΑΝΟΥΗΛ ΕΥΣΕΒΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ

Idest:

Divinum hoc opus tempore corruptum
renovat Manuel Pius Imperator.

5 *Romæ,*
in Basilica Lateranensi.
E schedis Farnesiis.

ΘΩΜΑΣ ΔΕΣΠΟ
ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΩΝ
ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ Ο ΠΟΡ
ΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΣ

Idest:

Thomas Despo-
ta Romanorum
Palæologus Por-
phyrogenitus.

6 *Romæ.*
E schedis Ambrosianis.

ΕΠΙ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΘΑΣΙΩΝ ΙΣΙΟΥ
ΘΑΛΑΣΙΩΝΟΣ

Idest:

Sub Rege Thasiorum Isio
Thalasione.

1 *Ad fines Thraciæ,*
in columna a Sesostre Ægyptiorum Rege positâ.
Ex Diodoro Siculo.

ΤΗΝ ΔΕ ΧΩΡΑΝ ΟΠΛΟΙΣ ΚΑΤΕΣΤΡΕΨΑΤΟ
ΤΟΙΣ ΕΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ
ΚΑΙ ΔΕΣΠΟΤΗΣ ΔΕΣΠΟΤΩΝ ΣΕΣΩΣΤΡΙΣ

Ideſt :

Provinciam hanc armis ſubegit
Propriis Rex Regum
Et Dominus Dominantium Seſoſtris.

2 *In Ægyptiaca quadam Pyramide.*
Ex Diodoro Siculo.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΟΣΥΜΑΝΔΙΑΣ ΕΙΜΙ
ΕΙ ΔΕ ΤΙΣ ΕΙΔΕΝΑΙ ΒΟΥΛΕΤΑΙ ΠΗΛΙΚΟΣ ΕΙΜΙ
ΚΑΙ ΠΟΥ ΚΕΙΜΑΙ
ΝΙΚΑΤΩ ΤΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΕΜΩΝ

Ideſt :

Rex Regum Oſymandias ſum.
Si quis verò noſſe velit, qualis fuerim,
Et ubi jaceam,
Meorum aliquid operum exſuperet.

3 *Ad tumulum Cyri Perſarum Regis.*
E Plutarcho.

Ω ΑΝΘΡΩΠΕ ΟΣΤΙΣ ΕΙ ΚΑΙ ΠΟΘΕΝ ΗΚΕΙΣ
ΟΤΙ ΜΕΝ ΓΑΡ ΗΞΕΙΣ ΟΙΔΑ
ΕΓΩ ΚΥΡΟΣ ΕΙΜΙ Ο ΠΕΡΣΑΙΣ ΚΤΗΣΑΜΕΝΟΣ ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ
ΜΗ ΟΥΝ ΤΗΣ ΟΛΙΓΗΣ ΤΑΥΤΗΣ ΓΗΣ ΦΘΟΝΗΣΗΣ
Η ΤΟΥΜΟΝ ΣΩΜΑ ΠΕΡΙΚΑΛΥΠΤΕΙ

Ideſt :

Quiſquis es, homo, & undecunque veniſti,
Nam venturum novi te ego,
Ego Cyrus ſum, qui Perſis imperium quæſivi.
Ne igitur exiguam hanc humum invideas,
Quæ meum circumtegit corpus.

4 *Homeri Carmen*
ad ſepulcrum Midæ Regis Phrygiæ,
marmore inſculptum.
Ex Herodoto in Homeri Vita.

ΧΑΛΚΗ ΠΑΡΘΕΝΟΣ ΕΙΜΙ ΜΙΔΟΥ Δ ΕΠΙ ΣΗΜΑΤΙ ΚΕΙΜΑΙ
ΕΣ Τ ΑΝ ΥΔΩΡ ΤΕ ΡΕΗΙ ΚΑΙ ΔΕΝΔΡΕΑ ΜΑΚΡΑ ΤΕΘΗΛΗΙ
ΗΕΛΙΟΣ Τ ΑΝΙΩΝ ΛΑΜΠΟΙ ΛΑΜΠΡΑ ΤΕ ΣΕΛΗΝΗ
ΚΑΙ ΠΟΤΑΜΟΙ ΡΕΩΣΙΝ ΑΝΑΚΛΥΖΗΙ ΔΕ ΘΑΛΑΣΣΑ
ΑΥΤΟΥ ΤΗΙΔΕ ΜΕΝΟΥΣΑ ΠΟΛΥΚΛΑΥΤΩΙ ΕΠΙ ΤΥΜΒΩΙ
ΑΓΓΕΛΕΩ ΠΑΡΙΟΥΣΙ ΜΙΔΗΣ ΟΤΙ ΤΗΙΔΕ ΤΕΘΑΠΤΑΙ

Ideſt :

Ænea Virgo ſum. Midæ verò in ſepulcro jaceo,
Dum aquæ fluant, dum arbores in altum tendant,
Dum Sol oriens fulgeat, ſplendidaque ſit Luna,
Et fluvii fluant, & mare fluctuet,
Heic manens in ſepulcro, lacrymiſque multis conſperſo
Viatoribus denuntio, Midam heic tumulatum jacere.

5 *In ſtatua Darii Hyſtaſpis filii.*
Ex Herodoti Lib. III.

ΔΑΡΕΙΟΣ Ο ΥΣΤΑΣΠΕΟΣ ΣΥΝ ΤΕ
ΤΟΥ ΙΠΠΟΥ ΤΗΙ ΑΡΕΤΗΙ ΚΑΙ
ΟΙΒΑΡΕΟΣ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΟΜΟΥ
ΚΤΗΣΑΤΟ ΤΗΝ ΠΕΡΣΕΩΝ
ΒΑΣΙΛΗΙΗΝ

Ideſt :

Darius Hyſtaſpis filius, tum
Equi virtute, tum
Oebaris equiſonis,
Adeptus eſt Perſarum
Regnum.

1 *In manubiis Perſarum,*
ad Helleſpontum
ab Alexandro Magno devictorum,
hæc inſcripta fuere.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΦΙΛΙΠΠΟΥ
ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΠΛΗΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ
ΑΠΟ ΤΩΝ ΒΑΡΒΑΡΩΝ
ΤΩΝ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΩΝ

Ideſt:

Alexander Philippi filius,
Et Græci
Præter Lacedæmonios
De Barbaris
Aſiam incolentibus
Subaudi *hæc ſpolia retulere.*

2 *Romæ,*
apud Marcum Mellinum.
Ex Donio.

ΣΕΛΕΥΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΛΥΣΙΠΠΟΣ ΕΠΟΙΕΙ

Ideſt:

Seleucus Rex.

Lyſippus fecit.

3 *Salaminæ,*
in Sepulcro Phytali, ibidem Regis.
E Pauſaniæ Lib. I.

ΕΝΘΑΔ ΑΝΑΞ ΗΡΩΣ ΦΥΤΑΛΟΣ ΠΟΤΕ ΔΕΞΑΤΟ ΣΕΜΝΗΝ
ΔΗΜΗΤΡΑΝ ΟΤΕ ΠΡΩΤΟΝ ΟΠΩΡΑΣ ΚΑΡΠΟΝ ΕΦΗΝΕΝ
ΗΝ ΙΕΡΑΝ ΣΥΚΗΝ ΘΝΗΤΩΝ ΓΕΝΟΣ ΕΞΟΝΟΜΑΖΕΙ
ΕΞ ΟΥ ΔΗ ΤΙΜΑΣ ΦΥΤΑΛΟΥ ΓΕΝΟΣ ΕΣΧΕΝ ΑΓΗΡΩΣ

Ideſt:

Heic Rex Heros Phytalus venerandam olim excepit
Cererem, cui primum fructus ſemen oſtendit,
Quem ſacram Ficum mortalium genus appellat
Hinc genus Phytali immortales traxit honores.

CONSULES.

CLASSIS V.

Quod sæpe doleo, innumeras veterum, præcipue Romanorum, Inscriptiones habemus, quæ quo tempore fuerint conscriptæ, ignotum est. Scilicet nimis familiare tunc fuit, quamquam Tituli, aut honoris, aut Sepulcri caussâ marmore inscriberentur, ut hominum memoria ad seros posteros transire, nullam Consulum, hoc est Anni tunc decurrentis, mentionem addere; ita ut nisi ibi deprehendatur nomen Imperatorum, aut alia quæpiam similis notio (quod rarum est) nulla spes supersit dignoscendi temporis, quo illi in vivis fuerunt. Laudabiliorem sane ditas Sæculorum nostrorum morem, quando Epocham Vulgarem adhibemus, ac fere semper publicis monumentis adjungimus. Sed & alia sunt, quæ in Romanorum ritibus desiderem, vel quum ad designanda tempora utebantur nominibus Consulum. Paucorum quippe fuit, ubi de rebus longe antea præteritis agebatur, nosse, aut meminisse, quoto Anno Consules in Republicæ Romanæ præfuerint. Ceteri tunc, nisi ad manus haberent, consulerentque Fastos Consulares, æque ac nos ignorare cogebantur Annum peractæ rei, & sub quo Imperatore acta illa recensenda forent. Quis enim tam felix, ut memoriâ complecteretur immanem Consulum seriem, eorumque ordinem, per tot Secula observatum? Exemplum, fateor, ad signanda tempora nomine Magistratuum, accepere Romani a Græcis, & præsertim ab Atheniensium Republicâ, quibus in more fuit indicare Actorum publicorum Annum nominibus Archontum, tunc Senatui Præfectorum. Verum eadem quoque incommoda occurrunt in Græcorum ritu; nam etsi Magistratuum nomina habeas, quærendum adhuc restat, quo Anno ii sederint, relatione nempe servatâ ad terminum quempiam præcedentem, sive ad Epocham aliquam, cujus indicia nulla referunt ejusmodi Magistratus. Quamobrem utilior, & sine dubitatione præferenda est methodus Græcorum in Asia dominantium, aliorumque Populorum, qui Epochâ, aut Æra quapiam sunt usi publicis in Actis, in Nummis, in Marmoribus. Si probe tenes Epochæ exordium, vel nunc intelligis, ad quem Annum spectet res gesta. Atque utinam & ipsi Romani, Epocham suam habentes præmanibus ab Urbe Conditâ, pluris ipsam æstimassent, atque in usu habuissent. Verùm ii Consulum mentione contenti, reliqua neglexerunt, tricasque eâ ratione non paucas Chronologis reliquere. Quod plus est, etiamsi Fastorum Consularium vetera exemplaria præsto tibi sint, ne continuò tibi persuade, sublatas omnes jam esse tenebras, teque in pleno meridie versari. Fuerunt Consules Ordinarii, fuerunt & suffecti. Idem propterea Annus non duos interdum, sed plures Consules vidit. Hinc perturbatio non modica in Fastos irrepit, quum aut nescias, quinam Annum aperuerint, quive continuarint; & nomina Consulum quandoque occurrunt, quibus locum in eisdem Fastis certò assignare nequeas. Neque exploratum semper est, alligatos recte fuisse nonnullos ex ipsis Consulibus ordinariis cum Annis Epochæ Christianæ. Ad hæc non pauci veterum consuevere, quum Consulum nomina enunciabant, unum tantummodo postremum illorum Cognomen efferre, Prænomine, & Nomine, aliisque Cognomentis omissis. Hinc autem confusio, quum nonnunquam Consules alios offendamus, quibus idem Cognomen fuit, ac dubitatio proinde suboriatur, quis ex iis in vetustis monumentis commemoretur. Exempla proferam infra.

Itaque Sæculo Christi Sexto-decimo Carolus Sigonius Mutinensium decus, primus omnium operam dedit, ut Fastos Consulares expurgatos, ac bene ordinatos haberemus: quo ex labore non parum retulit laudis. At quandoquidem ille dumtaxat usque ad Tiberium Augustum telam suam perduxit; majoribus animis eamdem provinciam suscepit Onuphrius Panvinius, vir & ipse egregius, atque integram Romanorum Consulum seriem, quantùs potuit, viribus digessit atque illustravit. Deinde in idem argumentum, aut in portiones ejusdem sua studia contulere Pighius, Petavius, Antonius Pagius, Cardinalis Norisius, singuli immortalis nominis viri. Sed præcipue in eorumdem Fastorum parte adornanda postremis hisce temporibus excelluerunt Theodorus Jansonius ab Almeloven, ac Petrus Relandus. Post quos etiam nuper nobile plane Opus instituit Clariss. P. D. Joseph Maria Stampa Cleric. Regular. e Congregatione Somaschensi, Notis nempe, atque Additamentis, accuratissime confectis ad Fastos Consulares Sigonii, Anno Christi 1732. Mediolani in præclara editione Philippi Argelati Cæsaris a Secretis inter cetera illius opera recusos. Quippe ibi omnium exactissimos habemus Fastos, ab eorum exordio ad Annum usque Æræ Christianæ 284. deductos: quibus si continuationem Relandi, viri optime de hoc argumento meriti, adtexas, integram habes Consulum seriem, quâ nulla castigatior hactenus prodiit. Nihil tamen dissimulandum: vel post tot illustrium Virorum labores, limâ adhuc, atque aliis subsidiis indigent Fasti Consulares, ut ad perfectionem assurgant, quam tamen optare quidem possumus, sperare tamen nobis vix liceat. Quis enim spem sibi faciat, fore, ut aliquando tanta veterum monumentorum copia emergat, quanta opus foret ad recte statuendos, atque implendos singulos Consulum Laterculos, & suo loco reddendos quosque etiam Suffectos, sive Honorarios? Ego, quod possum, vindem quoque meam, hoc est Marmora non pauca, in quibus Consulum mentio est, huc conferam: quos Lapides, fateor, quotiescumque offendi, caros supra modum habui, tum quod certum tempus Inscriptionum indicent, tum etiam quod ad illustrandos, aut confirmandos Consulares fastos aliquid lucis afferre possint. Hocce autem Spicilegium secundùm ordinem temporum distribuam, ut Lectores conjunctum, simulque ordinatum habeant quidquid ego in hanc rem conferre potui. Denique ut Lector uno in Libro accipiat, quæ alibi divisa hactenus conquirere opus fuit, integros dare Fastos decrevi, Stampam in primis, & Relandum sequutus.

SERIES CONSULUM, SIVE FASTI CONSULARES

Ex Cl. V. Josepho Maria Stampâ Clerico Regulari Somaschensi.

Anno Urbis Conditæ 244.
Ante Æram Christi 509.
L. JUNIUS BRUTUS, quo interemto
SP. LUCRETIUS TRICIPITINUS quo mortuo
HORATIUS PULVILLUS, sive PULBILIO. Consules.
L. TARQUINIUS COLLATINUS, quo pulso
P. VALERIUS POBLICOLA.

Anno U. C. 245.
Ante Christum 508.
P. VALERIUS POBLICOLA II.
T. LUCRETIUS TRICIPITINUS } Coss.

Anno U. C. 246.
Ante Ch. 507.
PUB. VALERIUS POBLICOLA III.
M. HORATIUS PULVILLUS II. } Coss.

Anno U. C. 247.
Ante Ch. 506.
SP. LARTIUS FLAVUS.
T. HERMINIUS AQUILINUS } Coss.

Anno U. C. 248.
Ante Ch. 505.
M. VALERIUS.
P. POSTUMIUS TUBERTUS. } Coss.

Anno U. C. 249.
Ante Ch. 504.
P. AULFRIUS POBLICOLA IV.
T. LUCRETIUS TRICIPITINUS II. } Coss.

Anno U. C. 250.
Ante Ch. 503.
P. POSTUMIUS TUBERTUS II.
AGRIPPA MENENIUS LANATUS. } Coss.

Anno U. C. 251.
Ante Ch. 502.
OPITER VIRGINIUS TRICOSTUS. } Coſs.
SP. CASSIUS, VISCELLINUS.

Anno U. C. 252.
Ante Ch. 501.
POSTUMIUS COMINIUS AURUNCUS. } Coſs.
T. LARTIUS FLAVUS.

Anno U. C. 253.
Ante Ch. 500.
SERVIUS SULPICIUS CAMERINUS. } Coſs.
M. TULLIUS LONGUS.

Anno U. C. 254.
Ante Ær Ch. 499.
P VETURIUS GEMINUS. } Coſs.
T. ÆBUTIUS ELVA.

Anno U C. 255.
Ante Ær. Ch. 498.
T. LARTIUS FLAVUS II. } Coſs.
Q. CLŒLIUS SICULUS.

Anno U C. 256.
Ante Ær. Ch. 497.
A. SEMPRONIUS ATRATINUS. } Coſs.
M. MINUCIUS AUGURINUS.

Anno U. C. 257.
Ante Ær. Ch. 456.
A. POSTUMIUS ALBUS REGILLENSIS. DIC.) Coſs.
A. VIRGINIUS TRICOSTUS CÆLIMONTAN.)

Anno U. C. 258.
Ante Ær. Ch. 495.
AP. CLAUDIUS SABINUS REGILLENSIS. } Coſs.
P. SERVILIUS PRISCUS.

Anno U. C. 259.
Ante Ær. Ch. 494.
A. VIRGINIUS TRICOSTUS CÆLIMONT. II.) Coſs.
T. VETURIUS GEMINUS CICURINUS.)

Anno U. C. 260.
Ante Ær. Ch. 491.
SP. CASSIUS VISCELLINUS II. } Coſs.
POSTUMUS COMINIUS AURUNCUS II.

Anno U. C. 261.
Ante Ær Ch. 492.
T. GEGANIUS MACERINUS. } Coſs.
P. MINUCIUS AUGURINUS.

Anno U. C. 262.
Ante Ær Ch. 491.
M. MINUCIUS AUGURINUS II. } Coſs.
SEMPRONIUS ATRATINUS II.

Anno U. C. 263.
Ante Ær. Ch. 490.
Q. SULPICIUS CAMERINUS CORNUTUS. } Coſs.
SP. LARTIUS FLAVUS II.

Anno U. C. 264.
Ante Ær. Ch. 489.
C, JULIUS JULUS.) Coſs.
P. PINARIUS RUFUS MAMERCINUS.)

Anno U. C. 265.
Ante Ær. Ch. 488.
SPURIUS NAUTIUS RUTILUS. } Coſs.
SEX. FURIUS FUSIUS MEDULLINUS.

Anno U. C. 266.
Ante Ær. Ch 487.
C. AQUILLIUS TUSCUS.) Coſs.
T. SICINIUS SABINUS.)

Anno U. C. 267.
Ante Ær. Ch. 486.
SP. CASSIUS VISCELLINUS III. } Coſs.
PROCULUS VIRGINIUS TRICOST. RUTILUS.)

Anno U. C. 268.
Ante Ær. Ch. 485.
Q. FABIUS VIBULANUS. } Coſs.
SER. CORNELIUS COSSUS MALUGINENSIS.)

Anno U. C. 269.
Ante Ær. Ch. 484.
L. ÆMILIUS MAMERCUS.) Coſs.
CÆSO FABIUS VIBULANUS.)

Anno U. C. 270.
Ante Ær. Ch. 483.
M. FABIUS VIBULANUS. } Coſs.
L. VALERIUS POBLICOLA POTITUS.

Anno U. C. 271.
Ante Ær. Ch 482.
C JULIUS JULUS. } Coſs.
Q. FABIUS VIBULANUS II

Anno U. C. 272.
Ante Ær Ch. 481.
CÆSO FABIUS VIBULANUS II.) Coſs.
SP. FURIUS FUSUS MEDULLINUS.)

Anno U. C. 273.
Ante Ær Ch. 480.
C. MANLIUS CINCINNATUS.) Coſs.
M. FABIUS VIBULANUS II.)

Anno U. C. 274.
Ante Ær. Ch. 479.
CÆSO FABIUS VIBULANUS III.) Coſs.
T. VIRGINIUS TRICOSTUS RUTILUS.)

Anno U. C. 275.
Ante Ær. Ch. 478.
L. ÆMILIUS MAMERCUS II. } Coſs.
L. SERVILIUS STRUCTUS AHALA.

Anno U. C 276.
Ante Ær. Ch. 477.
T. MENENIUS LANATUS.) Coſs.
C. HORATIUS PULUILLUS.)

Anno U. C. 277.
Ante Ær. Ch. 476
A. VIRGINIUS TRICOSTUS RUTILUS.) Coſs.
SP. SERVILIUS STRUCTUS.)

Anno U. C. 278.
Ante Ær. Ch. 475.
P. VALFRIVS POBLICOLA. } Coſs.
C. NAUTIUS RUFUS.

Anno U. C. 270.
Ante Ær. Ch 474.
L. FURIUS MEDULLINUS FUSUS.) Coſs.
A. MANLIUS VULSO.)

Anno U C. 280.
Ante Ær. Ch. 471.
L. ÆMILIUS MAMERCUS III. } Coſs.
VOPISCUS JULIUS JULUS.

Anno U. C. 281.
Ante Ær. Ch. 472.
L. PINARIUS RUFUS MAMERCINUS. } Coſs.
P. FURIUS FUSUS. }

Anno U. C. 282.
Ante Ær. Ch. 471.
APPIUS CLAUDIUS SABINVS REGILLENSIS. } Coſs.
T. QVINCTIUS BARBATUS CAPITOLINVS. }

Anno U. C. 283.
Ante Ær. Ch. 470.
L. VALERIUS POBLICOLA POTITUS II. } Coſs.
TIB. ÆMILIVS MAMERCINUS }

Anno U. C. 284.
Ante Ær. Ch. 469.
A. VIRGINIUS TRICOSTUS COELIMONT. } Coſs.
T. NUMICIUS PRISCUS. }

Anno U. C. 285.
Ante Ær. Ch. 468.
T. QVINCTIUS BARBATUS CAPITOLIN. II. } Coſs.
Q. SERVILIVS PRISCVS. }

Anno U. C. 286.
Ante Ær. Ch. 467.
TIB. ÆMILIUS MAMERCINUS II. } Coſs.
Q. FABIUS VIBULANUS. }

Anno U. C. 287.
Ante Ær. Ch. 466.
SP. POSTUMIUS ALBUS REGILLENSIS. } Coſs.
Q. SERVILIUS PRISCUS II. }

Anno U. C. 288.
Ante Ær. Ch. 465.
Q. FABIUS VIBULANUS II. } Coſs.
T. QUINCTIUS BARBATUS CAPITOL. III. }

Anno U. C. 289.
Ante Ær. Ch. 464.
A. POSTUMIUS ALBUS REGILLENSIS. } Coſs.
SP. FURIUS MEDULLINUS FUSUS. }

Anno U. C. 290.
Ante Ær. Ch. 463.
P. SERVILIUS PRISCUS. } Coſs.
L. ÆBUTIUS ELVA. }

Anno U. C. 291.
Ante Ær. Ch. 462.
L. LUCRETIUS TRICIPITINUS. } Coſs.
T. VETURIUS GEMINUS CICURINUS. }

Anno U. C. 292.
Ante Ær. Ch. 461.
P. VOLUMNIUS AMINTINUS GALLUS. } Coſs.
SER. SULPICIUS CAMERINUS. }

Anno U. C. 293.
Ante Ær. Ch. 460.
P. VALERIUS POBLICOLA II. }
cui mortuo ſuffectus eſt } Coſs.
L. QUINCTIUS CINCINNATUS. }
C. CLAUDIUS SABINUS REGILLENSIS. }

Anno U. C. 294.
Ante Ær. Ch. 459.
Q. FABIUS VIBULANUS III. } Coſs.
L. CORNELIUS MALUGINENSIS COSSUS. }

Anno U. C. 295.
Ante Ær. Ch. 458.
C. NAUTIUS RUTILUS II. } Coſs.
L. MINUCIUS AUGURINUS. }

Anno U. C. 296.
Ante Ær. Ch. 457.
C. HORATIUS PULVILLUS. } Coſs.
Q. MINUCIUS AUGURINUS. }

Anno U. C. 297.
Ante Ær. Ch. 456.
M. VALERIUS MAXIMUS LACTUCINUS } Coſs.
SP. VIRGINIUS TRICOSTUS COELIMONT. }

Anno U. C. 298.
Ante Ær. Ch. 455.
T. ROMILIUS ROCUS VATICANUS. } Coſs.
C. VETURIUS CICURINUS. }

Anno U. C. 299.
Ante Ær. Ch. 454.
SP. TARPEIUS MONTANUS CAPITOLIN. } Coſs.
A. ÆTERNIUS FONTINALIS. }

Anno U. C. 300.
Ante Ær. Ch. 453.
SEX QUINCTILIUS, }
cui ex peſtilentiâ mortuo ſuffectus eſt } Coſs.
SPURIUS FURIUS. }
P. HORATIUS TERGEMINUS. }

Anno U. C. 301.
Ante Ær. Ch. 452.
P. SESTIUS CAPITOLINUS VATICANUS. } Coſs.
T. MENENIUS LANATUS. }

Anno U. C. 302.
Ante Ær. Ch. 451.
APP. CLAUDIUS CRASSINUS REGILLENSIS } Coſs.
T. GENUTIUS AUGURINUS. }
Ambo hi Conſules abdicarunt, ut Decemviri ſequentes eligerentur, Conſulari poteſtate præditi
APPIUS CLAUDIUS CRASSINUS. }
T. GENUTIUS AUGURINUS. }
P. SESTIUS CAPITOLINUS. }
L. VETURIUS CRASSUS CICURINUS. } Decemviri
C. JULIUS JULUS. } Conſulari
A. MANLIUS VULSO. } Poteſtate.
SER. SULPITIUS CAMERINUS. }
P. CURATIUS TERGEMINVS. }
T. ROMILIUS ROCUS VATICANUS. }
SP. POSTUMIUS ALBUS REGILLENSIS. }

Anno U. C. 303.
Ante Ær. Ch. 450.
AP. CLAUDIUS CRASSINUS II. }
Q. FABIUS VIBULANUS. }
M. CORNELIUS MALUGINENSIS. }
M. SERGIUS. }
L. MINUCIUS AUGURINUS. } Decemviri
Q. POETILIUS LIBO } Conſulari
T. ANTONIUS MERENDA. } Poteſtate.
COESO DUILIUS }
SP. OPPIUS CORNICEN. }
MAN. RABULEJUS. }

Anno U. C. 304.
Ante Ær. Ch. 449.
AP. CLAUDIUS CRASSINUS II.
Q. FABIUS VIBULANUS.
M. CORNELIUS MALUGINENSIS.
L. MINUCIUS AUGURINUS.
T. ANTONIUS MERENDA.
MAN. RABULEJUS.
M. SERGIUS.
CŒSO DUILIUS.
Q. PŒTILIUS LIBO VISOLUS.
SP. OPPIUS CORNICEN.
} Decemviri Confulari Poteftate.
Decemviris abdicare coactis electi fuerunt
L. VALERIUS POPLICOLA POTITUS.
M. HORATIUS BARBATUS.
} Confules.

Anno U. C. 305.
Ante Ær. Ch. 448.
LARTIUS HERMINUS AQUILINUS.
T. VIRGINIUS TRICOSTUS CŒLIMONTAN.
} Cofs.

Anno U. C. 306.
Ante Ær. Ch. 447.
M. GEGANIUS MACERINUS.
C. JULIUS JULUS.
} Cofs.

Anno U. C. 307.
Ante Ær. Ch. 446.
T. QUINCTIUS BARBATUS CAPITOLIN. IV.
AGRIPPA FURIUS FUSUS.
} Cofs.

Anno U. C. 308.
Ante Ær. Ch. 445.
M. GENUTIUS AUGURINUS.
C. CURTIUS PHILO.
} Cofs.

Anno U. C. 309.
Ante Ær. Ch. 444.
Creati fuere Tribuni Militum Patricii,
A. SEMPRONIUS ATRATINUS.
L. ATILIUS LONGUS.
T. CLŒLIUS SICULUS.
} Tribuni Militum.
His tertio poft menfe avulfis, electi funt
L. PAPIRIUS MUGILLANUS.
L. SEMPRONIUS ATRATINUS.
} Confules.
Hi Cenfores electi funt Anno fequenti.

Anno U. C. 310.
Ante Ær. Ch 441.
M. GEGANIUS MACERINUS II.
T. QUINCTIUS BARBATUS CAPITOLIN. V.
} Cofs.

Anno U. C. 311.
Ante Ær. Ch. 442.
M. FABIUS VIBULANUS.
POSTUMIUS ÆBUTIUS ELVA CORNICEN.
} Cofs.

Anno U. C. 312.
Ante Ær. Ch. 441.
C. FURIUS PACILUS FUSUS.
M. PAPIRIUS CRASSUS.
} Cofs.

Anno U. C. 313.
Ante Ær Ch 440.
PROCULUS GEGANIUS MACERINUS.
L. MENENIUS LANATUS.
} Cofs.

Anno U. C. 314.
Ante Ær Ch. 439.
T. QUINCTIUS BARBATUS CAPITOLIN. VI.
AGRIPPA MENENIUS LANATUS.
} Cofs.

Anno U. C. 315.
Ante Ær. Ch. 438.
MAMERCUS ÆMILIUS MAMERCINUS.
L. QVINCTIUS CINCINNATUS.
L. JULIUS JULUS.
} Trib. Mil. Confulari Poteftate.

Anno U. C. 316.
Ante Ær. Ch. 437.
M. GEGANIUS MACERINUS III.
L. SERGIUS FIDENAS.
} Cofs.

Anno U. C 317.
Ante Ær. Cr. 436.
M. CORNELIUS MALUGINENSIS.
L. PAPIRIUS CRASSUS.
} Cofs.

Anno U. C. 318.
Ante Ær. Ch. 435.
C. JULIUS JULUS II.
L. VIRGINIUS TRICOSTUS.
} Cofs.

Anno U. C. 319.
Ante Ær. Ch. 434.
C. JULIUS JULUS III.
L. VIRGINIUS TRICOSTVS II.
} Cofs.

Anno U. C. 320.
Ante Ær. Ch. 433.
M. FABIUS VIBULANUS.
M. FOSLIUS FLACCINATOR.
L. SERGIUS FIDENAS.
} Tribuni Militum, Patricii, Confulari Poteftate.

Anno V. C. 321.
Ante Ær. Ch. 412.
L. PINARIUS MAMERCUS RUFUS.
L. FURIUS FUSUS MEDULLINUS.
SP. POSTUMIUS ALBUS REGILLENSIS.
} Trib. Mil. Confulari Poteftate.

Anno U. C. 322.
Ante Ær. Ch. 431.
T. QVINCTIUS PENNUS CINCINNATUS.
C. JULIUS MENTO.
} Cofs.

Anno U. C. 323.
Ante Ær. Ch. 430.
L. PAPIRIUS CRASSUS.
L. JULIUS JULUS.
} Cofs.

Anno U. C. 324.
Ante Ær Ch. 429.
L. SERGIUS FIDENAS II.
HOSTUS LUCRETIUS TRICIPIT.
} Cofs.

Anno U. C. 325.
Ante Ær. Ch. 428.
T. QUINCTIUS PENNUS CINCINNATUS II.
A. CORNELIUS COSSUS.
} Cofs.

Anno U. C. 326.
Ante Ær. Ch 427.
L. PAPIRIUS MUGILLANUS II.
C. SERVILIUS STRUCTUS AHALA.
} Cofs.

Anno U. C. 327.
Ante Ær. Ch. 426.
T. QUINTIUS PENNUS CINCINNATUS.
C. FURIUS PACILUS FUSUS.
M. POSTUMIVS ALBUS REGILLENSIS.
A. CORNELIUS COSSUS.
} Tribuni Militum Confulari Poteftate.

Anno U. C. 328.
Ante Ær. Ch. 425.
A. SEMPRONIUS. ATRATINUS.
L. FURIUS FUSUS MEDULLINUS.
L. QUINCTIUS CINCINNATUS.
L. HORATIUS BARBATUS.
} Tribuni Mil. Conf. Poteft.

Anno U. C. 329.
Ante Ær. Ch. 424.
AP. CLAUDIUS CRASSUS REGILLENSIS.
SP. NAUTIUS RUTILUS.
L. SERGIUS FIDENAS.
SEX. JULIUS JULUS.
} Trib. Milit. Conful. Poteft.

Anno U. C. 330.
Ante Ær. Ch. 423.
C. SEMPRONIUS ATRATINUS.
Q. FABIUS VIBULANUS.
} Cofs.

Anno U. C. 331.
Ante Ær Ch. 422
L. MANLIUS. VULSO CAPITOLINUS.
Q. ANTONIUS MERENDA.
L. PAPIRIUS MUGILLANUS.
L. SERVILIUS STRUCTUS.
} Tribuni Militum Conful. Poteft.

Anno U. C. 332.
Ante Ær. Ch. 421.
T. QUINCTIUS CAPITOLINUS BARBATUS.
NUMERIUS FABIUS VIBULANUS.
} Cofs.

Anno U. C. 333.
Ante Ær Ch. 420.
T. QUINCT.US PENNUS CINCINNATUS II.
L. FVRIUS FUSUS MEDULLINUS II.
M. MANLIUS VULSO CAPITOLINUS.
A. SEMPRONIUS ATRATINUS II.
} Trib. Milit. Conf. Potef.

Anno U. C. 334.
Ante Ær Ch 419.
AGRIPPA MENENIUS LANATUS.
SP. NAUTIUS RUTILUS.
P. LUCRETIUS TRICIPITINUS.
C. SERVILIUS AXILLA.
} Tribuni Militum Confulari Poteftate.

Anno U. C. 335.
Ante Ær. Ch 418.
M. PAPIRIUS MUGILLANUS.
C. SERVILIUS AXILLA II.
L. SERGIUS FIDENAS III.
} Tribuni Militum Conful. Poteftate.

Anno U. C. 336.
Ante Ær. Ch. 417.
P. LUCRETIUS TRICIPITINUS II.
L. SERVILIUS STRUCTUS II.
AGRIPPA MENENIUS LANATUS II.
SP. VETURIUS CRASSUS CICURINUS.
} Tribuni Militum Confulari Poteftate.

Anno U. C. 337.
Ante Ær. Ch. 416.
A. SEMPRONIUS ATRATINUS II.
M. PAPIRIUS MUGILLANUS II.
Q. FABIUS VIBULANUS.
SP. NAUTIUS RUTILUS II.
} Tribuni Milit. Conful. Poteft.

Anno U. C. 338.
Ante Ær. Ch. 415.
P. CORNELIUS COSSUS.
QUINCTIUS CINCINNATUS.
C. VALERIUS POTITUS VOLUSUS.
NUMERIUS FABIUS VIBULANUS.
} Trib. Milit. Conf. Poteft.

Anno U. C. 339.
Ante Ær. Ch. 414.
Q. FABIUS VIBULANUS II.
CN. CORNELIUS COSSUS.
P. POSTUMUS ALBUS REGILLENSIS.
L. VALERIUS POTITUS.
} Tribuni Militum Confulari Poteftate.

Anno U. C. 340.
Ante Ær. Ch. 413.
M. CORNELIUS COSSUS.
L. FURIUS MEDULLINUS.
} Cofs.

Anno U. C. 341.
Ante Ær. Ch. 412.
Q. FABIUS AMBUSTUS.
C. FURIUS PACILUS.
} Cofs.

Anno U. C. 342.
Ante Ær. Ch 411.
M. PAPIRIUS MUGILLANUS.
C. NAUTIUS RUTILUS.
} Cofs.

Anno U. C. 343.
Ante Ær. Ch. 410.
M. ÆMILIUS MAMERCINUS.
C. VALERIUS POTITUS VOLUSUS.
} Cofs.

Anno U. C. 344.
Ante Ær. Ch. 409.
CN. CORNELIUS COSSUS.
L. FURIUS MEDULLINUS II.
} Cofs.

Anno U. C. 345.
Ante Ær. Ch. 408.
C. JULIUS JULUS
P. CORNELIUS COSSUS.
C. SERVILIUS AHALA.
} Tribuni Militum Confulari Poteftate.

Anno U. C. 346.
Ante Ær. Ch. 407.
C. VALERIVS POTITUS VOLUSUS II.
C. SERVILIUS AHALA II.
L. FURIUS MEDULLINUS.
NVMERIUS FABIUS VIBULANUS.
} Tribuni Militum Confulari Poteftate.

Anno U. C. 347.
Ante Ær Ch. 406.
P. CORNELIUS RUTILVS COSSUS.
L. VALERIUS POTITUS II.
CN. CORNELIUS COSSUS.
NUM. FABIUS AMBUSTUS.
} Trib Militum Conf. Poteft.

Anno U. C. 348.
Ante Ær. Ch. 405.
C. JULIUS JULUS II
M. ÆMILIUS MAMERCINVS.
T. QUINCTIUS CAPITOLINUS BARBATUS.
L. FURIUS MEDULLINUS II.
Q. QUINCTIUS CINCINNATUS.
A. MANLIUS VULSO CAPITOLINUS.
} Trib. Mil. Conf. Pot.

Anno U. C. 349.
Ante Ær. Ch 404.
P. CORNELIUS MALUGINENSIS.
SP. NAUTIUS RUTILUS III.
C. VALERIUS POTITUS VOLUSUS III.
CÆSO FABIUS AMBUSTUS.
CN. CORNELIUS COSSUS II.
M. SERGIUS FIDENAS.
} Tribuni Militum Conful. Poteft.

Anno U. C. 350.
Ante Ær. Ch. 403.

M. ÆMILIUS MAMERCINUS II.
M FURIUS FUSUS.
AP. CLAUDIUS CRASSUS.
L. JULIUS JULUS.
M. QUINCTILIUS VARUS.
L. VALERIUS POTITUS III.

} Tribuni Milit. Consular. Poteſt.

Anno U. C. 351.
Ante Ær. Ch. 402.

C. SERVILIUS AHALA III.
Q. SULPICIUS CAMERINUS CORNUTUS.
Q. SERVILIUS PRISCUS FIDENAS.
A. MANLIUS VULSO CAPITOLINUS II.
M. SERGIUS FIDENAS II.
L. VIRGINIUS TRICOSTUS CŒLIMONTAN.

} Trib. Mil. Conſ. Pot.

Anno U. C. 352.
Ante Ær. Ch. 401.

L. VALERIUS POTITUS IV.
L. JULIUS JULUS.
M. FURIUS CAMILLUS.
M. ÆMILIUS MAMERCINUS III.
CN. CORNELIUS COSSUS II.
CŒSO FABIUS AMBUSTUS II.

} Triboni Mil. Conſul. Poteſt.

Anno U. C. 353.
Ante Ær. Ch. 400.

P. LICINIUS CALVUS.
P. MÆLIUS CAPITOLINUS.
P. MÆNIUS.
SP. FURIUS MEDULLINUS.
L. TITINIUS
L. PUBLILIUS PHILO VULSCUS.

} Tribuni Mil. ex Plebe Conſ. Poteſt.

Anno U. C 354.
Ante Ær Ch. 399.

C. DUILLIUS.
L. ATINIUS LONGUS.
CN. GENUCIUS AVENTINENSIS.
M. VETURIUS CRASSUS CICURINUS.
M. POMPONIUS.
VOLERO PUBLILIUS PHILO.

} Trib Mil. ex Plebe Conſ. Pot.

Anno U. C. 355.
Ante Ær. Ch. 398.

L VALERIUS POTITUS V.
LI. FURIUS MEDULLINUS III.
M. VALERIUS MAXIMUS.
M. FURIUS CAMILLUS II.
Q. SERVILIUS PRISCUS FIDENAS II.
Q. SULPICIUS CAMERINUS CORNUTUS II.

} Tri. Mil. Conſ. Pot.

Anno U. C. 356.
Ante Ær. Ch. 397.

L. JULIUS JULUS II.
L. FURIUS MEDULLINUS IV.
L. SERGIUS FIDENAS.
A. POSTUMIUS ALBINUS REGILLENSIS.
A. MANLIUS VULSO CAPITOLINUS III.
P. CORNELIUS MALUGINENSIS. II.

} Trib. Milit. Conſ. Poteſt.

Anno U. C. 357.
Ante Ær. Ch. 396.

P. LICINIUS CALVUS.
L. TITINIUS II.
L. ATINIUS LONGUS II.
P MÆNIUS II.
P MÆLIUS CAPITOLINUS II.
GN. GENUCIUS AVENTINENSIS II.

} Trib. Milit. ex Plebe Conſul. Pot.

Anno U. C. 358.
Ante Ær. Ch. 395.

P. CORNELIUS COSSUS.
P. CORNELIUS SCIPIO.
M. VALERIUS MAXIMUS. II.
CŒSO FABIUS AMBUSTUS III.
L. FURIUS MEDULLINUS V.
Q. SERVILIUS PRISCUS FIDENAS III.

} Tribuni Militum Patricii Conſ. Pot.

Anno U. C. 359.
Ante Ær. Ch. 394.

M. FURIUS CAMILLUS III.
L. FURIUS MEDULLINUS VI.
C. ÆMILIUS MAMERCINUS.
SP. POSTUMIUS ALBINUS REGILLENSIS.
P. CORNELIUS SCIPIO II.
L. VALERIUS POBLICOLA.

} Tribuni Milit. Conſ. Pot.

Anno U. C. 360.
Ante Ær. Ch. 393.

L. LUCRETIUS FLAVUS.
SER. SULPICIUS CAMERINUS.

} Coſs.

Anno U. C. 361.
Ante Ær Ch. 392.

L. VALERIUS POTITUS.
M. MANLIUS CAPITOLINUS

} Coſs.

Anno U. C. 362.
Ante Ær. Ch. 391.

T. LUCRETIUS FLAVUS.
SER. SULPICIUS CAMERINUS.
M. ÆMILIUS MAMERCINUS.
L. FURIUS MEDULLINUS VII.
C. ÆMILIUS MAMERCINUS II.
AGRIPPA FURIUS FUSUS.

} Trib. Milit. Conſul. Poteſt.

Anno U. C. 363.
Ante Ær. Ch. 390.

Q. FABIUS AMBUSTUS.
CŒSO FABIUS AMBUSTUS.
C. FABIUS AMBUSTUS.
Q. SULPICIUS LONGUS.
Q. SERVILIUS PRISCUS FIDENAS IV
SER. CORNELIUS MALUGINENSIS.

} Trib. Milit. Conſ. Poteſt.

Anno U. C 364.
Ante Ær. Ch. 389.

M. FURIUS CAMILLUS DICTATOR.
L. VALERIUS POTITUS MAGISTER EQUITUM.

Anno U. C. 365.
Ante Ær Ch 388.

L. VALERIUS POBLICOLA II.
L. VIRGINIUS TRICOSTUS.
P. CORNELIUS COSSUS.
A. MANLIUS CAPITOLINUS.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS.
L. POSTUMIUS ALBINUS REGILLENSIS.

} Trib. Milit. Conſ. Poteſt.

Anno U. C. 366.
Ante Ær. Ch. 387.

T. QUINCTIUS CINCINNATUS.
Q. SERVILIUS PRISCUS FIDENAS V.
L. JULIUS JULUS.
L. AQUILLIUS CORVUS.
L. LUCRETIUS TRICIPITINUS.
SER. SULPICIUS RUFUS.

} Trib. Mil. Conſ. Pot.

Anno U. C. 367.
Ante Ær. Ch. 386.

L. PAPIRIUS CURSOR.
C. SERGIUS FIDENAS.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS II.
L. MENENIUS LANATUS.
L. VALERIUS POBLICOLA III.
C. CORNELIUS COSSUS.
} Trib. Mil. Conf. Pot.

Anno U. C. 368.
Ante Ær. Ch. 385.

M FURIUS CAMILLUS IV.
SER. CORNELIUS MALUGINENSIS II.
Q. SERVILIUS PRISCUS FIDENAS VI.
L QUINCTIUS CINCINNATUS.
L. HORATIUS PULVILLUS.
P. VALERIUS POTITUS POBLICOLA.
} Trib. Mil. Conf. Pot.

Anno U. C. 369.
Ante Ær. Ch. 384.

A. MANLIUS CAPITOLINUS II.
P. CORNELIUS COSSUS II.
T. QUINCTIUS CAPITOLINUS.
L. QUINCTIUS CAPITOLINUS.
L. PAPIRIUS CURSOR II.
C. SERGIUS FIDENAS II.
} Trib. Mil. Conf. Pot.

Anno U. C. 370.
Ante Ær. Ch. 383.

SER CORNELIUS MALUGINENSIS III
P. VALERIUS POTITUS POBLICOLA II.
M FURIUS CAMILLUS V.
SER. SULPICIUS RUFUS II.
C. PAPIRIUS CRASSUS.
T. QUINCTIUS CINCINNATUS II.
} Trib. Mil. Conf. Pot.

Anno U. C. 371.
Ante Ær. Ch. 382.

L. VALERIUS POBLICOLA IV.
A. MANLIUS CAPITOLINUS III.
SER. SULPICIUS RUFUS III.
L. LUCRETIUS TRICIPITINUS II.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS III.
M. TREBONIUS FLAVUS.
} Tribon. Milit. Conf. Pot.

Anno U. C. 372.
Ante Ær. Ch. 381.

SP. PAPIRIUS CRASSUS.
L. PAPIRIUS CRASSUS.
SER. CORNELIUS MALUGINENSIS IV.
Q. SERVILIUS PRISCUS FIDENAS.
SER. SULPICIUS PRÆTEXTATUS.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS IV.
} Trib Mil. Conf. Pot.

Anno U. C. 373.
Ante Ær. Ch. 380.

M. FURIUS CAMILLUS VI.
A. POSTUMIUS ALBINUS REGILLENSIS.
L. POSTUMIUS ALBINUS REGILLENSIS.
L. FURIUS MEDULLINUS.
L LUCRETIUS TRICIPITINUS III.
M. FABIUS AMBUSTUS.
} Trib. Mil. Conf. Pot.

Anno U. C 374.
Ante Ær. Ch. 379.

L. VALERIUS POBLICOLA V.
P. VALERIUS POTITUS POBLICOLA III.
L. MENENIUS LANATUS II.
C. SERGIUS FIDENAS III.
SP. PAPIRIUS CURSOR.
SER. CORNELIUS MALUGINENSIS V.
} Trib. Mil. Conf. Pot.

Anno U. C. 375.
Ante Ær. Ch. 378.

P MANLIUS CAPITOLINUS.
C. MANLIUS CAPITOLINUS.
L. JULIUS JULUS II.
C. SEXTILIUS.
M. ALBINIUS.
L. ANTISTIUS.
} Trib. Mil. Conf. Pot.

Anno U. C. 376.
Ante Ær. Ch. 377.

SP. FURIUS MEDULLINUS.
Q. SERVILIUS PRISCUS FIDENAS II.
C LICINUS CALVUS.
P. CLŒLIUS SICULUS.
M. HORATIUS PULICELLUS.
L. GEGANIUS MACERINUS.
} Trib Mil. Conf. Pot.

Anno U. C. 377.
Ante Ær. Ch. 376.

L. ÆMILIUS MAMERCINUS V.
SER SULPICIUS PRÆTEXTATUS II.
P. VALERIUS POBLICOLA IV.
L. QUINCTIUS CINCINNATUS II.
C. VETURIUS CRASSUS CICURINVS.
C. QUINCTIUS CINCINNATUS.
} Trib. Milit. Conf. Pot.

Anno U. C. 378.
Ante Ær. Ch. 375.

L. SEXTIUS SEXTINUS LATERANUS II.
L. LICINIUS CALVUS STOLO II.
} Tribuni Plebis.

Anno U. C. 379.
Ante Ær. Ch. 374.

L. SEXTIUS SEXTINUS LATERANUS III.
L. LICINIUS CALVUS STOLO III.
} Trib. Pleb.

Anno U. C. 380.
Ante Ær Ch. 373.

L. SEXTIUS SEXTINUS LATERANUS IV.
L. LICINIUS CALVUS STOLO IV.
} Trib. Pleb.

Anno U. C. 381.
Ante Ær. Ch. 372.

L. SEXTIUS SEXTINUS LATERANUS V.
L. LICINIUS CALVUS STOLO V.
} Trib. Pleb.

Anno U. C 382.
Ante Ær. Ch. 371.

L FURIUS MEDULLINUS II.
P. VALERIUS POTITUS POBLICOLA V.
A. MANLIUS CAPITOLINUS IV.
SER. SULPICIUS PRÆTEXTATUS III.
C. VALERIUS POTITUS
SER. CORNELIUS MALUGINENSIS VI.
} Tribuni Milit. Consul. Potest.

Anno U. C. 383.
Ante Ær. Ch. 370.

Q. SERVILIUS PRISCUS FIDENAS III.
M. CORNELIUS MALUGINENSIS.
C. VETURIUS CRASSUS CICURINUS II
Q. QUINCTIUS CINCINNATUS.
A. CORNELIUS COSSUS.
M. FABIUS AMBUSTUS II.
} Tribuni Milit. Conf. Pot.

Anno U. C. 384.
Ante Ær. Ch. 369.

L. QUINCTIUS CAPITOLINUS.
SP. SERVILIUS STRUCTUS.
SER. CORNELIUS MALUGINENSIS VII.
L PAPIRIUS CRASSUS.
SER. SULPICIUS PRÆTEXTATUS IV.
L. VETURIUS CRASSVS CICURINUS.
} Tribuni Milit. Conf. Pot.

Anno U. C. 385.
Ante Ær. Ch. 368.
M. FURIUS CAMILLUS DICTATOR IV.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS MAGISTER EQUIT.
Quibus abdicantibus el ěti funt
P. MANLIUS CAPITOLINUS DICT.
C. LICINIUS CALVUS MAG. EQUIT.

Anno U. C. 386.
Ante Ch. 367.
A. CORNELIUS COSSUS II.)
L. VETURIUS CRASSUS CICURINUS II.)
M. CORNELIUS MALUGINENSIS II.) Trib. Mil.
P. VALERIUS POTITUS POBLICOLA VI.) Conf. Pot.
M. GEGANIUS MACERINUS.)
P. MANLIUS CAPITOLINUS. II.)
M. FURIUS CAMILLUS DICTATOR V.

Anno U. C. 387.
Ante Ær. Ch. 366.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS CONSUL PATRICIUS.
L. SEXTIUS SEXTINUS LATERANUS CONSUL PRIMUS DE PLEBE.

Anno U. C. 388.
Ante Ch. 365.
L. GENUCIUS AVENTINENSIS. } Cofs } De Plebe.
Q. SERVILIUS AHALA. } Cofs } Patricius.

Anno U. C. 389.
Ante Ær. Ch. 364.
C. SULPICIUS PETICUS. } Cofs. } Patricius.
C. LICINIUS CALVUS STOLO. } Cofs. } De Plebe.

Anno U. C. 390.
Ante Ær. Ch. 363.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS II. } Cofs } Patricius.
GN. GENUCIUS AVENTINENSIS. } Cofs } De Plebe.
L. MANLIUS CAPITOLINUS IMPERIOSSUS, Dictator.
L. PINARIUS NATTA, Magifter Equitum.

Anno U. C. 391.
Ante Ær. Ch. 362.
Q. SERVILIUS AHALA II. } Cofs } Patricius.
L. GENUCIUS AVENTINENSIS II. } Cofs } De Plebe.
APPIUS CLAUDIUS CRASSUS, Dictator.
P. CORNELIUS SCAPULA, Magifter Equitum.

Anno U. C. 392.
Ante Ær. Ch. 361.
L. LICINIUS CALVUS STOLO II. } Cofs } De Plebe.
C. SULPICIUS PETICUS II. } Cofs } Patricius.
T. QUINCTIUS CAPITOLINUS PENNUS CRISPINUS, Dictator.
SEXT. CORNELIUS MALUGINENSIS, Magift. Equ.

Anno U. C. 393.
Ante Ær. Ch. 360.
M. FABIUS AMBUSTUS. } Cofs. } Patr.
C. PŒTELIUS LIBO VOLUSUS VISOLUS BALBUS. } Cofs. } De Pl.
Q. SERVILIUS AHALA, Dictator.
T. QUINCTIUS PENNUS CAPITOLINUS CRISPINUS, Magifter Equitum.

Anno U. C. 394.
Ante Ær. Ch. 359.
M. POPILLIUS LÆNAS) Cofs.
CN. MANLIUS CAPITOLINUS IMPERIOSSUS.) Cofs.

Anno U. C. 395.
Ante Ær. Ch. 358.
C. FABIUS AMBUSTUS) Cofs.
C. PLAUTIUS PROCULUS.) Cofs.
C. SULPICIUS PETICUS. Dictator.
M. VALERIUS POBLICOLA, Magifter Equitum.

Anno U. C. 396.
Ante Ær. Ch. 357.
C. MARCIUS RUTILUS.) Cofs.
CN. MANLIUS CAPITOLINUS IMPERIOSSUS II.) Cofs.

Anno U. C. 397.
Ante Ær. Ch. 356.
M. FABIUS AMBUSTUS II. } Cofs.
M. POPILIUS LÆNAS II. } Cofs.
C. MARCIUS RUTILUS. de Plebe Dictator.
C. PLAUTIUS PROCULUS, Magifter Equitum.

Anno U. C. 398.
Ante Ær. Ch. 355.
C. SULPICIUS PETICUS III. } Cofs.
M. VALERIUS POBLICOLA. } Cofs.

Anno U. C. 399.
Ante Ær. Ch. 354.
M. FABIUS AMBUSTUS III.) Cofs.
T. QUINCTIUS PENNUS CAPITOLIN. CRISPIN.) Cofs.

Anno U. C. 400.
Ante Æ. Ch. 353.
C. SULPICIUS PETICUS IV. } Cofs.
M. VALERIUS POBLICOLA II. } Cofs.
T. MANLIUS IMPERIOSSUS TORQUATUS, Dictator.
A. CORNELIUS COSSUS ARVINA, Magifter Equitum.

Anno U. C. 401.
Ante Ær. Ch. 352.
P. VALERIUS POBLICOLA. } Cofs. } Patricius.
C. MARCIUS RUTILUS II. } Cofs. } De Plebe.
L. JULIUS JULUS, Dictator.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS, Magifter Equitum.

Anno U. C. 402.
Ante Ær. Ch. 351.
C. SULPICIUS PETICUS V. } Cofs.
T. QUINCTIUS CINCINNATUS CAPITOLIN. } Cofs.
M. FABIUS AMBUSTUS, Dictator.
Q. SERVILIUS AHALA, Magifter Equitum.

Anno U. C. 403.
Ante Ær. Ch. 350.
M. POPILLIUS LÆNAS III. } Cofs. } De Plebe.
L. CORNELIUS SCIPIO. } Cofs. } Patricius.
L. FURIUS CAMILLUS, Dictator.
P. CORNELIUS SCIPIO, Magifter Equitum.

Anno U. C. 404.
Ante Ær. Ch. 349.
L. FURIUS CAMILLUS CRASSUS SABINUS REGILLENSIS. } Cofs.
APPIUS CLAUDIUS. } Cofs.
T. MANLIUS IMPERIOSSUS TORQUATUS, Dict. II.
A. CORNELIUS COSSUS ARVINA, Magifter Equit.

Anno U. C. 405.
Ante Ær. Ch. 348.
M. VALERIUS CORVUS. } Cofs } Patricius.
M. POPILLIUS LÆNAS IV. } Cofs } De Plebe.
C. CLAUDIUS CRASSUS REGILLENSIS, Dictator.
C. LIVIUS DENTER, Magifter Equitum.

Anno U. C. 406.
Ante Ær. Ch. 347.
T. MANLIUS IMPERIOSSUS TORQUATUS. } Coss. } Patric.
C. PLAUTIUS VENNO. } } De Pl.

Anno U. C. 407.
Ante Ær. Ch. 346.
M. VALERIUS CORVUS, seu CORVINUS II } Coss. } Patric.
C. PŒTILIUS LIBO VISOLUS. } } De Pl.

Anno U. C. 408.
Ante Ær. Ch. 345.
M. FABIUS DORSO. } Coss.
SER. SULPICIUS CAMERINUS. }
L. FURIUS CAMILLUS, Dictator.
CN. MANLIUS CAPITOLINUS IMPERIOSSUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 409.
Ante Ær. Ch. 344.
C. MARCIUS RUTILUS III } Coss. } De Pl.
T. MANLIUS IMPERIOSSUS TORQUATUS II } } Patric.
P. VALERIUS POBLICOLA, Dictator.
Q. FABIUS AMBUSTUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 410.
Ante Ær. Ch. 343.
M. VALERIUS CORVUS III } Coss. Patricii.
A. CORNELIUS COSSUS ARVINA. }

Anno U. C. 411.
Ante Ær. Ch. 342.
C. MARCIUS RUTILUS IV. } Coss. } de Plebe.
Q. SERVILIUS AHALA. } } Patricius.
M. VALERIUS CORVUS, Dictator.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS, Mag. Equit.

Anno U. C. 412.
Ante Ær. Ch. 341.
C. PLAUTIUS VENNO HYPSÆUS. } Coss.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS. }

Anno U. C. 413.
Ante Ær. Ch. 340.
T. MANLIUS IMPERIOSSUS TORQUAT. III. } Coss.
P. DECIUS MUS. }
L. PAPIRIUS CRASSUS, Dictator.
L. PAPIRIUS CURSOR, Mag. Equit.

Anno U. C. 414.
Ante Ær. Ch. 339.
T. ÆMILIUS MAMERCINUS. } Coss.
Q. PUBLILIUS PHILO. }
Q. PUBLILIUS PHILO, Dictator.
D. JUNIUS BRUTUS SCÆVA, Magister Equitum.

Anno U. C. 415.
Ante Ær. Ch. 338.
L. FURIUS CAMILLUS. } Coss.
C. MÆNIUS. }

Anno U. C. 416.
Ante Ær. Ch. 337.
C. SULPICIUS LONGUS. } Coss.
P. ÆLIUS PÆTUS. }
C. CLAUDIUS CRASSUS REGILLENSIS, Dictator.
C. CLAUDIUS HORTATOR, Mag. Equit.

Anno U. C. 417.
Ante Ær. Ch. 336.
L. PAPIRIUS CRASSUS. } Coss.
CÆSO DUILLIUS. }

Anno U. C. 418.
Ante Ær. Ch. 335.
M. VALERIUS CORVUS IV. } Coss.
M. ATILIUS REGULUS. }
L. ÆMILIUS MAMERCINUS, Dictator.
Q. PUBLILIUS PHILO, Magister Equitum.

Anno U. C. 419.
Ante Ær. Ch. 334.
T. VETURIUS CALVINUS. } Coss.
SP. POSTUMIUS ALBINUS. }
C. CORNELIUS RUFINUS, Dictator.
M. ANTONIUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 420.
Ante Ær. Ch. 333.
L. PAPIRIUS CURSOR. } Coss.
C. PŒTELIUS LIBO VISOLUS. }

Anno U. C. 421.
Ante Ær. Ch. 332.
A. CORNELIUS COSSUS ARVINA IV. } Coss.
CN. DOMITIUS CALVINUS. }
M. PAPIRIUS CRASSUS, Dictator.
P. VALERIUS POBLICOLA, Mag. Equit.

Anno U. C. 422.
Ante Ær. Ch. 331.
M. CLAUDIUS MARCELLUS. } Coss.
C. VALERIUS POTITUS FLACCUS. }
CN. QUINCTILIUS VARUS, Dictator.
L. VALERIUS POTITUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 423.
Ante Ær. Ch. 330.
L. PAPIRIUS CRASSUS II. } Coss.
L. PLAUTIUS VENNO, aliis VENOX. }

Anno U. C. 424.
Ante Ær. Ch. 329.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS PRIVERNAS II. } Coss.
C. PLAUTIUS DECIANUS. }

Anno U. C. 425.
Ante Ær. Ch. 328.
C. PLAUTIUS PROCULUS VENNO, seu VENOX } Coss.
P. CORNELIUS SCAPULA. }

Anno U. C. 426.
Ante Ær. Ch. 327.
L. CORNELIUS LENTULUS. } Coss.
Q. PUBLILIUS PHILO II. }
M. CLAUDIUS MARCELLUS, Dictator.
SP. POSTUMIUS ALBINUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 427.
Ante Ær. Ch. 326.
C. PŒTELIUS LIBO VOLUSUS II. } Coss.
L. PAPIRIUS MUGILLANUS CURSOR. }

Anno U. C. 428.
Ante Ær. Ch. 325.
L. FURIUS CAMILLUS II } Coss.
D. JUNIUS BRUTUS SCÆVA. }
L. PAPIRIUS CURSOR, Dictator.
Q. FABIUS MAXIMUS RULLIANUS, Mag. Equit.

Anno U. C. 429.
Ante Ær. Ch. 324.
L. PAPIRIUS CURSOR, Dictator.
L. PAPIRIUS CRASSUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 430.
Ante Ær. Ch. 323.
C. SULPICIUS LONGUS II.
Q. AULIUS, seu ÆMILIUS, CERRETANUS. } Coss.

Anno U. C. 431.
Ante Ær. Ch. 322.
Q. FABIUS MAXIMUS RULLIANUS.
L. FULVIUS CURVUS. } Coss.
A. CORNELIUS COSSUS ARVINA, Dictator.
M. FABIUS AMBUSTUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 432.
Ante Ær. Ch. 321.
T. VETURIUS CALVINUS II
SP. POSTUMIUS ALBINUS II. } Coss.
Q. FABIUS AMBUSTUS, Dictator.
P. ÆLIUS PÆTUS, Magister Equitum.
His abdicantibus suffecti fuerunt
M. ÆMILIUS PAPUS, Dictator.
L. VALERIUS FLACCUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 433.
Ante Ær. Ch. 320.
L. PAPIRIUS CURSOR II.
Q. PUBLILIUS PHILO III. } Coss.
C. MAINIUS. Dictator.
M. FOSLIUS FLACCINATOR, Magister Equit.
His abdicantibus suffecti
L. CORNELIUS LENTULUS, Dictator.
L. PAPIRIUS CURSOR, Magister Equitum.
His abdicantibus, subrogati
T. MANLIUS IMPERIOSSUS TORQUATUS, Dict. III.
L. PAPIRIUS CRASSUS, Mag. Equit.

Anno U. C. 434.
Ante Ær. Ch. 319.
L. PAPIRIUS CURSOR III.
Q. AULIUS CERRETANUS II. } Coss.

Anno U. C. 435.
Ante Ær. Ch. 318.
M. FOSLIUS FLACCINATOR.
L. PLAUTIUS VENNO. } Coss.

Anno U. C. 436.
Ante Ær. Ch 317.
Q. ÆMILIUS BARBULA.
C. JUNIUS BUBULCUS BRUTUS. } Coss.

Anno U. C. 437.
Ante Ær. Ch. 316.
SP. NAUTIUS RUTILUS.
M. POPILIUS LÆNAS. } Coss.
L. ÆMILIUS MAMERCINUS PRIVERNAS, Dictator II.
L. FULVIUS CURVUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 438.
Ante Ær. Ch. 315.
L. PAPIRIUS CURSOR IV.
Q. PUBLILIUS PHILO IV. } Coss.
Q. FABIUS MAXIMUS RULLIANUS, Dictator.
Q. AULIUS CERRETANUS, Magister Equitum,
quo occiso in prœlio suffectus est
C. FABIUS AMBUSTUS, Magist. Equit.

Anno U. C. 439.
Ante Ær. Ch. 314.
M. PŒTILIUS LIBO.
C. SULPICIUS LONGUS III. } Coss.
C. MAINIUS, Dictator II.
M. FOSLIUS FLACCINATOR, Magister Equit. II.

Anno U. C. 440.
Ante Ær. Ch. 313.
L. PAPIRIUS CURSOR V.
C. JUNIUS BUBULCUS BRUTUS II. } Coss.
C. PŒTELIUS LIBO VISOLUS, Dictator.
M. PŒTELIUS LIBO, Mag. Equit.

Anno U. C. 441.
Ante Ær. Ch. 312.
M. VALERIUS MAXIMUS.
P. DECIUS MUS. } Coss.
C. SULPICIUS LONGUS, Dictator.
C. JUNIUS BUBULCUS BRUTUS, Mag. Equit.

Anno U. C. 442.
Ante Ær. Ch. 311.
C. JUNIUS BUBULCUS BRUTUS III.
Q. ÆMILIUS BARBULA II. } Coss.

Anno U. C. 443.
Ante Ær. Ch 310.
Q. FABIUS MAXIMUS RULLIANUS II.
C. MARCUS RUTILUS, dictus CENSORINUS. } Coss.

Anno U. C. 444.
Ante Ær. Ch. 309.
L. PAPIRIUS CURSOR, Dictator.
C. JUNIUS BUBULCUS BRUTUS, Mag. Equit. II.

Anno U. C. 445.
Ante Ær. Ch. 308.
P. DECIUS MVS. II.
Q. FABIUS MAXIMUS RULLIANUS III. } Coss.

Anno U. C. 446.
Ante Ær. Ch. 307.
APPIUS CLAUDIUS CÆCUS. } Coss. } Patr.
L. VOLUMNIUS FLAMMA VIOLENS. } De Pl.

Anno U. C. 447.
Ante Ær. Ch. 306.
Q. MARCIUS TREMULUS.
P. CORNELIUS ARVINA. } Coss.
P. CORNELIUS SCIPIO BARBATUS, Dictator.
P. DECIUS MUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 448.
Ante Ær Ch. 305.
L. POSTUMIUS MEGELLUS.
TIB. MINUCIUS AUGURINUS, } Coss.
Cui occiso in prœlio suffectus fuit
M. FULVIUS CURVUS PATINUS.

Anno U. C. 449.
Ante Ær. Ch. 304.
P. SULPICIUS SAVERRIO.
P. SEMPRONIUS SOPHUS. } Coss.

Asculi.

DEAE. TELLVRI
VICT. PARTA
P. SEMPR. P. F. SOPHVS
COS. D. D. D

Det mihi veniam, qui Asculo lapidem hunc ad me misit, si spurium appello. Nihil moror, quod *Deæ Telluris* heic mentio fiat, quamquam exemplo fortassis id careat, nisi quod *Terræ Matri* dicata tabella apud Fabrettum legatur. Nullam aliam habemus tam remotæ antiquitatis Inscriptionem apud Romanos; & si qua est, falsus ibi antiquitatem ipsam olet, uti constat e pauculis, quæ supersunt. Unam accipies infra. Heic omnia concepta secundùm mores posterioris ævi.

Anno U. C. 450.
Ante Ær. Ch. 303.
SEX. CORNELIUS LENTULUS. } Coss.
L. GENUCIUS AVENTINENSIS. }

Anno U. C. 451.
Ante Ær. Ch. 302.
M. LIVIUS DENTER. Coss.
M ÆMILLIUS PAULLUS.
C. JUNIUS BUBULCUS BRUTUS, Dictator.
M. TITINIUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 452.
Ante Ær. Ch. 301.
Q. FABIUS MAXIMUS RULLIANUS, Dictator II.
M. ÆMILIUS PAULLUS. Mag. Equit.
Post primos sex menses creati fuerunt
M. VALERIUS CORVUS, Dictator II.
P. SEMPRONIUS SOPHUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 453.
Ante Ær. Ch. 300.
M. APPULEJUS PANSA } Coss.
M. VALERIUS CORVUS, sive CORVINUS. }

Anno U. C. 454.
Ante Ær. Ch. 299.
M. FULVIUS PÆTINUS }
T. MANLIUS TORQUATUS, } Coss.
quo mortuo suffectus est }
M. VALERIUS CORVUS VI. }

Anno U. C. 455.
Ante Ær. Ch. 298.
L. CORNELIUS SCIPIO. } Coss.
CN. FULVIUS CENTUMALUS. }

Anno U. C. 456.
Ante Ær. Ch. 297.
Q. FABIUS MAXIMUS RULLIANUS IV. } Coss.
P. DECIUS MUS III. }

Anno U. C. 457.
Ante Ær. Ch. 296.
L VOLUMNIUS FLAMMA VIOLENS II } Coss } Patric.
APPIUS CLAUDIUS CÆCUS II. } } De Pl.

Anno U. C. 458.
Ante Ær. Ch 295.
Q. FABIUS MAXIMUS RULLIANUS V. } Coss.
P. DECIUS MUS IV. }

Anno U. C. 459.
Ante Ær. Ch. 294.
L. POSTUMIUS MEGELLUS II. } Coss.
M. ATILIUS REGULUS. }

Anno U. C. 460.
Ante Ær. Ch. 293.
L. PAPIRIUS CURSOR. } Coss.
SP. CARVILIUS MAXIMUS. }

Anno U. C. 461.
Ante Ær. Ch. 292.
Q. FABIUS MAXIMUS GURGES. } Coss.
D. JUNIUS BRUTUS SCÆVA. }

Anno U. C. 462.
Ante Ær. Ch. 291.
L. POSTUMIUS MEGELLUS III. } Coss.
C. JUNIUS BRUTUS BUBULCUS. }

Anno U. C 463.
Ante Ær Ch. 290.
P. CORNELIUS RUFINUS. } Coss.
M. CURIUS DENTATUS. }

Anno U. C. 464.
Ante Ær Ch. 289.
M VALERIUS MAXIMUS CORVINUS. } Coss.
Q. CÆDICIUS NOCTUA. }

Anno U. C. 465.
Ante Ær. Ch. 288.
Q. MARCIUS TREMULUS II. } Coss.
P. CORNELIUS ARVINA II. }

Anno U. C 466.
Ante Ær. Ch. 287.
M. CLAUDIUS MARCELLUS. } Coss.
C NAUTIUS RUTILUS. }

Anno U C 467.
Ante Ær. Ch. 286.
M. VALERIUS MAXIMUS POTITUS. } Coss.
C. ÆLIUS PÆTUS. }
Q. HORTENSIUS, Dictator.
quo mortuo suffectus est
Q. FABIUS MAXIMUS RULLIANUS, Dictator II.
L. VOLUMNIUS FLAMMA VIOLENS, Mag. Equ.

Anno U. C. 468
Ante Ær. Ch. 285.
C. CLAUDIUS CANINA. } Coss.
M. ÆMILIUS LEPIDUS. }

Anno U. C. 469.
Ante Ær Ch. 284.
C. SERVILIUS TUCCA. } Coss.
L. CÆCILIUS METELLUS DENTER. }

Anno U. C. 470.
Ante Ær. Ch. 283.
P. CORNELIUS DOLABELLA MAXIMUS. } Coss.
CN. DOMITIUS CALVINUS. }

Anno U. C. 471.
Ante Ær Ch. 282.
C. FABRICIUS LUSCINUS. } Coss.
Q. ÆMILIUS PAPUS. }

Anno U. C. 472.
Ante Ær. Ch. 281.
L. ÆMILIUS BARBULA. } Coss.
Q. MARCIUS PHILIPPUS. }

Anno U. C. 473.
Ante Ær. Ch. 280.
P VALERIUS LÆVINUS. } Coss.
TIB. CORUNCANUS. }

Anno U. C. 474.
Ante Ær. Ch. 279.
P. SULPICIUS SAVERRIO. } Coss.
P. DECIUS MUS. }

Anno U. C. 475.
Ante Ær. Ch. 278.
C. FABRICIUS LUSCINUS II. } Coss.
Q. ÆMILIUS PAPUS II. }

Anno U. C. 476.
Ante Ær. Ch. 277.
P. CORNELIUS RUFINUS II. } Coss.
C. JUNIUS BRUTUS BUBULCUS II. }

Anno U. C. 477.
Ante Ær. Ch. 276.
Q. FABIUS MAXIMUS GURGES II. } Coss.
C. GENUCIUS CLESPINA. }

Anno U. C. 478.
Ante Ær. Ch. 275.
M. CURIUS DENTATUS II. } Coss.
L. CORNELIUS LENTULUS CAUDINUS. }

Anno U. C. 479.
Ante Ær. Ch. 274.
M. CURIUS DENTATUS III } Coss.
SER. CORNELIUS MERENDA. }

Anno U. C. 480.
Ante Ær. Ch. 273.
C. FABIUS DORSO LICINUS. } Coss.
C. CLAUDIUS CANINA II. }

Anno U. C. 481.
Ante Ær. Ch. 272.
L. PAPIRIUS CURSOR II. } Coss.
SP. CALVISIUS MAXIMUS II. }

Anno U. C. 482.
Ante Ær. Ch. 271.
C. QUINCTIUS CLAUDIUS. } Coss.
L. GENUCIUS CLESPINA. }

Anno U. C. 483.
Ante Ær. Ch. 270.
C. GENUCIUS CLESPINA II. } Coss.
CN. CORNELIUS BLASIO. }

Anno U. C. 484.
Ante Ær. Ch. 269.
Q. OGULNIUS GALLUS. } Coss.
C. FABIUS PICTOR. }

Anno U. C. 485.
Ante Ær. Ch. 268.
P. SEMPRONIUS SOPHUS. } Coss.
AP. CLAUDIUS CRASSUS RUFUS. }

Anno U. C. 486.
Ante Ær. Ch. 267.
M. ATILIUS REGULUS. } Coss.
L. JULIUS LIBO. }

Anno U. C. 487.
Ante Ær. Ch. 266.
NUM. FABIUS PICTOR. } Coss.
D. JUNIUS PERA. }

Anno U. C. 488.
Ante Ær. Ch. 265.
Q. FABIUS MAXIMUS GURGES III. } Coss.
L. MAMILIUS VITULUS. }

Anno U. C. 489.
Ante Ær. Ch. 264.
AP. CLAUDIUS CAUDEX. } Coss.
M. FULVIUS FLACCUS. }

Anno U. C. 490.
Ante Ær. Ch. 263.
M. VALERIUS MAXIMUS MESSALA. } Coss.
M. OTACILIUS CRASSUS. }
CN. FULVIUS MAXIMUS CENTUMALUS, Dictator.
Q. MARCIUS PHILIPPUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 491.
Ante Ær. Ch. 262.
L. POSTUMIUS MEGELLUS. } Coss.
Q. MAMILIUS VITULUS. }

Anno U. C. 492.
Ante Ær. Ch. 261.
L. VALERIUS FLACCUS. Coss.
T. OTACILIUS CRASSUS.

Anno U. C. 493.
Ante Ær. Ch. 260.
CN. CORNELIUS SCIPIO ASINA. } Coss.
C. DUILIUS. }

Anno U. C. 494.
Ante Ær. Ch. 259.
L. CORNELIUS SCIPIO. } Coss.
C. AQUILLIUS FLORUS. }

Anno U. C. 495.
Ante Ær. Ch. 258.
A. ATILIUS CALATINUS } Coss.
Q. SULPICIUS PATERCULUS. }

Romæ,
in Via Portuensi.
Ex Donio.

DIS. MAN. S
T. SATELLI. T. F. VOL. IVSTINI
MIL. VETER. VIX. ANN. LXVI
T. SATELLIVS. T. F. HILARVS
DEDIC. K. IVN
L. SVLPICIO. PATERCVLO
A. ATILIO. CALATINO. COS

Spuriam, atque a stilo, & moribus illius ævi abhorrentem, hanc etiam, si sapis, mecum pronuntiabis.

Anno U. C. 496.
Ante Ær. Ch. 257.
C. ATILIUS REGULUS SERRANUS. } Coss.
CN. CORNELIUS BLASIO II. }
Q. OGULNIUS GALLUS, Dictator.
M. LÆTORIUS PLANCIANUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 497.
Ante Ær. Ch. 256.
L. MANLIUS VULSO LONGUS. } Coss.
Q. CÆDICIUS, }
Cui mortuo suffectus fuit
M. ATILIUS REGULUS II. }

Anno U. C. 498.
Ante Ær. Ch. 255.
SER. FULVIUS PÆTINUS NOBILIOR. } Coss.
M. AIMILIUS PAULLUS. }

Anno U. C. 459.
Ante Ær. Ch. 254.

CN. CORNELIUS SCIPIO ASINA II. } Coss.
A. ATILIUS CALATINUS II.

Anno U. C. 500.
Ante Ær. Ch. 253.

CN. SERVILIUS CÆPIO. } Coss.
C. SEMPRONIUS BLÆSUS.

Anno U. C. 501.
Ante Ær. Ch. 252.

C. AURELIUS COTTA. } Coss.
P. SERVILIUS GEMINUS.

Anno U C. 502.
Ante Ær. Ch. 251.

L. CÆCILIUS METELLUS. } Coss.
C. FURIUS PACILUS.

Anno U. C. 503.
Ante Ær. Ch. 250.

C. ATILIUS REGULUS II. } Coss.
L. MANLIUS VULSO II.

Anno U. C. 504.
Ante Ær. Ch. 249.

P. CLAUDIUS PULCHER. } Coss.
L. JUNIUS PULLUS
M. CLAUDIUS GLICIA, Dictator,
quo abdicare coacto suffectus est
A. ATILIUS CALATINUS, Dictator.
L. CÆCILIUS METELLUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 505.
Ante Ær. Ch. 248.

C. AURELIUS COTTA II. } Coss.
P. SERVILIUS GEMINUS II.

Anno U. C. 506.
Ante Ær Ch. 247.

L. CÆCILIUS METELLUS II. } Coss.
NUM. FABIUS BUTEO.

Anno U. C. 507.
Ante Ær. Ch. 246.

M. OTACILIUS CRASSUS II. } Coss.
M. FABIUS LICINUS.
TIBERIUS CORUNCANUS, de Plebe, Dictator.
M. FULVIUS FLACCUS, Mag. Equit.

Anno U. C. 508.
Ante Ær. Ch. 245.

M. FABIUS BUTEO. } Coss.
C. ATILIUS BULBUS.

Anno U. C. 509.
Ante Ær. Ch. 244.

A. MANLIUS TORQUATUS ATTICUS. } Coss.
C. SEMPRONIUS BLÆSUS II.

Anno U. C. 510.
Ante Ær. Ch. 243.

C FUNDANIUS FUNDULUS. } Coss.
C. SULPICIUS GALLUS.

Lutetiæ Parisiorum,
in Museo Regis.
Ex P. Montfauconio.

D M
Q. LVTAT. C. F. PRAEF
CLAS. COS. DES. OB RES
DE POEN. FEL. GESTAS
C. LVTAT. CATVL
FRATRI
PIENTISSIMO

Diligentius considerandum fuerat, an sepulcro vetustissimo quisquam postremis hisce temporibus Inscriptionem addidisse potuerit. Ego spurium factum sine hæsitatione pronuntio.

Anno U. C. 511.
Ante Ær Ch. 242.

C. LUTATIUS CATULUS. } Coss.
A. POSTUMIUS ALBINUS.

Anno U. C. 512.
Ante Ær. Ch. 241.

A MANLIUS TORQUATUS ATTICUS II. } Coss.
Q LUTATIUS CERCO.

Anno U. C. 513.
Ante Ær. Ch. 240.

C. CLAUDIUS CENTHO. } Coss.
M. SEMPRONIUS TUDITANUS.

Anno U. C. 514.
Ante Ær. Ch. 239.

C. MAMILIUS TURINUS. } Coss.
Q. VALERIUS FALTO.

Anno U. C 515.
Ante Ær. Ch. 238.

TIB SEMPRONIUS GRACCHUS. } Coss.
P. VALERIUS FALTO.

Anno U. C. 516.
Ante Ær. Ch. 237.

L. CORNELIUS LENTULUS CAUDINUS. } Coss.
Q. FULVIUS FLACCUS.

Anno U. C. 517.
Ante Ær. Ch. 236

P. CORNELIUS LENTULUS CAUDINUS. } Coss.
C. LICINIUS VARUS.

Anno U. C. 518.
Ante Ær. Ch. 235.

T. MANLIUS TORQUATUS. } Coss.
C. ATILIUS BULBUS II.

Anno U. C. 519.
Ante Ær. Ch. 234.

L. POSTUMIUS ALBINUS. } Coss.
SP. CARVILIUS MAXIMUS RUGA.

Anno U. C. 520.
Ante Ær. Ch. 233.

Q. FABIUS MAXIMUS VERRUCOSSUS. } Coss.
M. POMPONIUS MATHO.

Anno U. C. 521.
Ante Ær. Ch. 232.

M. ÆMILIUS LEPIDUS. } Coss.
M. POBLICIUS MALLEOLUS.

Anno U. C. 522.
Ante Ær. Ch. 231.
M. POMPONIUS MATHO. } Coſs.
C. PAPIRIUS MASO. }
C DUILIUS, Dictator.
C. AURELIUS COTTA, Magiſter Equitum.

Anno U. C. 523.
Ante Ær. Ch. 230.
M. ÆMILIUS BARBULA. } Coſs.
M. JUNIUS PERA. }

Anno U. C. 524.
Ante Ær. Ch. 229.
L. POSTUMIUS ALBINUS II. } Coſs.
CN. FULVIUS CENTUMALUS. }

Anno U. C. 525.
Ante Ær. Ch. 228.
SP. CARVILIUS MAXIMUS RUGA II. } Coſs.
Q. FABIUS MAXIMUS VERRUCOSSUS II. }

Anno U. C. 526.
Ante Ær Ch. 227.
P. VALERIUS FLACCUS. } Coſs.
M. ATILIUS REGULUS. }

Anno U. C. 527.
Ante Ær. Ch. 226.
M. VALERIUS MESSALA. } Coſs.
L. APUSTIUS FULLO. }

Anno U. C. 528.
Ante Ær. Ch. 225.
L. AIMILIUS PAPUS. } Coſs.
C. ATILIUS REGULUS. }

Anno U C 529.
Ante Ær Ch. 224.
T. MANLIUS TORQUATUS II. } Coſs.
Q. FULVIUS FLACCUS II. }
L. CÆCILIUS METELLUS, Dictator.
NUM. FABIUS BUTEO, Mag. Equit.

Anno U. C. 530.
Ante Ær. Ch. 223.
C. FLAMINIUS. } Coſs.
P. FURIUS PHILUS. }

Anno U. C. 531.
Ante Ær. Ch. 222.
CN. CORNELIUS SCIPIO CALVUS. } Coſs.
M. CLAUDIUS MARCELLUS. }

Anno U. C. 512.
Ante Ær. Ch. 221.
P. CORNELIUS SCIPIO ASINA. } Coſs.
M MINUCIUS RUFUS. }
Q. FABIUS MAXIMUS VERRUCOSSUS, Dictator.
C. FLAMINIUS. Magiſter Equitum;
quibus abdicare coactis electi fuere
M. ÆMILIUS BARBULA, Dictator.
Q. ÆLIUS PŒTUS, Magiſter Equitum.

Anno U. C. 533.
Ante Ær. Ch. 220.
L. VETURIUS PHILO. }
C. LUTATIUS CATULUS: }
quibus abdicantibus ſuffecti ſunt } Coſs.
M. ÆMILIUS LEPIDUS II. }
M. VALERIUS LÆVINUS. }

Anno U. C. 534.
Ante Ær. Ch. 219.
M. LIVIUS SALINATOR. } Coſs.
L. ÆMILIUS PAULLUS. }

Anno U. C. 515.
Ante Ær. Ch. 218.
P. CORNELIUS SCIPIO. } Coſs.
TIB. SEMPRONIUS LONGUS. }

Anno U. C. 536.
Ante Ær Ch. 217.
C. FLAMINIUS II. }
quo in prœlio occiſo ſuffectus fuit } Coſs.
M. ATILIUS REGULUS II. }
CN. SERVILIUS GEMINUS. }
Q. FABIUS MAXIMUS VERRUCOSSUS, Dictat. II.
M. MINUCIUS RUFUS, Magiſter Equitum:
quibus ſuffecti ſunt
L. VETURIUS PHILO, Dictator.
M. POMPONIUS MATHO, Magiſter Equitum.

Anno U. C. 517.
Ante Ær. Ch. 216.
L. ÆMILIUS PAULLUS II. } Coſs.
C. TERENTIUS VARRO. }
M. JUNIUS PERA, Dictator,
cui ſuffectus fuit
NUM. FABIUS BUTEO, Dictat.
TIB. SEMPRONIUS GRACCHUS, Magiſt. Equit.

Anno U. C. 538.
Ante Ær. Ch. 215.
L POSTUMIUS ALBINUS III. }
cui occiſo ſuffectus eſt }
M. CLAUDIUS MARCELLUS II. } Coſs.
cui abdicanti ſuffectus }
Q. FABIUS MAXIMUS VERRUCOSSUS III. }
TIB. SEMPRONIUS GRACCHUS. }

Anno U. C. 539.
Ante Ær. Ch. 214.
Q. FABIUS MAXIMUS VERRUCOSSUS IV. } Coſs.
M. CLAUDIUS MARCELLUS III. }

Anno U. C. 540.
Ante Ær Ch. 213.
Q. FABIUS MAXIMUS FIL. VERRUCOSSI. } Coſs.
TIB. SEMPRONIUS GRACCHUS II. }
C. CLAUDIUS CENTHO, Dictator.
Q. FULVIUS FLACCUS, Magiſter Equitum.

Anno U. C. 541.
Ante Ær. Ch. 212.
Q. FULVIUS FLACCUS III. } Coſs.
APPIUS CLAUDIUS PULCHER. }

Anno U. C. 542.
Ante Ær. Ch. 211.
CN. FULVIUS CENTUMALUS } Coſs.
P. SULPICIUS GALBA MAXIMUS. }

Anno U. C. 541.
Ante Ær. Ch. 210.
M. VALERIUS LÆVINUS II } Coſs.
M. CLAUDIUS MARCELLUS IV. }
Q. FULVIUS FLACCUS, Dictator.
P. LICINIUS CRASSUS DIVES, Magiſt. Equit.

Anno U. C. 544.
Ante Ær. Ch. 209.
Q. FABIUS MAXIMUS VERRUCOSSVS V. } Coſs.
Q. FULVIUS FLACCUS IV. }

Anno U. C. 545.
Ante Ær. Ch. 208.
M. CLAUDIUS MARCELLUS V. } Coss.
T. QUINCTIUS CRISPINUS. }
T. MANLIUS TORQUATUS, Dictator.
C. SERVILIUS PULEX GEMINUS, Mag. Equit.

Anno U. C. 546.
Ante Ær. Ch. 207.
C. CLAUDIUS NERO. } Coss.
M. LIVIUS SALINATOR II. }
Idem M. LIVIUS SALINATOR, Dictat.
Q. CÆCILIUS METELLVS, Magist. Equit.

Anno U. C. 547.
Ante Ær. Ch. 206.
Q. CÆCILIUS METELLUS. } Coss.
L. VETURIUS PHILO. }

Anno U. C. 548.
Ante Ær. Ch. 205.
P. CORNELIUS SCIPIO AFRICANUS. } Coss.
P. LICINIUS CRASSUS DIVES }
Q. CÆCILIUS METELLUS, Dictat.
L. VETURIUS PHILO, Mag. Equit.

Anno U. C. 549.
Ante Ær. Ch. 204.
M. CORNELIUS CETHEGUS. } Coss.
P. SEMPRONIUS TUDITANUS. }

Anno U. C. 550.
Ante Ær. Ch. 203.
CN. SERVILIUS CÆPIO. } Coss.
C. SERVILIUS GEMINUS. }
P. SULPICIUS GALBA MAXIMUS, Dictat.
M. SERVILIUS PULEX GEMINUS, Mag. Equit.

Anno U. C. 551.
Ante Ær. Ch. 202.
TIB CLAUDIUS NERO. } Coss.
M. SERVILIUS PULEX GEMINUS. }
C. SERVILIUS GEMINUS, Dictator.
P. ÆLIUS PÆTUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 552.
Ante Ær. Ch. 201.
CN. CORNELIUS LENTULUS. } Coss.
P. ÆLIUS PÆTUS CATUS. }

Anno U. C. 553.
Ante Ær. Ch. 200.
P. SULPICIUS GALBA MAXIMUS II. } Coss.
C. AURELIUS COTTA. }

Anno U. C. 554.
Ante Ær. Ch. 199.
L. CORNELIUS LENTULUS. } Coss.
P. VILLIUS TAPPULUS. }

Anno U. C. 555.
Ante Ær. Ch. 198.
T. QUINCTIUS FLAMINIUS. } Coss.
SEX. ÆLIUS PÆTUS CATUS. }

Anno U. C. 556.
Ante Ær. Ch. 197.
C. CORNELIUS CETHEGUS. } Coss.
Q. MINUCIUS RUFUS. }

Anno U. C. 557.
Ante Ær. Ch. 196.
L. FURIUS PURPUREO. } Coss.
M. CLAUDIUS MARCELLUS. }

Anno U. C. 558.
Ante Ær. Ch. 195.
M. PORCIUS CATO } Coss.
L. VALERIUS FLACCUS. }

Anno U. C. 559.
Ante Ær. Ch. 194.
P. CORNELIUS SCIPIO AFRICANUS II. } Coss.
TIB. SEMPRONIUS LONGUS. }

Anno U. C. 560.
Ante Ær. Ch. 193.
L. CORNELIUS MERULA. } Coss.
Q. MINUCIUS THERMUS. }

Anno U. C. 561.
Ante Ær. Ch. 192.
L. QUINCTUS FLAMINIUS. } Coss.
CN. DOMITIUS ÆNOBARBUS. }

Anno U. C. 562.
Ante Ær. Ch. 191.
M. ACILIUS GLABRIO. } Coss.
P. CORNELIUS SCIPIO NASICA. }

Anno U. C. 563.
Ante Ær. Ch. 190.
L. CORNELIUS SCIPIO, postea ASIATICUS. } Coss.
C. LÆLIUS. }

Anno U. C. 564.
Ante Ær. Ch. 189.
CN. MANLIUS VULSO. } Coss.
M FULVIUS NOBILIOR. }

Anno U. C. 565.
Ante Ær. Ch. 188.
C. LIVIUS SALINATOR. } Coss.
M. VALERIUS MESSALA. }

Anno U. C. 566.
Ante Ær. Ch. 187.
M ÆMILIUS LEPIDUS. } Coss.
C. FLAMINIUS. }

Anno U. C. 567.
Ante Ær. Ch. 186.
SP. POSTUMIUS ALBINUS. } Coss.
Q. MARCIUS PHILIPPUS. }

Anno U. C. 568.
Ante Ær. Ch. 185.
AP. CLAUDIUS PULCHER. } Coss.
M SEMPRONIUS TUDITANUS. }

Anno U. C. 569.
Ante Ær. Ch. 184.
P. CLAUDIUS PULCHER. } Coss.
L. PORCIUS LICINUS. }

Anno U. C. 570.
Ante Ch. 183.
Q. FABIUS LABEO. } Coss.
M. CLAUDIUS MARCELLUS M. F. M. N. }

Anno U. C. 571.
Ante Ær. Ch. 182.
L ÆMILIUS PAULLUS } Coss.
CN. BÆBIUS PAMPHILUS. }

Romæ,

1 *Romæ,*
prope Basilicam Sancti Sebastiani extra Urbem,
in hortulo.
Ex Donio.

ATILIAE. CALATINAE
VIX. AN. LVII.
L. ATILIVS ASPER
VXORI SVAE
ARAM. D. D. KAL
SEP. CN. BAEBIO. PAMPHILO
L AEMILIO. PAVLLO COS

Neque lapidem hunc legitimum esse foetum, persuadere mihi possum. Alia tunc Romanis erat Orthographia, alia Inscriptionum forma.

Anno U. C. 572.
Ante Ær. Ch. 181.
P. CORNELIUS CETHEGUS.
M. BÆBIUS TAMPHILUS. } Coss.

Anno U. C. 573.
Ante Ær. Ch. 180.
A. POSTUMIUS ALBINUS LUSCUS.
C. CALPURNIUS PISO, cui suffectus fuit
Q. FULVIUS FLACCUS. } Coss.

Anno U. C. 574.
Ante Ær. Ch. 179.
L. MANLIUS ACIDINUS FULVIANUS.
Q. FULVIUS FLACCUS. } Coss.

Anno U. C. 575.
Ante Ær. Ch. 178.
M. JUNIUS BRUTUS.
A. MANLIUS VULSO. } Coss.

Anno U. C. 576.
Ante Ær. Ch. 177.
C. CLAUDIUS PULCHER.
TIB. SEMPRONIUS GRACCHUS. } Coss.

Anno U. C. 577.
Ante Ær. Ch. 176.
CN. CORNELIUS SCIPIO HISPALLUS,
quo mortuo suffectus fuit
C. VALERIUS LÆVINUS.
Q. PETILIUS SPURRINUS. } Coss.

Anno U. C. 578.
Ante Ær. Ch. 175.
P. MUCIUS SCÆVULA.
M. ÆMILIUS LEPIDUS II. } Coss.

Anno U. C. 579.
Ante Ær. Ch. 174.
SP. POSTUMIUS ALBINUS PAULLULUS.
Q. MUCIUS SCÆVULA. } Coss.

Anno U. C. 580.
Ante Ær. Ch. 173.
L. POSTUMIUS ALBINUS.
M. POPILLIUS LÆNAS.

Anno U. C. 581.
Ante Ær. Ch. 172.
C. POPILLIUS LÆNAS.
P. ÆLIUS LIGUS.

2 *Foropopilii.*
E Vecchiazzano.

M. POPIL. P. F. S. L
COS III. PROC.
LIC. LOCAT. LEG. X. H. F. C
OB. VOT. D D
NER. I. LIN. IN. AGR
P. C. C. IIII.

Illo, & praecedenti Anno Fasti exhibent Consulem *Cajum*, & *Marcum Popillium Lenatem*, qui Consul quoque processit Anno U. C. 614. ante Ær. Ch. 139. una cum *Cneo Calpurnio Pisone*. Verùm & hoc marmor suppositicium mihi creditur, si revera ad eum Consulem spectat. Nullus iis Saeculis Consulatum *Tertium* iniit. Praeterea heic non levis confusio, & obscuritas. Fortasse legitimus lapis, oscitanter descriptus, tenebras hasce, meamque suspicionem parit.

Anno U. C. 582.
Ante Ær. Ch. 171.
P. LICINIUS CRASSUS.
C. CASSIUS LONGINUS. } Coss.

Anno U. C. 583.
Ante Ær. Ch. 170.
A. HOSTILIUS MANCINUS.
A. ATILIUS SERRANUS. } Coss.

Anno U. C. 584.
Ante Ær. Ch. 169.
Q. MARCIUS PHILIPPUS II.
CN. SERVILIUS CÆPIO. } Coss.

Anno U. C. 585.
Ante Ær. Ch. 168.
L. ÆMILIUS PAULLUS II.
C. LICINIUS CRASSUS. } Coss.

3 *Reate.*
E schedis meis.

P. VATINIO PRAEFECT REAT.
AGRO VACATIONE DONATO
EMILIO PAVLO II. C. LICI
NIO CRASSO COSS.

Eo Anno revera Consules fuere *Lucius Æmilius Paullus Secundùm*, & *Cajus Licinius Crassus*. Verùm & hanc Inscriptionem confictam reor. Praefectos Urbibus dare, non erat eorum temporum mos. Neque EMILIO tunc scriptum fuisset. Ex Livio nomina Consulum mutuatus est, qui hoc Epigramma commentus, ut puto, fuit.

Anno U. C. 586.
Ante Ær. Ch. 167.
Q. ÆLIUS PÆTUS.
M. JUNIUS PENNUS. } Coss.

Anno U. C. 587.
Ante Ær. Ch. 166.
M. CLAUDIUS MARCELLUS.
C. SULPICIUS GALLUS. } Coss.

In Eccl.

1 *In Ecclesia Collegiata Serronis prope Montaltum in Calabria. Misit doctiss. Jurisconsf. Angelus Zavarronus.*

D . M
L. ATTILIO SERRANO
QVI VIXIT. AN. LX. M. IV. D. VI. H. IX
NE [redacted] I [redacted] VRIUS
C. ATTILIVS SERRANVS
PATRVO SVO B. M
IVXTA VIAM. P. M. VT PRAETERIENS
VALE. DICAT. M. CLAVDIO MARCELLO
C. SVLP. GALL. COS.
QV [redacted] VIOLAR [redacted]
M . I . H

Omnia cohaerent. Attamen erunt, qui heic minime deprehendent Linguam, & mores Seculi illius. Doctissimus tamen Zavarronus auctor mihi est, spectari adhuc lapidem in pariete novi Templi Collegiati Sanctae Mariae Serronis, literis non paucis in eo caesis.

Anno U. C. 588.
Ante Ær. Ch. 165.
T. MANLIUS TORQUATUS. } Coss.
CN. OCTAVIUS.

Anno U. C. 589.
Ante Ær. Ch. 164.
A. MANLIUS TORQUATUS. } Coss.
Q. CASSIUS LONGINUS.

Anno U. C. 590.
Ante Ær. Ch. 163.
TIB. SEMPRONIUS GRACCHUS II. } Coss.
M. JUVENTIUS THALNA.

Anno U. C. 591.
Ante Ær. Ch. 162.
P. CORNELIUS SCIPIO NASICA P. F. CN. N. } Coss.
C. MARCIUS FIGULUS.

Anno U. C. 592.
Ante Ær. Ch. 161.
M. VALERIUS MESSALLA M. F. M. N. } Coss.
C. FANNIUS STRABO.

Anno U. C. 593.
Ante Ær. Ch. 160.
L. ANICIUS GALLUS. } Coss.
M. CORNELIUS CETHEGUS.

Anno U. C. 594.
Ante Ær. Ch. 159.
CN. CORNELIUS DOLABELLA. } Coss.
M. FULVIUS NOBILIOR.

Anno U. C. 595.
Ante Ær. Ch. 158.
M. ÆMILIUS LEPIDUS. } Coss.
C. POPILLIUS LÆNAS II.

Anno U. C. 596.
Ante Ær. Ch. 157.
SEX. JULIUS CÆSAR. } Coss.
L. AURELIUS ORESTES.

Anno U. C. 597.
Ante Ær. Ch. 156.
L. CORNELIUS LENTULUS LUPUS. } Coss.
C. MARCIUS FIGULUS II.

Anno U. C. 598.
Ante Ær. Ch. 155.
P. CORNELIUS SCIPIO NASICA II. } Coss.
M. CLAUDIUS MARCELLUS II.

Anno U. C. 599.
Ante Ær. Ch. 154.
Q. OPIMIUS.
L. POSTUMIUS ALBINUS, } Coss.
cui mortuo suffectus est
M. ACILIUS GLABRIO.

2 *Extra oppidum Carbonariae in Via Appia. Ex P. Vulpio S. J.*

MEMORIAE AETERNAE
A. CORNELI A. F. COLLATINI
PRAEF. AERARI ET LEG
IV. ADIVTRIC. AEDIL....
PRIMO FETIALI ADLECTO
SEX CLODIA CAECILIA
VXOR PIENTISS. FECIT
XIII. KAL. AVGVST
L. POSTVMIO Q. OPIMIO COS
QVA DIE POPVLO EPVLVM DEDIT

Quaecumque Inscriptiones ad vetusta Reipublicae Romanae tempora spectantes prodeunt, caute excipiendae sunt; hoc est earum phrases, orthographia, munera, aliaque multa perpendenda sunt, quae a subsequutis temporibus differunt. Haec sane recentiora Secula olet, non Annum U. C. 599. Ante Æram Ch. 154. Immo tam recens est, ut postremis hisce Seculis conficta mihi credatur. Ecquando enim *Calendae Augustae* fuerunt, quo tempore nondum natus Augustus nondum sextili Mensi nomen suum dederat?

Anno U. C. 600.
Ante Ær. Ch. 153.
Q. FULVIUS NOBILIOR. } Coss.
T. ANNIUS LUSCUS.

Anno U. C. 601.
Ante Ær. Ch. 152.
M. CLAUDIUS MARCELLUS III. } Coss.
L. VALERIUS FLACCUS.

Anno U. C. 602.
Ante Ær. Ch. 151.
L. LICINIUS LUCULLUS. } Coss.
A. POSTUMIUS ALBINUS.

Anno U. C. 603.
Ante Ær. Ch. 150.
T. QUINCTIUS FLAMINIUS. } Coss.
M. ACILIUS BALBUS.

Anno U. C. 604.
Ante Ær. Ch. 149.
L. MARCIUS CENSORINUS. } Coss.
M. MANILIUS.

Anno U. C. 605.
Ante Ær. Ch. 148.
SP. POSTUMIUS ALBINUS MAGNUS. } Coss.
L. CALPURNIUS PISO CÆSONIUS.

Anno U. C 606.
Ante Ær. Ch. 147.
P. CORNELIUS SCIPIO AFRICANUS ÆMILIANUS.) Coss.
C. LIVIUS MAMILIANUS DRUSUS.)

Anno U. C. 607.
Ante Ær. Ch. 146.
CN. CORNELIUS LENTULUS.) Coss.
L. MUMMIUS.)

1 *In Sancti Antonii Villæ Pedis Ripæ,*
in agro Nursino.
Misit doctiss. Hyacinthus Mummius,
Jurisconsultus Romanus.

L. M V̄ M I V S
C O S. D E D N

Quid de hoc fragmento dicam, & sit-ne legitimum, an adulterinum, nihil habeo.

Anno U. C. 608.
Ante Ær. Ch. 145.
Q. FABIUS MAXIMUS ÆMILIANUS.) Coss.
L. HOSTILIUS MANCINUS.)

Anno U. C. 609.
Ante Ær. Ch. 144.
SER. SULPICIUS GALBA.) Coss.
L. AURELIUS COTTA.)

Anno U. C. 610.
Ante Ær. Ch. 143.
AP. CLAUDIUS PULCHER.) Coss.
Q. CÆCILIUS METELLUS MACEDONICUS.)

Anno U. C 611.
Ante Ær. Ch 142.
L. CÆCILIUS METELLUS CALVUS.) Coss.
Q. FABIUS MAXIMUS SERVILIANUS.)

Anno U. C. 612.
Ante Ær. Ch. 141.
CN SERVILIUS CÆPIO.) Coss.
Q. POMPEJUS NEPOS.)

Anno U. C. 613.
Ante Ær. Ch. 140.
C. LÆLIUS SAPIENS.) Coss.
Q. SERVILIUS CÆPIO.)

Anno U. C. 614.
Ante Ær. Ch. 139.
CN CALPURNIUS PISO.) Coss.
M. POPILLIUS LÆNAS.)

Anno U. C. 615.
Ante Ær. Ch. 138.
P. CORNELIUS SCIPIO NASICA SERAPIO.) Coss.
D. JUNIUS BRUTUS, dictus CALLAICUS.)

Anno U. C. 616.
Ante Ær. Ch. 137.
M. ÆMILIUS LEPIDUS PORCINA.) Coss.
C HOSTILIUS MANCINUS.)

Anno U. C. 617.
Ante Ær. Ch. 136.
P FURIUS PHILUS.) Coss.
SEX. ATILIUS SERRANUS.)

Anno U. C. 618.
Ante Ær. Ch. 135.
SER. FULVIUS FLACCUS.) Coss.
Q. CALPURNIUS PISO.)

Anno U. C. 619.
Ante Ær. Ch. 134.
P. CORNELIUS SCIPIO AFRICANUS ÆMILIANUS II.) Coss.
C. FULVIUS FLACCUS.)

Anno U. C. 620.
Ante Ær. Ch. 133.
P. MUCIUS SCÆVULA.) Coss.
L. CALPURNIUS PISO FRUGI.)

Anno U. C. 621.
Ante Ær Ch. 132.
P. POPILLIUS LÆNAS.) Coss.
P. RUPILIUS.)

Anno U. C. 622.
Ante Ær. Ch. 131.
P. LICINIUS CRASSUS MUCIANUS.) Coss.
L. VALERIUS FLACCUS.)

Anno U. C. 623.
Ante Ær. Ch. 130.
C. CLAUDIUS PULCHER.) Coss.
M. PERPERNA.)

Anno U. C. 624.
Ante Ær. Ch. 129.
C. SEMPRONIUS TUDITANUS.) Coss.
M. AQUILLIUS.)

Anno U. C. 625.
Ante Ær. Ch. 128.
CN. OCTAVIUS.) Coss.
T. ANNIUS LUSCUS RUFUS.)

Anno U. C. 626
Ante Ær. Ch. 127.
L. CASSIUS LONGINUS.) Coss.
L. CORNELIUS CINNA.)

Anno U. C. 627.
Ante Ær. Ch. 126.
M ÆMILIUS LEPIDUS) Coss.
L. AURELIUS ORESTES.)

Anno U. C. 628.
Ante Ær. Ch. 125.
M PLAUTIUS HYPSÆUS.) Coss.
M. FULVIUS FLACCUS.)

Anno U. C. 629.
Ante Ær. Ch. 124.
C. CASSIUS LONGINUS.) Coss.
C. SEXTIUS CALVINUS.)

Anno U. C. 630.
Ante Ær. Ch. 123.
Q. CÆCILIUS METELLUS, dictus BALEARICUS.) Coss.
T. QUINCTIUS FLAMININUS.)

Anno U. C. 631.
Ante Ær Ch 122.
CN. DOMITIUS ÆNOBARBUS.) Coss.
C. FANNIUS STRABO.)

Anno U. C. 632.
Ante Ær. Ch. 121.
L. OPIMIUS.
Q. FABIUS MAXIMUS dictus ALLOBROGICUS. } Coss.

1 *In Valle* de la Fin, *prope* Aix, *in tumulo*, *E Guichenonio*.

L. OPIMIVS
CONSVL

Hujus quoque fragmenti fides sit penes Guichenonium.

Anno U. C. 633.
Ante Ær. Ch. 120.
P. MANILIUS.
C. PAPIRIUS CARBO. } Coss.

Anno U. C. 634.
Ante Ær. Ch. 119.
L. CÆCILIUS METELLUS, dictus DALMATICUS.
L. AURELIUS COTTA. } Coss.

Anno U. C. 635.
Ante Ær. Ch. 118.
M. PORCIUS CATO,
cui mortuo suffectus est
Q. ÆLIUS TUBERO.
Q. MARCIUS REX. } Coss.

2 *Ucetiæ*, *Misit Cl. V. Joseph* Bimard la Bastie, *Montis Seleuci Toparcha*.

D M
M. PORTII CATTONIS
CONSULARIS

Tanti viri (si de aliquo Catone Romano heic agitur) tam brevis memoria, & quidem Ucetiæ, contra morem antiquorum temporum mihi videtur. Neque duplici T. nomen *Catonis* scriptum fuit. At hic erit alter a Catonibus Romanis. Sit, ut lubet. Ego de ingenuitate lapidis dubitare pergam, quum *Consularis* Catto iste appelletur.

Anno U. C. 636.
Ante Ær. Ch. 117.
L. CÆCILIUS METELLUS.
Q. MUCIUS SCÆVULA. } Coss.

Anno U. C. 637.
Ante Ær. Ch. 116.
C. LICINIUS GETA.
Q. FABIUS MAXIMUS EBURNUS. } Coss.

Anno U. C. 638.
Ante Ær. Ch. 115.
M. ÆMILIUS SCAURUS.
M. CÆCILIUS METELLUS, Macedonici filius. } Coss.

Anno U. C. 639.
Ante Ær. Ch. 114.
M. ACILIUS BALBUS.
C. PORCIUS CATO. } Coss.

Anno U. C. 640.
Ante Ær. Ch. 113.
C. CÆCILIUS METELLUS CAPRARIUS.
CN. PAPIRIUS CARBO. } Coss.

Anno U. C. 641.
Ante Ær. Ch. 112.
M. LIVIUS DRUSUS.
L. CALPURNIUS PISO CÆSONINUS. } Coss.

Anno U. C. 642.
Ante Ær. Ch. 111.
P. CORNELIUS SCIPIO NASICA.
L. CALPURNIUS PISO BESTIA. } Coss.

Anno U. C. 643.
Ante Ær. Ch. 110.
SP. POSTUMIUS ALBINUS.
M. MINUCIUS RUFUS. } Coss.

Anno U. C. 644.
Ante Ær. Ch. 109.
Q. CÆCILIUS METELLUS, dictus NUMIDICUS.
M. JUNIUS SILANUS. } Coss.

Anno U. C. 645.
Ante Ær. Ch. 108.
SER. SULPICIUS GALBA.
Q. HORTENSIUS, cui suffectus fuit
M. AURELIUS SCAURUS. } Coss.

Anno U. C. 646.
Ante Ær. Ch. 107.
L. CASSIUS LONGINUS,
cui mortuo suffectus fuit
M. ÆMILIUS SCAURUS II.
C. MARIUS. } Coss.

Anno U. C. 647.
Ante Ær. Ch. 106.
C. ATILIUS SERRANUS.
Q. SERVILIUS CÆPIO. } Coss.

Anno U. C. 648.
Ante Ær. Ch. 105.
P. RUTILIUS RUFUS.
CN. MALLIUS MAXIMUS. } Coss.

Anno U. C. 649.
Ante Ær. Ch. 104.
C. MARIUS II.
C. FLAVIUS FIMBRIA. } Coss.

Anno U. C. 650.
Ante Ær. Ch. 103.
C. MARIUS III.
L. AURELIUS ORESTES. } Coss.

Anno U. C. 651.
Ante Ær. Ch. 102.
C. MARIUS IV.
L. LUTATIUS CATULUS. } Coss.

Anno U. C. 652.
Ante Ær. Ch. 101.
C. MARIUS V.
M. AQUILLIUS. } Coss.

Anno U. C. 653.
Ante Ær. Ch. 100.
C. MARIUS VI.
L. VALERIUS FLACCUS. } Coss.

Anno U. C. 654.
Ante Ær. Ch. 99.
M. ANTONIUS.
A. POSTUMIUS ALBINUS. } Coss.

Anno U. C. 655.
Ante Ær. Ch. 98.
Q. CÆCILIUS METELLUS NEPOS. } Coss.
T. DIDIUS.

Anno U. C. 656.
Ante Ær. Ch. 97.
CN. CORNELIUS LENTULUS. } Coss.
P. LICINIUS CRASSUS.

1 *Romæ*,
in Collegio Patrum Societatis Jesu.
Misit Franciscus Ficoronius V. Cl.

OPPIAE. C. L
THEANONIS
OSSA. HIC
SITA. SVNT. AD
VII. K. IVL
GN. LENT. M. CRAS. COS.

Ex hoc lapide habes, Licinio Crasso prænomen *Marci* fuisse; non *Publii*, ut habent Fastorum illustratores.

Anno U. C. 657.
Ante Ær. Ch. 96.
CN. DOMITIUS ÆNOBARBUS. } Coss.
C. CASSIUS LONGINUS.

Anno U. C. 658.
Ante Ær. Ch. 95.
P. LICINIUS CRASSUS. } Coss.
Q. MUCIUS SCÆVOLA.

Anno U. C. 659.
Ante Ær. Ch. 94.
C. CŒLIUS CALDUS. } Coss.
L. DOMITIUS ÆNOBARBUS.

2 *Capuæ*,
apud N. V. Josephum a Capua Capycium.
Ex Alexio Symmacho Mazochio V. Cl.

PAGVS. HERCVLANEVS. SCIVIT. A. O. X. TERMINA [illegible]
CONLEGIVM. SEIVE MAGISTREI IOVEI. COMPAGEI. S [illegible]
VTEI. IN. PORTICVM. PAGANAM. REFICIENDAM
PEQVNIAM. CONSVMERENT. EX. LEGE. PAGANA
ARBITRATV. CN. LAETORI. CN. F. SEIVE. MAGISTREI
PAGEICI. VTEIQVE. ET. CONLEGIO SEIVE. MAGISTRI
SVNT. IOVEI. COMPAGEI. LOCVS. IN TEATRO
ESSET. TAMQVA SEI SEI LVDOS. FECISSENT
L. ANFVSTIVS. L. L. STRATO. C. ANTONIVS. M. L
NICO. CN. AVIVS. CN. L. AGATHOCLES. C. BLOSSI
M. L. PROTEMVS M. RAMNIVS. P. L. DIOPANT
T. SVLPICIVS. P. Q. PVL. Q. NOVIVS. Q. L. PROTEM
M. PACCIVS. M. L. PHILEM M. LICCVLEIVS. M. L
PHILIN. CN. HORDEONIVS. CN. L. EVPHEMIO
A. POLLIVS. P. L. ALEXAND. N. MVNNIVS. N. L
ANTIOCHVS C. COELIO. C. F. CALDO
[illegible] DOMITIO. CN. F. AHENOBARBO. COS

Consulatum eo Anno gessere *Cajus Cœlius Caldus*, & *Lucius Domitius Ænobarbus*, sive *Ahenobarbus*. Ex hac legitima, magnique facienda Inscriptione, quis amborum pater fuerit, intelligimus. Heic EI. pro I. more illius Sæculi scriptum vides. Quod solùm mirere, TEATRO in septimâ lineâ exaratum est absque adspiratione H. Fortassis ex oscitantia Marmorarii.

Anno U. C. 660.
Ante Ær. Ch. 93.
C. VALERIUS FLACCUS. } Coss.
M. HERENNIUS.

Anno U. C. 661.
Ante Ær. Ch. 92.
C. CLAUDIUS PULCHER. } Coss.
M. PERPERNA.

Anno U. C. 662.
Ante Ær. Ch. 91.
L. MARCIUS PHILIPPUS. } Coss.
SEX. JULIUS CÆSAR.

Anno U. C. 663.
Ante Ær. Ch. 90.
L. JULIUS CÆSAR. } Coss.
P. RUTILIUS LUPUS.

Anno U. C. 664.
Ante Ær. Ch. 89.
CN. POMPEIUS STRABO. } Coss.
L. PORCIUS CATO.

Anno U. C. 665.
Ante Ær. Ch. 88.
L. CORNELIUS SULLA, dictus FELIX. } Coss.
Q. POMPEJUS RUFUS.

Anno U. C. 666.
Ante Ær. Ch. 87.

CN. OCTAVIUS,
cui occiso suffectus fuit
L. CORNELIUS CINNA,
cui abdicare coacto suffectus est
L. CORNELIUS MERULA. } Coss.

Anno U. C. 667.
Ante Ær. Ch. 86.

L. CORNELIUS CINNA II.
C. MARIUS VII.
cui mortuo suffectus fuit
L. VALERIUS FLACCUS. } Coss.

Anno U. C. 668.
Ante Ær. Ch. 85.

L. CORNELIUS CINNA III.
CN. PAPIRIUS CARBO. } Coss.

Anno U. C. 669.
Ante Ær. Ch. 84.

CN. PAPIRIUS CARBO II.
L. CORNELIUS CINNA IV. } Coss.

Anno U. C. 670.
Ante Ær. Ch. 83.

L. CORNELIUS SCIPIO ASIATICUS.
C. JUNIUS NORBANUS. } Coss.

Anno U. C. 671.
Ante Ær. Ch. 82.

C. MARIUS, filius ex fratre C. Marii VII. Consulis.
CN. PAPIRIUS CARBO III. } Coss.

Anno U. C. 672.
Ante Ær. Ch. 81.

M. TULLIUS DECULA.
CN. CORNELIUS DOLABELLA. } Coss.

Anno U. C. 673.
Ante Ær. Ch. 80.

L. CORNELIUS SULLA FELIX II.
Q. CÆCILIUS METELLUS PIUS. } Coss.

1 *Sipontariæ, olim Grumenti,
apud Carolum Davium Archipresbyterum.
Misit Erudit. V. Ignatius Maria Como
Patricius Neapolita.*

X. BRVTTIVS. C. F
SER. AED. PRO. Q
MVR. P. CC. DE SVA
PEQ. FACIVNDVM
COER. L. CORNEL
Q. CAECIL. COS

Anno U. C. 674.
Ante AEr. Ch. 79.

P. SERVILIUS VATIA, dictus ISAURICUS.
AP. CLAUDIUS PULCHER. } Coss.

Anno U. C. 675.
Ante AEr. Ch. 78.

M. ÆMILIUS LEPIDUS.
Q. LUTATIUS CATULUS. } Coss.

2 *Romæ,
in Capitolio, ubi sal reponitur.
E schedis Nob. V. Antonii Scoti
Canonici Tarvisini.*

Q. LVTATIVS. Q. F. Q. N. CATVLVS COS
SVBSTRVCTIONEM ET TABVLARIVM DE. S. P.
FACIVNDVM COERAVIT

Sigonius pro DE. S. P. idest *De Sua Pecunia*, legit in secundâ lineâ EX. SC. nempe, *Ex Senatus Consulto*. In schedis Fratris Jucundi depravatam Inscriptionem hanc vidi. Ibi enim legitur:

Q. TVLIANVS Q. F. Q. CATVLVS COS
SVSTRVCTIONEM DE SS.
FACIVNDVM CVRAVERE

Anno U. C. 676.
Ante AEr. Ch. 77.

D. JUNIUS BRUTUS.
MAMERCUS ÆMILIUS LEPIDUS LIVIANUS. } Coss.

Anno U. C. 677.
Ante AEr. Ch. 76.

CN. OCTAVIUS.
C. SCRIBONIUS CURIO. } Coss.

Anno U. C. 678.
Ante Ær. Ch. 75.

L. OCTAVIUS.
C. AURELIUS COTTA. } Coss.

Anno U. C. 679.
Ante Ær. Ch. 74.

L. LICINIUS LUCULLUS.
M. AURELIUS COTTA. } Coss.

Anno U. C. 680.
Ante Ær. Ch. 73.

M. TERENTIUS VARRO LUCULLUS.
C. CASSIUS VARUS. } Coss.

3 *Romæ,
in Tessera Gladiatoria.
E Comite Malvasia.*

PHILODAMUS DOTIE
A. D. X. K. NOV
SPECT
M. TEREN. D. CAS

In Prænomine Cassii sit-ne error heic, an in Fastis, aliorum operâ adornatis, ego quidquam decernere non ausim.

Anno U. C. 681.
Ante Ær. Ch. 72.

L. GELLIUS POPLICOLA.
CN. CORNELIUS LENTULUS CLODIANUS. } Coss.

Anno U. C. 682.
Ante Ær. Ch. 71.

CN. AUFIDIUS ORESTES.
P. CORNELIUS LENTULUS SURA. } Coss.

Anno U. C. 683.
Ante Ær. Ch. 70.

M. LICINUS CRASSUS DIVES.
CN. POMPEJUS MAGNUS. } Coss.

Anno U. C. 684.
Ante Ær. Ch. 69.
Q. HORTENSIUS. } Coss.
Q. CÆCILIUS METELLUS CRETICUS. }

Anno U. C. 685.
Ante Ær. Ch. 68.
L. CÆCILIUS METELLUS. } Coss.
Q. MARCIUS REX. }

Anno U. C. 686.
Ante Ær. Ch. 67.
C. CALPURNIUS PISO. } Coss.
M. ACILIUS GLABRIO. }

Anno U. C. 687.
Ante Ær. Ch. 66.
M. ÆMILIUS LEPIDUS. } Coss.
L. VOLCATIUS TULLUS. }

Anno U. C. 688.
Ante Ær. Ch. 65.
P. CORNELIUS SULLA, &c. } Coss. Designati,
PUB. AUTRONIUS PÆTUS. }
quibus de ambitu accusatis suffecti sunt
L. AURELIUS COTTA. } Coss.
L. MANLIUS TORQUATUS. }

Anno U. C. 689.
Ante Ær. Ch. 64.
L. JULIUS CÆSAR. } Coss.
C. MARCIUS FIGULUS. }

Anno U. C. 690.
Ante Ær. Ch. 63.
M. TULLIUS CICERO. } Coss.
C. ANTONIUS. }

Anno U. C. 691.
Ante Ær. Ch. 62.
D. JUNIUS SILANUS. } Coss.
L. LICINIUS MURENA. }

Anno U. C. 692.
Ante Ær. Ch. 61.
M. PUPIUS PISO CALPURNIANUS. } Coss.
M. VALERIUS MESSALLA NIGER. }

Anno U. C. 693.
Ante Ær. Ch. 60.
L. AFRANIUS. } Coss.
Q. CÆCILIUS METELLUS CELER. }

1 *Florentiæ,*
in Museo Mediceo,
in Tessera Gladiatoria eburnea.
E Clariss. Gorio.

APOLLONIUS
PETICI
SP. K. APR
L. AFR. Q. MET

Anno U. C. 694.
Ante Ær. Ch. 59.
C. JULIUS CÆSAR. } Coss.
M. CALPURNIUS BIBULUS. }

Anno U. C. 695.
Ante Ær. Ch. 58.
L. CALPURNIUS PISO CÆSONINUS. } Coss.
A. GABINIUS. }

Anno U. C. 696.
Ante Ær. Ch. 57.
P. CORNELIUS LENTULUS SPINTHER. } Coss.
Q. CÆCILIUS METELLUS. }

Anno U. C. 697.
Ante Ær. Ch. 56.
CN. CORNELIUS LENTULUS MARCELLINUS } Coss.
L. MARCIUS PHILIPPUS. }

Anno U. C. 698.
Ante Ær. Ch. 55.
CN. POMPEJUS MAGNUS II. } Coss.
M. LICINIUS CRASSUS II. }

Anno U. C. 699.
Ante Ær. Ch. 54.
L. DOMITIUS AHENOBARBUS. } Coss.
AP. CLAUDIUS PULCHER. }

Anno U. C. 700.
Ante Ær. Ch. 53.
CN. DOMITIUS CALVINUS. } Coss.
M. VALERIUS MESSALLA. }

Anno U. C. 701.
Ante Ær. Ch. 52.
CN. POMPEJUS MAGNUS III. primus Consul sine Collegâ usque ad Calendas Sextiles. } Coss.
Q. CÆCILIUS METELLUS PIUS SCIPIO Calendis Sextilibus. }

2 *In Insula Scalæ,*
ditionis Veronensis.
E schedis Jacobi Valerii.

D . M . S
MERCVRIO MAGNO
D. S. TRI. SVB. CL.
PRAESIDE. PRO. TRANS
P. C. T. F
TRIB. MIL. TRIVMVIR. TVR
III. PR. Q. C. ET. CN. POMP. COS

Marmor hoc etiam protulit Gruterus pag. 54. num. 13. Castigatius mihi visum est exemplum istud. Literas breviatas interpretari sic audeo:

Deo Magno, aut *Diis Manibus*, *Sacrum*.
Mercurio Magno
De Suo Tribuit Sub Claudio,
Præside Provinciæ Transpadanæ,
Publius Cæcilius Titi Filius,
Tribunus Militum, *Triumvir Turmæ*
Tertiæ Prætoriæ. *Quinto Cæcilio*, *Et Cnæo Pompejo Consulibus*.

Ubi subsistit Inscriptio hæc, ejusque interpretatio, ad postremos ejus Anni Menses referenda est. Sed mirum, quei *Quintus Cæcilius* ante *Pompejum* memoretur.

Anno U. C. 702.
Ante Christum 51.
SER. SULPICIUS RUFUS. Coss.
M. CLAUDIUS MARCELLUS.

Gru-

1 *Grumenti nunc Saponara,*
in Æde Fratrum Minorum.
Ex Cl. V. Matthæo Ægyptio.

X.Q.POPP.AEDILIS.EX.F
R.AEBVTIVS.C.F
AL.AEDILES.MOER
EDES ∞CC.DE SVA
EQVNIA FACIVNDV
COERAVER.SER.SVLPICIO
ET M.MARCELLO.COS.

Anno U. C. 703.
Ante Ær. Ch. 50.
L. ÆMILIUS PAULLUS. } Coss.
C. CLAUDIUS MARCELLUS. }

Anno U. C. 704.
Ante Ær. Ch. 49.
C. CLAUDIUS MARCELLUS. II. } Coss.
L. CORNELIUS LENTULUS CRUSCELLUS. }
C. JULIUS CÆSAR, Dictator.

Anno U. C. 705.
Ante Ær. Ch. 48.
C. JULIUS CÆSAR II. } Coss.
P. SERVILIUS VATIA ISAURICUS. }

Anno U. C. 706.
Ante Ær. Ch. 47.
C. JULIUS CÆSAR, Dictator II.
M. ANTONIUS, Magister Equitum.
Q. FUFIUS CALENUS. } Coss.
P. VATINIUS. }

Anno U. C. 707.
Ante Ær. Ch. 46.
C. JULIUS CÆSAR III. } Coss.
M. ÆMILIUS LEPIDUS. }

Anno U. C. 708.
Ante Ær. Ch. 45.
C. JULIUS CÆSAR IV.) Consul solus,
qui sibi suffecit
C. FABIUM MAXIMUM;) Coss.
CANINIUM REBULUM;)
C. TREBONIUM.)
C. JULIUS CÆSAR, Dictator III.
M. ÆMILIUS LEPIDUS, Magister Equitum.

Anno U. C. 709.
Ante Christum 44.
C. JULIUS CÆSAR V. quo occiso } Coss.
Idibus Martii }
P. CORNELIUS DOLABELLA. }

2 *In Epiro,*
ad Promontorium Neptuni.
E schedis meis, & Cyriaci Anconitani.

SEX. IVLIVS. SEX. L. MELOFIVS. OF.
AD. XIIX. K. SEX. NAT. P. DOL. COS
MEMOR. Q. FVIT. DEORVM. ET
FILEI. SVEI. ET. LIBERTAE. SVAE
MONIMES VALE

Anno quoque U. C. 751. Ante Christum 10. alter *Publius Cornelius Dolabella* Consul processit. Quare ad eum quoque Annum referri posset Inscriptio ista. Schedæ Cyriaci legunt in primâ lineâ MELFOFLVS. Ibi OF disjungitur. Num *Offinnarius*? Num *Oufentinâ* Tribu? In secundâ lineâ Cyriacus habet LAT. Rectius in meis schedis NAT.

Anno U. C. 710.
Ante Ær. Ch. 43.
C. VIBIUS PANSA, cui occiso suffectus }
C. JULIUS CÆSAR OCTAVIUS, }
cui abdicanti suffectus fuit }
C. CARRINAS. } Coss.
A. HIRTIUS, cui occiso suffectus }
Q. PEDIUS, cui mortuo suffectus }
P. VENTIDIUS. }

Anno U. C. 711.
Ante Ær. Ch. 42.
L. MUNATIUS PLANCUS. } Coss.
M. ÆMILIUS LEPIDUS II. }

Anno U. C. 712.
Ante Ær. Ch. 41.
L. ANTONIUS M. F. M. N. } Coss.
P. SERVILIUS VATIA ISAURICUS II. }

Anno U. C. 713.
Ante Ær. Ch. 40.
C. ASINIUS POLLIO. } Coss.
CN. DOMITIUS CALVINUS. }
Extremis hujus Anni suff ecti fuerunt
P. CANIDIUS CRASSUS Asinio
L. CORNELIUS BALBUS Domitio.

3 *Capuæ,*
in Foro.
Ex Alexio Symmacho Mazochio V. Cl.

L. CORNELIO L. F
BALBO. COS. PATR
D. D

Anno U. C. 714.
Ante Ær. Ch. 39.
L. MARCIUS CENSORINUS. } Coss.
C. CALVISIUS SABINUS. }

Anno U. C. 715.
Ante Ær. Ch. 38.
APPIUS CLAUDIUS PULCHER. } Coss.
C. NORBANUS FLACCUS. }

Anno U. C. 716.
Ante Ær. Ch. 37.
M. VIPSANIUS AGRIPPA. }
L. CANINIUS GALLUS, } Coss.
cui abdicanti suffectus }
T. STATILIUS TAURUS. }

Anno U. C. 717.
Ante Ær. Ch. 36.
L. GELLIUS POBLICOLA, }
cui abdicanti suffectus }
L. MUNATIUS PLANCUS II. } Coss.
M. COCCEJUS NERVA, }
cui abdicanti suffectus fuit }
P. SULPICIUS QUIRINUS. }

Anno U. C. 718. Ante Ær. Ch. 35.	Anno U. C. 719. Ante Ær. Ch. 34.
P. CORNIFICIUS. / SEX. POMPEJUS SEX. F. } Coss.	L. SCRIBONIUS LIBO. / M. ANTONIUS II. / cui abdicanti suffectus est / L. SEMPRONIUS ATRATINUS. } Coss.

Tabulam produxit Apianus, in qua Consules hujus Anni, & sex subsequentium habentur. Eam Smetius meliori ordine dedit: Utrumque exemplum vide apud Gruterum pag. 299. & confer cum altero, quod mihi schedæ Farnesianæ antiquiores suppeditarunt. Ita in illis titulus:

1

Apud Ducem Calabriæ, in Castro Capuano.
Hanc quoque habent Schedæ Fratris Jucundi.

P PETINIVS. (1) — P. PVBLILIVS AED
L. SEMPRONIVS — L. SCRIBONIVS
K. IVL — PAVL. AEMILIVS
C. MEMMIVS
K. NOVEM — M. HERENNIVS
} *Consules suffecti hoc Anno.*
BELLVM ILLVRICVM
EX. KAL. IVL. AD. K. IVL
Q. LARCIVS — C. RVMEIVS. II VIR
M. METILIVS — L. ANNAEVS. AED
EX. K. IVL. AD. K. IVL
L. SCVTARIVS — M. CALVENTIVS Q. (2)
IMP. CAESAR II. — L. VOLCATIVS
K. IANVAR. — P. AVTRONIVS
K. MAI. — L. FLAVIVS
C. FONTEIVS
K. IVL. — M. ACILIVS
K. SEPTEMBR. — M. VINICIVS
K. OCTOB. — L. LARONIVS
} *Consules Anno 720. U. C. ante Christum 37. ceteri suffecti.*
EX K. IVL. AD. K. IVL.
C. AEMILIVS — Q. PONTIANVS. II VIR (3)
L. LIVIVS LIGVS — L CORNELIVS Q.
CN. DOMITIVS (4) — C. SOSIVS
K. IVL. — L. CORNELIVS
K. NOV. — M. VALERIVS
} *Consules Anno U. C. 721. Ant. Ch. 32.*
EX. K. IVL. AD. K. SEPT. PRAEFECTI
T. LICINIVS — L. CORNELIVS
EX K. SEPT. AD. K. FEBR.
C. PLOTIVS — C. AIMAEVS II VIR
EX. K. IVL. AD. K. FEBR.
P. SEXTIVS — C. LVCCEIVS AED
EX. K. IVL. AD K. IAN
L. SCVTARIVS — T. SEPVNIVS II VIR
T. ANTONIVS — M. VALERIVS MESS. AED
L. ANNIVS — M. VALERIVS. Q. (5)
IMP. CAESAR III. — M. VALERIVS
K. MAIS — L. TITIVS
K. OCT. — CN. POMPEIVS
} *Consules Anno U. C. 722. Ant. Ær. Ch. 31.*
BELLVM. ACTI
EX K. FEBR. AD K. IVL
SEX. TITIVS — L. GEMINIVS II VIR
C. ANNIVS — SEX. VETTIVS AED
HOC ANNO QVAESTORES CREATI
EX K. IVL. AD K. IVL
C. SVLPICIVS — C. SALVIVS BVBVLCVS Q.
IMP. CAESAR IIII — M. LICINIVS
KAL. IVL. — C. ANTISTIVS
BELLVM ALEXANDREAE
EID. SEPT. — M. TVLLIVS
K. NOV. — L. SAENIVS
} *Consules Anno U. C. 723. Ant. Ch. 30.*
EX K. IAN. AD K. IAN.
L. CORNELIVS — Q. VETTIVS. II VIR
C. CASSIVS — C. GEMINIVS NIGER. Q.
} *Consules Anno U. C. 724. Ante Ch. 29.*
IMP. CAESAR V. — SEX. APPVLEIVS
L. OPPIVS — L LIVIVS II VIR Q.
M. NARIVS — C. MESTRIVS AED
C. PLESTINVS — SEX. FADIVS Q.
IMP. CAESAR. VI — M. AGRIPPA II.
} *Consules Anno U. C. 725. Ante Ch. 28.*
IDEM CENSORIA POTEST. LVSTRVM FECIT (6)
EX K. IAN. AD K. IVN
L. GAVIVS — C. GEMINIVS. NIG. II VIR
Q. CENTRONIVS — C. CLODIVS. AED

(1) *In schedis Fratris Jucundi* P. PECINIVS
(2) *Sched. Fr. Jucundi.* M. CALPVRNIVS. Q.
(3) *In Sched. Fr. Jucund.* C. PONTIENVS
(4) C. DOMITIVS
(5) C. VALERIVS. Q.
(6) *Sched. Fr. Jucund.* FECER.

Hoc etiam fragmentum edidit Gorius V. Cl. inter Marmora Doniana.

Anno U. C. 720.
Ante Christum 33.

L. FLAVIUS.
C. FONTEJUS CAPITO. } Coss. suffecti.

1 *Romæ,*
in Cœmeterio Cyriacæ,
Tessera eburnea gladiatoria.
Ex Boldetto.

L. FLAVIO. FIMCATI
SALVIVS
CALPVRNI
SP. XIII. K. AVG.

Dumtaxat divinando, ad hunc Annum refero Tesseram istam. Illud FIMCATI monstrum puto. Exesi forsan characteres ibi fuerint. Quid si ibi scriptum C. FON CAPIT?

Anno U. C. 721.
Ante Christum 32.

CN. DOMITIUS ÆNOBARBUS.
C. SOSIUS. } Coss.
Quibus suffecti sunt
L. CORNELIUS Calendis Julii, &
NUM. VALERIUS Calendis Novembris.

Accipe fragmentum veterum Fastorum in attrito Marmore utrinque literas inscriptas habente, quod doctissimus vir Thomassinus de Mazaugues Præses Parlamenti Aquisextiensis vidit, & descripsit.

2 *Romæ in ædibus D. Barazzi.*

In una facie.

DC
XXXI XXX
AD. IMP. CAESA
CN. DOMITIVS C SOSIVS SVF.L.S
L.CORNELIVS L.ARRVN
SVF M.VALERIVS L.MVNAT
M.LOLLIV

In altera.

COS.XI.TRIBVN.POTES
MAG.VIII.
ELIX M.SORILIVS.M.L.MENN
INVS P.SERVILIVS.P.L.R
CIBA C.ANNIVS.C.L.AP
L.ORSILIVS.L.L.PA
MACI

Anno U. C. 722.
Ante Ær. Ch. 31.

C. JULIUS CÆSAR OCTAVIUS III.
M. VALERIUS MESSALLA CORVINUS,
quibus suffecti fuerunt } Coss.
M. TITIUS.
CN. POMPEJUS.

Anno U. C. 723.
Ante Ær. Ch. 30.

C. JULIUS CÆSAR OCTAVIANUS IV.
M. LICINIUS CRASSUS.
quibus suffecti fuerunt } Coss.
C. ANTISTIUS VETUS.
M. TULLIUS CICERONIS F.
L. SÆNIUS SÆVINUS

Anno U. C. 724.
Ante Ær Ch. 29.

C. CÆSAR OCTAVIANUS V.
SEX. APPULEJUS. } Coss.

3 *Æserniæ.*
Misit P. Alexander Betti *Lucensis,*
e Congregatione Matris Dei.

In uno latere.

C. SEPTVMVLEIO. C. F. TRO. OBOLAE. IIII
VIR. EX. TESTAMENTO

In altero latere.

SEXTO. APPVLEIO. SEX. F. IMP.
CONS. AVGVRI. PATRONO

Primam tantummodo partem Gruterus produxit pag. 1019. num. 4. quam superaddidisse priori heredes *Caji Septumuleji* videntur. Post Consulatum *Sextus Appulejus* renuntiatus fuit *Imperator*, atque Anno U. C. 727. ex Hispania rediens triumphavit.

Anno U. C. 725.
Ante Ær. Ch. 28.

IMP. C. JULIUS CÆSAR OCTAVIANUS VI.
M. VIPSANIUS AGRIPPA II. } Coss.

Anno U. C 726.
Ante Ær Chr. 27.

IMP. C. JUL. CÆSAR OCTAVIANUS AUGUSTUS VII.
M. VIPSANIUS AGRIPPA III. } Coss.

Flo-

1 *Florentiæ, in Muſeo Mediceo, in ænea lamella. E Gorio.*

M. ΑΓΡΙΠΠΑ. ΥΠΑΤΟC ΤΡΙΤΟΝ

Ideſt:

Marcus Agrippa Conſul Tertium.

Anno U. C. 727.
Ante Ær. Ch. 26.

IMP. C. JUL. CÆS. OCTAVIANUS AUG. VIII. }
T. STATILIUS TAURUS II. } Coſs.

Anno U. C. 728.
Ante Ær. Ch. 25

IMP. C. JUL. CÆS. OCTAVIANUS AUG. IX. }
M. JUNIUS SILANUS. } Coſs.

Anno U. C. 729.
Ante Ær. Ch. 24.

IMP. C. JUL. CÆS OCTAVIANUS AUG. X. }
C. NORBANUS FLACCUS. } Coſs.

Anno U. C. 730.
Ante Ær. Ch. 23.

IMP. C. JUL. CÆS. OCTAVIANUS AUG. XI. }
cui abdicanti ſuffectus }
L. SESTIUS. }
A. TERENTIUS VARRO MURENA, } Coſs.
cui mortuo ſuffectus }
CN. CALPURNIUS PISO. }

Anno U. C. 731.
Ante Chriſtum 22

M. CLAUDIUS MARCELLUS ÆSERNINUS. }
L. ARRUNTIUS. } Coſs.

2 *In Civitate Atinæ. Ex P. Bonaventura Taulero.*

OSSA	OSSA
P	P
SATVR	DEORV̄
SEMP	SEM[illegible]R

L. ARRVNTIVS L. F
COS. XV. VIR
SACRIS. FACIVN.
VIAM. SEMITAS FACIVN.
CLOACAM REFICIVN[illegible]
D. S. P. C.

Ideſt *De Sua Pecunia Curavit.* Priores quatuor lineæ nihil rei habere videntur cum ſubſequentibus, quippe ſepulcrales. Alia quoque vitiis hæc ſcatent. At accipe eamdem *Arruntii* inſcriptionem ex Donio.

Atinæ. Ex eodem. Ante oſtium Ædis Sanctæ Mariæ.

L. ARRVNTIVS. L. F. COS. XV. VIR
SACRIS FACIVNDIS. VIAM. SEMITAS
FACIVND. LAVACRA. M. REFICIVND
S. D. S. P. R. C.

Ibidem.

L. ARRVNYIVS. L. F. COS. V......
VIR. SACREIS. FACIVNDIS....VIAM
SEMIT. FACIVND. CLOACAM FA
CIVNDAM. D. S. C.

Neque heic vitia deeſſe videntur.

3 *Puteolis. Ex Boiſſardo P. Montfauconius.*

I. O. M.
ET LARIBVS PVT. CIV
C. AP. FLAVIANVS. AED. CVR.
CVM BASI ET HYPOBASI
D D
DEDICATVM
L. ARRVNTIO ET COSS
C. CLAVDIO MARCELLO

Ideſt *Laribus Puteolanorum Civium.*

Anno U. C. 732.
Ante Ær. Ch. 21.

Q. ÆMILIUS LEPIDUS. }
M. LOLLIUS. } Coſs.

Anno U. C. 733.
Ante Ær. Ch. 20.

M. APPULEJUS. }
P. SILIVS NERVA. } Coſs.

Anno U. C. 734.
Ante Ær. Ch. 19.

C SENTIUS SATURNINUS. }
Q. LUCRETIUS VESPILLO, }
quibus ſuffecti fuerunt } Coſs.
M VINUCIUS }
VIPSANIUS AGRIPPA IV. }

Anno U. C. 735.
Ante Ær. Ch 18.

P. CORNELIUS LENTULUS MARCELLINUS. }
CN. CORNELIUS LENTULUS AUGUR. } Coſs.

Anno U. C. 736.
Ante Ær. Ch. 17.

C. FURNIUS }
C. JUNIUS SILANUS. } Coſs.

Anno U. C. 737.
Ante Ær. Ch. 16.

L. DOMITIUS AHENOBARBUS. }
P CORNELIUS SCIPIO, cui ſuffectus } Coſs.
L. TARIUS RUFUS. }

Anno U. C. 738.
Ante Ær. Ch. 15.

M. LIVIUS DRUSUS LIBO. }
L. CALPURNIUS PISO. } Coſs.

Anno U. C. 739.
Ante Chriſtum 14.

M. LICINIUS CRASSUS. }
CN. CORNELIUS LENTULUS. } Coſs.

4 *Romæ, olim prope Sancti Sixti. Nunc in Collegio Patrum Societatis Jeſu. Ex Vignolio V. Cl.*

OPPIAE C. L
THEANONIS
OSSA HIC
SVNT SITA AD
VII. K. IVL.
GN. LENT. M. CRAS. COS

Anno U. C. 740.
Ante Ær. Ch. 13.
TIB. CLAUDIUS NERO.
P. QUINCTILIUS VARUS. } Coss.

1 *Florentiæ*,
in ædibus N. V. Caroli Strozzii.
E Gorio.

TI CLAVDIO NERONE
P. QVINTILIO. VARO. COS
CONSTITVTVM EST

Quinctius, & *Quinctilius* apud antiquiores Latinos usurpatum frequentius est.

Anno U. C. 741.
Ante Ær. Ch. 12.
M VALERIUS MESSALA BARBATUS ÆMILIANUS, cui mortuo suffectus est
C. VALGIUS RUFUS,
cui abdicanti suffectus
C. CANINIUS REBILUS.
P. SULPICIUS QUIRINUS. } Coss.

2 *Florentiæ*,
apud Nobiles Gallos.
Ex Gorio.

V. T. LATINIVS. TI. L. DORI
Θ. AGRASIA TI. L. RVFA
HOC. MANSVM. VENI. IIII. K. SEPT
P. SVLPICIO. C. VALGIO RVFO
CONSVLIBVS

Clariss. V. Antonius Salvinius in Notis ad hunc lapidem, suspicatus est scriptum heic fuisse VENI pro VENIT, idest VENIIT (*venditum fuit*) MANSVM, idest *Curia*: *vox barbara*. *Mansum Regale*. *Vide Du-Fresnium in Glossario*. Sed nulla heic *Mansi* barbaricæ vocis mentio. A *Maneo* est *Mansum*. Scribere *Veni Huc* (pro quo est *Hoc*) *ad manendum* in hoc tumulo. Atque hinc disce, *Publium Sulpicium* ordinarium potius quàm suffectum Consulem fuisse, utpote qui *Cajo Valgio* præcedit. Quod tamen mirere, Lapidem hunc in Museo Academiæ Veronensis nunc exsistere, nos monens Cl. V. Marchio Maffejus, illud, ut arbitror, Florentiâ adductum, pro VALGIO habet VALERIO. Utri fides addenda est? Legit etiam Maffejus TI. LATINIVS, & AGRASIA T. L.

Anno U. C. 742.
Ante Ær. Ch. 11.
Q. ÆLIUS TUBERO.
PAULLUS FABIUS MAXIMUS. } Coss.

Anno U. C. 743.
Ante Ær. Ch. 10.
JULIUS ANTONIUS AFRICANUS.
Q. FABIUS MAXIMUS. } Coss.

Anno U. C. 744.
Ante Ær. Ch. 9.
NERO CLAUDIUS DRUSUS.
T. QUINCTIUS CRISPINUS. } Coss.

Anno U. C. 745.
Ante Ær. Ch. 8.
C. MARCIUS CENSORINUS.
C. ASINIUS GALLUS. } Coss.

3 *Aquini*.
E Ligorio, *ac Donio*.

C. MARCIO. L. F
CENSORINO COS
AVGVRI. PATRONO. D. D

4 *Ex Marchione Scipione Maffejo*,
& Paulo Galeardo, *Viris Clariss.*

L. VIBIVS VISCI LIB
ARIODOTVS
BERGIMO VOTVM
C. ASINIO GALLO
C. MARCIO CENSOR
COS
L. SALVIO APRO
C. POST
VII VIRIS QVINQVENNALIBVS

Galeardus legit in primâ lineâ VISCILIN. In Actis Sanctorum ad diem XX. Maji legitur VISGIL NIMPHIODOTVS. Maffejus in septimâ lineâ habet C. SALVIO. Galeardus in octavâ C. RO.....COSTI. II. VIRIS &c. Acta eadem legunt: C. POSTVMATIO COSTA.

5 *Romæ*,
cippus Anno Christi 1700. effossus.
Exscripsit Vignolius V. Cl.

C. MARCIVS. L. F. L. N
CENSORINVS
C. ASINIVS C. F. GALLVS
COS. EX. S. C. TERMIN
CVRATORES. RIPARVM. QVI. PRIMI
FVERVNT. EX. S. C. RESTITVER
RR. PROX. CIPPI. P. LX.

Lapis terminalis, sive milliarius. Parem edidit Gruterus pag. 197. num. 2. iisdem Consulibus inscriptum.

Anno U. C. 746.
Ante Ær. Ch. 7.
TIBERIUS CLAUDIUS NERO II.
CN. CALPURNIUS PISO II. } Coss.

Anno U. C. 747.
Ante Ær. Ch. 6.
D. LÆLIUS BALBUS.
C. ANTISTIUS VETUS. } Coss.

6 *Florentiæ*, *apud Nobb. Gallos*.
Ex Clariss. Gorio.

STATIAE. MATRI. SAC
Q. COELIVS. Q. L
APOLLONIDES
MAG. VICI
D. LAELIO. BALBO
C. ANTISTIO. VET } COS

Deæ nomen vix cognitum, nisi quod Festus hæc scribit: STATAE MATRIS *simulacrum in foro colebatur*, *postquam id collustravit* (Scaliger legit *Cælius stravit*) *ne lapides igne corrumperentur*, *qui plurimus ibi fiebat nocturno tempore*. *Magna pars Populi in suos quisque Vicos retulerunt ejus Deæ cultum*. Adeo apposite hæc omnia in Inscriptionem istam confluxere, ut de ejus legitima origine pæne dubitarim. Quod si hæc omnino sunt certa, pro STATAE apud Festum legendum videtur STATIAE. Lapidum enim lectio tutior, quam Manuscriptorum. Ita *Jupiter Stator*. Aut Juno, aut potius Vesta sub hoc nomine a Romanâ plebe culta videtur.

Anno U. C 748.
Ante Ær. Ch. 5.

C. JUL. CÆSAR OCTAVIANUS AUGUSTUS XII. }
L. CORNELIUS SULLA. } Coss.

1 *Aquilæ,*
in Sancti Dionysii.
Misit erudit. V. Antonius Antinorius Aquilanus.

LYMPHEIS. DIANAE
REDVCIS. SACR
IMP. CAESARE. XII. } COS
L. CORNELIO. SVLLA }
SYNHISTOR
SABIDIAE. C. F. DISP.

Sunt & aliæ veterum tabellæ votivæ *Aquis*, *Fontibus*, *Lymphis*. Atque ubi alibi occurrit mentio *Fortunæ Reducis*, & *Mercurii Reducis*, ita heic *Dianæ*.

Anno U. C. 749.
Ante Ær. Ch. 4.

C. CALVISIUS SABINUS. }
L. PASSIENUS RUFUS. } Coss.

Anno U. C. 750.
Ante Ær. Ch. 3.

L. CORNELIUS LENTULUS. }
M. VALERIUS MESSALINUS. } Coss.

2 *Romæ,*
apud Cardinalem Barberinum,
Tessera gladiatoria.
Ex Donio.

DEMETRIVS
FADENI
SP. K. IVN
L. LENTV. M. MES. COS

Infra vide ad Annum Christi 60. *Lentulum*, *& Corvinum Messalam Consules* in Inscriptione Romana. Fortasse ad hunc Annum ii spectant, & pro *Messalinus* scribendum est in laterculo hujus Anni *Messala*. Certe *Messala* ex *Valeriâ* gente fuit.

Anno U. C. 751.
Ante Ær. Ch. 2.

C. JUL. CÆSAR OCTAVIANUS AUGUSTUS XIII. cui abdicanti suffectus }
Q. FABRICIUS Calendis Septembris. }
M. PLAUTIUS SILVANUS, cui abdicanti suffectus } Coss.
C. CANINIUS GALLUS Calendis Julii. }

3 *Romæ, in domo Alphonsi de Anania.*
E schedis Farnesius.

L. LENTVL
ZOILVS
ϴ LIVIVS
ϴ EROS
DECVR
NICEROS
IMP. CAESARE XIII. M — Anno U. C. 751. Ante Ær. Ch. 2.
LVCRIO ANTON
C. IVLIVS HY
C. IVLIVS. DIVI. AVG. L. DIONYSIVS
COSSO CORNELIO L. PISONE C — Anno U. C. 752. Ante Ær. Ch. 1.
AMPHIO PHILOTES
FLORVS SPINDON
ϴ GALLA AMYNT
ϴ APOLLONIVS AMYNT
DECVR. EMIT
C. IVLIVS HILARIO
C. CAESARE L. PAVLO. COS — Anno U. C. 753. Anno Christi 1.
EROS ANTONIAN
DAMOCRATES AMYNT
PSES VADIAN
ONESIMVS ISOCRYSIAN
DECVR. EMERVNT
C. IVLIVS AGAMEMNON
ORESTES
C. IVLIVS PARTHENIO
C. OCTAVIVS CLEMENS
AMIANTHVS. ARCHITECT. NICANORIANVS

In hoc marmorei laterculi fragmento memorati habes nedum Consules hujus Anni, nempe *Cæsar Augustus XIII.*, & *Marcus Plautius Silvanus*, verùm etiam subsequentium duorum Annorum Consules, nimirum Anno ab U. C. 752. Ante Christum 1.

COSSUS CORNELIUS LENTULUS, & }
L. CALPURNIUS PISO } Coss.

Et Anno ab U. C. 753. Anno Christi Primo,
C. JULIUS CÆSAR Marci Agrippæ ex Juliâ filius, & }
L. ÆMILIUS PAULLUS. } Coss.

Adde & alteram Inscriptionem, quam postremis hisce annis effossam Franciscus Ficoronius, vir ex eruditione, & amore Antiquitatum spectatissimus dono dedit Collegio Romano Patrum Societatis Jesu.

4
GNOME PIERINIS
ANCILLA ORNATRIX
ELATA EST AD V K FE
BRVARIAS IMP CAESA
(sic) R XIII. PAVTIO SILVANO COS

Inscriptio hæc inconditis rudibusque characteribus in marmore sculpta fuerat, quamquam Augusti Sæculo nata, ita ut videas, Eruditorum judicia non satis firma interdum esse, quum ex venustate, aut deformitate characterum ætatem Marmorum conjiciunt. Nullo numquam tempore desiderati sunt periti, atque imperiti Artifices.

Anno U. C. 752.
Ante Ær. Ch. 1.

COSSUS CORNELIUS LENTULUS, dictus GETULICUS. } Coss.
L. CALPURNIUS PISO. }

Anno U. C. 753.
Æræ Christi 1.

C. JULIUS CÆSAR, Marci Agrippæ ex Julia Filius. } Coss.
L. ÆMILIUS PAULLUS. }

Anno U. C. 754.
Æræ Ch. 2.

P. VINUCIUS. } Coss.
P. ALFENIUS VARUS. }

Anno U. C. 755.
Æræ Ch. 3.

L. ÆLIUS LAMIA. } Coss.
M. SERVILIUS. }

Anno U. C. 756.
Æræ Ch. 4.

SEX. ÆLIUS CATUS. } Coss.
C. SENTIUS SATURNINUS. }

Anno U. C. 757.
Æræ Ch. 5.

CN. CORNELIUS CINNA MAGNUS. } Coss.
L. VALERIUS MESSALLA VOLUSUS. }

Anno U. C. 758.
Æræ Christi 6.

M. ÆMILIUS LEPIDUS. }
L. ARRUNTIUS, }
quibus suffecti fuerunt Calendis Julii } Coss.
C ATEJUS CAPITO. }
C. VIBIUS POSTUMUS. }

1 *Romæ,*
in ædibus Marchionis Alexandri Capponii
Fovrerii Pontificii.
Misit ipse.

CLANGE
HILARIONIS V. A. XX
PERIT. IN. MONTE. ALBANO
XIIII. K. IVL
L. ARRVNTIO. M. LEPIDO COS.

Tum in hoc lapide, tum in subsequenti tesserâ primum tenet locum Arruntius, qui in utroque Fastorum laterculo secundus nominatur. Vide & subsequentem.

2 *Florentiæ,*
Tessera gladiatoria ossea
apud Clariss. Gorium.

CINNAMVS

SP.X.K.AVG
C.VIB.C.ATEI.COS

Anno U. C. 759.
Ær. Christi 7.

A LICINIUS NERVA SILIANUS. }
Q. CÆCILIUS METELLUS CRETICUS SILANUS Quibus suffecti Calendis Julii } Coss.
P. CORNELIUS LENTULUS SCIPIO. }
T. QUINCTIUS CRISPINUS VALERIANUS. }

3 *Smyrnæ.*
Misit Clariss. Joseph Bimardus,
Montis Seleuci Toparcha.

Ο ΔΗΜΟΣ
ΠΟΠΛΙΟΝ ΛΕΝΤΟΥΛΟΝ ΣΚΙ
ΠΙΟΝΑ ΤΟΝ ΑΝΘΥΠΑΤΟΝ
ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ ΟΝΤΑ ΔΙΑ
ΠΡΟΓΟΝΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

Idest:

Populus
Publium Lentulum Sci-
pionem Proconsulem
Benefactorem A Suis
Majoribus Civitatis
(Honorat.)

Is ipse est *Publius Lentulus Scipio*, qui sub Tiberio Augusto vixit, de quo habetur Brixiana Inscriptio apud Gruterum pag. 396. num. 5. repetita pag. 397. num. 5. Vide etiam, quæ de eo disseruerunt Reinesius, & Rupertus in Epist. Amæb. pag. 215. & 467. Is certe *Consul* in Brixianâ appellatur, cui muneri respondet *Proconsulatus* in hoc marmore memoratus.

Anno U. C. 760.
Æræ Ch. 293.

L. APRONIUS. } Consules suffecti.
A VIBIUS HABITUS. }

4 *Romæ,*
tessera gladiatoria.
E Malvasia.

VIBIVS CAESII
BASSVS
SP.K.IVL
APRONIO

Anno U. C. 761.
Æræ Ch. 9.

C. POPPÆUS SABINUS. }
P. SULPICIUS CAMERINUS. }
quibus suffecti fuerunt } Coss.
M. PAPIUS MUTILUS. }
Q. POPPÆUS SECUNDINUS. }

Anno U. C. 762.
Æræ Christi 10.

P. CORNELIUS DOLABELLA. } Coss.
C. JUNIUS SILANUS. }

5 *Epidauri in Dalmatia.*
Ex Donio.

P. CORNELIO. DOLABELLAE
COS. VII. VIRO. EPVLONI. SODALI
TITIENSI. LEG. PRO. PR. DIVI
AVGVSTI ET. TI. CAESARIS
AVGVSTI. CIVITATES. SVPERIORIS
PROVINCIAE HILLYRICI

Anno U. C. 763.
Æra Ch. 11.

M. ÆMILIUS LEPIDUS, cui abdicanti suffectus fuit } Coss.
L. CASSIUS LONGINUS.
L. STATILIUS TAURUS.

Anno U. C. 764.
Æræ Ch. 12.

GERMANICUS CÆSAR. } Coss.
C. FONTEJUS CAPITO, cui suffectus Calendis Julii
C. VISELLIUS VARRO.

Romæ,
in ædibus Matthæjis.
E schedis Ptolomeis.

GERMANICO CAESARE. C. VISELLIO. COS
XII. K. OCTOBR. OSSA. CONDITA
TITIAE. T. L. PHOEBENIS
T. TITIVS. T. L. ANTEROS

Anno U. C. 765.
Æræ Christ. 13.

C. SILIVS. } Coss.
L. MUNATIUS PLANCUS.

1 *Florentiæ,*
in Museo Mediceo,
tessera eburnea gladiatoria.
Ex Clarissi. P. Montfauconio.

C. SIL. L. MVN. COS
ATHAMANS
MAECENATIS
SP. K. IAN

Anno U. C. 766.
Ær. Christi 14.

SEX. POMPEJUS. } Coss.
SEX. APPULEJUS.

Romæ,
E schedis meis.

SEX. POMPEIO. ET. SEX. APPVLEIO. COS
IDIBVS. SEPTEBR. MYSTES. PIVS

Anno U. C. 767.
Æra Ch. 15.

DRUSUS CÆSAR TIB. F. A. N. } Coss.
C. NORBANUS FLACCUS.

2 *Athenis olim,*
nunc Parisiis,
in Bibliotheca Colbertina.
E Clarissi. P. Montfauconio.

ΑΡΚΩΝ
ΚΑΙ ΙΕΡΕΥΣ ΔΡΟΥΣΟΥ ΥΠΑΤΟΥ
ΞΕΝΩΝ ΜΕΝΝΕΟΥ ΦΛΥΕΥΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΗΡΑΚΛΙΤΟΣ ΑΡΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ ΣΦΗΤΤΙΟΣ
ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΣ
ΑΛΚΕΤΗΣ ΑΛΚΕΤΟΥ ΠΕΡΙΘΟΙΔΗΣ
ΘΕΣΜΟΘΕΤΑΙ
ΛΕΥΚΙΟΣ ΣΕΠΠΙΟΣ ΚΗΦΙΣΙΕΥΣ
ΦΙΛΩΤΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΕΓ ΜΥΡΙΝΟΥΤΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΙΝΕΟΥ ΚΥΔΑΘΗΝΑΙΕΥΣ
ΣΕΞΣΤΟΣ ΛΕΥΚΙΟΥ ΔΙΡΑΔΙΩΤΗΣ
ΑΘΗΝΟΔΩΡΟΣ ΕΥΓΙΤΟΝΟΣ (ΦΡΕΑΡΡΙΟΣ)
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ (ΘΡΙΑΣΙΟΣ)
ΚΗΡΙΞ ΤΗΣ ΕΞ ΑΡΕΙΟΠΑΓΟΥ ΒΟΥΛΗΣ
ΛΕΩΝΙΔΗΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ ΜΕΛΙΤΕΥΣ
ΚΗΡΥΞ ΑΡΚΟΝΤΙ
ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΕΡΜΕΙΟΥ
ΑΥΛΗΤΗΣ
ΙΣΙΦΙΛΟΣ ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΟΥ ΑΘΜΟΝΕΥΣ
ΛΙΤΟΥΡΓΟΣ
ΕΣΤΙΑΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΜΙΛΗΣΙΟΣ

Idest:

Archon
Et Sacerdos, Druso Consule,
Xenon Mennei Phlyeus
Rex,
Heraclitus Aristoclis Sphettius.
Polemarchus,
Alcetes Alcetæ Perithoides;
Thesmothetæ.
Lucius Seppius Cephisieus,
Philotas Theodori Ex Myrinussa,
Demetrius Cineæ Cydathenæus,
Sextus Lucii Diradiotes,
Athenodorus Eugitonis Phrearrius,
Alexander Alexandri Thriasius.
Præco Archonti
Diodorus Hermeæ.
Tibicen
Isiphilus Asclepiadis Athmoneus.
Minister
Hestiæus Dionysii Milesius.

Anno U. C. 768.
Æræ Ch. 16.

STATILIUS SISENNA TAURUS. } Coss.
L. SCRIBONIUS LIBO, cui suffectus fuit
JUL. POMPONIUS GRÆCINUS.

Anno U. C. 769.
Æræ Christi 17.
C. CÆLIUS RUFUS.
L. POMPONIUS FLACCUS GRÆCINUS. } Coss.

1 *In oppido Sancti Blasii in Lucania, in ædibus Alphonsi Antonini,*
Miserunt
Nobb. Viri Ignatius Maria Como, *& Franciscus* Valletta, *Neapolitæ*.

I. O. ET. MERCVRIO. REDVCI
OB. REDITVM. M. CLAERII. PACATI
M. VIBIVS. M. LIB. GEMINVS
IIX. VOT. P
C. CAECILIO. RVFO
L. POMPONIO. FLACCO COS

Multa hactenus fuit concertatio inter Eruditos de nomine primi Consulis. Panvinii sententia fuerat, *Cajum Cæcilium*, non verò *Cajum Cælium*, fuisse illi nomen. Ab eo discessere Pagius, Blanchinius, & alii. Litem dirimit hic lapis, ac vitiatam prodit Inscriptionem Gruterianam pag. 448. num. 8. ubi C. CAELIVS. Valletta legit in secunda linea M. CALERII.

Anno U. C. 770.
Æræ Christi 18.
CL. TIBERIUS NERO AUG. III.
cui abdicanti suffectus
L. SEJUS TUBERO.
GERMANICUS CÆSAR II. cui suffectus
RUBELLIUS BLANDUS. } Coss.

2 *Tibure olim, nunc Romæ, in Museo Albano.*
E schedis meis.

DIVAE. DRVSILLAE
SACRVM
C. RVBELLIVS. C. F. BLANDVS
SAC. DIVI. AVG. TR. PL. PR. COS
[illegible]O COS. PONTIF

Clariss. P. D. Joseph Maria Stampa hæc adnotat: *Nemo tamen de Rubellio Blando testimonium ponit, nisi Almeloveenius, qui tamen haud innuit, unde hoc hauserit.* Almeloveenio auctor Consulatus hujusce fuerat Panvinius, ad hunc Annum scribens: *Rubellii Blandi Consulis Suffecti meminit Cornelius Tacitus.* Equidem meminit Tacitus *Rubellii Blandi viri Consularis*. Eum tamen Consulem fuisse hoc Anno suffectum, nusquam ab eo memoriæ proditum vidi. Itaque ex Inscriptione ista certo novimus *Blandi* Consulatum; non autem certo, in quem Annum is sit conjiciendus. Tacitus quoque Lib. 3. Annal. Cap. 51. ad Annum Christi 21. *Rubellium Blandum e Consularibus* memorans, satis indicat, jam præcessisse illius Consulatum. Interim alterum Marmor accipe.

1 *Romæ.*
Ex Malvasia.

CALPVRNIAE. DONATAE
DECESSIT. IIII. NON. SEPT
BLANDO. ET. POLLIONE. COSS.

Ad quem Annum referendus sit hic Lapis, frustra hactenus quæsivi. Anno Christi 23. fasces Consulares gessit *Cajus Asinius Pollio*; sed nullum superest alibi vestigium *Blandi* Collegæ. Longe etiam posteriora tempora respicere videtur phrasis illa DECESSIT. IIII. NON. SEPT. Processere Consules aliis Annis alii *Polliones*, sed ex iis nullus Collegam præfert *Blandum*.

Anno U. C. 771.
Æræ Ch. 19.
M. JUNIUS SILANUS.
L. NORBANUS FLACCUS BALBUS. } Coss.

Anno U. C. 772.
Æræ Ch. 20.
M. VALERIUS MESSALLA.
M. AURELIUS COTTA. } Coss.

Anno U. C. 773.
Ær. Ch. 21.
CL. TIBERIUS NERO AUGUSTUS IV.
DRUSUS CÆSAR TIB. F. II. } Coss.

Anno U. C. 774.
Æræ Ch. 22.
D. HATERIUS AGRIPPA.
C. SULPICIUS GALBA;
quibus suffecti fuerunt
M. COCCEJUS NERVA.
C. VIBIUS RUFINUS. } Coss.

Anno U. C. 775.
Æræ Christi 23.
C. ASINIUS POLLIO.
C. ANTISTIUS VETUS. } Coss.

Ad hunc eumdem Annum referenda videtur Inscriptio a Cl. V. Francisco Blanchinio edita.

4 *Romæ, apud Cardinalem Gualterium.*

XI. K. OCT
Q. TEOLVS Ɔ. L. GERMVLLVS
XVI. K. NOV
OPPIA. M. F. PARIET. IIII. COL. II
Q. IVNIO. BLAESO L. ANTISTIO VET
X. K. IAN
SEX. CAMPATIVS. SEX. L. EVTACTVS
PARIETE II. COL. I
C. FVFIO GEMINO
L. RVBELLIO GEMINO COS
IIII. IDVS MAI OSSA INLATA
LVRIAE. P. L APRILIS
PARIETE II. COL. III

Itaque *Cajo Asinio Pollioni* suffectus videtur Calendis Julii *Quintus Junius Blæsus*, cujus nulla mentio est apud Fastorum restauratores. Neque corrigendus Blanchinius, quod *Antistio Veteri* prænomen *Lucii* tribuat. Immo reliqui corrigendi, qui *Cajum* illum appellant. Pluris quippe est in hisce rebus auctoritas unius antiqui indubitati lapidis, in quo firma semper est scriptura quam Codicum, quorum fortuna obnoxia est erroribus Librariorum, ac Typographorum, quibus facile fuit ex vicinitate formæ L. & C. unum pro altero accipere, & *Lucium* in *Cajum* immutare. In hoc quoque marmore habes germana nomina duorum *Geminorum*, qui celeberrimo Anno Æræ Christianæ 29. Consulatum gessere. In altero ejusdem Inscriptionis exemplo legitur C. RVFIO GEMINO.

Anno U. C. 776.
Æræ Ch. 24.
SER. CORNELIUS CETEGUS.
L. VISELLIUS VARRO. } Coss.

Anno U. C. 777.
Æræ Ch. 25.
M. ASINIUS AGRIPPA.
COSSUS CORNELIUS LENTULUS. } Coss.

Anno U. C. 778.
Æræ Ch. 26.

C. CALVISIUS SABINUS. }
CN. CORNELIUS LENTULUS GETULICUS, }
quibus suffecti fuerunt } Coss.
Q. MARCIUS BAREA. }
T. RUSTIUS NUMMIUS GALLUS. }

Anno U. C. 779.
Æræ Ch. 27.

M. LICINIUS CRASSUS. } Coss.
L. CALPURNIUS PISO. }

1 *Veronæ, in Museo Comitis Moscardii tabula ahenea.*
Ex Marchione Scipione Maffejo, & Paulo Galearda, Viris Clariss.

M. CRASSO FRVGI. L. CALPVRNIO PISONE COS
III. NON. FEBR
CIVITAS. THEMETRA. EX AFRICA. HOSPITIVM
FECIT. CVM. C. SILIO. C. F. FAB. AVIOLA. EVM
LIBEROS. POSTEROSQVE. EIVS. SIBI. LIBERIS
POSTERISQVE. SVIS. PATRONVM. COOPTAVE
RVNT
C. SILIVS. C. F. AVIOLA. CIVITATEM. THEME
TRENSEM. LIBEROS. POSTEROSQVE. EORVM
SIBI. LIBERIS. POSTERISQVE. SVIS. IN. FIDEM
CLIENTELAMQVE. SVAM. RECEPIT
EGERVNT
BANNO. HIMILIS F. SVFES
AZDRVBAL. BAISILLECIS F
IDDIBAL. BOSIHARIS F LEG

2 *In altera tabula ahenea.*

M. CRASSO. FRVGI
L. PISONE. COS
SENATVS. POPVLVSQVE. THIMILI
GENSIS. HOSPITIVM. FECERVNT. CVM
C. SILIO. C. F. FAB. AVIOLA. PRAEF. FABR
EVMQVE. LIBEROS. POSTEROSQVE
EORVM. SIBI. LIBERIS. POSTERISQVE
SVIS. PATRONVM. COOPTAVERVNT
C. SILIVS. AVIOLA. PRAEF. FABR. THIMILI
GENS. VNIVERSOS. SIBI. LIBERIS. POST
TERISQVE. SVIS. SVORVMQVE. IN FIDEM
CLIENTELAMQVE. SVAM. SVORVMQVE
RECEPIT EGERVNT LEGATI
AZRVBAL. SVFES. ANNOBALIS. F. AGDIBIL.
BONCHART. IDDIBALIS. F. RISVIL
[illegible]NNO. AZRVBALIS F. XVCFIARZO
[illegible]I. AMMICARIS. F. AGDIBIL
[illegible]L. BALITHONIS. F. SIRNI.

Nobiles hasce tabulas illustravit Clariss. Marchio Maffejus pag. 38. Histor. Diplomat. Exploratum est apud Eruditos, quamlibet olim Civitatem, ac Populum Romano Imperio subjectum, elegisse sibi Patronum, cujus erat Romæ potissimum, atque alibi clientis, ut ita dicam, Civitatis jura tueri, atque utilitatem procurare. Hujusmodi Patronatuum venator fuisse mihi creditur, qui heic appellatur *Cajus Silius Caji Filius Fabiâ* (Tribu) *Aviola*. Num *Cajus* iste *Silius* filius fuerit *Caji Silii*, qui Anno U. C. 765. Æræ Christi 13. Consul ordinarius processit cum *Lucio Munatio Planco*, aliis inquirendum relinquo. Binas alias tabulas aheneas ex Ursinio produxit Gruterus pag. 470. num. 1. & 2. istarum per quam similes, inscriptas *Lucio Silano Flamine Martiali*, & *Cajo Vellejo Tutore Consulibus*, hoc est Anno Christi 19. aut 46. in quibus idem *Silius* Patronatum recepit *Civitatis Apisæ*, & *Populi Siagitani* in Africa.

Anno U. C. 780.
Æræ Ch. 28.

AP. JUNIUS SILANUS. } Coss.
SILIUS NERVA. }

Anno U. C 781.
Æræ Christi 29.

L. RUBELLIUS GEMINUS. }
C. FUFIUS GEMINUS; quibus }
suffecti Calendis Julii, } Coss.
A. PLAUTIUS. }
L. NONIUS ASPRENAS. }

3 *Romæ,*
Ex Malvasia.

CELER
CLODI
SP. ID. IVL
L. ASPRO A. PLAVT

Vide supra ad Annum Christi 21. *Geminorum* Consulum mentionem. Ceterum dubitare gladiatoria hæc Tessera nos facit, ASPER-ne, an ASPRENAS fuerit unius ex suffectis istis Consulibus nomen, sive cognomen.

Anno U C 782.
Æræ Ch. 30.

L. CASSIUS LONGINUS. }
M. VINICIUS QUARTINUS; }
quibus suffecti fuerunt } Coss.
C. CASSIUS LONGINUS. }
L. NÆVIUS SURDINUS. }

Anno U. C. 783.
Æræ Ch. 31.

TIBERIUS CÆSAR AUGUSTUS V. }
L. ÆLIUS SEJANUS; }
quibus suffecti VII Idus Maji } Coss.
FAUSTUS CORNELIUS SULLA. }
SEXTEIDIUS CATULLINUS. }

Ad hunc Annum spectat Inscriptio, manca in principio, quam Fabrettus dedit pag. 463. Consulum nomina ibi desiderantur. Quum verò lapis invectus postea fuerit in Museum Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani, unde Clariss. Franciscus Blanchinus exemplum mihi procuravit, accipe primas ejusdem Epigrammatis lineas.

4 *Romæ,*
in Museo Albano.

FAVSTO CORNELIO SVLLA
SEXTIDIO CATVLLINO COS
L. CORNELIVS. A. F. FA. VLPIVS
VT[illegible] CVM M. IVNIVS
SILANI L. MONIMVS EX
ORDINE SIT NOSTRO &c.

Reliqua prætereo legenda apud eumdem Fabrettum. Ex hoc autem lapide nomen alterius Consulis Suffecti restituendum fortassis est, scilicet pro SEXTIDIUS, ut habet Clariss. Stampa, legendum SEX. idest *Sextus* TIDIUS CATULLINUS.

Anno U. C. 784.
Æræ Ch. 32.

CN DOMITIUS AHENOBARBUS. }
M. FURIUS CAMILLUS SCRIBONIANUS, } Coss.
cui mortuo suffectus fuit }
A. VITELLIUS. }

Anno U. C. 785.
Æræ Ch. 33.
SER. SULPICIUS GALBA. }
L. CORNELIUS SULLA FELIX. } Coss.

1 *Romæ*,
Tessera gladiatoria.
Ex Clariss. Cardinale Norisio.

MYRTILVS
ATTIAE
SP. III. NON. IVN.
L. SVLL. L. SVLP

Schedæ meæ habent in prima lineâ MYRTYLVS. Ex hac Tesserâ inferebat Norisius *Sulpicium Galbam* postea Imperatorem, non *Servii*, sed *Lucii* prænomine usum, antequam ad Imperium eveheretur. Negat id Pagius Gruteriana Inscriptione fretus pag. 1087. in qua is SER. SULPICIUS GALBA appellatur. Sed aperta sunt Suetonii verba in Galba Cap. 4. *Nam & Lucium pro Servio usque ad tempus Imperii usurpavit*. De hoc nihil dubitandum: at dubitandum quidem est, SERvius ne, an *Lucius*, in Gruterianæ Inscriptionis marmora ipso legatur, quum scioli, quod nossent, Galbæ Imperatori fuisse prænomen *Servius*, immutasse ipsi potuerint.

Anno U. C. 786.
Æræ Ch. 34.
PAULLUS FABIUS PERSICUS. }
L. VITELLIUS. } Coss.

Anno U. C. 787.
Æræ Ch. 35.
C. CESTIUS GALLUS. }
M. SERVILIUS NONIANUS. } Coss.

Anno U. C. 788.
Ær. Ch. 36.
SEX. PAPINIUS ALLENIUS. }
Q. PLAUTIUS. } Coss.

Anno U. C. 789.
Ær. Ch. 37.
CN. ACERRONIUS PROCULUS. }
C. PONTIUS NIGRINUS. } Coss.

2 *Romæ*.
Ex Ligorio.

IOVI. CONSERVATORI. SACR
C. IVLIVS. C. F. QVIR. ARRIVS. V. S
DEDIC. XV. KAL. MARTIAS
CN. ACERRONIO ET PONTIO NIGRO COS

Quamquam ex Panvinio Gruterus Inscriptionem hanc adferat pag. 18. num. 8. rursus eamdem proferendam censui, ut cum exemplo illo conferatur. Pro DEDIC. Panvinius habet DON. DED. Rectior mihi videtur Ligorii lectio. Panvinius profert NIGRINO. Ligorius NIGRO, superposita notâ *sic*. Pro postrema hac lectione stat Suetonius. Verùm præterea, quæ adfert Cardinalis Norisius in Epistolâ Consulari, vide nobilem Inscriptionem apud Fabrettum pag. 673. quæ posita fuit CN. ACERRONIO PROCULO C. PETRONIO PONTIO NIGRINO COSS. Quare Fastis addendum germanum Nigrini nomen, scilicet PETRONIUS.

Anno U. C. 790.
Æræ Ch. 38.
M. AQUILLIUS JULIANUS. }
P. NONIUS ASPRENAS. } Coss.

Anno U. C. 791.
Æræ Ch. 39.
C. CÆSAR. CALIGULA AUG. II. }
L. APRONIUS CÆSIANUS. } Coss.

Anno U. C. 792.
Æræ Ch. 40.
C. CÆSAR AUGUSTUS III. } Consul solus.

3 *Romæ*, *in Museo Albano*.
Misit Clariss. Franciscus Blanchinius.

Horum trium Consulatuum mentio est in hoc fragmento.

Anno U. C. 793.
Ær. Ch. 41.
C. CÆSAR CALIGULA AUG. IV. }
CN. SENTIUS SATURNINUS. } Coss.

Anno U. C. 794.
Ær. Ch. 42.
TIB. CLAUDIUS AUG. GERMANICUS II. }
cui suffectus fuit }
C. VIBIUS CRISPUS. } Coss.
C. CÆCINA LARGUS. }

Anno U. C. 795.
Ær. Ch. 43.

TIBERIUS CLAUDIUS AUG. III.
cui abdicanti suffectus est
Pridie Calendas Martii
P. VALERIUS ASIATICUS.
L. VITELLIUS II.
} Coss.

1 *Tibure. Ex Donio.*

PROSERPINAE
BVSSIANAE
L. BVSSEIVS. L. F
VEL. ANNIANVS
BVSSEIA. PRIMA
VICTORINA
D. K. FEBR. TI. CLAVDIO
CAES. III. L. VITELLIO
II. COS

2 *Romæ, in Vinea Papæ Julii. Ex Ligorio.*

PRO SALVTE
TI. CLAVDI. CAESARIS. AVG. PONTIF
MAX. TR. POT. III. COS III. DESIG. IIII
PRAESENS. AVG. L. EX. VOTO. SVSCEPTO
VIAT. ET. SCRIB. LIBR. ET
A. LARCIVS. LYDVS. DED

Viatorum, qui Senatores, quum cogendus erat Senatus; ex agro ciebant, mentio est in aliis lapidibus. Ii postea veluti Lictores ad nutum Magistratuum adhibiti. *Scribæ* quoque *Librarii* sæpe in eisdem saxis occurrunt. At nemo nos docuit, *Tiberium Claudium Augustum*, qui revera *Consul* hoc Anno processit, *Designatum* quoque fuisse Consulem in Annum subsequentem. Dum certa sit Inscriptio hæc, notitiam hanc ei debemus. Nil mirum foret, si Claudius in expeditione Britannica positus, consilium ineundi Consulatus subsequenti Anno deposuisset.

Anno U. C. 796.
Ær. Ch. 44.

L. QUINCTIUS CRISPINUS II.
M. STATILIUS TAURUS.
} Coss.

3 *In Castello Gandulfo. Ex Boldetto.*
Nunc in Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani.

C. IVLIVS. AVG. LIBERTI
LIBERTVS. EROS
PISTOR. CANDIDARIVS
PER. ANNOS. QVOS. INTER
MORTALIS. FVIT. ANTE. EVM. DIEM
QVI. FVIT. VI. IDVS MAI. VIXIT
ANNOS. L. HVIVS. SACRAVIT
IVLIA. GLAPHYRA. COLLIBERTA
ET. PRAESTITIT. OFFICIA
MV. AEMILIO. LEPIDO. T. STATILIO
TAVRO. COS

Supplenda est Inscriptio, subintelligendo in primâ lineâ C. IVLIVS IVLII AVG. LIBERTI LIBERTVS EROS, idest *Julius Eros Libertate donatus a Julio Liberto Augusti*. In septimâ lineâ HVIVS, adde *Cineres*, aut *Ossa*, SACRAVIT GLAPHYRA. Ad hunc Annum titubans retuli hunc titulum, a Fastis Consularibus per alios digestis nimium discordem. Fuerunt & Anno U. C. 768. Æræ Christi 16. Consules *Statilius Sisenna Taurus*, & *Lucius Scribonius Libo*, cui suffectus fuit *Pomponius Græcinus*. Sed quum Panvinius, Pighius, & Almelovenius ad hunc Annum referant *Titum Statilium Taurum*, quem Norisius, & Stampa *Marcum Statilium Taurum* appellant: veri mihi visum est similius ad hunc laterculum Consulum pertinere posse hujusmodi Inscriptionem. Quod est ad prænomen *Statilii*, Cardinalis Norisius Gruterianum marmor pag. 1041. num. 10. laudat, in quo occurrit M. STATILIVS. Sed T. STATILIVM hæc altera Inscriptio sine dubitatione præfert, atque ad istam accedit auctoritas Dionis Historici, qui *Titum*, non *Marcum*, ipsum nuncupat. Sed quid de *Marco Æmilio Lepido*? Nullum hujus vestigium apud Fastorum concinnatores per hæc tempora invenio. Itaque excogitandum superest, *Æmilium* istum *Lepidum* aut hoc Anno Ær. Ch. 44. aut altero Christi 16. ex abdicatione, aut obitu unius ex Consulibus, suffectum fuisse. Quod ad illius prænomen pertinet, certissimum est, eum non *Marcum*, sed *Manium* fuisse appellatum, uti habet hoc marmor diligentissime inspectum, ac præferens siglam MV. significantem MANIVM. *Pistor Candidarius* mihi est, qui *Panem Candidum conficit*; nam & olim *alio pane proceres*, *alio vulgus* vivebat, ut nos docuit Plinius Lib. 19. Cap. 4. Propterea *Panis Candidus* Quintiliano Lib. 6. Cap. 4. *Panis Secundus* Suetonio, & *Secundarius* eidem Plinio memorantur, ut alia nomina omittam.

Anno U. C. 797.
Ær. Ch. 45.

M. VINICIUS II.
TAURUS STATILIUS CORVINUS;
quibus suffecti fuerunt
M. CLUVIUS RUFUS.
POMPEJUS SILVANUS.
} Coss.

Anno U. C. 798.
Ær. Ch. 46.

VALERIUS ASIATICUS II.
M. IUNIUS SILANUS;
quibus suffecti fuerunt
PUBLIUS SUILLIUS RUFUS.
PUBLIUS OSTORIUS SCAPULA.
} Coss.

4 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani.
Dedit doctiss. V. P. Stanislaus Bardetti,
Placentinus, Presbyter e Soc. Jesu.

PONTIUS. M. F. COL. PLAC
P. SVILLIO. RVFO. COS

Videtur heic signata *Colonia Placentina*. Sed verisimilius reor, *Collinam* Tribum exhiberi; & PLAC. Pontii ejusdem cognomen esse, puta *Placidius*, *Placentinus*, *Placcius*, aut quid simile, literis in marmore exesis. Sed vereor, ne Fastorum illustratores aut ad hunc Annum, aut ad alium præcedentem, Consules duos omiserint, quorum mentio est in geminis tabulis Gruterianis pag. 470. num. 1. & 2. Illæ scilicet scriptæ fuerunt

L. SILANO FLAMINE MARTIALI
C. VELLEIO TVTORE

Consulibus, Pridie Nonas Decembris, & Nonis Decembris. Hisce autem Consulibus locus est inveniendus. Vide Panvinium & Stampam ad hunc Annum. Vide etiam ad Annum Christi 19. quo Consules processisse dicuntur *M. Junius Silanus*, & *L. Norbanus Balbus*.

Anno U. C. 799.
Ær. Ch. 47.

CLAUDIUS AUG. GERMANICUS IV.
L. VITELLIUS III.
} Coss.

Anno U. C. 800.
Ær. Ch. 48.

A. VITELLIUS, postea IMP. AUG.
cui suffectus fuit frater ejus
L. VITELLIUS.
Q. VIPSANIUS POBLICOLA.
} Coss.

Anno U. C. 801.
Ær. Ch. 49.

C. POMPEJUS LONGINUS GALLUS.
Q. VERANIUS;
quibus suffecti fuerunt
L. MEMMIUS POLLIO.
Q. ALLIUS MAXIMUS.
} Coss.

Anno U. C. 802.
Ær. Ch. 50.

C. ANTISTIUS VETER.
M. SVILLIUS NERVILIANUS.
} Coss.

Anno U. C. 803.
Ær. Ch. 51.

TIBERIUS CLAUDIUS AUGUSTUS V.
SER. CORNELIUS ORFITUS.
quibus abdicantibus suffecti fuerunt
C. MINCIUS FUNDANUS.
C. VETENNIUS SEVERUS.
Calendis Novembris suffectus
T. FLAVIUS VESPASIANUS postea IMP.
} Coss.

Fragmentum

IX. C.

DD. P
VDIV
VDIV
ATHV
EGVS

IRIM
ATTA
CLAV
CAEC
GRAT
LEO
THVS
SALV
TI. CL
L. VI
ZELV
CLAV
V LYS
HVNC.
II ESS
NIO. C
II A SV

ENIVS

EX. DD
AEVS
MNVS.
CAIVS.

K. IVL N FELICIT IN CAP
VI N
V N
IV N P CIS AVGVST
CONSTITVIT
III
PRID N LVDI APOLLINI
COMM HS CCCXXC
NON N LVDI
VIII N LVDI
VII N LVDI
VI C LVDI
V C LVDI
IIII N P LVDI DIVI IVL
NATALIS
III C IN CIRCO
PR C
EID N P MERCATVS DIES V
XVII F
XVI C
C DIES ALL AR

EX AVG N P TI CL AV
SPEI AVG AL EXA
RECEPIT
F IIII N DIVVS IVL H
G III C
H PR C
A NON N P SALVTI IN
B VIII N P
C VII C
D VI C
E V N P DIVVS IVL P
VIC
F IV N P FERIAE CERE
ET OPI AVG
G III C
H PR C
EID N P DIANAE IN A
B XIX F AVGVST TRIV
C XIIX C
D XVII C
E XVI POR N P FER F
F XV CAEDIS DIVI IVL
G XIV VIN F AVGVSTVS
H XIII C IN FER L CAES

Fragmentum hoc publici juris fecere Clariss. Viri Francisc
tamen ex marmoris fractura, ac temporis edacitate mutı
nomina integra ad nos non pervenisse. Hinc enim in m
Illud namque . . . NIO reliquum esse mihi videtur voca
Julii suffectos fortasse Q. CURTIUM RUFUM, & VIPS.
ab eisdem Concinnatoribus Anno U. C. 801. Christi 49. appel
legendum sit potius in sextadecima, & decima septima l
pe, aliisque placuit VETER, & C. SUILLIUS NERV
filius L. Suillii appellatur *Nerulinus*. Scribendum *Nervili*
Sub Vilico, *Atrienses*, *Topiarii*, *A Bibendo*, sive *A Biblio*
tum purgandum, *Ad Sphaeram* custodiendam destinati. A
bellariorum &c. At vide infra Classem XIV. de Servis &

Fragmentum ex Antiquitatibus Antii,
in Museo Em. Cardin. Alexandri Albani.
Ex Francisco Blanchinio V. Cl.

ÆSARIS
MENSOR
RO. MAG. H-S ∞ DC
S NESSVS II
S HERMES
S ATR...RI
SEXTIONINVS
PRO. MAG. H-S ∞ DC
'S SVBVIL
L
DIO CAESARE AVG
INA LARGO. COS
VS TOP
ATR
ATR
IVS POLIT
.AVDIO CAESARE AVG COS
'ELLIO II.
S AVG. LIB.
D ATIMETVS A BIB
MACHVS AEDIT. VERNANI
PRINC... A BELLA
:T II DEC. TAN... TOP
PONTIO COS TAVRO
'PELLECTILE SECVNDO COS
ATRIENSIS ADIVTI
ATRIENSIS AEDITVS FORTVNARVM
A BIB
CAMP
. ALLEC. H-S ∞ ATR AGATHOPVS TEC
'OP VENVSTVS SPEC
PEDISQ. DELP. ANTIPATER AVG L EX D D H-S ∞ DC
L. ADI

TI. IVLIVS. GRAPHINATA
TI. CLAVDIVS. ROMANVS
BATELLVS. VER. CAP. ABIB
PRIMVS. HILARIAN. A SVPEL
ARGAEVS. GEBER. CENSORIN
ZORA ATR
SEPVNIVS CLARVS. EX. D. D. H-S ∞ ∞
Q. VERANIO
A. POMPEIO GALLO COS
HELLVS ATR
HER ... APID
HRESAD
... PAVIMEN
SATVRNINVS SPHAER
GORA ATREN
C. ANTISTIVS VETVS
M. SVILLIO NERVILINO COS
MYRO. AVG. L. PICTOR
FELIX. AVG. L. IVSCVL
ANTEROS TEGVL
EVPHEMVS PISTOR
APOLLONIVS ATR
TI. CLAVDIO AVGVSTO
SER. CORNELIO ORPHITO
PHIVS DE ... AN SVBVIL
OPVS ON ... M. MEDIC
VS ... POR ... ILIC
LVSALLA A CORIN
PECLAR II
DIVAE AVGVSTAE MED
VS FAVON THER

D D K SEPT FERIAE IOVI
ND
E IV N...
ISP VIC F III N P
COMM
G PR C DCCLX
COLLE H NON F LVDI F LVDI
A VIII F LVDI G PR N LVDI
B VII C LVDI H NON F LVDI
C. VI C LVD A VIII C LVDI
IARS D V C LVD B VII C LVDI AVG
T E IV C LVD AED APOLL
.RI F III C LVD DEDICAVIT
G PR C LVD INFER GER
H ID N P EPVLI MANIC
A XIIX F INFER DI N IN CIRCO
/ENT EQVOR F
MPH B XVII C IN CIRC N P
C XVI C IN CIRC F VERN DIES
D XV N P IN CIRC FEST
)RTVN C
DED C
EXCESS N P DIVVS AVG TOG
IARIS RILEM SVM

A KAL NOV F IN CIRCO G K DEC
B IIII F H IVN
H S X C III C A III N
D PR C LVD PLEB COM B P R F
HS DCC NON F
E NON F LVD
F VIII F LVD AGRIPP IVL NAT D
VIII F
G. VII C LVDI E VII. C
H VI C LVDI F VI C
A V C LVDI G V C
B IIII C LVDI H IV C
C III C LVDI A III AGNP
D PR C LVDI B PR F
EID N P EPVLVM INDICITVR
C ID N P T E C
F XIIX F EQVOR. PROB D XIX I
G XVII C IN CIRC E XIIX I
H XVI C IN CIRC L AVG NA
TAL F XVII
A XV C IN CIRC SOL IN SAGITT
B C MERCATVS

us Blanchinius, & P. Joseph Roccus Vulpius e Societate Jesu. Habes illic septem Consulum laterculos. Tertius lus est. Quippe in vicesima quarta linea legitur . . . . . NIO. C. PONTIO COS. Dolendum sane, horum Consulum elius restituere possemus, atque illustrare nomina, & agnomina suffectorum Consulum Anni U. C. 795. Ær. Ch. 43. buli VIPSA-NIO. Fastorum Concinnatores *Lucio Vitellio Secundum* Consuli assignarunt locum, scribendo, *ex Calendis* ANIUM LÆNATEM. Vide doctiss. Stampam in Continuatione Fastorum ad eumdem Annum. Ceterum an recte letur C. POMPEJUS, qui A. POMPEJUS in linea nona hujus marmoris scribitur. Uti etiam num auctoritate hujusce Lapidis neis C. ANTISTIUS VETUS, & M. SUILLIUS NERVILINUS Consules Anni U. C. 803. Ch. 50. quam ut Stam- ILIANUS, inquirendum erit. Huic Lapidi major fides adhibenda videtur. Accedit etiam Tacitus, in cujus Lib. 13. mur. Præ ceteris verò animadverte Officia varia Libertorum Domus Augustæ, heic memorata. Alii erant *Mensores*, *theca*, *Æditui*, *Campidoctores*, seu *Camparii*, *Tectores*, *Speculatores*, vel *A Speculo*, *A Supellectile*. Alii *Ad Pavimen-* *la Pollores*, *Jusculari*, *Tegulares*, *Pistores*, *Medici*, *Thermarii*, *A Corinthiis Vasis*, *Politores*, *Pedisequi*, *Principes Ta-* Libertus Domus Augustæ.

Fragmentum ex Antiquitatibus Antii,
in Museo Em Cardin. Alexandri Albani,
Ex Francisco Blanchinio V. Cl.
(Vide insertam Tab. fig. lit. C.)

Anno U. C. 804.
Ær. Ch. 52.
P. CORNELIUS SULLA FAUSTUS.
L. SALVIUS OTHO TITIANUS:
quibus suffecti sunt
SERVILIUS BAREA SORANUS.
M. LICINIUS CRASSUS MUCIANUS ; } Coss.
quibus suffecti sunt
L. CORNELIUS SULLA.
L. FLAVIUS SABINUS VESPASIANUS.

Anno U. C. 805.
Ær. Ch. 53.
D. JUNIUS SILANUS.
Q. HATERIUS ANTONINUS. } Coss.

Anno U. C. 806.
Ær. Ch. 54.
M. ASINIUS MARCELLUS.
M. ACILIUS AVIOLA. } Coss.

Anno U. C. 807.
Ær. Ch. 55.
NERO CLAUDIUS IMP AUG.
L. ANTISTIUS VETUS. } Coss.

1 *Romæ in figlinâ. E schedis meis.*

EX. PRIVAT. L. SERVILI
FORTVNATI. MACEDON
T STATI. MVNERI
NERO. CLAVD. CAES
L. ANT. VETVS. COS.

Anno U. C. 808.
Ær. Ch. 56
Q. VOLUSIUS SATURNINUS.
P. CORNELIUS SCIPIO. } Coss.

Anno U. C. 809.
Ær. Ch 57.
NERO CLAUDIUS IMP. AUG. II.
L. CALPURNIUS PISO;
quibus suffecti fuerunt } Coss.
DECENNIUS GEMINUS.
POMPEJUS PAULLINUS.

2 *Romæ, in Museo Albano.*
Misit Cl. V. Franciscus Blanchinius.

NERONE CLAVDIO CAESARE
AVG. GERMANICO II
L. CALPVRNIO PISONE COS
C. POPILIVS PRIMO
VNGVENTARIVS FECIT

Anno U. C. 810.
Ær. Ch. 58.
NERO CLAUDIUS IMP. AUG. III.
VALERIUS MESSALLA. } Coss.

Anno U C. 811.
Ær. Ch. 59.
L. VIPSANIUS APRONIANUS.
L. FONTEJUS CAPITO. } Coss.

Anno U. C. 812.
Ær. Ch. 60.
NERO CLAUDIUS IMP AUG. IV.
COSSUS CORNELIUS LENTULUS. } Coss.

Anno U. C. 813.
Ær. Ch. 61.
C. CÆSONIUS PÆTUS.
C. PETRONIUS TURPILIANUS. } Coss.

Anno U C. 814.
Ær. Ch. 62.
P. MARIUS CELSUS.
L. ASINIUS GALLUS.
Consules suffecti } Coss.
L. ANNÆUS SENECA.
TREBELLIUS MAXIMUS.

Anno U. C. 815.
Ær. Ch. 63.
C. MEMMIUS REGULUS.
L. VERGINIUS RUFUS. } Coss.

Anno U. C. 816.
Ær. Ch. 64.
C. LECANIUS BASSUS
M. LICINIUS CRASSUS. } Coss.

3 *Romæ,*
fragmentum Fastorum,
ut videtur,
existens apud Alexandrum March. Capponium.
Misit Johannes Joseph Ramagginius.

P N
MAL
An Ch 59 C. FONTE
C. FISIVS
FABIVS NVI
An. Ch. 60. NERONE. CAESA
L. IVNIVS SILANVS
An. Ch. 63. C. MEMMIO REGVLO
C. VMMIDIVS QVADRA
C. VIPSTANVS POPLICOL
D. SILANVS GAETVLICVS
L. SALVIVS OTHO COCCI
An. Ch 64. C. LAECANIO. BASSO. M
M. CAMILLVS SVRP

Anno U. C. 817.
Ær. Ch. 65.
A. LICINIUS NERVA SILIANUS.
M. VESTINUS ATTICUS. } Coss.

4 *Romæ,*
in Vasculo.
Ex Donio.

ASSIS SILANO ET
ATTICO COS

Contendit Cardinalis Norisius in Epistolâ Consulari, primum ex hisce Consulibus *Silanum*, non *Silanum* fuisse appellatum, in hanc rem deducens Lapidem unum Gruterianum, aliaque veterum documenta. Verùm si ita in Lapide nostro habetur, unius alius auctoritas satis esse potest, ut SILANVM nomen præferamus SILIANO. Vide Classem IV. Imperatorum, ubi Inscriptio posita legitur *Divæ Poppeæ Augustæ*. Ibi animadvertas velim ANAE. A LICINIO NERVA COS. quæ indicare videntur, *Nervæ* hujus Consulis prænomen fuisse *Aulum*.

Anno U. C. 818.
Ær. Ch. 66.
C. LUCIUS TELESINUS.
C. SVETONIUS PAULLINUS. } Coss.

Anno U C. 819.
Ær. Ch. 67.
L. FONTEJUS CAPITO.
C. JULIUS RUFUS. } Coss.

Anno U. C. 820.
Ær. Ch. 68.
C. SILIUS ITALICUS.
M. GALERIUS TRACHALUS;
quibus suffecti fuerunt
M. PLAUTIUS SILVANUS. } Coss.
M. SALVIUS OTHO;
quibus suffecti fuerunt
C. BELLICIUS NATALIS.
P. CORNELIUS SCIPIO ASIATICUS.

Mediolani,

1 *Mediolani, in Sancti Victoris.*
Ex Dono.

I. TRACHALO
PLEBIS. PR. COS
VIR. EPVLONVM
OS. PROVINC. AFRIC
RONO. DD

Ex isto fragmento emergere videtur memoria Galerii *Trachali* Consulis.

2 *Romae ap. Alexandrum Capponium Marchionem.*
Misit Abbas Ramagginius.

. . . DITORIOVINARVT . . .
. . . ALPIAE QVARTILLAE VXOR . .
SVAE. V. A. LXX
. . O. FACT. EST NERONE V̄. ET TRACHA . . .
. . QVI AD HOC OFFICIVM VENISTIS
. . . STIO NOLITE

Testem nunc habemus Lapidem, Anno Christi LXVIII. Neronem Augustum arripuisse *Quintum* Consulatum, non tamen excluso *Trachalo*, ut nonnulli censuerunt.

3 *Florentiae, apud Nob. V. Petrum Andream Andreinium, in tabella aenea plicatili.*
Ex Clariss. VV. Marchione Maffejo, & Gorio.

In prima facie.

SER. GALBA. IMPERATOR. CAESAR. AVGVST
PONTIF. MAX. TRIB. POT. COS. DES. II
VETERANIS QVI MILITAVERVNT IN LEGIONE
I. ADIVTRICI. HONESTAM. MISSIONEM. ET
CIVITATEM DEDIT. QVORVM. NOMINA. SVB
SCRIPTA SVNT. IPSIS LIBERIS. POSTERISQVE
EORVM. ET. CONVBIVM. CVM VXORIBVS
QVAS. TVNC. HABVISSENT. CVM. EST. CIVITAS
IIS DATA. AVT. SI QVI CAELIBES ESSENT. CVM
IIS. QVAS. POSTEA. DVXISSENT. DVM. TAXAT
SINGVLI. SINGVLAS. A. D.

In secunda.

XI. K. IAN
C. BELLICO NATALE
P. CORNELIO SCIPIONE COS
DIOMEDI ARTEMONIS F
PHRYGIO
DESCRIPTVM ET RECOGNITVM ET TABVLA AE
NEA. QVAE. FIXA. EST ROMAE IN CAPITOLIO
IN ARA GENTIS IVLIAE

In tertia.

SER. GALBA. IMPERATOR. CAESAR. AVGVSTVS
PONTIF MAX TRIB POT COS DES. II
VETERANIS. QVI MILITAVERVNT. IN LEGIONE
I. ADIVTRICE HONESTAM MISSIONEM. ET. CIVI
TATEM DEDIT. QVORVM NOMINA SVBSCRIPTA
SVNT. IPSIS. LIBERIS POSTERISQVE. EORVM
ET CONVBIVM. CVM VXORIBVS QVAS. TVNC
HABVISSENT. CVM EST CIVITAS IIS DATA. AVT
SI QVI CAELIBES. ESSENT. CVM IIS. QVAS. POSTEA
DVXISSENT. DVMTAXAT. SINGVLIS SINGVLAS
A. D. XI K. IAN
C. BELLICO NATALE P. CORNELIO
SCIPIONE COS
DIOMEDI ARTEMONIS E PHRYGIA VDIC (*sic*)
DESCRIPTVM. ET RECOGNITVM. EX TABVLA AENEA
QVAE FIXA EST ROMAE. IN CAPITOLIO
IN ARA GENTIS IVLIA (*sic*)

In quarta facie.

TI. IVLIVS	PARDALA. SARD
C. IVL. CHAR	MI. SARDIAN
TI. CLAVDI	QVI. FIDINI MAO
	NIAN
C. IVL. C. F. COL	LIBON. SARD
TI FONTEIVS	CERIALIS. SARD
P. GRAITI. P. F.	AEM. PROVIN
	CIAL
	PISIVS
M. ARRI RVFI	SARDIANI

Quanti facienda sint ejusmodi antiquitatis Monumenta, nihil opus est, ut ego eruditam gentem moneam. Tum heic, tum alibi, constanti lectione scriptum reperimus C. BELLICO. Ergo is, non BELLICIUS, sed BELLICUS appellandus est a Fastorum Illustratoribus; cujus quidem nominis sunt & alia exempla in antiquis Lapidibus. Quum verò unusquisque militum honestâ missione donatorum exemplum sibi procuraret ejusmodi indulgentiae, propterea nil mirum, si aliae similes tabellae in aliis locis reperiantur. Proinde alteram accipe, quam acceptam refero diligentiae *Ignatii Mariae Como* Patricii Neapolitani, egregii Literarum humaniorum cultoris.

1 *Tabula ænea, Anno Christi 1728. effossa in Castello a mare.*

SER GALBA. IMPERATOR. CAESAR. AVGV
STVS. P. M. TRIBVNICIA. POTESTATE. CONSVL. DESIGNATVS. II.
VETERANIS. QVI. MILITAVERVNT. IN. LEGIONE. I. ADIVTRICE
HONESTAM. MISSIONEM. ET. CIVITATEM. DEDIT. QVORVM
NOMINA. SVBSCRIPTA. SVNT. IPSIS. LIBERIS. POSTERISQ. EORVM
ET. CONNVBIVM. CVM. VXORIBVS. QVAS. TVNC. HABVISSENT
CVM. SIT. CIVITAS. EIS. DATA. AVT. SI. QVI. CAELIBES
ESSENT. CVM. IIS. QVAS. POSTEA. DVXERINT. SINGVLI
SINGVLIS. DESCRIPTAE. ET. RECOGNITAE. IN. VIA. QVA. F
FIXAE. ROMAE. IN CAPITOLIO. AD. ARMA
A. D. XI. K. IANVAR.
C. BELLICO. NATALE COS
P. CORNELIO. SCIPIONE
MATHA. OPVLAI. F. SVROS
C. IVLIVS. AGRIPPA. APAMM
C. NILVS. SVCCOS. ANTIO.
L. VELINA. NAVTA. ANTIOC.
T. CLAVDIVS. CHAREA ANTIO.
L. CORNELIVS. OPTATVS. ANTIOC.
L. SECVRA. ALEXANDRVS. VETERANVS
M. VACERIVS. DIODORVS. VETERANVS.

Nescio, an illud AD ARMA in decimâ lineâ sit ibi positum pro AD ARAM. Addo & tertium Marmor.

2 *Romæ in basi columnæ in Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani. Misit Franciscus Maria Otterius Marchio V. Cl.*

In uno latere.	*In altero latere.*
C. BELLICO NATALE COS P. CORNELIO SCIPIONE ASIATICO	HORRIORVM SER. GALBAE. IMP. AVGVSTI

HORRIORVM pro HORREORVM. Accipe & quartum, ex quo prodit alterum Cognomen *C. Bellici*, scilicet *Tebanianus*.

3 *In Cœmeterio Pisano. Ex Clariss. Gorio.*

G. BELLICVS NATALIS TEBANIANVS COS
XV VIR FLAVIALIVM

Anno U. C. 821.
Ær. Ch. 69.
SER. SULP. GALBA IMP. AUG. II. } Coss.
T. VINIUS RUFINUS.

4 *Velitris. Ex Cl. P. Vulpio e Societate Jesu.*

DIS MANIBVS SAC.
XVI. KAL. OCTOB.
C. BELLO VERO NATALE ET P.
CORNELIO SCIPIONE ASIATICO COSS.
SERV. EBVRII. Q. F. OVFENT. SVAVIS. TRIB
MILIT. LEG. VII. CLAVDIAE VICTRIC.
EBVRIA ANNIA FAVSTA MATER
M EBVRIO. SERV. FIL. SEX. N. TRIVM.
QVI VIXIT. ANN. XXVIII. D. XVI. DVL
CISSIMO VIRO PARENTES FECERVNT
SIBI ET SVIS HEREDIBVS. IN FR.
PEDES XII. IN AGR. PED. XVIII.

Nisi VERO in tertiâ lineâ sit alterum prioris Consulis Nomen (quod difficile credam) pro C. BELLO VERO scribendum est C. BELLICO. Sunt & alia vulnera in epigrammate hoc, tum in ordine verborum, tum in ipsis vocibus. In lineâ octavâ TRIVM, fortassis est TRIB. M. In decimâ VIRO, sensus posceret FILIO.

5 *Prope Lugnanum, in lamina ænea. Ex Johanne Vignolio V. Cl. Misit etiam Clariss. Joseph Bimardus.*

GN. FLACCVS Q. FVL F DE
CVMAM PARTEM HERCV
LI ET PRO REDITV FELI
CISSIMO EX AFRICA VI
BI FRATRIS ET PRO SAL
PETINAE MATRIS SIGNA
AVREA FORTVNAE PRAEN
ET FERONIAE SANCTIS
SIMAE D D T VINIO COS

Templum hoc agnoscimus FORTUNAE PRAEN*estinæ*. Ibi quoque *Hercules*, & *Feronia* culti; nam uno Templo conclusa hæc tria Numina.

Anno U. C 822.
Ær. Ch. 70.

T. FLAVIUS VESPASIANUS AUG. II.
TITVS CÆSAR VESPASIANI FILIUS;
quibus suffecti Calendis Julii
M. LICINIUS MUCIANUS.
P. VALERIUS ASIATICUS.
quibus suffecti Calendis Novembris
L. ANNIUS BASSUS.
C. CÆCINA PÆTUS.
} Coss.

1 *Romæ. E schedis meis.*

IVNONI REGINAE
DD. K. I
P. ANNIVS. P. F. PAL
CARVS SACERD
OS. NEPT. PATRON
COL. OST. QVINQ. ITER
FL. VESPASIANO. AVGVSTO. II
ET. TITO. VESPASIANO. CAES. COS

Habes hic *Publium Annium Sacerdotem Neptuni*, *Patronum Coloniæ Ostiensis*, & *Quinquennalem iterum*.

2 *Romæ,*
in domo Alexandri Matthæji.
Ex Ligorio, ac Donio.

NOMINA. QVE. ADSCRIPSERVNT. DECVR
EA QVAE. I. S. S
T. SATELLI. EVTYCHI FR. HERMIAE. FONTEI
T. SATELLI. IVSTINI APPVLEI. AMPLIATI
ASIATICI CAESARIS FESTI. CALPENI
BESIAE. IVCVNDAE. P. L. FONTEI. EVARISTI
SVAVETTIAE. LACESIS IVNI. MAXIMI
SVAVETTIA AMARYLLIS SVAVETTIVS. ALEXA
QVI. LOC. COLLEGIVM D D

IMP. CAESARE. VESPASIANO
T. CAESARE. AVG. F. VESPASIANO COS

Siglas in secundâ lineâ *I. S. S.* interpretare: *Infra Scripta Sunt*. Aut excidit ex temporis vetustate, aut inobservata fuit exscriptori nota II. hoc est, iterati Consulatus Vespasiani. Fieri tamen potuit, ut a nonnullis primus hic crederetur Consulatus Vespasiani ejusdem. Hoc posito, nullus tunc numerali notæ locus fuisset. Ansam verò ita credendi dedisse potuisset Primus Consulatus suffectus, nobis tantùm e Suetonio notus, sed Anno hactenus ignoto, quo Vespasianus idem ejusmodi honore auctus fuerit. Accipe quoque Inscriptionem, in qua *Lucii Annii Bassi*, & *Caji Cæcinæ Pæti* (POETI legitur apud Clariss. Stampam) Suffectorum Calendis Novembribus, mentio occurrit.

3 *Ibidem,*
effossa basis sub Paulo III. Pont. Max.
Ex Ligorio.

In una facie.

HILARITATI PVBLIC
IMP. CAES. VESPASIANI A
SACRVM
TRIBVL. SVCC. CORP. IVN
TI. CLAVDIVS. LEMNVS. FORTVN
D. FVRIVS. D. F. FIRMVS. VI. V
T. COMINIVS. AMARANTH
T. FLAVIVS. T. F. LVSCV
Q. CORNELIVS. Q. F. PVDENT
CVRATORES. LIBEROR. TRIB. SVC. COR. IVNIOR
I. S. P. D. D. CVI. POPVLVS. EIVS. COR
FICIO IMMVNIT. PERPET
X. CENTVRVM. DECREVIT
EX . S . C

In altera.

PONEN. CVR
C. NYMPHIDIVS. CHRESTVS
II. VIR
L. OCTAVIVS. L. F. IVCVNDVS
II. VIR. TR. TRIB. CLAVD.

DEDIC. XVII. K. DEC.
L. ANNIO. BASSO
C. CAECINA. PAETO COS

Qui hoc monumentum posuere, sunt *Tribules Succussani*, sive eorum portio, nempe *Corpus Juniorum*. Gruterus pag. 243. num. 1. in altera Inscriptione Romana nobis exhibet TRIB. SVC. CORP. IVLIANI. Nisi reperissem Ligorium quoque in lectionem eamdem consentientem, scribendum ibi putassem CORP. IVNIORVM. Fuit *Succussanus* Vicus in Regione Secundâ Romæ, teste Festo. An autem *Succussana Tribus* extiterit, aliis disquirendum relinquo. Animadverte hic *Lucium Octavium Tribunum Tribus Claudiæ*, quod munus num alibi occurrat, nescio.

Anno U. C. 823.
Ær. Ch. 71.
T. FLAVIUS VESPASIANUS AUG. III. }
M. COCCEJUS NERVA; }
quibus abdicantibus suffecti sunt } Coss.
FL. DOMITIANUS CÆSAR. }
CN. PÆDIUS CASTUS. }

Anno U. C. 824.
Ær. Ch. 72.
T. FLAVIUS VESPASIANUS AUG. IV. } Coss.
TITUS CÆSAR II. }

Anno U. C. 825.
Ær. Ch. 73.
FL. DOMITIANUS CÆSAR II. } Coss.
M. VALERIUS MESSALINUS. }

Anno U. C. 826.
Ær. Ch. 74.
T. FLAVIUS VESPASIANUS IMP. AUG. V. }
TITUS FL. VESPASIANUS CÆSAR III. } Coss.
Tito abdicanti suffectus fuit }
T. FLAVIUS DOMITIANUS III. }

Anno U. C. 827.
Ær. Ch. 75.
T. FLAVIUS VESPASIAN. IMP. AUG. VI. }
TITUS CÆSAR IV. }
quibus abdicantibus suffecti fuere } Coss.
T. FLAVIUS DOMITIANUS IV. }
M. LICINIUS MUCIANUS III. }

1 *Tibure, in Villa Cancians.*
Ex Ligorio.

HERCVLI. SANCTISSIMO
PACIFERO SACRVM
IVLIA. CASANTRA. ET. IVL
FVFICIVS. V. S. L. M
DEDIC. XIIII KAL
IVL. IMP. VESPASIANO. AVG. VI
TITO. FLAVIO CAESARE. IIII COS

2 *Capræ in Hispania.*
Ex Donio,
& ex schedis Ramberti apud doctiss.
Canonicum Bertoli.

APOLLINI. AVG
MVNIC EBIVNSES
BENEFICIO
CAESARIS. AVG. VESPASIA
C. R CVM SVIS P. F
VESPASIANO VI. COS
MA HF VA

Juvabit hoc in loco adferre seriem nonnullorum Consulum, ad hæc ipsa tempora spectantium, qualis cernitur in fragmento lapidis, cujus mihi copiam fecerat, dum in vivis erat, Cl. V. Johannes Ciampinius. At ipsum postea evulgavit alter celeberrimus Vir, Franciscus Blanchinius, qui de suo alicubi supplevit, quæ in marmore exciderant.

3 *Fragmentum lapidis, effossum in agro Casinate,*
postea inlatum in Museum Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani.
Ex editis a Cl. V. Francisco Blanchinio.

Anno Christi 67. C. Fontejo CapitoNE. C. IVLIO RVFO COS
IVS PRISCVS
RVFVS IIII VIR I. D
An. Ch. 68. Ti Catio Silio Italico. GALERIO TRACHALO COS
TIVS TIRO QVINQ
PAVLVS
An. Ch. 69. IMP. Ser. GALBA. II. T. VINIO COS (T. IVNIO *legebat Ciampinius.*)
ALVIVS VERVS IIII VIR. I. D
S. RVLLVS IIII VIR. P. L. P.
AIVS. NIGER IIII VIR. P. L. P.
An. Ch. 70. Imp. VespasianO II. TITO FILIO COS
IVS MACRO IIII. P. L. P
FIVS LONGVS
S MARCELLVS IIII. VIR. P. L. P.
MARITIMVS
An. Ch. 71. Imp. VespasiaNO III. M. COCCEIO NERVA COS
C. AVILLIVS OCTA (AVIDIVS *legebat Ciampinius.*)
M. CLODIVS
An. Ch. 72. IMP. VESPASIANO IIII
K. APR. C. AVARIVS
AVEDIVS IVS (AVIDIVS *apud Ciampinium.*)
An. Ch. 73. DOMITIANO II CAES
K. APR. TITVS ET DOM
CN. MVMM. PIVS (CN. MVMMVLEIVS, *seu* MVMMEIVS *Ciampinio.*)
M. BARRONIVS
An. Ch. 74. IMP. VESPASIANO V
K. APR. C. TITEDIVS
P. CORNELIVS
An. Ch. 75. IMP. VESPASIANO VI
C. VIBIVS TIRO
C. SAFINIVS. C. F.

Pro C. FONTEIO ad Annum Christi 67. Pagius, Stampa, & alii Fastorum Concinnatores habent L. FONTEIO. Et quidem rectius. Neque enim Consul hujus Anni confundendus cum *Cajo Fontejo Capitone*, qui Consulatum gessit Anno Christi 13. Quibus verò tabulis fretus Blanchinius ad Annum Christi 68. appellarit *Tiberium Catium Silium Italicum* assequutus minime fuit Stampa. Ignoro & ego. In exemplo Ciampiniano hujus Inscriptionis alter Consulum Anni Christi 69. nuncupatur T. IVNIVS. Occurrit & idem nomen apud Tacitum. Verùm major fides debetur Blanchinio accuratissimo viro, magno Cardinali Norisio, & aliis, qui nobis eo Anno exhibent T. VINIVM RVFINVM. Tu interim nomina, & agnomina Consulum, quæ in hoc marmore exciderunt, supple præeunte in Continuatione Fastorum Clariss. Stampa.

Anno U. C. 828.
Ær. Ch 76.

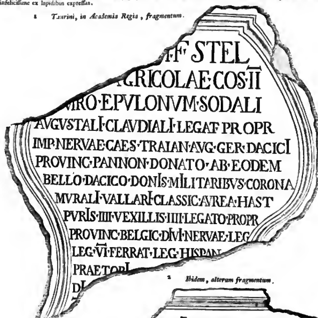
T. FLAVIUS VESPASIANUS IMP. AUG. VII.
TITUS CÆSAR V.
quibus abdicantibus suffecti fuerunt
T. FLAVIUS DOMITIANUS V.
T. PLAUTIUS SILVANUS II.
} Coss.

Anno U. C. 829.
Ær. Ch. 77.

T. FLAVIUS VESPASIANUS IMP. AUG. VIII.
TITUS CÆSAR VI.
quibus abdicantibus suffecti fuerunt
T. FLAVIUS DOMITIANUS CÆSAR VI.
CN. JULIUS AGRICOLA.
} Coss.

Agricola hujus celeberrimi viri, cujus Vitam a Tacito scriptam habemus, mentio facta hoc Anno, monet me, ut alterum *Agricolam Consulem* Lectori hoc in loco exhibeam, quamquam inscius sim, ad quemnam Annum referendi sint illius Consulatus. Exstat adhuc non unum illustre fragmentum Lapidum in honorem ejusdem Agricolæ scriptorum, Taurini in Regia Scientiarum Academia, quorum exemplum graphice ex archetypis expressum misit ad me præclarissimus Comes Caissottus, Præses Senatus Taurinensis. Vide Gruterum pag. 416. num. 6. qui ex Pingonio geminas ex hisce Inscriptionibus attulit, sed infelicissime ex lapidibus expressas.

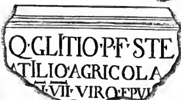
1 *Taurini, in Academia Regia, fragmentum.*

2 *Ibidem, alterum fragmentum.*

Ibidem.

1 *Ibidem*. 2 *Ibidem*.

ILSTEL
GRICOLAE
VIRO·EPVLON
IO·PROPRAETOR
P·NERVAE·CAES·AVG
OVINCIAE·BELGICAE
LEGAT·LEG·VI·FERRATAE
LEG·CITERIORIS·HISPAN
PRAETORI·AEDILI·CVI
Q·DIVI·VESPASIAN
LEG·I·ITALIC
IVDIC·SE
ROMA

Q·GLIT
ATILIO·A
COS·II·VIIV
SODALI·AVG
PRAEF·VRBIS
CAESAR·NER
GERM·DACIC
DONATO·AB
DONIS·MILIT
CLASSIC·AVR
LEG·PROPR
LEG·LEG
CITER
V

Floruit *Quintus Glitius Publii Filius Stellatinâ (Tribu) Atilius Agricola*, quem nobis fragmenta ista exhibent; sub Vespasiano Augusto, ejusque filiis, deinde verò sub Nerva ac Trajano. Quare præter nominum, gestorumque discrimen, ratio quoque temporum nos monet, nihil rei esse *Agricolæ* nostro cum Agricola Taciti socero, & Consule suffecto præsentis Anni Æræ Christi 77. Quippe ille sub Domitiano vivere desiit; noster verò serius vitam produxit. Verum percurre Consulares Fastos a doctissimis Viris illustratos: nullum *Agricolæ* nostri vestigium offendes. Quod mirum alicui videatur, videretur & mihi, quum non unum tantummodo, sed geminum Consulatum is gesserit, uti expresse legitur in quarto, & quinto fragmento, nisi rescirem familiares nimium fuisse temporibus iis Consules suffectos, & Consulatum sæpe eâ conditione acceptum, ut post aliquot menses aliis ad hujusmodi honorem inhiantibus dimitteretur. Juverit interea, alterum hunc Agricolam, si non in Fastis, certe in Lapidibus, ex Consulari dignitate illustrem novisse.

Anno U. C. 830.
Æræ Ch. 78.
L. CEJONIUS COMMODUS. } Coss.
D. NOVIUS PRISCUS. }
Anno U. C. 831.
Æræ Ch. 79
T. FL. VESPASIANUS IMP. AUG. IX } Coss.
TITUS CÆSAR VII. }
Mortuo Vespasiano VIII. Kal. Julii, & abdicante Consulatum Tito ejus filio, qui in Imperio successit, suffectos fuisse opinor

M. TITIUM FRUGEM. } Coss.
T. VINIUM JULIANUM. }
Vide infra, quæ adnotabo ad Inscriptionem sub Anno Christi 82.
Anno U. C. 832.
Ær. Ch. 80.
TITUS IMP. AUG. VIII. } Coss.
FL. DOMITIANUS CÆSAR VII. }
Anno U. C. 833.
Æræ Ch. 81.
L. FLAVIUS SILVA NONIUS. } Coss.
ASINIUS POLLIO VERRUCOSUS. }

Clariss. Vir Philippus a Turre Episcopus Hadriensis in Antiquitatibus Antii insigne fragmentum protulit duorum Lapidum Anno Christi 1699 Romæ effossorum, quos in Cancellariam Apostolicam intulit amplissimus S. R. E. Cardinalis Petrus Othobonus. Spectant ad Fastos Fratrum Arvalium, quorum monumenta quæque ad veterem eruditionem illustrandam mire inserviunt. Nonnulla alia ex iis antea Gruterus, Sponius, & Fabretrus publici juris fecerant. Porro istiusmodi marmora in Amphitheatro Titi Augusti collocata olim fuisse creduntur. Digna plane, quæ heic rursus novâ luce donentur, & præsertim quod quatuor laterculos Consulum depromant, licèt in iis describendis nullum ordinem servent. Ego autem exemplum sequar, quod Româ accepi, statim ac gemina ejusmodi fragmenta emerserunt.

Romæ,

I

Romæ,
Fragmentum duorum lapidum,
spectantium ad Collegium Fratrum Arvalium.

ANVS CO
RIBVS MISIT QVOS
VESPASIANVS AVG. CAES. DIVI. F. DOMITIANVS
C. VIPSTANVS. APRONIANVS. C. IVNIVS. TADIVS. MEFITANVS. T. VERATIVS
MPEIVS. VOPISCVS. ARRVNTIVS. CATELLIVS. CELER. TI. IVLIVS. CANDIDVS. MARIVS
Q. TILLIVS. SASSIVS.
ISDEM COS. III. K. IVN. IN. DOMO L. VENVLEI APRONIANI. MAG. AD PERAOENDVM SACRIFICIVM
PER FRATRES ARVALES EPVLANTES ET FRVGIBVS MINISTRANTIBVS
PVERIS INGENVIS PATREMIS ET
MATRIMIS. SENATORVM FILIS REFERENTIBVS AD ARAM IN PATERIS.
M. TITIO FRVGI. T. VINIO. IVLIANO. COS. VII. IDVS DECEMBR IN CAPITOLIO IN AEDEM OPIS
SACERDOTES CONVENERVNT VOTA NVNCVPANDA AD RESTITVTIONEM ET DEDICATIONEM CAPI
TOLI. AB IMP. T. CAESARE VESPASIANO AVG.
IN COLLEGIO ADFVERVNT L. VENVLEIVS APRONIANVS. C. VIPSTANVS APRONIANVS. L. VERATIVS
QVADRATVS. L. POMPEIVS. VOPISCVS. ARRVNTIVS. CATELLIVS. CELER. C. IVNIVS. TADIVS. MEFITANV S.
P. SALLVSTIVS BLAESVS.
L. FLAVIO SILVA. NONIO. BASSO. ASINIO POLLIONE VERRVCOSO COS. XVIII. K. FEBR.
IN LVCO DEAE DIAE PIACVLVM PACTVM PER CALATOREM ET PVBLICOS EIVS SABERDOTI QVOD ARBOR
A VETVSTATE. DECIDIT. EXPIANDVM. PORCAM. ET. AGNAM. OPIMAM
L. VETTIO PAVLLO. T. IVNIO MONTANO COS. K. MAIS IN LVCO DEAE DIAE PIACVLVM
FACTVM PER CALATOREM ET PVBLICOS EIVS SACER. DOTI. OB FERRVM INLATVM IN AEDEM SCR. PTVR
CAVSSA PORCAM ET AONAM OPIMAM
ISDEM COS III. IDVS MAIAS IN LVCO DEAE DIAE PIACVLVM PACTVM PER CALATOREM ET PVBLICOS
EIVS SACERDOTI OB FERRVM DE AEDE ELATVM. PORCAM ET AGNAM OPIMAM
LOCA ADSIGNATA IN AMPHITEATRO.
L. AELIO PLAVTIO LAMIA. Q. FACTVMEIO FRONTONE COS
ACCEPTVM AB LABERIO MAXIMO PROCVRATORE PRAEFECTO ANNONAE
L. VENNVLEIO. APRONIANO MAG. CVRATORE THYRSO L.
PRATRIBVS ARVALIBVS. MAENIANO I. CVN. XII. GRADIB. MARM. VIII. GRADV. I. P. V
GRADV III. P. VI. [. P. PED. XXXXIIS. GRADV I. VNO PED. XXIIS. ET MENIANO SVMMO
II. CVN. VI. ORADIB. MARM. IV. GRADV I. VNO P. XXIIS. ET MAENIANO
SVMMO IN LIGNEIS TAB. LIII. GRADIBVS. XI. ORADV. I. PED. V L. GRAD.
XI. PED. VS F. PED LXIIIS L
SVMMO PED CXXVIIIS L
L. FLAVIO SILVA NONIO BASSO COS
ASINIO POLLIONE VERRVCOSO
III. NONAS IAN
MAOISTER C. IVNIVS TADIVS MEFITANVS COLLEGI FRATRVM ARVALIVM NOMINE VOTA NVNCVPAVIT
PRO SALVTE IMP. TITI. CAESARIS DIVI F. VESPASIANI AVG. PONT. MAX. TRIBVNIC POTEST. COS. VIII ET
CAESARIS F DOMITIANI. COS VII. ET IVLIAE AVG. LIBERORVMQVE EORVM VICTIMIS IMMOLATIS IN CA
PITOLIO QVAE SVPERIORIS ANNI MAOISTER VOVERAT PERSOLVIT IOVI O. M. BOVES MARES II.
IVNONI REGINAE VACCAS DVAS. MINERVAE VACCAS DVAS. SALVTI PVBLICAE VACCAS II. ET IN
PROXIMVM ANNVM NVNCVPAVIT PRAEEVNTE L. POMPEIO VOPISCO C. ARRVNTIO CAS
TELLIO CELERE IN EA VERBA QVAE INFRA SCRIPTA SVNT.
IVPPITER O. M. SI IMP. TITVS CAESAR VESPASIANVS AVG. PONT. MAX. TRIB. POTEST. P P
ET CAESAR DIVI F. DOMITIANVS. QVOS. NOS. SENTIMVS. DICERE. VIVENT. DOMVSQVE
EORVM INCOLVMIS ERIT A D. III. NON. IAN. QVAE PROXIMAE P. R. Q. REIP. P. R. Q.
INT. ET CVM DIEM EOSQVE SALVOS SERVAVERIS EX PERICVLIS SI QVA SVNT
TVM DIEM. EVENTVMQVE BONVM ITA VTI NOS SENTIMVS DICERE
STATV QVO NVNC SVNT AVT EO MELIORE SERVAVERIS AST TV
INE COLLEGI. FRATRVM ARVALIVM BVBVS. AV.
VM
AVRATIS II. VOVIMVS ESSE FVTV
TIBI. IN EADEM VERBA NO
VS ESSE. FVTVRVM

Annus Primus in hoc marmore signatur in lineâ undecimâ M. TITIO FRVGI. T. VINIO IVLIANO COSS. Philippus a Turre hæc nomina ita edidit, M. TILLIO FRVGI. T. VINICIO IVLIANO. Confule nunc Fastos Consulares: nusquam ejusmodi

ejusmodi nomina reperies. Quo igitur Anno excogitandi sunt ii in album Consulum relati? Opinor ego, eos processisse Consules hoc ipso Anno Christi 79. nempe Suffectos. Neque aliter evenisse potuit. Octavo Calendas Julii eodem Anno Vespasianus Augustus, qui a Calendis Januarii Consulatum Nonum una cum Tito Cæsare filio suo inchoaverat, debitum naturæ solvit. Quisnam verò eidem in Consulatu successit? Silent Fasti. Non silet hoc Lapis. Titus quoque Patri in Imperio succedens, Consulatum & ipse abdicasse censendus est. Mors itaque Vespasiani, atque ad Au . . . . Titi promotio, locum fecere *M. Titio Frugi*, & *T. Vinio* (seu *Vinicio*) *Juliano* Consulibus suffectis. Quam vero dis . . . sub iisdem Consulibus *VIII. Idus Decembris* legatur in duodecimâ hujus Lapidis lineâ, faciendum fuisse *Dedicationem Capitolii ab Imperatore Tito Cæsare Vespasiano Augusto*: nonne huic sententiæ plenius meridies accedit? Laterculum igitur duorum suffectorum Consulum Fastis hoc Anno addendorum ex hoc ipso Marmore habes. Insuper animadverte, ... in Fastis esse agnomen BASSI ceteris nominibus, & cognominibus L. FLAVI SILVÆ NONII, (seu SILVANI, ut supra adnotavi ad Annum Christi 80.) Constanter quippe duobus in locis hujusce fragmenti, lineâ nempe decima septimâ, & trigesima quintâ memoratur *Lucius Flavius Silva Nonius Bassus* qui Consul Anno Ch. 81. cum *Asinio Pollione Verrucoso* processit. Demum ex his Fratrum Arvalium Fastis discimus, *adsignata fuisse loca* in *Amphitheatro* L. AELIO PLAVTIO LAMIA, Q. PACTVMEIO FRONTONE COSS. qui sane ad Annum U. C. 868. Æræ Christi 116. spectare mihi creduntur. Norisius, Pagius, & Stampa Consules ejusdem Anni statuerunt L. ÆLIUM LAMIAM, (cui ex hoc fragmento intermiscendum est PLAUTII cognomentum) & ÆLIANUM VETEREM. Assentior & ego; hoc tamen addens, *Quintium* nempe *Pactumeium Frontonem* eodem Anno Consulem saltem suffectum *Æliano Veteri* vel ob mortem, vel ex ejus abdicatione, fore statuendum, & Fastis Consularibus ad An. Ch. 116. adjungendum.

Anno U. C. 834.
Ær. Ch. 82.
FL. DOMITIANUS IMP. AUG. VIII. } Coss.
T. FLAVIUS SABINUS.

Anno U. C. 835.
Ær. Ch. 83.
FL. DOMITIANUS IMP. AUG. IX. } Coss.
Q. PETILIVS RUFUS II.

1 *Smyrnæ.*
Ex Clariss. Cardinali Norisio.

ΣΟΥΛΠΙΚΙΟΣ. ΦΙΡΜΟΣ
ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ. ΑΡΤΕΝΑΣ. ΠΑΤΡΟΝΥΣΤΙΣ
ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ. ΕΥΔΗΜΟΣ. ΠΑΤΡΟΜΥΣΤΙΣ
ΤΡΟΦΙΜΟΣ. ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΟΥ
ΤΥΡΑΝΝΟΣ. ΠΑΠΙΟΥ. ΤΟΥ. ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ. ΚΑΙΣΑΡΙ [redacted]
[redacted] ΣΕΒΑΣΤΩ. ΤΟ. Θ. ΚΟΙΝΤΩ
ΠΕΤΤΙΛΙΩ. ΡΟΥΦΩ. ΤΟ. Β. ΥΠΑΤΟΙΣ
ΕΠΙ. ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥ. ΚΟΣΚΩΝΙΑΣ
ΜΥΡΤΟΥ. ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ. ΛΘ. ΚΑΙ
ΚΙΛΙΟΣ. ΦΡΟΝΤΩΝ. ΝΕ. ΞΥΣΤΑΡΧΗΣ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. ΚΙΚΙΝΟΣ. ΝΕ.

Idest:

Sulpicius Firmus
Artemidorus Artenias Mystarum Pater,
Apollonius Eudemus Mystarum Pater,
Trophimus (Filius) *Asclepiadis,*
Tyrannus Papii Filii Menandri.
Imperatore Cæsare . . . . . .
. . . . . Augusto IX. Quinto
Pettilio Rufo II. Consulibus.
Sub Stephanephoro Cosconiæ
Myrto Agonotheta XXXIX. Cæ-
cilius Fronton LV. Xystarcha
Dionysius Cicinus LV.

In sextâ & septimâ lineâ supple: ΦΛ. ΔΟΜΙΤΙΑΝΩ, idest *Flavio Domitiano* &c.

Anno U. C 836.
Ær. Ch. 84.
FL. DOMITIANUS IMP. AUG. X. } Coss.
T. AURELIUS SABINUS.

Anno U. C. 837.
Æræ Ch. 85.
FL. DOMITIANUS. IMP. AUG. XI. } Coss.
T. AURELIUS FULVUS.

Anno U. C. 838.
Æræ Ch. 86.
FL. DOMITIANUS IMP AVG. XII. } Coss.
SER. CORNELIUS DOLABELLA.

Amplam *Dolabellæ* hujus Consulis notitiam, tum quod est ad illius Majores, atque ad ejus Cognomina, (quorum pompa jam cœpta erat invehi) servavit nobis antiquus lapis.

2 *Pentimæ in Oppido,*
ubi olim, ut creditur, Corfinium Civitas.
E schedis meis.
Misit etiam Johannes Bernardinus Tafurius V. Cl.

SER. CORNELIO
SER. F. P. NEP. P. PRO
NEP. P. ABNEPOTI
DOLABELLAE METI
LIANO. POMPEIO. MAR
CELLO. III. VIR. A. A. A. F. F
SALIO. PALAT. QVAESTORI
DIVI. TRAIANI. PARTHICI
SEVIR. EQVIT. ROM. TVRM
III. PP. COS. FLAM. QVIR
CORFINIENSES. PVBLICE
PATRONO

Anno U. C. 839.
Æræ Ch. 87.
FL. DOMITIANUS IMP. AVG. XIII. } Coss.
A. VOLUSIUS SATURNINUS.

Ad hunc ipsum Annum spectare puto subsequentem Inscriptionem, in qua Tyche decessisse dicitur *V. Idus Martias Imperatore Domitiano XIII. Consule*. Ita quippe interpretor postremas ejusdem marmoris siglas.

3 *Romæ,*
in Museo Albano.
Misit Franciscus Blanchinius V. Cl.

DIS MANIBVS
TYCHE
VIX. ANN. XX.
L. ANTISTI. RVSTIC
ET MVMMIAE
NIGRINAE
FEC. CELTIBER
CONSERVVS
CONIVGI CARISSI
H. S. E. S. T. T. L
D. V. I. MAR. I. D. XIII. COS.

Anno U. C. 840.
Æræ Ch. 88.
FL. DOMITIANUS IMP. AUG. XIV. } Coss.
L. MINUCIUS RUFUS. }

1 *Romæ*, *in hortis Aldobrandinis*. *E schedis Ptolomeis*.

NVMINI. DOMVS. AVG
SACRVM
DECVRIONES IN HAC
CVRIA QVI CONVENIVNT
ARAM ET AREAM SILIC
S. P. STRAVERVNT
DEDICATVM NONIS IANV
ARIS IMPERAT..............
......CAESARE AVGVSTO
GERMANIC
MINICIO RVFO COS
IANVARIO ET TI. CLAUDIO EXCELLENTI
IMMVNIBVS TER TVIS A MAGISTERIO

Heic erasum desideratur *Domitiani* nomen. MINICIVS-ne, an MINVCIVS revera sit appellandus Domitiani Collega in Consulatu, alia documenta aliquando aperire possent.

Anno U. C. 841.
Ær. Ch. 89.
T. AURELIUS FULVUS II. } Coss.
A. SEMPRONIUS ATRATINUS. }

Anno U. C. 842.
Ær Ch. 90.
FL. DOMITIANUS IMP. AUG. XV. } Coss.
M. COCCEJUS NERVA II. }

Anno U. C. 843.
Æræ Ch. 91.
M. ULPIUS TRAJANUS. } Coss.
M. ACILIUS GLABRIO. }

Anno U. C. 844.
Ær. Ch. 92.
FL. DIMITIANUS IMP. AUG. XVI. } Coss.
Q. VOLUSIUS SATURNINUS. }

Anno U. C. 845.
Ær. Ch. 91.

POMPEJUS COLLEGA. }
CORNELIUS PRISCUS, }
quibus suffecti fuerunt }
M. LOLLIUS PAULLINUS. } Coss.
VALERIUS ASIATICUS SATURNINUS. }
Horum uni suffectus fuit }
C. ANTISTIUS JULIUS QUADRATUS. }

Anno U. C. 846.
Æræ Ch. 94.

L. NONIUS TORQUATUS ASPRENAS. } Coss.
..................LATERANVS. }

2 *Romæ*, *in Collegio Patrum Societatis Jesu*. *Misit doctiss. P. Contuccius* Contucci *Museo Kircheriano Præfectus*.

P. RVBRIVS TROPHIMVS ET
RVBRIVS AGATHOS. C. L. ATRIVM
REFECERVNT. ET. VERMICVLVM
STRAVERVNT. ITEM. PAVIMENTVM
SPICAM. STRAVER. ET. SEDILIA
CIRCVMITVM REFECERVNT. INPENSA SVA
L. NONIO TORQVATO ASPRENATE
T. SEXTIO. MAGIO. LATERANO. COS

Beneficio Inscriptionis hujus habemus *Laterani* Consulis nomina, Fastorum Illustratoribus hactenus ignota. Is enim T. SEXTIVS MAGIVS LATERANVS appellabatur. Hinc corruit Stampæ conjectura, *Lucium* nempe *Sergium Paullum* (quem *Laterano* hoc eodem Anno suffectum Blanchinius ex sequenti Inscriptione suspicatus est) *Laterani* quoque Cognomine gavisum fuisse. VERMICULUM STRAVERUNT, idest Pavimenta emblematis ad Vermiculorum instar ornarunt. Plinius Lib. 36. Cap. 25. Lucilianum hunc versiculum habet:

Arte pavimenta atque emblemata Vermiculata.

Eodem Plinio teste erant Pavimenta *Spicata* testacea, quæ videlicet ex laterculis coctilibus exiguis, aut ex lapillis marmoreis, simul junctis *Spicæ* similitudinem reddebant. *Pavimentum* quoque *Spicatum* memoratur a Vitruvio Lib. 4. Cap. I. de quo videndus Bernardinus Baldus in Lexico Vitruviano, atque, ut spero, Cl. V. Johannes Polenus Marchio in nova editione Vitruvii. CIRCVMITVM est pro *in circuitu*.

3 *Romæ*, *in Villa Cæsarina*. *E schedis Ptolomeis*, *& ex Donio*.

AVG. P. P
SACR
DOMVS. DIVINAE. AVG
S. FORTVNATVS. C. IVLIVS. ZOSIMVS
MACEDO. Q. MAESIVS. EVENVS. CVR. AN. I
ORTICV SVA. PEC. REFICIVNDA CVRAVERVNT. IDEMQ
ONEM. EIVS. PANEM. VINVM. SPORTVLAS. DEDERVNT. VIIII. K. OCTOB.
TORQVATO. ASPRENATE. L. SERGIO. PAVLLO. COS.

Clariss. Blanchinius, cui non ignotus fuit hic Lapis, *Lucium Sergium Paullum* heic memoratum, suffectum fuisse *Laterano* putavit; quod non improbandum censeo; ac proinde laterculo ordinariorum Consulum hujus Anni addendum esse opinor *Sergium* eumdem suffecti munus obeuntem. Porro quum Anno U. C. 880. *Æræ* Ch. 128. Consules exhibeantur apud Stampam L. NON. ASPR. TORQUATUS II. & M. ANNIUS LIBO, scribendum quoque ibi censeo TORQUATUS ASPRENAS, uti pariter legimus in Thesauro Gruteriano pag. 317. atque in præcedenti heic edito Marmore.

Anno U. C. 847.
Æræ Ch. 95.

FL. DOMITIANUS IMP. AUG. XVII. } Coss.
T. FLAVIUS CLEMENS.

Anno U. C 848.
Æræ Ch. 96.

C. ANTISTIUS VETUS. } Coss.
C. MANLIUS VALENS.

1 *Romæ, ad Sancti Pauli. Ex Fontaninio V. Cl.*

D. M. P. FANNIVS. AVILIVS. PROCVLVS. FECIT
TITIAE FIRMAE. ET. P. FANNIO. PROCVLO
PARENTIBVS. BENEMERENTIBVS. ET. P. FANNIO. PRIMIGENIO. LIBERTO
ET FANNIAE. RANAVSIDI. LIBERTIS. LIBERTABVSQVE. POSTERISQVE. EORVM
C. ANTISTIO VETERE. MANLIO. VALENTE COS.

2 *Romæ, in laterculo. Ex Donio.*

VETER. ET. VALEN
EX. R. SV. CAES. VIIIL

Anno U. C. 849.
Æræ Ch. 97.

M. COCCEJUS NERVA IMP. AVG. III. } Coss.
P. VIRGINIUS RUFUS.

Alii Consules suffecti hoc Anno exhibentur ab Almelovenio; an certis tabulis omnes, non quæro. Inter eos VETTIUS PROCULUS. Profectò circiter hæc tempora Consulari Trabeâ exornatus fuit quidam PROCULUS, neque immeritò conjicere possumus, si *Proculus* hoc Anno Consulatum suffectum iniit, de eo agi in subsequenti Marmore, multis nominibus pretioso.

3 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani.
Misit Canonicus Antonius Baldanus,
ejus Bibliothecæ Præfect.

C. IVLIO. M. F. VOLT
PROCVLO. COS. XV. VIR.
SACRIS. FACIVNDIS. FETIALI. CVR.
OPERVM PVBLICORVM. LEG. AVG.
P. P. AD. CENSVS. PROVINCIAE. LVG
DVNENSIS. LEG. AVG. P. P. REGION
TRANSPADANAE. LEGATO. LEG. VI
FERRAT. PRAET. TRIB. PL. AB ACTIS
IMP. TRAIANI. AVG. TR. LEG. IIII. SCY
TIC. Q. AVGVSTORVM. III. VIRO. A. A. A. F. F
ANTIATES. PVBLICE
PATRONO

Anno U. C. 850.
Ær. Ch. 98.

M. COCCEJUS NERVA IMP. AUG. IV. } Coss.
ULPIUS TRAJANUS CÆSAR II.

4 *Romæ,*
apud Franciscum Ficoronium V. Cl.

C. VALERIVS. C. LIB
MENANDER NATVS
NERVA. IIII. COS
IIII. NONAS DECEMBRES
VIXIT. ANNIS LX.

Anno U. C. 851.
Ær. Ch. 99.

A. CORNELIUS PALMA. } Coss.
C. SOSIUS SENECIO.

Anno U. C. 852.
Ær. Ch. 100.

M ULPIUS TRAJANUS IMP. AUG. III. } Coss.
SEX. JULIUS FRONTINUS III.

Consules hoc Anno suffectos exhibet nobis lapis, quem ex Epistolis MStis Clariss. Cardinalis Norisii ad Comitem Medio-barbum olim descripsi. Laterculum dumtaxat Consulum inde ipse Norisius in suam Epistolam Consularem deduxit.

5 *Romæ, apud Fabrettum.*

LARIBVS AVGVSTI ET GENIS CAESARVM
IMP. CAESARI DIVI NERVAE FILIO TRAIANO AVG. GERM. PONT. MAXIMI. TRIB. POT. IIII. COS
III. DESIGN [illegible]
PERMISSV CASSI INTERAMNANI PISIBANI PRISCI PRAETORIS AEDICVLAM REG. XIIII. VICI CENSORIS
MAGISTRI ANNI CVI [illegible]
VETVSTATE DILAPSAM IMPENSA SVA RESTITVERVNT IDEM PR. PROBAVIT
L. ROSCIO AELIANO
COS
TI. CLAVDIO SACERDOTE
L. CERCENIVS L. LIB. HERMES. M. LIVIVS. Ɔ. LIB. DONEX DEDICA [illegible]
P. RVTILIVS. P. F. PRISCVS. L. CORANIVS L. LIB. EVARISTVS. IIII. KAL. IAN.

Fastorum Illustratores, quorum chorum claudit Stampa, quatuor Consules hoc Anno suffectos opinantur, Calendis nempe Septembribus PLINIUM CÆCILIUM SECUNDUM, & SP. CORNUTUM TERTULLUM. Calendis verò Novembribus JULIUM FEROCEM, & ACUTIUM NERVAM. Hisce addere ex isto marmore poteris prælaudatos L. ROSCIUM ÆLIANUM, & TI. CLAUDIUM SACERDOTEM. Utrumque suffecti Consulatus munere functum fuisse circa finem hujus Anni, ex *dedicatione* tituli illius, quæ dicitur facta IIII. KAL. IAN. hoc est die XXIX. Decembris, quilibet colligere potest.

Anno U. C. 853.
Æræ Ch. 101.

M. ULPIUS TRAJANUS IMP. AUG. IV. }
SEX. ARTICULEJUS PÆTUS, } Coss.
cui suffectus est Calendis Martiis }
CORNELIUS SCIPIO ORFITUS }

1 *Romæ,*
in lapide grandi impolito.
Ex Donio.

CAES. TRAIANO. N. IIII. COS
EX RAT
PRAES. CAES. N. SER. CLAETIANI

Consules hoc Anno suffectos Panvinius, & Almelovenius numerant Calendis Maji

BÆBIUM MACRUM, &
M. VALERIUM PAULLINUM.

Calendis autem Julii exhibent

RUBRIUM GALLUM, &
Q. CÆLIUM HISPONEM.

Vereor, ne *Hisponis* nomina corrupta in Libris ad nos transmissa fuerint. Major habenda fides videtur Lapidi subsequenti.

2 *Ravennæ,*
in hortis Bartholomæi de Tertio.
E schedis meis.

M. EPPVLEIO
PROCVLO L. F
CLAVD
CAEPIONI
HISPONI. COS. PONT.
PROCOS. PROVINC. ASIAE
ET HISPANIAE. BAETICAE
PRAEF. AERARI. MILITAR.

Legendum fortasse in primâ lineâ APPVLEIO. Apud Fabrettum tamen pag. 110. EPPVLEIA HELPIS, & pag. 381. EPPVLEIVS NILVS occurrunt.

Anno U. C. 854.
Ær. Ch. 102.

C. SOSIUS SENECIO III. }
L. LICINIUS SURA II. }
quibus suffecti fuerunt } Coss.
M. ACILIUS RUFUS. }
C. CÆCILIUS CLASSICUS. }

Anno U. C. 855.
Ær. Ch. 103.

M. ULPIUS TRAJANUS IMP. AUG. V. } Coss.
L. APPIUS MAXIMUS II. }

Anno U. C. 836.
Ær. Ch. 104.

L. LICINIUS SURA III. } Coss.
P. HORATIUS MARCELLUS. }

Anno U. C. 857.
Ær. Ch. 105.

TI. JULIUS CANDIDUS II. } Coss.
A. QUADRATUS II. }

3 *Romæ.*
Misit Cl. V. Johannes Ciampinius.

DIANAE. SAC
D. D. MAG V
M. VAERIVS EPAPHR III
L. MVTIVS FORTVNAT III
L. ABRVCIVS EVTYCHV III
C. IVLIVS HERMIA III
L. MVTIVS TROPHIMV
L. POMPEIVS FELIX I
SER. OCTAVIO FRONT
TI. IVLIO CANDIDO
COS

Ad hunc Annum quidem retuli Inscriptionem istam, non quod eam ad ipsum pertinere putem, sed ut perpendant Eruditi, quis ei justior locus alibi sit assignandus. *Servii Octavii Frontonis* nemo meminit in Fastis concinnandis. *Tiberius Julius Candidus* apud illos occurrit hoc Anno, sed *Secundum Consul* dicitur. Ergo is antea Consul fuerat. Ejusdem Candidi mentio est in Inscriptione positâ *Sabinæ* Augustæ Classe IV. Imperial. Sed si a Fastorum Illustratoribus petas, quoto Anno *Candidus* iste priorem Consulatum inierit, ii silent. Ergo hinc noscas, geminos hosce Consules fuisse antea Suffectos. Ad Annum Christi 97. & 100. complures ex istis Consulibus Suffectis numerantur, atque inter eos M. CORNELIVS FRONTO. Quid, si tunc & isti Consulari trabea donati? Non unus *Fronto* Consul nobis occurrit. Fierique etiam posset, ut pro M. CORNELIVS scribendum alterutro ex iis Anno fuerit SER. OCTAVIVS FRONTO, uti ex hoc Lapide habemus. Accedat & altera Inscriptio.

4 *Romæ.*
E schedis Mariangeli Accursi.

NVMINI DOMVS AVGVSTAE
BLASTVS EVTACT
STRIDVS IVLI QVADR
COS. II. LIB. OB HONOREM V
ET ITALIA LIBE EIVSD
OB MAGIST PERIVM B
DEDICAVERVNT XIIII. K. OCTOB
M. CLODIO LVNENS A
ET P. LICINIO CRAPO COS
QVO DIE ET EPVLVM DEDERVNT
INCENDIO CONSVMTVS SENATVS
FIDENATIVM RESTITVIT

Dolendum sane, tam male a temporum edacitate habitum fuisse Lapidem hunc, in quo tamen mentio haberi videtur IVLII QVADRATI COS. II. quem in Fastis unico *Quadrati* cognomine scriptum intuemur, ad hunc eumdem Annum pertinentem. Sed & alter Consulum laterculus occurrit in nonâ & decimâ lineâ, nempe

M. CLODIUS LUNENSIS, & } Coss.
P. LICINIUS CRAPUS. }

Hi aliquo ex subsequentibus Annis suffecti; sed quoto, incertum. Attamen hæc quædam sunt, non sine examine dimittenda, nimirum *Italia liberata*, & *Incendio consumtus*. Quid sibi hæc volunt?

1 *Pergami.*
Ex Thoma Smitho.

ΓΑΙΟΝ ΑΝΤΙΟΝ ΑΥΛΟΝ ΙΟΥΛΙΟΝ ΑΥΛΟΥ
ΥΙΟΝ ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΝ ΔΙΣ ΥΠΑΤΟΝ ΑΝΘΥ
ΠΑΤΟΝ ΑΣΙΑΣ ΣΕΠΤΕΜΟΥΙΡΟΝ
ΕΠΟΥΛΩΝΩΝ ΦΡΑΤΡΕΜ ΑΡΟΥΑΛΕΝ
ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΝ
ΒΕΙΘΥΝΙΑΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΑΣΙΑΣ
ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ
ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ ΑΝΘΥΠΑΤΟΝ ΚΡΗΤΗΣ
ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ
ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΝ ΛΥΚΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΜΦΙΛΙΑΣ
ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΝ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΝΕΡΟΥΑΣ ΤΡΑΙΑΝΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ
ΔΑΚΙΚΟΥ ΕΠΑΡΚΙΑΣ ΣΥΡΙΑΣ Η ΒΟΥΛΗ
ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΝΕΟΚΟΡΩΝ
ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΤΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ
ΕΠΙΜΕΛΗΘΕΝΤΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ

Ideſt:

Gajum Antium Aulum Julium Auli
Filium Quadratum, Bis Conſulem, Proconſulem Aſiæ, Septemvirum
Epulonum, Fratrem Arvalem,
Legatum Et Pro-Prætorem
Bithyniæ, Legatum Aſiæ,
Legatum Auguſtalem Provinciæ
Cappadociæ, Proconſulem Cretæ,
Et Cypri Legatum Auguſtalem,
Et Prætorem Lyciæ Et Pamphiliæ,
Legatum Et Pro-Prætorem
Imperatoris Nervæ Trajani
Cæſaris Auguſti, Germanici,
Dacici, Provinciæ Syriæ, Senatus
Et Populus Primorum Neocororum
Pergamenorum Benefactorem (ſuum)
(ſupple *Statuâ Donat,*)
Ejus Erectionem Curantibus
Militibus.

Quamquam in primâ lineâ quid ſit illud *Gajum Antium* ignorem (neque enim cum ſubſequenti *Aulo Julio* conciliari poteſt) certum tamen videtur, *Quadratum*, hujus Anni Conſulem, appellatum fuiſſe *Aulum Julium Auli Filium Quadratum*, ut eſt in præcedenti. Pro ΙΟΥΛΙΟΝ alii legunt ΤΟΥΛΛΙΟΝ, ſcilicet *Tullium*. Præſtare videtur prima lectio.

Anno U. C. 858.
Ær. Ch. 106.
L. CEIONIUS COMMODUS VERUS. } Coſs.
L. TUTIUS CEREALIS. }

Anno U. C. 859.
Ær. Ch. 107.
L. LICINIUS SURA III. } Coſs.
C. SOSIUS SENECIO IV. }

2 *Romæ,*
in Laterculo,
in Cæmeterio Lucinæ.
Ex Boldetto.

N. XXX. SVRA ET SENEC. COSS.

Anno U. C. 860.
Ær. Ch. 108.
APPIUS ANNIUS TREBONIUS GALLUS. } Coſs.
M. ATILIUS METILIUS BRADUA. }

3 *Romæ.*
Ex Ligorio.

GALLO. ET. BRADVA. COS
EX. RAT
REST. ET. HYA. CAES. N̄. SER
N̄. CXLIX

Donius hanc exhibens legit in poſtremâ lineâ RESTIT. HYLA &c.

4 *Veronæ,*
in Muſeo Publico.
Ex Clariſs. Marchione Maffejo.

[illegible]
FACTIONIS VEN
APPIO ANNIO GA
L. VERVLANO SEVER
X. K. SEPTEMBRES. VIC
QV ADRI. XLVII. SECVND. CXX
TERTIAS CXLVI. BIGAS. VIC
VIIII. SECVNDAS IIX. TERTI. IIX
ADGENTE QVADRIG. VICIT. II
REVOCATVS. II. INSTAVRATIAM
TERTIAS. I. AD HONORE VENI
CCCLIIII. VIXIT. ANNIS. XXV
FECIT
CRISPINA MEROE

Egregia Inſcriptio hominis *Factionis Venetæ*, qui palmas ſuas in publicis Ludis ſibi partas enumerat. Ad hunc autem Annum eam pertinere opinor, quod ibi diſerta fit mentio *Appii Annii Galli*, tunc ad Conſulatum provecti. Panvinius, & Almeloveenius hoc Anno Conſules ſuffectos exerunt

C. JULIUM AFRICANUM, &
CLODIUM CRISPINUM.

At nulliis certis tabulis id confirmatum videas. Ex hoc marmore fit nobis deinceps futurum videtur, ut ad Annum iſtum ſtatuamus

L. VERULANUM SEVERUM,
aut SEVERIANUM

ante Calendas Septembres Conſulem Suffectum.

Anno U. C. 861.
Æræ Ch. 109.

A. CORNELIUS PALMA II.
C. CALVISIUS TULLUS II.
quibus suffecti fuerunt
P. ÆLIUS HADRIANUS.
L. PUBLICIUS CELSUS. } Coss.

Anno U. C. 862.
Ær. Ch. 110.

SER. SALVIDIENUS ORFITUS.
M. PÆDUCÆUS PRISCINUS. } Coss.

1

Romæ,
lapis detectus Anno Ch. 1724.
in quodam Mausoleo ad Portam Appiam.
Apud Franciscum Ficoronium V. Cl.

LENTVLO ET CORVINO
MESSALA COS
QVI HOC MONVMENTVM AEDIFICAVERVNT CVM VSTRINA
L. MAELIVS. PAPIA. ET. MAELIA. HILARA. ET. ROCIVS. SVRVS. ET. M. CAESENNIVS. ET. FVRIVS
BVCCONIVS. HOC. MONIMENTVM LIBERTIS. LIBERTABVS. VT. DE NOMINE NON EXEAT
ITA QVI TESTAMENTO. SCRIPTI. FVERVNT
SER. SALVIDIENO. ORFITO. M. PAEDVCAEO PRISCINO COS
IS LIBERTI. LIBERTORVM. AD QVOS EA RES PERTINEBAT. HOC MONIMENTVM NEGLEGENTIAE
CVRATVM POST MVLTIS ANNIS RESTITVERVNT. LOLLIA APRILIS. EMIT. DE L. CORNELIO
L. MAELIVS. SVCCESSVS. LICTOR. DECVRIALIS HERMETE PORTIONE EIVS
L. MAELIVS VITALIS M. LOLLIVS ESY P. CORNELIVS HERMES AD L.
L. FVRIVS IANVARIVS CIIVS EMIT DE ROCIA FORTVNATA MAELIA SYNTYCHE
L. OFILIVS AGATHO AD L. L. MELIO SVC ACILIA SATVRNINA
T. CLAVDIVS POLLIO AD L. CESSO. PORTIONE EIVS MANLIA RESTITVTA
L. FLAVIO. SILVANO. POLLIONE VERRVCOSO COS ARIA EMPTA DE L. OCTAVIO
SPENDONTE QVAE EST CONTRA EVM MONIMENTVM. QVAE APPELLATVR VETVRIANA ET
CAECILIANA LONGA. P. XXII. IN AGRO P. XXIII S. L. MAELIVS SVCCESSVS QVI. CVM MAELIA
SYNTYCHEN. MATRE. SVA. SEMISSE. PORTIONEM HABEBAT. HVIVS ARIAE PERAEQVAVIT
CVM SOCIIS SVIS VT OMNIBVS COMMVNIS. SET. HIS QVI. S. SS. LIBERTIS LIBERTABVSQ
POSTERISQ EORVM. ITA. QVI. TESTAMENTO SCRIPTI FVERINT

In altero ejusdem lapidis latere.

D . M
M. AVR. AVG. LIB. CELADIANVS
ET. FL. VRBICA COMPARAVE
RVNT. SIBI. ET. LIB. LIBERTA
BVSQ. POSTERISQ. EORVM
H. M. D. M. A .

Semestrem tantummodo Consulatum gessit *Nero Augustus* Anno U. C. 812. Ære Christi 60. Quis ei suffectus fuerit, ignotum. Conjecturæ meæ veniam peto, dum inquio, fieri potuisse, ut a Calendis Julii ejusdem Anni *Corvinum Messalam* collegam deinde *Lentulus* habuerit. Augusto revera imperante floruit *Messala Corvinus*, floruerunt & alii *Lentuli*, qui in Fastis tunc occurrunt. Immo, uti supra vidimus, Anno U. C. 750. *Lucius Cornelius Lentulus*, & *Marcus Valerius Messalinus* Consules fuere, iique ipsi fortassis alicui videbuntur, qui in laterculo Lapidis istius memorantur. Attamen opinari non desino, ad Annum Christi 60. pertinere posse *Lentulum* & *Corvinum Messalam*, heic descriptos, quorum primus Ordinarius, alter Suffectus Consul fuerit. In septimâ linea hujus marmoris habes collegium Consulum, qui hoc Anno Ch. 110. processere. Demum in linea quintadecima exhibetur laterculus Consulum Anni U. C. 833. Christi 81: Hinc vides Consulum seriem præpostero ordine heic digestam. Interim animadverte, SILVANVM scribi, quem tamen SILVAM *Nonium* appellandum esse ex omnibus vetustis Josephi de Bello Judaico exemplaribus contendit P. Stampa, opinatus, mendum in voce SILVANO cubare, pro quo restituendum sit SILVA NONIO. Ceterum in lineis 15 & 18. istius Lapidis scriptum legitur ARIA, & ARIAE, pro AREA, & AREAE. Ita quoque in penultima linea siglas S. SS. interpretari possis *Sunt Supra Scripti*. Ex hoc Marmore demum discimus, quomodo sibi locum in magnificis monumentis Romani quærerent.

Anno U. C. 863.
Æræ Ch. 111.

C. CALPURNIUS PISO.
M. VETTIUS BOLANUS,
quibus suffecti fuerunt
C JULIUS URSIUS SERVILIUS SERVIANUS II.
L. FAFIUS JUSTUS. } Coss.

2

Romæ,
in Cœmeterio Lucinæ.
Ex Boldetto.

SERVILIA. ANNORVM. XIII.
PIS. ET. BOL. COSS.

Anno U. C. 864.
Æræ Ch. 112.
M. ULPIUS TRAJANUS IMP. AUG. VI. } Coss.
T. SEXTIUS AFRICANUS. }

Anno U. C. 865.
Ær. Ch. 113.
L. PUBLICIUS CELSUS II. } Coss.
L. CLODIUS CRISPINUS. }

1 *Romæ in Laterculo. Ex Donio.*

CELSO II. ET CRISPINO COS
EX RAT PRIMIGENI
CAESARIS N. SER. N. LXXXIV

2 *Romæ in hortis Montaltinis. E schedis Francisci Ptolomei.*

VICTORIAE M
SACRVM CON
FLATVRAE ARG F
MONETAE C
CLAV IIL V
VLPIVS
VLPIVS
VLPIVS
VLPIVS
DEDICAT
L. VIPSTANIO MESSALA
M. VERGILIANO PEDONE

Anno U. C 866.
Ær. Ch. 114.
Q. NINNIUS HASTA. } Coss.
P. MANILIUS VOPISCUS. }

Anno U. C. 867.
Ær. Ch. 115.
L. VIPSTANIUS MESSALA. } Coss.
M. VERGILIANUS PEDO. }

3 *Inscriptionem hanc ita nobis exhibuit Clariss. P. Montfauconius.*

VICTORI ARA
SACRVM CONI
FLATVRAE ARGE
MONETAE CA
CLAVDIVS
VLPIVS
VLPIVS
VLPIVS
VLPIVS
DEDICAVIT
L. VIPSTANIO
M. VERGILIANO. IVN. DO

Cum Inscriptione hîc conjungenda sunt, unius nempe argumenti ac temporis, quæ in Thesauro Gruteriano exhibentur pag. 74. num. 2. & pag. 1070. num. 1.

Anno U. C. 868.
Ær. Ch. 116.
L. ÆLIUS LAMIA. } Coss.
ÆLIANUS VETER. }

Anno U. C. 747.
Ær. Ch. 117.
QUINCTIUS NIGER. } Coss.
C. VIPSTANIUS APRONIANUS. }

4 *Romæ, in figlina. Ex Boldetto.*

OP. DOL. E. P. Q. POMP. IANVRA
NIGRO ET APRONIANO
COS

Anno U. C. 870.
Æræ Ch. 118.
ÆLIUS HADRIANUS IMP. AUG II. } Coss.
TIBERIUS CLAUDIUS FUSCUS ALEXANDER }

Anno U. C. 871.
Æræ Ch. 119.
ÆLIUS HADRIANUS IMP. AUG. III. } Coss.
Q. JUNIUS RUSTICUS. }

5 *Ad Ostia Tiberina. Ex Ligorio.*

IMP. CAES. HADRIANO
III. COS. EXARAT
TESTI
N̄. CCXXIX.

6 *Ibidem. Ex eodem.*

IMP. HADRIANO. N̄. III. COS
EX. RAT. TEST.
N̄. CXLIIX.

7 *Ibidem.*

IMP. CAES. TRAIAN. HADR
AVG. COS. EX. A RATIONE
MARM. RHOD. NVM. CCX
L. IVNI. VRVASI

Legendum ubique videretur EX RAT. idest *Ex Rationario*. Ligorius ipse alteram Epigraphen refert, Romæ visam in epistylio columnæ cum hisce verbis

EX. RAT. MAR. LACE. IMP. DOMITIANO AVG. VIII. COS

hoc est, Anno Christi 82. In hunc autem locum inserere mihi liceat Inscriptionem, quam e schedis Martioli Sanctii Anno 1578. scriptis hausi, quando nullum certum ejus situm reperire hactenus potui.

1 *Auximi.*
E schedis Martioli Sanctii.

M. CVTIO. M. F. GAL. PRISCO MESSIO
RVSTICO AEMILIO PAPO ARIO PROCVLO
IVLIO CELSO COS. SODAL AVGVSTAL
LEG. PR. PR. IMP. CAES. AELII ADRIANI
AVGVST. PII. PROVINC. DALMAT. CVRATOR.
OPERVM PVBLICORVM PRAEFECTO
AERARI SATVRNI LEG. LEG. XX. V. V.
CVRATOR. VIAE AVRELIA PR. PEREGRINO
TRIB. PLEB. PR. PR. PROVINC. AFRICAE
TRIB. MIL. LEG. LEG. VIII. AVG.
IIII. VIR. VIARVM CVRANDARVM
CAESIA SENILLIA AMICO
OPTIMO

Crucem mihi fixit, & adhuc figit Inscriptio hæc. Vereor, ne fidem excedere videantur tot Nomina, sive Cognomina in unum virum congesta. Nam etsi ad primum adspectum plures heic sese offerre videantur, mox dignoscitur uni positum elogium. At vide non disparem titulum (si tamen legitimus est) alterius Consulis apud Gruterum pag. 1095. num. 1. ut alia fastus ac adulationis, quæ tunc temporis grassabatur, exempla prætermittam. Accedit, quod nullum hujus *Marci Cutii Consulis* vestigium deprehenditur in antiquorum Fastis; Sub Hadriano Augusto is floruit. Præsenti tamen Anno Christi 129. uti Stampa monuit, Hadrianus fertur quatuor tantum menses gessisse Consulatum, nullâ superstite memoriâ, quis ei fuerit suffectus. Num hic *Marcus Cutius* cum enormi tot suorum Cognominum satellitio? Rem aliis acie acutiore fruentibus lubentius dimitto. Frequentiora sunt tot ejusmodi Cognomina Sæculis subsequentibus.

Anno U. C. 872.
Æra Ch. 120.

L. CATILIUS SEVERUS.) Coss.
L. AURELIUS FULVUS.)

Catilius Severus, teste Spartiano, *Præpositus Syriæ* fuit ab Hadriano Augusto, qui ipsum postea *graviter insequutus est*. Attamen eodem imperante *Præfectus Urbis* constitutus, Antonini Pii adoptionem doluit; tantæ quippe potentiæ erat, ut se in Imperio successurum Hadriano speraret. Ejus mentio est in subsequenti lapide, a quo discimus, eumdem Catilium *Proconsulem* etiam Asiæ fuisse.

2 *Thystiræ.*
Ex Thoma Smitho.

(1) ΦΛΑΒΙΟΣ ΣΩΣΙΜΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΑΣ ΣΟΡΟΝ
ΕΘΕΤΟ ΕΠΙ ΤΟΠΟΥ ΚΑΘΑΡΟΥ ΟΝΤΟΣΠΡΟ
ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΣ Ω ΣΑΜΒΑΘΕΙΩ ΕΝ ΤΩ
ΚΛΑΥΔΙΩ ΠΕΡΙ
(2) ΒΟΛΩ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑΝ ΟΔΟΝ ΕΑΥΤΩ
ΕΦ Ω ΤΕΘΗ ΚΑΙ ΤΗ ΓΛΥΚΥΤΑΤΗ ΑΥΤΟΥ
ΓΥΝΑΙΚΙ ΑΥΡΕΛΙΑ ΠΟΝΤΙΑΝΗ ΜΗΔΕΝΟΣ
ΕΧΟΝΤΟΣ ΕΤΕΡΟΥ
(3) ΕΞΟΥΣΙΑΝ ΘΕΙΝΑΙ ΤΙΝΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΟΡΟΝ ΤΑΥΤΗΝ
ΟΣ Δ ΑΝ ΤΟΛΜΗΣΗ Η ΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑ
ΤΑΥΤΑ ΔΩΣΕΙ ΕΙΣ ΜΕΝ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ ΤΗΝ
ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ
(4) ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΔΗΝΑΡΙΑ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ ΕΙΣ ΔΕ
ΤΟ ΙΕΡΩΤΑΤΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΔΙΣ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑ-
ΚΟΣΙΑ ΓΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ
ΤΟΙΣ
(5) ΤΗΣ ΤΥΜΒΩΡΥΧΙΑΣ ΝΟΜΟΙΣ. ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ
ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ ΕΓΡΑΦΗ ΑΛΛΑ ΔΥΩ ΩΝ ΤΟ
ΕΤΕΡΟΝ ΕΤΕΘΗ ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ ΕΓΕΝΕΤΟ ΕΝ
ΤΗ ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗ
(6) ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ ΠΟΛΕΙ ΑΝΘΥΠΑΤΩ ΚΑΤΙΛΛΙΩ
ΣΕΒΗΡΩ ΜΗΝΟΣ ΑΥΔΥΝΑΙΟΥ ΤΡΙΣ ΚΑΙ
ΔΕΚΑΤΗ ΥΠΟ ΜΗΝΟΦΙΛΟΝ ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΟΝ

Idest:

(1) *Fabius Zosimus Paratum Conditorium Lapideum*
Posuit In Loco Puro Existente Ante
Urbem In Sambathio In
Claudio Viri-
(2) *dario Apud Viam Publicam, Sibi.*
In quo Locus Futurus Est Etiam Dulcissimæ Suæ
Conjugi Aureliæ Pontianæ: Nemini
Alii Permissâ
(3) *Facultate Inferendi Aliquem In Idem Monumentum.*
Quod Si Quis Ausus Fuerit Agere Contra
Hæc, Inferet Sane Civitati
Thystirenæ
(4) *Argenteos Denarios Mille Quingentos, Atque In*
Sacrum Ærarium Bis Mille Quingentos, Obnoxius Præterea Futurus
Legibus
(5) *Adversùs Sepulcrorum Violatores. Hujus*
Inscriptionis Bina Exempla (Facta Sunt) *Quorum*
Alterum Positum Fuit In Tabulario. Actum In
Splendidissimâ
(6) *Thystirenorum Civitate, Proconsule Catillio*
Severo, Mense Audynæo (Die) *Tertiâ Ac*
Decimâ, Sub Menophilo Juliani (Filio)
Publicâ Magistraturâ Fungente.

Quod est ad laterculum ordinariorum Consulum hujus Anni, obiter animadverte, *Lucium Aurelium Fulvum*, secundo loco memoratum, eumdem esse atque *Antoninum Pium*, postea ab Hadriano adoptatum, atque in Imperio successorem. Eum *Titum Aurelium Fulvium* appellat Capitolinus. Ceterum ex hoc marmore discimus *Catilii* Consulis ac Proconsulis nomen non unico L. ut Fastorum Concinnatoribus placuit, sed cum gemino scribendum esse, dummodo recte descriptus fuerit Lapis iste.

Anno U. C. 873.
Ær. Ch. 121.
L. ANNIUS VERUS II. } Coss.
AURELIUS AUGURINUS.

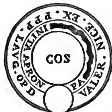
Anno U. C. 874.
Ær. Ch. 122.
M. ACILIUS AVIOLA. } Coss.
C. CORNELIUS PANSA.

1 *Auximi.*
E schedis Martioli Sanctii.

C. APVLEIVS DIOCLES AGITATOR
FACTIONIS RVSATAE HISPANVS
LVSITANVS ANN. XXXXII. M. VII
D. XVI. AGITAVIT IN FACTIONE
ALB. ACILIO AVIOLA ET CORNELIO
PANSA COS

Anno U. C. 875.
Ær. Ch. 123.
Q. ARRIUS PÆTINUS. } Coss.
C. VENTIDIUS APRONIANUS.

2 *Parignani,*
in agro Tudertino,
in laterculi sigillo.
Misit Franciscus Maria Comes Campelli.

Ad hunc annum spectat ejusmodi laterculus. Me tamen turbant illa verba in majori circulo, nempe EX. PPP. LAVG; quæ interpretor EX PRÆDIS LUCII AUGUSTI. At qui novimus Cæsarem quadem renuntiatum fuisse *Lucium Cejonium Verum*, atque adsumsisse ex Hadriani adoptione nomen LUCII AURELII VERI, numquam verò *Augusti* titulo donatum. Aut ergo postrema duo PP. nomen exhibent alicujus *Liberti Augusti*, aut si *Lucius Augustus* huc sese ingerit, non satis accurate descriptam epigraphen suspicari licet. Heic autem scriptum APRONiano, & PAetino COS. quamquam in Fastis hic illi præponatur. Idem factum videas in aliis figulinis, quæ sequuntur, e quibus lumen præcedenti accedet.

3 *Romæ.*
Ex Ligorio.

APRON. ET PAET. COS
P P B. S A L A R
EX. FIG. L. ANNI VERI

Scribendum fortassis est: EX FIGL. ANNI VERI: Annius enim Verus Consul heic ut conjicio, memoratus, prænomen MARCI prætulit.

4 *Ibidem,*
in figlina.
In Museo Albano.

MEMMI SCEPTI
APRONIANO ET PAET IN
COS

5 *Ibidem.*

Q. OPPI VERECVNDI DOM LVCILL
APRON ET PAETINO
COS

6 *Ibidem.*

L. VENVLEIO APRON Q. ARRIO PAET COS
EX FIG ANNI VERI
SAIAR
P. P. R

Si recte exscripta fuit figulina hæc, non VENTIDIVS, ut in Fastis, sed VENVLEIVS, Nomen fuit *Aproniani* Consulis.

7 *Ibidem,*
apud Clariss. Ficoronium.

Q. OPPI VERECVNDI DOL DE DOM LVCILL
APRON ET PAETINO COS

8 *Ibidem.*
Ex Boldetto.

APRON. ET PAET. COS
COSO HERM

9 *Ibidem.*
Ex eodem.

MYRTILVS DOM LVCILI DELIO
PAETIN ET APRON
COS

Heic *Pætinus* præponitur *Aproniano*. Vide subsequentes.

10 *Ibidem.*
Ex eodem.

EX FIG CAENT C CAPETANI HERMET D
PAETINO ET APRONIAN

D. in prima lineâ, idest DOLIARII, vasorum nempe figulinorum opificis. Quippe veteres quæcumque vasa figulina appellarunt *Dolia*, opificium verò OPVS DOLIARE, uti habebis in subsequenti.

11 *Ibidem.*
Ex eodem.

EX FIG Q ASIN MARCELL OPV DOL
C NVNNIDI FORTV
PAET ET APRO
COS

1 *Romæ.*
Ex Donio.

PAET. ET APR COS
OP. D. DIONYS. DOMITI
FLVCTI

Ideft Opus Doliare.

2 *Tibure,*
in tegula.
Ex eodem.

PETO. ET. APRONIANO
COS. Q. RVSTI. Q. L
EVTYC. OPVS. DOLEAR
PRAEDIA. HELI

3 *Fæfulis,*
in tegula.
Ex eodem.

OPP. DIONYS. DOMIT P F LVCIL
PAE ET APR COS

4 *Romæ,*
in figlinâ.
Mifit Clarifs. Ficoronius.

COS
PAETINO ET APRON
DOL EX FIG ANTEROTIS
CAES N SER

5 *Ibidem,*
in Monte Cælio.
Mifit Ignatius Maria Como
Patricius Neapolita.

DOL. EX. FIG ANTEROTIS
CAES. N. SER. PAETINO
ET. APRONI [illegible] COS

6 *Ibidem,*
in Mufeo Albano,
in figlinis.

EX PR SENT SATR CAEPIO
PAET ET APRON
COS

7 *Ibidem.*
Altera figlina.

EX PRAED P L AVG ISINI PVDENT
PAETIN ET APRONIA
COS

8 *Ibidem.*

DOL EX PRAED CAT[illegible]C AQVILI APRILIS
PAETINO ET APRONIANO
COS

9 *Ibidem,*
in ædibus Alexandri Marchionis Capponii,
Fererii Pontificii.
In variis laterculis.
Mifit ipfe.

APR. ET. PAET. COS. EX. F
CROMALL. SAL. P P B

10 *Ibidem.*

Q. OPPIVS. T. OP. DOL. DELIC. DOM L.
PETINO. ET. APRONIA. COS.

11 *Ibidem.*

PAETINO. ET. APRONIANO. COS.
MBAS CAEPIONIANA

12 *Ibidem.*

M. D. L. S. DOL. DELIC. PAETIN. ET
APRONIANO. COS.

13 *Ibidem.*

CLMCODDERL
PAETINO. ET. APRONIANO. COS

14 *Ibidem.*

C. N. DOM. ADIECO[illegible]SD. EX. P. DOM. LVC.
PAETINO. ET. APRONI. COS.

15 *Ibidem.*

DOL. EX. FIGA ET[illegible]IS CAES N̄ S
PAETINO. ET. APRONIAN. COS

16 *Ibidem.*

EX F DOMIT DOMI[illegible]IP
PAETIN ET APRON COS

Anno U. C. 876.
Ære Ch. 124.

M. ACILIUS GLABRIO. } Cofs.
C. BELLICIUS TORQUATUS. }

17 *Romæ,*
in laterculo.
Mifit prælaudatus Marchio Capponius.

EX. PRAED. A[illegible]ET.
FADCAE[illegible]DO[illegible]
GLAB. ET. TORQ. COS

18 *Ibidem. Ex eodem.*

DOL. EX. PR [illegible] C. AQVIL APRIL
GLAB. ET TORQAT. COS

Anno U. C 877.
Ær. Ch 125.

P. CORNELIUS SCIPIO ASIATICUS II. } Cofs.
Q. VETTIUS AQUILINUS. }

Anno U. C. 878.
Æræ Ch. 126.
M. ANNIUS VERUS III.
L. VARIUS AMBIBULUS. } Coss.

1 *Romæ*,
in Laterculo.
E Boldetto.

L. BRVTTIDI AVGVSTALIS FEC
OPVS DOL EX FIG CAES N
PROP ET AMBI
COS

Cur huc retulerim figlinam istam, in caussa fuit nomen AMB. Consulis. Neque enim aliud, nisi *Ambibulum* huic respondens mihi occurrit. At quid ille PROP. quo unus *Propertius* designati videtur? Nemo illius meminit. Proinde, nisi Consulem suffectum excogitemus, dubitandum supererit, an ad amussim descripta fuerint laterculi verba. Accipe nunc alterum luculentius antiquitatis monumentum.

2 *Ibidem*,
in Sepulcreto Libertorum Liviæ Augustæ
illatus lapis in Museum Eminentissimi
Cardinalis Alexandri Albani.

D M
M. VLPIO. AVG. LIB
MAENOPHILO. ADIVTORI
PROC. AP. ORNAMENTIS
VIXIT. ANN. XXXV. MEN. V
POSVERVNT
P. AELIVS. AVG. LIB. MAENOPHILVS
PATER. ET. CAMINIA. FORTVNATA
MATER. INFELICISSIMA. ET. IVLIA
PASSERILLA. CONIVX. PIENTISSIMA
EX. DECRETV. SOCIORVM. ANNIO. VERO. III.
ET. EGGIO. AMBIBVLO. COSS

In altero exemplo ad me misso legitur in penultimâ lineâ tantùm VERO, sine nota numerali. Sed hæc retinenda. Vide Gruterianum Lapidem pag. 617. ubi *Ursus Togatus Pilicrepus* victum se fatetur *a ter Consule Vero Patrono*. Longam disputationem instituit Cardinalis Norisius in Epistolâ Consulari, ut laterculum Consulum hujus Anni emendaret, non semel Panvinium, & alios culpans. Sed & ipse eumdem errorem erravit. Quum enim apud Reinesium in geminis Inscriptionibus offendisset L. VARIVM AMBIBVLVM, nullâ officii prærogativa distinctum, continuo arbitratus est, Consulem quoque *Ambibulum* gessisse prænomen, ac nomen LUCII VARII. Norisii auctoritas Stampam quoque in suam sententiam traxit. At in posterum erit nobis ille Consul EGGIUS AMBIBULUS, nobili hoc Lapide præeunte.

3 *Cortonæ*,
in Museo Academiæ Etruscæ,
Laterculus.
Ex Clariss. Gorio.

Q. OPPI PVSTI FORTVNAT SER FECT
VERO III ET AMB COS

4 *Romæ*,
in Museo Albano.

VERO III. ET AMBIBVL. COS EX P
CLAVDIAE MARCELLI
NAE
REGVL

Anno U. C. 879.
Ær. Ch. 127.
TITIANUS.
GALLICANUS. } Coss.

5 *Ibidem, in figlina.*
E Falconerio.

TERT. DLEX. F. CAN. OP. DOLII.
TIT. ET. GALL. COS.

DLEX. idest, ut conjicio D. L. EX. F. *Decii Liberti Ex Figlinâ* &c. Ex hac Inscriptione incomperta adhuc esse pergunt prænomina, ac nomina amborum Consulum hujus Anni, quæ & ignota sunt Fastorum Concinnatoribus.

Anno U. C. 880.
Ær. Ch. 128.
L. NONIUS ASPRENAS TORQUATUS II. } Coss.
M. ANNIUS LIBO.

6 *Romæ*, *figlina.*
In Museo Em. Cardin. Alexandri Albani.

EX PR. Q. SER. PVDENT CVR HED
TORQ. II. ET LIBON COS

Anno U. C. 881.
Ær. Ch. 129.
Q. JULIUS BALBUS.
P. JUVENTIUS CELSUS II. } Coss.
quibus suffecti fuerunt
C. NERATIUS MARCELLUS.
CN. LOLLIUS GALLUS. } Coss.

7 *Romæ.*
Misit Campinius V. Cl.

CASTO
RIBVS
Q. ET
BALBVS
COS

Castores sunt *Dioscuri* Græcorum, scilicet *Castor* & *Pollux*. Hos etiam *Castores* appellat Dionysius Halicarnasseus. Sed in hac Inscriptiuncula mendum aliquod irrepsit. Fortasse scribendum Q. IVL. BALBVS, ita ut heic unus tantùm sit Consul. Apud Gruterum pag. 455. non una est mentio *Postumiæ P. F. Paullæ Juventii Secundo Consulis*, aut uxoris, aut filiæ.

8 *Florentiæ*,
in Museo Mediceo laterculus.
Ex Gorio.

IVVENTIO. II. ET. MARCELLO II. COS. EX PR
Q. SER. PVR. CVR. HEDYN

In simili laterculo, quod Museum Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani adservat, legitur INVENTIO ii. & infra PVD. CVR HEDIN. Heic habes unum ex Consulibus suffectis, *Neratium* nempe MARCELLVM cum notâ numerali II. quam ignorarunt Fastorum Illustratores. Is autem in locum *Julii Balbi* Consulis, fortasse præmortui, fuit substitutus,

Anno U. C. 882.
Ær. Ch. 130.
Q. FABIUS CATULLINUS.
M. FLAVIUS APER. } Coss.

9 *Tibure*,
in tegula antiqua.
Ex Donio.

CATVLLINO. ET. APRO. COS. OPVS. DOLEAR. AELI
APOLLOPHANI. DILIC. CYNOSARG. AVG. N. F.

1 *Romæ, in Museo Albano, figlina.*

Q. FAB. CAT. M. FLA. APR. COS D. P
Q SER PVD CVRED

Anno U. C. 883.
Ær. Ch. 131.
SER. OCTAVIUS LAENAS PONTIANUS. } Coss.
M. ANTONIUS RUFINUS. }

2 *Ibidem, figulina in Museo Albano.*

EX PRAED Q SER PVD SVCHEDYTS
PONTIAN ET RVFINO
COS

Anno U. C. 884.
Æræ Ch. 132.
....SENTIUS AUGURINUS. } Coss.
....ARRIUS SEVERIANUS, vel SERGIANVS II. }

Anno U. C. 885.
Ær. Ch 133.
..... ANTONIUS HIBERUS. } Coss.
..... NUMMIUS SISENNA. }

3 *Tibure, in tegula. Ex Donio.*

M. ANTONIO. ET. SISENNA
COS. EX. P. LVCANONI. HEBET

Primi Consulis Prænomen, nempe MARCVS, innotescit nobis, in Fastis supplendum. Vide infra ad Annum Ch. 149.

Anno U. C. 886.
Æræ Ch. 134.
C. JULIUS SERVIANUS III. } Coss.
C. VIBIUS VARUS. }

4 *Florentiæ, in laterculo. Ex Gorio.*

SERVIANO III. COS
SAL EX PR L CIWEN

Idest: *Consule Salvo Ex Prædiis Lucii Cinnii*. Alii legunt CIVVEN.

5 *Romæ, in laterculo. Ex Boldetto.*

EX FIG DOMI VCODDION DOMIVSE
SERVIANO III ET VARO COS

Laterculus hic nunc adservatur in Museo Eminentiss. Cardinal. Alexandri Albani. In primâ lineâ legitur EX FIG DOM LVCCODIONDO M LVSE &c.

6 *Tibure, in tegula. Ex Donio.*

SERVIANO III. ET VARO. COS
EX FIGVL. DIONYSI. ET. FESTI. SER. D̄. N̄.

7 *Ibidem, in altera. Ex eodem.*

SERVIANO. ĪĪĪ. ET VARO COS. EX. FIGVL
P. DIONYSI. ET. PLANCI. DOM. AVG. SER

8 *Romæ, in laterculo. In Museo Albano.*

EX FIG CAESAR O D. OPPI STABILIS
SERVIANO ĪĪĪ ET VARO

O D, idest *Opus Doliare*.

9 *Velitris, in laterculo, apud Comitem Johannem Carolum Antonellum, pro Sanctâ Sede Gubernatorem Principatus Masserani.*

SERV. III COS EX PR
CL MAX O FEG FE

O FEG, hoc est OPVS FEGVLINVM pro *Figulinum*.

10 *Romæ, in laterculo, in Sepulcreto Libertorum Liviæ Augustæ. Ex editis curâ Eminentiss. Card.* de Polignac.

EX FIG QAMODCNIN FORTVNAE
SERVIANO ET VARO COS

In alio laterculo simili huic, quem adservat eruditiss. Marchio Alexander Capponius, legitur EX. FIG. QAMODC EX P FORTVNAT. &c. Relandus in Fastis Consularibus ad Annum Christi 121. suspicatur, *Servianum* Latinorum eumdem esse, qui Græcis *Severianus*. At certum est, *Servianum* nihil aliud esse, quam *Servilium* nomen breviatum. Vide sequentem laterculum.

11 *Ibidem, in laterculo, apud Boldettum.*

EX FIG QA. M. OD. SER. GRAPHICI
SERVILIANO III ET VARO
COS

12 *Romæ, laterculus apud Alexandrum Marchionem Capponium. Misit ipse.*

EX FIG. ARRI ANTONINI
C ωDNIANNAV SERVIAN
III. ET VARO COS

Anno U. C. 887.
Ær. Ch. 135.
.... PONTIANUS. } Coss.
.... ATILIANUS. }

Tenebris non paucis obvolvitur collegium Consulum hujus Anni. Ex Inscriptione a Fabretto edita exsculpsit eorum cognomina Cardinalis Norisius. Optandum tamen foret, ut ex aliis monumentis lux major accederet.

Albæ

1 *Albæ Juliæ in Transilvania.*
E schedis meis, & Alexandri Marchionis Capponii.

I . O . M
IVNONI REG. MINERVAE
IVL. BASSVS. LEG. AVR. TRIB
VETERAN. LEG. XIII. G. M. IMPER
PRI. IDIB. DECEMB
PONTIANO. ET. ATELANO. COSS
MILITES. FACIVN. CVRAR

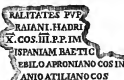
En ATELANO pro ATILIANO. Sed legendum esse *Atiliano*, nobis persuadebit alterum hoc monumentum.

2 *Romæ,*
in tegula.
Ex Donio.

OP. DOL. EX. PR.
LVCILL. FEL. CAR. FE
PONT. ET. ATILIA. COS

Adde antiqui marmoris fragmentum, adservatum in Museo Albano.

3 *Romæ.*
Misit Franciscus Maria Otterius Marchio V. Cl.

RALITATES PVP
RAIANI. HADRI
X. COS. III. P. P. IM
ISPANIAM BAETIC
EBILO APRONIANO COS IN
ANIO ATILIANO COS

C. Ventidius Apronianus Consul processit Anno Christi 123. Expressum heic habemus *Atiliani* Cognomen; ejusque etiam Nominis vestigia supersunt.

Anno U. C. 888.
Æræ Ch. 136
L. CEJONIUS COMMODUS VERUS. } Coss.
SEX. VETULENUS CIVICA POMPEJANUS. }

Ad praecedentem Annum spectat subsequens Inscriptio.

4 *Feltri.*
Misit Comes Franciscus Brembatus,
Bergomas.

L. CEIONIVS. F. DIVI. H
AVG. COS. DESIG. PRIN
IVVENTVTIS

Sed fateor, Inscriptio hæc antiquitatem mihi non satis olere videtur. Appellatur *Lucius Cejonius, Filius Divi Hadriani Augusti*. Consuevere veteres titulum *Filii* postponere. Rara quoque exempla occurrunt *Divi* Augustis viventibus tributi. Attamen in subsequenti Inscriptione idem animadvertas. Quod plus est: si jam adoptatus ab Hadriano fuerat Lucius Cejonius, nomen *Lucii Ælii* gessisset. Attamen hanc producere placuit, ut accuratiori examini subjiciatur disputantium de tempore, quo Lucium Cejonium Hadrianus Augustus per adoptionem sibi Filium elegit.

Anno U. C. 889.
Æræ Ch. 137.
L. ÆLIUS VERUS CÆSAR II } Coss.
L. CÆLIUS BALBINUS VIBULIUS. }

Ad hunc Annum spectat Inscriptio, in qua *Coloniæ Juliæ Solonæ* mentio occurrit. Optandum fortasse sit, ut accuratius descriptum fuisset marmor antiquam formulam Voventium continens. Cuinam Numini dicata hæc Ara fuerit minime apparet. Quid si e simulacro superposito id innotuisse potuit?

5 *Salonæ.*
E schedis Farnesiis.
Misit doctiss. P. Andreasius e Societ. Jesu.

ALBINO VIBVLIO PIO COS. OCTOBR
PRAEEVNTE. C. IVLIO. SEVERO. PONTIF.
SCRIPTA. SVNT
HODIE HANC ARAM DABO DEDICABOQ OLLIS LEGIBVS
HODIE PALAM DIXERO VTI INFIMVM SOLVM
HVIVS ARAE EST ET PROTOLLAT ITCIRCO
TAMEN PROBE FACTVM ESTO. CAE FERAE
IN AVENTINO. MONTE. DICATAE HISCE
REGIONIBVS. DICO DEDICOQ. VTI
SIS VOLENS PROPITIVS MIHI
COLLEGIS C. IVLIAE SOLONAE
CONIVGIBVS LIBERISQ.
NOSTRIS

Certe nomen ALBINI non abludit a nomine BALBINI. Cognomen verò VIBVLII idem est in hoc marmore atque in Fastis. Cassiodorius hoc ipso Anno Consules habet *Sergianum*, & *Albinum*. Panvinius tamen Inscriptionem adfert politam P. COELIO P. F. SER. BALBINO VIBVLLIO PIO, qui etiam CONSUL appellatur; ac propterea non facile ab eo discedendum. Et præcipue quod in ejus sententiam confluat altera hæc Inscriptio.

6 *Tiburæ.*
in tegula antiqua.
Ex Donio.

L. AEL. CAES. ET BALBINO COS.
OPVS. DOLEAR. AVG. N
Q. APPI. VERISSIMI. ET. OPPI. MIMITA. LOC.

Sed qui Fastos concinnarunt, & priscos Lapides descripserunt, ALBINI & BALBINI nomina confusa nobis reliquere; & fortasse mutarunt in exscribendo, quod minime mutandum fuit. Vide infra ad Annum Christi 213.

Anno U. C. 890.
Æræ Ch. 138.
. . . . CAMERINUS. } Coss.
. . . . NIGER. }

7 *Romæ,*
figlina effossa post Thermas Caracallæ.
Misit Ficoronius.

PARISTHA EX PR LICEIO
COM C F NIGRO ET CAME
RINO COS

1 *Romæ in Museo Albano, in figlina.*

O D ARISTEA EX PR L OCIO COM C F
NIGRO ET CAMERIN
COS

Eamdem cum præcedenti puto. Utra habeat vitia, inquirendum aliis relinquo.

Anno U. C. 891.
Æræ Ch. 139
ANTONINUS PIUS IMP. AUG. II. } Coss.
C. BRUTTIUS PRÆSENS II. }

2 *Romæ, apud Clarifs. Ficoronium.*
Misit doctifs. Bimardus.

P. PETIVS HILARVS
DEDIC. KAL. IVN
IMP. T. AELIO. HADRIANO
ANTONINO. AVG. PIO. II
C. BRVTTIO. PRAESENTE. II
COS.

3 *Moguntiæ,*
in ædibus Balthassaris Geyer.
E schedis meis.

IVNONI. REG. ET
GENIO. LOCI. L
CRESCENTINIVS
LEG. V. S. L. L. M
DEDIC. X. KAL. AVG
IMP. D. N. ANTONI
NO. COS

Anno Christi 120. *Antoninus* nondum Cæsar primum Consulatum gessit, secundum verò hoc eodem Anno, licet numeralis nota II. omissa fuerit in hoc marmore, uti etiam prætermissum nomen alterius Consulis, qui nobis innotescet ex nobili Inscriptione subsequenti.

4 *Ephesi.*
Ex Thoma Smitho.

ΝΤΩΝ ΑΘΗΝ
ΡΩΜΗ ΕΙΛΗΜΜΝΩΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ
ΑΙ ΝΕΩΚΟΡΟΥ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΤΩ ΑΥΤΟΝ ΜΗ ΔΥΝΑΣΘΑΙ ΧΩΡΙΣΘΗΝ
ΠΑΡΧΕΙΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΥ ΠΡΟΝΟΙΑΝ ΠΟΙΗΣΑΣΘΑΙ ΔΙΑ ΠΡΟΔΗΛΟΥ ΓΑΙΟΝ
ΤΟΥ ΘΕΟΠΡΟΠΟΤΗ ΤΙΣ ΙΕΡΩΣΥΝΗ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΟΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΙΣ ΔΙΟΣ
ΦΙΛΟΘΕΕ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΕ ΚΑΙΣΑΡ ΚΕΛΕΥΣΑΙ ΔΟΘΗΝΑΙ ΜΟΙ ΤΑ ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΤΩΝ ΩΣ ΚΑΙ Ο ΘΕΟΣ ΠΑ ΣΥΝΕΧΩΡΙΣΕΝ
IMP. CAES. T. AELIVS HADRIANVS AVGVSTVS PIVS SEXTILIO ACVTIANO SENTENTIAM
DIVI PATRIS MEI SI QVID PRO SENTENTIA DIXIT RESCRIBERE TIBI PERMITTO RESCRIPSI RE
COGN. VNDEVICESIMVS ACT. VI. IDVS APRIL. ROMAE CAES ANTONINO II. ET PRAESENTI
II. COS.
ΙΣ ΕΣΦΡΑΓΙΣΘΗ ΕΝ ΡΩΜΗ ΠΡΟ ΤΡΙΩΝ ΝΩΝΩΝ ΜΑΙΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ ΚΑΙΣΑΡΙ Τ. ΑΙΛΙΩ ΑΔΡΙ
ΑΝΩ ΑΝΤΩΝΕΙΝΩ ΤΟ Β. ΓΑΙΩ ΒΡΟΥΤΤΙΩ ΠΡΑΙΣΕΝΤΙ ΤΟ Β. ΥΠΑΤΟΙΣ. ΠΑΡΗΣΑΝ Τ. ΦΛ. ΜΑΚΡΕΙ
ΝΟΣ ΣΙΜΩΝΑΣ ΛΑΤΑΝΙΟΣ ΦΛΑΟΥΙΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΙΑΝΟΣ ΛΑΙΤΙΟΣ ΕΡΜΟΓΕΝΗΣ ΑΙΛΙΑ
Μ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΡΙΣΠΟΣ. Λ. ΛΙΚΙΝΝΙΟΣ ΑΛΒΕΙΝΙΑΝΟΣ Μ. ΚΟΣΚΩΝΙΟΣ ΚΑΡΙΚΟΣ. ΤΙ.
ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΑΚΤΙΟΣ
STASIME DAPENE EDIT EX FORMA SENTENTIAM VEL CONSTITVTIONEM

Idest :

. . . .
. . . .
. . . . . *Æditui Jovis, Ipsum Non Posse Sejungi* . . . . . .
. . . . . . *Incipere Circa Hoc Providentiam Fieri* . . . . . *Gajum* . . . . .
. . . . . . *Vatis Quodcumque Sacrorum Consentaneum Est Dei Mysteriis Jovis* . . . . . .
O Deorum Hominumque Amator Cæsar, Jube Tradi Mihi Exemplum Actorum, Uti Et Divus Pater Tuus Concessit.
Imperator Cæsar, &c.
. . . . *Sigillatum Fuit Romæ III. Nonas Maias Imperatore Cæsare Tito Ælio Hadriano Antonino II. Gajo Brutio Præsente II. Consulibus. Aderant Titus Flavius Macrinus, Simonas Latanius, Flavius Demosthenianus, Lætius Hermogenes, Ælia* . . . . . *Marcus Antonius Crispus, Lucius Licinnius Albinianus, Marcus Cosconius Caricus, Tiberius Claudius Actius* . . . .
Stasime &c.

Ex hoc Lapide habes Prænomen *Gaji*, præfigendum nomini *Bruttii* Consulis, quod Stampa in Fastis ignoravit. Adde & hoc alterum marmor.

1 *Romæ,*
in basi prægrandi,
apud Clarißs. Ficoronium.

P. ATTIVS HILARVS
DEDIC. K. IVN
IMP. T. AELIO. HADRIANO
ANTONINO. AVG. PIO. II
C. BRITIO. PRAESENTE II
COS

Eruditissimus Præses Parlamenti Aquisextiensis de Mazaugues in exemplo ad amicum Bunardum misso legebat P. PETIVS HILARVS DEDIC. KAL. IVN. & infra C. BRVTTIO.

Anno U. C. 892.
Æræ Ch. 140.
ANTONINUS PIUS IMP. III } Coss.
M. ÆLIUS AURELIUS VERVS. } Coss.

2 *Romæ,*
in laterculo.
Ex Ligorio.

ANTON. AVG. III. ET VER. COS
EX. R. EVTYCH. ET. HERMETIS
LOC. HECAT

3 *Ibidem,*
in Museo Albano,
in figlina.

EX PR. DOM LVCILL O D SER MODES
IMP. ANTONI ET VERO
COS

Anno U. C. 893.
Ær. Ch. 141.
M PÆDUCÆUS SYLOGA PRISCINUS. } Coss.
T. HŒNIUS SEVERUS. } Coss.

4 *Romæ,*
Ex Clarißs. P. Sirmondo.

SILVANO. AVG SACRVM C. IVLIVS CASTRENSIS EX VOTO	DEDIC. VIIII. KAL. IVN T. HOENIO. SEVERO COS M. PAEDVCAEO SILOCA

Anno U. C. 894.
Ær. Ch. 142.
L. CUSPIUS RUFINUS. } Coss.
L. STATIUS QUADRATUS. } Coss.

5 *Romæ,*
in Cœmeterio Priscillæ,
in laterculo.
Ex Boldetto.

EX. FIG. ASINIAE QVADRATILLAE O D C NVN
NIDI FORTVNAT LVCIO
QVADRATO COS.

Anno U. C. 895.
Ær. Ch. 143.
C. BELLICIUS TORQUATUS. } Coss.
TIBERIUS CLAUDIUS ATTICUS HERODES. } Coss.

6 *Tibure,*
in Sancti Stephani
E schedis meis.

CVRANTIBVS
M. ANTONIO FLORO C. VECILIO
KARO IIII. VIR.
DEDICAT. X. KAL
MART
C. BELLICIO
TORQVATO
TI. CLAVDIO ATTICO COS

7 *Romæ,*
effossus lapis Anno Christi 1727.
curâ Eminentiss. Cardinalis de Polignac.

D . M
PHOEBVS
QVI. ET. TORMOGVS
HISPANVS
NATVS SEGISAMO
NE III K MARTIAS
C. BELLICIO TORQVA
TO. TI. CLAVDIO
ATTICO. HERODE COS
DEFVNCTVS IIII
NONAS AVGVSTAS
Q. MVSTIO PRISCO
M. PONTIO. LAELIANO
COS
PHOEBION ET PRIMI
GENIA. FILIO. KARISSI
MO FILIO DVLCISSI
MO FECERVNT

Expressos heic habes hujus Anni Consules, sub quibus *Phœbus* sive *Tormogus* in lucem prodiit. Fato deinde is functus dicitur *Q. Mustio Prisco*, & *Marco Pontio Læliano Consulibus*. Horum Consulum nulla in Fastis mentio. Conjecturam meam vide infra ad Annum Christi 163.

Anno U. C. 896.
Æræ Ch. 144.
P. LOLLIANUS AVITUS } Coss.
C. GAVIUS MAXIMUS }

Florentiæ,
in Museo Medico.
Ex Gorio V. Cl.
qui castigatiorem dedit, quàm Gruterus, & Montfauconius.

VALEN	S	SALIN				TORQVATO ET ATTICO COS			
MAXIMV	S	LEHDRE		FC. L VIBIV	S	SECVNDV	S	AQVIL	
SEDATV	S	TIBVR	I	A CATINN	A	SVRIV	S	FLOREN	T
CLEMEN	S	PISA	S	T LATIV	S	SEVERV	S	TVDE	R
FESTV	S	NOLEN	S	Q MVLVIV	S	PLACIDIANV	S	NVCCO	N
VIRTIV	S	NOLEN	S	Q MODIV	S	CELSV	S	NVCCO	N
MAXIMV	S	VOLATER							
MHIIT						AVITO ET MAXIMO COS			
ATTIC COS				C IVLIV	S	PRIMITIVV	S	AMITER	N
HERCVLANV	S	HERCVFAL		L CANINIV	S	CELE	R	LVC	A
SEVERV	S	OSTI	A	CN TERENTIV	S	COGITATV	S	LVN	A
SATVRNINV	S	TARRACIN		Q SALLVSTIVS		VLNVTIANV	S	ANCON	A
VOCISCV	S	STV. O N		T FLAVIV	S	HONORATV	S	LVC	A
FVFICIV	S	BONONI	A	L RAECIV	S	SALVIANV	S	VRIESA	L
SEXTILIANV	S	CLVSI	O	L VALERIV	S	CARV	S	AQVIL	I
ALCIMV	S	ROM	A	L MANIV	S	MARITIMV	S	TRIDENT	
IVSTINV	S	DERTON	A			MAXIMINI			
MAX	COS					TORQVATO ET ATTICO COS			
MARTANV	S	CREMON	A	SEX BAEBIV	S	SECVNDV	S	TICIN	O
CRESCEN	S	CREMON	A	ISSC VAESENV	S	PROCVLV	S	VRVIN	O
FIRMV	S	OSTI	A	T INNIV	S	SEDATV	S	IADE	R
SI CV	S	MEDIO	L	SEX PATVLCIV	S	IVLIANV	S	PVTEO	L
S DV	S	MARSI	S	T CALINIV	S	MARCELLV	S	FAN FOR	T
IV	S	ANCON	A	C ARMINIV	S	PROBV	S	VOLATE	R
MAXIMV	S	FANO FORT		C VALERIV	S	SECVNDV	S	VERO	N
LONGINV	S	CROM	A			AVITO ET MAXIMO COS			
MARCI EVOC				SP. L. ATILIV	S	TERENTIANVS		BONO	N
ATTICO COS				FCC CLVNIV	S	PROCVLV	S	LVC	A
VERINV	S	TAVRI	N	C TROCILIV	S	VERECVNDVS		CREMO	N
MAXIMV	S	TARVISI	O	SEX RVMMIV	S	PACATV	S	CARSV	L
CLEMEN	S	TICIN	O	Q CAMIANIV	S	CRESCEN	S	MEDIO	L
FELI	X	RVSTI	I	M AELIV	S	MAXIMV	S	FORMI	S
MAXIMO COS						7 II DARNI			
						TORQVATO ET ATTICO COS			
MAXIMV	S	HERAC	L	C SEPTICIV	S	CRISPINV	S	AMITER	N
TACITV	S	LVN	A	MO Q CAELIV	S	FELI	X	NEAPOL	I
SECVNDV	S	TARVISI	O	TVB L SALVIVS		ADIVTO	R	VERCELL	
SOSSIV	S	BONONI	A	SI L LAELIV	S	NEPO	S	VERCELL	
PRISCI									
ATTICO COS						AVITO ET MAXIMO COS			
PATERNV	S	ALBIN	O	SP T CAESERNIVS		FESTINV	S	EMON	A
VERV	S	VRVIN	O	C VALERIV	S	IVSTV	S	MANTV	A
MENODOTIV	S	TVSCAN	A	C MATTIV	S	SECVNDV	S	TICIN	O
MARCELLV	S	DOIIRO		BVC M SILICIV	S	VERV	S	VRVIN	O
PROCVLV	S	BVTRI	O	OPT C GEMINIV	S	VITALI	S	DRIPSIN	O
MAGNV	S	SPOLI	S	L ATINIV	S	MARCELLINVS		MANTV	A
MAXIMO COS				M SATTIV	S	RVFINV	S	VOLCEI	S
SEVERV	S	ARIMIN		C VERNASIV	S	DEXTE	R	FOROSEMPR	
FRONT	O	POPV	L						
APRONIANV	S	AQVILEI	A	L GELLIV	S	VERV	S	FOROSEMPR	
SEVERV	S	LVC	A						
7. FEROCIS									
ATTICO COS									

Egregium Marmor, quippe quod tot nomina Militum exhibens, eorum etiam patriam pro more indicat, unde lux Topographiæ Italicæ.

Anno U. C. 897.
Ær. Ch. 145.
ANTONINUS PIUS IMP. AUG. IV.) Coss.
M. ÆLIUS AURELIUS CÆSAR II.)

Anno U. C. 898.
Ær. Ch. 145.
SEX. ERUCIUS CLARUS II.) Coss.
CN. CLAUDIUS SEVERUS.)

1 *Tibure,*
effossus ingentis molis lapis Anno Christi 1728.
literis palmaribus inscriptus.
Nunc Romæ,
in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani.
Misit N. V. Ignatius Maria Como Neapolita.

CN PINARIO. CN. F
SEVERO. CONSVLI. AVGVRI. REGI. SA
IMP. CAESARIS. NERVAE. TRAIANI. AVG. SALIO. COL
CORNELIA. MANLI

Huic Anno affigendam esse Inscriptionem hanc sum opinatus, quod nullum alium aptiorem deprehenderim. Et sane non nimis longe a *Trajani* temporibus, quem commemoratum heic vides, quaerenda hujus Consulis aetas. Relandus, & Stampa bunas Inscriptiones laudant, in quibus alter Consulum appellatur CN. CLAVDIVS SEVERVS. In ista quoque habetur CN. & SEVERVS. At quomodo PINARIVS heic, qui alibi CLAVDIVS? Opinari liceat, hunc ipsum duplicis Gentis nomina conjunxisse, ita ut CN. CLAVDIVS PINARIVS SEVERVS fuerit appellatus, & omisso primo nomine, cum altero heic exhibeatur. Jam invectus fuerat mos iste. Neque duo tantum, sed tria, immo plura interdum nomina Gentilitia in unum hominem coaluisse, exploratum est. Exemplum *Regis Sacrorum* habes in Gruteriana Inscriptione pag. 1087. num. 8. cujusque etiam meminere Cicero in Oratione pro Domo sua, & Dionysius Halicarnasseus, ut alios omittam. Praeterea is dicitur *Salius Colonus* (Ministrorum Sacrorum id genus fuit) ejusque minusculi, ac rituum exempla alibi occurrunt.

2 *Romæ,*
in Museo Albano.
Figlina.

EX OF AVTRR FORT OP FIG EX PRA
COS GRAT CLA ET SEV COS

Anno U. C. 899.
Ær. Ch. 147.
.... LARGUS.) Coss.
.... MESSALINUS.)

Anno U. C. 900.
Ær. Ch. 148.
L. TORQUATUS III.) Coss.
C. JULIANUS VETUS.)

3 *In Civitate Sancti Leonis in Flaminia,*
apud Mirzarinos.
Misit Lucas Antonius Gentilis.

LIVM. P LA RVM. MARMORIBVS. ORNATVM
RATAM. CLIPEO. POSITO. IN. CVRIA. EX ARG. P. C
FONTAE. TEPLVM. (sic) AD AQVAS. SOLO. AMPLIATVM
MARMORIBVS. EXORNATOS. BALINEVM. APVT
SVPER. REI. P. DONATIS. RELICTIS. IN DISTRIBVT
ONEM. EPVLARVM. H-S. CC. DIVISIONE. MVLSA
ICIENTIVM. H-S. C. LEGAT. IIS. QVOS. TEST. NON. NO
NIBVS. H-S. CCCCVI. VIRIS. ET. AVGVSTAL. H-S. CCC
BEIS. H-S. CC
EXCESSV. EIVS. XXXIII. BENEFICIOR. EIVS
NLATO. EX. H-S. XXXIII. POSVIT
ATO. ET. SALVIO. IVLIANO. COSS

En ergo quei alter Consulum sit revera appellandus, nempe SALVIUS JULIANUS, fortasse celeberrimus eorum temporum Jurisperitus, & perpetui Edicti Ordinator, de quo infra ad Annum Christi 175. Relandus ex Inscriptione Gudiana ipsum inscribit C. JULIANUM VETEREM. Mihi suspectum est *Veteris* cognomen; nam in Fastis antiquis postremum cognomen plerumque scribebatur, atque in iis Annus iste, signatur *Torquato III.* & *Juliano Coss.*

1 *In Heilbronnensi Oppido.*
Ex Eccardo.

FORTVNAE
RESPICIENTI SACR.
NASELLIVS PRO
CLIANVS LEG
VIII. AVG. PRAE
POSITVS COHOR
I. HELVETIORVM
TORQVATO ET
IVLIANO COS
V S L L M

Anno U. C. 901.
Æræ Ch. 149.
SERG. SCIPIO ORFITUS. } Coss.
Q. NONIUS PRISCUS. }

2 *Romæ,*
in Museo Albano.
Misit Clarisſ. Ficoronius.

L. BALBILIVS NVMITORI
ANVS. NATVS. PR. IDVS. MAIAS
ANTONIO. HIBERO. ET
NVMMIO. SISENNA COS
DECESSIT. VII. K. IANVARIAS
ORFITO ET PRISCO. COS
Q. VIX. AN. XVII. M. VII. D. XII
NVMITORIA. CLEOPATRA. MATER
INFELICISSIMA. FECIT

Egregia Inscriptio ad confirmandam Fastorum seriem. Geminos quippe heic habemus laterculos Consulum, alterum nempe ad Annum U. C. 885. Æræ Ch. 133. spectantem, quo Consulatum ordinarium gessere *Hiberus* & *Sisenna*, sub quibus natus dicitur *Balbilius* iste *Numitorianus*; alterum verò ad hunc ipsum Annum Ch. 149. quo is decessit, pertinentem.

3 *Ibidem,*
in eodem Museo.
Figlina.

Alteri ex Consulibus Cognomen non PRISCI ut in superiori lapide, & in Fastis, sed PRISCINI datum heic vides. Fortassis id factum ex Inausce Figulini Opificis licentiâ, aut potius oscitantiâ.

Anno U. C. 902.
Ær. Ch. 150.
. . . . GALLICANUS. } Coss.
L. ANTISTIUS VETUS. }

4 *Romæ*
in Museo Albano.
Figulina.

EX PR L AELI AVG PII F OP DOLIAR ARISTIO
SVCCESS GALLIC. ET VETER COS

Anno U. C. 903.
Æræ Ch. 151.
QUINTILIUS CONDIANUS. } Coss.
QUINTILIUS MAXIMUS. }

5 *Algeziræ in Hispania.*
Ex Transactionibus Philosophicis Anglicis.

L. HERENNIO HE
RENNIANO
L. CORNELIVS HEREN
NIVS RVSTICVS
NEPOS EX TESTA
MENTO POSVIT
NONIS MARTIIS
SEX. QVINTILIO CON
DIANO SEX QVIN
TILIO MAXIMO COSS

Itaque nominibus amborum ejusmodi Consulum addendum erit deinceps SEXTI Prænomen.

Anno U. C. 904.
Æræ Ch. 152.
M'. ACILIUS GLABRIO. } Coss.
M. VALERIUS HOMULLUS. }

6 *Romæ,*
Tesseræ in lamina ærea,
ex Hispania delatæ.
Apud Bellorium.
Ex Mabillonio V. Cl.

M. LICINIO. CRASSO
L. CALPVRNIO. PISONE. COS
IIII. K. MAIAS
GENTILITAS. DESONCORVM. EX GENTE. ZOELARVM
ET. GENTILITAS. TRIDIAVORVM. EX. GENTE. IDEM (sic)
ZOELARVM. HOSPITIVM. VETVSTVM ANTIQVOM
RENOVAVERVNT. EIQVE. OMNES. ALISALIVM. IN. FI
DEM. CLIENTELAMQVE. SVAM. SVORVMQVE. LIBERO
RVM. POSTERORVMQVE. RECEPERVNT. EGERVNT
ARAVSABII.CAENI.ET.TVRAIVS CLOVTI.DOCIVS.FLAESI
MAGILO-CLOVTI BODECIVS.BVRRAIELAESVS.CLVTAMI
PER. ABIENVM. PENTILI MAGISTRATVM ZOELARVM
ACTVM. CVRVNDA
GLABRIONE ET HOMVLLO. COS. V. IDVS. IVLIAS
IDEM. GENTILITAS. DESONCORVM. ET. GENTILITAS
TRIADAVORVM. IN. EANDEM. CLIENTELAM. EADEM
FOEDERA. RECEPERVNT. EX. GENTE. AVOLGIGORVM
SEMPRONIVM. PERPETVVM. ORNIACVM. ET. EX. GENTE
VISALIGGORVM. ANTONIVM. ARQVIVM ET. EX. GENTE
GABRVAGENIGORVM. FLAVIVM FRONTONEM. ZOELAS
EGERVNT
L. DOMITIVS. SILO ET.
T. FLAVIVS. SEVERVS
ASTVRICAE

Nobile antiquitatis frustum, nempe geminæ Tesseræ Hospitalitatis, quam inter se statuerunt quædam Gentes, sive Familiæ, ut nunc appellamus, Hispanicæ. Prior autem Tessera firmata fuit sub Consulatu *Marci Licinii Crassi*, & *Lucii Calpurnii Pisonis*, Anno scilicet U. C. 779. Æræ Christi 27. Altera verò exarata hoc præsenti Anno Ch. 152. quo *Glabrio*, & *Homullus* nomen suum Fastis dedere, extenditur ad peculiares quosdam homines. De hoc argumento consulendus & Tomasinus.

1 *Pisauri,*
in Basi statuæ in Banchi.

ARRIAE. L. F. PLARIAE
VERAE. PRISCILLAE
PLAMINICAE
M'. ACILI. GLABRIONIS. COS
D . D
PVBLICE

Hanc ediderat Gruterus pag. 1024. 1. Ibi vero legitur M. ACILI GLABRIONIS COS. P. P. Germanam lectionem debemus eruditissimo Equiti Hannibali de Abatibus Oliverio, qui in Collectione Marmorum Pisauriensium, accuratissime inspecto Marmore, eamdem restituit. Quare, uti jam perspexerant Antiquarii nonnulli, Prænomen Glabrioni huic *Manius*, non *Marcus*, fuit.

2 *Romæ.*
Ex Ligorio.

GLABRIONE OMOLLO. COS
EX. RAT. L. ZEL.
N. CXXCIIII

3 *Ibidem.*
Ex eodem.

DIANAE
LVCINAE
INVICTAE
CN. POMPEIVS
CN. L. BARBI
VS. PROCVRAT
TVBICIN. ROM
VOTO SVSCEPTO
L . M
D. III. KAL [illegible] ET OMVLLO COSS

Lacunam supple cognomine GLABRIONE. Vide etiam Gruterum pag. 41. num. 4. Demum ex postremis duabus hisce Inscriptionibus diversimode aliquantisper a superiori scriptum animadverte nomen alterius Consulis, OMOLLI nempe, & OMVLLI.
Ad hunc ipsum *Glabrionem*, qui etiam Anno Christi 186. iterum Consul processit, spectare Lapidem subsequentem opinor. Glabriones alios Consules vetustiores Fasti exhibent.

4 *Ephesi,*
ad fornicem XXXVI. Aquæductus.
E schedis D. de la Condamine
exscripsit Clarif. Bimardus.

ΑΚΚΑΙΟΝ ΓΛΑΒΡΙΩΝΑ
ΤΟΝ ΥΠΑΤΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΑΝΘΥΠΑΤΟΝ
ΑΦΡΙΚΗΣ
ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΛΑΤΕΙΝΙΑ
ΝΟΣ ΣΥΝΚΛΗΤΙΚΟΣ
ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΥ ΦΙΛΟΝ

Idest ex versione Bimardi.

Acilium Glabrionem
Consularem
Et Proconsulem
Africæ
Æmilius Latinia-
nus *Senator*
Amicum Suum
(supple: Honorat.)

Anno U. C. 905.
Ær. Ch. 151.

C. BRUTTIUS PRÆSENS. } Coss.
A. JUNIUS RUFINUS. }

Anno U. C. 906.
Ær. Ch. 154.

L. ÆLIUS AUR. COMMODUS. } Coss.
T. SEXTIUS LATERANUS. }

5 *Lubianæ* nel Cavallerato.
E schedis Jac. Valvasonii,
missis Comes Franc. Valvasonius.

L. AELIO AVG
F. COMMODO
COS
D . D

6 *Cestriæ in Anglia.*
Ex Prideaux, *&* Galeo.

I. O. M. TANARO
T. ELVPIVS. GALER.
PRAESENS. GVNTIA
PRI. LEG. XX. V. V
COMMODO ET LATERANO
COSS
V. S. L. M

GVNTIA locus Rhetiæ primæ fuit. Vide Suritam, & VVesselingium ad Itinerarium Antonini.

7 *Romæ,*
in Museo Albano,
in figulina.

P LVCILI CVLVIN
OPVS DOL EX P I LVCI [illegible] LOVIN
COMMOD ET LAETERANO COS

Anno U. C. 907.
Ær. Ch. 155.

C. JULIUS SEVERUS. } Coss.
M. RUFINUS SABINIANUS. }

Ancyræ.

1 *Ancyræ.*
Ex Clarifs. P. Montfauconio.

Γ. ΙΟΤΑΙΟΝ. Γ. ΤΟΝ
ΦΑΒΙΑ ΣΕΟΤ
ΗΡΟΝ ΓΕΝΟΜΕ
ΝΟΝ ΠΡΩΤΟΝ ΜΕΝ
ΠΕΝΤΕ ΚΑΙ ΔΕΚΑΝ
ΑΡΟΝ ΤΩΝ ΕΚ ΔΙΚΑ
ΖΟΝΤΩΝ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ
ΙΠΠΩ ΔΗΜΟΣΙΩ ΤΙ
ΜΗΘΕΝΤΑ. ΧΙΛΙΑΡΧΟΝ
ΛΕΓΙΩΝΟΣ Δ ΣΚΤ
ΘΙΚΗΣ ΤΑΜΙΑΝ ΚΑΝ
ΔΙΔΑΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟΝ
ΚΑΝΔΙΔΑΤΟΝ ΙΕΡΕ
Ε̄ ΚΑΙ Ῑ ΑΝΔΡΩΝ. ΕΠΙ ΤΟ
ΙΕΡΟΠΟΙΙΟΝ. ΣΤΡΑ
Ν̄ΟΝ ΟΤΡΒΑΝΟΝ ΠΡΕ
ΣΒΕΥΤΗΝ ΛΕΓΙΩΝΟΣ
Λ̄. ΟΤΛΠΙΑΣ ΝΙΚΕΦΟ
ΡΟΤ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΝ Ο
ΔΟΤ ΑΠΠΙΑΣ. ΤΠΑΤΟΝ.
ΠΡΕΣΒ. ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗ
ΓΟΝ ΣΤΡΙΑΣ ΠΑΛΑΙ
ΣΤΕΙΝΗΣ ΤΡΕΒΙΟΣ
ΚΟΚΚΕΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝ
ΔΡΟΣ ΤΟΝ ΕΑΤΤΟΤ ΕΤ
ΕΡΓΕΤΗΝ

Ideft:

Gajum Julium Gaji Filium
Fabiâ (Tribu) *Seve-*
rum, Conftitu-
tum Primò Quidem
Quindecim-Vi-
rum Judican-
dis Litibus.
Equo Publico Ho-
noratum. Tribunum
Legionis IV. Scy-
thicæ. Quæftorem Can-
didatum. Tribunum
Candidatum. Sacerdotem
Quindecim-Virum Sa-
cris Faciundis. Præ-
torem Urbanum. Le-
gatum Legionis
XXX. Ulpiæ Victri-
cis. Curatorem Vi-
æ Appiæ. Confulem.
Legatum Proprato-
rem Syriæ Palæ-
ftinæ. Trebius
Coccejus Alexan-
der Suum Be-
nefactorem
(Honorat.)

En *Caji Julii Severi* prioris hoc Anno Confulis patrem, Tribum, ac munera quæque diftincta. Egregium fane marmor. Ad alterum Confulem, *Marcum* nempe *Rufinum Sabinianum* quod attinet, Gruterus pag. 354. num. 5. Infcriptionem refert, dicatam C. IVLIO SEVERO. M. RVFINIO SABINIANO COS. Sed eamdem accipe, qualis apud Donium pag. 157. Infcription. Antiquar. legitur.

2 *Neapoli.*
Ex Donio.

C. CAELIO. C. F. FAL. VERO. QVAEST. ALIMENT
C. IVLIO. SEVERO. M. IVNIO. RVFINO. SABINI
ANO COS. III. NONAS. DECEMBRES

Ex hoc lapide addendum *Sabiniano* nomen IVNII. quod apud Faftorum Illuftratores defideratur.

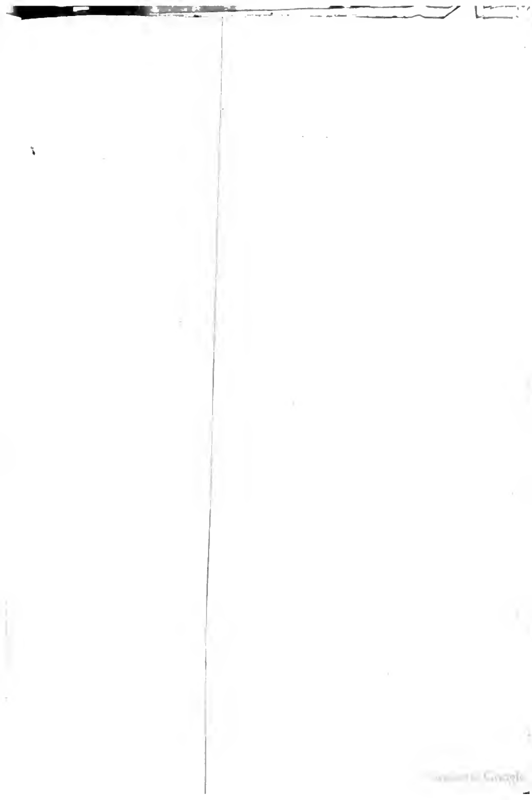
Anno U. C. 908.
Ær. Ch. 156.
M. CEIONIUS SILVANUS. } Cofs.
C. SERIUS AUGURINUS. }

Anno U. C. 909.
Ær. Ch. 157.
.... BARBARUS. } Cofs.
.... REGULUS. }

3 *In Thermis Herculanis detectis in Dacia.*
Mifit Clarifs. Bimardus.

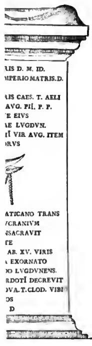
HERCVLI. AVG. VALER. M.
FELIX. RVFI. SATVRNINI. G. P. P
T. P. EXPR. IV. STATIONIS
TSIERNEN. IIII. ID. ANNO. XI
BARBATO. ET. REGVLO. COS
EX VOTO POSVIT

Aut ex Faftis legendum eft heic BARBARO, aut ex hoc lapide, (fi recte fuit exfcriptus) emendandi Fafti, ac fubfequens Infcriptio, ac legendum utrobique BARBATVS.

i,
1704. *inventum*.
revoltiensium.
'i. Bimardus.

facie.

In altero latere.

fes, apud Clariss. Philippum a Turre Hadriensem Episcopum, atque in Opusculis nempe Sacrificio Tauri in honorem *Matris Deûm Magnæ Ideæ* adferam, quando ultis illustratum habes a prælaudatis doctiss. Viris, & ab Antonio Vandale. ierit, num videlicet *Sanguis*, an *Cornua*, an *Testiculi* Postrema mihi sententia atre Deûm agitur. Ibi Sanctus Martyr ait: *In cujus sacris excisas Corporum VI*-randis hujusmodi VIRIBUS positæ apud Gruterum occurrunt.

1

Præneste,
in Beatæ Mariæ Annuntiatæ.
E Suaresio.

In una facie.

Γ. ΒΑΛΕΡΙΟΣ ΕΡΜΑΙΣΚΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕΝ
CΑΡΑΠΕΙΟΝ ΔΙΙ ΗΛΙΩ ΜΕΓΑΛΩ
CΑΡΑΠΙΔΙ ΚΑΙ ΤΟΙC CΥΝΝΑΙΟΙC ΘΕΟΙC

In altera facie.

DOMVS. C VALERI HERMAISCI TEMPLVM
SERAPIS SCHOLA FAVSTINIANA FECIT
C. VALERIVS HERMAISCVS DEDIC. IDIB
DEC. BARBARO ET REGVLO COSS

Idest:
Gajus Valerius Hermaiscus Fecit
Serapium Jovi, Soli Magno
Sarapidi Aliisque Ejusdem Templi Diis.

Anno U. C. 910.
Ær. Ch. 158.

.... TERTULLUS. }
.... CLAUDIUS SACERDOS. } Coss.

Anno U. C. 911.
Ær. Ch. 159.

M. PLAUTIUS QUINTILLUS. }
..... STATIUS PRISCUS. } Coss.

2

Romæ,
in Museo Albano.
Figlina.

QVINTILLO ET PRISCO COS OF EX
PRA PLAVTI AQVILIN

Boldettus legebat OP. EX PR. PLAVTIA QVN.

3

Carthagenæ.
E schedis meis.

C. APSION. A. CAELIO
ILLIANO MAXIMO
AED. SACR [illegible] DED
SEPT. QVINTILLIO. PRISCO
COS

Fortasse legendum: C. APSIONE ILLIANO, A. CAELIO MAXIMO Duumviris, aut Sacerdotibus, AEDES SACRA DEDICATA..... SEPTEMBRIS. Ex Inscriptione Gruteriana, positâ *Æsculapio* & *Hygiæ* a *Cajo Oppio Caji Liberto Leonate*, pag. 68. num. 3. Fastorum Ordinatores nomina certa horum Consulum deduxere. Quippe illa basis dicitur *Dedicata Idibus Januarii* PLAVTIO QVINTILIO, & STATIO PRISCO COS. In margine Gruterus notat *alias* Q.INTIL-LO. Monendus tamen Lector, perperam hunc Lapidem poni a Grutero *Aversus*. Is Mediolani jacet in vandatiolo Bibliothecæ Ambrosianæ. Eum ego dimovendum e loco curavi, ut scrutarer, *Quintilius*-ne, an *Quintillus* ibi legeretur. En germanam notæ Consularis lectionem.

DEDICAT. EIDIB. IANVAR.
PLAVTIO QVINTILIO II.
STATIO PRISCO COS.

Itaque in Fastis scribendum QVINTILIVS, & quidem notâ iterati Consulatus. Antea Consulatum suffectum is gesserit, nisi unus ex duobus Consulibus iste censendus sit, qui ad Annum Christi 151. appellantur *Quintilius Condianus*, seu *Gordianus*, & *Quintilius Maximus*.

Anno U. C. 912.
Æræ Ch. 160.

APP. ANNIUS ATILIUS BRADUA. }
T. CLODIUS VIBIUS VARUS. } Coss.

4

Lugduni,
Marmor Anno Christi 1704. inventum.
Ex Actis Patrum Trevoltiensium.
Misit quoque Clarist. Bimardus.
(Vide additum in Tabula sign. D.)

Anno U. C. 913.
Ær. Ch. 161.
M. AVRELIUS ANTONINUS CÆSAR III. } Coss.
L. ÆLIUS AURRELIUS VERUS II. }

1 *Puteolis,*
in basi marmorea effossa Anno Christi 1703.
Ex Vignolio V. Cl.

In anteriori facie.

TANONIO BOIONIO
CHRYSANTI

TANNONIO
BOIONIO
CHRYSANTIO
PVERO EGREGIO
AB ORIGINE
PATRONO OR
DINIS ET POPVLI
OB EIVS INSIONE
MERITVM VNIVER
SVS ORDO ET
POPVLVS STATV
AM DIONO CVRA
VEEVNT

In latere.

LOCVS DATVS EX AVCTORITATE FLAVI
LONOINI. CL. V. CVR P. ADSIONATA
M. VALERIO PVDENTE II VIR CVRAT
X KAL. APRIL
IMP. CAESARE M. AVRELIO ANTONINO AVG. III.
ET IMP. CAESARE L. AVRELIO VERO AVG. II. COS

Aperuerunt hunc Annum *M. Aurelius*, & *L. Verus* fratres, quippe longe antea adoptati ab Antonino Pio Augusto. Quum verò Antoninus idem die VII. Martii naturæ debitum solvisset, ambo fratres Consules in Imperio successores, *Imperatoris Augusti* titulum sumsere; atque hic proinde additus in Fastis, atque in Lapidibus. Sunt, qui putant, Lucium Ælium Verum *Cæsarem* renuntiatum numquam fuisse; sed tum solùm hoc nomine ornatum, quum *Augustus* a Marco Aurelio fratre consalutatus fuit. Huc fortasse pertinet subsequens Inscriptio.

2 *Romæ,*
in Collegio Germanico Sancti Apollinaris,
in columna Anno Christi 1735. effossâ.
Misit doctiss. P. Joseph Blanchinus,
Presbyter Oratorii Romani.

COMMODO. CAES. N. II. COS

Ad *Commodum* Marci Aureli filium, qui Anno Christi 179. Consul II. processit, referre non audeo titulum istum. Is enim tunc non *Cæsar* tantùm, sed & *Augustus* fuit. *Lucius Ælius Verus* etiam *Commodus* est appellatus. Quod si ames, Inscriptionem hanc referre ad *Lucium Annium* ejusdem Lucii Ælii Patrem, qui etiam *Commodus* nuncupatus fuit, & *Consul II.* processit Anno Christi 121. tibi per me liceat.

3 *Romæ.*
in Monte Cælio,
in Vinea Lucæ de Maximis.
Ex Spanhemio V. Cl.

LIBERO SERVATORI
SANCTO SACR
L. IVNIVS L. L. PAEDEROS
D. S. D. D. D
DEDICATA III. ID
M. ANTONINO IMP. II.
ET VERO AVG. COS

Non *Tertium*, sed *Secundum* Consul heic dicitur *Marcus Aurelius Augustus*. Neque iterati Consulatus nota tribuitur *Vero Augusto*. Quid ergo de Inscriptione hac sentiendum?

1 *Vindobone,*
in Bibliotheca Cæsarea advectus e Dacia Lapis.
Ex Clariss. Maffejo.

I. O. M
T. AVRELIVS
DIOCLES BE
PROC
V. S. L
IMP. AVGVSTIS COS

Cassiodorius quoque *duos Augustos Consules* hoc Anno statuit. Diocles iste *Beneficiarius* fuit *Procuratoris* Augustalis.

Anno U. C. 914.
Æræ Ch. 162.

Q. JUNIUS RUSTICUS. }
C. VETTIUS AQUILINUS; } Coss.
cui suffectus fuit }
T. FLAVIUS TERTULLUS }

Anno U. C. 915.
Ær. Ch. 163.

L. ÆLIANUS. } Coss.
.... PASTOR. }

Non alia nomina, aut cognomina certa istorum Consulum adferre potuerunt circumspecti viri Relandus, & Stampa. Sed mihi adhuc dubitatio restat, an satis castigatum habeamus Consularem laterculum hujus Anni. Supra ad Annum Ch. 143. Inscriptionem atruli positam *Phœbo, qui & Tormogus.* Is natus fuerat *Torquato & Herode Coss.* hoc est eodem Anno 141. Is deinde humanis rebus ereptus dicitur *Q. Mustio Prisco. M Pontio Laeliano Coss.* Quum monumentum illud *filio carissimo* posuerint *Phaethon, & Primigenia* parentes superstites, hinc agnoscimus, *Tormogum* viridi ætate diem supremum obiisse. Quo Anno Consules postremi sint adsignandi, incertum est. Collegii ejusmodi nulla mentio in Fastis, qui extant, occurrit. Quid si hoc Anno Tormogus vità functus fuerit, viginti videlicet annos natus? Neque enim a verisimilitudine abhorret, *Q. Mustium Priscum* aut suffectum fuisse *Pastori*, aut *Pastoris* quoque cognomen gessisse. Et quod est ad *M. Pontium Laelianum*, is plane videtur statuendus Consul hoc ipso Anno. A Cassiodorio Consules hujus Anni appellantur *Lelianus* & *Pastor*. Prosper in Chronico habet *Laelianum* & *Pastorem*. In Fastis Oxoniensibus apud Relandum occurrunt *Lelianus*. *Pastor*. In Fastis Anonymis a Norisio editis legimus *Lolliano & Pastore*. Proinde non immerito opinemur, *Lelianum* in *L. Ælianum* alicubi fuisse conversum, nullasque esse caussas, monente nos certissimo Tormogi illius Lapide, Consules hoc Anno processisse *Quintum Mustium Priscum, & Marcum Pontium Lelianum.* Duas alias Inscriptiones adtexo ad hunc ipsum Annum spectantes.

2 *In Castro Sancti Christophori in Callæcia.*
E schedis Farnesiis,
misit P. Andreasius e Societ. Jesu.

I . O . M
PRO SALVTE M AVRELII ANT
ONINI ET AVRELII VERI
AVGVSTORVM OB NATALE AQV
AE VEXILLARIOR. LEG. VII. GE.
SVB CVRA LICINI PATER
7. LEG. EIVSD MILI
AVGVSTORVM LIB. PROC. ET LV
CRETI PATERNI. DECAN. COH.
I. CEL. ET BAETICAE FAB. MARTIAN
BIS PROC. AVGVSTOR.
ET IVLI IVLI ANTESIGN. LEG
EIVSD. IIII. IDVS IVNIAS
L. AELIANO ET PASTORE COS

Tum in hoc, tum in subsequenti Marmore pro L. AELIANO legendum videtur LAELIANO.

3 *Ibidem.*
Ex eisdem.

I . O M
PRO SAL. M AVRELI
ANTONINI PII ET AVRELI
VERI AVGVSTORVM
OB NATAL VI
LAE VEXILLARIOR
LEG. VII. SVB. CVRA
L AVRELI EVTYCHIS ET
A. VLP. PROC. ET VAL
SEMPRONIAN. PROC
ALAE II FLAVIA. T. TITI
ANT. MARVLLO ❦ E AELIANO

Idest ANTONIO MARVLLO (quem opinari liceat Consulem fuisse suffectum *Pastori*) ET LAELIANO Coss.

Anno U. C. 916.
Ær. Ch. 164.

M. POMPEJUS MACRINUS. } Coss.
P. JUVENTIUS CELSUS. }

4 *Anagniæ,*
effossus lapis apud Moniales Sanctæ Claræ.
Misit Franciscus Ficoronius V. Cl.

C. R. TITO. F
VITALE FRAT. F. C. T
. R. V̄. N̄. O. C. T
MACRINO ET CELSO
COS

Habes heic *V. Nonas Octobris.* In reliquis siglis tenebræ.

5 *In agro Tiburtino,*
ex Cl. P. Vulpio S. J.

MATTVCCIAE. L. F.
POMPEIO MACRINO
COS

6 *Romæ,*
lapis effossus Anno Christi 1728.
Ex Clariss. Gorio.

O\RINVS AVGVSTOR N. SER PEL
NYMPHAS POSVIT PVTEVM INST
LEGIS. D. D. QVOD DEDICATVM E
M. POMPEIO MACRINO P IVVEN

QVIRINVS legendum putat doctiss. Gorius. Verùm ab homine Servo abhorrere hoc nomen videtur. Is statuas *Nympharum* posuit, *Puteum* instauravit in usum Collegarum suorum.

1 *Romæ, figlina. In Museo Albano.*

M. POMPEIO MACRI P IVVENT CEL
COS EX PR PLAVTI AQVIL
DO

Idest, ut puto, *Doliare Opus*.

Anno U. C. 917.
Æræ Ch. 165.
L. ARRIUS PUDENS. } Coss.
M. GAVIUS ORFITUS. }

Anno U. C. 918.
Æræ Ch. 166.
Q. SERVILIUS PUDENS. } Coss.
L. FUFIDIUS POLLIO. }

2 *Romæ, in lapide candido. Ex Donio.*

SERBILIO PVDENTE
ET. FVFIDIO. POLLIONE
COS. CAESVRA. CIA
HIER. ATTICI. ET. APOLLO
NI. LVPI

Anno U. C. 919.
Ær. Ch. 167.
L. ÆLIUS AURELIUS VERUS AUG. III. } Coss.
. . . . QUADRATUS. }

3 *In Castro Sancti Christophori in Callecia. E schedis Farnesiis, misit P. Andreasius e Societ. Jesu.*

I. O. M
PRO SALVTE M. AVRELII ANTONINI
PII ET AVRELII VERI AVGVSTORVM
OB NATALES SIGNOR. VEXILLARIOR.
COH. III CELTIB. SVB CVRA ZOILI ET
AVGVSTOR. TIB. PROC. ET VAL. PAV.
7. COH. Ī. GALLE FLAVI FLAVI BL PROC
AVGVSTORVM. ET LVCRETI MATER
NI MAG. LEG. VĪI. GE. ET IVLI SE
DVLI TESSERARI C. I. C. POBIT SVI
IDIB. OCTOBRIS IMP. AVREL
IO VERO ĪII. ET QVADRATO COS.

Optandum foret, ut accuratius descriptam haberemus nobilem hanc Inscriptionem.

Anno U. C. 920.
Æræ Ch. 168.
T. JUNIUS MONTANUS. } Coss.
T. VETTIUS PAULLUS. }

4 *Romæ, in Museo Eminentiss. Cardin. Alexandri Albani. Exscribendum curavit Franciscus Blanchinius V. Cl.*

HERCVLI VICTORI
POLLENTI POTENTI
INVICTO D D L M
C. VLPIVS FRONTO
VIATOR
DEDIC. III. I IVL
L. VETTIO PAVLLO COS
T. IVNIO MONTANO

Qui secundus est ordine in laterculo Stampæ, primum tenet in hoc Marmore locum. Dederat & hunc Lapidem Gruterus ex Panvinio, pag. 50. num. 3. cum exigua varietate. Sed iterum dedisse mihi liceret, ut istorum Consulum ordo dignoscatur. Gruterus legit in quinctâ linea VIATOR Q. idest *Quæstorius*. Quinam essent *Viatores*, alias in locis innui.

Anno U. C. 921.
Æræ Ch. 169.
Q. SOSIUS PRISCUS. } Coss.
P. CÆLIUS APOLLINARIS. }

5 *Arimini. E schedis meis, Farnesiis, & ex Garuffio.*

AVRELIAE CALLIGENIAE
TIB. SABINIANI
PVDICISSIMAE
HONORIFICENTISSIMAEQ. FEMINAE
COL. FABB. SPLENDIDISSIMAE
CIVITATIS ARIMINENSIVM
OB MVNIFICENTIAM IN SE
TRISQ. COLLATAM
L. D. D. D

Adtexitur & altera epigraphe, quæ an ad istum pertineat, ignoro. In schedis Farnesiis veluti fragmentum singulare exhibetur. Inter Donianas antecedenti subjungitur, ubique in principio legitur CALIGINAE, in tertia linea DVLCIS-SIMAE, & in septimâ OB MVNIFICENTISSIM. IN. SE . . . . . . ERISQ. En ipsum additamentum.

6 *Ex eisdem.*

DEDICAT. IDIB. IAN
Q. SOSIO PRISCO SENECIONE
P. CAELIO APOLLINARE COSS
CVIVS DEDICAT. SING
DD. H-S. N̄. IIII

Anno U. C. 922.
Æræ Ch. 170.

M. CORNELIUS CETHEGUS. } Coss.
C. ERUCIUS CLARUS.

Anno U. C. 923.
Æræ Ch. 171.

L. SEPTIMIUS SEVERUS II. } Coss.
L. AUFIDIUS HERENNIANUS.

Anno U. C. 924.
Æræ Ch. 172.

.... MAXIMUS. } Coss.
.... ORFITUS.

Anno U. C. 925.
Æræ Ch. 173.

M. AURELIUS SEVERUS II. } Coss.
T. CLAUDIUS POMPEJANUS.

Non *Titus Claudius*, sed *Tiberius Claudius* scribendum esse, nos monet Inscriptio subsequens. Et sane in *Claudia* gente Prænomen *Tiberius* familiare fuit. Rarissime *Titus* in ea occurrit; & cum occurrit de exscriptorum diligentia dubitare licet.

4 *Tibure.*
Ex Donio.

M. POPILIO. M. F. QVIR
FAVSTO. LVCILIO
SODALI. TITIALI. ET. SODALI. AELIAN☉
HADRIANALI
ET. ANTONIALI. ET. FAVSTINIAN.
VIXIT. ANN. LXXXVI
MENS. VII. D. VI. H. VIII
C. POPILIVS. M. F. QVIRINA
CAEPONIANVS
FIL. INDVLGENTISS. POS
KAL. SEPTEMB.
M. AVRELIO. SEVERO. II
TI. CLAVDIO. POMPEIANO COS

Anno U. C. 926.
Æræ Ch. 174.

.... GALLUS } Coss.
.... FLACCUS

Ita Fasti veteres, & reliqua monumenta, uno Stampâ excepto, qui nobis GALLUM & FLAVUM Consules exhibet. Persuasum habeo ex Typographorum incuriâ id processisse. Juvat heic proferre nobilissimam Inscriptionem, quamquam certum non sit mihi, an ad Annum illum spectet.

5 *Romæ,*
in Musæo Albano.
Misit Franciscus Maria Otterius Marchio V. Cl.

D. M.
M. HERENNI.
PROTI. V. A. XXII
M. II D V FECERVNT PARENTES
M. HERENNIVS AGRICOLA ET
HERENNIA LACENA FILIO
CHIROGRAPHVM OLLARIA N IIII
CINERARIA N. IIII. INTRANTIBVS PAR
TE LAEVA QVE SVNT IN MONVMENTO
T. FLAVI ARTEMIDORI QVOD EST VIA
SALARIA IN AGRO VOLVSI BASILIDES
IENTIBVS AB VRBE PARTE SINISTRA DO
NATIONIS CAVSA MANCIPIO ACCEPIT
M. HERENNIVS AGRICOLA DET. FLAVIO
ARTEMIDORO ⊭ S N. I LIBRIPENDEM
HERENNIO IVSTO ANTESTATVS EST TI
IVLIVM EROTEM IN QVE VACVAM
POSSESSIONEM EARVM OLLARVM
ET CINERARIORVM T FLAVIVS ARTE
MIDORVS HERENNIO AGRICOLE IRE
AVT MITTERE OSSAQVE INFERRE PER
MISIT SACRVMQVE QVOTIENS FACE
RE VELLIT HERENNIVS AGRICOLA
HEREDESVE EIVS PERMISIT CLAVISVE
EIVS MONVMENTI POTESTATEM FACTV
RVM SE DIXIT DOLVMQVE MALVM
HVIC REI ABESSE AFVTVRVMQVE
SE HAEC RECTE DARI FIERI PRAESTARI
QVE STIPVLATVS EST M. HERENNIVS
AGRICOLA SPEPONDIT T. FLAVIVS
ARTEMIDORVS ACT. XVIII. K IANVAR
C. CALPVRNIO FLACCO L. TREBIO
GERMANO CoS

Habemus heic *Cajum Calpurnium Flaccum*, & *Lucium Trebium Germanum Consules*. Justissimæ conjecturæ locus est, *Flaccum* hujus Anni Consulem in Fastis, eumdem esse cum *Flacco*, in Inscriptione hac memorato. *Lucium* verò *Trebium Germanum* opinari jure possumus Consulem suffectum *Gallo* Calendis Julii, aut serius; nam tabulæ illæ confectæ fuerunt *XVIII. Kalendas Januarias*. Ceterum Jurisconsultis, Eruditionis antiquæ peritis in hoc lapide se offert bella exspatiandi occasio.

Anno U. C. 927.
Ær. Ch. 175.
CALPURNIUS PISO. }
M. SALVIUS JULIANUS. } Coss.

1 *Vercellis in ædibus Advocatorum. E schedis Jacobi Valerii Mediolanensis.*

M. SALVIO
IVLIANO M. F. SEVERO
HVMANI DIVINIQ. IVRIS
PERITISSIMO
EDICTI PERP. ORDINAT
IVDICI INTER SELECTOS II VIR
IIII VIR A P. XVIR STLIT. IVDIC.
FLAMINI PP. DIVI TRAIANI
PATRONO COLLEG. GAIL OMN.
DIVI HADRIANI CONLEGAE
A D. D. PP. ANTONINO M. AVRELIO
ET L. AELIO VERO AD PRAET. VRB
ET COS SEMEL ET ITER.
EVECTO
MEDIOLANIENSES
CIVI OPT ET PATRONO
INCOMPARAB
OB MERITA L. D D D.

Inscriptionem hanc ad istum locum retuli, non quod arbitrer *Salvium Julianum* præsentis Anni Consulem in ea indicari, sed quod ibi idem nomen occurrat. Qualem verò descripsi olim, talem ne apice quidem immurato, nunc Eruditorum oculis, & examini subjicio. Mihi, fateor, unum heic insuetum visum est, nempe post IVLIANO positum fuisse in secundâ lineâ M. F. hoc est, *Marci Filio*. Exposcebat mos eorum temporum, ut scriberetur M. SALVIO M. F. IVLIANO SEVERO. Attamen vide supra ad Annum Christi 101. & infra ad Annum 206. in quibus locis occurrit M. EPPVLEIVS PROCVLVS L. F. CLAVD. CAEPIO; & M. NVMMIVS VMBRIVS PRIMVS M. FILIVS GAL. SENECIO ALBINVS. Cetera nihil apud me difficultatis habent. Heic autem se nobis offert Casaubonus, qui in Notis ad Vitam *Didii Juliani Augusti*, a Spartiano concinnatam, hunc ipsum *Salvium Julianum Didii Proavum*, *Afrum Adrumetinum* fuisse censet, quum is contra in hoc marmore *Civis Mediolanensis* dicatur. Et quidem Criticus ille imperterrite hoc Didii Juliani Imperatoris stemma contexuit, quod Glandorpius ambabus manibus arreptum in Onomasticum suum invexit.

DIDIUS SEVERUS
Insuber Mediolanensis.
|
DIDIUS SEVERUS.

SALVIUS JULIANUS bis Consul, Jurisconsultus,
Auctor Edicti perpetui, Afer Adrumetinus.
|
SALVIUS JVLIANUS.

PETRONIUS DIDIUS SEVERUS, cui uxor ÆMILIA CLARA. — SALVIUS JULIANUS.

DIDIUS PROCULUS. — P. DIDIUS SALVIUS JULIANUS SEVERUS AUGUSTUS. — NUMMIUS ALBINUS.

Verùm Casaubonus nimium heic cerebro suo indulsit, Spartiani quippe textum pro suo libito invertit, atque immutavit. Historici istius verba sunt: *Didio Juliano, qui post Pertinacem Imperium adeptus est* (Anno scilicet Christi 193.) *Proavus fuit Salvius Julianus secundum Consul, Præfectus Urbi, & Jurisconsultus* (*quod magis eum nobilem fecit.*) *Mater Clara Æmilia. Pater Petronius Didius Severus. Fratres Didius Proculus, & Nummius Albinus. Avunculus Salvius Julianus. Avus paternus Insubres Mediolanensis. Maternus ex Adrumetinâ Coloniâ.* En ut diserte Spartianus *Avum paternum* Juliani Augusti *Mediolanensem* appellat; *Avum verò maternum ex Adrumetina Colonia*. Quibus tabulis, quibus Codicibus fretus Casaubonus Spartiani locum emendandum censuerit, si ab eo petas, nihil ille reponet. At istud est temere corrigere, hoc est viriare veterum scripta. Si Avus paternus Didii Juliani Augusti fuit *Mediolanensis*, ergo eamdem patriam sortitus credi potest ejus *Proavus Salvius Julianus*, insignis Jurisconsultus. Neque aliter sensit Dio apud Xiphilinum: ipso enim teste, Didius Julianus, postea Imperator, quod *homo petulantissimus* esset, *Mediolanum in Patriam a Commodo Augusto relegatus fuit*. Ἐς ΜΕΔΙΟΛΑΝΑ τὴν ἑαυτοῦ ΠΑΤΡΙΔΑ: quæ verba etiam habet Zonaras. Viden, ut Mediolanum *Patria ipsi* Didio fuerit? Ergo eadem & Patri, & Avo, & *Salvio Juliano Jurisconsulto* Proavo. Hic autem non tantùm *Julianus*, sed & *Severus* appellatus fuit; nam Didius Julianus Imperator ejus pronepos, uti habet Spartianus, *Severi cognomentum, Avi & Proavi sibi adserverat*. Si quid apud Spartianum corruptum est, ea fortasse verba sunt: *Avunculus Salvius Julianus*. Vereor, ne aliquod verbum exciderit, & conjungendum sit *Salvius Julianus* cum subsequente *Avus Paternus*. Si liceret etiam, loco *Proavus* scriberem apud Spartianum: *Didio Juliano Avus fuit Salvius Julianus bis Consul*. Certe Eutropius Hist. Rom. Lib. 8. hæc scribit: *Post Pertinacem Salvius Julianus Rempublicam invasit, vir nobilis, & juris peritissimus, Nepos Salvii Juliani, qui sub Divo Hadriano perpetuum composuit Edictum*. Ad hæc si Anno Christi 148. uti suspicatus supra fui, *Salvius Julianus* Consul idem fuit cum Auctore Edicti perpetui: & rursus si idem Consul processisset hoc Anno 175. (quod tamen difficile creditur) ac etiam bis Consulares fasces gessit: numquam excogitare possemus, Didium Julianum, qui Anno Christi 193. ad Imperium evectus numerabat Annos ætatis suæ LVI. aut LX. uti veteres tradidere, *Pronepotem* illius fuisse. Is potius *Nepos* fuerit. Fallitur etiam Casaubonus, quum Didio Juliano Augusto prænomen *Publii* tribuit. *Marcum* fuisse nummi & lapides ostendunt. Quare illius Stemma ita concinnandum videtur.

MARCUS SALVIUS SEVERUS.
|
SALVIUS JULIANUS SEVERUS,
bis Consul, *Præfectus* Urbi, & Jurisconsultus,
Insuber Mediolanensis.
|
PETRONIUS DIDIUS SEVERUS,
CLARÆ ÆMILIÆ maritus
|
DIDIUS PROCULUS. — MARCUS DIDIUS JULIANUS SEVERUS Imperator Augustus Anno Ch. 193. patriâ Mediolanensis. — NUMMIUS ALBINUS.

Ceterum quum Herodianus scribat, *Didium Julianum Augustum*, antequam imperaret, *Consulem* fuisse, perpendant Eruditi, an rectius excogitari possit idem Consulari trabea donatus hoc Anno, quam *Salvius Julianus ejus Avunculus*, uti opinatus est Panvinius. Mihi sane dubius est Avunculus ille Didii, nomen præferens *Salvii Juliani*.

Anno U. C. 928.
Ær. Ch. 176.
T. VITRASIUS POLLIO II. } Coss.
M. FLAVIUS APER II.

1 *Puteolis,*
in Cathedrali.
E schedis meis.

DEDICATA VI. IDVS. AVG.
T. VITRASIO POLLIONE II.
M. FLAVIO APRO II. COS

Quamquam recte Marmor hoc Panvinius ediderit, idem tamen heic rursus excero, quod Typographorum in curâ vitiatum illud viderim apud Gruterum pag. 192. num. 23.

2 *Aostæ* (an Augustæ ?) *in Delphinatu.*
Ex Clariss. Marchione Maffejo.

PRO SALVTE IMP
CAES. M. AVR. ANTO
NINI. AVG. TECTVM
PORTICVS CVM SVIS COLVMNIS ET
PAENVL DVAB ET OPER TECT
SEX VIREIVS SEXTVS DECVR
D S P D. POLLIONE II. ET APRO II. COS

Anno U. C. 929.
Ær. Ch. 177.
L. AURELIUS COMMODUS AUG. } Coss.
.... QUINTILLUS.

Anno U. C. 930.
Ær. Ch 178.
.... JULIANUS RUFUS. } Coss.
.... GAVIUS ORFITUS.

3 *In Vico* Mumbach *agri Moguntini.*
E schedis meis.

I. O. M
NYMPHIS
C. SP. L. NOVIRI
VS. CAMERI
NVS OPTIO
LEG. XXII. PR. P. F
V. S. L. L. M
ORFITO ET
RVFO COS

Sunt, qui *Camertes* in veterum Libris, atque in ipsis Marmoribus celebres agnoscere nolunt, ubi nunc est *Camerinum* Civitas. Non uno titulo falluntur. Ipso quoque Saeculo Christi Decimo Liutprandus Ticinensis Historicus *Camerinenses* appellavit *Camertes*. En vetustissimum quoque Lapidem testem, vel Anno Ch. 178. *Camerinum* pro *Camerte* fuisse usurpatum. Quum enim agatur heic de Milite, qui erat *Optio*, idest Miniiler, seu Vicarius Centurionis, pro more Patria illius recensetur, hoc est, *Camerinum*, sive Civitas *Camerina*; ita ut luculentius confirmatum videas, quod aliunde constat, scilicet, tunc non solùm Urbem, sed & ipsum nomen, quo nunc Civitas fruitur, in usu fuisse. *Camerini* quoque mentio est in aliis veterum monumentis. Somnia sane venditat, qui *Camertes Clusii* in Urbe Etruriæ se adinvenisse nuper sibi persuasit. Is Livium Lib. XXVIII. sibi apertissime adversantem habet. Verùm de hac re consulendus Cluverius Lib. 2. Cap. 6. Ital. antiquæ, qui multis eamdem veritatem statuit. Vide etiam Cellarium.

Anno U. C. 931.
Ær Ch. 179.
L. AURELIUS COMMODUS AUG. II. } Coss.
T. ANNIUS AURELIUS VERUS II.
Quibus suffecti Calendis Julii
P. HELVIUS PERTINAX. } Coss.
M. DIDIUS SEVERUS JULIANUS.

4 *Augustæ, nunc* Aosta,
in finibus Allobrogum.
Misit Cl. V. Joseph Bimardus,
Montis Seleuci Baro.

SACRVM
IMP COM II
P MARTIO
VERO II COS

Alter ordinariorum Consulum istorum in Inscriptione apud Gruterum pag. 65. num. 9. appellatur T. ANNIVS VERVS. In altero autem Marmore apud eumdem pag. 77. num. 3. dicitur AVRELIVS VERVS. Quer ergo in hoc Lapide idem nuncupatur P. MARTIVS VERVS? Num cuncta haec nomina in ipsum confluxere? An error latet in aliquo ex hisce Epigrammatis? Vide in fronte hujus Operis Dissertationem nuper laudati Viri Josephi Bimardi, qui spurios esse Lapides contendit, a Grutero editos, exhibetque nobis P. MARTIVM VERVM, illustrem eorum temporum virum, cujus nomen restituendum esse in Fastis certò agnoscimus ex hoc marmoris fragmento, quod adhuc existens accurate vidit atque descripsit idem Bimardus.

Anno U. C. 932.
Ær. Ch. 180.
L. FULVIUS BRUTTIUS PRÆSENS II. } Coss.
SEX. QUINTILIUS CONDIANUS.

5 *In Lavarete agri Aquilani.*
E schedis meis.

C. BRVTTI PRAESENTIS
I [redacted] VXOR
C. BRVTTI. PRAESENTIS. COS
MATER. AESCVLAPIO
EX ARGENTI. P. C.
TESTAMENTO. FIERI
IVSSIT
C. BRVTTIVS PRAESENTIS
II. COS. ET. HER. POSVIT

Siglas P. C. in quintâ lineâ significare vides *Pondo Centum*. Ad hunc Annum laudavit incomparabilis ingenii vir Cardinalis Norisius Inscriptionem a Grutero editam pag. 1095. num. 1. & positam L. FVLVIO. C. F. POM. BRETTIO PRAESENTI. MIN. VALERIO &c. COS. II. Et quamquam is agnoscat epigraphen illam *aut errore exscriptam, aut suppletam*, quum is falso dicatur *Agrippinæ Aug. Sacer* &c. inde tamen sumsit Praenomen ac Nomen *Bruttii Præsentis Consulis*, illum censens appellandum L. FVLVIVM BRVTTIVM &c. Norisium sequuti sunt Relandus & Stampa. Me ab iis discedere cogit Inscriptio heic producta. Hac enim stante jam intelligimus, minime fidendum Gruteriano Marmori, cujus fidem aliunde vacillare fatetur ipse Norisius. Propterea ad hunc Annum mihi in posterum erit unus e Consulibus

C. BRVTTIVS PRAESENS II.

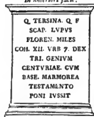
abjectis *Lucii* & *Fulvii* nominibus. Vide etiam, quæ idem Relandus adnotavit ad Annum Christi 153. quo Consul processit C. BRVTTIVS PRAESENS. Is pater fuisse videtur *Caji Bruttii*, qui hoc Anno 180. suum Fastis nomen dedit.

Anno U. C. 933.
Ær. Ch. 181.
M. AURELIUS COMMODUS ANTONIN. IMP. AUG. III.
L. ANTISTIUS BVRRVS. } Coss.

Anno U. C. 934.
Ær. Ch. 182.
C. PETRONIUS MAMERTINUS.
... CORNELIUS RUFUS. } Coss.

1 *Florentiæ, apud Ducem Salviatum. Ex Clarijs. Gorio.*

In anteriori facie.

Q. TERSINA. Q. F
SCAP. LVPVS
FLOREN. MILES
COH. XII. VRB 7. DEX
TRI. GENIVM
CENTVRIAE. CVM
BASE. MARMOREA
TESTAMENTO
PONI IVSSIT

In dextro latere.

POSITA IDIB. APRIL
MAMERTINO. ET. RVFO
COS

Editum fuerat hoc Marmor a Grutero, sed sine Notâ Consulari, quam accuratissimus Gorius detexit. Optandum foret, ut quicumque veteres Lapides exscribendos sibi sumunt, quaslibet Marmorum facies curiose rimarentur, sive bases, sive tabulæ sint, dum eas circumspicere liceat. Quippe interdum aut in lateribus, aut in aversâ facie alia verba leguntur, aut etiam alia integra Inscriptio detegitur. Bene impensi laboris fructum non uno exemplo confirmare possem.

Anno U. C. 935. Æræ Ch. 183.
M AURELIUS ANTONINUS COMMODUS IMP. AUG. IV.
C. AUFIDIUS VICTORINUS II. } Coss.

2 *Romæ.*

Fragmentum Fastorum Fratrum Arvalium, Anno Christi 1699. effossum. Ex Philippo a Turre Episcopo Hadriensi V. Cl.

Columna prima.

IMP. CAES. M. AVR ANTONINO AVG. IIII.
C. AVFIDIO VICTORINO II COS
IN CAPITOLIO Q. LICINIVS N ... RVM ARVA
LIVM VOTORVM SOLVTORVM ET NO ... AV
SA PRO SALVTE IMP. CAES. M. AVRELI ...
ANTONINI ... M GER. MAXIMI. PP. COS. IIII
FRATRES ARVALES CONVENERV ... VS NE
POS MAG. CN. CATILIVS SEVERVS M. VLPIVS
ASTIVS PR MA ... IMMOLAVIT Q. LICINIVS
NEPOS MAG. IOVI O. M. BO ... MAREM IVNO
NI REG. BOVEM FEMINAM MINERVAE BOVEM FE
MINAM ... LVTI PVBLICAE P. R. BOVEM FE
MINAM
ISDEM ... VII. IDVS IANVAR IN PRO
NAO ... FRATRES ARVALES SACRIFICIVM
DEAE DIAE INDIX ... Q. LICINIVS NEPOS MAG.
VELATO CAPITE CONTRA ORIENTEM ... QVOD
BONVM FAVSTVM FELIX FORTVNATVM SALV
TAREQVE SIT. IMP. CAES. M. AVRELIO ...
ANTONINO AVG. PIO SARMAT GERM. MAXIMO
P M PP COS. IIII OPTIMO MAXIMOQ PRINCI
PI DIVI M ANTONINI FIL DIVI ANTONINI NEPO
TI DIVI HADRIANI PRONEPOTI DIVI TRAIANI
PARTHICI ABNEPOTI DIVI NERVAE ABNEPOTI
SENATVI P R Q FRATRIBVSQVE ARVALIBVS SA
CRIFICIVM DEAE DIAE HOC ANNO ERIT ANTE
DIEM XVI KAL IVNIAS ROMAE ANTE DIEM XIIII
K. IVN IN LVCO ET DOMI XIII. K. IVN CONSVM
MABITVR DOMI ADFVERVNT IN COLL. Q. LICI
NIVS NEPOS MAG. CN. CATILIVS SEVERVS M. VL
PIVS ASTIVS PR M ANTONIVS IVVENIS
L. TVTILIO PONTIANO GENTIANO COS VI
ID FEBRVAR IN LVCO DEAE DIAE Q LICINIVS
NEPOS MAG OPERIS INCHOANDI CAVSA QVOD
IN FASTIGIO AEDIS DEAE DIAE FICVS INNATA
ESSET ERVENDAM ET AEDEM REFICIENDAM IM
MOLAVIT SVOVE TAVRILIBVS MAIORIBVS ITEM
AD AEDEM DEAE DIAE BOVES FEMINAS II. IANO
PATRI ARIETES II IOVI BERBECES II ALTILA
NEOS

Columna secunda.

Columna secunda.

MARTI ARIETES ALTILANEOS II IVNONI DEAE
DIAE OVES II SIVE DEO SIVE DEAE OVES II VIR
GINIBVS DIVIS OVES II FAMVLIS DIVIS VERBE
CES DVOS LARIBVS VERBECES DVOS MATRI LA
RVM OVES DVAS SIVE DEO SIVE DEAE IN CV
IVS TVTELA HIC LVCVS LOCVSVE EST OVES II
FONTI VERBECES II FLORAE OVES II VESTAE
OVES II VESTAE MATRI OVES II ITEM ADO
LENDAE CONMOLANDAE DEFERVNDAE OVES
II ITEM ANTE CAESAREVM DIVIS N XVI VER
BEC IMMOLAVIT N XVI M HERENNIO SECVN
DO M EGNATIO POSTVMO COS III ID MAI
IN LVCO DEAE DIAE Q LICINIVS NEPOS
MAG. OPERIS PERFECTI CAVSA QVOD ARBORIS
ERVENDAE ET AEDIS REFECTAE IMMOLAVIT
SVOVETAVRILIBVS MAIORIBVS ITEM AD AEDEM
DEAE DIAE BOVES FEMINAS II IANO PATRI ARI
ETES II IOVI VERBECES II ALTILANEOS MARTI
ARIET ALTILAN II IVNONI DEAE DIAE OVES DV
AS SIVE DEO SIVE DEAE OVES II VIRGINIBVS DI
VIS OVES II FAMVLIS DIVIS VERBECES II S II
LARIBVS VERBECES II MATRI LARIVM OVES II
SIVE DEO SIVE DEAE IN CVIVS TVTELA HIC LV
CVS LOCVSVE EST OVES II FONTI VERBECES II
FLORAE OVES II VESTAE OVES II VESTAE MA
TRI OVES II ITEM ADOLENDAE CONMOLENDAE
DEFERVNDAE OVES II ITEM ANTE CAESAREVM
DIVIS N̄ XVI VERBECES IMMOLAVIT XVI
ISDEM COS XVI K IVN IN DOMVM LICINI
NEPOTIS MAG FRATRES ARVALES PRAETEXTATI
SACRIFICIVM DEAE DIAE TVRE ET VINO FECE
RVNT IBIQVE DISCVMBENTES TORALIBVS SEG
MENTATIS MINISTRANTIBVS PVERIS PATRIMIS ET
MATRIMIS SENATORVM FILIS AELIO AVIOLA ET A
CILIO SEVERO ET M. VLPIO BOETHO ET CL. SVLPI
CIANO CVM PVBLICIS AD ARAM RETVLERVNT AD
FVERVNT IN COLLEGIO Q LICINIVS NEPOS MAG
CN CATILIVS SEVERVS T FL SVLPICIANVS M AN
TONIVS IVVENIS P PESCENNIVS NIGER M VLPI AS
TIVS PR
ISDEM COS XIIII K IVN IN LVCO DEAE DIAE
Q LICINIVS NEPOS AD ARAM IMMOLAV[illegible]
PORCILIAS PIACVLARES II LVCI COINCHVENDI ET
OPERIS FACIENDI IBIQVE BACCHAM HONORARIAM
ALBAM AD FOCVLVM IMMOLAVIT SACERDOTES IN
TETRASTYLO CONSEDERVNT ET EX SACRIFICIO E
PVLATI SVNT SVMPTISQVE PRAETEXTIS ET CORO
NIS SPICEIS BITTATIS LVCVM DEAE DIAE SVMMO
TO ASCENDERVNT ET PER Q LICINIVM NEPOTEM
ET CATILIVM SEVERVM PROFLAMINEM AGNAM O
PIMAM IMMOLAVERVNT PERFECTO SACRIFICIO
OMNES TVRE ET VINO FECERVNT DEINDE CORO
NIS IN LATIS SIGNISQVE VNCTIS PETRONIVM PRI
SCVM EX SATVRNAL[illegible] PRIMIS IN SATVRNALIA SE
CVNDA MAG FECERVNT ET FL SVLPICIANVM FLA
MINEM

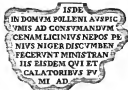
Columna tertia.

3 *Columna tertia.*

NOMINAVER
EPVLATI SVNT POST EP
SVPRA CARCERES ASCENDIT ET SEC
CATILIO SEVERO PROFLAMINE VICTORIS
Q LICINIVS NEPOS MAG CN CATILIVS SEVERVS T FL
NIVS NIGER M VLPIVS ASTIVS PRAETORES ISDEM COS III
Q LICINI NEPOTIS MAG FRATRES ARVALES AD CONSVMMANDVM S
IBIQVE INTER CENAM LICINIVS NEPOS MAG CATILIVS SEVERVS
IVVENIS PESCENNIVS NIGER VLPIVS ASTIVS DISCVMBENT
ALBIS TVRE ET VINO FECERVNT MINISTRANTIBVS PVERIS PATR
FILIS EISDEMQVE ET XVI KAL IVN EASDEM FRVGES INLIBATAS
PVERI RICINIATI CVM PVBLICIS AD ARAM RETVLERVNT DEIN
CANIPAS CONTIGERVN QVAS PER CALATORES DOMOS SVAS M
EST SPORTVLIS ⚹ OT PACTVMEIO MAGNO L SEPTIMIO FL
IN CAPITOLIO PRO SALVTE IMP CAES M AVRELI COMMODI ANTO
FRATRES ARVALES CONVENERVNT ET IMMOLAVIT CN
O. M. BOVEM MAREM IVNONI REG BOVEM FEMINAM A
SALVTI BOVEM FEMINAM PROVIDENTIAE DEORVM
L. COSSONIO EGGIO MARVLLO CN PAPIRIO AELIANO COS
OB FERRI INLATVM SCRIPTVRAE ET SCALPTVRAE M
STRVIBVS FERTISQVE PER M VSTIO NARCISSO KALAT
C OCTAVIO VINDICE XV K IVN ET
PIACVLVM FACTVM OB FERRI ELATI ONI SCRIPT
RACTI PORCA ET AGNA STRVIBVS FERTISQVE
KALATOREM ET PVBLICOS FRATRVM ARVALIVM

Hisce adtexendum quoque puto Fragmentum, quod ex Museo Romano Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani accepi. Certe in hoc etiam nomina offendimus *Licinii Nepotis*, & *Pescennii Nigri* (is idem ille est, qui ad Consulatum ascendit, & postea in Oriente Imperium arripuit, atque a Septimio Severo Augusto debellatus tandem fuit) quæ in superioribus Tabulis memorantur.

a *Romæ,*
in museo Albano.

ISDE
IN DOMVM POLLENI AVSPIC
VMIS AD CONSVMANDVM
CENAM LICINIVS NEPOS PE
NIVS NIGER DISCVMBEN
FECERVNT MINISTRAN
IIS EISDEM QVI ET
CALATORIBVS PV
MI AD

In egregiis hisce tabulis præter Consules hujus Anni 183. qui in primis lineis prioris columnæ se se offerunt, occurrit in trigesimâ secundâ lineâ L. TVTILIVS PONTIANVS GENTIANVS, qui Consulatum gessit VI. IDVS FEBRVARIAS. *Tutilii* ibus nulla mentio in Fastis. Præterea spectandos se præbent in secundâ tabulâ ad lineam duodecimam M. HERENNIVS SECVNDVS, & M. EGNATIVS POSTVMVS, qui dicuntur processisse CONSVLES III. IDVS MAIAS. Horum quoque nomina frustra in Fastis requiras. Itaque hi inter Suffectos Consules, imperante Marco Aurelio Commodo numerandi. Tunc ingens istorum copia. Incertum verò, quibus Annis isti sint assignandi. Apud Relandum, & Stampam digladiantes videas Eruditos ob Prænomina, & Nomina Consulum sequentis Anni U. C. 936. Christi 184. Recte ea proponunt Relandus, & post illum Stampa. Adde nunc ex testimonio tertiæ ex hisce Tabulis, *Marullum* e *Cossonia* gente prodiisse, quod quidem nomen ignotum fuit Fastorum Illustratoribus. Ibi quippe in lineâ decimâ nonâ legitur L. COSSONIO EGGIO MARVLLO, & CN. PAPIRIO AELIANO COS. Supplevi ego vocabulum COS. Et sane supplendum est, quum ibi memorentur ordinarii Consules ejusdem Anni Ch. 184.

Anno U. C. 916.
Æræ Ch. 184.
L. ÆGGIUS MARULLUS. } Coss.
CN. PAPIRIUS ÆLIANUS. }

Anno U. C. 917.
Æræ Ch. 185.
.... MATERNUS. } Coss.
M. ATTILIUS BRADUA. }

1 *In* Benaguazil
ditionis Regni Valentiæ.
E schedis Patris Cattanei.

M. CORNELIO. M. F. GAL
NIGRINO CVRIATIO. MA
TERNO COS. LEG. AVG.
PR. PR. PROVINC. MOE
SIAE ET CVNC. SYRIAE

Vix dubitare licet, quin ad primum e Consulibus hujus Anni pertineat Hispanica hæc Inscriptio. Is autem MATERNVS tantùm dicitur in veterum Fastis, quibus in more fuit postremum tantummodo Consulum Cognomen signare. En ipsius Patrem, Prænomen, Nomen, Tribum, cum reliqua Cognominum sequelâ, ita ut laterculum Consulum hujus Anni restituere possis, videlicet

M. CORNELIUS NIGRINUS CURIATIUS MATERNUS, & M. ATTILIUS BRADUA, Consules.

Proprætor Provinciæ Mœsiæ, & Cunctæ Syriæ appellatur idem *Maternus*, quod in ejus honorificentiam vergit; nam interdum divisa Syria non uni Prætori, ac Proprætori parebat. Ceterum ad alterum ex hisce Consulibus dignitate Proconsulatus ornatum spectasse potuerit subsequens Inscriptio:

2 *Smyrnæ,*
Ex Thoma Smitho.

ΝΕΩΚΟΡΟΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ
ΔΗΜΟΣ ΕΤΙΜΗΣΕΝ
ΜΑΡΚΟΝ ΑΤΤΙΛΙΟΝ ΒΡΑΔΟΥΑ
ΤΟΝ ΑΝΘΥΠΑΤΟΝ
ΕΠΙΜΕΛΗΘΕΝΤΟΣ ΜΑΡΚΟΥ
ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΠΕΡΠΕΡΟΥ ΤΟΥ
ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ

Idest:

....
Neocororum Smyrnæorum
Populus Honoravit
Marcum Attilium Bradua
Proconsulem
Curante Marco
Aurelio Perpero
Armorum Duce.

Pro ΝΕΩΚΟΡΟΣ legendum opinor ΝΕΩΚΟΡΩΝ, *Neocororum*. Asiæ quippe Civitates præcipue Templo aliquo insigni prædita, cujus gratiâ Ludi solennes Provinciæ celebrabantur, *Neocoræ* nuncupatione gloriabantur.

3 *In Curia Neomagensi.*
Ex Cupero V. Cl.

I. O. M
ET. GENIO
LOCI
C. CANDIDINIVS
SANCTVS. SIGN
LEG. XXX. V. V
PRO. SE. ET SVIS
L. M
MATERNO. ET. ATTICO COS.

Atticus iste Consul suffectus fuerit necesse est. Mentionem heic habes LEG. XXX. V. V. idest *Legionis Tricesimæ Valentis Victricis*, quæ postea *Severiana* cognomentum accepit a Severo Alexandro Augusto.

Anno U. C. 938.
Ær Ch. 186.
M AUREL.COMMODUS ANTONIN. AUG. V. } Coss.
M. ACILIUS GLABRIO II. }

Anno U. C. 939.
Ær. Ch. 187.
.... CRISPINUS. } Coss.
.... ÆLIANUS. }

Anno U. C. 940.
Ær. Ch. 188.
C. ALLIUS FUSCIANUS II. } Coss.
.... DUILLIUS SILANUS II. }

Anno U. C. 941.
Ær. Ch. 189.
JUNIUS SILANUS. } Coss.
Q. SERVILIUS SILANUS. }

Fabrettus pag. 615. Inscriptionem refert conditam

C. ATILIO. } Coss.
Q. SERVILIO. }

Hisce locum in Fastis non invenio. Fieri-ne potest, ut ii ad hunc Annum sint referendi? Duos certe *Silanos* agnoscunt Fasti & Lapides hoc Anno. At nescio, an prior certis tabulis *Juniæ* genti fuerit adscriptus. Fortasse *Cajus Atilius Silanus* est ille dicendus. Aut *Junio Silano* abdicanti, vel demortuo suffectum opinari possumus *Cajum Atilium*.

Anno U. C. 942.
Ær. Ch. 190.
M. AUR. COMMOD. ANTONIN. IMP. AUG VI. } Coss.
M. PETRONIUS SEPTIMIANUS. }

4 *Coloniæ,*
in S. Ursulæ.
Ex Eccardo.

I. O. M. ET
GENIO LOCI
ET RHE
NO CL. MAR
GELLINVS BI
COS. V. S. L. M
IMP. COMMODO
VI. COS

Anno U. C. 943.
Ær. Ch. 191.
.... CASSIUS APRONIANUS. } Coss.
.... BRADVA. }

1 *Salonæ.*
E schedis meis.

I. O. M

Q. RAONIVS DIODORVS

EX VOTO POSVIT LIBES (*sic*)

MERITO IIII IDVS MAIAS

APRONIANO ET BRADVA

COSS.

Hanc ipsam, sed depravatam, habes in Thesauro Gruteriano pag. 16. num. 9. Rursus heic se se tibi exhibet BRADVA hoc Anno Consul, cujus Nomen ac Prænomen adhuc in tenebris jacent. Quum enim is nullâ numerali Consulatus repetiti notâ signetur in Fastis, neque apud veteres, hunc sane diversum esse censeas ab altero *Bradua*, qui Consul processit Anno Christi 185. licèt ex *Braduarum* gente nihilominus prodierit.

2 *Romæ,*
apud Clariss. Ficoronium.

In tabulâ marmoreâ.

I. O. D

PRO SALVTE

IMP. L. SEPTIMI. SEVERI. PII. PERTINACIS. AVG

PII FELICIS ET EXERCITVM

ET. P. R. D. IVN. PACATVS CVM

ALEXANDRO FIL. SACRARVM

IVSSV. I. D. SVA PEC. ADAMPLIAVIT C. A. CAECILIO (*sic*)

RVFO. 7. SACERDOTIBVS SOPATRVS ET MARIN. ET CALVS F.

3 *In altera tabulâ simul repertâ,*
& cum priori, ut videtur, jungendâ.

ITEM AVXIT

SALVO. IMP. L. SEP. SEVERO PER. PIO. FEL. AVG. N

M. CAECILIVS. M. F. IVL. RVFVS. CONCORD

7. LEG. III. CYRENAICAE. EX. CORNICVLARIO

AELI IVLIANI. PR. VIG ——— TETRASTYLVM NYMPHAEVM

CRATERAM. CVM. COLVMELLA. ET. ALTARIVM. CVM COLVMELLA

MARMOREA. ET ALIAM COLVMELLAM. ITEM. ORBICVLVM. CVM. COLV

MELLA. ET. CRATERAM. ORNAVIT. I. D. D. D. DEDICAVIT. PER

CLODIVM CATVLLVM PR. VIG. ADSISTENTE ORBIO LAETIANO. SVB. PR. ET

CASTRICIO. HONORATO. TRIB. COH. II. VIG. ——— PR. KAL. AVG

APRONIANO. ET. BRADVA. COS. ——— C. A. HERCVLANIO LIBERALE V. A.

In insignibus hisce tabulis occurrunt in priori literæ illæ singulares, nusquam alibi mihi visæ, scilicet I. O. D. Erunt, qui interpretentur *Jovi Optimo Deo*, aut *Jovi Optimo Dolicheno*, sive *Depulsori*. At ego ægre ad credendum inducor, agi heic de *Jove*. Stabilis quippe mos fuit post *Optimo* adjungere *Maximo*. Quare potius legerem *Isidi*, aut *Junoni Optimæ Deæ*, vel *Opiferæ Deæ*, vel *Dominæ*. Vide infra in penultimâ hujus primæ tabulæ lineâ, IVSSV. I. D. idest *Isidis* aut *Junonis Deæ*. Pro EXERCITVVM Lapicida incaute scripsit EXERCITVM, *& Populi Romani*. Pro SACRARVM lege SACRARIVM. Fortasse in hastâ promissâ literæ R inclusum fuerit I. Quod est alteram tabulam vox TETRASTYLVM in quintâ lineâ, significare mihi ex Vitruvio creditur fastigiatum aliquod ædificium, *Quatuor Columnis* innixum. Sequitur NYMPHAEVM. Capitolinus in Gordiano III. *Opera*, inquit, *Gordiani Romæ nulla extant, præter quædam Nymphæa, & Balneas*. Ad hunc locum vide Salmasii Notas. Sic appellata loca, ubi Fontes & Salientes erant ad voluptatem Populi, ex Nympharum imaginibus ibi sculptis. CRATERAM in octavâ lineâ, idest Vas, in quo salientes Aquæ decidebant.

Anno U. C. 944. Æræ Christi 192.
M. AURELIUS COMMODUS ANTONINUS IMP. AUG. VII. } Coss.
P. HELVIUS PERTINAX II.

1 *Romæ, in laterculo. Ex Ligorio.*

OPVS. DOL. Q. NONI. PRISCIANI
M. COMMODO AVG. VII. HEL. PERTIN. COS.
ANTONI ET FLAVI

Anno U. C. 945. Æræ Ch. 193.
Q. SOSIUS FALCO.
C. JULIUS ERUCIUS CLARVS.
Quibus suffecti Kalendis Martii } Coss.
FLAVIUS CLAUDIUS SULPICIANUS.
FABIUS CILO SEPTIMINUS.

2 *Romæ, in Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani.*

In sinistro latere.	*In dextro latere.*
IMP. CAES. P. HELVIO	
PERTINACI. AVG	
COS. II. PONTIFICI	
MAXIMO TRIB. POT	DEDICATA
P. P. PRINCIPI SEV	XIIII. KAL. APRI
FORTISSIMO DVCI	LIS. CVR. P. SCA
ET OMNIVM VIR	TILIO PROSPI
TVTVVM PRINCIPI	CIO[redacted]MV
CAPENATES FOEDER	CIO MVCIANO
PROC. L. LICINIO SPERAN	FALCONE ET
DO	CLARO COS

Hanc antea protulerat Fabrettus pag. 688. sed ut suspicor non satis accurate descriptam. *Municipii Capenatis* ad Tiberim siti mentio est in lapide Gruteriano pag. 466. num. 6. Populum quoque *Capenatem* infra memoratum videbis in Classe Geograph. Cur verò Capenates heic appellentur *Fœderati*, non alia mihi caussa succurrit, nisi Populum illum, in plures olim Vicos divisum, Fœdere mutuo se se obstrinxisse. Ceterum alterius Marmoris ope, quod inter Doniana pag. 226. editum habemus, & invectum subinde fuit in sæpe laudatum Museum Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani, Nomina germana *Cilonis Consulis suffecti* hoc Anno, iterumque Anno Christi 204. *Consulis ordinarii* dignoscuntur. En ipsum.

3 L. FABIO. M. F. GAL. CILONI
SEPTIMIANO. COS. PRAEF. VRB.
LEG. AVGG. PRO. PR. PANNON
SVPER. DVCT. VEXILLI. LEG. PRO
PR. PROVINCIAR. MOESIAE. SVPER
PONTI. ET. BITHYNIAE
COMITI. AVGG. LEG. AVGG. PRO
PR. PROV. GALATIAE. PRAEF.
AER. MILITARIS. PRO
COS. ITEMQVE. LEG. PROV. NARBONENS
LEG. LEG. XVI. FL. F. SAMOSATE
SODAL. HADRIANAL
PR. VRB. TRIB. PLEB. Q. PROV.
CRETAE. TRIB. LEG. XI. G. F. V
XVIR. STLITIBVS. IVDICANDIS
MEDIOLANENSES
PATRONO

Itaque Consul iste, tot etiam aliis nominibus celebris, non *Septimius*, non *Septiminus*, sed *Lucius Fabius Marci Filius ex Galeriâ* Tribu *Cilo Septimianus*, est appellandus. Is autem *Cilonis*, & *Chilonis* nomine in Historia Augusta sub Pertinace, Severo, & Caracalla notior est.

Anno U. C. 946. Ær. Ch. 194.
L. SEPTIMIUS SEVERUS IMP. AUG. II. } Coss.
D. CLODIUS ALBINUS CÆSAR II. }

Anno U. C. 947. Æræ Ch. 195.
...... SCAPULA TERTULLUS. } Coss.
...... TINEJUS CLEMENS. }

1 *Nemausi, e schedis Gusrani in Cæsarea Bibliotheca, atque ex Clariss. Marchione Maffejo.*

ARRECINO CLEMENTE II
L. BAEBIO HONORATO
COS
IVLIVS GRAPTVS MAG
MAESOLEVM EXCOLVIT ET VT ESSET FRV
POSITIS ARBORIBVS VITIBVS ROSA
OBLATA SIBI A COLLIBERTIS IMMVNITATE ET TITVLO
VO BENEVOLENTIA EIVS CONTINERETVR
QVA PARTE VTILITATIBVS EORVM
AVIS VIDERETVR IMMVNITATEM
MISIT ET TITVLO QVEM DE SVO
IT CONTENTVS FVIT

Ad hunc Annum retuli istud Marmor, non quòd ad eum spectet, sed quòd heic mentio fiat *Clementis Consulis*. Si rectè exscripta fuit Gruteriana Inscriptio pag. 1027. num. 4. quâ nituntur Norisius, Relandus, & Stampa; Consuli præsentis Anni nihil rei esse videtur cum Lapide Nemausensi. Ibi enim *Tinejus Clemens* Consul dicitur; heic verò *Arrecinus Clemens*, & quidem *Secundum*, Consul occurrit. Latet igitur Annus, cui affigenda sit ista Consulum synoris; & *Arrecinus Clemens* bis Consul tantummodo Suffectus excogitandus est. Corruptis iis temporibus in excessum revera abiit ejusmodi Consulum copia, unde Fasti turbati, & nos frustra tempus interdum expiscamur, quamquam veteres se illud indicasse crediderint.

Anno U. C. 948. Ær. Ch. 196.
C. DOMITIVS DEXTER II. } Coss.
L. VALERIUS MESSALA THRASIA PRISCUS. }

2 *Mediolani, in stylobate sito in viridariolo Bibliothecæ Ambrosianæ. E schedis meis.*

Ex uno latere.	*Ex alio latere.*
MERCVRIO LVCRORVM POTENTI ET CONSERVATOR. SACR C. GEMELLIVS C. FIL OVF VALERIANVS IIIII VIR. A. P PRAEF. I. D CVM CILONIA SECVNDA CONIVGE ET GEMELLIO VALERIANO SECVNDO ET VALERIA LIBERIS SVIS EX VOTO DONVM POSVIT ET DEDICAVIT	DEDICATA III. I. IVNIAS DEXTRO. II ET FVSCO COS
L D D D	

Inscriptionem hanc primus protulit Sponius pag. 91. Miscellan. Erudit. Antiqu. sed mire depravatam. Fabrettus, tot vitia se sublaturum sperans, eamdem recudit pag. 664. & nihilominus deformem non uno in loco dedit. Corruptiorem postea protulit Paulus Galeratus inter Novarienses, & quod mirere, is eam ponit *Fontaneti, in agro Novariensi, ad Sancti Sebastiani*, quum ante annos XL. lapidem hunc in Ambrosianâ existentem, ubi adhuc est, ego millies inspexerim. Ex Galerato tandem mutuatus hanc unà cum suis mendis, veluti paucis notam, Clariss. Gorius edidit inter Donianas. Integram ego nunc exhibui; & quod nemo antea novit, simul cum notâ Consulari, qua ornatam deprehendi. Nam dimotâ basi, sive Arâ e loco, ejusdem latera quæque rimatus, Consules ibi adnotatos inveni. Adeo verum est, quod suprà innui, circumspiciendam esse faciem quamcumque Marmorum eruditorum. Fieri enim potest, ut in lateribus, aut in aversâ facie adnotatum quidpiam reperiatur. Simul etiam vide, quantopere optandum foret, ut Eruditi antiquorum Marmorum Collectores suis oculis, non alienis, uterentur in iis exscribendis. Novi in hac ipsa Collectione mea sæpissime desiderari posse, quod & ego optassem: sed majora præstare non potui. Venio ad Consules hujus Anni. Primo credideram, ipsos spectare ad Annum Christi 225. quo Fastis dedisse nomen feruntur

.... FUSCUS II. } Coss.
.... DEXTER. }

atque ex Inscriptione istâ corrigendum esse laterculum illum censueram. Verùm re maturius perpensâ, opinor, referendos ipsos esse ad hunc Annum Christi 196. Vide Relandum. In nonnullis Codicis Leges huc refert, datas *Fusco II. & Dextro Coss.*, aut *Fusco*, & *Dextro Coss. Severo* & *Antonino AA.* Scribendum ibi videtur *A.* & *C.* hoc est, Severo *Augusto*, & Antonino *Cæsare*; nondum enim novimus, Anno Christi 196. *Augusti* nomen delatum fuisse Antonino Caracallæ. Sed quid est, quod aliæ Leges ejusdem Severi datæ dicuntur *Dextro II.* & *Crispino Coss.* aut *Dextro* & *Prisco*, quem *Priscum* alia monumenta exhibent ad hunc eumdem Annum 196.? Nobis utique certum futurum est, *Priscum* hoc Anno processisse Consulem. At pro certissimo quoque habendum, *Fusco* secundum Consulatum fuisse delatum hoc ipso Anno; neque enim Mediolanensis Lapis de hoc dubitare nos sinit. Quamobrem aut *Priscus* Cognomen etiam *Fusci* gessit, aut *Fuscus* ei suffectus fuit ante diem *III. Idus Junias*, quo *dedicata* fuit hæc Ara. De Mercurio *Lucrorum* Præside (Κερδῷος Græcis dicebatur) nil addideram in re notâ.

Anno U. C. 549.
Æræ Ch. 197.

APP. CLAUDIUS LATERANUS. } Coss.
.... RUFINUS.

Fortassis ad hunc Annum & Consulem *Appium Claudium* pertinet subsequens Inscriptio a quodam ejus nominis Consule posita *Claudiae Sabinillae* filiae.

I

Neapoli,
apud Patres Oratorii Philippini.
Misit doctiss. V. Ignatius Maria Como,
Patricius Neapolita.

AENEADVM FASTIS EX ORDINE CONSVL
VA PROGENIES CLAVDIVS APPIADVM
SABINILLAE DAT DVLCI MOENIA NATAE
NVS GENITOR DE RVDE COEPTA SOLO
MEA CLAVDIA LVCIS IN AEVO
EPIDAM PVLCHRA ANVS IN SVBOLEM

Anno U. C. 950.
Æræ Ch. 198.

TIBERIUS SATURNINUS. } Coss.
C. GALLUS.

Vide in Classe Geograph. Inscriptionem positam *Antonino Caracallæ* Augusto a *Capenatibus fœderatis*, *Saturnino & Gallo Consulibus*.

Anno U. C. 951.
Ær. Ch. 199.

P. CORNELIUS ANULINUS II. } Coss.
M. AUFIDIUS FRONTO.

Anno U. C. 952.
Æræ Christi 200.

TIBERIUS CLAUDIUS SEVERUS. } Coss.
C. AUFIDIUS VICTORINUS.

2

Romæ,
in Museo Eminentiss. Cardinalis Corsinii, Ara Anno Christi 1733. *effossa*.
Misit Franciscus Marchio Otterius V. Cl.

In uno latere.	*In facie.*	*In alio latere.*
ET. GENIO	PRO. SALVTE	NOMINA. P TVRMAE
TVRMAE. PRO	ITV. REDITV	IVL. MASCEL. DEC
REDITVS. EO	ET. VICTORIA	NONIVS. SEVERVS. DVP
RVM. AB. EX	IMPP. CAESS	IVL. VICTORINVS. SESQ
PEDITIONE	L. SEPT. SEVERI	AVR. MVCATRAI
PARTHICA	PIL PERT. AVG	AVR. LVCIV S
QVOD. VOVE	ARABIC. ADIAB	AEL. CRESCENS. SIG
RAT. ARAM	PONT. ET. PART	AVR. VICTOR. ARM
MARMOREAM	MAX. TR. POT. VIII	AVR. ATERO. CVR
POSVIT. SVA	IMP. XI. COS. II	AEL. VICTOR. BE
PECVNIA	PROCOS. P. P. ET	CL. VICTORINVS. LIB
M. AVRELIVS	M. AVR. ANTO	IVL. VINDEX. BE
NEPOS RE	NINI. PIL FELI	AVR. NEPOS
MANSOR	CIS. AVG. TR. POT	AEL. MARCELLINVS
DEDICATA	III. PROCOS [illegible]	IVL. MARTINVS
KAL. APRIL	[illegible]	AEL. MAXIMVS
SEVERO. ET	[illegible] ET IVLIAE	IVL. RVFINVS
VICTORINO	AVG. M. K [illegible]	CLAD. VICTO R
COS	[illegible]	AVR. GAVIVS
		SEPT. GET A
		AVR. CLEMENS
		AVR. DIX O
		AEL. SEVERVS
		FL. DIODOTVS
		IVL. SABINVS
		AEL. LONGINIANVS
		AVR. FIRMINVS
		IVL. VRSVLVS
		IVL. MAXIMVS

Marmor illud continuo Romæ evulgavit, notisque suis illustravit V. Cl. Abbas Rodulfinus Venuti.

Anno U. C. 953.
Æræ Ch. 201.
L. ANNIUS FABIANUS. }
M. NONIUS MUCIANUS. } Coss.

1 *Aquilejæ.*
Ex Cl. V. Philippo a Turre Episcopo Hadriensi.

TROPHIMO
LIB
FABIANVS
COS

2 *Ibidem.*
Ex eodem.

NAICO
SER
VNCTORI
FABIANVS
COS

3 *Ibidem.*
Ex eodem.

PHAEBIANO
SER
MEDICO
FABIANVS
COS

Suspicatus est doctissimus a Turre, *Fabianum* hunc *Duumvirum* Aquilejensem, sive *Quatuorvirum* fuisse, *Consulis* verò nomen tributum ejusmodi Magistratibus in primariis Civitatibus. Ego rem, quam prælaudatus Episcopus cum Norisio fatetur obscuram, in suis tenebris relinquo, id tantummodo addens, habere nos hoc Anno *Fabianum* Consulem Romanum, fierique potuisse, ut is in Civitate Aquilejensi titulos hosce Libertis, ac Servis suis posuerit. Alterum Lapidem addo ex Dacia, sive Transilvania, atque ex oppido Peterdæ Comitatus Tordæ Vindobonam advectum.

4 *Vindobonæ.*
Misit Pius Nicolaus Garelli,
Eques, & Consiliarius Cæsareus.

PRO SAL
DOM. N̄N̄
L. SEPT. SEVER
ET
M. AVR. ANTO
NINI ET
. . . .
CAES. AVGG
CVLT. IOVIS

DEDIC
VIII. K. AVG
MVCIANO ET
FABIANO
COS

In septima linea erasum videtur nomen *Getæ* post ejus mortem ab Adulatore quopiam Caracallæ Augusti. Rupertus in Epistola ad Reinesium pag. 426. *Muciani* Consulis nomen scribendum putavit MARCUS NONIUS ARRIUS MUCIANUS. Meritò sane. Confirmatam habes a subsequenti Lapide illius conjecturam.

5 *Predorii in agro Bergomate.*
Ex Patre Cælestino.

DIANAE
SACRVM
M. NONIVS
ARRIVS
MVCIANVS. C. V.
COS. V. S

Anno U. C. 954.
Æræ Ch. 202.
L. SEPTIMIUS SEVERUS IMP. AUG. III. }
M. AURELIUS ANTONINVS IMP. AUG. } Coss.

6 *Romæ.*
E schedis meis.

IMP. L. SEPTIMIVS SEVERVS
PERTINAX. AVG. P. M. COS. ĪĪĪ
D. TR. PL. IOVI OPTIMO
MAX. SALVTARI
ID. APR. IVNONIQVE
REGINAE COLVMNAM
EREXIT

In lineâ tertiâ vitium inesse puto siglis D. TR. PL. Fortasse restituendum TR. POT. PP. idest *Tribunitiâ Potestate, Pater Patriæ.*

7 *Romæ, fragmentum marmoreum in Museo Albano.*

IMP. CAES. L. SEP. SEVERO PIO PERTIN. AVG. N.
III. ET IMP. M. AVRELIO ANTONINO AVG. FIL. COS

1

Romæ,
in Vinea Sciarræ.
E schedis Ptolomeis.

MILITES COH. XII. VRB
M. PONTIVS SABINIANVS TVDER
VERI STIP. XVIIII. C. AVRELIVS
ALEXANDER DYRRH TREBI STIP
VIII. L. AELIVS DONATVS BENIV
TREBI STIP. XIIII. IMAGINES DOMINO
RVM NN. ET AEDICVLAM ET ARAM DE
SVO FECERVNT DEDICAVERVNT
VII. KAL. OCTOB. DVOB. AVGG. SEVE
RO III. ET ANTONINO PIO COS

Tres isti Milites annos Stipendiorum, sive Militiæ suæ exprimunt. Indicant & patriam, videlicet *Tudertum*, *Dyrrhachium*, & *Beneventum*; quippe legendum in quinctâ lineâ BENEV. pro BENIV. Centurionem quoque Centuriæ utriusque produnt, scilicet *Verum*, ac *Trebium*.

2

Ibidem,
in *Museo Eminentiss. Cardinalis Corsinii.*
Ex Rodulphino Venuti V. Cl.

In anteriori facie.

HERCVLI. INVICTO. SACRVM
GENIO. NVM. EQ. SING
AVGG. N N. PRO SALVTE
IMP. CESAR. L. SEPTIMI
SEVERI. ET. M. AVRELI AN
TONINI [illegible]
ET. IVLIAE. AVG. MATRI
CASTOR. HAVG
[illegible]
[illegible] DO
MVS DIVINE. TRIB
OCCIO. *VALENTE.* ET. OCTAVIO
PISONI. ET TI. EXERC. FL
TITIANO ET AVREL LVPO
C. IVLIVS SECVNDVS
VEXIL ERE SVO DEO. DO. D

In latere sinistro.

DEDIK IDIB SEPT
SEVERO III. ET ANTONINO AV
GG NN COS

GENIO NVM. EQ. SIGN. in secundâ lineâ, hoc est, *Genio Numeri Equitum Singularium*. In quartâ CESAR. pro CAESAR. In nonâ DIVINE pro DIVINAE. In undecimâ pro ET. TI. legunt alii, & fortasse rectius ET 77. idest, *Et Centurionibus* Exercitus. In postremâ demum lineâ scriptum ERE pro AERE. Omnia hæc oscitantiæ Marmorarii tribuenda.

Anno U. C. 955.
Ær. Ch 203.
L. FULVIUS PLAUTIANUS II. } Coss.
P. SEPTIMIUS GETA. }

Anno U. C. 956.
Æræ Ch. 204.
L. FABIUS SEPTIMINUS CILO II. } Coss.
FLAVIUS LIBO.

1 *Romæ, in Cœmeterio Priscillæ.*
Ex Boldetto.

X L. L. F A B. C I L. M. A N N. L I B. C O S.

Multis disputationibus agitatum vides Collegium Consulum hujus Anni apud Relandum & Stampam. Antequam quid mihi videatur similius, exponam, accipe monumentum alterum.

2 *Ibidem,*
in Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani.
Ex Cl. V. Francisco Blanchinio.

(a)
P. COELIO APOLLINARE COS
P. R. C. A. DCCCCXXII
Q. CLODIVS MARCELLINVS
(b) COOPTATVS
T. AELIO CILONE II. FLABIO LIBONE
P. R. C. A. DCCCCL
M. VALERIVS PAETVS AQVIL
(c) COOPTATVS
C. IVNIO ASPRO II. C. IVLIO ASPRO
P. R. C. A. DCCCCLX
L. IVLIVS FAVSTINIANVS
(d) COOPTATVS
AVG. III. ET COMA
P. R. C. A. DCCCCLXX

(a) Idest *Anno post Romam Conditam* 922. *Æra* Christianæ 169. Nam heic alia Epocha adhibetur ab Urbe Condita.

(b) Hoc est: Anno Ch. 204.

(c) Nempe: Anno Ch. 212.

(d) Scilicet: Anno Ch. 220.

Marmor istud, sed non integrum, ediderat etiam Fabrettus. Itaque, ut vides, hujus Anni primus Consul in editione Blanchiniana appellatur T. AELIVS CILO *Secundum* Consul, qui L. FABIVS CILO II. est Relando, & Stampæ. Quod mirere, in editione Fabretti legitur FABIO CILONE II. Utri sit tribuendus, aut calami error, aut temere immutata marmoris lectio, quæsivi, renuntiatumque mihi fuit, in Marmore legi revera FABIO CILONE II. Præterea *Fabium Cilonem* esse scribendum, nos monent Inscriptiones aliæ a Relando laudatæ. In Prænomine Marmora ipsa discordant, aliis *Lucium*, aliis *Marcum* præferentibus. In Blanchiniano Lapide is etiam nuncupatur *Titus*. Ego *Lucium Fabium* præferendum puto: quod & confirmatum videas a priori Inscriptione nuper a me exhibitâ ad Annum Christi 103. Quod est ad alterum Consulem, is uti vidimus, a Relando & Stampâ appellatur FLAVIVS LIBO. Neque aliter in Blanchiniana Inscriptione. At in priori ex Boldetto desumtâ vidimus M. ANNI LIBONIS nomine donatum. Nisi & hunc velimus geminæ Gentis gessisse nomen (quemadmodum apud Gruterum pag. 933. num. 10. occurrit TI. ANNIVS CLAVDIVS) alterutram ex hisce Inscriptionibus depravatam fateri cogemur. In marmore Gudiano is nuncupatur L. LIBO. Animadvertas etiam velim, primum e Consulibus Anni Christi 212. appellari heic C. IVNIVM, qui aliis est C. IVLIVS.

Anno U. C. 957.
Æræ Ch. 205.
M. AURELIUS ANTONINUS CARACALLA IMP. AVG. II. } Coss.
P. SEPTIMIUS GETA CÆSAR.

3 *Terani, sive Trani.*
E schedis Farnesiis.

D E D I C. I D I B. I V L. I M P. M. A V R E L I O
A N T O N I N O. A V G. P I O. F E L I C I. I I.

Anno quoque Æra Christi 179. *Marcus Aurelius Commodus Augustus Secundum* Consulatum init. Sed mihi veri similius videtur, agi heic de *Antonino Caracalla* Augusto, qui hunc Annum secundo Consulatu aperuit.

I

Romæ,
in Cœmeterio Callisti.
Ex Boldetto.

[illegible]

CL. MAXIMVS. ARMCV SERAPIO COMMARI
AVR. GEMINIVSI. MAVTA. SEVTIO
PAPNEPOSITVS CVR. POMP. MARCELLINV S
VAL. VALENTINV S. T. AV[illegible]TINV S
AVR. SERENV S AEL VERV S
AVR. AMMONIV S AVR. VALEN S
CL. PETRONIANV S IVSTVS VICTO R
ASP. TVLLIONIV S ARCISIL. APRONIANV S
EPRETAS ZEN O CL. VALENTIANV S
DARZE MACATR V EVDARRIANV S
AVR. LVCIDV S ARREVDAEMO N
DOMIT. MARINV S BRAD PROBV S
IVL. MARINV S CAESF. TERTVLLV S
AVREL. B. TV S AVREL. SERVANDV S
VAL. MANSVETV S
AEL. VALERIANV S
AVR. IANVARIV S FACTVS DEC. IN PRO
VINC. SYRIA FOINICIA. ET. AVREL
MAXIMINV S FACT. DEC. IN PROV
DALMATIA SVB
MAECIO. LAETO. ET. AEMILIO
PAPINIANO. PP. PP. MEM
OCTAVIO PISONE ET VALERIO
HERCVLANO. TRIBB. EQVIT. SING
DDD. NNN. AVGGG. ET AELIO
FLAVIANO. ET AVR. LVPO. ET
VLPIO. PAETO. 7. 77. EXERCITATOR
DEDIC. IMPP. M. AVRELIO
ANTONINO II. IT. P. SEPTIMIO
GETA COSS. V. KAL. IVNIAS.

Optassem, ut accuratius exscriptum haberemus hoc Marmor. Contendit Pagius in Critica Baroniana Getam dumtaxat Anno Christi 208. *Augustum* fuisse renuntiatum a Severo Augusto patre. Si omnia recte se haberent in Inscriptione ista, ita ut sine dubitatione ad præsentem Annum Christi 205. ea pertineret, quo revera *Marcus Aurelius Caracalla* secundùm Consul processit, & *Geta* primùm in Fastis apparuit: abjicienda foret Pagii sententia, scribendumque esset hoc Anno P. SEPTIMIVS GETA IMP. AVG. COS. Certe heic diserte memorantur DDD. NNN. AVGGG. idest *Domini Nostri Augusti* (Tres) inter quos *Geta*. Verùm quum apud Boldettum occurrat M. AVRELIO ANTONINO ii. IT. literæ postremæ rem turbant, ingeruntque suspicionem, legendum esse ANTONINO iii atque indicari Annum Christi 208. quo decurrente auctor est Pagius exordium fuisse nomini, ac Imperio *Augusteo* Getæ. Attamen animadverte, Getam sine ulla nota numerali Consulem inscribi: quod præsentis Anni indicium est. Quid verò, si ex accuratiori Marmoris hujus pervestigatione forsassis illud IT. temporis injuriâ semiesesum, legendum foret pro ET?

Anno U. C. 958.
Æræ Ch. 206.
NVMMIUS ALBINUS. } Coſs.
FULVIUS ÆMILIANUS. }

Priori Conſuli *Nummio Albino* addendum eſt prænomen *Marci* ex Inſcriptione a Fabretto evulgatâ pag. 100.

1 *Romæ,*
in hortis Barberinis.

TRITVRRII
M. NVMMIO. ALBINO. V. C.
QVAESTORI. CANDIDATO
PRAETORI. VRBANO. COMITI
DOMESTICO. ORDINIS. PRIMI. ET
CONSVLI. ORDINARIO ITERVM
L. NVMMIVS. SECVNDVS. EIVS

Supra ad Annum Christi 175. vidimus, *Didio Juliano*, qui Anno 193. renuntiatus eſt Imperator Auguſtus, fratrem fuiſſe *Nummium Albinum*. An eidem aliquid rei ſit cum *Albino* Conſule hujus Anni, ignoro ego, neque facile quiſquam alius noſcat. *Æmilianus* hujus Anni Conſul, is mihi creditur, qui infra Claſs. VII. inter Public. Decret. appellatur in Inſcriptione Ancyranâ L. FVLVIVS RVSTICVS AEMILIANVS. Ad hunc ipſum Annum ſpectat ſequens Inſcriptio inter Donianas Claſs. III. num. 44.

2 *Romæ.*
Ex Clariſs. Gorio.

L. SEPTIMI. GETAE
SAECVLARIA
SAECVLI. FELICITAS
P. PETRONIVS. FAVSTVS AVGVR
KAL. AVG. N COLLEGI
NVMMIO. ALBINO. FVLVIO. AEMILIANO COS

Legendum NVMMIO, uti etiam Gorius animadvertit. *Nomine Collegii* Augurum dicata fuit hæc Inſcriptio. *Secularia* pro *Ludi Seculares*, ſcriptum opinor. In Nummis quoque Getæ videas SAECVLARIA SACRA S. C. Quod mirere, Geta hîc abſque Cæſarei nominis honore, quum tamen *Cæſar* eſſet, exhibetur. Hiſce major lux accedet ex hac altera Inſcriptione.

3 *Romæ,*
in Muſeo Eminentiſs. Card. Alexandri Albani.

M. NVMMIO VMBRIO
PRIMO M. FILIO GAL
SENECIONI ALBINO
COS. PR. CANDIDATO
LEG. PROV. AFRICAE LEG
ASIAE Q̄ CANDID

Habes integra nomina hujus *Albini* Conſulis, patrem ejus, Tribum, nempe *Galeriam*, & honorificentiſſima quædam munera.

Anno U. C. 959.
Æræ Ch. 207.
. . . . APER. } Coſs.
. . . . MAXIMUS. }

Anno U. C. 960.
Æræ Ch. 208.
M. AUREL. ANTONIN. CARACALLA IMP. AVG. III. } Coſs.
P. SEPTIMIUS GETA CAESAR II. }

4 *In Civitate Atinæ.*
Ex Patre Bonaventura Taulero.

OB. PVDICITIAM. IVNIAE
CRATILLAE. ATINATES. PVBLICE
STATVAM. PONENDAM. CENSVE
RVNT. ET. SCHOLAM. DEDERVNT
QVAM. IVNIVS. SYRIARCHES. CVM
FILIIS. EXORNAVIT. DEDICAVITQVE

DEDICAVIT. IPSE. X. KAL. IVN.
IMP. M. ANTONINO. III. CON. ET
DEDIT. SPORTVLAS. DEC. H-S
XXX. N. PLEBI. VRB. H-S. VL. N.

Inter Donianas hæc legitur, ſed prætermiſſis quatuor poſtremis lineis. Pro SCHOLAM in altero exemplo habetur STOLAM.

Anno U. C. 961.
Æræ Ch. 209.
CIVICA POMPEJANUS. } Coſs.
LOLLIANUS AVITUS. }

5 *Romæ,*
juxta Sanctiſſimæ Trinitatis.
Ex Vignolio V. Cl.

AVRELIO MVCIANO
MIL. COH. V. PR
BARBATI MILITA
RE COEPIT POMPE
IANO ET AVITO COS
ANN XV VIXIT ANN
XLV NATVS TREM
ONTIAE CL PAVLINA
(*ſic*) COIVGI KARISSIMO
EX TESTAMENTO
FECIT

Anno U. C. 962.
Ær. Ch. 210.
M. ACILIUS FAUSTINUS. } Coſs.
. . . TRIARIUS RUFINUS. }

6 *In ruinis Urbis* Teeten,
devaſtatæ in Hungaria.
E ſchedis Alexandri Marchionis Capponii.

HERCVLI AVGVSTO
VOSAIV F. DDD. MM . . . R . . .
GG. COET CIVS VB. CORVINVS
I. FAVSTINO T. COS

Anno U. C. 963.
Ær. Ch. 211.
LOLLIANUS GENTIANUS. } Coſs.
POMPONIUS BASSUS. }

Anno U. C. 964.
Ær. Ch. 212.
C. JULIUS ASPER II. } Coss.
C. JULIUS ASPER. }

1 *Prope Grottaferratam.*
Misit Johannes Joseph Ramagginius.

ASPER (*sic*)
BIS COSVL
PRAEFECTVS
VRBI

2 *Ibidem.*

IVLIAE IVLIANAE SORORI ASPRI

Eo in loco effossæ fuerunt undecim Statuæ togatæ cum aliis Marmoribus. Spectat autem hæc Inscriptio ad primum ex hisce Consulibus, qui, ut ex Lapide isto discimus, Urbanam quoque Præfecturam gessit. Ægre ad credendum inducor, utrumque ex hisce fratribus GAII prænomine fuisse insignitum.

Anno U. C. 965.
Æræ Ch. 213.
IMP. M. AURELIUS ANTONINUS CARA- }
CALLA AUG IV. } Coss.
D. CÆLIUS BALBINUS II. }

De nomine alterius Consulis Bucherius, Norisius, & alii disceptarunt, hi *Albinum*, alii *Balbinum* appellantes. Pleraque monumenta apud Relandum collecta evincunt, *Balbinum* ei fuisse Cognomen. Ex Inscriptione Gruteriana pag. 44 num. 2. quæ habet D. CÆLIO BALBINO II. COS. additum ei fuit Nomen D. *Cœlii*. *Balbini* quoque Cognomen retinandum persuadere poteft altera hæc Inscriptio.

3 *In Arce Tarraconensi.*
Ex Donio.

AVCTORITATE. IMP. CAES
M. AVRELII. ANTONINI. PII. FELIC.
AVG. PARTHIC MAX. BRIT. MAX.
PONT. MAX ET. DECRETO COLL
XV. SAC. FAC. SERVIVS. CALPVRNIVS
DOMITIVS. DEXTER. PROMAGIST. ARAM
CIRCES. SANCTISSIMAE. RESTITVIT
DEDICAT. XVII K. IVL. IMP. ANTONINO
AVG. IIII. BALBINO II. COS

Attamen consideres velim, quæ protuli supra ad Annum Christi 206. Ibi videlicet commemorata a me fuit Inscriptio ab oculato teste Fabretto evulgata, & posita *M. Nummio Albino V. C. Consuli Ordinario iterum*, hoc est, bis Consuli ordinario. Primum Albini istius Consulatum eodem Anno 206. unusquisque agnoscit. Alterum quis mihi indicat? Uti norunt omnes, in Fastis, & Legibus nomina Consulum Ordinariorum in primis scribebantur. Norisius tamen, Relandus, Stampa, & alii nusquam nobis offerunt *Nummii Albini* Consulatum alterum. Quidni putemus, ipsum processisse Consulem iterum hoc ipso Anno? Et sane apud Relandum lectæ duæ Leges ad hunc Annum spectantes, & datæ *Antonino Augusto IV. & Albino Coss.* In Chronico Alexandrino occurrunt hoc Anno nomina Consulum Ἀντωνίνου Αὐγούστου τὸ δ' καὶ Ἀλβίνου, idest *Antonini Augusti IV. & Albini*. Fasti quoque a Cuspiniano editi habent *Albinum*. Nisi Albinum nostrum Consulem velis Anno Christi 194. (quod difficillimum puto) hic alter illius Consulatus statuendus videtur, ac præcipue quod in tribus Gruterianis Inscriptionibus a Relando laudatis, signatur hic Annus *Antonino Aug. IV. & Balbino II. Coss.* Pro ALBINO aut illorum temporum marmorarii, aut qui demum eas tabulas descripsere, BALBINO fortasse posuerint. Vide supra ad Annum Christi 137.

Anno U. C. 966.
Æræ Ch. 214.
...... SILIUS MESSALLA. } Coss.
.... SABINUS. }

Anno U. C. 967.
Æræ Ch. 215.
.... LÆTUS II. } Coss.
.... CEREALIS. }

Ad primum ex hisce Consulibus spectat, ut puto, Inscriptio subsequens, cujus ope intelligimus, *Letum Urbanis Fascibus auctum* exhibuisse Populo *Sabinos Ludos*, ideft *Certamina*, quæ qualia fuerint, nondum didici. *Lætus* iste etiam *Tacitus*, aut *Tatius*, seu *Catius*, ut habent aliæ schedæ, appellatus fuit.

4 *Ostiæ.*
E schedis Ambrosianis, ac Donio.

LITTORIBVS. NOSTRIS. QVONIAM. CERTAMINA. LAETVM
EXHIBVISSE. IVV AT. CASTOR. VENERANDEQVE. POLLVX
MVNERE. PRO. TANTO. FACIEM. CERTAMINIS. AEQVAM
MAGNA IOV IS. PROLES. VESTRA. PRO. SEDE. LOCAVI
VRBANIS. TACIT VS. GAVDENS. ME. FASCIBVS. AVCTVM
NEPTVNOQ. PATRI. LVDOS. FECISSE. SABINOS

Donius in primo versu pro LAETVM habet LETVM. In tertio pro AEQVAM legit IPSAM. In quinto pro TACITVS scripsit CATIVS. Propterea veri videtur simile, ei fuisse nomen CATIVS LAETVS.

Anno U. C. 968.
Æræ Ch. 216.
C. ATIUS SABINUS II. } Coss.
... CORNELIUS ANULINUS. }

Anno U. C 969.
Ær. Ch. 217.
C. BRUTTIUS PRÆSENS. } Coss.
T. MESSIUS EXTRICATUS II. }

Anno U. C. 970.
Æræ Christi 218.

M. OPELIUS SEVERUS MACRINUS IMP. AUG. II. }
Q. M. COCLATINUS ADVENTUS II. } Coss.

1 *Romæ*,
juxta Sancti Andreæ ad Sepes.
Ex Donio.

DIANA
CARICIANA
M. AVRELIVS CARICVS
AQVARIVS HVIVS LOC
GVM LIBERTIS ET ALVM
NIS
M. D [illegible] D. AVG. ET
DEDIC. IDIB. AVG.
OCLATINO. ADVENTO. COS

DIANAE CARICIANAE in primis lineis fortasse scriptum fuit, aut saltem legendum est. Quum eo Anno ereptus e vivis fuerit *Macrinus Augustus*, propterea *Adventi* unius per aliquod tempus facta fuit mentio in Actis publicis, donec *Antoninus Elagabalus* novus Imperator dedit nomen Fastis. COCLATINI nomen ab iis, qui Fastos Seculo proxime præterito digesserunt, *Advento* tribuitur. Heic OCLATINUS est. Uno Fabretti Lapide primum nititur nomen; alterum præsenti Inscriptione. Mihi præferendum videtur postremum, donec alia monumenta prodeant. Nam *Oclatinus* efformatum fuit ex *Oclatius*, nomine Romanis non ignoto. *Coclatinus* verò, si e *Cocles* derivatur, *Cocletinum* dare debuerat. Dicitur etiam *Consul II.* Sed fortassis istud quoque nutat. Libenter sane scrutatus fuissem oculis meis subsequentem Inscriptionem, cujus exemplum ad me misit Clariss. Vir Franciscus Ficoronius.

2 *Romæ*
in Villa Fonseca sub monte Cælio
in basi grandis molis.

DEDIC. PR. ID. MART.
IMP....DRIANI AVG. COS
ET
OCT. LATINIO ADVENTO

In postica.

IVNONI SANCTAE
IVSSO (*sic*) IOVIS
DOLYCHEN
P. AELIVS MIRON
NEG DD.

Hadriani nomen illic haberi persuadere mihi non possum. Pro OCT. LATINIO scriptum ibi videtur OCLATINIO.

Anno U. C. 971.
Æræ Ch. 219.

M. AURELIUS ANTONINUS ELAGABALUS IMP. AUG. II. }
.... SACERDOS II. } Coss.

3 *Romæ*,
in Thermis Antonianis.
Ex Ligorio.

DEDIC. KAL. IAN. DOMINO. N
ANTONINO. PIO. FEL. AVG. II.
ET. SACERDOTE. II. COS. PER
FELICEM. AVG. LIB. PROC

Anno U. C. 972.
Æræ Christi 220.

M. AURELIUS ANTONIN. ELAGABALUS AUG. III. }
EUTYCHIANUS COMAZON. } Coss.

Anno U. C. 973.
Ær. Ch. 221.

..... GRATUS SABINIANUS. }
..... CLAUDIUS SELEUCUS. } Coss.

Anno U. C. 974.
Ær. Ch. 222.

M. AURELIUS ANTONIN. ELAGABALUS IMP. AUG. IV. }
M. AURELIUS SEVERUS ALEXANDER CÆSAR. } Coss.

Anno U. C. 975.
Æræ Ch. 223.

L. MARIUS MAXIMUS II. }
L. ROSCIUS ÆLIANUS. } Coss.

4 *Romæ*,
in Monte Cælio.
Ex Ligorio.

L. MARIO MAXI
MO. V. C. PRAEF
VRBI. COS
Q. ATTIVS. Q. F
SABINVS
OB. MER

5 *Romæ*,
Ex eodem.

IOVI. O. M. ET
FIDEI. CAND. SACR
PRO. SALVTE
L. MARI. MAXIMI
C. V. PRAEF. VRB
COS. SVFFRAGATOR
Q. ATTIVS COLL (*c*)
F. C.

Addere heic liceat insignem Inscriptionem, quam ex Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani descripsit, & ad me misit Cl. V. Franciscus Blanchinius.

Romæ

1

Romæ,
in Museo Albano.

LARIBVS AVGVSTIS ET GENIS CAESARVM
IMP. CAESARI D. NERVAE FILIO NERVAE TRAIANO AVG. GERM. PONTIFICI MAXIMO TRIB. POT. IIII. DESI...
PERMISSV C. CASSI INTERAMNANI PISIBANI PRISCI PRAETORIS AEDICVLAM REG XIIII. VICI CENSORI MAGISTRI ANNI
VETVSTATE DILAPSAM IMPENSA SVA RESTITVERVNT IDEM PR. PROBAVIT

L. ROSCIO AELIANO	L. CERCENIVS L. LIB. HERMES	M. LIVIVS O. LIB. DONAX	DEDIC
TI. CLAVDIO SACERDOTE	P. RVTILIVS P. F. PRISCVS	L. CORANIVS L. LIB. EVARISTVS	IIII. K. IAN

Duplicem heic haberi Inscriptionem opinor, alteram alterâ vetustiorem. Prior posita Anno Christi 100. quum *Ædicula Regionis Quartadecimæ Vici Censoris* dedicata fuit *Laribus Augustis*, ac *Geniis Cæsarum*. Quæ quidem Ædes, quum vetustatis injurias sensisset, restituta est *Lucio Roscio Æliano*, & *Tiberio Claudio Sacerdote*, uti videtur, Consulibus. Videtur, inquam; nam in laterculis Consulum gemina hæc nomina conjuncta minime occurrunt. Anno Christi 219. Consulatum gessere, ut supra vidimus, *Elagabalus Augustus II.* & *Sacerdos II.* Tum præsenti Anno 223. Consules in Fastis scribuntur *Maximus II.* & *Lucius Roscius Ælianus*. Nullus dubito, quin illustres isti duo viri in Inscriptione hac memorati, iidem sint cum illis, qui per ea tempora Fastis dedere nomen; atque hinc educi posse videntur Prænomen, & Nomen antea ignota *Sacerdotis*, scilicet

TIBERIUS CLAUDIUS SACERDOS.

Sed an is una cum *Æliano* processerit Consul, & quoties processerit, ad quemnam Annum referendus sit eorum Consulatus, id mihi prorsus ignotum. Certe quum Anno Christi 219. *Sacerdos Consul II.* dicatur, necesse est, ut is aliquo præcedenti Anno Consulatum primum gesserit.

2 Prope Civiam.
Ex Cupero V. Cl.

Anno U. C. 976.
Ær. Ch. 224.

.... JULIANUS II. } Coss.
.... CRISPINUS. }

IN H D. D. PRO
SALVTE. IMP. SEVERI
ALEXANDRI. AVG. DEO
APOLLINI. DYSEROLVS
OLO DE MILITES. LEG.
XXX V. V. P F. SVB. CVRA
AGENT. T. F. APRI. COM
MODIANI. LEG. AVG P. P. Ɛ
CANVTI MODESTI LEG
LEG. SEPT. MVCATRA
IMAG. ET. SEPT. GALLVS
ET. SEPT. MVCATRA. ET
SEPT. DEOS POR. ET SEPT
SAMNVS. Ɛ. SEPT. MVCATRA
CANDIDATI. V. S. L. M
MAXIMO. ET. AELI ANO. COS.

Altingius in Notitia Germ. Infer. legit in postremâ lineâ MAXIMO II. ET AELIANO. COS. In quartâ habet DYS PROCVLVS. In nona CANNVTI. In undecimâ CALLVS. In decimaquartâ SAMVS.

3 *In Dacis,*
sive in Transilvania.
Misit Cl. V. Apostolus Zeno.

I. O. M
DIVO FVLC...
RALIS. SACRVM
IVLIANO. ET CRIS
PINO. COS

Sine nota iterati Consulatus *Julianus* memoratur a multis. Neque eidem nota occurrit in Fastis Theonis, quos & ego descripseram e vetustissimo Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Pro FVLC. legendum puto FVLG. idest *Fulguratori*. Subjungere heic juvat alteram Inscriptionem, quamquam ignorem, an ad hunc locum spectet.

Romæ

1 *Romæ, lapis effossus in Monte Cælio Anno Christi 1735. apud Franciscum Ficoronium V. Cl.*

C. CLODIVS CRISPINVS COS
Q. RAMMIO MARTIALE PR. C. MAESIO TERTIO
C. NVMERIO ALBANO TR SPR
C. IVLI. C. F. SER. RVFI IADER. PRINCIPAES (*sic*)
INFRASCRIPTI. AEDICVLAM ET GENIVM CENTVRIAE D D
Q. MARIVS. AVID. PROCVLVS. HIIARN. SIMILIS. BLIAB
SEX. IVL. TROM. CLEMENS. VOLSOC. TR. M. TERINTVS PR. CALLISTVS TIC
C. LVCRETIVS AN VERECVND EAIBVC. N 7. M. NONIVS FAB. PROBVS ROM
BVIPARA C. MESSIVS ARNA PER HIST NORIC. C. PETVRCIVS CRVNOENS INTIM
VEX IN 7 L. POSTVMIVS ROMIAXI [illegible] PERSEI TR. TI. CLADIS M LATIANVS SVRR
OPLO IN C. ANTISTIVS MAE FAXIN NAP EX OPT
TESS IN 7 TRAN. INSTI. APONIVS AN MATERNO FOR I
B. TRIB
LIBIAR SER

Anno quoque Christi 187. alter *Crispinus* Consul in Fastis memoratur, Prænomine pariter & Nomine destitutus. Si heic revera *Consulis* alicujus est mentio, incertum arbitror, utrum hic Lapis ad Annum illum, an ad istum sit referendus. Ceterum in Epigrammate hoc vereor, ne excisæ literæ tenebras nobis pepererint.

Anno U. C. 977.
Ær. Ch. 225.

.... FUSCUS II.) Coss.
.... DEXTER.)

Anno U. C. 978.
Ær. Ch. 226.

IMP. M. AURELIUS ALEXANDER AUG. II.) Coss.
C. MARCELLUS QUINCTILIANUS II.)

Alterum ex hisce Consulibus *Marcellum* quoque monumenta appellant. Una Inscriptio Gudiana Relandum, & Stampam adduxit ad hunc appellandum *Cajum Marcellum Quinctilianum*. Sed vereor, ne nobis fucum faciat ejusmodi marmor. Certe cum ipso componendum superest hoc alterum.

2 *Lugduni. Ex Clarissi. Marchione Maffejo.*

CN. PLAETORIVS MACRINVS
COLONIS ET INCOLIS
EX. EA. PEQVNIA. QVAE. EI. IN
STATVAS. CONLATA. EST
RO ALB [illegible] RO [illegible] IO
L. AVFIDIO MARCELLO II COS
SPLENDIDISSIMI VECTIGALIS MASSAE
FERRARIARVM
MEMMIAE SOSANDRIDIS C. F. QVOD
AGITVR SVB CVRA
AVRELI NEREI SOC [illegible] VECTIGALIS

Si ad hunc Annum referenda foret Gudiana Inscriptio efformata IMP. CAES. M. AVRELIO ALEXANDRO SEVERO PIO AVG. II. & C. MARCELLO QVINTILIANO, vix intelligi posset, cur cetera monumenta *Marcellum* constanter exhibeant, *Quintilianum* numquam; quum fere semper veteres e posteriori Cognomine Consulem indicarent. Accedit, quod ibi *Marcellus* immune appellatur *Consul II.* qualis appellandus erat, uti constat ex duabus aliis Inscriptionibus apud Fabrettum pag. 277. Quare sit locus conjecturæ meæ. Ad Annum Christi 225. referenda est Gudiana Inscriptio; quippe illo Consules processere *Severus*, & *Quintianus*. *Quintianus* idem est ac *Quintilianus* breviatum, uti *Servianus* pro *Servilianus*; atque is in nonnullis Cassiodori Codicibus *Quintilianus* nuncupatur. *Severus* idem est atque *Marcus Aurelius Alexander Severus* Augustus, qui eodem Anno Christi 225. *Consul Quartum* processit; atque adeo in Gudiano marmore scribendum videtur AVG. IV. pro AVG. II. Is autem optimus Princeps, postquam ab impio Maximino trucidatus fuit, *Severi* tantum nomine a multis memoratus mihi creditur, ob metum truculenti Successoris. Aut eidem Augusto e vivis sublato, suffectus alter Consul, cui cognomen fuit *Severus*. Redeo nunc ad Inscriptionem Maffejanam. Excisæ in quinta linea literæ primum Consulem nobis eripuere. Earum tamen vestigia ea sunt, ut ego legendum ibi opiner: M. AVR. ALEXANDRO AVG II. Alter verò Consul, scilicet *Lucius Aufidius Marcellus II.* erit mihi in posterum *Marcellus* ille *Secundum Consul*, quem veterum monumenta ad hunc Annum agnoscunt. Laterculum itaque Consulum præsentis Anni per me tibi liceat ita restituere: M. AUR. ALEXANDER AUG. II. L. AUFIDIUS MARCELLUS II.) Coss.

Anno U. C. 979.
Æræ Ch. 227.

L. ALBINUS.) Coss.
MAX. ÆMILIUS ÆMILIANUS.)

Anno U. C. 980.
Æræ Ch. 228.

TIB MANILIUS MODESTUS.) Coss.
SERG. CALPURNIUS PROBUS.)

3 *Autissiodori. Misit Clar. V. Joseph de* Bimard la Bastie. *Montis Seleuci Baro.*

[illegible]
PRO SALVTE DOMINORVM V. S. L. M.
DEDICAVIT MODESTO ET PROBO COS

Tunc unus Severus Alexander dominabatur. Quare vox *Dominorum* inferre Aram positam a servis quibusdam pro *Salute Dominorum* Suorum.

Anno U. C. 981.
Æræ Ch. 229.
M. AUR. SEVERUS ALEXANDER AUG. III. } Coss.
DIO CASSIUS II.

1 *Romæ, in tegula. Ex Donio.*

INSVL. L. SATRI FELIC
ALEXANDRO AVG. III
ET. DIONYSIO COS

Alteram similem Inscriptionem habes apud Gruterum pag. 1079. num. 11. in qua non DIO, sed DIONYSIVS occurrit. Lex quoque 13. C. *ex quibus caussis infamia irrogetur*, promulgata dicitur *Alexandro Aug. III. & Dionysio Coss.* uti Relandus animadvertit. Quare, si hæc monumenta solida sunt, pro DIONE ad hunc Annum restituendus est DIONYSIVS, & præsertim quod nulla iterati Consulatus nota adjungatur. Sed quum aperta sint ejusdem *Dionis Cassii* verba in Historia, ubi memoriæ proditum est ab Alexandro Dionem ipsum *iterum Consulem futuro fuisse designatum*, immo *creatum*, a communi opinione heic minime discedendum videtur.

Anno U. C. 982.
Æræ Ch. 230.
L. VIRIUS AGRICOLA } Coss.
SEX. CATIUS CLEMENTINUS.

2 *Prope Civitam. Ex Cupero V. Cl.*

I. O. M
MARTIUS
VICTOR
SIG. LEG. XXX. V. V.
SEVERIANAE
ALEXANDRI
P. F. V. S. L. M.
AGRICOLA. ET. CLE
MENTIANUS. COS

Ergo CLEMENTIANVS non CLEMENTINVS scribendum. Unus Lapis prævalet multis Codicibus. Mentio heic est Legionis *Tricesimæ Valentis Victricis Severianæ Alexandri Pii Felicis*, cui nempe Alexander Augustus cognomentum dedit.

Anno U. C. 983.
Æræ Ch. 231.
CIVICA POMPEJANUS. } Coss.
.... PELIGNIANUS.

Anno U. C. 984.
Æræ Ch. 232.
.... LUPUS. } Coss.
.... MAXIMUS.

3 *Romæ, lapis effossus Anno Christi 1732. in vinea Marchionum Casalium. Misit Franciscus Marchio Otterius V. Cl.*

BALBINO. MAXIMO. COS. ORD
PR. K. TVT. Q. K. LEG. PROV. ASIAE
CVR. R. P. LAVR. LAVIN. ITEM
COGNOSCENTI. AD. SACR. APP.
CVRAT. AQVAR. ET. MINICIAE. PRAEF
ALIMENTOR. VIAE. FLAMINIAE
XV. VIR. SACR. FAC. III. VIR. KA.
SEVIRO. EQVIT. ROMANORVM
IVN. SEPTIM. VERVS. HERMOGENES
SEXAGENARIA. PROCVRATIONE
SVFFRAGIO. EIVS. ORNATVS

Nobile hoc marmor ita interpretando legit Illustriss. Alexander Furiettus in Curia Romana non minus Scientiæ Legum, quàm Eruditionis antiquæ studiosissimus.

Balbino Maximo, Consuli Ordinario,
Prætori Candidato Tutelari, Quæstori Candidato, Legato Provinciæ Asiæ,
Curatori Reipublicæ Laurentum Lavinatium, Item
Cognoscenti Ad Sacras Appellationes,
Curatori Aquarum Et Miniciæ, Præfecto
Alimentorum Viæ Flaminiæ,
Quindecimviro Sacris Faciundis, Triumviro Capitali,
Seviro Equitum Romanorum,
Junius Septimius Verus Hermogenes
Sexagenaria Procuratione
Suffragio Ejus Ornatus.

Heic magna seges Eruditionis ex tot muneribus in unum hominem congestis. Ego verò ad istum quidem Annum Inscriptionem hanc retuli, sed nullo certo argumento, *Balbinum Maximum* suum nomen hoc Anno dedisse Fastis. Occurrunt enim & alii *Maximi* Consules aliis Annis, quorum Prænomina & Nomina adhuc latent. In sequenti Anno Christi 233. Consules habemus *Maximum & Paternum*. Anno 234. *Maximum II. & Urbanum*. Et Anno Ch. 327. *Val. Constantinum, & Maximum*, ut alios omittam. A vero tamen non abhorret, pertinere *Balbinum* nostrum ad hæc potius tempora, quam ad præcedentia, aut subsequentia. Vide geminas Inscriptiones apud Gruterum pag. 481. num. 1. & 3. ubi *Lucius Cæsonius Rufinianus Consul* appellatur *Comes Imperatoris Severi Alexandri*, qui hoc ipso tempore imperabat, & CVRATOR AQVARVM ET MINICIAE. Postremum hoc munus, in altero Gruteriano lapide pag. 407. num. 1. pariter visendum, suspicionem mihi ingerit, *Balbinum Maximum* iis ipsis temporibus floruisse. Liceat etiam mentionem heic facere Inscriptionis Gruterianæ pag. 455. num. 7. in qua *T. Flavius Postumius Titianus V. Cos. Procos. Prov. Africæ. Cos.* AQVARVM ET MINICIAE dicitur. Ibi etiam *T. Ælius Pomonus* occurrit *Suffragio Ejus Ad Proc. Aquarum Promotus*. Legendum ibi puto CVR. AQVARVM, non COS. AQVARVM, nisi malis *Consularem Aquarum*: quod munus minime dubiis tabulis confirmet velim. Similes autem phrases, ac similia munera tum in ea Inscriptione, tum in præsenti, atque in duabus aliis nuper memoratis animadvertimus. Quare & ipsa referenda videtur ad hæc tempora, ita ut qui in Fastis apud Relandum & Stampam Anno Christi 245. appellatur *Junius Titianus*, fortassis inscribendus sit *Titus Flavius Postumius Titianus*. Diligentiori quoque examini subjicienda foret Inscriptio apud Fabrettum pag. 689. posita *Fl. Messio Egnatio Lolliano* &c. *Consulari Aquarum & Minuciæ*. Relandus opinatus est, eum processisse Consulem Anno Christi 355. Res fortasse immunis dubitatione non est. Vide etiam Inscriptionem apud eumdem Fabrettum pag. 700. ubi *Lucius Ælvius Dionysius* nuncupatur *Curator Aqu. & Miniciæ*. In Gruterianâ pag. 402. num. 4. legitur *Proc. Minuciæ*. Erudite agit Nardinus in Roma antiqua Lib. 6. Cap. X. de *Minutia vetere*, & *Minutia frumentaria*, duabus nempe illustribus Porticibus Romæ in Regione Nona ædificatis, in quarum alterâ tesseræ frumentariæ distribuebantur. Si Porticus istius *Procurator* idem fuit, uti verisimile est, atque *Procurator Miniciæ*, depravata fatearis oportet loca Victoris, Rufi, Apuleji, Lampridii, & aliorum, in quibus pro *Minicia* scriptum fuit *Minutia*, aut *Minucia*. In Suessano marmore apud Sponium in Miscellan. pag. 129. Lollianus appellatur *Consularis Aquarum & Minuc.* Sponius legit *Minuciæ*. At Tillemontio in Not. IX. ad Annum Christi 342. in Vitis Impp. peregrinum videtur hoc nomen, atque id legendum opinatur *Nunc*. Sed virum doctissimum sua heic eruditio defecit.

Anno U. C. 985.
Æræ Ch. 233.
.... MAXIMUS. }
.... PATERNUS. } Coss.

2 *Romæ*,
in Sancti Martini in Montibus.
E schedis Donii misit Clariss. Gorius.

ANNIS IN PACE
AN ❦ PL M ❦ XLL DP XIII. KAL ❦ NOB
PATERI ET MAXSIMI
ANNIANVS IN PACE QVI BISSIT ANN
VIII DP ❦ IDVS FEB ❦ CONS DN LEONIS

Ad geminos Christianos homines spectat hoc fragmentum, quorum primus diem suum obiisse dicitur sub Consulatu, ut puto, *Paterni* (pro quo oscitanter a marmorario scriptum fuit *Pateri*) & *Maximi*, qui hunc Annum aperuere. Alter verò *Annianus* nomine *depositus* fuit *Consulatu Domini Nostri Leonis*. Si primus Augusti hujus Consulatus heic memoratur, habes in hoc postremo Titulo Annum Christi 458.

Anno U. C. 986.
Ær. Ch. 234.
.... MAXIMUS II. }
C. CÆLIUS URBANUS. } Coss.

Anno U. C. 987.
Ær. Ch. 235.
.... SEVERUS. }
.... QUINCTIANUS. } Coss.

Ad primum ex hisce Consulibus quod attinet, liceat mihi prodere heic Inscriptionem, ubi mentio fit *GN. Pinarii Severi Consulis*, non quod eam noverim ad ipsum spectare, sed quod fieri possit, ut spectet, quum commodiorem ei locum nusquam alibi invenerim.

2 *Romæ*,
lapis inventus Tibure Anno Ch. 1728.
Apud Clariss. Ficoronium.

GN. PINARIO. GN. F.
SEVERO. CONSVLI. AVGVRI REGI SA
IMP. CAESARIS NERVAE TRAIANI AVG
SALIO COL. CORNELIA MANLI

Pinarius iste *Severus* fuit *Rex Sacrorum*, & *Salius Collinus*; genera nempe duo Sacerdotii apud Ethnicos. Vereor tamen, ne pro CONSVLI legendum sit potiùs CONSVL. AVGVRI, ita ut hic fuerit *Consulum Augur*. Ceterum ubi statuere possis, retinendam esse lectionem CONSVLI, & Lapidem hunc revera ad primum Consulem hujus Anni 235. referendum esse, Consulis ipsius Prænomen, ac Nomen continuò tibi innotescent, ac proinde in Fastis supplere poteris

GN. PINARIUS SEVERUS.

Prius tamen inquire, an tamdiu perdurarit munus *Regis Sacrorum*. Quod est ad alterum Consulem, en quid Lapides habeant.

3 *Romæ*.
in Cœmeterio Lucinæ.
Ex Boldetto.

AVRELIA DVLCISSIMA FILIA QVAE
DE SAECVLO RECESSIT
VIXIT ANN XV. M. IIII
SEVERO ET QVINTIN COSS

Scribendum heic QVINTIAN.

4 *Aquilejæ*,
E schedis meis, *& Philippo a Turre*.

T. CAESERN
MACEDO
QVINCTIAN
COS
COLLEGIO
FABRORVM
D. D.

Ut supra monui ad Annum Christi 205. suspicatus est Cl. V. Philippus a Turre, agi heic de *Duumviro*, aut *Quatuorviro Aquilejensi*, qui honoris & majestatis causâ *Consul* appellaretur. Mihi potius creditur illic indicari Romanorum Consul. Rursus arbitratus antea fuerat Panvinius hunc fuisse nomen L. RAGONIVS. L. F. PAP. (Papiâ Tribu) VRINATIVS LARCIVS QVINTIANVS, qui *Consulis* nomine insignitur in Inscriptionibus Gruterianis pag. 45. num. 9. & 462. num. 2. Verùm Scampa, quod res dubitationis minime expers sibi videretur, non ausus est hæc ei nomina tribuere. Dubius & ego sum. Nam si ille *donis militaribus ab Imperatore Commodo Antonino donatus* fuit, ut est in prima ex Inscriptionibus Gruterianis, a morte Commodi Augusti ad Annum Christi 235. excurrerunt Anni quadraginta duo, hoc est non leve tempus, ita ut excogitari absque hæsitatione possit Consul hoc Anno. Et sane repetitam video *Commodi Augusti* mentionem in altero Marmore, quod uti nondum typis evulgatum, heic proferendum censeo.

1 *Romæ, in Sancti Marci. E schedis Farnesiis, Jacobi Valerii, & Cyriaci Anconitani.*

L. RAGONIO L. F. PAP. VRINATIO
LARCIO QVINTIANO COS SODALI HA
DRIANAL. LEG. LEG. XIIII. GEM. DONIS
MILIT. DONAT. AB. IMP. COMMODO
ANTONINO AVG. PROCOS. PROV
SARDIN. IVRIDICO PER APVLIAM
PRAEF. I. D. PRAET. AED. PL. Q.
PR. PROV. AFRIC. SEVIR
M. ANTIVS. ENNIVS SERGIANVS
AMICO

Cyriacus in tertiâ lineâ legit XIIII. GERM. In penultimâ verò *M. ATTIVS*. Is autem in schedis Farnesiis appellatur M. ACTIVS ENNIVS, cujus etiam nomen occurrit in nuper memorato marmore Gruteriano pag. 45. num. 5. Liceat tamen dicere, Gruterianam illam Inscriptionem ex Panvinio desumtam, aut spuriam, aut a mangone quopiam interpolatam videri. Illa enim verba *Herculi Conservatori pro Salute L. Ragonii &c. ex testamento M. Antius Ennius* dicavit, minime cohærent. Priora quippe verba viventem, posteriora jam fato functum indicant. Alteram accipe Inscriptionem, quam ad me misit V. N. Antonius Scottus Canonicus Tarvisanus. Detecta fuit in Parochiali Templo Paderni agri Tarvisani ante paucos annos. Hanc postea editam vidi a Clariss. Marchione Maffejo in Verona Illustrata.

L. RAGONIO L F
PAP. VRINATIO
LARCIO. QVINTI
ANO COS SODAL
HADRIANAL. LEG
LEG XIIII. GEM. DONIS
MILITARIB DONAT
AB IMP [redacted]
ANTONINO AVG. PRO
COS PROVINC SARD
IVRID PER APVLIAM
PRAEF. FRVM DAND
PRAETOR. AEDIL. Q.
PROVINC. AFRIC
SE VIR
CHRYSOP AES EVTY
CHE S [redacted]
SERVI
DOMINO OPTIM

Erasum a marmore, aut a tempore absumtum vidisti nomen Imperatoris. Verùm in schedis Farnesiis, ubi habetur hæc eadem Inscriptio, legitur IMP. COMMODO ANTONINO, uti in lineâ tertiadecimâ & seq. AED. PL. Q. PR. PR. PROV. AFR. Itaque vix ad hujus Anni Consulatum trahas *Lucium Ragonium Quintianum*. Ut autem supra adnotavi ad Annum Christi 226. si legitima est Gudiana Inscriptio, hoc Anno 235. processisse videntur Consules

M. AUR. ALEXANDER SEVERUS IMP. AUG. IV. &
C. MARCELLUS QUINTILIANUS, *sive* QUINTIANUS.

Anno U. C. 988.
Æræ Ch. 236.

C. JUL. MAXIMINUS IMP. AUG. }
JULIUS AFRICANUS. } Coss.

Anno U. C. 989.
Æræ Ch. 237.

P. TITIUS PERPETUUS. }
L. OVINIUS CORNELIANUS. } Coss.

An locus heic esse possit subsequenti Inscriptioni, judicium esto Eruditorum.

2 *Lanciani in agro Prænestino, tabella ærea. Misit doctiss. V. Ignatius Maria Como Nob. Neapolita.*

CN. FLACCVS Q. F. VLF. DE
CVMAM PARTEM HERCV
LI ET PRO REDITV FELI
CISSIMO EX AFRICA VI
BI FRATRIS ET PRO SAL
PAETINAE MATRIS SIGNA
AVREA FORTVNAE PRAEN
ET FERONIAE SANCTIS
SIMAE D. OTVINIO COS

Consulatum quoque gessit Anno Christi 317. *Ovinius Gallicanus.*

Anno U. C. 990.
Ær. Ch. 238.

M. ULPIUS CRINITUS. }
PROCULUS PONTIANUS. } Coss.

Incertus quoque sum, num ad hunc Annum pertinere possit altera hæc Inscriptio.

3 *Albæ Juliæ in Dacia, sive Transilvania. E schedis Farnesiis.*

I. O. M
IVNONI REG MINERVAE
VETERANI LEG. XIII. G. M. IMPER
IVL BASSVS LEG AVG TRIB
PRI. IDIB. DECEMB PONTIANO ET
A TELANDO COSS. MILITES
FACIVN. CVRAR

Addo & alteram non minus præcedenti dubiam.

Romæ

1 *Romæ, in hortis Matthæjis. E schedis Ptolomeis.*

D . M
C. NONIO
C. FARNENSI
PROCVLO
COS

Lege C. F. ARNENSI, idest Tribu *Arnensi*. Acerrima disputatio est apud Pagium, Relandum, & Stampam de Nomine & Cognomine alterius e Consulibus hujus Anni. Complures Leges extant datæ *Ulpio* (aut *Pio*) *& Pontiano Conss.* Cassiodorius, Prosper, ac alii habent *Pium*, *& Proculum* Consules hoc eodem Anno. Præterea vide infra Class. VII. inter Public. Decret. Inscriptionem positam AN. PIO ET PROCVL. COS. Idcirco prælaudati viri censuere, alterum Consulum appellatum fuisse *Pontianum Proculum*, aut *Proculum Pontianum*. Si certa foret origo, & lectio Marmoris hujus, non *Pontianus Proculus*, sed C. NONIVS PROCVLVS nuncupandus ille esset. *Pontianus* autem alter a *Proculo* fuisset, suffectus nempe alteri turbulentis iis temporibus Romanæ Reipublicæ. Sed me a sententia deterret Inscriptionis brevitas. Tunc in more fuit illustres viros magnificentioribus elogiis ornare, & singula eorum munera recensere. Tertium denique exhibeo marmor, in quo illustrior *Proculi* Consulis est mentio. Ipse quoque an huc spectet, incertum.

2 *In Civitate Atinæ. E schedis meis.*

M. RVBRENO VERIO. PRISCO
POMPONIANO. MAGIANO. PRO
CVLO. COS. PR. PR. AFRIC
CVR. COL. MINTVRNENSIVM
CVR. COL. FORMIANORVM
PRAET. CANDIDATO. QVAEST
CANDIDATO. X. VIRO. SALIO
COLLINO. CIVI. ET. PATRONO
ORDO. ET. PLEBS. ATINAS
PVBLICE

Anno U. C. 991.
Ær. Ch. 239.

M. ANTONIUS GORDIANUS IMP. AUG. } Coss.
M. ACILIUS AVIOLA. }

3 *Prope Civiam. Ex Cupero V. Cl.*

I. O. M
IVNONI. REGINAE
MINERVAE
T. QVARTINI
VS. SATVRNALIS. SIGNI
FER. LEG. XXX. V. V. PRO. SE
ET. SVIS. V. S. L. M
IMP. D. N̄. GORDIANO. ET. AVIOLA
COSS. KAL. IVL

Quartinus iste Saturnalis fuit Signifer Legionis XXX. Valentis Victricis.

4 *Clangenfurti in Carinthia.*
E Cl. V. Philippo a Turre Episcopo Hadriensi.

PRO SALVTE. AVG. IN HONOREM. DD. SOLI. INVICTO
MYTHR. HILARVS. AVG. LIB. TAB. PR. N. ET. EPICETVS
ARK. AVG. N. TEM. VETVSTATE. CONL. SVMPTV. SVO
CVM. PICTVRA. REFE. IMP. D. N. GORDIANO. AVG. ET. AVIOLA
C. ROM. D. N. LICIN. MARCELLO. PAT. D. VIII. K. IVLIAS

Ad interpretationem eorum, quæ heic obscura sunt, conjecturas meas proferre liceat, ita legendo:

Pro Salute Augusti In Honorem Domus Divinæ, Soli Invicto
Mythræ, Hilarus Augusti Libertus Tabularius Provinciæ Norici, Et Epictetus
(seu potius *Epictetus*)
Arcarius Augusti Nostri, Templum Vetustate Conlapsum Sumptu Suo
Cum Pictura Refecerunt. Imperatore Domino Nostro Gordiano Augusto Et Aviola
(Consulibus.)
Cajo Romanio (aut *Romilio*) *Decurione, Numerio Licinio Marcello Patre, Die VIII. Kalendas Julias.*

Apud Gruterum habemus *Patrem*, idest Pontificem *Dei Solis Invicti Mithræ*, in tribus Inscriptionibus.

1 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani.
Misit Franciscus Blanchinus V. Cl.

DEDICATA IIII. IDVS. MART
IMP. DOMINO. N. GORDIANO AVG
ET M'. ACILIO AVIOLA COS
PER
Q. VETVRIO FELICISSIMO ELECTO
Q̄ Q̄ (*sic*)
C. IVLIO. EVANGELO ET MARCIO CRYSOSTOMO
T. AVRELIO EVTYCHETE
CVRATORIBVS

Imperfectam dederat Donius, qui pro M. ACILIO legit M'. idest MANIO. Et sane supra M. linea visitur, quæ huic lectioni favere potest. In quartâ lineâ illud PER. nisi PERFICIENTE interpreteris & legas, in Grammaticam peccat. Apud Donium est PET. videlicet PETENTE: quæ sane lectio germana mihi creditur.

Anno U. C. 952.
Æræ Ch. 240.
. . . . SABINUS II. } Coss.
. . . . VENUSTUS. }

2 *Romæ.*
E schedis meis.

CAMPIAE SEVERINAE VV.
MAX. SANCTISSIMAE BENIGNISSIMAE
PRO CONLATIS IN SE BENEFICIIS
EQVEST. ORD. ITEM SECVNDAE MILITIAE
AEMILIVS PARDALAS TRIB. COH. I. AQVITANICAE
PETITO EIVS ORNATVS
DEDIC. IIII. IDVS. MAIAS
SABINO II. ET VENVSTO COSS

In primâ lineâ VV. idest *Virgini Vestali*.

Anno U. C. 993.
Ær. Ch. 241.

M. ANTONIUS GORDIANUS IMP. AUG. } Coss.
C. AVICA POMPEJANUS. }

Anno U. C. 994.
Ær. Ch. 242.

C. *VETTIUS ATTICUS*. } Coss.
C. *ASINIUS PRÆTEXTATUS*. }

3 *In Urbe Teatinâ.*
Misit P. Alexander Berti e Congr. Matris Dei.

C. VETTIO. ATTICO. ET
C. ASINIO. PRAETEXTATO COS
PR. IDVS. APRIL
PELTVINI. VESTINIS IN CVRIA AVG
ORDINEM HABENTIBVS

Anno U. C. 995.
Æræ Ch. 243.

. . . . ARRIANUS. } Coss.
. . . . PAPUS. }

Anno U. C. 996.
Æræ Ch. 244.

. . . . PEREGRINUS. } Coss.
. . . . ÆMILIANUS. }

Ad hunc *Æmilianum* Consulem pertinere videtur Inscriptio apud Fabrettum pag. 280. in qua: *Signa translata ex abditis locis ad celeritatem* (lego *celebritatem*) *Thermarum Severianarum* . . . . . AVDENTIVS (sive GAVDENTIVS) AEMILIANVS. V. C. CONS. *Cap. Constituit, dedicarique præcepit*.

Anno U. C. 997.
Æræ Ch. 245.

M. JULIUS PHILIPPUS IMP. AUG. } Coss.
JUNIUS TITIANUS. }

Anno U. C. 998.
Æræ Ch. 246.

. . . . PRÆSENS. } Cos.
. . . . ALBINUS. }

Anno U. C. 999.
Æræ Ch. 247.

M. JULIUS PHILIPPUS (senior) IMP. AUG. II. } Cos.
M. JULIUS PHILIPPUS (junior) CÆSAR. }

Anno U. C. 1000.
Æræ Ch. 248.
M. JULIUS PHILIPPUS (senior) IMP. AVG. III. } Cos.
M. JULIUS PHILIPPUS (junior) IMP. AVG. II. }

Tabula ænea effossa prope Mutinam ,
nunc Romæ ,
quam ab Augustino Rudolfo Mantuano , Anno Ch. 1724.
emit Franciscus Ficoronius V. Cl.
Misit Ignatius Maria Como Patricius Neapolita.
Eam quoque edidit Clariss. Marchio Maffejus.

IMP. CAES M. IVLIVS PHILIPPVS PIVS
FEL AVG PONT MAX TR POT V COS III PP PROCOS
IMP CAES M IVLIVS PHILIPPVS PIVS FEL AVG
PONT MAX TRIB POT II COS II PP
NOMINA MILITVM QVI MILITAVER. IN CO
HORTIBVS PRAETOR. PHILIPPIANIS DECEM
I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. VIIII. X. PIIS VINDICIBVS
QV. IPII ET FORTITER MILITIA FVNCTI SVNT
IVS TRIBVIMVS CONVBII DVMTAXAT CVM
SINGVLIS ET PRIMIS VXORIBVS VT ETIAM
SI PEREGRINI IVRIS FEMINAS IN MA
• •
TRIMONIO SVO IVNXER PROINDE LIBE
ROS TOLLANT AC SI EX DVOBVS CIVIBVS
ROMANIS NATOS AD VII. ID IAN
IMP M IVLIO PHILIPPO PIO FEL AVG III ET
IMP M IVLIO PHILIPPO PIO FEL AVG II COS
COH. VIII. PR. PHILIPPIAN. P. V.
M. BRAENO. M. F. IVSTINO
SABATIN. MANTVA
DESCRIPT ET RECOGNIT EX TABVLA AEN QVE FIX
EST ROM. IN MVR. POS TEMPLVM DIVI AVG AD
MINERVAM

Clariss. Maffejus legit in lineâ decimâ octavâ M. BRAETIO. Alteram similem tabellam vide apud Fabrettum pag. 687.

Anno U. C. 1001.
Ær. Ch. 249.
MARCUS ÆMILIANUS II. } Cos.
JUNIUS AQUILINUS. }

Anno U. C. 1002.
Ær. Ch. 250.

C. MESSIUS TRAJANUS DECIUS IMP. AVG. II. } Coss.
MAXIMUS GRATUS.

1 *Romæ*
ingens cippus penes Alexandrum Sardium.
Ex Comite Malvasia.

L. POMPONIVS. L. F. GRATVS
V. CL. BIS COS. PROP.
ET AEDIL

Inscriptionem hanc retuli ad *præsentem* Annum, sed nulla certa ratione adductus. Relandus ipsam spectare ad Annum Christi 280. opinatus est, quo Consules processere *Messala*, & *Gratus*. Sed perpendendum, an præferendum sit potius Annus iste. Nam in Actis Sancti Pionii Martyris apud Bollandistas ad diem I. Februarii, is gloriosum martyrium consummasse dicitur *Consule Tertium Messio Quinto Trajano, & Deltio Grato Secundum*. Trajanus Decius insequenti Anno Christi 251. Tertium Consulatum iniit. Si certa foret eorum Actuum lectio, haberemus heic eundem *Gratum* suffectum fuisse alteri ordinario Consuli, idest *Q. Herennio Cæsari* eodem Anno 251. & propterea eumdem censeri posse, qui in Marmore nostro appellatur BIS CONSVL. Pro *Deltio Grato* alii Codices apud Ruinartum habent *Vitio Grato*. Atque is potuit esse *Lucius Pomponius Vitius*, seu *Virius*, *Gratus*. Aut istius aut alterius *Grati*, qui una cum *Vetere*, aut *Vero* Consulatum gessit, mentio est in altera Inscriptione, cui locum heic facio, quum alium fortasse reposcat.

2 *Budæ.*
E schedis Farnesiis.

VOLCANO
SACRVM
VET. ET. GR
COS ∽ AD
LEG. II. ADIV
CVRAM AGEN
TIB VAL RES
PECTO ET VT
TEDIO MAXIMO
MAG

Schedæ Ramberti apud doctiss. Canonicum Johannem Dominicum Bertoli habent in tertia linea VER. ET GR.

Anno U. C. 1003.
Ær. Ch. 251.

C. *MESSIUS. Q. TRAJANUS DECIUS* IMP. AVG. III. } Coss.
Q. *HERENNIUS ETRUSCUS* DECIUS CÆSAR II.

Anno U. C. 1004.
Ær. Ch. 252.

C. VIBIUS TREBONIANUS GALLUS IMP. AVG. II. } Coss.
C. VIBIUS VOLUSIANUS CÆSAR.

Anno U. C. 1005.
Ær. Ch. 253.

C. VIBIUS VOLUSIANUS IMP. AVG. II. } Coss.
M. VALERIUS MAXIMUS.

Anno U. C. 1006.
Ær. Ch. 254.

P. LICINIUS VALERIANUS IMP. AUG. II. } Coss.
P. LICINIUS GALLIENUS IMP. AUG.

Anno U. C. 1007.
Ær. Ch. 255.

P. LICINIUS VALERIANUS IMP. AUG. III. } Coss.
P. LICINIUS GALLIENUS IMP. AUG. II.

Anno U. C. 1008.
Ær. Ch. 256.

... VALERIUS MAXIMUS II. } Coss.
.... GLABRIO.

Anno U. C. 1009.
Ær. Ch. 257.

P. LICINIUS VALERIANUS IMP. AUG. IV. } Coss.
P. LICINIUS GALLIENUS IMP. AUG. III.

Anno U. C. 1010.
Ær. Ch. 258.

.... MEMMIUS TUSCUS. } Coss.
.... BASSUS.

Anno U. C. 1011.
Ær. Ch. 259.

.... ÆMILIANUS. } Coss.
.... BASSUS.

Anno U. C. 1012.
Ær. Ch. 260.
CORNFLIUS SÆCULARIS. } Coss.
JUNIUS DONATUS. }

Meliorem lucem accipient Consules hujus Anni ex nobilissima Inscriptione sequenti.

1 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani.
Misit Franciscus Maria Otterius Marchio Montorii V. Cl.

P. CORNELIO SÆCVLARE II. ET IVNIO DONATO II.
KAL IVLIS COS
SFNTINIS CVM IN SCOLA SVA FREQVENS NVMERVS COLL. FABR
SENTINATIVM CONVENISSENT NVMFRVM ABENTIBVS
C. IVLIO MARTIALE ET C. CASIDIO RVFINO QQ. ET REFERENTIB
IPSIS SEMPER ET IN PRAETERITVM ITA SPLENDIDISSIMVM N̄ N
CONISVM ESSE VT ADFECTIONE SPLENDORIS SVI IN SINGVLOS
QVOQVAE CONDIGNOS MFRENTES EXHIBEANT VEL MAXIME
IN HONORE ADQVE DIGNITATE MEMMIAE VICTORIAE QVON
DAM INDOLES MAMORIAE FEMINE MATRIS NVMERI NOSTRI
PROORSVS VSQVAEQVE ESSE PROVECTVM NOMEN DOMVS
EIVS VT PER ORDINEM GENERIS SVI OMNES IN NVMERVM N̄
PATRONI IN COLLEGIVM NOSTRVM APPELLARENTVR OPTAN
DAQVE ERANT VT OMNES VNIVERSISQVE INCOLVMES IN
NVMERVM NOSTRVM VIDFRENTVR ET QVONIAM VIR SPLEN
DIDVS CORETIVS FVSCVS PATRONVS NVMERI DEBEAT EX
EMPLO PIETATIS PARENTIVM ET MATRIS HONORIFICENTIA
ITAQVE SI OMNIBVS VIDERETVR TABVLA AEREAM EI OFFER
RI
Q. E. P. D. E. R. I. C. C.
GLORIOSAM ESSE RFLATIONEM BB. VV. Q.Q. COLLEGI. N̄
ET IDEO CVM SIT CORETIVS FVSCVS SPLENDIDE NATVS VT
POTIVS HONORIFICENTIAE NOSTRAE MODVM INTEL
LEGAT NECESSAQVE SIT FI TABVLAM AERFAM TITVLIS
ORNATAM SCRIPTAM OFFERI PETIQVE AB FO HANC
OBLATIONEM NOSTRAM LIBENTI ANIMO SVSCIPE
RE DIGNETVR LEGATOSQVE IN FAM REM FIERI QVI
QVI DIGNE PROSEQVANTVR TITRATIVM AMPLIATVM ORPIVM VER
TATEM AEMILIVM VICTOREM BEBIDIVM IVSTVM CASIDIVM MARTA
LEM IVLIVM MARTIALEM CASIDIVM RVFINVM BEBIDIVM IENV
RIVIVM AETRIVM ROMANVM CASIDIVM CLEMENTINVM AETRIVM
VERNAM VASSIDENVM FAVOREM CASIDIVM IVSTISSIMVM SA
TRIVM VERECVNDVM STATIVM VELOCEM VETVRI CELERINV

In sextâ hujus tabulæ linea pro N̄ N legerem lubentius M. N. idest *Municipium Nostrum*. In vicesimâ verò siglas ita interpretor: *Quid Fieri Placeret De Ea Re, Ita Censuere*. In subsequenti vicesimâ primâ reliquas itavero: *Bonorum Virorum Quinquennalium Collegii Nostri*. Ceterum sunt heic (non diffiteor) aliquot Quadratarii sphalmata; sed hæc ipsa nos ad dignoscendum perducent, quo in loco tunc foret apud Populum Latinæ Linguæ fortuna. Habemus quoque Prænomina istorum Consulum, antea ignota, uti etiam notam numeralem *Secundum Donato* alteri ex hisce Consulibus appositam, ex qua conjicere tuto possumus, eumdem suffecto Consulatu functum antea fuisse. Subdere præterea juvat alteram Inscriptionem, quæ an ad ipsum Donatum referri possit, judicandum aliis relinquo.

2 *In Castro Gandulfi.*
E schedis meis.

C. NAEVIO. C. F. DONATO IVNIANO. CONSVLI
PROCONSVLI. SICIL AER. PROVINC. PR.
AEDILI. QVAESTORI. SICILIAE. PROVINCIAE
ET. CVRAT. CIVITATIVM [illegible] AB. IMPER
[illegible] FELIC. AVG [illegible]
[illegible]

Is appellari videtur *Ærario Provinciæ Præfectus*.

Anno U. C. 1013.
Ær. Ch. 261.
P. LICINIUS GALLIENUS IMP. AUG. IV. } Coss.
L. PETRONIUS TAURUS VOLUSIANUS. }

Anno U. C. 1014.
Ær. Ch. 262.
P. LICINIUS GALLIENUS IMP. AUG. V. } Coss.
. . . . FAUSTINUS. }

Anno U. C. 1015.
Ær Ch. 263.
. . . . ALBINUS II. } Coss.
MAXIMUS DEXTER. }

Anno U. C. 1016.
Ær. Ch. 264.
IMP. L. LICINIUS GALLIENUS AUG. VI } Coss.
. . . . SATURNINUS. }

Saturnini hujus Consulis Prænomen & Nomen ignota nobis sunt. Quid si ad eum pertinet subsequens Epigramma? Alios *Saturninos* Consules habemus, sed ad neminem ex iis illud verisimilius accommodes.

1

Suessæ,
in hortis Episcopi.
Ex Donio, & e schedis Fratris Jucundi.

L. ALBINIO. A. F. QVIR. SATVRNINO
COS. PROCOS. PROV. ASIAE LEG. AVG.
PR. PR. PONTI. ET. BITH. PROV. PROCOS
PROV. ACHAIAE. PRAEF. AER. SAT.
LEG. AVG. ASTVRICAE. ET. GALLAEC
PR. VRB. AED. PL. SOD. ANTONIAN
Q̄ VRB. P. C CVRATORI
COL. DEC. DEC

Donius idem alibi hanc ipsam Inscriptionem, sed mancam, profert: ibi legit L. ALBANIO: Integræ huic major adhibenda fides.

Anno U C. 1017.
Ær. Ch. 265.
P. LICINIUS VALERIANUS II Gallieni frater. } Coss.
L. CÆSONIUS LUCILLUS MACER }
RVFINIANUS. }

Anno U. C. 1018.
Ær. Ch. 266.
P. LICINIUS GALLIENUS IMP. AUG. VII. } Coss.
. . . . SABINILLUS. }

Anno U. C. 1019.
Ær. Ch. 267.
. . . . PATERNUS } Coss.
. . . . ARCESILAUS. }

Anno U. C. 1020.
Ær. Ch. 268
. . . . PATERNUS II. } Coss.
. . . . MARINIANUS. }

2

Romæ,
in Cæmeterio Callisti.
E Boldetto.

PASTO ILIANAE MARCIANA ET
CHR DANO FILIO BENEMERENTI
DN FEC VI. QVI VIXIT ANNVS XII. M. II. ET
QVI CRV ACCEPIT D. N. DIE XII. KA CTOBRES
: MO PATERNO II. COSS. ET REDE XI. KAL
VIBAS INTER SANCTIS IHA

Anno U. C. 1021.
Ær Ch 269.
IMP. M. AURELIUS CLAUDIUS AUG. II. } Coss.
. . . . PATERNUS. }

Infra ad Annum Christi 279. Inscriptionem dabo, in cujus fine legitur IMP CLAVDIO AVG. ET PATERNO CONS. Et fane nullum Numisma vidi, in quo Claudius Augustus appelletur COS. II. Nonnullis etiam in Fastis signatur hoc Anno Consul fine iterati Consulatus notâ. Attamen sive is antea Consul suffectus aliquando processerit; sive is, simul ac præcedenti Anno ad Imperium evectus fuit, fasces arripuerit: CONSVL. II. in geminis vetustis Inscriptionibus reperitur. Ad alterum Consulem quod attinet, is NON VS PATERNVS appellandus videtur ex Inscriptione eâdem, quam infra exhibebo. Is etiam alter videtur a *Paterno* illo, quem præcedenti Anno Christi 268. Consulem iterum processisse vidimus.

Romæ

1 *Romæ,*
lapis effossus Anno Ch. 1730.
in Cœmeterio Sanctorum Thrasonis & Saturnini
una cum Corpore Sanctæ Severæ Martyris,
(Martyrem quippe testatur Vasculum, sanguinem olim complectens)
nunc in Sacrario Sanctæ Mariæ Trans Tiberim.
Ex Cl. V. P. Antonio Maria Lupo, Societatis Jesu Presbytero.

KωCOYΛE. KAY. ΔE. I. ω
EΔ· ΠA. TEP. Nω· Nω· NEIC
NOBEN· BP. EI. BOYC· ΔEI· EBE· NE· PEC. ΛOY. NA. XXIII.
ΛEYKEC. ΦE· ΛE· I· E· CE· BH· PE· KA. PECCEME ΠOCOYETE
KΔ· EICΠEIPEITω CANCTω· TOYω
[redacted] TOYA ANNOYωPωM· ς L
EΔ MHCωPωN XI ΔEOYPωN. X.

Ideſt :

Consule Claudio
Ed. Paterno. Nonis
Nobembribus. Die. Veneris. Luna XXIV.
Leuces. Felic. Severe. Caresseme. Posuete
Ed. Isspirito Sancto. Tuo
. . . . Tua Annuorum ς L
Ed mesoron. XI. Deuron. X.

Hanc interpretationem dedit Pater Lupus.

Consule Claudio
Et Paterno. Nonis
Novembribus, Die Veneris, Lunâ Vigesimâ Quartâ
Leuces Filiæ Severæ Carissimæ Posuit
Et Spiritui Sancto Tuo
. . . . Annorum XXXII. vel *XXXVI.*
Et Mensium XI. Dierum X.

Si plura petis, adi ejusdem doctiss. P. Lupi librum, sacrâ eruditione refertum, in quo is justo Commentario Inscriptionem istam erudite illustravit.

Anno U. C. 1022.
Æræ Christi 270.

. . . . ANTIOCHIANUS. }
FURIUS ORFITUS. } Coss.

2 *In Sancti Damiani de Carsulis*
agri Tudertini.
E schedis meis, & Glassensibus.

DEDICATA ID. IAN. ANTIOCHIANO II. ET ORFITO COS
QVA DIE SEX VIRIS IVVENIBVS COLLEGIATIS ET
POPVLO VTR

Anno U.C. 1023.
Æræ Ch. 271.
FL. CL. AURELIANUS IMP. AUG. II. } Coss.
CEJONIUS VIRIUS BASSUS II.

1 *Romæ*, *e schedis mss.* *Sive Secenaris in Marsis*, *ex Phœbonio.*

L ❦ VIBIVS. SEVERVS
AEDILIS. IIIL VIR. Q. Q.
SPLENDIDVS. EQ.
ROMANVS PATRO
NVS. CIVITATIS. SVPE
RAEQVANORVM. ITEM
PATRONVS CIVITATIS
ANXATIVM. FRENTANOR
ET. PELTVINORVM VESTIN
HIC. OB. HONOREM AEDILITA
TIS ❦ L VIBI. RVFIL FILI. SVI
EQ. R. AD DEAM PELINAM PRI
MVS HVIC. LOCO. VENATIO
NEM EDIDIT DEINCEPS LVDOS
SOLLEMNES. L. VIBIVS. NEPOS
FILIVS. AED. IIII. VIR. I. D. EQ. R.
PATRONVS. CIVITATIS. OB
NOMEN. FRATRIS. SVI. TI
TVLVM. PVBLICE DICA
VIT. AVRELIANO AVG
ET. BASSO. II. COS. XVI. KAL. IVN.

Apud Phœbonium Lib. 3. Cap. 13. Histor. Marsor. mendis scatet hæc inscriptio. *Pelinæ Deæ* cultus frequens fuit in Frentanis, aliisque conterminis locis. Alteram Inscriptionem dedi Class. I. ubi illius nomen occurrit. Pro PELTVINORVM Phœbonius habet in nona lineâ PELTVINATIVM.

Anno U. C. 1024.
Æræ Ch. 272.
.... QUIETVS. } Cols.
.... VOLDVMIANVS.

Anno U. C. 1025.
Ær. Ch. 273.
M. CLAUDIUS TACITUS. } Coss.
.... PLACIDIANUS.

Anno U. C. 1026.
Ær. Ch. 274.
VALERIUS AURELIANUS IMP. AUG. III. } Coss.
C. JULIUS CAPITOLINUS.

Anno U. C. 1027.
Æræ Ch. 275.
FL. CL. AURELIANUS IMP. AUG. IV. } Coss.
T. NONIUS MARCELLINUS.

2 *Beneventi.* *E schedis Farnesiis, & Marchionis Alexandri Capponii.*

T. NONIO MARCELLINO
V. C. COS. CAP.
PATRONO. DIGNISSIMO
OB INSIGNIA. BENEFICIA
QVIBVS. LONGA. POPVLI
TABEDIA. SEDA VIT
VNIVERSA. PLEBS
BENEVENTANA
CENSVIT. PONENDAM

In secundâ lineâ V. C. COS. CAP. idest *Viro Clarissimo, Consulari Campaniæ*. Quamquam Fabrettus, & Malvasia titulum hunc produxerint, minime animadvertentes, a Grutero quoque fuisse evulgatum pag. 371. num. 1. attamen rursus & ego producendum statui. Fabrettus, & Gruterus habent in primâ lineâ T. AVONIO. Sed schedæ Farnesiæ ante ducentos annos scriptæ, legunt T. NONIO. Capponiæ TI. NONIO. Pro TABEDIA apud Fabrettum legitur in sextâ lineâ TEDIA. Dura utraque vox. *Dissidia* heic significari nemo non intelligit.

Anno U. C. 1028.
Ær. Ch. 275.
M. CLAUDIUS TACITUS IMP. AUG. II. } Coss.
.... ÆMILIANUS.

Anno U C. 1029.
Ær. Ch. 277.
M. AUR. PROBUS IMP AUG. } Coss.
M. AURELIUS PAULLINUS.

Anno U. C. 1030.
Ær. Ch. 278.
M. AUR. PROBUS IMP AUG. II. } Coss.
.... LUPUS.

Anno U. C. 1031.
Æræ Ch. 279.
IMP. M. AUR. VALERIUS PROBUS AUG. III. } Coss.
.... PATERNUS.

3 *Romæ*, *in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani.*

[illegible] VIXIT SEVERA SELEVCI
ANE CVM AVRELIO SABVTIO ANNIS
DECE ET SEPTE IMP. PROBO AVG III ET NONIO
PATERNO BIS CONS QVOT VIXIT IN SECVLO
ANNIS TRICINTA ET DVO ET MENSIS DVO IMP
CLAVDIO AVG. ET PATERNO CONS.

Ex rarâ hujusmodi Inscriptione supplendi sunt Fasti, & scribendum NONIUS PATERNUS II. Scilicet in primum Consulatum gesserat cum *Claudio Augusto* Anno Christi 269. Igitur mulier ista *Severa* præsenti Anno Christi 279. finem vivendi fecit. Cur verò heic memoretur Consulatus *Claudii Augusti*, & *Paterni*, idest Annus Christi 269. quo plus inquiro, minus intelligo. Neque enim ad tempus initi conjugii referri potest, eoque minus ad tempus mortis.

Anno U. C. 1032.
Ær. Ch. 280.
. . . . MESSALLA. } Coss.
. . . . GRATUS. }

Anno U. C. 1033.
Ær. Ch. 281.
M. AUR. PROBUS IMP. AUG. IV. } Coss.
C. JUNIUS TIBERIANUS. }

Anno U. C. 1034.
Ær. Ch. 282.
M. AUR. PROBUS IMP. AUG. V. } Coss.
. . . . VICTORINUS. }

Anno U. C. 1035.
Æræ Ch. 283.
M. AURELIUS CARUS IMP. AUG. II. } Coss.
M. AURELIUS CARINUS CÆSAR. }

1 *In Vico* Vieux,
ubi olim Civitas Viducassium,
Misit Cl. V. Joseph Bimardus de la Bastie
Montis Selonci Toparcha.

DEO MARTI
C. VICTORIVS
FELIX PRO SE ET
IVNIO FILIO SVO
ET MATERNAE VIC
TORIS CONIVGIS
MEAE V S L M DIALE
ET BASSO COS. IDIB
MARTIS

Et heic Priscianus vapulat. Pluries *Bassi* occurrunt in Fastis; nullus verò *Dialis*, qui fortasse Consul suffectus fuerit. Ad Annum Christi 283. in Chronico Paschali, sive Alexandrino post

CARUM & } Coss.
CARINUM }

Consulatus etiam eodem Anno defertur

DIOCLETIANO & } Coss.
BASSO }

Et sane Anno Christi 285. Diocletianus jam renunciatus Augustus *Consul II* processit, ita ut Consulatum suffectum antea, hoc est Anno Christi 283. gesserit. Num igitur DIALE heic positum pro DIOCLETiano? Ne vitio quidem caret postrema vox MARTIS, pro qua legendum MARTIIS. Hoc autem Anno Ch. 283. Fastis Consularibus, eorumque continuationi finem imponit Clariss. Stampa.

RELIQUA FASTORUM CONSULARIUM SERIES PETITA EST EX PETRO RELANDO.

Anno U. C. 1036.
Ær. Ch. 284.
IMP. M. AURELIUS CARINUS II. } Coss.
M. AURELIUS NUMERIANUS II. }

Anno U. C. 1037.
Ær. Ch. 285
IMP. C. AURELIUS VALERIUS DIOCLETIANUS II. } Coss.
. . . . ARISTOBULUS. }

Anno U. C. 1038.
Æræ Ch. 286.
M. JUNIUS MAXIMUS II. } Coss.
VETTIUS AQUILINUS. }

2 *Romæ.*
E schedis meis.

COELIAE CLAVDIANAE VV. MAXIMAE
SANCTISSIMAE PIISSIMAEQVE
CVIVS EGREGIAM SANCTITATEM
ET IN DEORVM INFATIGABILEM SACRORVM
OPERATIONEM MERITIS SVIS LAVDIS AETERNAM
ADHIBITA GRAVITATE NVMEN QVOQVE VESTAE
COMPRDEAVIT SACERDOTES SACRAE VRBIS
DEDICATA V KAL. MART. M. IVNIO MAXIMO II. ET
VETTIO AQVILINO COSS. CVRANTE FL. MARCIANO
V. E. FICTORE VV

Huic ipsi *Coeliæ Claudianæ VV.* idest *Virgini Vestali* posita fuerunt duo elogia apud Gruterum legenda pag. 305. num. 8. & 310. num. 2. In primo legitur CLOELIAE non sine vitio, nam in pluribus veterum schedis eadem Inscriptio mihi visa, constanter praefert COELIAE, sive CAELIAE. In postrema linea hujusce marmoris pro FICTORE VV. idest *Vestalium*, cujusmodi est titulus *Flavii Marciani* V. E. nempe *Viri Egregii*, erunt, qui legendum malint PICTORE. Sed erant & *Fictores*, vasa, statuas, & alia e creta, & argilla, fortassis etiam ex argento operantes. Apud Fabrettum quoque pag. 460. occurrit FICTOR PONTIFICVM.

3 *In oppido Patrico in Latio.*
Ex P. Vulpio e Societ. Jesu V. Cl.

[illegible]

PRINCIPI IVVENTVTIS
IVNIVS PRISCILLIANVS
MAXIMVS V. C
CVR. LAVR. LAV
DIC. N. M. Q. EIVS
DEDICATA. EID FEBR
MAXIMO II ET AQVILINO COS

Qui heic *Princeps Juventutis* appellatur, alius esse non potest, nisi *Maximianus Herculius*, cujus nomen erosum tandem gentes in ipsis saxis expunxere. Atque hinc confirmatam vides Pagii sententiam, qui *Maximianum*, antequam Augustus renuntiaretur, *Cæsareâ* dignitate auctum a Diocletiano Augusto, contra Norisium Cardinalem contendit. *Idibus Februariis* Maximianus adhuc *Cæsar*, & per consequens *Princeps Juventutis* erat. Tum Calendis Aprilis hujusce Anni *Imperatoris* & *Augusti* nomen est consequutus.

Anno U. C. 1039.
Æræ Ch. 287.

IMP. C. AURELIUS VALERIUS DIOCLETIANUS III. } Coss.
IMP. M. AUREL. VALERIUS MAXIMIANUS AUG. }

Anno U. C. 1040.
Ær. Ch. 288.

IMP. M. AUR. VAL. MAXIMIANUS AUG. II.
POMPONIUS JANUARIUS. } Coss.

Anno U. C. 1041.
Æra Ch. 289.

..... BASSUS II.
..... QUINCTIANUS. } Coss.

Anno U. C. 1042.
Ær. Ch. 290.

IMP. C. AUR. VALERIUS DIOCLETIANUS AUG. IV.
IMP. M. AUR. VAL. MAXIMIANUS AUG. III. } Coss.

Anno U. C. 1043.
Ær. Ch. 291.

TIBERIANUS.
CASSIUS DIO. } Coss.

1 *Romæ, in Cœmeterio Sancti Urbani. Ex Boldetto V. Cl.*

EX VIRGINIO TVO BEN
EME CO VIXSIST LIB. ENIC
ONIVCA INNOCENTISSI
MA CERVONIA ☧ SILVANA
REFRIOERA CVM SPIRITA
SANCTA DEP KAL APR TIBERI
ANO II ET DIONI COSS

Marmor hoc ipsum nunc exstat in ædibus Alexandri Capponii Marchionis, & Forerii majoris Pontificii. In autem in secunda lineâ lego E MECO VIXSISTI LIBENIC. Inscriptio Christiana est, in qua lego *Ex Virginio Tuo* (idest *Marito* virgine) *Benemerente Cum Quo Vixisti Libenter Conjuce* (pro Conjux, aut Conjuge) *Innocentissima* &c. Apud Mabillonium in Itinerario Italic. pag. 73. & apud Fabrettum pag. 574. altera Inscriptio Christiana legitur, ubi pariter corrupta hæc formula occurrit CVM SPIRITA SANCTA pro *Cum Spiritu Sancto*. Mabillonius Confirmationis, Fabrettus Baptismatis Sacramentum per ea verba designari arbitrantur. Porro corrigendi ex hoc lapide Fasti, ac *Tiberianus* iterum *Consul* processisse dicendus est hoc Anno. Ita quoque scriptum ab Anonymo de Præfectis Urbis. Quonam autem Anno *Tiberianus* Consulatum Primum gesserit, prorsus latet. In Fastis Florentinis a Relando laudatis ad Annum Christi 285. Consules ponuntur *Tiberius Bassus*, & *Dio*, & *Quintianus*. Sed locum corruptum cassionare cogimur. Dionis Historici aut Filius, aut Nepos fuisse videtur iste *Dio* Consul. Certe Anno Christi 296. *Cassius Dio* Prætur iste *Dio* Consul. Certe Anno Christi 296. Quod autem est ad *Tiberiani* primum Consulatum, vide num ille fuerit Anno Christi 281. hoc est decennio antea, quo in Fastis Consules exhibentur *Marcus Aurelius Probus Imp. Aug. IV.* & *Cajus Junius Tiberianus*.

Anno U. C. 1044.
Ær. Ch. 292.

HANNIBALIANUS.
ASCLEPIODOTUS. } Coss.

Anno U. C. 1045.
Ær. Ch. 293.

IMP. C. AUR. VAL. DIOCLETIANUS AUG. V.
IMP. M. AUR. VAL. MAXIMIANUS AUG. IV. } Coss.

Anno U. C. 1046.
Ær. Ch. 294.

FL. VALERIUS CONSTANTIUS CHLORUS CÆSAR.
C. GALERIUS VALER. MAXIMIANUS CÆSAR. } Coss.

Anno U. C. 1047.
Æra Ch. 295.

TUSCUS.
ANULINUS. } Coss.

2 *Romæ, in Cœmeterio Cyriacæ. Ex Boldetto.*

STATILIA ALEXANDRA ANNOR
V M XIIII VIRGO MORTVA ES TVSCO ET A
NVLLINO CONSS ϚIII KAL SEPT
FILIA ALEXANDRA ROS

Alibi idem Boldettus ipsam Inscriptionem referens legit in tertiâ lineâ D. III. KAL. Sed iis temporibus non raro occurrit nota illa Ϛ quæ nihil aliud significat nisi ς *Sigma* Græcorum, respondens numerali Latinorum notæ VI. ita ut heic legendum esset *Nono Kalendas Septembres*.

Anno U. C. 1048.
Æra Ch. 296.

IMP. C. AUR. VALERIUS DIOCLETIANUS AUG. VI.
FL. VAL. CONSTANTIUS CHLORUS CÆSAR II. } Coss.

Anno U. C. 1049.
Æra Ch. 297.

IMP. M. AVREL. VALER. MAXIMIANUS AUG. V
C. OALERIUS MAXIMIANUS CÆSAR II. } Coss.

3 *Romæ, in Sancti Salvatoris ad Pontem Senatorium. Ex Cl. V. P. Lupo e Societ. Jesu.*

NN. MAXIMIANO AVG. V
AXIMIANO CAES. II. CONS
C. GESSIT VALERIVS VICTOR
PATERNVS

Paternum eodem Anno fuisse Urbi Præfectum, opinatur P. Lupus.

Anno U. C. 1050.
Ær. Ch. 298.
ANICIUS FAUSTUS II. } Coss.
SEVERUS GALLUS. }

1 *Florentiæ*,
apud Senatorem Bonarotam.
Ex P. Montfauconio V. Cl.

ΣΙΜΠΛΙΚΙΑ Η ΚΑΙ
ΚΑΛΛΩΝΥΜΟΣ ΕΖΗ
ΣΕΝ ΕΤΗ ΙΑ ΗΜΕΡΑΣ ΚΓ
ΕΤΕΛΕΥΤΗΣΕΝ ΠΡΟ ΙΓ ΚΑΛ ΝΟΕΜΒΡ
ΦΑΥΣΤΩ ΚΑΙ ΓΑΛΛΩ ΥΠΑΤΟΙΣ

Idest:

Simplicia Quæ Et
Callonymos Vi-
xit Annos Undecim, Dies Viginti Tres.
Defuncta est Tertiodecimo Kalendas Novembres,
Fausto & Gallo Consulibus.

2 *Romæ*,
in Cœmeterio Sancti Hippolyti.
Ex Boldetto.

D . M
Q. LIBERIO VICXIT
ANN. N. II. MENS. N. III.
DIES N. VIII. R. ANICIO
FAVSTO. ET VIRIO GAL
LO CONS.

Confirmatum hic habes *Anicii Fausti* nomen, qui tamen Secundo Consulatu auctus minime dicitur, quod etiam silet præcedens Inscriptio. Sigla R. præfixa nomini Anicii, significat REQVIEVIT. Quod est ad alterum ex hisce Consulibus, in Chronico Alexandrino is appellatur ΣΕΒΗΡΟΣ ΓΑΛΛΟΣ *Severus Gallus*. Æquius puto habendam fidem Marmori nostro, in quo nuncupatur VIRIVS GALLVS.

Anno U. C. 1051.
Ær. Ch. 299.
C. VALERIUS DIOCLETIANUS AUG. IMP. VII. } Coss.
M. AURELIUS MAXIMIANUS IMP. AUG. VI. }

3 *Romæ*,
in ædibus Angeli Colotii.
Ex Ligorio.

ΑΠΡΙΛΙΩΝ
ΦΑΡΜΟΥΘΙ Α
ΥΠΟ . ΤΩΝ
ΚΥΡΙΩΝ ΗΜΩΝ
ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΥ
ϹΕΒ. ΤΟ. Ζ̄ ΚΑΙ
ΜΑΞΙΜΙΑΝΟΥ
ϹΕΒ. ΤΟ. ς̄
ΤΟΠΟϹ. ΕΔΟΘΗ
ΥΠΟ. ΒΑΛΕΡΙΟΥ
ΥΠΑΤΙΚΟΥ
ΙΕΡΩΝ. ΝΑΩΝ

Idest:

. . . .
Aprilis.
Pharmuthi (Mensis Die) *Primo.*
Sub (Consulibus)
Dominis Nostris
Diocletiano
Augusto Septimùm, Et
Maximiano
Augusto Sextùm.
Locus Datus
A Valerio
Consulari
Sacrarum Ædium.

Subdenda est hæc Inscriptio alteri, quam Gruterus e Smetio acceptam retulit pag. 85. num. 5. una cum versione Benedicti Umbri, quippe quæ legitur in aversa parte ejusdem columnæ, atque illam perficit. Integrum Marmor ego protuli supra Class. III.

Anno U. C. 1052.
Æra Ch. 300.
FL. VALERIUS CONSTANTIUS CÆSAR III. } Coss.
C. GALERIUS MAXIMIANUS CÆSAR III. }

4 *Romæ*.
E schedis meis.

TERENTIAE RVFILLAE VV
MAXIMAE SANCTISSIMAE RELIGIOSISSIMAE
PVDICISSIMAE PRAESTANTISSIMAE
CVIVS MERITA CIRCA ME SEMPER SENSI
AEL. IANVARIA QVAE ET LEONTIA EX VOTO
DIGNISS. POSVIT
DEDICATA XIIII. KAL IAN. CONSTANTIO. III. ET
MAXIMIANO III. CAESS. COSS. CVRANTE
AVR. NICETA

VV. idest *Virgini Vestali*, uti quoque in subsequenti marmore.

Anno U. C. 1053.
Ær. Ch. 301.
. . . . TITIANUS II. } Coss.
. . . . NEPOTIANUS.

Romæ.
E schedis meis.

MIRAE SANCTITATIS ADQVE IN CERIMONIIS
ANTISTITI DEORVM TERENTIAE RVFILLAE VV.
MAX. AVR. EVTYCHES VOTI COMPOS REDDITVS
PATRONAE ERGA SE PRESTANTISSIMAE
DEDICATA PRI. NON. MAI. TITIANO. II. ET
NEPOTIANO COSS. CVRANTE AVR. NICETA

Hujus partem produxerat Gruterus pag. 312. num. 5. Ego integram exhibeo. Animadverte, hisce præsertim temporibus invaluisse morem commendandi se precibus Virginum Vestalium, impetrandi causâ aliquid a Principibus. Ceterum *Titianus* iste Consul, qui antea suffectus fuisse oportet, idem fuisse mihi creditur, qui in Inscriptione apud Fabrettum pag. 108. hisce muneribus, ac titulis memoratur T. FL. POSTVMIO TITIANO. V. C. COS. PROCOS. PROV. AFRICAE CVR. AQVARVM ET MINICIAE &c.

Anno U. C. 1054.
Ær. Ch. 302.
FL. VALERIUS CONSTANTIUS CÆSAR IV. } Coss.
C. GALERIUS MAXIMIANUS CÆSAR IV.

Anno U. C. 1055.
Ær. Ch. 303.
IMP. C. AUR. VAL. DIOCLETIANUS AUG. VIII. } Coss.
IMP. M. AUR. VAL. MAXIMIANUS AUG. VII.

Anno U. C. 1056.
Ær. Ch. 304.
IMP. C. AUR. VAL. DIOCLETIANUS AVG. IX. } Coss.
IMP. M. AUR. VAL. MAXIMIANUS AUG. VIII.

Anno U. C. 1057.
Ær. Ch. 305.
FL. VALERIUS CONSTANTIUS CÆSAR V. } Coss.
C. GALERIUS MAXIMIANUS CÆSAR V.

Romæ,
apud Burghesios.
Ex Cl. V. Francisco Blanchinio.

M. D. M. I
DD. NN. CONSTANTIO
ET MAXIMIANO NOBB.
CAESS. V. CONSS. XVIII
KAL. MAII. IVLIVS ITA
LICVS. V. C. XV. VIR
S. I. TAVROBOLIVM
PERCEPI. FELIC.

Jam monui de Taurobolio in honorem *Magnæ Deûm Matris Ideæ*, Sacrificio nempe peracto, consulendos esse Philippum a Turre in Antiquitatib. Antii, Van-Dale, Sponium, & alios.

Anno U. C. 1058.
Ær. Ch. 306.
IMP. FL. VALERIUS CONSTANTIUS AUG. VI. } Coss.
IMP. C. GALER. VAL. MAXIMIANUS AUG. VI.

Anno U. C. 1059.
Ær. Ch. 307.
M. AUR. VALERIUS MAXIMIANUS IX. } Coss.
FL. VALERIUS CONSTANTINUS.

Anno U. C. 1060.
Ær. Ch. 308.
M. AUR. VALERIUS MAXIMIANUS X. } Coss.
IMP. C. GALERIUS MAXIMIANUS AUG. VII.

Anno U. C. 1061.
Ær. Ch. 309.
M. AURELIUS VALERIUS MAXIMIANUS AUG. X. } Coss.
C. GALERIUS MAXIMIANUS AUG. VII.

Romæ Verò

MAXENTIUS AUG. II. } Coss.
M. AURELIUS ROMULUS CÆSAR II.

Aut ad præcedentem, aut ad hunc Annum, aut ad unum ex subsequentibus fervente Romæ *Maxentii* tyrannide, spectare posse videtur subsequentis Inscriptionis fragmentum.

Roma

Romæ,
in Sancti Martini in Montibus.
Ex Donio.

MIRAVILI BENIGNITATE
ADQVE INNOCENTIAE CVM
M. AVR. VAL. SVRVLE ANTONI
IVLIVS IASON. MARITVS. ET. VAL
D. N. MAXETI AVG. ET. VAL. ANTON

At in Fastis nullus *Valerius Antoninus* una cum *Maxentio Augusto* Consul processisse deprehenditur. Sed fortassis hoc Anno *Romulus* Maxentii filius in Tibere periit, uti suspicatur Pagius, & locum alteri Consuli fecit. Praeterea in hac Inscriptione confusa nomina vides. M. AVR. VAL. in tertiâ lineâ non bene praecedit SVRVLAE. Quid si *Marcus Aurelius Romulus* Maxentii filius hoc nomine signetur, quod in locum non suum irrepserit?

Anno U. C. 1063.
Ær. Ch. 311.
IMP. C. GALERIUS VALERIUS MAXIMIANUS AUG. VIII. } Coss.
C. CEJONIUS RUFIUS VOLUSIANUS. }

Galerium Valerium Maximianum Octavum Consulem hoc Anno unicum & absque Collegâ nobis exhibet Relandus. Mihi sine dubitatione addendus creditur *Cajus Cejonius Rufius Volusianus*. Vide infra ad Annum Christi 335. Inscriptionem ejus filio posuerant. Ibi appellatur BIS ORDINARIVS CONSVL, itaut is certe Annum aliquem aperuerit Consul. Manifeste quoque habemus Anno Christi 314. Consulem *C. Cejonium Rufium Volusianum II.* Praecedens ergo Annus aliquis quaerendus est, quo ille primum ordinarium Consulatum gesserit. Non alium, quam istum seligo. Nam in Fastis Idatii Annus iste signatur RUFINO & VOLUSIANO. Itidem in Idatii Libro occurrunt *Rufinus* & *Volusianus*. Apud Anastasium Bibliothecarium Sanctus Melchiades Papa vitam duxisse traditur usque ad Consulatum *Volusiani & Rufini*, hoc est, ad praesentem Annum, cui si assignamus Consulatum primum ejusdem *Caji Cejonii Rufii Volusiani*, satis superque tabularum habemus. Confusio ita Fastorum ad hunc Annum non aliunde profecta mihi creditur, nisi ex multiplici Augustorum numero, ac discordiâ, singulis sibi tribuentibus facultatem creandi Consules. Certe *Maximianus Galerius* Augustus Consulatum arripuit in Oriente. Is hoc Anno e vivis raptus, locum posthac alteri Consuli fecisse potuit. Tillemont in *Maximinum* quoque Augustum hoc eodem Anno agnoscit. Rursus alii *Licinium* Augustum eodem munere hoc ipso Anno functum arbitrantur. At Romæ nullum ex hisce Consulibus excipiebat *Maxentius* Augustus, quod patet ex Libello de Praefectis Urbis. Quare mihi obstat, quominus Romæ *Rufius Volusianus* Septembri saltem Mense Consul processerit. Et fortasse *Rufinus* supra memoratus idem fuit atque *Rufius Volusianus*, cujus nomina ab imperitis Librariis fuerint divisa.

Anno U. C. 1064.
Ær. Ch. 312.
IMP. FL. VAL. CONSTANTINUS AUG. II. } Coss.
IMP. P. VAL. LICINIANUS LICINIUS AUG. II. }

Anno U. C. 1065.
Ær. Ch. 313.
IMP. FL. VALER. CONSTANTINUS AUG. III. } Coss.
IMP. P. VALER. LICINIANUS LICINIUS AUG. III. }

Anno U. C. 1066.
Ær. Ch. 314.
C. CEJONIUS RUFIUS VOLUSIANUS II. } Coss.
ANNIANUS. }

Anno U. C. 1067.
Ær. Ch. 315.
IMP. FL. VAL. CONSTANTINUS AUG. IV. } Coss.
IMP. P. VAL. LICINIANUS LICINIUS AUG. IV. }

Anno U. C. 1068.
Ær. Ch. 316.
SABINUS. } Coss.
RUFINUS. }

Anno U. C. 1069.
Ær. Ch. 317.
OVINIUS GALLICANUS. } Coss.
BASSUS. }

Anno U. C. 1070.
Ær. Ch. 318.
IMP. P. VALER. LICINIANUS LICINIUS AUG. V. } Coss.
FL. JULIUS CRISPUS CÆSAR. }

Anno U. C. 1071.
Ær. Ch. 319.
IMP. FL. VAL. CONSTANTINUS AUG. V. } Coss.
LICINIUS CÆSAR. }

Anno U. C. 1072.
Ær. Ch. 320.
IMP. FL. VALERIUS CONSTANTINUS AUG. VI. } Coss.
FL. VALERIUS CONSTANTINUS CAESAR. }

Anno U. C. 1071.
Ær. Ch. 321.
FL. JULIUS CRISPUS CÆSAR II.
FL. VALERIUS CONSTANTINUS CÆSAR. II. } Coss.

1 *Romæ, in Capitolio.*
E schedis Alberti Lollii Ferrariensis.

In uno latere.	*In altero.*
HERCVLI INVIC M. IVN. CAESONIVS NICOMACHVS ANICIVS. FAVSTVS. PAVLINVS. C. V. P. V D . D	XII. KAL. OCTOB. CRISPO. ET. CONSTANTINO CAESS. II. COSS

Eamdem habes apud Gruterum pag. 47. num. 9. sed absque Collegio Consulum.

2 *Romæ. Ex Henrico Brenemanno V. Cl.*

DD. NN. CRISPO ET CONSTANTINO
IVNIORE NOBILISSIMIS CAESS. IT. COSS
III. NON. SEXTIL ORDO M DIDI
TANORVM HOSPITIVM AMICITIAMQVE
FECIT CVM Q. ARADIO VAL PROCV
LO V. C. ET IPSVM LIBEROS POSTEROSQVE
EIVS SIBI LIBERIS POSTERISQVE SVIS
PATRONVM COOPTAVIT
Q. ARADIVS VAL. PROCVLVS. V. C. PRAE
SES PP. HOSPITIVM AMICITIAM
QVE FECIT CVM ORDINEM DIDI (*sic*)
TANORVM IPSOS LIBEROS POSTEROS
QVE EORVM SIBI LIBERISQVE SVIS
IN FIDEM CLIENTELAMQVE, SVAM
POSTERORVMQVE SVOR VM RECEPIT
AGENTE ORDINE

De hoc ipso *Quinto Aradio Valerio Proculo* sunt aliae Tesseræ hospitalitatis, aliaque Elogia apud Gruterum.

Anno U. C. 1074.
Æræ Ch. 322.
PETRONIUS PROBIANUS. } Coss.
ANICIUS JULIANUS.

Anno U. C. 1075.
Æræ Ch. 323.
ACILIUS SEVERUS. } Coss.
VETTIUS RUFINUS.

3 *In Civitate Atinæ.*
E schedis meis, & ex Donio.

C. VETTIO. COSSINIO. RVFINO. C. V.
PRAEFECTO. VRBI. COMITI
IN. CONSIST. CORR. CAMP. CORR.
TVSCIAE. ET. VMBRIAE. CORR.
VENETIAE. ET. HISTRIAE. CVR. ALV.
TIBERIS. ET. CLOACAR. SACRAE. VRBIS
CVR. VIAE. FLAMINIAE. PROCONSVLI. PRO
VINCIAE. ACHAIAE. SORTITO. PONTIFICI. DEI
SOLIS AVOVRI. MIN. PALATINO. ORDO. PO
PVLVSQ. ATINAS QVOD. IN. CORRECTVRA
EIVS. QVAE. SAEVISSIMAM TYRANNIDEM INCVRRERAT
NVLLAM. INIVRIAM. SVSTINVERIT
PATRONO. DICATISSIMO.

Mancam dedit Donius, aliisque naevis fœdatam. Is habet RVFINO. CVM. PRAEFECTO. VRBI. COMITI VIN. CORR. CAMP. CORR. TVSCIAE. ET HISTRIAE. In schedis meis legitur AVGVRI. MIN. PALATINO, idest, ut conjicio, *Auguri Minori Palatino*, aut *Ministro Palatino*; nam apud Gruterum pag. 1088 num. 7. occurrit *Minister Larum Augustorum*. Donius vero legit AVGVRI. SACRO. PALATINO. In antepenultima linea Donii lectionem sequutus sum: nam in schedis meis habebatur IN. CORRECTVRA EIVS. QVAE. SVAVISSIMA. T. CRAN...... INIVRIAM &c. Utrobique est in fine PATRONO DICATISSIMO. Valeretur legendum DICATISSIMVS. Hic vero illustris vir hoc Anno processisse Consul videtur, quamquam nulla heic sit mentio Consulatus, fortasse quod postea ad sublimem hunc gradum pervenerit. Et siquidem ad hujus Anni Consulem referenda est Inscriptio, *Cossinii* Cognomen ejus nomini est adjungendum.

Anno U. C. 1076.
Ær. Ch. 324.

FL. JULIUS CRISPUS CÆSAR III. } Coss.
FL. VAL. CONSTANTINUS CÆSAR III. }

Anno U. C. 1077.
Æræ Ch. 325.

PAULINUS. } Coss.
JULIANUS. }

Anno U. C. 1078.
Æræ Ch. 326.

IMP. FL. VAL. CONSTANTINUS AUG. VII. } Coss.
FL. JULIUS CONSTANTIUS CÆSAR }

Anno U. C. 1079.
Æræ Ch. 327.

FL. VALERIUS CONSTANTINUS. } Coss.
MAXIMUS. }

2 *Roma,*
in Cœmeterio Lucinæ.
Ex Boldetto.

DEPOSITA PVELLA NOMINE
VRSA IN PACE ANNORVM
VIGINTI DVO CONSS. FL.
CAESARI ET MAXIMI
VV CC EMPTVIOC VIRIS ET
IA

Primus Consulum hujus Anni, si Grammaticæ leges heic observatæ sunt, est *Flavius Cæsareus* tantum. Ipse quoque, & Collega *Maximus* appellari videntur *Viri Clarissimi*, ita ut nullum heic vestigium occurrat unius ex filiis Constantini Magni Augusti, eoque minus Constantini ipsius. Attamen vide Relandum, qui multas Leges congerit, datas hoc Anno *Constantino, & Maximo Coss.*, aut *Constantino Cæsare V. & Maximo Coss.* sive *Constantio, & Maximo Coss.* ut Fastos omittam. Num *Flavius* gentis nomen in Constantini Magni familia celebratissimum, & *Cæsareus* Cognomen pro *Cæsare* fictum, peperisse potuit Constantinum Consulem hoc Anno? Unus lapis multis pluris faciendus, quam Libri non pauci. Vox EMPTVIOC in penultimâ lineâ corrupta est.

Anno U. C. 1080.
Æræ Ch. 328.

.... JANUARINUS, sive JANUARIUS. } Coss.
.... JUSTUS. }

2 *Antiquaria in Hispania.*
E schedis meis.

CRIOBOLIVM ET
AEMOBOLIVM MOVIT
DE SVO. PETRONIVS. MAR
CELLVS. SACERDOS. VI. KAL
DEC. IIII. VIR. PRIMO ET IVSTO

Ita schedæ meæ. At doctiss. P. Philippus Camerinius Presb. Orator. Marmor hoc in Urbe Tennana nunc adservari ad me scripsit. Habes heic Consules. Nisi PRIMVS suffectus fuerit in Consulatu, verisimile videtur, *Januarium Primi* etiam cognomine fuisse ornatum. De *Criobolio* vide Scriptores supramemoratos (sed præsertim Van-Dale) qui de *Taurobolio* agunt, eisque adde Reinesium pag. 73.

Anno U. C. 1081.
Ær. Ch. 329.

IMP. FL. VALER. CONSTANTINUS AUG. VIII. } Coss.
FL. VALERIUS CONSTANTINUS CÆSAR IV. }

Anno U. C. 1082.
Ær. Ch. 330.

GALLICANUS. } Coss.
SYMMACHUS. }

3 *Mutinæ,*
in ædibus Canonicorum.
Exscripsi.

BRVTT. AVRELIANAE. C. F
FILIAE. MVSSOLAMI. PATRON. ET. ASTE
RIAE. C. F. NEPTI. MARCELLIN. EX COMIT
ET. MARINAE. ET. GALLICANI. CONSS
ORDINARI. QVAE. VIXIT. ANN. XXXVII.
MENS. X. DIES. XVIIII. OB. MERITA
HONESTATIS. ET. CONCORDIAE
CONIVGALIS. FL. VITALIS. V. C. PROTEC
ET. NOTARIVS. VXORI. AMANTISSIMAE
ET. SI BI

Hanc eamdem protulit Gruterus pag. 626. num. 8. sed nimium deformatam. Protectores in Codice Theodosiano ab Imperatore Honorio appellantur, *qui armatam militiam subeuntes, non solum defendendi corporis sui, verum etiam Protegendi lateris nostri sollicitudinem patiuntur*.

4 *Roma,*
in Cœmeterio Priscillæ.
Ex Senatore Bonarota.

INNOCENTIA CONIVNX ISSIGVARIS
QVAE CVM EVM VIXIT BENE
ANNIS X DIES DVODECIM
QVAE DE SAECVLO EXIBIT
3DIBVS AVG GALLICANO CONS

Alter tamen *Gallicanus* Anno Christi 317. Consulari munere functus fuit, propterenque minime certum est, ad utrum ex hisce annis referenda sit hæc Inscriptio.

Anno U. C. 1083.
Æra Ch. 332.

ANNIUS BASSUS. }
ABLAVIUS. } Coss.

1 *Romae,*
in Coemeterio Sanctae Agnetis.
Ex Boldetto.

 ASELLVS ET LEA PRISCO PATRI BENEMERENTI IN PACE
QVI BIXIT ANNIS LXIIII MENSIBUS III
DIES. N. XII

V. K. OCT. D. BASSO. ET ABLAVIO
CONSS

In penultimâ lineâ V. K. OCT. D. idest *Quinto Calendas Octobres Decessit*.

Anno U. C. 1084.
Ær. Ch. 332.

PACATIANUS. }
HILARIANUS. } Coss.

Anno U. C. 1085.
Ær. Ch. 333.

FLAVIUS DELMATIUS. }
ZENOPHILUS. } Coss.

Anno U. C. 1086.
Ær. Ch. 334.

L. ACONTIUS OPTATUS. }
ANICIUS PAULLINUS. } Coss.

2 *Lugduni,*
ad Sancti Irenaei.
Ex Clariss. Marchione Maffejo.

OPTATO ET PAVLINO CON
SVLIBVS KAL. FEBRARIS DEPOS
SELENTIOSES

Anno U. C. 1087.
Æra Ch. 335.

JULIUS CONSTANTIUS. }
CEJONIUS RUFIUS ALBINUS. } Coss.

1 *Romae,*
in Capitolio.
E Schelestratio, & Mabillonio VV. Cl.

CEIONIVM RVFIVM ALBINVM
V. C. CONS. PHILOSOPHVM
RVFI VOLVSIANI BIS ORDINARI. CONS. FILIVM
SENATVS. EX. CONSVLTV. SVO
QVOD. EIVS. LIBERIS. POST. CAESARIANA
TEMPORA. IDEST. POST. ANNOS. CCCLXXX. ET. I.
AVCTORITATEM DECREVERIT
FL. MAGNVS IANVARIVS
V. CL. CVR. STATVARVM.

1 E Manochio Gruterus hanc habet pag. 387. num. 3. sed multis scatentem vitiis. Ibi in principio legitur S. P. Q. R. & in fine haec adduntur: LOCVS. ADSIGNATVS. A. NIGRO. ET. CASTONIANO. CVR. OPERVM. PVBLICORVM. Quod est ad *Rufium Volusianum*, Ceionii Rufii Albini Patrem, qui hic Bis *Ordinarius Consul* appellatur, vide quae supra notavi ad Annum Christi 311.

Anno U. C. 1088.
Æræ Ch. 336.

FL. POPILIUS NEPOTIANUS. }
.... FACUNDUS. } Coss.

Fortassis ad hunc Annum spectat Inscriptio, quam Gruterus attulit pag. 390. num. 1. Ego verò iterum producere statui, ut puto, emendatiorem.

1 *Beneventi.*
Misit Johannes Bernardinus Tafurius V. Cl.

C. CLAVDIO IVLIO
PACATO V. C. COS. CAMP
OB. AEQVITATEM IVOICII
ET PATROCINIA IAM (*fort.* IVRIS) PRIVATI
OROO BENEVENTANVS
PATRONO POST PASCES OEPOSITOS
CENSVIT COLLOCANOAM

Lex 16. C. *de donationib. ante Nupt.* data dicitur *Nepotiano, & Pacato Consulibus.* Conjecturæ locus est, Facundo suffectum fuisse C. CLAVDIVM IVLIVM PACATVM, de quo Inscriptio nostra.

Anno U. C. 1089.
Æræ Ch. 337.
.... FELICIANUS. }
TI. FABIUS TITIANUS. } Coss.

Vide infra ad Annum Christi 391. ubi Inscriptiones aliquot habentur, de *Titiano Consule Ordinario* loquentes, quæ fortassis ad hunc ipsum Annum sunt referendæ.

Anno U. C. 1090.
Æræ Ch. 338.
.... URSUS. }
.... POLEMIUS. } Coss.

2 *Romæ,*
in Cœmeterio Priscillæ.
Ex Boldetto.

ATTIE PVBLICIE. B. QVESQVENTI
IN P. VRSVS PATER. VRSO ET POL
COSS

Idest: *Bene Quiescenti In Pace.*

3 *Ibidem,*
in Cœmeterio Callisti.
Ex eodem.

EQ HERACLIVS
QVI FVIT IN SAECVLVM
AN. XVIII. M. VII. D. XX.
ET FILO (*sic*). SVO. BENEMERENTI IN P
DECESSIT. VII. IDV STEB (*sic*)
VRSO ET POLEMIO
CONSS

4 *Romæ.*
Ex Mabillonio.
Lapis postea in Museum Albanum inlatus.

ANIME (*sic*) INNOCEN
TI GAVOENTIAE QVE VI
XIT ANN. V. M. VII. OIES XXI. IN PACE
MERCVRIVS PATER FILIAE
D.V. IDVS. NOVEMB. VRSO ET POLEMIO COSS

5 *Aquilæ,*
pro foribus Sanctæ Mariæ de Rojo.
E schedis meis.

DEDICATA III. KAL. IVL
VRSO ET POLEMIO CONS
OB CVIVS OEOICATIONEM
OEOIT PLEBI VRBANE
AO AEPVLVM CONVIVII
PANEM ET VINVM TAVROS II. VERBECES XV.
PRAETEREA ET ARCAE EORVM FOLLES M
EX QVORVM VSVRIS PER SINGVLOS ANNOS
CONVIVIVM OEOICATIONIS
SIBE EXSIBEANT

Anno U. C. 1091.
Æræ Ch. 339.
IMP. FLAVIUS CONSTANTIUS AUG. II.
IMP. FLAVIUS CONSTANS AUG. } Coss.

Romæ,
in Sancti Apollinaris.
E schedis meis.

AVR. CANDIDIANAE. BENE. QVESQVEN
TI. IN. PACE. QVAE. VIXIT. ANNIS. XXXI.
MENSES. VIIII. CVM. MARITO. FVIT. ANNOS
XI. MENSES. VIII. DIES. X. DEPOSITA. KAL
APRIL. CONSTANTINO. AVO. II. ET. CONSTANTE. AVG. COSS

Pro CONSTANTINO legendum CONSTANTIO. Nomina *Constantini*, *Constantii*, & *Constantis* saltebant in Fastis patiunt. Neque desunt monumenta quaedam, quæ *Constantinum*, videlicet Juniorem Augustum, hoc Anno Consulem scribunt. Inscriptio hæc a Ligorio quoque in suis Collectaneis MStis refertur. Eam insuper inter Donianas habemus. Apud Ligorium legitur CONSTANTINO. ET. CONSTANTE AVGG. COSS. Desideratur in prima linea AVR. ut minutiora omittam.

Anno U. C. 1092.
Ær. Ch. 340.
ACINDYNUS.
L. ARADIUS VALERIUS PROCULUS. } Coss.

Anno U. C. 1093.
Æræ Ch. 341.
.... MARCELLINUS.
.... PROBINUS. } Coss.

Neriti,
lapis Anno Ch. 1595. effossus, nunc desideratus.
Misit Johannes Bernardinus Tafurius Neritonensis V.Cl.

ANTONIO. MARCELLINO
ET PETRONIO PROBINO COSS
II. NONAS MAIAS
SVCCLAMANTE POPVLO EMPVRII NAVNAE
DE[redacted]OFFERENDA TABVLA AEREA INCISA
PATRONATVS M SALV. BALERIO VIRO SPLENDIDO
CVI IAM DVDVM SECVNDVM BOCIS (sic) EIVSDEM POPVLI
ET BOLVNTATEM (sic) ONOR PATRONATVS OBLATVS EST
Q. D. E. R. F. P. D. E. R. I. C. CVM DEVOTVS POPVLVS
IAMPRIDEM M. SAL. BALERIO PVBLICE (sic) ONOREM PATRONATVS
OPTVLERIT. CVIVS IMMENSA BENEFICIA SEMPER NON TANTVM
IN MVNICIPES (sic) BERVM ETIAM IN NOS IPSOS CONTVLERIT
EMPVRIVM QVOQVE NOSTRVM ITA SEMPER DILEXERIT
PROPTER QVOT NECESSE EST EVM REMVNERARI OPORTERE
PLACET ITAQVE VNIVERSO POPVLO EMPVRII NAVNITANI TABVLAM
AEREAM INCISAM EI OFFERRI DEBERE QVO GRATIVS DIONE ONOREM
SIBI CONLATVM A DEVOTISSIMO POPVLO EMPVRII NOSTRI LIBENTI
ANIMO SVSCIPIAT
(sic) CENSVENTIBVS CN. IVLIO MEMIO PRAETORE
C. IVL. SECVNDO [illegible] GEM AFRODISIO D[illegible]

Habes heic nomina utriusque Consulis, quorum prior est ANTONIVS MARCELLINVS, alter vero PETRONIVS PROBINVS. Illustravit doctiss. Tafurius hoc Marmor Dissertatione edita inter Opuscula Patris Calogeræ.

Anno U. C. 1094.
Æræ Ch. 342.
IMP. FL. CONSTANTIUS AUG. III. } Coss.
IMP. FL. CONSTANS AUG. II.

Anno U. C. 1095.
Æra Ch. 343.
M. MŒCIUS MEMMIUS FURIUS PLACIDUS. } Coss.
ROMULUS.

In Inscriptione Gruteriana pag. 413. num. 4. præter alia cognomina *Placidus* appellatur FVRIVS BALBVRIVS. At in schedis Cyriaci Anconitani rectius, ut opinor, FVRIVS BABVRIVS.

1 *Romæ,*
in Cœmeterio Cyriacæ.
Ex Boldetto.

FELICITAS. IN. PACE
XVIII. KAL. DEC
PLACIDO ET ROMVLO COSS.

Anno U. C. 1096.
Æra Ch. 344.
. . . . LEONTIUS. } Coss.
. . . . SALLUSTIUS.

2 *Romæ,*
in Cœmeterio Sanctæ Agnetis.
Ex eodem Boldetto.

DOMINI COIVGI TICRIDI QVE VIXIT
ANNIS XXIIII. ET
DIES XXVI. EXIT CVM VIRO
SVO ANNOS V. ET DES XXVII
BENIRVS COIVCI SV
DECESII IN IACE XV KAL OCT. LEONTIO. ET FIATLVSILO

In primâ lineâ lege DOMINAE CONIVGI TIGRIDI QVAE. In tertiâ EGIT. In quartâ DIES XXVII. In quantâ CONIVGI SVAE. In ultimâ DECESSIT IN PACE &c. ET SALLVSTIO Coss.

Anno U. C. 1097.
Æra Ch. 345.
. . . . AMANTIUS. } Coss.
. . . . ALBINUS.

3 *Extra Romam,*
in Basilica Sancti Pauli.
Ex Margarino.

TENI SORORI CASTISSIM
B. AMANTIO. ET ALBINO. CON
XXII. DEP. XIII. K. AVG
AVLO CONSS.

Gemina diversarum Inscriptionum fragmenta heic commixta opinor. Alterum, prioribus duabus lineis constans, ad hunc Annum Christi 345. spectare videtur. Alterum verò ad Annum Ch. 512 quo MVSCHIANVS & PAVLVS Consules processere.

Anno U. C. 1098.
Ær. Ch. 346.

IMP. FL. CONSTANTIUS AUG. IV. } Coss.
IMP. FL. CONSTANS AUG. III.

2
Romæ.
E schedis Farnesii.

ASTERI
CONSTANTIAE
ABSTINENTIAE TESTIMONI
VM SEMPITER L. TVRCIO
APRONIANO. V. C. FIL. TVRCI
APRONIANI C. V. PRAEF. VR
BI NEPOTI. TVRCI. SECVNDI
COS. QVAESTORI. PRAETORI
XV SACRIS FACIVNDIS COR
RECTORI TVSCIAE ET VMBR
IAE OB EIVS INSIGNE MERI
TVM SINGVLAREMQVE IVSTI
TIAM QVA OMNIFARIA LVCEN
SIVM VTILITATI HONESTATIQ.
PROSPEXIT CONSENSV OB
SEQVENTISSIMI ORDINIS AC
EIVSDEM CIVITATIS POPVLI
EXACTO ADMINISTRATIONIS
TEMPORE STATVAM EX AERE
PATRONO COLLOCATAM ADMI
NISTRAVIT DD NN. III ET
III COS. DECRETA EST AVTEM
POST CONSVLATVM AMANTII
ET ALBINI

Si ad hunc Annum referas hujusmodi *Inscriptionem*, pro DD. NN. III. ET III. COS. scribendum hic est in vigesima prima & secunda linea DD. NN. IIII. ET III. COS. isto quippe Anno *Constantius* Augustus Annum aperuit Quarto Consulatu. Sed ubi hisce Consulibus signari putes Annum Christi 346. eodemque positam fuisse Statuam *Turcio* huic *Aproniano*, intoleranda difficultas insurgit; cur videlicet in antepenultima lineâ subditur: *Decreta est autem Post Consulatum Amantii & Albini*. Annus ipse 346 a non paucis alias hac nota exprimitur: *Post Consulatum Amantii & Albini*, qui nempe Anno præcedenti Consules processerant, nondum renuntiatis, aut acceptis nomine Consulum novorum. Igitur quum duo diversi Anni heic excogitandi sint, in eam sententiam descendo, spectare Inscriptionem hanc ad Annum Christi 370. quo Consulatum iniere

VALENTINIANUS AUG. III. &
VALENS AUG. III.

Non amplius, ut suspicor, tunc erat in vivis Turcius Apronianus. Et ne quis miraretur, cur tam serò posita illi Statua fuisset, additum fuit, decretum de illa factum Anno *Post Consulatum Amantii & Albini*, videlicet Anno præsenti 346.

Anno U. C. 1099.
Ær. Ch. 347.

RUFINUS. } Coss.
EUSEBIUS.

Anno U. C. 1100.
Ær. Ch. 348.

FL. PHILIPPUS. } Coss.
FL. SALIA.

Fortassis ad hujus *Philippi* Consulis patrem pertinet Inscriptio subsequens. Et secundum conjecturam istam Consul noster appellatus fuisset

FLAVIUS ANTIGONUS PHILIPPUS.

2
Romæ,
in Sancta Mariæ Majoris.
E schedis meis, & Fratris Jucundi.

ΤΟΝ. ΠΑϹΗϹ. ΑΡΕ
ΤΗϹ. ΕΙΛΗΜΟΝΑ. ΦΩΤΑ
ΦΙΛΙΠΠΟΝ. ΠΡΕϹΒΥΝ. ΑΟ
ΝΙΗϹ. ΕΜΠΕΡΑΜΟΝ. ϹΟΦΙΗϹ
ΑΥϹΟΝΙΩΝ. ΥΠΑΤΟΥ. ΠΑΤΕΡΑ ΚΛΥ
ΤΟΝ. ΑΝΤΙΓΟΝΟΙΟ. ΘΡΕΨΕ ΜΑΚΗ
ΔΟΝΙΗ. ΔΕΞΑΤΟ Δ' ΙΤΑΛΙΗ

Tetrastichon hocce ita reddo.

Omnis Virtu-
tis Fulgidum Lumen,
Philippum Senem, Ao-
niæ Peritum Sapientiæ,
Latinorum Consulis
Antigoni Patrem Incly-
tum, Nutrivit Mace-
donia, Excepit Verò Italia.

Spectat etiam ad hujus Anni Consules Inscriptio hæc.

3
Extra Urbem,
in Basilica Sancti Pauli.
Misit doctiss. P. D. Petrus Paulus Ginanni,
Prior Benedictinus.

MIRE. BONITATIS ATQ. SANCTITATI
L. SVBIAE. IANVARIAE CONIVGI QVE VIXIT MECVM
ANNOS XVIII. M. V. D. XX. VARADIVS MELISSVS MARITVS
ET SIBI FECIT ☧ DEPOSITA IN PACE III. KAL. APR. FILIPPO ET SALIO COSS.

4
Ibidem.
E schedis Donii missis Clariss. Gorius.

MAGISTRI LVDI LIT
N̄ FEB CON̄ FL. PH

Anno U. C. 1101.
Ær. Ch. 349
. . . . LIMENIUS. } Coss.
ACO CATULLINUS. }

1 *Romæ*,
in Cœmeterio Priscillæ.
Ex Boldetto.

LIMENIO. ET. CATVLINO. CONS. III.
IDVS. IANVARIAS. DEFVNCTVS EST
EVVODIVS. QVI. VIXIT. ANNOS. LXV.
MENSES. TRES. ET. DIES. XI.
BENEMERENTI. IN. PACE. FECIT
CONIVX

2 *Ibidem*.
Ex eodem.

MENSES. VIIII. DIES. XVII. IBIT. IN
PACE. VI. KAL. DECENBRES
LIMENIO. ET. CATVLINO
☧ CONSS.

Quum ex *Catulus*, non verò ex *Catullus*, efformatum videatur hujus Consulis nomen, propterea CATVLINVS potiùs quàm CATVLLINVS scribendum. In vetustissimo Catalogo Præfectorum Urbis idem appellatur *Aco Catulinus*, & Præfecturâ Urbis functus dicitur Anno Christi 349. & duobus subsequentibus. Accipe demum Inscriptionem alteram, quam non fuisse fideliter exceptam suspicor.

3 *Asturicæ*.
Ex Donio.

ACO. CATVLLI
NVS. VIR. CONSV
LARIS. PRAESES
PRO. SALVTE. SVA
SVORVMQVE
OMNIVM. POSVIT

Scribendum CATVLINVS.

Anno U. C. 1102.
Ær. Ch. 350.
SERGIUS. } Coss.
NIGRINIANUS. }

Anno U. C. 1103.
Ær. Ch. 351.
POST CONSULATUM SERGII ET NIGRINIANI.

Uti Pagius animadvertit, turbatis nimium hisce temporibus propter *Magnentii* Tyrannidem, alii fuere Consules in Galliis, in Italia, & Africa, alii in aliis Orbis Romani Provinciis. Italia agnovit hoc Anno
MAGNENTIUM, & } Coss.
GAISONEM }
Habe in hanc rem vetustissimum fragmentum.

4 *Romæ*,
olim in Cœnobio Sancti Silvestri.
E schedis Ptolomeis.
Nunc in Museo Em. Card. Alexandri Albani.

EVENTI QVI BIXET CVM CO
XXI. MES. III. DEPOSITVS
MES III. D. VIII. DEPOSITVS I
MANNENTIO ET DECENTI
O COSS.

Quamquam corrupta sint hæc, evidenter tamen ibi legimus MAGNENTIO ET DECENTIO COSS. *Magnentii* Tyrannis frater *Decentius* fuit. Ac proinde habes non *Gaisonem*, sed quidem *Decentium* Cæsarem una cum fratre Fastis Consularibus hoc Anno dedisse nomen in Italia.

Anno U. C. 1104.
Ær. Ch. 352.
IMP. FL. CONSTANTIUS AUG. V. } Coss.
FL. CONSTANTIUS GALLUS CÆSAR. }

Anno U. C. 1105.
Ær. Ch. 353.
IMP. FL. CONSTANTIUS AUG. VI. } Coss.
FL. CONSTANTIUS GALLUS CÆSAR II. }

Anno U. C. 1106.
Ær. Ch. 354.
IMP FL. CONSTANTIUS AUG. VII. } Coss.
FL. CONSTANTIUS GALLUS CÆSAR III. }

Anno U. C. 1107.
Ær. Ch. 355.
. . . . ARBETIO. } Coss.
MAVORTIUS LOLLIANUS. }

5 *Romæ*,
in Cœmeterio Calepodii.
Misit Laurentius Zacagnius V. Cl.
Bibliothecæ Vaticanæ olim Custos.

STATILIA TIGRIS FILIA DVL
CISSIMA QVE VIXIT ANN
XXII. D. XVIIII. ET CVM MARITO
FECIT ANN IIII. M. III. D. VII.
KAL. IVLIAS QVIESCET IN PACE
FLAVIIS ARBITIONE ET LOLLIANO CONS

In aversa parte tabulæ hujus legebatur Græcis versibus concinnatum *Asterii Rufini* Epitaphium, quod infra suo loco accipies. Hinc autem intelliges, utrumque Consulem Gentis Flaviæ nomine esse insigniendum. Quod verò ex Inscriptionum Fabretti pag. 689. In Sponiana Inscriptione Miscellaneor. pag. 139. legitur quidem *Mavorti Q. F. Mæsio Egnatio Lolliano V. C.* sed ibi scribendum *Mavortii*. *Q. FL. Mæsio* &c. uti in Fabrettano Marmore Class. X. Magistrat. ubi is appellatur *Q. Flavius Mæsius Egnatius Lollianus*. Hæc nomina Consulis illius. Habes igitur, unde laterculum Consulum hujus Anni restituas, videlicet

FLAVIUS ARBETIO, seu ARBITIO. } Coss.
Q. FL. MÆSIUS EGNATIUS LOLLIANUS. }

1 *Extra Romam, in Sancti Pauli.*
Ex Margarino.

Anno U. C. 1108.
Ær. Ch. 356.

IMP FL. CONSTANTIUS AUG VIII. } Coss.
FL. CLAUDIUS JULIANUS CÆSAR. }

IVSTINA
XVII. D [illegible]
CINTVM SVM VIDVA
[illegible] VI. IDVS SEP. IN PACE
VIXIT ANNOS XXV. M. IIII
[illegible]IONI ET LOLLIANI CONS

Anno U. C. 1109.
Ær. Ch. 357.

IMP FL. CONSTANTIUS AUG IX. } Coss.
FL. CLAUDIUS JULIANUS CÆSAR II. }

[illegible] ARBITIONI &c.

Anno U. C. 1111.
Ær. Ch. 358.
TI. FABIANUS DATIANUS. } Coss.
NERATIUS CEREALIS. }

2 *Salonæ.*
E schedis meis.

DEP	FL. IVLIVS ZACONVS ET
IVL	AVRELIA MERIA CON
ZACO	IVX EIVS HOC SARCOFA
NIS	GVM SIBI VIBI. POSVERVNT
DIE III	SI QVIS POST NOSTRAM PAV
NOVEM	SATIONEM HOC SARCOFA
BRES	GVM APERIRE VOLVERIT IN
DATIA	FERAT ECCLESIAE SALON. AR
NO ET	GENTI LIBRAS QVINQVAGINTA
CEREA	
LE COSS.	

ZACONVS, & ZACONIS est pro DIACONVS & DIACONIS, uti *Zabulus* pro *Diabolus*, *Zeta* pro *Diæta*.

Anno U. C. 1112.
Æra Ch. 359.
FLAVIUS EUSEBIUS. } Coss.
FLAVIUS HYPATIUS. }

3 *In Basilica Nolana.*
Ex editis a Francisco Blanchinio V. Cl.

SEMPER OB MERITVM VIVEIS PRAECONIA LAVDIS
ET BONA PROOENIES [illegible]
PEVIA SV [illegible]
EL [illegible] SEMPER ERIS [illegible] OMINE DVLCI
[illegible] FELICIS
EVSEBIO ET YPATIO COSS. DP. IN PACE
VI. KAL. IVN

1 *Romæ,*
Ex Cl. V. P. Lupo e Societ. Jesu.

EVSEVIO. ET YPATIO CC
V. IDVS IVNIAS. DECES
SET. PRIMA QVAE
VIXIT ANNVS XXXV
M. II. DEPOSITA IN PAC

2 *Ibidem,*
Ex Clariss. P. Sirmondo e Societ. Jesu.

IVNIVS BASSVS V C
QVI VIXIT ANNIS XLII. MEN. II
IN IPSA PRAEFECTVRA VRBI
NEOFITVS IIT AD DEVM
VIII. KAL. SEPTEMB
EVSEBIO ET HYPATIO COSS.

Gruterus pag. 399. num. 3. Inscriptionem refert positam CRONIO EVSEBIO V. C. AEMILIA ADDITA PRAEDICTAE PROVINCIAE CONTVITV VIGILANTIAE ET IVSTITIAE EIVS ET RAVENNATENSIVM CIVITATE &c. Et quamquam is mendosam agnoscat, mendosius tamen appellat ejusdem exemplum a Marochio adlatum. Certe si attente contempleris, mancus est hic titulus. Quamobrem liceat mihi lineas easdem ex altero exemplo proferre, quod mihi suppeditarunt schedæ meæ.

CRONIO EVSEBIO V. C. CONSVL. ORD
CVR. AEMILIAE. ADDITA. PRAEDICTAE
PROVINCIAE. CONTVITV VIGILANTIAE
ET IVSTITIAE. EIVS. ETIAM RAVENNA
TIVM CIVITATE &c.

Quum hic revera *Consul ordinarius* fuerit, fortasse reputandus est idem, qui in Fastis ad hunc Annum memoratur. Quamvis enim Statua huic posita dedicata fuerit COS. FL. MALLIO THEODORO V. C. idest Anno Christi 399. alibi vidimus decretos hujusmodi honores viventi, & post quamplurimos dumtaxat annos Dedicationem fuisse celebratam. Neque prætereo heic volo Inscriptionem ex Ligorio haustam.

3 *Romæ.*

HERCVLI SACRVM
FL. EVGENIVS. V. C. EX PRAEF
PR. COS. ORDINAR. COMES
DOM. VOTO. SVSCEPTO
LIB. MER.

Flavii illius *Eugenii* nulla mentio in Fastis, quæ tamen mirum est, quod desideretur, quum is *Consul Ordinarius* dicatur. Quod Suffectorum nomina aut perierint, aut quo anno collocanda sint, interdum ignoremus, id facile accidit. At Ordinarii Consules Annum aperiebant, eorumque nomina Fastis tradebantur. Si unum Ligorium testem heic haberemus, fraudis notam illi inurere nobis liceret. Verum jamdiu Gruterus pag. 406. num. 1. nobilem Inscriptionem protulit, positam FL. EVGENIO V. C. EX PRAEFECTO PRAETORIO CONSVLI ORDINARIO &c. COMITI DOMESTICO ORDINIS PRIMI &c. HVIC CONSTANTIVS &c. AVGVSTVS ET IVLIANVS NOBILISSIMVS CAESAR STATVAM SVB AVRO IN FORO D. TRAIANI QVAM ANTE SVB DIVO CONSTANTE &c. MERVIT &c. RESTITVENDAM CENSVERVNT. Ergo a veri similitudine non abhorret, alterum ex hisce Flaviis Consulibus fuisse *Flavium Eugenium*, de quo in hisce Inscriptionibus agitur. Atque is fortasse fuerit FLAVIVS EVGENIVS HYPATIVS.

Anno U. C. 1112.
Ær. Ch. 360.
IMP FL. CONSTANTIUS AUG. X. }
FL. CLAUDIUS JULIANUS CÆSAR III. } Coss.

4 *Romæ,*
in Cœmeterio Sanctæ Helenæ.
Ex Boldetto.

PARENTES. DIONISIO. FILIO. DVL
CISSIMO. VIX AN. V. M. VII. D. VIII. D. P.
XVI. KAL. SEPT. CONSTANTIO. X. COS. IN. P.

A ☧ ω

DVLCISSIME FILIE EROTIANETI. VIX
ANN. II. M. VII. D. XI. DEP. XIIII. KAL. SEP.
CONSTANTIO. X. COS IN PAC.

Inscriptio hæc Bononiam translata visitur in Cœnobio Sancti Dominici. Quod quotidie accidit in exscribendis antiquis Lapidibus, ut unus uno, alter altero modo eamdem Epigraphen legat, hæc etiam animadverte. Petrus Herculus Gherardius amicissimus Concivis meus ibi legit in primâ lineâ DIONYSIO. In secundâ DEP. In quintâ pro EROTIANETI legit ERILLANETI. Quare *Juliani* nomen cum *Constantii* Augusti nomine non legatur, si petis, responsum habeto. Ante paucos menses *Julianus* in Galliis rebellione inchoatâ, usurpatoque *Augusti* nomine adversus Constantium procedebat. Propterea Romæ e Fastis ejus nomen exclusum.

Anno U. C. 1113.
Æra Ch. 361.
FLAVIUS TAURUS. }
FLAVIUS FLORENTIUS. } Coss.

Anno U. C. 1114.
Ær. Ch. 362.
.... MAMERTINUS. }
.... NEVITTA. } Coss.

5 *Romæ.*
Ex Vignolio.

MAMERTINO. ET. NEBITTA CO (*sic*)
NONIVS. VICTOR. OLYMPIVS V. C
ET. AVR. VICTOR. AVGENTIVS
TRADIDERVNT. LEONTICA
KAL. APR. FELIC
ALIA. TRADIDERVNT. CON. SS
VI. IDVS. APR. FRLIC. LEONT
CONS. SS. TRADIDERVNT
CRYPHIOS. VI. IDVS. APR. FELIC

Leontica, & *Cryphia*, sive *Gryphia*, spectant ad sacra Solis Mithræ. Sanctus Hieronymus in Epistolâ ad Lætam: *Ante paucos annos*, inquit, *propinquus vester Gracchus, nobilitatem Patriciam sonans nomine, quum Præfecturam gereret Urbanam, nonne specum Mithræ, & omnia portentosa Simulacra, quibus Corax, GRYPHVS, Miles, LEO, Perses, Heliodromus, Pater initiantur subvertit, fregit, excussit?* Reinesio hæc Sacrificia fuisse creduntur. Mihi Simulacra: fracta quippe & excussa video. Verbum quoque TRADIDERVNT in Inscriptione ista mihi facit. Ista tamen in Sacrificiis adhibita, atque ostensa Populo.

1 *Cinguli,*
in Portico Palatii Publici,
in basi Statuæ.
Misit Nob. Eques Cavallinus.

FL. FORTVNIO
VIRO DIVOTISSIMO
PALATINO PATRONO
DIONISSIMO OB INSI
GNIA EIVS MERITA OR
DO CINGVLANORVM
PONENDAM DECREV
IT DIE. VI. IDVS OC
TOBRES MAMERTINO
ET NIVITTA CONSS

De Cingulo Civitate vide, quæ dicam infra in Classe Geographiæ.

Anno U C. 1115.
Ær. Ch. 363.

IMP FL. CLAUDIUS JULIANUS AUG. IV. }
SECUNDUS SALLUSTIUS. } Coss.

Anno U. C. 1116.
Ær. Ch. 364.

IMP. FL. IOVIANUS AUG. }
FL. VARRONIANUS NOB. PUER. } Coss.

2 *Romæ,*
in Cœmeterio Gordiani.
Ex Boldetto.

A ω

PVER NATVS
DIVO IOVIANO AVO. ET
VARRONIANO COSS
ORA NOCTIS IIII
IN VXIT VIII. IDVS MADIAS
DIE SATVRNIS LVNA VICESIMA
SICNO CAPI ORNONOM INE SIMP
COVS.

Lapis iste in Museum Eminentiss. Cardinal. Alexandri Albani postea inlatus fuit. Pro IN VXIT legendum fortasse in sextâ lineâ IN EXIT. hoc est *in ortu*, seu exeunte die *Octavo Idus Madias*. In calce ita restitue. IN SIGNO CAPRICORNO NOMINE SIMPLICIVS, quo nomine appellabatur puer heic memoratus. Februario præcedenti mense ad plures abierat Jovianus Augustus; propterea heic DIVVS appellatur.

Anno U C. 1117.
Ær. Ch. 365.

IMP FL. VALENTINIANUS AUG. }
IMP. FL. VALENS AUG. } Coss.

3 *Romæ,*
in Sancti Silvestri.
E schedis meis.

BONAE MEMORIAE FILIO DVLCISSIMO
LAVRENTIO
VIXIT. ANN XVI. M. V. D. IIII.
DECESSIT
IIII. IDVS. AVG. VALENTINIANO ET
VALENTE CONSS

4 *Ibidem,*
in Cœmeterio Callisti.
Ex Boldetto.

DEPOSSIO VRSI QVI VIXIT AN. LV
D. XXVII. DEP. XV. KAL. APR D. LVN.
CONS. VALENTIN. ET. VALE. XII. DI.

Pro *XV. KAL. APRIL.* scribendum foret *XII. KAL.* sed quum facile hæ unitates pro *V.* sumtæ fuerint. Anno Christi 365. litera Dominicalis B. decurrebat. In postremâ verò lineâ legendum videtur *XI. DIE*, quo *Ursus* sic sepulturæ traditus fuit. In primâ lineâ DEPOSSIO pro DEPOSITIO, uti in aliis priorum Christianorum titulis occurrit.

Anno U C 1118.
Ær. Ch. 365.
FL. GRATIANUS N. P. }
FL. DAGALAIPHUS. } Coss.

Hi tamen serò renunciati. Proinde primi hujus Anni Menses signati fuere

POST CONSVLATVM VALENTINIANI
ET VALENTIS AVGG.

Utriusque intervalli exempla nunc accipe.

5 *Romæ,*
in Cœmeterio Calepodii.
Ex Boldetto.

CECILI DOMINVS FELICIS POST CONS. VALEN
TINIANI ET VALENTIS VII KAL. FEB. DEPOS
APOLINVS. QVI. VIX. ANN. XVIIII. M. VII. D. VI.
QVESCET IN PACE
MATER LEOPARDES

6 *Romæ,*
in Cœmeterio Callisti.
Ex eodem.

BENEMERENTI FILIAE ☧
AGAPENI VIRCINI IN PACE
DEP III. KAL DEC. GRATANO ET
DEOALAIFO COSS. V. A. XX

Oscitanter a Marmorario scriptes heic vides VIRCINI pro VIRGINI, & GRATANO pro GRATIANO.

1 *Interamnae, ex Cœmeterio Valentiniano.*

AE. QVAE DEFVNCTA EST XIIII. KAL
CONS GRATIANO ET DALHFO

DALHFO pro DEGALAIFO.

Anno U. C. 1119.
Æræ Ch. 367.
FL. LUPICINUS.
FL. VALENS IOVINUS. } Coss.

2 *Romae, in Cœmeterio Callisti. Nunc Turonis. Ex Mabillonio.*

FLAVIIS LVPICINO ET IOBI
NO CONSS. VII. IDVS IVNIAS
DECESSET DE SECVLVM
PVER VICTORINVS QVI
BIXIT ANNVS XXXVII. M X.
D. X. ET CVM VXSORE
FECIT ANVS II. M. III.
DP V. IDVS IVNIAS VE
NEMERENTI IN PACE

3 *Extra Romam, in Basilica Sancti Pauli. Ex Margarino.*

BENEMERENTI IN PACE FESTO. QVI VIXIT
ANNOS. XI. ET. MENSES. VIIII. DEPOSITVS. XI. K
IOVINO ET LVPICINO
BENEMERENTI. COMPARI HILARINO QVI VIXIT A
DEPOSITVS. VI. KAL. OCTOB. VALENTINIANO II. ET VA

Consulatus Secundus *Valentiniani* & *Valentis* Augustorum pertinet ad Annum subsequentem Ch. 368.

4 *Ibidem. Ex eodem.*

: HILARA
QVAE VIX. ANN. XXVII. DEP
LVPICINO ET IO

Anno U. C. 1120.
Æræ Ch. 368.
POST CONSULATUM LUPICINI. ET JOVINI.
IMP. FL. VALENTINIANUS AUG. II.
IMP. FL. VALENS AUG. II. } Coss.

Anno U. C. 1121.
Æræ Ch. 369.
VALENTINIANUS N. P.
VICTOR. } Coss.

5 *Romae, in Cœmeterio Cyriacae. Ex Boldetto.*

HIC POSITA EST PVELLA
BENIGNA. QVAE VIX. ANN. XVI.
D. X. DEP. VIII. KAL. AVG.
VALENTINIANO. N. P. ET VICTORE

Anno U. C. 1122.
Æræ Ch. 370.
IMP. FL. VALENTINIANUS AUG. III.
IMP. FL. VALENS III. AUG. } Coss.

6 *Romae, in Cœmeterio Callisti. E Boldetto.*

AVR. ALEXANDER. QVI VIT (sic)
ANNVS. XVII. M. N. VII. DP
XII. OCTOB. VALENTINIANO
III. ET VALENTE III. COSS.

A T ω ☧

1

Romæ.
Ex eodem.

PVER RVFIN
QVI VIXIT ANN
X V IIII. DI. VIIII. D. PRID
IDVS OCT. DD NN VA
LEN TINIANO ET VALENTI
AVG III CON
SS. ☧

2

Romæ,
in margine Vici, vulgo Strada Terratina.
Ex Donio.

☧

BENEMER. MART
DVLCIS. QVI VIX
D. IN. PACE D NON. SE
MINIS. NOSTRIS V
TIN. ET. VN AVGG III CONS

Idest: *Qui Vixit In Pace, Depositus* (aut *Decessit*) *Nonis Septembris, Dominis Nostris Valentiniano Et Valente Augustis Tertium Consulibus.*

Anno U. C. 1131.
Ær. Ch. 371.
IMP. FL. GRATIANUS AUG. II.
SEX. ANICIUS PETRONIUS PROBUS. } Coss.

3

Romæ,
in Cœmeterio Commodillæ.
Ex Boldetto.

HIC IACET MVSCVLA QVE ET GALATIA
QVE VIX ANN. DVOB. MENS. DVOB ET D. XVII
DEP. XV. KAL. AVG. GRATIANO AVO. IIII
PROBO CONSS. IN PACE
☧ ☧

BONE MEMORIE ADQVE IN
NOCENTIE SVRVS QVI BI
XIT ANNOS DVOS MEN VII
DEP. XVII. IN PACE DEC VII
IDVS IVLIAS

In tertiâ lineâ pro AVG. IIII PROBO, scribe AVG. II. ET. PROBO. In lineâ quartâ pro DEP. XVII. lege DIES XVII. Habes heic *Palmam*. Num Martyrem excogites *Surum* puellum annos tantum duos, menses duos, & dies septemdecim natum, & quidem Romæ, quo tempore Christiana Religio & Pax ibi florebant? Vide, quæ differui in Antiquit. Italic. Dissertat. LVIII. Alteram nobilem inscriptionem addo.

4

Veronæ,
in Cathedrali Templo.
E schedis Farnesian. & Jacobi Valerii.

PETRONIO
PROBO V. C. TOTIVS
ADMIRATIONIS VIRO PRO
CONS. AFRICAE. PRAEF
PRAETORIO. ILLYRICI. PRAEF
PRAET. GALLIAR. II. PRAEF
PRAET. ITALIAE. ATQ. AFRICAE
III. CONS. ORDINARIO. CIVI EX
IMIAE BONITATIS DISERTISS.
ATQ. OMNIB. REBVS ERVDITISSI
MO. PATRONO NEPOTI PROBIANI
FILIO PROBINI VV. CC.
PRAEF. VRBIS ET COS

De præclaro hoc Viro multa habet Gothofredus in Prosopographia Cod. Theod., & Reinesius pag. 66. ubi Aniciæ gentis Genealogiam contexit. Sunt & apud Gruterum pag. 450. num. 1. tres Inscriptiones ad eum pertinentes, in quarum primâ appellatur *Prosessus Veronensium*, perquam raro utique titulo. Heic autem *Civis eximiæ bonitatis* dicitur, scilicet Veronensis, ob, ut puto, Civitate donatus a Populo. Ejus Pater *Probinus Præfectus Urbis, & Consul*, heic memoratus, Consulatum gessit Anno Christi 341. Illius Avus *Probianus*, itidem Præfectus Urbi, & Consul, pariter heic laudatus, Consulis munere functus fuerat Anno Christi 322. Quare tam *Probinus*, quàm *Probianus* in Fastis signandi sunt appellatione addita *Petroniæ* gentis.

Anno U. C. 1124.
Æræ Ch. 372.
DOMITIUS MODESTUS. } Coss.
ARINTHEUS. }

Anno U. C. 1125.
Æræ Ch. 373.
IMP. FL. VALENTINIANUS AUG. IV. } Coss.
IMP. FL. VALENS AUG. IV. }

1 *Romæ.*
Ex Vignolio.

CINTIAE. B. M. IN P.
Q. V. AN. P. M. XXV. M. I
D. V. DEP. D. V. NON. O
CTOB. VALENTINIANO AVGG. IIII.

Excidit Marmorario *Valentis* nomen, quum tamen retinuerit AVGG. idest Augustis.

2 *Extra Romam,*
in Basilica Sancti Pauli.
Ex Margarino.

ET AVGENA DECIA
MENSIS XI. D. XXV. DEP
ANO AVG. IIII.

Anno U. C. 1126.
Æra Ch. 374.
IMP. FL. GRATIANUS AUG. III. } Coss.
C ÆQUITIUS VALENS. }

3 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

CONPARI CLEMENTI
O. MARITO QVI VIX
T. IDIBVS FEBRVAR
ANI AVG III. ET EQVITII
IN PACE

Quamquam ad hunc Annum retulerim, spectare tamen titulus hic potest ad subsequentem, ita ut sit POST CONSVLATVM GRATIANI &c.

4 *Romæ.*
Ex P. Lupo e Societ. Jesu.

BENEMERENTI
IN PACE LIBERA
QVE BIXIT AN ϚII
NEOFITA. DEP. DIE
III. NONAS. MAIAS CON
GRATIANO III. ET EQVITIO

Ex geminis hisce lapidibus habes, quo alterius Consulis nomen scribendum sit.

Anno U. C. 1127.
Æra Ch. 375.
POST CONSULATUM GRATIANI AUG. III.
& ÆQUITII.

In Thesauro Gruteriano pag. 1018. num. 8. Inscriptio legitur non uno in loco depravata. Emendatiorem ego proferam.

5 *Sestini,*
in Sancti Pancratii.
Misit Dionysius Sancassianius Medicus.
Dedit quoque Donius.

VOTIVITATE ET TOTA MENTE D
EVOTA GENIVM CVRIAE DEDI
CATVM IN STATVAM IN
CVRIA AVG POSITVM PERPE
TVE LVCIS POSVIT ADME
NESTRATIONIS SVAE VE
SENVS FRONTINIANVS
CVRATOR R P HVIVSCE PAT
RIAE POSITA SVB DIAE XII K
OCTOBRIS POST CONSVLATV
D N GRATIANI AVGVSTI III. ET EQ
VITIO CONSVLIBVS

Heic rursus discimus, rectius scribi EQVITIVS quam AEQVITIVS.

6 *Romæ,*
in Cœmeterio Commodillæ.
Ex Boldetto.

PETRONIAE DIGNAE COIVCI QVE VIXIT ANNIS
XXI. ET FECIT CVM COMPARE SVO M X D V
KAL NOB POS CONSS GRATIANI ET EQVITI
VRSVS MARITVS SIBI ET INNOCENTI CO
MPARI FECIT CESQVET IN PACE

1 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

HIC QVIESCE
[redacted] IANVS DEP [redacted]
MARTIAS POST CONS
GRATIANI ET [redacted]
[redacted] TL A ✠ ω

Anno U C. 1128.
Ær. Ch. 176.
IMP. FL. VALENS AUG. V.
IMP. FL. VALENTINIANUS (Junior) AUG. } Coss.

Anno U C. 1129.
Ær. Ch. 177.
IMP. FL. GRATIANUS AUG. IV.
MEROBAUDES. } Coss.

Gruterus pag. 28 num. 6. Inscriptionem refert e Smetio in multis mancam. Eamdem accipe pleniorem.

2 *Romae,*
in domo Angeli Colotii,
ingens Ara.
E schedis Farnesiis.

M. D. M. IDEAE ET ATTIDI MINOTVRANO. S
NOBILIS IN CAVSIS FAMA CELSVSQ. SABINVS
HIC PATER INVICTI MYSTICA VICTOR HABET
SERMO DVOS [redacted] RESERVANS
CONSIMILES AVFERT [redacted]
ET VENERANDA MOVET CYBELES TRIODEIA SIGNA
AVGENTVR MERITIS SIMBOLA TAVROBOLI
RVF. CEIONI CAE SABINI F V. C. P. M. HIEROF. D. HECAT AVG ATVS
PVB. P. R. Q. PATER SACROR. INVICTI MITHRAE TAVROBOLINVS
M. D. M. ID. ET. ATTIDIS MINOTVRANI ET ARAM IIII. ID. MART
GRATIANO V ET MEROBAVDE CONSVLIBVS DEDICABIT
ANTIQVA GENEROSE DOMO CVI REGIA VESTAE
PONTIFICI FELIX SACRATO MILITAT IONE
IDEM AVGVR TRIPLICIS CVLTOR VENERANDE DIANAE
PERSIDICIQ. MITHRAE ANTISTES BABYLONIE TEMPLI
TAVRIBOLIQ. SIMVL MAGNI DVX MYSTICE SACRI

In dextro latere sculptus visitur Bos sub pinu, e quâ fistulae, mithra, tympana, & pedum pendent. In sinistro autem Aries sub pinu, a tergo faces & ferrum. Superne quinque Arietes. Habes Gratianum Augustum in marmore hoc *Consulem Quintum*. Verum pro *V.* scribendum videtur *IV.* Attamen te parumper cohibe. Pariter in Chronico Alexandrino signatur hoc Annus Consulatu [illegible], idest *Gratiani Augusti V. & Merobaudi*. Quamobrem dubitatio aliqua suboriri potest, an in marmore nostro adeo fidenter sit locus ille corrigendus.

3 *Pisauri,*
apud Episcopum Oliverium.
Ex Oliverio.

IOVIANO ☧ KARISSIMO
FECIT LAMPADIVS ET SOTERES FRA
TRES PIENTISSIMI MEROBAVDE

1 *Romae, apud Burgh. fact. Ex Cl. V. Francisco Blanchinio.*

M. D. M. I.
ET ATTIDI MENO
TYRANNO CONSER
VATORIBVS SVIS CAE
LIVS HILARIANVS V. C.
DVO DECEMBVR
VRBIS ROMAE
P. S. ET. HIEROCERVX
I. M. S. D. L. S. D
HECATE
D. N. GRATIANO AVG
ET MEROBAVDE
CONSS. IIII. IDVS
MAIAS

Illud DVO DECEMBVR videtur DVODECEMVIR. cujus tamen exemplum minime obvium est. Donius hanc ipsam referens legit DVODECIMB.... R. Erat etiam *Caelius ille Hilarianus Urbis Romae Perpetuus Sacerdos*, & *Hierocerux* Matris Deûm Idaeae. Apud Gruterum pag. 27. num. 4. Ulpius Egnatius Faventinus dicitur *Hierocerux D. S. I. M. & Hierofanta Hecatae*. In superiori quoque Inscriptione Rufius Caeionius appellatur *Hierof. D. Hecat.* idest *Hierophanta Deae Hecatae*. Haec nomina varia Sacerdotum pro varietate Deorum.

2 *Romae, in Sanctae Caeciliae. E schedis Donii misit Gorius.*

MARCVS
FECERVNT
PETRVS. VIXIT
X. KAL. APR. DD. NN
GRATIANO IIII. ET. MER
ANASTASA. DEC. III.
QVAE VIX. ANN. IIII. D. X.
MARCVS. QVI. VIXIT. A

Anno U. C. 1130.
Ær. Ch. 378.

IMP. FL. VALENS AUG. VI.
IMP. FL. VALENTINIANUS AUG. II. } Coss.

Anno U. C. 1131.
Æræ Ch. 379

DECIMVS MAGNUS AVSONIUS.
Q. CLODIUS HERMOGENIANUS OLYBRIUS. } Coss.

Anno U. C. 1132.
Æræ Ch. 380.

IMP. FL. GRATIANUS AUG. V.
IMP. FL. THEODOSIUS AUG. } Coss.

3 *Romae, in Coemeterio Sancti Hippolyti. E Boldetto.*

LEO DEPOSITVS III. NONAS OCTOBRIS. DD. GRATIANO
ET THEODOSIO AVGG. COSS. IPSI BENEMERENTI
IN PACE QVI VIXIT ANNOS XVII. MENS. XI. TITVLVS POSITVS

4 *Ibidem. Ex eodem.*

VENEMERENTI IN PACEM QVI VVIXIT
ANVS XVII. M. XI. DEPOSITVS III
NONAS OCTOBRIS DD NN
GRATIANO THEODOSI AVCVLEO

Pro AVCVLEO legendum AVGVSTO.

5 *Romae, ad Ædem Sanctae Catharinae, prope Basilicam Vaticanam. E schedis Donii misit Gorius.*

H O
EVSTOLIVS V. C. CVM FILIA THE
DEPOSITVS X. KAL. AVG. DEPO
DD. NN. GRATIANO V
ET THEODOSIO AVGG. COSS A ω
I P

In primâ lineâ H. O. pro Q. idest *Hic Quiescit*. In postrema I. P. hoc est *In Pace*.

Anno U. C. 1133.
Æræ Ch. 381.

FLAVIUS SYAGRIUS. }
FLAVIUS EUCHERIUS. } Coss.

1 *Romæ, in pavimento Sanctæ Agnetis. Misit Alexander Capponius Marchio.*

PRESBITER HIC SITVS EST CELERINVS NOMINE DIO
CORPOREOS RVMPENS NEXVS QVI GAVDET IN ASTRIS
DEP. VIIII. KAL. IVN. FL. SYAGRIO ET EVGERIO

2 *Romæ, in Sancti Martini in Montibus. E schedis Donii misit Gorius V. Cl.*

S ET INNOCENTIAE FL
ANNOS V ET MENSES IIII DE
CRIO ET EVCHERIO. VI. CL

Idest *Syagrio* Et *Eucherio* Consulibus *Viris Clarissimis*.

Anno U. C. 1134.
Ær. Ch. 382.

ANTONIUS. }
AFRANIUS SYAGRIUS. } Coss.

Anno U. C. 1135.
Æræ Ch. 383.

FL. MEROBAVDES II. }
FL. SATURNINUS. } Coss.

3 *Romæ, in Cœmeterio Callisti. Ex Boldetto.*

HIC. IACET. TICIRA. VIXIT. ANNIS. V. MENSIB. III.
DEP. III. KAL. MAI. MERVBAVDE. ET
SATVRNINO CONSS.

4 *Romæ, in Via Burghesia, Ara, quæ unà cum præcedenti ad Annum Ch. 377. exhibita, effossa fuit in Pronao Basilicæ Vaticanæ. Ex Donio.*

M. D. M. I
ET ATTIDI. SANCTO
MENO TYRANNO
Q. CLODIVS. FLAVIANVS
V. C. PONT. MAIOR
XV. VIR. S. F. SEPTEM
VIR EPVLONVM
PONTIFEX DEI SOLIS
TAVROBOLIO CRIOBO
LIOQVE PERCEPTO
ARAM DICAVIT
NONIS APRILIBVS
FF. LL. MEROBAVDE
ET SATVRNINO
CONSS

Hanc antea ediderant Salmasius, Pignorius, & Reinesius Class. I. num. 40. sed mancam omnes. In antipenultimâ lineâ *FF. LL.* pro *Flaviis*.

5 *Extra Romam, in Basilica Sancti Pauli. Ex Margarino.*

IOHAN
VENERABILI
BENEMERENTI
DEPOSITA IN PACE CONS
DII ET SATVRN
VIBO FECIT

Hoc est *Consulatu Merobaudis* Et *Saturnini*.

6 *Ibidem. Ex eodem.*

LOCVS
DOMINE AC B
SIATI BENEM
AN. XXVIII DEPOSIT
MEROBAVDE
COMPAR. SE VIVO

Anno U. C. 1136.
Ær. Ch. 384.
FL. RICIMER. } Coss.
FL. CLEARCHUS. }

1 *Romæ,*
in Cœmeterio Sancti Hippolyti.
Ex Boldetto.

DD. NN. CLAEARCO ET RICOMEDE VV. CC.
CONSVLIBVS BENEMERENTI OLIBIONI
QVI VIXIT ANNVS XV. MESIS VI. DIES XX. DECESSIT
DIE XII. KALENDAS OCTOBRES IN PACE

Scriptum puto RICOMERE.

2 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani.

CASTISSIMAE FILIAE DOMITIANENI VIROINE
MATER PRO AMORE FECIT QVE VIXIT ANNIS
MENSES IIII. DIES TRES DEPOSITA XV. KAL. OCTOBRES
RICIMERE ET CLIARCO CONSVLIBVS

Anno U. C. 1137.
Ær Ch. 385.
IMP. FL. ARCADIUS AUG. } Coss.
BAUTO. }

3 *Vindobonæ,*
in Palatio Cæsareo.
Misit Eminentiss. Card. Dominicus Passioneus.

FL. ARCADIO. ET. BAVD
ONE. CONSS. X. KAL. IV
LIAS. DEFVNCTVS. LEO
NTIVS. NEOFITVS. QVI
VIXIT. ANN. PLVS. MINV
S XX. VIII. MES. V. D. XV.
VENEMERENTI. IN. PAC.

Anno U. C. 1138.
Ær. Ch. 386.
FLAVIUS HONORIUS N. P. } Coss.
EVODIUS. }

4 *In agro Interamnæ, nunc Terni.*
Misit N. V. Ferdinandus de Vicecomit. de Cittadinis.

POST CONSVLATVM ARCADI ET BAVTONI.V. C.
CONSS. VI. NONAS MART. DEPOSITA EST NER
VINIA EVRESIA H. F. IN PACE QVE VIXIT AN
NOS P. L. M. XXVIIII. CRISPINVS MARITVS SED
ET VMBRICIA ABVNDANTIA DVLCISSIMAE
FILIAE ET SIBI FECIT

Anno U. C. 1139.
Ær. Ch. 387
IMP. FL. VALENTINIANUS AUG. III. } Coss.
EUTROPIUS.

1 *Romæ*,
in Cœmeterio Sanctorum Felicis & Adaucti.
Ex Boldetto.

FELICITAS QVE BIX
AN. III. M. III. ET O. XIII
DP IIIX. KL. FEB CONS
VALENTINIANO III

2 *In Hispania.*
E schedis Patris Cataneî.

EX OFFICINA
HOMONI. VTE
RE FELIX. VAS
CONI. IN
X
PROC. TIBERIA
NO. PACTVS
EST. HORREVM
D. N. VALENTI
NIANO. AVG
TER. ET. EVTRO
PIO V. C. CONS
SCRIB. ELEFANTO

Ad hæc circiter tempora videtur referenda Inscriptio a Fabretto edita pag. 270. in quâ Adeodata dicitur *Deposita XVI. Kal. Februarii Coss. Magno Maximo Augusto*, qui videlicet per tyrannidem Imperium invasit sub Valentiniano juniore, ac Theodosio Augustis. Hujusce consulatus nemo meminit; & quod mirere, Lapis ille Romæ effossus fuit. Aut ergo delatus Maximo Tyranno Consulatus fuerit Anno Christi 384. nam antea quandam pacis speciem inter eum, & Valentinianum intercesserat, aut in hoc Anno, irruptione facta in Italiam, consulatum arripuerit.

3 *Romæ*,
fragmentum in Museo Em. Card. Alexandri Albani.
Exscribendum curavit Franciscus Blanchinius
V. Cl.

PERE MORS
PER ANNOS
ECVLA LVGENS
VALENTINIANO III. ET EVTROPIO. QV
ONORIO III. AVO. COSS

Idest. Hic in lucem editus fuit *Valentiniano Tertium, & Eutropio* Consulibus, scilicet Anno præsenti 387. Tum *Quievit*, sive e vivis excessit *Honorio Augusto Tertium* Consule, Anno videlicet Christi 396.

4 *Ibidem*,
in eodem Museo
fragmentum alterum.

NTI IN PACE Q
RITVM ANNI LVII
KAL. IAN. ET OEPOSITA EST XIII
NO. III. ET EVTROPIO CONSS.

Idest *Valentiniano Tertium, & Eutropio Consulibus.*

Anno U. C. 1140.
Æræ Ch. 388.
IMP. FL. THEODOSIUS AUG. II. } Coss.
CYNEGIUS.

5 *Romæ*,
in pavimento Sancti Martini in Montibus.
Ex Donio.

HIC PVNVS CRVOELE SITVM PRIMAQE (*sic*) IVBENTA
EREPTVS IVBENIS LIMINA MORTIS AOIIT
EVTYCHIVS SAPIENS PIVS ADQVE BENIONVS
CHRISTVM CREOENS PREMIA LVCIS ABET
CHIVS IACET HIC OECVS VN SE SVORVM
POSITVS QVARTO NONAS OCT
SI TEOOOSI AVOG. III. CICYGIN
O ANN XXVIII M III

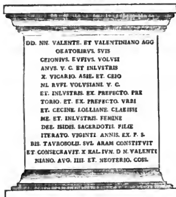
Aut Marmorarius, aut Descriptor CYNEGII nomen deformavit. Sunt & alia vetera monumenta, quæ *Tertium* Theodosii Augusti Consulatum hoc Anno signant. Sunt etiam, quæ ad Annum Christi 380. eum *Consulem II.* nobis exhibent. Quare, nihil, quod est ad ipsum, immutatum hinc volo, donec certiora prodeant.

Anno U. C. 1141.
Ær. Ch. 389.
FLAVIUS TIMASIUS. } Coss.
FLAVIUS PROMOTUS. }

Anno U C. 1142.
Ær. Ch. 390.
IMP. FL. VALENTINIANUS AUG IIII. } Coss.
NEOTERIUS. }

Protulit Gruterus pag. 28. num. 5. Inscriptionem *Cejonii Rufii Volusiani.* Hanc rursus producere lubet; qualis olim a Ligorio descripta fuit, ut quae lectio praeferenda sit, Eruditi judicent.

1 *Romae,*
in Ara marmorea,
in aedibus Fliscorum.
Ex Ligorio.

Pro FILIE scribendum videtur in undecimâ lineâ FILIO. In primâ verò occurrunt *Valens & Valentinianus Augusti.* Gruterus habet VALENTINIANO ET GRATIANO; sed parum rectè. Iis enim notis designatur Annus Christi 370. quo Consules processere *Valentinianus & Valens Augusti III.* Anno illo primum facta fuerit Inscriptio, & posita Ara. Verum *post XX. Annos* instauratâ iterum, & dedicatâ Arâ ipsâ, Inscriptioni eadem additamenta facta fuere, ut nova consecratio Anno hoc peracta ad posteros permaneret. Gruterus in lineâ terriadecima habet EX PERCEPTIS TAVROBOLIIS. VI ARAM CONSTITVIT. Cum hisce verbis compone lectionem Ligorii, apud quem videas rectè adnotatum Quartum Valentiniani Augusti Consulatum. Accipe & alteram.

2 *Extra Urbem, in Sancti Pauli, in columna.*
Misit doctiss. P. Petrus Paulus Ginanni Prior Benedictinus.

MILIANA . . IB . . PRAETORIA . . COLVMNA. PAVL . .
NATALE. X . . VALENTINIANI AVG. IIII. ET. NEOTERI VC ADMI
NISTRANTE EI FILIPPO VIR . .

3 *In superiori parte columnae haec verba nuper detecta sunt.*

SIRICIVS EPISCOPVS A ☧ ω TOTA MENTE DEVOTVS

Decurrebat tunc *Siricio* Papa Annus Septimus sui Pontificatus.

Anno U. C. 1141.
Æræ Ch. 391.

TATIANUS.
Q. AURELIUS SYMMACHUS. } Coss.

Contelorio visus est FABIUS TITIANUS, immo T. FABIUS TITIANUS appellandus primus Consul. Ad eum quippe spectare arbitratus est Inscriptionem hanc

1 *Romæ,*
in Villa Burghesia.
Ex Contelorio, & schedis Francisci Ptolomei.

FABIVS TITIANVS
V. C. CONSVL
PRAEF. VRBI
CVRAVIT

2 *Ibidem.*
Ex eisdem schedis Ptolomeis.

TITVS. FABIVS. TITIANVS. V. C. CONS
ORD. PRAEF. VRB. CVRAVIT

Idest: *Consul Ordinarius.* Relandus verò censet, non confundendum *Tatianum* cum *Titiano*. Quod tamen factum quoque videre in Consulibus Anni Christi 337. Et fere ad præsentem Annum spectat Marmor, nunc mihi subdendum.

3 *Romæ,*
in Cœmeterio Sanctorum Felicis & Adaucti.
Ex Boldetto.

IETILIANO BENEMERENTI IN PACE QVI VIXIS
ANNVS N LXV. D. V. IN PACEM VII. IDVS MAIAS
TATIANO ET SYMMAGO CONSS.

Accipe & alterum.

4 *Romæ,*
apud N. V. Alexandrum Capponium Marchionem.
Misit Johannes Joseph Romagginius.

HIC POSITA EST ADEO
DATA. Q. V. AN. VI. M. III
D. XXIIII. IN PACE DEP. III
NON. MAI. TATIANO ET SVMA M (*sic*)

Istam verò controversiam dirimere subsequens lapis fortasse poterit.

5 *Romæ, in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani.*
Misit doctiss. V. Antonius Baldanus, Canonicus,
Albanæ Bibliothecæ Præfectus.

MAXIMO VIC
TORI AC TRIVMPHA
TORI SEMPER AVG.
FABIVS TITIANVS AVG. CONS.
ORDINARIVS PRAEF. VRBI
ITERVM IVDEX COGNITIONVM
SACRARVM MAIESTATI EIVS
DICATISSIMVS

Nisi ex hoc Marmore exciderit aliqua linea in principio, sique revera illud spectet ad *Maximum* Tyrannum, *Titianus* hoc Anno Christi 391. Consulatum minime gessisse potuit, quum Maximus a Theodosio Augusto debellatus fuerit Anno Ch. 388. ac proinde alius Annus Titiano Consuli tribuendus erit, quem tamen nusquam reperio. Et quandoquidem is *Consul Ordinarius* tum in ista, tum in superiori Inscriptione memoratur, a præsenti Anno dimovendus minime videtur. Suspicatus autem sum, & adhuc suspicor integram ad nos non pervenisse Inscriptionem istam, quum veri neutiquam videatur simile, *Titianum* Romæ existentem, monumentum hoc erexisse *Maximo*, qui numquam Romæ dominatus fuit. Quod si integrum est Marmor, opinemur oportet, *Titianum* a *Maximo* in Galliis renuntiatum fuisse *Consulem ordinarium*: quod tamen difficile credam. Quis enim Marmor spectandum Romæ se præbet? In quartâ lineâ est AVG. Si revera ita in Lapide legitur, hic *Augur* fuerit. Ceterum vide, an potius Marmore *Titianum Consulem Ordinarium*, & *Præfectum Urbi* nobis exhibentia, pertineant ad Annum Christi 337. quo *Fabius Titianus* Consul ex ipsa processit, & deinde Annis 339. & 340. Præfectus Urbi fuit. Quod ubi statuas, non ad Maximum Tyrannum, sed quidem ad *Constantinum Magnum* pertinebit Inscriptio ista.

Anno U. C. 1144.
Ær. Ch. 392.

IMP. FL. ARCADIUS. AUG. II.
FL. RUFINUS. } Coss.

6 *Romæ,*
in ædibus N. V. Alexandri Capponii Marchionis.
Misit ipse.

TOTIVS. PVDICITIAE
VERITAS. IGNATIA GERONTIA
QVAE. VIXIT. ANNOS P. M XLIII
FECIT. CVM CONPARE. SVO. ANN
XXIIII IVIT. IN. PACE. X KAL. APRIL
D. N. ARCADIO. II. ET RVFINO. CONS

7 *Pisauri,*
apud Johannem Baptistam de Passeris J. C.
Misit Cl. V. Joseph Bimardus de la Bastie.

ΔΙΟϹΚΟΡΟϹ ☧ ΝΑΥΚΛΗΡΟϹ ☧ ΩΔΗ ☧ ΗΚΥΜΙΘΗ ☧
ΕΝ ☧ ΗΡΗΝΙ ☧ ΗΖΗϹ ΗΤΗ ☧ ΚΗ. ΠΑΡΑΚΑΤΙ.

Θ. ΚΑΛ. ΜΑΡ. ΥΠΑΤ. ΤΩ. ΑΡΚΑΔ. C. ΚΑΙ. ΡΟΥΦΕΙΝ

Idest:

Dioscorus Nauclerus Hic Tumulatus Jacet
In Pace. Vixit Annos XXVIII. Depositus Fuit
IX. Kal. Martias Consulibus Arcadio Augusto, Et Rufino.

Quæ in Græco exemplo sphalmata habentur, non attingo. Postremam dumtaxat vocem, quæ erat [illegible], immutavi in ΡΟΥΦΕΙΝ, ut vides. Loco punctorum, aut commatum, habes hic in duabus primis lineis adhibitum Monogramma Græcum Christi.

Anno U. C. 1145.
Æra Ch. 393.

IMP. FL. THEODOSIUS AUG. III. }
ABUNDANTIUS. } Coss. in Oriente.
IMP. EUGENIUS. } Consul, Tyrannus in Occidente.

De Eugenio, qui Imperium & Consulatum invasit, mentio est in subsequenti Inscriptione.

1 *Mediolani,*
in ædibus Gualterii Corbettæ Jurisconf.
E schedis meis.

Κ Α Π Ι Τ Ο Λ Ι Ν Ι Α
Ζ Η Σ Α Σ Α   Ε Τ Η   Κ Η
Ε Ν   Κ Ι Τ Ε Σ Ι   Σ Ι Λ Ο Υ
Α Ν Ο Υ   Υ Π Α Θ Ε Ι Α   Ε Υ Γ Ε
Ν Ι Ο Υ   Τ Ο Υ Τ Ο   Ε Χ Τ Ο

Idest:

Capitolinia,
Quæ Vixit Annos XXVIII.
In Aedibus Syl-
vani. Consulatu Euge-
nii. Hoc ....

Anno U. C. 1146.
Æra Ch. 394.

FL. ARCADIUS IMP. AUG. III. }
FL. HONORIUS IMP. AUG. II. } Coss.

2 *Romæ,*
in ædibus Matthæjis.
E schedis Ptolomæi.

In anteriori facie.

PROBITATE MORVM INDVS
TRIAQVE VIVENDI ATQVE VTRIS
QVE LITTERIS ERVDITÒ IAM INDE
A MAIORIBVS SVIS INLVSTRIBVSQ
FAMILIIS CIVITATIS PATRONO CVIVS
OPERA AC BENEFICIO RECEPIT CIVITAS ELEMEN
TVM CVIVS MENTVM SERIES TEMPORIS VETVS
TASQVE CONSVMSERAT NAM EIVS CVRA SVMP
TVQVE AQVA MODO NON DEEST NECESSA
RIIS VSIBVS CIVITATIS VERVM ETIAM IN ERV
ENDIS PLVRIMIS LOCIS SPLENDIDISSIMVM
VRBI PRESTITIT ORNAMENTVM HVIC IGITVR OB
HAEC INSIGNIA GENERA MERITORVM STATVAM SAENEN
SIVM ORDO DECREVIT ADQVE IN AETERNAE VRBIS
PRIVATIS EIVS AEDIBVS CONLOCAVIT.

In latere.

DEDIC. IDVS
AVG. DD. NN.
ARCADIO III.
ET HONORIO II.
AVGG. CONSS.

In schedis legitur in antipenultimâ lineâ SAENIASIVM. Loco ejus posui SAENENSIVM, sed trepidans; nam ne sic quidem sublatum certe vulnus mihi persuadeo: quippe *Senenses* minime consuevere nomen suum per Dipthongum exprimere. Unus Ptolomeus *Senam* habet. Eruditorum erit meliora exerere.

1 *Tarenti,*
in Ecclesia Monachorum Cælestinorum.
Lapis effossus Anno Christi 1717.
Misit Cl. V. Petrus Polidorus Em. Card. Hannibalis Albani caussis audiendis Præfectus.

B . A . M
DEPOSITVS. IIII. ID. NOB
CONS. DD. NN. ARCAD.
ET HONOR. AVGG.
IVSTVS FIDELIS QVI
VIXIT ANNOS VII.

Inscriptionem hanc ad Annum illum spectare arbitror. Sed minime certum est, quum Anno Christi 396. iterum Consules iidem Augusti processerint.

Anno U. C. 1147.
Ær. Ch. 395.

ANICIUS HERMOGENIANUS OLYBRIUS. } Coss.
ANICIUS PROBINUS.

Anno U. C. 1148.
Æræ Ch. 396.

IMP. FL. ARCADIUS AUG. IV. } Coss.
FL. HONORIUS AUG. III.

2 *In Oppido Bazzano agri Aquilani.*
Misit erudit. V. Antonius Antinorius Aquilanus.

CATERVIO. FILIO. DVL
CISSIMO. QVI. VIXIT. AN
XXIII. D. XIII. DE. XII. KAL. SEP.
ARCADIO IIII. ET. ONORIO. III.

3 *Romæ,*
in Sanctæ Mariæ Transtiberinæ.
Ex Montfauconio, & Ficoronio Clariss. VV.

HIC REQVIESCIT QVODVVLTDEVS HO
NESTE RECORDATIONIS VIR QVI VIC
XIT ANNOS LϠL DEPOSITVS IN PACE
DIE V. IDVS. OCTOBRES CONSS DD NN
ARCADIO AVG QVATER. ET HONO
RIO AVG TER CONSVLIBVS

Tertiam addo, quæ tamen spectare etiam potest ad Annum Christi 394. aut 402.

4 *Romæ,*
in Sancti Stephani.
E Malvasia.

B A ☧ ω M
HIC REQVIESCENT
DVO FRATRES INNO
CENTES CONSTANTIVS
NIOFITVS. QVI. VIXIT
ANNIS. OCTO. M. II. D. VI
DEPOSITVS III. ID. NOB
CONS. DD. NN. ARCADI
ET HONORI AVG.
IVSTVS FIDELIS. QVI
VIXIT ANNIS VII.

Justi hujusce *Fidelis*, alterius ex hisce fratribus, Inscriptionem habes supra ad Annum Christi 394. iisdem verbis conceptam, uti heic legitur, nisi quod ibi dicitur *Depositus IV. Idus Novembris*. At quum *Tarenti* exstet illa Inscriptio, *Romæ* verò hæc ipsa, una ab altera diversa sit oportet, ac proinde diversum *Justum Fidelem* Tarentinum a *Justo* hoc *Fideli* Romano conjicere possis, nisi Romanum Marmor Tarentinum ad Urbem advectum fuerit. Ceterum Consulatus heic memoratus spectare etiam potest ad eumdem Annum Christi 394. aut ad 402.

5 *Romæ,*
in Sancta Agnetis,
pro fulcro Altaris.
E schedis meis.

ϡ HVIC TVMVLO QVIESCET TOTIVS FI
INTEGRITATIS HOMO OPINIONIS BONI AV
RATIONE FIDELIS MENTIS INTEGRAE
AMICORVM OB HOC IGITVR NEOFITVS SPAC
AVFINIANVS QVI VIXIT ANNIS XLII. DEPOSITVS
DD. NN. ARCADIO. IIII. ET HONORIO III. AVG.
COS.

1 *Romae, in Museo Albano.*

IN PACE IIII. NONAS
QVI VIXIT ANNIS LXXX
IO. IV. HONORIO III. IC POSI

Anno U. C. 1149.
Æræ Ch. 397.

CLODIUS HERMOGENIANUS CÆSARIUS. } Coss.
ATTICUS.

Medico indiget laterculus Consulum præsentis Anni. Panvinium Reinesium arguit, quod *Cæsarium inter Flavios retulerit sine teste, & applaudente nemine*. Ego ante oculos habeo Panvinii Fastos, & ubinam *Flavio* gentis Cæsarium adscripserit, non video. Is tamen, si fecit, recte fecit. Quum verò Panvinius idem *Atticum* ex Pontia prosapia natum putat, quod in vetusta Inscriptione occurrat PONTIVS ATTICVS V. C. is nimium suæ conjecturæ tribuit. Et sine infirmo fundamento mittitur quisquam *Virum Clarissimum* audiens, Consulem sibi fingat. Quod plus est, ne erroris quidem expers Reinesius ibi; nactus enim Inscriptionem, in qua CLODIVS HERMOGENIANVS CAESARIVS. V. C. legitur, Cæsario Consuli hujus Anni nomina illa nihil hæsitans accommodavit. Abstrahi se passus est ab auctoritate Reinesii Relandus, qui propterea laterculum Consulum præsentis Anni signavit, ut supra vidimus. Quod certum futurum est nobis, Consules hujus Anni fuere
FLAVIUS CÆSARIUS &
NONIUS ATTICUS.
Vadem profero vetustum Lapidem.

2 *Romae, olim in Cœmeterio Sanctorum Felicis & Adaucti. Ex Boldetto. Nunc in Museo Em. Card. Alexandri Albani.*

REVECAE. INNOCENTI. QVAE. VIXIT
ANNVM. VNVM. MENSEM. VNVM.
DIES XVII BENEMERENTI IN PACE
DEPOSITA. VIIII. KAL. SEPTEMBRES
FLAVIO. CAESARIO. ET NONIO
ATTICO. VV. CC. CONSS.
PARENTES. BENEMERENTI. FECERVNT

En & alterum Marmor.

3 *Extra Romam, in Basilica Sancti Pauli. Ex Margarino.*

HIC REQVIESCIT PERINA IN PACE
A QVE BIXIT ANNOS
DEPOSITA VIIII. KAL. SEP. FL. CESARIO
ET ATTICO VV. CC. SYRA CVM

4 *Ibidem. Ex eodem.*

BENATA
SE VIBI
FL. CAESARIO

Accipe quoque alteram Inscriptionem, quam Fabrettus quidem Cap. 4. num. 128. dedit, sed mutilam. Ego integram nunc exhibeo.

5 *Romae, ad Sanctae Mariae in Via Lata. E schedis Eminent. Cardinalis Dominici Passionei.*

SANCTAE CONIVGI CAELESTINAE
QVAE VIXIT ANNIS XX. MEN
SEN. I. DIES XXII. FECIT AVTEM
CVM AMPLIATO MARITO ANN
IS IIII. DIES XXI. BENEMERENTI
IN PACE DEPOSITA VIIII KAL. I
VNIAS. HILARITATI FILIAE BE
NEMERENTI IN PACE QVAE
VIXIT ANNIS XXIII. M. VIII.
D. XXVIII. FECIT CVM MARITVM
ANNOS V. DIES VI. DEPOSITA IIII.
NON. IVL. CAESARIO ET ATTICO COS.

Anno U. C. 1150.
Æræ Ch. 398.

IMP. FL. HONORIUS AUG. IIII. } Coss.
FLAVIUS EVTYCHIANUS.

6 *Romae, in Sancta Sabina. Ex Montfauconio V. Cl.*

NTIANI ET EPINICENIS
III. ET FL. EVTICIANO VV. CC. COS
XVI. KAL. OCTOBR. DEPOSITVS EST
ACIS QVI VIXIT ANN. P. M. LXV

1

Romæ,
in Sancti Pauli.
E schedis meis, & Margarino.

NE DVBIVM LONGO QVAERATVR IN EV [illegible]
THEODVLI TIBI NOMEN ERAT QVAE GRATA PARENTI
REDDIDERAS SVBOLEM PARI DICATA MARITO
NVNC TE TELLVS HABET SEPTEM POST DECE PERACTOS
EXEGERAS FASCES. EV TEGIT OSSA SEPVLCRVM
HAEC TIBI PRO MERITIS PENDO MERENTIA VOTA
DEP. V. IDVS. SEPTEMB. D. N. HON. AVG. III. CONS

Margarinus legit IIII. CONS.

Anno U. C. 1151.
Æra Ch. 399.

EUTROPIUS.
FLAVIUS MANLIUS (seu potius MALLIUS THEODORUS. } Coss.

2

Romæ,
in pavimento Sancti Martini.
Ex Donio.

♰ STABILIS V̄C ♰ TRIBVNVS
AN. PL. MĪN ♰ KL DEPOSITVS IN PACE
RIL ♰ FL. THEODORO V̄C. CONS ♰

Pertinere potest Inscriptio hæc ad Annum Christi 505. quo *Sabinianus*, & *Manlius Theodorus* Consulatum gessere. Vero tamen similius puto, referendam esse ad hunc Annum. Eo quippe quum securi percussus Eutropius fuerit, unus *Flavius Theodorus* deinde in Actis publicis commemoratus fuit.

Anno U. C. 1152.
Ær. Ch. 400.

FLAVIUS STILICHO.
AURELIANUS. } Coss.

3

Romæ,
in Cœmeterio Callisti.
Ex Boldetto.

VBINCENTIVS. QVI VI
ANN. P. M. LX.
D. PRID. ID. IAN. FL
STILICONI. V. C. COS
IN PACE. Q.

VBINCENTIVS idest VINCENTIVS. Notissimus ex Historia *Stilicho*. Quis autem fuerit *Aurelianus*, quæve ejus nomina, ac munera, edocebit nos subsequens Inscriptio.

4

Romæ,
in Monte Cœlio,
in Vinea Fonseca.
Misit Cl. V. Apostolus Zeno.

L. MARIO. L. F. QVIR
MAXIMO PERPETVO
AVRELIANO COS
SACERDOTI. FECIALI. LEG. AVGG. PR. PR.
PROVINCIAE SYRIAE COLAE. LEG. AVG PR.PR.
PROVINCIAE. GERMANIAE INFERIORIS. ITEM
PROVINC. BELGICAE. DVCI EXERCIT. MYSIA
CI APVD BIZANTIVM ET APVD LVGDVNVM
LEG. LEG. I. ITALIC. CVR. VIAE LATINAE
ITEM REIP. FAVENTINORVM. ALLECTO IN
TER PRAETORIOS. TRIB. PLEB. CANDIDATO
QVAESTORI. VRBANO. TRIB. LATICL. LEG
XXII. PRIMIG. ITEM III. ITALICAE
IIII. VIARVM CVRANDARVM ♰
M. IVLIVS ARTEMIDORVS 7
LEG. III. CYRENAICAE

Anno U. C. 1153.
Ær. Ch. 401.

VINCENTIUS.
FL. FRAVITA. } Coss.

Anno U. C. 1154.
Ær. Ch. 402.

IMP. FL. ARCADIUS AUG. V.
IMP. FL. HONORIUS AUG. V. } Coss.

5

Extra Romam,
in Basilica Sancti Pauli.
Ex Cittadinio, & Margarino.

✠ IC QVISCET. CVTINVS IN PACE
QI VIXIT. ANVS. P̄M. XXVI. DEPOSIT
ONORIO. AOVSTO. V. LAVRENTIVS
AMICVS DOLIS ISCRIBIT

Cittadinius legit in secunda linea P. M. idest plus minus XXS, idest *Viginti* & *Semis*, M. IS. DIPOSITO ONORIO AVGV-STO C. LAVRENTIVS. AMICVS DOLISI SCRIBET. Sed legendum DOLIS pro *Dolens*. Vide infra eamdem Inscriptionem ad Annum Ch. 404.

2 *Ibidem*,
Ex eodem Margarino.

☧

HIC REQVIESCIT IN PACE
QVI VIXIT ANNOS XXXIII. M
XV. ORAS VI. RECESSIT
D N. ONORIO AVG. V.
CVBECVLARIA HVNC TITVLVM
POSVIT

Anno U. C. 1155.
Ær. Ch. 403.
IMP. FL. THEODOSIUS AUG. } Coss.
RUMORIDUS.

2 *Romæ, in Sancti Martini in Montibus*.
E schedis Donii misit Gorius.

HIC REQVIESCIT IN PACE SACR
GERMANA SVNIVS VT
BONIFATIA DP VIII. KAL ❦ IAN ❦ CONS
MORIDO A C COSS
M FECERVNT SE VIVI LOCVM CVM SVIS
SIMBOLETTANO C F ARES

In quartâ lineâ inversis literis habes nomen alterius Consulis hujus Anni in excisso vocabulo... MORIDO, hoc est RVMORIDO Viro Clarissimo Consule.

Anno U. C. 1156.
Ær. Ch. 404.
IMP. FL. HONORIUS AUG. VI. } Coss.
ARISTAENETUS.

3 *Romæ*,
in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani.
Misit Franciscus Maria Otterius Marchio V. Cl.

DEPOSITA CONSTANTIA ❦ VI. KA
L ❦ IVLIAS HONORIO AVG. ❦ VI.
CONSVLE DIE DOMINI
CA QVAE VIXIT ANNOS PL
VS MINVS SEXAGINTA BE
NEMERENTI IN PACE

4 *Mediolani*,
in Sancti Ambrosii.
Misit doctiss. P. D. Petrus Grazioli,
e Congregatione Sancti Pauli.

HIC REQVIESCVNT IN PACE ERETRIVS
ET ANTONINA VIRGINII QVI SIMVL
FECERVNT ANN. XX. ϛ MARITVS VIXIT
ANN. XLϛIII. ET VXOR VIXIT ANN. XXXϛII
D. P. IDVS DECEMBRIS HONORIO ϛ COS

In secundâ lineâ VIRGINII, idest Conjuges. Vide, quam frequenti in usu foret nota numerica Graecorum ϛ pro VI Latinorum. Hanc quoque habes in subsequenti marmore.

5 *Extra Romam*,
in Basilica Sancti Pauli.
E schedis Donii misit Gorius.

HIC QVIESCET CVTINVS. IN PACE. QVIVIX.
HONORIO AVGVSTO ϛ LAVRENTIO

Habes quidem hoic HONORIVM AVGVSTVM Consulem VI. & in ea ipsa Inscriptione, quam super dedi ad Annum 405. Non omnium est, accurate e marmoribus literas describere.

1 *Extra Romam ibidem.*
Ex Margarino.

HIC REQVIESCET ISTRATONI
QVI VIXIT ANNVS XXXVI. DEP
CONSVLATV. D. N. HONOR. AVG. VI.
[illegible]PTIM. V. IDVS IVNIAS

2 Anno U C. 1157.
Ær. Ch. 405.
FL. STILICHO II. } Coss.
ANTHEMIUS. }

Romæ,
in Museo Albano.

ITI ❦ IN PACE ❦ QVI VIXIT ❦ ANN
❦ CONS ❦ FL ❦ STILICHONIS ❦ II ❦

Hanc referre ad Annum Christi 400. tibi liceat. At subsequens ad hunc Annum certe spectat.

3 *Romæ.*
E schedis meis.

DIS
SALVTIFERIS

DEDICATA STILIKONE ET
ANTEMIO COSS. KAL. APR

Anno U. C. 1158.
Æræ Ch. 406.
IMP. FL. ARCADIUS AUG. VI. } Coss.
ANICIUS PROBUS. }

4 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

DVLCI MARIAE QVAE DEPOSITA EST IN PACE DI
E IDVM OCTOBS D [illegible]VL ET PETRO
NIO PROBO V. C. COS.

Idest D. N. ARCADIO VI. &c. Scilicet *Probus* appellatus quoque est *Petronius*.

Anno U C. 1159.
Ær. Ch. 407.

IMP. FL. HONORIUS AUG. II. } Coss.
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. II. }

Addictum quoque volo, apud Gruterum haberi Graecam Inscriptionem, cujus interpretationem ibi desideratam exhibeo.

Hic iacet Eusebia in pace,
Hujus sacri pagi incola ex Vico
Addanorum. Vixit parum
Ad Annos circiter XV. Consulatu
Honorii Septimo & Constantino
Primo, Mense Panemi Duodecimo.
Decessit in pace.

Hinc habes, Constantinum Tyrannum jam Anno Ch. 407. in Gallias profectum, ibi Consulatum arripuisse.

5 *Tuscanellæ,*
in Sancti Petri.
Misit erudit. V. Sebastianus Dinius.

INNOCENTISSIMO FILIO THEODOSIO
CVIVS PRAECIPVA CLARITAS SVADET D.
CVIVS EGO PATER PERENNI LVCTV PERCIVS
TALEM FILIVM SVPERSTITEM HABERE N̄
MERVI. QVI VIXIT ANNIS XVIII
QVIEVIT IN PACE XIII. KAL OCTOB DD. NN.
HONORIO VII. ET THEODOSIO II. AVG.

Romæ,
in Museo Em. Card. Alexandri Albani.

HIC REQVIESCIT IN PACE FELICISSIMA
QVAE VIXIT ANNVS LX. QVAE FECIT CVM VIRO
SVO ANNVS XLV. DEPOSITA PRIDIE
HONORIO ☙ AVG ☙ VII ☙ HILARANVS CONIVGI
VOTVM POSVIT

Anno U. C. 1160.
Ær. Ch. 408.

ANICIUS BASSUS.
FLAVIUS PHILIPPUS. } Coss.

Anno U. C. 1161.
Ær. Ch. 409.

IMP. FL. HONORIUS AUG. VIII.
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. III. } Coss.

Anno U. C. 1162.
Æra Ch. 410.

FLAVIUS VARANES.
TERTULLUS. } Coss.

Pisauri,
apud Episcopum Oliverium.
Ex Oliverio.

☧ ROMANA. DVLKISMA
CO. REQESKIT. I. DIEM. IVD
DEP. III. K. MAPT. VAP. TERTY

Idest : Conjux Requiescit in diem Judicii Deposita III. Kal. Martias Varane, & Tertullo Consulibus.

Anno U. C. 1163.
Æra Ch. 411.

IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. IV. } Consul

Notatur & hic Annus:
POST CONSULATUM VARANIS.

Anno U. C. 1164.
Æra Ch. 412.

IMP. FL. HONORIUS AUG. IX.
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. V. } Coss.

Anno U. C. 1165.
Ær. Ch. 413.

LUCIUS.
HERACLIANUS. } Coss.

Anno U. C. 1166.
Ær. Ch. 414.

FLAVIUS CONSTANTIUS.
FLAVIUS CONSTANS. } Coss.

Spoleti,
in Sancti Floriani,
nunc apud Philippum Leoncellum.
E schedis Minervii.

RAPTA IACES NATIS QVOS MATER AD VBERA LIQVIT
ATQVE VIRO PARITER QVEM CITO DESTITVIT
TRISTE MINISTERIVM OEMINI SOLVERE PARENTES
FVNERE DE TANTO QVOS COQVIT IPSE DOLOR.
DEPOSITO SVPERAE DIEM QVINCTVM KL. IVLIARVM
CONSVLE CONSTANTIO V. C. QVAE VIXIT ANN. XXVII.

1 *Treveris,*
in Sancti Paulini.
Ex Browero.

H. IACET FLAVIVS CONSTAN
CIVS VIR CONSVLARIS. CO
MES. ET MAGISTER VTRIVS
QVE MILICIAE ATQVE PA
TRICIVS ET SECVNDO CON
SVL ORDINARIVS

Is iterum processit Consul Anno Christi 417. collega adsumtus ab *Honorio Augusto*, aut Anno 420. una cum *Theodosio Augusto* juniore. Hectervod contendit legendum ibi esse CONSTANTINVS. Verum confucta omnino est Inscriptio ista; quippe notae iste indicant *Constantium* patrem Valentiniani III. Augusti. At ille non tantum bis, sed etiam Tertium Consul fuit, ac praeterea in consortium Imperii ab Honorio assumtus, *Augusti* titulum gessit. In Augustorum Inscriptionibus minime recensentur dignitates, ante Imperium eis collatae. Neque *Constantius* iste Treveris finem vivendi fecit.

Anno U C. 1167.
Ær. Ch. 415.

IMP. FL. HONORIUS AUG. X.
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. VI. } Coss.

2 *Apud Laudem Pompejam veterem,*
in Sancti Petri.
E schedis Cyriaci Anconitani,
apud Philippum Stosch *S. R. I. Baronem.*

B M
HIC ETIAM REQVIESCIT
GALLICANVS V. C.
QVI VIXIT IN SECVLO PL. M. AN. LX.
DEP. VI. ID. OCT.
DD. NN. HONORIO X ET
THEODOSIO V. AVG. COSS

Excidit unicus numeralis, & scribendum THEODOSIO VI.

3 *Extra Romam,*
in Basilica Sancti Pauli.
Ex Margarino.

VNI ET AGAPE
TI MANICE EI
KAL. MAIAS
EODOSIO. VI. CONSS
VS LXVIII

Anno U. C. 1168.
Æra Ch. 416

IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. VII
JUNIUS QUARTUS PALLADIUS. } Coss.

Anno U. C. 1169.
Æra Ch. 417.

IMP. FL. HONORIUS AUG. XI.
FL. CONSTANTIUS II. } Coss.

4 *Florentiae,*
marmor effossum Anno Christi 1736.
in Sancta Felicitate.
Misit Antonius Franciscus Marmius Eques.

ΕΝΘΑ ΚΙΤΕ ΜΑΡΙ
Α ΘΥΓΑΤΗΡ ΙΩΑΝΝΟΥ
Κ ΝΙΚΚΡΑΤΩΝ ΕΖΗC
ΕΝ ΑΙΤΗ ΤΡΙΑ ΜΗ ΤΡΙC
ΗΜΙC ΠΙCΤΗ ΕΤΕΛΕ
ΥΤΗCΕΝ ΜΗ ΞΑΝ
ΔΙΚΟΥ Δ ΥΠΑΤΙ
Α ΟΝΟΡΙΟΥ ΑΥΓ ΤΟ
ΙΑ ΚΑΙ ΚΟCΤΑΝΤΙ
ΟΥ ΤΟ Β

Idest:

Heic Jacet Mari-
a Filia Johannis
Cui (patria locus) *Niceratum. Vixit*
Annos Tres, Menses Tres
(&) *Semis, Fidelis. Defuncta*
Est Mensis Xan-
tici Die IV. Sub Consula-
tu Honorii Augusti
XI. Et Constanti-
i II.

Niceratum locus fortasse fuit Vicus ingens, apud Apameam Syriae situs, qui a Theodoreto *Nicerte* appellatur.

Anno U C. 1170.
Ær Ch 418.

IMP FL. HONORIUS AUG XII.
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. VIII. } Coss.

Anno U. C. 1171.
Ær. Ch. 419.

MONAXIUS.
PLINTA. } Coss.

Anno U. C. 1172.
Ær Ch. 420.

IMP FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. IX
FLAVIUS CONSTANTIUS III. } Coss.

Anno U. C. 1173.
Ær. Ch. 421.

EUSTATHIUS.
AGRICOLA. } Coss.

Anno U. C. 1174.
Ær. Ch. 422.
IMP. FL. HONORIUS AUG. XIII.
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. X. } Coss.

1 *Extra Romam, in Sancti Pauli. E schedis Donii misit Clariss. Gorius.*

DEPOSIO IENARIES. KAL. IENVA
CVM VIRVM SVVM AN. XXςL C
ISCRIPSIT. TIBI VIROINIVS TVVS
REBELASTI QVOD A DOMINVM ILI
ANASTASIO BEN
IN PACE VIRO. H
QVI. VIXIT ϕ ANNIS. P. M
DIE ϕ NONAS ϕ OCTOB
THEODOSI AVO ϕ X

VIRGINIUS, idest *Maritus*.

Anno U. C. 1175.
Æræ Ch. 423.
ASCLEPIODOTUS.
FL. AVITUS MARINIANUS. } Coss.

2 *Extra Romam, ibidem. E schedis Donii misit idem Gorius.*

HIC. QVIESCIT
QVE. VIXIT. AN
IN PACE ς III. K. IV
MARINIANO V

3 *Extra Romam, in Basilica Sancti Pauli. Ex Margarino.*

FORTVNA IACET
ET DVLCIA VOTA PAT
SAT ENIM IAM PVBES CE
NEVS SCIEBAT FRONTE SERENA
PARVA QVIDEM NONDVM
PRAECEDEBAT TEMPORA S
RE LAREM IAM NORAT
PATET TELAE MOLLE
T GEMITVS TAMEN
E CORPOREO CRI
I. FEBR. MARIN
VIT A

Fortassis in penultimâ lineâ hujusce fragmenti signatus fuit Consulatus iste.

4 *Romæ, in Sancti Martini in Montibus. E schedis Donii misit Gorius.*

NA EMISINA QVE
CVM VIROINIVM SVVM
DIE MARINIANO VIRI NOB.

Anno U. C. 1176.
Æræ Ch. 424.
CASTINUS.
VICTOR. } Coss.

5 *Extra Romam, in Sancti Pauli. Ex Margarino.*

DEPS. EST. IN. PACE. FILO
CASTINO. V C. COS.

Anno U. C. 1177.
Ær. Ch. 425
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. XI.
FL. PLACIDIUS VALENTINIANUS CÆSAR. } Coss.

6 *Ravennæ, in Sancti Laurentii in Cæsarea. Ex Hieronymo Fabro.*

STEPHANO PROTASIO ET GERVASIO
BEATO MARTYRIO ET SIBI MEMORIAE
LAVRICIVS DEDICAVIT SVB DIE
XIII. KAL. OCTOBR. THEODOSIO XI
ET PLACIDO VALENTINIANO COSS

In secundâ lineâ BEATO MARTYRIO, fortasse legendum BEAT. MARTYRIB. Ibidem pro MEMORIAE, Agnellus in Vitis Archiepiscopor. Ravennat. habet MEMORIA AETERNA.

7 *Romæ, E schedis meis.*

HIC REQVIESCIT VITA
LES SEMA QVI VIXIT AN
PL. M. IIII. ET BENENAT
QVI VIXIT AN. PL M IIII
D PRIDE (*sic*) IDVS AVGVSTAS
DIE MERCVRIS DD NN
TEVDOSIO AVO. XI. ET VALENTA (*sic*)
NO PVERO FLORENTISSIM
O CAESARE

8 *Romæ, in Sancti Pancratii. Ex Boldetto.*

D̅ N̅N̅ THEODOSIO XI. ET VALENT
TERRVM CONS IDVS DECEM

Quid sit illud TERRVM, decernere non ausim. Si TERTIVM, pertinebit Inscriptio ad Annum Christi 430. quo *Valentinianus Tertium Consul* processit; & scribendum tunc erit *Theodosio XIII.* Verùm in Occidente a tribus annis imperabat *Johannes* Tyrannus, qui Consulatum etiam arripuit, uti ex rarâ subsequenti Inscriptione constabit.

1 *Extra Romam, in Sancti Pauli. Ex Margarino.*

CONSVLATV HIC REQVIESCIT DATIVA
IOHANNI AVG DEP. VI. KAL. FEB. IN PACE
CVM PRIMA DATIVAE SVBOLES MONSTRARET GAVDIA CARA
CVR SVBITO NOBIS LACRIMAS NON GAVDIA REDDES
NON ITA VOTA TVA MERVERVNT SPECTARE PARENTES
ET BASILIA SOROR EIVS HIC REQVIESCIT DEP. V. IDVS MARTIAS
IN PACE

Istam quidem edidit etiam Fabrettus pag. 418. At quia neglectam vidi a Fastorum concinnatoribus, quamquam sit non levis ad Historiam momenti, rursus ipsam exhibeo. Quoto Anno Romae Consulatum inierit *Johannes* iste, videlicet num praecedentibus duobus, an praesenti, incompertum est mihi. In hunc conjecturam meam constituunt, quod Theodosius & Valentinianus in Oriente Consulatum gererent, dum Romae *Johannes* iste dominabatur. At hic post paucos hujus Anni menses trucidatus, & Augustus & Consul esse desiit.

Anno U. C. 1178.
Æræ Ch. 426.

IMP. FL. THEODOSIUS JVNIOR AUG XII
IMP. FL. PLACIDIUS VALENTINIANUS II. AUG.
} Coss.

Anno U. C. 1179.
Æræ Ch. 427.

HIERIUS
ARDABURIUS.
} Coss.

2 *Extra Romam, in Sancti Pauli. Ex Margarino.*

QVEM FATALIS V
SET INSTITVTVM EST
HIERIO ET ARTABVRE COSS

3 *Romae, in pavimento Sancti Martini in Montibus. Ex Donio.*

VERISSIMVS BENEMERITIS
M AVINI VIXIT ANNIS PM XXXI
OCT CONS HVERI V C

Anno U. C. 1180.
Æræ Ch. 428.

FLAVIUS FELIX.
TAURUS.
} Coss.

4 *In Basilica Lateranensi. Ex Ciampinio V. Cl.*

FLAVIVS CONSTANTIVS FELIX VICTOR
MAGISTER VTRIVSQVE MILITIAE
ET CONSVL ORDINARIVS
ET PADVSIA INL. FEMINA EIVS VXOR
VOTI COMPOTES DE SVO
FECERVNT

Gruterus similem habet pag. 1076. num. 6. sed ibi tantummodo legitur FL. FELIX. V. C. Cuncta Consulis hujus nomina ex hoc Lapide nobis innotescunt. In Chronico Prosperi Aquitani ad Consulatum Theodosii Augusti junioris XIII. & Valentiniani Augusti III. sive ad Annum Christi 430. legitur *Aëtius Felicem cum uxore Padusia, & Grunitum Diaconum, quum eos insidiari sibi praesensisset, interemit.*

5 *Romae, in Sancti Martini in Montibus. E schedis Donii misit Gorius.*

DEPOSITVS IN PACE NON
CONSS FLAVIO FELIC

Sed quum Anno Christi 511. alter *Flavius Felix* unacum *Secundino* Consulatum gesserit, minime certum est, ad hunc Annum pertinere fragmentum Lapidis istius.

6 *Spoleti, apud Leoncillos. E schedis meis.*

OST CONS
S. ET TAVRI. VV. CC.

Anno U. C. 1181.
Æræ Ch. 429.

FLORENTIUS.
DIONYSIUS.
} Coss.

Anno U. C. 1182.
Æræ Ch. 430.
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. XIII.
IMP. FL. PLACIDIUS VALENTINIANUS AUG. III. } Coss.

Anno U. C. 1183.
Æræ Ch. 431.
BASSUS.
FLAVIUS ANTIOCHUS. } Coss.

1 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
E schedis Donii misit Gorius.

HIC REQVIESCIT FELIX V. C.
VIXIT ANNIS LXI. RECESSIT
CONS BASSO ET ANT

Idest Basso & Antiocho.

Anno U. C. 1184.
Ær. Ch. 432.
FLAVIUS AËTIUS.
VALERIUS. } Coss.

2 *In Basilica Nolana.*
Ex Francisco Blanchinio.

DEP. SACR. VIRG. M
DIE XIIII. KAL. MART. AETIO ET
ET PAVLI PRESB

Signantur quoque, ut infra videbis, *Aëtio* Consule, Anni Christi 446. & 454. Proinde minime certum, an huic locus sit Inscriptioni isti. Animadverte subsequentem Anni Christi 437.

Anno U. C. 1185.
Æræ Ch. 433.
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. XIV.
PETRONIUS MAXIMUS. } Coss.

Anno U. C. 1186.
Ær. Ch. 434.
ARIOVINDUS.
ASPAR. } Coss.

Anno U. C. 1187.
Ær. Ch. 435.
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. XV.
IMP. FL. PLACIDIUS VALENTINIANUS AUG. IV. } Coss.

1 *Catanæ,*
apud N. V. Ignatium Rizzarium.
Miserunt NN. VV. Andreas Lucchesius Messanensis, & Antonius Pantò Jurisconsultus Panormitanus.

AVITIANVS FIDE
LIS HIC IN PACE XPI
QVIESCIT QVI VIXIT
AN XII. REQVIEVIT
D. XVI. KL. APRILI
CONS THEODOSI XV
ET FL VALENTINIANI.
IIII.

Anno U. C. 1188.
Ær. Ch. 436.
FL. ANTHEMIUS ISIDORUS
SENATOR. } Coss.

Verùm in Occidente signatus quoque fuit hic Annus
POST CONSULATUM
FL. THEODOSII (junioris) AUG. XV. &
FL. PLACIDII VALENTINIANI AUG. IV.
Ad priorem laterculum Consulum spectat inscriptio hæc:

4 *Florentiæ,*
marmor effossum Anno Ch. 1736.
in Sanctæ Felicitatis.
Misit Antonius Franciscus Marmius Eques Florentinus.

B M
HIC REQVIESCIT IN
PACE AQILIA PAVLINA
L. F. QVAE VIXIT AN
NOS P M LX DEPOSITA
DIE ϛI K. L. OCTOB
CONS ISIDORO ET
SENATORE VV
CC. CON ℘

Siglas L. F. in quartâ lineâ interpretor *Laudabilis Femina*, quæ deposita fuit *Septimo Calendas Octobres*. Accipe nunc alterum Lapidem ad secundam Consulatus hujusce Anni denominationem pertinentem.

5 *Interamnæ.*
Ex Donio.

IN PACE. C
POST CONSVLA
THEDOSI VX
PLAC. VALEN
IIII. AVG

In tertia linea hujus fragmenti animadverte numeralem notam VX. pro XV scriptam more Græcorum.

Anno U. C. 1189.
Ær. Ch. 437.
AËTIUS II.
SIGISBULDUS. } Coss.

Anno U. C. 1190.
Ær. Ch. 438.
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. XVI.
ANICIUS ACILIUS GLABRIO FAUSTUS. } Coss.

6 *Romæ,*
in Sancti Martini in Montibus.
E schedis Donii misit Gorius.

ET IVSTE QVO SE VIVI SIBI EMER
CONSS. D. N. TEODOSIO XVI. ET ANICIO
ACIL. GABRIONE FAVST

Nomina & prænomina hæc *Fausti* Consulis Relando, aliisque ignota, nunc nobis ex hoc fragmento innotescunt.

Anno U. C. 1191.
Ær. Ch. 439.
IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. XVII. } Coss.
FESTUS.

1 *Extra Romam, in Sancti Pauli, Ex Margarino.*

HIC REQVIESCIT EVTIMVS AVRIOA QVI VIXIT
ANN [illegible] M. I. D. VII. DEP. V. IDVS OCTOB
THEODOSIO AVG. XVII. ET FESTO VC

2 *Ibidem, Ex Margarino, & schedis Domi misit Gorius.*

HIC REQVIESCIT IN PACE PRAETEXTATVS V. I. EXQVAE
STOR. SC P. DP. VII. IDVS OCTOBR. FESTO V. C
CONS. FILI A EIVS PRAETEXTATA. C. F. DP. XV. KAL. AVG. DECIO V. C. C.

Alter Festus Consulatum gessit Anno Christi 472. ac proinde incertus sum, sit-ne huic Anno, an alteri illi assignanda Inscriptio ista. Appellatur Praetextatus *Vir Illustris Exquaestor Sacri Palatii*, ejus verò filia *Praetextata* nomine, dicitur *Clarissima Femina*. Consulatum *Decii Viri Clarissimi* cadit in Annum Christi 486.

Anno U. C. 1192.
Æra Ch. 440.
IMP. FL. PLACIDIUS VALENTINIANUS AUG. V. } Coss.
ANATOLIUS.

Anno U. C. 1193.
Æra Ch. 441.
CYRUS) solus Consul in Oriente.
In Occidente signatus quoque fuit hic Annus:
POST CONSULATUM VALENTINIANI V. ET ANATOLII.

3 *Romæ, in Sancti Martini in Montibus. E schedis Domi misit Gorius.*

P CC DD NN VALENTINIANI V ET ANATOLI
DIE XV KALENDAS MAIAS CONSTAN
DEPOSITVS IN PACE QVI
VIXIT ANNIS LXX MEN
LOCVS CONSTANT ARCITEC
QVI FVIT

P CC DD NN. idest *Post Consulatum Dominorum Nostrorum Valentiniani Quinctum, Et Anatolii*. Sed *Anatolius* numquam Cæsar, vel Augustus fuit. Quare contra morem DD NN interpretari opus erit *Domini Nostri*.

4 *Viennæ Allobrogum. Ex Chorerio misit Cl. V. Joseph Bimardus Montis Seleuci Toparcha.*

ΟΙΡΗΝΗΣ ΕΤΗ
ΤΕϹϹΕΡΑΚΟΝ
ΤΑ ΚΑΙ ΙΕΡΙΝϹ ΤΕ
ΛΕΤΤΑ ϹΕΤΑ (lege ΜΕΤΑ) ΤΗΝ
ΤΠΑΤΙΑΝ ΤΩΝ
ΔΕϹΠΩΤΗΝ
ΗΜΩΝ ΒΑΛΕΝ
ΤΙΝΙΑΝΗΤ ΤΟ
ΠΕΜΠΤΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑ
ΤΟΛΙΟΤ ΤΟΤ ΛΑΝ
ΠΡΟΤΑΤΟΤ ΕΝΙΟ
ΝΙ ΠΕΡΙΤΙΝΤ ΣΕΚΤΗ
ΚΑΙ ΤΗ ΕΡΑ ΟΜΗ ΕΤΟ
ΝΗ ΗΜΕΡΑ ΠΑΡΑϹ
ΚΕΤ ΚΑΙ ΑΝΑϹΤ
ΚΝ ΤΗ ΗΜΕΡΑ ΚΡΙϹ
ΤΟΤ ΚΣΧΑΝΕΝΟΤ

Idest:

Irene Annos nata *Quadraginta*, post vitam *Similiter* actam, *Diem* suum *Obiit Post Consulatum Dominorum Nostrorum Valentiniani Quinctum, Et Anatolii* Viri *Clarissimi, Mense Peritii* die *Sextâ Et Horâ Simili Tumulata Est Die Parasceves Et Resurrectionis Die Christi* . . . . . .

Erroribus scatet. In linea undecima pro ENIONI legendum puto ΕΝ ΜΗΝΙ. In tertiadecimâ pro ΕΡΑ & ΕΤΟΦΗ, scribendum ΩΡΑ, & ΕΤΑΦΗ. Sed quid sit Sepulturæ mentio *Die Parasceves & Resurrectionis*, non assequor. Eoque difficilior nodus insurgit, si *Peritius Macedonum Mensis Januario* Romanorum respondet, ut Eruditi quidam censent. Sed fortassis in Martium cadebat, atque hinc eorum opinio emendanda.

Anno U. C. 1194.
Æræ Ch. 442.
EUDOXIUS. } Coss.
FL. DIOSCORUS. }

1 *In Basilica Nolana.*
Ex Francisco Blanchinio.

DP. EP. PAVLINI IVNIORIS D. III. SEPTE
FL. DIOSMORO V. C. CONS

Hinc habes, DIOSCORUM Consulem Fastis *Flaviae* gentis addendum esse, ac legendum hic DIOSCORO, non DIOSMORO.

2 *Romae.*
E Sirmondo.

HAEC TENET VRNA DVOS SEXV SED DISPARE FRATRES
QVOS VNO LACHESIS MERSIT ACERBA DIE
ORA PVER DVBIAE SIGNANS LANVGINE VESTIS
VIX HIEMES LICVIT CVI GEMINASSE NOVEM
NEC THALAMIS LONGINQVA SOROR TRIETERIDE QVINTA
TAENARIAS CRVDO FVNERE VIDIT AQVAS
ILLE REMI LATIO FICTVM DE SANGVINE NOMEN
SED GALLOS CLARO GERMINE TRAXIT AVOS
AST HAEC GRAIVGENAM RESONANS ARCONTIA LINGVAM
NOMINA VIRGINEO NON TVLIT APTA CHORO
DEPOSITI NONIS NOVEMB. CONSVL.
DIOSCORI V. C.

Anno U. C. 1195.
Æræ Ch. 443
PETRONIUS MAXIMUS II. } Coss.
PATERNUS, seu potius PATERIUS. }

3 *Romae,*
in horto Societatis Sanctorum Apostolorum.
Misit Ciampinius.

DOMINO RERVM HVMANARVM VALETINIANO AVGVSTO
PETRONIVS MAXIMVS V. C. FORI CONDITO
POST QVATVOR PRAEFECTVRAS ET DVOS ORDINARIOS
CONSVLATVS AVCTORI SIBI TOT HONORVM LOCA

Relandus praefert nomen *Paterni*. At vide, quae habet Pagius, qui praeferendum contendit *Paterium*.

Anno U. C. 1196.
Æræ Ch. 444.

IMP. FL. THEODOSIUS JUNIOR AUG. XVIII.
CÆCINA DECIUS ALBINUS. } Coss.

1 *Genuæ,*
in Basilica Metropolitana.
E schedis meis.

HIC REQVIESCIT BONAE
MEMORIAE SANCTVLVS
SVBDIAC. IN PACE QVI VIXIT
ANNOS. P. M. LXXX. DP EIVS VI.
KAL. MAIAS CONS. ALBINI VI. C. CONS

☧ ☧ ☧

Anno U. C. 1197.
Ær. Ch. 445.

IMP. FL. PLACIDIUS VALENTINIANUS AUG. VI.
NOMUS seu NONIUS. } Coss.

2 *Extra Romam, in Sancti Pauli.*
Ex Margarino.

LOCVS LEONIS RI PREBETERI
INCOMPARABILIS CVIVS FILIA
HIC REQVIESCIT IN PACE QVE VIXIT
ANNOS XX ET D XLI DP VIIII KAL ÑOB
CONS VALENTINIANI VI

Nomum Consulem Pagius, *Nonium* Relandus exhibent. Præferenda mihi creditur Pagii opinio.

Anno U. C. 1198.
Æræ Ch. 446.

AETIUS III.
Q. AURELIUS SYMMACHUS. } Coss.

3 *Romæ,*
in Museo Em. Card. Alexandri Albani.

KAL ☧ DECEM
AETIO ∮ III. ET SYM
QVAE VIXIT PL ∮ M

Anno U. C. 1199.
Æræ Ch. 447.

CALLYPIUS, sive ALYPIUS.
ARDABURIUS. } Coss.

4 *Extra Romam,*
in Basilica Sancti Pauli.
Ex Margarino.

HIC QVIESCIT GAVDIOSA C̄F ANCILLA DEI QVAE
VIXIT ANNVS XL. ET MEN. V. DEP X. KAL. OCTOB
CALLEPIO V C. CON

In primâ lineâ CF. idest Clarissima Femina.

5 *Ibidem.*
Ex eodem.

HEC DATILLAE H F DOMVS EST LVCIS A
CVIVS ANIMAM PRO CASTO SANCTO
NEMO DVBITAT CAELVM PET
FORTASSIS HONERET SEPV
SVI PARTE TOTA CVM SA
V. KAL. MART. CONSS CAL

H F. in primâ lineâ, hoc est *Honesta Femina.*

Anno U. C. 1200.
Ær. Ch. 448.

RUFIUS PRÆTEXTATUS POSTUMIANUS.
FLAVIUS ZENO. } Coss.

Anno U. C. 1201.
Ær. Ch. 449.

PROTOGENES.
ASTERIUS. } Coss.

Anno U. C. 1202.
Ær. Ch. 450.

IMP. FL. PLACIDIUS VALENTINIANUS AUG. VII.
GENNADIUS AVIENUS. } Coss.

6 *Romæ,*
in pavimento Sancti Martini in Montibus.
Ex Donio.

HIC POSITVS EST ANTIOCCHOS CANDIDATVS PREMECERI
QVI VISIT ANVS P. M. L. IN PACE ÇL KAL. MART
DOMINI NOSTRI VALENTINIANI AVGG. VII. ET ABINIO COS.

Anno U. C. 1203.
Ær Ch. 451.

IMP. FL. MARCIANUS AUG. } Coss.
ADELPHIUS. }

Anno U. C. 1204.
Ær. Ch. 452.

ASPORACTUS. } Coss.
FL. HERCULANUS. }

Anno U. C. 1205.
Ær. Ch. 453.

VINCOMALUS. } Coss.
OPILIO. }

1 *In Castello Osopi in Foro Julii.*
Ex Fontanino.

HIC IN PACE REQVI
ESCIT COLVBA VIRGO
SACRATA DI QVE VI
XIT IN D̄N̄Ō ANNOS
PL̄ M̄ NONAGINTA
D̄P SVB D. VIII. IDVS
AVGVSTAS OPILIO
NE V̄. C. CONS. IN. SEC

Verùm quia Anno Christi 524. alter *Opilio* Consulatum gessit, difficile statui possit, ad illum-ne, an ad illum Annum pertineat Inscriptio praesens.

Anno U. C. 1206.
Ær. Ch. 454.
AËTIUS. } Coss.
STUDIUS. }

2 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

HIC REQVIESCIT IN PACE LAVRENTIA SP̄ QVAE VIXIT ANNOS PLVS MINVS ⅢⅢ DEP. PRIDIE KAL. FEBRVARIAS POST CONSVLATV OPILIONIS V̄C

Ad hunc Annum spectare mihi creditur Inscriptio ista, quum nondum novi Consules innotuissent. Spectare tamen posset etiam ad Annum Christi 525. nam praecedenti 524. Consulatum gessit alter *Opilio*.

Anno U. C. 1207.
Ær. Ch. 455.

IMP. FL. PLACIDIUS VALENTINIANUS } Coss.
AUG. VIII. }
L. ANTHEMIUS. }

Anno U. C. 1208.
Ær. Ch. 456.

VARANES. } Coss in Oriente.
JOHANNES. }
AVITUS IMP. AUG. } Consul in Occidente.

Relando visum fuit, statuendum esse subsequenti Anno Christi 457. Consulatum *Flavii Mecilii Aviti*, ad Romanum Imperium praecedenti Anno evecti. At Pagius rectius arbitratur, Consulatum illum referendum esse ad praesentem Annum. Ego adferam, quae pauca de ephemero Imperatore illo, cui etiam *Eparchii* nomen fuit, habent lapides Consulares.

3 *Romae,*
in Basilica Vaticana.
Ex Sirmondo.

DEP. TIMOTHEA
IN PACE. D. KAL. NOV
CONS. D. N. AVITI.

4 *Ibidem,*
in Coemeterio Priscillae.
Ex Boldetto.

⳩ IN PACE ☧
CON ⳩ D̄. N̄. AVITI

5 *Romae.*
Ex Eminentiss. Baronio.

LOCVS GERONT. PRESB
REQVIESCIT IN DNO
COS. EPARCHI AVITI V. C.

Sirmondus hanc alteram refert, nisi eadem sit cum superiore, uti suspicor.

6 *Romae,*
in Sancta Agnetis.

LOCVS GERONTI PRESB
DEPOSITVS XIIII. KAL. IVL
CONS. EPARCHI AVITI

In neutra is appellatur *Dominus Noster*, aut *Augustus*, ita ut firmetur sententia Pagii contendentis Avitum *XVI. Kalend. Junii* hoc Anno captum, & depositum fuisse. Propterea Consulatus, non vero Imperii, fiebat mentio. At quis in superiori lapide occurrit Consulatus *D. N. Aviti Kal. Novembris*? Hinc agnoscitur Imperator longe postquam ab Imperio exciderat. Ad *Varanem* quod attinet, nescio an ad ipsum referri possit subsequens Inscriptio, an ad alterum *Varanem*, qui Anno Christi 410. Consul in Fastis legitur. Fortasse ad neutrum.

1 *Augustoriti Pictonum.*
Ex Mabilionio.

CL VARENILLAE·CL VARENI·COS·FILIAE
CIVITAS PICTONVM·FVNVS·LOCVM·STATVAM·
MONIMENT·PVBLIC·M CENSOR PAVIVS LEG·AVG PR PR PRO
VINC·AQVITAN·COS. DESIG·MARITVS HONORE CONTENTVS
SVA P. C. PONEND CVRAVIT

Atque his addicam volo Inscriptionem, quæ ingenia doctiorum exercere potest.

2 *Romæ,*
apud Franciscum Ficoronium.

GNOME PIERINIS
ANCILLA ORNATRIX
ELATA EST AD V K FI
BRVARIAS IMP CAESA
R XII IMP. AVITO SILISMIO COS

Ad hunc ipsum Annum spectare lapidem illum opinor. At quid iterata IMP. mentio? Quid numeralis nota XII.? Quid significat SILISMIO? Fortassis est pro FELICISSIMO.

Anno U. C. 1209.
Æræ Ch. 417.
FL. CONSTANTINUS. } Coss.
RUFUS.

Anno U. C. 1210.
Æræ Ch. 418.
IMP. FLAVIUS LEO AUG. } Coss.
IMP. FL. JULIUS MAJORIANUS AUG.

3 *Extra Romam, in Sancti Pauli.*
Ex Margarino.

ET HIC TVMVLVS
PACE REQVIESCIT
GIT FIDISBAE
E PRIDIE KAL MAIAS D N LEONE
MARATIS ET BASILIAE

Anno U. C. 1211.
Æræ Ch. 459.
PATRICIUS. } Coss.
FLAVIUS RICIMER.

Anno U. C. 1212.
Æræ Ch. 460.
MAGNUS. } Coss.
APOLLONIUS.

Anno U. C. 1213.
Æræ Ch. 461.
SEVERINUS. } Coss.
DAGALAIPHUS.

4 *In Basilica Nolana.*
Ex Clariss. Francisco Blanchinio.

SACRE VIRGINIS
DEP. IVSTI V IDS. NOBEBR
FLS. SEVERINO V. C. CONS

Sed quum Anno Christi 482. alter Severinus in Fastis Consularibus spectandum se prebeat, ad quemnam ex hisce duobus Annis revera pertineat Inscriptio illa, quis certo sciat?

Anno U. C. 1214.
Æræ Ch. 462.
IMP. FLAVIUS LEO AUG. II. } Coss.
IMP. FLAVIUS LIBIUS SEVERUS AUG.

5 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
fragmentum
e schedis Donii missis Gorius.

COMPARAVIT. CONS. D N SEVERI

Scilicet in Occidente *Severus Augustus*, unus a multis memorabatur Consul, in Oriente verò unus *Leo Augustus*. Sed Relandus animadvertit, Inscriptionem a Fabretto editam exstare, ex qua Anno Christi 452. *Severus* Augustus primum Consulatum iniisse videtur. Quare oboriatur suspicio, posse hunc lapidem ad Annum illum pertinere. Sed nihil erat, cur Relandus monumentum illud ad Annum Ch. 452. referret, quum ibi legatur D N SEVERI AVG. PRIMO CONS. certumque sit, Severum Anno dumtaxat 461. Majoriano Augusto successisse in Imperio. Quare & illa Inscriptio in hunc ipsum Annum cadit.

Anno U. C. 1215.
Æræ Ch. 463.
FL. CÆCINA BASILIUS. } Coss.
VIVIANUS.

Anno U. C. 1216.
Æræ Ch. 464.
RUSTICUS. } Coss.
FL. ANICIUS OLYBRIUS.

6 *Romæ,*
in Sanctæ Sabinæ.
Ex P. Montfauconio.

PACE PRAETEST. MIP. CO
AVO. CONSS. RVSTICI ET OLIBRI
PACE DEP V. ID MART
ET HERMINERIC

In hoc fragmento *Consulatus Rustici, & Olybrii* ad præsentem Annum spectans expressè memoratur in secundâ lineâ. Subsequentis Anni quoque Consulum mentionem fieri in postremâ lineâ arbitror ex vocabulis ET HERMINERIC. idest *Et Herminerico* qui cum *Flavio Basilisco* Consul processit eodem sequenti Anno, ut hoc proximè videbis.

Anno U. U. 1217.
Æræ Ch. 465.

HERMINERICUS.
FLAVIUS BASILISCUS. } Coss.

1 *Extra Romam, in Sancti Pauli. Ex Margarino.*

HERCLANIAE
VNT SIBI ET SVIS
CONSVLAT
ARMINERICO ET BASILISCO VV CC

2 *Ibidem. Ex eodem.*

DOMENECV
BASILISCO

Anno U. C. 1218.
Æræ Ch. 466.

IMP FLAVIUS LEO AUG. III.
TATIANUS. } Coss.

Anno U. C. 1219.
Æræ Ch. 467.

PUSÆUS.
JOANNES. } Coss.

Anno U. C. 1220.
Æræ Ch. 468.

ANTHEMIUS AUG. II. Consul sine Collega.

Praecedenti Anno *Anthemius* Patricius Pridie Idus Aprilis, Romanorum Imperator constitutus fuit. Is *Consul Secundum* in Fastis scribitur, ac propterea laudanda est Cardinalis Baronii, ac Pagii conjectura, eumdem putantium Consulem, qui Anno Christi 455. cum Valentiniano Consul processit.

3 *Interamnae. Ex Domo.*

✠ HOC. PARVO. TEG
QVI FVIT V FIDEL
PAENITVIT. VITAE
CREDERE. NE. CO
A DOMINO. CELI
✠ NEC TAMEN. ID
EIHVS. QVE. PE
DEPOSITVS. IN. PA
DN ANTHEMIO
QVI VIXIT. ANNOS

Anno U. C. 1221.
Æræ Ch. 469.

FL. MARCIANUS.
ZENO. } Coss.

Anno U. C. 1222
Æræ Ch. 470.

JORDANES.
SEVERVS. } Coss.

4 *Vasione. Ex Itinerario Patrum Benedictinorum.*

VOTO SVO
RVSTICVS FECIT
MORITVR BONAE MEMORIAE
MATER MEA STEPHANIA
XVIII KAL NOVEMBRIS DIE LVNAE
LVNA XVIII VIXIT ANNIS XXVIII
SEVERO ET IORDANE CON
VT PRO VOTO SVO FECIT

Anno Æræ Christi 470. quo Consules isti processerunt, uti animadvertit Cl. V. Joseph *Bimardus* Montis Seleuci Toparcha, decurrebat Cyclus Solis III. Littera Dominicalis D; ac propterea dies Lunae minime cadebat in diem XVIII. Kalend. Novembris. Praeterea numquam veteres diem XV. Octobris signarunt Diem *XVIII. ante Kalendas Novembris*, quum eo die Idus Octobris numerarentur. Quare nulla dubitatio superest, quin vitiata haec sint. Bimardus in Sancti Quiriaci frustra Lapidem illum perquisivit a Benedictinis productum. At pene certum habeo in eo Lapide scriptum fuisse XIIII. CAL. NOVEMBRIS, qui revera Anno Christi 470. cum die *Lunae* concurrebat.

5 *Lugduni, in Sancti Irenaei. Ex Marchione Maffejo.*

XXV RECESSIT VI
KAL OCTOB DN N
SEVERO ET IORD
ANE VV CC

Sane ad hunc Annum Clariss. Maffejus sequenti retulit Inscriptionem illam, consonam quoque Fastis. Verum animadverte, *Severum* appellari *Dominum Nostrum*. Hoc nomine signati Imperatores, aut Caesares. Itaque aut Inscriptio retrahenda videtur ad Annum Christi 462. quo in Occidente *Imp. Fl. Libius Severus Aug.* Consul processit, & excogitandus est ejus Collega *Jordanes*. Aut *Severus* hoc Anno Consul in consortium Imperii ab *Anthemio Augusto* adscitus fuerit: quod nemini persuadeatur, quum ne unum quidem de re tanta verbum fecerint antiqui Scriptores.

Anno U. C. 1223.
Ær. Ch. 471.
IMP. FLAVIUS LEO AUG. IV. }
ANICIUS PROBIANUS. } Coss.

Ticini in fronte vetustissimæ Basilicæ Sancti Johannis Baptistæ visitur Inscriptio subsequens, quam & ego vidi admotis scalis, Græcis characteribus incondita, ac plane difficillimis, marmori commendatam. Si quid heic desideratur, condonandum lapidis barbariem olenti, ac literis aliunde cæsis.

1 *Ticini,*
in Sancti Johannis in Burgo.
E schedis meis.

ΕΝΘΑ ΑΝΑΠΑΤCΟΝΤΑΙ ΟΙ ΚΑΛΟΚΤΗ ΠΑΤΡΙΚΙΟC
ΚΑΙ ΠΑΤΛΟC ΓΝΗCΙΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ ΤΙΟΙ ΑΒΒΩCΑ ΚΑΙ ΩΜ
ΝΑΡΩΤΑ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΑΠΑΜΕΩΝ ΕΤΙ ΠΡΟCΕΤΕ
ΤΗΤΗΙ ΜΑΚΑΡΙC ΜΝΗΜΗC ΠΕΤΡΟC ΜΗΤΗ
ΟC ΕΚΓΝΟC ΤΟΥ ΠΡΟΓΕΝΟΥ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ ΤΙΟC
ΘΕΟΔΩΡΟΥ Κ. ΕΤΦΟΙΝΙΑC. CΤΕΛ. ΜΗΝΙ ΓΟΡΠΙΕΟΥC
ΕΝ ΤΠΑΤ. Τ. ΔΕCΠΝΝ ΛΕΩΝΟC Τ. Δ̄ ΚΑΙ ΠΡΟΒΙΑΝ
ΟΥ Τ. ΛΑΜΠ

Idest:

Heic Quiescunt Calocyri Patricius
Et Paulus Fratres germani Filii Abbosa Et Ommarota E finibus Apamea. Juxta Etiam Est Positus felicis Memoriæ Petrus Nete
Ex Patricio Majore Descendens, Filius
Theodori Et Euphemiæ. Obierunt Mense Gorpiæo
In Consulatu Domini Leonis (Imp.) *IV. Et Probiani Clarissimi* (Viri.)

2 *Extra Urbem,*
in Sancti Pauli.
Misit P. D. *Petrus Paulus* Ginanni
Prior Benedictinus.

HIC QVIESCIT IN PACE ANTHEMIVS
CVBICVL. QVI VIXIT ANNOS LX. DEPO
SITVS IIII. NON. OCTOBR CONS. PROBIANI.

3 *Ibidem. Ex Margarino.*

PALATI QVI VIXIT
TO DIES VII. DEPOSITVS
PROBIANI VC. CONS.

Anno U. C. 1224.
Ær. Ch. 472.
FESTUS. }
MARCIANUS. } Coss.

4 *Romæ, in Sancti Martini in Montibus.*
E schedis Domus misit Gorius.

DEPOSITVS PVER NOMINE
ANASTASIVS III. KALENDAS
FEBRARIAS VIXIT ANNO PL
MINVS DIES XXXVI. COS
V̄C FESTO

Sed autem Anno Christi 439. alter *Festus* Consulatum gesserit, minime certum est, an ad hunc spectet Inscriptio ista.

Anno U. C. 1225.
Ær. Ch. 473.
IMP. FLAVIUS LEO AUG. V. Consul sine Collega.

Anno U. C. 1226.
Ær. Ch. 474.
IMP. FL. LEO JUNIOR Consul solus.

5 *Niciæ.*
Ex Joffredo.

☧ HIC REQVIESCET BONAE
MEMORIAE
SPECTABILIS ❦ EXPECTATVS
Q̄ VIXIT ❦
ANNVS L. M. VII ❦ CVIVS. D̄P
EST SVB ❦
DIE. VIII. KAL. IVNII. D̄N
LEONE IVN̄RE
V. C. SS

Anno U. C. 1227.
Æra Ch. 475.
IMP. FLAVIUS ZENO AUG. II. Consul solus.

Anno U. C. 1228.
Æra Ch. 476.
FL. BASILISCUS II. }
ARMATUS. } Coss.

Anno U. C. 1229.
Æræ Ch. 477.

POST CONSULATUM BASILISCI II. ET ARMATI.

Anno U. C. 1230.
Æræ Ch. 478.

ILLUS, Consul solus sine Collega.

Anno U. C. 1231.
Æræ Ch. 479.

IMP. FL. ZENO AUG. III. Consul solus.

Anno U. C. 1232.
Æræ Ch. 480.

BASILIUS JUNIOR, sine Collega.
Signatur quoque hic Annus
POST CONSULATUM ZENONIS III.

Anno U. C. 1233.
Æræ Ch. 481.

PLACIDUS, Consul solus.

Anno U. C. 1234.
Æræ Ch. 482.

SEVERINUS JUNIOR. } Coss.
TROCONDUS. }

Anno U. C. 1235.
Æræ Ch. 483.

FAUSTUS, Consul sine Collega.
Hic Annus signatur etiam
POST CONSULATUM TRICONDII.

Anno U. C. 1236.
Æræ Ch. 484.

THEODORICUS. } Coss.
VENANTIUS. }

1 *Extra Romam, in Basilica Sancti Pauli. Ex Margarino.*

HIC REQVIESCIT ANDREAS NOTAR QVI VIXIT
ANN. XXV. DEPOSITVS IN PACE SVB DIE [illegible]
[illegible] VENANTIO VC CONS

Quum tamen Anno Christi 507. alter *Venantius* Fastis nomen dederit, & subsequenti 508. *Venantius* junior & ipse Consulatum gesserit, non adeo certum est ad præsentem Annum pertinere Inscriptionem istam.

2 *In Basilica Nolana. Ex Francisco Blanchinio.*

DEP. SANC. FELICIS EPSC. V. ID. FEBR.
POS. CONS. FA. VS. TI. VC.

Hinc vides, Annum istum in Occidente signatum quoque fuisse *Post Consulatum Fausti*, quem solum præcedenti Anno Consulem processisse constat. Heic præterea Eruditorum examini subjectam volo Inscriptionem, cui locum certum reperire nondum potui.

3 *Romæ, in Colosseo. Ex Ligorio.*

DECIVS. MARIVS. VE
NANTIVS. BASILIVS
V. C. ET. INL. PRAEFECTVS
VRBI. PATRICIVS. CONS
ORDINARIVS. ARENAM
ET. PODIVM. QVAE. ABOMI
NANDI. TERRAEMOTVS
RVINA. PROSTRA
VIT. SVPTV. (*sic*) PROPRIO. RESTITVIT

Nisi familiare fuisset, Consules appellare ex postremo Cognomine, haberemus heic *Venantium*, qui processisse Consul hoc Anno videri posset. Sed *Basilium*, non *Venantium* Fasti appellassent. Non tamen semper servatum hunc morem vidi. Rursus Anno Christi 483. reperitur *Basilius* Consul ordinarius; at ille *Flavius Cæcina Basilius* creditur appellatus. Ergo, inquies, spuria Inscriptio. Sed maturius ad sententiam procedendum. Videndum quoque, an spectare possit ad hunc Annum subsequens Marmor.

4 *Sitiani in agro Novariensi in Ecclesia. Ex Gallerato.*

In fronte.	*In aversa parte hujus Lapidis legitur Inscriptio.*
✠ D DIC REQVISC. C[illegible] AVGVSTA PARVVLA VIXIT IN SAECOLO ANNO VNO ET MENSES X ET DIE XXX III. ET DEPOSETA EST SVB DIE IDVS IVLIAS INDIC XII FL. SEHVDERICO V. C. C.	C. ATILI. C. F. MAR.

Anno U. C. 1237.
Æræ Ch. 485.

Q. AURELIUS SYMMACHUS, Consul solus.
Signatus fuit etiam hic Annus
POST CONSULATUM THEODORICI.

Anno U. C 1238.
Æræ Ch. 486.

DECIUS.
LONGINUS. } Coss.

1 *Extra Romam, in Sancti Pauli. Ex Margarino.*

NONNOSA FIDELIS IN PACE
NS QVI VIXIT ANNOS TRIGINTA
DEPOSITA V. K. NOB BRES CONS. DECI
S. IN PACE QVI VIXIT ANNIS PLVS M
DEPOS. IDVS OCTOBS

Anno U. C. 1239.
Æræ Ch. 487.

FLAVIUS BOËTHIUS, Consul sine collega.
Inscriptus quoque hic Annus
POST CONSULATUM LONGINI.

2 *Romæ, in Sancti Laurentii. E Sirmondo.*

GENEROSVS EVNVCHVS
DEPOSITVS IN PACE
VII. ID. OCTOB
BOETIO V. C. CONS

3 *Romæ, in Sanctæ Agnetis. Ex eodem.*

VALENS. V. D. COMIT. DEPOSITVS
KAL. IVL. CONS. BOETHI V. C

4 *Romæ, in Sancti Martini de Montibus. E schedis Donii misit Gorius.*

SCIT IN PACE SABINA QVI VIX
QVINQVE DIES DECK (sic) DEPOSITA III.
CONS BOETIO VC CONSVL

Anno U. C. 1240.
Æræ Ch. 488.

CLAUDIUS DYNAMIUS.
SIFIDIUS. } Coss.

5 *Panormi. Misit N. V. Andreas Lucchesius.*

HIC REQVIESCET IN PACE MVNATIA
RELIGIOSA FEMINA QVAE VIXIT ANNO
PL. M. LXX DEPOSITA SVB DIE PRIDIE NONAS
FEBRVARIAS DYNAMIO ET SIFIDIO. VV. CC.

Anno U. C. 1241.
Æræ Ch. 489.

ANICIUS PROBINUS.
EUSEBIUS. } Coss.

6 *Massiliæ. Misit Bimardus.*

HIC REQVIESCIT IN PA
NYMFIDIVS EX PRA
QVI VIXIT ANNOS
RECESSET VIII KALEN
PROBINO ET EVSEB

EX PRA.... videtur EX PRAEPOSITO, ut apud Gruterum pag. 731. num. 10. & ita legendus apud eumdem figlin. pag. 132. num. 8.

7 *Spoleti, lapis effossus Anno Christi 1650. Ex Comite Campello.*

DP. SCI. AMASI EP
CONS. PROBINI. V. C.
SVB. D. X. KAL. AVG
QVI VIXIT ANNIS LXXXV
EX QVIBVS EP. ANNIS
XIII. MENS. II.

Anno quoque Æræ Christi 395. Probinus alter Consulatum gesserat. Proinde minime certum, an ad hunc Annum tituli isti, an etiam subsequens, spectent.

8 *Romæ, in Sancti Martini de Montibus. E schedis Donii.*

AN
HIC REQVIESCIT
CONS. PROBINO VC

Anno U. C. 1242.
Æra Ch. 470.
FLAVIUS FAUSTUS JUNIOR. } Coss.
LONGINUS II. }

1 *Romæ,*
in Sanctæ Agnetis.
Misit N. V. Alexander Capponius Marchio.

THOMAS CVM AGNETE
SE VIVO COMPARAVERVNT
DIE KAL. SEPTB. CONS. FAVSTI
V. C. IVNIORIS

2 *In Basilica Nolana.*
Ex Francisco Blanchinio.

DP. THEODOSI EPC DIE
VIII IDVS DECEMBRVES FL
FAVSTO IVNIORE VC. CONS

Anno U. C. 1243.
Ær Ch. 471.
OLYBRIUS JUNIOR, Consul absque Collega.
Signatus fuit etiam Annus iste
POST CONSULATUM LONGINI BIS ET FAUSTI.

3 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

HIC REQVIESCIT IN PACE LAVREN
TIVS PREPOSITVS BASILICE BEATI
PAVLI APOSTOLI QVI VIXIT ANNVS PM. LX
OLIBRIO VC CONS

4 *Viennæ in Delphinatu,*
ad Sancti Andreæ.
Ex March. Maffejo.

IN HOC TVMVLO CONDITVR BONAE
MEMORIAE SEVERIANVS QVI RELIGIONEM
DEVOTA MENTE SVSCEPIT SIC QVEM
ANIMA AD AVTHOREM DM
REMEANTE TERRENA MEMBRA
TERRIS RELIQVIT EXACTIS VITAE
ANNIS XXXII OBIIT PRIDIE IDVS
AVGVSTAS RESVRGIT IN XPO DMO
NOSTRO POST CONSVLATO LONGINI
BIS ET FAVSTI

5 *Interamnæ, nunc Terni,*
in Sancti Valentini.
Misit N. V. Ferdinandus de Vicecomitibus de Cittadinis.

VV. CC. OLIBRIO CONSS. S. EST AVFIDIVS
QVI VIXIT AN. VII. ITEM HIC POS
D. H. C. LE.

Anno U. C. 1244.
Ær Ch. 492.
IMP. FL. ANASTASIUS AUG. } Coss.
RUFUS. }

6 *Lugduni,*
in Sancti Irenæi.
Ex Marchione Maffejo.

IN HOC TVMOLO REQ
VIESCIT BONE MEMO
(*sic*) RIVS CESARIVS VIXI
T ANVS X IIII REQVIBIT I
N PACE SVB DIE KAL DE
CEMBRIS ANASTASI
O ET RVFO VV CC

7 *Aquis Sextiis.*
E Sirmondo, & Maffejo VV. Clariss.

HIC IN PACE QVIESCET ADIVTOR
QVI POST ACCEPTAM POENITENTIAM
MIGRAVIT AD DOMINVM
VIXIT ANNOS LXV. MENS. VII. DIES XV
DEPOSITVS S D VIIII. KAL. IANVAR
ANASTASIO V. C. CONSVLE

8 *In oppido Barisciano agri Aquilani.*
Misit Antonius Antinorius Aquilanus.

HIC HILARIANVS
REQVIESCIT IN
PACE SD XVII. KAL
DECEMBRIIS DN
ANASTASIO PP. AG. CONSL

Idest Sub Die XVII. Kalend. Decembris, Domino Nostro Anastasio, Patre Patriæ, Augusto, Consule.

Anno U. C. 1245.
Ær. Ch. 491.
EUSEBIUS II. } Coss.
ALBINUS. }

9 *Extra Urbem,*
in Basilica Sancti Pauli.
Misit P. D. Petrus Paulus Ginanni
Prior Benedictinus.

LOCVS [illegible]
VBI IACET GEMMVLA [illegible]
XVIII. KAL. OCT CONSL [illegible]
ET ALBINO VC
GEMMVLAE QVI VI [illegible] XIT [illegible]
V. DIES XXV. DEPOSITVS

Incertus sum, an huic Anno assignanda sit Inscriptio ista, in qua primi Consulis nomen excisum est. Anno quippe U. C. 1196. Æra Christi 444. alterum *Albinum* una cum *Theodosio Juniore XVIII.* Consulem processisse, supra vidimus.

Anno U. C. 1246.
Ær. Ch. 494.
TURCIUS RUFUS APRONIANUS ASTERIUS. } Coss.
PRÆSIDIUS. }

1 *Ravennæ in Palatio Archiepiscopali.*
Exscripsit Dominicus Vandellius Mutinensis.

✠ HIC. RQ. IN P. SCS. PAP. IOHAN. D. S. AN. XVI.
M. X. D. XVII. DP. SVB. D. NON. IVN.
ASTERI. ET. PRAES. VV. CC.

Idest, *Qui sedit Annos XVI.* Ergo decepti sunt Rubeus, Ughellius, & alii, qui unum *Johannem* Archiepiscopum Ravennatem Saeculo Christi Quarto agnoverunt, ejusque Sedis annos ultra metam propagarunt.

2 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

CAECILIA QVAE VIX
DEPOSITA IN PACE
ASTERIO ET PRAESIDIO

3 *Ibidem.*
E schedis Donii.

S D. X. KAL. APRILIS. DE
CONS. ASTERI ET P
ANNVS XI

Anno U. C. 1247.
Ær. Ch. 495.
FLAVIUS VIATOR. } Coss.
ÆMILIANUS. }

4 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
E schedis Donii misit Gorius.

SIVS INFANS PRID. KAL
NIORE CONS. QVI VIXIT
SES. X. DIES. X
VIATORIS AC
CONPARAVIT
LOCVS H

Anno U. C. 1248.
Æræ Ch. 496.
PAULUS, Consul sine Collega.
Appellatur quoque hic Annus
A POSTCONSULATU VIATORIS.

Anno U. C. 1249.
Æræ Ch. 497.
IMP. FL. ANASTASIUS AUG. II. Consul solus.

Anno U. C. 1250.
Ær. Ch. 498.
JOHANNES SCYTHA. } Coss.
PAULINUS. }

Fortassis ad hunc Annum, aut ad subsequentem pertinet subsequens Inscriptio.

5 *Mediolani,*
in Sancti Simpliciani.
E schedis meis.

B . M
HIC REQVIESCIT IN PACE LAVRENTIVS
QVI VIXIT ANN. PL. M. LXV
DEPOS. SVB. D. XV. KAL. DECEMB.
ET IO. CON.

Anno U. C. 1251.
Æræ Ch. 499.
JOHANNES GIBBUS. } Coss.
ASCLEPIO. }

Anno U. C. 1252.
Æræ Ch. 500.
PATRICIUS. } Coss.
HYPATIUS. }

Anno U. C. 1253.
Æræ Ch. 501.
POMPEIUS. } Coss.
RUFIUS MAGNUS FAUSTUS AVIENUS. }

Anno U. C. 1254.
Æræ Ch. 502.
PROBUS. }
RUFIUS MAGNUS FAUSTUS AVIENUS } Coss.
JUNIOR. }

6 *Grabedonæ in agro Comensi.*
Ex Tatti Annal. Sacr.

B M
HIC REQVIESCET IN PACE
FAMVLA CHRISTI AGNELLA. QVAE
VIXIT IN HOC SECVLO ANN
PL. M. XXX. DEPOSETA SVB
DIE III. KA. APRILIS AVIENO
V. C. IND. X.

Praecedenti Anno Christi 501. alter *Avienus* Consul processerat. At Inscriptionem hanc pertinere ad praesentem Annum Christi 502. *Indictio X.* tunc decurrens ostendit. Referendane sit ad ipsum, an ad praecedentem altera haec posita *Nono Kalendas Septembres*, quaeso quis decernat?

1 *Lugduni, in Sancti Irenaei. Ex March. Maffejo.*

IN HOCTVMOLO REQV
IISCET BONAE MEMO
RIAE THALASIA QVI VI
XIT ANNVS XI

OBIIT IN PACE ϚIII
K SEPTEM
BRIS AVIEN
O C V CON

Anno U. C. 1255.
Æræ Ch. 503.
DEXICRATES. } Coss.
VOLUSIANUS. }

Anno U. C. 1256.
Æræ Ch. 504.
CETHEGUS, Consul sine Collega.

Anno U. C. 1257.
Æræ Ch. 505.
SABINIANUS. } Coss.
MANLIUS THEODORUS. }

Ad hunc Annum spectare opinor subsequentem hanc Inscriptionem, in cujus fine legendum videtur SABINIANO ET THEODORO COSS.

2 *Romae, in Sancti Martini in Montibus. E schedis Donii misit Gorius.*

HIC REQVIESCIT AMANTIA QVAE VIXIT
ANN. LXX DE XV DP KAL SEPTEMBRIS
EDORO VV CC IN PACE

Anno U. C. 1258.
Æræ Ch. 506.
AREOBINDUS. } Coss.
ENNODIUS MESSALA. }

Anno U. C. 1260.
Æræ Ch. 508.
VENANTIUS. } Coss.
CELER. }

I *Extra Romam, in Basilica Sancti Pauli. Ex Margarino.*

HIC REQVIESCIT HELPIDIVS
QVI VIX. ANN. XVIII
DEPOSI
FL. MESSALA

Cur *Messala* huic Consuli nomen *Ennodii* a Relando, aliisque tribuatur, nondum didici. Si recte exscriptus fuit hic Lapis, erit Messala iste *Flaviae* genti restituendus. Sunt ad illum nonnullae Ennodii Ticinensis Episcopi Epistolae.

4 *Grabedonae in agro Comensi. Ex Tatti Annalib. Sacr.*

B . M
HIC REQVIESCET IN PACE
FAMVLA CHRISTI HONORIA
QVE VIXIT IN SECVLO ANN
PL. M. XX. DEPOSITA DIE VIII
KAL. IVL. VENANTIO
V. C. IND. I.

Fuerunt, & alii *Venantii* Consulatu munere functi. At *Indictio Prima* praesentem Annum certo nobis indicat.

Anno U. C. 1259.
Æræ Ch. 507.
IMP FL. ANASTASIUS AUG. III. } Coss.
VENANTIUS. }

Anno U. C. 1261.
Æræ Ch. 509.
IMPORTUNUS, Consul solus.

Anno U. C. 1262.
Ær. Ch. 510.

ANICIUS MANLIUS SEVERINUS BOËTHIUS. } Coss.
EUTARICHUS. }

1 *In Vico Briard in Provincia.*
Ex Clariss. Marchione Maffejo.

HIC REQVIESCIT
VIR VENERABILIS MANNE
LEVBVSO QVI VIXIT ANNIS LX
MENSIS VI DIES XIII IN VMANE
TATE ET BONITATE MORI
BVS ET CONVERSATIONE
CLARVS OBIIT IN PACE DIE
III IDVS FEBRVARIAS BOETIO
VERO CLARISSIMV CONSVLE
RELIQVIT LIVERTVS IDEST
SCVPILIONE

In antepenultimâ linea VERO CLARISSIMV pro VIRO CLARISSIMO. Supra ad Annum Christi 487. Boëthium Consulem sine Collega vidimus. Hoc Anno Boëthium alterum Consulem una cum *Eutaricho* nobis exhibent. Infra ad Annum Christi 522. in ipsis *Boëthius* iterum Consul cum Symmacho occurret. Cuinam ex hisce Annis tribuenda sit Inscriptio ista, quis certos nos faciet?

Anno U. C. 1263.
Æræ Ch. 511.

SECUNDINUS. } Coss.
FL. FELIX. }

2 *Lugduni,*
in Sancti Irenæi.
Ex prælaudato Maffejo.

IN HOC TOMOLVM
REQVIESCIT IN PA
CE BONE MEMORIE
SIMPLICIVS QVI VI
XIT ANNOS PLVS MI
NVS XC OBIIT IN PA
CE V K NOVEMB
FELICE V CC.

3 *Interamnæ, nunc Terni,*
in Sancti Valentini.
Misit N. V. Ferdinandus de Vicecomit. de Cittadinis.

HIC REQVIESCIT GENIATVS. VL. QVI VIXIT ANN
XXVI. ET MENS VI. D. VII. DEPOSITVS IN
PACE XV KAL SEPT. FELICE V. C. CON

4 *Comodoliaci in Dipiycho.*
Ex Sirmondo, & Mabillonio.

FL. FELICIS. V. C. COM. AC. MAG.
VTRQ. MIL. PATR. ET. COS. ORD

Fuit igitur *Flavius Felix* iste, Consul Ordinarius hoc Anno, *Comes*, ac *Magister utriusque Militiæ*, & *Patritius*, si tamen ad eum referenda est Inscriptio; fuit enim alter *Flavius Felix* Consul Ordinarius Anno Ch. 428. in quem convenire hæc munera videntur. Ad eumdem Annum recurre.

Anno U. C. 1264.
Ær. Ch. 512.

MUSCHIANUS. } Coss.
PAULUS. }

Anno U. C. 1265.
Æræ Ch. 513.

CLEMENTINUS. } Coss.
ANICIUS PROBUS. }

Anno U. C. 1266.
Ær. Ch. 514.

M. AURELIUS CASSIODORUS SENATOR,
Consul solus.

5 *Interamnæ,*
in Mendano.
Misit prælaudatus Ferd. de Vicecomit.

HIC REQVIESCIT. SANCTE
MEMORIAE AELONVS
QVI VIXIT ANNVS LV
ET MENSES III. DEPOSITVS
IN PACE SVB D. NONAS
PEBR. SENATORE V S
CONSVLES

Donius hanc referens legit MEMORIAE CONVS, & in fine CONSVLE.

6 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

[illegible]
MEDICVS DEP[illegible]
CONS SENATORE Q. VIX
ANNVS XLIIL

Anno U. C. 1267.
Æræ Ch. 515.

ANTHEMIUS. } Coss.
PLORENTIUS. }

Anno U. C. 1268.
Ær. Ch. 516.
PETRUS, Consul sine Collega.

1 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

VS DEVIO ARCADIA
IVL. PETRO VC COS

2 *Romæ,*
in Sancti Martini in Montibus.
E schedis Donii misit Antonius Franciscus Gorius.

ANNOS XIII MEN III DIES XXI
DECES. CONSVLATV PETRI VC

Anno U. C. 1269.
Ær. Ch. 517.
IMP. FL. ANASTASIUS AUG. IV. } Coss.
FLAVIUS AGAPITUS. }

Anno U. C. 1270.
Ær. Ch. 518.
MAGNUS, Consul solus sine Collega in Oriente.

At in Occidente modica ratio habita fuit Consulis illius Orientalis, ut proinde signatus fuit hic Annus Romæ
POST CONSULATUM AGAPITI.

3 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

HIC REQVIESCIT VALERIA CVM FILIAS SVAS
V. KAL. OCTOB PC AGAPITI.

Anno U. C. 1271.
Ær. Ch. 519.
IMP. FL. ANICIUS JUSTINUS AUG. } Coss.
EUTHARICUS AMALUS. }

In Occidente signatus quoque fuit hic Annus
POST CONSULATUM ITERUM AGAPITI.

4 *Vasione.*
Ex Johanne Columbo.

✠ HIC IN PACE
REQVIESCIT
SANCTAE MEMORIAE
ERIPIVS. PBR
QVI. VIXIT
ANS. XXVII
MENS. X. D. XVIII
OB. VIIII. KL. FEBRVAR
P. C. ✠ ITERVM
AGAPITI. V. C
CONSS

Anno U. C. 1272.
Ær. Ch. 520.
VITALIANUS. } Coss.
RUSTICUS. }

5 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

✠ HIC REQVIESCIT. IN PACE. V
QVI VIXIT PLM. ANN. XX.
SVA FECIT. ANN. V. M. II. DEP
RVSTICO VC CONS. EMIT
A PETRO PRAEPOSITO

In secunda linea supple CVM CONIVGE. In penultima HVNC LOCVM. Anno quoque Æræ Christi 464. Rusticus alter cum Olybrio Consulatum gessit. Verùm Inscriptio hæc ad Annum illum pertinere mihi creditur, quod Vitaliani Consulis Orientalis non haberetur ratio in Occidente.

6 *Ibidem.*
Ex eodem.

IN PACE LAVRENTIVS PATVRNVS
QVI VIXIT ANNVS PLM XL. RVSTICIO V. C. CONS

Anno U. C. 1273.
Ær. Ch. 521.
FL. ANICIUS JUSTINIANUS. } Coss.
VALERIUS. }

Anno U. C. 1274.
Ær. Ch. 522.
Q. AURELIUS ANICIUS SYMMACHUS. } Coss.
ANICIUS MANLIUS SEVERINUS BOËTHIUS. }

7 *Ibidem.*
Ex eodem Margarino.

HIC REQVIESCIT IN PACE
SABINVS. V. S PRAEF. ANN
QVI BISIT ANNVS LIIII. ET DIES XXIIII
DP. XVI. KAL. AGVSTAS
CONS. SYMM. ET BOETIO VC
CONSS

8 *Ibidem.*
Ex eodem.

HIC REQVIESCIT IN PACE DECENTIA QVAE VIXIT
PM AN. XXVII. DEP. CONSS. SYMMACHO
ET BOETIO VV CC

9 *Romæ,*
in Sancti Pancratii.
E schedis Donii.

MAXIMVS PARBVLVS QVI
VIXIT. ANNOS. VII. MENSES VII
DIES X. SYMMACHO ET
BOETIO. VVC. CONSS

Anno U. C 1275.
Ær. Ch. 521.
FLAVIUS ANICIUS MAXIMUS, Conful fine Collega.

Signatus etiam in Occidente hic Annus
POST CONSULATUM SYMMACHI ET BOËTHII.

2 *Augustæ, five Aostæ in Delphinatu.*
Ex March. Maffejo.

HIC REQVIESCIT
IN PACE BONE ME
MORIE ALIBER
CA QVI VIXIT
ANNOS NVME
RO XXX OBIIT
IN XPO III NONAS
FEBR P C SEMMA
CHI ET BOITHI VVCC

3 *Ravennæ,*
in Archiepiscopatu.
Exscripsit Dominicus Vandellius Mutinensis,
Matheseos in patrio Lyceo Professor.

HIC REQVIESCIT IN PA
CE GERONTIVS VC. PA
NITENTIALIS QVI VIXIT
ANN PL M. LVI. DEPOSITV
EST SVB D. NON. DECEMB
MAXIMO VC. CONS. IND. SE

In secundâ & tertiâ lineâ legendum POENITENTIALIS, idem atque *Poenitentiarius*. Sacros ejusmodi Ministros Italice nunc appellamus *Confessore*. Animadverte Indictionem immutatam Septembri Mense, nam in praecedentibus hujus Anni Mensibus *Indictio Prima* in cursu fuit. A Septembri verò *Indictio Secunda* decurrere cœpit.

3 *Romæ,*
apud Marchionem Capponium.
Misit Ramagginius.

CIT IN PA
IAE FELICIA
NNVS PLVS
ITVS SVBDIA
MAXIMO VC CON.

Anno U. C. 1276.
Ær. Ch. 524.
IMP. FL. ANICIUS JUSTINUS AUG. II.
OPILIO. } Coss.

4 *Lugduni,*
apud Patres Prædicatores.
Ex Marchione Maffejo.

IN HOC TOMOLO REQVI
ESCIT BONAE MEMORIAE
SCVRPILLOSA RELIGIOSA
QVAE VIXIT PLVS MINVS
ANNOS XXXXVIII. OBIIT
IN PACE. PRID. KAL. SEPT
OPILIONE

Jam supra monui, alterum *Opilionem* Anno Christi 453. Consulatum ordinarium gessisse. De utro sit hæc forma, in obscuro est.

Anno U. C. 1277.
Æræ Ch. 525.
FLAVIUS THEODORUS PHILOXENUS.
FLAVIUS ANICIUS PROBUS JUNIOR. } Coss.

5 *Compendii in Dypthico.*
Ex Sirmondo, & Mabillonio.

FL. THEODORVS
FILOXENVS
SOTERICVS
FILOXENVS
VIR ILLVST

COM. DOMEST
EX MAGISTRO M.
PER THRACIA
ET CONSVL
ORDINAR

ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΤΗ CΟΦΗ ΓΕΡΟΥCΙΑ
ΥΠΑΤΟC ΥΠΑΡΧΩΝ ΠΡΟCΦΕΡΩ ΦΙΛΟΞΕΝΟC
Ideſt;
Docto eatoque munus hoc Senatui
Consul creatus offero Philoxenus

6 *Mediolani in S. Vincentii.*
Ex Puricellio.

HIC REQVIESCIT IN PACE
SANC. M. ADEODATVS PRESB.
QVI VIXIT IN SAECVLO ANN.
PLVS MINVS OCTOGINTA QVIN
QVE. DEPOSITIO SVB DIE NONO
KALENDAS IVLII PROBO IVN.
CONSVLE PER INDICTIONE TERTIA

Anno U. C. 1278.
Ær. Ch. 526.
FL. ANICIUS OLYBRIUS JUNIOR, Consul sine Collega.

1 *Interamnæ, Ex Donio.*

✠ HVNC
SI VIS COGITOR
TOR. HIC REQVIE
VENERABILIS SEM
EPISCOPATV. DEPOS. IN PACE V
✠ OLIBRIO

Aut ad hunc Annum, aut ad Annum Christi 491. spectat fragmentum istius Inscriptionis.

Anno U. C. 1279.
Ær. Ch. 527.
VETTIUS AGORIUS BASILIUS MAVORTIUS, Consul solus.

2 *Romæ, in Sancti Martini in Montibus. E schedis Donii misit Gorius.*

IN PACE-ROBIANVS VET
ANN LV. DEP. IN PACE. III. KAL
VRTII. VC CONS ✠

MABURTIUM appellatum vides in lapidibus ejus ævi Consulem hunc pro MAVORTIUM, ac etiam ex Inscriptione mox edenda. Hæc tamen ad Annum subsequentem nescio an sit referenda, quum scriptum fortassis ibi fuerit P. C. MABVRTI.

Anno U. C. 1280.
Æra Christi 528.
IMP. FL. ANICIUS JUSTINIANUS AUG. II. Consul sine Collega in Oriente.
Verùm in Occidente signabatur Annus
POST CONSULATUM MAVORTII.

3 *Romæ, ibidem. Ex Donio.*

✠ HIC REQVIESCIT IN PACE PASTOR NVM VIR V. QVI
VIXIT ANN XV. MEN. XI. DIE VII DEP SD XIIII. KAL. DECE
MBRIS. PC MABVRTI VC CONS

4 *Extra Romam, in Sancti Pauli. E schedis Donii misit Gorius.*

HOCLATARIVS QVI VIXIT ANN
PC MABORTI VC CONS

6 *Romæ, in pavimento Sancti Martini in Montibus. Ex eodem.*

HIC REQVIES
CASTA DEO
DECIO IVNIO

Anno U. C. 1281.
Ær. Ch. 529.
DECIUS JUNIOR, Consul solus.

5 *Romæ, in Sanctæ Constantiæ, Viâ Nomentanâ. Ex Donio.*

PASCASIVS. ORTOLANVS
ID. IVLIAS. DECI. VC. COS.

7 *Extra Romam, in Sancti Pauli. E schedis Donii.*

FIDELIS IN PACE
VIXIT ANNOS TRICINTA
SEPTEBRES CONS DECI
VIXIT ANIS PLVS M

Anno Christi 486. Consulatum gessere Decius & Longinus. Attamen veri videtur similius ad hunc Annum spectare lapidem istum.

1

Cosetæ,
in Cathedrali,
E schedis meis.

PANDE TVAS PARADISE FORES SEDEMQVE BEATAM
ANDREAE MERITVM SVSCIPE PONTIFICIS
CVLTOR IVSTITIAE DOCTRINAE ET PACIS AMATOR
QVEM VOCAT AD SVMMVM VITA BEATA BONVM
PLENVS AMORE DEI NESCIVIT VIVERE MVNDO
AT FAMVLO CHRISTI GLORIA CHRISTVS ERAT
QVAE MEDITATA FIDES ET CREDITA SEMPER INHAESIT
HAEC TE VSQVE AD CAELOS ET SVPER ASTRA TVLIT
NVMQVAM DE MANIBVS TIBI LEX DIVINA RECESSIT
ELOQVIVM DOMINI VIXIT IN ORE TVO
ROMANAMQVE PRIVS DECORAVIT PRESBYTER VRBEM
CVLMINIS AVCTVS HONOR HIC DEDIT ESSE PATREM
DISTRICTVS SVB IVRE PIO ET MODERAMINE CERTO
VTQVE BONVS PASTOR REXIT AB HOSTE GREGEM
HOSPITIBVS GRATVS SE IPSVM DONAVIT EGENIS
ILLOS ELOQVIO HOS SATIABAT OPE
PRAESVLE SVB TANTO FLORENS ECCLESIA MATER
CREVIT MVNERIBVS CREVIT ET OFFICIIS
VIXIT ANN. PM. LXX. PRESB. ROMANVS VII
ET IN EP. ANN. XXVII. M. X. D. XX.
REQVIEVIT IN PACE XIIII. KAL. NOV.
CONS. DECI IVN.

Anno U. C. 1282.
Æræ Ch. 530.
POSTUMUS LAMPADIUS. } Coss.
ORESTES.

2

Extra Romam,
in Sancti Pauli,
Ex Margarino.

HIC REQVIEXIT IN PACE CONSTANTINVS HOR
REARIVS QVI VISET PM AN. XLVII. DIPOSITVS EST VII. KA
DEC. CONS FL. LAMPADII ET OREST S VV. CC.

Itaque in Fastis adjungendum praenomen FLAVII *Lampadio* Consuli. Et hic habes Palmam, quae nullum Martyrii signum praebet.

1 *Extra Romam.*
Ex eodem.

IS FILIVS KALOP
INVS XX. DEPOSITVS
LAMPADI ET HORESTIS

2 *Ibidem.*
Ex eodem.

THEODORI
GENNARA FILIA
CONS. FLAVI LAMPADI
CVM MARITV ANNVS
I. ET MENS. VI.

Anno U. C. 1283.
Ær. Ch. 531.

POST CONSULATUM LAMPADII ET ORESTIS.

3 *Veronæ,*
in Sancti Petri de Castello.
Ex Marchione Maffejo.

HIC REQVIES
CIT IN PACE SCS
VALENS EPS QVI
VIXIT ANN PL M
LXXXV ET SEDIT EPIS
COPATVM ANNOS
ϚII. MENSES ϚII. ET DIES
XϚIII. ET RECESSIT SVB D
ϚIII KAL AVGVSTAS
PC LAMPADI ET O
RESTIS VV CC IND ϚIII

Retulit antea Gruterus Inscriptionem hanc pag. 1060. num. 7. Rursus editam volui, tum quod parùm accurate descriptam ille accepit, tum etiam ut lucu-lentius intelligas, Notam Ϛ pro numero *Sexto* usurpatam fuisse. Anno illo decurrebat *Indictio Nona* ante Septembrem. Apud Gruterum legitur in lineâ sextâ & seq. ANNOS VII. MENSES VII. ET DIES XVIII. At legendum ANNOS VIII. ET DIES XVIIII. Et in fine IND. VIIII.

4 *Extra Romam,*
in Basilica Sancti Pauli.
Ex Margarino.

HIC REQVIESCIT IN PACE THEODOSVS
QVI VIXIT ANNVS XII. DEP. V. KL. AVGVSTAS
HIC REQVISCET IN PACE DVMILDA H F
QVAE VIXIT PLM ANNVS LIIII DPS III. NON
S P C LAMPADI ET ORESTIS

In tertiâ lineâ H F, idest *Honesta Femina.*

Anno U. C. 1284.
Ær. Ch. 532.
POST CONSVLATUM LAMPADII ET ORESTIS ANNO II.

5 *Romæ,*
in pavimento Sancti Martini in Montibus.
Ex Donio.

EVNVCHVS QVI VIXIT ANNOS
PLVS MINVS ♡ IV ♡ DEPOSITVS SVB D
III ♡ ID ♡ FEBRVARIARVM. ITER. P.C.
LAMPADI. ET. ORESTIS. VV. CC. CONSS

6 *Arelate.*
Ex Petro Saxio.

HIC IN PACE REQVIESC
BONAE MEMORIAE
THAVMASTA QVAE VI
XIT ANNOS XL. ET OBI
SVB D. PR. IDIB. DEC
INDICTIONE VNDECI
MA ITERVM POST COS
LAMPADI ET OREST
VV CC

Anno U. C. 1285.
Æra Ch. 533.
IMP. FL. ANICIUS JUSTINIANUS AUG. III. Consul sine Collega.

Anno U. C. 1286.
Ær. Ch. 534.
IMP FL. ANICIUS JUSTINIANUS AUG IV. } Coss.
FL. THEODORUS PAULINUS JUNIOR. }

1 *In Oppido Aufo.*
Ex Marchione Maffejo.

GERMINE SVBLIMI PROBA NOMINE MENTE PROVATA
QVAE SVBITO RAPTA EST HIC TVMVLATA IACET
IN QVA QDQVID HABENT CVNCTORVM VOTA PARENTVM
CONTVLERAT TRIBVENS OMNIA PVLCHRA DS
HINC MESTVS PATER EST AVIAE MATRIQVE PERENNIS
HEV FACINVS PERIT PIETAS
ACCIPE QVI LACHRYMIS PERFVNDIS IVGITER ORA
MORS NIHIL EST VITAM RESPICE PERPETVAM
QVAE VIXIT ANNIS V MENSIS VIIII
OBIIT SD III IDS OCTVBRIS PAVLINO V K
C

Anno U. C. 1287.
Æra Ch. 535.
FL. BELISARIUS, Conful in Oriente.
Signatus in Occidente eſt etiam Annus hic
POST CONSULATUM PAULINI.

2 *Ravennæ,*
in Archiepiſcopio.
Exſcripſit Dominicus Vandellius Mutinenſis.

HIC REQVIESC
VIR IVV PRESB B
ET VINDIMIVS QV
VIX. ANN
DEP. EST SVB D
FL P C. PAVLINI
CONS IN

3 *Tuſculi.*
Ex Dominico Matthæjo.

QVI VIXIT ANN LXVII.
DEP. D. KAL
VILISARI VC

4 *Ibidem.*
Ex eodem.

CON
ANN. XV. MENSI
C. VILISARI

5 *Romæ,*
in Sancti Martini in Montibus.
E ſchedis Doni.

☧ HIC REQVIESCIT
CONS FL BILIS

Anno U. C. 1288.
Ær. Ch. 536.

POST CONSULATUM BELISARII ANNO I.

6 *Extra Romam,*
in Baſilica Sancti Pauli.
Ex Margarino.

HIC REQVIESCIT IN PACE
ANDREAE C
QVAE VIXIT VIRGO ANN
DEP. PRIDIE ID. OCTOBR
BILISARI VC IND

Referri etiam poſſet hic Lapis ad præcedentem Annum.
Ceterum aliis placuit in Occidente ſignare hunc Annum
POST CONSULATUM PAULINI ITERUM,
uti nos docebunt gemini ſubſequentes Tituli.

1 *Extra Romam ibidem.*
E schedis Domi misit Gorius.

HIC REQVIESCIT I
QVI VIXIT ANN ☧ PL
ITER P̄C̄ PAVLINI

2 *Ibidem.*
Misit idem.

DEVSDET QVI VIXET ANNVS P M XX
MAIAS ITERVM. POS. C̄ON PAVLINI
AVIT. SOL. ET TREMISSE

Anno U. C. 1289.
Ær. Ch. 537.
POST CONSVLATUM BELISARII V. C. ANNO II.

3 *Augustæ, sive Astæ in Delphinatu.*
Ex March. Maffejo.

✠ HIC REQVI
ESCIT IN PACE
BONE MEMO
RIAE INGILDVS
QVI VIXIT AN
NIS IIII ET MEN
SIBVS OCTO
OBIIT IN XP̄O
III. K̄L̄. NOVEMBR
TERTIO P̄ C̄
PAVLINI IVN
V CC

Itaque signarunt alii hunc Annum hac notâ
POST CONSULATUM PAULINI JUNIORIS V. C. ANNO II.

Anno U. C. 1290.
Ær. Ch. 538.
FLAVIUS JOHANNES Consul fine Collega in Oriente.
In Occidente verò signatus etiam fuit hic Annus
POST CONSVLATUM BELISARII V.C. ANNO III.

4 *Romæ,*
in Sancti Martini in Montibus.
E schedis Domi misit Gorius.

HIC REQVIESCIT MARIA H̄ F̄
DP IN PACE XIII. KAL. ☧ IANVARIS
FL ☧ IOHANNE ORIENTALE V CL ☧ CON

5 *In Basilicâ Nolanâ.*
Ex Francisco Blanchinio.

HIC REQVIESCIT IN PACE IANVARIA ✠
Q. VIXIT PL. M ANN XXVIIII CVM MA
RITV FEC ANN XV M. XI. D. X. DEP
D XV KA FEBRVAR P C BILI
SARI VI IND PRIMA ✠
✠ HIC REQVIESCIT IN PACE FILICELLVS SBD
QV

Lego in quintâ lineâ BELISARI III. non VI. Prima quippe *Indictio* prodit præsentem Annum, qui non Sextus, sed *Tertius* fuit *Post Consulatum Belisarii*. Facile nota numeralis III. legenti apparere potuerit VI. In fine penultimæ lineæ SBD, idest *Subdiaconus*.

Anno U. C. 1291.
Æræ Ch. 539
FLAVIUS APPION, Consul fine Collega.

6 *Ticini,*
in Sanctissimæ Trinitatis.
Misit Cl. V. P. D. Gaspar Beretta,
Monachus Benedictinus.

✠ ✠ ✠
HIC IN PACE REQVIESCIT B. M
THEODORA DIACONISSA QVAE
VIXIT IN SECVLO ANNOS PL. M
XLVIII. D. XI. KAL. AVG. V. P. C.
PAVLINI IV̄N. V. C. IND II

Hinc discimus, in Occidente signatum cumque fuisse Annum hunc, *Quintum*, seu *Quartum Post Consulatum Paulini Junioris Viri Clarissimi*, currente *Indictione Secunda*.

7 *Gortynæ in Creta.*
Ex P. Montfauconio.

ΕΠΙ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΤΑΤΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙCΚΟΠΟΥ Κ ΑΠΙΑΙΟΥ
ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟΥ ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ
ΕΥΤΥΧΩC ΑΝΕΝΕΩΘΗ ΧΟΥ
Ο ΤΟΙΧΟC ΥΠΑΤΕΙΑC ΦΛ.
ΑΠΠΙΩΝΟC ΤΟΥ ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΟΥ
ΙΝΛΟΥCΤΡΙΟΥ Β

Idest:

Sub Theodoro Sanctissimo
Archiepiscopo Et Apiaio
Conspicuo Proconsule
Feliciter Restauratus Est ....
Murus, Consule Flavio
Appione Splendidissimo
Illustri II.
(vel Post Consulatum ejus Anno II)

Spectat igitur hæc Inscriptio vel ad hunc Annum Ch. 539. vel ad 541.

Anno U. C. 1293.
Ær. Ch. 540.

JVSTINUS JUNIOR, Consul sine Collega.

2 *Extra Romam, in Sancti Pauli. Ex Margarino.*

HIC REQVIESCIT ABVNDANTIVS
[illegible] ECTIANVS QVI VIXIT ANN
PLM XL. DEP. IN PACE VI IDVS
SEPTEMB FL. IVSTINO VC CONS

3 *Lugduni, in Sancti Irenaei. Ex Marchione Maffejo.*

HIC REQVIISCIT
BONE MEMORIE
PORCARIA QVAE MVNDANA
RELIQVIT ET TRADIDIT ANIMA
DO VIXIT ANNIS XL OBIIT ÇIII K FEBR
PC [illegible] IONIS

Fortasse legendum POST CONSVLATVM APPIONIS, qui Consul sine Collega processit Anno praecedenti 539.

Anno U. C. 1293.
Ærae Ch. 541.

FL. BASILIUS JUNIOR, Consul sine Collega.

3 *Ravennae, in Palatio Archiepiscopali. Exscripsit Dominicus Vandellius Mutinensis.*

HIC REQVIESCIT IN PACE VIR SBL
SEDAIGNVCVS ET CVBICVLARIVS RE
GIS THEODERICI QVI VIXIT ANN PLM
XL DEPOSITVS EST SVB D. IIII. ID
MARTIAS BASILIO IVN. VC. CONS
INDICTIONE QVARTA

Signarunt alii in Occidente hunc Annum, POST CONSVLATVM IVSTINI Junioris, quem Anno praecedenti Ær. Ch. 540. Consulatu functum vidimus. Testem do subsequentem Lapidem:

4 *Lugduni, in Sancti Irenaei. Ex Clariss. Maffejo.*

IN HOC TVMVLO REQ
VIISCET BONAE MEMOR
IAE NECTERIA QVI VIXIT
ANNOS XXV OBIIT IN
PACE PRIDIE KAL MAIA
S P C IVSTINI

Anno U. C. 1294.
Ær. Ch. 542.

POST CONSVLATUM BASILII V. C. ANNO I.

5 *Romae, in Sancti Pancratii. Ex Boldetto.*

CAPPINA R. SE VIVO HIC REQ
XIT. ANN. PLVS. M. XVII. DE
TER PC FL. BASILI. VC CONS

6 *Curiae in Rhetia, in Sancti Lucii aede. E Goldasto.*

HIC IACET IN TVMVLO QVEM FLEVIT RHAETICA TELLVS
MAXIMA SVMMORVM OLORIA PONTIFICVM
ABIECTIS QVI FVDIT OPES NVDATAQVE TEXIT
AGMINA CAPTIVIS PRAEMIA LAROA FERENS
EST PIETAS VICINA POLO NEC FVNERIS ICTVM
SENTIT OVANS QVI PETIT ASTRA BONIS
HIC POLLENS TITVLIS VALENTINIANE SACERDOS
CREDERIS A CVNCTIS NON POTVISSE MORI
QVI VIXIT IN HOC SECVLO ANN
PLS. MN. LXX. DPS. SVB DIE ID IAN
SPS. P. CS. BASIL. V. C. IND. V. PAVLI
NVS NEPOS IPSIVS HAEC FIERI OR
DINAVIT

Schobingus legit in sexto versu FECIT. Scribendum censeo PETIT. Animadverte versum eumdem claudicare, uno que pede destitutum esse, ex descriptoris fortasse oscitantia. In antepenultima linea DPS. est idem ac DEPOSITVS. In penultima verò SPS. P. CS. significant SEPVLTVS POST CONSULATVM &c.

Anno U. C. 1295.
Ær. Ch. 543.
POST CONSVLATUM BASILII V. C. ANNO II.

Anno U. C. 1296.
Ær. Ch. 544.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO III.

Anno U C. 1297.
Ær Ch. 545.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO IV.

1 *Augustæ*, *seu Austæ in Delphinatu.* *Ex Marchione Maffejo.*

HIC REQVIESCIT IN PACE
BDNAE MEMORIAE ADVLESCENS
ĪTEGRE CARNIS NDMINE
LEVDDMARI QVI VIXIT ANN
IS NVMERD IIII ET DIES VIII
DBIIT IN XPD SEX K MAI
POST C̄ IV BASILI VV
CC SS CNS

2 *Ravennæ*, *in Sancti Michaelis.* *Ex Agnello.*

CONSECVTI BENEFICIA ARCHANGELI
MICHAELIS BACHAVDA ET IVLIANVS
A FVNDAMENTIS FECERVNT ET DEDI
CAVERVNT SVB DIE NON. MAII
QVATER P. C. BASILII IVNIORIS
VIRI CLARISSIMI COS. IND. VIII.

Anno U. C. 1298.
Ær Ch. 546.
In Driente signabatur Annus

POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO V.

At in Occidente inscribebatur

POST CONSULATUM PAULINI JUNIORIS V. C. DVODECIES, sive Anno XII. *Paulinus* quippe *Junior* Consul processit cum *Justiniano Augusto Quartum* Anno Christi 534. uti supra vidimus.

1 *Ticini* *in Sancti Epiphanii.* *Misit* P. D. *Gaspar Beretta V. Cl.*

DIACONVS QVI VIXIT
IN HDC SECVLD AN
NDS P. MIN. XLV
DEP. SVB D. V. KAL
NOVEMBR. DVD
DECIES P. C. PAVLI
NI IVN. V. C. IND
X

Indictio *Decima* decurrere cœperat a Septembri hujus anni.

4 *Augustæ Prætoriæ*, *in S. Ursi.* *Misit Comes Joseph Bagnolius* *Patricius Taurinensis.*

HIC REQVIESCIT IN PACE
S̄C̄Ē MEMORIAE GALLVS EP̄S̄
QVI VIXIT IN EPISCOPATV
ANNOS XVII. MENSES II DIES XX
D̄P̄S̄ SVB D. III. NDNAS OCTOBRIS
DVDDECIES P̄C̄ PAVLINI IVNIOR. VC̄
INDICTIONE DECIMA

Episcopum hunc Augustæ Prætoriæ addas velim Italiæ Sacræ Ughellii, cui ignotus fuit.

Anno U. C. 1299.
Ær. Ch. 547.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO VI.

5 *Ravennæ*, *in Sancti Vitalis*, *Ex Hieronymo Rubeo*.

B. VITALIS BASILICAM MANDATO
ECCLESII EPISCOPI IVLIANVS AR
GENTARIVS AEDIFICAVIT CDNSE
CRANTE VERO REVERENDISSIMO
MAXIMIAND EPISCOPD SVB DIE
XIV. KAL. MAII SEXIES P. C.
BASILII IVNIDRIS V. C
IND. X

VERO in quartâ lineâ pro VIRO. Ad Annum quoque præsentem referenda mihi creditur subsequens Inscriptio. Erant enim in Occidente, qui Annos numerabant a Consulatu *Flavii Johannis*, qui Consulatum absque Collega gessit Anno Christi 538. post quem si novem annos numeres, ad hunc eumdem 547. spectare noveris

NOVIES POST CONSULATUM JOHANNIS V. C in sequenti Marmore memoratum.

6 *Augustæ*, *seu Aostæ* *in Delphinatu.* *Ex Maffejo.*

HIC REQVIESCIT
IN PACE BONE MEMORIE
TEOPTCVNDE QVI
VIXIT ANNDS NVM
X DBIIT IN X̄Ō
VI K̄L DECEMR NO
VIES P̄ CONS
IOHANNIS VC

Anno U. C. 1300.
Ær. Ch. 548.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO VII.

7 *Terracinæ*, *in Templo maximo.* *Ex Donio.*

HIC. REQVIESCIT. IOANNES. B. M. Q. V.
PL. M. AN. LX DP IN PACE. C. III
IDVS. FEBR. SEPTIES P̄C̄ BASILII VC̄

Anno U. C. 1301.
Æra Ch. 549.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO VIII.

1 *Ravennæ,*
in Sancti Apollinaris.
Ex Fabro.

IN HOC LOCO STETIT ARCA BEATI
APOLLINARIS SACERDOTIS ET CON
FESSORIS A TEMPORE TRANSITVS
SVI VSQVE DIA E QVA PER VIRVM
BEAT. MAXIMIANVM EPISCOPVM TRANS
LATA EST ET INTRODVCTA IN BASILICAM
QVAM IVLIANVS ARGENTARIVS A FVN
DAMENTIS AEDIFICAVIT ET DEDICATA
AB EODEM VIRO BEATISSIMO DIE VII
IDVS MAIARVM IND. XII OCTIES
P. C. BASILI IVN.

Anno U. C. 1302.
Ær. Ch. 550.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO IX.

2 *Ravennæ,*
in Sancti Stephani.
Ex Fabro.

IN HONOREM SANCTI PROTOMARTYRIS STEPHANI
SERVVS CHRISTI MAXIMIANVS EPISCOPVS
HANC BASILICAM IPSO IVVANTE A FVNDAMENTIS
CONSTRVXIT ET DEDICAVIT DIE III. ID.
DECEMBR. INDICT. XIIII. NOVIES
P. C. BASILII. IVN. V. C.

Agnellus habet: IN HONOREM SANCTI AC BEATISSIMI PRIMI MARTYRIS &c. *Indictio Quartadecima à Septembri Mense decurrere cœperat.*

Anno U. C. 1303.
Ær. Ch. 551.
POST CONSVLATUM BASILII V. C. ANNO X.

3 *Ravennæ,*
in Archiepiscopio.
Exscripsit Dominicus Vandellius.

CLAVDITVR HOC TVMVLO
BENEDICTI FIDA IVGALIS
QVAE TENVIT CASTAM DEFVNCTO
CONIVGE VITAM
NOMINE PVLCHERIA FVIT
SED NOMINE FORMAM
SIGNAVIT MENTEMQVE SIMVL
VITAMQ. DECENTEM
FILIVS HIS THOMAS ALVIT
QVEM BLANDA RELICTAE
SIMPLICITER PIETAS CARI
POST FATA MARITI OFFICIVM
(*) SVLA EXIBVIT COMMVNE PA
RENTVM IPSIVS HIC COLLO
GENETRIX PORTATA QVIES
CIT TALE DECVS MERVIT
FVNERIS PIA MATER HABERE
DP. SD. ID. FB. X. PC. PASIL. IND. XIIII.

In ultima linea PASIL. idest Basili.

4 *Viennæ in Delphinatu,*
in Ecclesia Prædicatorum.
Ex Marchione Maffejo.

IN HOC TOMOLO QVIESCIT IN PACE
BONAE MEMORIAE FAMOLA DEI
DVLCITIA SAÑC MOREBVS OPTIMIS
VOLVNTATE DI [illegible] CHARITATE
LARGISSIMA QVAE VIXIT PLVS
MENVS. ANN. XXXV. OBIIT
IN PA[illegible]E NON KAL MAIAS
X. P. C. BASILI V. C. CONS
INDICTIONE QVARTA DECIMA

Anno U. C. 1304.
Æræ Ch. 552.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XI.

Anno U. C. 1305.
Ær. Ch. 553.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XII.

5 *In Basilica Nolana.*
Ex Francisco Blanchinio.

DEP SANCTE. M REPARATI
DIAC. DEP. D. XIIII. KAL. NOVEMB
XII. P. C. BASILI V C

Anno U. C. 1306.
Ær. Ch 554.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XIII.

1 *Extra Romam,*
in Basilica Sancti Pauli.
Ex Margarino.

HIC REQVIESCIT IN PACE YPPOLITVS V̄C
AMATOR PAVPERVM QVI DEP. EST
APRILIS. XIII. P̄.C. BASILI ĪND̄ II
QVIS PRAESVMPSERIT VEL INTVL

Anno U. C. 1307.
Ær. Ch. 555.
POST CONSVLATUM BASILII V. C. ANNO XIV.

Anno U. U. 1308.
Æræ Ch. 556.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XV.

Anno U. C. 1309.
Æræ Ch. 557.
POST CONSULATVM BASILII V. C. ANNO XVI.

Anno U. C. 1310.
Æræ Ch. 558.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XVII.

Anno U. C. 1311.
Ær. Ch. 559.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XVIII.

Anno U. C. 1312.
Æræ Ch. 560
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XIX.

Anno U. C. 1313.
Ær. Ch. 561.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XX.

Anno U. C. 1314.
Æræ Ch. 562.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XXI.

Anno U. C. 1315.
Ær. Ch. 563.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XXII.

2 *Romæ,*
in Basilica Vaticana.
Ex Donio.

LOCVS. MARCELLI. S̄V̄B̄D. REG. SEXTE
CONCESSVM. SIBI. ET. POSTERIS EIVS
A BEATISSIMO PAPA IOANNE
QVI. VIXIT. ANN. PL. M LXVIII
DEP. P̄ C̄ BASILI. V. C. ANN. XXII
IND. XI. VNDECIMV. KAL. IANV
ARIAS

REG. SEXTE *Idest Regionis Sextæ*, vulgo *Romæ*.

Anno U. C. 1316.
Ær. Ch. 564.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XXIII.

Anno U. C. 1317.
Ær. Ch 565.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XXIV.

3 *Romæ,*
in Sancti Augustini.
Ex Celso Cittadino.

LVCINA. IN. PACE. QVI. VISSE. PL. M
P. C. BASILI. V̄.C. ANNO XXIIII.
DIPO DECEMBRIVM

Anno U. C. 1318.
Æræ Ch. 566.
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XXV.

Anno U. C. 1319.
Æræ Ch. 567
POST CONSULATUM BASILII V. C. ANNO XXVI.

Anno U. C. 1320.
Æræ Ch. 568.

4 *Romæ,*
in Cæmeterio Calepodii.
Ex Boldetto.

✠ HIC REQVIESCIT IN PACE IMPORTVNA ☧ FILIA
DIVLIALI ARCARIS QVI VIXIT
ĀNN P̄L̄M. XVII. DEPOSITA SVB DIAE VII. KAL. IVNIAS
IMP. DN M̄N̄ IVSTINO EODEM C̄ŌN̄S P. INDICD
PI MA☧ ☧

Lego heic sine hæsitatione *Indictionem Primam*; ac propterea ad hunc Annum, quo ipsa decurrebat, Inscriptionem illam retuli. In penultimâ lineâ pro CONS. P. legendum videtur CONS. II. aut III. *Per Indict. Primo.*

1

Narniae,
in Crypta Sancti Cassii Episcopi.
E Boldetto.

✠ CASSIVS IMMERITO PRAESVL DE MVNERE CHRISTI
HIC SVA RESTITVO TERRAE MIHI CREDITA MEMBRA
QVEM FATO ANTICIPANS CONSORS DVLCISSIMA VITAE
ANTE MEVM IN PACE REQVIESCIT FAVSTA SEPVLCRVM
TV ROGO QVISQVIS ADES PRECE NOS MEMORARE BENIGNA
CVNTA RECEPTVRVM TE NOSCENS CONGRVA FACTIS
SD. ANN. XXI. M. VIII. D. X
RQ. IN PACE PRID. KAL. IVL. PC. BASSI, IVC. ANN. XXVII.

Cardinalis Baronius in Annalib. Ecclesiastic. ad Annum Christi 558. hoc idem Epitaphium refert non una cum praeclaritate. Sed potissimum legit in postremâ lineâ P. C. BASILII. AN. XVII. quo revera decurrebat Annus praedictus. Si vera hæc lectio, ad eum Annum referenda est ubi Inscriptio. Quod si legas POST CONSULATUM BASILI V. C. aut BASILI IVN. ANN. XXVII. habes Annum Christi 568. Sed tunc motus potius fuit designare Annum alterâ formulâ petitâ a Consulatu *Justini junioris Augusti*. Censuit item Eminentiss. Baronius hoc Anno Justinum ipsum *Secundò* Consulem processisse. Negat Pagius. At sunt, quae non mediocrem ostendere possunt Baronii sententiam. Clariss. V. Scipio Maffejus Marchio in Histor. Diplomatic. pag. 101. Diploma protulit scriptum Ravennae *Imp. D. N. Justino P. P. Augusto, Anno Septimo, & post Consulatum ejus Secundò Anno Quarto sub die Tertio Nonarum Januarum, Indictione Quartâ*, ubi idem Maffejus animadvertit, scriptum ibi fuisse Quinta, nam Septimus Annus Imperii Justini decurrebat die III. Junii, *Indictione Quintâ*. Hæc ergo suadere videntur, susceptum à Justino *alterum Consulatum* Anno Christi 568.

2

Albingauni,
apud Pelasios.
Misit P. D. Gaspar Beretta Mon. Benedict.

✠ HIC REQVIESCIT IN PACE B. M. HO
NORATA CLARISSIMA ET P. F. CONIVNX
TZITTANI COM. ET TRIB. QVAE VIXIT
IN HOC SAEC. ANN. XL. DEPOS. EST
SVB D. KAL. FEBR. IND. PRIM. IMP.
ET CONS. D. N. IVSTINO PP. AVG. ANNO
TERTIO ✠ ✠ ✠
ROGO TE PER DM. OMNPM. ET IHM. X... NAZARE
NVM NE ME TANGAS NEC SEPVLCRVM MEVM VIOLIS
NAM ANTE TRIBVNAL AETERNI IVDICIS MECVM CAV
SAM DICIS ✠ ☙ ☙ ✠

Calendis Februariis Anni Christi 568. decurrebat *Annus III. Imperii Justini II. Augusti.*

Anno U. C. 1321.
Æra Ch. 569.

3

Capuae.
Misit Johannes Bernardinus Tafurius V. Cl.

HIC REQVIESCIT IN SOMNO PACIS
IVSTINA ABBATISSA FVNDATRIX
SANCTI LOCI HVIVS QVAE VIXIT
PLVS MINVS ANNOS LXXXV. DEPOSITA
SVB DIE KALENDARVM NOVEMBRIVM
IMP. D. N. N. IVSTINO P. P. AVG
ANNO III. P. C. EIVSDEM INDICTIONE TERTIA

Indictio III. in cursu esse coepit Septembri Mense Anni hujusce 569. A primo Consulatu Justini petitae fuerunt Notae istae Chronologicae.

Anno U. C. 1322.
Ær. Ch. 570.

Anno U. C. 1323.
Æræ Ch. 571.

1 *Castrinovi in Sicilia.*
E Gualterio.

HIC REQVIESCI.
T IN PACE PLA
CIDIA VNIVERA
QVAE VIX ANN PL M
XXXV PC BASIL VC
PER INDICTIONE
QVARTA ANNO
XXC III ♡

VNIVERA scriptum pro VNIVIRA, hoc est unius viri uxor. *Indictio Quarta* in caussâ fuit, cur hunc Anno, quo ipsa fluebat, Lapidem hujusmodi adsignarem. Verùm necesse est, non satis accurate descriptus fuerit Annus *Post Consulatum Basilii V. C.* qui hic dicitur XXCIII. Præsenti Anno decurrebat Annus Post Consulatum ejusdem Basilii XXX. aut XXIX. si ad Annum præcedentem, quo cursus esse coepit Septembri Mense *Indictioni Quarta*, Inscriptionem ipsam tetrahat. Fortasis itaque in hoc marmore scriptum ANNO XXϛIII, idest *Anno Vigesimo Nono post Consulatum Basilii*. Ex numerali quippe notâ ϛ restituta hoc in loco, & a descriptore neglectâ, difficultas circa eumdem Annum protinus evanescit.

Anno U. C. 1324.
Æræ Ch. 572.

2 *Capuæ.*
Ex Philippo a Turre Episcopo V. Cl.

VIB BEATISSI
MVS PROBINVS EPISC
SEDIT ANN. I. MENS. VIIII.
DIES IIII DEPOSITVS SVB DIE
XIII. KAL. SEPTEMBRES. IMP D N
IVSTINO ANNO VII. P. C. EIVS
DEM ANNO V. INDICTI
ONE QVINTA

3 *Ravennæ,*
in Palatio Archiepiscopali.
Exscripsit Dominicus Vandellius.

HIC REQVIESCIT
IN PACE FAVSTINVS
V C [illegible]
Q VIXIT ANN PL M
LIII DEPOSIT EST SVB D
PRID KAL MAI IND. V
IMP. DN IVSTINO PP A

Anno U. C. 1325.
Æræ Ch. 573.

Anno U. C. 1326.
Ær. Ch. 574.

Anno U. C. 1327.
Ær. Ch. 575.

Anno U. C. 1328.
Ær. Ch. 576.

Anno U. C. 1329.
Ær. Ch. 577.

Anno U. C. 1330.
Ær. Ch. 578.

Anno U. C. 1331.
Æræ Ch. 579.

4 *Ravennæ,*
in Palatio Archiepiscopali.
Exscripsit idem Vandellius.

HIC REQVIESCIT IN PACE [illegible] NSH
RIT QVI VIXIT ANNOS PL M XXX
DEPOSITVS EST SVB DIE VIII. ID
IANVARIARVM IND XII IMP
ERANTE DNO CONSTANTI
NO PP AVG ANNO QVINTO ET
CONSILIAT EIVSDEM AN
NO PRIMO

Inscriptionem hanc retuli ad *Tiberium Constantinum Augustum*, qui revera ineunte Januario præsentis Anni agebat Annum Quinctum Imperii, & Consul primùm processit. Tibi liceat alium ei locum adsignare.

Anno U. C. 1332.
Æræ Ch. 580.

Anno U. C. 1333.
Æræ Ch. 581.

5 *Ravennæ,*
in eodem Palatio.
Exscripsit idem.

HIC REQVIESCIT IN PACE
GEORGIVS VC. ARGENTA
RIVS FILIVS PETRI VC. AR
GENTARII IVN QVI VIXIT
ANN. PL M XVII. DEP. SVB D
PRID. NONAR AVG IND XIIII
IMP. DNN TIBERIO CONSTAN
TINO PP. AVG. ANNO VI. ET PC
EIVSDEM ANNO III ♡

Hic autem rursus habes notas chronicas ad rite dignoscendum Annos Imperii, & Consulatus Tiberii Constantini Augusti.

Anno U. C. 1334.
Æra Ch. 582.

Anno U. C. 1335.
Æra Ch. 583.

Anno U. C. 1336.
Æra Ch. 584.

Anno U. C. 1337.
Æra Ch. 585.
POST CONSULATUM MAURICII AUG. ANNO II.

1 *Romæ*,
Ex Cardinali Baronio.

HIC REQVIESCIT IN PACE CANDIDA
C. F. QVAE VIXIT PL. M. ANN. L.
DEP. IV. ID. SEPT. IMP. D. N. MAVRITIO
PP. AVG. ANNO IV. P. C. EIVSD. ANN. II.
IND. QVARTA

Anno U. C. 1338.
Æra Ch. 586.

2 *Arelate*,
Ex eodem Baronio.

MENSIBVS ET GEMINIS CONCLVDENS TEMPORA VITAE
VIVIT IN AETERNVM NVLLVM MORITVRA PER AEVVM
ISTA VALENS FIERI FLETV MANANTE ROGAVIT
IVRA SACERDOTII SERVANS NOMENQVE IVGALIS
OBIIT BONAE MEMORIAE CAESARIA MEDIVM NOCTIS
DIE DOMINICA INLVCESCENTE VI. ID. DECEMBRIS
QVATRAGIES ET VI P. C. BASILII IVNIORIS. V. C. C.
ANNO XII. REGNI DOMNI CHELDEBERTI REGIS
INDICTIONE QVINTA

Eminentiss. Baronius hanc refert ad Annum Christi 587. sed pertinet ad precedentem 586. quo decurrere jam coeperat Septembri Mense *Indictio Quinta*, & dies *VI. Idus Decembris* Dominicus fuit.

Anno U. C. 1339.
Ær. Ch. 587.

Anno U. C. 1340.
Ær. Ch. 588.

Anno U. C. 1341.
Ær. Ch. 589.

Anno U. C. 1342.
Ær. Ch. 590.

Anno U. C. 1343.
Ær. Ch. 591.

Anno U. C. 1344.
Ær. Ch. 592.

Anno U. C. 1345.
Ær. Ch. 593.

Anno U. C. 1346.
Ær. Ch. 594.

Anno U. C. 1347.
Ær. Ch. 595.

Anno U. C. 1348.
Ær. Ch. 596.

Anno U. C. 1349.
Ær. Ch. 597.

Anno U. O. 1350.
Ær. Ch. 598.

Anno U. C. 1351.
Ær. Ch. 599.

Anno U. C. 1352.
Ær. Ch. 600.

Anno U. C. 1353.
Ær. Ch. 601.

1 *Lugduni, in Sancti Irenæi. Ex Clariss. Maffejo.*

EPYTAFIVM HVNC QVI INTVIS LECTOR
BONE RECORDACIONIS AGAPI NEGVCIATORIS
MEMBRIA QVIESCVNT NAM FVIT ISTE STACIO
MISERIS ET PORTVS EGENIS OMNEBS APTVS
FVIT PRECIPVE LOCA SANCTORVM ADSE
DVE ET ELEMOSINAM ET ORACIONEM
STVDVIT. VIXIT IN PACE ANNS LXXXV OB
VIII KAL APRILIS LXI PC IVSTINI INDICT QVARTA

In quarta linea OMNEBS APTVS, idest *Omnibus apertus*. Mirum videtur Clariss. Maffejo, neque immerito, qui tamdiu habita fuerit ratio Consulatus gesti a Justino Juniore Imperatore Anno Christi 567. idque in Gallia, quæ a Romanorum Cæsarum ditione avulsa antea fuerat. Is autem censet sermonem heic esse de *Justino juniore Augusto*, & spectare Inscriptionem ad Annum Christi 626. quocum tamen minime conjungitur *Indictio Quarta*. Si Anno 567. processit Consul Justinus junior Augustus, ergo *Annus LXI Post Consulatum* ejus cadit in Annum Christi 628. Sed neque cum Anno isto *Indictio Quarta* concors est. Quare *Justinus*, in marmore hoc memoratus, non alius mihi creditur, nisi *Justinus*, qui Anno Christi 540. Consulatum gessit, *Germani Patricii* filius, & pronepos Justiniani Augusti, non vero *Justinus junior*, qui eidem Justiniano Augusto successit. Si Anno 540. addas Annos 61. habes Annum *Æræ* Christianæ 601. quo decurrebat *Indictio Quarta*.

Anno U. C. 1354. Ær. Ch. 602.	Anno U. C. 1360. Ær. Ch. 608.	Anno U. C. 1366. Æræ Ch. 614.
Anno U. C. 1355. Æræ Ch. 603.	Anno U. C. 1361. Ær. Ch. 609.	Anno U. C. 1367. Ær. Ch. 615.
Anno U. C. 1356. Æræ Ch. 604.	Anno U. C. 1362. Ær. Ch. 610.	Anno U. C. 1368. Æræ Ch. 616.
Anno U. C. 1357. Ær. Ch. 605.	Anno U. C. 1363. Ær. Ch. 611.	Anno U. C. 1369. Ær. Ch. 617.
Anno U. C. 1358. Ær. Ch. 606.	Anno U. C. 1364. Ær. Ch. 612.	Anno U. C. 1370. Æræ Ch. 618.
Anno U. C. 1359. Ær. Ch. 607.	Anno U. C. 1365. Æræ Ch. 613.	Anno U. C. 1371. Ær. Ch. 619.

2 *Romæ, in Sancta Cæciliæ. Ex Cardinali Baronio.*

HIC REQVIESCIT THEODORVS V. C. GRAECVS VIZ[illegible]
TEVS QVI FVIT FIDELIS ET CARVS AMICVS MVLTORV[illegible]
PVBLICAE IVDICVM AMICITIAE CVSTOS BENIGNVS PIVS DOMVI SV
AE BENE PRAEPOSITVS. QVEM ETIAM LOCVM COMPARAVIT A VV
IORE ARCHIPBO TIT SCAE CECILIAE SOLIDOS SEX DEPOSITVS DIE QVAR
TADECIM AVGVSTI IND. SEPTIMA. ET EIVS FILIVS THEODORIC.
BIXIT M VII DEPOSITVS IDVS OCTOBRIS IMPP. DD. NN. PIISSIMIS AVGG. HERA
CLIO ANNO NONO P C EIVSDEM DNI ANNO OCTABO. ATQVE HERACLIO CON
STANTINO NOVO FILIO IPSIVS ANNO SEPTIMO INDICT. SEPTIM. QVI
VIXIT ANNOS PLVS MINVS LXXV.

Pertinet Inscriptio ad hunc eumdem Annum *Æræ* Ch. 619. cujus Augusto Mense in cursu erat *Indictio Septima*, & *Annus Nonus* Imperii Heraclii, & *Annus Octavus Post Consulatum ejusdem* Heraclii Augusti, & *Annus Septimus* Heraclii Constantini junioris Augusti. Depositus fuit *Theodorus* die XIV. Mensis Augusti; ejus autem filius *Theodoricus* Idibus Octobris.

Juvat nunc subjicere aliquot alios Lapides, Consulem quempiam nobis offerentes, cui locum invenire in Fastis mihi hactenus non licuit, sive quod literæ e Marmoribus exciderint, aut minori, quam par erat, diligentia exscriptæ fuerint, sive etiam quod Consules suffecti & honorarii occurrant, qui quoto Anno nomen suum fastis dederint, aut quo tempore vixerint, dignoscere nunc nimium difficile est. Exempli caussa apud Gruterum pag. 303. num. 2. videas Cn. Domitium Sex. F. Vel. Afrum Titium, Marcellum, Curvium (Curvium habent fortasse non) Lucanum Cos. Procos. Provinciæ Africæ &c. qui sub Vespasiano, & Tito imperantibus floruit. Huic vero est potest ex adsignari locum in serie Consulum. Ita apud Fabrettum pag. 171. visitur C. Ummidius (Ummidius apud Mabillonium) C. F. Ter. Durmius Quadratus Cos. XV. Vir &c. sub Augusto, ac Tiberio, de quo tamen nihil Consulares Fasti habent. Hisce adde P. Plotium Romanum Consulem Pr. f. Urbi &c. apud Fabrettum pag. 411. & apud Reinesium Class. II. num. 26. & Cn. Cornelium Dolabellam Cos. Procos. Provinciæ Asiæ, apud eumdem Fabrettum pag. 640. Et isti sane ad quem Annum sint referendi, ignotum mihi est: an & alii, nescio. Alia ejusdem generis monumenta ego quoque supra dedi. Reliqua nunc profero.

1 *Romæ, in Tesseris Gladiatoria. E Malvasia.*

ASPER
STATII
SP. X. IVN
ARRIO. VIR

2 *Florentiæ, in Museo Mediceo, Corpus lapideum, in quo vir jacet in lectisternio cum catulo. Circumstant duo Servi. Ex Gorio.*

EX CES VIIII GERM IIOIII SANIA
NIO ET BLAESO. COS

3 *Romæ, in Cœmeterio Priscillæ, in Laterculo. Ex Boldetto.*

OP DOL EX PR. CR. F. L. RPD
EX FIG. PONT. C. V. COS. II.

4 *In Saldnae, aut Aurarid Parva in Dacia. Misit Apostolus Zeno V. Cl.*

I. O. M
T. AVRELIVS
DIOCLES -B-
PROC
V. S. D
IMP. AVG. COS

B. PROC. fortasse Beneficiarius Proculi Voto Suscepto Dedit Imperatore Augusto Consule.

5 *Anconæ. E schedis Farnesiis.*

Q. LEPIDIVS. M. F.
OVIVS. M F COSS IIII.
Q. POMPONIVS. Q. F. SAB. SEVERVS
SIBI ET LIB. OMNIBVS. F. L.
H. M. H. N. S.

Hæc mendosa puto, & nihil ibi haberi pertinens ad Consules.

6 *Fulginiæ. Ex Ligorio.*

GENIO CENTVRIAE
C. OCCIVS. C. F. PAP. CVRIVS
COS. PROCOS. PROVINC. BAETICAE
PROC. AVG XX HEREDIT. PROC. AVG
CADVC

7 *In opido Caldes in Catalaunia. E schedis meis.*

M. PONTEIVS
NOR
CONSVL

8 *Tibure, duæ partes tabulæ. Ex Ligorio.*

ΑΣΚΛΗΠΙΩΙ
ΣΩΤΗΡΙ
ΑΣΙΝΚΙΟΣ. ΝΑΤΑΛΙΟΣ
ΥΠΑΤΟΣ. ΑΝΤΥΠΑΤΟΣ. ΑΥΕΙΗΣ
ΑΥΓΟΥΡ. ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ. ΚΑΙ
ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ
ΜΥΣΙΑΣΤΗΣ. ΚΑΤΑ
ΤΟΝ. ΝΑΟΝ. ΚΑΙ. ΤΟΝ. ΒΩΜΟΝ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Idest:

Æsculapio
Servatori
Asincius Natalius,
Consul, Proconsul Africæ,
Augur, Legatus, Et
Vicarius Augusti In Exercitu
(fortè) *Ad Mare Mysiæ*
Templum Et Aram
Posuit.

Corruptum puto *Asincii* nomen; neque enim Romanum videtur.

1 *Romæ.*
Ex Donio.

DIS. MANIBVS
D. AVRELI. ASIATICI
CONSVLIS OESIGNATI

3 *Velitris,*
apud Genettos.
Ex P. Vulpio e Societ. Jesu.

Q. POM. MVSAE COS.

Hujus *Pompeji*, sive *Pomponii Musæ* Consulis nullum mihi vestigium occurrit.

4 *In oppido Civitatis Laviniæ,*
in majore Templo.
Ex eodem.

C. MEVIO. C. F. DONATO
LAVINO CONSVLI
PROCONSVLI SICIL. I
PROVINCIAE. P. R.
HONORIS SI
SVI LATIVM
VMBRO
AELI. C. AVG.

In Fastis nullum tale nomen occurrit. Num *Mevius* iste *Donatus* fuit *Consul Municipalis Lanuvii*?

7 *Foropopilii.*
E Vecchiazzano.

MER. S.
C. POPILIVS. PET. GN. LAB. F.
P. CONS. DESIG. FRATRI
SVO B. M. P.

Hunc Ursinus extitisse Patavii scribit, & aliis plane verbis describit, videlicet.

MER. S.
D. POPILIVS. PAETVS. CN. LABE
PAETO. COS. DESIG. FRATRI
SVO. B. M. F
HVNC. SOMNO. AETERNALI
PATRIA. RETINET

Legendum fortasse est in secunda linea CN. LABERIO. Sed hæc depravata sunt. Nam primo tabella votiva *Mercurio* sacra apparet, deinde convertitur in titulum defuncto positum.

2 *In veteri Buda.*
Ex eodem.

VOLCANO SACRVM
VER. ET. GR. COS
AD. LEG. II. AO ER
RAM AGEN
TIB. VAL. RES
PECTO. ET. VT
EOIO. MAXIMO
MAG

5 *Ferrariæ,*
Ex Historia Ferrariensi.

AVRELIO VICTORI
VETERANO EX. G. R
AT. COS. VELIA
QVINTA MARI
TO B. M.

Nil rei esse huic titulo cum Consulibus censeo. Scriptum ibi videtur EX COHOR....

6 *Albæ Pompejæ.*
E Guichenonio.

I. LVC O. Q. F
PRO I
COS. PR. AEDIL. PL
EMANENSES
PVBLICE

Guichenonium parum in describendis marmoribus accuratum sæpe deprehendi, ac doleo.

8 *Romæ,*
apud Fabricium Romanum,
E Ligorio.

Q. F. M. F. GAL. IVLIA
NO. OPTATIANO. L. FA
BIO. GEMINO. COR
NELIANO. COS
SEX. OCTAVIVS RV
FINVS PATRONO

Defectibus undique laborat Inscriptio hæc. Duo Consules videntur, licet tamen uni, Patrono videlicet positus sunt. In principio quoque sunt quæ non probes; neque enim illustrium virorum nomina signari consueverunt unica littera, uti *Fabius*, *Fulvius* &c.

1

Romæ,
Misit Alexander Marchio Capponius.

FECERAT EVPRANOR BACCHVM QVEM GALLVS HONORAT
FASTORVM CONSVL CARMINE TVRE SACRIS

Complures cognomine *Galli* diversis Annis Consules processere.

2

Mediolani,
in Sancti Vincentii.
E Castillioneo.

S.
IOVI
ET PROBO
V. C. CON

Probos multos habent Fasti Consulares. Illud ET vitiosum puto.

3

Clusii.
E schedis Antonii Giganti.

HIC IN PACE REQVIESCIT LAVRENTIA L. F.
QVAE CREDIDIT RESVRRECTIONEM
ET VIXIT ANNOS PL. M. XXV. MENSES ...
ET DEPOSITA EST SVB DIE PRIDIE
NONARVM IVNIARVM ALBINO V. C. CONSVLE

Sunt plures hujus cognominis Consules.

4

Lugduni,
in Monasterio Sanctæ Mariæ Angelorum.
E schedis Nicolai Pacediani.

IN HOC TVMVLO REQVIESCIT
BONAE MEMORIAE LEOPOCENOS
QVI VIXIT ANNOS XXXXII.
OBIIT IN PACE XVI. KAL. MAIAS
MAXIM. V. C.

Non unum Consulem *Maximum* Fasti nobis exhibent.

5

Romæ.
E Malvasia.

VARIVS OPELENTIVS. ET. C LVCENTINVS. TVT. NECESS. CONSECR
IMP. C. AVR. CAESAR. FELICISS
SACERDOTIBVS ANNIO COSSVTIO AVGVRE
TITO SOPHRONIO MESSIO. A. INITIATO
TORQ. ET P. PATRATO CONSVL. AEDIT.
P. ASPERATO FORMIONE ET. M. THIA
REO MAIORE

Mihi incertum, an hinc aliquem Consulem deducere possis.

6

Foropopilii.
E Vecchiazzano.

POMPILEO [illegible] S. L. H. P. C. POP. C. F. ANVS
COS. VI. VIR. AVGVSTALIS. SODALIS [illegible] PRO
VINC. APHRICAE AVO PRO SENATV
PROVINC. DALMACIAE. PROVINC. PANNO
NIAE DACIAE ITERVM PRAETOR LEG. X.
FR. CVRATOR VIAE AEMIL. II [illegible]
PRAETOR AQVARVM II [illegible]
GAM [illegible] NOVAT. II [illegible]
VICTOR III. V [illegible]

Iniquissime descripta, aut fœde lacerata in marmore.

1 *Arimini, in Ecclesia Cathedrali. E schedis Farnesiis.*

HVMANO GENERI LEGEM NATVRA CREATRIS
HANC DEDIT VT TVMVLI MEMBRA SEPVLTA TEOANT.
LIBERII SOBOLES PATRI MATRIQ. SEPVLCRVM
TRISTE MINISTERIVM MENTE DEDERE PIA
HIC SVNT MEMBRA QVIDEM SED FAMAM NON TENET VRNA
NAM DVRAT TITVLIS NESCIA VITA MORI
REXIT ROMVLEOS FASCES CVRRENTIBVS ANNIS
SVCCESSV PARILI GALLICA IVRA TENENS
HOS NON IMBELLI PRETIO MERCATVS HONORES
SED PRETIVM MAIVS DETVLIT ALMA FIDES
AVSONIAE POPVLIS GENTILES RITE COHORTES
DISPOSVIT SANXIT FOEDERA IVRA DEDIT
CVNCTIS MENTE PATER TOTO MEMORABILIS AEVO
TERDENOS (*) TRIS PROXIMVS OCCVBVIT
O QVANTVM BENE FACTA VALENT CVM MEMBRA RECEDVNT
NESCIT FAMA MORI LVCIDA VITA VALET

Quis fuerit vir ille *Liberii* filius, *Consulatus* munere functus, qui Gallias rexit, qui exercitibus praefectus fuit, divinare nescio. Non legimus hic illius nomen, quod in superiori marmoris parte insculptum fuisse opinari non immeritò possumus.

2 *Barcinone, in ædibus* Galvez del Rogome. *E schedis Patris Cattanei.*

L. ALIS. COS. PROCOS. TALIS. LEG. AVG. PR.
PR. DIVI TRAIANI HADRIANI AVG. PROVIN
HISP. LVET. TIBERIS ET RIPARVM ET[illegible]ANI
PARTHICI LEG. III. AVG. LEG. BIS DONATVS
EXPEDITIONE DACI. CORONA VALLARI MVRALI
AVREA LEG. PR. PR. PROV. AFRICAE. PROC.
VIAR. CVRANDAR. EIVS. P. AVGVR. TRIB.
PLEBIS. PR. PATRIS. S. PROVINC. AFRICAE
K. TVIC. III. VIR MONETALIS. A. A. A. F. F.
L. LIBVS SOLO SVO ET [illegible] FECERVNT

In tertiâ lineâ pro LVET fortasse legendum LVSIT. aut ALVEI, sive CITER. In fine ejusdem lineae fortasse supplendum TRAIANI. Dolendum est tam oscitanter descriptum fuisse marmor meliori fortunâ dignum.

3 *Florentiæ, in Dyptycho, in Museo Riccardio. E Gorio.*

BONO REIPVBLICAE ET ITERVM
ET INL EX COM DOM PAT CONS ORD

1 *Veronae.*
Ex Marchione Maffejo.

DACIANA DIACONISSA
QVE V. ĀN XXXXV. M. III.
ET FVIT F. PALMATI. COS
ET SOROR. VICTORINI PRESBRI
ET. MVLTA. PROPHETAVIT
CVM. FLACCA. ALVMNA
V. A. XV. DEPOSITA. IN. PACE. III. ID. A

Palmatum Consulem nulli Fasti agnoscunt. Inclinante Romanorum Imperio, ornatus fuerit honorario Consulatu, hoc est post Annum Christi 412. quo *Palmatus* (idem fortasse ac noster) *Praefectus Urbi* fuit. Ejus autem nomen in memoriam mihi revocat Inscriptionem a Gualtero productam, cui nescio, an aliquid rei sit cum illo Palmato.

2 *Syracusis.*

NERATIVS PALMATVS V. C.
ETIAM FRONTEM SCAENAE

3 *Romae,*
in Sepulcreto Libertorum Liviae Augustae,
Ex editis curâ Eminentiss. Cardinalis de Polignac.

PHILADELFO. COS. L.
POTITIANO. PISTORI

Hic libertate donatus videtur a Consule quopiam. Erant enim antiquis temporibus *Servi Publici* inservientes Consulibus, Senatui, Coloniis, Collegiis &c.

4 *Romae,*
in pavimento Sanctae Caeciliae,
fragmentum.
Ex Doni.

C. ATEIO. CAPITONE
C. VIBIO. POSTVMO. COS

Aut nulli Fasti hosce Consules exhibent, aut oculos meos ii fefellerunt.

5 *Ibidem.*
Ex eodem.

L. AELIO ANTONINO
ET PETO. COS. EX RAT
SEX. ET. HER. LOCCLX
N ∞ LXXXIII

In figulinâ haec scripta erant; sed utinam satis accurate exscripta fuissent. Ad quemnam Annum Consules isti referendi sint statuere nescio. Vide Fastos ad Annum Ch. 137. & 167.

6 *Romae,*
in Museo Em. Card. Alexandri Albani.

D. D. N. N. VAL
ENTINIANO CO
NVS. QVI V
VI. DEPOS
BENE ME

7 *Extra Romam,*
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

DVLCISSIMO FILIO CONSTANTIO
QVI VIXIT ANNIS N. XX. DIES
TO IN PACE VII. KAL. OCTOB. DN. HON

8 *Ibidem.*
Ex eodem.

HIC REQVIESCIT RVSTICVS
DEPOSITVS IN PACI XV. KAL. NOVEMB
AVGVSTO SECVNDO CONSVLE COMPARAVIT

9 *Ibidem.*
Ex eodem.

IN HVNC LOCVM REQVIESCIT MA
RIA C. F. QVAE VIXIT ANNOS
DEPOSITA XIIII KAL. NOVEM
TRO CON DE VV. CC CONSVL

Consulum nomina vitiata. Accuratiori descriptore opus fuisset.

1 *Extra Romam. Ex eodem Margarino ibidem.*

....IAS HOC TEGITVR SVPERIS INVISA SEPVLCHRO
FLEBILIS HAEC SVBOLI FLEBILIS ISTA VIRO
ISTA VERECVNDO SERBABIT IVRA CVBILI
EDIDIT ET PROLEM PIGNORA CARA TORI
EN TAMEN HAEC TRISTES HABITAT PO MINE SEDES
SED CHRISTO SIDERA CELSA TENET
DEPOS. VIIII. KAL. SEPTEMBRIS
CONS DN ARCADIO AVG
QVAE VIXIT ANNVS P̄M̄. XXXVIII.
RESTITVTVS MARITVS COMPARAB.

2 *Ibidem. Ex eodem.*

SABINILLVS DEP. NON
QVI VIXIT ANN. XL
CONSS HONORI ET

3 *Ibidem. Ex eodem.*

HIC IACET NOMINE BRINGA QVI VIXIT AN
NATVS CONSVLATVM. DN. VALEN

4 *Ibidem. Ex eodem.*

LOCVS LE
ESCENTIA BE
DEPOSITA EST DIE
ARCADIO ET HONORIO

5 *Ibidem. Ex eodem.*

MA QVAE VIXIT
THEODOS. ET VAL CONS

6 *Ibidem. Ex eodem.*

HIC REQVIESCET MAXIMVS FENARIVS
VIXIT PM. ANN. XIII. DEP. ID. MARTIAS FL
TIO V̄C. C̄ŌN̄S. IND

7 *Ibidem. Ex eodem.*

MAGISTRI LVDI LITERARII
N̄ŌN. F̄ĒB. C̄ŌN. FLIPI

8 *Ibidem. E schedis Donii misit Clarisf. Gorius.*

ANNOS P̄. M̄. XXVIII
VS PL. BASILI

8 *Romae, in aedibus N. V. Alexandri Marchionis Capponii. Misit ipse.*

RISCHNO COS.

Uti me monuit praeclarissimus Marchio Capponius, hae tantum literae legebantur in pergrandi Marmore, ex quo frustum istud ipse secandum jussit. Ad servandam Anni alicujus memoriam scriptae fuisse videntur per Consulis mentionem. Sed quinam hic Consul? Barbaricum, non Latinum nomen est Rischnus. Fasti omnino silent. Quare aut nullius Consulis nomen haec habet; aut si habet, fuisse: unum Consulem puta.

Romæ,
lapis effossus, nunc in Musæo D. Sloane Londini.
Ex Transactionibus Philosoph.
Misit Thomassinus Mazaugues Præses Sen. Aquisext. V. Cl.

D · M

M·HERENNI·
PROTI·V·A·XXII

MII DV FECERVNT PARENTES
M HERENNIVS AGRICOLA ET
HERENNIA LACENA FILIO
CHIROGRAPHVM OLLARIA N IIII
CINERARIA N·LIM INTRANTIBVS PAR
TE LAEVA QVE SVNT IN MONVMENTO
T FLAVI ARTEMIDORI QVOD EST VIA
SALARIA IN AGRO VOLVSI BASILIDAS
IENTIBVS AB VRBE PARTE SINISTRA DO
NATIONIS CAVSA MANCIPIO ACCEPIT
M·HERENNIVS AGRICOLA DE T·FLAVIO
ARTEMIDORO HS N.I LIBRI PENDE M·
HERIENNIO IVSTO ANTESTATVS EST.TI
IVLIVM·EROTEM INQVE VACVAM
POSSESSIONEM EARVM OLLARVM
ET CINERARIORVM T FLAVIVS ARTE
MIDORVS HERENNIO AGRICOLE IRE
AVT MITTERE OSSAQVE INFERRE PER
MISIT SACRVMQVE QVOTIENS FACE
RE VELLIT HERENNIVS AGRICOLA
HEREDES VE EIVS PERMISIT CIAVIS VE
EIVS MONVMENTI POTESTATEM FACTV
RVM SE DIXIT DOLVMQVE MALVM
HVIC REI ABESSE AFVIVRVMQVE
SE HAEC RECTE DARI FIERI PRAESTARI
QVE STIPVLATVS EST·M·HERENNIVS
AGRICOLA SPEPONDIT·T·FLAVIVS
ARTEMIDORVS ACT·XVIII. K IANVAR
C·CALPVRNIO FLACCO L·TREBIO
GERMANO CoS

Postremum in Classe ista locum dedi eximio huic Antiquitatis frusto, quod Consules signatos habeat *C. Calpurnium Flaccum*, & *L. Trebium*. Sed fateri cogor, me nondum percepisse, quo Anno hi Consules proc... Certe in Fastis, quibus utor, nusquam eorum nomen mihi occurrit, nisi me fefellerint oculi. Dein quisquam felicius quam ego tempus ejusmodi Consulatus perscrutetur, suffectos ambos opinari licent. Ceterum in Chirographo isto multa occurrunt, quæ eruditam interpretationem exposcerent. Sed ipsam a me alio festinante... Lector minime expectet.

OPERA, ET LOCA PUBLICA, ET PRIVATA.

CLASSIS VI.

1 *Neapoli.*
Misit Vir Nobilis Ignatius Maria a Como Neapolitanus.

IMP. CAESAR DIVI. F. AVGVSTVS
PONTIFEX. MAX. COS.
XIII. TRIBVNICIA. POT ESTATE
XXXII. IMP. XVI. PATER
PATRIAE MVRVM TVRRESQVE
REFECIT.

Notae indicant Annum Urbis Conditae 760. vel 763. Ante Christum 9. aut 8.

3 *Romae in Via Lavicana.*
Ex Ligorio.

IVL. TEP. MAR
IMP. CAESAR
DIVI. F.
AVGVSTVS
EX. S. C.
LIV
P. CCXL.

Effossum puto marmor in ductu Aquae *Juliae Tepulae Marciae*; quippe Juliam Augustus Marciae junxit, uti Marlianus, & Fabrettus animadverterunt. E schedis Vaticanis Donius quoque hanc dedit.

5 *In Civitate Venafri.*
Misit Ignatius Maria Como.

IVSSV IMP. CÆSARIS
AVGVSTI. CIRCA. EVM
RIVOM QVI AQVAE
DVCENDAE CAVSA
FACTVS EST. OCTONOS
PED. AGER. DEXTRA
SINISTRAQVE VACVVS
RELICTVS. EST

2 *Jaderae.*
E schedis meis.

IMP. CAESAR. DIVI. F. AVG.
PARENS COLONIAE MVRVM
ET TVRRES DEDIT
T. IVLIVS OPTATVS. VETVSTATE
CONSVMPTAS IMPENSA SVA RESTITVIT
CVM TILIIS ARMIS ADDITIS.

Quid sint *Tiliae* heic, aut *Tilia*, divinare nescio. Gruterus pag. 84. 7. & pag. 16. 5. hanc eamdem dedit, sed omissâ postrema linea, sive quod revera in Marmore deficeretur, sive quod barbarismum aliquid sonare videretur.

4 *Brixiae in Cathedrali nova.*
Ex Vinaccesio.

DIVVS AVGVSTVS
TI CAESAR DIVI
AVGVSTI. F. DIVI. N
AVGVSTVS
AQVAS IN COLONIAM
PERDVXERVNT

6 *Romae super Porta Salaria.*
E schedis Cyriaci,
apud Baronem Philippum Stosch V. Cl.

IMP. CAESAR
DIVI IVLI F AVGVSTVS
PONTIFEX MAXIMVS
COS. XII.
TRIBVNIC. POTEST. XIX
IMP. XIIII. CENS.
AQVARVM OMNIVM
REFECIT.

Pertinet Inscriptio haec ad Annum U. C. 748. aut 747. Ante Æram Vulgarem 6. aut 5. CENS. idest, ut arbitror, *Censum Aquarum* omnium per Aquaductus in Urbem deductarum *Refecit*. Neque enim Augustus universalis Censor appellatus videtur *Censor Aquarum*. Verum Cl. Vir Johannes Polenus Marchio in suo in Frontinum de Aquaeduct. a se illustrato hanc eamdem Inscriptionem protulit (fortassis & alii antea ediderant) utque in ea pro CENS. legit RIVOS: quod sane cum *Refecit* melius cohaeret. Attamen antiquiore, eoque probato Auctore nititur lectio mea. Ad haec eximium opus fuisset *Rivos omnium Aquarum* Romae statutum *Reficere*. Suetonius tamen, & Frontinus, tanti operis nullam habent mentionem.

1 *Romae in Colle Hortorum Sanctissimae Trinitatis. Ex Ligorio.*

IMP. CAESAR. DIVI. F.
AVGVSTVS
PONTIFEX. MAXIMVS. TRIB.
POTEST. XXXI$\overline{V}$.
EX. S. C.
FINIBVS. POMERIVM AMPLIA
VIT. TER. QVE

Idest *Terminavitque*. Ex Festo, Vopisco, & Gellio constat, Urbis Pomerium ampliatum ab Augusto fuisse. Cippum quoque alterum marmoreum rei testem praestit Bosslandus, quem pag. 196. num. 3. rursus dedit Gruterus. Anno Ch. 32. aut 33. posita fuit Inscriptio.

4 *Romae. Ex Ligorio.*

IMP. CAESAR. DIVI. F.
AVGVSTVS
PONTIFEX. MAXIMVS.
TRIBVNIC. POTEST. $\overline{XVII}$.
EX. S. C.
TERMINOS. POMERI
RESTITVENDOS CVR.

Idest Anno U. C. 747. aut 748. Ante Æram Ch. 7. aut 8.

6 *Prope Forum Julii in Provincia in loco* Au Puget. *Ex eodem.*

IMP. CAESAR. DIVI. F.
AVGVSTVS. IMP. XI.
TRIBVNITIA
POTESTATE. XI.
IIII

Cippus milliarius positus Anno U. C. 742. Ante Æram Ch. 12.

7 *Romae in Via Salaria. Ex eodem.*

VIRG
TI. CAESAR. AVG.
PONTIF. MAXIM.
TRIB. POT. XXXVIII.
COS. $\overline{V}$. IMP. $\overline{VIII}$.
I
P. CXL.

Idest Anno Christi 36. Spectare hunc mihi creditur ad ductus *Aquae Virginis*, quae celebris olim Romae fuit.

2 *Nemausensi in agro. Ex Clariss. Marchione Maffejo.*

IMP CAESAR
DIVI F AVG PONTIF
MAXIMVS COS XII
COS DESIGNAT XIII
IMP XIIII TRIBVNICIA
POTESTATE XX

Idest Anno U. C. 751. Ante Æram Christi 3.

3 *Fagamiae in Foro Julii. Misit Jacobus Marchi Utinensis.*

Imp CAESAR
Aug. DIVI. F. COS. $\overline{XIII}$
TR. POT. $\overline{XXII}$

XXXIII

Cippus milliarius positus Anno U. C. 751. Ante Æram Christi 3.

5 *A tergo tabulae, quae titulum continebant:* CN. POMPEII POMPFIAE CN. MAGNI F LIB. ISOCHRYSIS, *a Grutero editae pag. 990. haec legebantur. Ex Donio.*

IVSSV. IMP. CAESARIS
AVGVSTI
CERVLIS. PED. IIIS.

Idest, ut opinor, locum adsignatum *Cerulis*, *Pedes tres & semis*.

8 *Laude Pompeja in Palatio Broleti. E schedis meis.*

TI. CAESAR AVG. F.
AVGVSTVS
DRVSVS CAESAR AVG. F.
PORTAM F. C.

9 *In agro Sancti Canati in Provincia. Ex P. Ant. Pagio V. Cl.*

TI. CAESAR
DIVI AVGVSTI. F.
AVGVSTVS
PONTIFEX
MAXVMVS
TRIBVNICIA
POTESTATE XXII.
REFECIT ET
RESTITVIT

Idest Anno Christi 20. vel 21.

1 *In Oppido Santa Cara in Hispania.*
E schedis Farnesii.

IMP. CAESAR. DIVI AVG.
F. AVG COS. II.
TRIB. POTEST. XVI.
IMP. VII. PONT. MAX.
M. II.

Est Cippus Milliarius positus Anno Christi 14. aut 15.

2 *Nemausi.*
E schedis Guarini
in Bibliotheca Caesarea.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVG. PON FEX
MAX. TRIB. POT. XXI. REFECIT
ET RESTITVIT

Idest Anno U. C. 772. aut 773. Aer. Ch. 19. aut 20.

3 *Ibidem.*
Ex iisdem.

TI. CAESAR
DIVI AVG. F. AVG.
PONTIFEX. MAX.
TRIBVN. POT. XXX
REFECIT ET
RESTITVIT

Idest Anno Christi 28. aut 29.

4 *Aterni, nunc Pescara,*
lapis effossus Anno Christi 1736.
Misit Cl. V. Petrus Polidorus.

IMP. TIBERIVS. CAESAR
DIVI. AVG. F. AVGVSTVS
PONTIFEX. MAXIMVS
TRIB. POTEST. XXX.
RESTITVIT.

5 *In agro Nemausensi.*
Ex Marchione Maffejo.

TI. CAESAR
DIVI AVG. F AVG
PONTIF MAX
TRIB POT XXXIII
REFECIT ET
RESTITVIT
LXXIII

Hoc est Anno Christi 31. aut 32.

6 *Ampuriis in Provincia.*
E schedis meis.

TI. CAESAR
DIVI AVG. F. AVG.
PONT. MAXVM
TRIB. POTEST
XXXIII. P. P.
RESTITVIT ET
REFECIT

Idest Anno Christi 31.

7 *Ephesi.*
Ex Whelero.

DIANAE EPHE. ET. IMP. CAESARI. AVG. ET TIB. CAESARI. AVG
ET. CIVITATI EPHE. SEXTILIVS P. F VET. POLLIO. CVM OFILLIA
A. F. BASSA. VXORE. SVA. ET. C. OFILLIO PROCVLO F. SVO. CETERISQVE
LIBEREIS SVIS PONTEM DE
SVA PECVNIA FACIENDVM CVRAVIT

ΑΡΤΕΜΙΔΙ ΕΦΕΣΙΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ
ΚΑΙ ΤΙΒΗΡΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΥΙΩ ΚΑΙ ΤΩΙ Δ
ΗΜΩΙ ΤΩΝ ΕΦΕΣΙΩΝ ΓΑΙΟΣ ΣΕΞΤΙΛΙΟΣ ΠΟΠΛΙΟΥ ΥΙΟΣ
ΟΥΕΤΟΥΡΙΑ ΠΟΛΛΙΩΝ ΣΥΝ ΟΦΙΛΛΙΑ ΑΥΛΟΥ
ΘΥΓΑΤΡΙ ΒΑΣΣΗΙ ΤΗΙ ΕΑΥΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΙ ΚΑΙ ΓΑΙΩ ΟΦΙΛΛΙΩ
ΠΡΟΚΛΩ ΕΑΥΤΟΥ ΥΙΩ ΚΑΙ
ΤΟΙΣ ΛΟΙΠΟΙΣ ΤΕΚΝΟΙΣ ΤΗΝ ΓΕΦΥΡΑΝ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΑΝΕΘΗΚΕΝ

1 *Romæ,*
in Museo Eminentiss. Cardinal. Alexandri Albani.
Misit Ignatius Maria Como Neapolita.

GERMANICO CAESARI
TI. CAESARIS. F. DIVI. AVGVSTI. N.
C. IVLIVS. CHIMARVS. IDEM. STATVAS
ET. AEDICVLAM. FECIT
SEDES. MARMOREAS. POSVIT

2 *Corduba ad Portam* El Ponfario.
E schedis P. Cattanei.

. . . .
OERMANICI CAE.......
TI. AVO. NEP.
DIVI AVG. PRONEP. DIVI
IVLI ABN. AVG. PATER PATRIAE
COS. II. IMP. TRIB POTESTATE
II. PONTIFEX MAX. A BAE
TE ET IANO AVOVSTO AD
OCEANVM
LXXIII

Positus est lapis Milliarius Anno Christi 38. aut 39. in Caji Caligulæ memoriam, cujus postea nomen abrasum fuit. *Janum Augustum*, Templum opinor Jano dicatum, aut Oppidum in tribus Inscriptionibus apud Gruterum pag. 153. memoratum.

6 *In Vico* Ifaquemays,
inter Divionem & Lingonas
in columna milliaria.
Misit idem.

TI. CLAVDIVS. DRVSI. F
CAESAR. AVG. GER
MANIC. PONT. MAX.
TRIB. P,OTEST. III. IMP
III. P. P. COS. II. DE
SIG. IIII
AND. M. P. XXII

Mutilum dederat Gruterus pag. 153. Clariss. Bimardus legit in fine *Andomatuno Millia Passuum XXII.* Namque ex Valesio Notit. Galliar. pag. 20. discimus *Andomatunum* fuisse nomen Civitati Lingonum, quam nunc *Langres* appellamus. Notæ Consulares Annum Christi 40. designant, quum subsequenti Claudius *Consul IV.* processerit. Quare pro TRIB. POT. III. scribendum est TRIB. POT. VI. Scribendum quoque IMP. XI. non verò IMP. III. ita quippe habent Nummi.

3 *Ultra Tibur ex dulTibus Aquæ Martiæ.*
Ex Dono.

AQVAE. MARCIAE. CAERVLEAE.
CVRTIAE. ALBVDINAE
IMP. CAES. TI. CLAVDIVS. AVO
PONTIP. MAXIM.

De hisce Aquis videndus Frontinus a Cl. V. Johanne Poleno Marchione illustratus.

4 *Romæ lapis in Monte Cœlio*
effossus Anno 1729.
Misit Ignatius Maria Como Neapolita.

TI. CLAVDIVS
DRVSI P. CAESAR
AVO. GERMANICVS
PONT. MAX. TRIB. POT.
VIIII. IMP. XVI. COS. IIII.
CENSOR PERPETVVS
AVCTIS POPVLI ROMANI
PINIBVS. POMERIVM
AMPLIAVIT TERMINAVITQVE
XXXV.

Huic similem produxerat Lipsius ad Tacitum, eamque dedit Gruterus pag. 196. num. 4. Plures enim ejusdem tenoris cippi collocati fuere. Tacitum verò, & Gellium testes habemus ampliati ejusdem Pomerii a Claudio Augusto. Positus est lapis Anno Christi 49. Heic legitur *Censor Perpetuus*: at apud Gruterum *Censor P. P.* quod etiam interpretari posses *Pater Patriæ*.

5 *Solatii, hodie* Sol·ize,
inter Lugdunum & Viennam.
Misit Cl. V. Joseph Bimardus
Montis Seleuci Baro.

TI. CLAVDIVS. DRVSI. F
CAESAR. AVOVST
GERMANICVS
PONT. MAX. TR. POT. III.
IMP. III. COS. III. PP
VII

Lapis iste Milliaris refertur etiam a Grutero pag. 188. sed non sine mendis. Spectat ad Annum Christi 43.

7 *Romæ in forma Aquæ Virginis.*
E Mabillonio V. Cl.

TI. CLAVDIVS. DRVSI. FIL. CAESAR. AVGVSTVS
GERMANICVS. PONTIFEX. MAX. TRIB. POTEST,........
IMP. XI. P. P. COS. DESIG........
IIII. ARCVS. DVCTVS. AQVAE. VIROINIS
DISTVRBATOS. PER. C. CAESAREM
A FVNDAMENTIS. NOVOS. FECIT
AC. RESTITVIT

1 *In agro Nemausensi.*
E Scipione Maffejo Marchione V. Cl.

TI. CLAVDIVS
DRVSI. F. CAESAR
AVG. GERMANICVS
PONTIF. MAX. TRIB
POT. COS. DESIG. II
IMP. II REFECIT

Positus fuit Lapis Anno Ch. 41.

3 *Romæ in Via Salaria.*
Ex eodem.

TI. CLAVDIVS
DRVSI. F. CAESAR
AVG. GERMANICVS
PONTIFEX. MAXIMVS
TRIBVNIC. POTEST. IIII.
COS. III. IMP. VII. P. P.
I
P CCXL.

Positus est lapis Anno Christi 44.

4 *In Hispania.*
Ex eodem.

TI. CLAVD. NERO. IMP. AVG.
PONT. M. TR. P. COS. XIII.
AVGVSTOBRIGAM
M. P. XXII.

Ad Neronem Augustum Inscriptio pertinet: sed mendose is exhibetur *Consul XIII.* Consulatum tantummodo quintum ab eo initum novimus.

6 *Callis ad celebrem Apennini transitum,*
cui nomen il Furlo.
Ex Brichio,
qui tamen literarum vestigia vix apparere fatetur.

......VESP. CAE. AVG. PONT. MAX. PP.
HOC OPVS FACIVNDVM CVRAVIT

7 *Inter Alcantaram & Coriam*
in Hispania.
Ex Surita.

IMP. CAES. VESPASIAN
AVG. PONT. MAX. TR. P. II
IMP. VII. COS. III. DESIG. IIII
PP. VIAM. A. CAPPARA. VRBE
AD EMERITAM. VSQ. AVG
IMPENSA. SVA. RESTITVIT
LXIII

Hisce notis designatur Annus Christi 71.

2 *In Castello Pedias in Insula Creta.*
Ex Donio.

TIB. ΚΛΑΥΔΙΟΣ
ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ Γ[illegible]
ΜΑΝΙΚΟΣ ΤΑΣ ΟΔΟΥΣ Κ[illegible]
ΤΟΥΣ ΑΝΔΡΟΒΑΜΟΝΑΣ [illegible]
ΚΑΤΕΣΤΗΣΕΝ. ΔΙΑ. Κ. ΠΑΚΩ[illegible]
ΑΓΡΙΠΠΙΝΟΥ. Β. ΚΑΙ ΔΟ[illegible]
ΘΕΟΥ ΤΙ....................

Idest:

Tiberius Claudius
Cæsar Augustus Ger-
manicus Vias &
Androbamonas re-
stituit per Cajum Paconium
Agrippinum iterum, & Doro-
theum ....

Vocabulum ΑΝΔΡΟΒΑΜΟΝΑΣ Clariss. Gorius in Notis Interpretatur *Vinearum incensus* (*incensus* puto) *Nec patrio sermone Marcupodi.* Ego vitiatam vocem suspicor.

5 *In agro Forojuliensi*
in Gallo-Romana Provincia in vico Lucus.
Ex eodem.

NERO. CLAVDIVS
DIVI. CLAVDI. F
GERMANICI. CAESAR.
N. TI. CAESAR. AVG. PRO
NEP. DIVI. AVG. ABNEPOS
CAESAR AVG
GERMANICVS. PONTIFEX
MAX. TR. POT. IIII.
IMP. ITER.
COS. III. P. P.
RESTITVIT.

Lapis hic positus Anno Christi 58. Mediobarbus eo Anno Neronem *Imperatorem III* nobis exhibet. Tutius cum isto marmore ipsum *Imperatorem Secundum* statuemus.

8 *In Villa Macomer in Sardinia.*
Misit Joseph Dani J. C. Taurinensis.

LVI. A. TVRRE
IMP. CAESAR. VESPASIANVS. AVG.
PONTIFEX MAXIMVS TRIB. POT
XIII. COS. V. DESIGN. VI. CENSOR
REFECIT ET RESTITVIT

Consulatum V. Annum Christi 74. designat. Vitium est in Tribunicia Potestate, quæ eo Anno fuit V. aut VI. Neque Vespasianus tamdiu in Imperio vixit.

1 *Thyatiræ.*
Ex Whelero.

IMP. CAESAR VESPASIANVS
AVG. PONTIF. MAX. TRIB
POT. VI. IMP. XIII COS. VI
DESIG. VII. CENSOR. VIAS
FACIENDAS CVRAVIT

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΟΥ
ΕΣΠΑΣΙΑΝΟΣ ΣΕΒΑΣ
ΔΕΜΑΡΧΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΤΟ ς
ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΤΟ ΙΓ ΠΑΤΗΡ
ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΥΠΑΤΟΣ ΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΙΜΗΤΗΣ ΤΑΣ ΟΔΟΥΣ
ΕΠΟΙΗΣΕΝ

Posita fuit Inscriptio Anno Christi 75.

2 *Romæ columna milliaria prope Sancti Andreæ de Fratis.*
Ex Donio.

VII

IMP. CAESAR
VESPASIANVS. AVG
PONTIFEX. MAX
TRIB. POTEST. VII
IMP. XVII. P. P. CENSOR
COS. VII. DESIGN. VIII.

IMP. NERVA. CAESAR
AVGVSTVS. PONTIFEX
MAXIMVS. TRIBVNICIA
POTESTATE. COS. III. PATER
PATRIAE. REFECIT

Prior Inscriptio signat Annum Christi 76. Altera verò Annum 97. Prorsum in Via Appia septimo ab Urbe lapide positam esse constat e schedis Eminentiss. Cardinalis Corradini.

3 *Laodiceæ,*
ad ferarum caveam.
Ex Thoma Smitho.

ΤΙΤΩΙ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩΙ ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΩ ΥΠΑΤΩ
ΤΟ Ϛ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΟΥΕΣΠΑΣΙΑ
ΝΟΥ ΥΙΩΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ ΝΕΙΚΟΣΤΡΑΤΟΣ ΛΥΚΙΟΥ
ΤΟΥ ΝΕΙΚΟΣΤΡΑΤΟΥ ΤΟΥΤΟΝ
ΛΙΘΟΝ ΕΞ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΤΑ ΠΡΟΣΛΕΙΨΑΝΤΑ
ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝΤΟΣ ΝΕΙΚΟΣΤΡΑΤΟΥ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΘΙΕΡΩΣΑΝΤΟΣ ΑΚ ΤΟΥ
ΤΡΑΙΑΝΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ

Idest:

Tito Cæsari Augusto Vespasiano Consuli
VI. Imperatoris Vespasia-
ni Filio, & Populo, Nicostratus Lucii
Nicostrati (Filius) Hunc
Lapidem De Suo Posuit, Reliquum
Operis Perficiente Nicostrato
Ejus Herede, Dedicante Verò
Trajano Proconsule.

Trajanus iste Proconsul Asiæ non alius esse pÿtuerit, quàm qui postea Romanorum Imperator tantam sibi peperit ex virtutibus suis gloriam; aut illius Pater, quem Consulem fuisse novimus.

4 *Capuæ. Ex eodem.*

IMP. CAESAR
VESPASIANVS
AVG. COS. VIII
FINES LOCORVM DICATORVM
DIANAE TIFATINAE
CORNELIO. SVLLA. EX
FORMA. DIVI. AVG.
RESTITVIT

Anno Ch. 77. aut 78. positus fuit Lapis.

1 *Romae ad Portam Naeviam. E schedis Nicolai Paceliani.*

IMP. CAES. T. DIVI. F. VESPASIANVS AVG. PONT. MAX. TRIB. POT. X.
IMP. XVII. PATER PATRIAE CENSOR COS. VIII AQVAS CLAVDIAM
ET ANIENEM PERDVCTAS A DIVO CLAVDIO ET POSTEA A
DIVO VESPASIANO PATRE SVO VRBI RESTITVTAS CVM CAPITE
AQVARVM A SOLO VETVSTATE DILAPSAE ESSENT NOVA FORMA
REDVCENDAS SVA IMPENSA CVRAVIT (*) ANIENEM VETEREM
M. CVRTIVS CENSOR CVM L. PAPINIO ANNIS XL. POST APPIAM
PERDVCENDAM DE MANVBIIS EPYRO CAPTIS CVRAVIT
CONCIPITVR SVPRA TYBVR XX. MIL. EXTRA PORTAM
ROMANAM ANIENEM VERO NOVAM OPERE SVMPTVOSO
ET STRVCTVRA MIRABILI IVLIVS FRONTINVS A DIVO
NERVA CVRATOR AQVARVM FACTVS RESTITVIT AC IN VRBEM
PERDVXIT.

Quae heic usque ad asteriscum leguntur, eadem videntur atque edita a Grutero pag. 176. num. 1. nisi quod ibi legitur *Aquas Curtiam & Caeruleam perductas*: hoc vero *Aquas Claudiam & Anienem perductas*. Quae post asteriscum sequuntur, ad aliam Inscriptionem spectant, in qua celebris viri *Julii Frontini* est mentio.

2 *Senis in fistula plumbea.*
Ex Gorio.

DCXC. IMP. DOMITIANI AVGVSTI GERMANICI
CVRA POLLVDOVICIS L. PROC.
PHILIAVTVS LIB. FECIT

Scriptum videtur *Polydeucis*.

3 *In Hispania. Ex Donio.*

IMPERATOR NERVA
CAESAR. AVG
PONTIFEX
MAX
CXI CXI

4 *Romae in columna.*
E schedis Vallicellianis misit P. Joseph Blanchinius Francisci V. Cl. Nepos.

IMP. NERVA. CAESAR
AVGVSTVS PONTIFEX
MAXIMVS TRIBVNITIA
POTESTATE CONS. III.
PATER PATRIAE
REFECIT

Ad Annum Ch. 97. referenda Inscriptio.

5 *Apud el Espino in agro Cordubensi.*
E schedis P. Cattanei.

IMP. NERVA CAES
AVG. PONT. MAXIM
TRIB. POTEST. II. COS. III.
PROC. PATER PATRIAE
CORD. RESTITVIT

Cum Tribunitia Potestate II. Nervae jungendus est Consulatus III. aut IV. atque erit Annus Christi 97. aut 98.

6 *Petrovaradini in Hungaria.*
E Comite Marsilio.

IMP. NERVA. CAES. AVG.
PONTIFEX MAXIMVS
TRIBVNICIAE POTESTAT
COS. III. P. P.
A MALATA.........CVS
M. P. X.
IMP. CAES. M. AVREL
ANTONINO AVG PIO
FEL. A. MALATA....S. V
CVS. M. P. XVI.

Anno Christi 97. positus est cippus Milliarius in honorem Nervae Augusti.

7 *In Via Appia,*
ad Turrim di tre Ponti.
Ex Eminentiss. Cardinali Corradino.

IMPER. NERVA
CAESAR AVGVST.
PONTIFEX
MAXIMVS
TIBVNITIAE
POTESTATIS X
COS. III.
PATER PATRIAE
FACIEN. CVRAVIT
XLIIII

Pro *Tribunitia Potestate X.* scribendum est tum heic, tum in subsequenti TR. B. POT. II. neque enim Nerva Augustus ultra unum Annum & aliquot Menses suum produxit imperium, & vitam. Spectat hic Lapis ad Annum Ch. 97.

1 *In Via Appia.*
Ex Eminentiss. Cardinalis Corradino.

IMPER. NERVA
CAESAR AVGVST.
PONTIFEX
MAXIMVS
TRIBVNITIAE
POTESTATIS X
COS. III.
PATER PATRIAE
FACIEN. CVRAVIT
XLIV

2 *Ibidem.*

IMPERAT. NERVA
CAESAR AVGVST.
PONTIFEX
MAXIMVS
TRIBVNITIAE
POTESTATIS
COS. III.
PATER PATRIAE
FACIEN. CVRAVIT
XLV

I *In Hispania.*
E schedis P. Johannis Baptistæ Cattanei.

IMP. CAESAR DIVI NERVAE FILIVS NERVA
TRAIANVS AVGVSTVS GERMANICVS PARTHI
CVS MAXIMVS TRIBVNITIA POTESTATE
CONSVL ITERVM RESTITVIT
C. III.

est Anno Christi 98.

4 *In agro Veliterno,*
in Paludibus Pomptinis.
Ex P. Vulpio Soc. Jesu V. Cl.

IM. CAESAR
NERVA AVG. GERM.
PONTIF. MAX. TRIB.
POTEST. III. COS. IIII. P. P.
SVA PECVNIA CONST.

Legendum TRIB. POTEST. II. Non enim Nerva Augustus Tertiam vixit, nisi forte qui lapidem posuit, illam praeoccupaverit, ratus longiorem fore optimi senis vitam. Ad Annum Christi 98. spectat Inscriptio.

6 *Ibidem.*
Ex eodem.

IMP. CAESAR
NERVA DIVI NER.
F. TRAIANVS AVG.
GERM. PONTIF. MAX.
TRIB. POT. III. COS. III.
P. P. CONSTR. CVRAVIT
XXXVIIII.

Pertinet lapis ad Annum Christi 100.

5 *Inter Fundos & Tarracinam.*
E schedis Ambrosianæ Bibliothecæ.

IMP. CAESAR
DIVI NERVAE
FILIVS. NERVA
TRAIANVS
AVG. GERMANICVS
DACICVS. PONT
MAXIMVS. TRIBVN
POTESTATIS. XIII
IMPERATOR. $\overline{VI}$. COS. $\overline{V}$.
P. P. PONTEM. VETV
STATE. COLLAPSVM
RESTITVIT

Idest Anno Christi 109. aut 110.

7 *Ibidem.*
Ex eodem.

IMP. CAESAR
DIVI NERVAE F
NERVA
TRAIANVS
AVGVSTVS
GERMANICVS
PONTIFEX
MAXIMVS
TRIBVNITIAE
POTESTATIS III. COS. $\overline{III}$.
PATER PATRIAE
REFECIT.

Idest eodem Anno Christi 100.

1 *Inter Buccam, & Sarum fluvium in Frentanis.*
Misit Petrus Polidorus V. Cl.

IMP. M. VLP. NERVA TRAIANVS
CAES. AVG. PONT. MAX.
TRIB. POT. COS. III. P. P.
VIAM LAPID. STRAVIT
PONTEM FECIT. SVBSTRVCTIONES
ADDIDIT

3 *Regii in Calabria.*
E schedis Farnesiis.

LAP
MIL. CCCLXXX VI.
IMP. CAES. NER VAE
TRAIAN. AVGVST.
GERM. DACIC. PAR
TH. TRIB. POTES. V̄.
P. P.
OPTIMO PRINCIPI
EX. S. C.
FAC. CVR.

Idest Anno Christi 101. aut 102.

5 *Cippus Cilleja Vindobonam deductus, & in Palatium Caesareum invectus.*
Misit Pius Nicolaus Garellius Eques, & Consiliarius Caesareus.

IMP. NERVA TRAIA
NVS CAES. AVG. GER
PONT MAX TRIB. POT
P. P. COS. IIII.
VI.

Idest Anno Christi 101. Tot autem Inscriptiones testes nobis sunt studii, quo Traianus Augustus tenebatur, ut ubique lapides milliarii restituerentur, aut primum figerentur. Adde etiam cupiditatem famae, quae illi objecta fuit, quod ubique nomen suum lapidibus commendandum curasset, quare *Herba parietina* appellatus est.

6 *Prope Vicum Canales in agro Numantino.*
Ex Donio.

IMP. CAESAR NERVA
TRAIANVS AVG. GER.
PONT. MAX. TRIB
POT. P. P. COS. Ī. ITER. F
AB. AVGVSTOBRI
M. P. VIIII.

Pertinere Inscriptio videtur ad Annum Christi 98. quo Traianus Imperium iniit. At in eo Anno *Consul Secundum* processit. Quare scribendum videtur COS. ITERVM.

2 *Romae, in vinea Cardinalis Carpensis.*
Ex Ligorio.

LAPIS MILIAR

IIII. TER
APPIAE VIAE STRA
T. RESTIT. CVR EX
S. C. EX AVCTORIT
IMP. CAES. DIVI NER
FIL. NERVAE TRAIAF
AVG. GERMAN. DACIC.
PARTHIC. PONT. MAX.
TRIBVN. POT. VIIII. IMP. V̄.
COS. V̄. P. P.
OPTIM. PRINC.
CVRANTE TI. IVLIO
ET....................

Referendus est lapis ad Annum Christi 105. aut 106.

4 *In Sancti Johannis in Carico, Dioecesis Aquinatensis.*
Misit Vir Doctiss. Ignatius Maria Como Neapolitanus.

IMP. CAESAR
DIVI
NERVAE FIL
NERVA
TRAIANVS
AVGVSTVS
GERMANICVS
DACICVS
PONTIF. MAXIMVS
TRIB. POT. VIIII
IMP. IIII. COS. V. P. P.
RESTITVIT

Notae indicant Annum Christi 105.

7 *Terracinae ante Cathedralem Ecclesiam Sancti Caesarii lapis Milliaris.*
Ex eodem.

X

IMP. CAESAR
DIVI. NERVAE
FILIVS. NERVA
TRAIANVS. AVG
GERMANICVS. DACICVS
PONTIFEX. MAX
TRIB. POT. XIIII
IMP. VI. COS. V. P. P.
XVIIII. SILICES SVA
PECNIA
RESTITVIT

Ad Annum Christi 110. aut 111. referenda est Inscriptio haec.

1 *Alcante in Hispania.*
In ædicula constructa paucis sed magnis lapidibus,
nunc Divo Juliano dedicatâ.
E schedis Cyriaci apud Philippum Stosch Baronem Danum V. Cl.

IMP. CAES. DIVI NERVAE. P
TRAIANO DACICO OERMANICO SACR
TEMPLVM IN RVPE TAGI SVPERIS ET CAESARE PLENVM
ARS VBI MATERIA VINCITVR IPSA SVA
QVIS QVALI DEDERIT VOTO FORTASSE REQVIRET
CVRA VIATORVM QVOS NOVA FAMA IVVAT
INGENTEM VASTA PONTEM QVI RVPE PEREGIT
SACRA LITATVRO FECIT HONORE LACER
QVI PONTEM FECIT LACER ET NOVA TEMPLA DICAVIT
SCILICET ET SVPERIS MVNERA SOLA LITANT
PONTEM PERPETVI MANSVRVM IN SAECVLA MVNDI
FECIT DIVINA NOBILIS ARTE LACER
IDEM ROMVLEIS TEMPLVM CVM CAESARE DIVIS
CONSTITVIT FELIX VTRAQVE CAVSA SACRI
IMP. CAES. DIVI NERVAE. F. TRAIANO
DACICO OERMANICO PONT. MAX. TRIB
POT. V. COS. P. P.

Nobilis hæc Inscriptio posita fuit Anno Christi 101. aut 102.

2 *Maceratæ in Gymnasio publico.*
Misit F. Philippus Camerinius Camerinensis.

DIVOS TRAIANVS
AVGVSTVS
CONCESSA TVSCILI
NOMINATI HEREDIT
REIPVB RICINENS.
BALNEVM ET FLATEAS
REFARARI MANDAVIT

Ricinensis, sive *Ricinensis* Respublica, olim fuit Civitas, & Colonia Romanorum *Helvia Ricina*, ex cujus ruinis crevit Civitas, quæ nunc est *Recanati*. Hereditas Tuscili a Trajano Augusto ei concessa fuit ad reparandum Balneum, & Plateas. Tunc enim Fiscus ex Lege Papia succedebat decedentibus sine testamento, & justis Heredibus &c. Bona *Caduca* ejusmodi Hereditatibus erat nomen. Hinc *Procurator Caducorum*, cujus est mentio inter hujus Operis Magistratus. *Tuscilia Nominati* Caussarum Patroni meminit Plinius junior Lib. 5. Epist. 4. & 14.

3 *Orsovia in Dacia. Ex Paschali Caricphylo V. Cl.*

IMP. CAESAR. DIVI. NERVAE. F
NERVA TRAIANVS AVG. GERM
PONT. MAXIMVS. TRIB POTEST
PATER. PATRIAE. COS. P. P
MONTI D BV
S ATI

Divinatore heic opus est. Mihi legere liceat: PONTES MONTIBVS DATI. Aut PRAEFECTI, sive PRAEFECTVS PRAESIDII MONTIBVS DATI. Hæc tamen formula dativum exposceret.

4 *In Villa Calmatii agri Forosempronienisis.*
Misit Lucas Antonius Gentilis.

IMP. CAESAR
DIVI NERVAE F.
NERVA TRAIANVS
OPTIMVS. AVG. GERM.
DACICVS. TRIBVNIC.
POTEST. XIX. IMP. XI.
COS. VI. P. P.
FACIVNDVM
CVRAVIT

Idest Anno Christi 116. Sed pro IMP. XI. scribendum IMP. IX. Atque ita legit Boldettus V. Cl. in altera simili (nisi eadem sit) Ferentini posita in Foro in Columna, in qua tamen non legit *Nerva Trajanus*, sed legendum foret. Ibi quoque VII. habetur, quod quamvis in principio sit, indicare tamen videtur lapidem Milliarium.

1 *Prope Certimam,*
ad Ædem Sanctæ Mariæ de la Cuerta in Hispania.
Ex Donio.

IMP. CAESAR. D. NERVAE
TRAIANI. F. NERVAE NEPOS
HADRIANVS TRAIANVS AVG
DACICVS MAXIMVS. BRITAN
NICVS. MAXIMVS. GERMANICVS
MAXIMVS PONTIFEX MAXIMVS. TRIB.
POTEST. II. COS. II. P. P. PRAETERQVAM
QVOD. PROVINCIIS. REMISIT. DECIES
NONIES CENTENA MILLIA. N.
SIBI DEBITA. A. MVNDA ET FLVVIO
SIGILA AD CERTIMAM VSQVE
XX. M. P. P. S. RESTITVIT

Anno Christi 118. *Certimae* dicatus fuit hic Lapis in honorem *Hadriani Augusti* Anno superiore ad Imperium evecti. Is in permutandis tantum dignitatis, uti habet Spartianus in ejus Vita, *Aurum Coronarium* (tributum videlicet) *Italiae* remisit, in Provinciis minuit. Lege in fine *XX. Millibus passuum* pecunia *sua*.

4 *Apud Vulturnum.*
E schedis Ambrosianis.

IMP. CAES DIVI
TRAIANI FIL
AELIVS HADRI
COS. II. TRIB. POTES.
SVBVERSVM. RES.

Anno Christi 118.

5 *Suessæ.*
Misit Ignatius Maria Como.

IMP. CAES. DIVI TRAIANI PARTH. FIL. DIVI
NERVAE NEP.
TRAIANVS HADRIANVS AVG PONT. MAX.
TRIB. POT. VI. CONS III.
VIAM
SVESSANIS MVNICIPIBVS
SVA PEC. FEC.

Hoc est, Anno Christi 122. aut 123.

6 *In Oppido Santa Cara in Hispania.*
E schedis Farnesiis.

IMP. CAES. DIVI
TRA. PART. F. D. NER. N.
HADRI. AVG. PONT
MAX. TRIB. POT. XIIX.
IMP. COS. III. P. P. A CARA
M. P. III.

Anno Christi 134. aut 135. positus fuit lapis hic milliarius.

2 *Inter Alcuonastrejo & Villarejo in Hisp.* [illegible]
Ex eodem.

IMP. CAESAR. D. NERVAE
TRAIANI. F. NERVAE. N.
HADRIANVS. TRAIANVS. AV[illegible]
DACICVS. MAXIMVS. BRITA[illegible]
NICVS. MAXIMVS. GERMANI[illegible]
MAXIMVS. PONTIFEX MAXIM[illegible]
TRIB. POT. IIII. IMP. III. COS. [illegible]
P. P. A CERTIMA. M. P. D. X[illegible]
RESTITVIT. IMPENSA. SVA

Certima oppidum Hispaniae a Livio memoratum, quod [illegible] *Certima* Municipio diversum creditur. Dicata est Ins[illegible] pro hac *Hadriano Augusto* Anno Christi 120. aut [illegible] si Tribuniciae Potestatis numerus recte se habet. [illegible] tum cetera non consentiunt. Numquam Hadrianus [illegible] *Quartum Consulatum* init. Neque Imperator III. [illegible] quam proclamatus fuit, si Modiobarbum audim[illegible] Quamobrem scribendum videtur IMP. II. COS. III.

3 *Romæ,*
Ex Nardino.

COLLEGIVM
AVGVRVM. AVCTORE. IMP. CAESARE DIVI
TRAIANI PARTHICI. F. DIVI NERVAE. NEPO
TE. TRAIANO. HADRIANO. AVG PONT
MAX. TRIB. POT. V. COS. III. PROCOS. TER
MINOS POMERII. RESTITVENDOS CVRAVIT

De Pomerii Romani terminis, atque amplificationibus erudite egerunt Donatus, Nardinus, & alii. Hanc tamen proculi, quia per literas monuit me nobilis, & amicus vir Abbas Rodulphinus Venuti, qui jam Romae eruditionis suae non unum specimen dedit, alterum similem Cippum ante paucos annos effossum fuisse a Monachis Silvestrinis del Cacco, dum suo Monasterio additamentum pararent. Is autem Cippus in ipsis muri fundamentis inclusus erat.

7 *Romæ.*
Cippus Anno 1700. effossus.
Exscripsit Johannes Vignolius.

EX AVCTORITATE
IMP. CAESARIS. DIVI
TRAIANI PARTHICI. F.
DIVI. NERVAE. NEPOTIS
TRAIANI HADRIANI
AVG. PONTIF. MAX. TRIB.
POTEST. V. IMP. IIII. COS. III.
L. MESSIVS. RVSTICVS. CVRATOR
ALVEI. ET RIPARVM. TIBERIS. ET
CLOACARVM. VRBIS RR. RESTITVIT
SECVNDVM. PRAECEDENTEM
TERMINATIONEM. PROXIMI. CIPPI
PED. CVII.

Alterum similem produxerat Gruterus pag. 197. num. 5. Numerum variis in locis cippi idem elogium complexi collocabantur, immutata dumtaxat eorum mensura. Pro *proximi cippi* vide an legendum sit *proximus cippus*, ut in aliis, atque in subsequenti. Legendum quoque IMP. II. non vero IIII. Pertinet Lapis ad Annum Christi 120. aut 121.

1 *Cippus Cillejâ Vindobonam devectus, atque in Palatio Cæsareo collocatus. Misit Pius Nicolaus Garellius Eques, & a Consiliis Aug. Cæs.*

IMP. CAESAR. DIVI
TRAIANI. PARTHICI. F
DIVI. NERVAE. NEPOS
TRAIANVS. HADRIANVS
AVG. PONTIF. MAX. TRIB
POT. XVI. COS. III. P. P. PROCOS
VI

Spectat ad Annum Christi 130. aut 133.

3 *In oppido Portus Portugallensis. E schedis Ramberti apud Canonicum Bertoli.*

AVG
MAX
TRIB. P. XIIX
COS. III. P. P.
A BRACARA AVG
ISTVRICAE
M P CCXV

ISTVRICAE corruptum nomen mihi creditur. Nisi obstaret enormis locorum distantia, restituerem ASTVRICAM. Ad *Hadrianum* Augustum, atque ad Annum Christi 134. aut 135. sive ad Marcum Aurelium Augustum, atque ad Annum Christi 164. aut 165. referenda videtur Inscriptio hæc.

4 *In agro Cingulano apud Custodem Ædis S. M. S. Flaviani. Misit Nob. Eques Cavallinus.*

IMP. CAESAR. Divi Traiani Parthici Filius
DIVI NERVAE NEPOS TRAianus Hadrianus
PONT. MAX. TRIB POtest.
AQVAEDVCTVM VEtustate
PECVNIA
RESTituit

2 *Romæ, in Ponte Neronis, qui nunc dicitur il Ponte rotto. E schedis Alberti Lollii Ferrariensis.*

IMP. CAES. DIVI. TRAIANI. PARTHIC. FIL.
DIVI. NERVAE. NEP. TRAIANO. HADRIANO
AVG. PONT. MAX. TRIB. POT. XXII. IMP. II.
COS. III.
DERESIVS. RVSTICVS
CVRATOR. VELLETRIARVM
TIBERIS. ET. CLOACARVM. VRBIS
R. R. RESTITVIT
SECVNDVM. PRAECEDENT. TERMINATIONEM
CIPP. C̄V̄. N. XS.

Habes alteram similem a Grutero editam, positamque (ut is ait; per errorem puto) in *Transilvania*. Tum hæc, tum illic Tribunicia Potestas XXII. Hadriano tribuitur, quam tamen Anni illius Imperii Vigesimam primam tantummodo admittere videantur, & Nummi ultra eam non excedant. Eutropius tamen & Victor Annos XXII. Imperii Hadriani numerant. Fortasse Cippi ita compositi fuere, ut XXII. Anno Imperii collocandi forent. Verùm Hadriani mors uno Mense constitutum tempus antevertit.

5 *In maceriis olim Civitatis Laviniæ apud Franciscum Fergium. Misit nobilis vir Ignatius Maria Como Neapolit.*

IMP. CAESAR. DIVI TRAIANI
PART. F. DIVI. NERVAE. N
TRAIANVS. HADRIANVS AVG
PONT. MAX. TRIB. POT. X̄X̄. COS. ĪĪĪ. P. P.
IS. MR. STATVAM. EX. DONIS. AVREIS
ET. ARG. VETVSTATE. CORRVPTIS
FIERI. ET. CONSECRARI. IVSSIT
EX. AVRI. P. III. ET. ARG. P. CCVI.

Isidi Matri statua hæc dicata videtur. Id suadent *dona vetustate corrupta*, quæ Templo alicui facta fuerant. Anno Christi 136. aut 137. posita fuit Inscriptio, uti innuunt Notæ chronologicæ.

6 *Romæ, in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani.*

IMP. CAESAR. DIVI. TRAIANI PARTHICI FILIVS. DIVI NERVAE NEPOS
TRAIANVS HADRIANVS AVGVSTVS PONTIFEX. MAX. TRIB. POTEST. V. COS. II.
AEDEM FORTVNAE VETVSTATE CORRVPTAM RESTITVIT

Spectat ad Annum Christi 121. aut 122.

1 *Romae*, *in Collegio German. Sancti Apollinaris in tubo plumbeo. Misit P. Joseph Blanchinus Presb. Orator. Rom. V. Cl.*

IMP. ANTONINI. AVG. PII. STATIONIS
PATRIMONI. SVB. CVRA. DIOSCORI

Doctissimus Abbas Rodulfinus Venuti legebat DIOSCVRI. Ad Formas Aquaeductuum struendas multos pro sua virili aut sponte, aut coactos concurrisse mihi persuadeo. Ad eam Aquaeductus portionem fabricandam suo quoque aere adstitisse videtur *Statio Patrimonii*, hoc est Officiales rei privatae, sive Patrimonio Principis praefecti, qui in publica aliqua *Statione*, sive officina suo munere fungebantur.

2 *Villanova in Hispania in Columna. E schedis Ambrosianis.*

IMP. CAESARI
TRAIANO HADRIANO
AVG.
PONTIF MAX.
TRIB. POTES. XVIII
COS III. P. P.
A BRACARA
M. P. X

Celebris Hispaniae Civitas olim fuit *Bracara*, nunc *Braga* in Regno Lusitano. Cippus milliarius ibi positus Anno Ch. 134. aut 135.

3 *Prope fornicem 42. Aquaeductus Ephesini. Ex Clariss. March. Maffeio.*

. . . . PROC
IMP. CAES. TRAIANI HADRIANI
.... AD DIOECESIN ALEXANDR
... OC. BIBLIOTHECAR. GRAEC. ET
LATIN. AB. EPIST. GRAEC. PROC... LYC
PAMP. GALAT. PAPHL. PISID. PONT
PROC. HEREDIT. ET. PROC. PROVIN
CIAE. ASIAE. PROC. SYRIAE
HERMES. AVG. LIB. ADIVT
EIVS
H C

4 *Ad ruinas Amphiteatri Capuani Inscriptio mutila, quam supplevit Cl. V. Alexius Symmachus Mazochius Canonicus Capuanus.*

*Colonia Jul*IA. FELIX. AV*g*. *Capua*
FECIT
*Divus Hadr*IANVS. AV*g*. *Restituit*
*Imagines e*T COLVMNAS AD*di Jussit*
Imp. Caes. T. ÆLIVS. HADRIANVS. *Antoninus*
Aug. PIVS. DEDICAVIT

Inscriptionem hanc justo Commentario illustravit doctissimus Mazochius, & Capuani Amphitheatri memoriam propagavit.

5 *In Portu Puteolano. Ex Capacio.*

IMP. CAESAR. DIVI. ADRIANI FIL.
DIVI TRAIANI PARTHICI. NEPOS
DIVI NERVAE PRoNEPOS T. AELIVS
ADRIANVS ANTONINVS AVG. PIVS
PONT. MAX. TRIB. POT. II. COS. II. DESI
GNAT. III P. P. OPVS. PILARVM. VI.
MARIS CONLAPSVM A DIVO PATRE
SVO PROMISSVM RESTITVIT

Pertinet haec Inscriptio ad Annum Christi 138. *Hadrianus* non *Adrianus* scribi consuevit.

6 *Romae in fistula plumbea. E schedis meis.*

IMP. CAES. HADRIANI. ANTONINI AVG. PII
SVB. CVR. PORCI. POTITI. PROC. ANN. SYMPO. F.

7 *Narbone ad Sancti Pauli. Ex Marchione Maffeio, qui & supplevit.*

IMP. CAES. DIVI. HADRI*ani Fil. Divi*
TRAIANI PARTHICI NE*pos Divi Nervae*
PRONEPOS T. AELIVS H*adrianus Antoninus*
AVG. PIVS PONT. MAXI*mus Trib. Pot.* XX.
IMP. II. COS. IIII. PP. THE*rmas Vetustate*
CONSVMPTAS CVM POR*ticibus*
ET BASILICIS ET OMNI *Cultu Impensa*
SVA R*estituit*

Supra Class. I. in Corsin. cuil Inscriptione vidimus *Sacellum Lyceum adjectis Basilicis restitutum*. Tu suspicabar, *Basilicarum* nomine designari aut Cubicula, aut Porticus. Heic diserte *Porticus* a *Basilicis* distinguuntur, ita ut conjectura in *Cubiculis* stat. Positus fuit lapis post Annum Christi 144. editusque jam fuerat a Cl. V. Petro de Marca, & suppletus Lib. I. Marcae Hisp. Is ita fuse legit *Et Basilicis & OMNIB ornam. de pecunia sua restituit.*

1 *Gallicani in Via Prænestina. E schedis Farnesiis, & Doni.*

LAP. XIIII
IMP. CAESARI. DIVI. HADRIANI
FIL. DIVI. TRAIANI
PARTHICI. NEPOTI. DIVI. NERVAE
PRONEPOTI
T. AELIO. HADRIANO
ANTONINO. AVG. PIO
PONTIFICI. MAX. TRIB. POT. VI
IMP. II. COS. DESIGNAT. IIII. P. P.
CVR. VIAR.
C. VALERIVS.......VICTOR
C. TORRANIVS......FELIX
C. LAENATVS.....CASTOR
P. CAESIVS......POENA
IIII. VIR ......CON.......

Donius legit *Trib. Pot. VI. IMP. IIII. COS. II.* Spectat Inscriptio ad Annum Christi 145.

2 *Vindobonam e Cilleja cippus deductus, & in Palatio Cæsareo conlocatus. Misit Pius Nicolaus Garellius Eques, & a Consiliis Cæsaris.*

IMP. CAESAR. T. AELIVS
HADRIANVS. ANTONINVS
AVO. PIVS. P. P. PONTIFEX (*sic*)
MAXIMVS. TRIB. POTESTATIS
IMP. II. COS. III.
V I.

Hoc est Anno Christi 140.

3 *Pisis Florentiam translata Columna Milliaria Viæ Æmiliæ. Ex adversariis Cardinalis Norisii.*

IMP. CAES. T. AEL.
HADRIANVS ANTONINVS
AVG. PIVS. P. M. TR. POT. VI. COS. III.
IMP. II. P. P. VIAM. AEMILIAM
VETVSTATE DELAPSAM OPERIBVS
AMPLIATIS. RESTITVENDAM. CVR.
A ROMA M. P. CLXXXVIII.

Spectat hæc Inscriptio ad Annum Christi 143. aut 144. Christi. Gorius hanc in *Pisano Camoterio* ponit, & legit T. AELIVS: & infra DELAPSAM OPERIB.

4 *In agro Nemausensi. Ex Marchione Maffejo.*

IMP. CAESAR
DIVI HADRIANI F.
T AELIVS HADRI
ANVS ANTONINVS
AVO PIVS
PONT MAX TRIB
POT VIIII IMP II COS IIII
P P RESTITVIT
I

Ejusmodi notæ signant Annum Christi 145. aut 146.

5 *Budæ in columna Balnei publici. E schedis Farnesiis, & Capponiis.*

IMP. CAES.
M. AVREL. ANTONIN.
AVO TRIB. POT. XV. COS. III.
IMP. CAES. L. AVREL. VER.
AVO. TRIB. POT. I. COS. III.
DIVI. AVO. ANTONINI. FILI
DIVI. HADRIANI. NEPOTES
DIVI. TRAIANI PARTHICI
PRONEPOTES. DIVI. NERVAE
ABNEPOTES
AB. AQ. M. P........

Notæ chronologicæ ostendunt Annum Christi 161. Sed Lucio Vero tribuendus Consulatus II. non vero III.

6 *In Arcu Tripolitano. Ex Marchione Maffejo.*

IMP. CAES. M. AVRELIO. ANTONINO. AVO. PP. ET. IMP. CAES. L. AVRELIO. VERO. ARMENIACO. AVG.
SER. CO........ SORTITVS. PROCOS. CVM. VTTEDIO. MARCELLO. LEG. SVO. DEDICAVIT
C. CALPVRNIVS. CELSVS. CVRATOR. MVNERIS. PVB....... S. II. VIR QQ. FLAMEN. PERPETVVS
ARCVM. PECVNIA. SVA .... EX. MARMORE. SOLIDO. FECIT

1 *Salonae.*
E schedis Antonii Giganti,
& Julii Guastavini.

DIP. CAES. M. AVR. ANTONINO. AVG. PONT.
MAX. TRIB. POT. XXIIII. P. P. COH. I.
DEL. SVB. CVR. GRANI. FORTVNAT TRIB.
COH. EIVSDEM MVRI P. DCCC. IN HIS. TVRR. VNA

Anno Christi 170. aut 171. posita fuit Inscriptio a Cohorte Prima *Dalmatarum*. Alibi quoque *Dalmatae*, non *Dalmatae*, occurrunt. Vide infra Militares. Ita ut *Dalmatae* germanum Populi illius Nomen olim fuisse pro certo habeam.

2 *Arimini apud Saulli Gaudentii.*
E schedis Alexandri Marchionis Capponi.

IMP. CAESAR. DIVI. ANTONINI. PII. F
DIVI. HADRIANI. NEP
DIVI. TRAIANI. PARTH. PRONEP
DIVI. NERVAE. ABNEP
M. AVRELIVS. ANTONINVS. PIVS
AVG. GERMANIC. PONTIF. MAX.
TRIB. POT. XXVIII. IMP. VI. COS. III.
P. P. PROCOS. RESTITVIT

Spectat ad Annum Christi 174.

3 *Romae,*
cippus effossus prope Pontem Cestium
Anno 1631.
Ex Donio.

IMP. CAES. M
AVRELIVS ANTONINVS
AVG PONT. MAX. TRIB.
POTEST. XV. COS. III.
IMP. CAES. L. AVRELIVS
VERVS AVG. TRIB. POT. COS.....
TERMINOS. VETVSTATE
COLLAPSOS EXALTAVERVNT. ET
RESTITVERVNT. PROXIMO
TERMINO. PEO....POSITOS
EX AVCTORITATE
IMP. CAESARIS. NERVAE TRAIANI
AVO. CVRANTE. A. PLAETORIO
....LOTE. CALPHVRNIANO. CVRAT.
ALVEI. TIBERIS. ET. RIPARVM
ET. CLOACARVM. VRBIS

4 *Romae in Capitolio.*
Ex P. Mabillonio.

SENATVS POPVLVSQVE ROMANVS
INCENDIO CONSVMPTAM RESTITVIT
DIVO VESPASIANO AVGVSTO
S. P. Q. R. IMPP. CAESS. SEVERVS
ET ANTONINVS
PII. FELICES. AVG. RESTITVERVNT
S. P. Q. R. AEDEM. CONCORDIAE
VETVSTATE CONLAPSAM
IN MELIOREM FORMAM
OPERE ET CVLTV SPLENDIDIORE
RESTITVERVNT

Postremam tantum partem e Marocho dedit Gruterus pag. 100. num. 6. Sunt vero tres diversae Inscriptiones diversis temporibus ad Aedem Concordiae positae. Hic vero hasce proferre statui, quod Septimii Severi, & Antonini Caracallae Augustorum postremo loco mentio fiat, quo initio Saeculi Tertii a Claudio [illegible] imperarunt.

5 *Romae in tubo plumbeo.*
Misit Ficoronius.

IMP. CAES. L. SEPT. SEVERO PIO PERTIN. AVG. N. III.
ET IMP. M. AVRELIO ANTONINO AVG. F. COS.

6 *In Castello quodam agri Damasceni.*
Ex Cornelio le Bruyn.

LVCIO SEPTIMIO ET PIO PERTINACI
SEMPER AVOVSTO
LIVIVS. CALPVRNIVS. PROCOS
COELOSVRIAE. P. HOC PRAESIDIVM CON
STRVXIT IN SECVRITATEM PVBLICAM ET
SCAENITARVM ARABVM TERROREM

Arabes *Scenitae* appellati olim fuere, qui instabiles, nullique certo domicilio addicti, perpetuo vagabantur una cum armentis, uxoribus, & filiis, non dissimiles a Lybicis pastoribus, de quibus Virgilius Lib. 3. Georgicor.

Omnia secum
Armentarius Afer agit, tectumque, laremque,
Armaque, Amyclaeumque canem, Cressamque pharetram.

A *Scenis*, sive Tabernaculis, atque tentoriis, sub quibus vaga gens jugiter habitabat, *Scenitarum* nomen iis inditum fuit. Certum est ex compluribus fide dignis, adhuc moribus vivere non paucas Arabum Tribus in Oriente. Pro L. SEPTIMIO ET PIO legendum est in prima linea L. SEPTIMIO SEVERO PIO, aut L. SEPTIMIO M. F. PIO. In tertia vero pro LIVIVS CALPVRNIVS scribendum videtur L. CALPVRNIVS.

7 *Vindobonae,*
in Palatio Caesareo.
Misit doctissimus Eques Garellius.

IMP. CAES. L. SEPT. SEVERVS. PIVS. PERT. AVG.
ARAB. ADIAB. PART. MAX. PONT. MAX. TRIB.
POT. VIII. IMP. XII. PP. COS. PROCOS ET IMP
CAES. MAR. AVR. ANTONINVS PIVS FEL. AVG
PART. MAX. BRIT MAX GERM. MAX PONT
MAX. TRIB. POT XVII IMP III. COS. IIII. PP.
PROCOS MILIARIA VETVSTATE
CONLAPSA RESTITVI IVSSERVNT
VI.

Septimii Severi Augusti notae indicant Annum Christi 200. aut 201. Quae vero Antoninum Caracallam ejus filium signant, innuunt Annum Christi 215. Eundem porro Annum exigebat una, eodemque tempore posita Inscriptio. Opinari juvat, geminum hic de re eadem promulgatum diverso tempore, ejusque habendam fuisse rationem in marmore. *Miliaria* pro *Milliaria* etiam alibi videris. In exemplo ad me misso legitur *Trib. Pot. Severi Aug. VIII.* ut scribendum suspicor *XVIII.* Anno videlicet 212. quo Nummi Severum exhibent IMP. XI[illegible].

1 *Romæ in Sacello Mariæ Rotundæ.*
E schedis meis.

IMP. CAES. L. SEPTIMIVS. SEVERVS
PIVS PERTINAX. ARAB. PARTHIC.
MAX. PONT. MAX. TRIB. POT. XI. COS. III.
P. P. PROCOS
ET IMP. CAES. M. AVRELIVS. ANTONINVS
FELIX. AVG. TRIB. POT. V. COS. PROCOS.
Q . . . . TVM VETVSTATE CORRVPTVM
CVM OMNI CVLTV RESTAVRAVERVNT

Anno Christi 203. Monimentum hoc positum fuit. Sed quid restauratum ab hisce Augustis fuerit casus literas nobis surripuerunt. De Severo Augusto scribit Spartianus *Magnum illud in vita ejus, quod Romæ omnes Ædes publicas, quæ vitio temporum labebantur, instauravit.* Pantheum quoque ab eo restauratum, par est credere.

2 *Budæ,*
in Sancti Johannis.
E schedis Romberti,
apud Canonicum Bertoli.

IMPP. L. SEPTIMIVS SEVERVS PIVS
PERTINAX ARABICVS ADIA
BENICVS MAXIMVS ET
M. AVR. ANTONINVS AVGO. ET
SPLENDIDISSIMAE
CVRANTE L. BAEBIO CAE
CILIANO LEG. AVO. PROCVRATORE

3 *Ravennæ,*
in Classensi Basilica,
in latere ingentis lapidis.
Misit P. Fiacchi Mon. Camald.

SEV. ET. ANT. IM.

Idest. Severo & Antonino Imperatoribus.

4 *Suessione,*
in prædiis Sancti Medardi
lapis effossus Anno 1724.
Ex Itinerario duorum Benedictinorum.

IMP. CAES. L
SEPTIMIO SE
VERO PIO PER
TINACE AVO. ARA
BICO ADIABENIC.
PARTHICO MAX
PP. COS. III. ET IMP. CAES.
M. AVRELIO ANTONINO
PIO FELICE
AVT. P. VII. COSS. III. PPE
COS. CVRANTE L. P
POSTVMO LEO. AVGG
PP. AB AVO. SVESS.
LEVG. VIII.

Pertinere videtur ad Annum Christi 208. Sed accuratius exscriptam desiderassem. Pro PPE COS. certe legendum PROCOS. Quid sit AVT. P. VII. non assequor. Neque Tribunicia Potestas VII. concors esse potest cum Consulatu III. Caracallæ. Mendum quoque reor *L. P. Postumo*. Habemus heic *Leugam*, vocem nempe Gallicam, uti monuerunt Jordanus de Reb. Getic. & Isidorus Lib. XV. Origin. Ammianus Marcellinus antiquissimus omnium, qui *Leugæ*, seu Leucæ mentionem fecerint, Vossio creditur. Sed hæc in Inscriptione Gruteriana occurrit pag. 1078. num. 7. Attamen Gruterianæ nostra antiquitate præcellit. Alteram infra habes, ubi legitur *Augusta Suessonum*, nunc *Soissons*.

5 *Cordubæ.*
E schedis P. Cattanei.

IMP. CAESAR. M..... S..... SEVERVS
PIVS FELIX AVO. PONTIFEX. MAXIMVS
TRIB. POTEST. P. P. COS. PROCOS. FECIT
C. III.

Ad quemnam ex Imperatoribus spectet hic lapis, decernere non audeo. Si *Lucii* prænomen heic appareret, Septimium Augustum haberemus.

6 *Apud Pilosam oppidum euntibus Beneventum.*
E schedis Cyriaci apud Philippum Stosch.

IMP. CAES. L. SEPTIMIVS SEVERVS PIVS PER
TINAX PONTIF. MAXIMVS TRIB. POT. VI. IMP
XI. COS. II. P. P. PROCOS. ET
IMP. CAESAR M. AVRELIVS ANTONINVS. AVG
IMP. SEVERI AVG. F. TRIB. POTEST. PROCOS
PONTEM VETVSTATE DILAPSVM A SOLO SVA
PECVNIA RESTITVERVNT

Ad Annum Christi 195. spectat Inscriptio hæc. Dederat & Gruterus, sed mancam, pag. 1010. num. 2.

1 *Apud Pilosam oppidum euntibus Beneventum.*
Ex iisdem schedis apud Philippum Stosch.

IMP. CAES. L. SEPTIMIVS SEVERVS PIVS PERTINAX
ARABICVS. PARTHICVS. MAXIMVS PONTIF
PATER PATRIAE
TRIB. POTEST. XI. IMP. XI. COS. III. PROCOS. ET
IMP. CAES. M. AVRELIVS. L. FIL. ANTONINVS PIVS FEL.
AVG. TRIB. POTEST. VI. IMP. VI. PROCOS.
INCENDIO CONSVMPTVM RESTITVERVNT

Eamdem, sed mancam, protulerat etiam Gruterus pag. 172. num. 5. post Smetium. Ipsa autem pertinet [illegible] Annum Christi 203. aut 204. Dicitur hic M. Aurelius Antoninus, scilicet *Caracalla*, IMP. VI. sed [illegible] mismata repugnant. Numerus VI. per oscitantiam a Tribunicia Potestate huc etiam irrepsisse mihi credi[illegible]

2 *In columna milliari effossa prope Augustam Suessionum.*
Misit Burnardus V. Cl.

IMP. CAES
M. AVRELIO AN
TONINO PIO
AVG. BRITANNI
CO MAX. TRIB
POT. XIIII. IMP. II
COS III PP PRO
COS AB AVG
SVESS LEVG
VII

Pertinet Inscriptio ad Annum Christi 211. aut 212.

3 *In Magna Britannia apud Wesley Castle.*
Misit idem Burnardus.

IMP. CAES LVC[illegible]
BICI. ADIA[illegible]
MAX. FIL DIVI ANTONINI G[illegible]
SARM. NEP. DIVI ANTONINI. PRON
DIVI. HADR. ABNEP. DIVI. TRAIANI
PARTH. ET. DIVI. NERVAE. ADNEP
M. AVR. ANTONINO PIO
FEL. AVG. G[illegible]
TR. POT. X[illegible] IMP [illegible] COS. IIII P. P
PRO PIETATE REDE. VOTO
COMMVNI CVRANTE
[illegible] LEG. AVG[illegible]
[illegible] COH. III NERVIO
RVM C. R. POS

In prima linea supplet Burnardus *Lucio Septimio Severi Augusti Arabici*. In secunda *Adiabenici Parthici Maximi*, *Pontificis*. In tertia *Germanici*. In octava *Germanico*, *Sarmatico*, *Parthico Maximo Pontifici Maximo*. Suppleo & ego in linea nona TRIB. POT. XV. IMP. III. Postremae sigle C. R. significant Civium Romanorum. Et hoc pertinet ad Caracallam, atque ad Annum Christi 213. Caracallae Britannici cognomen addendum. Is autem hoc Anno dumtaxat Germanicus appellatus videtur.

4 *Malacae.*
Pro foribus domus Hernandi Perez.
E schedis Ambrosianis, & Rambertinis ap. Canon. Bertoli.

- -
- -

ABNEPOS. M. AVRELIVS
ANTONINVS
PIVS. FELIX. AVG. PARTHICVS
MAX. BRITANNICVS
MAX. GERMANICVS
MAX. PONTIFEX. MAX. TRIB
P. XVII. IMP. IIII. COS. VIIII.
PROCOS. RESTITVIT

Notae Chronologicae corruptae sunt. Quum ad Antoninum Caracallam referenda sit Inscriptio, restitue IMP. III. COS. IIII. idest Anno Ch. 215.

5 *Maceratae in Sancti Juliani.*
Misit P. Philippus Camerinus Presbyter Oratorii Camertis.

IMP. CAES. M. AVRELIVS
ANTONINVS. PIVS. FELIX
AVG. PARTHIC. MAX.
BRITAN. MAX. PONT. MAX
P AQVAM MARTIAM
VARIIS CASIBVS IMPEDITAM
PVRGATO FONTE NOVO
IN ANTONINIANAM
SACRAM VRBEM SVAM
DVCENDAM CVRAVIT

In Thesauro Gruteriano pag. 177. num. 1. haec eadem legitur, sed plenior; dicturque posita *Romae ad Portam Esquilinam*, ut nescium, quo haec (si tamen eadem est) Maceratam nunc adservetur. Idco vero hanc repetitam volui, ut Lector animadvertat discrimen. Gruteriana habet *Adquisito etiam fonte novo Antoniano* (saltem ibi scribendum *Antoniniano*) in *sacram* &c. Haec vero *Purgato fonte novo in Antoninianam sacram* &c. Quid si demens Imperator aut Urbem ipsam, aut ejus partem, *Antoninianam* appellandam jusserit?

1 *Prope Fundos in Via Appia Monticelli.*
Ex Ligorio.

IIII
BONO REIP. NATO
IMP. CAES. M. AVRELIVS. ANTONINVS. INVICTVS. PIVS
FELIX. AVG. PONT. MAX. BRIT. MAX. GER. MAX. PONT
MAX. TRIB. POTES. XVIIII. IMP. III. COS. IIII.
PROCOS. VIAM. ANTE. HAC. LAPILLEAM. VTILITER. STRATAM
ET. CORRVPTAM. SILICE. NOVO. QVO. FIRMIVS. COM
MEANTIBVS. ESSET. PER. MILIAR. SVM. XXI. SVA
PECVNIA. FECIT
LXXI

Spectat Inscriptio ad Caracallam, atque ad Annum Christi 216. aut 217. Sed non satis accurate descripta fuit; Pro AVG. PONT. MAX. scribe AVG. PART. MAX. Suspecta quoque mihi est *Via Lapillea*, utpote vox insolens. Libentius legerem *Lapides*. Formula etiam *Bono Reip. nato*, ad Seculum Constantinianum spectare mihi creditur. Et certe haec extra locum sita est, & cum Grammatica pugnat, ita ut suspicer, confusum fuisse finem alterius diversae Inscriptionis cum ista.

2 *Biserta in Africa.*
Misit Antonius Maria Salvinius V. Cl.

IMP. CAES
M. AVRELIVS
ANTONINVS
PIVS. FELIX. AVG
PARTHICVS. MAX
BRITANNICVS. MAX
GERMANICVS MAX
TRIB. POT. XVIIII.
COS IIII. P. P.
RESTITVIT
XLIX

Idest Anno Christi 216. aut 217. Hanc etiam evulgavit Clariss. Marchio Maffejus inter Antiquit. Galliae selectas, eamque in agro Tunetano adservari ait.

3 *Prope Damascum.*
Ex Cornelio le Bruyn.

IMP. CAES. M. AVRELIVS
ANTONINVS PIVS FELIX AVGVSTVS
PONTIFEX. MAX. BRITANN. AGGERE M
MAXIMVS PONTIFEX MAXIMVS
MONTIBVS IMMINENTIBVS
IN CAELVM INCISIS VIAM DILATAVIT
ANTONINIAM SVAM
INVICTE IMPERATOR
ANTONINE FELIX AVGVSTE MVLTIS
ANNIS IMPERES

Non uno vitio foedatam Inscriptionem dedit imperitus Scriptor. In linea tertia pro PONTIFEX MAX. restituendum est PARTHIC. MAX. sicuti pro AGGERE M scribendum ET GER. idest Germanicus. Suspecta mihi est vox IN CAELVM. Num VI CAELORVM, de gli Scarpelli? Et ista ad Caracallam pertinet.

4 *In Anglia.*
Misit Bimardus.

IMP ANTONINO
AVG PIO
LEG
II
AVG
F. P. III. CCLXII

Suspicio mihi est, uti ad me scripsit Clariss. Bimardus, significari, *Legionem secundam Augustam* per tria Millia & CCLII. passus Vallum in Britannia construxisse, muro cespititio ducto, ad continendos Populos devictos, Antonino Caracalla imperante. Vide Capitolinum Cap. V.

1 *Cippus e Cilleja Vindobonam devectus, nunc in Cæsareo Palatio conlocatus. Misit eruditiss. Garellius Eques.*

IMP. CAES. M
OPELLIVS SEVERVS
MACRINVS PIVS FEL
IX AVGVSTVS PONTI
FEX. MAX. TRIB. POT
II. P. P. COS. PROCON
SVL ET M. OPELLIVS
ANTONINVS DIADV
MINIANVS NOBILISSIMVS
CAES. P(sic)RINCEPS IVVENTVT
PRO(sic)VIDES. C. LXIIIIS
(sic)NTISSIMI AVG. FECERVNT
- VI

Positum est lapis ille Milliarius Anno Christi 218. Sed qui Secundum Consulatum hoc Anno tribuunt Macrino, lapidem hunc paene adversantem habent. In enim tantummodo *Consul* dicitur, neque vestigium iteratae dignitatis heic ullum habemus. Quare aut mutat Consulatum ejus suffectum Anno praecedenti, aut ordinarium praesenti. Pedes CLXIIIIS. infra habet. Junge S. cum subsequenti ANTISSIMI AVGVSTI. Haec sane confusa. Primo *Diadumenianus* appellatur *Cæsar*, & *Princeps Juventutis*: non ergo Augustus. Tum in fine habetur *Santissimi* (pro *Sanctissimo*) *Augusti*. Addita haec puto, quia Anno eodem, ut ex Nummis constat, *Diadumenianus*, sive *Diadumenianus* creatus est a Patre *Imperator Augustus*.

4 *Petrouzæ in Sirmio. Ex Comite Marsilio.*

IMP. CAES.
....
ALEXANDER. PIVS. FE
LIX AVGVSTVS. PON
TI PEX MAXIMVS
TRIBVNIC. POTE
STATIS VII
IMPERATOR
M. P. XV.

Idest Anno Christi 228. aut 229.

5 *Florentiæ, in Museo Medicæo ex Africa fragmentum delatum. Ex Gorio.*

....
..... I HADRIANI. ABNEPOTIS
.... TONIS ET EXEDRIS. CVM. STATVIS

2 *Bracaræ in Lusitania. Ex Domo.*

....
SEVERI PII....... ANTONI
PII. MAGNI FILIO. M. AVRE
ANTONINO......FELICI. A
PONT. MAX...... TRIB. POT.
COS. II. PROCO............
FELICISSI..................
PRINCIPI
A BRACARA
M P. III

Ad *Elagabalum Augustum*, cujus nomen post mortem Monumentis erasum fuit, atque ad Annum Christi 219. spectare Inscriptio haec videtur.

3 *Tibure. Ex eodem.*

EX AVCTORITATE
IMP. CAES. M. AVR. SEVER.....
ALEXANDR......
PONT. MAX........
M. PVPIVS. M. F. ANTONIANVS
P. CAEPONIVS. P. F. CLAVD. PARATVS
AED. PR. CENS
F. C.

Sub *Alexandro Severo* circiter Annum Christi 227. positus fuit lapis. Fortasse scribendum AED. P. R. scilicet *Ædiles Populi Romani*, nisi ibi fuerit POT. CENS. hoc est *Potestate Censoria*.

6 *Petrovaradini in Hungaria. Ex Comite Marsilio.*

IMP. CAES
M. ANTONIO GORDIANO
P. F. AVG
PONTIFICI
MAXIMO
TRIBVNICIAE
POTESTATIS
PATRI PATRIAE
COS. PROCOS
A MALATA
....

Incertum est, num spectet haec Inscriptio ad Gordianum Augustum Seniorem, atque ad Annum Christi 237 an ad Gordianum Tertium. Postremum veri simile.

1 *In Anglia.*
E Transactionibus Anglicis Philosophicis.

IMP CAESAR. M. ANTONIVS
GORDIANVS. P. F. AVG
PRINCIPIA ET ARMAMEN
TARIA CONLAPSA RESTITV
IT PER MAECILIVM. FVSCVM. LEG
AVG. PR. PR. CVRANTE M. AVR
QVIRINO. PR. COH. I. L. GOR

Principia locus tutior, ac nobilior in castris, ubi jus dicebatur. Ne tempus teram, vide Pitisci Lexicon, qui de iis longum sermonem habet. Maecilius Fuscus appellatur heic Legatus *Augusti*, & *Propraetor*. Quirinus verò *Praefectus Cohortis Primae Legionis Gordianae*. Ad tertium e Gordianis Augustis pertinere Lapidem reor.

2 *In Anglia.*
Ex iisdem Transactionibus.

IMP. CAES. M ANT. GORDIA
NVS P. F. AVG. BALNEVM CVM
BASILICA A SOLO INSTRVXIT
PRE GN. LVCILIANVM. LEG. AVG.
PR. PR. CVRANTE M. AVR
(sic)
QVIRINO PRE COH I L GR

Heic Lapicida sculpsit PRE pro PER, uti etiam PRE pro PRAE, idest *Praefecto*, ac demum GR pro GOR, nempe *Gordianae* legionis. Interim vide supra ad Inscriptionem Narbonensem T. Aelio Hadriano Antonino positam Anno Christi 144. ea quae de *Basilicis* ad Balnea ac Thermas innui.

3 *In Villa Mandeurre prope Montembelliardum.*
Misit Cl. V. Thomassinus de Mazaugues
Praeses Aquisext.

FLAVIVS CATVLLVS
TESTAMENTO. AD MARMORAN
DVM BALINEVM LEGAVIT. R. P. X. LXXV
QVOO DI .... ALLVS HER. P. C
.... BVTIS LEGAT. SS
.... MATIONEM

Catullus iste legavit *Reipublicae Denariûm septuaginta quinque millia ad Balineum*, idest Balneum, publicum Marmore ster endum. Ejus *Heres*, fortasse contributis, idest additis *legato suprascripto* aliquot denariûm millibus, opus perficiendum curavit.

4 *Veronae in Museo Publico.*
Ex Marchione Maffejo.

IMP. CAES.
G. MESSIVS. Q.
TRAIANVS DECIVS
P. F. AVG. P. M. TRIB. POT
II. COS II. P. P.
XVIII

Idest Anno Christi 251.

5 *Herberiae in agro Regiensi ad Sancti Faustini.*
E schedis P. Cattanei.

IMP. CAES P. LICINIVS
VALERIANVS PIVS. FEL. AVG. PON
MAX. GERM. MAX. TRIB. POT. VII. COS. IIII.
P. P. PROCOS. ET IMP. CAES. P. LICINIVS
GALLIENVS. GERM. PIVS. FEL. AVG. PONT. MAX. TRIB.
POT. VII. COS. III. P. P PROCOS. ET P. CORNELIVS SALONINVS
VALERIANVS. NOBILISS. CAES. PONT. SECVL. VI IGNIS CONSVMPT. INDVLG.
SVA RESTITVI CVRAVERVNT

De nobili hac Inscriptione, Anno Christi 259. positâ, multa dixi in *Antiquitatibus Italicis*, Dissertatione XXI.

6 *Cordubae in Nosocomio. E schedis Ambrosianis.*

IMP. CAES.
M. CASSIANI
VS. LATINIVS. POS
TVMVS PIVS. FEL
INVICTVS. AVG
GER. MAX
PONT. MAX
COS III. P. P.
PROCOS. RES
TITVIT

Anno Christi 263. quo Postumus in Galliis, & Hispaniis Consul III. processit, positus fuit lapis. Vulgo Imperator iste, sive Tyrannus, appellatur *M Cassius Latienus Postumus*. Neque enim Casaubonum moror scribentem in Notis ad XXX. Tyrannos Trebellii Pollionis. *Vocatur in Nummis C Cassius Pollienus Latienus* utrique parum accurate. At ubi revera ita scriptus sit hic lapis, germana habemus *Postumi* nomina. Videlicet is appellatus *M. Cassianius Latinius Postumus*. Vulgaris opinio hactenus nixa est Nummis. At ut eis tantummodo legitur M. CASS. LAT. POSTVMVS: quas literas quis interpretari oporteat, Inscriptio haec docet.

1 *Ad Sancti Mellerii in minore Britannia. Misit Bimardus.*

IMP. CAES [illegible]
AVONIO. VICTORINO
P P I S [illegible]
LEVC[illegible]

In Nummis apud Mediobarbum hic appellatur M. PIAVONIVS. Quare supplendum est C. PI. Et hoc mentio est LEVCarum, utpote in cippo Milliari; quippe mos fuit in Gallia Celtica per Leucas signare spatia. Positus fuit Lapis circiter Annum Christi 263.

2 *Petrovaradini in Hungaria. Ex Comite Marsilio.*

IMP. CAES.
MARCO
AVRELIO
CLAVDIO
PIO FELICI
INVICTO
A MALATA
CVS. M. P. XVI.

Circiter Annum Christi 269.

3 *Forojulii in Gallo-provincia, nunc Frejus, in atrio Episcopii. E schedis P. Cattanei, & ex March. Maffejo.*

RESTITVTOR. ORBIS
IMP. CAES.
L. D AVRELIANO
PIO. FEL. INVICTO
AVG. PONT. MAX.
MAX. GER. MAX.
GOT. MAX. PART. MAX.
TRIB. POT. IIII. COS. III.
P. P. P. COS.
V̄.

Spectat hæc Inscriptio ad Annum Christi 275.

4 *In Villa Cappigna in Lusitania. In columna rudi, ac literis inconditis. E schedis meis.*

IMP. CAE
SARI MARCO
CLODIO TACITO
PIO FELICI INVICTO
V. C. PONTIFICI MAXI
MO TRIBVNICIE POT
ESTATIS PATRI PATRIAE
PROCONSVLI
IIX

In Thesauro Gruteriano geminas Inscriptiones ex Resendio sumtas, & in Lusitania positas habemus, ubi *Tacitus* Augustus appellatur *M. Claudius*. At in nostra *M. Clodius* est ei nomen. In utra parte error jaceat, Eruditorum judicium esto. Nummi prætereuntes breviata nomina, hoc est M. CL. TACITVS, tam pro ista, quàm pro illa opinione militant. Spectat autem Inscriptio ad Annum Christi 275.

5 *Carcassone, in columna milliaria. Misit Bimardus.*

PRINCI
PI IVVEN
TVTIS M
NVMERIO
NVMERIA
NO NOBI
LISSIMO
CAESARI
N M P I

Falli putat Clariss. Bimardus eos, qui postremas literas quasi per compendium interpretantur *Numeriano Principi Juventutis*. Rectius ille legit *Cæsari Nostro Milliare Passuum Primum*. Ceterum hæc Inscriptio pertinet ad Annum Christi 282, aut 283, postquam Carus Augustus filium *Numerianum Cæsarem* appellavit. In nostrum in Nummis tantummodo nomen gerit *M. Aurelii Numeriani*. Quid est hoc, quod heic ille nuncupatur *M. Numerius Numerianus*? Vide Classem IV. Imperatorum, ubi altera Inscriptio Hispanica ipsum itidem appellat *Marcum Numerium Numerianum*. Dicendum propterea superest, hæc nomina fuisse *M. Aurelii Numerii Numeriani*.

6 *Cordubæ. E schedis P. Cattanei.*

IMP. CAES.
MAXIMIANO
PIO FELICI
AVG. EBORA
M. P. XII.

7 *Laude Pompeja. In domo Parochi Salerani in columna porphyretica. E schedis meis.*

IMP. CAES. AVREL. VAL
DIOCLETIANVS
P. F. INV. AVG.
ET IMP. CAES. M. AVREL. VAL.
INV. AVG.
MAXIMIANVS
P. F. VOTO
ET FLAVIVS VAL. CONSTANTIVS
ET GALERIVS
NOBILISSIMI CAESARES
M. P . . . .

Anno Christi 292. aut insequentibus facta fuit Inscriptio hæc. Sed in linea septima illud VOTO mendosum est, & restituendum videtur INV. AVG. Alteram propemodum similem habes apud Gruterum pag. 150. num. 1. ibi quoque corrigendum CONSTANTINVS, & scribendum CONSTANTIVS. Fortassis in Marmore nostro scriptum fuerit MAXIMIANVS INV. AVG.

8 *Fani Fortunæ. E schedis Cyriaci apud Philippum Stosch Baronem Danum.*

IMPP. CAESS. FLAVIO DIOCLETIANO
ET AVRELIO VALERIO MAXIMIANO
PIIS FELICIBVS SEMPER AVGG
ET FLAVIO VALERIO CONSTANTIO
GALERIO VAL. MAXIMIANO
NOBB. ET INVICTISS. CAESS.
AB VRBE ROMA EX S. C. DESIG

Deferat imperfectam Gruterus pag. 279. num. 2. Milliarium numerum in fine desiderari heic etiam videtur.

2 *Veronæ.*
In Museo publico.
Ex Cl. March. Maffejo.

IMP. CAES. C. VAL. DIOCLE
TIANVS. P. P. INVICT. AVG. ET
IMP. CAES. M. AVREL. VAL. MAXI
MIANVS. P. F. INVICT. AVG. ET
FL. VAL. CONSTANTIVS
....
NOB. CAES......
M. P. VIIII.

3 *Veronæ,*
In Museo publico.
Ex Marchione Maffejo.

IMP. CAES. C. AVREL. VAL. DIOCLE
TIANVS. P. F. INV. AVG. ET
IMP. CAES. M. AVREL. VAL. MAXIMIANVS
P. F. INV. AVG. ET
FL. VAL. CONSTANTIVS........
......NOBILL. CAESS
XVII

Tam ex isto, quàm e præcedenti lapide erasum fuit nomen *Galerii Maximiani*.

5 *Veronæ.*
In Museo Publico.
Ex March. Maffejo.

IMP. CAES. M. AVR. VAL
MAXENTIO. P. FEL.
INVICTO AVG
M P XI

DD NN IVL CRISPVS ET
CL CONSTANTINVS NOBB
CAESS M. P. XI
XI

6 *In Vico Avii Diœcesis Tridentinæ.*
Misit doctiss. V. Jacobus Tartarottus Roveretanus.

IMP. CAES
M. AVR. VAL
MAXENTIO
P. F. AVG

Postrema exciderunt. Cippum milliarium fuisse mihi persuadeo.

8 *Fani*
in columella.
Ex Donio.

IMPP. CAESS. VALER
IO. DIOCLETIANO ET
AVRELIO VALERIO
MAXIMIANO. PIISS. FE
LICIB. SEMPER AVGG
ET FLAVIO VALERIO
CONSTANTIO. GALERI
O. VAL. MAXIMIANO
....
....
ROM. C. XCI.
CVRANTE L. TVRCIO APRO
NIANO V. C. PRAEP. VRB. FIL
ASTERIO. CORR. FLAM. ET
PICENI

Eadem videtur, atque superior Fanestris. Fuit *L. Turcius Aprnianus Præfectus Urbi*: cujus verò Filius *L. Turcius Asterius Corrector Flaminiæ, & Piceni*, de quo infra sermo recurret. Sed hic geminas Inscriptiones confusas habes. Neque enim *Aprnianus* sub Diocletiano Præfecturam Urbis gessit, sed quidem sub Constantini Magni filiis Anno Christi 339. Præterea scribendum *Aprnianus*, uti sensus exigit, & ex altera Inscriptione infra constabit.

4 *In Albercæ vico*
quatuor longè ab Astensi Civitate.
E schedis P. Cattanei.

IMP. CAES
FLAVIO VALE
RIO CONSTAN
TIO NOBILISSI
MO CAES. P. P.
M. P. N. XXIIII.

In Annum Christi 305. aut subsequentem cadit Inscriptio hæc. Sed Constantius Chlorus simul appellatur *Imperator Cæsar*, & *Nobilissimus Cæsar*. Hæc inter se pugnant.

7 *Romæ in Sancti Eusebii,*
in ea ipsa Columna, ubi memoratur
Annia Regilla Herodis Attici uxor.
Ex P. Montfauconio.

(*sic*)
DONINO
NOSTRO
MAXENTIO
PIO FELICI
INVICTO
AVGVSTO
VII.

Circiter Annum Christi 307.

1 *In Civitate Salo.*
Misit Johannes Bernardinus Tafurine.

........DIVI GALER.......
.........ERVM PLAMEN DIA
........PLVM IOVIS DE
S. P. REPECIT

3 *In Castro Gandulphi,*
in vinea Collegii Hibernici.
In mensa ex marmore candida.
Ex P. Lupo e Soc. Jesu V. Cl.

RENOVA
BIT HAEC
CONSTANTINVS

6 *Cesenae.*
Ex Claramonte, & Donio.

D. N. IMPERATORI CAESARI
PL. CONSTANTINO
MAXIMO
P. F. VICT. AVO
PONT. MAX
TRIB. POT. XXIII
IMP. XXII. CONSVLI VII
P. P. PROCONSVLI
HVMANARVM RERVM
OPTIMO PRINCIPI
DIVI CONSTANTI PIL
BONO R. P. NATO
M. P. XV

Posita Inscriptio Anno Christi 318. aut 319. Alteram plane similem habes in Gruteriano Thesauro pag. 159. num. 6. *Parmae* existentem. Donius legit PROCOS. CONS. HVMANARVM RERVM DIVI &c.

8 *Bottonagi,*
in agro Brixiano.
Ex Octavio Rubeo.

D. D. N. N. D. D. D. D. N. N. N. N.
MAGNO ...... FL. CONSTANTINO MAX.
...... TORI SEMPER AVGVSTO ET
.... TORI INVICTO
.... ET PERPETVIS
AVG. FL. IVL. CONSTANTIO NOB. CAES
...... TIS. R. P. N.
IIIIII

Mendis scatet hic lapis.

2 *Veronae.*
In Museo Publico.
Ex editis a Scipione Marchione Maffejo.

DN CONSTANTINVS
MAXIMVS IMPERAT
VIIII
A P
XXXX

4 *In Columna Sancti Petri de Cariano*
agri Veronensis.
E schedis Farnesiis.

D. N. CONSTAN
TINO. MAXIM
M. P. XXXX

5 *Rivoltella*
in agro Brixiano.
E Rubeo.

D. N. PLAVIO CONSTANTINO
MAXIMO PIO PELICI
INVIC. AVGVSTO
M. P. XXIII.

7 *In Provincia,*
Ex Bouchro.

IMP CAES. FL. VAL.
CONSTANTINO P. F. AVG.
DIVI. MAXIMIANI. AVO.
NEPOTI. DIVI CONSTAN
TII. AVO. PILIO
XXXIIII

9 *Effossa prope Tibur*
Anno 1715. Mense Novembri.
Misit Franciscus Valerius Eques doctissimus.

BEATISSIMO SAECVLO
DOMINORVM
NOSTRORVM
CONSTANTI
ET CONSTANTIS
AVOVSTORVM
SENATVS POPVLVSQ
ROMANVS
CLIVVM. TIBVRTINVM
IN PLANITIEM. REDEGIT
CVRANTE L. TVRCIO
SECVNDO APRONIANI
PRAEF. VRB FIL
ASTERIO. V. C.
CORRECTORE. FLAM
ET. PICENI

Nobilem hanc Inscriptionem illustrabit eruditissimus vir P. D. Didacus de Revillas Abbas Hieronymianus Mathematices Professor Romae in Sapientiae Gymnasio in Dissertationibus ad Topographiam Tiburtinam, quas brevi evulgabit.

1 *Onfati,*
in agro Brixiano.
Ex Octavio Rubeo.

CONSTANTINO MAX.
DDD. NNN. FLAVIO LICINIO
LICINIANO IV........
L. CONSTANTINO IVN.
......CAESAR........
....
VIIII

Heic aliqua tum in principio, tum in fine desiderantur. Neque debitum locum occupant sigla DDD. NNN. Habes heic nomen *Flavii Licinii Liciniani Junioris*, nempe e Licinio Augusto geniti. At is in Nummis appellatur *Flavius Licin.* (hoc est *Licinianus*) *Licinius*. Inscriptio posita fuit post Annum Christi 316. Pro L. CONSTANTINO scribe FL. CONSTANTINO.

2 *Parmae,*
E schedis meis.

T. FL. CLAVDIVS CONSTAN
TINVS
IVN. NOB. CAES.
M. P. L.

Constantinum Juniorem *Titi* praenomen tulisse, nulla monumenta me docent.

3 *Veronae,*
in Museo publico.
Ex editis a Marchione Maffejo.

IMP. CAESS.
D N CL IVLIANO
P F VICTORI AC TRIVMP
SEMPER AVG P M IMP VI
.....PAT PATR
.....PROCOS
M P XV

Lapis positus Anno Christi 362. vel 363.

4 *Ibidem.*
Ex editis ab eodem.

D N FL IOVIANO
VICTORI AC TRIVMFATORI SEM
PER AVGVSTO
B R P N
X V

Hoc est Anno Christi 363. aut 364.

5 *Romae,*
apud Stephanum Longum Marmorarium.
Ex Donio.

DD. NN. VALENTINIANVS
ET VALENS AVGVSTI
ORNATVI PVBLICO
CONSTITVI LOCARIQVE
ADMINISTRANTE RVFIO
VOLVSIANO V̄. C̄. EX PRAEF
........VRBI IVD
..............COG........

De isto Ceionio *Rufio Volusiano*, qui Praefecturam Urbis gessisse videtur Anno Christi 373. loquuntur alii lapides apud Gruterum, & Doneclorium. Repertam autem inter Donianas lithes hanc eamdem Inscriptionem, ibique in fine legitur: V. C. EX PR. ... ET PRAEF. VRB. IVD. ITER. SACRAR. COG...... idest Cognitionum.

6 *Ibidem,*
in Foro Palatini.
E schedis Cyriaci apud Philippum Stosch.

FORVM PO. ROMANO SVO
DOMINI ET PRINCIPES NOSTRI
VALENTINIANVS ET VALENS
CVRANTE
FLAVIO EVPRAXIO V. C.

Aliquid excidisse videtur.

7 *Ibidem,*
in Museo Eminentiss. Cardinalis Albani.

FLORENTE IMPERIO DDD. AAA. CCC. Q. NNN. GRATIANI
VALENTINIANI ET THEODOSI PRINCIPVM MAXIMORVM
THERMARVM SPECIEM RVINAE DEFORMITATE SORDENTEM
ET PERICVLOSIS PONDERIBVS IMMINENTEM QVAE LABANTEM
POPVLVM METV SOLLICITVDINIS DETERREBAT EXCLVSA TOTIVS
SCABIE VETVSTATIS AD FIRMAM STABILITATEM VSVMQVE TECTORVM
ANICIVS AVCHENIVS BASSVS V. C. PROCONSVL CAMPANIAE
VICE SACRA IVDICANS REPARAVI IN MELIOREM CIVITATIS EFFIGIEM

Illustris hujus viri *Auchenii Bassi*, ex Anicia gente celeberrima, mentio est in Gruteriana Inscriptione pag. 10 0. num. 2. & in Reinesiana pag. 355. Utrobique is appellatur *Proconsul Campaniae*, & in postrema *Praefectus Urbi*, & *Praetor Tutelaris*. Ante Annum Christi 383. quo Gratianus Imperator interfectus fuit, Bassus iste hisce muneribus functus est, atque ab eo posita fuit Inscriptio ista. Reinesius ad Annum Christi 408. *Anicium Bassum Consulem* Fastis inscriptum inveniens, eumdem arbitratus fuit pag. cit. Syntagmat. veter. Inscriptionum, atque *Bassus* in ista, & in geminis nuper laudatis memoratum. Ego alium suspicor, hujus fortasse filium.

1 *Romæ, in ædibus Barberinis. E schedis Francisci Ptolemei.*

SALVIS DDD NNN ❦
GRATIANO VALENTINIANO ET THEODOSIO
VICTORIBVS SEMPER AVGVSTIS
VALERIVS ANTHIDIVS V. C. AV. PRAEP. PRAET.
STABVLVM NE ANIMALIA CVRSVS PVBLICI
LONGI ITINERIS LABORE DIVTIVS DISPERIRENT
PROVIDIT CONSTITVIT AEDIFICAVIT
❦ ADQVE DEDICAVIT IVDIXMEIS
❦ CVRANTE T. CASTERIO DEPVTATO ❦ IIX

Circiter Annum Christi 382. posita fuit Inscriptio. Addendus *Anthidius* iste Catalogo *Praefectorum Praetorio*, nisi obstet illud AV. Corrupta sunt IVDIXMEIS. Dies, quo dedicatio facta fuit, ibi, ut opinor, signatur, exempli causa: IV. ID. MAIAS. Inter Doniani Lapides hoc quoque legitur. Ibi pro T. CASTERIO habetur FL. ASTERIO. Et sine AV. ibi est V. C. PRAEF. PRAET. Utique rectius.

2 *Tarracinæ, ante Cathedralem Ecclesiam. Ex Donio.*

LIII

DDD NNN PPF CCC
THEODOSIO ARCADIO
ET HONORIO. PPP. PFP.
SEMPER AV
OOG BONO REIP
NATIS

3 *Veronæ, in Museo Publico. Ex Clariss. Maffejo.*

IMPP AVOO DD NN
MAO MAXIMO ET
FL VICTO
PERPETVIS
PRINCIPIBVS
M P V

Circiter Annum Christi 387. posita *Maximo Tyranno*; ejusque filio *Flavio Victori*.

4 *Romæ, in Theatro Pompeji. Ex Mabillonio V. Cl.*

DD. NN. ARCADIVS ET HONORIVS
PERPETVI AVGG. THEATRVM POMPEII
EXTERIORE AMBITV MAGNA ETIAM INTERIORI
VIRTVTE CONVVLSVM
SVBDVCTIS ET EXCITATIS INVICE.......
....

5 *Circæ in Hispania, in Sancti Petri. Ex Donio.*

IVSSV. DOMINI. ET. PRINCIPIS. NOSTRI--------
MAGNI. MAXIMI. VICTOR--------------------------
SEMPER AVGVSTI
ANTONIVS. MAXIMINVS-----------------
NOVA. PROVINCIAE. MA----------------
PRIMVS. CONSVLARIS. ET--------------
PRAESES. VIAM. AB--------------------
RVPIBVS. FAMOSAM--------------------
CON-------A. NAVISSO------OPIC--------
PERDOMITO. AVERSO-------------------
INVNDATIONES. O---------------------

1 *Romæ.*
E schedis Alberti Lollii Ferrariensis.

IMP. CLEMENTISS. ET. FELI
CISS. TOTO. ORBE. VICTORIBBB
DDD. NNN. ARCADIO. HONO
RIO. ET. THEODOSIO. AVGGG. AD
PERENNE. INDICIVM. TRIVM
PH. QVOD. GOTHORVM. NATIO
NEM. IN. OMNE. AEVVM. DOM
EXTR. ARCVM. SIMV
LACRIS EORVM. TROPHEISQVE
DECORA-------------------------
S. P. Q. R.
TOTIVS. OPERIS. SPLENDORE

Gruterus hanc ipsam dederat pag. 287. num. 1. Pleniorem ego rursus affero. Anno Christi 406. Arcus iste erectus fuit in honorem Augustorum, ob insignem victoriam praecedenti Anno reportatam de Radagaiso Gothorum Rege, & ammnani ejus exercitu in Tusciæ montibus.

2 *Romæ, juxta Circum in Calcaria.*
Ex Ligorio.

. . . . DD. NN. AETERNIS. PRINCIPIBVS. HONORIO. ET. ARCADIO
ANICIVS. ACILIVS. GLABRIO. FAVSTVS. V. C. PRAEF. VRBIS. VICE. SACRA. IVDIC.
FATALI. CASV. SVBVERSAM. IN. FORMAM. PRISCI. VSVS. RESTITVIT

E Smetio hanc etiam sumsit Gruterus, protulitque pag. 192. num. 2. Ligorius longe antea vidit, mutilusque eandem repertam, plura nobis servavit. Legitur in principio SALVIS. DD. &c.

3 *Romæ proximis hisce annis Lapis detectus.*
Misit Alexander Marchio Capponius.

SALVIS AC FLORENTIBVS DD. NN. HONORIO ET THEODOS.
PERPETVIS. SEMPER AVGG. CAECINA DECIVS ACINATIVS
ALBINVS V. C. PRAEF. VRBI VICE SACRA IVDICANS
CELLAM TEPIDARIAM INCLINATO OMNI PARIETE LABENT.
DE QVA CELLARVM RVINA PENDEBAT ERECTORVM A FVN
DAMENTIS ARCVVM DVPLICI MVNITIONE FVLCIVIT
D. N. M. Q. EORVM

4 *Noræ in Sardinia,*
in Sancti Ephesi.
Ex Bonfanto.

SAL ❦ VIS ❦ DD. NN ❦ IMPP
THEODOSIO ET PLACIDO VALENTINIANO AVGG.
SVBDVCTOS OLIM LATICES PATRIAEQVE NEGATOS
RESTITVIT POPVLIS PVRO FLAVIOLVS AMORE
CVRANTE
VALERIO ENNODIO PRINCIPALE AC
PRIMARIO EIVSDEM VRBIS

Lin. 4. pro PVRO in altero exemplo legitur TYRO. In lin. postrema pro PRIMARIO habetur PRIMORE.

1 *Romæ,*
in hortis Farnesianis.
E schedis Ptolomeis.

CAESARVM
DECENNALIA
FELICITER

Inscriptionem hanc duo Genii hinc inde tenent ad latera Sacrificulo cum hostiis.

4 *Romæ,*
in S. ncti Hadriani ad Forum Romanum.
Ex Donio.

SALVIS DOMI........
AVGVSTO. ET. CL........
THEODOSIO. V.........
EX. COM. DOMEST........
IN ATRIO LIBER..........
QVAE VETVS..........
VE CONFECIT............
-----FECT............

Legendum fortasse est: *Salvis Dominis nostris Honorio Augusto, & Flavio Theodosio &c.* circiter Annum Christi 420.

6 *Ravennæ.*
Misit P. D. Petrus Paulus Ginanni
Prior Benedictinus.

REX THEODERICVS FAVENTE
DO. ET. BELLO. GLORIOSVS. ET
OTIO. FABRICIS. SVIS. AMOENA CON
IVNGENS. STERILI PALVDE. SICCATA
HOS. HORTOS. SVAVI POMORVM FOE
CVNDITATE DITAVIT

2 *Ravennæ,*
in Palatio Archiepiscopali.
Exscripsit Dominicus Vandellius Mutinensis.

..... GIPID. PIVS. FEL. INCL. VICT. A......
..... FVISSE AD NECESSARIA MINI......
..... QVAEDVCTVVM EIVSD. CIVI......
..... ONSTITVTA SMARAGDVM V......

Fortasse heic mentio habetur *Smaragdi Patricii*, qui sub *Mauricio*, & *Phoca Augustis* Ravennæ ejusque Exarchatui Præfectus fuit.

3 *Romæ,*
in lamina ænea,
apud Rodulphinum Venuti V. Cl.

SALVIS. D. D.
N. N. ALBIN
VS. S. C. FECIT

5 *Arelate,*
Ex Petro Saxio.

SALVIS DD. NN
THEODOSIO ET
VALENTINIANO
P. F. V. AC TRIVM
SEMPER. AVG. X. V.
CONS. VIR. INL.
AVXILIARIS PRAE
PRAETO. GALLIA
DE ARELATE MA
MILIARIA PONIS
M. P. I

Auxiliaris Nomen fuit, sive Agnomen Viri hujus *Præfecti Prætorio Galliarum.*

7 *Trapezunte. Ex Tournefortio. Misit Joseph Bimard de la Bastie Baro Montis Seleuci V. Cl.*

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΟΥ ΔΕCΠΟΤΟΥ ΘΕΟΝ ΙΗCΟΥ
ΧΡΙCΤΟΥ ΘΕΟΥ ΗΜΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙCΑΡ ΦΛ
ΙΟΥCΤΙΝΙΑΝΟC ΑΛΑΜΑΝΙΚΟC ΓΟΘΙΚΟC ΦΡΑΝΓΙ
ΚΟC ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΠΑΡΤΙΚΟΣ ΑΛΑΝΙΚΟΣ ΟΥΑΝ
ΔΑΛΙΚΟC ΑΦΡΙΚΟΣ ΕΥCΕΒΟC ΕΥΤΥΧΗΣ ΕΝΔΟΞΟΣ
ΝΙΚΗΤΗC ΤΡΟΠΑΙΟΥΧΟC ΑΕΙ CΕΒΑCΤΟC
ΑΥΓΟΥC. ΑΝΕΝΕΩCΕΝ ΦΙΛΟΤΙΜΙΑ ΤΑ ΔΗΜΟC......
ΚΤΙCΜΑΤΑ ΤΗC ΠΟΛΕΩC ΕΠΟΥΔΗ ΚΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΟΥΡΑΝΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΟ...............
ΧC ΤΠ. Γ

Hæc ita vertit Bimardus:

In nomine Domini nostri Jesu
Christi Dei nostri. Imperator Cæsar Flavius
Justinianus, Alamannicus, Gothicus, Francicus,
Germanicus, Anticus, Alanicus, Vandalicus, Africanus, Pius, Felix, Inclytus
Victor, ac Triumphator semper colendus,
Augustus, refecit liberaliter publica .....
Civitatis Ædificia; diligentia & curâ
Urani Theophili ....

Scripsit Bimardus *Anticus* pro *Parthicus*, quod habet Tournefortius. Nusquam enim legitur Justinianus retulisse victoriam de Parthis, qui etiam longe antea in Persarum nomen, & ditionem concesserant. *Anticus* verò substituit: hoc enim cognomine donatur Augustus ille in Constitutionibus Digestorum, & Institutionum. Jordanus quoque Historicus auctor est, ab *Antis* Sarmatiæ Populis devictis Justinianum appellatum fuisse *Anticum*. Ceterum supplendus hujus inscriptionis beneficio Procopius, qui in Libro de Justiniani Ædificiis, nullam Trapezuntinorum mentionem habet.

1 *Ticini,*
apud Nob. V. Balthassarem Beccariam.
Ex Medioburbo.

✠ D. N. ATALARICVS REX ✠
GLORIOSISSIMVS HAS
SEDIS SPECTACVLI ANNO
REGNI SVI TERTIO FIERI
FELICITER PRECEPIT ✠

Ideſt Anno Chriſti 528.

2 *Ad Parochialem Cittanovæ in Via Claudia,*
V. passuum millia a Mutina.

HAEC XPS FVNDAMINA POSVIT FVNDATORE
REGE FELICISSIMO LIVTPRAD PER VM. CEB
HIC VBI INSIDIAE PRIVS PARABANTVR
FACTA EST SECVRITAS VT PAX SERVETVR
SIC VIRTVS ALTISSIMI FECIT LONCIBARD.
TEMPORE TRANQVILLO ET FLORENTISS.
OMNES VT VNANIMES PLAE IS PRINC

Circiter Annum Chriſti 710. poſita fuit Inſcriptio Romanis literis exarata in loco olim celebri, cujus mentio eſt in poſtremis tabulis Caroli Magni, atque in aliis veterum monumentis.

3 *Tarenti,*
in loco Caſtel Saracino.
Miſit Petrus Polidorus,
apud Em. Card. Hannibalem Albanum cauſſis audiendis Præfectus.

ΡΩΜΑΝΩΣ ΒΑCΙΛΕVΣ ΡΩΜΑΙΩΝ
ΚΡΑΤΙΣΤΟΣ ΜΕΤΑ ΑΕΑΑΜΑCΜΕΝΟΥΣ
ΤΟΤΣ ΑΡΟΣΤΑΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΛΑΟΥΣΤΗΣ
ΚΑΛΑΒΡΙΑΣ ΘΟΡΥΒΩΔΗΣ ΕΡΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ
ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ CΙΝ ΤΩΝ CΑΡΡΑΚΕΝΩΝ
ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟ ΝΕΟΝ ΦΡΟΥΡΙΟΝ ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ
ΤΑΡΑΝΤΩ ΕΚ ΘΕΜΕΛΙΩΝ ΚΕΚΛΕΥΕΕ ΟΙΚΟΔΟΜΕΙΝ

Ideſt:

Romanus Rex Romanorum
Fortiſſimus Poſt Domitos
Rebelles Et Populos
Calabriæ Tumultuoſos, Imperante
Conſtantino, Cum Sarracenorum
Auxilio Novum Caſtrum In Civitate
Tarento A Fundamentis Ædificari Mandavit.

Ad Seculum Decimum Chriſti pertinet Inſcriptio. Agatur-ne hic de *Romano* Auguſto ſeniore, an de juniore, aliis decernendum relinquo. Animadverte Literas Romanas in Græcam ſcripturam invectas.

4 *Aquilæ.*
Miſit Antonius Antinorius Aquilanus.

C. ACVLENVS. Q. F. L........
C. TEVDICIVS. N. F. LIB........
IIII VIR
AQVAM. VENTINAM. EX. S. C.
CLVDENDAM. CELLASQ. FONTIS
ET VENTINAE. ET. VIRIVM
FACIENDAS. CONCAMERAND
CVRARVNT. PROBARVNT
DEDICAVERVNTQVE

Hanc etiam ad me miſit P. Alexander Berti e Congregatione Lucenſi Matris Dei, ipſam ponens in Civitate *Penna ad Aquæductus*. Idem fortaſſe voluit & Antinorius.

5 *Romæ,*
Ex Domo.

AELIVS. AVXENTIVS
V. C. DEDICAVIT

6 *In oppido Aſculi.*
Miſit Octavius Bochius Juriſconſultus Venetus.

BALINEVM VI IGNIS CONBVSTVM
CVRANTE
P. ACILIO. P. FIL. DOMORO
CVRATORE REIPVBLICAE

1 *Æsernia, apud Sanctimoniales Sanctæ Mariæ. Misit P. Alexander Berti Lucensis.*

L. ABVLIVS DEXTER
MACELLVM. PORTICVM. CHALCIDICVM
CVM. SVIS. ORNAMENTIS. LOCO. ET
PECVNIA. SVA

Chalcidicum genus ædificii fuit, cujus meminere Vitruvius, Dio, Festus, & alii. Turnebo visum fuit *Cenaculum*. Et sane Arnobius hæc habet Lib. 4. *Struborter Dei vestri in tricliniis cælestibus, atque in Chalcidicis aureis cœnitare.* In schedis meis hic lapis ponitur *Alifani ad Portam Sanctæ Mariæ Sanctimonialium*. Subest in altero lapide altera hæc Inscriptio.

MACELLVM. TERRAEMOTIBVS. LAPSVM
AVIENO. IVSTINIANO. RECTORE. PROVINCIAE
DISPONENTE. CASTRICIVS. VIR. PRIMARIVS
SVMPTV. PROPRIO. FIERI. CVRAVIT. CVM
SILVERIO. FILIO. ACCEPTIS. COLVMNIS
ET. TEGVLIS. A. REPVBLICA

Avienus Justinianus, uti & *Rector Provinciæ*, aliquid peregrini præferunt. Vide Classem VII. ubi *Avieni* ejusdem nomen recurrit.

4 *Carthagenæ. E schedis Ambrosianis.*

L. AEMILIVS SENEX HERES SINE DEDVCTIONE XX.
VEL TRIBVTORVM EX CCL. LIBRIS ARGENTI FECIT.

5 *Tusculi, in Aquaductu, Misit Johannes Joseph Ramaggioni.*

L. AENNIVS FORTVNATVS

6 *Ibidem.*

N. IVNI. FAVSTI

7 *Hispelli, ad Mausoleum in Via Quadrani. E schedis Ferdinandi Abbatis Passarini.*

CN. AEQVASIVS C. F. CALVS
L. AELIVS. L. F. II. VIR. I. D.
EX. D. D. VIAE. LATITVDIN.
ADIECER. SVBSTRVCTION.
ET. ERISMAS. FAC. LOC.
IN. ID. OPVS. EX. D. D. PECVN.
LVD. HS. ꝏ. CCIↃↃ. CCIↃↃ. CCIↃↃ
CN. AEQVASIVS. C. F. CALVS
L. AELIVS. L. F. II. VIR. I. D.
M. SVESTIDIVS. L. F.
C. ARRENVS. M. F. II. VIR. I. D.
DEDER. IDEMQ. PROB.

Erismæ Vitruviana vox, cujus interpretationem dabit Johannes Polenus Marchio V. Cl. in suis ad Vitruvium Commentariis. Arcus obnitentes vulgo creduntur. Est & hæc Inscriptio inter Domanas.

2 *In maceriis Philippopolis. Misit Bimardus.*

ΑΚΤΙΟΣ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥΣ ΚΑΙΜΑ Κ
ΤΕΡΑΣ ΚΑΤΕΣΚΕΥΑϹΕΝ ϹΥΝ ΤΟΙ Ϲ
ΥΠΟΘΕΜΑΣΙΝ ΕΚ ΚΟΝΙΔΟϹ ΦΥΛΗ Σ
ΑΡΤΕΜΕΙϹΙΑΔΙ ΑΝΤΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙ ΑϹ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΥΟΝΤΟϹ ΦΛΑΒΙΟΥ ΕΥΔΑΙ ΜΟ
ΝΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΦΛΑΒΙΑΝΟΥ

Ex versione Bimardi.

Actius Maximi Filius Gradus Ædificavit Cum Fundamentis Ex Calce Tribui Artemisiadi, Civitatis Sibi Datæ Gratiâ, Curam Agente Flavio Eudæmone, Qui Et Flavianus (dicitur.)

3 *In agro Tudertino, alli Quadrelli. E schedis Classensibus misit P. D. Mariangelus Fiacchi Monachus Camaldulensis.*

....

COERARVNT
SEX. AELIVS. SEX. F. SEX. FVFIDIVS. C. F.
C. EGNATIVS. Q. F. L. COELIVS. N. F.

In schedis meis post ista additur

ERN. LVNDANAE. L. N. B. S
AESIA GALLA.

8 *Celani in Sancta Sabina. E schedis meis.*

ALFIA. P. F. QVART------
MVLIEBRE. A. SOLO------
EADEM. LAPIDE. VA------
ORNAVIT. LABRVM. AE---
FOCVLO SEDES POSV----

9 *Asisii, in Sancti Antonii Patrum Tertii Ordinis Sancti Francisci. Misit P. Philippus Camerinus Camerinensis Presb. Oratorii.*

C. ALFIO C. F. SERGIA
CLEMENTI MAXIMO IV VIR. I. D.
AEDILIQ. PECVNIARVM
PVBLICAR. Q. ALIMENTOR
PVERI ET PVELLAE QVI
EX LIBERALITATE SACRATIS
SIMI PRINCIPIS ALIMEN
ACCIPIVNT CONSENSV
PARENTVM EX AERE
CONLATO
------C. L. D.

Supra vidimus inter Inscriptiones Imperatorias, *Pueros* & *Puellas* elogia dicasse Augustis. Ii *Pueri* & *Puellæ Alimentarii* appellabantur, quia ab ærario Principis alimenta recipiebant. Boni quippe Principes, uti Trajanus, Antoninus Pius, & M. Aurelius, quamvis Ethnicismi tenebris obvoluti, agnoscebant quantum prodesset inter opera Virtutis subsidium egentium. Hanc in rem multa afferre possem ex Historia Romana; sed progredi juvat.

1 *Romæ,*
in Vinea Juliæ.
Ex Ligorio.

SIMVLACRVM. MINERBAE
ABOLENDO. INCENDIO
TVMVLTVS. CIVILIS. IGNI
TECTO. CADENTE. CONFRACTVM
ANICIVS. ACILIVS. AGINATIVS
FAVSTVS. V. C. ET. INL. PRAE. VRBI
VIC. SAC. IVD. IN MELIVS
INTEGRO. PROVISO PRO
BEATITVDINE TEMPORIS. RESTITVIT

Mutilam dederat Gruterus pag. 1067. num. 5. Anno Christi 425. sub Valentiniano III. Augusto Præfecturâ Urbanâ functus fuit *Faustus*, uti constat ex Codice Theodosiano.

4 *In Valle Dianæ, Caputaquensis Diœcesis.*
loco la Civita.
Ex eodem.

ANSIA. T. ARVI. L
RVFA. EX. D. D. CIRC
LVCVM. MACER
ET. MVRVM. ET. IANV
D. S. P. F. C.

Hæc *circa Lucum*, alicui Deo factum, *Materiam*, *Murum*, *& Januam de suâ pecuniâ faciunda curavit*. Atque hinc habes, *Materiam*, sive *Maceriam* non idem fuisse cum *Muro*. Illa quippe ex lapidibus sine calce, aut ex lapidibus non coctis; ille vero ex lapidibus coctis & calce constabat. Hæc per conjecturam.

5 *Coræ,*
fragmentum,
Ex Ligorio.

....
.....NAE. SERVEIS. CONTVL. H-S
..... ∞ ∞ ∞ V.........
.....VS. SELEIVI. P. S. LEIBER. COER
.....AVIT. TIMOTHEVS. POPILLI. L. M. S.
.....ANTI. POP. S. LEIBER COER
.....TERRO· FVRI. L. S. RAFVRI. L. P. C. S
ANTIOCHVS. VTILI. CN. S. LEIBER. COER

7 *Romæ,*
in Aquæductu,
apud Principem Burghesium.
Misit P. Joseph Blanchinus.

APPI. ANNI. MARSI
VOLVSI SATVRNINI

8 *Thermis in Sicilia.*
Ex Gualtero.

AQVAE
CORNELIAE
DVCTVS
P. XX.

2 *Coræ*
fragmentum.
Ex Ligorio.

ANICIVS ANNIVS
PAVLINVS. V. C.
PRAEFECTVS VRBI
REPARAVIT

Anno Christi 380. sub Gratiano, & Valentiniano juniore Augustis Præfectus Urbi occurrit *Paulinus* in Codice Theodosiano.

3 *Romæ,*
juxta Sancti Martini in Montibus.
Ex Donio.

AD STATVAM TVLERVNT
NOMINA. SVNT
ANNIVS. MAXIMVS
SICCONIVS. VERANVS
HERENNIVS. POTENS
IVLIVS. SILVINVS
SIRONIVS. QVINTVS
TITVS. MAXIMIANVS
AVRELIVS. D....SS....VS
AELIVS. DARDANVS
FLAVIVS. VINDEX

Hoc est, qui pecuniam contulere ad fabricandam Statuam, aut Principi, aut alicui illustri viro dicatam, quæ superimposita erat.

6 *Vasione.*
Ex Donio.

L. APONIVS
CHRYSOMAL
LVS
OB. GRADVM. PER
SICVM
DEDICAVIT

9 *Zagaroli,*
in Beata Maria Annunciata.
E schedis Fratris Jucundi misit Gorius.

C. ARVNCEIVS COTTA COLONIS INCOLIS
OSPITIVM ADVENTORIVM SERVISQVE EORVM
LAVATIONEM EX SVA PECVNIA GRATVITAM
IN PERPETVVM DEDIT

Sed quibus Coloniæ & Incolis beneficium hoc præbuerit Cotta iste, non agnoscimus.

10 *Romæ,*
in ædibus Matthæjorum.
E schedis Ptolomeis.

RESTITVIT
APOLLONI
VS. PAL

1 *Aquileja.*
Ex Philippo a Turre Episcopo V. Cl.

S. S. ....
PECVNIA. REFECERE. ET
INAVRATA. IN. FASTIGIO V.
ET. SIGNA. DVO. DEOERVNT
........NIO. P. L. PRINCIPE
POTITIOR. SEX. L. ARGENTILLO
MAG. VIC

2 *Regii Lepidi,*
in lamina ænea.
E schedis Farnesiis.

....
.....QVARTA H-S. CCLXIIS Ͼ
.....L H-S. V. CCCCLIIIIS Ͼ
.....IONI CONOVCTORI
.....NEREAE. ATILL. CINNAMI
STRVCTVRAM BASIS
.....SVMMA OMNIS
XXI:: Ͼ

5 *Vicentiæ,*
ex editis a March. Maffejo.

SEX. ATILIVS. M. F. SARANVS. PROCOS.
EX. SENATI. CONSVLTO
INTER. ATESTINOS. ET. VEICENTINOS
FINIS. TERMINOSQVE. STATVI. IVSIT

Quamquam Gruterus hanc ipsam retulerit pag. 198. num. 6. placuit tamen iterum proferre accuratius exscriptam ex marmore a Cl. Maffejo.

7 *Anxani in Frentanis.*
Misit Petrus Polidorus.

Q AVRELIVS MITRANIVS. C. F. P. N
PORTICVM RESTITVIT. GRADVS FEC.

3 *Veronæ.*
Ex Cl. V. Marchione Maffejo.

....
.....LVCIL. IVSTINVS
EQVO PVBLICO
HONORIB. OMNIB
IN MVNICIPIO. FVNCTVS
IDEM. IN. PORTICV. QVAE
DVCIT. AT. LVDVM. PVBLICVM
COLVMN. IIII. CVM. SVPERF. C
IE. STRATVRA. PICTVRA
VOLENTE. POPVLO. OEOIT

a tergo:
ΩΡΑ
ΚΑΙ
ΤΥΚΗ

Idest *Opportunitas & Fortuna*. Adagium est. Vide Gruterum pag. 1010. num. 6. Dederat hunc lapidem Panvinius. Dedit & Reinesius ex illo Class. II num. 87. Legebat Panvinius LVCIL. IVSTINVS, quod retinui. In reliquis accuratiorem puto Maffeji lectionem. Repetitum infra videas praelaudatum Adagium in Lapide Calinate.

4 *In Insula Sancti Antiochi*
apud Sardiniam,
Misit Joseph Dani, Jurisconf. Taurinensis

C. ASINIVS
TVCVRIANVS
PROCONS
PLATEAM QVAE STRATA
NON ERAT STRAVIT

6 *Varciani in agro Tudertino apud Stephanuccios.*
Misit P. D. Mariangelus Fiacchi Monach. Camaldul.

....
.........IMMVN.........
.......ATINVS ❦ ADIECTA ❦ PECVNIA
.......INAE FECIT ITEMQVE EXORNAVIT
.......RIONVM CVIVS OB DEDICATIONEM
.......AMPLIVS SINGVLIS DECVRIONIBVS
.......TIOS DVODENOS AVGVSTALIBVS
.......LO VIRILIS SEXSVS SESTERTIOS
....OS NVMMOS OEDIT INTRA PORT. II ---

8 *Athenis.*
E schedis Cyriaci.
Misit Abbas Compagnonius.

ΑΥΡ. ΠΑΡΑΣΙΟΣ ΕΥΤΥΛΙΔΟΥ ΦΛΙΑΣΙΟΣ ΑΝΕΘΗΚΕ
ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ. Π. ΑΙΛ. ΑΛΚΙΔΑΜΟΥ ΧΟΛΕΙΔΟΥ ΚΗΡΥΚΟΣ
ΒΟΥΛΗΣ ΑΙΛΙΟΥ ΧΡΥΣΟΥ ΣΦΗΤΤΙΟΥ

Idest:

Aurelius Parasius Eutylidis filius Phliasius dicavit,
Prætore, seu Duce exercitus P. Ælio Alcidamo Colido, Præcone
Senatus Ælio Chryso Sfettio.

Phliasius, idest ex *Phliunte* oppido Sicyoniæ, aut Peloponnesi.

1 *Romæ, in tubo plumbeo, in Collegio Germanico Sancti Apollinaris. Misit Joseph Blanchinius Presbyter Oratorii.*

AVR. TELESFORI. ET. AELIA. LVCILLA
VTRISQVE FECER.

V. Cl. Rodulfinus Venuti Auditor Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani in hoc eodem tubo (Aquaeductus indicio) legebat VTRIVSQVE.

3 *Niciæ, in vinea Nobilium de Gubernatis. Ex Joffredo.*

M. AVRELIO. MASCVLO
V . E
OB EXIMIAM PRAESIDATVS
EIVS INTEGRITATEM. ET
EGREGIAM AD. OMNES. HOMINES
MANSVETVDINEM. ET. VRGENTIS
ANNONAE. SINCERAM PRAEBITIONEM
AC. MVNIFICENTIAM. ET QVOD. AQVAE
VSVM. VETVSTATE LAPSVM REQVI
SITVM. AC. REPERTVM. SAECVLI
FELICITATE. CVRSVI. PRISTINO
REDDIDERIT
COLLEG. III
QVIB. EX SCC. P. EST
PATRONO DIGNISS.

Postrema verba ita sunt explicanda: *Collegia tria, quibus ex (S. C. C.) Senatus Consulto congregari permissum est*. Non semel sub Romana Republica, aut sub Imperatoribus, suspicantibus Caesarum, aut Populorum animos, interdictum fuit Collegiis in unum coire. Sed subinde ex indulgentia Principum nonnullis licuit. Nolo chartam fatigare veterum testimoniis.

2 *Romæ apud Ursinos. Ex Comite Malvasia.*

..........SPRENAS.
..........AXIVS. NASO. TR. PL
..........CILIVS. CORNVTVS
..........TIVS. CATVLVS
..........NIVS. STOLO
CVRATORES LOCORVM PVBLICORVM
DICANDORVM EX. S. C. EX PRIVATO
IN PVBLICVM RESTITVERVNT

4 *Drepani in Sicilia, in Sancti Rocchi, Inscriptio literis Arabicis. Misit Antonius Pantò Jurisconf. Panormitanus.*

Arabica ita sonant.

BEAMANET MARSAALI GHANASA VASILDVAR UBNIAT VENALATRO KALECHO ... SELLAM SELLIMAH.

Pantò ita vertit:

Pro communitate Portus eminentis decertavit Belfidnar, & ædificavit, constituitque eum in fractione navium .... in pace perfecta.

Quo tempore Saraceni rerum potiebantur in Sicilia, hoc est Sæculo Christi Nono, Decimo, & Undecimo, positum fuit hoc Monumentum.

5 *Ad Monasterium* de Taloire *in Sabaudia. E Guichenono.*

HOROLOOIVM CVM SVO AEDIFICIO ET
SIGNIS OMNIBVS Ф ET Ф Ф CLATRIS
C. BLAESIVS FIL. VOLTIMIA GRATVS EX HS. N....
ET EOAM FILIVS AD ID HOROLOGIVM ADMINI
STRANDVM SERVM HS. N. IIII. D. S. R. D.

Guichenonius ex iis fuit, qui in exscribendis veterum monumentis nullam diligentiam comitem habent. Scribe C. BLAESIVS C. FIL. VOLT. N. A. scilicet Tribu. *Eoam* & *Serum* corruptæ voces. Denique restitue D. S. P. D. idest *de sua pecunia dedit*. Atque hoc Eruditorum attentione dignum est hoc *Horologium* Solare minime fuit, quum foret *administrandum*. Campanarium, quale nunc est in usu, veteres ignorasse credantur. Ergo aut ad pulverem, aut ad aquæ cursum administratum videtur a *Servo*.

6 *Bononiæ, in Sepulcro æneo. Ex Achille Bocchio.*

ΒΟΥΠΑΛΟΣ ΣΜΥΡΝΑΙΟΙΣ
ΑΓΑΛΜΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ
ΤΥΧΗΣ ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΟΙΗΣΕΝ

Idest:

Bupalus Smyrnæus
Fortunæ statuam
primus effecit.

Ibi visuntur duæ figuræ Fortunam præferentes.

7 *Romæ, ante ostium domus Alexandri Crescentii. Ex Donio.*

OPVS BRYAXIDIS.

8 *Florentiæ in Museo Mediceo fragmentum ex Africa adductum. E Falconerio.*

.....IANAM BASILICAM
...TROILVS CAECILIANVS CVR. R. P. FECIT.

Idest *Curator Rei publicæ*. Hæc mentio est *Trajanæ Basilicæ*.

1 *in Monte Vendæ, agri Patavini. Ex Ursato.*

[illegible]
L. CAECILIVS. Q. F. [illegible] PR
OCON [illegible] TERMINOS
[illegible] INISQVE. EX. SENATI
CONSVLTO. STATVE. IVSIT
INTER. ATESTINOS
PATAVINOSQVE

3 *Callipoli. Misit Bonardus.*

L. CALEA. L. F.
ARN. RVFVS PP
O SAC PED. ∞∞
D. S. P. F. C

Divinando hæc interpretari licent. *Pontifex Perpetuus Ordinis Sacerdotum Pedes Bis Mille* (supple Mu..o um, aut Viæ alicujus) *De Sua Pecunia Faciendos Curavit.*

6 *In ruinis antiqui Tusculi. Ex Donio.*

CN. CANINIVS. AMIRO
ET. P. AELIVS. FELIX
AEDILES
MENSVRA. ET. PON
DERA. INIQ
IVSSERVNT

Idest: *Mensuras & Pondera iniqua tollenda jusserunt.* Ad munus Ædilium iniquitio ista spectabat.

8 *Neapoli, in aquæductu plumbeo. Ex Johanne Vignolio.*

C. CASSI CAMILI (sic)

9 *Anxani in Frentanis, in Aquæductu. Misit Petrus Polidorus V. Cl.*

Q. CASSIVS LONOINVS SVA PEC. F.

10 *Nemausi, sub statua. E Grassero.*

CINTIAE HONORAT.
FIDELIS TABVLA

11 *Cividati in Valle Camonica agri Brixiani. Ex Cl. Marchione Maffejo.*

C. CLAVDIVS
SASSI. F. QVIR.
SACERDOS AVG
D. P. S. RESP. TRIBVNAL
FECIT ET COLVMNAM
MVTAVIT

2 *Aquilæ, in turri. Misit Antonius Antinorius.*

L. CAESIENVS .... RAN ....
QVAEST. PRAEF. I. D. C. ....
L. CAESIENVS. FIRM. ....
L. PRON. QVAEST. QVINQ ....
TRIS. MILIT. FLAM. AVG. Q ....
.... NEVM. D. S P. FEC

Fortasse Balneum sive Balneum hæic ad usum publicum dicitur fabricatum.

4 *Reatæ, in fistula aquæductuum Fontis Neminii. Misit Antonius Antinorius.*

A. REA. TIN. CALLIMORPHVS
F.

Fortasse AREA.

5 *Veronæ, juxta Hospitium Capelli. E schedis Farnesii, & Comite Malvasia.*

CAMVRII TACVNVS ET HERMES LIB. VI VIR
AVG. SIGNA BACCHI CVM SIGNIS II. HERCVLE
ET AMPHALE COLLEG. DENDROPHOR. D. D.

Omphale scribendum est.

7 *Comi, fragmentum. E schedis Benedicti Jovii misit Philippus Argelatus Cæsaris a Secretis.*

- -
ORNAMENTVM
ET. ROSA. PONERETVR
RELIQ. INTER. SE
SPORTVLAS
DIVIDERENT
IN. CVIVS. TVTEL.
DEDERVNT
CANINIVS VIATOR
ET CANIN. EVPREPES
H-S . ∞

12 *Corfinii, supra januam Sancti Johannis. E schedis meis.*

RESPVBLICA
POPVLVSQVE CORFINI
ENSIS. FORMAM. AQVAE
DVCTVS. VETVSTATE
CORRVPTAM. D. D. REFECIT

2 *Ad Lacum Vulsinium,*
in Amphitheatro.
Misit P. Johannes Prosper a Sancto Hubaldo,
e Congregatione Scholarum Piarum.

L. COMINIVS L. F. A. N.
C. CANVLEIVS. L. F.
T. TVLLIVS. T. F. KANVS
L. HIRRIVS. L. F. LATINVS
IIII. VIR
THEATRVM. ET PROSCAENIVM
SVA PECVNIA FACIVNDVM
COERAVERVNT

4 *In Vico Scafati*
ditionis Neapolitanæ.
E schedis meis.

.....CVSPIVS. T. F. M. LOREIVS M. F.
IIII. VIR. L. SEPTVMIVS L. F.
D. CLAVDIVS D. F. IIII. VIR. EX
PEQVNIA PVBLICA D. D.
S. P. CVRAVERVNT

Primum IIII. VIR. superfluere videtur.

6 *Assisii,*
in muro cisternæ apud Vignatos.
Misit P. Philippus Camerinus.

P. DECIMIVS. P. L. EROS
MERVLA. VI. VIR
VIAM A CISTERNA
AD. DOMVM. L. MVTI
STRAVIT. EA. PECVNIA

Sua scribendum puto.

7 *Termis in Sicilia.*
Ex Gualterio.

Q. DICYMIVS. Q. F
II. VIR
PORTICVS. DE. S...

3 *Carthagena in Hispania.*
E schedis Farnesiis.

CN. CORNELIVS
L. F. GAL. CINNA
II VIR
MVRVM LONGITV. P. CII
EX. D. D. F. C. I. Q. P.

Idest: *Ex decreto Decurionum faciendum curavit, idemque probavit.*

1 *Brixiæ,*
ad Sanctæ Mariæ de Pace.
Ex Vinaccesio.

Q. CORNEL............
IIII. VIR. I. D. Q......II. V.....
IN BALINEVM PAC.

5 *Thermis in Sicilia.*
E Gualterio.

Q. DICIMIVS. Q. F
II VIR
PORTICVS. DE. S........

Idest, *Porticus de sua Pecunia fecit.* Pro *Dicimus* veri simile est, DECIMIVS in marmore legi.

8 *Saponariæ,*
in Regno Neapolitano.
Misit V. Cl. P. Sebastianus Pauli,
quam ita supplendam reor.

BALNEA
EX DISCIPLINA *Augurum*
L. DOMITI. AV*reliani In*
VICTI. AVG. PO*st Longam*
SERIEM. ANN*orum Resti*
TVIT
Q. AEMILIVS. VICT*or*
SAXONIANVS

De Aureliano Augusto scribit Vopiscus: *Sacerdotia composuit: Templum Solis fundavit, & Pontifices roboravit* Par est credere, inanem quoque Augurum disciplinam ab eo fuisse restauratam.

8 *Volcei in Lucania,*
supra Pontem antiquum.
Misit V. Nob. Franciscus Valletta J. C. Neapolit.

C. DEXIVS. C. F. P. VELLIVS. P. F. M. ACCIVS M. F. IIII VIRI IVR. DIC.
EX S. C. EX PECVNIA PVBLICA ET CONLATITIA QVAM MVNICI
PES ET INCOLAE
SVA VOLVNTATE CONTVLERVNT FACIVNDAM CVRARVNT EI
DEMQVE
PROBARVNT

1 *Regii in Calabria.*
E Gualterio.

T. EBERVENVS. T. F. SABINVS. III. VIR. AED.
POT. II. TESTAMENTO. LEGAVIT MVNICIPI
BVS REGINIS. IVL. IN. PRYTANAEO. STATVAM
AEREAM. MERCVRI. TRVLLAM. ARGENTEAM
ANAGLYPTAM. P. HS. L. LARES ARGENTEOS
SEPTEM. P. HS. C. PELBEM. AEREAM CORINTHE
PVGILLARES. MEMBRANACIOS. OPERCV
LIS. EBOREIS. PYXIDEM. EBOREAM. TABV
LAS. PICTAS. XVIII
HEREDES EIVS
PONENDA CVRA
VERVNT

2 *Parmæ.*
E Bonaventura Angelo, & schedis Farnesiis.
Hunc lapidem ita suppleri posse censeo.

NuMINI AVGVST
In EgNATIVS APSYRTVS
IIIIII VIR. ET AVGVSTAL
Is. ViaM. LAPIDE TVRBINAT
E. a FORO AD PORT
Am RAV. ET *in* CREPIDINE
.... CASTELLA POSVIT PORT
Am mARMORIBVS STATuis
.... IVLEIS ET SALIENTIBus
OrNAVIT. D. P. S.

Idest: *de Pecunia sua*. Ut alibi monui, *Salientes* sunt aquæ per tubulos emissæ. Ceterum schedæ Farnesiæ hoc habent pro MINI AIG. C. MINIVS AVGVSTALIS..... Inter Donarias retulit Gorius.

4 *Mevaniæ.*
Misit Dionysius Sancassanius Medicus.

M. ESTIVS. CN. L. T. BAL............
OPTATVS FAVS.........
.....I. EGNATIVS. Ɔ. L. C. AVFI...........
..... LIX AERO........
.... ANVS. CN. L. C. BAEBIVS......
..... . BVS NOTHVS.....
VAL. VIAM. A PORTICV. AD. M.......

Ab eruditis Mevanatibus edoceri vellem, quomodo *Valeria Via* (si illius heic mentio est) per eorum fines duceretur. Sed fortasse Mevaniam aliunde advectus fuerit lapis.

3 *Cajetæ.*
Ex Ligorio.

ΕΡΜΗΣ
ΔΙΟΔΟΤΟΣ
ΒΟΗΘΟΥ
ΕΠΟΙ[illegible]

Idest:

Mercurius, (sive *Hermes*)
Diodotus
Boëthi (*Filius*)
Fecit.

Dubius sum, fuerit-ne sub statua quapiam scriptum *Mercurii* nomen, eidemque Artifice, an potius unus Artifex heic designetur.

5 *In Monte Casino.*
Ex Donio.

FABIA. PHILEMAI
BALONIA. PHILEMAI
GRAECINIA. MYRINNA
.......GRADVS ET
EPIMEDIA. S. P. F.

In aversa parte.

Ω Ρ Α
Κ Α Ι
Τ Υ Χ Η

Idest, *Opportunitas & Fortuna*, uti supra in Lapide sonanti.

Ve-

1 *Mantuæ,*
in Sancti Andreæ.
E schedis Farnesiis, & Jacobi Valerii.

D. M.
M. FABIO. C. F. SAB PRAESENTI
SACERDOT. CAENIENS. EQVO
PVBLICO. IVDICI. EX. V. DECVR
AVG. IIVIR I. D. HIC. R. P. SVAE
HS. CCCC. LEO. ET. AD. SCHOL
EXORNANDAM. HS. C. Q. L.

Schedæ Valerii habent CAENINENS. & quidem rectius; nam tres alias Inscriptiones adfert Gruterus, in quibus *Sacerdotum Caeninensium* mentio habetur. At quinam sunt *Caeninenses Sacerdotes*? Ita appellatos reor a *Cænina*, Latii, sive Sabinorum oppido, cujus meminere Livius, Ovidius, Propertius, Plutarchus, & alii. Ibi, ut opinor, in honore fuit Templum aliquod, cujus Sacerdotes appellati *Caeninenses*.

5 *Florentiæ,*
in Museo Riccardio.
Ex Goris.

SVB
SCRIBA
FONTEIO
EVTYCHO

7 *Romæ,*
in Sancti Clementis.
Ex Donio.

OABINIVS VETTIVS
PROBIANVS
PVBLIVS STRAVIT

8 *Celani,*
in Sancti Benedicti.
E schedis Ambrosianis.

Q. FRESGIDIVS. Q. F..........,
OALLVS
MACELLVM. ET AR........
IN PERPETVOM. O..........
MVNICIPIO. DE.............

10 *Malacæ,*
in Hispania.
E schedis Farnesiis, & P. Cattanei.

L. GRANIVS SILO LACVM IMPENSA
SVA FACTVM DEDIT DONAVIT

11 *In oppido Vicovari.*
Misit P. D. Didacus de Revellas Abb. Hieronymianus V. Cl.

M. HELVIVS. M. F. CAM. RVFVS
CIVICA PRIM. PIL.
BALNEVM
MVNICIPIBVS ET INCOLIS
DEDIT

2 *Tusculi,*
in aquæductu.
Ex Dominico Matthæjo.

FELIX. AR. IMP
SER. GALBA. V. C

3 *Pisauri in summitate Pontis.*
Ex Equite Oliverio.

C. FLAMINIVS
SVA PECVNIA

4 *Athenis,*
ad Portam Arcis.
E schedis meis, & Cyriaci Anconitani.

ΦΛ. ΣΕΠΤΙΜΙΟΣ ΜΑΡΚΕΛΛΙΝΟΣ
ΦΛΑΜ. ΚΑΙ ΑΠΟ ΑΓΩΝΟΘΕΤΩΝ
ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΤΟΥΣ ΠΥΛΩΝΑΣ
ΤΗ ΠΟΛΕΙ

Idest:
Flavius Septimius Marcellinus
Flamen, & unus ex Agonothetis,
ære proprio Portas Urbi (subaudi *ædificavit*.)

6 *Allifani, pro foribus Sancti Petri.*
E schedis Ambrosianis.

Q. FVFIVS. Q. F. BAL IIII. VIR. Q.
C. ANTRACIVS. C. F
DE. S. S. BALNEVM REF. CVR.
C. ANTRACIVS. C. F. PROBAVIT

Legitur inter Donianas, ibique pro FVFIVS est FVSIVS. Singularia ita explicandæ. *Quatuorviri Quinquennales*: & *De suo sumptu*.

9 *Ad Lissum Urbem Dalmatiæ.*
E schedis meis & Cyriaci.

L. GAVIAR.........NN. AVG
II. VIR. QVINQ. DEC.
DECR. MVR. REF.
IDEMQ. PROB. CO..........

In schedis Cyriaci legitur DEC. DECVR. quod idem est atque DEC. DECR. *Decurionum decreto*. Ibi in fine CORQ.

12 *Extra Nepete, in Sancti Heliæ.*
Ex Ligorio.

Q. HATERIO.........................
QVOO. L. PROTACIVS MAX. ....
QVAM IS. DE. SVA. PEQV-..............
VTI. EA. PORTICVS. PRIMO V-..............
QVIS. ALIVS. EAM PORTIO-...........
VTI QVI. CONDVXISSET AR-...........
EIVS. EAM PORTICVM. ATQVE........
NVNDINANDI. GRATIA COSISTEN-......
TIBVS EIVS. PORTICVS. ESSET-.......
P. AEMILIVS. M. F. STE. C. CVSONIVS......
A. CAMILLIVS. A. F. STE. ARAFVS. L. CVSO...
SEX. VOLTINIVS. SEX. F. STE. TVCCIANVS...
C. CASSIVS. C. F. STE. SEDOSVS. Q. ATV.....
MAXIMVS PANCHARIVS. T. F..............

Habes hanc ipsam apud Fabrettum pag. 640. sed in pluribus quam hæc deficientem.

1 *Ferentini.*
Ex Boldetto.

A. HIRTIVS. A. F. M. LOLLIVS C. F. FVNDAMENTA
MVROSQ. A SOLO FACIENDA CVRAVERE EIDEMQ.
IN TERRAM FVNDAMENTVM E. S. PEDES ALTVM
XXXIII. IN TERRAM AD IDEM EXEMPLVM QVO
SVPRA TERRAM

2 *Signiæ,*
apud Franciscum Cantorem.
Ex Ligorio.

P. HORDEONIVS PAGALLVS. HERCVLEI. M
CAECILIVS. M. F. RVFVS. C. CLAVDIVS
C F. PRISCVS. $\overline{\text{IIII}}$. VIR. I. D. S. C.
AVGVRES. AEDEM. REFICIENDAM
SIGNVM. TRANSFERENDVM. BASIM
PONENDAM. CVRAVER. P. P.

In Prima linea lego: P. HORDEONIVS P. F. GALLVS. HERCVLEI. *Manus.* In fine *Propria Pecunia*, non verò publicâ.

4 *Romæ.*
Misit Ficoronius V. Cl.

C. IVLI THORVS ET CONVS
C. IVLIVS. CORVS L. FRATR
CANCELLVM DE SVO POSIT

5 *Florentiæ,*
apud Nob.les Gaddios.
Ex Gorio.

C. IVLIVS. DORYPHORVS
ET. L. TERENTIVS. PHILETVS
ET. TERENTIA MOSCHIS
PORTICVM. TECTVM. D. D
PERMISSV. L. TERENTII. MOSCHI

7 *Romæ.*
In arcu Triumphali
prope Sanctam Mariam juxta Tiberim.
E schedis meis.

P. LENTVLVS. CN. FILIVS. SCIPIO
T. QVINTIVS CRESPINVS VALERIANVS
EX S. C. FACIVNDVM CVRAVERVNT
IDEMQVE PROBAVERVNT.

Lentulus iste Scipio fortasse ille est, qui sub Augusto Consulatum gessit.

3 *Cremonæ,*
juxta Sancti Augustini.
E schedis Alexandri Marchionis Capponii.

IMPRAESENTIVS. Q. F.
P. HELVECIVS. P. CAED
OB. HONOREM. IN. VIAM
HS ⋔ ⋔

Describentis incuriâ quid sibi velit hic lapis, in obscuro est. At rectius hunc e schedis Cyriaci descripsit Abbas Pompejus Compagnonius:

T. PRAESENTIVS. Q. P. P. HELVICIVS
P. P. AED. OB HONOREM IN VIAM
H-S ⋔ ⋔

Ædiles isti Viam aliquam restaurasse videntur:

6 *Romæ,*
E schedis Jacobi Valerii, & Farnesiis.

P. IVLIO. P. P. FESTO
P. IVLIVS FESTVS
DAT DONVM LIBENS
AGRVM ET PVTEVM
MACERIA CLAVSVM
NEPOTI CARISS.
EX TESTAM

8 *Lugduni.*
Ex Marchione Maffejo.

LOCAND IN CIRC
SEX. IVL. IANVARIVS
AEDIL DAT

9 *Arimini,*
in mœnibus Urbis,
non procul ab Æde sacra Capuccinorum.
Ex Gorusio.

M. LIBVRNIVS. L. F.
M. VETTIVS. M. F
EX. D. C. MVRVM
FAC. CVR.

1 *In Colle Roscio agri Reatini. Misit Antonius Antinorius Aquilanus. Est etiam inter Donianas.*

M. M. LARTIENI. SABINI
PATER ET. FILIVS
QVINQVENNALES. AQVAM
IN. FANVM. SVA. IMPENSA
PERDVXERVNT. SALIENTES
QVADRIFARIAM. SVO. LOCO
RESTITVERVNT. CANALES
VETVSTATE. CORRVPTOS
ET DISSIPATOS. RESTITVERVNT
FISTVLAS. OMNES. ET. SIGILLA
AHENEA. POSVERVNT. TECTA. REFE
CERVNT. OMNIA SVA. IMPEN
SA FECERVNT

2 *Venafri, in Claustro Sancti Augustini. E schedis Fratris Jucund., & ex Donio.*

P. LVCANIVS. L. F. TER. QVADRATVS
II VIR. AVGVR. Q. II. BALNEVM. A
SOLO PEQ. SVA DEDIT
CASSIA P. F. VXOR. ET LVCANIA
P. F. PROCVLA

3 *Romæ, E schedis Farnesiis.*

ΕΠΙ ΛΟΥΠΟΥ ΕΠΑΡΧΟΥ
ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΔΙΑ ΗΡΑΚΛΕΙΔΟΥ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ

Idest:

Sub Lupo Præside Ægypti per Heraclidem Architectum.

4 *Catanæ. E Gualterio.*

Q. LVCIVS
LABERIVS
PROCONSVL
THERMAS

5 *Corcyræ. E schedis Apostoli Zeni Montfauconius.*

P. MANLIVS. P. F. SERGIVS. RVFVS
DECV. IVDEX. EX. QVINQ. DECVRIIS EQVO
PVBLICO TESTAMENTO FIERI IVSSIT ET EPVLO
DEDICARI
IN HOC OPVS STATIA. SEX. F. FIDA MATER
ADIECIT HS. XXXV. ET SVMMAE OPERIS
ET EPVLO RELICTAE XX. FISCO INTVLIT
HS. XIII. SOLO PVBLICO

Dubitatio exsurgere posset, an pro *Sergius* scriptum heic fuerit SERGIA, idest Tribu:

6 *Ferrariæ, in epistylio marmoreo. Ex Historia Ferrariensi.*

In anteriori parte.

L. MARCIVS. L. F. LABEO

In parte interiori.

BR. OVIARIVM DEDIT

7 *In agro Interamnensi, apud Minores Observantes. Misit Nob. V. Ferdinandus de Vicecomit. de Cittadinis.*

FONTEM HVNC LYSIVM
QVEM C. LYSIVS. C. L.
SECVNDVS PATER CONSTR
VXIT C. LYSIVS POSTVMVS
OPERE MVSIVO EXORNAVIT

8 *Ticini, in culina sacrarum Virginum de Pusterula. Misit P. D. Gaspar Beretta Benedictinus V. Cl.*

.......HEC BASILIC....MEMIAE PRISCAE
.... EX VOTO CAES. PAREN.

9 *Romæ, in Vinea Cavaleria. Ex Cl. viro Senatore Bonaroto.*

ΜΕΜΦΙϹ. ΚΑΙ. ΓΕΛΑϹΙϹ. ΧΑΡΙΤΩΝ. ΛΟΥΤΡΟΝ. ΤΟΔΕ. ΤΕΥΞΑΝ.

Est versus hexameter: Idest.

Memphis & Gelasis Gratiarum Balineum istud fabricarunt.

1 *Florentiæ, in Museo Mediceo, in collari æneo. Ex Gorio.*

MINERVINVS. FVG
ITALICI MIL
TESS. COH. XII. VRB

Hic mihi esse creditur sensus: *Minervinus* (Servus) *fugitivus Italici Militis Tesserarii Cohortis Duodecimæ Urbanæ*. Hæc ita scripta, ut si quando Servus ille fugeret (fortassis etiam id antea tentarat) qui ipsum caperent, Dominum agnoscerent, ad quem is esset adducendus. Hujusmodi Collarium exempla alia subdam. *Tesserarii* Milites fuere, qui præcepta ducis militibus nuntiabant.

3 *Florentiæ, apud Nob. V. Petrum Andream Andreinium, in collari aheneo. Ex Gorio.*

TENE ME QVIA FVGIO ET REVOCA ME
IN VIAM LATAM AD FLAVIVM. D. M.

Idest *Dominum meum*. Vides formulam similem præcedenti, ac vetustis illis temporibus usitatam; qua quidem prodebatur fugitivus Servus.

5 *Romæ, in collari æneo apud Maffejos. Ex eodem.*

TENE ME Q
VIA FVGI ET RE
BOCA ME IN BASI
LICA PAVLLI
AD LEONE

6 *Romæ, in collari æneo. Ex eodem.*

EVGI. EVP
IOGIO EXO
PRE VRB
P E ☧

Lego FVGI. Obscurum est nomen Domini, quod sequitur, & *Præfectum Urbi* designare videtur.

8 *In collari æneo penes Achillem Maffejum. Ex Donio.*

SERV. SVM
LEONTI SCRINS
TENE ME NE FVGIA
ET. REVOCA IN CLIV
O TRIARIO

2 *Romæ, in collari æneo. E Pignorio.*

TENE ME QVIA FVG I
ET REVOCA ME DO O
MINO MEO BONIFAT I
LINARIO

A ☧ Ω

4 *Romæ, in collari æneo. Ex Pignorio.*

TENE ME Q
VIA FVG. ET REB
OCA ME VICTOR
I. ACOLIT
O A DOMIN
ICV CLEM
ENTIS

☧

Idest *Revoca me ad Victorem Acolythum ad Dominicum Clementis*, scilicet ad Ecclesiam, sive sacram Ædem Clementis, ubi Victor Acolythi munere fungebatur. *Dominicum* olim appellata Ecclesia.

7 *Romæ, in lamella ærea rotunda, apud Eminentiss. Cardinalem Barberinum. Ex Donio.*

O
TENE ME QVI
A FVGI ET REBOC
A ME IN BIA LATA
AD GEMELLIN
V MEDICV
O

9 *Romæ, apud Franciscum Ficoronium. Misit Ramaginous.*

AREA
L. MVNATI. PLANCI. L.
SOSTRATI.

1 *Gottolengi, in agro Brixiano, in pavimento Sancti Petri. Ex Ligorio, & Octavio Rubeo.*

C. MVTIVS. SEX. F.
P. POPILIVS. M. F.
Q. MVTIVS. P. F.
M. CORNELIVS. P. F.
IIII. VIR. TVRREM EX D. D
AD AVOENAS LOCAVER.
IDEMQVE PROBAVERE

3 *Capagnani inter Urbem & Sutrium. E schedis Alexandri Marchionis Capponii, & meis.*

VIAM AVGVSTAM
A PORTA CIMINA VSQVE AD ANNIAM
ET VIAM SACRAM
A CHALCIDICO AD LVCVM IVNONIS CVRITIS
VETVSTATE CONSVMPTAS
A NOVO RESTITVERVNT EX H-S. C. M. N.
DVO PVBLII NIGRINI MARTIALIS PATER
ET DEXTER FILIVS OB HONORES ET
IMMVNITATES OMNES IN SE CONSTITVTAS
D. D.

Viarum *Augustæ*, *Anniæ*, *Ciminæ*, *Sacræ* mentio est in aliis Inscriptionibus apud Gruterum. De Chalcidico aliquid supra innui ad Inscriptionem L. ABVLII. At heic insigne aliquod ædificium indicatur. *Lucum Junonis Lucinæ* ab antiquis memoratum novimus. Ubinam verò extiterit *Lucus Junonis Curitis* (sive *Curetis*, ut habent schedæ meæ) vix fallamur, opinando, ipsum fuisse *Curibus* in Oppido celebri ac vetusto Sabinorum, de quo multa habet Cluverius pag. 672. Italiæ Antiquæ. Festum præterea audi ita scribentem: *Matronæ Junonis Curitis in tutela sunt*. Erat & *Dea Curis*, quæ non alia ab ipsa Junone mihi creditur. Huc trahere ex Oriente *Curetas*, Homero, Straboni, aliisque vetustis Scriptoribus memoratos, incongruum puto.

7 *Romæ, in tubis plumbeis. Ex P. Lupo Soc. Jesu.*

M OPELLI MACRINI PRPRCVI

M OPELLI DIADVMENIANI C R

STATIONIS PATRIMONI AVGG. NNI

AVRHILARVS ET AVRGAIANE PRE

Idest, *Aurelius Hilarus*, & *Aurelius Gajanus*.... ..

8 *Romæ, in domo Cierulli. Ex Ligorio.*

OPTATVS. PEDISSIMACVS. MARMO
LARES. DE. SVA. PEQ. POSVERVNT

Duorum virorum nomina exigit oratio. Fortassis *Optatus & Lysimacus marmoreos Lares de sua pecunia posuerunt*.

2 *In Valle Dianæ Caputaquensis Diœcesis in loco la Civita. Ex Donio.*

M. MINATIVS. M. F. DOM
SABINVS. TVRREM DE
SVA. PEQVNIA. MVRVM
DE. PEQVNIA. CONLATA
FACIVND. COERAVIT
IDEMQVE. PROBAVIT

Hanc Cyriacus ponit *Padulæ in Lucania*.

4 *Atinæ, ante Turrim Sanctæ Mariæ. Misit Ignatius Maria Como.*

C. OBINIVS. C. F. RVF
SEX. MVNIVS. C. F
II. VIRI. Q. Q. EX D. D.
P. P. H-S ∞ DCIIX
AD EORVM PECVARI
VIAM STERNVNDAM
COERARVNT

5 *In Vico Sancti Eufemi. Misit Antonius Antinorius.*

T. OCRATIVS. SA
D. D. S. P. C. IDEM

6 *Veronæ, in Museo publico. Ex Clarissimo Marchione Maffejo.*

C. OCTAVIVS M F CAPITO
MEMORIAE SVORVM
NOMINE L P OCTAVIORVM M F
CLEMENTIS N . . . . LLA . . . . T
STABERI OPTVMORVM FRATRVM
VDISNAM AVGVSTAM LOCO PRIVATO
ARVSNATIBVS DEDIT

Arusnates Vicus aut Pagus fuere in Montibus Veronensibus, aut Tridentinis. Quid sit *Udisna Augusta*, quis divinet? Num exotici alicujus Dei simulacrum?

9 *Apud Montem Bodium, in Sanctæ Crucis. Ex Donio.*

ORFIA. C. F. PRISCILLA. H-S. VI. N. COL. F
QVAE. ORFIVS. HERMES. AVVS. EIVS
IN. MEMORIAM. ORFI. SEVERI. FILII
SVI. AD. EXORNANDAM. SCHOLAM
POLLICITVS. ERAT. DEDIT

Montis Bodii situs indicare poterit, an heic mentio sit Columnæ Fanesticæ.

1

Arretii,
in Sanctæ Catharinæ.
Ex Gorio.

A. PACCIVS. A. F
Q. CAVIVS. L. F
DVOVIR
EX D. D. PONTEM
.......VM. D. COE

Idest: *Dedicandum curaverunt, seu curaverunt.*

2

Marini,
in vinea Johannis Baptistæ Valentis -
Exscripsit Vignolius.

IN AGRO
P. PACILI
TERMINVS
TOTVS EST
CONLOCAT

3

In Arce Granatæ.
cui nomen Alhambra.
E schedis Ambrosianis.

SIR PIRSIVS OK HONORIM ṼIVIRATVS IORVI BASILICAE III
VCIILISI TIRIBI ICIAI IIOSTIBVS PICVNIA SVA IXP........

Hæc pauca ex hisce tenebrosis characteribus exsculpo: *Sergius Persius ob honorem Seviratus Forum Basilicæ . . . . postibus pecunià suà exornavit.......*

4

Carthagenæ in Hispania.
Ex schedis P. Cattanei.

C. PLOTIVS CISSIL
PRINCEPS INSVLIS EMPTIS
CRIPTAM ET PORTICVM
D. S. P. FECIT

Insularum nomine heic intellige privatas Domos, quæ cum nullâ e viciniis pariete conjungebantur. Ingens copia illarum Romæ quoque numerabatur. Neque pluribus opus est in re aperta.

5

Romæ,
E schedis Farnesius, & Fratris Jucundi.

MANSIONES SALIORVM PALATINORVM A VET
ERIBVS AD ARMORVM MAGNALIVM CVSTODIAM
CONSTITVTAS LONGANIMITATE NEGLECTAS
PECVNIA SVA REPARAVERVNT PONTIFICES
VESTAE VV. CC. PRO MAGISTERIO PROTI
LACILII LVCILII VITRASII PRAETEXTATI V V. CC.

Quàm vetusta sit vox *Mansio*, unde Italicum *Magione*, & Gallicum *Maison*, hinc habes. *Magnalia* pro *Magnifica* frustra quæras apud veteres Latinos. Antiquitatem tamen vocis prodit antiquissima vulgata versio divinorum Librorum. Accedit nunc & ista Inscriptio, de cujus legitimitate nulla mihi est dubitatio. *Salii* Sacerdotum genus satis notum. In schedis Farnesiis legitur IVLIORVM: sed præferenda lectio Fratris Jucundi, quæ habet SALIORVM. In illius quoque schedis pro LACILII habetur IACILII. Sed fortasse legendum L. ACILII, ita ut *Proti* minime videatur proprium nomen, sed nomen Officii, puta *Magister Primus*.

6

Coræ.
Ex Ligorio.

L. POBLILIVS. L. F. BIBVLO. ĪIII. VIR.
PONTIF. X̄VIR. IVREI. DIC. CVR.
MVNICIP. ET. INCOL. CVR. PECVN. PVB.
AEDIL. AD. AGR. DIVIDEND. TERM. DD
EX. S. C

Aut *Publilio* legendum, aut *Bibulus*. Hic appellatur *Quatuorvir, Pontifex, Decemvir, Juri dicundo, Curator Municipii, & Incolarum, Curator pecuniæ publicæ, Ædilis ad agros dividendos, terminandos, decreto Decurionum, ex Senatus Consulto*. Erunt fortasse, qui aliter interpretentur. Ita per me liceat.

7

Cabellione.
Misit Bimardus.

A. POMPEIVS SEX. F. FRONTO
ITER. SEX. LVCEIVS C. F. AFRIC
ANVS LL. [illegible] F. LABEO
C. LAREIVS. C. F. FRONTO ĪIII. VIR . . F. C.

1 *In Sancti Silvestri*
Castri Novi.
Misit Antonius Antinorius.

BALINEVM. REFECTVM
DEC. DECR. PECVN. PVBLIC
PARTIS PELTVINATIVM

Vestinorum oppidum *Peltuinum* fuit. *Peltuinates* Plinio memorantur. Est & apud Gruterum pag. 443. num. 6. nobile eorum monumentum.

3 *In Civitate Pennensi.*
Misit P. Pompejus Alexander Berti Lucensis.

PONTEDIVS. P. F. Q. COSANVS. Q. L.
TIBERIVS. SER. MAG. GRADVS. D. S. F.

Quid sit SER. MAG. divinare nescio. Num *Servorum Magister*?

4 *Neapoli,*
in Sancta Maria de Rotunda.
Ex Donio.

POSTVMIVS
V. C. CONS. CAMP
CVRAVIT

6 *Curesii,*
in agro Reatino.
Vidit Antonius Antinorius Aquilanus.

L. PVBLIVS SANTHVS VI VIR
AVGVSTALIS CVRIBVS SA
BINIS TESTAMENTO FIERI
IVSSIT ARBITRATV GEMELLI
NERONIS CLAVDI CAESARIS AVO
GERMANICIANI PRIMOGENIANI
TABVLIS HEREDITATIVM ADIEC
TIS DE SVO H-S CCIↃↃ

7 *Romæ*
in vinea Sancti Cæsaris Clericor. Regular. Somasch.
Misit Cl. V. Joseph Blanchinus,
Presb. Oratorii Romani.

D . M
T. FL. QVARIOTAEO
ANTESPORVS DOMINO S.
BENEMERENTI DE SVO
IMAGINEM CONSECRAVIT

8 *Ondura*
in Regno Valentiæ.
E schedis P. Cattanei.

QVINTIA PROBA SIBI
ET PORCIO RVFO ET
PORCIO RVFINO AR
CVM FECIT ET STA
TVAS SVPERIMPOS.
H-S. N. $\overline{XL}$

2 *Romæ,*
E schedis meis.

T. POMPVLLIVS L. F. LAPPA
$\overline{II}$. VIR QVINQ. TRIB. MILIA POPVLO
PRAEF. FABR. EX TESTAMENTO ATRIVM
AVCTIONARIVM FIERI ET MERCVRIVM
AVGVSTVM SACRVM PONI IVSSIT
ARBITRATV EPAPHRE LIBERTI

Vitium habet in TRIB. MILIA POPVLO. Neque legens TRIB. MILIT. idest *Tribunus Militum*, vulnus sanare potes. *Atrium Auctionarium* fuit locus, in quo publicæ auctiones fiebant. Memoratur etiam Tullio *Atria Auctionaria*.

5 *Loxæ in Hispania.*
E schedis Ambrosianis.

POSTHVMIA ❦ M ❦ F ❦
ACILIANA ❦ BAXO
PONT. STATVAM SIBI TESTAMENT
O IVSSIT ❦ P ❦ H.S VIII. N..... M......
ORNAMENTA ❦ SEPTEMTRIO
NEM Y ..... EXEDR ❦ XXXXII..... MARC
OVILIYAM.. LI....NIAM.....CY. LORC Y
XXII. LIMFASO. F........LADEN LXIII
MARCO ❦ C ❦ ...L. M.....LIMINE MARCO
MARCIANO ET FABIO SOPERS
TES FILIVS DEDICAVIT
IMPOSITES ❦ SPA.... ❦ VA. C. M
GERMATIS ... IX .... SVPERFLVO
SVMME ❦ S ❦ S ❦
ITIN. M. .... LVM
M. D. S. ....

Dolendum est, adeo deformatam ad nos pervenisse hujusmodi Inscriptionem, unde multum eruditionis sperari potuisset. Attamen qualiscumque est, eam tenebris eripiendam duxi. Sine H. stribi consuevit *Posthumia*.

9 *Opitergii.*
E schedis Valvasonis.
Misit Comes Beretta.

TI QVINCTIVS M. F
POPVLO DEDIT

1 *Æserniæ,*
in Templo maximo.
Misit P. Pompejus Alexander Berti.

M. RAHIVS. L. F. QVARTVS. L. OFILLIVS
L. F. RVFVS. IIII. VIR. QVINQ. VIAM
STERNEND. DE. SVA. PEC. CVRAVERE

3 *Siponeriæ.*
Misit Ignatius Maria Como, Neapoli.

RVLLVS FESTVS
CORR LVC ET
BRIT. AD ORNATVM
THERMARVM
CONLOCAVIT

Idest Corrector Lucaniæ, & Brittiorum.

6 *Tibure,*
in Sancti Petri.
E schedis meis.

. . . .
M. SALLVI DOMITIANO . . . .
AQ. TRIBVS FORAMINIB . . . .
SING. SING. DIGITOS DECEM . . . .
QVIN. SVPRA FORAMEN IN . . . .
LIBR. EST NOVAE DIMIDIA . . . .
MOS DIMIDIVM ALTVM . . . .
DIGIT. DIMIDIVM CCCII IN . . . .
MON. NOCTIS PRIMAE AD HOR . . . .
EIVSDEM RELIQVA FORA LONGA
SINGVLA DIGITO ALTA SING
DIGIT. DECLAR. QV. PRIMI. P. SOLI
AN AQ. SINGVL. FORAMINA D. TRES
ET DIMID. ALTA ACCIPIET
FORAMINIB. AD HORAM AECVM . . . .

Deficientes literæ germanâ lectione monumenti hujus nos fraudarunt. Illud tantummodo habemus, positum lapidem fuisse, ut agnosceretur, quantâ aquâ, & quot horis uti deberent homines ad suos agros irrigandos.

8 *Capuæ,*
ad Amphitheatrum.
Ex Cl. V. Alexio Symmacho Mazochio
Canonico Capuano.

SATELLIA. M. F. ANVS
APODYTERIVM. AD. NOVITATEM *Restituit*
EPISTYLIS. CETERISQVE. MARMORIBVS *Ornavit*

Ita supplevit deficientes literas laudatus Mazochius. *Apodyterium* Latine *Spoliarium* fuit, locus nempe, in quo Gladiatores, aut Bestiarii certarunt in Amphitheatro, sive Gymnasio, aut loturi in Balneis, vestes deponebant. *Epistylia* nomine Græcos designasse, quod nunc in ædificiis *Architrave* appellamus, erudite ostendit ibi idem Mazochius.

2 *Concordiæ.*
E schedis Fratris Jucundi, Farnesiis, & Donianis.

A. RITIVS. A. L. TERTIVS
AVGVSTALIS TESTAMENTO
VIAM STERNI IVSSIT
IN QVOD OPVS EROGATA SVNT
HS. XXX.

In schedis meis ponitur *Aquileja.*

4 *Capistrani.*
Misit Antonius Antinorius.

T. SABIDIVS. T. F
FACIVNDVM. CVR

5 *Ferentini,*
lapis cum literis aneis.
Ex Ligorio.

P. M. SALONIEL TI. F
AED
PAVIMENTVM
D. S. P. F. C.

Siglas illas P. M. interpretari liceat, dum meliora adferant alii, *Positum Memoriæ.* Proxime præteritis annis servabatur adhuc lapis apud Petrum Simonem Bellà, ut ab aliis didici.

7 *Extra Brixiam,*
in Sancta Euphemia.
Ex Vinaccesio.

M. SALVIDIENVS
VETTIAN.
PRAEF. AED. POT
MENSVR. OLEAR..
ET SIGNVM
S ... A

Idest *Præfectus Ædili Potestate.* Et ad Ædiles quidem spectabat, Mensuras publicas Populo suppeditare.

9 *Anxani in Frentanis.*
Misit Petrus Polidorus V. Cl.

M. SATVRNINVS ... FIL
... IIII. VIR I. DICVND.
ET CN. BESID ...
AEDILES
MACELLVM S. P RESTITVERVNT
MENSVRAS ET PONDERA FECE
RVNT

1 *Caraduni, in agro Trevirensi. E Brewero.*

FL. SAVRIVS SATVRNINVS
STATVAM TESTAMENTO PONI IVS
T. FLAVIVS MANDATVS SAVRI FI
VS ET SAVRIA AVIA I SORORE
FR. CARANTIVS TICVS ARCVM D.

2 *Augustæ Taurinorum.*
Ex Guichenonio.

.... A. M. F. SECVNDANVS PRI
.... NICA. DIVAE. DRVSILLAE
.... M ... ET. PISCINAM. SOLO. SVO
.... CIPIBVS SVIS DEDIT

Familiare fuit Guichenonio (numquam satis repetam) Marmora Pedemontana exscribere, nullâ diligentiâ adhibitâ. Hinc pleraque deformata ab eo accepimus. Inter eo alia, exempli caussa, non viro tribuenda, *Secundano* nomini, sed quidem feminæ *Marci filia Secunda*, quæ *Flaminica* fuit *Divæ Drusillæ*, Caji videlicet Augusti Sororis & Uxoris. Porro Secunda *Piscinam in solo suo extructam Municipibus suis dedit*. Accuratiorem archetypi marmoris lectionem ad me misit Excellentiss. Comes Gallottus Præses Senatus Taurinensis, ubique revera legitur SECVNDA. ASPRI .... INICA.

3 *In Monte Cassino. E schedis meis.*

M. SENLIO CRISPINO C. V
OMNIBVS HONORIBVS IN R. P. FVNCTO
ORDO ET VNIVERSVS POPVLVS
OB MERITA ET LABORES EIVS
HONOREM BISELLIATVS
ET ORNAMENTA DECVRIO
NATVS GRATVITA OBTVLERVNT
QVOD OPERA THERMARVM AES
TIVALIVM VETVSTATE CORRVP
TA S. P. RESTITVIT EXORNAVIT
PORTICVS ETIAM CIRCVM
CINGERE • ESCOLIMBVM A COLO
CONSTITVIT. STATVAM AMICI
DICANDAM ET MEMORIAM EIVS
PONENDAM CENSVERVNT
L. D. D. D.

Quid nomine *Bisellium* significarint veteres, infra investigabo. Vitium est in *Escolimbum a colo*, quod non facile tollas. A SOLO legendum opinor. Atque hinc etiam disce, *Decurionatus* dignitatem caro emi consuevisse. Magni nempe honoris loco habebatur, gratis illam accipere ab ultro offerentibus.

4 *In Achaja apud Solonem Phocidis Oppidum prope Delphos ad X. millia passuum apud Sotera in Templo Transfigurationis Domini. E schedis meis, & ex Whelero.*

DECIM. SECVNDINVS
(a) V. C PROC. CVRAT.
(b) ET DEFENS AMFISSENSIVM
SALVTEM VT MEMINI NON
REPVRGARI MODO AQVAED
(c) VCTVM VERVM ETIAM NDV
(d) CI AQVAM IVSSERAM. CONFES
TIM IGITVR IN VETERES CISTER
(e) NAS AQVA VT SEMPER CVR
(f) RAT INDVCATVR GRATIA
S AGENTE BEATITVDINI TEM
PORIS ET MODERATIONI ME
(g) AE SPERO QVOD FVNDVS
QVI AQVAM PVBLICAM OCC
(h) VPAVIT PVBLICVS NON FISCA
LIS SIT (i) ET NE SIMILIS INTERCEPTIO
ITERVM FIERI POSSIT IN CISTERNIS
(k) IPSIS LAPIDEO TITVLO POSITO VN
DE AQVA VENIAT ADSCRIBITE V
T NVLLA INVADENDI PVBLICVM
(l) RELINQVATVR OCCASIO MEMO
(m) RES ERITIS PERFECTA HAEC
OMNIA ANTE DIEM DECIMV
M KALENDARVM IANVARIA
RVM VOS AD OFFICIVM NVN
TIARE DEBERE OPTO BENE
VALEATIS

Georgii VVheleri lectio.

(a) PROCONS. CVRAT
(b) IT. DEFENS. ....
(c) .... ETIAM INDV
(d) CIA QVAM
(e) .... SEMPER CVCVR
(f) RERAT
(g) EHE SPERO ....
(h) .... NON FIT SA
(i) NE SIMILIS ....
(k) ID SIS ....
(l) .... OCCASIO NEMO
(m) RESERITIS PERFACTAM A ....

In schedis meis, quas partim e Cyriaci Anconitani laboribus expressas antea sum opinatus, habetur hæc Epistola. Et reverà in ue legi monuit me Nob. V. Pompejus Campagnonius Eminentiss. Cardinalis Barberini Auditor. Animadverti postea, eamdem Anno Christi 1675. superstitem adhuc fuisse in marmore, visamque Georgio VVhelero Anglo, atque ab eo editam in Description. sui Itinerariis per Græciam pag. 341. Gallicæ versionis. Is dedit nobis *Decimum Secundinum Proconsulem* auctorem ipsius Epistolæ. An ita se res habent, dubium me facit exemplum duobus Seculis vetustius, quo utor. Ibi duntaxat legitur V. C. PROCCVRAT. Et quum hæc scripta fuerint, ut opinor, Seculo Christi Quarto, quo *Beatitudo temporis* usurpari cœpta est, Achajam tunc Proconsuli paruisse, prius ostendendum foret. Utcumque tamen sit, videtur mihi Epistola hæc a *Secundino* fortassis Præfecto Illyrici, aut Consulari Achajæ, scripta *Procuratori & Defensori Amphissensium*, ut publicus Aquæductus purgaretur, ejusque beneficio tam publica, quam privatæ Cisternæ fruerentur. In quibus dissidet a meo exemplum VVhelerianum, in margine adnotatum [illegible]. Animadverte verba illa SPERO QVOD FVNDVS, et alia omittam. In schedis Barberinis Cyriaci ad lineam XI. legitur BEATE AVG. TEMPORIS. Sero tandem animadverti, hanc publici juris factam fuisse a Grutero, sed inter Spurias. Ego germanam antiquitatis fœtum arbitror, declinante tamen Romano Imperio, & Lingua Latina. Olim Cyriacus, itidem post Secula duo VVhelerus in Græcia autographum Marmor sub oculis habuere.

1 *Ariona in Hispania.*
supra fores Sancti Michaelis veteris.
E schedis Ambrosianis.

C. SEMPRONIVS. C. F. GAL. SEMPRONIANVS. II. VIR. BIS ......
PONTVFEX. PERPET. SEMPRONIA. PVSCA. VIBIA. ANCILLA
PILIA. THERMAS. AQVA. PERDVCTA. CVM. SILVIS. AGN VAR
TERCENTARVM. PECVNIA. IMPENSAQ. SVA. OMNI. D. D.

Confer istam cum Gruteriana pag. 181. 7. ut, quæ præferenda sit, intelligas.

2 *Patavii,*
apud Sertorium Ursatum.

Q. C. L.
SEPTIMAE
PRISCAE
PIDES

Ibi videntur duæ manus.
Fortasse votiva est.

3 *Albæ,*
in Comitatu Genevensi.
Ex March. Maffejo.

C SENNIVS C. F. VOL. SABINVS. PRAEF. PABR.
BALINEVM. CAMPVM. PORTICVS. AC. AQVAS IVSQVE
EARVM. AQVARVM. TVBO. DVCENDARVM. ITA. VT. RECTE
PRAEFLVERE. POSSINT. VICANIS. ALBINNENSIBVS D. S. D.

4 *In Museo Kempiano.*
Misit Clariss. Præses de Mazaugues.

AGATHYRSVS. AVG. N
SER. ARKARIVS. PON
TEM DILAPSVM RE
STITVIT. ITEM MV ⦶
RVM CINOENDVM
ET ALVEA PONENDA
CVRAVIT

5 *Romæ,*
in Villa Matthæjorum.
E schedis Ptolomeis.

C. SEPTVMIVS. ET. L. SARRONIVS
PAVIMENTVM. DE. SVO
FECER. SIBI. ET. SOCIS

6 *Ibidem,*
juxta Templum Sanctæ Mariæ in Montibus.
Ex Donio.

C. SESTI. C F. M VRVS
TOTVS. PROPRIV S. EST
ET. LOCVS. VBEI. IS. M VRVS. STAT

7 *Mevaniæ.*
Misit P. Philippus Camerinus Presb. Orator. Camertis.

SIL. CASTVS. VELIVS. T. L. HILEROS. L. CAR
PELLANVS. C. L. FESTVS SEX. RVBRIVS. L. L.
FAVSTVS. LARTIVS. C. L. SALVIVS
C. COMINIVS. ET. LVCIVS. PYLADES VIAM
TRIVMPHALEM STRAVERVNT LAPIDE
HISPELLATE

Deduci hinc posset, *Viam Triumphalem ductam fuisse* per Urbem, aut agrum *Mevanum*. Sed res majori examine digna.

8 *In Funiculis Oppido*
infra Ædem Sanctæ Mariæ Collis Maji
in agro Aquilano.
E schedis meis.

C. SVELLIVS. T. F. AEMILI
T. BAEBIVS L. F.
Q. SVELLIVS Q. F
MAGISTRI CELLAM ET
CVLINAM FACIVNDA
CVRARVNT

9 *Castræ in S. Mariæ inn Monte.*
Misit P. D. Petr. Paul. Ginanni Prior Benedict.

BALNEVM. AVRELI
ANVM. EX. LIBERALI
TATE. IMP. CAES. M
AVRELII. PII. FEL. AVG
SERVATA INDVLGEN
TIA. PECVNIAE. EIVS
QVAM DEVS. AVRELI
ANVS CONCESSE
RAT. PACTA VSVR
ARVM. EXACTIONE
CVRANTE. STATIO
IVLIANO. V. E. CVRA
TORE. REPECIT. ET
PERFECIT.

Confer hoc cum Gruteriano exemplo pag. CLXXVIII.

1 *Capuæ, in Sanctorum Cosmæ & Damiani. Ex Donio.*

L. SORA. L. F.
L. ARRIVS. M. F.
IIII. VIR. D. V. D. S. S.
TERM. C

3 *Firmi, in tabula ænea. Ex eodem.*

TERENTIO. L. F
APVFENIO. C. F
L. TVRPINO. C. F
M. ALBANIO. L. F
T. MVNATIO. T. F
QVAISTORES
AIRE. MOLTATI. CON
DEDERONT

5 *Juxta Pontem Sancti Clari in Sabaudia. E Guichenono.*

T. TINCIVS PACVLVS
PERVIVM FECIT

7 *Ateste. Ex P. Salomonio.*

C. TVLLIVS. M. E. T. P. C. TVLLIO
SECVNDO CORINTHVS DONATA
CORISCHVS LIBERTI POSVERE L. ABAS
CANTVS IIIII. VIR. AVG. CAES. AV. L.
SIBI ET TITINIAE EVTAXIAE LIB. OPT.
BALBVS CVRATOR DIVI AVG. CAE.
EREXIT PORTICVM SPERITERON

A descriptore imperito ad nos venit hic lapis. Immo non unus lapis, sed duo: fortasse & tres, osscitanter commixti. Vide Gruterum pag. 174. num. 7. ubi pars hujus Inscriptionis. Ideo produxi, quia postremæ duæ lineæ *Porticum Spæriteron* nobis exhibent, hoc est Porticum, quæ in formam Sphæræ constructa fuerat.

9 *In sigillo æheneo reperto in Vallibus Comacli. Misit Sancassianus.*

TVTILII
PONTIANI

2 *Ferentini. Ex Ligorio.*

C. TAMPIO. SABINO
BASEM. VETVSTATE CON
SVMPTAM ORDO
DEC. RESTITVI CEN

4 *In agro Pisaurensi ad Eremum Camaldul. Montis Giovii. Ex Clariss. Equite de Abatibus Oliverio. Misit etiam N. V. Petrus Paulus Marcolini Comes.*

A. TERENTIVS M. F.
VARRO LVCVL
PRO. PR. TERMINOS
RESTITVENDOS
EX S. C. COERAVIT
QVA P. LICINIVS
AP. CLAVDIVS
C. GRACCVS III VIR
A. D. A. I STATVERVNT

Triumviri *Agris Dandis, Assignandis*, & fortasse *Terminandis*, hi modo credantur. Sive *Assignari Loci Agri Iura*.

6 *Interamnæ, nunc Terni. E schedis Alexandri Marchionis Capponii, & ex Donio.*

TETAGESVS. M. F. BARCHA
L. FISTANVS. L. F.
ITER. IN. CAMPVM. EX. C. D
PECVNIA SOCIOR
CAMPI FACIVNDVM. COERAVERE
EIDEMQVE. PROBAVERE
EXTRA. MACERIAM. IN
AGRO. PRECARIO

Donius legit TETAGENSIVS. Sigla EX. C. D. explicanda videntur, *ex communi decreto*, aut potius *ex consilio, sive consensu Decurionum*.

8 *In agro Jadertensi. Ex Johanne Lucio.*

L. TVRRANIVS. L. P. CLAVD.
RVFVS OB HONOREM AEDILITATIS
PORTICVM LONG P. C. LAT. P. XX
....
LATRAEGVM L. TVRRANIO
..................RRANNIO
FRONTONE FIL. FECIT

1 *Asturica,*
in moenibus.
E schedis Ambrosianis.

Ꝯ PAEDATVRA
..........T. L. VALENTIS
..........ZOELAE

Padatura heic est pro *Pedatura*, qua voce significatur spatium agri, in quem erat iter, sive pes *Valenti* huic *Liberto*. Sic *Pedatura Militum*, *castrorum* &c. occurrit apud veteres. Hanc ipsam vocem habet gemina Inscriptio in Thesauro Gruteriano, pag. 656. num. 5. & 896. num. 14. Apud Hyginum aliosque Scriptores Gromaticos eadem vox occurrit.

2 *Hispelli,*
in Sancta Maria in Vico.
E schedis Ferdinandi Abbatis Passarini -

........VAENIVS. D. L. CHILO
A MINERVAE. OPERE
......CAMERAE. LIMI... - - -
A. PRO. RVB. ASSERER
.....M. C. LVBERIO
..........CVR

3 *Novariae, in Sancti Gaudentii,*
Ex Gallerato.
Misit etiam Comes Franciscus Brembatus Patricius Bergomas.

C VALERIVS C F CLAVD PANSA FLAMEN
DIVORVM VESPASIANI TRAIANI HADRIANI PP BIS
TRIB COH VIIII PR PROC AVG PROVINC BRITANNIAE
BALINEVM QVOD VI CONSVMPTVM FVERAT AMPLIATIS SOLO
ET OPERIBVS INTRA BIENNIVM PECVNIA SVA RESTITVIT ET DEDICAVIT
IN QVOD OPVS LEGATA QVOQVE REIP TESTAMENTO ALBVCIAE CANDIDAE
VXORIS SVAE H-S CC CONSENSV ORDINIS AMPLIVS EROGAVIT.

4 *Fundis,*
in Turri prope Episcopium.
Ex Donio.

C. VALERIVS. C. F. TRIARIVS
M. RVNTIVS. L. F. MESSIA..........
ITER. C. AFIEDIVS. C. F. SEXTI.....
EX. SC. F. LOCAVERVNT

Hanc ipsam Inscriptionem in schedis Fratris Jucundi subsequentibus verbis conceptam accepto:

C. VALERIVS. C. F. TRIARIVS. M. RVNCIVS
L. F. MESSIA. ITER. C. AFIEDIVS
C. F. SEXTI AED. EX. S. C. F
LOCAVERVNT M. RVNCIVS. L. F.
MESSIANVS. C. AFIEDIVS. C. F
SEXSTIANVS. PROBAVERVNT

5 *Aquis Sextiis.*
Ex Clariss. Maffejo.

ΔΕΚΙΜΟΣ ΟΥΑΛΕΡΙΟΣ ΓΑΙΟΥ ΥΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ ΕΚΟΝΙΑΣΕΝ ΚΑΙ ΤΟ ΑΜΦΙ
ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΑΤΕΣΚΕΤΑΣ ΕΝ ΤΟΙΣ
ΙΔΙΟΙΣ ΔΑΠΑΝΗΜΑΣΙΝ.........
ΤΩΙ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΙ.........

Idest:

Decimus Valerius Caji Filius Dionysius
Ædes Dealbavit Et Amphi-
theatrum construxit
Propriis Sumtibus ......
Regimine ....

Lego in tertia linea ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΣΕΝ.

6 *Bononiae,*
in fistula plumbea.
Ex Comite Malvasia.

ARCVS. NO. NEPOTE. SEX. VAL. VICTORE

7 Prope Comarz,
Oppidum Hungariae.
E schedis Farnesiis.

ANNO NOVO FELICISS
C. VENNAMIC. F
IN MEMORIAM
ANNIAE MARIAE
CONIVGI

8 *Ragusii,*
in domo Marini Bondulae.
Ex Donio.

P. VIBIVS. P. V. VRBICV
P. ANVLENVS BASSVS
II. VIR. I. D.
CISTERNAM EX. P. P. REFI
ENDAM. CVRAVERVNT

1 *Diani in Lucania*
pro Æde Sanctæ Mariæ Majoris.
Misit Ignatius Maria Como Neapolit.

........M. F. NIGER QVAEST...............
........REFICIENDAS. EX...............
........M. DECRETO. LOCAVIT...............
........VNIA. QVEI. INFRA S. S...............
........DD. XXCVIIS. L. CAI. TR. F. N. CCL.
........OA CCLXVS. M. SATRI. N. F. N. CCL.
........CCXXII. L. OPPI. M. F. BIRBATRI. N. CCL.
........CCCCII. L. DECIMI. L. F. APRIA. N. CCL.
........CCCLXXVII. L. ATM. C. F. N. CCL.
........CCCLV. M. A. ESQVILL. P. AP. F. RVF. N. CCL.
........CCC. XLVS. SEX. TOLTONI. L. F. STICH. N. CCL.
........CCXXIS.

2 *In agro Perusino,*
in Sancti Angeli non longe a Ponte Sancti Johannis.
Misit P. Philippus Camerinus Camerinensis.

......A. M. VIRGINII
.......CVLIS AD VETEREM
......IENTE IN FORO FECIT DE
.........CCCIↃↃↃ. VIII. VIR. ARBITRATV
STERNENDVM CVRAVIT
...T. INCOLAE IN STATVAM H-S CCIↃↃ IↃↃ
......COMITIO PONENDVM CENSVERE
.....ICA ET ELATVS
.....EQVITES ROMANI EVM AD ROGVM
......VRITVS ET IN COMITIO STATVAM
.........IT..........

Huic Virginio ob beneficia in Rempublicam collata, decreta fuit Statua, & ære publico curatum illius funus, sociantibus cadaver ad rogum Equitibus Romanis. Idem & aliis bene de Republica meritis concessum, alii lapides testantur.

3 *Carthagenæ in Hispania.*
E schedis Ambrosianis.

L. VETTIVS. L. F. FRONTO. ~~IIII~~. VIR. I. D....
.......ET CAESAR...........
T. PE....VS T. F. BASSVS. F. I...CID....
~~IIII~~. VIRI. MVRVM. REF. EX. S. C.

4 *In magna Britannia.*
E Transactionibus Philosophicis Anglicis.

GALLOR
VOT ANN
NEIVS POP IRRIBVS
FVNDAMENT ERVNT SVB
CL. XENEPHO N. PR
EG
CVRANTE

5 *Palæstiriæ.*
E schedis meis.

ΘΕΟΙΣ ΣΕΒΑΣΤΟΙΣ ΚΑΙ ΤΗΙ ΠΟΛΕΙ
ΤΗΝ ΚΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΑΜΟΥΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΗΙΚΙΟΝ
ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΕΥΜΑΡΙΔΑΣ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΕΚ ΤΗΝ ΙΔΙΟΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΔΑΤΗΣ ΕΙΣΑΓΟΓΗΝ

Idest:

Diis Augustis, Et Urbi
Fontem, Et Quæ Ad Aras
Et Domicilium (spectant)
Xenocrates Et Eumaridas
De sua Pecunia Sacrarunt
Uti Et Aquaductum.

6 *In oppido Populi in Marsis*
Ex Illustriss. Petro Antonio Corsignano
Episcopo Venusino.

CN. ZECHIVS. T. F. PHARETRATVS
VIVENS. SIBI. ET. POST. AEDIFICAVIT. ET
VIAM. PVB. CVRATOR. INCVRIA. INVIAM
PRIVATO. SVMPTV. PVBLICAE. COMMODITAT
RESTITVIT

7 *Regii Lepidi,*
in ærea tabella.
Ex Azzario.

VM
I. EST
QVARTA XCCLXII. SL
IX. ∞ CCCC. LIII. SL
IONI CONDVCTORI
RRCRE ⋲ ∞ ∞ CC
MARIO ATIL. CINAMI
STRVCTVRAM BASIS
SVMMA OMNIS
XXI. L.

1 *Apud Corinthum,*
in basi, ubi figuræ venatorum.
E schedis meis. Misit quoque e schedis Cyriaci
in Bibliotheca Barberina Nob. V. Pompejus
Abbas Compagnonius.

ΙΗ ΠΡΟ ΤΡΟΦΙΜΗ ΠΙΣΤΗΟΙ

ΘΗΡΕΥΤΑΙ ΑΝΔΡΕΣ ΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΘ' ΩΝ ΧΑΛΚΕΙΗΝ ΤΗΝ Δ' ΙΚΟΝΑ ΘΗΚΑΜΕΝ ΑΝΔΡΟΣ

ΕΓΓΥΣ ΘΗΡΕΩΝ ΙΣΤΑΜΕΝΟΙ ΣΤΟΜΑΤΩΝ

Idest:

Io. Ante Trophimum obedientes
Venatores viri sumus.
Propterea hanc hominis æneam statuam posuimus,
Prope ora ferarum stantes.

Heic in tertia & quarta linea Inscriptionis hujus exaratos vides hexametrum & pentametrum versus:

2 *Thermis in Sicilia,*
in tubo.
E Gualterio.

AQVAE
CORNELIAE
DVCTVS
P. XX.

4 *Arientii in Campania.*
Ex Ligorio.

M. AVRELIVS VESTI
NVS. AQVILEGVS
LYMPHEV.......
ET. FONT. A. SVA
IMPEN. REST

Aquilegus. Ita olim appellati, qui artem inveniendi fontes, & aquas colligendæ ad aquæductus exercebant. *Aquileges* dicuntur a Varrone, Nonio, Seneca & Plinio juniore. At pro *Aquilegus* stat Hispanica Inscriptio apud Gruterum pag. 94. num. 3. ubi *Genio Fontis Aginnes* vocum solvit *Alaxis Aquilegus*. Hoc vocabulum LYMPHEVM significat locum, quo per tubulos deducebantur aquæ ad delicias, ad spectaculum, aut etiam ad publicum, privatumque usum. Pro A. SVA IMPEN. mallem legere AQ. idest *Aqua* vel *Aquarum*, *sua impensa*.

7 *Romæ,*
in concha marmorea.
E schedis Ptolomeis.

O V I S O V A I S I T L I V E N I
A T C V P I I N S A V R I R E I V I

Ænigma hoc interpretetur qui velit. Non ut solvam, sed ut aliquid dicam, hæc futura videntur:

QVISQVIS SITIT LIBERE VENI
AT CVPIENS HAVRIRE IBI.

Ab aliis meliora exspecto.

3 *In oppido Ægabro in Hispania.*
E schedis P. Cattanei.

AQVAM
AVGVSTAM
M. CORNELIVS A F. NOVANVS
BAEBIVS BALBVS
PRAEFECTVS FABR
TRIB. MIL. LEG. VI
VICTRICIS PIAE FELI
CIS FLAMEN PROVIN
BAETICAE PERDVCENDAM
D. S. P. C. AV.

5 *Auximi,*
E schedis Martioli Sanctii, & ex Donio.

C. T. TAMVDII
GEMELLVS ALBANVS
AQVAM. P. S.

Quid sibi velit illud C. non assequor, nisi sint *Cajus* & *Titus*. *Cisternæ* interpretari possemus, si Dativo hic esset locus.

6 *Romæ,*
in hortis Ducis Aquæspartæ.
E schedis Ptolomeis.

AD SORORES IIII.

Ibi imagines trium mulierum saltantium. Quarta [illegible].

8 *Bobii,*
in Cruce ex Achate,
ubi insculpti visuntur Isis & Serapis.
Hasce literas inde expressi.

ΑΡΜΙΝΧΝΟΥ ΙΕΜΝΤΑ ΤΗΝΘ..... Κ [illegible] ΞΝΙΚΤ

ΑΝΑΑΡΟΤΡΑ ΑΡΒΑ ΝΕΣΕΚΡΙ Φ ΙΝ Ε [illegible] ΞΥΟΥ

ΝΙΧΝΟΥ ΝΑΘ

Plus quam alibi Davum hic me fateor. Gnosticorum figmentum suspicor.

1 *Regii Lepidi.*
in aedibus Episcopi.
Ex Azzario.

IN AGRO
A PVLVE
RARIA
P. XXXX

2 *Romae,*
in hortis Justinianeis.
E schedis Francisci Ptolomei.

IN FRONT. P. XXX.
IN AGRO. P. XVIII
ITER. EX. PARTIBVS
TRIBVS LATINIS. P. VS

Idest. Pedes Quinque & femis. Sed quid partes Latinae? Apud Gromaticos non memini me legere hanc vocem.

5 *In Episcopio Sabinae.*
Misit Antonius Antinorius Aquilanus.

.... BEIVS IIVIR ITER
.... SVO IN MVNICIPIVM
.... CVNIA SVA ADDVXIT
.... S. IECIT IN PISCINAM
.... M. PO. EST SALIENDAM
.... EMQVE PROBAVIT
.... OR. SOLI IN QVO BALNEVM EST
.... EMPTORI DE AQVA
.... BALNEO ILVERE AQVAM
.... NEV NE CAPERENT
MVNICIPES
.... LEBEIVS DEDIT

8 *Nolae,*
in exedra Civitatis.
E schedis Pacediani.

PRECARIO AQVA RECIPITVR
TEGVL. LXXXX

9 *Veronae,*
in ripa Athesis.
E schedis Valerii, & Caponlis.

HVIVS MONIMENT
EMPTIONI ACCESSIT
ITER AC IVS AD
PVTEVM HAVSTVS
AQVAE EX SVBVRBANO
RVTILIANO

3 *Hispelli.*
E schedis Ferdinandi Abbatis Passarini.

PRONOMVS
PVBLICVS

Graecis quidem Pronomia & Pronomion est Privilegium: Quid verò sit Pronomus non video. Locus fortasse, ubi Leges promulgabantur.

4 *Cingoli,*
apud Comitem Vannuccium.
Misit Nob. Eques Cavallinus.

IFL. C. F. II. VIR. ITER. BASIL
ENDAM. POLIENDAM
AM. SVBAVRANDAM. D. S. P. F. C.

6 *Tibure,*
fragmentum in Sancta Crucis.
Ex Ligorio.

....
....
QVIS FEDACVLANI. S ....
REGII. FAMICES ....
FERENTILLIANI ....
CESSENDAE. ACCIPIE ......
IBVS PATERE. DEMON ....
F. SVA PECVNIA. PO ......
IVNIO. SILANO. FLAMIN ....

Novo non uno deformata Inscriptio.

7 *Hortae,*
ad gradus Cathedralis Ecclesiae.
Ex editis a Fontaninio Archiepiscopo Ancyrano.

.... ORICIS
.... NISQVE OBSESSVM
.... CORVGIENS PRO
.... PROPVGNAVIT
.... IS. AQVAM SANCTAM
.... DVXIT. DE VOTV
.... AIESTATIQVE EI
VS. M. D VII

10 *Arimini.*
Misit Fridericus Paulus Monticellius.

...... TRIB. MIL. BIS. PRAEF. FABR. PR
.... H.S. LIII. ET. FVNDVM. HERMEDIANVM
.... HERENNIANA. EX. QVO. REDITV. QVOT
.... DARETVR. HOSTIA. QVAE. EID. AVGVST
IMMOL.

1 *Romæ.*
in ambitu super Pantheo.
E schedis Ambrosianis.

. . . .
- - - - RNI. CAPITOLINI . . . .
- - - - STALES CAERE DEDVXIT . . . .
- - - - QVE RITVS SOLLEMNES. NE . . . . .
- - - - RENTVR. CVRAI. SIBI. HABVI . . . .
- - - - DERATA. SACRA. ET. VIRGINES
- - - - - - - EXIT

De *Vestalibus Caere* deductis sermo est in hoc fragmento: Livius Lib. 7. Cap. 20. Caetium induxit ita loquentes: *Caere sacrarium Populi Romani, diversorium Sacerdotum, ac receptaculum Romanorum Sacrorum, hospitium Vestalium.*

4 *Ad Annecy in Sabaudia.*
E Guichenono.

MVRVS
PRIMITVS
T. I. B.

6 *Veronæ,*
in ædibus Comitis Moscardi.

THERMARVM RESTITVTIONI
ADIECTA EST
PVBLICE
D. D.

7 *Fani.*
E schedis Eminentiss. Card. Passionei.

LOC. SEP.
CONVICTOR.
QVI VNA EPVLO
VESCI SOLENT
IN. FR P. . . . . IN. AGR.
P. XX.

Sub Ethnicis quoque Sodalicia, Fratriæ, Collegia, atque horum similes cœtus fuere. Atque ii sæpe ad commune Epulum coibant.

8 *In Achaja.*
E schedis Capponiis.

OLYMPI. VERTEX. EX
QVA. PARTE. EST. APOLLINIS
PYTHII. TEMPLVM
ALTITVDINEM. HABET
AD. SVBIECTVM. EX. AMVSSIM
MENSVRATVM. X. INTEGRA. STADIA
ET. VNVM. PLETHIO. MINVS. QVADRVPEDALI
XENAGORAS. EYMELI ❦ CELEVTI. FILIVS
MENSVRAM. POSVIT ❦

In compluribus aliis schedis hanc vidi, ita ut mirer, si nunc primùm e penu meo prodit. Videtur conversa e Græco. Pro *Plethio* scribendum *Plethro*. Nam ΠΛΕΘΡΟΝ *Græcis* est sexta pars stadii, Suida teste.

2 *Puteolis.*
in Sancti Francisci.
E schedis eisdem.

. . . . . . VC. HOROLOG. PO. . . . - - - -
. . . . . . RESPVBLIC. REFEC . . . - - -

3 *Romæ,*
fragmentum effossum Anno Christi 1519.
ex tegumento Augustalis Mausolei.
Ex Donio, & schedis Ambrosianis.

- - - - - - AM. PER LE
- - - - - - S. PVBLICIS
- - - - - O. FRATRE. SV
- - - - - S. DECREVIT. V
- - - - ORVM. IN DEDITIONE - - - -
- - - - - QVINQVENNIVM. INTERCES - - - -
- - - - - IS. QVI. PRO. CONSVLE. C - - - - - -
- - - - - VLTO. VOTA. PER. CONSVLES - - -
- - - - - IAEQVE. LVXERVNT. NON - - - - - -
- - - - - ALIBVS. INFERRI SOLERE - - - - - -
- - - - - PSIVS. ET. QVANDO - - - - -
. . . .

5 *Romæ,*
in Cœnobio Monachorum Sancti Silvestri.
E schedis Ptolomæi.

MENSE IOB ☽ IN LEO DIE
FODE IBI EST GRVTTAM VBI
STATVAS ET COFANOS CVM
BONIS MEIS NON TIMERE REV
TE OBSERVATIBVS COS

Hæc perpendenda relinquo venatoribus Thesaurorum, aut somniantibus in Alchymiæ nubibus. Ego figmentum tamen sequioris ævi.

9 *Romæ,*
juxta Sanctorum Johannis
& Pauli.
Ex Donio.

VMBRICIA DICIT FVR. PO
NE ME

10 *Ibidem,*
in Quirinali.
E schedis Passioneis.

NIL ESSE DIFFICILI. . VS
QVAM BENE IMPER. . ARE

1 *Hispelli,*
In Cœmeterio Ecclesiæ Collegiatæ Sancti Laurentii.
E schedis Ferdinandi Abbatis Passarini.

......VM. DESIERANT. SED. QVASI. VIVAT. AMAT.
AETATI. VIRIDI. REQVIESCE. VIATOR. IN. HERBA.
FVGE. SI. TECVM. CEPERIT. VMBRA. LOQVI.

Ex hoc lapide excidit saltem primus hexameter versus, quum pentametri sensus regi nulla ratione possit, nisi aliquibus aliis vocibus præmissis, quæ perierunt.

2 *Romæ,*
in ædibus Principis Prænestini.
E schedis Ptolomeis.

ET HIC LOCVS
MACERIOLA CLVSVS
AD FAMILIAM
MESSIANAM. ET
CLODIANAM
PERTINET

3 *Ibidem,*
in ædibus Matthejorum.
E schedis Ptolomeis.

D. M.
TITVLOS SCRI
BE LVDOS VEL
SI QVID OPE
RIS MARMOR
ARI OPVS FV
ERIT HIC HA
BES

4 *Aquileiæ,*
ad ostium Turris horariæ Ecclesiæ primariæ.
Ex Domo.

AMICIS LIBERALIBVS

5 *Florentiæ,*
in lucerna fictili apud Senatorem Bonarotam.
Ex Gorio.

6 *Restæ,*
in pariete Sanctæ Mariæ Portalunæ.
E schedis Ambrosianis.

HOMINES. EGO. MONEO. NI. QVEIS. DIFFIDAT. SIBI.

7 *Florentiæ,*
in Museo Mediceo:
in Heliotropio, in cujus altera parte Convivium,
in altera Inscriptio.
Ex Gorio.

8 *Romæ,*
non longe a Turri Militiæ.
E schedis Pacediani.

POTISSIMA DOS IN PRINCIPE
LIBERALITAS ET CLEMENTIA

9 *Brixiæ,*
in tabella ærea.
Ex Octavio Rubeo.

CIVES OPTIMI SVNTO LVCRVM NON SINE STATERA
HONOREM NON ABSQVE MERITO HABENTO

10 *Romæ,*
in Monasterio Sanctæ Crucis.
Ex Ficoronio V. Cl.

ANIMAL INGRATIVS HOMINE
NVLLVM EST

11 *Constantinopoli, in Hippodromo.*
E schedis Ambrosianis.

ΜΕΡΟΠΩΝ ΔΕ ΠΑΝΟΛΒΙΟΣ ΟΥΤΙΣ ΕΥΤΥΧΘΗ ΕΣ ΤΕΛΟΣ
ΕΞ ΑΡΧΗΣ

Idest:

Mortalium verò nulli contingit omnino beatum esse ab initio in finem.

1 *Florentiæ,*
in Urna eleganti in Museo Mediceo.
Ex Gorio.

ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

Η ΜΝΗΜΗ

ΑΕΙΘΑΛΗΣ

Idest:

Bonorum
Memoria
Semperflorens.

3 *Catanæ.*
E Gualterio.

ROGO VOS
DOMINI
PAVCIS DIE
BVS SVSTI
NEATIS CAV
SA VTILITATIS
CAEMENTORVM
QVO CITIVS IN
VSVM VESTRVM
POSSIT ESSE

6 *Auximi.*
E schedis Sanctii.

PLEBEIS SINGVLIS INCOLIS VIRIS
ET MVLIERIBVS INTRA MVROS
HABITANTIBVS PRAESTANTIBVS
SINGVLIS X.

8 *In Museo Abbatis Cassiani de puteo.*

In una tabella.

QVR PETIS POSTEMPVS CONSILII
QVOD ROCAS NON EST ZVM

9 *In alio.*

DE VERO FALSA NE FIANT
IVDICE FALSO.

10 *In alio.*

CONRIGI VIX TANDEM QVOD TI
CVRVM EST FACTVM REDETI

11 *In alio.*

IVBEO EI ET IS SI FECERIT
GAVDEBIT SEMPER

De Sortibus, atque Oraculis, quæ reddebantur in Templis, & Præneste potissimum in Italia, vide Van-Dale de Oraculis, Suaresium in Præneste, & Philippum a Turre in Monumentis Antii, ut alios omittam.

2 *Juxta Aulidem.*
E schedis Cyriaci misit Abbas Compagnonius.

ΦΙΛΟΚΡΑΤΕΙ

ΑΡΧΗ ΚΑΡΠΟΦΟΡΙΑΣ ΑΝΘΟΣ

ΚΑΙ ΑΡΧΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΡΕΤΗΣ

ΕΝΓΚΡΑΤΕΙΑ

Idest:

Philocrati.
Principium sperandorum fructuum Flos.
Et principium practicæ Virtutis
Continentia.

4 *Romæ,*
in Cæmeterio Callisti.
E Boldetto.

IRCVS PLENVS
CLAMOR MAGNVS
FILORO MVMVRTV

5 *Neapoli,*
in hortis Principis Cellamaris.
Ex Vignolio.

ADITVM. ET
CISTERNAM
COMMVNEM

7 *Ex Josepho Maria Suaresio Episcopo Vasionensi.*
In Farnesianis Cimeliis
Tabellæ variæ continentes
aut Sortes, aut Oraculorum Responsa.

In una tabella.

LAETVS LVBENS PETITO QVOD DABITVR
GAVDEBIS SEMPER

In altera.

NVNC ME ROGITAS NVNC CONSVLIS
TEMPVS HABVIT IAM

12 *Florentiæ,*
in tabella ænea
apud N. V. Petrum Andream Andreinium.
Ex Gorio.

NON. SVM. MENDACIS. QVAS
DIXTI. CONSVLIS. STVLTE

Et hæc videtur una e Sortibus Prænestinis, aut alicujus Templi.

11 *Cephaludii in Sicilia.*
Misit Clariss. Canonic. Antonius Mongitor
ad Ignatium Marsam Comm Neapolitanum.

EXEMPLVM CODICILLORVM
HEVI MIHI DOMINE PATER
CM. ADIF. HAIC. DICTAREM
INICIIS

1 *Spoleti, apud Boruisios. Ex Comite Campello.*

C. ERVCIVS. C. F.
T. TITIVS. L. F. FLACC
IIII. VIR. I. D.
ARAS. XI. S. C. FAC. CVR.

2 *Romæ, in amphora vinaria apud Franciscum Valloriam Equitem. Ex Gorio.*

EX CELL
L. PVRELLI GEMELLI
CAESENNIAE

3 *Romæ, in basi vetustissima, ubi Nymphæ tres alternis brachiis inter se connexæ. E schedis Ambrosianis, Ligorio, & aliis.*

SVNT NVDAE CHARITES NIVEO DE MARMORE AT ILLAS
(an INTVS?)
DIVA COLVMNA SVIS AEDIBVS INTER HABET
PAR TRIBVS EST FACIES QVALEM DECET ESSE SORORVM
PAR TRIBVS EST AETAS PAR QVOQ FORMA TRIBVS
GRATA THALIA TAMEN GEMINAE CONVERSA SORORI
IMPLICAT ALTERNAE BRACHIA BLANDA SOROR
EVPHROSINEM DEXTRA STVPEO AGLAIAMQ SINISTRA
MIROR ET IMPLICITIS BRACHIA NEXA MODIS
IVPPITER EST GENITOR PEPERIT DE SEMINE CAELI
AENOMIA ET VENERIS TVRBA MINISTRA FVIT
INDE ALITVR NVDVS PLACIDA SVB MATRE CVPIDO
INDE VOLVPTATES INDE ALIMENTA DEI

Dubius olim fui, & adhuc sum, sit-ne veterum an recentiorum Sæculorum fœtus, hoc Epigramma. Eruditorum judicio nunc suppositum volo, quo & me docebant, quod sit in secundo versu DIVA COLVMNA. Si nobilem Columnensium gentem significat, nulla dubitatio est, quin recens sit Epigramma. Et quidem Johanni Georgio Trissino celebri viro Vicentino hosce versus tributos novi, quod inter ejus scripta inventi fuerint. At is antequam Epigramma in Adversaria sua retulisse potuit. Qui vero illud tamdiu antea dederunt, ex Marmore descripsisse, ejusque vetustatem agnovisse credendi sunt.

4 *Romæ, apud Ficoronium. Misit Ramagginius.*

IVLIV	S	ROMANV	S	DOMITIV	S	MARCELL
CLAVDIV	S	CLAVDIANV	S	LVCRIV	S	SATVRV
LVCIV	S	TITV	S	SEPTIMIV	S	GERMA
LVCIV	S	PLACIDIANV	S	AVRFLIV	S	HADRIAN
VALFRIV	S	VALFRIANV	S	AVRELIV	S	HIPPIA
HATERIV	S	REBVRRV	S	AELIV	S	CONSIM
SILVANIV	S	SILVANV	S	FLAVIV	S	CLFMEN
FLAVIV	S	ALFXANDE	R	GELLIV	S	HIPPO
LVCIV	S	ANTONIV	S	FVLVIV	S	IVLIAN
VALFRIV	S	ISIDORV	S	AVRFLIV	S	IAN
AVRFLIV	S	ERO	S	OTACILLV	S	FELI
AFMILIV	S	AEMILIANV	S	FLAVIV	S	PHILIP
AVRELIV	S	DIONYSIV	S	IVLIV	S	FORTVN
INSFQVE	S	SPERATINV	S	AVRFLIV	S	MAXIM
VALERIV	S	PROCVLEIANV	S	DOMITIV	S	MARCEL
CALVISIV	S	CHRFSTV	S	AFLIV	S	IANVA
AELIV	S	IVLIANV	S	AVRELIV	S	THEOD
AVRFLIV	S	PROCVLEIANV	S	AVRFLIV	S	PVBLI
VALFRIV	S	SVCCESSV	S	AVRELIV	S	STRA
VLPIV	S	CAESIANV	S	CALPVRNIV	S	PROCV
AELIV	S	VALFNTINV	S	[illegible]IVIV	S	ROGA
AVRELIV	S	FDVINV	S	[illegible]ELIV	S	MA [illegible]
[illegible]	S	S[illegible]		SEPTIMIV	S	IVLIA
				AVRFLIV	S	MATIV
				SFPTIMIV	S	ACILA
				CASSIV	S	PAVLI
				[illegible]	S	PROCV

1 *Constantinopoli in porticu Ecclesiæ, quæ dicitur Perileptos. E schedis Ambrosianis.*

ΤΟΝ ΠΡΟΣ ΜΑΘΟΝΤΑ ΤΗ ΣΕΒΑΣΙΑ ΤΗ ΔΕΜΟΝΗ
ΚΑΣΤΡΑ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΤΙΕΡΙΣΑΝΤΩΝ ΠΡΟΑΣΤΕΙ
ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΕΤΣΕΒΕΣΤΑΤΩΝ ΚΡΑΤΑΙΩΝ

2 *Leni, in agro Brixiano. E schedis Farnesiis.*

FINIS
INTER PVBLICVM
ET PRIVATVM

3 *Minoricæ, in via majori. Ex iisdem schedis.*

ITER PRIVAT
-----AB PARIETE
-----N ITER LATE
-----PEDES. III. AD
-----INTA SVMMA

4 *Marsala in Sicilia. in porphyritico. E Gualterio.*

FINES
INTER
VANDA
LOS ET
GOTHOS
MIL. IIII

Nempe Vandali ex Africa, Gothi ex Italia sub Theodorico Rege Siciliam invaserunt, & sibi subdidere.

5 *Brixiæ, apud Comites Soardos. E Vinaccesio.*

L . S
L. G. S. ET
D. FIN. AGR.
P. XXXX.

Hæc divinando sic interpretari possis: *Lapis Silicinus Limitem Gromaticum Signans Et Definiens* &c.

6 *In fronte Bibliothecæ Ægyptiæ. Ex Diodoro Siculo.*

ΨΥΧΗΣ ΙΑΤΡΕΙΟΝ

Idest:

Animæ Medicamentum.

Brevis, sed elegantissima, epigraphe.

7 *Pondus æneum in Danubio flumine prope Ruscitza repertum argenteis literis. Ex Clariss. March. Maffejo.*

X
LEGIONIS PRIMAE ITALIC
. . . .
LVCIVS IVLIVS LVCILIANVS LEG. AVGVSTI
LEGI ITAL PONDERA EXAMINATA SIG
. . . .

Idest Legatus *Augusti* Legionis *Italicæ* &c. *signavit.*

8 *Figlinæ antiquæ, ex Cœmeteriis Romanis eductæ. Ex Boldetto.*

OPVS DOLIARE. EX PRED
DOMINI N. AVG.

9 OP. D. EX PR AVG NERONI
ANAS MAIORES

10 OPV DOL DE PRAE. DOMN AVG EX
FIG. V...... CAEC AMANDAE

Ibi figura hominis cum duabus palmis.

11 DV. DOMITIOR IM CALLISTI

12 CHRVSER Q CN DOMITI

1 · L ANTONIVS
SVMPILON

2 M. PVBLICI
SED. TEC. TON

3 PLOTINA AVG QVINTIANAE

4 OPVS DOLIARE EX PRAEDIS AVG N
C COMINI SARINIANI

5 OP DOL EX FIG IVL DE PRAE M SEVE
ANTONIAES NEGIVNIAES

6 L BRVTTID AVGVSTALIS FEC
OPVS DOLIA FIG CARIS
P POPEAMBI

7 EX P. R. QVINT AGATHYRS
AVG. LIB

8 DOL C. IVLI FORTVNATI
EX. F. CAES. N

9 IMP. CAETRO AVO
EX FIOLI MARC DOLI
C CAE FAVORIS

Donius longe melius sic legit:
C. CALPETANI FAORIS
EX. FIG. MARC. DOLIAR
IMP. CAES. TRA. AVG.

10 OPVS DOLIARE EX FIG PVBLILI
P R PLACCAEIIANCPAN

11 C. MARCI. MISTR

12 OP D. EX PRAVGN FL DOMITI
ANAS MAIORES

13 OPVS. DOLIARE. EX. PRAED. AVG. N.
FIGLINI. DOMITIANAS. MINORES
NVMERI IVSTI

14 EX. PRAEIDSVEXILIANIS
OP D. EX. O. SEVERAE

Idest: Ex Prædis. Et infra: Opus Doliare ex Officina &c.

15 EX. PRA. AVREL. CAES. ET. F.
AVSTI N AVG
OPVS DOL EX FICL PONTI

IEP

LVCY FILY
PRIMA

Idest: Faustina Augusta.

16 OP. DOL EX PR AVO N FIG TERENTIA
T AELI. PELCIS

17 EX PREDI M. VALERI PRISC
PLOTINAE AVG

18 OPVS DOLIARE EX PRAEDIS D. N.
EX. FIG FAVRIANIS

19 O D EX PR LVCILLAE VERI
FECMERCCLQVIN

20 OPVS. DOLIAR. EX. PRAED. DDNN.
EX FIO DOMITIAN MINOR

21 LAELI SABINIANI OPVS DOLIA
EX PRAEDIS AVO N RE

22

C. CALVISI DIO N
C. AMARANI

23 EX PR. DOMINI M AVG LI
EX FIGLIN PAVRIANIS

24 OP. DOL. EX. PRAED. AVG N PLO
TIN. PONTICIANAS

25 OPVS DOLIARE EX PREDIS
AVGVSTORVM NN

1 OPVS TI CLAVDI
SECVNDINI

2 DE FIGLIN TONNEI
NCCINS

3 CRESCENTIS DOMITIAE
LVCILLAE P. F SER

4 OPVS DOLIARE. EX PREDIS. D N
ET FIGLINIS VETERES.

5 DE FIGVL CAES NAT FLAVIO
CORINTHNO

6 EPAGATHI CL. Q. Q
D. O. L

7 FVNDVS CRIS
PINIANI BIPEDA

8 L. PETRONI
PRINCIPIS

9 EX F...L...ÆI CÆS COMFOR
DOABARAVG

10 L. L. P. V.
NITENTI

11 EX PRIAVIOMMAVG EX FIGOCMIA
ATONTIOBAREADOP DOL

12 OPVS. DO. EX. FIGL PONTI
LIANIS. D C CAES

13 OPVS DOL EX PRADIATON COMM AVG
DOMIN EX FIG MADIS

14 EX PEREDIS C. IVL. APOLLIMARIS (*sic*)
FACETMAGNO

15 *Figlinæ variæ.*
Romæ;
Ex Ligorio, & Gorio, ac Donio.

EX. PR. P. AVR. PLVTINI. EX. FIG. PONTI
OPVS. DOL. ASCLEPI

Idest: *Ex Prædiis Publii Aurelii Plutini. Ex Figulina, sive Figlina Ponti Opus Doliare Asclepi.* Scilicet Figlinas quasque, sive lateres, sive tegulas, sive vasa, veteres appellarunt *Opera Doliaria*. Quod vasa ad Vinum servandum a Figulis efformarentur, *Dolii* nomen veluti singulare nunc apud nos retinent. *Dolii* tamen appellatio longius olim excurrebat. Iis vero suum nomen Figuli sigillo imprimebant.

16 *Romæ,*
in figlina.
Ex eodem Ligorio, & ex Donio.

CASTRVM PRAETORIVM OP
EX. PR. VMI. QVAD. ET. ANT. AI
EX. FI. SEX. AT. SILV. F.

Quæ sic interpretari potes. *Ex prædiis Umidii* Quadrati *& Antonii: opus ex Figlina Sexti Atii Silvani*......

17 *Ibidem in figlina;*
Ex eodem Ligorio.

CASTR. PRAET
L. SILVINI
HELPIDIANI

18 *Romæ,*
in figlina.
E schedis meis.

TEG. C. COSCONI
FIG. ASINI POLL

Asinii Pollionis V. Cl. sub Augusto nomen fortassis heic habes. Incertus tamen sum, an sub Augusto ita signarentur Figlinæ.

19 *Romæ,*
in figlina.
Ex Ligorio.

EX PR STATILI FORTVNATI. MACEDONA
T. STATILI. MAXIMI MVNERI

Aliter Donius hanc retulit; nempe;

EX. PR. Q. SERVILI. MAXIMI MVNERI
Q. SERVILI. FORTVNATI MACEDONIS

20 *Velitris,*
in tegula.
Ex P. Vulpio Soc. Jesu.

EX FIGLIN. VICCIAN
RVTILIAE L. F. OCRA ..

21 *Ibidem,*
in altera tegula.
Ex eodem.

STAT. MARCIVS
DEMETRIVS FEC.

22 *Florentiæ,*
in figlina.
Ex Gorio.

EX. P. OPILI
A. PA

23 *Romæ,*
in Sepulcro Libertorum Liviæ.

EX FIG DOMITIA.............
DOMITIANIS VLPICIANV.......

1 *In Castello Canneti in Hispania.*
E schedis P. Cattanei.

EX OꟻꟻICINV CELƧI
EX OꟻꟻICINV CELƧI

2 *Florentiæ,*
apud Spegliatos.
E Gorio.

EX FIG. Q. ASINI. MARCEL
OPVS. DOL. L. COPONI FORTVNATI

3 *Ibidem apud eosdem.*
Ex eodem.

EX. PRAE. PLOT. AVG
EX. P. FIGL. VALERIES NICES

Idest: *Ex prædiis Plotinæ Augustæ* Trajani Augusti uxoris. Hanc in una ex Figlinis antiquis ex Boldetto descriptam memoratam supra vidisti.

4 *Romæ,*
in Cœmeterio Priscillæ.
Ex Boldetto.

EX. PRAED. HORT. PAVLINI. DE FIGV
A . . . . ROPET. NEG. AVR. ANTONI

5 *Ibidem.*
Ex eodem.

OP. DOL. IVL. L. THEODOTI. EX. FIG.
SAL. EX. P. FL. TITIANI. C. V.

6 *Rhodigii,*
in Museo Comitis Silvestri,
in figlina.
Misit Octavius Bochius J. C. Venetus.

QVIN. PASTOR ANACLETVS

7 *Corduba,*
apud Cabreram.
E schedis P. Cattanei.

EX OF LEONTI

EX OF LEONTI

Romæ ultra Sæculum Christi secundum Inscriptiones in Figlinis raræ occurrunt. At hæc ad Quartum spectat, quo Christianæ Religioni pax & libertas data fuit. Heic enim habetur signum Christiani hominis, expressum nempe in monogrammate Christi, secundum morem Græcorum exarato.

8 *Romæ.*
Ex Ligorio.

EX. FIG. O. PANISEI. ERMETIANI
ET VRBICI. EX. PRED. Q. VA

9 *Ibidem.*
Ex eodem.

EX. AED. AVGVSTOR. OPVS. DOL
EX. FIG. O. PANISEI. ERMETIANI
ET. VRBICI

10 *Figlina*
in Museo Eminentiss. Card. Alexandri Albani.

AP S
AGATHOBVLI DOMIT TVLL D L DOL

11 AGATHOBVLI DOMIT TVLL
APRILIS

12 EX FIO DOM LVC OP DOL
AELI ALEXSAD

13 C ANEDINI ATIMETI L

14 L ALFI PRIMIOENI

15 EX PRAED ARIAE FADIL STATII M
LVCIFERI CAVPION

16 A ARISTI MENANDRI
DOLIAREM
V . Q . F.

17 EX PR. POMPON BASSIL
BENEDICTVS
FEC

18 M BASSI
EX PRED ARRIAES PADILLAES

19 EX PRAED POMPONIAE OF BASS
SCAITENI

20 L BRVTIDI AVGVSTALIS
OPVS DOLIAR

21 OP DOL EX PR AVGG NN FIG BVCCO
NIAN PVBLICI CONSORT

22 EX PR CC COSANI CAEP.

23 L BRVTTID AVOVSTAL FEC OP DOL
EX FIG OGM CAE N POET

24 OPVS DOL DE PRED AVG N
EX FIGVLINAS VETERES

1 OPVS DOLIARE EX PRED
DOMINI N AVG

2 EX PRAEDIIS DOMINI NO
STRI AVGVSTI

3 OPVS DOLIARE EX PRAEDIIS
DOMINI N ET FIGL NOVIS

4 OPVS DOLIARE EX PREDIS D N
ET FIGLINIS VETERES

5 CN. AEVIGNANI

6 C CRAE D VA EX F CAN DOLV

7 COSMI. M. H. P. S

8 C CALPETANI RESTITVTI
DOLIARE

9 EX PRAED AVG N OP DOL FIG
DOM MINOR CALVI CRESCENTI

10 EX PR CASS OP DOL Q PP
CO E VLCOS

11 ✠ DAICI BENIGNI ✠

— 12 PEC
CN DOMITI ARIGNO

13 OP DOL EX FIGLN
DOMITIAN MAIOR

14 OF S DOMI SATVRNINI

15 OP D EX PR AVG N PL DO
MITIANAS MAIORES

16 OPVS DOLIAR EX PR DD
N A DOM

17 CN DOM AMANDI
VALEAT QVI FEC

18 CN DOMITI DAPHNI
VALEAT QVI PEC

19 CN DOMITI AMANDI
CN D

20 EX FIGIL DOMIT VETERI
OPVS DOL AVXIM

21 OPVS DOLIARE EX FIG
PVLVIANI POR LICINI

22 T. FLAVI IANVAR

23 EX PR FLAVI APRI
O D PAD EVHE

24 EX PR HONORATI
MACRINI

25 C HOSTILI
NICANORIS

26 VICCIANA
ZOSIMI L IVLI RVFI

27 DE FIG IVLIAE PRO C Z TEG DOL
E C ET I V Z

28 OP DOL EX PR AVGG NN FIGG B
IANAS L LANI FESTI

29 EX PR DOMI LICVLL OPVS
DOLAR TERT SER

30 C LICINI DONACIS

31 C MILASI CVPITI

32 FACET MAGNIO
EX PEREDIS C IVLI APPOLLINARIS

1 O D EX PR LVCILLAE VERI
FEC MERC CL QVIN

2 EX PR DOM LVCILLAE OP DOL
TI CL QVINQVAT

3 EX FIGLIN
TONNEIANA B L LICIN FELI

4 OP D FIGL AVGVST L MVNA
TI CRESCENTIS

5 NICOMACHI DOM LVCIL

6 Q PAEDNI FAD

7 OP DOL EX PR AVG..... N FIGL
C PRISCO BVCCABAN

8 POMPEI MAMMEI

9 OP DOL EX PR M AVRELI
ANTONINI AVG N PORT LIC

10 OFF S REOCEN

11 P SERVILI FYRMI EX FIGL FV
RIANIS ABVRNICAE DICIANTI

12 CL SOSSVLTI

13 OPSERVILIFORTVNATIMACEDONIAEXPR
T STATILI MAXIMI SEVERI

14 TITIAES RVFINAES
OP DOL EX PR DOM NN AVGG

15 EX PRAEDIIS CAES. N. OPVS
DOL. TETELLI DON

16 STATI M LVCIPERI

17 EX F TERNT DOM LVC PORT
LIC OP DOL STAT PRIM

18 THOBVI DOMITTV ID
APR

19 S. P. C
O F. TEM
S. II

20 TERTIA ARISTI MENANDRI
DOLEARE

21 OPVS DOLIARE EX PRAEDIIS
AVG. N. FIG. C TERTIT

22 OP DOL EX PR AVG N FIG
TERENTI AELIO PHIDELE

23 T TRAVI FELIX FIGVL FVRI REST
GVL VALERIAE POL L.

24 EX F L VELLICIS OLL

25 EX VALERIAES NICES
EX PR PLOT AV
DOL

Idest: Ex Prædiis Plotinæ Augustæ.

26 M VINICI PANTAGAT
SVI

27 OP DOL EX PRED V IDI QVADRATI
ET PETANNIAES FAVSTINAE
L PIVIS EX PRIS

28 OP DOL EX FIG FA.... AVG N
SEX VINITI RESTITVTI

29 OP DOL EX PR DOMINI N AVG F
VOCCONIANA SIGL

In Instituto Scientiarum Bononiæ.
Laterculi fictiles.
Excerpsit amicus Petrus Hercules Gherardinus Mutinensis.

1

2

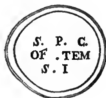
3

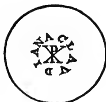
4

5

6

1

2

3

4

6 *In alio latere quadrilungo.*

7 *In alio.*

5

8 *In lamina plumbea oblonga.*

L. PVBLICI. ASCLEPIO. VILLICO

1 *Ibidem.*
In lucernis fictilibus.
Exscripsit idem Gherardinus.

(sic) C Ɔ P P I. RES

2 C. OPP VRES

3 Q. G. G.

4 NERI

5 LVPAN (sic)

6 MIRO

7 FORTIS

8 CERIALIS

9 CASSA

10 VIBIANI

11 CRESCE
S

12 ERACLIO

13 AGATOP

14 FLORENI

LVCILIV
- - - - - - - - - -
V

15 CLO. HELI

16 *In lucernula ænea coloris smaragdini.*

17 *Pisauri apud Passerios in Lucerna fictili.*
Ex Oliverio.

ACCIANA
P. SATRI. C. F
CAM

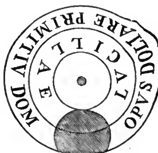
18 *Ibidem in altera.*

EX OFF. P. IVL. TAR
AD PORTAM TRIG

19 *Ibidem in alia Lucerna.*

ANTONINI AV
TIBERINA. P. CL.
MAXIM. SAC

20 *Aquis Sextiis in Museo D. Præsidis de Mazargues* *Tegula Româ adducta.*
Misit ipse.

21 *Figlina varia Ravennates,*
sive Laterculi, sive imbrices.
Misit Dionysius Sancassanius Medicus Clariss.

C CRITONICN

22 *Ibidem.*

CN.AVIL

23 *Ibidem.*

NONI

24 *Ibidem.*

PANSIANA

25 *Ibidem.*

C PASIANA

1 *Ibidem.*

CN·FAVS +

2 *Ibidem.*

IMPAMTOAVGR

Idest:

Imperator Antoninus Augustus Ravennæ.

3 *Ibidem.*

SEVIAE

4 *Ibidem.*

AFAESO

5 *Aliæ Figlinæ,*
in variis diversisque locis.
Arretii in tegulis.
Ex Gorio, & ex Donio.

EX. INSVL. M. VLPI. SVLPIC
OPVS. FIGV. VERIAN

6 *Ibidem.*
Ex eodem Gorio, & Donio.

OPVS. DOL. SABINI
M. VLP
SVLPIC

7 *Romæ*
laterculi nonnulli,
ex ædibus Alexandri Marchionis Capponii.
Misit ipse.

OPVS. DOLIARE. EX PRAED.
FAVSTINAE. AVG.

8 OP. DOL. EX. PR. AVG. NN. FIG. DOM.
T. MIN. FVLVI. PRIMITIVI.

9 OPVS. DOLIARE EX. PRAEDIS. AVG. N
C. COMINI. SATIRIANI.

10 *Romæ*
in tribus laterculis in Via Labicana effossis.
Misit Ficoronius.

✠ D N. REGE
THEODORICO

RE DN THODO
RICO RONORVM (*sic*)

REGE THEODO
RICO FELIX ROMA

11 *Labicanæ in laterculo.*
E schedis Valvasonius, misit Comes Franc. Valvasonius.

VTAMVR
FELICES

12 *In vase fictili.*
Ex Donio.

STABVLVM. P. ACTIL

13 *In latere antiquo.*

APRILIS CN. DOMITI AGATHOBVLI

14 *Ex eodem.*

MAIORIS
EX OFFI DOLEARIA
M. PVBLICII IANVARII

15 *In patera argentea Alphonsi de Gonzalez,*
effossâ in quodam Castello agri Legionensis.
Ex eodem.

VAL. NATALIS PII C VIIL

16 *Romæ,*
in Strigile.
Ex eodem.

L. MINVTIVS. L. F. LATINVS

17 *Romæ,*
in fistula.
Ex eodem.

IVLIAE TI. F. SEVERAE

18 *Ibidem,*
in altera fistula.

AGATHO MVSANII SER. FEC
APPI. SILVI. IVNI. SILVINI

1 *Romæ, in tubo plumbeo. Ex eodem.*

APPI. CLAVDI. MARTIALI
AVR. FECIT

2 *Ibidem, in Hortis Sfortianis tubus plumbeus.*

HEREDVM SPVRI MAXIMI EGREGI VIRI

3 *Romæ, Tegulæ antiquæ. Ex Donio.*

C. LOGETI. MA . . . . . . ROMA

4 PRIMITIVI. DOMITIAE LVCILL.

5 MAXIMI. FE. OPVS. FIGVL. EX. PR. STA

6 .PAPPLVITALIS. EX. FIG. M HERENNI. POLLIONIS DOL

7 LIVI. MARTIALIS. OP. DOL
EX. PR. LVCILLAE VERI.

8 OFFI. AVGG. ET
CAESS. N. N. SR

9 CAMILLIANVS
EX FIGLINA
CAESAR. N

10 ....ARE. EX. PRAEDIS. D. N. AVG.
EX. FIGLINIS. DOMITIAE. MIN

11 EX PRAEOIO PLAVTI
AQVILINI

12 *Romæ, in tubo plumbeo ad Aquæ ductus. Ex Ligorio.*

IMP. M. AVR. COMM. ANTONINVS. AVG
SVCCESSORI. FLAVI. SECVNDI. AELI. OFFICIO
P. CCCVIII.

13 *Ibidem.*

IMP. M. AVR. ANTON. AVG. ET. L. AVR. COMM.
CAES. SVCC. FL. SECVNDI. AEL. FEL. OFF

14 *Romæ, in Palatio Barberinorum. Ex Donio.*

. . . .
EST MEMBRORVM. DVOR. PERTI
NERE. DEBERET. APVT. LIBEROS
EORVM. AQVAM. VTI. DE. TABER
NA. ET. ITVM AMBITVM. VTI
PRAESTETVR. EIS

15 *Astigi in Hispania. Ex eodem.*

. . . . . IVS. M. F. PVP. LONGINVS
. . . . . II BIS. PRAEF. . . . . . LACVS
. . . . CVM. AERAMENTIS. DEDIT

16 *Præneste. Ex eodem.*

...IAE. SERVEIS. CONSVL. H S. DDO. V. MAG----
....X. OEDIT. H-S. SALERNI. P. S. LEIBER----
...COERAVIT. II MOTVS. POPVLI. L. M. S. ANTIO
CHVS. POP. S LEIBER. COERAVIT. PATRO. FV---
.... RI. L. S FVRI. L. P. C. S. ANTIOCHVS. VTILI---
-----C. A S. LEIBER. CONSECRAVIT

17 *Tibure, fragmentum in ruinis Villæ Hadrianæ. Misit Cl. V. Franciscus Ficoronius.*

PORTIC . . . .
CIRCVITVM HAB . . . .
PED ∞ CCCCL. HOC V . . . .
. . . . . . PASS. ∞ ∞ XX . . . . . .

Tiburtinam Villam mire ædificavit Hadrianus Augustus, teste Spartiano in ejus Vita. Superest adhuc pars ejusdem magnificæ Porticus.

18 *Setiæ. Ex Latio Eminentiss. Cardinal. Corradini.*

A. ASCONIVS
POLLIO
C. POMPONIVS
POLLIO
VIII. VIRI. C. VI
DE SVA PEC. STRAV.

19 *Novigradi in Dalmatia. Ex Donio.*

FINES. INTER. NEDITAS. ET. CORINIENSES
DIRECTVS. MENSVRIS. ACTVS. IVSSV
MECENI. GEMINI. LEG. PER. ARESIVM
MAXIMVM. 7. LEGIONIS. XI. PRINCIPEM
POSTERIOREM. COH. I. ET. P. O. AEBVTIVM
LIBERALEM. 7. EIVSDEM. LEG. ASTATVM
POSTERIOREM. COH. I.

1 *In oppido Obulconis,*
vulgo Porcuna, *in Hispania*
in Vandalicia.
E schedis P. Cattanei.

S. Q. F. Q. N. Q. PRON. Q. ABN. GAL. HISPAN.
TVS. AEDIL. FLAMEN. IIVIR. PONTIF. P
E. CVRATOR BAETIS PRAEF. COHORTIS PRIMAE
RVM. EQVITATAE COMES ET ADSESSOR LEGATI AD
S. ET ADSESSOR PROCOS. PROVINCIAE GALLIAE
OMPLVRIBVS IMMVNITATIB. ET BENEFICIS
RINCIPIB. HONORATVS TABERNAS
ET POST HORREVM SOLO EMPTO
AB REPVBLICA. D. S. P. D. D.

Apud Gruterum pag. 1008 num. 5. memoratur *Cohors Equitata Civium Romanorum*. Ita appellare Cohortes peditum, quibus jungebatur numerus aliquot Equitum.

2 *Vasti,*
in Sancta Mariæ Gratiarum.
Ex eodem.

--------CEREALIS. PA-----IVS. CANDIDVS. AED-------
-----IE. MACELLVM. TESSELL------STRVEND. M------
-------PANARIOS. FABRICANDOS. EX. MEIR----------
-----VS. INIQVIS. SVPPLENTIBVS. AD. TEA-----------
-------TORIBVS. ---------CVR-----------MVPRVNI

I *Clusii,*
in aerea lamina fragmentum.
Ex Gorio.

. . . .
. . . .
.........QVEIS. M. VLAIVM. EIVS.........
......OQVE. VTEI EA. FIVV. F PRIMO.....
......NEIS. QVOQVE. VXOREI MATI......
....PERA. MAXVME. EVM REVM
......T. EIQVE. EAM. PEQVNIAM. P.......
.....IOIVS. H. L. QVAESTIO. ERIT. CO.....
......VE IPSE PARENS. SIT. QVOVE......
....EQVNIA. QVAE. DE EA. RE. EX. N....
I F D D

4 *Cortonæ,*
in Museo Academiæ Etruscæ,
fragmentum tabulæ ahenæ.
Ex eodem.

---------MAXIM----------
------KAL. IVL. SEN---------
--------T QVINQVMVIRI
----------IO. IIII VIRIS I. D
---------ORVM ET ORIGINIS
-------R. SPLENDIDISSIMI N
-------IVSDEM QVINTI
------M. PATRONVM. P. N
--------ITI NOSTRI CON
------CATIONEM INTEL
-----------IATVM
-----------I C S
------RVFI. P. P. N. ESSE CONSEN
------M. AVREL. Q. QVINTIA
-----M. S. S. BONE INDOLIS
-----DE EIVS HONORE ET

----

5 *Corduba,*
in domo Marchionis de Comares.
E schedis P. Cattanei.

C. P
EMENTRICVS
O PONI IVSIT
CC.
VXOR. XX. NON DEDVXIT

1

Romæ,
in Museo Eminentiss. Cardinalis Alexandri Albani.

--------AVGVST. VICI IOVIS. FAGVTAL
--------M. P. NERVA DIVI NERVAE F. TRAIAN
--------RO. PONT. MAX. TRIB. POT. XIII. IMP. VI.
--------POLLIONIS TRIB. PLEB. AED. REG. III. VETVSTA
--------GISTRI ANNI CXXI. SVA IMPENSA RESTITV
-----PHOEBVS. A. NONIVS A. L. ONESIMVS
------CALLISTVS. L. VALERIVS L. L. EVTICHVS

Posita fuit Inscriptio Anno Christi 109. aut 110. ab *Augustalibus*, uti videtur *Vici Jovis Fagutalis*. A *Fago* sacrâ nomen accepit in Urbe aeternâ *Sacellum Jovis Fagutalis*, Varrone & Festo testibus. Ab illo autem Sacello nomen sumsit *Vicus*, qui nunc primum emergit. Pro *Ædem Reg. III* suspicabar legendum REG IV. idest *Reginæ Junonis*. Sed nihil immutandum. Nempe innuitur *Ædes Regionis Tertiæ*, quum singulis Regionibus Romanæ Urbis (nunc *Rioni*) sua fuerit singularis Ædes, & fortassis etiam plures. Vide supra inter Consulares ad Annum Christi 223. AEDICVLAM REG. XIIII. hoc est *Regionis Decimæ Quartæ*.

2

Antii,
in Aquæductu.
Ex P. Vulpio Soc. Jesu.

IMP. AVG. VESPASIANI
PROSIAE CRISPINAE

3

Ibidem.
Ex eodem.

Ω IMP. M. AVRELI. ANTONINI AVG.
Ω ATHENAEVS AVG. LIB. FEC.
T. FLAVIVS MODESTVS FEC.

4

Extra Romam,
in Sancti Pauli.
Ex Margarino.

SALVIS DD. NN---------
SISSIMIS AVGG--------
CISSIMIS SP---------
RVFIVS POS---------
DEBOTVS. N. M. Q. EOR
FIERI CVRAVIT
FLAVIVS. HECTO------

5

Ibidem,
Ex eodem.

EVSEVIVS
V̄C ET IN̄L̄
PV̄ V̄C̄S̄Ī RE
PARAVIT

Præfectus Urbi hic fuit. Quid sit V̄C̄S̄Ī, divinare [illegible] sphalma fortasse descriptoris, & pro SI [illegible] tum fortasse fuit SP. idest *Sua Pecunia*. *Eusebi*[illegible] illum in serie Præfectorum Urbis omisit Corsini[illegible]

6

Venusiæ.
E schedis Cyriaci.

Q. OVIVS OVF. TR. PL
VIAM STRAVIT

Hic *Oufentina* Tribui adscriptus fuit.

7

Romæ,
apud Marchionem Capponium.
Misit Ramaggiinus.

VIATOR
AD
AERARIVM

Leguntur hæ literæ in superficie ingentis mar[illegible] in pergrandi marmore sculptis, cujus os laque[illegible] tur. Non facile decernas, *Viatoris*-ne nom[illegible] gnetur, qui nunc nobis *Viandante* appellat[illegible] desi- munere *Viatoris* fungebatur, de quo sermo [illegible] qui bi. Fortassis etiam Cognomen est hominis [illegible] al- rum sedentis, ut stationem suam vennt[illegible] Ero- gaet. [illegible] desi-

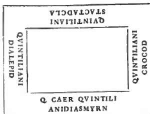
8

Romæ,
in Collegio PP. Societatis Jesu.
Misit Ficoronius.

COMMVNE EST
PVTEVS. ET. ITER
AD. TRICLENAM

An *Triclena* pro *Triclinio* accipienda sit, quis novit? Triclinium tamen unum esse conserve, non plurium.

1 *In lapillo viridi & quadrato,*
reperto prope Ædem Sancti Marculfi
de Insula in Neustria inferiore,
Anno Christi 1728.
Misit V. Cl. Joseph Bimardus,
Montis Seleuci Baro.

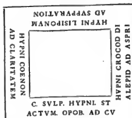
Monuit me doctissimus Bimardus, in quadrato hoc lapide literas minime exsurgere, sed alte incisas esse. Eo autem usum opinatur Q. CAERellium QVINTILIANum ad inscribendos titulos pyxidibus, aut cistulis, quas venales circumferebat, quum ipse esset Myrobrecharius, aut Pharmacopola: de quo hominum genere multa habet Salmasius in Exercitationib. Plinian. pag. 739. Heic igitur primo se offert STACTE AD CLAritatem, oculorum scilicet. Liquidissimum hoc erat & pinguissimum e Myrrha unguentum, de quo videndus Hesychius. Latinis plerumque solo *Myrrhæ* nomine indigetatur. Sequitur DIALEPIDum, unguentum confectum ex succo *Lepidis*, ex Dioscoride, Plinio, Athenæo, aliisque satis noti. Ex *Smyrnæo*, cujus duo genera fuisse contendit prælaudatus Salmasius in Homonym. Hyl. Iatric. Cap. 16 expressum unguentum, heic appellatur DIASMYRNum. Ultimum denique est aut CROCODinum, seu potius CROCinum *Odoratum*, scilicet unguentum ex Croco odore fragrantissimi, cujus generis magno ad rem Medicam usui fuisse testatur Dioscorides. Ceterum pretiosa magnam partem ejusmodi unguenta fuere; adeoque apud Plautum Curcul. Act. I. Sc. 2. Sanavinum sibi *Stacte*, & *Crocinum* esse dicuntur.

4 *Senis,*
apud Burghesios.
Ex Gorio.

P. AEL. THEOPHILETIS
COENONA. AD CLAR
P. AEL. THEOPHILETIS
STACTVM. AEL
P. AEL. THEOPHILETIS
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
P. AEL. THEOPHILETIS
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

Hanc etiam arbitror similem cum antecedentibus.

2 *Epamanduodori in Sequanis,*
hodie Mandeure,
Lapis quadratus.
Misit idem Bimardus.

Et hi quidem fuere tituli pyxidum Pharmacopolæ, aut Unguentarii. In primo latere interpretare C. SVLPicii HYPNI STACTVM OPOBalsametum AD CapVt. In secundo HYPNI CROCODinum DIALEPIDiatum AD ASPRItudinem. Reliqua duo latera perspicue loquuntur.

3 *Divione,*
apud P. Oudin, Soc. Jesu.
Ex Clarissi. Marchione Massejo.

Par tabella cum præcedentibus.

5 *Vesuntione.*
Misit Bimardus.

G. STAT. SABINIA
NI DIACHERALE

Est in quadrato lapide, incisis literis & ordine præpostero exaratis. Quare dubium non est, quin Sigillum fuerit alicujus Pharmacopolæ.

1 *Venetiis, vas e metallo Corinthio in Museo N. V. Marini Capello. Misit Octavius Bochius Jurisconf.*

Eruditis, qui exoticas Linguas noverunt, aut se noscere atque interpretari posse putant, Vas istud exhibeo, nobile profecto antiquitatis frustum. Ego heic tantùm intueor atque agnosco signa Sacrificii. Literas autem omnino mihi ignotas fateor, ni quod postremas L. S. V. similes sint Votivarum Tabularum formulæ V. S. L. M. idest *Votum Solvit Libens Merito*, aut *Voto Suscepto Libens Merito*.

2 *Rodigii, Tabula latericia reperta Anno Ch. 1737. in Vallibus Gavelli districtus Hadriensis in loco dicto* la Motta, *sexto ab Urbe milliario. Apud Comitem Carolum Silvestri.*

Gemini Lateres in eadem Hadriensi Diœcesi ante paucos annos effossi.
Misit Octavius Boëbius J. C. Venetus, Nob. Hadriensis.

ᚠᛋX.
BΛΛᛏ. YЛI ЛXΛΛ.
ΛXIᛏЛY BЛΛR.
JYYIΛ.YЛIX⸸Iᛏ.IΛPIVIᛏ
YЛVVXYY. ᛏXYB
X ⸸ᛋЯᛏ. ᛋPY. BΛΛᛏ.ᛋB.
ЯXΛΛ.YV. R.
ᛋΛᛏ. YᛋRPXB.ᚠᛋX. Bᛋᛏ.YЛI
YΛЯXY. ᛋᚠXΛY IΛVЯ. YIЛIᛏ.
BXRXΛ. VᛋYIᛏYXY.ᛋЛEIΛᛏ
Y.Y.Y.ЛЛP. II
ΛXYΛΛΛ
YXR. ЛXΛXᛏ. BXᛏ. ᛏR..
ᛋΛ. YᛋЛ. DCCCCIII.

Clariss. Viro Antonio Francisco Gorio illustrem debemus Collectionem Monumentorum Etruscâ antiquissimâ Linguâ inscriptorum. Hæc etiam frusta antiquitatis proferre mihi placuit, non ut ea interpretanda mihi sumam, sed ut eidem Gorio, aut aliis decernendum relinquam, spectent-ne illa ad Etruscos, an ad quampiam aliam vetustissimam gentem Hadriæ loca incolentem. Quin ibi quoque Etrusci, sive Thusci, dominati fuerint, nulla dubitatio est, Plinium quippe idoneum rei testem habemus. Verum animadverte, in prima tabula latericia ad penultimam lineam Romanos numeros CCCCL. & in altero ex duobus laterculis in fine DCCCCIII. Hi ad posteriora Sæcula spectare videntur.

COLLEGIA VARIA.

CLASSIS VII.

COLLEGIUM APPARATORUM ANNALIUM.

1 *Romæ, apud Franciscum Ficoronium V. Cl.*

A. POSTVMIVS POSTVMIA
CHERACLID
ROGATOR. MAG. QVINQ. CONLEG
APPARAT. ANNAL. ITERVM

2 *Ibidem, apud eumdem.*

A. POSTVMIVS. POSTVMIA
CHERACLIDA. ROGATOR
BENEFICIVM. CORNELIAE
Ɔ. L. PHICAENIS. CONIVNX

Geminas hasce Inscriptiones junxi, quod ad unum eumdemque hominem utraque spectet. In priore habes *Magistrum Quinquennalem* (fortasse) *Conlegii Apparatorum Annalium*. Sed quid fuerint illi *Apparatores*, nullum mihi apud veteres vestigium occurrit, ita ut interdum pro *Apparatorum* scriptum aut scribendum suspicatus fuerim *Apparitorum*. Sed sequitur *Annalium*; quod rectius ad *Apparatores* referas. Num hisce nominibus designantur, qui *Annales*, sive Historias, sive Fastos conscribant? Num Apparatores Scenarum? *Rogator*, ut in præcedenti Classe monui, etiam ad Scenicos pertinuit.

COLLEGIUM AROMATARIORUM.

4 *Romæ, apud Frangepanes, E schedis meis.*

IOVI. OPTV
MO. MAXIMO
SACRVM
T. ANNIVS. T. F. COL
PHILIPP...
MAG. QVINQVNN
COLL
AROMATAR
LVSTRI XXIIX
SIGNVM DONVM
DED

Ignotum quoque antea fuerat *Collegium Aromatariorum*. Eligebantur autem singulis Lustris novi Magistri, qui propterea *Quinquennales* appellati fuere, quod in Quinquennium produceretur eorum auctoritas. Ex iis unus fuit *Titus Annius iste Philippus Lustrum Vicesimum Octavum* ab origine Collegii deductum est; quod & in aliis Lapidibus animadvertas.

COLLEGIUM ARENARIORUM.

3 *Mutinæ, penes Monasterium Sanctimonialium Corporis Christi, elegantibus characteribus. Exscripsi ego.*

D M
Q. ALFIDIO
Q. L. HYLAE
VI. VIR. FORO. SEM
PRONII. COLLEGII. ARENA
RIORVM ROMAE. NEGOT
IANTI. LANARIO
ALFIDIA SEVERA. PA
TRI. PIENTISSIMO

Alfidius iste Hyla, Negotians, sive *Negotiator Lanarius*, præterquam *Sevirum*, hoc est *Augustalem* egit *Foro-Sempronii*, nunc *Fossombrone*, adscriptus etiam fuit *Collegio Arenariorum Romæ*. quod Collegium nunc primum nobis innotescit. Ne heic designatos puta *Arenarios*, qui in Arena contra feras pugnabant, vilissimum hominum genus. Sed quidem, qui ex *Arenariis*, fodinis nempe, unde arena effodiebatur, materiem fabricis Romanis ministrabant. *Arenarias* Romanas Varro, Cicero, Vitruvius commemorarunt. *Arenaria* quoque appellatæ cryptæ, in quibus priorum temporum Christi fideles latitabant, & sepeliebantur, nunc *le Catacombe*, ut ex Actis Sanctorum Martyrum constat. Si Inscriptio hæc ex Logorio profecta fuisset, aliquis fortasse impostur... suspicatus fuisset. At Mutinæ integrum marmor adhuc visitur.

COLLEGIUM AUGUSTALIUM.

5 *Venafri, in Sancti Augustini. Ex Donio.*

C. MANILIVS. FORTIS. AVGVSTALIS
PATRONVS. COLLEGI. ET. LVCVLLANA
SPECIES

Alibi hanc eamdem Inscriptionem repetit Donius, & legit LVCANA. *Collegium Augustalium* nobis exhibere videtur hic Lapis. Nescio, an quisquam alius antea produxerit. De *Augustalibus* egi ad Classem XXI. Uti *Collegia Pontificum*, *Augurum*, *Fratrum Arvalium* &c. olim extitere, ita & *Augustalium*, qui & ipsi inter sacros Ministros recensebantur. Vide & infra *Collegium Sevirûm*. *Seviri* non alii fuerunt ab Augustalibus.

COLLEGIUM CAPULATORUM SACERDOTUM DIANÆ.

1 *Allifani,*
ad Sanctam Mariam Novam.
E schedis meis, & ex Donio.

COMINIAE
L. FIL
VIPSANIAE
DIGNITATI
C. F
COLLEOIVM
CAPVLATORVM
SACERDOTVM
DIANAE

Et illud Collegium nunc primum erumpit. Sed quodnam fuit Collegium illud? Conjecturis in re incertâ agam. Si *Capulatores* fuerunt, uti legendum videtur, illorum munus fuit, Populo Oleum admetiri. In tertia Urbis Regione apud Sextum Rufum, & Publium Victorem, *Schola Quæstorum, & Capulatorum* fuit. Igitur hi Collegium constituebant. Verum quid rei fuit *Sacerdotibus Dianæ* cum hocce hominum genere? Nullum certe videtur. At quando hoc continuato sermone, ac sine ulla conjunctiva aut disjunctiva particula habemus *Capulatores Sacerdotes Dianæ*, fas est opinari utrumque munus ab illorum hominum Collegio fuisse gestum. Fieri enim potest, ut pro *Capulatores* legendum sit *Capulati*. *Capis*, inquit Festus Lib. 6. *Vasis genus est Pontificalis*. E *Capis* efformatum *Capula*. Varro Lib. 4. de Lingua Latina: *Capis, & minores Capulæ, a capiendo*. *Harum figuras in Vasis sacris lineas & fictiles antiquas, etiamnunc videmus*. Num ex hisce Vasis, seu *Capulis* *Capulati* fuerunt *Sacerdotes* illi *Dianæ*? In Gruteriana Inscriptione pag. 308. num. 5. *Capillatus* appellatur Sacerdos Cybeles. Ita & Dianæ alia de caussâ *Capulati* potuerunt nuncupari.

3 *Mevaniæ.*
Ex Donio.

C. ATTIVS. Ɔ. L.
IANVARIVS
VI. VIR. S. F. VIIII VIR VAL
HIC. COLLEOIO. SVO CENTO
NARIORVM LEGAVIT. HS ∞ EX
CVIVS REDITV QVOTANNIS
DIE PARENTALIVM NE MINVS
HOMINES XII. AD. ROGVM SVVM
VESCERENTVR
CVRA. COLL. CENT

Fuit hic *Sevir*, seu *Sexvir Sacris Faciundis*. Muneris hujus alterum exemplum habes in lapide Gruteriano pag. 45. num. 8. Sed quum *Sacris Faciundis* præfecti solerent esse *Quindecemviri*, ut crebræ Inscriptiones ostendunt: suspicari mihi liceat *Severos* eodem munere functi. Mos etiam fuit ad Tumulos, non verò ad *Rogos*, Parentalia celebrare, atque Rosas & dapes ad sepulcra deferre. Quin ergo hîc *Rogus* memoratur. Et præcipue quod Rogi post incendium nulla pars, immo ne ipsa memoria servaretur. Dicitur quoque *Attius* iste *Januarius* VIIII. VIR. At *Novemviros* antiqui minime noverunt. Tenuis etiam videatur Mille Sestertiorum summa, ut ex ejus reditu XII. homines vescantur.

COLLEGIUM CENTONARIORUM.

2 *Sestini,*
in platea Plebis.
Ex Clariss. Gorio.

C. ASTRICIO
F. CLV. VITVLO
EQVO. PVBLICO
IIII. VIRO. QVINQ.
PRAEF. COH. PRIM
PRAET.....ILLYRICOR.
ET. MAVRITANORVM
TRIB. COH. III. VLPIAE
ET. LEGAT. ANTONI
NI. PONTIF. II VIRO
QVINQ. III. VIRO
FLAM. DIAL. COLL.
CENT. PATRONO
L. D. D. D

Frequentes se nobis offerunt in antiquis lapidibus *Centonarii*, eorumque *Collegium*. Disputatur adhuc, quamnam illi Artem exercerent. Verisimiliter eorum sententia creditur, qui *Centonarios* (a *Centonibus* certe appellatos) non alios fuisse arbitrantur, quam Sarcitores vestium, præcipue rusticanarum, servilium, & plebis, fortasse & militarium. Venetiis *Strazzaroli* nuncupantur, Florentiæ *Regattieri*. Qui semper vetera vestimenta, stragula &c. vel tota divendunt. Horum ingens erat olim copia, neque minor hodie. Eorumque Collegio, nulla, ut reor, tunc Civitas carebat. Hæc tamen opinio nonnullis adhuc laborat difficultatibus.

4 *Frusinone,*
E schedis meis.

DIANAE
AVO. SACR
C. CENTRONIVS C. F
TROM. PAPIRIVS
AVGVR. II. VIR. POTEST.
II. VIR. QVINQVENN. PO
NT. MINOR. COLLEG
CENTONAR
ET. DENDROPHOR

5 *Brixiæ,*
apud N. V. Julium Antonium Averoldum.

DIS MANIB
CORNEL. M. F.
PROCVLI
COLL. CENTON
ET M. CORNELIO
AEQVO PATRI ET
QVINTAE MATRI

1 *Asculo,*
in Sancti Francisci.
Ex Donio.

COLL. CENT
HELVIVS. LEO
OB. MERITA. ERGA. SE
COLLATA

3 *Torcelli.*
E schedis Nicolai Patediani.
Misit etiam Comes Franciscus Brembatus Bergomas.

L. OGIVS PATROCLVS
SECVTVS PIETATEM
COL. CENT. HORTOS
CVM AEDIFICIO. HVIC
SEPVL. IVNCTO. VIVOS
DONAVIT. VT. EX
REDITV. EOR. LARGIVS
ROSAE. ET. ESCAE
PATRONO. SVO. ET
QVANDOQVE. SIBI
PONERENTVR

4 *Brixiae,*
apud N. V. Julium Antonium Averoldum.

L. FIL
PICATIAE
COLLEGIA
CENT. ET. FAB
L. D. D. D

5 *Ibidem,*
apud Equitem Hortensium Pavonum.
E Vinaccesio.

COLLEGIVM
CENTONAR
C. VIBIO. IVNTO ET
C. VIBIO BVRDONI
VI. VIRO. AVG

2 *Arimini,*
in mœnibus Civitatis,
Juxta Sancti Bartholomæi.
Ex Garuffio, & schedis meis.

L. FAESTELLIO. L. F. ANI
SABINIANO. PROC. PANTOMI
AVG. PII. I. V. PAN. INF.
PROC. XX. VIR. REGION
CAMP. APVL. CALABR
EQVO PVBL. AVG. III. VIR.
[redacted] II. VIR. QVINQVENNAL
PATRONO COL
COLLEG. CENTON
PATRONO OPTIM. ET RARISSIMI
HONOR. ACCEPT
IMPENS. REMISS
L. D. D. D

Habes hic *Fæstellium Sabinianum Procuratorem Pantomimorum Augusti Pii*, si Garuffium auscultas. At in schedis meis hæc ita in principio leguntur:

L. FASCELIO. C. F
SABINIANO. PROC. D. ANTON
AVG. PIL IV. PAN. INF.
PROC XX. HER. &c.

Hoc est *Procuratori Divi Antonini Augusti Pii*, *Juridico Pannoniæ Inferioris*, *Vicesimæ Hereditatium* &c. Quam sane lectionem Garuffianæ præferendam reor. Fuit etiam *Fascelius iste Sabinianus Patronus Coloniæ* Ariminensis, ut habes in octava linea marmoris hujus. Ei verò Statuam *Collegium Centonariorum* decrevit; at Fascelius *honore accepto*, hoc est honorifico illo decreto contentus, *impensam remisit*, proprio namarum ære Statuam sibi procuravit.

6 *Vicentiæ,*
in Palatio Episcopi.
Ex Marzaro.

COLLEG. CENT. M.
VIC.

Idest *Collegium Centonariorum Municipii Vicentini*, seu *Vicetini*.

7 *Brixiæ,*
in Turri Palatii.
Ex Vinaccesio.

CONSVLARIS
SORORIS FILIAE
COLLEGIA CENTON

CODICARII.

1 *Romæ, in Vinea Cardinalis Carpensis. Ex Ligorio.*

AEGIPPI

L. MVSSIO. AEMILIANO
LAVRENTI. LAVINATIVM
IIII. MIL. V. E. PRAEF. VEHICVL.
TRIVM. PROV. GALL. LVGDVNENS.
NARBONENS. ET. AQVITANI
AD -S-S-. LX. PROC. ALEX. PELVSI. PPRAET
AD -S-S- C. PROC. PORTVS. VTRIVSQ. RE
VIRO. INNOCENTISSIMO
CODICARII. NAVICVLARII. ET
QVINQ. CORP. NAVIGANTES. OB
INSIGNEM EIVS ERGA SE
BENIVOLENTIAM AC SINGV
LAREM. ABSTINENTIAM

In latere.

DEDIC. XV. KAL. IVN.
DD. NN - - - - - - - - - - - - -
AVG - - - - - - - - - COS
CVRANT. NVN. HERMOGEN
AV. N. L. PAVLINO. CON - - - - -

Legitur & in Thesauro Gruteriano pag. 440. num. 3. sed manca, & Consulatus vestigiis destituta. Putat Ligorius, expuncta fuisse nomina *Cari*, & *Numeriani Augustorum*, qui Anno Christi 284. Consules processere, nam Lapidis characteres parum concinne efformati, declinantis Latinæ Linguæ Sæculum indicant. *Codicarius* (idem atque *Caudicarius*) quis fuerit, docebit nos Seneca in Lib. de Brevitate Vitæ Cap. 13. *Plurium tabularum contextus, Caudex apud antiquos vocabatur: unde publicæ tabulæ Codices dicuntur. Et Naves nunc quoque, quæ ex antiqua consuetudine per Tiberim commeatus subvehunt, Caudicariæ vocantur.* Naves quoque *Caudicariæ*, sive *Codicariæ* memorantur Varroni, Nonio Marcello, Festo. Præcipue verò appellati *Caudicarii*, qui Frumentum per Tiberim Romam devehebant: idque patet ex l. 9. Lib. 14. Tit. 4. *de Suariis* in Cod. Theodosiano, ubi ratio proponitur *ad excludendas Patronorum Caudicariorum fraudes, & Portuensium furta Mensorum*. De illis digna est, quæ legatur Inscriptio apud Gruterum pag. 412. num. 2. Ita in l. 12. Lib. eod. Tit. 3. de *Pistoribus* prohibentur *Patroni Pistoribus constituti, Caudicariorum Corpori de cætero copulari*. Sequuntur in hoc marmore QVINQ. CORP. hoc est, ut opinor, *Quinque Corporum Navigantes*. Erant enim in Tiberi, qui triticum, ut diximus, Romam adducebant, qui Vina, qui Marmora, qui Ligna, &c. Singularum specierum *Navigantes* suum Corpus constituebant, sive Societatem, ac Sodalicium, suis legibus constrictum. Itaque præter *Codicarios*, & *Naviculares* (qui videlicet Naviculis homines per Tiberim vehebant, aut transmittebant) *Quinque* alia *Corpora Navigantium* erant, a quibus concordi studio posita fuit statua *Æmiliano* nostro. Vide Lib. 14. Tit. 2. *de Privilegiis Corporatorum Urbis Romæ* ejusmodi enim homines *Corporati*, & *Collegiati* appellabantur. In Gruteriano exemplo legitur PROC. PORTVS VTRIVSQ. A. . . . In Ligoriano VTRIVSQ. RE. Mihi scriptum creditur in illo Lapide VTRIVSQ. R. T. idest *Procuratori Portus Utriusque Ripæ Tiberis*, Urbis videlicet Ostiensis, & Portuensis ad fauces Tiberis.

COLLEGIUM DENDROPHORORUM.

2 *In Castro Monterii. Ex Domo.*

COLL. DENDR
C. CRISPIVS. HESPERIO. VI. VIR
BRIX. ET. VER. NOMINE. SVO
ET. MARIAE SYNETH
VXSORIS. ET. IN. TVTELA
DEDIT HS

Et istud Collegium sæpe occurrit in antiquis Lapidibus: Nulla quippe Civitas fuisse videtur, quæ non haberet *Collegium Dendrophororum*, *Centonariorum*, & *Fabrorum*. Quid verò *Dendrophori* forent, diu disputatum fuit, & adhuc sub judice lis est. Eos nonnulli credunt, qui ligna ad fabricas, & ad quodcumque ligneum opus, opportuna vendebant. Constantinus Magnus Augustus Anno Christi 315. (ut est in Codice Theodosiano Lib. 14. Tit. 8. l. 1.) mandavit, *ut in quibuscumque oppidis Dendrofori fuerint, Centonariorum, atque Fabrorum* (Collegiis, aut Corporibus) adnectantur. Propterea non paucæ ex vetustis Inscriptionibus prostant, in quibus *Dendrophoros* cum *Centonariis* conjunctos deprehendimus. Sed mihi *Dendrophororum* Collegium nihil aliud fuisse creditur, nisi Sodalicium aliquod sacrum Ethnicæ Superstitionis. Vide in Codice Theodosiano Legem XX. Lib. 16. Tit. 10. *de Paganis*. Ibi Honorius Augustus omnia Templa Paganorum, eorumque sacros reditus aut Fisco, aut Christianæ Religioni adjungit, *ita ut omnes expensæ illius temporis ad Superstitionem pertinens, quæ jure damnata est, omniaque loca, quæ Fredianes, quæ Dendrophori, quæ singula quæque nomina, & professione Gentilitiæ tenuerunt, Epulis, & sumtibus deputata, fas est, hoc errore submoto, compendia nostræ domus sublevare*. Ex his satis dignoscitur, qui fuerint *Dendrophori*. Ii fortasse, uti Gothofredus conjectabat, arbores stirpitus excisas, aut earum ramos, in sacris Silvanis, aut Liberi per urbem portabant. *Hesperio* in hoc lapide memoratus fuit *Sevir Brixiæ*, & *Veronæ*. Repetitam vidi Inscriptionem hanc inter Donianas, atque in altero exemplo ad quartam lineam legitur MARRIAE. VXOR. IN TVTELAM.

3 *Romæ, in Sancti Laurentii in Lucina. Ex Ligorio.*

MAVORTI
T. STATILIVS. T. LIB
TAVRINVS
PROCVRATOR. BIS. COLL
DENDROPHORORVM
ET. CENTONARIORVM
SIGN. AEN. DD. ET
HS. ∞ ∞ N... LVD. DIVISIT
IN COLL
DECVR. H-S. N
PLEB

1 *In Vico Verziano agri Brixiani.*
Ex Octavio Rubeo.

AEMILIAE
S....AE. AEMIL.
AGRESTINAE
PATRONAE EIVS
AEMIL. PROSOCILE
MATRI EIVS OB MERIT
AEMILIAE SYNELIAE
COLLEG. DENDROF. D. P. S. P

Vinacceſius in penultima linea legit AEMILIAE. SYNECED. SYMPLEDIAE SVAE COLL. DENDROF.

3 *In Civitate Antina in Marſis,*
quae in dorſo Apennini olim fuit.
Ex Phoebonio.

SEX. PETRONEO
SEX. FIL. VALERIANO
IIII. VIR. IVR. DICVNDO
SERGIA. Q. ANTINO. COLLEGIVM
DENDROPHORVM EX AERE COLLATO
PATRONO MERATIPO SVAERVNT OB
CVIVS DEDICATIONEM DEDIT DE
CVRIONIBVS AEPVLANTIBVS SIG. S. F.
VIII. N. SEVIRIS. AVG. AEPVLA. SIO
S + XXII. N. COLLEGIO. S. S. AEDVL
SIG. N. G. S. + XV. N. PLEBI VRBANE
AEPVL. SIO. S. + IIII. N.

Vix alium mihi oſtendas, qui oſcitantius deſcripſerit, aut foedius corruperit vetera monumenta, quam Mutius Phoebonius. Haec mihi ita legenda creduntur:

Sexto Petronio
Sexti Filio Valerio,
Quatuorviro Juri Dicundo,
Seviro Augustali Antinae, Collegium
Dendrophorum Ex Aere Collato
Patrono Merenti Poſuerunt. Ob
Cujus Dedicationem Dedit De-
curionibus Epulantibus Singulis Seſtertios
Octo Numero, Seviris Augustalibus Epulantibus Singulis
Seſtertios Viginti duo Numero, Collegio Supraſcripto Epulanti
Singulos Seſtertios Quindecim Numero, Plebi Urbanae
Epulanti singulos Seſtertios Quatuor Numero.

5 *Romae,*
in domo Caroli Aſtalli.
E ſchedis meis.

TVTICHYLAS HIC POSITVS
QVI FVIT MARGARIT. HIC
HABVIT DEC. VIAT. CONSV
LAREM ET COLLEG. DENTR.
ROMAN Q. Q. P. P. FVIT
QVI RELIQVIT COLLEGIO S. S.
H-S. DECEM MIL. N. VT EX VSVRIS
EIVS OMNIBVS ANNIS PARENTET
EI HOC LOCO AVT SI NON FACTVM
FVERIT ANTE TERMINAL. INFERET
AERARIO. P. R. DECEM M. N.

Margaritarius hic fuit, idest, qui *Margaritas* mercatur, ac venum exponit. Quae ſequuntur, ita lego:

Hic Habuit Decuriam Viatoriam Conſularem, Et Collegium Dendrophorum Romanorum Quinquennalis Perpetuus Fuit.

Explicatione reliqua non indigent. Vide Gruterum pag. 611. num. 1. Ubi *Perſius Libertus* exornatur Decuriis *duas Viatorum, & Lictorum Conſularem.* Idest adſcriptus fuit Decuriis Viatorum, & Lictorum Conſulis, ſive Conſularem.

2 *Inter materias antiquae Civitatis Carſeolanae.*
Miſit V. doctiſſ. P. Philippus Camer[illegible]
Presbyter Oratorii Camertenſis.
Et ex Donio.

M. METILIO. SVCCES
SO. M. METILI. REPEN
TINI. PATRONI. COLO
NIAE. FILIO. PATRO
NO. ORDINIS. AVGVS
TALIVM. MARTINOR
COLLEOIVM. DENDRO
PHORVM. CARSEOLA
NORVM. PATRONO
OB. MERITA. EIVS
L. D. D. D

Donius legit M. METILI REGENTINI. Et infra AVGVSTALIVM MARTANORVM. Uti ego edidi, habetur in altero Lapidis ejuſdem exemplo, quod ad me miſit accuratiſſimus antiquitatum inveſtigator, & egregius Romae Matheſeos Profeſſor P. D. Didacus de Revillas Abbas Hieronymianus. Attamen in ſcriptum ego ſuſpicor MARTIANORVM, I videlicet incluſo & ſupereminente in T. Nam uti Sodales Augustales *Flaviales*, *Claudiales*, *Antoniani* &c. inſtituti olim fuerunt in honorem Veſpaſiani, Claudii, Antonini &c. ita & in honorem *Martianae* Auguſtae, ſororis nimirum Trajani, inſtituti fuere Sodales Auguſtales *Martiani*, quemadmodum aedificata quoque, aut appellata fuit ex illius nomine *Martianopolis* Civitas in Mœſia inferiori. Apud Gruterum pag. 3... num. 7. C. *Corellius* dicitur *Sodalis Marcianus*, *Aurelianus*, *Commodianus* &c. *Carſeolos* in hoc Lapide intuere, ſcilicet Æquorum Oppidum, quo deductam fuiſſe Romanorum Coloniam, non uno in loco teſtatur Livius.

4 *In incerto loco.*
Ex Donio.

P. PETICIVS. AMANDVS
FABER. COLL.
DENDROPHORORVM
OSSARIA. FEC

COLLEGIA VARIA FABRUM.

6 *Catiagi,*
in agro Brixiano.
Ex Ligorio, & ex Rubeo.

C. AEMILIO
C. F. FAB
PROCVLO
Q. ADLECTO
INTER. II. VIRAL
FLAM. DIVI AVG
COLLEGA
FAB. ET. CENT
TITVL. VSVS

Sub *Fabrorum* nomine variae Artes olim venere. Eorum verò Collegium tum *Centonariorum* & *Dendrophororum* Collegiis connexum fuiſſe, ſupra vidimus.

1 *Brixiæ, in domo Montiorum. Ex Octavio Rubeo.*

COLL. FABR.
SP. ATILIO
CEREALI
QVI REM SVAM
COLL. RELIQ

3 *Arimini, in Porta Sancti Bartholi. E schedis Farnesiis.*

L. BETVTIO. L. F. PAL. FVRNIANO
PF. LEG. I. ITAL. II. VIR. I. D.
III. VIR. AEDIL. CVR. PONTIFICI
FLAMINI DIVI NERVAE
PATRONO. COLON.
COLLEG. FABR.
AMANTISSIMO PATRIAE
L. D. D. D

5 *Fæsulis. Ex Ligorio, ac Donio.*

MAVORTI
M. CENTONIVS. SEX. F. POL. ANTIQVE
IIIIII VIR. AVGVST IIIII. VIR
QVINQVEN. COLLEG OMNI
FABRVM
PROC. PECVN. PVBL.
OB. MERITA EIVS
Q. FACVVIVS. Q. F. POL. VIRIVS
CALVINVS. IIIIII. VIR. AVG
II. VIR. QVINQVENN.
AVGVR
SION. AIRE. DEDERONT
PON. N. LXXV.

AIRE pro AERE, sive *Æreum Signum*, simulacrum videlicet *Pondo numero* LXXV.

7 *Romæ, apud Ficoronium. Misit Ramagninus.*

IVLIA ARESCVSA FECIT SIBI ET
Q. HATERIO EVAGOGO CONIVOI SVO
DEC. COLL. FABRVM
LIBERTIS LIBERTABVS POSTERISQ. EOR
ET Q. HATERIO VALENTI. ITV. AMBITV
IVLIAE. FVRAFSINI FILIAE. ITV. AMBITV
Q. HETERIO EPIGENE INTROITVB
HOC MONVMENTO H. M. H.

2 *Ibidem. Ex Ligorio, ac Donio.*

L. ANTESTIO. L. F. FAB
SABINO
EQVO. PVBLICO
II. VIR. QVINQ. FATRO
NO. COLLEG. FABR.
TITVL. VSVS
D. D
FANE. ET. VINO. ET SING
CCCCXII. PER. GRAD. DIVIS

Hoc est *Per Gradus Divisit.*

4 *Brixiæ, apud Ugolinum Palatium. Ex Rubeo.*

BITTALIAE
F. F
FESTAE
COLLEGIA
FAB. ET. CENT.
TITVL VSA

6 *In Castro Montorii. Ex Donio.*

L. OABONIO ARVNCVLEIO VALERI
ANO. V. F. EQ. R. SACERD. E. PRINCIPAL
OMNIBVS. HONORIBVS. FVNCTO. PATRIAE
AVO. SENATOR. CVRATOR. SVO
ET PATRONO. OB. MERITA
COLL. FABR. ET. CENT
L. D. D. D

Heic etiam mihi suspicionem vitii ingerunt Sigle V. F. insuetæ. *Fidelissimo Viro*, vel *Forti*, inquias. Hoc minime factum est ad eludendam peregrinitatem formulæ. Animadverte quoque *Patrea* pro *in Patria*. *Avo Patroo* legit Donius. Mihi est *Avo Senator*; hoc est *Avo Senatoris*, aut *Senatorum*.

8 *Arelate. Ex Petro Saxio.*

D. M
L. IVLI. AVGVS
TALIS FABR
TIGN. CORPOR
AREL. L. IVLIVS
TROFHIMVS
PATER INFE
LICISSIMVS

1 *In Oppido Bottochflava, Comitatus Hadzegg in Dacia. Misit Apostolus Zivo V. Cl.*

D. M
C. IVLIO
MARIO
EX COLLEG.
FABR.
VIXIT. AN. LX.
COLL. SS.

Idest: *Collegium Suprascriptum*, subaudi, *posuit*. Pro MARIO Duillius habet MARCO. Ita & Clariss. Massejus, qui lapidem illum nunc exstare scribit *Vindobonae in Bibliotheca Caesarea*.

2 *Interamnae. Ex Domo.*

OLIAE. Q. F. ATTIANAE
C. F. PATRON. MVNICIP
ET. COLLEOI. FABRVM
SI PVDICA VENVS ATTIANA
CONIVGI. CASTA. SI GENET
RIX. NATORVM BONO DE
GERMINE. DIDI. HO....MER

In secunda linea C. F. idest *Clarissimae Feminae*. In aliis vetustis Lapidibus Feminae *Patronae* Municipiorum, Coloniarum, & Collegiorum occurrunt. Quaerendum, num eo revera munere ipsae fungerentur, an quod viro juncta forent, qui Patronum agebat. Mancam in fine suspicor.

5 *Aeserniae, in Templo Maximo. Misit P. Alexander Berti e Congregatione Matris Dei.*

C. SAVFEIO. C. L. CRESCENTI. SEX VIR
AVG. QVINQ. COLLEGI. FABRVM

3 *Pisauri. E schedis Farnesian., & Passerianis*

M. NAEVIO. M. F. PAL. MAGNO. AVGVRI
COLLEG. FABR. PATRON. OB. MERITA
NAEVII CERASI PATRIS IN QVORVM
HONOR. ISDEM CERASVS HS. N. X.
ARCAE INTVLIT ET IN TVTELAM
STATVAE HS N XX. CVIVS DEDICA
TIONE SPORTVLAS DEDIT. L. D. D. D.

Vide Gruterum pag. 440. num. 8. qui mancum protulit.

4 *In Ecclesia Abbatiali Sancti Laurentii in Campo, prope fluvium Cesani non longe, ubi olim Suasa Civitas. Misit Lucas Antonius Gentilis.*

Q. RANIO. TERENTINA. HONORATIANO
FESTO C. M. V. QVAEST. PROV.
SICILIAE. AED. CVR. PRAEF.
TVTEL. PRAEF. AER. MIL. LEG.
LYCIAE PAMPHYL. LEG. LEG. II.
ADIVT. PROCOS. LYC. PAMPH. SECVN
DVM VERBA. TESTAMENTI ORDO
SEXVIRAL. COLL. FABR. COLL. CENTON

Si fieret, e siglis C. M. V. detraherem illud M. ut esset *Clarissimo Viro*. Vide tamen infra similes siglas, ut ideo hasce interpretari fere possis *Clarissimae Memoriae Viro*. Ranius iste Honoratianus fuit *Praefectus Turiarii*, quod munus recurrit in Gruteriano marmore pag. 361. num. 1. *Ordo Sexviralis* ad Augustales referendus est. Vide infra Inscriptionem C. Maturi.

6 *Brixiae, apud Carmelitas Lapis apud Rubeum vitiis scatens. Inde haec pauca excerpsi.*

VALERIAE VRSAE QVAE VIXIT
MECVM ANNOS XXX. MENS. III. D. VIII.
QVAE COLLEG. FABR. AGELLVM. AESIANVM SVVM
MANCIPAVIT SE VIVA EX DI MID. PORTVS VASISTA VT EX RED
ITV EIVSDEM AGELLI Q. ASIL IO CONIVGI SVO IDEST IX.
KAL. NOV. DIE NATALIS EIVS. ITEM PR. ID. MAR.
DIE NATALIS SVI SING. ANN ..... PER MAGISTR.
CELEBRENTVR. ITEM EO DIE ROSAE ....IN PER
PET.........

In altero latere.

M. VLPIVS
FORTVNI
VS. CONIV
GI CASTIS
SIMAE

1 *In Meldole agri Brixiani.*
Ex Vinaccesio.

D. M.
V. F.
L. VALERIVS
VRSIO. L.
VALERIO ASINONI
FILIO PIENTISS.
B. M.
ET SIBI
IMMVNES RECEPTI
IN COLLEG
FABRV̄M

In Collegiis *Immunes* quandoque deprehendas, ita, ut opinor, appellatos, quod ab oneribus, aut collationibus exempti forent.

4 *Befutii in agro Mediolanensi.*
E schedis Fratris Jucundi,
misit Gorius.

BERICAI CENIONI VAL
ENTINI PONTIF. DECVRIA
II. IX. ↃIIII. M. MACRINI
VALERIANI CENTVRIA XII
L. SCRIPONI PETRONIANI
DECVRIA PR. LXXXIII
SALVI VITALIS SECVNDI
CENTVRIA PR
CVRATORIB. AN. III. COLL. FAB. ET CENTO.
CARI ANN. CXXXVII
CONCORDIAI EORVM
L. PARIVS HERMES

In schedis meis marmor hoc ponitur *Ostilia ad ripam Padi*. Ibi legitur in primâ lineâ BORICRI. In tertiâ II. IX. ↃIIII. In quarta CENTVRIA XII. L. In quinda L. SCREPONI. Vox CARI in antepenultimâ obscura est. Nihil aliud mihi succurrit nisi *Oppidum Carsibum in agro Statiellate* (scilicet agri *Aquensis* in Monteferrato) memoratum a Livio Lib. 42. Cap. 6. Fortassis inde translatus in Mediolanensem agrum lapis fuit, ibique mentio sit *Fabrûm & Centonariorum Carsibanorum*. In schedis meis legitur CAARI, nullo sensu. Num si *Caro*, Oppidum inter Savonam & Aquas Statiellas, unde nomen traxit?

5 *Velitris,*
apud Michelettor.
Ex P. Vulpio V. Cl. Soc. Jesu.

VARRONIVS NICIA
MAG. QVINQ. CONLEG. FABR.
TIGNARIORVM LVST
VIXIT ANNOS XCIII.

Doctissimus P. Vulpius opinatus est, vocem LVST. significare LVSTRAVIT. Puto ego LVSTRI, videlicet *Primi*, *Secundi* &c. ut in aliis lapidibus.

2 *In Dacia in Carolina.*
Misit Apostolus Zeno.

P. F. PAP.
STEVANDO
I̅I VIRO ET SA
CERD.....LAI
EQ. R. E. M. V.
FABIA LVCIL
LA. E. M. V. FILIA
MATER. COLL.
FABR. ET CENT
COLONIAE. SS.
SOCERO SVI
AMANTISSI
MO

Nuper ad Inscriptionem *Q. Rami* vidimus figlas C. M. V. Heic habes hasce E. M. V. Fortasse significant in quintâ lineâ *Egregiæ Memoriæ Viro*, in septima verò *Egregiæ Memoriæ Viri filia* &c.

3 *Aquilejæ,*
in Monasterio.
Misit Comes Franciscus Beretta Utinensis.

COLLEGIA FAB. ET. CENT.
STATVAM AVRAT. PONEND.
HONORE
CONTENTVS

6 *In Villa Flumica agri Aquilejensis.*
Misit Comes Franciscus Beretta Utinen.

C. VALER. C. F.
VEL. EVSEBETI
I̅I̅I̅I̅. V. I. D. IIIIV. I. D. Q. Q.
PATRON. SEPT AVRELI
AVG. I̅I̅I̅I̅I̅. VIR. PATRON
COLL. CENT. ET. DEND. AQVIL
OB INSIGNEM. EIVS. EROA. SE
LAROITION. ET. LIBERALITA
SVFFRAG. VNIVERS. EX AER C
COLL. FABR
PATRON. DIGNISSIM
L. D. D. D

Occurrit heic nobis *Valerius Eusebes Patronus Collegii Centonariorum, & Dendrophororum Aquilejensium*, qui & Patronus *Septimiæ Aureliæ*. Postremo hoc nomine designatur Civitas Norici, eademque mihi creditur, atque memorata in Inscriptione apud Lazium, & Gruterum pag. 345. num. 8. Ibi dicitur *Colonia Aurelia Antoniana*. Cluverius quoque, nescio quo marmore fretus, *Coloniam Aureliam Lauriacensem* in eodem Norico nobis exhibet. Hæc fortassis a præcedenti diversa. *Septimiæ Aureliæ* cognomentum Severus Augustus, ejusque Filius Caracalla dedisse videntur.

1 *In Monte Casino.*
Ex Ligorio.

LIBERO. PATRI. SAC.
L. PAVIVS. L. F
STELLATINA
ANOCCIVS
II VIR
QVINQ. COL
FAB. FRETEAL
SVA. PEC. DD.

Quid sint *Fabri Fretealer*, ne a me pete. An potius legendum *Coloniae Fabrateriae*, sive *Fabraternae Fretealis*? Vellejo teste Lib. I. Cap. XV. Romanorum Colonia deducta fuit *Fabrateriam*, quae Oppidum Latii fuit. Plinius agnoscit *Fabraternos veteres & novos*, Postremi apud Gruterum pag. 1095. 6. in Lapide dicuntur *Fabraterni Novani*. Veri mihi videtur simile, *Veteres* cognomen *Fretealium* gessisse. Non longe a Casino situ erat *Fabrateria*; ac facile propterea illuc deductus Lapis fuit.

3 *Asta.*
Ex Donio.

CONCORDIAE
COLL. BABR. HASTENS
M. VETTIVS. SECVNDVS
IN. MEMORIAM
VETTIAE. CIVITATIS. SORORI
C. STERTINIO. M. F. MAXIMO
XVIRO. STLITIBVS. IVDICAN
[illegible] TR. PLEB. PR. PRAEFECT
A . . . . ARIA . . . . . . II . . . . N
P. LAETILIVS. P. L. PAL. HILARVS SPVR[illegible]
MAGISTER MINERVALIS

MAEVIA. Ɔ. L — CLVSIA. C. L
ALMYRIS — TOPIA

Uti in aliis Inscriptionibus occurrunt *Magistri Egeriae*, *Feroniae*, *Mercuriales* &c. ita heic habes *Magistrum Minervalem*. Afiensis civitas sine adspiratione spectandam se praebet in antiquis Libris. Attamen in Lapide Gruteriano pag. 1107. num. 10. non secus atque in hocce Doniano, scriptum legitur HASTENS. aut HASTA.

4 *Praeneste,*
in Sancti Petri.
E Suaresio.

VENANDI STVDIOSO
TI. CLAVDIO NICOSTRATO
IIIIII. VIR. AVG. QVINQ. PERPETVO
COLLEG. FABR. PRAENESTINOR.
ANNIA PROCILLA CONIVX ET
CLAVDII NICEPHORIANVS
PROCVLVS ET ANNEIANVS
FIL.

2 *Caere, sive Cervetri,*
in Sancti Pauli
Ex Ligorio, & schedis Farnesiis.

TI. CLAVDIO DIVI. AVG. F
AVG. PONT. MAX. TRIB. POT. XX.
L. PAVLLVS. L. F. CLV. ATTICVS
PRAEFECTVS. FABRVM. CAER. -
S. P. EIVS. C. C
Q̄ . Q̄
CORPOR. MAGNAR. CORP. TIGNARIORVM
ET. CORP. DENDROPHOR. ET. FERRARIORVM
Ꝺ STAT. EX. AERE. PR. IMM. ET. CORPOR Ꝺ
SVA. PECVN. IN. DED. EPVL

Priorem tantummodo partem lapidis hujus ex Panvinio dederat Gruterus pag. 235. num. 9. Ut alibi monui, *Magnarii* mihi fuisse creduntur Mercatores, qui merces divendebant, ut nunc dicimus, *all' ingrosso*. *Tignarii*, seu *Tignarii*, qui Tigna ad domorum fabricam suppeditabant. *Fabros Ferrarios* Vegetius memorat. Et in lapide Gruteriano pag. 261. num. 4. elogium Faustinae Augustae ponunt *Magistri Quinquennales Collegii Corporis*, seu Corporatorum *Fabrûm Ferrariorum*, *Tignariorum*, *Dendrophorum*, & *Centonariorum*. Scaliger in Indice Gruteriano siglas in quinta & sexta linea interpretatur *Solo privato ejus*, *consensu Collegii Quinquennalitiorum*. Mirum est, quam latus fit ariolandi campus, interpretari volenti antiquorum siglas, & quam promta sommandi occasio. Amplam hujusmodi somniorum copiam habes in Sertorii Ursati Libro, alioquin utili, de *Notis Romanorum*. Hoc in loco continuata oratione recensita mihi coadunetur alia *Paulli* illius *Attici* munera, atque ut appellari *Quinquennalis Corporis*, seu Corporatorum, *Magnariorum*, *Corporis Tignariorum*, & *Corporis Dendrophorum*, & *Ferrariorum*. Nam quod est ad S. P. EIVS. C. C. liceat & mihi divinando interpretari: *Sacro Praecepto Ejus* (nempe Tiberii Claudii Augusti) *Curator Coloniae*, illius omnium, in quo loco Statuam hac erecta fuit in honorem ejusdem Tiberii. Sed quaenam Colonia? In schedis Farnesiis Anno Christi MDV. scriptis haec eadem Inscriptio refertur (quod animadvertant velim Ligoriana omnia fallidientes) dicitur excisse *Castellaccio inter Falum*, & *Sanctam Severinam* sive *Severam*, non vero *Caere*, ut habet Ligorius. Atqui in ea regione (neque longe a Caere) fuit olim *Castrum Novum*, teste Livio Lib. 36. Cap. 3. *Colonia* Romanorum. Ad eam ergo locum spectare potest Inscriptio. Oppidulum Sanctae Severae ex Castri Novi ruinis emersisse creditur. Atticus igitur ut noster Tiberio *Statuam ex aere proprio posuit*. *Immunes* vero & *Corporati* (sive *ex Corpore*, ut est in schedis Farnesiis) sua pecunia *Epulum in dedicatione* Statuae dederunt. In Farnesiis legitur DED. EPVL. Ceterum Donius quoque Inscriptionem hanc protulit, sed nimis ab exemplis, quibus ego sum usus, discordem. Scilicet is habet:

PRAEFECTVS. FABR. CAER
CORP. ROBVSTARIOR
COR. FERRARIORVM
P. STAT. EX. AERE
PR. IMM. E. CORP
SVA PECVNIA
D . D

Unde tanta diversitas Donio emerserit, divinare nescio. Ut *Robustariorum* vocem antea ignotam explicaret Clariss. Gorius, ad *Roborem* urborem confugit. At videbit vir doctus, ut puto, quam perspicuum ex vitiato marmoris hujus exemplo prodiisse ROBVSTARIOS, quos Latinorum nemo agnovit.

1 *Perusiæ,*
in ædibus Comeis della Penna.
E schedis meis.

ACILIVS. A. F. GLABRIO
IIII. VIR. QVINQ. PR. COL. FABR
COS. PRAEFECT. COHORT.
HEDVORVM

3 *Romæ,*
in Vinea Alteriorum.
Ex Donio.

C. PHILIPPO
EQVITI ROMANO
CORPVS. FABRVM
NAVAL. OSTIENS
QVIBVS. EX. S. C
COIRE LICET
S. P. P

Novit quicumque Jurisprudentiæ antiquæ studet, aliquando probata, quandoque verò vetita fuisse a Romanis Artificum *Collegia*. Julius Cæsar cuncta submovit. Augustus subinde antiqua tantùm retinuit. Denique iis tantummodo coire posse datum fuit, quibus Senatus veniam coeundi faceret: idque interdum in vetustis lapidibus expressum, ut in isto, legitur.

5 *Maritimæ.*
Ex Ligorio.

Q. POPPEDIO. Q. F. VEL
TERTIO. SERENO
$\overline{\text{II}}$ VIR. ORDINARIO
$\overline{\text{II}}$ VIR QVINQVENN
FLAMINI. DIVI. ANTO
NINI. PII. ET. D. M
AVRELII. ANTONINI
AVOVR. OB MERITA. EI
VS. COLL. FABR
ET. TIGN. ET
DENDROPHORORVM
D. D

6 *Tolentini,*
in Palatio Magistratus.
Misit P. Philippus Camerinius,
Oratorii Camerinensis Presbyter.

EX S. C.
SCHOLA. AVO. COLLEG. FABROR.
TIONARIOR. IMPENDIS. IPSORVM. AB. IN
CHOATO EXSTRVCTA SOLO.DATO. AB. T. FV
RIO PRIMIGENIO QVI. ET. DEDIC. EIVS. H·S
$\overline{\text{X}}$. $\overline{\text{N}}$. DED.
EX. CVIVS. SVMM. REDIT. OMNIBVS. ANNIS
XII. KAL. AVGST
DIE. NATALIS. SVI. EPVLENTVR

Habes hanc & apud Gruterum pag. 169. num. 6. Emendatiorem meam censeo. Ibi legitur EX S. C. SCHOLA. AVO. FABROR.

2 *Laude Pompeja,*
in Turri Campanaria Cathedralis.
E schedis Ciceroji, & Cyriaci, & ex Donio.

D. M. V. F
L. CASSIVS. EPITHYMETVS $\overline{\text{VI}}$ VIR
SIBI. ET. L. CASSIO. OCYTI PATRON. OPTIMO
ET ATILIAE ACTE VXORI EIVS
QVI OCYS COLLEGIO FABR. LAVD.
IN VTRVMQ. FLOREM PERPETVO SIBI
DEDVCENDVM
H·S. ∞ TESTAMENTO LEGAVIT

4 *Pisauri.*
E schedis Farnesius, ac Donio.

C. MVTTEIO. C. F. PAL. SEVERO
$\overline{\text{Q}}$. $\overline{\text{II}}$. VIR. $\overline{\text{Q}}$. ALIMENTOR
CVRATORI. CALENDAR. PECVNIAE
VALENTINIANAE $\overline{\text{N}}$. HS. $\overline{\text{DC}}$
PATRONO
VI VIR. AVGVST. ET COLLEO.
FABR. CENTONAR. NAVICVLAR
DECVRIONES ET. PLEBS VRBANA
EX DIVISIONE EPVLARVM
OB MERITA
L. D. D. D

Donius habet · PAL. QVINTO. SEVERO. ET infra PECVNIAE VALENTIN. Et in antepenultima linea: EX. OIVI. NERVAE....EPVL.....OB MERITA. Sed & Gruterus hanc protulit, parum a Doniana diversam, pag. 440. num. 6. Is legit C. MVTRIO &c. & VALENTINI.

7 *Florentiæ,*
in cathecumeno Sancti Johannis.
Ex Gorio, & P. Vulpio.

IMP. CAESARI
DIVI. ANTONINI. PII. FIL
DIVI. HADRIANI. NEPOTI
DIVI. TRAIANI. PARTHICI. PRONEP
DIVI. NERVAE. ABNEPOTI
L. AVRELIO. VERO
AVG. ARMENIAC. PARTHIC
MAXIMO. MEDICO. TRIB. POT. $\overline{\text{VI}}$.
IMP. $\overline{\text{V}}$. COS. $\overline{\text{II}}$. DESIGNAT. $\overline{\text{III}}$. PROCOS.
COLL. FABR. TIGN. OSTIS
QVOD. PROVIDENTIA. ET. LIBERALITA
DE SVA INDVLSERIT

Anno Christi 166. posita fuit Inscriptio hæc a Collegio Fabrûm Tignariorum Ostiensium.

1 *Formiis, nunc Mola.*
Ex Ligorio, ac Donio.

D. IVNIO. D. F. PAP. IANVARIO
PRAEF. FABRVM
TIGNVARIORVM
II VIR. QQ. PATRONO
COLL. TIGN. ET. DENDROPH
SER. SVLPICIVS. SACERD
DEAE HECATAE
PERAGEN. CVRAVIT

2 *Romæ,*
penes Anionem Dome Architectum.
Misit Ignatius Maria Como Neapolitan.

L. PLACATO TYRANNO
HONORATO SOLLICITO
FABR. LIGNAR [illegible]
ROM [illegible]
CAPENATORVM
CONIVN [illegible]
EIVSDEM MVNICIPI
AVGVSTARVM EIVS CANOR
ITEM LIBERTORVM IPSIVS

Fortasse legendum in tertia linea TIGNARIORVM. Sunt hæc & alia corrupta.

3 *Ibidem,*
in ædibus Porcariorum.
Ex Ligorio.

L. AQVILLIVS Ͻ. L
MODESTVS. MAGISTER
QVINQVENNALIS. COLLEGI. FABRVM
TIGNVARIORVM. OSTENSIVM. LVSTR. II.
IDEM. AVGVSTALIS. FECIT. SIBI. ET
AQVILLIAE. L. F. APTAE. PATRONAE. ET
SVIS. LIBERTIS. LIBERTABVS. ET DECIMIAES. SP. F.
PRISCAES. POSTERISQVE. EORVM
IN. FR. P. XL. IN. AG. P. XXXIS

4 *Ravelli,*
in agro Neapolitano.
Misit prælaudatus Como.

L. VALERIVS THREPTVS
FECIT. MAG. Q. Q.
COLL. FABR. TIGNVARI
ORVM OSTENSIVM. CVRAT
NE GOTIANTIVM FORI VINARI
Q. Q. COLLEG. GENI. FORI
VINARI....E...PE..PATRIS
ET VALER......STAE

Pro GENI restituendum videtur CENT. aut GEM. In Foro quippe Vinario, uti animadverti in Dissertatione XVI. Antiquitatum Italicarum medii ævi, Argentarii, & Vinarii potissimùm versabantur, ac officinas suas habebant.

5 *In incerto loco.*
Ex Donio.

Q. AZONIO
Q. F. FAB. FELI
CL. DEXTRO
C. V
AED. CVRVLI
DESIGNATO
COLLEGIVM
FABRVM
TIONVARIOR
PATRONO

1 *Sarzanæ, in ædibus Griffiorum. E schedis meis.*

NOMINA. COLLEGI. FABRVM. ILIC

PATRONI

NVNNIVS MONTANVS
VALERIVS PROCVLVS
VALERIVS PROCVLVS FIL.
FABRICIVS FESTVS
TERENTIVS GENIALIS
POMPEIVS FESTVS
FISIDIVS PROCVLVS
CLAVDIVS FELIX
LABERIVS LVPVS
CASSIVS FESTVS
VOLVMNIVS TACITVS
CLAVDIVS SYMPHOR
AQVILIVS EGLECTVS
NVMISIVS CORNILIANVS
NVMISI. S TACITVS PATER COLLEGI
BISELLEARIVS

DECVRIONES

A. OCTAVIVS FAVSTVS. TI
L. ANNIVS FAVSTVS
M. VIPSANIVS POLYBIVS TI
M LIVIVS APTVS M
P. AQVILLIVS SOTERICHVS. SE
Q
SEX
P
T FLAVIVS PROCVLVS. C.
Q. ALBATIVS CORINTHVS HARVSPEX. T. C.
Q ALBATIVS VERNA SCRIBA. M.
L TETTIVS GLYCON MEDICVS. C. IVL.
L. TETTIVS APOLLONIVS MEDICVS. C. C.
C. IVLIVS ITALICVS. S P
C. IVLIVS MATHO. S

Altera Tabula ibidem.

VETTIVS DONATV S
TETTIVS LVCINV S
FORTVNATVS AV G
POMPEIVS AFRICANV S
AQVILIVS IANVARIV S
FVLVIVS HERMERO S
AQVILIVS EVCHARISTV S
LIVIVS HELIODORV S
FLAVIVS APRILI S
VETTIVS PROFVTVRV S
OCTAVIVS MNESTAEV S
OCTAVIVS SVCCESSV S
RVTILIVS PROCVLV S
LICINIVS TACITV S
TETTIVS GEMELLV S
PEDANIVS LIBERALI S
IVLIVS MAXIMV S
TETTIVS TETTIANV S
VALERIVS PROBV S
HERENNIVS DEMETRIV S

OCTAVIVS LVKANVS
FALTONIVS AFRICANVS
MARCIVS ACHILLA
AQVILIVS IANVARIVS
IVLIVS SALVILLVS
VALERIVS VELOX
LEPIDVS FORTIS
PAEDIVS THREPTVS

IMMVN.

HERENNIVS DEMETRIVS IVN.
FLAVIVS IVSTVS

MAT

LEPIDA IVLIA. TITINIA. CRISPIN.
NVMITORIA FELICITAS
FILIAE. IVLIA. PROBIT. FL. ATHENAIS
TETTIVS GAEMINVS
BOIAELLIVS ❦ EIODOTVS
L. POPILIVS GANDIDVS
ANNIVS ❦ SVCCESSVS
TERENTIVS PROCVLVS
AVRELIVS GLYCERIVS
BISELL. DENDROPHOR. D. ❦ D

Sarzanæ ipsimet sub oculis habui, & exscripsi geminas hasce Tabulas, in quibus memoratur *Collegium Fabrûm Iliritanorum*, aut *Ilicensium*. Sed quinam hic locus? In mediterraneis Contestanorum in Hispania oppidum olim fuit a Plinio *Ilici*, a Mela *Ilice* appellatum, nunc *Elche*. Portus quoque *Ilicitanus* a Ptolemæo commemoratur. Sed quî Sarzanam in Liguria hic lapis? Conjecturæ meæ veniam posco. Quod oppidum in *Sinu Spediæ* nunc dicitur *Lerice*, paucis a Sarzana passuum millibus distans, is fuisse mihi creditur apud veteres *Ilex*, & Portus *Ilicensis*. Equidem novi, a Baudrando laudari Ptolemæum & Antoninum, quasi locum illum veteres appellarint *Ericis Portum*. Holstenius quoque pro eâdem sententiâ pugnavit. Sed eos, ut opinor, hîc sua eruditio defecit, & adhuc diligentius in eam rem foret inquirendum. Qui Topographiam eorum Locorum calleat, quæstioni dirimendæ supra ceteros idoneus erit. Cluverium & Cellarium Locus iste fugit. In Part. II. Antiquitatum Estensium animadverti, Anno 1461. Borsium Estensem Mutinæ Ducem emisse Castrum & Oppidum *Ilicis*, situm *in agro Januensi*, *seu Lunensi*, *cum Fortalitio*, *Arce*, *&* *Portu*. En ad ea usque tempora nomen Loci servatum. Ceterum in hisce Tabulis primo recensentur *Patroni* Collegii. Tum *Decuriones*. Apud Fabrettum pag. 75. in Mediolanensi Inscriptione habemus *Decurionem Decuriæ V. ex Centuria IV. Collegii Fabrûm & Centonariorum*. Ergo Collegia in *Decurias* & *Centurias* dividebantur. Quod etiam constat ex altero lapide apud ipsum Fabrettum pag. 448. & ex Gruteriano XII. num. 7. In altera Tabula recensentur *Immunes*. Adjiciuntur etiam *Matronæ*. Sed quod præcipue heic animadvertas velim, doctissimus Chimentellius Anno Christi 1660. integrum Librum edidit *de Honore Bisellii*, Sellâ nempe honorificâ, in Pisano marmore memoratâ. Multum ille exspatiatur, inquirens, cui *Bisellium* traderetur, atque in eam tandem sententiam inclinavit, *Bisellium* præstantioris inter *Severos Augustales* fuisse traditum honoris causâ. Fabrettus quoque supra laudatus pag. 117. Chimentellio adhæret in tribuendo Severis Augustalibus *Bisellio*, sed ita ut honorem *Bisellii* ab honore *Augustalitatis* diversum arbitretur. At nunc a geminis hisce Tabulis ediscimus, non ab *Augustalibus* duntaxat, sed & a *Collegiis Fabrûm*, atque *Dendrophorûm* usurpatum fuisse Subsellium, quod *Bisellium*, quasi duplex Sella, appellabatur. Habemus heic *Bisellarium Fabrorum* in prima Tabula; habemus & in secunda *Bisellarium Dendrophororum*. His adde subsequentem Inscriptionem, quæ nobis exhibere videtur *Decurionem Laberiorum*, & certe prodit *Honorem Bisellii & Augustalitatis*.

1 *In Civitate Potentiæ.*
Misit Ignatius Maria Como Neapolita.

[illegible]NVS. DEC. LIB. DIGNVS
[illegible]NOREM BISELLI. ET. AVG
[illegible]DICAM. MORE. DEDIT. SINGVL
AVG. H-S. XII. POPVLO[illegible]

COLLEGIUM FULLONUM.

3 *Falariæ, nunc Falerone.*
Misit P. Philippus Camerinius
Presbyter Oratorii Camertis.

D. M
T. SILLIO. T. LIB.
PRISCO
MAG. COLLEG
FABR. ET. Q.
MAG. ET. Q. SODAL.
FVLLONVM
CLAVDIAE LIB.
VXORI EIVS MATRI
SODALI. C. FVLLON
T. SILLIVS KARVS ET
TI. CLAVDIVS PHI
LIPPVS MAG. ET
Q. COLLEG. FABR
FILI PARENTIB
PIISSIMIS

COLLEGIUM HERCULANIUM.

6 *Tibure,*
in Sancta Margarita.
Ex Ligorio.

IVNIAE SPECTATAE C. F.
ALLECTAE AB ORDINE SAC
IN COLLEG. AB HERCVL
ANIO. R. S. P. Q. TIB.
L. D. S. C.

Dicitur heic *Junia Spectata Clarissima Femina* allecta in Collegium *ab Herculanio ab Ordine Sacerdotum*. Apud Gruterum habemus Collegium *Isidis*, *Silvani* &c. Ita extitisse videtur Collegium quoque *Herculanium*. Obscura tamen est ejusmodi vox, uti & R. subsequens. Reliquas enim sigla legimus: *Senatus, Populusque Tiburs; Locus datus Senatus Consulto.*

COLLEGIUM FAMILIÆ JUNIORIS JULIANÆ

2 *Romæ,*
Ex Malvasia, & ex Donio.

IVLIAE EVTYCHIAE
C. IVLIVS FORTVNATVS
CONIVGI. CARISSIMAE
FECIT SIBI ET SVIS
LIBERTIS. LIBERTABVSQVE
POSTERISQVE EORVM
MONVMENTO ADSIGNATO EX DECRETO
MAGISTRI. Q̄. Q̄. COLLEGI FAMILIAE
IVNIORIS IVLIANAE
HOC. MON. HER
ED. EXTER. NON SEQVET
H. M. D. M. A

Collegium Familiæ Junioris Julianæ constitutum fuisse videtur ex Libertis inservientibus domui Julii Cæsaris Imperatoris. Indicatur autem nomine *Familiæ Junioris* fuisse alterum quoque Collegium *Familiæ Senioris*.

COLLEGIUM GERMANORUM.

4 *Romæ,*
in Vinea Gnettorum.
Ex Donio.

[illegible]
DEC[illegible]
NATIONE [illegible]
VIXIT. ANN. XXV. H. S. E
POSVIT MARSVS
DEC. COTINI
HERES EX
COLLEGIO OERMANORVM

5 *Romæ,*
in Villa Feronia ad Viam Aureliam.
Misit Rodulfinus Venuti Abbas, V. Cl.

ACILMACHVS
NERONIS. CLAVD
CAESAR. AVG. N
CORPORIS. CVST.
DECVRIO. ALBANI
NAT. BATAVVS
VIX. ANN. XXXV
NEROS. VIT.
BATAVVS. DEC. MONTANI
HERES EX. COLL. GERM.

Collegium illud ex viris militaribus constitutum videtur.

COLLEGIUM JUVENUM BRIXIANORUM, ET PUTEOLANORUM.

1 *Brixiae, in Foro. Ex Ligorio, & Rubeo.*

SEXTIAE
T. FIL
ASINIAE POLLIAE
M. NONII ARRII
MVCIANI COLLEG
IVVENVM BRIXIAN
OB MERITA

Rubeus legit POLLAE. Ita quoque in schedis Barberinis Cyriaci Anconitani.

2 *Puteolis. Ex Ligorio, ac Donio.*

MAGNO. IMP. CAES. M. AVRELIO
ANTONINO. AVGVST. PONT. MAX
TRIBVNIC. POTEST COS. PROCOS
IMP. CAES. L. SEPTIMI SEVERI. PII
PERTINACIS. AVG. ARABICI ADIABEN
PARTHICI. FORTISSIMI. FELICISSIMI
P. P. FILIO. D. MARCI. AVRELI. ANTO
NINI. GERMANICI. SARMATICI. NEPOTI
DIVI. ANTONINI. PII. PRONEPOTI
DIVI. TITI. AELI. HADRIANI. ABNEPOTI. DI
VI. MARCI. VLPI. TRAIANI. GERMANICI
PARTHICI. DACIC. ET. DIVI. NERVAE
ADNEPOTI
COLLEG
IVVENVM. PVTEOLANOR
OB. MERITA
D. D. D

Q̄Q̄. II VIR. POTEST
C. FABIVS. AXIVS
L. LVCRETIVS. PAVL
LINVS. II̅ VIR. CVR
COLON.

Vide Fabretum pag. 685, qui hunc ipsum lapidem in suum Commentarium intulit, sed omissis, quae in latere legebantur. Quid fuerit *Collegium Juvenum Puteolanorum*, atque, ut nuper vidimus, *Brixianorum*, nondum rescire potui. Inter Augustales numerabantur *Juniores*. At incertum, an ii Collegium peculiare constituerint.

COLLEGIUM LENUNCULARIORUM.

3 *Caere, sive Castellacciae. Ex Ligorio, ac Donio.*

IMP. CAESARE. AELIO
HADRIANO. AVG. COS. III̅
P. P. MAG. LENVNCVLAR. CAER
IMM. ANNO. V̅I̅I̅I̅
NOMINA. MAG. LIBER. ET. SERVORVM
AVG. N̄. D.
L. LVTATIVS. L. LIB. PHILADELPHVS
L. AVRELIVS. T. L. PATROCLVS
L. POMPONIVS. L. L. HERMES
T. SEXTIVS. T. AVG
L. ZOPYRVS
FLAVIANVS
T. FLAVIVS. T. L. PAMPHILVS
P. AGRIVS. Ɔ. L. MARTANVS
C. CLAVDIVS. C. L. TROPHIMVS
TI. CLAVDIVS. T. L. NICOSTRATVS
C. AGRIVS. T. L. PANNYCHVS
TI. CLAVDIVS. AVG
L. HESYCHVS
C. IVLIVS. Ɔ. L. DEXTER
Q. AVRELIVS. Q. L. EPAPHRA. P. ANNIVS. P. L. PHILAROYRVS
IN. HOC. D. D. S. Q. D. QVOD. EST. H-S. LXXXIX
OB. CEN. CVM. STAT. STAT. EST. PRO. GRAT
NSV. C. K. IVN
NO
OS

Imperfectam dedit Donius, qui in prima linea legit CAESARI, in postremis verò D. D. S. P. Q. QVOD. & infra CVM SAT. STAT. *Lenunculares* nobis nunc Italice appellantur *Barcaruoli*. Spectare potest Inscriptio ad Annum Christi 119.

COLLEGIUM MARTENSIUM.

1 *Beneventi,*
apud Sanct. Januarii.
E schedis meis, & ex Donio.

C. VMBRIO. VBIO. NVMISIO
PATRONO RELIGIOSISS. CIRCA OMNES
CIVES. LIBERALISS. SEMPER. CIRCA
SE. COLLEGIVM. MARTENS. ET. BOIANVM

Apud Donium legitur C. VMBIO VIBIO PRIMVSIO. Post vocem COLLEGIVM nihil aliud habetur in schedis meis. Quid sit *Collegium Martensium*, decernere nescio, nisi quod infra videbimus *Contubernium Veteranorum*, *sive Martensium*: ita ut *Martensis Veteranorum* Collegium fuisse suspicer. *Bojanum* in Samnio Romanorum Colonia, non procul a Benevento, memoratur Straboni. At Urbs ista *Bovianum* est Livio, ac Plinio. Vide in subsequenti *Sodales Martenses*.

COLLEGIUM MENSORUM MACHINARIORUM.

3 *Romae,*
extra Portam Pincianam
in vinea Stephani Margani.
E schedis meis.

D. M.
C. TVRIVS. C. F. LOLLIANVS QVIT
QVIT EX CORPORE MENSORVM
MACHINARIORVM FVNERATICI
NOMINE SEQVETVR RELIQVM PENES
R. P. S. S. REMANERE VOLO EX CVIVS
VSVRIS PETO A VOBIS COLLEGE VTI
SVSCIPERE DIGNEMINI VI. DIEBVS SO
LEMNIBVS SACRIFICIVM MIHI. FACI
ATIS IDEST III. ID. MART. DIE NATALIS
MEI VSQVE AD ✳ XXV. PARENTALIS ✳ XIIS.
FLOS ROSA ✳. V. SI FACTA NON
FVERINT TVNC FISCO STACIONIS
ANNONAE DVPLVM FVNERATICIVM DARE
DEBEBITIS

Corpus *Mensorum Machinariorum* hic nobis occurrit. Ita apud Gruterum pag. 99. num. 1. visuntur *Mensores Machinarii*, quibus ex S. C. coire licet. Memoratur quoque *Mensor Machinarius* in l. *Vel cujus alterius ff. si Mensor*. Cujacius ita appellatos censet, qui Machina, turmâ, sive Quadrâ agros metiebantur. Divinatorem ie egit. Haereo ego, nam veteres nomine *Machina* tormenta bellica, & Manganae praecipue designaverunt. Fuerunt & Machinae Theatrales, Frumentariae ad molendum, aliaeque hujusmodi, ita ut dubium mihi Mensorum illorum Artem efficiant. Siglas in sexta linea R. P. S. S. interpretor, penes *RemPublicam Supra Scriptam*. Sed quaenam haec? Ejus desideratur nomen, quia particulam Testamenti a Turio isto *Lolliano* conditi, Lapis ille complectitur, atque in superioribus Reipublicae illius facta fuerat mentio. Animadverte *Fiscum Stationis Annonae*: quo nomine designatur locus, sive officina, in qua morabantur Ministri Fisci Caesares ad colligenda Vectigalia ex Annona. Apud Gruterum pag. 591. num. 1. habemus *Donatum Augustorum Tabularium Rationis Fisci Frumentarii*.

COLLEGIUM JUMENTARIORUM.

2 *In Ecclesia Sanctae Mariae*
in Pantano Massae in Umbria.
Misit Franciscus Maria Campellus Comes.

C. SVRIINVS. T. F.
ANI. SENECA. ARIMINI
MIL. COH. VII. VOLVNT
MIL. A. XIV. VIX. ANN. XXXII
HIC. RELIQVIT. SODALIBVS
MARTENSIBVS. IN. OSSA. SVA
TVENDA. HS. ∞ ∞. COLLE
GIVM. IVMENTARIORVM
HVIC. CIPPO. LOCVM. DEDIT

Miles iste Ariminensis sestertiorum duo millia reliquit *Sodalibus Martensibus*. Ergo Martenses Milites fuerint, & quidem Veterani, ut in praecedenti innui. Fortasse autem Martensium vocabulo appellati, quod Martis Numen peculiari quadam religione ac caeremoniis in Sodalicio aut Collegio suo colerent. *Collegium Jumentariorum* ex hoc lapide nunc primum in lucem prodit. Hanc etiam edidit Clariss. Eques Hannibal de Abatibus Oliverius in Inscript. Pisaur. Is autem legit

CON. VII. PR. VOLVNTAR.

Pro COLLEGIVM habet COLLEGIVS, atque ita in marmore scriptum ait.

COLLEGIUM MILITUM.

4 *Alexandriae in Aegypto,*
ut fertur, repertus lapis.
Misit P. Philippus Camerinus.
Edidit etiam Pompejus Compagnonius in Regia Picena, ab Afcanio Scoto J. C. Perusino acceptum.

L. COMINIO. L. COMINI F. CAMERTI
MAG. MIL. PICENO
EX. DELECT. POMP. VMBRO
MIL. EQVIT. PRAEFECTO
TRIB. POT. LEG. III. ITAL. ADEPTO
IIII. VIR. I. D. ARCHIFLAM.
AC SACRO. BONAE. DEAE
F. O. E. CAM. IVDICI SELECTO
A. PTOLOMEO. R. AEGYPTO. ASCRIPTO
AC. IN CIV. DONAT
COLLEG. MILIT. P.

Heic quidem habes *Collegium Militum*, sed Inscriptionem minime habes certam, numerisque omnibus rite nobis commendatam. Pro POMP. VMBRO fortasse scribendum POP. VMBROR. idest *Populi Umbrorum*. Lege *Tribuniciam Potestatem Leg. III. adepto*. Qui in Gruterano lapide pag. 15. num. 12. dicitur *Primus Flamen*, heic est *Archiflamen*. Ita *Archigalli* appellati Antistites Sacerdotes magnae Matris Deum. Nullum tamen aliud *Archiflaminis* exemplum hactenus se mihi obtulit. Vitiose suspicor in penultima linea verba AC IN CIV. DONAT. idest *Ac in Civitate donato*. Vitiosum quoque est PTOLOMEO pro PTOLOMAEO. Peregrina sunt Sigla F. O. F. CAM.

COLLEGIA NAUTARUM.

1 *Veronae*, *in publico Museo*. Ex *Cl. Marchione Maffejo*.

P. VIRVCATE
P. F. MAXIMI ET VALERIAE
P. F. VRSAE P. VIRVCAE
MAXIMI N. ET TERTIVS PAR
ENTIBVS. B M. QVORVM
OB MEMOR. DEDERVNT. COLL. N̄
V̄. Ā. CONSTIT. H-S. ĪĪĪĪ. N̄. V. EX
REDITV. EIVS. QVODANIS
ROSAS EIS DEDVCATVR. ET.
CIBOS PONENDVM. SECVS VETE
REM CONSVETVDINEM
H. M. H. N. S

Habes heic in figlis sexta & septima lineae, *Collegium Nautarum Veronensium Athesi Consistentium*. Pro V.EX. legendum VT EX. In decima linea, SECVS est pro SECVN. idest *Secundum Veterem Consuetudinem*. Ceterum Linguae cadentis vitia heic sentio in iis verbis *Quodanis Rosas Eis Deducatur*, & *Cibos Ponendum*.

3 *Ibidem*. *Ex eodem*. *Misit etiam Joseph Bimard la Bastie Montis Seleuci Baro*.

COMINIO
LAVD....I
AGRICOLA....ELIO
A PROPRAEP. COHOR
TERT. BRACAR AVGVSTAN
TRIBVN.....ADIVT PROCVR
AVGVSTORVM AD ANNONAM
PROVINCIAE NARBONENSIS
ET LIGVRIAE PRAEF. A.....LARIAE
IN MAVRETANIA CAESARIENSI
NAVIC. MARIN AREL
CORP. QVINQ. PATRO
OPTIMO ET INNOCENTIS
SIMO

Occurrunt heic *Navicularii Marinorum Arelatensium Corporis Quinquennales*. Indicatur etiam *Ala Milliaria in Mauritania Caesariensi* consistens, uti opinatus est doctissimus Maffejus. Sed amicus vir Bimardus eumdem Lapidem iterum iterumque scrutatus, ita legit: AFRO PRAEF. COHOR. TERT. BRACARAVGVSTANO TRIBVNO LEG ... ADIVT. ita ut quae Officia Maffejus heic se deprehendisse putabat *Propraefecti*, & *Adjutoris Procuratoris* &c. evanescant. Fuit enim Cominio isti cognomen quoque *Afro*. Atque is *Praepositus* fuit *Cohortis Tertiae Caesaraugustanorum*, & *Tribunus Legionis*, (ut videtur *Primae*) *Adjutricis*.

2 *Arelate*, *in Palatio Archiepiscopi*. *Ex eodem Maffejo*.

C. IVL. POM
COLLEOA PAB
NAVALIVM C
CVRATOR EIVS
CORPORIS ET
SEVERA VIVI
POSVERVNT ET
DEDICAVERVNT

4 *Sagunti*. *E schedis meis*, & *Capponiis*.

D . M
OTITIO. SERTORIANO
OTITIVS. SEVERVS. FILIVS
QVI. ET. COL.
NAVIMA. DEDIT
H-S. CCCC. AD. ROSAS. ET
ESCAS. DVCENDAS. EI
OMNIBVS. ANNIS

Scribendum opinor COL. (idest *Collegio*) NAVICLA. idest *Naviclariorum*. In schedis Capponiis legitur OPTITIO, & OPTITIVS &c.

5 *Comi*, *dudum in hortis Sancti Eusebii*; *nunc Mediolani*, *apud Archintos*. *E schedis Valerii*.

C. MESSIO
FORTVNATO
VI. VIR. ET. AVO. ET
CAT-----IAE
OP-------
VXORI
COLLEGIVM
NAVTARVM
COMENS.

6 *Mediolani*, *in muro Fossarum*. *Ex Donio*, & *schedis Farnesiis*, & *Capponiis*.

RIS. CISALPIN. ET. TRANSALP.
PATR. COLL
NAVT. COMENS
HEREDES
FAC. CVR

1 *Veronæ, in publico Museo. Ex March. Maffejo.*

ITEM DEDIT COLL
NAVT. ARILIC. HS. XII. N
VT. EX. EIVS. SVM. REDITV
ROSAL. ET. PARENT. IVSTO F
IVSTAE. VXORI. ET. SIBI. OMNI
AN. IN. PERPETVVM PROCVR
ET ADIECIT. PONTIA. IVSTA. ISD
COLLEG. IN MEMOR. FORTVNATAE
LIB. OB. EAND. CAVSAM HS N. DC
ET VT MONVMENTVM. REMVND

Arilicienses Populus fuerint ad Athesim situs, cujus *Nautæ* Collegium constituebant.

4 *Ibidem. Ex Ligorio.*

MAVORTI. ET. GENIO
COLONIAE
T. FLAMINIVS. T. F. VEL
VERINIANVS
VI. VIR. AVGVST. PATR
MVNICIP. Q. Q. COLLEG
FABR. DENDROPH. ET
PABVL. IN. CVIVS. DEDIC
CEN. DED. L. D. D. D

Ex eodem quoque Ligorio veniunt geminæ Inscriptiones a Sponio productæ: quod animadvertendum.

COLLEGIUM PASTILLARIORUM

5 *Romæ, in Sancta Maria Transtiberim. E schedis Cyriaci Anconitani apud Philippum Stosch, Baronem Danum.*

LOCVS BENE QVESQVENTIS MARCELLI
PATRONI CORPORIS PASTILLARIORVM
VIXIT ANNIS LXXII
DEPOSITVS III. KAL. IANVAR
DD. NN. THEODOSIO XV. ET VALENTINIANO III. E.
AVG. CONS.

Ad Christianum hominem spectat Inscriptio hæc, eaque ex Consulatibus Notis ad Annum Christi 435. Quid *Pastilli* forent, unde *Pastillarii* appellati, qui eisdem conficiendis operam dabant, non satis liquet. Si Festum audimus, *formam Panis parvi imitabantur*, & *Pastillus diminutivum Panis fuit*. *Pasta* vox, etsi exemplis careat apud veteres Latinos, nihilominus tunc vixisse in vulgo videtur. Erant autem *Pastilli* odoriferi, erant & medicinales. *Pastillas* adhuc Hispani appellant Rotulas, sive Orbiculos ex odorata pasta compositos. Nunc primum *Pastillariorum Corpus*, seu Collegium ex hoc lapide erumpit, quem si Ligorius nobis servasset, nasum corrugassent Censores nonnulli. Quum a fidissimo & antiquissimo Auctore profectum videant, hoc est a Cyriaco Anconitano, discant, non tam facile indulgere censuræ.

2 *Lugduni. Misit nuper laudatus Bimardus.*

SPLENDIDISSIMAM
PERPETVAM VACATIONEM
L. D. D. N. ARARIC

Idest: *Locus Datus Decreto Nautarum Araricorum.* Qui videlicet in flumine *Araris* victum sibi suis navibus quærebant. Et illos Collegium constituisse, par est credere.

COLLEGIUM PABULARIORUM.

3 *Tolentini. Ex Donio.*

T. FLAMINIO. T. F. VEL
VERIN. EVOK. AVG.
ET. SEPT. VIR. AVGVST
PRAEF. FABR. PONTIF
TOLENTIN. COLL. DEN
DROPH. ET. COLLEG. CEN
TON. ET. PABVL. PATRO
NO. OB. M. E. STAT. AEN.
D . D
L. D. D. D

Si lapis habet SEPT. VIR. ab usu certe nimis recedit. Ego *Seviros* tantum *Augustales* novi, non vero *Septemviros*. Geminum lapidem, in quibus mentio est *Collegii Pabulariorum* producit Sponius. Is eos putat, qui in militia *ad pabula colligenda mittebantur*, & *propterea sæpius cum hostibus congredi & velitari cogebantur*. Italice diceres *Foraggieri*. Mihi vero sunt, qui pabula militibus parabant, dum hyeme in castris considebant. Nondum tamen suspicionem abjeci, pro *Pabulariorum* positum fuisse in vetustis saxis FABVLARIORVM, uti infra videbis. Nam *Pabularios* nullus veterum memorat.

COLLEGIUM PAVIMENTARIORUM.

6 *Romæ, in Via Appia. Ex Donio.*

GENIO COLLEGI
PAVIMENTARIORVM
M. ALFIVS ONESIMVS
DEDIC. K. MART
M. SIL. L. NORB. COS.

Spectat Inscriptio hæc ad Annum Christi 19. *Pavimentarii* fuere, qui *Pavimenta* sternebant. Hæc autem multiplicis generis fuere. Ceterum nusquam in aliis lapidibus *Pavimentarios* hactenus offendi.

COLLEGIUM PAUSARIORUM.

1 *Romæ,*
Marmor Anno Ch. 1634. effossum.
Ex Jacobo Philippo Tomasino.

PRO. SALVTE. DOMVS. AVGVSTI
EX. CORPORE. PAVSANIORVM. ET
ARGENTARIORVM. ISIDI. ET
OSIRI. MANSIONEM
AEDIFICAVIMVS

Hanc etiam producit Salmasius in Notis ad Caracallam Spartiani, sed emendatiorem. Is enim habet in primâ lineâ DOMVS AVGVSTAE, in secundâ verò PAVSARIORVM. Si illum audimus, *Pausarii* appellati fuere, qui *Pausas in sacris Isidis explerent, & Anubim portarent*. Tum addit: *Mansio & Pausa idem est*; atque alibi *Pausas* interpretatur Stationes, ubi consistebant Anubim portantes. Vereor, ut in vocis significationem fuerit assequutus. Seneca Epist. 57. ait *Sic me ad omnia durant, ut audire vel Pausarium possim, voce acerbissima remigibus modos dantem. Modos dare* fortassis est *Intonare* Italicum, sive *dare il tuono de qualche Canzonetta*. Lipsius, Vossius, & alii contendunt, *Pausarii* nomine designatum, qui remigibus pergendi & pausandi modos daret. At *Celeusta*, non *Pausarius*, ille appellari consuevit.

COLLEGIUM PECUARIORUM.

2 *Romæ.*
Ex Malvasia, ac Donio.

Q. MARCIVS ITALICVS DECVRIALIS
NEGOTIATOR COLLEGII PECVARIORVM
SIBI ET SVIS VIVVS FECIT ET
LIBERTIS LIBERTABVSQ. POSTERISQ.
EORVM. H. M. D. M. A.

Idest: *Huic Monumento Dolus Malus Abesto*, vel *Absit*. Donius verò legit H. M. H. N. S. nempe *Hoc Monumentum Heredem Non Sequatur*. *Pecuariorum* mentio est in Gruteriano lapide pag. 647. num. 6. Vide & Lib. 14. Codicis Theodosiani Tit. 4. *de Suariis*, *Pecuariis* &c. Honorius & Theodosius Augusti ex *Suariis* & *Pecuariis* unum Corpus constituerunt. Eorum fuit Pecudes tributi nomine exigere a Provinciis, Populoque Romano erogare. Alia fuit Asconii ævo hujus nominis notio.

COLLEGIUM PONTIFICUM.

4 *Romæ,*
in Cœmeterio Sanctæ Agnetis.
Ex Boldetto.

D. M.
HYOIA. FEC. SIBI. ET ALEXANDRO MARITO SVO ITA
VT POST MORTE HYGIAE NEMO IN HOC SARCOFAOOS
PONANTVR NISI IPSA. ET MARITVS SVVS. QVOD SI QVI
ALIVM POSVERIT DET COLLEOIO PONTIFIC. PENA H-SS
DEC M N S ĪN

In aliis bene multis Gruterianis marmoribus hujusce Collegii mentio est.

COLLEGIUM PRÆGUSTATORUM.

5 *Romæ,*
in ædibus Matthæjorum.
E schedis Ptolomæi, ac Donio.

DIS MANIBVS
CHRYSAORI AVO. LIB
PRAEOVSTATOR
BENEMERENTI
COLLEOIVM
PRAEGVSTATORVM
FECIT. CVRAVIT
ERIDANVS AVG LIB
PROCVRATOR

Nunc primùm nosfendum se præbet *Collegium Prægustatorum*, quod utique in Aula Augustorum institutum fuit ex Libertis eorundem. *Prægustatorum Procuratorem* in Gruteriano quoque lapide habes. Notum est, eorum munus fuisse cibum ac potum Cæsarum prægustare, ut fidem facerent non immissi veneni.

COLLEGIUM SCABILLARIORUM.

6 *Romæ,*
apud Martium Milesium.
Ex Donio.

C. GALERIO. FORTVN
COLLEG. SCAB. DEC. X
P. ININIVS. FELIX
D S

Scabella instrumenta fuere, quæ *in sacris Tibicines pede sonare consueverant*, uti memoriæ prodidit Statii Interpres. Qui hæc pulsabant, *Scabellarii* appellabantur, nisi velis utriusdem Instrumentorum venditores. Vide Bartolinum de Tibiis veterum. Eorum mentio est in Classe sequenti.

1 *Romæ.*
Apud Ficoronium V. Cl.

M. OFANIVS
ARISTIONIS
D. XVI. FECIT
SIBI. ET. M. OFA
NIO PRIMO FIL.
COL. SCA

D. XVI. idest *Decurià Decimâ Sextâ*. Scabillariorum quippe Collegium in plures Decurias dividebatur, uti & in subsequenti Inscriptiuncula rursus videbis.

2 *Ibidem.*
Apud eumdem.

DEC. XII
C. IVLIVS
CYTHISVS
COLLEG. SCABILLARIORVM

3 *Ibidem.*
Apud eumdem.

PVBLIVS
ETTHVRI VRIES
SEY OE COLLEGIO
SCABILLARIORVM
D. X

Corruptæ, ut arbitror, literæ in marmore, corruptam nobis peperere lectionem.

COLLEGIUM SEVIRUM.

VIDE SUPRA COLLEGIUM AUGUSTALIUM.

4 *In Sancti Jacobi ad Hospitalettum in agro Brixiano.*
E schedis Ambrosianis, ac Donio.

CLODIAE AC
HILLEE SIVE CY
RILLAE QVAE VIXIT
ANN. XXVIIII. MEN. XI.
OIAES VI. L. VETTIVS
VRSINIANVS MARITVS
VXORI INCOMPARABILI
QVI DEDIT COLL. VI VIR.
SOCIOR. H-S. N. ∞ VT EX
VSVRIS EORVM PROPVSA
EI FIANT PARENTAL. ITEM
ROSIS QVODANNIS CELEBRENT

Lego CLODIAE A. F. HILLAE. Nihil aliud est Collegium VI VIRVM, nisi Collegium Augustalium, de quibus nihil est, quod ego addam.

COLLEGIUM SILVANI.

5 *Romæ, in basi, apud Equitem Odam.*
Misit Abbas Rodulfinus Venuti V. Cl.

ONESIMVS ATTILI COLLEGIO
SILVANI CRATERAM
CVM SVA BASI DONVM
DEDIT

Collegium istud *Silvani* compositum mihi creditur ex Cultoribus Silvani, sive Sodalibus in ejus honorem institutis. Si tu Sacerdotum mavis, per me tibi liceat. In Thesauro Gruteriano pag. 318. num. 11. memoratur *Collegium Silvani Gemini*. Apud antiquos in usu fuit *Crater Crateris*, sed & interdum *Cratera Crateræ*. Vas potorium fuit aheneum sæpe, ejus magnitudinis, ut ex eo convivæ omnes bibere vinum possent, & libare Diis. Virgilius Lib. I. Æneid.

Crateras magnos statuunt, & vina coronant.

Auctor est Arrianus Lib. 8. in convivio quodam Alexandri novem hominum millia ex eodem Cratere bibisse. Erant enim Crateres stabiles, e quibus quisque vinum eliciebat. Id genus fuisse ubi videtur, quippe superimpositus *basi*.

COLLEGIUM SPECLARIORUM.

6 *Romæ.*
Ex Donio.

M. OOVLNIO FEROCI
AEDITVO. AEDIS. CONCORDIAE
COLLEOIVM
SPECLARIORVM
PATRONO OPTIMO. D D

Speclarii idem est ac *Specularii*: quo nomine donati, qui *Specula* faciebant. Ex hoc lapide dumtaxat innotuit nobis eorum Collegium. In l. *Artifices* C. *de Excusationibus Artificum*, inter alios recensentur *Specularii*.

COLLEGIUM SUTORUM.

7 *Uxamæ in Hispania.*
Ex Donio.

LVOOVIBVS
SACRVM
LOC. PVRCI
CO. COLLE
GIO. SVTORV
M. D. ⊕ D

Lugones, Dii nobis ignoti, & *Uxama*, nunc *Osma*, in Urbe Hispaniæ Tarraconensis olim culti. Ibi quoque *Collegium Sutorum* fuit, hoc est Italice *de Calzolai*, cujus mentio nunc primum auditur.

COLLEGIUM TABULARIORUM.

Romæ basis. Ex Ligorio, ac Donio.

PONTIFICI. MAXIMO. TRIBVNIC
POTESTAT. IMP. XV. P. P. COS
VII. DESIGN. VIII. CENS. PERPET
T. FLAVIVS. T. LIB AGATHANGELVS
PROCVRATOR ET SACERDOS
AED. MINER. EX. STAT. CORINTHEA
COLL. TABVLARIORVM. D. D.

FORTVN
SAC

T. AELIVS. VENVSTVS. DED. H-S. N̄. ĪĪĪ.
T. AELIVS. GRATIANVS. IND. H-S. N̄. II.
T. AELIVS. SVESSVLANVS. IND. H-S. N̄. II.
T. AELIVS SYRVS. VICTOR. IND. H-S. N̄. II.
T. AELIVS. MILTIADIS. IND. N̄. X̄X̄.
T. AELIVS. SABINVS. IND. N. XXX
T. AELIVS. IVLIANVS. IND. N̄. LXI
T. BIVIVS. AVARISTVS. IND. N̄. LI
T. BIVIVS. SILVANVS. MAIOR. IND. N̄. LII
T. BIVIVS. SILVANVS. MINOR. IND. X. XI
TI. CLAVDIVS. LANARIVS. IND. X. IIX
TI. CLAVDIVS. CLAVDIANVS. IND. X. IX
TI. CLAVDIVS. PACCIVS. IND. X. ĪĪ
TI. CLAVDIVS. LVCCEIANVS. IND. X. Ī
P. DECIMIVS. PROCVLEIVS. IND. X. ĪĪ
P. DECIMIVS. MACRINVS. IND. X. I
P. DECIMIVS. SEXTILINVS
P. DECIMIVS. STEPHANVS
P. DECIMIVS. CARINVS
L. PEDIVS. MAIORINVS IND. X. ĪĪ
L. PEDIVS. EPITE MINOR. IND. X. ĪĪ
L. PAVLLVS MAXVMVS. IND. X. ĪS
L. PAVLLVS. VITALIVS. IND. X. ĪĪS
L. PAVLLVS. IANVARIVS. IND. X. Ī
L. PAVLLVS. MAIINIVS. IND. X. Ī
L. POETELLIVS. AGATHANGELVS. IND. X. ĪS
L. POETELLIVS. GRATIANVS. IND. X. Ī
L. POETELLIVS. FILIPPVS. IND. X. ĪĪ

SEX. AILLIVS. NATAL. L. VIRIVS. IND. X. ĪS.
SEX. AILLIVS. VENVLEIVS. SARDVS. X. ĪĪ
SEX. APPVLEIVS. PHILVMENVS. IVN. X. ĪS
SEX. APPVLEIVS. ONESIMVS. IND. X. Ī
SEX. APPVLEIVS SILVANVS. FALYX. X. ĪS
P. AVONIVS. LAIDVS. IND. X. ĪS
P. AVONIVS. PRIMITIVVS. IND. X. ĪĪ
P. AVRELIVS. HORATVS. IND. X
P. AVRELIVS. SABINVS
M. AVRELIVS
M. AVRELIVS
M. AVRELIVS. TRIPHONIVS
M. ANTISTIVS. SPENDON
M. ANTISTIVS. EROS. PRIMIT.
● D. BELLICIVS
D. BELLICIVS
D. CAVLIVS
● D. CAVLIVS
SEX. CAVLIVS
SEX. CATINIVS
A. CATINIVS
L. FVFFECIVS
L. FVFFECIVS
D. FVFFECIVS. VENVLENVS. IND. X. ĪS
D. FVFFECIVS. ROSCIVS. IND. X. Ī
T. GAVIVS. CRATIN
D. HORTENSIVS. MINOR
D. HORTENSIVS. IVSTVS
C. IVLIVS. XANTHVS
C. IVLIVS. CHRESIMVS
P. MATRINIVS. P. F. FELIX
Q. ORTENSIVS. Q. F. SPERATVS
Q. LVCRECIVS. SEX. F. VALENS

Donius hunc Lapidem protulit *e schedis Manutianis Bibliothecæ Vaticanæ*. Hausi ego ex *Ligorianis*. In principio habet Donius FORTVNAE SAC. In exemplo Ligorii hoc legitur in latere basis. Præterea Donius habet COLL. TABVLARIORVM, qui videlicet in tabulas referebant reditus Fiscales Cæsarum. Donius quoque legit ET. STAT. CORINTHEA. Ligorius EX. STAT. CORINTHEA. Utrumque obscurum. Videtur tamen erecta Imperatori Statua ex celebratissimo ære Corinthio. Sed quinam hic Imperator, cujus nomen excidit cum lapide, non verò ex lapide erasum fuit? Is mihi creditur *Vespasianus*, qui Anno Christi 76. simul fuit *Imperator XV. & Consul VII. designatus VIII.* uti ex ejus Nummis apud Mezzobarbum constat. Aut fuisse existimes Titum ejus filium, qui Anno Christi 79. & ipse *Imperator XV. & Consul VII. designatus VIII.* renuntiatus fuit. In neminem alium ex Augustis notæ illæ conveniunt. Adde Censoris nomen, quo munere priores tantum Imperatores functi fuere. Porro vox brevitata IND. sigillatim repetita, fortassis est *Indulsit*, sed divisis literis, & in siglas redactis I. N. D. *In Numerato Dedit*. *Sestertios*, aut *Denarios*, suis notis ibidem signatos habes. Ceterum quæ discrimina sint inter Ligoriana, & Doniana Marmoris hujus nomina, nihil refert annumerare.

COLLEGIUM TIBICINUM.

1 *Romæ, in Sancti Blasii prope scalas Aræ Cœli. Ex Donio.*

P. OCTAVIO. P. FIL
VOL. MARCELLINO
O LVCO FERONIAE
VETERANO. AVGV
STORVM. QVI. MILIT
AVIT. IN. CH. V. PR. AN
NNIS. XVIII. HONESTA
M. MISSIONE. MISSV
S. FRVMENTO. PVB
LICO. COLLEGIO. TIBICIN
VM. QVI. VIXIT. ANNIS. XXX
VII. MENSIBVS. SEX. DIEB.
BVS. XXIII. PATRONO. ET. COI
VGI. MERENTISSIMO. OC
TAVIA. HERMIONE. LIBERTA
V · F

In Gruteriano quoque Thesauro pag. 175. num. 10. & in Reinesiano pag. 184. Collegium *Tibicinum* tibi occurret. Octavius iste *Marcellinus* fuit Miles. Pro O in tertia linea, scribendum fortasse DO. idest *Domo*, sive Natione *Luco Feroniæ*. Livius Lib. 27. Cap. 4. in agro Capenate, ait, ad Lucum *Feroniæ*.

COLLEGIUM UTRICULARIORUM.

4 *Temisvarii in Hungaria. Ex Comite Marsilio.*

DEAE NEMESI
AEL. DIOGENES
ET. SILIA. VALERIA
PRO. SALVTE SVA. ET
FILIORVM. SVORVM
MATER. ET. PATER
EX. VOTO. A. SOLO
TEMPLVM. EX. SVO
FECERVNT. COLLEGIO
VTRICVLARIORVM

In non paucis Gruterianis marmoribus *Utricularii* occurrunt. Sponius quoque Inscriptionem protulit, in qua visitur *Collegium Utriculariorum*. Fuerunt *Utricularii* species Nautarum, Utriculis, navibus nempe exiguis, utentes. Appellati quoque *Utricularii*, qui Tibiâ utri junctâ ad sonandum utebantur, quemadmodum & nostris temporibus circumvagari quosdam ejusmodi instrumenta deferentes interdum conspicimus. De *Nautis* tamen hic sermo est, uti & in subsequentibus.

COLLEGIUM VENATORUM.

2 *In pavimento Ædiculæ semidirutæ Sancti Petri, vix mille passus a Corfinio. E schedis meis.*

M. ATTIO. M. F
SER. DRACONI
CLODIANO
ANNAVO RVFO
COLLEGIVM
VENATORVM

Ex hac una Inscriptione discimus, fuisse olim *Collegium Venatorum*. Certe nulla mihi illius mentio alibi occurrit.

COLLEGIUM VETERANORUM.

VIDE SUPRA COLLEGIUM MARTENSIUM.

3 *Salonæ. Ex Johanne Lucio, & schedis meis.*

IVLIVS MARTIANVS SE VIBO POSVIT
ET CONIVGI OBSEQVENTISSIMAE SVAE
AELIAE CASSIAE. SI QVI VERO POST
MORTEM NOSTRAM EANDEM AR
CAM APERIRE VOLVERIT INFERET
CONVIBIO VETERANORVM SIVE
MARTENSIVM ✠ C.

In schedis Antonii Scoti Canonici Tarvisini legitur IVLIVS MARCIANVS SIBI VIVO. Donius hanc ponit *Ravennæ apud Sanctæ Mariæ in Porta*, non *Salonæ*. In schedis Capponii pro CONVIBIO legitur CENORIO. Supra ad Inscriptionem *C. Umbri* invenimus *Collegium Martensium*. Idem mihi creditur atque illud, ex *Veteranis* compositum.

5 *Arelate, Misit N. V. Joseph de Bimard Montis Seleuci Baro.*

IVNIO MESSIANO
VTRICL. CORP. ARELAT
EIVSD. CORP. MAG. IIII. F
QVI. VIXIT ANN. XXVIII
M. V. D. X. IVNIA VALERIA
ALVMNO CARISSIMO

1 *Ad Forvieram*
in agro Lugdunensi.
Ex Marchione Maffejo.

C. CATI. DRIBVRONIS
CORPORIS. VTRICLA
RIORVM. LVGDVNI
COSISTENTIVM
CATIVS. PVPVS. PATRI
PIENTISSIMO. ET. CATIA
SILVINA CONIVGI
PIENTISSIMO ET
NVRVS. SOCRO. DVL
CISSIMO. PONENDVM
CVRAVERVNT. ET. SVB
ASCIA. DEDICAVERVNT

Inscriptionem hanc debemus Clariss. Marchioni Scipioni Maffejo, nunc illustri Veronensis Urbis, & Reipublicæ Literarum ornamento; qui inter Galliæ antiquitates selectas eamdem evulgavit in Epistola XI. ad me pro sua humanitate scripta. Ibi agit ille de *Ascia Sepulcrali*. Egerunt jamdiu & alii, sed ita ut adhuc in nocte jaceat antiquorum mens in illius usu. Dicam & ego quod sentio, sed mature cum Cicerone Lib. I. de Natura Deorum protestatus: *Nec ego nunc ipse aliquid adferam melius, & Quid non sit citius, quam Quod sit, eloquar.* Notum est, olim in Gallia Narbonensi, Viennensi, & præsertim Lugdunensi, passim usurpatam fuisse in Titulis sepulcralibus formulam ET SVB ASCIA DEDICAVIT. Quod & in nuper edito Lapide, atque in aliis bene multis Collectionum hujus unusquisque animadvertet. Ea quidem formula uti perquam raro consueverunt Itali, sed rem ipsam non pauci retinuere, quum in compluribus Lapidibus *Asciæ* figura insculpta cernatur, per quam significare idem arbitror, quod per formulam modo laudatam Gallicæ gentes significare mos fuit. Quatuor Inscriptiones *Asciæ* figuram præferentes, atque in Etruria adservatas, ante paucos annos protulit Eruditiss. Gorius. Aliæ Donium decent, ut Gruterianam, & Fabrettianam ornatam. Ego quoque nonnullas exhibui in Opere meo. Sciscitatur adhuc Lector, quo consilio *Asciæ* ipsius effigies, quove formula *Sub Ascia Dedicavit*, olim Sepulcris adjecta fuerit.

Primus, ut reor, qui hasce tenebras eruderare cœpit, fuit Aldus Manutius. Animadvertit ille in Legibus XII. Tabularum scriptum fuisse ROGVM ASCIA NE POLITO. Unum hoc homini satis superque fuit, ut sibi persuaderet, non aliam antiquis temporibus mentem fuisse, nisi per *Asciam* signandi mediocres, rudesque Tumulos, absque nimio sumptu paratos. Verum interpretationi huic jamdiu assensum negarunt Eruditi, quippe *Ascia* in duodecim Tabularum Legibus memorata, instrumentum fuit Fabrum Lignariorum. Lex vero Ligna, ex quibus Rogus componebatur, expoliri *Ascia* vetabat, ne opera, & impensa profunderetur, quum Rogus brevi comburendus in cineres esset abiturus. At ubi de Sepulcris agitur, quæ aut ex Marmore, aut ex Lateribus struebantur, nil rei *Asciæ* Lignariorum fuit. Præterquamquod cur viatores monere de rudi Sepulcrorum forma? Dum oculi nomine carerent, id perspicere vel non monitus quivis per se poterat.

Paucis verbis Reinesius Classe XII. num. 34. Antiquar. Inscriptionum, suam hac de re sententiam protulit, scribens: *Significarunt autem eâ (Asciâ) se Marmorarios, quorum Asciâ & Dolabrâ* ([illegible]) *faciendum curasse, hoc est ab artifice opus curasse.* Raphael Fabrettus, vir doctissimus, & de re Lapidaria optime meritus, sed aliorum quandoque contemptor, acerrime in eamdem opinionem pag. 20. suarum Inscriptionum insurgit, velut omnium absurdissimam eamdem sugillans, quum ad artem Quadratariam minime *Ascia* & *Dolabra* pertineant. At paucos ante annos Reinesii tutelam suscepit Cl. V. Alexius Symmachus Mazochius Canonicus Capuanus, in Libro de Campano Amphitheatro pag. 85. Arbitratur ille, sub *Asciæ* nomine venisse exiguam *Securim*, ad sculpenda & expolienda Marmora usurpatam. Quam in rem laudat ille versiculum sextum Psalmi 73. ubi secundum versionem τῶν Septuaginta, legitur [illegible], idest secundum Vulgatum Interpretem: *In Securi, & Ascia dejecerunt eam*, ita ut *Ascia* Latinorum respondeat Græco [illegible], significanti *Ferramentum Lapicidarum*. Liceat mihi dicere, tantam non esse vim hujusce Psalmi vocibus, ut propositum nodum dissolvere sic queat. Neque enim facile ostendas, Græcum vocabulum Hebraico respondere, neque per Latinam apposite reddi Græcam vocem. Præterea, si *Asciam* in Monumentis spectatam vis esse speciem *Securis*, sive *Ferramenti* ad cædendum & poliendum apti, constare antea deberet, Lapicidas adhibere *Secures* in ejusmodi usum. Ego id tantummodo novi, eosdem ferreo instrumento uti, quod *Raspe* appellant, ad complanandam, & lævigandam Marmorum superficiem, non vero *Securi*, aut *Ascia*. Denique ostendendum prius foret, *Asciam* in Sepulcris dumtaxat Marmoreis atque expolitis spectari, non vero in rudibus, ac latericiis, in quibus nullus est Marmorario locus.

Ad Fabrettum quod attinet, is postquam animadvertit, interdictam olim fuisse *Sepulcrorum Magnificentiam*, sibi persuasit, adjectum *Asciæ* signum indicasse Tumulum mediocrem, *latericium, ope ac ministerio solius Asciæ* elaboratum, ut *elegantia operis materiam superaret*. Nihil est opus multis ad hujusmodi opinionem depellendam. Uno exemplo rem conficiam. Retulit Reines. Class. XII. n. 113. Inscriptionem *Latinii Veri*, quæ adhuc existit in Vico Ambroniaco, sive *Ambournay* secus Rhodanum in Sabaudia, in cujus fine legitur SVB ASCIA DEDICAVIT. Atqui teste Clarissimo P. Mabillonio Sepulcrum illud *sex pedum cum dimidio longitudinis* &c. structum fuit *ex rudi & impolito lapide*, scilicet *Marmore*. Ad hæc minime ostendit Fabrettus, *Asciam* Instrumentum fuisse Fabrum Cæmentariorum, sive Structorum, quo conficerentur ædificia elegantia, & exquisiti operis.

Ceterum Eruditi nonnulli jamdudum *Asciæ* mentionem apud Vitruvium conspicati, inde tantum lucis mutuari se posse censuerunt, ut quæstionis hujus tenebræ omnino dissiparentur. Tradit ille Lib. 7. Cap. 2. rationem dignoscendi, an Calx, unde parietes dealbantur, satis soluta temperataque sit. *Sumatur*, inquit, *Ascia, & quemadmodum materia* (idest Lignum) *dolatur, sic Calx in lacu macerata ascietur. Si ad Asciam offenderint calculi, non erit temperata* &c. Hinc visa est *Ascia* Instrumentum a Structoribus adhibitum, & a *Malleo* parum dispar. Verum in *Ascia* a Vitruvio memorata nihil aliud invenias, nisi speciem *Ligonis*, quo certe agitetur Calx, ejusque dissolutio probetur, numquam vero ad structuras murorum, atque in fabrica latericia.

Uti nuper monui, in hujusmodi controversiam invasit etiam doctissimus Marchio Maffejus, atque is pariter sibi ante oculos statuit memoratum Vitruvii locum; sed aliam inde interpretationem ipse deduxit. Videlicet, *nihil aliud Asciæ figura significari voluisse, nisi ea monumenta de novo fuisse exstructa, & nulli antea patuisse*. Triplex enim, ut ille animadvertit, species olim *Asciæ* fuit. Scilicet *telo, sive armamenti genus Securi proximum*. Inde adagium: *Asciam cruribus suis illidere*. Et uti habet Psalmus, *in Securi & Asciâ dejecerunt eam*. Hinc *Ascia* Italicum, *Hache* Gallicum. Tum ita appellatum Ferrum, quo ligna leviabantur, uti in Duodecim Tabulis veterum *polire Asciâ rogum*. Denique instrumentum, *quo Fabri murarii utebantur, ut extremam manum novarent operum*, Albatio nimirum, sive calce alba superinducta. Proinde quum dealbati parietes novitatem operis arguerent, præcipua ad id adhibiti Instrumenti nomine ac figura, monumentum illud recenter fabricatum fuisse significabant. Apud Guichenonium, & apud Reinesium pag. 450. in quadam Inscriptione legitur CONSVMMATVM HOC OPVS SVB ASCIA EST. Adde, & in Evangelio memorari *Sepulcra dealbata*. Quam summe ingeniosa sit ejusmodi opinio, nemo neget, atque ad eam accedit auctoritas Jacobi Gutherii, qui Lib. 2. Cap. 28. de Jure Manium, eamdem ante centum annos tradiderat. Attamen ad illam (liceat dicere) *satis firmam*, verique similem credendam adduci nondum ego potui. Nam usus qualem olim fuit, & adhuc est, Calcem specie quadam Ligonis, sive ferreo instrumento, quod veteres *Asciam* appellarunt, agitare, & commiscere in lacu, & subinde pertentare, an bene diluta, ac soluta sive macerata sit: at numquam eo Instrumento illum album colorem, sive calx alba ædificiis inducatus. Penicillo, aut alia ratione Albarium opus inductum fuisse mihi creditur. Ac proinde quum *Ascia* Instrumentum minime fuerit, quo summa manus imponeretur ædificiis, ne usurpatum quidem excogitare possumus ad indicandum novitium & perfectum opus. Præterea & hæc recurrit jam ante proposita consideratio, nempe ejusmodi signo nihil opus fuisse ad Viatores monendos, novum esse & dealbatum Ædificium quodquam, quum oculis utentibus res ipsa sine monitore pateret.

ret. Denique in Inscriptione spectante ad Viennam Allobrogum, quam Gruterus protulit pag. 709. num. 5. legimus: HOC SAX. SVB. ASC. DED. EST. Si unicum Marmor, ad servandam tumulati hominis memoriam expositum, *sub Ascia* dedicatum fuit: ergo nullus heic locus relinquitur Sepulcris dealbatis, & nuper consummatis.

Memoranda denique mihi superest sententia Clariss. P. Mabillonii, qui in Epistola *de cultu Sanctorum Ignotorum* hæc habet: *Forte solemnis illa Sub Ascia sepulcrorum dedicatio Diis Manibus facta, nihil aliud volebant veteres, quam ut ejusmodi Monumenta inviolata redderentur sub pœna Asciæ, seu Capitis, quam violatoribus Sepulcrorum intentarent.* Suam laudem & ista opinio mereretur, quum commune fuerit apud veteres votum, ne sua Sepulcra violarentur; & nihilominus Violatores abundarent, contra quos militant nonnullæ Codicis Theodosiani Leges, & complura Nazianzeni Carmina, quæ publici juris ego feci in Anecdotis meis Græcis. Neque desiderantur Inscriptiones, quibus minæ ac pœnæ, pecuniariæ præsertim, proponuntur adversus hoc perditorum hominum genus. Immo animadverti locum egregium Palladii de Re Rustica Lib. I. Cap. 35. qui cum præsenti quæstione non parum analogiæ habet. Disserit vetustus ille Scriptor *de remediis horti vel agri*, atque inter cetera inquit: *Contra Grandinem multa dicuntur. Panno rufo mola cooperitur. Item cruenta Secures contra cœlum minaciter levantur*. Ridendum sane antidotum, sed a quo nihilo secius satis veri simile nobis redditur usus *Asciæ* ad incutiendum metum violatoribus tumulorum. Præterea animadverti, nonnullis in Lapidibus *Asciæ* Sepulcralis aciem adversus Cœlum respicere, quasi lapido Palladii amuleto veteres uterentur, ut a suis tumulis grandinem ac procellarum insultum averterent. Promde Mabillonianam opinionem reliquis præferrem, nisi me deterreret figura *Asciæ*, quæ in iis Inscriptionibus, ut infra dicam, aliena deprehenditur ab eorum consilio, qui terrorem inferre voluissent. Semper *Securim* unam, quam Italice *Scure*, *Scura*, & *Mannaia* appellare solemus, non verò aliquando & *Asciam*, quæ nobis *Zappa* nuncupatur, adhibuissent, atque insculpsissent veteres Monumentis Sepulcralibus, si animus esset eisdem absterrendi Violatores. Quamquam & animadvertendum, in priscis lapidibus nequaquam occurrere capitis pœnam indictam malefico ejusmodi hominum cœtui. Quare jam res posceret, ut verbis Clarissimi P. Montfauconii Tom. V. Antiquitat. explic. mentem, post tot opinionum examen fateremur, sub tenebris adhuc conclusam esse significationem *Asciæ Sepulcralis*, neque sperandam nobis germanam illius interpretationem, *donec aliquod monumentum eruatur, quod tam obscuræ rei lucem adferat*.

Attamen cur non liceat & mihi post aliorum opinionem, meam quoque currere? Curram profectò, & quamvis vellus hoc aureum mihi nequaquam pollicear, solatio tamen mihi erit, socios habere tot egregios viros, a quibus irrito successu suscepta fuit eadem navigatio. Fortassis etiam quandam proferam, quibus aliquis alius felicius utatur ad firmius ædificium construendum. Et primò juvaret, probe perspectas habere qualibet *Asciæ* sepulcralis figuras. Nemo enim non intelligit, deduci rectius inde posse, quam in usum veteres instrumentum illud servarent, & cur Sepulcris insculperent. Monuit me per literas Cl. V. Joseph Bonardus a Bassa Montis Seleuci Bam, Patrem Franciscum Oudin e Societate Jesu virum doctissimum, hac de re Dissertationem instituisse, atque hactenus diversi generis *Ascias* tres & triginta in veterum Monumentis deprehendisse. Et auctor idem Bonardus fuerat, ut hasce in quatuor veluti Classes distribueret. Scilicet in prima, quæ modico manubrio instructæ ex una parte *Securim* curvatam, ex altera *Malleum* referebant. In secunda, quæ brevi manubrio junctæ, *Securiculam* in postica, & in antica *Dolabram* præferunt. In tertia, quæ longioribus manubriis innexæ *Ligonem* incurvum & satis amplum referunt, quales sunt Lugdunenses quamplurimæ. In quarta, quæ peculiarem formam gerunt, puta *Ligonem bicornem* &c. Sanctus Isidorus Lib. 15. Cap. 19. Origin. *Asciam* describit, sed ea notione, quæ non omnes complectatur illius species, & formas. *Ascia*, inquit, *ab Assulis dicta, quas a ligno eximit, cujus diminutivum nomen est Asciola. Est autem manubrio brevi, ex adversa parte referens vel simplicem Malleum, aut cavatum, vel bicorne Rastrum*. Perpendendum foret, an *Rastrum* irrepsisset huc pro *Rostrum*. Hinc autem discimus, nihil aliud Isidoro fuisse *Asciam*, nisi Ferrum ex una parte secans, qualis est *Accetta* seu *Mannaia* Italorum, aut potius quod a nobis appellatur *Manarino*, & a Gallis *Hache*, quum dicatur habere *brevi manubrium*. Ex altera verò parte secundum Isidorum *Ascia* exhibebat *Malleum*, aut speciem *Ligonis* curvi, quem Artifices lignarii apud nos vocant *Zappetto*, Galli verò *Herminette*, & quidem manubrio brevi. Propterea verò quod *Ascia* ad cædendum usurparetur, Vossius, & alii a Græco [illegible] eam vocem deduxere: quod sane vocabulum Eustathius Iliad. [illegible] vers. 663. a verbo [illegible], quod est *frango*, derivandum putavit. Neque *Asciam* a *Securicula*, immo ne a *Dolabra* quidem Latinorum, diversam arbitrati sunt eruditi aliquot viri.

Complura Marmorum Lugdunensium, & Lugduno finitimorum, exempla Gruterus adfert, in quibus *Asciæ* figuram præfert *brevis Ligonis*, nobis lo *Zappetto*, ex uno latere, & *Mallei* ex altero, quamquam dubius ego sim, an revera Malleus fuerit, quum interdum videatur ferrum in ea quoque parte acutum, aut ferrum ita compositum, quemadmodum est in Securibus nostris, idest nelle *Accette*, sive *Mannaie*: quod Malleum parum apte appelles. Vide, si lubet, pag. 428. num. 10. pag. 518. num. 4. pag. 678. num. 6. pag. 698. num. 7. & pag. 801. num. 4. *Asciam* iisdem apud prolaudatum Gruterum pag. 532. num. 4. cum longo manubrio intueri poteris. In aliis etiam non paucis lapidibus perquam rudi forma sculpta visitur *Ascia*, ita tamen, ut quicumque signum illud inspiciebat, e vestigio intelligeret secundum eorum temporum mores, quid per illud significaretur. Juvabit interea exhibere heic aliquot veterum *Asciarum* effigies. Et primò Lignariorum Fabrorum *Asciam* accipias. Ravennatem Inscriptionem edidit Gruterus pag. 640. num. 1. sed non satis expurgatam, & quod plus est sine figura. Hasce, quales a doctissimo Equite Johanne Francisco Bonamico procuravit mihi Petrus Franciscus Manettus Mutinensis J. U. D. & Ravennatis Clericalis Seminarii seu Collegii Rector, spectandas nunc profero.

P. LONGI.

Asciæ Lignariæ figura, ex Anaglypho illo depromta, ejusmodi est:

Quisquis verò Lugdunensem *Asciam* perspectam habere cupit, a Mabillonio petat, qui eamdem sub hac forma dedit in Epistola *de Cultu Sanctorum ignotorum*.

Alteram similem *Asciam* suppeditarunt nobis Cl. PP. e Soc. Jesu Trevoltiensium Actorum Scriptores ad Mensem Majum Anni Christi 1715. in Inscriptione Lugdunensi *Hylatis Dynatheri*, *sive Asidarii*, quam & ego dabo infra in Classe VIII. *de Spectaculis*. En ipsius typum:

Sed & nuper a me laudatus Montis Seleuci Baro Bimardus Inscriptionem ad me misit, cujus verba, uti & Asciam, adjecta hæc volo.

1

D M

BEBIAE GRATINAE
AELIA FORTVNATA
MATER P. C

Habemus hic formam *Securiculæ*, nobis *Mannarino*, qualis etiam conspicitur apud Fabrettum pag. 203. in Inscriptione posita *Salsoniæ Fortunatæ*, & in aliis a Clariss. Gorio evulgatis tum in Collectione Doniana, tum in Inscriptionibus Etruriæ. Ab hisce discedit altera Asciæ figura in Inscriptione olim exsistente Romæ apud Angelum Colotium, quam refert Ligorius in Libris suis MStis.

2

D M

TVRIAE QVINTAE. FECIT. LAR
GIVS. MERCVRIVS. CONIVGI
B. M. VIX. ANN. XXXX. SIBI SVIS. LIB.
LIBERTABVSQVE. POSTERISQVE
EORVM

Hanc etiam a Comite Malvasia editam habeo inter Marmora Felsinea pag. 906. *Asciæ* figura ita deformata est apud eum nihil aliud species nisi *Malleum*. Nec desunt, qui rudibus lineis *Asciam* efformarunt, significari tamen, ut puto, exiguam *Ligonem*, nobis una *Zoppetta*. Quatuor Parmenses habeo parum dissimili figura.

3 *Parmæ*,
in Sancti Johannis.
E schedis Farnesiis, & *Capponiis*.

D M

P. COELI. TIMOTHEI
POSVIT NICOSTRATVS
A......IVMANVS

4 *Ibidem*,
in Sanctæ Crucis.
E schedis Capponiis.

D M

ET MEMORIAE
P. NAEVI. LICINIANI
HOMINIS INCOMPA

5 *Ibidem*,
in ædibus Thaddæi Uguletti.
E schedis Farnesiis.

D M

CORNELIAE BASILLAE
POSVIT CANNVTIA TIGRIS
MATRI B. M.

1 *Parmae, apud Josephum Goldanigam. E schedis meis.*

T. FLAVI. EPICTETI ❦
FVNERI ❦ ACERBISSI
MO ❦ QVI VIXIT ANN.
III. M. VIII. D. XXII.
T. FLAVIVS NATALIS
ET FLAVIA EPICTESIS
PARENTES

Rudior etiam forma *Asciae* conspicitur in aliquot Lugdunensibus marmoribus a Grutero productis, uti & in subsequenti, quod Mabillonius luce donavit.

2 *Vesontionensi in agro in Vico Sancti Ferreoli.*

AVE EVSEBI
CASONIAE DONATAE QVAE VICXIT. ANNIS
XXXXVII. D. XI. HORIS. IIII. CANDIDVS. AVG.
PILVERNA EX TEST. CONIVGI BENE MERENTI
POSVIT. EVSEBI
HAVE. ET. VALE
LOC. LIB

Parum ab ista abludit altera *Asciae* figura, quam ex altero lapide Ravennate hausit supra laudatus Eques Bonamicus. Ejus ectypon exhibeo.

Ravennae itidem visitur Inscriptio, elegantiorem *Asciae* figuram praeferens, quam ex ipso marmore expressam ad me detulit Dominicus Vandellius, in Mutinensi Lyceo Mathematicus Professor.

3

D. M
M. AVR. THEO
DOT. FIL. Q. V. AN
IIII. M. AVR. THEO
DOT. N. ATTIA. N
COP. ET. POPPEI
SECVNDIN. MAT
PARENT. FIL. POS

Doctissimus Montfauconius hunc ipsum titulum referens, legit ATTIANAR. COPIAR. Opinor ego, *Aurelium* illum *Theodotum*, alterius Theodoti, cui inscriptio posita fuit, patrem, *Numery Attiane Copiarum* fuisse. Restat alia *Asciarum* species, quae in aliquot marmoribus Italicis prostat. Rogatus a me per literas Clariss. Gorius, ut delineatam ad me mitteret *Asciam*, in Inscriptione Florentina apud nobiles Gaddios existentem, sub forma subsequenti eamdem mecum perhumaniter communicavit.

4

D. M
L. VALERIO. PHILVMENO
FILIO. QVI. VIXIT. AN. VIII
L. VALERIVS ADIECTVS
ET SATIVA. MARGARIS
FECERVNT. SIBI. ET. SVIS
LIB. LIBERTAB. Q. P. Q. EORVM

Similis quoque praecedentibus est *Ascia*, quam ex Urbe aeternâ dudum devectam, & ad scalas Typographiae Coenobii Sancti Dominici Bononiensis Civitatis, muro infixam, descripsit, mihique tradidit amicissimus meus Petrus Hercules Gherardius Mutinensis.

1

D M

MINDIAE. NEMESI
L. MINDIVS. GALENVS
CONIVGI. CARISSIMAE
FECIT. ET. SIBI. ET. SVIS
LIBERTIS. LIBERTABVSQ
POSTERISQ. EORVM

Denique ejusdem formæ est *Ascia* in Marmore existente in Æde Sanctæ Mariæ nobilis oppidi Tuscanellensis, quam ad me misit doctissimus amicus meus Sebastianus Donius.

2

D M

ELIO SECVNDO
CRITOSOMIS
COL. B. M. P. Q. V
A. XXXII.

Hisce positis, constare jam potest, veterum *Asciam* interdum nobis occurrere sub specie *Securis*, aut *Securicula*, aut *Dolabra*. Ac proinde minime a vero adhærere videtur Pierii Valeriani sententia, qui primus opinatus fuit, *Asciam* indicare preces, aut minas, ne quisquam Sepulcrum evertat, vel defuncti memoriam obliteret. Placuit ante aliquot annos sententia hæc eadem Domino de Valbonois Gratianopolitano, ut constat ex binis ejus Literis Anno 1715. editis inter Monumenta Literaria Patrum Trevoltiensium Societ. Jesu. Sibi persuadet ille, *Asciam* dedisse *Mallei* speciem, quo Fabri Cæmentarii non minus ad ædificandum, quam ad demoliendum uterentur. Idcirco arbitratur, Populos olim Galliæ Narbonensis, quum solemni ritu sua Sepulcra dedicarent, in graves erupisse imprecationes, & minas adversus Tumulorum Violatores; earumque memoriam refricatam fuisse per *Asciæ* mentionem, sive adspectum. In eamdem sententiam aliquot alios Galliarum eruditos inclinasse audio; neque dispar fuit, ut vidimus, Mabillonii conjectura. Equidem assensum meum difficile præbebo reputanti *Asciam Malleum* Structorum. Perpenda Asciarum figuram: nihil tale opinerie. Quod fane novi, ante prælaudatos Gallos, & ante complures annos eamdem sententiam, sed melioribus subsidiis fultam, proposuit ac tuitus fuit Clariss. Episcopus Hadriensis Philippus à Turre in Monumentis veteris Antii, Anno Christi 1700. editis. Is enim pag. 356. geminas Inscriptiones Aquilejenses eruit, in quarum altera legitur: *Si quis hanc Arcam vendere, aut emere*, aut EXACISCLARE *volet*, *tum pœna nomine HS XX. Reipublicæ Aquilejensi dare debebit*. Atque in altera: *Si quis hanc Arcam aperuerit*, aut EXACISCLAVERIT, *& aliud Corpus posuerit*, *inferet Fisco &c.* Uti mox videbimus, *Asciculum* diminutivum *Asciæ* fuit; & quum explocatum habeamus, verbum *Exasciclare* efformatum fuisse ex vocabulo *Asciculum*, vel sumtum pro *Destruere*, *Evertere* &c. veri videtur similes, *Asciam* signum exstitisse deprecantium, aut minantium, ut intacta perfiderent ejusmodi Sepulcra. Et præsertim quod *Ascia*, uti infra ostendam, in veterum *Dolabrâ* non dissimilis sæpe fuerit. Cui huic opinioni ego nequaquam adquiescam, in caussa est tot aliarum *Asciarum* figura, quæ nobis *Ligonem* (nunc *Zappa*, aut nunc *Zappetto*) exhibent: quod sane instrumentum ad demoliendos Tumulos ineptum quisque fatetur. Itaque superest, ut interpretationem excogitemus, quæ ad quamcumque *Asciarum* figuram accommodari queat, sive *Securis*, sive *Dolabra*, sive *Ligo* fuerit. Mihi nulla alia veri videtur similior, nisi opinari *Asciam* insculptam fuisse Tumulis, Tumulosque *sub Ascia* fuisse dedicatos prece injectâ, aut subintellectâ, ut esset Corpori, aut Cineri *Terra levis*. Ejus nempe instrumenti signo rogabantur Heredes, seu Possessores Agri, in quo Sepulcra condita erant, ut eadem a Dumis, Culpribus, Vepribus, aliisque aut Herbis, aut Arbusculis molestis purgarent, quæ subinde supra Defunctorum Corpora, aut circum eorum Tumulos enasci, & erumpere possent. Ad hoc munus aptissima erat *Ascia* ferrea, quæcumque ea foret, tum ad Silvam cædendam, eradicandaque Dumeta, tum ad Plantarum, aut Herbarum horrentium onus tollendum, quo tumulatam gentis quietem infestare credebantur. Hactenus Eruditi *Asciam* tantummodo agnoverunt, qua Fabri Lignarii, Cæmentarii, & Marmorarii utebantur; quamquam postrema hæc adhuc mihi dubia videatur. At hic animadvertendum fuit, usos quoque *Asciâ* fuisse Agricolas. ex quo tamen potest lux affulgere posse videtur ad tollendas quæstionis istius tenebras. Palladius Lib. 1. Cap. 43. de Re Rusticâ recensens Instrumenta Rusticalia, inter cetera enumerat *Secures simplices*, *aut dolabratas: Securlos simplices*, *vel bicornes: vel* ASCIAS, *in aversa parte referentes Rastros*. Num pro *Rastros* legendum sit *Bo-strum* (Italice *Botto*)? Ita Columella Lib. 4. Cap. 25. Vinitorum Falcem describens, ait: *Quæ pars adunca est*, *Rostrum appellatur*. *Ascia* rusticalis erat species *Ligonis* (scilicet *Zappa*, vel *Zappetto*) sed recurvata, ac desinens in Rostrum. Immo *Asciâ* (*Ligonis* nimirum, vel *Zappæ* specie) usi quoque credendi sunt Fabri Structores (nunc i *Muratori*) ad fodienda ædificiorum fundamenta, & ad calcem aquâ solutam commiscendam. Digna est, quæ attente consideretur subsequens Inscriptio. Hanc mihi suppeditarunt schedæ meæ: sed & alterum exemplum ad me misit Amicus meus perquam eruditus Antonius Antinorius Civis Aquilanus.

3

Aquila,
apud Nobiles Alexandros.

D . M

M. AVRELIVS. AFRODISVS. AVG. LIB
NOMENCLATOR. SE. VIVO. AB ASCIA
FECIT MONIMENTVM. MVRO. CIN
TVM. SIBI. ET. SVIS. ET. AVRELIAE. HEDO
NETI. CONIVGI. ET. M. AVRELIO
REGINO. AVG. LIB. NOMENCLATORI
AB. AMISSIONE. FILIO. DVLCISSIMO
QVI. VIXIT ANNIS XXIIII. MENSIBVS. XI.
ET. LIBERTIS. LIBERTABVSQVE. POS
TERISQVE. EORVM. MONIMENTVS
IN. AG. P. XV. IN. F. P. X. AB. ANTE. LON.
P. XIS LATV. P. XIIIS.

Ad tempora Marci Aurelii Augusti spectat Inscriptio hæc, in qua AB AMISSIONE est pro AB ADMISSIONE. *Aurelius* nempe iste *Reginus* in Cæsarea domo functus est munere *Nomenclatoris* pro illis, qui ad Augustum *admittebantur*, sive ut nunc dicimus, *uomo introdotti all'udienza dell'Imperadore*. Vide Classem XII. de *Officiis Domus Augustæ*. Nihil aliud hîc mihi credam innui a voce AB ASCIA, nisi quod in aliis lapidibus significatum fuit formulâ A FVNDAMENTIS, sive A SOLO FECIT: quippe *Ascia* (uti & nunc *la Zappa*) adhibebatur unacum aliis instrumentis

tis ad fodienda fundamenta. Eoque magis id verum puto, quod *Ascia* interdum Dolabram, veluti nostri Italici *Piccone* ex una parte habentem, in usu olim fuere. Antiqui *Fossores* primis Ecclesiae Saeculis, a quibus circum Romam structa fuere mirranda illa Hypogea, quae *Catacumbae* appellantur, Instrumento utebantur, perquam simili nonnullis *Asciae* hactenus a me productis. Earum figuram intuere Lib. 4. Cap. 24. pag. 101. Romae Subterraneae Aringii, ut & Lib. 4. Cap. 37. pag. 283. Immo ipsissimam Asciarum nostrarum formam apud eumdem offendes Lib. 6. Cap. 49 pag. 672. ita ut jam habeamus, non Lignariis tantum Fabris, sed & Agricolis, & Fossoribus in usu fuisse *Asciam*. Fortassis etiam parum discriminis intercessit inter *Asciam* ac *Dolabram*, nisi idem fuere.

Dolabrâ vero usi quoque Agricolae, atque Fossores. Columellam audi ita scribentem Lib. 2. Cap. 2. *Nec minus Dolabrâ quam Vomere bubulcus utatur, & praefractas stirpes, summasque radices, quibus ager arbusto consitus implicatur, omnes refodiat, ac persequatur*. Et Lib. 5. *Quae falce amputari non possunt, acuta Dolabrâ abradito*. En munus Dolabrae Rusticalis. Ejus ope purgabatur ager ab infestis dumis, atque virgultis, eorumque radices profcindebantur. Quod si figuram Dolabrae spectare cupis, oculos converte ad Marmor in agro Aquilejensi adservatum apud nobiles Viros Comites Savorgnanos. Exemplum ejusdem debeo amico, & erudito viro Johanni Dominico Bertoli Canonico Aquilejensi, qui summâ diligentiâ Antiquitatum omnes regionis illius a se collectas jam praelo parat.

TI. CLAVDIVS
TI. CLAVDI
EPAPHRODITIAN
VET. LEG. VII. CL. P F
PILASTILVS
DOLABRAR. COL. FAB
VIVOS. FECIT. SIBI. ET
IVLIAE. DIONISYADI
CONIVGI
BENE - - - - - - - - - - -

Pro PILASTILVS in Ephemeridibus Literatorum Venetiis legitur FIL. ASTYLVS. Sed accuratiori Bertolo major adhibenda est fides. PILASTILVS mihi creditur appellatus, qui *Pilam* in *Hasta* gerebat: Vexillarius videlicet; nam in Signis militaribus *Pilae*, Isidoro teste, cernebantur. Globulus Lipsius putat. *Dolabram*, quam hic in humero gestat, Fossorum *Dolabrae* omnino similem deprehendas; eaque ad *Asciam* accedit, in nonnullis gentis Italicae tumulis insculptam. Pueros Agricolis in usu fuisse *Dolabram*, ut Columella iterum edifces, scribente Lib. 4. Cap. 24. *Semper circa eras Dolabellâ movenda est terra*. Nihil aliud erat *Dolabella*, nisi exigua *Dolabra*. Quare quum Plautus in Asinaria Act. 2. vers. 93. ait: *Jam hoc opus est Exasciatum*, idest rudiore operâ inceptum (Italice *Abbozzato*) perpendendum foret, phrasis ne ista a Fabris Lignariis, sive Caementariis, an potius ab Agricolis defumta fuerit, qui ad culturam redacturi agrum incultum, ut vepreta, ac radicibus excindendis primam operam collocant. Ibi certe de negotio rudi, neque expolito, neque consummato sermo est. Denique ut intelligas quasdam *Asciarum* species minime dissimiles a *Dolabra* fuisse, intuere Nummum gentis Valeriae, jam a Patino in Libro Ursini de Familiis Romanis evulgatum, ubi figuram *Dolabrae*, nuper a me prolatam, conspicere poteris, literis circumpositis ASCIGVLVS, idest *brevis Ascia*.

Ita in Glossis Isidori legimus *Asciculus*, *Asciola*, *Dolabra*. Pro *Asciculus* fortassis ille scripserit *Acsiculus*.

Sive ergo ab antiquis *Ascia* inscriberetur Sepulcris sub figurâ *Securis* aut *Securicula* (di un' *Accetta*, *Mannaja*, o *Mannerino*) sive sub *Ligonis* grandis aut parvi (di una *Zappa*, o *Zappetto*) sive sub *Dolabrae* (di un *Piccone*, o *Beccastrino*) sive denique non *Asciae* fuerint singula Instrumenta Tumulis insculpta, sed diversae speciei ac nominis: agnoscere tamen potuimus, singulas hasce species aptas fuisse ad munus & votum, quod veteres sibi proposuisse mihi creduntur in consummandis & dedicandis Tumulis suis. Scilicet monebantur, exorabantur possessores agri, Sepulcrum complectentis, ut identidem amputarent Vepreta, urticas, herbasque rusticanas, Arbustaque, & eorum radices, a queis Tumulus, & Corporum quies infestari posset. Neque mihi tantùm crede. Ejusmodi votum utique ipsa Monumenta testantur. Egregia est in hanc rem Inscriptio Mutinensis, quam Ludovicus Vedrianus Tom. I Historiar. Mutinens. (Anno Christi 1666 editarum) scribit, repertam fuisse in excavandis fossis Urbis nostrae juxta propugnaculum Sancti Petri. En ejus verba,

1

SALLVSTIAE
APHRODITE
CONGIDIVS L. F
CONIVGI BENE
MERENTI CVM QVA
VIXIT ANNIS XXVII.
MENSIBVS VIII. DIEBVS. VI.
QVOD VIVA MERVI MORIENS QVOD ET IPSA ROGAVI
CONIVGIS HOC MOESTI REDDIDIT ECCE FIDES
SIT LICET INFERNAE NOCTIS TRISTISSIMVS HORROR
ME TAMEN ILLIVS CREDO IACERE TORIS

TE PIE POSSESSOR SIVE COLONE PRECOR
NE PATIARE MEIS TVMVLIS INCRESCERE SILVAS
SIC TIBI DONA CERES LARGA DET ET BROMIVS

Habes heic impensum Romanae gentis studium ac desiderium, ut sua Sepulcra expurgarentur, atque ut removerentur virgulta, vepres, & arbores, subinde increscentes circum Tumulos, si supra terram attollebantur; aut supra, si Corpora humi condita fuerant, unico Cippo, memoriam defuncti indicante. Cicero Lib. V. Tusculan. auctor est, se studiosissime, dum Syracusis versabatur, exquisiisse Sepulcrum Archimedis celeberrimi viri, Civibus prorsus illud ignorantibus, ipse tamdem detexit: qua verò ratione, in memoriam prodidit, inquiens; *Cujus ego Quaestor ignoratum a Syracusanis, quum esse omnino negarent, septum undique & vestitum Vepribus, & Dumetis indagavi Sepulcrum*. Tum addit: *Immissi cum falcibus multi purgarunt, & aperuerunt locum*. Propterea divitum olim mos fuit in postremis tabulis commendare Heredibus curam & custodiam Sepulcri sui, & precipua, uti scribit Jacobus Gutherius Lib. 2. Cap. 31 de Jure Manium, ut *Monumenta vepribus diligenter purgarentur*. Quod disertis verbis constitutum vides in Inscriptione Veronensi, quam supra dedi in hac eadem Classe ad Collegio Nautarum. Ibi *Pontia Justa Collegio Nautarum Arelatensium in memoriam Fortunatae Libertae* reliquit *Sestertios numero Sexcentos*, ut ei in perpetuum parentetur,

ET VT MONVMENTVM REMVNDETVR.

Ita vides infra in Classe XIII. *de Artibus* ab A. Sempronio Lato Legata Sestertium septem Millia *Huic Monumento in cultorem*. At quibus minores erant vires, saltem cura fuit, signum *Asciae*, sive utique Ligonis, vel *Securiculae*, aut *Dolabrae*, ut cippo Sepulcrali insculpere, posteros monere, se *sub Ascia* dedicasse Tumulum, aut Saxum, ut qui agrum possiderent, pietate moti, quum opus foret, locum emundarent, atque ab importunis arbustis, ac dumetis, radicibusque increscentibus liberarent. *Terra neglecta sentes & dumos creat*, inquiebat Quinctilianus. *Ascia* verò, etiamsi tantummodo *Ligonis* speciem referret (sive di *Zappa*, o *Zapperta*) qualis in Inscriptionibus Galliae Narbonensis plerumque conspicitur, ejusmodi officium praestare potuit; mos quippe fuit, ut Ovidius ait,

. . . . *purgare Ligonibus arva*.

Ex geminis autem caussis manabat enixum hoc Ethnicorum studium. Altera fuit, ne Viatorum oculis eriperetur Tumulorum conspectus, si circum aut supra ipsos silva aliquando increvisset. Quippe Monumenta ut eum quoque finem olim construebantur, aut hic sit cippus & lapis supra defunctorum ossa vel cineres collocabatur, ut certiores fierent superstites & posteri, quis ibi tumulo datus fuisset. Altera fuit, quam primo innuebam. Scilicet Romanorum animos invaserat opinio, pene dixi puerilis atque ridenda, qua sibi persuadebant, Animabus post mortem molestiam creari, si super Ossa ac cineres Terra gravitaret. Propterea tam frequens occurrit in Inscriptionibus, praesertim Hispanicis, formula

SIT TIBI TERRA LEVIS;

Terramque exorabant, ne gravis esset Defunctorum ossibus, hoc versu:

Tellus, huic Tumulo ne gravis esse velis.

Digna est, quae locum heic habeat Inscriptio, ut quatuor rudibus versiculis constans. Eam Romae possidet Cl. V. Franciscus Ficoronius, cui acceptam refero.

2
D. M
TITIVS HIC SITVS EST
IVLI BASSI BASSIANVS
ANNOS QVI VIX. X
ET. XIIII. SOLES
QVEM QVONIAM
MANES VT ALVMNVM
DI. RAPVERVNT
NEC. CALCARE VELIS
NEC. GRABIS. ESSE
LOCO

Praeterea Viatorem deprecabantur, ut penes Sepulcrum transiens pro quiete Defuncti eadem verba repeteret: ut est in Thesauro Gruteriano pag. 977. num. 13. in quo legitur

ORO VT PRASTSRISNS DICAS
SIT TIBI TSRRA LRVIS

Alios lapides omitto ejusdem moris, & voti luculentissimos testes.
Hac unum opinione imbuta gens olim Ethnica, dubium non est, ægro eam animo tulisse, si quando circum & supra Sepulcra sua innascerentur & crescerent dumi, sentes, & silvestres arbores, ut herbae, quasi materies haec horrens cineribus fieret gravis, infestaque evaderet. Huc facit nobile Epitaphium, Anno Christi 1710. Nemausi effossum, nunc ibi apud Dominum Demassols existens. Evulgatum illud habemus a Sallengre in Praefatione ad Tomum I. Continuat. Antiquitat. ac deinde ab eruditissimo Marchione Maffeja in Epist. XI. ut supra innui, ad me datâ.

D M

D M
C. VIBI LICINIANI
ANN. XVI. M. VI
C. VIBIVS
AGATHOPVS. ET
LICINIA. NOMAS
FILIO. OPTIMO. PIISSIM

ΑΝΘΕΑ ΠΟΛΛΑ ΓΕΝΟΙΤΟ ΝΕΟΔΜΗΤΩ ΕΠΙ ΤΥΜΒΩ
ΜΗ ΒΑΤΟϹ ΑΥΧΜΗΡΗ ΜΗ ΚΑΚΟΝ ΑΙΓΙΠΥΡΟΝ
ΑΛΛ' ΙΑ ΚΑΙ ϹΑΜΨΟΥΧΑ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΗ ΝΑΡΚΙϹϹΟϹ
ΟΥΕΙΒΙΕ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ϹΟΥ ΠΑΝΤΑ ΓΕΝΟΙΤΟ ΡΟΔΑ

Ideſt:

Flores Multi Sint Super Tumulo Recens Excitato:
Non Rubus Horridus, Non Malus Ægipyrus.
Sed Violæ, Et Amaraci, Et Aquatilis Narciſſus:
Vibie, Circa Te Sint Omnia Roſæ.

Hanc etiam Latinis verſibus ita reddidit idem Maffejus.

Plurimus hunc tumulum flos induat, inque recentem
Haud rubi horrentes, ægipyruſque mala,
Sed properent violæ, & amaracus, & narciſſus,
Vibie, & omnis humus te prope jam roſa ſit.

Simile votum conceptum videas in Gruteriano Inſcriptione 819. 2. juncto etiam deſiderio *Terra levis*. Scilicet:

SIT TIBI TERRA LEVIS CINERES
QVOQVE FLORE TEGANTVR

Quod ergo illi diſertis verbis optarunt, ne ſcilicet Rubeta ſuper Tumulum increſcerent; alii verò ne ſilex Tumulum premeret: ceteri, ut ajebam, *Asciæ* ſigno expetiiſſe mihi creduntur. Iis autem adeo cordi erat, ne ſuper oſſa ſua quidquam gravitaret, ut quandoquidem Cippus ſaltem, aut Ara, ſive Marmor imponendum erat Sepulcro, ad ſervandam Defuncti memoriam, Diiſque Manibus honorem habendum; Marmor ipſum poſtea rogarent, ut levi pondere ſupra Defuncti cineres & oſſa incubaret, quemadmodum in Gruteriano Lapide pag. 685. num. 3. ſcriptum legimus hoc verſu:

TE LAPIS OBTESTOR LEVIS VT SVPER OSSA QVIESCAS:

In altero verò marmore pag. 984. num. 6. diſtichon hoc inſculptum occurrit:

TE LAPIS OBTESTOR LEVITER SVPER OSSA RESERVA
NE NOSTRO DOLEAT CONDITVS OFFICIO

Fortaſſe etiam in votis olim fuit, non ſolùm ut ex Tumulis amoverentur rubi, ſentes, virgulta, atque Arbores, ſed etiam ut leniter Terra identidem ſuper ipſis, & circum ipſos commoveretur, quaſi levior & ipſa fieret, nec ſuper Defunctorum cineres, oſſave nimium gravitaret. Ad quod munus *Aſcia* in primis, *Ligonis* exigui formam referens, ſive *Zappetto*, apta erat. Pleraque mediocris conditionis hominum tunc humo mandabantur, integrumque viſibile eorum Sepulcrum ſitum erat in Cippo, aut Lapide ſuperpoſito, indicante Defuncti ſub terra compoſiti nomen. Id genus opinor ego fuiſſe non paucos ex Tumulis Galliæ Lugdunenſis, atque Viennenſis, in queis legitur SVB ASCIA DEDICAVIT, uti & complures ex Italicis, in quibus ſculpta viſitur *Aſcia*. Qui ad Marmorarios ſepulcralem *Aſciam* referunt, ſtatuere coguntur univerſa illa Sepulcra ex Marmore, & quidem perpolito: quod perſuaderi numquam poterit conſideranti non pauca ex iis Monumentis ab infimâ Plebe poſita, atque uni ſæpe homini deſtinata. Ad me quod attinet, plerumque formula, SIT TIBI TERRA LEVIS, indicaſſe mihi creditur, humi tumulatos in Urnis. Ita Ovidius Lib. 3. Elegiâ 9. Amor. in morte Tibulli ait:

Oſſa quieta, precor, tutâ requieſcite in Urnâ,
Et ſit humus Cineri non oneroſa tuo.

Quare fieri potuit, ut ſuperpoſita Urnis tellus interdum *Aſciâ* leviter commoveretur, quaſi eâ ratione levior evaderet, & gratior proptereà crederetur Defunctorum cineribus. Tibullus ipſe nuper memoratus in Elegia ultima Lib. 2. ſcribit:

Sic bene ſub Tenerâ parva quieſcat Humo.

Terra iſta *Tenera* indicio eſſe queat, opinatos olim fuiſſe Ethnicos, *Terram Duram* oſſibus Defunctorum pondus, ac moleſtiam creare. Erit interea heic locus Inſcriptioni, quam Aterni apud Frentanos effoſſam, ad me perhumaniter miſit Cl. V. Petrus Polidorus penes Eminentiſs. Cardinalem Hannibalem Albanum, audiendis cauſſis Præfectus.

D. M. S.

DECIMVS A PRIMA SECTATVS CASTRA IVVENTA
CIRCITOR MORIOR. PRAEMIA PARCA SENEX
QVI NVLLI GRAVIS EXTITERAM. DVM VITA MANEBAT
HAC FVNCTO AETERNVM SIT MIHI TERRA LEVIS
DAT PATRVO OB MERITVM FERALEM FLAVIVS VRNAM
NINNIVS. ET CINEREM SPARGIT ODORE GEMENS

Geminæ *Aſciæ*, ſeu gemini *Ligones* (*Zappetti*) heic poſiti innuere etiam videntur, quod in ipſo Titulo expoſitum fuit uſitatâ illâ formulâ SIT TIBI TERRA LEVIS. Nempe ad eam levem reddendam *Ligo*, ſeu *Zappa*, idoneum inſtrumentum fuit.

Demum quod eſt ad formulam SVB ASCIA DEDICAVIT, Clariſſimi Viri Canonicus Manochius, & Marchio Maffejus arbitrati ſunt, idem fuiſſe DEDICAVIT, atque POSVIT, FECIT, PERFECIT &c. Et ſane in Nemauſenſi lapide apud Gruterum pag. 760. num. 3. legitur SVB ASCIA POSVIT. Verùm obſtant tot aliæ Inſcriptiones, in queis primo habetur POSVIT, aut FACIENDVM CVRAVIT; quæ verba jam factum conſummatumque opus oſtendunt. Deinde

de additur ET SVB ASCIA DEDICAVIT: quod rem diversam indicare videtur, non sine aliquam caerimoniam peractam, uti consuevit fieri, quum illa aedificia jam consummata dedicabantur. Tunc praelatum per est credere postremo VALE, additum fuisse SIT TIBI TERRA LEVIS, idemque verum per *Asciam* fuisse indicatum. Censuit autem praelaudatus Marchius, nihil aliud significatum fuisse per verbum DEDICAVIT, nisi *usum Monumenti inlato cadavere inchoare, sive usui dicare*. Aut quum non unam Inscriptionem animadverteret Maffejus, in qua homines Viventes Sepulcrum *sub Ascia Dedicaverunt*, restat, ut alter sensus verbo DEDICAVIT seu DEDICAVERVNT sit tribuendus. Atque has de tenebricosa Sepulcrali *Ascia* conjecturas exeruisse mihi quoque licuerit.

Has vero Italicâ Linguâ conscriptas antea Lector acceperat, editas nempe a Cortonensibus Academicis in Libro, cui titulus *Saggi di Dissertazioni dell' Accademia Etrusca*, Tomo Secundo, typis tradito Romae Anno 1738. Ut illa rursus ederem, hujus Operis argumentum poscebat. Quaestionem hanc agitaverat Clariss. Marchio Scipio Maffejus in Epistolâ ad me, pro sua humanitate data, atque uti jam monui, editâ Anno 1735. Ita vero ille ad me scribebat. *Quoniam ea, quae aliquando meditor, tunc mihi probatum iri non est quod sperem, nisi prius doctis & amicis viris probentur: de lapidario aenygmate sententiam tuam rogatum venio, petitumque, ut utrum explicationem meam ratam facias, candide, hoc est more tuo, profiteri velis*. Paruissem numquam paruissem, quamquam obiter de egregii viri opinione fuerim loquutus. Illum enim male habuit, me ab eo dissensisse. Immo usque adeo exarsit ille in Libro, cui titulus *Osservazioni Letterarie* Tom. IV. Veronae edito hoc Anno 1739. ut speciem conjurationis Etruscae in literarios fratres suos sibi fingeret, me quoque in conjuratorum album insertum, atque inscium conjecerit. Equidem persuasum habebam, liberum cuicumque esse, atque esse debere in Italia, suas in rebus Literariis opiniones afferre; & non solum justam inter viventes querelarum esse caussam, quum in contemtum, maledicentiam, & sarcasmos, tonebans censura erumpit. Maffejus idem non semel antea censeram mearum rerum egerat. Nihil propterea vetustae amicitiae nostrae, meique erga illum obsequii deperierat. An ego postea, & quidem ab ipso rogatus, in ejus opinione recensenda, minimeque probanda, ab officio discesserim, quicumque Dissertationem hanc legerit, facile judicabit. Interea dolendum mihi est, immo & ceteris in Italia Literarum cultoribus, ubi criminis loco in posterum habeatur, ab opinionibus Illustrissimi Maffeji recedere. Si Literarum progressum in honorem, si Veritatis investigationem & patrocinium ille sibi tribuit, tamquam suorum Studiorum finem (quod verum fore mihi erat), & ipse, quaeso, non aliò collineare mea quoque, & reliquorum Italicorum studia intelligat; neque aliam sibi, aliam ceteris Literarum amatoribus legem statuat. Atque haec in praesentia.

At immerito, inquit, Maffeji opinio rejecta fuerit. Immo mihi crimen ingeritur, quod ad eam *Veri similem* reputandam adduci nequiverim. Maffejo monente agnosco modestiae, si *Veram* minime a me credi dixissem. Sed nemo alium contemtum in hisce verbis deprehendat. Inter tot de *Ascia* Sepulcrali opiniones, re potissimum gravibus tenebris circumsepta, nemo omnium audeat decernere, quaenam vera sit, quaenam falsa. Heic tantum quaeritur quaenam eâ Veri similitudine consistit, cui adhaerere non imprudenter possis intelloctua. Ne meam quidem asserere Veram ego sum ausus: Veri tamen similem me proposuisse censui. Porro ita opinionem suam Maffejus exhibet. *Opinor, nihil aliud eâ formulâ, & Asciae figurâ significari, nisi ea Monumenta de novo fuisse excitata, & nemini antea patuisse*. Cur vero adhibita fuerit *Asciae* figura, & formula *sub Ascia dedicavit*, ea ratio affertur, quod Vitruvio teste *Calx in lacu macerata, Asciae ope afficitur*. Quamobrem ususpata censetur illius figura, ut postrema manus, hoc est Albarium, novo aedificio imposita fuisse intelligeretur. Reponebam ego, tot Asciae figuras haberi, quibus nil rei est cum Ligone albarii. Addebam, nihil opus fuisse viatorem monere de novo, an vetusto Sepulcro, dum is oculorum esu frueretur. Ad haec fuere Sepulcra ex Marmore nobili, aut *rudi & impolito*, eaque *sub Ascia dedicata*, quibus nemo credat adhibitum Albarium. Haec ille aut dissimulat, aut nihil facit. Habetur etiam in Inscriptione, quam Gruterus e Scaligero & Vaderio accepit: HOC SAXVM SVB ASCIA DEDICATVM EST. De veritate hujus Inscriptionis dubitat Clarissimus Marchio: quam rem ait nimium commoda foret, si locus ei tam facila futurus esset in Critica Literaria. Spem contra victoriae is collocat in Reinesiano Marmore Cl. VI. n. 112. ubi legitur CONSVMMATVM HOC OPVS SVB ASCIA EST. *Ultimum quippe … instrumentum, quo in operibus, sive subterraneis … aedificandis, ut & in aliis … utebantur … qua calx macerabatur ad inducendum … albus sit*. Perpendat quaeso Lector, quo … tione Ascia, sive Ligo, quo calx alba in lacu maceratur, ultimum appellari possit instrumentum, quo aedificia absolvuntur. Proposita enim Inscriptio utique germana est, sed a Guichenonio profecta, quem antiquorum Epigrammatum descriptorem parum occoratum saepe deprehendimus. Reinesius ipse, qui eamdem e Guichenonio hausit, in ea detectum agnovit. Illam consulat Lector. Obscura ibi & confusa multa fatentur. Inter cetera Rufus Catulus vivus Aedicium (fortasse Aediculam) cum vivos & mortuus … ad opus consummandum. Tum dicitur consummatum hoc opus. Praeterquamquod, si Maffejo credimus, hic Italice eorum verborum sensus erit: *Quest' Opera è stata perfezionata sotto quella Zappa, con cui la calce bianca si dimena nella buca*. An fieri possit, ut quisquam ea significatione usus, in Epitaphiis haec scripserit, scripturusve sit, Lectorum judicium appello. Mihi certe numquam veri videtur simile, instrumentum hoc seligi potuisse ad indicandam aedificiorum novitatem, quum Ascia diversa plane sit ab Albario. Si ea mens fuit, cur non potius Trulla (*la cazzuola de' Muratori*)? cur non Penicillum, quo parietes dealbantur, potius quam Ligo, hoc est *la zappa*, quo calx in lacu maceratur, usurpatum fuit? Atqui in Graeco Epigrammate habemus *… in Sepulcro noviter aedificato*. Quid tum? Innumerae sepulcrorum Inscriptiones Italia supped tat, & ea ille complures novia sepulcris adjectas cum formulis *Fieri jussit. Posuit. Faciendum, Ponendum curavit*. Novum aliquid nisi vocibus significabatur. Quod si novi aedificii peculiaris interdum mentio occurrit, id factum ex aliqua peculiari caussa, qualis fuit, ut alias taceam, Lectorem monere, illud *de suo*, sive *de suo proprio* positum fuisse. Et apud S. Johannem *Monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat*, ideo admonemur, ut intelligeremus, unum Christum Dominum ibi positum resurrexisse. Nihil autem est, quod Gerberti opinionem refricem, ad quam deflexisse Maffejum dixi. Prostant Libri.

Ad meam Opinionem quod attinet, *Es turne*, inquit doctissimus vir, *che si dedicar sub Ascia fosse un pregar gli Eredi a tener netti i sepolcri dalle spine e dalle terre erbe. Questa preghiera poetica, e che mai non fu fatta se non in versi, farebbe diventar poesia tutte le Iscrizioni sepolcrali, e poesia della più recondita, perchè non si potrebbe immaginare il più bizzarro modo di esprimere tal sentimento*. At hoc verius sunt. Inquit is nunc, ea antiquori Poeticae antiquorum temporum more depromi; atque esse mirandum, cur tantus vir hoc neget, quod Eruditus quisque, & ipse in primis alibi, concedit atque usurpat. Pergit ille loquens, Ligones (*le zappe*) usui minime fuisse ad virgulta, & vepres emovendos a Sepulcris, quasi unos Ligones in Sepulcris ego adinvenerim. Jam viderit Lector, me complura attulisse Asciarum exempla, siquidem uno nomine cuncta appellare volumus. Quippe in Monumentis non tantum Ligones, sed & Dolabra, Secures, & Securiculae insculpta videntur. Quaecumque vero sint ejusmodi ferreorum instrumentorum figurae, omnes in opinionem meam conveniunt, tum ad vepres, tum ad arbusta impetenda, atque ad herbis horrentes eruendos evertendaque. Exhibet Clarissimus Marchio, si potis est, etiam Securis (*la Mannaia*) ad subigendam calcem albariam fuisse usurpatas. Contra quum in iis etiam spectetur, cujus usus est, semperque fuit ad aliquid excindendum; cum ibi Ligonis forma spectetur, ad terram mundandam, levemque reddendam apti: recte consequitur, fieri potuisse, ut per ejusmodi Signum Heredes ad Sepulcra purganda incitarentur. Quamobrem stupeas, peregrinum videri tam perspicacis ingenii viro, Ligonum sive Securium Signum potuisse adhiberi ad indicandum desiderium vitâ functorum, ut Sepulcra ab infestis vepribus, herbis, & rubetis mundarentur, quando ejusmodi desiderium in Etruscis satis ostendi, atque ad illud complendum Asciarum varia genera idonea fuerunt. Haec varietas praesertim in quaestione hac consideranda est, ut verisimilis aliqua explicatio eidem accommodetur. Nulla autem dubitatio superesse potest, quin circum Sepulcra prominentia supra terram, & supra subterranea, excrescere potuissent rubus, virgulta, & herbae, quibus liberanda forent. Archimedis Sepulcrum exemplo sit.

Ma sarebbe da considerare (subdit doctissimus Marchio) *che questo adoprar le zappe sopra e intorno a i sepolcri, era appunto quello, che non si dovea fare, e ch' era vietato*.

to, o sommamente temuto, e questo riguardando le perpetue note, che s'incidevano nelle Iscrizioni sepolcrali, dovevano quanti piedi di terreno dovevano rimanere intatti, e non soggetti mai da rusticani ferri. At hæc testibus confirmanda erant, neque unius nostro ætatis dicentis proponenda. Exploratum est, religiosa sacraque loca fuisse Ethnicorum Sepulcra, ita ut ea violare nefas fuerit. Opinari etiam integrum nobis sit, non licuisse prædiorum in cacumine solum aratro findere, ibique incongruas arbores educare. Verum non tantummodo licebat, sed opus erat sepulcra, præsertim subterranea, ac Tumulos a succrescentibus urticis, rubetis, & spinis expurgare, ne prospectum eorum, si supra terram essent, obruerent, ut liber illuc aditus esset ad sacrificia, ad liquores infundendos &c. atque ut Cippum, seu Aram cum Titulo quisque nullo negotio spectare ac legere possit. Propterea in superiori Inscriptione rogatum vidimus Possessorem, seu Colonum,

Ne patiare meis tumulis increscere silvas

Proinde inter antiquorum diras ut invisos hominum ea quoque numerabantur, imprecari videlicet, ut spinæ eorum Sepulcra obruerentur. Testem do Propertium Lib. IV. Eleg. V. In ut Lenam iratus hæc ei adprecatur:

Terra tuum Spinis obducat Lena Sepulcrum.

Ergo in votis tunc erat, ne innascerentur Spineta Sepulcris; si vero exsurgerent, ut tollerentur. Quid id præstandum? Ligone, vel Securi. Ex hoc vero rite consequitur, appositam in Monumentis figuram Asciæ multiformis, ut de mundando Sepulcro heredes aut coloni memores essent. Eodem quoque Propertio teste, secundùm quorumdam Ethnicorum superstitionem cavebatur, ne Caprificus supra tumulum gravitaret, aut alieretur. Hæc evidentia reor. Deinde, uti jam pluribus confirmavi, terram levem super defunctorum cadavera habere, frequens erat Ethnicorum enim, sed præcipue Transalpinorum. Hinc etiam ridenda superstitione factum est, ut omnium caperent quidquid gravitare super ea videretur. Ad ea præstanda Ligonibus, aut Securibus opus erat.

Atqui (pergit docere ingeniosus Censor) si hoc Ethnicis desiderium erat, *credian me, che l'averebbono mai fatto non quelle parole sub Ascia dedicavit? Qual relazione c'è mai tra il Dedicare, e l'asciare, e il pregare? Chi potrebbe persuadersi, che per lasciare un ricordo a' posteri, avessero detto Dedicavit?* Nihil heic intellectu difficile, nisi confundenti Dedicationem cum Ascia. Hac postremâ tantum, non vero Dedicando, rogabantur Heredes. Et sane si Dedicatio cum cæremoniis peragebatur (hoc autem fuit in more, quum de locis religiosis agebatur) nihil obstat, quin excogitemus, cæremoniam quamdam usurpatam fuisse, sive in tradendis sepulcro cineribus, aut corporibus, sive in Titulo supra tumulum collocando. Tunc autem precabantur de more Defuncto quietem, ut *Terram levem* consuetâ formulâ *Sit tibi terra levis*. Quid si Ascia ad eam ritum invecta est, ferramentum videlicet, quo ut omnes norant, Terra levis fieri, servarique consuevit, & salinico virgultorum, herbarumque nocentium pondere liberanda fuit? Non *Dedicationis*, inquam, vocabulo, sed *Asciæ* mentione indicari desiderium ejusmodi potuit. Inter tenebras conjecturis agere fas est, atque satis est proferre, quæ possibiles, neque inverisimiles appareant, & conciliari cum certis principiis possint. Certa principia appello desiderium *levis terræ*, atque ut a Sepulcris amoverentur rubi, ac vepreta; quod sine Ligonibus & Securibus effici non poterat. In Inscriptione Lugdunensi apud Gruterum pag. 681. n. 9. legimus: VNICO FILIO P. C. ET SVB ASCIA DEDICAVERVNT MVLTIS ANNIS VIVAT QVI DIXERIT ARPAGI TERRAM LEVEM. En desiderium *Terræ levis* cum *Ascia* memoratur conjunctum. Ad hæc nihil opus est excogitare in hanc rem cæremonias peculiares. In Transalpinis Inscriptionibus Dedicatio facta *sub Ascia* mihi creditur, quod in superiori parte eadem Ascia insculpi consuevit; denique diversa erant *Dedicatio* & *Ascia*. Illa ad placandos Deos Manes, quibus dedicabatur Monumentum, seu Titulus, adhibebatur, ut bene esset Animæ defuncti. *Ascia* vero memorabatur, ut Corpori bene esset, quippe quæ *Terram levem* efficere posset secundum vulgare Ethnicorum desiderium. Utrumque discas e Gruteriano Lapide pag. DCCXCVIII. 7.

Te Tellus, sanctosque precor pro Conjuge Manes,
Vos sitis placidi; tu levis ossa tegas.

Heic autem infringit præclarissimus Censor inquiens, fuisse res Religioni maxime obstrictas, quarum tamen *Dedicatio* fiebat, uti Mœnia, Theatra, Statuæ, Thermæ. Non id negem ego; sed inter ejusmodi Opera publica recensere Sepulcra, id minime concedo. Religiosa loca fuisse Sepulcra, iterum aio. *Sacrare* & *consecrare* cineres defunctorum interdum legimus. Apud Gruterum pag. DCCLI. 3. ut alia item omittam, habetur SARCOPHAGO SIGIL. CVM OPERE ET BASIBVS FECER. ET CONSECRAVERVNT. Accedat & A. Gellius Lib. X. Cap. 18. *Id Monumentum quum Dis Manibus sacris Mausoli Artemisia dicaret*. Quid plura? Vulgaris formula in Epitaphiis passim occurrens DIS MANIBVS SACRVM religiosæ Dedicationis certos nos facere potest. Atqui heic petendum est, cur tot alias Dedicationes rerum minime religiosarum numquam *sub Ascia* factas dicantur, quum contra in Sepulcris unis, ut tenues, illius mentio recurrat? Non aliud discrimen mente concipere possumus, nisi ad Sepulcrorum Dedicationem aliquem peculiarem Asciæ usum accessisse, quo reliqua ædificia carerent. Qualis autem fuisse putaverit, jam dixi. Certe numquam ea formula novitatem ædificii significare videatur. Hisce certior trans Alpes, ut ex Marmoribus constat, comperi Inscriptiones erant: PONENDVM CVRAVIT, ET SVB ASCIA DEDICAVIT. Priora verba, hoc est *Ponendum curavit*, novitatem *Ædificii*, *Seu Sepulcri*, aut *Cippi*, aut *Aræ*, sive *Tituli*, dilucide indicabat. Cur tum significari velis per alteram formulam *& sub Ascia dedicavit*? In Gruteriano Marmore DCXXXI. e Diviciis Domicilis CONIVGI PONENDVM CVRAVIT. Jam ædificium constructum, consummatumque e Diviciis habes. Sequitur: ET FILI SVB ASCIA DEDICAVERVNT. Numquam vero videatur simile, *Asciæ* nomine reperi novitatem Operis.

Atqui saltem *Dedicationis* voce indicabitur, novum aliquid in usum deduci. Neque hoc excogites, nam viventes quoque, Sepulcro nondum in usum deducto, usum reperies. Id inficiatur clarissimus Marchio. Vetera monumenta produnt. Apud Gruterum pag. DLVI. 6. hæc habes.

D M
ET. MEMORIAE. AETERNAE
PETRONI. CASTI. VET
MISSI HONESTA
MISSIONE. EX LEG
PRIMA MIN EX. OPTIO
NE. PROC DVCENAR
ET. VITALINIAE. FLORAE
CONIVGI EIVS
VIVI. SIBI. PONEND
CVRAVER. ET. SVB
ASCIA. DEDICAVE
RVNT

Si adhuc vivebant, qui Sepulcrum construxerant, illudque jam *sub Ascia Dedicaverant*, habes heic Dedicationem jam factam, & ad nullum adhuc usum perductum fuisse Sepulcrum. Accedat & altera Romæ posita pag. DXVIII. 4

PL. PROBINCIA. FECIT. SIBI
T. ABLIVS SENTINIANVS POS
COR. 7. COH. II. VIG. PETIT. A PONTI
FICES VT. SIBI. PERMITTERENT
REFICERE. N. MONVMENTVM
IVRIS. SVI. LIB. LIBERTABVSQVE
SIBI. ET. SVIS. POSTERISQVE
EORVM

In Sepulcrum hoc inlata jam fuerant ossa. Antiquum erat, illudque reficiendum postea curavit *Ælius Sentinianus*, qui tamen *Asciam* superinsculptam voluit. Quæ ergo Ascia novum ædificium indicet? Quod plus est, in usu fuit formula hæc etiam pro *Cippis* atque *Aris* marmoreis, quæ sine alio Sepulcri ædificio tumulis imponebantur memoriæ causâ. Si *Asciâ* significari credimus novum Ædificium, necesse est, ut ubicumque Asciam offendimus, ibi fuerit Sepulcrale Ædificium, illudque lateritium ac dealbatum. Verum, uti ajebam, in marmoreis quoque *Sepulcris* Ascia insculpta reperitur. Unicis etiam in *Cippis*, ac *Aris* marmoreis deprehenditur. Vide Gruterianam Inscriptionem DCLXIV. ro. Memoriam illam *Maximo* filio Parentes ponendam curarunt, CVI LOCVM ARAE. PIETATI CONCESSIT. IVLIA. BARANE. MATRONA. INCOMPARABILIS. SVB. ASCIA. DEDICATVM. EST. En ut parentes ita in alieno

solo

solo Filium tumularant, ac veniâ factâ a Matronâ loci dominâ, Tumulo imposuerant unam Aram Marmoream cum Inscriptione. Nullus heic locus Sepulcro nobili, aut Ædificio Sepulcrali. Non dispar est altera apud eundem Gruterum DCCVI. 13.

1

D M
SERVI
SEVERI
CASSIA
MISERA MATER
FILIO INCOM
PARABILI AN
XXIIII. ARAM. PO
SVIT. ET. SVB. A. D.

Quare & heic Sepulcrum novum, Sepulcrum dealbatum. Non invenies Arcam tantum posita fuit. Proinde huc non trahas nisi obtorto collo Asciam illam, qua calcem in locu maceras, & manum supremam Ædificio imponere creditur. Tertia accedat a Grutero itidem deprompta pag. DCCXXVI. 1.

HIC MATRIS CINERES SOLA SACRAVIMVS ARA
QVAE GENVIT TELLVS OSSA TEGIT TVMVLO

Vides Matris cineres humi in area compositos, Aram unam Marmoream cum Titulo superimpositam, eamque Diis Manibus sacratam. Non ergo in- animum inducere possis, Asciae signo Sepulcrum aliquod novum, ac dealbatum indicari, quando Ara una marmorea sub hac etiam formula dedicaretur. Quum igitur tot difficultatibus laborare viderer mihi visus fuerim Opinionem Clarissimi Marchionis Maffeji, reliquum fuit, et eam non satis firmam, utrique similem appellarem. Contra quam nihil solidi hactenus adversus Opinionem meam protuleris, eam fortasse a veri similitudine minime abhorrere consequens erit. Et profecto in Italicis quibusdam Monumentis, saepius vero in Transalpinis, figuratam videmus modo Securim, aut Securiculam, modo Ligonem. Hujusmodi Instrumentorum usum & finem novimus. Constat, expurganda fuisse a dumis, urticis, rubetis Sepulcra; & dolia superstitione multis Ethnicorum inhaesisse desiderium Terrae levis. Haec omnia persuadere posse videntur, non in aliam finem superpositam fuisse Monumentis Asciam, nisi ut ad Sepulcra emendanda Heredes, aut Possessores agri incitarentur. Atque haec pauca disseruisse lectum, abstrusae ac tenebrosae admodum quaestioni aliquid fortasse lucis allatura. Rogandus est doctissimus Marchio, ut & ipse pacatiore animo ista excipiat; neque putet, quod sibi interdum contradicatur, quidquam detrahi amplissimis suis in rem Literariam meritis. Equidem ab iis agnoscendis, ac depraedicandis quantum potero faciam, et me nullus affectus ab iis posterum quidem avertat.

2 *Romae,*
E schedis meis.

SENTIA
CAELIA
COLLEGIABVS

Vox ista COLLEGIABVS peregrina prorsus mihi videtur, ea ut potius suspicer, corruptam a descriptoribus fuisse, & legendum COLLEG. TABVL. aut FABVL. vel quid simile.

3 *In Vicque in Hispania. E schedis meis.*

L. VALERIO. L. FIL
CAL. FAVENTINO
II VIRALI
QVI ANNONA
FRVMENTARIA
INIQVA RIEBEM Lego PLEBEM.
AI KVVIETOBA
LIAM ET TAFVS
COLLEGIA KA
LENDARIVM
LIDVARIA DVO
CIVI GRATISSIMO
POSVERVNT

Inscriptionem istam summâ incuriâ descriptam, & vitiis undique scatentem, vereor ut quisquam restituere ingenio suo possit, nisi meliores tabulae opem ferant. Dubius fui, utrum producenda foret. Sed neminem pigebit vulneratam accipere, quando sanam non possit.

4 *Romae, in hortis Justinianeis. Ex Donio.*

IMP. CAESARE ANTONINO A
PATRONI Q. Q. CORPORA
T. PRIFERNIVS. T. F. Q. VENNON
QVIR PAETVS. D. VOLVSIVS. SECVNDVS. M. MARIVS
ROSIANVS. GEMINVS. D. VETVRIVS. LVCRIO. T. POMPEIVS
M. SEDATIVS. C. F. QVIR. M. SVELLIVS. PERPETVALIS. P. MVMMIVS
SEVERIANVS. IVLIVS P. CVRTIVS
M. RVFFINVS P. CVRTIVS
M. SEDATIVS. M. F M. SEGVLIVS
QVIR. SEVERVS T. HELLENIVS
M. IVLIVS. BEGINVS T. HELLENIVS
CN. TVRPILIVS
A. AVILIVS. SAP
L. CVRTIVS. P
P. ANTEIVS SILI
P. CVRTIVS. FE
L. DOMITIVS. F
M. LVCCEIVS. NI
P. ANTEIVS. M

Dederat & Reinesius Class. X. num. 2. sed emendatiorem Donio debemus. *Patroni Quinquennales Corporatorum* hanc memoriam posuisse mihi creduntur.

2 *In Abbatia Romensi in Sancta Mariae. E schedis meis.*

IN...
NVMMIAE VARI
AE. C. F. M. NVMMI
O. IVSTO. PLEBS
PELTVINAS. PATRO
NO. OB. EXIMIAM
ADFECTIONEM
EIVS. QVAM. VNI
CE. EXERCVIT. HVIC
SPLENDIDISSIMVS
ORDO BISELLIVM
DECREVIT. GVBI
TVMQVE. CONCES
SIT. L. D. D. D
O. S. F. P. S. F

Gruterus pag. 443. num. 6. nobile Decretum protulit, quo *Peltuinates*, Vestinorum Populi, *Nummiam Variam Sacerdotem Veneris* Patronam sibi elegerunt. De eadem heic sermo est; eadem nempe *Plebs Peltuinas*, seu potius Ordo Decurionum, in honorem prælaudatæ Variæ decernit *Bisellium*, *Gubitumque Marco Nummio Justo* illius filio, aut viro, aut agnato. De *Bisellio* supra egimus. GVBITVM est heic, ni fallor, pro CVBITVM: & CVBITVM pro ACCVBITVM. Idest lectulus supra ceteros ornatus, aut eminens, in quo is ad mensam accumberet, quoties Decuriones convivabantur. Pro PLEBS PELTVINAS scriptum erat PLEBIS. PELTVINATis.

3 *Urgavo in Bætica, apud Rodericum Carum. Ex Donio.*

PYLADES. ANNI
NOVATI. PATRIS. H. S. E
SVBDVCTVM. PRIMAE. PYLADEN
HAEC. ARA. IVVENTAE
INDICAT. EXEMPLVM. NON
LEVE. AMICITIAE
NANQVE. SODALICI. SACRA
VIT. TVRBA. FVTVRVM
NOMINIS. INDICIVM. NEC
MINVS. OFFICI
DICITE. QVI. LEGITIS. SOLITO
DE. MORE. SEPVLTO
PRO. MERITIS. PYLADES. SIT
TIBI. TERRA. LEVIS

Ignotum est mihi, quodnam *Sodalium* genus monumentum hoc posuerit *Pyladi*.

4 *In oppido Carapellis, in Sancti Cypriani. Misit Antonius Antinorius Aquilanus.*

D. M. S
P. QVINTIO. SEX. F. QVR
TIRONI MIL. COHR. XI
VRB 7 SCAEFI. ET SEX
QVINTIO SEX. F. QVR
FIRMO MILITI COH
XI. VRB. 7. SABINIANI EX
COLLEGIO PO. M. SEX
QVINTIVS SEX. F. QVR
FIRMVS. AED. S. ATER
P

Habemus heic *Collegium PO. M.* Quale verò fuerit, decernere non ausim. Num Militare aliquod a *Pompejo Magno* institutum? Num *Collegium Pontificum Majorum*?

5 *Extra Romam, in Vinea Sebastiani Lazzarini Jurisconsulti. Misit P. Giannini Prior Benedictinus.*

COLLEGIVM
DIANAE. BAT
PEENTIBVS
IMAOINVM
STATIO. V...

Non heic invenisse te puta *Collegium Dianæ*. Quæ exciderunt, incertum omnino faciunt, quale Collegium in hujus lapidis fragmento memoretur, & obscurissimam relinquunt interpretationem vocis PEENTIBVS in tertia linea. Mendum aliquod irrepsisse opinor.

F I N I S.